

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 11

සුත්‍රානතපිටකයෙහි

05 වන ග්‍රන්ථය

මජ්ඣිමනිකාය

අට්ඨක භාගය

මජ්ඣිමපණ්ණාසකය

ලබ්භාණොදම්මණ්ඩලයෙහි ආරාමිකයෙහි

පාඨකොධිකය :

වාදද්දව, මොල්ලිගොඩ, පුවවනොදය පිරිවෙන්නි උපප්‍රධානාචාර්ය,

පණ්ඩිත, ලබ්භම ලබ්භානන්ද

නක්ඛවට්ඨේ ශ්‍රීකල්‍යාණිකාමස්‍රීධම්මභාසාධකභාගයෙහි
අනුනායක සඵරයන් වහන්සේ

පරිවර්තනය :

අනංගම, විද්‍යවන්ත පරිවෙණාධිපති,

පණ්ඩිත, කෝදගොඩ සුඤ්ඤාලොක

දක්ඛණ්ඩකායෙහි ප්‍රධාන සධකරායක සඵරයන් වහන්සේ

හා

සීගුල, මාකඩවර විහාරාධිපාති

පණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර

සඵරයන් වහන්සේ

බු. ව. 2550

ක්‍රි. ව. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 11

The Fifth Book in the
Suttanta-Pitaka

5

MAJJHIMANIKĀYA (II)

MAJJHIMA PANNĀSAKA

Edited by

The Venerable Pandita Labugama Lankānanda Thera

Anunāyaka of the Kōtte Sri Kalyānī Sāmaggrīdharma Mahāsaṅgha Sabha,
Vice Principal, Pravacanōdaya Pirivena, Molligoda, Wādduwa

With the Sinhala translation by

The Venerable Pandita Kodāgoda Nānāloka Thera

Chief High Priest of Southern Ceylon, Principal, Vidyacandra Pirivena, Ahangama

&

The Venerable Pandita Karahampitigoda Sumanasāra Thera

Mākadawara Vihāra, Hingula

නමෝ තස්ස භගවතෝ සබ්බධම්මේසු අප්පට්භතඤ්ඤාණචාරස්ස දසබලධරස්ස
චතුර්වේසාරජ්ජවිසාරදස්ස සබ්බසත්තුත්තමස්ස ධම්මීස්සරස්ස ධම්මරාජස්ස ධම්මස්සාමීස්ස
තථාගතස්ස සබ්බඤ්ඤානො සම්මාසම්බුද්ධස්ස !!!

භාග්‍යවත් වූ සියලු ධර්මයන්හි නොපැකිලි ඥානචාර සහිත වූ දසබලධාරී වූ
චතුර්වේශාරදත්ච විශාරද වූ සියලු සත්වයන්ට උත්තම වූ ධර්මයට ඊශ්වර වූ ධර්මරාජ වූ
ධර්මස්චාමී වූ තථාගත වූ සර්වඥ වූ සම්මා සම්බුදුන්ට නමස්කාර කරමි !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
මාගේ නමස්කාරය පිළිගනිත්වා !!!

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා
පරිගණක ගත කර නොමිලයේ බෙදාහැරීමේ
මහා ධර්ම දානමය පුණ්‍යකර්මය

**“අපාරුකා තේසං අමතස්ස ද්වාරා
යේ සෝතචන්තෝ පමුඤ්චන්තු සද්ධං”**

“කන් ඇත්තාහු සැදැහැ මුදත්වා
ඔවුන්ට අමා දොර විවෘත කරන ලදී”

අප භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රථම අනුසාසනය මෙහි ලා සිහි
කිරීම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය පරිශීලනය කරන්නා වූ පින්වතුන්ගේ අභිවාද්ධිය පිණිස ම වන
බව අපගේ හැඟීම ය.

සැම කල්හි ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත ව ක්‍රියා කරන්නා වූ සියලු සම්මා සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේලාගේ පලමු අනුශාසනය, බුද්ධ රත්නය කෙරෙහි ගෞරව කරන්නා වූ
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සම්මා සම්බුදු බෝධිය අදහන්නා වූ කවර නම් පුද්ලයෙකු නො
සලකා හිඳිත් ද ? චතුර්වේශාරදත්ච සහිත වූ දශ බල සහිත වූ අනාවරණ ඥාන සහිත වූ
සර්වඥ වූ මහා කාරුණිකයන් වහන්සේ පවා නිවන අවබෝධ කර ගැනීම පිණිස
ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපදාව ආරම්භ කරන පුද්ගලයා තුළ ‘සද්ධා’ නම් වූ ගුණය අත්‍යාවශ්‍ය ය
යන්න අවධාරනය කරන සේක.

මෙම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය සැක නොකළ යුතු ය. සැක කරමින් හදාරන ලෞකික ශිල්ප
ශාස්ත්‍ර පවා පරිපූර්ණ ව නො පිහිටන බව සිහි ඇතිව බැලීමෙන් නුවණ ඇත්තාහට දැක ගත
හැකි ය. පුරුෂයා ශ්‍රේෂ්ඨ බවට පමුතු වන්නා වූ සද්ධා ධනය සහිත ව (“සද්ධිධි විත්තං
පුරිස්සස්ස සෙට්ඨං”) මෙම ධර්ම රත්නය පරිශීලනය කරන්නාහට සද්ධා අංගයෙන් ලැබිය
යුතු සියල්ල ලැබෙනු නො අනුමාන ය. එසේ ම සිහියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද
වීර්යයෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද සමාධියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද ප්‍රඥාවෙන් ලැබිය යුතු
කොටස ද ලැබෙන පරිදි සද්ධා, සති, විරිය, සමාධි සහ ප්‍රඥා යන පංච ධර්මයන් තමා තුළ
ඇති කර ගෙන මහත් වූ ගෞරවය සහිත ව ධර්මාවබෝධය පිණිස ම යොමු වූ දැඩි
අධිෂ්ඨානයෙන් මෙම ධර්ම පුස්තක පරිශීලනය කළ යුතු ය. අපගේ බුද්ධ ශාසනයෙහි

ධර්ම ශ්‍රවනයෙන් මග ඵල ලැබුවෝ ම අධික ය. විමුක්තිය ලබන්නා වූ ක්‍රම වේදයන් පහක් විස්තර කරන්නා වූ අංගුත්තර පංචක නිපාතයෙහි 'විමුක්තායතන' සූත්‍රයෙහි නිවන ලබන ක්‍රම වේද සතරක් ම ධම්ම දේශණාමය සහ ධම්ම සවනමය පුණ්‍ය කර්ම ඇසුරින් සිදුවන බව පැහැදිලි කර ඇත. පස්වැනි ක්‍රම වේදය භාවනාමය පුණ්‍ය කර්මය ප්‍රගුණ කිරීමෙන් සාර්ථක වන බව ද එහි සඳහන් වේ.

මහත් වූ ගෞරවාදරයෙන් මහා සුගතයන් වහන්සේගේ අනුශාසනය පිළිපදින්නා වූ අප්‍රමාදී ව ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපදාව වඩන්නා වූ සියලු සත්තට, ත්‍රෛකාලික වූ සියලු දුකින් මිදී ලබන්නා වූ අජර වූ අමර වූ අමා මහ නිවන අවබෝධ වීම පිණිස මෙම මහඟු පුණ්‍ය කර්මය උපනිශ්‍රය වේවා !

ආර්යයන් වහන්සේලා පහළවීමෙන් සිරිලක බැබළේවා !
බුද්ධ ශාසනය දියුණුවී චිරස්ථිතික වේවා !
ලෝ සත්තට සෙත් වේවා !

"අමතං දදෝ ව සෝ හෝති, යෝ ධම්මමනුසාසති"
(යමෙක් ධර්මානුශාසනය කරන්නේ ද, හේ අමාතය දෙන්නේ ය)

මෙම ධර්ම දානමය පුණ්‍ය කර්මය
මෝහ නිමිච්චිචංසනය කරන්නා වූ ලොවට උතුම් ආලෝකය වූ මහා කාරුණික වූ
සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සවිඤ්ඤා ඤානයට ද මහා කාරුණා ගුණයට ද
පුජෝපහාරයක් ම වේවා !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
අපගේ පුණ්‍ය කර්මය අනුමෝදන් වෙත්වා !!!

ශාසනාභිවාද්ධිකාමී,
සමින්ද රණසිංහ.
2009.06.28

සැලකිය යුතුය : මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත. එම පටුනෙහි මාතෘකාවන් හා පිටු අංක අදාළ පිටු සමඟ සම්බන්ධ කර ඇත. මෙහි කියවීමට ඇති ප්‍රදේශයට වම් පසින් ඇති 'පිටු යොමුව' භාවිතා කිරීමෙන් නැවත පටුනට පැමිණීමට පුළුවන. වම් පසින් පාළි පිටුව ද දකුණු පසින් අදාළ සිංහල පිටුව ද කියවීම සඳහා VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS යන ක්‍රමය භාවිතා කරන්න.

Please note : The TABLE OF CONTENTS of this book is located in page no:14 and it is linked with associated pages in the book for your convenience. You can easily click on the page number or content description in the 'Table of Contents' and you will be directed to the relevant page. Bookmarks located to the left of reading area can be used to navigate back to 'Table of Contents' Page. If you would like to view Pali page on your left and the relevant Sinhala page on your right select the menu items as follows; VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS.

සුභතනපිටකෙ

මජ්ඣිමනිකායො

මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

සුත්තානපිටකසෙඨ්

මජ්ඣිමනිකාය

මජ්ඣිමපණ්ණාසකය

**“තථාගතපච්චේදිතො භික්ඛවෙ ඛම්මවිනයො විවචො විජේවති
නො උච්චන්තො.”**

**“මහණෙනි, තථාගතයන් මහත්සේ විසින් දෙගතා කරණ
ලද ධර්මය හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වෘජුන් නොම බබලයි.”**

(අභිතුභතරනිකාය, තීකතිපාත - ගරණ්ඩුවහ, 9 පුත්‍රය)

පවුන CONTENTS

සංඝකාරක නිවේදනය	—	—	—	xxi
ත්‍රිපිටකසම්පාදකමණ්ඩලය	—	—	—	xxiii
සංකීර්ණ නිරූපණය - ABBREVIATIONS	—	—	—	xxv
පාලි හෝඩිය - PALI ALPHABET	—	—	—	xxvi
විසය සූචි	—	—	—	xxvii
පෙළ හා පද්ධිවිධිතය	—	—	—	2-761
හාඨපාදපාදනුකකමණිකා	—	—	—	763-766
සඤ්ඤාභාමානුකකමණිකා	—	—	—	769-773
විසෙසපදනුකකමණිකා	—	—	—	774-782

සංස්කාරක - නිවේදනය

පරවාදමට්භය විශේෂලක්ෂණ කොට ඇති මජ්ඣිමනිකායෙහි අයත් මජ්ඣිමනිකායෙහි - පාලිගෙහි මේ සිංහල පරිවර්තනය එහි දෙවන කාණ්ඩය වේ. පිටකග්‍රන්ථසංඛ්‍යාවයෙන් සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි පස්වැනිවූ ද, මූලිකකාණ්ඩසංඛ්‍යාවයෙන් බුද්ධිජයනී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලායෙහි එකොලොස්වැනි වූ ග්‍රන්ථය ද වේ. ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සමාදාන මණ්ඩලයෙහි සභාපති වූ අභංගම් විදුලිචන්ද්‍රපරිවේණාධිපති, ත්‍රිපිටකවංශිකවංශිකාධිපති කෝදුගොඩ ශ්‍රී ඥානාලොකාභිමාන දක්ෂිණ ලංකායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායකස්ථීරයන් වහන්සේ හා ත්‍රිපිටක සමාදානමණ්ඩලයෙහි සාමාජික වූ ගජකීයපණ්ඩිත කරභමපිටිගොඩ සුමනසාරස්ථීරයන් වහන්සේ මේ පරිවර්තනකාන්තය මානාවන් කිම කළහ. අප විසින් මෙහි පෙළ සංශෝධනයෙන් සකස් කරන ලදී. මැදුම්ගසිය පිලිබද වූ කියවුතු දූ ස ප්‍රථමභාගයෙහි ලා ලිප්‍ර සංශුභනයෙහි පළ වූ ඇයියෙන් මෙහි නැවත සදහන් කළයුතු නොවේ.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සමාදානමණ්ඩලයෙහි සාමාජිකයන් වූ ද, කොළඹ විද්‍යාලය පිරිවෙනෙහි ආචාර්යවරයන් වූ ද, භාසනුපති, විදුලිගාරද, ගජකීයපණ්ඩිත, රද්දල්ලේ සිවිපඤ්ඤලොකාභිමාන අනුනායකස්ථීරයන් වහන්සේ ද, භාසනුපති, විදුලිගාරද, ගජකීයපණ්ඩිත, මෙඬුරුමේ සිවි අනොවදසයි නායකස්ථීරයන් - වහන්සේ ද මුද්‍රණාලයායෙහි සංශෝධන කාන්තය පිණිසා බෙහෙවින් වෙහෙස දැරූ බව සදහන් කරමින මුද්‍රණය වහවහා කිම කරවාලීම පිණිසා සංසකානිකකාන්තායෙහි අධිකාරීන් දැරූ සැලකිල්ල ද පාසැසියාග්‍රහණ බව සදහන් කළ යුතු ද වෙයි. රජයෙහි මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුවෙහි මුද්‍රණාලයාධිපතිතුමා හා අතිරේක මුද්‍රණාලයාධිපති ඔස්මින් ජයවර්ධන මානිතුමා හා ත්‍රිපිටක මුද්‍රණකාන්තයෙහි කියුක්ත සේවක මහතුන් ඉතා සැලැකිල්ලෙන් මෙහිලා ක්‍රියා කළ බව විශේෂයෙන් සදහන් කළයුතු ද වේ. මේ පිත්වතුන්ගේ කාන්තීගුරුභාවය ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයෙහි සිටුනා හැමිගේ විතතාශ්චනයට සමනී ද විය. ත්‍රිපිටක කාන්තීලය පිහිටි මහානායක වාසිකාශ්මයෙහි භාරකාර වන ඇම්. ජී. ආර්. සමරසිංහ මහතා ඇතුළු සේවක පිරිස ඉතා හිතවත් වූ උපසාදානාදියෙන් වහල් වූ සිවි බව ද මෙහි ලා කියවුතු වෙයි.

තව ද ශ්‍රීලංකාජනරජයෙහි අමාත්‍යවරිය වන සිවිමාමෝ - බණ්ඩාරනායක උත්තමාම මේ පරිවර්තනකාන්තවිෂයෙහි ලා දක්වන බලවත් ප්‍රසාදය හා තදනු වූ සංස්කානික අමාත්‍ය ඇස්. ඇස්. කුලසිලක මානිතුමාගේ හා අමාත්‍යායෙහි සිරිලේකම් වන ගිග්ගසක - විජයරත්න මානිතුමාගේ වෙතින් ලැබුණු වහල ද කියු පෙරටු කොට සදහන් කළයුතු ද වේ.

‘බුද්ධිපයනාධි’ය නිමිති කොට ආරභ කළ ත්‍රිපිටකපරිවර්තන-
 කාංතියෙහි දිව්‍යාදිය වෙහෙස ධරමින් ක්‍රියා කළ, ශ්‍රී ලබ්‍හාවිද්‍යාදය
 විශ්වවිද්‍යාලයෙහි උපකුලපති වූ වැඩසිටි අතිශෝරවංශී ත්‍රිපිටක-
 වාහිනිවර්වායනී, පරවංශාර සිව්වැනි රැකුණාහිමියන ඔස්නාහිර
 පලාතෙහි ප්‍රධානසමසනායක මහාඥාපිටකන් වහන්සේ ඇතුළු
 කොට, අපවත් වූ සංගකාරක ඥාපිටකන් වහන්සේ හැම හා මේ
 කාංතියෙහි නිසුක්න හැම ප්‍රසිද්ධ ද, ආධාර උපකාර කළ සියලු
 හවත්තු ද, මේ ධර්මදනමයකුලයෙන් හවතිඤ්ඤාණය කෙරෙත්විසි
 ආශංසනිය කරමින.

මේයට
 ශාසනසච්චිය පතන,
 ලබ්‍හම ලබ්‍හානද
 ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සම්පාදක
 මහේච්චියෙහි ප්‍රධාන සංකාරක.

ත්‍රිපිටකකාංතියාලය,
 මහානායකවාරිකාරමය,
 අඩක : 115,
 විජේරාම මාවත,
 කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදකමණ්ඩලය

උපදේශක :

එක්සත් අමරපුරමහානිකායෙහි සභාපති, අක්කම්භාපණ්ඩිත, බලන්ගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහානායක මහාඝට්ඨිපාදයන් වහන්සේ

සභාපති :

අභංගම් විද්වත්තපරිච්ඡේදනාධිපති, ත්‍රිපිටකවාහිනච්චායනී, කෝදාගොඩ ශ්‍රීඥානාලොක දක්ෂිණලකායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායකඝට්ඨිපාදයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක :

මොල්ලිගොඩ ප්‍රච්චනොදය පිරිච්ඡේදන උපප්‍රධානාචායනී, ත්‍රිපිටක වාහිනචර, ලබ්බම ශ්‍රීලකානන්ද - ශ්‍රීකල්‍යාණිකාමත්‍රිධම්මසංඝනායකායෙහි අනුනායකඝට්ඨිපාදයන් වහන්සේ.

සම්පාදක :

දෙමටගොඩ ධම්මකාමත්‍රිධම්මපාලාධිපති, පණ්ඩිත, පරවාහාර සිරිපකුඤ්ඤානන්ද (සී. ඒ. ලක්මන්) කොළඹ නවකෝරළයෙහි ප්‍රධානසංඝනායක ඝට්ඨිපාදයන් වහන්සේ.

ශාඤ්ඤපති, විද්වත්තපරිච්ඡේදනාධිපති, රද්දුල්ලේ සිරිපකුඤ්ඤාලොක - ශ්‍රී කල්‍යාණිකාමත්‍රිධම්මසංඝනායකායෙහි අනුනායකඝට්ඨිපාදයන් වහන්සේ.

ශාඤ්ඤපති, විද්වත්තපරිච්ඡේදනාධිපති, වේඩරුවේ සිරි අනොමදකඝට්ඨිපාදයන් වහන්සේ.

හිගුල්ලේ - මාකඛවර විහාරධිවාසී, පණ්ඩිත, කරගම්පිටිගොඩ සිරිසුමනසාර ඝට්ඨිපාදයන් වහන්සේ.

ලෙඛකාධිකාරී :

කොළඹ බෞද්ධාලොක මාවතෙහි බෞද්ධාලොකවිහාරධිපති, පණ්ඩිත, දොරගමුවේ සිරිධම්මපාල - කොළඹපළාතේ ප්‍රධානසංඝනායකඝට්ඨිපාදයන් වහන්සේ.

සමෛක්ඛ නිරූපණය
ABBREVIATIONS

- පිළි** — පිහළුකවර ශ්‍රීදාය, නාදුන්විතාරනිපිටකනන්දමාලාය
මැතිමැතිකායො 1959.
- සා:** — සාමකවර ශ්‍රීදාය පොතක.
- මජ්ඣ.** — මජ්ඣනිමවකනිකායො පොතක.
- PTS** — PALI TEXT SOCIETY MAJJHIMANIKAYA

මජ්ඣිමනිකායෙ මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

විසයසූචි

1. ගහපතිවග්ගො

සුභතසංඛිතා				පිටිපඨකං
1. කඤ්ඤ	සුභතං	—	—	2 - 18
2. අවිච්ඡිකානංගර	„	—	—	20 - 26
3. සෙඛ	„	—	—	28 - 36
4. පොතලිය	„	—	—	38 - 52
5. ජවක	„	—	—	54 - 58
6. උපාලි	„	—	—	60 - 82
7. කුකුඤ්ඤ	„	—	—	84 - 90
8. අභයරජකුමාර	„	—	—	92 - 98
9. බහුච්ඡෙදනීය	„	—	—	100 - 106
10. අපණ්ණක	„	—	—	108 - 128

ගහපතිවග්ගො පඨමො

2. භික්ඛුචග්ගො

1. අභිඤ්ඤාන රුහුණොවාද සුභතං	—	—	130 - 140
2. මහාරුහුණොවාද	„	—	142 - 150
3. වුලමාලුඛකා	„	—	152 - 162
4. මහාමාලුඛකා	„	—	164 - 172
5. හඤ්ඤ	„	—	174 - 188
6. උඤ්ඤකොපමි	„	—	190 - 204
7. වාතුම	„	—	206 - 214
8. නලකපාන	„	—	216 - 226
9. ගුලිඤ්ඤාති	„	—	228 - 234
10. කිට්ඨි	„	—	236 - 250

භික්ඛුචග්ගො දුතියො

3. පරිබ්බාජකචග්ගො

1. තෙවිජ්ජවච්ඡගොතක සුභතං	—	—	252 - 254
2. අගභිච්ඡගොතක	„	—	256 - 264
3. මහාවච්ඡගොතක	„	—	266 - 278
4. දිඝනඛ	„	—	280 - 286
5. මාගන්දිය	„	—	288 - 306
6. සන්දක	„	—	308 - 330
7. මහාසකුලුද්ධි	„	—	332 - 364
8. සමණමණ්ඩකා	„	—	366 - 374
9. වුලසකුලුද්ධි	„	—	376 - 392
10. වෙඛනක	„	—	394 - 402

පරිබ්බාජකචග්ගො තතියො

4. රාජවග්ගො

සුඤ්ඤාසම්මානං	සුඤ්ඤාසං	—	—	පිටිපිටිකං
1. භරිකාර		—	—	404 - 418
2. රට්ඨපාල	”	—	—	420 - 460
3. මධ්‍යදෙව	”	—	—	462 - 464
4. මධුර	”	—	—	466 - 478
5. මොධිරුජ්ඣමාර	”	—	—	480 - 514
6. අභිඥාලිමාල	”	—	—	516 - 528
7. පියජාතික	”	—	—	530 - 538
8. ඛාහිතික	”	—	—	540 - 548
9. ධර්මවේදිනි	”	—	—	550 - 560
10. කණ්ණකන්ද	”	—	—	562 - 574

රාජවග්ගො වග්ගපදාං

5. බ්‍රාහ්මණවග්ගො

1. බ්‍රහ්මාස්ත්‍ර	සුඤ්ඤාසං	—	—	576 - 596
2. සෙල	”	—	—	598 - 608
3. අක්කලායන	”	—	—	610 - 626
4. භොට්ඨුමි	”	—	—	628 - 644
5. වඩ්ඪි	”	—	—	646 - 668
6. ඵසුකාරී	”	—	—	668 - 678
7. ධනඤ්ජානී	”	—	—	680 - 698
8. වාසෙඛඨ	”	—	—	700 - 710
9. සුභ	”	—	—	712 - 734
10. සම්භාරව	”	—	—	736 - 760

බ්‍රාහ්මණවග්ගො පඤ්ඤාපදාං

මජ්ඣිමපඤ්ඤාසංඝායනො නිට්ඨිග්ගො.

සුභානන්දපීඨකේ

මජ්ඣිමනිකායේ

මජ්ඣිම පණ්ණාසකො

—

සුභානන්දපීඨකයෙහි

මැදුම් සඟීය

මධ්‍යම පණ්ණාසකය

සුභගතිවිවේක

ම ජකම්මනිකායො

මජ්ඣිමනිකායො

1. ගභපති වග්ගො

නමො ධර්මා භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස

2. 1. 1

කඤ්ඤක සුභගතං

ඵ්ඵං මේ සුභං ඵකං සම්මං භගවා වම්පායං විහරති ගග්ගරාය පොකකරණීයං තීරෙ මහතා භික්ඛුසඤ්ඤක සද්ධිං. අථ ඛො පෙසෙසා ච හත්ථාරොභපුතෙතා කඤ්ඤකො ච පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤකං සුභං උපසඤ්ඤකං පෙසෙසා හත්ථාරොභපුතෙතා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදී. කඤ්ඤකො පන පරිබ්බාජකො භගවතා සද්ධිං සම්මොදී. සම්මොදනීයං කථා සාරංණීයං විතීසාරෙත්වා ඵකමන්තං අට්ඨාසී. ඵකමන්තං සීතො ඛො කඤ්ඤකො පරිබ්බාජකො තුණ්හිභුතං තුණ්හිභුතං භික්ඛුසඤ්ඤකං අනුච්ඡ්‍රොකෙත්වා භගවන්තං ඵතදවොච: අච්ඡරියං හො ගොතමි, අබ්භුතං හො ගොතමි, යාවක්ඛීදං හොතා ගොතමෙන සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤකං පටිපාදිතො: යෙපි තෙ හො ගොතමි අභෙසුං අනීතමඤ්ඤකං. අරහන්තො සම්මාසම්මුද්ධා, තෙපි භගවන්තො ඵතපරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤකං පටිපාදෙසුං සෙය්‍යථාපි ඵතරති හොතා ගොතමෙන සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤකං පටිපාදිතො. යෙපි තෙ හො ගොතමි භවිස්සන්ති අනාගතමඤ්ඤකං අරහන්තො සම්මාසම්මුද්ධා, තෙපි භගවන්තො ඵතපරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤකං පටිපාදෙසුන්ති සෙය්‍යථාපි ඵතරති හොතා ගොතමෙන සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤකං පටිපාදිතො:ති.

ඵච්චෙතං කඤ්ඤක, ඵච්චෙතං කඤ්ඤක, යෙපි තෙ කඤ්ඤක අභෙසුං අනීතමඤ්ඤකං අරහන්තො සම්මාසම්මුද්ධා, තෙපි භගවන්තො ඵත පරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤකං පටිපාදෙසුං සෙය්‍යථාපි ඵතරති මයා සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤකං පටිපාදිතො. යෙපි තෙ කඤ්ඤක භවිස්සන්ති අනාගත මඤ්ඤකං අරහන්තො සම්මාසම්මුද්ධා, තෙපි භගවන්තො ඵතපරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤකං පටිපාදෙසුන්ති සෙය්‍යථාපි ඵතරති මයා සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤකං පටිපාදිතො.

1. සාරණීයං - මජ්ඣං,

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

මැදුම් සඟීය

මධ්‍යම පණ්ණාසකය

1. ගහපති වර්ගය

ඒ සභවන් අභිත් සමාන්සමිබ්බසන් වහන්සේට නමසකාර වේවා.

2. 1. 1

කඤ්ඤක සුත්‍රය

ම) විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් භික්ෂුසඨසයා සමග වම්පා නුවර ගඟඟරා නම් පොකුණුතෙර සමීපයෙහි වැඩවාස කරන සේක. එකල්හි පෙස්ස නම් ඇතරුපුත් ද කඤ්ඤක පිරිවැජ්ඣ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීයහ. එළැඹී පෙස්ස ඇතරුපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හිනා. කඤ්ඤක පිරිවැජ්ඣ වැළිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහිකළයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ සිවියේ ය. එකත්පස් වැ සිවි කඤ්ඤක පරිව්‍රාජක භාත්පස නො බැණූ වැඩහුන් සඟන් බලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී: අශ්වයා යෑ හවත් ගොතමයෙනි, අදහුත යෑ හවත් ගොතමයෙනි, හවත් ගොතමයන් විසින් භික්ෂුසඨසයා මැනැවින් යම් පමණ ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද, හවත් ගොතමයෙනි, අතීතකාලයෙහි යම් අභිත් සමාන්සමිබ්බද්ධ කෙනෙක් වූවාහු ද, ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැනැවින් භික්ෂුසඨසයා ප්‍රතිපාදනා කළාහ. හවත් ගොතමයන් විසින් මෙකල යම්සේ භික්ෂු සඨසයා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද එමෙනි. හවත් ගොතමයෙනි, අනාගත කාලයෙහි යම් අභිත් සමාන්සමිබ්බද්ධ කෙනෙක් පහළවත්තාහු ද ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැ භික්ෂුසඨසයා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරත්තාහ. හවත් ගොතමයන් විසින් මෙකල යම් පරිදි භික්ෂුසඨසයා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද එමෙනි'යි.

කඤ්ඤකය, තෙල එසේ මැ ය, කඤ්ඤකය තෙල එසේ මැ ය. කඤ්ඤකය, අතීතයෙහි යම් අභිත් සමාන්සමිබ්බද්ධ කෙනෙක් වූවාහු ද, ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැ භික්ෂු සඨසයා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කළාහ. මා විසින් මෙකල යම්සේ භික්ෂුසඨසයා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරන ලද ද එමෙනි. කඤ්ඤකය, අනාගතයෙහි යම් අභිත් සමාන්සමිබ්බද්ධ කෙනෙක් පහළවත්තාහු ද ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැ භික්ෂුසඨසයා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරත්තාහ. මා විසින් මෙකල යම්සේ භික්ෂුසඨසයා මැනැවින් ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද එමෙනි.

4 මජ්ඣම පණ්ණාසකො - ගභපති වග්ගො [2.1.1 කඤ්ඤක සුඤ්ඤා]

සනති හි කඤ්ඤක භික්ඛු ඉමිසමි භික්ඛුසඛෙස අරහනො ඩිණාසච, චුළිනවනො කතකරණීයා ඕභිතභාරා අනුප්පතතසද්දා, පරිකම්භන-වසංයොජනා සමමදඤ්ඤා විච්චිතා. සනති පන¹ කඤ්ඤක භික්ඛු ඉමිසමි භික්ඛුසඛෙස සෙධා² සත්තතපිලා සත්තතචුච්චිනිනො තිපකා තිපක-චුච්චිනිනො. තෙ චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිතතා³ විහරන්ති. කතමෙසු චතුසු ඉධ කඤ්ඤක භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, වේදනාසු වේදනානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, විනෙත විතතානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං⁴ නති.

එවං චුච්චො පෙසොසො භන්දාරොහසුතොසො භගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරිතං භනො, අභිභූතං භනො, යච සුපඤ්ඤතතාවිමෙ භනො භගවතා චතතාරො සතිපට්ඨානා සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දව්‍යානං⁵ සමතිකකමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ඛමාය⁶ ඤ්ඤාය අභිගමාය තිබ්බානස්ස සච්ඡිතිරියාය. මසමිපි හි භනො හිති ඕද්දවසනා කාලෙත කාලං ඉමෙසු චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිතතා⁷ විහරමි; ඉධ මයං භනො කායෙ කායානුපස්සිනො විහරමි, ආතාපිනො සමපජානා සතිමනො විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, වේදනාසු වේදනානු පස්සිනො විහරමි ආතාපිනො සමපජානා සතිමනො විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, විනෙත විතතානුපස්සිනො විහරමි ආතාපිනො සමපජානා සතිමනො විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිනො විහරමි ආතාපිනො සමපජානා සතිමනො විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

අච්ඡරිතං භනො, අභිභූතං භනො, යචඤ්ඤිදං භනො භගවා එවං මනුස්සභගනෙ එවං මනුස්සකසචෙ එවං මනුස්සකාදේයො විතතමානෙ සත්තානං හිතාහිතං ජානාති. ගහනං භෙතං භනො යද්දිදං මනුස්සා, උත්තානකං භෙතං භනො යද්දිදං පසචො. අභං හි භනො පභොමි හඤ්ඤිමං සාරෙභුං යචතකෙන අත්තරෙන චම්පං ගතාගතං කරිස්සති සබ්බාති තාති සාදේය්‍යාති කුචෙය්‍යාති චරෙකය්‍යාති ජ්චෙතය්‍යාති පානුකරිස්සති. අමභාකං පන භනො දුසාති වා පෙසොති වා කමම කරාති වා අඤ්ඤථා ව කායෙන සමුද්ධවරන්ති, අඤ්ඤථා ව මාචාය⁸ සමුද්ධවරන්ති, අඤ්ඤථා ව නෙසං විතතං භොති. අච්ඡරිතං භනො, අභිභූතං භනො, යචඤ්ඤිදං භනො භගවා එවං මනුස්සභගනෙ එවං මනුස්සකසචෙ එවං මනුස්සකාදේයො විතතමානෙ සත්තානං හිතාහිතං ජානාති. ගහනං භෙතං භනො යද්දිදං මනුස්සා, උත්තානකං⁹ භෙතං භනො යද්දිදං පසචො ති.

1. සනති හි - මජ්ඣම, 2. සෙධා - මජ්ඣම, 3. සුපට්ඨිත විතතා - මජ්ඣම, සුපට්ඨිත ... සතා. 4. සොක පරිදෙව්‍යානං - මජ්ඣම, සතා, 5. අත්ඛමාය - PTS 6. අඤ්ඤථා ව මාචාය - අඤ්ඤථා ව නෙසං - PTS 7. උත්තානකඤ්ඤානං - මජ්ඣම.

කඤ්ඤය, මේ ඛික්ඛඤ්ඤ කෙරෙහි ක්ෂය වූ ආශ්‍රව ඇති වැස නිමවූ මහබ්බසර ඇති සිද්ධමතින් කළ කරුණි ඇති බ්‍යානාදි ස්කන්ධභාර ඇති පැමිණි සදරට ඇති ක්ෂය කළ හවසංයෝජන ඇති මොනොවට දැන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණු රහන්හු ඇත් මැ ය. යළිදු කඤ්ඤය, මේ ඛික් ඛඤ්ඤ කෙරෙහි නිරතුරු සිල් ඇති නිරතුරු සිලයෙහි සිට දිවිවචන ප්‍රඥ ඇති ප්‍රඥයෙහි සිට දිවිවචන ජ්‍යෙෂ්ඨ භික්ෂුහු ඇත. ඔහු සිද්ධිවචනෙහි මැනවින් තැබූ සිත් ඇති ව වෙසෙත්. කවර සතරෙක යත් : කඤ්ඤය, මෙසස්තෙහි මහණ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව කාය සම්බ්‍යාත ලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොච්ඡාසා දුරු කොට රූපකායයෙහි කය අනුව බලමින් වෙසෙයි. සුමද්‍රාධාදි, වේදනායෙහි වේදනානුදර්ශී වැ වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව වේදනායෙහි අභිධ්‍යා දොච්ඡාසා දුරු කොට රූපකායයෙහි කය අනුව බලමින් වෙසෙයි. සුමද්‍රාධාදි වේදනායෙහි වේදනානුදර්ශී වැ වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව වේදනා ලෝකයෙහි අභිධ්‍යා දොච්ඡාසා දුරු කොට වාස කෙරෙයි. සරාගාදි වික්තයෙහි වික්තානුදර්ශී වැ ආතාපන වීයා ඇති ව සමාක් ප්‍රඥ ඇති ව ස්මාතිමත් ව වික්තලොකයෙහි අභිධ්‍යා දොච්ඡාසා සත්තිද්‍රවා වාස කෙරෙයි. ස්කන්ධාදි ධම්මයෙහි ධම්මානුදර්ශී වැ ආතාපනවීයා ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව ස්මාතිමත් ව ධම්මලොකයෙහි අභිධ්‍යා දොච්ඡාසා සත්තිද්‍රවා වාස කෙරේ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි පෙස්ස ඇතරුපින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල කී : වහන්ස, ආශ්වයා යැ, වහන්ස අද්භුත යැ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ සතරසිව්වන්හු සත්ත්වයන්ගේ විභූද්ධිය පිණිස ශෝක-පරිදේවයන් ඉක්මවාලීම පිණිස දුක්දොමනසුන් නැසීම පිණිස නායාසසම්බ්‍යාත මාරිය අධිගමය පිණිස නිවන් පසක්කිරීම පිණිස මැනවින් වදරනලද්දහු මැ ය. වහන්ස, එසේ මැ ය : ශෙෂ පිළි හදනා ගිහිගේවාසී වූ ඇපිදු කලින් කල මේ සතර සිව්වන්හි මැනවින් තැබූ සිත් ඇති ව වසමහ. වහන්ස, මෙහි ඇපි රූපසමුහ සම්බ්‍යාත කයෙහි කෙලෙසුන් තවන වැර ඇති ව සම්ප්‍රජනායෙන් යුක්ත ව කය සිහිකරන සිහි ඇති ව (නැසෙන වැනැසෙන හෙයින්) ලොක නම් වූ රූපරාශියෙහි දවී ලොහය හා දෙමනස දුරු කොට අනිත්‍යාදි විසින් කය පුනපුනා බලමින් වාසය කරමහ. සුවදුක් ආදි වේදනායෙහි කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාක් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇත්තමෝ වේදනා ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෙමනස දුරුකොට වේදනාවන් පුනපුනා බලමින් වාසය කරමහ. සරාගාදි වික්තයෙහි කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාක් ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇත්තමෝ වික්තලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෙමනස දුරුකොට සිත විදසුන් නැඟිනන් පුනපුනා බලමින් වාසය කරමහ. ස්කන්ධාදි ධම්මයෙහි කෙලෙසුන් තවන වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව ස්මාතිමත් ව ධම්මසම්බ්‍යාත ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාව හා දෙමනස දුරු කොට ධම්මානුදර්ශී ව වාසය කරමහ.

වහන්ස, ආශ්වයා යැ, වහන්ස අද්භුත යැ. වහන්ස, මෙසේ මිනිසුන්ගේ අධ්‍යායග්‍යතාය මෙසේ මිනිසුන්ගේ කෙලෙස් කසට ඇතිබව මෙසේ මිනිසුන්ගේ ශයබව පවත්නා කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පමණෙකින් සත්ත්වයන්ගේ හිතාහිත පිළිවෙත් දන්තායේක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, යම් මිනිස් කෙනෙක් ඇද්ද, කෙල ගහන (මුවහ) මැ ය, වහන්ස, යම් සියුසා කෙනෙක් ඇද්ද, කෙල නො මුවහ මැ යි. එසේ මැ ය; වහන්ස, මම දමා වූ ඇතකු මෙහෙයන්නට පොහොසත්ම, යම් ඇසිල්ලෙකින් වම්පානගරද්වාරයට ගමනාගමනය කරන්නේ ද, (ඒ ඇසිල්ලෙහි) එ හැම ශයබව කුළුබව වක්බව ඇදබව පහළකරන්නේ ය. වහන්ස, එතෙකුදුවත් අපගේ දසයෝ වේවයි ප්‍රෙෂායෝ වේවයි කම්කරුවෝ වේවයි ඔහු කයින් අත්පරිදි ක්‍රියා කෙරෙහි, බසින් අත්පරිදි මෙහෙයනි, ඔවුන්ගේ සිත වූකලි අත්පරිදි වේ. වහන්ස, ආශ්වයා යැ, වහන්ස, අද්භුත යැ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ මිනිසුන්ගේ අධ්‍යායග්‍යතාය මෙසේ මිනිසුන්ගේ කෙලෙස්කසට ඇතිබව මෙසේ මිනිසුන්ගේ ශයබව පවත්නා කල්හි සත්ත්වයන්ට හිතාහිත ප්‍රතිපත් දන්තායේක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, යම් මිනිස් කෙනෙක් ඇද්ද කෙල (අභස් වීසින්) පිළිසත් මැ ය. වහන්ස, යම් සියුසා කෙනෙක් ඇද්ද කෙල නො පිළිසත් මැ යි.

ඵවමේතං පෙසස, ඵවමේතං පෙසස, ගහනං හෙනං පෙසස යද්දං මනුසා, උත්තානකං හෙනං පෙසස යද්දං පසවො. චත්තාරොමෙ පෙසස පුග්ගලො සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකත්ථි, කතමෙ චත්තාරො : ඉධ පෙසස ඵකච්චො, පුග්ගලො අත්තන්තපො හොති අත්තපරිතාපනානු-දොගමනුසුතො. ඉධ පන පෙසස ඵකච්චො, පුග්ගලො පරන්තපො හොති පරපරිතාපනානුදොගමනුසුතො. ඉධ පන පෙසස ඵකච්චො, පුග්ගලො අත්තන්තපො ච හොති අත්තපරිතාපනානුදොගමනුසුතො, පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුදොගමනුසුතො. ඉධ පන පෙසස ඵකච්චො, පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො හොති නාත්තපරිතාපනානුදොග-මනුසුතො, න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුදොගමනුසුතො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨොව ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සීතීභුතො සුඛපට්ඨංවෙදී¹ බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති. ඉමෙසං පෙසස චතුත්තං පුග්ගලොනං කතමො තෙ පුග්ගලො විතතං ආරාධෙතී'ති.

ඛොසං ගනෙත පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුදොග-මනුසුතො, අයං මෙ පුග්ගලො විතතං නාරාධෙති. යොපායං ගනෙත පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුදොගමනුසුතො, අයමි² මෙ පුග්ගලො විතතං නාරාධෙති. යොපායං ගනෙත පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුදොගමනුසුතො පරන්තපො ච පරපරිතාපනානු-දොගමනුසුතො, අයමි³ මෙ පුග්ගලො විතතං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුදොගමනු-සුතො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුදොගමනුසුතො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨොව ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සීතීභුතො සුඛපට්ඨංවෙදී¹ බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති. අය මෙ³ පුග්ගලො විතතං ආරාධෙතී'ති.

කතමො පන තෙ පෙසස ඉමෙ තයො පුග්ගලො විතතං නාරාධෙතී'ති.

ඛොසං ගනෙත පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුදොග-මනුසුතො, සො අත්තානං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකතුලං ආතාපෙති, පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විතතං නාරාධෙති. යොපායං ගනෙත පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුදොගමනුසුතො, සො පරං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකතුලං ආතාපෙති, පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විතතං නාරාධෙති. යොපායං ගනෙත පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුදොගමනුසුතො පරන්තපො ච පරපරිතාප-නානුදොගමනුසුතො, සො අත්තානං පරඤ්ච සුඛකාමං දුක්ඛ පට්ඨකතුලං² ආතාපෙති, පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විතතං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං ගනෙත පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුදොගමනුසුතො න පරන්තපො න පරපරිතාප-නානුදොගමනුසුතො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨොව ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සීතීභුතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති. සො අත්තානං ච පරඤ්ච සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකතුලං නෙව ආතාපෙති, න පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විතතං ආරාධෙති. ගඤ්ච දුති මයං ගනෙත ගච්ජාම බ්‍රහ්මච්චො මයං බ්‍රහ් කරණීයා'ති.

යසා දුති ත්ථං පෙසස කාලං මඤ්ඤසී'ති. අථ ඛො පෙසසො ගන්තොගපුතො ගභවතො ගාසිතං අභිනන්දිති; අනුමොදිති; උරිධා-යාසනා ගභවන්තො අභිචාදෙති; පදකඛිණං කතමො පකකාමි.

1. සුඛපට්ඨංවෙදී-මඡසං.
2. අයමෙව මෙ - මඡසං.
3. සුඛකාමෙ දුක්ඛපට්ඨකතුලෙ-සීමු, PTS.

පෙස්සය, තෙල (කරුණ) එසේ මැ ය. පෙස්සය, තෙල එසේ මැ ය, පෙස්සය, යම් මිනිස් කෙනෙක් ඇද්ද, තෙල භගත මැ ය, පෙස්සය, යම් සියුපා කෙනෙක්, ඇද්ද තෙල උත්තන මැ යි. පෙස්සය, ලොවු මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විදාමාන වුවහු වෙති, කවර සතරදෙනෙක යත් : පෙස්සය, මේ ලොවු ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්ම ආපනායොගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේ වෙයි. තවද පෙස්සය, මේ ලොවු ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පරපරිත්‍යාපනායොගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේ වෙයි. පෙස්සය, මේ ලොවු ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායොගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේත් වෙයි, පරපරිත්‍යාපනායොගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේත් වෙයි. තවද පෙස්සය, මේ ලොවු ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මආපනායොගයෙහි තො යෙදුණේ තමා නො මැ තවනුයේ වෙයි, පරපරිත්‍යාපනායොගයෙහි තො යෙදුණේ මෙරමා නො තවනුයේ වෙයි. හේ තමා නො තවනුයේ මෙරමා නො තවනුයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂණා රහිත වූයේ කෙලෙස්පිරිනිවනින් නිවුණේ (ඇතුළත තවන කෙලෙස් නැතිබැවින්) සිහිල් වූයේ (ධ්‍යාන මාර්ග එල නිව්ණසුවයෙන්) සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත ව වෙසෙයි. පෙස්සය, මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් තොපගේ සිත පහදවා ද'යි.

වහන්ස, යම් පුභුලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායොගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේ වේ ද මේ පුභුල් මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, පරපරිත්‍යාපනායොගයෙහි යෙදුණේ, මෙරමා තවන යම් පුභුලෙකුත් වේ ද, මේ පුභුල් ද මාගේ සිත නො පහදවයි. යම් පුභුලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායොගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේත්, පරපරිත්‍යාපනායොගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේත් වේ ද, මේ පුභුල් ද මාගේ සිත නො පහදවයි. තවද වහන්ස යම් පුභුලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායොගයෙහි නො යෙදුණේ තමා නො තවනුයේත්, පරපරිත්‍යාපනායොගයෙහි නො යෙදුණේ මෙරමා නො තවනුයේත් වේ ද, හේ තමා නො තවනුයේ මෙරමා නො තවනුයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂණා රහිත වූයේ (කෙලෙස් පිරිනිවනින්) නිව්ණසිහිල් වූයේ සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත ව වෙසේ ද, මේ පුභුල් මා ගේ සිත පහදවා යයි.

තවද පෙස්සය, කුමක් හෙයින් මේ තුන් පුභුලෝ තොපගේ සිත නො පහදවත් දයි.

වහන්ස, යම් පුභුලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායොගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේ වේ ද, හේ සුව කැමැති දුකට නො කැමැති තමා ආසාපන පරිත්‍යාපන කෙරෙයි, මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, යම් පුභුලෙක් පරපරිත්‍යාපනායොගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනු වේ ද, හේ සුව කැමැති දුකට නො කැමැති මෙරමා ආසාපන පරිත්‍යාපන කෙරෙයි, මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, යම් පුභුලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායොගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේත් පරපරිත්‍යාපනායොගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේත් වේ ද, හේ සුව කැමැති දුකට නො කැමැති තමාත් මෙරමාත් ආසාපන පරිත්‍යාපන කෙරෙයි. මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, යම් පුභුලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායොගයෙහි නො යෙදුණේ ආත්මන්තප නො වේ ද, පරපරිත්‍යාපනායොගයෙහි නො යෙදුණේ පරන්තප නො වේ ද, හේ ආසාත්මන්තප වූයේ අපරන්තප වූයේ මේ අත් බැවිහි මැ තෘෂණා රහිත වූයේ (කෙලෙස් ගිනි නිවූ හෙයින්) නිවුණේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි, මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත පහදවයි. භොදයා! වහන්ස, දන් ඇපි යම්භ. ඇපි බොහෝ කිස ඇතියම්භ, බොහෝ කරණී ඇතියම්භ'යි.

පෙස්සය, දන් තෙපි ගමනට කල් දන්නාව'යි. ඉක්බිති පෙස්ස ඇතරුපින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුතස්නෙන් නැති භාග්‍යවතුන් වැද පැදකුණු කොට නික්මගියේ ය.

අඵ බො භගව, අවිරජ්ජනනෙහ පෙසෙහ භත්ථරොභපුතො භික්ඛු ආමනෙහයි. පණ්ණිකො භික්ඛුවො පෙසෙහො භත්ථරොභපුතො, මහා-පඤ්ඤා භික්ඛුවො පෙසෙහො භත්ථරොභපුතො, සචෙ භික්ඛුවො පෙසෙහො භත්ථරොභපුතො මුහුතං තිසිදෙය්‍ය යාවස්සාභං ඉමෙ චත්තාරො පුග්ගලෙ විත්ථරෙන විහරේථි. මහතා අනෙභ සඤ්ඤානෙහා¹ අගමිසං. අපි ච භික්ඛුවො ඵත්තාවතාපි පෙසෙහො භත්ථරොභපුතො මහතා අනෙභ සඤ්ඤානෙහා² ති

ඵත්තං භගව, කාලො, ඵත්තං සුගත කාලො, යං භගවා ඉමෙ චත්තාරො පුග්ගලෙ විත්ථරෙන විහරේය්‍ය, භගවතො සුඛා භික්ඛු ඛාරෙස්සන්තී³ ති. තෙන හි භික්ඛුවො පුණ්ඨ සාධුකං මනසිකරොඵ භාසිස්සාථී⁴ ති. ඵභො ගනෙත්තී⁵ බො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගව, ඵත්තවොච:

කතමො ච භික්ඛුවො පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානු-දොගමනුසුතො: ඉධ භික්ඛුවො ඵත්තවො පුග්ගලො අචෙලකො හොති මුත්තාවාරො, භත්ථරොභලොඛනො⁶, න ඵභිහදන්තිකො, න නිට්ඨභදන්තිකො, නාභිහටං, න උද්දිස්ස කටං⁷, න නිමන්තනං සාදියති. සො න කුමහිමුඛා පතිගණ්ඨාති. න ඛලොපිමුඛා⁸ පතිගණ්ඨාති⁹. න ඵලකමන්තරං න දණ්ඨ මන්තරං න මුසලමන්තරං, න ද්විත්තං ඉඤ්ජමානානං, න ගඛිතිතියා, න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සඛිතිතීසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මත්තිකා සණ්ඨිසණ්ඨිචාරිතී, න මච්ඡං, න මංසං, න සුරං, න මෙරයං, න පුභොදකං පිබ්බි¹⁰.

සො ඵකාගාරිකො වා හොති ඵකාලොපිකො, ආගාරිකො වා හොති ආලොපිකො-පෙ-සත්තාගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො. ඵකිස්සාපි දත්තියං යාපෙති, අභිති දත්තීහි යාපෙති,-පෙ-සත්තනිපි දත්තීහි යාපෙති, ඵකාතිකමපි ආභාරං ආභාරෙති, ද්විතිකමපි¹¹ ආභාරං ආභාරෙති-පෙ-සත්තාතිකමපි ආභාරං ආභාරෙති. ඉති ඵචරුපං අභිමාසිකමපි පරියායභත්තභොජනානුදොගමනුසුතො විහරති සො සාකභකෙඛා වා හොති. සාමාකභකෙඛා වා හොති. නිචාරභකෙඛා වා හොති. දද්දුලභකෙඛා වා හොති. හටභකෙඛා වා හොති. කණ්ඨකෙඛා වා හොති. ආචාමභකෙඛා වා හොති. පිඤ්ඤාකභකෙඛා වා හොති. තිණ්ඨකෙඛා වා හොති. ගොමයභකෙඛා වා හොති. චන්ද්‍රිලඵලොභාරො යාපෙති පච්චන්ද්‍රිලොභාරො.

සො සාණ්ඨිපි ඛාරෙති. මසාණ්ඨිපි ඛාරෙති. ඡවදස්සාතිපි ඛාරෙති. පංසුකුලාතිපි ඛාරෙති. තිරිචාතිපි ඛාරෙති. අජිතාතිපි ඛාරෙති. අජිතකම්පමපි ඛාරෙති. කුසචිරමපි ඛාරෙති. චාකචිරමපි ඛාරෙති. ඵලකචිරමපි ඛාරෙති. කෙසකම්බලමපි ඛාරෙති. චාලකම්බලමපි ඛාරෙති. උලුකපකම්බමපි ඛාරෙති. කෙසමඤ්ඤලොචකොපි හොති කෙස මඤ්ඤලොචනානුදොගමනුසුතො. උබ්බට්ටකොපි¹² හොති ආසනපරිකම්-නෙහො. උකකුපිකොපි හොති උකකුපිකපඛානමනුසුතො. කණ්ඨකා-පසසපිකොපි හොති කණ්ඨකාපසසෙ සෙය්‍යං කපෙපති. සායනතිප-කමපි උදකොරෙභණ්ඨානුදොගමනුසුතො විහරති. ඉති ඵචරුපං අනෙකවිහිතං කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානුදොගමනුසුතො විහරති. අසං චුච්චති භික්ඛුවො පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානු-දොගමනුසුතො.

1. සංයුතො - මජ්ඣං
2. භත්ථරොභලොඛනො - ස්‍යා.
3. කතං - මජ්ඣං
4. ඛලොපිමුඛා - සිමු
5. පතිගණ්ඨාති - මජ්ඣං
6. පිච්චි - මජ්ඣං
7. ආභිකං - සිමු
8. උබ්බට්ටකොපි - සිමු
9. උබ්බට්ටකොපි - මජ්ඣං
10. උබ්බට්ටකොපි - ස්‍යා

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙස්ස ඇතරුපින් නික්මැගිය නොබොහෝ වෙලෙහි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. 'මහණෙනි, පෙස්ස ඇතරුපින් පණ්ඩිත යැ, මහණෙනි, පෙස්ස ඇතරුපින් මහාද්‍රාඤ යැ, ඉදින් මහණෙනි, පෙස්ස ඇතරුපින් යම්කාක් ඔහුට මම මේ සතර පුද්ගලයන් විස්තර විසින් විභාග කෙරෙමි ද, එතෙක් මොහොතක් කල් හුන්නේ නම්, (සොකාපත්තිඵල සම්බන්ධයෙන්) මහත් අර්ථයෙන් යුක්ත වී ගියේ වන්නේ ය. තවද මහණෙනි පෙස්ස ඇතරුපින් මෙතෙකිනුදු මහත් අර්ථයෙන් යුක්ත වූයේ ය'යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මේ ඊට කලැ, සුගතයන් වහන්ස, මේ ඊට කලැ, යම් භෙයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සතර පුද්ගලයන් විස්තර විසින් විභාග කරනාසේක් නම්, භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙන් අසා ධර්මානාම'යි. එහෙයින් මහණෙනි, අසවු, මනා කොට මෙතෙකි කරවු, කියන්නෙමි'යි. එසේ යැ වහන්සැ යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සුහ. බුද්ධු තෙල වදල සේක.

මහණෙනි, ආත්මන්තප වූ ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පුද්ගල කවරේ ද : මහණෙනි, මේ ලොවැ ඇතැම් පුඥලෙක් හළ ආචාර ඇතියේ අපේලු වෙයි, අහරකිස නිමවා අත ලෝනේ වෙයි, (භික්ෂාව සඳහා) එව වහන්සැයි කියනලද්දේ නො එනු වෙයි, සිට වහන්සැයි කියන ලද්දේ නො සිටිනු වෙයි, පළමු ගෙනඑනලද උදෙසා කරනලද පවරනලද භික්ෂාව නො ඉවසයි, හේ කළමුචින් නහා දුන් දය නො පිළිගනී, සැළමුචින් නහා දුන් දය නො පිළිගනී, එළිපත අතර කොට දුන් දය නොගනී, දඩුකඩ අතර කොට දුන් දය නොගනී, මොහොල් අතර කොට දුන් දය නොගනී, වළඳන දෙදෙනාකුගෙන් එකකු නැඟී දුන් භික්ෂාව නොගනී, ගැබිනිය විසින් දෙනලද්ද නොගනී, කිරි පොවන්නිය විසින් දෙනලද්ද නොගනී, පුරුෂයන් අතරට ගිය තෙතැන්තිය දුන් දය නොගනී, සංකීර්තනය කොට දුන් කල්හි නොගනී, භූතකයකු එළඹ සිටි තැන ඔහුට නොදී දුන් දය නොගනී, මැස්සන් ගොවු ගොවු වැ සිටි තැන දුන් දය නොගනී, (ගොඩ-දිය) මස් නො වළඳයි, රහ-මෙර-සෝචරක පානය නො කෙරෙයි,

හේ එක් මැ ගෙයක භික්ෂාව ලැබ නවිත්තේ හෝ එක් ආලෝපයකින් යැපෙනුයේ වෙයි, දෙගෙයක භික්ෂාව ලැබ නවිත්තේ හෝ ආලෝප දෙකකින් යැපෙනුයේ වෙයි. . . . සත්ගෙයක භික්ෂාව ලැබ නවිත්තේ හෝ සත් ආලෝපයකින් යැපෙනුයේ වෙයි. එක් කුඩා බත්තලියකිනුදු යැපෙයි, බත්තලි දෙකකිනුදු යැපෙයි. . . . බත්තලි යකකිනුදු යැපෙයි, දවසකට වරකුදු ආහාර ගනී, දෙදවසකට වරකුදු ආහාර ගනී, . . . සත්දවසකට වරකුදු ආහාර ගනී, මෙසේ මෙබඳු වූ අඩමසකට වරකුදු පරියායභක්තය වැළඳීමෙහි යෙදුණේ වෙයි. හේ අමුපලා වළඳනුයේ හෝ වෙයි, බොඛහමු වළඳනුයේ හෝ වෙයි, හුරුහැල් වළඳනුයේ හෝ වෙයි, සම්කසට බුදිනුයේ හෝ වෙයි, ලහවු බුදිනුයේ හෝ වෙයි, කුඩු බුදිනුයේ හෝ වෙයි, දඹුබත් බුදිනුයේ හෝ වෙයි, මුරුවට බුදිනුයේ හෝ වෙයි, තණ බුදිනුයේ හෝ වෙයි, ගොම බුදිනුයේ හෝ වෙයි, වනමුල්පල අහර කොට ඇති වැ යැපෙයි, වැටුණු පල බුදිනුයේ වෙයි.

හේ සණ්චාභැව්ද දරයි, මුහු රෙදිකඩ ද දරයි, මළසිරුරින් බැහැරකළ වස්ත්‍ර ද දරයි, පාංශකුල ද දරයි, කිහිපිපිළි ද දරයි, අඳුන්දිවසමුදු දරයි, කුරසනිත අඳුන්දිවසමුදු දරයි, කුසවැහැව්ද දරයි, නියදවැහැව්ද දරයි, පුවරුවැහැව්ද දරයි, කෙකකම්බල ද දරයි, අස්ලොම් ආදියෙන් කළ කම්බල ද දරයි, මහමුහුණු පියාපත් ගොතා කළ වස්ත්‍ර ද දරයි, කෙසමස්සු-ලෝචිතානුයෝගයෙහි යෙදුණේ කෙතෙ රවුලු උරුරුනුයේ ද වෙයි, අඳුන් පිළිකෙටි කෙළේ උඩුහුරු ව සිටුනේ ද වෙයි, උත්කුටික වී හිඳ කරන වියඟියෙහි යෙදුණේ උලුඵයෙන් හිඳුනේ ද වෙයි, කටුපුවරුයෙහි හිඳිම් ආදිය කරනුයේ ද වෙයි, කටුපුවරුයෙහි ගයනය කෙරෙයි, සවස තුන්වනු කොට දියෙහි හැලීමෙහි යෙදුණේ ද වෙයි. මෙසේ මෙබඳු අන්තර්විධ වූ ගර්චයාගේ ආකාපන පරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණේ වාස කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ තෙමේ ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු ආත්මන්තප පුද්ගල යයි කියනුලැබේ.

10 මජ්ඣම පණ්ණාසකො - භගවතී වග්ගො [2.1.1 කඤ්ඤානුසාරානුස්මරණාදියො]

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරනතපො පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතො: ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙච පුග්ගලො ඔරබ්භිකො හොති, පුකරිකො සාකුන්තිකො¹ මාගචිකො ඵද්දෙ මච්ඡාතකො වොරො: වොරභාතකො² ඔක්ඛිනාගාරිකො, යෙ වා පනඤ්ඤාපි කෙපි කුරුරකම්මන්තා, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරනතපො පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතො පරනතපො ච පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතො: ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙච පුග්ගලො රුජා වා හොති ඛත්තියො ඡුඤ්ඤාභිසිකො³, බ්‍රාහ්මණො වා මහාසාලො, සො පුරුභිමෙන නගරස්ස නවං සන්ථාගාරං කාරාපෙත්වා කෙසම්ඤ්ඤං ඔභාරෙත්වා ඛරුජනං තිවාහෙත්වා සප්පිතෙලෙන කායං අඛඤ්ඤාත්ථා මගචියාණෙන⁴ පිට්ඨං කණ්ඩුවම්මානො සන්ථාගාරං පච්ඡති සද්ධං මහෙසියා බ්‍රාහ්මණෙන ච පුරොගිතෙන. සො තත්ථ අනන්තරභිතාය භුමියා හරිතුපත්තාය⁵ සෙය්‍යං කපොති, එකිස්සා ගාචියා සරුපච්චජාය යං එකස්මිං එනෙ ඤීරං හොති, තෙන රුජා යාපෙති. යං දුතිසස්මිං එනෙ ඤීරං හොති, තෙන මහෙසි යාපෙති. යං තුතිසස්මිං එනෙ ඤීරං හොති, තෙන බ්‍රාහ්මණො පුරොගිතො යාපෙති. යං චතුත්ථස්මිං එනෙ ඤීරං හොති, තෙන අග්ගිං ඤ්ඤාතී. අච්ඡෙසෙන චච්ඡකො යාපෙති. සො ඵචම්මාහ: එත්තකා උප්පාහා හඤ්ඤානඤ්ඤානුසාරාය, එත්තකා චච්ඡතරු හඤ්ඤානඤ්ඤානුසාරාය, එත්තකා චච්ඡතරු හඤ්ඤානුසාරාය, එත්තකා උරබ්භා හඤ්ඤානුසාරාය, එත්තකා රුකඛා ජජ්ජනඤ්ඤානුසාරාය, එත්තකා දඛඛා ලුඤ්ඤානුසාරාය, එත්තකා චච්ඡතරු හඤ්ඤානුසාරාය. යෙ පස්ස තෙ හොන්ති දසාති වා පෙස්සාති වා කම්මකරුති වා, තෙපි දණ්ඩතජ්ජනා හයතජ්ජනා අසුඤ්ඤා රුදම්මානා පරිකම්මාති කරොන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතො පරනතපො ච පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුසොගමනුසුතො න පරනතපො න පරපරිතාපනානුසොගමනුසුතො, සො අත්තන්තපො අපරනතපො දිට්ඨෙව ඛමෙම නිච්ජාතො නිබ්බුතො සිතිභුතො සුඛපච්ඡිකංවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති: ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරම්භි සන්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා, සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුග්ගකං සසාමණ්ණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති, සො ඛමමං දෙසෙති: අදිකලාසාණං මජ්ඣකලාසාණං පරිධොසානකලාසාණං සාන්ථං සම්බන්ධානං කෙවලපරිපුණණං පරිපුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ඛමමං සුණාති

1 සාකුන්තිකො - මජ්ඣම
 2 ගොභාතකො - මජ්ඣම (අධිකං)
 3 ඡුඤ්ඤාභිසිකො - මජ්ඣම
 4 මගචියාණෙන - මජ්ඣම
 5 හරිතුපත්තාය - මජ්ඣම; ස්‍යා
 6 (එත්තකා අස්සා හඤ්ඤානුසාරාය) මජ්ඣම (අධිකං)

මහණෙනි, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප පුද්ගල කවරේ ද යත් : මහණෙනි, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලෙක් එළුවන් නසනුයේ වෙයි, හුරන් නසනුයේ ළිහිණිවැදි වූයේ වුවුවැදි වූයේ වෙයි, රෝද වූයේ මසුන් බඳනා කෙවුළු වෙයි, සොරකම් කරනුයේ වොරසාකක වූයේ බන්ධනාගාරයෙහි යෙදුණේ වෙයි. අනා වූත් යම් කුරිරුකම් ඇද්ද ඒ කරනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප පුද්ගල යයි කියනුලැබේ.

මහණෙනි, ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු ආත්මන්තප වූ ද පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප වූ ද පුද්ගල කවරේ ද යත් : මහණෙනි, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මුර්ධානිමෙක කළ ක්ෂත්‍රිය රජෙක් හෝ වෙයි, මහාසාරකුලයෙහි උපන් බමුණෙක් හෝ වෙයි, හේ නුවරින් පෙරදිග නව යාගශාලාවක් කරවා කෙහෙ රවුලු බහා සරාජික පිරිස් වාස කරවා ගිතෙල් කලතෙලින් කය අභ්‍යථිග කොට මුවහඟින් පිට කසමින් මෙහෙසිය හා පෙරෙව් බමුණු සමග යාගශාලාවට පිරිසෙයි. හේ එහි අමුණොම කවරගත් නො අකුළ බිමැ හෝතේ වෙයි, සමානාරූප වස්තූ ඇති එක දෙනෙකගේ එක තනායෙක යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් රජ යැපෙයි. දෙවැනි තනායෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් මෙහෙසිය යැපෙයි, තෙවැනි තනායෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් පෙරෙව් බමුණු යැපෙයි. සිව්වැනි තනායෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් ගිනි පුද්ගි. සෙසු තනායෙහි කිරෙන් වසු යැපෙයි. හේ මෙසේ කියයි : 'යාග සඳහා මෙතෙක් වෘෂභයෝ නසනුලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් වත්සකරයෝ නසනුලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් වත්සකරවු නසනු ලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් බැටළුවෝ නසනුලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් එළුවෝ නසනුලැබෙත්වා, යාගසකම්භ සඳහා මෙතෙක් වෘක්ෂයෝ සිඳිනුලැබෙත්වා, පරික්ෂෙප-ආස්කරණ සඳහා මෙතෙක් කුසකණ කපනුලැබෙත්වා'යි. ඔහුගේ යම් දස කෙනෙක් හෝ ප්‍රෙෂා කෙනෙක් හෝ කම්කරු කෙනෙක් හෝ වෙත් ද, ඔහුද දුඩුවමින් තැඟිගත්තාහු හයින් තැඟිගත්තාහු කඳුළුවුසු මුහුණු ඇත්තාහු හබමින් පරිකර්ම කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු ආත්මන්තප වූ ද පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප වූ ද පුද්ගල යයි කියනුලැබේ.

මහණෙනි, ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු ආත්මන්තප නො වූ පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරන්තප නො වූ පුද්ගල කවරේ ද යත් : හේ අනාත්මන්තප වූයේ අපරන්තප වූයේ මේ අත්බැවහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිවුණේ සිහිල් වූයේ සුව විඳිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මභාවයෙන් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි. මහණෙනි, අර්හත් සමාන් සම්බුද්ධ වූ විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලෝකවිදු අනුත්තර පුරුදෙමසාරථී වූ දේවමනුෂ්‍යයනට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භාග්‍යවත් වූ කරාගතයන් වහන්සේ මේ ලෝකයෙහි පහළවන සේක. ඒ කරාගතයෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව ඇති මේ ලෝකය තුමුහු තුවාණින් දන පසක් කොට දන්නාසේක. ඒ කරාගතයෝ ආදි මධ්‍ය පයභිවසානකල්‍යාණ වූ සාර්ථ සවාසද්දත්ත වූ ධර්මය දේශනා කෙරෙති, කේවලපරිපූරණ වූ පරිභුද්ධ වූ මුත්මවයභීය ප්‍රකාශ කෙරෙති,

12 මජ්ඣම පණ්ණාසකො - ගහපති වග්ගො [3.1.1 කඤ්ඤා සුඤ්ඤා]

ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අඤ්ඤානරඤ්ඤා වා කුලෙ පච්චාජානො සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා නරාගතෙ සඤ්ඤා පටිලහති. සො තෙන සඤ්ඤා-පටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉතිපටිසඤ්ඤාකති: සම්මාධො ඤරාචාසො රජා-පථො; අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා ඵකන්තපටිපුණ්ණං ඵකන්තපටිසුඤ්ඤාං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යන්ත්‍රනාභං කෙසමස්සං ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඤාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේයන්ති. සො අපරෙත සමයෙන අපං වා භොගකඤ්ඤාං පහාය මහන්තං වා භොගකඤ්ඤාං පහාය අපං වා ඤාතිපටිච්චං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපටිච්චං පහාය කෙසමස්සං ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඤාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති.

සො ඵං පබ්බජ්ඤො සමානො හික්ඛුනං සිකඛාසාර්චසමාපනො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතං පටිච්චිතො භොති, තිඛිතදණ්ණො තිඛිතසථො ලජ්ජි දයාපනො සබ්බපාණභුතභිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතං පටිච්චිතො භොති, දින්නාදුසි දින්න-පාටිකඛිඛි අපේතෙන සුචභුතෙන අත්තනා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී භොති, ආරාචාරී චිරතො මෙට්ඨනා භාමධම්මා. මුසාචාදං පහාය මුසාචාදු පටිච්චිතො භොති, සච්චචාදී සච්චසඤ්ඤා පේතො පච්චසිකො අවිසංචාදකො ලොකස්ස. පිසුනං වාචං පහාය පිසුනාය වාචාය පටිච්චිතො භොති, ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්‍ර අකඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අමුත්‍ර වා සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අකඛාතා අමුසං හෙදය, ඉති හින්නානං වා සකඛාතා සතිනානං වා අනුප්පදනා, සමඤ්ඤායො සමඤ්ඤා-රතො සමඤ්ඤානඤ්ඤා සමඤ්ඤාකරණිං වාචං භාසිතා භොති. ඵරාසං වාචං පහාය ඵරාසාය වාචාය පටිච්චිතො භොති, යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමතීයා හදයඛිඤ්ඤා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරූපං වාචං භාසිතා භොති. සමච්චප්පලාපං පහාය සමච්චප්පලාපං පටිච්චිතො භොති, කාලචාදී භුතචාදී අත්චාදී ධම්මචාදී විනයචාදී තිධානචිතිං වාචං භාසිතා කාලෙන භාපදෙසං පටිපත්තචිතිං අත්ච-සංභිතං.

සො ඤිජ්ඣාමභුතභාමසමාරම්භා පටිච්චිතො භොති. ඵකභතභිභො භොති රතකුපරතො චිරතො විකාලභොජනා. නච්චභිතචාදීනවිසුක-දස්සනා පටිච්චිතො භොති. මාලාගකචිලෙපනධාරණමණ්ණින-විභුසනච්චානා පටිච්චිතො භොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිච්චිතො භොති. ජාතරූපරජතපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. ආමකධඤ්ඤා-පටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. ආමකමංසපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. ඉඤ්ඤාමාරිකපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. දුසිදුසපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. අපේළකපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. කුකකුච-සුකරපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. හජ්ජිච්චාසචලචාපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. බෙත්තච්ච්චපටිඤ්ඤානා පටිච්චිතො භොති. දුතෙය්‍ය-පභිනගමනානුයොගා පටිච්චිතො භොති. කයවිකකයා පටිච්චිතො භොති. කුලාකුචකංසකුචමානකුචා පටිච්චිතො භොති. උකෙකාටන-වඤ්ඤානතිකතිසාචියොගා පටිච්චිතො භොති. ජේදනච්චබ්බකිනවිපර-මොසආලොපසහසාකාරා පටිච්චිතො භොති.

ගහපතියෙක් හෝ ගහපතිපුත්‍රයෙක් හෝ අනාගත කුලයෙකු උපන්නෙක් හෝ ඒ වර්ගයෙකුය. හේ ඒ වර්ගය අසා තරාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව ලබයි, හේ ඒ ශ්‍රද්ධාප්‍රති-ලාභයෙන් යුක්ත වූයේ මෙසේ ප්‍රකාශවෙත්සා කෙරෙයි : ගාභාවාසය සම්බාධ යැ, කෙලෙස් උපදානා කැනෙනා, පැවිද්ද අහෝසිතාය යැ, ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාන්තපරිදුර්ණ වූ එකාන්තපරිභුද්ධ වූ ලිඛිත ගතිවයක් බදු මේ සසුන්බඹසර වසන්නට පහසු නො වෙයි. මම කෙස් රවුලු බහා කහවත් හැදපෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම සසුන්හි පැවිදි වෙමි නම් යෙහෙකැ'යි. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ භෝගස්කන්ධය හෝ හැරපියා මහත් වූ භෝගස්කන්ධය හෝ හැරපියා ස්වල්ප වූ නැවිරිස් හෝ හැරපියා මහත් වූ නැවිරිස් හෝ හැරපියා කෙස්මස් බහා කහවත් හැද පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම සසුන්හි පැවිදි වෙයි.

හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ භික්ෂුන්ගේ ශික්ෂාසාප්ඵලයට පැමිණියේ ප්‍රාණවධ හැරපියා ප්‍රාණවධයෙන් වැළැකුණේ වෙයි, තැබූ දඹු ඇති ව තැබූ අවි ඇති ව (අකුලෙයෙහි) ලජ්ජා ඇතිගේ සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි භික්ෂුකම්පි ව වාසකෙරෙයි. අධිනාදන් හැරපියා අධිනාදනින් වැළැකුණේ වෙයි, දුන් දය ගන්නන් දුන් දය කැමැතිවනුයේ නො භාර වූ පවිත්‍ර වූ සිත්ත යුක්ත ව වෙසෙයි. අමුම්සර හැරපියා බඹසර ඇතිගේ අමුම්සරින් දුරුව මෙමුඛ සධ්විතාස ග්‍රාමධර්මයෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වැළැකුණේ වෙයි, සකාචාදී ව සකාසන්ධාන ඇතිගේ තීර කපා ඇතිගේ හැදහියයුතු වූයේ ලොකයා නො රවටනුයේ වෙයි, පිසුනුබස් හැරපියා පිසුනුබසින් වැළැකුණේ වෙයි. මෙතැනින් අසා මුත්තේ හේදයට තුලුන් කෙරෙහි නො කියනුයේ නොහොත් එතැනින් අසා තුලුන්ගේ හේදයට මොවුන්ට නො කියනුයේ වෙයි. මෙසේ භික්ෂු වුවත් සමගි කරනුයේ සමග වුවත්ව අනුබල දෙනුයේ සමගියෙහි ඇලුම් ඇතිගේ සමගි වුවත් කෙරෙහි ඇලුණේ සමගි වුවත් දක සකුටු වනුයේ සමගි කරන බස් කියනුයේ වෙයි. පරොස්බස් හැරපියා පරොස් බසින් වැළැකුණේ වෙයි. නිදෙස් වූ කනට සුව වූ පෙම් වඩන නියරි වූ බොහෝ දෙනාහට කැමැති වූ බොහෝ දෙනාහට මනාප වූ යම් බසක් ඇද්ද, එබඳු බස් කියන්නේ වෙයි. සම්ඵලාපය හැර පියා සම්ඵලාපයෙන් වැළැකුණේ වෙයි, කාලචාදී භතචාදී අර්චචාදී ධර්මචාදී විනාශචාදී වූයේ නිසි කාලයෙහි සකාරණ වූ පයච්ඡන්ත ඇති අර්චසම්පන්න වූ සිත්ති ලා ධාරියයුතු බස් කියන්නේ වෙයි.

හේ බිජුග්‍රාම භතග්‍රාමයන්ගේ සිද්ධි ආදී (විකොපන)යෙන් වෙන්වූයේ වෙයි. රාත්‍රී භොජනයෙන් වැළැකුණේ විකල්බොජුනෙන් වෙන්වූයේ එක්වෙලේ වළඳනු වෙයි. නටනු ගයනු වයනු විසුලුදස්නෙන් වැළැකුණේ වෙයි. මල්ගදවිලෙවුන් ධැරීම සධ්විතාස මණ්ඩන විභූණකාරණයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. උසසුන් මහඅස්නෙන් වැළැකුණේ වෙයි. රන් රිදී පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අඹු ධාන්‍ය පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අඹු මස් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරින් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි, දසියසුන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. එවන් තිරෙවන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි, කුකුළන් හුරන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. ඇතුන් ගවයන් අසුන් වෙළඹුන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. කෙස්වත් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. දුගමන් හා පභිව්ධ ගමන්හි යෙදීමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. ක්‍රියවික්‍රියයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. තුලාකුට කංසකුට මානකුටයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අත්ලස් වංචා රැවටීම් යන කුටිලප්‍රයෝගයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අත්පාආදිය සිද්ධි වධ බන්ධන මංපැහැරීම ගම්පැහැරීම සාහසක්‍රියා යන මේයින් වැළැකුණේ වෙයි.

14 මජ්ඣම පණ්ණාසකො - ශතපති වග්ගො [3.1.1 නන්දරත සුභං]

සො සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකෙන විචරෙන, කුච්ඡිපරිහාරි කෙන පිණ්ඩපානෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති, සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි නාම පක්ඛිසකුණො යෙන යෙනෙව චෙති, සපත්තභාරොච චෙති. එවමෙවං භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරි කෙන විචරෙන, කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපානෙන. යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛකේන සමන්තාගතො අජ්ඣන්තං අනච්ඡ්‍රවං පටිසංචෙදෙති.

සො චක්ඛුනා රූපං දිඝභි න තිමිත්තඤ්ඤාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානඤ්ඤාති, යත්ථාඛිකරණමේනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමිනඤ්ඤා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවේදයා, තස්ස සංචරාය පටිපඤ්ඤාති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංචරං ආපඤ්ඤාති. සොතෙන සඤ්ඤා-පෙ-ඝානෙන භක්ඛං ඝාසිත්ථා-පෙ-ඡ්චාය රසං සාසිත්ථා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵුසිත්ථා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න තිමිත්තඤ්ඤාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානඤ්ඤාති. යත්ථාඛිකරණමේනං මනික්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමිනඤ්ඤා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවේදයා, තස්ස සංචරාය පටිපඤ්ඤාති, රක්ඛති මනික්ඛුන්ද්‍රියං, මනික්ඛුන්ද්‍රියෙ සංචරං ආපඤ්ඤාති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංචරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣන්තං අඛ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති.

සො අභික්ඛකතො පටික්ඛකතො සමපජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති, සම්මඤ්ඤාතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති, සඛකාපිපත්තවිචරධාරණේ සමපජානකාරී හොති, අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති, උච්චාරපඤ්ඤාවකමෙම සමපජානකාරී හොති, ගතෙ සිතෙ තිසිතො සුත්තො ජාගරිතෙ භාසිතෙ කුණ්ඨිභාවෙ සමපජානකාරී හොති.

සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලකඛකේන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංචරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්ප-ඤ්ඤාදෙන සමන්තාගතො විචිත්තං සෙනාසනං භජති. අරඤ්ඤා රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිභූමං සුසානං චනපඤ්ඤා අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං.

සො පච්ජාභන්තං පිණ්ඩපානපටික්ඛකතො තිසිදති පලලභ්භං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පතිධාය, පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො අභිජ්ඣා ලොකෙ පභාය විගතාභිජ්ඣෙක වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විත්තං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පභාය අබ්‍යාපන්තවිත්තො විහරති සම්මපාණභූතභිත්තානුකම්පී. බ්‍යාපාදපදෙසා විත්තං පරිසොධෙති. පිනමිඤ්ඤා පභාය විගතවිනමිඤ්ඤා විහරති ආලොකසඤ්ඤාදී සතො සමපජානො. පිනමිඤ්ඤා විත්තං පරිසොධෙති. උඤ්චවකුකකුච්චං පභාය අනුඤ්ඤා විහරති අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිත්තො. උඤ්චවකුකකුච්චං විත්තං පරිසොධෙති. විචිත්ච්ඡං පභාය තිණ්ණවිචිත්ච්ඡං විහරති අකථඛකපී කුසලෙසු ධම්මෙසු. විචිත්ච්ඡාය විත්තං පරිසොධෙති.

භේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ විචරයෙන් කුක්ඛිපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ පිණ්ඩපාතයෙන් සකුටුටුයේ වෙයි. යම් යම් තැනෙක්හි මැ යේ ද පායිටුරු ගෙන මැ යෙයි. යම්භේ පක්ඛි ඔකුතායෙක් යම් දිගෙන පියාඹායේ ද, පියාපත්ඛර සහිත ව මැ පියාඹායෙයි. එසෙයින් මැ මහණ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ විචරයෙන් කුක්ඛිපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ පිණ්ඩපාතයෙන් සකුටුටුයේ වෙයි. යම් යම් තැනෙක්හි මැ යේ ද පායිටුරු ගෙන මැ යෙයි. හෙතෙම මේ ආයාඨිලස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අනාවදා සුඛය වීදී.

භේ ඇයින් රු දැක නිමිත්ත වියින් නො ගන්නේ වෙයි, අනුවාඤ්ඤාන වියින් නො ගන්නේ වෙයි. යම් කරුණෙකින් වක්ඛුරිත්ථිය අසංවාත කොට වාසය කරනුවහු අභිධ්‍යා දොරම්නසා සධ්ධාත ලාමක අකුලෙධම්යෝ අනුබදනාහු ද, ඒ වක්ඛුරිත්ථියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී, වක්ඛුරිත්ථියය රකී, වක්ඛුරිත්ථියයෙහි සංවරයට පැමිණේ, කනින් ඔබ්ද අසා . . . . නැහැයෙන් හද ආශ්‍රාණ කොට . . . . දිවින් රස වීද . . . කයින් පහස් පැහැසැ . . . මනසින් දඹදරමුණු දන නිමිති වියින් නො ගන්නේ වෙයි, අනුවාඤ්ඤාන වියින් නො ගන්නේ වෙයි. යම් කරුණෙකින් මනඉත්ථියය අසංවාත කොට වාසය කරනුවහු අභිධ්‍යාදොරම්නසා සධ්ධාත ලාමක අකුලෙධම්යෝ අනුබදනාහු ද, ඒ මනඉත්ථියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී, මනඉත්ථියය රකී. මනඉත්ථියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. භේ ආයාඨි වූ මේ ඉත්ථියසංවරයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අව්‍යාසෙකසුඛය වීදී.

භේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරළා ඊමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ (සම්පජානකාරී) වෙයි, අභිමුඛ ව බැලීමෙහි අවට බැලීමෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, (අත්පා) හැකිළීමෙහි දිගු කිරීමෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, සහළ-පා-සිවුරු බැරීමෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, අයිත පිත බාධිත සාධිතයෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, උච්චාර ප්‍රභාවකර්මයෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, යෑමෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි නිදීමැරීමෙහි බිණීමෙහි නො බිණීමෙහි සම්පජානකාරී වේ.

භේ මේ ආයාඨි වූ ශීලස්කන්ධයෙන් ද සමන්වාගත වූයේ මේ ආයාඨි ඉත්ථියසංවරයෙන් ද සමන්වාගත වූයේ මේ ආයාඨි ඉත්ථියසංවරයෙන් ද සමන්වාගත වූයේ මේ ආයාඨි වූ සමාතිසම්ප්‍රඥානායෙන් ද සමන්වාගත වූයේ අරණය යැ වෘක්ඛෙලියැ පර්වත යැ කඤ්ඤා යැ ගිරිගුහා යැ සුසාන යැ වනප්‍රඤ්ඤා යැ අභ්‍යවකාය යැ පලාලපුඤ්ඤා යැ යන ජන භූතා වූ සෙනසුනක් ඇසුරුකෙරෙයි.

භේ පසුබතෑ පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැතුණේ පලක් බැඳ කය සාපු කොට තබා සිහිය කර්මසායනායට අභිමුඛ කොට එළවා හිඳී. භේ ඝ්කන්ධලෝකයෙහි දැඩි ලෝභය දුරුකොට විගත අභිධ්‍යා ඇති සිකින් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි, අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි, ව්‍යාපාද සභ්ධාත ප්‍රද්වේශය දුරුකොට ව්‍යාපාදයට නො පැමිණි සිත් ඇති ව සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පි වූ වෙසෙයි, ව්‍යාපාද ප්‍රද්වේශයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ඊතම්ඵ්ඨය දුර කොට විගත වූ ඊතම්ඵ්ඨ ඇති වූ වෙසෙයි, ආලෝකසංඥ ඇති ව සිහි ඇති ව සම්ප්‍රඥා ඇති ව ඊතම්ඵ්ඨයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. උද්ධවචකුක්කුච්ච ය දුරුකොට අනුද්ධත වූ වෙසෙයි, අධ්‍යාත්මයෙහි සන්සුන් සිත් ඇතියේ උද්ධවච කුක්කුච්චයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. විචිකිච්චාද දුරුකොට තුරු සැක ඇති වූ වෙසෙයි, කුලෙධම්ච්චියෙහි කර්මකාරී (හැක) රහිත වූයේ විචිකිච්චායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි.

සො ඉමෙ පඤ්ච නිවර්ණේ පභාය වේතසො උපකක්ඛ්‍යෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණේ, විවිච්චිව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සමිත්තකං සවිචාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං කුභං උපසමපජ්ඣ මිහරති. මිත්තක-විචාරනං චූපසමා අජ්ඣායතං සමසාදනං වේතසො ඵකොදිභාවං අමිත්තකං අවිචාරං සමාහිජං පිතිසුඛං දුතියං කුභං උපසමපජ්ඣ මිහරති. පිතියා ච මීරාභා උපෙක්ඛකො ච මිහරති. සතො ච සමපජානො සුබඤ්ච කායෙන පටිසංවේදෙහී. සත්තං අරියා ආරීක්ඛනාති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුබවිහාරීති තං තතියං කුභං උපසමපජ්ඣ මිහරති. සුබස්ස ච පභානා දුක්ඛස්ස ච පභානා, පුබ්බෙව සොමනස්සද්දෙමනස්සානං අජඪ්ඨමා¹ අදුක්ඛං අසුඛං² උපෙක්ඛාසතිපාරිසුඤ්ඤං චතුස්ථං කුභං³ උපසමපජ්ඣ මිහරති.

සො ඵචං සමාහිතෙ වීතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඞ්භණේ විගතූපකක්ඛ්‍යෙසෙ මුද්‍රගුනෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත⁴ පුබ්බෙ නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙහි. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙයාවදිං: ඵකමපි ජාතියං ද්‍රොපි ජාතියො, තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිපි ජාතියො තිංසලපි ජාතියො චත්තාරීසලපි ජාතියො පඤ්ඤාසලපි ජාතියො ජාතිසතලපි ජාතිසහස්සලපි ජාතිසතසහස්සලපි අනෙකෙපි සංචරිතකප්පෙ අනෙකෙපි විචරිතකප්පෙ අනෙකෙපි සංචරිතවිචරිතකප්පෙ අමුත්‍රාසිං ඵචත්තාමො, ඵචචේතාතෙතා, ඵචචචේණ්ණ, ඵචමාභාරො, ඵචං-සුබදුක්ඛපටිසංවේදී ඵචමාගුපරියතෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උදපාදිං⁵ තත්‍රාපාසිං ඵචත්තාමො, ඵචචේතාතෙතා, ඵචචචේණ්ණ, ඵචමා-භාරො, ඵචංසුබදුක්ඛපටිසංවේදී ඵචමාගුපරියතෙතා. සො තතො චුතො ඉච්චපපතො⁴ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

සො ඵචං සමාහිතෙ වීතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඞ්භණේ විගතූපකක්ඛ්‍යෙසෙ මුද්‍රගුනෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතෙත⁴ සත්තානං චුතූපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙහි. සො දිබ්බෙත චකඤ්චා විසුඤ්ඤාන අභික්ඛන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ, හීතෙ පණීතෙ සුචණ්ණේ දුබ්බණ්ණේ සුගතෙ දුග්ගතෙ සථාකම්මි-පගෙ සතෙත පජානාති. ඉමෙ චත ගොතොතා සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකමමසමාදනා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතියං මිනිපාතං තිරසං උප පත්තා. ඉමෙ චා පන ගොතොතා සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදනා, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතියං සඤ්ඤා ලොකං උපපත්තා⁴ති. ඉති දිබ්බෙත චකඤ්චා විසුඤ්ඤාන අභික්ඛන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ-මානෙ හීතෙ පණීතෙ සුචණ්ණේ දුබ්බණ්ණේ සුගතෙ දුග්ගතෙ සථාකම්මිපගෙ සතෙත පජානාති.

1. අජඪ්ඨමා - PTS
 2. අදුක්ඛමසුඛං - මජ්ඣ
 3. චතුස්ථංකුභං - සීඉ
 4. ආනෙඤ්ජප්පතෙත - මජ්ඣ, සීඉ
 5. උපාදිං - සීඉ

හේ සිතට උපක්ලේශ වූ ප්‍රඥව දුර්වල කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් දුරුකොට කාමච්ඡද්‍ය නිවරණයෙන් වෙන් වැ (ගෞෂ නිවරණ) අකුලලධර්මයන්ගෙන් වෙන් වැ විතර්කසහිත විවාරසහිත විවේකයෙන් උපත් ප්‍රිතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. විතර්ක-විවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි සම්ප්‍රයාදනය ඇති වීත්තයාගේ එකොදිතාවය ඇති අවිතර්ක වූ අවිචාර වූ සමාධිගෙන් උපත් ප්‍රිතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. ප්‍රිතිය ද ඉක්මවීමෙන් උපේක්ෂා ඇතියේ සිහි ඇතියේ සම්ප්‍රඥන ඇති වැ වෙසෙයි. කයින් සුවය ද විදි, ආයාතියේ යම් ධ්‍යානයක් (ගෙන) උපෙක්ෂා ඇත, ස්මෘතිමත් යැ, සුඛවිහාර ඇතැයි පවසත් ද, ඒ කෘතිය ධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පෙර මැ සොමනස් දෙමනසුන් නැතිකිරීමෙන් නො දුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්ෂාස්මෘතීන්ගේ පාරිශුද්ධිය ඇති වතුර්ධ්‍යානය උපයා වාස කෙරෙයි.

හේ මෙසේ සිත වතුර්ධ්‍යානයමාපත්තියෙන් සමාහිත කල්හි සමාහිත හෙයින් පරිශුද්ධ කල්හි පරිශුද්ධ හෙයින් ම පයාවිදක කල්හි එහෙයින් අනාභිගණ කල්හි අනාභිගණ හෙයින් විගණෙපක්ලේශ කල්හි එහෙයින් මාදු වූ කල්හි කර්මක්ෂම කල්හි ස්ථිත කල්හි අචලප්‍රාප්ත කල්හි පුච්චිවාසානුස්මාදිඤ්ඤා පිණිස සිත එළවයි, හේ අනෙකප්‍රකාර වූ පෙර වීසු කදපිළිවෙළ සිහි කරයි. ඒ මෙසේ යැ : එක් ජාතියකු ජාති දෙකකු ජාති තුනකු ජාති සතරකු ජාති පසකු ජාති දසකු ජාති විස්සකු ජාති තිසකු ජාති සතලිසකු ජාති පනසකු ජාති සියයකු ජාති දහසකු ජාති සියදහසකු නොයෙක් සංවර්ත(නැයෙන) කල්පයකු නොයෙක් විවර්ත(භවගන්තා) කල්පයකු නොයෙක් සංවර්ත විවර්තකල්පයකු අසුවල් කැනැ මෙනම් ඇතියෙම් මෙහෙත් ඇතියෙම් මේ වත් පැහැ ඇතියෙම් මේ වත් අහර ඇතියෙම් වීම්, මෙසේ සුවදුක් විදිනු වූයෙම්, මෙසේ ආයුපයානිත ඇති වීම්. එ මම එයින් සැවැ අසුවල් කැනැ උපත්ම්, එහි දු මෙනම් ඇතියෙම් මෙහෙත් ඇතියෙම් මෙවත් පැහැ ඇතියෙම් මේ බදු අහර ඇතියෙම් වීම්. මෙසේ සුවදුක් විදිනු වූයෙම්, මෙසේ ආයුපයානිත ඇති වීම්. එ මම ඉන් සැවැ මෙහි උපත්ම්යි. මෙසේ ආකාර සහිත උද්දෙස සහිත අනෙකවිධ වූ පුර්වනිවාස සිහිකරයි.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිශුද්ධ පයාවිදක අනාභිගණ විගණෙපක්ලේශ මාදුගත කර්මණා ස්ථිත කල්හි අනිඤ්ජනභාවයට පත් කල්හි සත්ත්වයන්ගේ වසුම්-උපප්‍රාප්ති ඤ්ඤා පිණිස සිත එළවයි. හේ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යවමාන උපපදා-මාන වූ සත්ත්වයන් බලයි. භීත වූ ප්‍රණීත වූ සුවර්ණ වූ දුර්වර්ණ වූ සුගති ඇති දුර්ගති ඇති යථාකර්මොපග සත්ත්වයන් දනගනී : මේ හවත් සත්ත්වයෝ එකාන්තයෙන් කායදුශ්-වරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු වාක්දුශ්වරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනොදුශ්වරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයාතියනට උපවාද කළාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ඇත්තාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකර්ම සමාදාන කළාහු වෙති. ඔහු කායින් මරණින් මතු අපය දුර්ගති විනිපාත වූ නරකයට පැමිණියාහු වෙත්. යළි මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායසුවරිතයෙන් යුක්තවූවාහු වාක්සුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනාස්සුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයාතියනට උපවාද නො කළාහු සමාත් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු සමාත්දෘෂ්ටිකර්ම සමාදාන කළාහු වෙති, ඔහු කායින් මරණින් මතු සුගති ස්ථිරග ලොකයට පැමිණියාහ'යි මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්මැ සිටි දිවැසින් ව්‍යවමාන උපපදාමාන වූ සත්ත්වයන් බලයි. භීත වූ ප්‍රණීත වූ සුවර්ණ වූ දුර්වර්ණ වූ සුගතිහත වූ දුර්ගතිහත වූ යථාකර්මොපගත සත්ත්වයන් දනැගනී.

18 මජ්ඣම පණ්ණාසකො - ගහපති වගෙහා [2.1.1 කඤ්ඤා සුභතං]

සො ඵලං සමාහිතෙ විනොත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛිතණේ විගතුපක්ඛිලොසෙ මුදුගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජපාතොතො ආභවානං ඛයඤ්ඤායං විතතං අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනාහි යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොමනිපට්ඨපදාති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආභවාහි යථාභුතං පජානාති. අයං ආභවසමුදයොති යථාභුතං පජානාති. අයං ආභවනිරෝධොති යථාභුතං පජානාති. අයං ආභවනිරෝධොමනිපට්ඨපදාති යථාභුතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජානනො ඵලං පස්සනො කාමාසවා පි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තසමිං විමුත්තමති ඤ්ඤාණං භොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බුභමච්චිං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තනායාති පජානාති.

අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො නෙවනනනාපො නානනපරිතාප- නානුයොගමනුසුතො, න පරනනපො න පරපරිතාපනානුයොගමනු- සුතො, සො අනනනනාපො අපරනනපො දිට්ඨිව ධම්මෙ නිව්ජානො නිබ්බුතො සිතීගුතො සුඛපට්ඨංචෙදි බුභමගුතෙන අත්තනා විහරතී'ති

ඉදමච්චෙව ගගවා. අත්තමනා හෙ භික්ඛු ගගවනො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

කඤ්ඤා සුභතං පඨමං.

ඒ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිඥාදාන පයච්චදන අනාචගණ විගතෝපක්ලෙශ මාදුග්‍රත කල්හි කර්මක්ෂම ස්ථිත කල්හි අනිඤ්ජනභාවප්‍රාප්ත කල්හි ආසුචක්ෂයඤ්ජනය පිණිස සිත ඊළුවයි. ඒ මේ දුක යැයි තත්වු පරිදි දනගනී, මේ දුක්ඛසමුදය යි යථාභූත වැ දනගනී, මේ දුක්ඛනිරෝධයැ යි යථාභූත වැ දනගනී, මේ දුක්ඛනිරෝධමාමනී පටිපදා යි යථාභූත වැ දනගනී. මොහු ආසුචයෝ යැයි යථාභූත වැ දනගනී, මේ ආසුචසමුදය යි යථාභූත වැ දනගනී, මේ ආසුචනිරෝධයැ යි යථාභූත වැ දන ගනී, මේ ආසුචනිරෝධ- භාවනී ප්‍රතිපදායැයි යථාභූත වැ දනගනී, මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුච- යෙහුදු මිඳෙයි, සිත භවාසුචයෙහුදු මිඳෙයි, සිත අවිද්‍යාසුචයෙහුදු මිඳෙයි, විමුක්ත කල්හි විමුක්ත යැයි ප්‍රත්‍යාවේෂාඤ්ජනය වෙයි, ජාති ක්ෂය වූ යැ, බලසර වැස නිමවන ලද, කර්ම කරනලද, මේ අර්භත්ත්වය සඳහා කටයුතු අනෙකක් නැතැයි දනගනී.

මහණෙනි, මේ ආත්මපරිත්‍යාසානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු අනාත්මත්තම වූ පරපරි- ත්‍යාසානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු අපරත්තම වූ පුද්ගල යැයි කියනු ලැබේ. ඒ අනාත්- මත්තම වූයේ අපරත්තම වූයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිවූයේ සිහිල් වූයේ ධ්‍යාන මගෙලනිවන්සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මභාවයෙන් යුක්ත ව වෙසේ යයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ වදළසේක, සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය අභිනාදනා කළාහ'යි.

කඳුරකසුත්‍රය පළමුවැනියි.

2. 1. 2

අධිකනාගර සුඛය

එවිට මේ පුතා එක සමයේ අයඹයේ අනන්‍ය වෙසාලිය වහරති බෙලුවගාමකෙ. තෙත බො පන සමයෙහි දසමො ගහපති අධිකනාගරයේ පාටලිපුතා අනුපාතො හොති කෙනවිදෙව කරණියෙන. අප්ඵ බො දසමො ගහපති අධිකනාගරයේ යෙන කුකකුටාරයමො යෙන අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු තෙත්තපසිකමි. උපසවකමිඨා නං භික්ඛුං අභිච්ඡාදෙති, එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො, බො දසමො ගහපති අධිකනාගරයේ නං භික්ඛුං එතදවොච: කහනනු බො හතොත අයඹයේ, අනන්‍ය එතරහි විහරති. දසකකාමා හි මයං නං අයඹයෙනං අනන්‍යති. එසො ගහපති අයඹයේ අනන්‍ය වෙසාලිය වහරති බෙලුවගාමකෙ'ති. අප්ඵ බො දසමො ගහපති අධිකනාගරයේ පාටලිපුතො නං කරණියං තිරෙති, යෙන වෙසාලි යෙන බෙලුවගාමකො යෙනායඹයේ, අනන්‍ය තෙත්තපසිකමි. උපසවකමිඨා අයඹයෙනං අනන්‍යං අභිච්ඡාදෙති, එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො, බො දසමො ගහපති අධිකනාගරයේ අයඹයෙනං අනන්‍යං එතදවොච:

අභි නු බො හතොත අනන්‍ය තෙත හගවතා ජානතා පසානා අරහතා සමමාසමුද්ධොන එකවිමෙමො, අකකාතො යත් භික්ඛුනො අපමනකසා අතාපිනො පභිතතකසා විහරතො අභිච්ඡිතනං වා, විතනං විච්ඡවති. අපරිකකිණං වා අසවො පරිකකයං ගච්ඡන්ති. අනනුපාතනං වා, අනුතාරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණංති'ති. අභි බො ගහපති තෙත හගවතා ජානතා පසානා අරහතා සමමාසමුද්ධොන එකවිමෙමො, අකකාතො, යත් භික්ඛුනො අපමනකසා අතාපිනො පභිතතකසා විහරතො අභිච්ඡිතනෙදෙව විතනං විච්ඡවති. අපරිකකිණං වා අසවො පරිකකයං ගච්ඡන්ති. අනනුපාතනෙදෙව අනුතාරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණංති'ති. කතමො පන හතොත අනන්‍ය තෙත හගවතා ජානතා පසානා අරහතා සමමාසමුද්ධොන එකවිමෙමො, අකකාතො යත් භික්ඛුනො අපමනකසා අතාපිනො පභිතතකසා විහරතො අභිච්ඡිතනෙදෙව විතනං විච්ඡවති. අපරිකකිණං වා අසවො පරිකකයං ගච්ඡන්ති. අනනුපාතනෙදෙව අනුතාරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණංති'ති.

-
1. අභිච්ඡිතනං වෙච - මජ්ඣං, සා.
  2. අපරිකකිණං වා - සා.
අපරිකකිණං ව - මජ්ඣං
  3. අනනුපාතනං ව - මජ්ඣං, සා.

2. 1. 2

අවධිකතාගර සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදී, එක් කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර බෙලුවගාමයෙහි වැඩ වාස කෙරෙති. එකල අවධිකතාගර වැසි දසම ගැහැව් කිසියම් කරුණෙකින් පැළඳුප් නුවරට පැමිණියේ වෙයි. අවධිකතාගර වැසි දසම ගැහැව් කුක්කුචාරාමයෙහි එක්තරා මහණක්සු කලා ඵලාභියෙහි යැ. ඵලාභී ඒ මහණහු සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් අවධිකතාගර වැසි දසම ගැහැව් ඒ 'මහණහට තෙල කී : වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ දන් කොහි වෙසෙත් ද ? අපි ඒ ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ දක්නා කැමැත්තමි හ' යි. ගැහැවිය, තෙල ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර බෙලුවගාමයෙහි වැඩ වාස කෙරෙති'යි. එසේ අවධිකතාගර වැසි දසම ගැහැව් පැළඳුප් නුවර ඒ කරණි නිවසා විශාලා මහනුවර බෙලුවගාමයෙහි ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ කලා ඵලාභීයෙහි. ඵලාභී, ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් අවධිකතාගර වැසි දසම ගැහැව් ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේට තෙල කී :

'වහන්ස, ආනන්දයෙනි, සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අර්භත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමන්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ විභරණ කරන මහණක්සුගේ යම් අරමුණෙක ලා නො මිදුණු හෝ සිත මිදේ ද, ක්‍ෂය නො වූ හෝ ආප්‍රවයෝ ක්‍ෂයට යෙත් ද, නො ලැබූ හෝ අනුත්තර යොගඤ්ඤාමය නුවණින් ලබා ද, එබඳු එක් ධර්මයෙක් වදරන ලද්දේ වෙ ද ? ගැහැවිය, සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අර්භත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමන්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ විභරණ කරන මහණක්සුගේ යම් අරමුණෙක ලා නො මිදුණා වූ ද සිත මිදේ ද, ක්‍ෂය නො වූ ආප්‍රවයෝ ක්‍ෂයට යෙත් ද, නො ලැබූ අනුත්තර යොගඤ්ඤාමයන් නුවණින් ලබා ද එබඳු එක් ධර්මයෙක් වදරන ලද්දේ වෙයි. වහන්ස, ආනන්දයෙනි, සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අර්භත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමන්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ විභරණ කරන මහණක්සු ගේ යම් අරමුණෙක ලා නො මිදුණා වූත් සිත මිදේ ද, ක්‍ෂය නො වූත් ආප්‍රවයෝ ක්‍ෂයට යෙත් ද, නො ලැබූත් අනුත්තර යොගඤ්ඤාමය නුවණින් ලබා ද, එබඳු වූ වදරන ලද එක් ධර්මය කවරේ යැ.

22 මජ්ඣම පණ්ණාසකො-ගහපතිවග්ගො [2.1.2 අධිධනනාගර සුත්තං]

ඉධ ගහපති භික්ඛු විවිධෙව කාමෙහි විවිධ අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සවිමාරං විවේකජං පිතිසුඛං පථමං ක්කානං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසංඤ්චිකකති. ඉදමපි ඛො පථමං ක්කානං අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති; තෙනෙව ධම්මරුගෙන තාය ධම්මනන්දියා; පඤ්චනතං ඕරඹාංගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකො; ගොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතන්ධම්මො; තස්මා ලොකා. අයමපි ඛො ගහපති තෙන ගහවතා; ජානතා පස්සතා; අරහතා; සම්මාසම්මුද්ධෙන ඵකධම්මො; අකඛාතො; යත්ථ භික්ඛුනො; අපමනතස්ස ආතාපිනො; පභි තතතස්ස විහරතො; අවිමුත්තඤ්චෙව චිත්තං විමුච්චති. අපරික්ඛිණං ච ආසවා; පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු විතකකවිමාරනං චූපසමා; අජ්ඣතනං සම්පසාදනං-පෙ-දුතියං ක්කානං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසංඤ්චිකකති: ඉදමපි ඛො දුතියං ක්කානං අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති; තෙනෙව ධම්මරුගෙන තාය ධම්ම නන්දියා; පඤ්චනතං ඕරඹාංගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඕපපාතිකො; ගොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතන්ධම්මො; තස්මා ලොකා. අයමපි ඛො ගහපති තෙන ගහවතා; ජානතා පස්සතා; අරහතා; සම්මාසම්මුද්ධෙන ඵකධම්මො; අකඛාතො; යත්ථ භික්ඛුනො; අපමනතස්ස ආතාපිනො; පභි තතතස්ස විහරතො; අවිමුත්තඤ්චෙව චිත්තං විමුච්චති. අපරික්ඛිණං ච ආසවා; පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු පිතියා; ච විරාගා-පෙ-තතියං ක්කානං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසංඤ්චිකකති: ඉදමපි ඛො තතියං ක්කානං අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු සුඛස්ස ච පභානා; -පෙ- චතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසංඤ්චිකකති: ඉදමපි ඛො චතුත්ථං ක්කානං අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු මේත්තා;සහගතෙන වෙනසා ඵකං දිසං ඵරිකා; විහරති. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථං, ඉති උඤ්චමධො තීරියං සබ්බසි සබ්බත්තතායා¹ සබ්බාචන්තං ලොකං මේත්තා;සහගතෙන වෙනසා විපුලෙත මහගගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අඛ්ඛාපචේකිත ඵරිකා; විහරති. සො ඉති පටිසංඤ්චිකකති: අයමපි ඛො මේත්තා;වේතො-විමුත්තා² අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චනසිතං තදනිච්චං නිරොධධම්මනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

1. සබ්බත්ථතාය - සිමු.
2. වෙනසො;විමුත්තා - සිමු.

ගැහැවිය, මෙසේනෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ අකුසල දහමින් වෙන් වූ විතර්ක සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීති සුඛ ඇති පළමු වන දහනින් උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ සිතයි : 'මේ ප්‍රථමධ්‍යානය ද උපදවන ලද්දෙකි. සිතින් නිපදවන ලද්දෙකි. යම් කිසිවක් කරන ලද නම් සිතින් නිපදවන ලද නම් ඒ අතිත්‍ය යැ. නිරුද්ධ වන සැහැවී ඇති'යි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ ආසුච්ඡායට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුච්ඡායට නො පැමිණේ නම් ඒ ඔමච්චිදර්ශනාමය ධර්මරාගයෙන් පඤ්ච ඔරමහාගිය සංයෝජනයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බමලොචින් වටාලා නො එන සැහැවී ඇති වෑ, එහි මෑ පිරිනිවෙයි. ගැහැවිය, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමාණ වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වූ වාස කරන මහණක්ෂුණේ අච්ඡික්ක වික්කය විමුක්ත වේ ද, අපරික්ඛණ ආසුච්ඡායේ පරික්ඛණයට යෙත් ද නො පැමිණි අනුත්තර යෝගකෂමය ලබා ද එබඳු වූ මේ එක් ධර්මයෙක් වදරන ලද්දේ වෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ විතර්කවිවාරයන්ගේ ව්‍යුපඝමයෙන් සිය සත්ත්ව සම්ප්‍රසාද ඇති කරන දෙවන දහනින් උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කෙරෙයි: මේ දෙවන දහන ද උත්පාදිත යැ ප්‍රකල්පිත යැ. යම් කිසිවක් උත්පාදිත වේ නම් ප්‍රකල්පිත වේ නම් ඒ අතිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවී ඇත්තේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ ආසුච්ඡායන්ගේ ක්‍ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුච්ඡායට නො පැමිණේ නම් ඒ ඔමච්චිදර්ශනා ජන්දරාගයෙන් මෑ පඤ්ච ඔරමහාගිය සංයෝජනයන් ක්‍ෂය වූ යැමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බමලොචින් වටාලා නො එන සැහැවී ඇති වූ එහි පිරිනිවන් පානේ යැ. ගැහැවිය, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමාණ වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වූ විහරණ කරන මහණක්ෂුණේ යම් අරමුණක්හි ලා අච්ඡික්ක වූත් සිත විමුක්ත වේ ද අපරික්ඛණ වූත් ආසුච්ඡායේ පරික්ඛණයට යෙත් ද අප්‍රාප්ත වූත් අනුත්තර යෝගකෂමය ලබා ද මේ එබඳු වූ එක් ධර්මයෙක් ද වදරන ලද්දේ වෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ . . . ප්‍රීතිවිරාගයෙහි තුන්වන දහන උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කෙරෙයි: මේ තුන්වන දහන ද සිතින් නිපදවන ලද්දෙකි. සිතින් කරන ලද්දෙකි. යම් මෑ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අතිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවී ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ . . . අනුත්තර යෝගකෂමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ සුඛප්‍රත්‍යාණයෙහි . . . සියුවන දහන උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කෙරෙයි. මේ සියුවන දහන ද කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මෑ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අතිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවී ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ . . . අනුත්තර යෝගකෂමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ මෙමුත්‍රී සහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැය වාස කෙරෙයි. එ සෙයින් මෑ දෙවන දිග ද එසෙයින් මෑ තුන්වන දිග ද එසෙයින් මෑ සතර වන දිග ද සි මෙසේ උඩ, යට සරස හැම තත්හි සඵාතමනායෙන් සකල ලෝකය විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අපේචර වූ අච්ඡාධාධ වූ මෙමුත්‍රී සහගත සිතින් පැහැය වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කෙරෙයි: මේ මෙත්තාවේතොච්ඡික්කිය ද කරන ලද්දක. සිතින් නිපදවන ලද්දකි. යම් මෑ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අතිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවී ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ . . . අනුත්තර යෝගකෂමයට පැමිණෙයි.

24 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො-ගහපතිවග්ගො [2.1.2 අට්ඨකනාගර සුත්තං]

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු කරුණාසහගතෙන චේතසා-පෙ-මුදිතා-සහගතෙන චේතසා-පෙ-උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති. තථා දුක්ඛං තථා තතිඛං තථා චතුස්සං, ඉති උඤ්චමධො තිරිඨං සබ්බධි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විප්ලෙන මහගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන ඵරිත්ථා විහරති. සො ඉති පටිසඤ්චිකති අයමපි ඛො උපෙක්ඛාවේතො විමුත්ථි². අභිසඞ්ඛතා අභිසඤ්චෙතසිතා, යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසඞ්ඛතං අභිසඤ්චෙතසිතං, තදනිච්චං නිරෝධධම්මනති පජානාති. සො තථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්ඛම, පටිසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනතො ආකාසො ති ආකාසානඤ්චායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසඤ්චිකති: අයමපි ඛො පන අකාසානඤ්චායතනසමාපතති අභිසඞ්ඛතා අභිසඤ්චෙතසිතා, යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසඞ්ඛතං අභිසඤ්චෙතසිතං තදනිච්චං නිරෝධධම්මනති පජානාති. සො තථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්ඛම අනන්තං විඤ්ඤාණනති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසඤ්චිකති: අයමපි ඛො විඤ්ඤාණඤ්චායතන සමාපතති අභිසඞ්ඛතා අභිසඤ්චෙතසිතා, යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසඞ්ඛතං අභිසඤ්චෙතසිතං තදනිච්චං නිරෝධධම්මනති පජානාති. සො තථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්ඛම නත්ථි කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති. සො ඉති පටිසඤ්චිකති: අයමපි ඛො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසමාපතති අභිසඞ්ඛතා අභිසඤ්චෙතසිතා, යං ඛො පන කිඤ්චි අභිසඞ්ඛතං අභි-සඤ්චෙතසිතං තදනිච්චං නිරෝධධම්මනති පජානාති සො තථ සීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො චෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤා පඤ්චානං ඔරමාගිඨයානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො, තස්මා ලොකා අයමපි ඛො³ ගහපති තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරභතා සමමාසමුද්ධෙන එකධම්මො අත්ථාතො යත්ථ භික්ඛුතො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තස්ස විහරතො අවිමුත්තඤ්චෙව විතතං විමුච්චති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති' ති.

-
- 1. සබ්බත්ථතාය - සිමු.
  - 2. චේතසො:විමුත්ථි - සිමු.
  - 3 අයං ඛො - සිමු.

මධ්‍යම පණිණාසකය - ඝනපති වගීය [2.1.3 අවධිකතාංගර සූත්‍රය] 28

තවද ගැහැවිය, මහණ කරුණ සහගත සිතින්... මූද්දා සහගත සිතින්... උපෙක්ඛා සහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. එසේ මැ දෙවන දිග ද එසෙයින් මැ තුන්වන දිග ද එසෙයින් මැ සතරවන දිග ද යි මෙසේ උඩ යට සරස ගැම තන්හි සර්වාත්මකායෙන් සකල ලෝකය විදුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අපේර වූ අව්‍යාධිව වූ උපේක්ඛා සහගත සිතින් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. ඔේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ඛා කෙරෙයි; මේ උපේක්ඛා වෙතොවිච්ඡික්ඛියද සිතින් කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මැ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි තුවණින් දනියි. ඔේ එහි සිටියේ... අනුත්තර යෝගකේමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඤ්චන්තේ සමතිත්‍රමණයෙන් ප්‍රතිසසංඤ්චන්තේ අක්ඛධමයෙන් නානාත්වසංඤ්චන්තේ අමනසිකාරයෙන් 'අහස අනන්ත යැ' යි ආකාසානඤ්චායතනය උපයා වාස කෙරෙයි. ඔේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ඛා කෙරෙයි; මේ ආකාසානඤ්චායතන සමාපත්තිය ද කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මැ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි තුවණින් දනියි. ඔේ එහි සිටියේ... අනුත්තර යෝගකේමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය ඉක්ම 'විඤ්ඤාය අනන්ත යැ' යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනය උපයා වාස කෙරෙයි. ඔේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ඛා කෙරෙයි; මේ විඤ්ඤාණඤ්චායතන සමාපත්තිය ද කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මැ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි තුවණින් දනියි. ඔේ එහි සිටියේ... අනුත්තර යෝගකේමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා පියා 'කිසිත් නැතැ' යි ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය උපයා වෙසෙයි. ඔේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ඛා කෙරෙයි: "මේ ආකිඤ්චඤ්ඤායතන සමාපත්තිය ද භේතුයෙන් කරන ලද වෙයි, සිතින් සිතන ලද වෙයි. වැලි යම් මැ දූයෙක් අභිසඛිත අභිසඤ්චෙතයින වේ නම්, එය අනිත්‍ය වෙයි, නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇතැ' යි දනගනී. ඔේ ඒ ඔමච්චිදර්ශනාධර්මයෙහි සිටියේ ආශ්‍රවක්ඛායට පැමිණෙයි. ඉදින් ආශ්‍රවක්ඛායට නො පැමිණේ නම්, එ මැ ඔමච්චිදර්ශනා ධර්ම රාගයෙන් ඒ ධර්මනන්දියෙන් පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ ක්‍ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බමලොච්චිත් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතියේ එහි මැ පිරිනිවෙයි. ගැහැවිය, (ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ආශ්‍රයානුගය) දන්තා වූ (ගැම දෙයධර්මය) දක්තා වූ අර්හත් වූ ඒ සමාක් සම්බුද්ධියන් විසින් යම් අරමුණක අප්‍රමන්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ තිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වෙහෙත හික්කුහු ඔේ අවිච්ඡික්ඛ වත්තයක් මිදේ ද, අපරික්ඛිණ ආශ්‍රවයෝ ක්‍ෂයවීමට යෙත් ද, අනානුප්‍රාප්ත අනුත්තර යෝගකේමයක් ප්‍රතිලාභ කෙරේ ද එබඳු වූ මේ ඒකධර්මය වදරන ලද්දේ යයි.

26 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො-ගහපතිමග්ගො [2.1.2 අට්ඨකනාගර සුභතං]

එවං වුත්තෙ දසමො ගහපති අට්ඨකනාගරො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච : “සෙය්‍යථාපි හතෙත ආනන්ද පුරිසො එකං නිවිච්ඡිමං ගවෙසනො සකිදෙව එකාදස නිවිච්ඡිමානි අභිගචෙජ්ජය, එවමෙව ඛො අහං හතෙත එකං අමතචාරං ගවෙසනො සකිදෙව එකාදස අමතචාරානි අලුථං සමිණාය¹. සෙය්‍යථාපි හතෙත පුරිසස්ස අගාරං එකාදසචාරං, සො තස්මිං අගාරෙ ආදිත්තෙ එකමෙකෙනපි චාරෙන සකකුණේය්‍ය අත්තානං සොඪිං කාතුං, එවමෙව ඛො අහං හතෙත ඉමෙසං එකාදසන්තං අමතචාරානං එකමෙකෙනපි අමතචාරෙන සකකුණේය්‍යාම අත්තානං සොඪිං කාතුං. ඉමෙ හි නාම හතෙත අඤ්ඤාතිත්ඨියා ආචරියස්ස ආචරියඛතං පරියෙසිය්‍යන්ති. කිංපනාහං² ආයස්මතො ආනන්දස්ස පුජං න කරිස්සාමි³ති.

අථ ඛො දසමො ගහපති අට්ඨකනාගරො පාටලීපුත්තකඤ්ච වෙසාලිකඤ්ච භික්ඛුසඛසං සන්තිපානාපෙඪි⁴ පණීතෙන බාදනීයෙන ගොජනීයෙන සහජ්ඣා සන්තපෙපසි සමපචාරෙසි. එකමෙකඤ්ච භික්ඛුං පච්චෙකදුස්සයුගෙන අච්ඡාදෙසි. ආයස්මන්තං ආනන්දං තිච්චරෙන අච්ඡාදෙසි. ආයස්මතො ච ආනන්දස්ස පඤ්චසතං විහාරං⁴ කාරාපෙසි³ති.

අට්ඨකනාගරසුභතං දුතියං

---

1. ගාචනාය - මජ්ඣං.
2. කිමඛිතං පනාහං - මජ්ඣං, ස්‍යා
3. සන්තිපාතෙඪි - මජ්ඣං, ස්‍යා,
4. පඤ්චසතවිහාරං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

මෙසේ වදන කල්හි අවධානයට වැඩි දශම ගහපති ආයුෂ්මත් අනතුරු තෙරඤ්චනාට තෙල සැල කළේ : "වහන්ස, ආනන්දයෙනි, එක නිධානයක් සොයන පුරුෂයෙක් එක් මැ පියොවින් එකොළොස් නිධාන කෙනකුත් යම්සේ ලබා ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මම එක් අමාදෙරක් සොයනුයෙමි එක් මැ පියොවින් එකොළොස් අමාදෙර කෙනකුත් අසන්නට ලක්මි. වහන්ස, යම් පවිදි මිනිසක්හට එකොළොස් දෙරක් ඇති ගෙයක් වෙ ද, ඒ ගෙය ඇවිලූගත් සඳ එක් එක් මැ දෙරෙකින් තමහට සුව කරන්නට හැකි වෙ ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මම මේ එකොළොස් අමාදෙර අතුරෙන් එක් එක් මැ අමාදෙරෙකින් තමහට සුව කරන්නට හැකිවන්නෙමි. වහන්ස, යම්ගෙයකින් මේ අනානිථිපකයෝ ආවිසානි හට ආවිසානිධනය සොයත් නම්, වැලි කුමක්හෙයින් මම ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරඤ්චනාට පුරාවක් නො කෙරෙමි ද"යි.

ඉක්බිති අවධානය නගර වැඩි දශම ගහපති පැළලුප් නුවර වූ ද විසාලා නුවර වූ ද භික්ෂු සඩසයා රැස්කරවා ප්‍රණීත මාදාභොජනයෙන් පියනින් සන්තර්පණ සම්ප්‍රවාරණ කැරැව්. යළි එකෙකි භික්ෂුවට එකෙකි වස්ත්‍ර යුග්මයක් දුන්නේ ය. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරඤ්චනාට තුන්පිටුරු දුන්නේ ය. තවද ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට පඤ්චසතික විහාරයක් කැරැව් යයි.

දෙවැනි අවධානයට ලක්වූය යි.

2. 1. 3

සෙවන සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කිඹුල්වත්පුර නිශ්‍රොධාරාමයෙහි වැඩ වාස කරනසේක. එසමයෙහි කිඹුල්වත්පුර වැසි ශාක්‍යයන් විසින් අභිනව සන්ථාගාරයෙක් කැඳ වූ නො බොහෝ කල් වෙයි. මහණකු විසින් වෙවයි බමුණකු විසින් වෙවයි යම් මෑ මිනිසකු විසින් නො වසනලද වෙයි. එසේ කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල වැසියෝ බුදුන් කරා එළැඹීයහ. එළැඹූ සකසා බුදුන් වැද පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් කිඹුල්වත් වැසි ශාක්‍යයෝ බුදුන්ට තෙල සැල කොළෝ: 'වහන්ස, කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල වැසියන් විසින් අභිනව සන්ථාගාරයෙක් කැඳ වූ නො බොහෝ කල් වෙයි. මහණකු විසින් වෙවයි බමුණකු විසින් වෙවයි මනුෂ්‍ය වූ යම් මෑ කෙනෙකුන් විසින් වාස නො කරනලදී යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මහභල පළමු වූ ලා වළඳ කරන සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පළමු වූ ලා වළඳ කළ හල පසු වූ ලා කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවෝ වළඳ කෙරෙහි. එය කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවන්ට හිතසුව පිණිස වැටේ' යයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමාචයෙන් ඉවසුසේක.

ඉක්බිති කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවෝ බුදුන්ගේ අධිවාසනා දන හුනස්නෙන් නැගී බුදුන් සකසා වැද පදකුණු කොට සන්ථාගාරශාලාව කරා එළැඹීයහ. එළැඹූ සන්ථාගාරය හැම තැන් ඇතිවී ලීමෙන් අතුරා අසුන් පන්වා දියසැළ තබා තෙල්පහන් නහා බුදුන් කරා එළැඹීයහ. එළැඹූ බුදුන් සකසා වැද එකත්පස් වූ සිටියෝ. එකත්පස් වූ සිටි කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවෝ බුදුන්ට තෙල සැලකොළෝ : 'වහන්ස සන්ථාගාරය සර්වභංග්ගකරණ කොට අතුරන ලද. ආසනයෝ පනවන ලදහ. දියසැළ එළවා තබන ලදී. තෙල් පහන් නැංවී. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එයට දන් කල් දන්නාසේක්ව'යි. එසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සංවිධානයෙන් හැඳ පා සිවුරු ගෙන බික්සඟුන් සමඟ වැඩවදළහ. වැඩ වදරා පා දෙව සන්ථාගාරයට පිවිස මැදුම්වැඹ ඇසිරි කොට පෙරදිගට මුහුණ ලා වැඩහුන්හ. බික්සඟු ද සන්ථාගාරයට වැද පැසිම්බිත් ඇසිරි කොට පෙරදිගට මුහුණ ලා බුදුන් මෑ පෙරටු කොටගෙන හුන්හ. කිඹුල්වත් වැසි සැහැරජදරුවෝ ද පා දෙවා සන්ථාගාරයට වැද පෙරදිගබිත් ඇසිරි කොට පැළදික් ලූ මුහුණ ඇති වූ බුදුන් මෑ පෙරටු කොට හුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිඹුල්වත් වැසි සැහැරජුන් රැ බොහෝ වෙලෙහි දහැමී කථායෙන් කරුණු දක්වා සමාදාන කරවා තෙද ගන්වා පහන් කරවා ආයුෂ්මත් අනද තෙරුන් ඇමැතු සේක : 'ආනන්දය, කිඹුල්වත් වැසි සැහැ රජුන්ට පිළිවන් සෙව මහණ (ගැන දෙසන්නට) කොපට වටහාව'යි. මාගේ පිට මදක් හිලන් වෙයි. මම ඒ මදක් සන්තිදුවම් යි. වහන්ස, එසේ යයි ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. එසේ බුදුන් සහළ සිවුගුණ කොට පනවා දකුණු පයෙහි වම්පය හයා තබා සිහි ඇති වූ සම්ප්‍රදාන ඇති වූ උත්ථාන සංඥ වෙතෙහි කොට දකුණුපසෙන් සිංහගයා කළහ.

ඉධ ඛො ආයස්මි ආනන්දො මහානාමිං සත්තං ආමනෙතයි. ඉධ මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො හොති. ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො හොති. භොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති. ජාගරියං අනුසුතො හොති. සත්තති සඤ්ඤාමිති සමත්තාගතො හොති. චතුත්තං කුසානං ආභි- වේතයිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං තිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

කථංඤ්ඤා මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො හොති: ඉධ මහා- නාම අරියසාවකො සීලවා හොති. පාතිමොක්ඛිතංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමනෙතසු වජේඡසු භයදංසාවී සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. එවං ඛො මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො හොති.

කථංඤ්ඤා මහානාම අරියසාවකො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො හොති: ඉධ මහානාම අරියසාවකො චක්ඛනා රූපං දිස්වා න තිමිත්තභාගී හොති නානුබ්බඤ්ඤානංගාති. යත්ඤ්ඤාමනං චක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිඤ්ඤාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ඛම්මා අභියංගවේදනං. තස්ස සංවරාය පටිපඤ්ඤා, රක්ඛති චක්ඛන්ද්‍රියං, චක්ඛන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපඤ්ඤාති. සොනෙත සඤ්ඤා සුඤ්ඤා-පෙ-භානෙත සඤ්ඤා භාසිඤ්ඤා-පෙ- ජ්ඤාය රසං සාසිඤ්ඤා-පෙ-කායෙත ථොට්ඨබ්බං ඤ්ඤිඤා-පෙ-මනසා ඛම්මං විඤ්ඤාය න තිමිත්තභාගී හොති නානුබ්බඤ්ඤානංගාති, යත්ඤ්ඤාමනං මනිඤ්ඤා අසංවුත්තං විහරන්තං අභිඤ්ඤාදෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ඛම්මා අභියංගවේදනං. තස්ස සංවරාය පටිපඤ්ඤා, රක්ඛති මනිඤ්ඤා, මනිඤ්ඤා සංවරං ආපඤ්ඤාති. එවං ඛො මහානාම අරියසාවකො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො හොති.

කථංඤ්ඤා මහානාම අරියසාවකො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති: ඉධ මහානාම අරියසාවකො පටිසම්ඛායොතිස්සා ආහාරං ආහාරෙති, නෙච්ච දව්ඤ්ඤා න මද්දා න මඤ්ඤානාය න විගුහනාය යාවදෙච ඉමස්ස කායස්ස සිතියා යාපනාය, විහිංසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහාය. ඉති පුරුණංඤ්ඤා වේදනං පටිසම්ඛාමි. නචංඤ්ඤා වේදනං න උපාදෙස්සාමි. යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති අනච්ඡන්දා ච ඵාසුච්ඤ්ඤා රො වා ති. එවං ඛො මහානාම අරියසාවකො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති.

කථංඤ්ඤා මහානාම අරියසාවකො ජාගරියං අනුසුතො හොති: ඉධ මහානාම අරියසාවකො දිව්ඤ්ඤා චිත්තමේත නිසඤ්ඤාය ආචරණීයෙති ඛම්මෙති චිත්තං පරිසොධෙති. රත්තියා පඨමං යාමි චිත්තමේත නිසඤ්ඤාය ආචරණීයෙති ඛම්මෙති චිත්තං පරිසොධෙති. රත්තියා මජ්ඣමං යාමි දක්ඛිණෙන පඤ්ඤාන සිහසෙය්‍යං කප්පෙති පාදෙ පාදං අච්චාඛාය සතො සම්පජානො උට්ඨානසඤ්ඤා මනසිකරිඤ්ඤා. රත්තියා පච්ඡමං යාමි පච්චුට්ඨාය චිත්තමේත නිසඤ්ඤාය ආචරණීයෙති ඛම්මෙති චිත්තං පරිසොධෙති. එවං ඛො මහානාම අරියසාවකො ජාගරියං අනුසුතො හොති.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ 'මහානාම' සැහැරුණු ඇමතුහ: මහානාමය, මෙ සස්තෙනි ආයුෂි ශ්‍රාවක පිරිසුන් සිල් ඇතියේ වෙයි. ඉදුරන්හි පියු දෙර ඇතියේ වෙයි, බොජුනෙහි පමණ දන්තේ වෙයි, නිදි වැටීමෙහි යෙදුණේ වෙයි, (ග්‍රද්ධාදි) සඳ්ත සද්ධර්ම යෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි, අධිවිත්තය ඇහිරූ කළ ඉහාත්මයෙහි සුබවිහරණ ඇති සතර ධ්‍යානයන් රිසිසේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විපුල ව ලබනුයේ වෙයි.

මහානාමය, කිසෙයින් ආයුෂිශ්‍රාවක ශීලසම්පන්න වෙයි යත්: මහානාමය, මෙ සස්තෙනි ආයුෂිශ්‍රාවක සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවිත වූයේ ආචාර ගෝචර දෙකින් යුක්ත වූයේ අණුමාත්‍ර වදායෙහි බිය දක්නාසුලු ව වෙසෙයි, ශික්ෂා කොටසෙහි ඒ ඒ ශික්ෂාපදය දැඩි ව ගෙන හික්මෙයි, මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂිශ්‍රාවක ශීලසම්පන්න වූයේ වේ.

මහානාමය, කිසෙයින් ආයුෂිශ්‍රාවක ඉදුරන්හි පියු දෙර ඇතියේ වෙයි යත් : මහානාමය, මෙ සස්තෙනි ආයුෂිශ්‍රාවක වක්කුර්විඤ්ජනායෙන් රූප දක නිමිත්ත විසින් නො ගත්තේ අනුවාසද්දන්ත විසින් නො ගත්තේ වෙයි, යම් කරුණෙකින් වක්කුරින්දිය අසංවිත කොට වාස කරන තුලුණු අභිධ්‍යා දොර්මනසා සභිධ්‍යාත ලාමක අකුශලධර්මයෝ ලුහුබදනාහු වෙද්ද, ඒ වක්කුරින්දියා ගේ සංවරය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. වක්කුරින්දියා රකියි, වක්කුරින්දියාගෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. ශ්‍රොත්‍ර විඤ්ජනායෙන් ගබ්ද අසා..... සුංචවිඤ්ජනා යෙන් ගඳ ආණුණය කොට..... ජීව්වාචිඤ්ජනායෙන් රස විද..... කායවිඤ්ජනායෙන් ස්ප්‍රෂටව්‍යය ස්පර්ශ කොට..... මනෝවිඤ්ජනායෙන් ධර්මාලම්බන දන නිමිත්තශ්‍රාහී නො වෙයි, අනුවාසද්දන්තශ්‍රාහී නො වෙයි, යම් කරුණෙකින් මනින්දිය අසංවිත කොට වාස කරන තුලුණු ලාමක අකුශලධර්ම වූ අභිධ්‍යා දොර්මනසායෝ ලුහුබදනාහු ද ඒ මනින්දියා ගේ සංවරයට පිළිපත්තේ වෙයි, මනින්දියා රකී, මනින්දියාගෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂිශ්‍රාවක ඉදුරන්හි පියු දෙර ඇත්තේ වෙයි.

මහානාමය, කිසෙයින් ආයුෂිශ්‍රාවක භොජනයෙහි මාත්‍රඤ්ච වෙයි යත් : මහානාමය, මෙසස්තෙනි ආයුෂිශ්‍රාවක නුවණින් ප්‍රකාශවීක්ෂා කොට ආහාරය ආහරණ කෙරෙයි. කෙළි පිණිස නො මැ වෙයි, මද පිණිස නො වෙයි, සැරැසුම් පිණිස නො වෙයි. විභූෂණ පිණිස නො වෙයි. මෙ කය සිටීම පිණිස යැපීම පිණිස වෙහෙස සන්තිදීම පිණිස බබසරට අනුග්‍රහ පිණිස මතුයෙක් මැ වෙයි. මෙසේ පැරැණි බඩගිනි වේදනා නසමි. අලුත් වේදනා නූපදවමි. මා ගේ ජීවිතයාත්‍රා ද අනාවදාභාවය ද පහසු විහරණ ද වන්නේ යැ යි. මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂිශ්‍රාවක භොජනයෙහි මාත්‍රඤ්ච වූයේ වෙයි.

මහානාමය, ආයුෂිශ්‍රාවක කිසෙයින් නිදිවැටීමෙහි යෙදුණේ වෙයි යත් : මහානාමය, මෙ සස්තෙනි ආයුෂිශ්‍රාවක දවස සක්මනින් නිෂදායෙන් යෙදී නිවරණධර්මයන් ගෙත් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. රාත්‍රියෙහි ප්‍රථම යාමය සක්මනින් නිෂදායෙන් යෙදී ආචරණිය ධර්මයන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. රාත්‍රියෙහි මධ්‍යම යාමය දකුණුපයෙහි වම්පය මදක් ඇද තබා සිති නුවණ ඇති ව උත්ථානසංඤ්ච මෙතෙහි කොට දකුණුපයෙන් සිංහ ගයා කෙරෙයි. රාත්‍රියෙහි පශ්චිම යාමය නැඟී සිට සක්මනින් නිෂදායෙන් ආචරණිය ධර්මයන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂිශ්‍රාවක නිදිවැටීමෙහි යෙදුණේ වෙයි.

කථංඤ්ච මහානාම අරියසාවකො සත්තති සඤ්චෙමෙහි සමන්තාගතො හොති. ඉධ මහානාම අරියසාවකො සඤ්චො හොති. සඤ්ඤාති තථාගතස්ස බොධිං. “ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථ; දෙවම්භුස්සානං බුද්ධො හගවා”ති. තිරිමා හොති. තිරියති කායදුච්චිරිතෙන වච්චුච්චිරිතෙන මනොදුච්චිරිතෙන. තිරියති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා. ඕත්තපපි හොති, ඕත්තපපති¹ කායදුච්චිරිතෙන වච්චුච්චිරිතෙන මනොදුච්චිරිතෙන. ඕත්තපපති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා. ඛත්තසුතො හොති සුභධරේ සුභසත්තිවියො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්යාණං මජ්ඣිකල්යාණං පරියොසානකල්යාණං සාත්ථ; සම්මාද්දානං කෙච්ච-පරපුණ්ණං පරිසුඤ්චං බුභමචිරියං අභිචදන්ති. තථාඤ්ජාස්ස ධම්මා ඛත්තසුභා හොන්ති ධනා² වච්චා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිව්ඪියා සුපපිච්චිඤ්චා. ආරඤ්චිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය, ථාමවා දුල්ඛපරක්කමො අතික්ඛි-ත්තබුරේ කුසලෙසු ධම්මෙසු. සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමන්තාගතො. විරකතමපි විරහාසිතමපි සරිතා අනුස්සරිතා පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථාමිතියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියයා තිබ්බෙධිකාය සම්මාදුක්ඛක්ඛයගාමිතියා. ඵචං ඛො මහානාම අරියසාවකො සත්තති සඤ්චෙමෙහි සමන්තාගතො හොති.

කථංඤ්ච මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචේත-සිකානං³ දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං තිකාමිලාභී හොති අතිච්ඡලාභී අකසිර-ලාභී, ඉධ මහානාම අරියසාවකො විච්චේචච කාමේහි විච්චිච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසම්පජ්ඡ විහරති. විතක්කවිචාරානං චූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං චේතසො ඵකොද්දාමං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්ඛානං-පෙ-තතියං ක්ඛානං-පෙ-චතුත්ථං ක්ඛානං උපසම්පජ්ඡ විහරති. ඵචං ඛො මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචේතසිකානං⁴ දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං තිකාමිලාභී හොති අතිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

යතො ඛො මහානාම අරියසාවකො ඵචං සීලසම්පන්නො හොති. ඵචං ඉඤ්ඤියෙසු භුත්තඤ්ඤා රො හොති. ඵචං හොජ්ජෙන මත්තඤ්ඤා හොති, ඵචං ජාගරියං අනුසුත්තො හොති. ඵචං සත්තති සඤ්චෙමෙහි සමන්තා-ගතො හොති. ඵචං චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්ම සුඛවිහාරානං තිකාමිලාභී හොති අතිච්ඡලාභී, අකසිරලාභී. අයං චූච්චති මහානාම අරියසාවකො සෙඛො පාටිපදෝ අපුච්චණ්ඩාය සමාපන්නො හබ්බො අතිනිබ්බිදාය හබ්බො සම්බොධාය හබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙඛමස්ස අධිගමාය.

1. ඕත්තපපති - සිඬු, සා.
2. ධානා-මජ්ඣං.
3. අභිචේතසිකානං-සිඬු.
4. පටිපදො-සා.

මහනාමය, කිසෙයින් ආයතීශ්‍රාවක සප්ත සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වෙයි යත් : මහනාමය, මෙ සස්තොති ආයතීශ්‍රාවක ග්‍රද්ධා ඇතියේ වෙයි. ඒ භාග්‍යාවත්තු මෙ කරුණෙන් අර්භත් වූහ. සමාක් සම්බුද්ධයහ. අජ්චද්දායෙන් පසළොස් වරණ ධර්මයෙන් සමන්වාගතයහ, සුගත වූහ, ලෝකවිද් වූහ, අනුක්තර වූ පුරුද්දොසාරවී වූහ, දේවමනුෂ්‍යයනට ශාස්තෘ වූහ, බුද්ධ වූහ, භගවත් වූහ යි තරාගතයන් වහන්සේ ගේ බුද්ධත්වය හඳුනයි. පාපයෙහි පුඤ්ජා ඇතියේ වෙයි. කායදුශ්චරිතයෙන් වාග්දුශ්චරිතයෙන් මනෝදුශ්චරිතයෙන් ලජ්ජා ඇති වෙයි. ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ පැමිණීමෙන් ලජ්ජා ඇති වෙයි. අපත්‍රපා ඇතියේ වෙයි. කායදුශ්චරිතයෙන් වාග්දුශ්චරිතයෙන් මනෝදුශ්චරිතයෙන් බියපත් වෙයි. ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ පැමිණීමෙන් බියපත් වෙයි. බහුශ්‍රැත වූයේ ශ්‍රැතය ධරතූයේ ශ්‍රැත ඝන්තිවය වූයේ වෙයි. ආදිකල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පයතීවසාන කල්‍යාණ වූ සාර්ථ වූ සවාසද්දන වූ යම් ධර්ම කෙතෙක් කෙවල පරිපූර්ණ වූ පරිඤ්ඤ වූ මාර්ග බ්‍රහ්මචර්යාව ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද එ බඳු වූ ධර්මයේ ඔහු විසින් බොහෝ කොට අසන ලද්දහු වෙති. ධර්ත ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරන ලද්දහු සිතීන් විමසන ලද්දහු නුවණින් මොනොවට පිළිවිද්‍යා ලද්දහු වෙති. අකුශල ධර්මයන් ගේ ප්‍රහාණය පිණිස කුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රතිලාභය පිණිස දඩි වැ ගත් වියතිය ඇත්තේ වෙයි. කුශල ධර්මයන්හි වියතීස්ථාවයෙන් යුක්ත වූයේ ස්ථිර පරාක්‍රම ඇතියේ නො තැබූ වියතීධුර ඇතියේ වෙයි. ස්මාතිමත් වූයේ උතුම් වූ ස්මාතියෙන් හා ප්‍රඥයෙන් හා සමන්වාගත වෙයි. පෙර කළ දෑ ද පෙර කීහු දෑ ද සිහි කරනුයේ පුනපුනා සිහි කරනුයේ වෙයි. උදයව්‍යය ප්‍රතිවෙධ කිරීමට සමර්ථ ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූයේ ආයතී වූ නිර්වෙධක වූ මොනොවට දුක් කෙළවර කිරීමට පිණිස පවත්නා ප්‍රඥයෙන් ප්‍රඥ ඇතියේ වෙයි. මහනාමය, මෙසෙයින් ආයතීශ්‍රාවක සප්ත සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි.

මහනාමය, කිසෙයින් ආයතීශ්‍රාවක ආභිචේතසික වූ ඉහාත්ම සුඛචිතරණ ඇති ඝතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විපුල වැ ලබනුයේ වෙයි යත් : මහනාමය, මෙ සස්තොති ආයතීශ්‍රාවක කාමචජන්දයෙන් වෙන් වැ අකුශල ධර්මයන් ගෙන් වෙන් වැ විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේතයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. විතර්ක විචාරයන්ගේ ඝන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විත්තයාගේ එකඟ බව ඇති අවිතර්ක වූ අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානය . . . තෘතීයධ්‍යානය . . . චතුර්ථධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. මහනාමය, මෙසෙයින් ආයතීශ්‍රාවක අභිචිත්තයෙහි උපන් ඉහාත්ම සුඛ චිතරණ ඇති ඝතර ධ්‍යානයන් විසි සේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විපුල වැ ලබනුයේ වෙයි.

මහනාමය, යම් තැනෙක පවත් ආයතීශ්‍රාවක මෙසේ ශීල සම්පන්න වෙ ද, මෙසේ ඉන්ද්‍රියයන්හි ඉප්තද්වාර වෙ ද, මෙසේ භෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වෙ ද, මෙසේ නිදිවැටීමෙහි යෙදුණේ වෙ ද, මෙසේ සප්ත සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වෙ ද, මෙසේ අභිචිත්තය ඇසුරු කළ ඉහාත්ම සුඛචිතරණ ඇති ඝතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විපුල වැ ලබනුයේ වෙ ද, මහනාමය, මෙ ආයතීශ්‍රාවක සෙසක්ඝා ප්‍රතිපත් ඇත්තේ යැ. කුඤ්ඤ නො වූ බිජුවට ඇති බවට පිළිපත්තේ ය. ඤාපුරෝදයට භවා යැ ආයතීමාර්ගයට භවා යැ අර්භත්ත්වප්‍රාප්තියට භවා යැ යි කියනු ලැබේ.

සෙය්‍යථාපි මහානාම කුක්කුටියා අණ්ඩානි අට්ඨ වා දස වා ආදස වා, නානසු කුක්කුටියා සමමා අභිසසිනානි සමමා පරිසෙදිනානි සමමා පරිභාවිනානි, කිඤ්චාපි තස්ස කුක්කුටියා න ඵලං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍යා: අහො වනිමෙ කුක්කුටිපොතකා පාදනබ්බිබ්බාද වා මුඛතුණ්ඛකෙන වා අණ්ඛකොසං පදලෙඤා සොඤ්චනා අභිනිබ්භිජ්ජෙය්‍යා¹නති. අථ බො හබ්බාව නෙ කුක්කුටිපොතකා පාදනබ්බිබ්බාද වා මුඛතුණ්ඛකෙන වා අණ්ඛකොසං පදලෙඤා සොඤ්චනා අභිනිබ්භිජ්ජෙය්‍යා. ඵලමෙව බො මහානාම යතො අරියසාවකො ඵලං සීලසම්පන්නො හොති, ඵලං ඉද්දියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො හොති, ඵලං හොජ්ජෙන මත්තඤ්ඤා හොති, ඵලං ජාගරියං අනුසුතො හොති, ඵලං සත්තභි සඤ්චමෙමභි සමත්තාගතො හොති, ඵලං චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිභාරානං තිකාමලාභී හොති අතිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. අයං චූචවති මහානාම අරියසාවකො සෙබො පාටිපදෙ අපුච්චණ්ඩිතාය සමාපන්නො හබ්බො අභිනිබ්භිද්ද හබ්බො සම්මොධාය හබ්බො අනුත්තරස්ස යොගතෙබ්බස්ස අභිගමාය.

ස බො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං ආගමම අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථිදං: ඵලමපි ජාතිං ඤෙවි ජාතියො-පෙ-ඉති සාකාරං සඵද්දෙසං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. අයමස්ස පඨමා¹භිනිබ්භිද හොති කුක්කුටිච්ඡාපකස්සෙව අණ්ඛකොසමා.

ස බො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං ආගමම දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්ඛන්තමානුස-කෙන සතෙත පස්සති චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ හිනෙ පණ්ඨිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ-පෙ-ඌභාකම්බුපගෙ සතෙත පජානාති. අයමස්ස දුඨයා¹භිනිබ්භිද හොති කුක්කුටිච්ඡාපකස්සෙව අණ්ඛකොසමා.

ස බො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං ආගමම ආභවානං බ්බාද අනාසවං වෙනොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථා උපසම්පජ්ජ විහරති අයමස්ස තතියා¹භිනිබ්භිද හොති කුක්කුටිච්ඡාපකස්සෙව අණ්ඛකොසමා.

යමපි බො¹ මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො හොති, ඉදමපිස්ස හොති චරණසම්මං. යමපි මහානාම අරියසාවකො ඉද්දියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො හොති ඉදමපිස්ස හොති චරණසම්මං. යමපි මහානාම අරියසාවකො හොජ්ජෙන මත්තඤ්ඤා හොති ඉදමපිස්ස හොති චරණසම්මං. යමපි මහානාම අරියසාවකො ජාගරියං අනුසුතො හොති ඉදමපිස්ස හොති චරණසම්මං. යමපි මහානාම අරියසාවකො සත්තභි සඤ්චමෙමභි සමත්තාගතො හොති, ඉදමපිස්ස හොති චරණසම්මං. යමපි මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිභාරානං තිකාමලාභී හොති අතිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ඉදමපිස්ස හොති චරණසම්මං.

1. යමපි-මජ්ඣං, ස්‍යා.

යම්චෙ මහානාමය, කිකිළියචෙ ඩිට්ඨවට අටෙක් භෝ දසයෙක් භෝ දෙලොසෙක් භෝ වෙ ද, ඵ ඩිට්ඨවට්ඨ, කිකිළිය විසින් (අධිශයනයෙන්) මොනොවට රක්තා ලද්දහු, මොනො වට හුණු ගත්වන ලද්දහු, මොනොවට පරිභාවනා කරන ලද්දහු වෙක් ද, ඵතෙකුදු වත් ඵ කිකිළියට මෙවන් ඉච්ඡායෙක් නුපදනෝ යැ : ' මේ කුකුළු පොට්ටෝ පානියඅගින් භෝ මුට්ඨබිත් භෝ ඩිට්ඨවට පළාගෙන සුවයේ පිටතට නික්මෙන්නාහු නම් වැනුවැ'යි ඉච්ඡායෙක් නුපදනෝ යැ. වැළිත් ඵ කුකුළුපොට්ටෝ පානියඅගින් භෝ මුට්ඨබිත් භෝ ඩිට්ඨවට පළාගෙන සුවයේ බැහැර නික්මෙන්නට හව්‍ය මැ වෙති. ඵසෙයින් මැ මහානාමය, යම් තැනෙක පටන් ආයඨිශ්‍රාවක මෙසේ සිද්ධපත් වෙ ද, මෙසේ ඉදුරන්හි පිඬු දෙර ඇති වෙ ද, මෙසේ හෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වෙ ද, මෙසේ නිදිවැරීමෙහි යෙදුණේ වෙ ද, මෙසේ සජ්ඣ සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වෙ ද, මෙසේ අභිච්ඡන්තය අයිරු කළ ඉහාත්මසුච්චාරණ ඇති චතුර්ධර්මානායන් විසිසේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විදුල වැ ලබනුයේ වෙ ද, මහානාමය, මේ ආයඨිශ්‍රාවක මෙකසාප්‍රතිපද ඇත්තේ යැ, අපුතාණ්ඩ භාවයට පැමිණියේ යැ, ඥානප්‍රභේදයට හව්‍ය යැ, ආයඨිමාර්ගාවබේධියට හව්‍ය යැ, අනුත්තර යෝගකෝමියා ගේ අධිගමයට හව්‍ය යි කියනු ලැබේ.

මහානාමය, තෙල ආයඨිශ්‍රාවක මෙ මැ අනුත්තර වූ උපෙක්ඛායෙන් උපත් ස්මාහි පාරිඤ්ඤියට පැමිණ අනෙකප්‍රකාර වූ පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙයි. ඵ මෙසේ යැ : ඵත් ජාතියකුදු දෙපාතියකුදු... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකප්‍රකාර පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙයි. අණ්ඩකෝමියෙන් කුකුළුවැටව්‍යා ගේ මෙන් මේ ඔහුගේ පළමුවන ඥාන ප්‍රභේදය වෙයි.

මහානාමය, ඒ තෙල ආයඨිශ්‍රාවක මෙ මැ අනුත්තර වූ උපෙක්ඛායෙන් උපත් ස්මාහි පාරිඤ්ඤියට පැමිණ විඤ්ඤාධි වූ මිනිසුන් ඉක්මැයිටි දිව්‍ය චක්ඛුසින් ව්‍යවමාන උපපදාමන භීත ප්‍රණීත සුවර්ණ දුර්වර්ණ සුභතිගත දුර්භීතත සත්ත්වයන් දකී, ... කම් වූ පරිදි පැමිණි සත්ත්වයන් දනගනී. අණ්ඩකෝමියෙන් කුකුළුවැටව්‍යාගේ සෙයින් මේ ඔහුගේ දෙවැනි ඥානප්‍රභේදය වෙයි.

මහානාමය, ඒ තෙල ආයඨිශ්‍රාවක මෙ මැ අනුත්තර වූ උපෙක්ඛායෙන් උපත් ස්මාහි පාරිඤ්ඤියට පැමිණ ආසුවයන්ගේ ක්‍රමයට මෙන් අනාසුව වූ ඵලසමාධිය ඵලප්‍රඥව ඉහාත් මයෙහි මැ තෙමේ නුවණින් දන ප්‍රකාශන කොට ඊට පැමිණ වෙසෙයි. අණ්ඩකෝමියෙන් කුකුළු පැටවක්හුගේ (නික්මීම) සෙයින් මේ ඔහුගේ තුන්වැනි ඥානප්‍රභේදය වෙයි.

මහානාමය, යම්චෙතෙසකින් ආයඨිශ්‍රාවක ශීලසම්පන්න වෙ ද, මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙයි. මහානාමය, යම්චෙතෙසකින් ආයඨිශ්‍රාවක ඉන්ද්‍රියයන්හි ගුප්තද්වාර වෙ ද, මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙයි. මහානාමය, යම් භෙතෙසකින් ආයඨිශ්‍රාවක භෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වෙ ද, මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙයි. මහානාමය, යම්චෙතෙසකින් ආයඨිශ්‍රාවක නිදිවැරීමෙහි යෙදුණේ වෙ ද, මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙයි. මහානාමය, යම් භෙතෙසකින් ආයඨිශ්‍රාවක සජ්ඣ සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වෙ ද, මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙයි. මහානාමය, යම්චෙතෙසකින් ආයඨිශ්‍රාවක ආභිවෙතසික වූ දිට්ඨමිමසුච්චාරණ වූ චතුර්ධර්මානායන් විසිසේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විදුල වැ ලබනුයේ වෙ ද මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙයි.

යමපි ඛො මහානාම අරියසාවකො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපිදො ඵකමපි ජාතිං, ද්‍රෝපි ජාතියො-පෙ-ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදමපියං හොති විජ්ජාය. යමපි මහානාම අරියසාවකො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සතොන පස්සති චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ, හිනෙ පඤ්ඤෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ-යථානමමුපගෙ සතොන පජානාති, ඉදමපියං හොති විජ්ජාය. යමපි මහානාම අරියසාවකො ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිඤ්ඤාතිං පඤ්ඤාවිඤ්ඤාතිං දිවෙතිව ධර්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදමපියං හොති විජ්ජාය. අයං වුච්චති මහානාම අරියසාවකො විජ්ජාසම්පන්නො ඉතිපි, චරණසම්පන්නො ඉතිපි, විජ්ජාචරණසම්පන්නො ඉතිපි. බ්‍රහ්මිනා ඛො පනෙසා¹ මහානාම සනඛකුමාරෙන ගාථා ගාසිතා.

බ්‍රහ්මිනො සෙවෙතී, ජනෙනසමීං ගෙ ගොතනපටිසාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සො සෙවෙතී, දෙවමානුසෙ'ති.

සා ඛො පනෙසා මහානාම බ්‍රහ්මිනා සනඛකුමාරෙන ගාථා සුභිතා න දුග්භිතා, සුභාසිතා න දුඛභාසිතා, අත්ථසංහිතා නො අනත්ථසංහිතා අනුමතා ගගවතාති.

අථ ඛො ගගවා උච්චිතිති ආයසමන්තං ආනන්දං ආමිනොසි: සාධු සාධු ආනන්ද, සාධු ඛො තිං ආනන්ද කාපිලවත්ථවානං සක්කානං ගෙඛං පාටිපදං අභාසිති.

ඉදමච්චොවායසමා ආනන්දෙ. සමනුඤ්ඤෙඤා සත්ථා අගොසි. අත්තමනා කාපිලවත්ථවා සක්කා ආයසමතො ආනන්දස්ස ගාසිතං අභිනන්දු'ති.

සෙවසුඤ්ඤාං ගාථිතං.

1. බ්‍රහ්මිනා පෙසා-මජ්ඣං, ස්‍යා.

මහානාමය, යම්ගෙයෙකින් ආයතීශ්‍රාවක අනේකවිධ වූ පූර්වනිවාසය සිහි කෙරේ ද ඒ මෙසේ යැ : එක් ජාතියකුදු ජාතී දෙකකුදු ... මෙසෙයින් ආකාර සහිත වූ උදෙසා සහිත වූ අනේක විධ පූර්වනිවාසය තුවණින් සිහි කෙරෙයි. මෙද මහුට විද්‍යා වෙයි. මහානාමය, යම්ගෙයෙකින් ආයතීශ්‍රාවක විභූද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්මැසිවි දිවැසින් ව්‍යවමාන උපපදාමාන භිත ප්‍රණික සුවර්ණ දුර්වර්ණ සුගතිගත දුර්ගතිගත වූ ද සත්ත්වයන් දක්නේ වෙ ද, කම් වූ පරිදි මියගිය සත්ත්වයන් දක්නේ වෙ ද, මෙ ද මහුට විද්‍යා වෙයි. මහානාමය, යම්ගෙයෙකින් ආයතීශ්‍රාවක ආප්‍රවක්‍ෂය වීමෙන් අනාප්‍රව වූ වේතෝවිච්චිකති ප්‍රඥ විච්චිකති ඉහාත්මයෙහි මැ කෙමේ මැ විශිෂ්ට ඤානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයා විහරණ කෙරේ ද, මෙ ද මහුට විද්‍යා වෙයි. මහානාමය, මෙ ආයතීශ්‍රාවක විද්‍යා සම්පන්න යයි ද කියනු ලැබේ. මහානාමය, සනත්තමාර මහබ්‍රහ්‍ම විසින් කෙල භාරාව කියන ලද :

"යම් ජන කෙනෙක් (ජනිත) ප්‍රජායෙහි (කසුබු ආදී) ගොස් සිහිකරනසුලු වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි ක්‍ෂත්‍රිය ශ්‍රේණිය වෙයි. විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ යමෙක් ආද්ද, දේව-මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි හේ ශ්‍රේණිය වේ.

මහානාමය, සනත්තමාර මහබ්‍රහ්‍ම විසින් කෙල භාරාව මොනවට ගයන ලද, දුර්ගීත නො වෙයි. සුභාෂිත වෙයි, දුර්භාෂිත නො වෙයි, අර්ථ සංහිත වෙයි, අනර්ථ සංහිත නො වෙයි, භගවත්හු විසිනුදු අනුමත යි.

ඉක්බිති භාග්‍යාවතූන් වහන්සේ සුතස්තොන් නැගී ආපුෂමත් අනාද කෙරණුවන් ඇමතු සේක : ආනන්දය, මැනැව මැනැව. ආනන්දය, කෙසි කපිලවාස්තු වාසාචා වූ සැතැකුලනට ගෙයක්‍ෂා ප්‍රතිපද කීවහු යයි.

ආපුෂමත් ආනන්ද කෙරණුවන් මෙ සුත් දෙසූ හ. ශාස්තෘන් වහන්සේ අනුදත් සේක. (ප්‍රිතිසොමනසායන් විසින්) ගත් සිත් ඇති කිඹුල්වත් වැසි සැතැකුලයෝ ආපුෂමත් අනාද කෙරණුවන්සේ භාෂිතය අභිනන්දන කළහ.

කෙටුනි සෙව සුත්‍ර යි.

2. 1. 4

පොතලිය සුඛය

එවිං මෙ සුඛං එකං සමයං භගවා අඛතුකතරාපෙසු විහරති ආපණං නාම අඛතුකතරාපානං නිගමො. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා; පත්තවිවරං ආදාය ආපණං පිණ්ඩාය පාවිසී. ආපණෙ පිණ්ඩාය චරිතා; පච්ඡාභතනං පිණ්ඩපාතපටිකකනෙනා; යෙනාඤ්ඤතරො; වනසණ්ඨා; තෙනුපඛිකමි දිවාචිහාරිත. නං වනසණ්ඨං අජේඛාගභෙතා;¹ අඤ්ඤතරසමිං රුකඛමුලෙ දිවාචිහාරං තිසීදි.²

පොතලියොපි ඛො භගපති සමපත්තතිවාසනපාපුරණො; ඡත්තා-පාභනාති ඡඛිකාවිහාරං අනුච්චරමානො; අනුච්චිකමමානො; යෙන සො; වනසණ්ඨා; තෙනුපඛිකමි. නං වනසණ්ඨං අජේඛාගභෙතා;¹ යෙන භගවා; තෙනුපඛිකමි. උපසඛිකමිතා; භගවතා; සද්ධිං සමමොදි. සමමොද-නීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙකා; එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතං ඛො; පොතලියං භගපතිං භගවා; එතදවොච: 'සංවිජ්ජනො' ඛො; භගපති ආසනානි සචෙ ආකඛිසී තිසීදි'ති. එවිං වුතෙන පොතලියො; භගපති 'භගපතිවාදෙන මං සමණො; ගොතමො; සමුදුචරති'ති කුපිතො; අනත්තමනො; තුණ්ඨි අභොසි. දුතියමපි ඛො; භගවා; පොතලියං භගපතිං එතදවොච 'සංවිජ්ජනො' ඛො; භගපති ආසනානි, සචෙ ආකඛිසී තිසීදි'ති. දුතියමපි ඛො; පොතලියො; භගපති 'භගපතිවාදෙන මං සමණො; ගොතමො; සමුදුචරති'ති කුපිතො; අනත්තමනො; තුණ්ඨි අභොසි. තතියමපි ඛො; භගවා; පොතලියං භගපතිං එතදවොච: 'සංවිජ්ජනො ඛො; භගපති ආසනානි, සචෙ ආකඛිසී තිසීදි'ති. එවිං වුතෙන පොතලියො; භගපති 'භගපතිවාදෙන මං සමණො; ගොතමො; සමුදුචරති'ති කුපිතො; අනත්තමනො; භගවන්තං එතදවොච: 'තසිදං භො; ගොතම නච්ඡන්තං, තසිදං නප්පතිරුපං, යං මං තිං භගපති වාදෙන සමුදුචරසී'ති.

තෙ හි තෙ භගපති ආකාරං තෙ ලිඛිතා තෙ නිමිත්තා; සථා; නං භගපතිසාහි. තථාහි පන මෙ භො; ගොතම සබ්බෙ කම්මන්තා; පටිකඛිත්තා; සබ්බෙ වොහාරං සමුච්ඡිත්තාහි. 'සථා; කථං පන තෙ භගපති සබ්බෙ කම්මන්තා; පටිකඛිත්තා; සබ්බෙ වොහාරං සමුච්ඡිත්තා'හි. 'ඉධ මෙ භො; ගොතම යං අභොසි ඛනං වා; ඛඤ්ඤං වා; රජනං වා; ඡාතරුපං වා; සබ්බං තං පුත්තානං දායජං තියානං, තිස්සාහං අනොවාදි අනුපවාදි භාසච්ඡාදනපරමො; විහරමි. එවිං ඛො; මෙ භො; ගොතම සබ්බෙ කම්මන්තා; පටිකඛිත්තා; සබ්බෙ වොහාරං සමුච්ඡිත්තා'හි.

1. අජේඛාගභෙතා - මජ්ඣං.
අජේඛාගාතිකා - PTS.
2. රුකඛමුලෙ තිසීදි - PTS.
3. පාචුරණ - ම.
4. සංවිජ්ජනති - මජ්ඣං, සා.

2. 1. 4

පෝතලිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාගාවතුන් වහන්සේ අඛණ්ඩකරාජ ජනපදයෙහි ආපණ නම් අඛණ්ඩකරාජ නිගමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේ පෙරවරු කාලයෙහි හැඳ පෙරෙව් පාසිවුරු ගෙන ආපණයට පිඬු පිණිස පිවිසියේක. ආපණයෙහි පිඬු සිඟා වැඩ පසුබත්හි පිණ්ඩපාතයෙන් වැළැකුණහු දිවා විහරණ සඳහා එක්තරා වන ළැහැබක් කරා එළැඹී සේක. ඒ වන ළැහැබට ඇතුළු වූ ආනාතර වෘක්ෂ මූලයෙක්හි දිවා විහරණයට වැඩහුන්සේක.

පෝතලිය නම් ගැහැවි ද පිරිසුන් හඳුනා පොරොනා ඇතියේ සකස් ගෙන වහන් නැඟි ජයසාචිහරණයෙහි ඔබ්බොබැ හැසිරෙනුයේ සක්මන් කරනුයේ ඒ වන ළැහැබ කරා එළැඹියේ යැ. ඒ වන ළැහැබට ඇතුළු වූ භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි භාගාවතුන් වහන්සේ සමඟ සතුටු විය. සතුටු වියැයුතු සිහිකළයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ සිටියේ ය. එකත්පස් වැ සිටි පෝතලිය ගැහැවි හට බුදුහු කෙල වදළහ : “ ගැහැවිය අසුන් ඇත. ඉදින් විසියෙහි නම් හිඳුව 'යි මෙසේ වදළ කල්හි පෝතලිය ගැහැවි ' ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මට ' ගහපති ' යන බසින් වහරති ' කිපියේ නො සතුටු වූයේ කුණ්ඩමාන වී. දෙවනවට ද භාගාවත්හු පෝතලිය ගහපති හට කෙල වදළහ : ' ගැහැවිය, අසුන් ඇත. ඉදින් විසියෙහි නම් හිඳුව 'යි දෙවනවට ද පෝතලිය ගැහැවි ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මා ' ගහපති ' යන බසින් වහරති ' කිපියේ නො සතුටු වූයේ කුණ්ඩමාන වී. තෙවනවට ද භාගාවත්හු පෝතලිය ගහපති හට කෙල වදළහ : ' ගැහැවිය ' අසුන් ඇත, ඉදින් කැමැත හිඳුව 'යි. මෙසේ වදළ කල්හි පෝතලිය ගැහැවි ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මා ' ගහපති ' යන බසින් වහරති ' කිපියේ නො සතුටු වූයේ භාගාවතුන් වහන්සේට කෙල කී : ' හවත් ගෞතමයෙනි, යම් ගෙයෙකින් කෙපි මට ' ගහපති ' යන බසින් ව්‍යවහාර කරනු ද, එ බස් නො නිස්ස. එ බස් නො සරුප්පැ 'යි

ගැහැවිය, තොපගේ ඒ ආකාරයේ ඒ ලිඛනයේ ඒ නිමිත්තයේ ගැහැවියක්හු ගේ යම් සේ ද එමෙනි. එසේ වතුදු හවත් ගෞතමයෙනි, මා විසින් හැම කර්මාන්තයෝ බහා කඛන ලදහ. හැම ව්‍යවහාරයෝ සමුච්ඡිනන වූහ 'යි. ගැහැවිය, තොප විසින් කවරපරිද්දෙකින් සියලු කම්මානනයෝ ප්‍රතික්ෂිප්ත වූවාහු සියලු ව්‍යවහාරයෝ සමුච්ඡිනන වූවාහු ද 'යි. ' හවත් ගෞතමයෙනි, මෙහි මට යම් ධනයක් හෝ ධාන්‍යයක් හෝ රජයක් හෝ ජාත රූපයක් හෝ වී ද, ඒ හැම දුකුනට දයාදු කොට දෙනලද, එහි මම අවිවාද නො කරනුයෙමි උපවාද නො කරනුයෙමි අසන වසන (කැමි හැඳිම) මතු වක් සරම කොට ඇතියෙමි වෙසෙමි. හවත් ගෞතමයෙනි, මෙසේ මා විසින් සියලු කම්මානනයෝ ප්‍රතික්ෂිප්තයහ. සියලු ව්‍යවහාරයෝ සමුච්ඡිනන වූහ 'යි.

අඤ්ඤාථා ඛො තිං ගඟපති වොභාරසමුච්ඡේදං චද්දෙසී අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදෙ භොතී'ති. යථා කථං පන ගනෙත අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදෙ භොතී. සාධු මෙ ගනෙත ගඟවා තථා ධම්මං දෙසෙතු. යථා අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදෙ භොතී'ති. තෙන හි ගඟපති සුණාහි සාධුකං මනසිකරොහි භාසිස්සාමීති. එවං ගනෙතති ඛො පොතලියො ගඟපති ගඟවතො පච්චස්සොසි. ගඟවා එතදවොච;

අට්ඨ ඛො ඉමෙ ගඟපති ධම්මං අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදය සංවිතතනති. කතමෙ අට්ඨ අපාණාතිපාතං තිස්සාය පාණාතිපාතො පභාතබ්බො, දින්නාදනං තිස්සාය අදින්නාදනං පභාතබ්බං, සච්චං වාචං තිස්සාය මුතාවාදෙ පභාතබ්බො, අපිසුනං වාචං තිස්සාය පිසුනා වාචා පභාතබ්බො, අභිඤ්ඤාභං තිස්සාය භිඤ්ඤාභො පභාතබ්බො, අනිත්තරොසං තිස්සාය නිත්තරොසො පභාතබ්බො, අකොට්ඨපායාසං තිස්සාය කොට්ඨපායාසො පභාතබ්බො, අනතිමානං තිස්සාය අතිමානො පභාතබ්බො. ඉමෙ ඛො ගඟපති අට්ඨධම්මං සඤ්ඤිතෙතන චුත්තා විජාරෙන අවිභත්තා අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදය සංවිතතනති'ති.

යෙමෙ' ගනෙත ගඟවතා අට්ඨ ධම්මං සඤ්ඤිතෙතන චුත්තා විජාරෙන අවිභත්තා අරියස්ස විනයෙ වොභාරසමුච්ඡේදය සංවිතතනති. සාධු මෙ ගනෙත ගඟවා ඉමෙ අට්ඨ ධම්මෙ විජාරෙන විභජතු අනුකම්පං උපාදයාති. තෙන හි ගඟපති සුණාහි සාධුකං මනසිකරොහි. භාසිස්සාමීති. එවං ගනෙතති ඛො පොතලියො ගඟපති ගඟවතො පච්චස්සොසි ගඟවා එතදවොච;

'අපාණාතිපාතං තිස්සාය පාණාතිපාතො පභාතබ්බො'ති ඉති ඛො පනෙතං චුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පච්චිච චුත්තං: ඉධ ගඟපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්ඤිතඛති: යෙසං ඛො අභං සංයොජනානං හෙතු පාණාතිපාති අස්සං, තෙසාභං සංයොජනානං පභාතාය සමුච්ඡේදය පටිපනෙතා; අභඤ්ඤාච ඛො පන පාණාතිපාතී අස්සං අත්තාපි මං උපචදෙය්‍ය පාණාතිපාතපච්චයා, අනුච්චිච විඤ්ඤා ගරභෙය්‍යං පාණාතිපාතපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛිධා පාණාතිපාතපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යද්දං පාණාතිපාතො, යෙ ච පාණාතිපාතපච්චයා උපපජ්ජෙය්‍යං අසචා විභාතපරිලාභා, පාණාතිපාතා පටිච්චිතස්ස එවංස තෙ අසචා විභාතපරිලාභා න භොනති. 'අපාණාතිපාතං තිස්සාය පාණාතිපාතො පභාතබ්බො'ති ඉති යං තං චුත්තං, ඉදමෙතං පච්චිච චුත්තං.

'දින්නාදනං තිස්සාය අදින්නාදනං පභාතබ්බො'නති ඉති ඛො පනෙතං චුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පච්චිච චුත්තං: ඉධ ගඟපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්ඤිතඛති: යෙසං ඛො අභං සංයොජනානං හෙතු අදින්නාදසී අස්සං, තෙසාභං සංයොජනානං පභාතාය සමුච්ඡේදය පටිපනෙතා; අභඤ්ඤාච ඛො පන අදින්නාදසී අස්සං, අත්තාපි මං උපචදෙය්‍ය අදින්නාදනපච්චයා.

- 1. වදසි - සිමු. 2. සමච්චාචං - මජ්ඣං. 3. යෙමෙ පන - ස්‍යා.

'ගැහැවිය, තෙව අත් පරිද්දෙකින් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය කියනු, එතෙකුදු වත් ආයථිතයෙහි අත් පරිද්දෙකින් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වේ යැ'යි. 'වහන්ස, ආයථි තයෙහි කිසෙයින් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වේ ද? මැනැවැ වහන්ස, යම්පරිදි ආයථි තයෙහි ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය වේ නම්, මට භාග්‍යවත්තුව එපරිදි දහම් දෙයනසේක්ව'යි. එතෙයින් ගැහැවිය, අසව, මනාකොට මෙතෙහි කරව, කියමි'යි. 'එසේ යැ, වහන්සැ'යි පොතලිය ගඟපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දිනා. භාග්‍යවත්තුව තෙල වදළසේක.

ගැහැවිය, මේ අට දහම් කෙනෙක් ආයථිතයෙහි ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහ, කවර අටදෙනෙක යත් : ප්‍රාණවධ නො කරනු නිසා ප්‍රාණඝාතය හළයුතු යැ, දුන් දෑ ගැනීම නිසා අධිනාදන් හළයුතු යැ, සබවස නිසා මුසවා හළයුතු යැ, නො පිසුනුබස් නිසා පිසුනු බස් හළයුතු යැ, අභිද්ධිලොභය නිසා ගෙඩසංඛ්‍යාතලොභය හළයුතු යැ, අතින්දරොසය නිසා නින්දා ගැටීම හළයුතු යැ, අකොඬුපායාසය නිසා ක්‍රොධ උපායාස හළයුතු යැ, අනතිමානය නිසා අතිමානය හළයුතු යැ. ගැහැවිය, (මා විසින්) සැකෙවින් කියන ලද විස්තර විසින් විභාග නො කළ මේ අටදහම්හු ආයථිතයෙහි ව්‍යවහාර-සමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහ'යි.

වහන්ස, හඟවත්තුව විසින් සැකෙවින් වදරනලද විස්තරයෙන් විභාග නො කළ යම් අනට්ඨම් කෙනෙක් ආයථිතයෙහි ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහු ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ අනට්ඨම් විස්තර විසින් අනුකම්පා පිණිස විභාග කරනසේක්ව'යි. ගැහැවිය, එසේ වී නම් අසව, මොනොවට මෙතෙහි කරව. කියන්නෙමි'යි. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි පොතලිය ගඟපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළසේක.

'ප්‍රාණවධ නො කරනු නිසා ප්‍රාණඝාතය හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද. මේ කුමක් පිණිස කියනලද ද යත් : ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයථිග්‍රොවක මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කෙරෙයි : 'මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට 'පාණාතිපාති' වෙමි නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළික් පාණාතිපාති වෙමි නම් තෙමේත් මට ප්‍රාණවධ හේතුවෙන් නුඟුණ කියන්නේ යැ. නුවණැත්තාහු දන ප්‍රාණවධ හේතුවෙන් නිශා කරන්නාහු යැ. ප්‍රාණවධ හේතුවෙන් කාචුන් මරණින් මතු දුගතිය කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් ප්‍රාණවධයෙක් වේ ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙය නිවරණ යි. ප්‍රාණඝාත ප්‍රත්‍යයෙන් දුටුපරිදහ ඇති යම් ආශ්‍රව කෙනෙක් උපදානාහු නම් ප්‍රාණඝාතයෙන් වෙන් වූවහුට මෙසේ ඒ විඝාතපරිදහ වූ ආශ්‍රවයෝ නො වෙති. 'ප්‍රාණවධ නො කරනු නිසා ප්‍රාණවධ හළයුතු' යයි මෙසේ යමක් කියනලද හම් මෙය තෙල සඳහා කියනලදී.

'දුන් දෑ ගනු නිසා අධිනාදන් හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද. තෙල කුමක් සඳහා කියනලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයථිග්‍රොවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට 'අදිනනාදයි' වෙමි නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රත්‍යාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළික් අදිනනාදයි වෙමි නම් අදිනනාදන

අනුච්චි විඤ්ඤා ගරභෙය්‍යං අදින්නාදනපච්චියා. කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා අදින්නාදනපච්චියා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යදිදං අදින්නාදනං, යෙ ච අදින්නාදන-පච්චියා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඤාතපට්ට්‍රාහා. අදින්නාදනා පටිච්චිතස්ස එවංස තෙ ආසවා විඤාතපට්ට්‍රාහා න භොනති. 'දින්නාදනං නිස්සාය අදින්නාදනං පභාතබ්බො'ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

'සච්චි වාචං නිස්සාය මුසාවාදෙ පභාතබ්බො'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගඟපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු මුසාවාදී අස්සං. තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්චේදය පටිපනෙතා. අභඤ්ඤෙව ඛො පන මුසාවාදී අස්සං, අත්තාපි මං උපචදෙය්‍ය මුසාවාදපච්චියා, අනුච්චි විඤ්ඤා ගරභෙය්‍යං මුසාවාදපච්චියා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා මුසාවාදපච්චියා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යදිදං මුසාවාදෙ, යෙ ච මුසාවාදපච්චියා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඤාතපට්ට්‍රාහා. මුසාවාද පටිච්චිතස්ස එවංස තෙ ආසවා විඤාතපට්ට්‍රාහා න භොනති. 'සච්චි වාචං නිස්සාය මුසාවාදෙ පභාතබ්බො'ති ඉති යං තං, වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

'අපිසුනං වාචං නිස්සාය පිසුනා වාචා පභාතබ්බො'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගඟපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු පිසුනාවාවො අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්චේදය පටිපනෙතා අභඤ්ඤෙව ඛො පන පිසුනාවාවො අස්සං, අත්තාපි මං උපචදෙය්‍ය පිසුනා වාචපච්චියා¹, අනුච්චි විඤ්ඤා ගරභෙය්‍යං පිසුනාවාවපච්චියා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා පිසුනාවාවපච්චියා¹. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යදිදං පිසුනා වාචා, යෙ ච පිසුනාවාව-පච්චියා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඤාතපට්ට්‍රාහා පිසුනා වාචා² පටිච්චිතස්ස එවංස තෙ ආසවා විඤාතපට්ට්‍රාහා න භොනති. 'අපිසුනං වාචං නිස්සාය පිසුනා වාචා පභාතබ්බො'ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

'අගිඤ්ඤොහං නිස්සාය ගිඤ්ඤොහො පභාතබ්බො'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගඟපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු ගිඤ්ඤොහී අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්චේදය පටිපනෙතා අභඤ්ඤෙව ඛො පන ගිඤ්ඤොහී අස්සං, අත්තාපි මං උපචදෙය්‍ය ගිඤ්ඤොහපච්චියා, අනුච්චි විඤ්ඤා ගරභෙය්‍යං ගිඤ්ඤොහපච්චියා³ කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා ගිඤ්ඤොහපච්චියා එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යදිදං ගිඤ්ඤොහො, යෙ ච ගිඤ්ඤොහ-පච්චියා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඤාතපට්ට්‍රාහා. අගිඤ්ඤොහස්ස⁴ එවංස තෙ ආසවා විඤාතපට්ට්‍රාහා න භොනති. 'අගිඤ්ඤොහං නිස්සාය ගිඤ්ඤොහො පභාතබ්බො'ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1. සච්චිවාචං - මජ්ඣං 2. පිසුනාවාචා පච්චියා - PTS.
 3. පිසුනාය වාචාය - PTS.
 4. ගිඤ්ඤොහො පටිච්චිතස්ස-මජ්ඣං.

ප්‍රත්‍යයෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. නුවණැත්තාහු දන අදින්නාදන ප්‍රත්‍යයෙන් නිගා කරන්නාහ. අදින්නාදන ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුගතිය කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් අදින්නාදනයක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙ නිවරණ යි. අදින්නාදන ප්‍රත්‍යයෙන් ඉක්කැවුලි උපදවන යම් ආසුච කෙනෙක් උපදනාහු නම් අදින්නාදනයෙන් වෙන් වුවහුට මෙසේ ඒ ඉක්කැවුලි උපදවන ඒ ආසුචයෝ නො වෙත්. 'ඉත් දය ගතූ නිසා අධිනාදත් හළයුතු' යයි මෙසේ යමක් කියනලද ද මේ තෙල සඳහා කියනලදි.

'සබවස නිසා මුසවා හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය' මෙ සස්තෙහි ආයතීග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට 'මුසාවාදි' වෙමි නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රත්‍යණය පිණිස සමුච්ච්ඳය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළිත් මුසාවාදි වෙමි නම් මුසවා හේතුවෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. මුසවා හේතුවෙන් විඤයෝ දන නිගා කරන්නාහ. මුසවා හේතුවෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුගතිය කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් මුසවායෙක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙ නිවරණ යි. මුසාවාද ප්‍රත්‍යයෙන් විසාත පරිදහකර යම් ආසුච කෙනෙක් උපදනාහු නම් මුසාවාදයෙන් වෙන් වුවහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුචයෝ නො වෙත් 'සබවස නිසා මුසවා හළයුතු' යයි මෙසේ යම් කරුණක් කියනලද ද මේ තෙල සඳහා කියනලදි.

'නො පිසුනුබස් නිසා පිසුනුබස් හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද. තෙල කුමක් සඳහා කියනලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයතීග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට පිසුනුබස් ඇතියෙමි වීම ද මම ඒ සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රත්‍යණය පිණිස සමුච්ච්ඳය පිණිස පිළිපත්මි. යළිද මම පිසුනුබස් ඇතියෙමි නම් පිසුනුබස් හේතුවෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. විඤයෝ දන පිසුනුබස් හේතුවෙන් ගරහන්තාහු යැ. පිසුනුබස් හේතුවෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුර්ගතී කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම්, පිසුනුබසෙක් ඇද්ද. මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙ නිවරණ යි. පිසුනුබස් හේතුවෙන් විසාතපරිලාහකර වූ යම් ආසුච කෙනෙක් උපදනාහු නම් පිසුනු බසින් වැළකුණුහුට ඒ විසාතපරිදහකර ආසුචයෝ නො වෙත්. 'නො පිසුනුබස් නිසා පිසුනුබස් හළයුතු' යයි යම් කරුණක් කියනලද නම් මේ තෙල කරුණු සඳහා කියනලදි.

'අභිද්ධිලෝභය නිසා ගෙඩ සඛ්ඛාත ලෝභය හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද ද, තෙල කුමක් සඳහා කියනලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයතීග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට ගෙඩ සඛ්ඛාත ලෝභ ඇති වීම නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රත්‍යණය පිණිස සමුච්ච්ඳය පිණිස පිළිපත්මි. යළි මම ගෙඩ ලෝභ ඇති වීම නම් ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. විඤයෝ දන ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් ගරහන්තාහු යැ. කාබුත් මරණින් මතුවෙහි ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් දුර්ගතී කැමැති වියයුත්තී යැ. තවද යම් ගිද්ධිලෝභයෙක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙ නිවරණ යි. ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුච කෙනෙක් උපදනාහු නම් ගිද්ධිලෝභ රහිත වුවහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුචයෝ නො වෙත්. 'අභිද්ධිලෝභය නිසා ගෙඩසංඛ්ඛාතලෝභය හළයුතු' යයි යමක් කියනලද ද, මේ තෙල කරුණ පිණිස කියන ලදි.

‘අතිත්තරොසං නිසාය තිත්තරොසො පභාතබ්බො’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගඟපති අරියසාමකො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු තිත්තරොසි අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්චේදය පටිපනෙතා. අභඤ්චෙව ඛො පන තිත්තරොසි අස්සං, අත්තාපි මං උපච්චේදය තිත්තරොස පච්චයා, අනුච්චිව විඤ්ඤා¹ ගරහෙය්‍යං තිත්තරොසපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාරිකඛිං තිත්තරොසපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යද්දං තිත්තරොසො. යෙ ච තිත්තරොසපච්චයා උප්පජ්ජේද්‍යං ආසවා විභාතපරිලාභා. අතිත්තරොසස්ස එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොතති. ‘අතිත්තරොසං නිසාය තිත්තරොසො පභාතබ්බො’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

‘අකොච්චපායාසං නිසාය කොච්චපායාසො පභාතබ්බො’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගඟපති අරියසාමකො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු කොච්චපායාසි අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්චේදය පටිපනෙතා. අභඤ්චෙව ඛො පන කොච්චපායාසි අස්සං, අත්තාපි මං උපච්චේදය කොච්චපායාසපච්චයා, අනුච්චිව විඤ්ඤා ගරහෙය්‍යං කොච්චපායාස පච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාරිකඛිං කොච්චපායාසපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යද්දං කොච්චපායාසො, යෙ ච කොච්චපායාසපච්චයා උප්පජ්ජේද්‍යං ආසවා විභාතපරිලාභා. අකොච්චපායාසස්ස එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොතති ‘අකොච්චපායාසං නිසාය කොච්චපායාසො පභාතබ්බො’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

‘අනතිමානං නිසාය අතිමානො පභාතබ්බො’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගඟපති අරියසාමකො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු අතිමානී අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්චේදය පටිපනෙතා. අභඤ්චෙව ඛො පන අතිමානී අස්සං, අත්තාපි මං උපච්චේදය අතිමානපච්චයා, අනුච්චිව විඤ්ඤා ගරහෙය්‍යං අතිමානපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාරිකඛිං අතිමානපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යද්දං අතිමානො, යෙව අතිමානපච්චයා උප්පජ්ජේද්‍යං ආසවා විභාතපරිලාභා, අනතිමානීස්ස එවංස තෙ ආසවා විභාතපරිලාභා න භොතති. ‘අනතිමානං නිසාය අතිමානො පභාතබ්බො’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඉමෙ ඛො ගඟපති අධි ධම්මා සඛිඛිකෙතන වුත්තා විජාරෙන විභතතා² යෙ අරියස්ස විනයෙ වොහාරසමුච්චේදය සංවිත්තනති. න කෙවි ත්‍යාම අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං වොහාර-සමුච්චේදෙ භොතීති. යථා කථං පන භනෙත අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං වොහාරසමුච්චේදෙ භොතීති. සාධු මෙ භනෙත භගවා නථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං වොහාරසමුච්චේදෙ භොතීති. තෙන හි ගඟපති සුණ්හි. සාධුකං මනසිකරොහි. භාසිස්සාමීති. එවං භනෙතති ඛො පොතලියො ගඟපති භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච :

1. අනුච්චිවාපි මං විඤ්ඤා-මඡසං. 2. අවිභතතා-සා.

අනින්දරෝෂය නිසා නින්දගැවුම් හළයුතු යයි මෙසේ තෙල කියන ලද ද. පොල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයාච්ඡාවක මෙසේ සලකයි : 'මම යම් සංයෝජන කෙනෙකුත් හේතු කොට නින්දරෝෂ ඇති වීම් නම් මම ඒ සංයෝජන-යන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. යළි මම නින්දරෝෂ ඇති වීම් නම් තෙමෙක් මට නින්දරෝෂ ප්‍රත්‍යයෙන් උපවාද කරන්නේ යැ. විඤයෝ දන නින්දරෝෂ හේතුවෙන් ගරභන්තාහු යැ. නින්දරෝෂ හේතුවෙන් කාඛුන් මරණින් මතු දුර්ගති කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් නින්දරෝෂයෙක් ඇද්ද, මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙ නිවරණ යි. නින්දරෝෂ හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුචි කෙනෙක් උපදනාහු ද නින්දරෝෂ නැත්තහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුචියෝ නො වෙත්. 'අනින්දරෝෂය නිසා නින්දරෝෂය හළයුතු යයි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ සඳහා කියන ලද.

'අකෝඨුපායාසය නිසා කෝඨුපායාස හළයුතු යයි මෙසේ තෙල කරුණ කියනලද. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයාච්ඡාවක මෙසේ සලකයි : 'මම යම් සංයෝජන කෙනෙකුත් හේතු කොට කෝඨුපායාස ඇති වීම් නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළික් කෝඨුපායාස ඇති වීම් නම් තෙමෙක් මට කෝඨුපායාස හේතුවෙන් උපවාද කරන්නේ යැ. විඤයෝ දන කෝඨුපායාස හේතුවෙන් නිශා කරන්නාහු යැ. කෝඨුපායාස හේතුවෙන් කාඛුන් මරණින් මතු දුර්ගති කැමැති වියයුත්තී යැ. වැළි යම් කෝඨුපායාසයෙක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ මෙ නිවරණ යි. 'කෝඨුපායාස හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුචි කෙනෙක් උපදනාහු ද කෝඨුපායාස රහිත වූවහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුචියෝ නො වෙත්. අකෝඨුපායාසය නිසා කෝඨුපායාස හළයුතු' යයි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙ කරුණ තෙල සඳහා කියන ලදී.

'අනාතිමානස නිසා අතිමානස හළයුතු යයි යමක් මෙසේ කියන ලද ද, තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයාච්ඡාවක මෙසේ සලකයි : 'මම යම් සංයෝජන කෙනෙකුත් හේතු කොට අතිමාන ඇති වීම් නම් ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළික් අතිමාන ඇති වීම් නම් තෙමෙක් මට අතිමාන හේතුවෙන් උපවාද කරන්නේ යැ. විඤයෝ දන අතිමාන හේතුවෙන් ගරභන්තාහු, යැ. අතිමාන හේතුවෙන් කාඛුන් මරණින් මතු දුර්ගති කැමැති වියයුත්තී යැ. වැළි යම් අතිමානයෙක් ඇද්ද, මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙ නිවරණ යි. අතිමාන හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුචි කෙනෙක් උපදනාහු ද අතිමාන නැත්තහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුචියෝ නො වෙත්. අනාතිමානස නිසා අතිමානස හළයුතු යයි මෙසේ යමක් කියනලද ද, මෙ තෙල කරුණ සඳහා කියන ලදී.

ගැහැවිය, ආයාච්ඡායෙහි යම් ධර්ම කෙනෙක් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහු ද මේ අපට ධර්මයෝ සැකෙවින් කියන ලද්දහු විස්තරයෙන් විභක්ත වූවාහු වෙති. එතෙකුදු වත් ආයාච්ඡායෙහි සියල්ලෙන් සියල්ල සර්වථායෙන් සියල්ල ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය නො මැ වේ යයි. වහන්ස, ආයාච්ඡායෙහි සියල්ලෙන් සියල්ල සර්වථායෙන් සියල්ල කවර පරිද්දෙකින් ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය වේ ද : මැනැව් වහන්ස, මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිදි ආයාච්ඡායෙහි සියල්ලෙන් සියල්ල සර්වථායෙන් සියල්ල ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වේ ද එපරිද්දෙන් අහමි දෙසනාසේක්වා යි, එසේ නම් ගැහැවිය, අසව මොනවට මෙතෙහි කරව. කියන්නෙමි යි, 'එසේ යැ වහන්සැ යි පොතලිය ගහපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්විය. භාග්‍යවත්හු තෙල වදළ සේක.

සෙය්‍යථාපි අහපති කුක්කුරො ජ්ඣව්‍යාදුබ්බලොපරෙතො ගොඝාතක-
 සුණං පච්චුපට්ඨිතො අස්ස. තමේනං දකෙඛා ගොඝාතකො චා
 ගොඝාතකනොචාසි චා අට්ඨිකඛකලං සුත්තිකනානිකනානා¹ නිමමංසං
 ලොභිතමකඛිතනං උපචජ්ජහෙය්‍යා². තං කිමමඤ්ඤයි අහපති: අපි නු සො
 කුක්කුරො අඤ්ඤිං අට්ඨිකඛකලං සුත්තිකනානිකනානං නිමමංසං ලොභිත
 මකඛිතනං පමුඛාදෙතොනා³ ජ්ඣව්‍යාදුබ්බලොපරිවිනෙය්‍යාති. නො හෙතං
 හනො, තං කිස්ස හෙතු: අදං හි හනො අට්ඨිකඛකලං සුත්තිකනා-
 නිකනානං නිමමංසං ලොභිතමකඛිතනං, යාවදෙව චි පන සො කුක්කුරො,
 කිලුමථස්ස විඝාතස්ස භාගී අස්සාති. එවමෙව ඛො අහපති අරියසාවකො
 ඉති පටිසඤ්චිකඛති. අට්ඨිකඛකලුපමා කාමා චූතතා හගචතා බහුදුකඛා
 බහුපායාසා, ආදිනවො එත්ථ භියොසා⁴ ති. එවමෙතං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය
 දිස්වා යංගං උපෙකඛා නානතතා නානතතසිතා, තං අභිනිවලේජ්ජිතා
 යංගං උපෙකඛා එකතතා එකතතසිතා, යත්ථ සබ්බසො ලොකාමිසුපාදනා
 අපරිසෙසා තිරුජ්ඣන්ති. තමේච්චිපෙකඛං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි අහපති ගිජේඛා චා කඛෙකා චා කුලලො චා මංසපෙසිං
 ආදග උඛිචියෙය්‍යා⁵, තමේනං ගිජේඛාපි කඛෙකාපි කුලලොපි අනුපතිකා
 අනුපතිකා විතචේජ්ජගුං විරාජේජ්ජගුං⁶; තං කිමමඤ්ඤයි අහපති, සචෙ
 සො ගිජේඛා චා කඛෙකා චා කුලලො චා තං මංසපෙසිං න ඛිප්පමෙව
 පටිනිස්සලේජ්ජගුං. සො තතො තිදනං මරණං චා තිගචේජ්ජගුං මරණ-
 මත්තං චා දුකඛන්ති. එවං හනො, එවමෙව ඛො අහපති අරියසාවකො
 ඉති පටිසඤ්චිකඛති: මංසපෙසුපමා කාමා චූතතා හගචතා බහුදුකඛා
 බහුපායාසා, ආදිනවො එත්ථ භියොසාති එවමෙතං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය
 දිස්වා යංගං උපෙකඛා නානතතා නානතතසිතා, තං අභිනිවලේජ්ජිතා
 යංගං උපෙකඛා එකතතා එකතතසිතා. යත්ථ සබ්බසො ලොකාමිසුපාදනා
 අපරිසෙසා තිරුජ්ඣන්ති. තමේච්චිපෙකඛං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි අහපති පුරිසො ආදිතතං තිණ්ණකං ආදග පටිචාතං
 ගචේජ්ජගුං. තං කිමමඤ්ඤයි අහපති, සචෙ සො පුරිසො තං ආදිතතං
 තිණ්ණකං න ඛිප්පමෙව පටිනිස්සලේජ්ජගුං. තස්ස සා ආදිතතා තිණ්ණකා
 හත්ථං චා දහෙය්‍ය ඛාහං චා දහෙය්‍ය. අඤ්ඤාතරං චා⁶ අභිතපච්චිඛං
 දහෙය්‍ය. සො තතො තිදනං මරණං චා තිගචේජ්ජගුං මරණමත්තං චා
 දුකඛන්ති. එවං හනො. එවමෙව ඛො අහපති අරියසාවකො ඉති
 පටිසඤ්චිකඛති: තිණ්ණකකුපමා කාමා චූතතා හගචතා බහුදුකඛා බහුපායාසා,
 ආදිනවො එත්ථ භියොසාති. එවමෙතං යථාභුතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා
 -පෙ-තමේච්චිපෙකඛං භාවෙති.

1. සුත්තිකනානං නිකනානං-සිඤ්ඤි.
2. උපචජ්ජහෙය්‍යා-සා.
3. පලොහනො-මර්ඡනං, සා.
4. උඛිචියෙය්‍යා-PTS, සා.
5. විස්සලේජ්ජගුං-මර්ඡනං.
6. අඤ්ඤාතරං චා අඤ්ඤාතරං චා-මර්ඡනං.

යම් පරිදි ගැහැවිය, බඩසා දුබල බැවින් පෙළුණු සුනඛයෙක් ගවයන් නසන වඩසාන යට පැමිණියේ වෙයි. ඔහුට දක්ෂ වූ ගෝසාතකයෙක් හෝ ගෝසාතක අතැවැසියෙක් හෝ මොනොවට මස් ලියන ලද, මස් රහිත වූ ලෙහෙයින් වැකුණු ඇටසැකිල්ලක් දමන්නේ යැ. ගැහැවිය, ඒ කිමැයි සිතව. ඒ කුක්කුරයා මොනොවට ලියන ලද මස් රහිත වූ ලෙහෙයෙන් වැකුණු තෙල ඇටසැකිල්ල ලෙවකන්නේ බඩසා දුබල බැව් නසන්නේද යි වහන්ස, තෙල නො වෙ මැ යි. එ කවර හෙයින් යන් : වහන්ස, යම් හෙයකින් තෙල ඇටසැකිල්ල මොනොවට මස් ලියන ලද මස් රහිත වූ යේ ද ලෙහෙයෙන් වැකුණේ ද එහෙයින්. යළි ඒ කුක්කුරයා කලමරයට මැ වෙහෙසට මැ හිමි වන්නේ යයි එසෙයින් මැ ගැහැවිය, ආයංග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ ඇටසැකිල්ලකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, දඩි ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි බොහෝ ආදිනව ඇතැයි වදන ලද. මෙසේ තෙල කාමය යථාභූත වැ සමාග්‍රහයෙන් දක යම් මේ උපේක්ෂාවක් නානාසව්ගාව වූ ද නානා අරමුණු ඇසුරු කළා ද ඒ උපෙක්ෂාව දුරු කොට යම් වතුර්ථධ්‍යානෝපෙක්ෂාවක් එකසව්ගාව වූ ද එක් අරමුණක් ඇසුරු කොට ඇත්තී ද, යම් ධ්‍යානෝපෙක්ෂායෙක සර්වප්‍රකාරයෙන් පසුබිකාමගුණාමිසයෝ අපරිශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද ඒ ධ්‍යානෝපෙක්ෂාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, ගිපුළිච්ඡියෙක් වේවයි ලොහොතුඩුවෙක් වේවයි උකුසෙක් වේවයි මස්වැදුල්ලක් ගෙන අහසට පියාගිය යන්නේ ද, ඔහු ගිපුළිච්ඡියෝ ද ලොහොතුඩුවෝ ද උකුසෙක් ද පුහුබදිමින් කොටන්නාහු ද (මස් වැදුල්ල) හෙළන්නා හු ද, ගැහැවිය, ඒ කුමැයි සිතව. ඉදින් ඒ ගිපුළිච්ඡියා හෝ ලෝතුඩුවා හෝ උකුසෙක් හෝ ඒ මස්වැදුල්ල වහා මැ නො හරන්නේ නම් හෝ එ කාරුණීන් මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර වූ දුකට හෝ පැමිණෙන්නේ යයි. එසේ යැ වහන්ස, එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයංග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ මස්වැදුල්ලකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදිනව බොහෝ යයි වදන ලද. මෙසේ තෙල ඇතිවැටියෙන් සමාග්‍රහයෙන් දක යම් උපේක්ෂාවක් නානාසව්ගාව ඇද්ද නානාලම්බන ඇසුරු කළා ද ඒ කාමගුණාලම්බන උපේක්ෂාව හැරපියා යම් ධ්‍යානෝපෙක්ෂාවක් එක් අරමුණක් එකාලම්බන වී ද ඒකත්වය ඇසුරු කළා ද යම් ධ්‍යානෝපෙක්ෂායෙකින් සර්වප්‍රකාරයෙන් ලෝකාමිෂ සංඛ්‍යාත පසුබිකාමගුණාලාදනායෝ, අපරිශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද ඒ වතුර්ථධ්‍යානෝපෙක්ෂාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂයෙක් ඇවිළුගත් තණහුලක් ගෙන ප්‍රතිවෘතයට යන්නේ යැ. ගැහැවිය, ඒ කිමැයි සිතව ? ඉදින් ඒ පුරුෂ ඒ ඇවිළුගත් තණහුල වහා මැ නො හරන්නේ නම් ඒ ඇවිළුගත් තණහුල ඔහුගේ අත හෝ දවන්නේ යැ. බාහුව හෝ දවන්නේ යැ. අත්‍යතර අහපසහ හෝ දවන්නේ යැ. හේ ඒ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර වූ දුකට හෝ පැමිණෙන්නේ යැ යි. එසේ යැ වහන්ස, එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයංග්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ තණහුලකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදිනව බොහෝ යයි වදන ලද්දී යි. තෙල මෙසේ සමාග්‍රහයෙන් යථාභූත කොට දක.....ඒ ධ්‍යානෝපෙක්ෂාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂ ප්‍රමාණයෙන් අධික වූ සිර රහිත දුම් රහිත අතුරු පිරුණු අධිගාරකර්මයක් වෙයි. එකලා ජීවත් වනු කැමැති නො මැරෙනු කැමැති සුව කැමැති දුකට ප්‍රතිකූල වූ පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ. බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් වෙත වෙන අත් ගෙන තෙල පුහුල්වූ අධිගාරකර්මවට අදානු යැ. ගැහැවිය, ඒ කීමැ'යි සිතති. ඒ පුරුෂ ඔබ මොබ කය නමන්නේ නො වෙ ද ? එසේ යැ වහන්ස, එ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, යම් හෙයකින් එ පුරුෂයා විසින් ' ඉදින් මම් මේ අධිගාරකර්මවට වැටෙමි නම් එ හෙතෙයෙන් මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර දුකට හෝ පැමිණෙමි'යි දන්නා ලද ද, එහෙයිනි. එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයතීශ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ අධිගාරකර්මවට වූහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදරන ලද'යි. තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්ඤායෙන් දක . . . ඒ වතුර්ථධ්‍යානොපෙක්ඝාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂයෙක් ආරාමයෙන් රමණී වූ වනයෙන් රමණී වූ භූමි විසින් රමණී වූ පුනකරණින් රමණී වූ සිහින දක්නේ යැ. හේ පිබිදියේ කිසිවක් නො දකී. එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයතීශ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ ස්වප්‍රායකව බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදරන ලද' යි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්ඤායෙන් දක . . . එ මැ වතුර්ථධ්‍යානොපෙක්ඝාව වඩා.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂයෙක් පුරුෂයනට නිසි වූ යානයක් හෝ උතුම් මිණිකොඩොල් හෝ පිරුළු කොටගත් හෝගයක් අයැද ගෙන හේ එ පිරුළු කොටගත් හෝගයන් පෙරවූ කොට ඇතියේ පිරිවරන ලද්දේ අතුරු අවුණට පිළිපදනේ යැ. තෙල පුරුෂයා දක ජනයා මෙසේ කියන්නේ යැ. හවත, හෝග ඇති පුරුෂයෙක් මැ යැ. හෝග ඇත්තාහු මෙසේ හෝගයන් වළද කෙරෙති යි. ස්වාමීහු තෙල පුරුෂයා යම් යම් තැනෙක්හි මැ දක්නාහු ද එ එ තැන්හි දී මැ කවන්ගේ භාණ්ඩයන් හැරගන්නාහු යැ. ගැහැවිය, එ කීමැ? යි හතිති. එ පුරුෂයාගේ අනාථාත්වයට නිසි වූයේ නු ? යි. එසේ යැ වහන්ස, එ කුමක් හෙයින් යත් : වහන්ස, යම් හෙයකින් ස්වාමීහු ස්වකීය භාණ්ඩයන් හැරගනිත් ද එහෙයිනි. එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයතීශ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ පිරුළුගත් භාණ්ඩයකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදරන ලද. මෙසේ තෙල යථාභූත කොට සමාග්ඤ්ඤායෙන් දක . . . එ වතුර්ථධ්‍යානොපෙක්ඝාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, ගමට හෝ නිගමයට හෝ නුදුරෙහි ගහන වූ වනඤ්ඤාබෝධ වෙයි. එහි මධුර එල ඇති බොහෝ එල ඇති රුකෙක් වන්නේ යැ. බීමැ වැටුණු කිසි එල කෙතෙක් නො ද වූවාහ. එකල්හි එල අර්ථ කොට ඇති එල සොයන එල සෙවීමට හැසිරෙන පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ. හෙ එ වනඤ්ඤාබෝධ පිරිස මධුර වූ එල ඇති බොහෝ හටහත් එල ඇති එ රුක දක්නේ යැ. ඔහුට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි. මෙ රුක මධුර එල ඇත්තේ ද බොහෝ එල ඇත්තේ ද වෙයි. බීමැ වැටුණු කිසි එලයෙක් නැත. මම රුකට නනින්නට දනිමි. මම මෙ රුකට නැඟී යැපෙන පමණ කන්නෙමි නම් හිඟ පුරා ලන්නෙමි නම් මැනවැ යි. හෙ එ රුකට නැඟී යැපෙන පමණ කන්නේ යැ. හිඟ ද

බාදෙය්‍ය උච්ඡිඛකඤ්ච පුරෙය්‍ය. අඵ දුතියො පුරිසො ආගචේත්තස්ඵලප්පිකො ඵලගචේසි ඵලපරිඥෙසනං චිරමානො තිණ්හං කුථාරිං ආදාය. සො තං වනසඤ්ඛිං අජේඛාගහෙනි: තං රාකඛිං පඤ්ඤොස්ස සම්පන්න-ඵලඤ්ච උපානනඵලඤ්ච තස්ස ඵචම්ඤ්ඤා: අයං ඛො රාකෙඛා: සම්පන්න-ඵලො ච, උපානනඵලො ච, තත්ථි ච කානිචි ඵලානි භූමියං පතිතානි න ඛො පනාහං ජානාමි රාකඛිං ආරාභිතුං, ගතනුතාහං ඉමං රාකඛිං මුලතො ජේතී: යාචදන්ඤ්ච බාදෙය්‍යං උච්ඡිඛකඤ්ච පුරෙය්‍යන්ති. සො තං රාකඛිං මුලතො ජිනෙද්දස්ස. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, අසු යොසො පුරිසො පඨමං රාකඛිං ආරුළොහා, සචෙ සො න විපසමේච ඕරෙහෙය්‍යස් තස්ස සො රාකෙඛා: පපතනොහො හන්ඵ වා හඤ්ඤේය්‍ය. අඤ්ඤන්තරං වා අභිගපච්චභිගං හඤ්ඤේය්‍ය, සො තතො නිදනං මරණං වා තිගචේත්තස් මරණමත්තං වා දුක්ඛන්ති. ඵචං හනොත. ඵචමේච ඛො ගහපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්ඤිකඛිති: රාකඛඵලපමා කාමා වුත්තා: හඟචතා: බහුදුක්ඛා: බහුපායාසා, ආදීනචො ඵන්ඵ සියොයාති. ඵචමේතං යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා යායං උපෙකඛා: ඵකතතා ඵකතතයිතා යන්ඵ සබ්බසො ලොකාමිදුපාදානා අපරිඥෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තමේටු-පෙකඛං භාවෙති.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො ඉමංයෙච අනුත්තරං උපෙකඛා-සතිපාරිසුද්ධිං ආගමම අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යඵදං: ඵකමපි ජාතීං ඉච්චි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො-පෙ-ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො ඉමංයෙච අනුත්තරං උපෙකඛා-සතිපාරිසුද්ධිං ආගමම දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුස-කෙන සන්තො පස්සති චච්චමානෙ උපපජ්ජමානෙ. භිනෙ පඤ්ඤිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සන්තො පජානාති.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො ඉමංයෙච අනුත්තරං උපෙකඛා-සතිපාරිසුද්ධිං ආගමම ආසවානං බයා අනාසවාං චෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤා-විමුත්තං දිවේඨච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්චිකත්වා උපපමාජ්ජ විහරති.

ඵත්තාවතා ඛො ගහපති අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං චොභාරසමුචේජ්ඤෙ භොති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, යථා අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං චොභාර සමුචේජ්ඤෙ භොති. අපි නු තිං ඵචරුපං චොභාරසමුචේජ්ඤං අත්තති සම්නුපස්සයිති. කො වාහං හනොත කො ච අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං චොභාරසමුචේජ්ඤෙ. මයං හි හනොත පුබ්බෙ අඤ්ඤාතිත්ථියෙ පරිබ්බාජකෙ අනාජාතියෙච සමානෙ ආජාතියාති අමඤ්ඤදිමං. අනාජාතියෙච සමානෙ ආජාතියෙයොජනං භොජිමං. අනාජාතියෙච සමානෙ ආජාතියච්චානෙ ධපිමං. හික්ඛු පන මයං හනොත ආජාතියෙච සමානෙ අනාජාතියාති අමඤ්ඤදිමං. ආජාතියෙච සමානෙ අනාජාතියෙයොජනං භොජිමං.

1 {අශ්‍රීකො යො - මජ්ඣං.
 {අශ්‍රීකො - ස්‍යා.
 2. ඕරාහෙය්‍ය - සිමු, ස්‍යා.

පුරාලන්නේ යැ. ඉක්බිති එලාර්ථි වූ එල ගවේෂණය කරන එල පයෝජනයෙහි හැසි රෙන දෙවැනි පුරුෂයෙක් තිහිණි කෙවෙරියක් ගෙන එන්නේ යැ. හෙ එ වනළැහැබට පිවිස මඩුර එල ඇත්තා වූ ද බොහෝ එල ඇත්තා වූ ද එ රුක දක්නේ යැ. ඔහුට මෙ සිත වෙයි. මෙ රුක මඩුර එල ඇත්තේ ද බොහෝ එල ඇත්තේ ද වෙයි. කිමැ වැටුණු කිසි එලයෙක් නැත්තේ ද වෙයි. මම වැළිත් රුකට නහින්නට නො දැනිමි. මම මෙ රුක මුලින් සිද යැපෙන පමණ කන්නෙමි නමි හිත ද පුරාලන්නෙමි නමි මැනැවැයි. හෙ එ රුක මුලින් සිදිනේ යැ. ගැහැවිය, එ කිමැ යි හහිති ? පළමු රුකට නැඟුණු ඒ පුරුෂයෙක් වෙ ද, ඉදින් හෙතෙම වහා මැ නො බස්නේ නමි වැටෙන එ රුක ඔහුගේ අත හෝ බිදිනේ යැ. පය හෝ බිදිනේ යැ. අත්‍යතර අධිග ප්‍රත්‍යාධිගයක් හෝ බිදිනේ යැ. හේ ඒ හෙතෙමගේ මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර සුකට හෝ පැමිණේ යයි ? එසේ යැ වහන්ස, එසෙයින් මැ ගැහැවිය, ආයාභ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ වෘක්ෂඑලෝපම වූහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, දැඩි පීඩා ඇත්තාහ'යි වදන ලද. මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි මෙසෙයින් තෙල කරුණ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක නානා ස්වභාව වූ නානාලම්බන ඇසුරු කළ යම් පඤ්ඤාමගුණ උපෙක්ෂායෙක් ඇද්ද එය දුරු කොට එක ස්වභාව වූ එකාලම්බන වූ යම් වතුරත්ථධ්‍යානෝපෙක්ෂායෙක් ඇද්ද, යම් උපෙක්ෂායෙක්හි සර්වප්‍රකාරයෙන් ලෝකාමිස සංඛ්‍යාත වූ පඤ්ඤාම ගුණසාදනයෝ අපරිගමන වැ නිරුද්ධ වෙත් ද, ඒ ධ්‍යානෝපෙක්ෂාව මැ වඩයි.

ගැහැවිය, ඒ ආයාභ්‍රාවක නිරුත්තර වූ මෙ මැ උපෙක්ෂාසමාති පාරිභුද්ධියට නත් වැදැරුම් වූ පූර්වනිවාසය සිහි කරයි. ඒ මෙසේ යැ : එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුනකුදු... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේස සහිත වූ අනේකවිධ පූර්වනිවාසය සිහි කරයි.

ගැහැවිය, ඒ ආයාභ්‍රාවක මෙ මැ අනුත්තර උපෙක්ෂාසමාතිපාරිභුද්ධියට පැමිණ විභුද්ධ වූ මිනිසැක ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන උපපදාමාන හිත ප්‍රණික සුවර්ණ දුර්වණ සුභතිගත දුර්භතිගත සත්ත්වයන් දකියි. කම වූ පරිදි මියැ පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දකියි. කම වූ පරිදි මියැ පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දනගනියි.

ගැහැවිය, ඒ ආයාභ්‍රාවක මෙ මැ අනුත්තර වූ උපෙක්ෂාසමාති පාරිභුද්ධියට පැමිණ ආසුච්ඡන්තේ ක්‍යය වීමෙන් අනාසුච වූ විත්තවිමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහත්මයෙහි මැ තෙමේ විශිෂ්ටඤ්‍යයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා වාස කෙරෙයි.

ගැහැවිය, මෙතෙකින් ආයාභ්‍රාවකයෙහි සර්වචායෙන් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වෙයි. ගැහැවිය, ඒ කිමැයි සිතති ? යම් පරිදි ආයාභ්‍රාවකයෙහි සර්වචායෙන් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වෙ ද, කිම තෙපි මෙබඳු වූ ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය තමා කෙරෙහි ලා ණතාව ? යි. වහන්ස, මම කවරෙකිමිද ? ආයාභ්‍රාවකයෙහි සර්වචායෙන් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය කවරේ ද ? වහන්ස, මම සර්වචායෙන් ආයාභ්‍රාවකයෙහි ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදයෙන් (අතසට පොළොව මෙන්) දුරු වෙමි. වහන්ස, අපි පෙර අත්කොටු පිරිවැටියන් (ගිහි ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදයට කාරණා) නො දන්නාවුන් 'දන්නාහ' යි සිතුවහ. නො දන්නාවුනට මැ කරුණු දන්නාවුන් විසින් වැළඳියයුතු හෝචනය වැළඳවූහ. කාරණ නො දන්නාවුන් මැ කාරණ දන්නාවුන් හේ තත්හි තැබුවහ. තවද වහන්ස, අපි හිඤ්ඤන් (ව්‍යවහාර සමුච්ඡේද) කාරණ දන්නාවුන් මැ 'නොදන්නාහ'යි සිතුවහ. කාරණ දන්නාවුන් මැ කාරණ නො දන්නාවුනට නිසි හොචනය වැළඳ වූහ.

82 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො - ගභපතිවග්ගො [2.1.4 පොභලීය සුඤ්ඤා]

ආජාතියෙව සමානෙ අනාජාතියධ්‍යානෙ ධර්මිහ. ඉද්ධති පන මයං
 භනන්ත අඤ්ඤාතිභිජෙය පරිබ්බාජනෙ අනාජාතියෙව සමානෙ අනාජා-
 තියාති ජාතියාමි. අනාජාතියෙව සමානෙ අනාජාතියභොජනං
 භොජෙඤ්ඤාමි¹ අනාජාතියෙව සමානෙ අනාජාතියධ්‍යානෙ ධර්මෙඤ්ඤාමි
 හික්ඛු පන මයං භනන්ත ආජාතියෙව සමානෙ ආජාතියාති ජාතියාමි
 ආජාතියෙව සමානෙ ආජාතියභොජනං භොජෙඤ්ඤාමි. ආජාතියෙව
 සමානෙ ආජාතියධ්‍යානෙ ධර්මෙඤ්ඤාමි² අජනෙසි වත මෙ භනන්ත භගවා
 සමණෙසු සමණපෙමිං³ සමණෙසු සමණපාතාදං සමණෙසු සමණගාරවං.

අභිකක්ඛන්තං භනන්ත, අභිකක්ඛන්තං භනන්ත, සෙය්‍යථාපි භනන්ත
 තික්ඛුජ්ජනං⁴ වා උක්ඛුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුල්ලභස්ස වා
 මිඤ්ඤං ආච්ඤෙය්‍ය, අක්ඛිකාසෙර වා තෙලපජ්ජෙය්‍යං ඩාරෙය්‍ය, චක්ඛු-
 මනෙතා රූපාති දැක්ඛිනතීති, එවමෙවං⁵ භගවතා අනෙකපරියාගෙහ
 ධර්මෙව පකාසිතො. එසාභං භනන්ත භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි
 ධර්මසුඤ්ඤා භික්ඛුසභිඤ්ඤා. උපාසකං මං භගවා ඩාරෙතු අජ්ජතඤ්ඤා
 පාණ්ණපෙතං සරණං ගතවන්ති.

පොභලීය සුඤ්ඤා- වග්ගං.

1. භොජෙඤ්ඤාමි - සිඹු, සාං.	2. ධර්මිහාම - සිඹු
3. සමණපෙමිං - මජ්ඣං	4. තික්ඛුජ්ජනං - PTS
5. එවමෙවං ඛො භනන්ත - මජ්ඣං.	

කාරණ දන්තාචුත් මෑ අතාරානිය ස්ථානයෙහි තැබුමහ. දන් වුකලී වහන්ස, අපි අත්තොචු පිරිවැරියන් කාරණ තො දන්තාචුත් මෑ 'තො දන්තාහ'යි දනුමහ. තො දන්තාචුත් මෑ තො දන්තාචුතට නිසි හෝථනය වළඳවමහ. අතාරානිය වුවත් මෑ අතාරානිය ස්ථානයෙහි තබමහ. යළි වහන්ස, අපි හිකුන් කාරණ දන්තාචුත් මෑ 'අරානිය වුහ' යි දනුමහ. අරානිය වුවත් මෑ අරානියතට නිසි හෝථනය වළඳවමහ. අරානිය වුවත් මෑ අරානිය ස්ථානයෙහි තබමහ. වහන්ස, බුදුහු උකාර්තයෙන් මට ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණ ජේමය දනවුසේක. ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණ ප්‍රසාදය ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණ ගෞරවය දනවු සේක.

වහන්ස, ඉතා මෑතෑව. වහන්ස, ඉතා කාර්ත යි. වහන්ස, යම පරිදි යච්චුරු කරන ලද්දක් උචුහුරු කරන්නේ හෝ වෙද පිළිසන් වුවක් විවර කරන්නේ හෝ වෙ ද, මුසා වුවකුට මග පවසන්නේ හෝ වෙ ද, අඳුරෙහි ඇස් ඇස්තෑහු රූපයන් දකින්නාහ'යි තෙල් පහතක් ධරන්නේ හෝ වෙ ද, එසෙයින් මෑ භාගාවතුන් විසින් අහම් පවසන ලද්දේ යෑ. වහන්ස, තෙල මම භාගාවත්හු ද ධර්මය ද හිකුසධිකයා ද සරණ කොට යමි. භාගාවතුන් වහන්සේ අද අදි කොට දිවිහිම මෑ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධරන සේකව යි.

සතර වැහි පෝතලිය සුත්‍ර යි.

2. 1. 5

ජීවික සුඛය

එවි. මේ සුඛය එක සමයට ගතවී, රුජගතෙ විහරති ජීවිකයා කොමාරහල්වියා අම්බවනෙ, අඵ ඛො ජීවකො කොමාරහල්වො යෙන ගතවො තෙනුපබ්බමි. උපසඛකමිතො ගතවනාං අභිවාදෙනො එකමනාං තිසිදි. එකමනාං තිසිනො ඛො ජීවකො කොමාරහල්වො ගතවනාං එතදවොච:

සුඛං මේනං ගනො, සමණං ගොතමං උද්දියා පාණං අරහනති, තං සමණො ගොතමො ජානං උද්දියාකටං මංසං පරිභුඤ්ඤති පටිච්ච-කම්මනති. යෙ තෙ ගනො එවමාහංසු: සමණං ගොතමං උද්දියා පාණං අරහනති. තං සමණො ගොතමො ජානං උද්දියාකටං මංසං පරිභුඤ්ඤති පටිච්චකම්මනති. කච්චි තෙ ගනො ගතවනො වුත්තවාදිනො, න ච ගතවනාං අභුතෙන අබ්භාවිකබ්බනති. ධම්මසා වානුධම්මං ඛ්‍යාතරොනති. න ච කොච්චි සභධම්මිකො වාදනුවාදෙ ගාරායං ධානං අගච්චති.

යෙ තෙ ජීවික එවමාහංසු: සමණං ගොතමං උද්දියා පාණං අරහනති. තං සමණො ගොතමො ජානං උද්දියාකටං මංසං පරිභුඤ්ඤති පටිච්ච-කම්මනති, න මේ තෙ වුත්තවාදිනො, අබ්භාවිකබ්බනති ච පනං මනො අසනා අභුතෙන. තිච්චි ඛො අහං ජීවික ධානෙති මංසං අපරිභොගනති වදමි: දිට්ඨං සුඛං පරිභවතිතං, ඉමෙති ඛො අහං ජීවික තිච්චි ධානෙති මංසං අපරිභොගනති වදමි. තිච්චි ඛො අහං ජීවික ධානෙති මංසං පරිභොගනති වදමි: අදිට්ඨං අසුඛං අපරිභවතිතං, ඉමෙති ඛො අහං ජීවික තිච්චි ධානෙති මංසං පරිභොගනති වදමි.

ඉධ ජීවික භික්ඛු අඤ්ඤතරං ගාමං වා නිගමං වා, උපනිකාය විහරති, සො මේතනාසගගතෙන වේතසා එකං දිසං එරිතො විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුතීං. ඉති උඤ්ඤධො: තිරියං සබ්බධි සබ්බතතායාද් සබ්බාවිනාං ලොකං මේතනාසගගතෙන වේතසා විපුලෙන මහගතෙන අපාමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛින එරිතො විහරති. තමේනං ගහපති වා ගහපතිපුතො: වා, උපසඛකමිතො: භ්‍යානනාය ගතෙන නිමිනොති. අකඛ්ඛමානොච්ච ජීවික භික්ඛු අභිවාදෙති. සො තසා: රතතියා: අච්චියෙන පුබ්බතහසමයං නිවාසෙනො පත්තච්චරමාදය යෙන තසා ගහපතික වා ගහපතිපුතාක වා නිවෙසනං තෙනුපසඛකමිති උපසඛකමිතො පඤ්ඤතො අසනෙ තිසිදති. තමේනං සො ගහපති වා ගහපතිපුතො: වා පඤ්ඤෙන පිණ්ඩපාතෙන පරිවිසති. තසා න එවි. භොති: සාඤ්චි වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුතො: වා පඤ්ඤෙන පිණ්ඩපාතෙන පරිවිසති. අභො: වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුතො: වා අංගතිමපි එච්චරුපෙන පඤ්ඤෙන පිණ්ඩපාතෙන පරිවිසෙයසාති.

1. උද්දියාකටං - මජ්ඣං	2. ගාරායාච්චානං - සා.
3. අබ්භාවිකබ්බනති ච - මජ්ඣං.	4. සබ්බජචායං - සිඤ්ඤ.
5. අකඛ්ඛමානො - සා.	

2. 1. 5

ජීවික සුභ්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජහඟුටුර කොමාරහායා ජීවිකයන්ගේ අඹවන උයන්හි වැඩවසනසේක. එකල්හි කොමාරහායා ජීවික භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ වැද එකත්පස් වැ හිනා. එකත්පස්වැ හුන් කොමාරහායා ජීවික භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළෙ :

වහන්ස, මා විසින් තෙල අසන ලද, ශ්‍රමණ භෞතමයන් උදෙසා ප්‍රාණවධ කෙරෙහි, ශ්‍රමණ භෞතමයෝ දන දන උදෙසා කරනලද තමන් පිණිස කරනලද මාංසය වළදන්නාහ' යි. වහන්ස, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද; 'ශ්‍රමණ භෞතමයන් උදෙසා ප්‍රාණවධ කෙරෙහි, ශ්‍රමණ භෞතමයෝ උදෙසා කරනලද තමන් පිණිස කරනලද ඒ මාංසය දන දන වළදන්නාහ'යි. කීමෙක වහන්ස, ඔවුහු භාග්‍යවතුන් විසින් වදළ දෑ කියන්නාහු ද? භාග්‍යවතුන්, අතුකයෝ, හො ද අභ්‍යාමානා කෙරෙත් ද? භාග්‍යවතුන් වදළ කාරණයට අනුව ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද? සකාරණ වූ (නුඹ වහන්සේගේ) කිසි වාදානුදායකක් හැරැණියයුතු කරුණකට හො ද පැමිණේ ද? යි.

ජීවිකය, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු නම් : ශ්‍රමණ භෞතමයන් උදෙසා ප්‍රාණඝාත කෙරෙහි, ශ්‍රමණ භෞතමයෝ උදෙසා කරනලද තමන් පිණිස කරන ලද ඒ මාංසය දන දන වළදන්නාහ'යි. ඔහු මා විසින් කියන ලද්ද කියන්නාහු හො වෙති. යළි ඔහු මට අසනා වූ අතුකයෝ අභ්‍යාමානා කෙරෙහි, ජීවිකය, මම කරුණු තුනෙකින් මාංසය පරිභොගානි හො වෙ යයි කියමි. දක්නාලද්දේ යැ අසනාලද්දේ යැ සැක කරනලද්දේ යැ යනුයි. ජීවිකය, මම මේ කරුණු තුනින් මාංසය පරිභෝග හො කවයුතු යයි කියමි. ජීවිකය, මම කරුණු තුනෙකින් (පරිභුද්ධ වූ) මාංසය වැළදියයුතු යයි කියමි : හො දක්නාලද්දේ යැ හො අසන ලද්දේ යැ සැක හො කරන ලද්දේ යැ යනු යි. ජීවිකය, මම මේ කරුණු තුනින් (පරිභුද්ධ වූ) මාංසය වැළදියයුතු යයි කියමි.

ජීවිකය, මේ සස්තෙහි මහණෙක් එක්කරා හමක් හෝ නියමිතමක් හෝ ඇසිරි කොට වාස කෙරෙයි. හේ මෙක් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පැහැය ව්‍යරණ කෙරෙයි. එසෙයින් මැ දෙවැනි දිග ද එසෙයින් මැ පෙවන දිග ද එසෙයින් මැ හපරවන දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සවිත්මනායෙන් සකල ලෝකය විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අභවෙර වූ අධ්‍යාපාද වූ මෙක් සහගිය සිතින් පැහැරැගෙන ව්‍යාර කෙරෙයි. තුලන් කරා ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිදරුවෙක් හෝ එළඹ සෙට බිතින් නිමන්ප්‍රණ කෙරෙයි. ජීවිකය, ඒ මහණ කැමැත්තේ මැ අධිවාසනා කෙරෙයි. හෙ එ රැස ඇවෑමෙන් පෙරවරු හැඳපෙරෙට පසිවුරු ගෙන එ ගැහැවියාගේ හෝ ගැහැවි දරුවාගේ හෝ නිවෙස්න කරා එළඹෙයි. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි හිදියි. එ ගැහැවියා හෝ ගැහැවිදරුවා හෝ තුලන් ප්‍රණිස පිණිස පාදයෙන් වළදවයි. උහුට මෙවන් සිතෙක් හො වෙයි : 'මම ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ ප්‍රණිස පිණිස පාදයෙන් මා වළදවා නම් මැනැවැ.' 'මම ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ මතුයෙහි මෙවන් ප්‍රණිස පිණිස පාදයෙන් මා වළදවන්නේ නම් මනා මැ තු' යි. මෙ බදු

ඵච්චපියං න භොති. සො තං පිණ්ඩපාතං අගපිතො අඤ්ඤාපනො
අනඤ්ඤාපනො¹ ආදිනවදංඤාපි නිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤා.
තං කිම්මඤ්ඤාපි ජීවක, අපි නු සො භික්ඛු තස්මිං සමයෙ අත්තව්‍යා-
බාධාය වා චෙතෙති, පරව්‍යාබාධාය වා චෙතෙති, උභයව්‍යාබාධාය වා
චෙතෙති? නො භෙතං භනෙත. නනු සො ජීවක භික්ඛු තස්මිං සමයෙ
අනවච්ඡංසෙව ආභාරං ආභාරෙති. ඵචං භනෙත. සුතං මෙතං භනෙත,
බ්‍රහ්මා මෙතතාච්චාරීති. තමෙම ඉදං භනෙත භගවා සකඛිද්ධෙසා, භගවා භි
භනෙත මෙතතාච්චාරීති. යෙන ඛො ජීවක රාගෙන යෙන දෙසෙන
යෙන මොභෙන බ්‍යාපාදවා අස්ස, සො රාගො සො දෙසො සො මොභො
තථාගතස්ස පතිනො උච්ඡින්නමුලො තාලාච්ඡුක්කතො අනභාවකතො
අයතිං අනුපාදාධමෙමා. සචෙ ඛො තෙ ජීවක ඉදං සකාය භාසිතං,
අනුඡාතාමි තෙ ඵතනති. ඵතදෙව ඛො පන මෙ භනෙත සකාය භාසිතං.

ඉධ ජීවක භික්ඛු අඤ්ඤාතරං ශාමිං වා නිගමිං වා උපනිස්සාය විභරති.
සො කරුණාසහගතෙන චේතසා-පෙ-ඉදිතා සහගතෙන චේතසා-පෙ-
උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා ඵකං දිසං ඵරිතී; විභරති. තථා දුතියං
තථා තතියං තථා චතුඡ්චිං, ඉති උඤ්ඤාධො තිරියං සබ්බභි සබ්බත්තතාය
සබ්බාච්චතං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගතෙන
අපමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපඤ්ඤන ඵරිතී; විභරති තමෙතං
ගහපති වා ගහපතිපුතො වා උපහච්ඡිකම්භි; ඥාතනාය භනෙතන
නිමනෙතති. ආකඛ්ඛමානො ව ජීවක භික්ඛු අභිවාසෙති. සො තස්සා
රතතියා අච්චයෙන පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙකා; පත්තවිචරං ආදාය
යෙන තස්ස ගහපතියා වා ගහපතිපුතතස්ස වා නිවෙසනං තෙනුසඛකම්භි.
උපහච්ඡිකම්භි; පඤ්ඤතො ආසනෙ නිසීදති. තමෙතං සො ගහපති වා
ගහපතිපුතො වා පණීතෙන පිණ්ඩපාතෙන පරිච්චෙති. තස්ස න ඵචං
භොති: සාධු වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා පණීතෙන
පිණ්ඩපාතෙන පරිච්චෙති. අභො වතමායං ගහපති වා ගහපතිපුතො වා
ආයතිම්චි ඵචරුපෙන පණීතෙන පිණ්ඩපාතෙන පරිච්චෙය්‍යාති.
ඵච්චපියං න භොති. සො තං පිණ්ඩපාතං අගපිතො අඤ්ඤාපනො
අනඤ්ඤාපනො ආදිනවදංඤාපි නිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤා. තං
කිම්මඤ්ඤාපි ජීවක, අපි නු සො භික්ඛු තස්මිං සමයෙ අත්තව්‍යාබාධාය
වා චෙතෙති, පරව්‍යාබාධාය වා චෙතෙති, උභයව්‍යාබාධාය වා
චෙතෙති? නො භෙතං භනෙත. නනු සො ජීවක භික්ඛු තස්මිං සමයෙ
අනවච්ඡංසෙව ආභාරං ආභාරෙති? ඵචං භනෙත. සුතං මෙතං භනෙත,
බ්‍රහ්මා උපෙක්ඛාච්චාරීති. තමෙම ඉදං භනෙත භගවා සකඛි ද්ධෙසා,
භගවා භි භනෙත උපෙක්ඛාච්චාරීති. යෙන ඛො ජීවක රාගෙන යෙන
දෙසෙන යෙන මොභෙන විභෙසවා අස්ස, අරතී වා අස්ස, පටිඝවා අස්ස,
සො රාගො සො දෙසො සො මොභො තථාගතස්ස පතිනො උච්ඡින්නමුලො
තාලාච්ඡුක්කතො අනභාවකතො අයතිං අනුපාදාධමෙමා. සචෙ ඛො
තෙ ජීවක ඉදං සකාය භාසිතං, අනුඡාතාමි තෙ ඵතනති. ඵතදෙව
ඛො පන මෙ භනෙත සකාය භාසිතං.

1. අනඤ්ඤාපනො - මජ්ඣම

සිතෙකු නො වෙයි. හේ ඒ පිණිසානන්‍ය ග්‍රහිත නො වී මුර්ජිත නො වී නො ගිඳු වී ආදිනව දක්නාසුලු වූ නිස්සරණ ප්‍රඥ ඇති වූ වළඳ කෙරෙයි. ජීවිතය, එ කීමැ'යි හඟිති එ මහණ එ සමයෙහි ආත්මව්‍යාධිබද පිණිස හෝ සිතන්නේවේ ද ? පරව්‍යාධිබද පිණිස හෝ සිතන්නේ වේ ද ? (මෙසේ) උභයව්‍යාධිබද පිණිස හෝ සිතන්නේ වේ ද ? වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ, ජීවිතය, මහණ එ සමයෙහි ආනවදා වූ මැ අහර වළඳන්නේ නො! වහන්ස, එසේ යැ. වහන්ස, බ්‍රහ්ම තෙම මෙමුත්‍රිවිහාර ඇතියෙකැ'යි තෙල මා විසින් අසනලදි. වහන්ස, ඒ ශ්‍රැතය නම් මාවිසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාක්ෂ්‍යවශයෙන් දක්නාලදහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි මෙමුත්‍රිවිහරණ ඇතිසේක. ජීවිතය, යම් රාගයෙකින් යම් ද්වේෂයෙකින් යම් මෝහයෙකින් ව්‍යාපාද ඇතියෙක් වේ ද එ රාගය එ ද්වේෂය එ මෝහය තරාගතයන්හට පුහුන් වේ, උසුන්මුල් වේ, මුසුන්සුන් තලක් සෙයින් අවස්ථාක කරන ලද වේ. කළ අභාව ඇති වේ. මතුයෙහි නුපදනා සැහැවී ඇති වේ. ජීවිතය, ඉදින් කා විසින් මේ සඳහා කියනලද නම් කාගේ තෙල බස් අනුදනිමි'යි. වහන්ස, තෙල සඳහා මැ මා විසින් කියනලදි'යි.

ජීවිතය, මේ සස්තෙහි මහණෙක් ගමක් හෝ නියමගමක් හෝ ඇසිරි කොට වාස කෙරේ ද, හේ කරුණා සහගත සිතින් . . . මුදිතා සහගත සිතින් . . . උපේක්ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැසැලෙන විහරණ කෙරෙයි. එසෙයින් මැ දෙවන දිග ද එසෙයින් මැ තෙවන දිග ද එසෙයින් මැ සතරවන දිග දැ'යි මෙසේ උඩ යට සරස හැමතැන සවිභවතායෙන් සකල ලෝකය විසුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අපේර අව්‍යාධිබද වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් පැහැසැලෙන විහරණ කෙරෙයි. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිදරුවෙක් හෝ කුලුන් කර, එළඹ සෙට බසින් නිමිත්තණ කෙරෙයි. ජීවිතය, එ මහණ කැමැතියේ මැ අධිව්‍යාධිබද කෙරෙයි. හෙ එ රූ ඇවෑමෙන් පෙරවරු හැදපෙරෙවි පාසිවුරු ගෙන එ ගැහැවිහුගේ හෝ ගැහැවිදරුවුගේ හෝ නිවේශන කර එළඹෙයි. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි හිදියි. එ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ කුලුන් ප්‍රණිත පිණිසානන්‍ය වළඳවයි. එ මහණහට මේ බදු සිතෙක් නො වෙයි. 'මේ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ ප්‍රණිත පිණිසානන්‍ය වළඳවා නම් මැනැවැ' කියයි. 'මේ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ මතුයෙහි මේ බදු ප්‍රණිත පිණිසානන්‍ය වළඳවන්නේ නම් මනා මැ නු'යි. උහුට මේ බදු සිතෙක් ද නො වෙයි. හෙ එ පිණිසානන්‍ය කෘෂ්ණයෙන් ග්‍රහිත නො වී කෘෂ්ණමුර්ජනයෙන් මුර්ජිත නො වී (එකවට ගලනු කැමැතියක්හු සෙයින්) නො ගිඳු වී දෙස දක්නාසුලු වී (මේ සඳහා යැ ආහාරපරිභෝගය යි ප්‍රඥයෙන් පිරිසිදීමෙන්) නිස්සරණ ප්‍රඥ ඇති වූ වළඳ කෙරෙයි. ජීවිතය, එ කීමැ'යි හඟිති එ මහණ එ සමයෙහි ආත්මව්‍යාධිබද පිණිස හෝ සිතන්නේ වේ ද, පරව්‍යාධිබද පිණිස හෝ සිතන්නේවේ ද, උභයව්‍යාධිබද පිණිස හෝ සිතන්නේ වේ ද'යි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යි. ජීවිතය, එ මහණ එ සමයෙහි ආනවදා වූ මැ අහර වළඳන්නේ නො? වහන්ස, එසේ යැ. වහන්ස, තෙල මා විසින් අසන ලද : 'බ්‍රහ්ම උපේක්ෂාවිහරණ ඇතියෙකැ'යි. වහන්ස, ඒ ශ්‍රැතය නම් මාවිසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාක්ෂ්‍යවශයෙන් දක්නාලදහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපේක්ෂාවිහරණ ඇති සේකැ'යි ජීවිතය, යම් රාගයෙකින් යම් ද්වේෂයෙකින් යම් මෝහයෙකින් විවේචන ඇති හෝ වේ ද, අරකි ඇති හෝ වේ ද, ප්‍රතිස ඇති හෝ වේ ද ඒ රාගය එ ද්වේෂය එ මෝහය තරාගතයන්හට ප්‍රතිණ වෙයි. උසුන්මුල් වෙයි. මුසුන් සුන් තලක් සෙයින් කළ අවස්ථාක භාව ඇති වෙයි. කළ අභාව ඇති වෙයි. මතුයෙහි නුපදනා සැහැවී ඇති වේ. ජීවිතය, ඉදින් කා විසින් මේ සඳහා කියනලද නම් කාගේ තෙල බස් අනුදනිමි'යි. වහන්ස, මා විසින් තෙල සඳහා මැ කියනලදි.

සො ඛො ජීවක තථාගතං වා, තථාගතසාවකං වා, උද්දියං පාණං ආරභති. සො පඤ්චගි ධානෙහි ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති: යම්පි සො ඵවමාග: ගච්ඡ්ථ අඤ්ඤං නාම පාණං ආනෙථාති. ඉමිනා පඨමෙන ධානෙන ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති. යම්පි සො පාණො ගලප්පවෙධකෙන ආතියමානො දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. ඉමිනා දුතියෙන ධානෙන ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති. යම්පි සො ඵවමාග: ගච්ඡ්ථ ඉමං පාණං ආරභථාති. ඉමිනා තතියෙන ධානෙන ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති. යම්පි සො පාණො ආරතියමානො දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. ඉමිනා චතුස්ථෙන ධානෙන ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති. යම්පි සො තථාගතං වා, තථාගත-සාවකං වා, අකප්පියෙන ආසාදෙති. ඉමිනා පඤ්චමෙන ධානෙන ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති. සො ඛො ජීවක තථාගතං වා, තථාගතසාවකං වා, උද්දියං පාණං ආරභති. සො ඉමෙගි පඤ්චගි ධානෙහි ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති'ති.

එවං වුත්තො ජීවකො කොමාරභවෙව, භගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරියමහනෙත, අබ්භුතමහනෙත. කප්පියං චත භනෙත භික්ඛු ආභාරං ආභාරෙනති. අනච්ඡරං චත භනෙත භික්ඛු ආභාරං ආභාරෙනති. අභික්ඛන්තං භනෙත -පප- උපාසකං මං භගවා, ධාරෙතු අඤ්ඤායෙ පාඤ්ඤපෙතං සරණං ගතන්ති.

ජීවකසුත්තං පඤ්චමං.

ජීවකය, තරාභක්තයන් වහන්සේ හෝ තරාභක්ත ශ්‍රාවකයකු හෝ උදෙසා පණ නසා ද හේ කරුණු පසෙකින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් හේ මෙසේ බෙහෙස් ද : 'යව්. අසෝ නම් ප්‍රාණියා ගෙනෙව්'යි. මේ (ආණක්ති සධ්ව්‍යාත) පළමුවන කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් එ ප්‍රාණියා වෙවුළුන ගෙලෙන් ගෙනරිනු ලබනුයේ දුක්දෙමනක් විදුනේ වේ ද, මේ දෙවන කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් හේ මෙසේ බෙහෙස් ද : යව් 'මේ ප්‍රාණියා තසව්'යි. මේ තුන්වන කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් එ ප්‍රාණියා මරනුලබනුයේ දුක්දෙමනක් විදුනේ වේ ද, මේ සතරවන කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් හේ තරාභක්තයන් වහන්සේ හෝ තරාභක්ත ශ්‍රාවකයකු හෝ නො කැප මසින් සවා බෙහෙස් ද මේ පස්වන කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙයි. ජීවකය, යමෙක් තරාභක්තයන් වහන්සේ හෝ තරාභක්ත ශ්‍රාවකයකු හෝ උදෙසා පණ නසා ද හේ මේ පස් කරුණින් බොහෝ පව රැස් කෙරෙ යයි.

මෙසේ වැළ කල්හි කෝමාරභවි ජීවක කෙල සැල කෙළෙ : වහන්ස, අසිරි යෑ. වහන්ස, අද්දුත යෑ. වහන්ස, හික්කුහු ඒකාන්තයෙන් කැප අහර වළද කෙරෙති. වහන්ස, හික්කුහු ඒකාන්තයෙන් අනවදා අහර වළද කෙරෙති. වහන්ස, ඉතා මැනෑවෑ . . . . භාගාවතුන් වහන්ස, මා අද පටන් කොට දිවි හිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධර්තයේක්ව'යි.

පස්වැනි ජීවක සුත්‍ර යි.

2. 1. 6

උපාලි සුභතං

එවං මේ සුභං එකං සමයං ගඟවා නාලොකුයං විහරති පාචාරිකම්බ-
වනෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන නිගණේඤ්ඤා නානපුතෙතා නාලොකුයං
පට්ඨිතති මහතියා නිගණේඤ්ඤාය සද්ධිං. අඵ ඛො දිඝතපසයි නිගණේඤ්ඤා
නාලොකුයං පිණ්ඩිය වරිති; පච්ඡාභතතං පිණ්ඩිපානපටික්ඛනෙතො යෙන
පාචාරිකම්බවනං, යෙන ගඟවා තෙහුපසඛිකමි, උපසඛිකමිනි; ගඟවතා
සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදතියං කථං සාරාණීයං විතිසාරෙනි; එකමන්තං
අට්ඨායි. එකමන්තං සීතං ඛො දිඝතපසයි නිගණේඤ්ඤා ගඟවා එතදවොච:
සංවිජ්ජනෙතා¹ ඛො තපසයි අයනාති, සවෙ අකඛිධයි නිසීදති. එවං
වුතෙත දිඝතපසයි නිගණේඤ්ඤා අඤ්ඤාතරං තීවං අසනං ගඟෙනි;
එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීතං ඛො දිඝතපසයි නිගණේඤ්ඤා
ගඟවා එතදවොච:

කති පන තපසයි නිගණේඤ්ඤා නානපුතෙතා² කම්මානි පඤ්ඤාපෙති³
පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා කම්මසා පවතතියාති. න ඛො අවුසො
ගොතමි අච්ඡිණ්ණං නිගණේඤ්ඤා නානපුතෙතා කම්මං කම්මනති පඤ්ඤා-
පෙතාං. දණ්ඩං දණ්ඩනති ඛො අවුසො ගොතමි අච්ඡිණ්ණං නිගණේඤ්ඤා
නානපුතෙතා පඤ්ඤාපෙතාති. කති පන තපසයි නිගණේඤ්ඤා
නානපුතෙතා දණ්ඩානි පඤ්ඤාපෙති පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා
කම්මසා පවතතියාති. තිණි ඛො අවුසො ගොතමි නිගණේඤ්ඤා නානපුතෙතා
දණ්ඩානි පඤ්ඤාපෙති පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා කම්මසා
පවතතියා සෙයාපිදං කායදණ්ඩං වච්චදණ්ඩං මනොදණ්ඩනති. නිමපන
තපසයි අඤ්ඤාදෙවි කායදණ්ඩං අඤ්ඤා වච්චදණ්ඩං අඤ්ඤා මනොදණ්ඩනති.
අඤ්ඤාදෙවි අවුසො ගොතමි කායදණ්ඩං අඤ්ඤා වච්චදණ්ඩං අඤ්ඤා
මනොදණ්ඩනති.

ඉමෙසං පන තපසයි තිණ්ණං දණ්ඩානං එවං පට්ඨිහතතානං එවං
පට්ඨිසිට්ඨානං කතමං දණ්ඩං නිගණේඤ්ඤා නානපුතෙතා මහාසංවජ්ජනරං
පඤ්ඤාපෙති පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා කම්මසා පවතතියා
යදි වා කායදණ්ඩං යදි වා වච්චදණ්ඩං යදි වා මනොදණ්ඩනති. ඉමෙසං
ඛො අවුසො ගොතමි තිණ්ණං දණ්ඩානං එවං පට්ඨිහතතානං එවං
පට්ඨිසිට්ඨානං කායදණ්ඩං නිගණේඤ්ඤා නානපුතෙතා මහාසංවජ්ජනරං
පඤ්ඤාපෙති පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා කම්මසා පවතතියා.
නො තථ; වච්චදණ්ඩං නො තථ; මනොදණ්ඩනති. කායදණ්ඩනති තපසයි
වදෙයි. කායදණ්ඩනති අවුසො ගොතමි වදමි. කායදණ්ඩනති තපසයි
වදෙයි. කායදණ්ඩනති අවුසො ගොතමි වදමි. කායදණ්ඩනති තපසයි
වදෙයි. කායදණ්ඩනති අවුසො ගොතමි වදමිති. ඉතිහ ගඟවා
දිඝතපසයි නිගණේඤ්ඤා ඉමසමි කථාච්ඤ්ඤාමි යාවතතියකං පතිට්ඨාපෙයි.

1. නිගණේඤ්ඤා - සා. 3. නානපුතෙතා - මජ්ඣං, සා. 2. සංවිජ්ජනති - මජ්ඣං, සා. 4. පඤ්ඤාපෙති - මජ්ඣං

2. 1. 6

උපාලි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්දායෙහි පාර්වතී නම් සිටුවුණු ආරාමයෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි නිගණ්ඨනායකපුත්‍ර මහත් නුවට පිරිස් සමග නාලන්දායෙහි වෙසෙයි. එකල දීඝිකපස්ථි නුවට නාලන්දායෙහි පිහි පිණිස භූමි පවිසර සවිස්වෙලෙහි පිණ්ඩපාතයෙන් වැළැකුණේ පාර්වතී අභි වෙනෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එක් පසෙක සිටියේ යැ. එක් පසෙක හුන් දීඝිකපස්ථි නුවටුහට තෙල වදළහ. 'තපස්ථිය, අසුන් ඇත. ඉදින් රිසියෙහි නම් හිඳුව'යි. මෙසේ වදළ කල්හි දීඝිකපස්ථි නුවට එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එක් පසෙක හින. එක් පසෙක හුන් දීඝිකපස්ථි නුවටුහට බුදුහු තෙල වදළහ :

තපස්ථිය, නිගණ්ඨනායකපුත්‍ර පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙතෙක් කම් පනවා ද? යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, නිගණ්ඨනායක පුත්‍රහට 'කම් යැ කම් යැ හි' දක්වනු ආවිණි යැ. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, නිගණ්ඨනායකපුත්‍රහට 'දණ්ඩ යැ දණ්ඩ යැ'යි දක්වනු ආවිණි යැ හි. තපස්ථිය, නිගණ්ඨනායකපුත්‍ර පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙතෙක් දණ්ඩ දක්වා ද? යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, නිගණ්ඨනායකපුත්‍ර පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට තුන් දණ්ඩයක් දක්වයි. ඒ මෙසේ යැ : කායදණ්ඩ යැ වාග්දණ්ඩ යැ මනෝදණ්ඩ යි. කීමෙක තපස්ථිය, කායදණ්ඩය අනෙකෙකැ වාග්දණ්ඩය අනෙකෙකැ මනෝදණ්ඩය අනෙකෙකැ'යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩය අනෙකෙකැ වාග්දණ්ඩ අනෙකෙකැ මනෝදණ්ඩය අනෙකෙකැ'යි.

තවද තපස්ථිය, මෙසේ බෙදුනලද මෙසේ වෙසෙසන ලද තුන් දණ්ඩයන් අතුරෙන් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට නිගණ්ඨනායකපුත්‍ර කවර දණ්ඩයක් මහාසාවද්‍යතර කොට පනවා ද? කායදණ්ඩ හෝ යැ වච්ඡදණ්ඩ හෝ යැ මනෝදණ්ඩ හෝ යැ'යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, මෙසේ බෙදුන ලද මෙසේ වෙසෙසනලද තුන් දණ්ඩයන් අතුරෙන් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට නිගණ්ඨනායකපුත්‍ර කායදණ්ඩය මහාසාවද්‍යතර කොට පනවයි. වච්ඡදණ්ඩය එසේ නො වෙයි. මනෝදණ්ඩය එසේ නො වෙයි යයි. තපස්ථිය, කායදණ්ඩය හි කියෙහි ද? ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩ යයි කියමි. තපස්ථිය, කායදණ්ඩ යයි කියෙහි ද? ඇවැත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩ යයි කියමි. තපස්ථිය, කායදණ්ඩ යයි කියෙහි ද? ඇවැත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩ යයි කියමි. මෙසේ භාග්‍යවත්තු දීඝිකපස්ථි නුවටු මේ කථාවස්තුවෙහි තුන් වර දක්වා පිහිටි වූහ.

එවං චූතො දීඝතපසී තිගණේඨ භගවතො එතදවොච: කිං පනාචූසො ගොතමි කති දණ්ඨාති පඤ්ඤපෙසි පාපසා කම්මසා කිරිතො පාපසා කම්මසා පවතතිතාති. න ඛො තපසී ආචිණ්ණං තථාගතසා දණ්ඨං දණ්ඨනති පඤ්ඤපෙසුං, කම්මං කම්මනති ඛො තපසී ආචිණ්ණං තථාගතසා පඤ්ඤපෙසුනති. කිං පනාචූසො ගොතමි කති කම්මාති පඤ්ඤපෙසි පාපසා කම්මසා කිරිතො පාපසා කම්මසා පවතතිතාති. තිණ්ඤ ඛො අහං තපසී කම්මාති පඤ්ඤපෙමි පාපසා කම්මසා කිරිතො පාපසා කම්මසා පවතතිතා. සෙය්‍යපීදං: කායකම්මං චචිකම්මං මනොකම්මනති. කිං පනාචූසො ගොතමි අඤ්ඤදෙච කායකම්මං අඤ්ඤං චචිකම්මං අඤ්ඤං මනොකම්මනති. අඤ්ඤදෙච තපසී කායකම්මං අඤ්ඤං චචිකම්මං අඤ්ඤං මනොකම්මනති.

ඉමෙසං පනාචූසො ගොතමි තිණ්ණං කම්මානං එවං පටිච්ඡතතානං එවං පටිච්ඡිට්ඨානං කතමිං කම්මං මහාසාවඤ්ඤරං පඤ්ඤපෙසි පාපසා කම්මසා කිරිතො පාපසා කම්මසා පවතතිතා, යදි වා කායකම්මං යදි වා චචිකම්මං යදි වා මනොකම්මනති. ඉමෙසං ඛො අහං තපසී තිණ්ණං කම්මානං එවං පටිච්ඡතතානං එවං පටිච්ඡිට්ඨානං මනොකම්මං මහාසාවඤ්ඤරං පඤ්ඤපෙමි පාපසා කම්මසා කිරිතො පාපසා කම්මසා පවතතිතා. නො තථා කායකම්මං නො තථා චචිකම්මනති මනොකම්මනති ආචූසො ගොතමි වදෙසී. මනොකම්මනති තපසී වදුමි. මනොකම්මනති ආචූසො ගොතමි වදෙසී. මනොකම්මනති තපසී වදුමි. මනොකම්මනති ආචූසො ගොතමි වදෙසී. මනොකම්මනති තපසී වදුමි. ඉතිහ දීඝතපසී තිගණේඨ භගවතො ඉමසමිං කථාවඤ්ඤමිං යාවනතිසකං පතිට්ඨපෙතො උට්ඨායාසනා යෙන තිගණේඨ නානපුතො තෙත්‍රපසඛකමි.

තෙන ඛො පන සමණෙන තිගණේඨ නානපුතො මහතිතා ගිහි පරිසාය සද්ධිං තිසිතොහො හොති බාලකිතිතො උපංචි පමුඛො. අද්දසා ඛො තිගණේඨ නානපුතො දීඝතපසී. තිගණේඨ දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දිඤ්ඤාන දීඝතපසී. තිගණේඨ එතදවොච: හන්ද කුතො හු කිං තපසී ආගච්ඡසී දිච්ච, දිච්චසාති. ඉතො හි ඛො අහංගොතො ආගච්ඡමි සමණසා ගොතමසා සනතිකාති. අහු පන තෙ තපසී සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්චදෙච කථාසල්ලාපොති. අහු ඛො මෙ ගතො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්චදෙච කථාසල්ලාපොති. යථා කථං පන තෙ තපසී අහු සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්චදෙච කථාසල්ලාපොති. අථ ඛො දීඝතපසී තිගණේඨ යාවනකො අහොසි භගවතා සද්ධිං කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං තිගණේඨසා නානපුතසා ආරොචෙසී. එවං චූතො තිගණේඨ නානපුතො දීඝතපසී. තිගණේඨ එතදවොච: සාච්චි සාච්චි තපසී, යථා තං සුතචතා සාවකෙන සම්මදෙච සන්ත්‍රසාසනං ආඤ්ඤනොත. එවමෙවං දීඝතපසීනා තිගණේඨ සමණසා ගොතමසා බ්‍යාකනං, කිං හි සොහති ජවො මනොදණ්ඨො ඉමසා එවං මිලාරිකසා කායදණ්ඨසා උපතිතා. අථ ඛො කායදණ්ඨොච මහාසාවඤ්ඤරො පාපසා කම්මසා කිරිතො පාපසා කම්මසා පවතතිතා නො තථා චචිදණ්ඨො නො තථා මනොදණ්ඨොති.

1. මහතිතා මහතිතා - PTS

මෙසේ වදාළ කල්හි දීඝිතපස්ථි නිගණ්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, තෙපි වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙනෙක් දණ්ඩයන් පතවවු ද?යි. තපස්ථිය, තරුණතයනට දණ්ඩ යැ දණ්ඩ යැ යි දක්වනු අනාවිණ් යැ. තපස්ථිය, තරුණතයනට කර්ම යැ කර්ම යැ යි දක්වනු අභිණ් යැ යි. ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, තෙපි වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙනෙක් කම්යන් දක්වවු ද?යි. තපස්ථිය, මම පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කම් තුනක් දක්වමි. ඒ මෙසේ යැ : කායකම් යැ වාක්කම් යැ මනාකම් යැ යි. ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, කායකම් අනෙකෙක් ද? වාක්කම් අනෙකෙක් ද? මනාකම් අනෙකෙක් ද?යි. තපස්ථිය, කායකම්ය අනෙකෙකැ, වාක්කම්ය අනෙකෙකැ, මනාකම්ය අනෙකෙකැ'යි.

තවද ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මෙසේ බෙදනලද මෙසේ වෙසෙසනලද මේ තුන් කම්යන් කෙරෙහි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කවර කම්යක් මහාසාවදාතර කොට පතවවු ද? කායකම් හෝ යැ වාක්කම් හෝ යැ මනාකම් හෝ යැ යි. තපස්ථිය, මම මෙසේ බෙදනලද මෙසේ වෙසෙසන ලද තුන් කම්යන් කෙරෙහි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට මනාකම්ය මහාසාවදාතර යයි දක්වමි. කායකම්ය එසේ නො වෙයි. වාක්කම්ය එසේ නො වෙයි. ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මනාකම්ය යි කියවු ද? තපස්ථිය, මනාකම් යයි කියමි. ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මනාකම් යයි කියවු ද? තපස්ථිය, මනාකම් යයි කියමි. ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මනාකම් යයි කියවු ද? තපස්ථිය, මනාකම් යයි කියමි. මෙසේ දීඝිතපස්ථි නිගණ්ඨ භාග්‍යවතුන් මේ කරාවස්තුවෙහි තුන් යළි දක්වා පිහිටුවා හුනාස්නෙන් නැඟී නිගණ්ඨනාසුත්‍රයා කරා එළැඹියේ යි.

එසමයෙහි නිගණ්ඨනාසුත්‍ර උපාලි ශභපති ප්‍රමුඛ කොට ඇති බාලකලොණකාර ගම්වැසි මහත් වූ ගිහිපිරිස් සමග හුන්හෝ වෙයි. නිගණ්ඨනාසුත්‍ර දීඝිතපස්ථි කුවටු දුර දී මැ එන්නාහු දිට. දක දීඝිතපස්ථි කුවටුහට තෙල කී : තපස්ථිය, තෙපි දෙවෙන් අභවලෑ කොභි සිට එවු ද?යි. 'වහන්ස, මම මහණගොයුම්හු සම්පයෙහි සිට එමි'යි කී. තපස්ථිය, ශ්‍රමණගොතමයන් සමග තොපගේ කිසියම් කරුණලොපයෙක් වී ද?යි. 'වහන්ස, ශ්‍රමණ ගොතමයන් සමග මාගේ කිසියම් කරුණලොපයෙක් වී යැ'යි. තපස්ථිය, ශ්‍රමණ ගොතමයන් සමග තොපගේ කිසි කරුණලොපයෙක් කිසෙයින් වී ද?යි. ඉක්බිති දීඝිතපස්ථි නිගණ්ඨ භාග්‍යවතුන් සමග යම් පමණ කරුණලොපයෙක් වී ද, එහැම නිගණ්ඨනාසුත්‍රහට සැල කෙළේ යැ. මෙසේ කී කල්හි නිගණ්ඨනාසුත්‍ර දීඝිතපස්ථි කුවටුහට තෙල කී : මැනැවැ මැනැවැ තපස්ථිය, මොනොවට භාසනාශාසනය දන්නාවු ශ්‍රැතවත් ඉවාකයකු යම්සේ ද එසෙයින් දීඝිතපස්ථි කුවටුහු විසින් ශ්‍රමණ ගොතමයනට ප්‍රකාශ කරනලද, කිම මෙසේ මහත් වූ මේ කායදණ්ඩය සඳහා ලාමක වූ මනොදණ්ඩය භොධනේ ද? වැළි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩය මැ මහාසාවදාතර යැ. වාග්දණ්ඩය එසේ නො වෙයි, මනොදණ්ඩය එසේ නො වෙයි.

එවිං වූතෙන උපාලි ගහපති තිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: සාධු සාධු භනෙන තපසසී¹ යථා නං සුත්චිත්තා සාවකෙන සම්මදෙව සඤ්චසාසනං ආජානනෙන න, එවමෙවිං හදනෙන නපසසීනා² සමණස්ස ගොතමස්ස බ්‍යාකතා; කිං හි සොභති ඡවො මනොදණ්ඨො ඉමස්ස එවං ඕලාරිකස්ස කායදණ්ඨස්ස උපනිධාය. අථ බො කායදණ්ඨොච මහා-සාවඤ්චතරො පාපස්ස කම්මස්ස කිරිතාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතිතා, නො තථා චච්චදණ්ඨො නො තථා මනොදණ්ඨො. හද වාහං භනෙන ගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමස්මිං කථාවඤ්චස්මිං වාදං ආරොපෙස්සාමි. සචෙ මෙ සමණො ගොතමො තථා පතිට්ඨස්සති යථා හදනෙන නපසසීනා පතිට්ඨාපිතං. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො දීඝලොමිකං එලකං ලොමෙසු ගහෙත්වා ආකඝේඨය්‍ය, පරිකඝේඨය්‍ය, සම්පරිකඝේඨය්‍ය, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඝීඨස්සාමි. පරිකඝීඨස්සාමි. සම්පරිකඝීඨස්සාමි. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා සොණ්ඨිකාකම්මකරො මහන්තං සොණ්ඨිකාකීලඤ්ඤං ගමිතීරෙ උදකරහදෙ පක්ඛිපිත්වා කණේණ ගහෙත්වා ආකඝේඨය්‍ය, පරිකඝේඨය්‍ය, සම්පරිකඝේඨය්‍ය, එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඝීඨස්සාමි, පරිකඝීඨස්සාමි, සම්පරිකඝීඨස්සාමි. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා සොණ්ඨිකාධුතෙනා වාලං³ කණේණ ගහෙත්වා ඔටුනෙය්‍ය, තිටුනෙය්‍ය, තිච්ච්ඡාදෙය්‍ය⁴ එවමෙවාහං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ඔටුනිස්සාමි, තිටුනිස්සාමි, තිච්ච්ඡාදෙස්සාමි⁵ සෙය්‍යථාපි නාම කුඤ්ඤරො සච්චිභායනො ගමිතීරං පොකරන්ඨිං ඕභාගෙත්වා සණධොචිකං⁶ නාම කීට්ඨිතජාතං කීලිති. එවමෙවාහං සමණං ගොතමං සණධොචිකං⁶ මඤ්ඤා කීලිතජාතං කීලිස්සාමි. හද වාහං භනෙන ගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමස්මිං කථාවඤ්චස්මිං වාදං ආරොපෙස්සාමිති. ගච්ඡ නිං ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමස්මිං කථාවඤ්චස්මිං වාදං ආරොපෙති. අහං වා හි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍යං දීඝතපසසී වා තිගණ්ඨො නිං වාති.

එවිං වූතෙන දීඝතපසසී තිගණ්ඨො තිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: 'න බො මේතං භනෙන රුච්චති, යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි භනෙන ගොතමො මායාච, ආචට්ඨතිං මායං ජාතාති. යාය අඤ්ඤාතිත්ඨිතානං සාවකෙ ආචට්ඨෙති' ති. අච්චානං බො එතං තපසසී අනච්චිකාසො යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ථානඤ්ච බො එතං විජ්ජති යං සමණො ගොතමො උපාලිස්ස ගහපතිස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ගච්ඡ නිං ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමස්මිං කථාවඤ්චස්මිං වාදං ආරොපෙති. අහං වා හි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍යං දීඝතපසසී වා තිගණ්ඨො නිං වාති. දුතිගමපි බො -පෙ- දීඝතපසසී වා තිගණ්ඨො නිං වාති. තතිගමපි බො දීඝතපසසී තිගණ්ඨො තිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: න බො මේතං භනෙන රුච්චති යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි භනෙන ගොතමො මායාච, ආචට්ඨතිං මායං ජාතාති. යාය අඤ්ඤාතිත්ඨිතානං සාවකෙ ආචට්ඨෙති' ති. අච්චානං බො එතං තපසසී අනච්චිකාසො යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ථානඤ්ච බො එතං විජ්ජති, යං සමණො ගොතමො උපාලිස්ස ගහපතිස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ගච්ඡ නිං ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමස්මිං කථාවඤ්චස්මිං වාදං ආරොපෙති. අහං වා හි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍යං දීඝතපසසී වා තිගණ්ඨො නිං වාති.

1. දීඝතපසසී - මජ්ඣං. 2. දීඝතපසසීනා - මජ්ඣං. 3. ථාලං-සාය. 4. තිච්ච්ඡාදෙය්‍ය - සිඞු. PTS 5. තිච්ච්ඡාදෙස්සාමි - සිඞු. PTS. 6. සාණධොචිකං - මජ්ඣං.

මෙසේ කී කල්හි උපාලිගහපති නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාහට තෙල කී : වහන්ස, තපස්විහු ඉතා මැනවැ. මොනොවට ගාසාගාසන දන්තා ග්‍රැතවත් ශ්‍රාවකයන්හු විසින් යම්සේ ද ඵසෙයින් හදන්ත තපස්වීන් විසින් ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට ප්‍රකාශ කරනලද. මෙසේ මහත් වූ කායදුක්ඛය සඳහා ලාමක වූ මනෝදුක්ඛය කීම හොබනෝ ද? වැළි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදුක්ඛය මැ මහාසාවද්ධාතර යැ. වාග්දුක්ඛය ඵසේ නොවෙයි. මනෝදුක්ඛය ඵසේ නොවේ. ඵහෙයින් යම්. වහන්ස, මම මේ කරාවස්තු යෙහි ලා ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට වාදරෝපණ කෙරෙමි. ඉදින් ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ හදන්ත තපස්වීන් විසින් යම් පරිදි පිහිටුවනලද ද, ඵ පරිදි මාගේ කරාවයෙහි පිහිටා සිටිත් නම්, යම්සේ බල ඇති පුරුෂයෙක් දික් ලොම් ඇති ඵඵවකු ලොම් ගෙන ආකමිණ පරිකමිණ සම්පරිකමිණ කරන්නෝ ද, ඵසෙයින් මැ මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වාදයෙන් වාද කොට ආකමිණ පරිකමිණ සම්පරිකමිණ කෙරෙමි. යම්සේ බල ඇති සුරාකරුවෙක් මහත් වූ පිටිපැදුරු ගැඹුරු දියවළෙකැ බහාතබා දෙකණ ගෙන ආකමිණ පරිකමිණ සම්පරිකමිණ කෙරේ ද ඵ පරිදි මම මහණ ගොයුම්හු වාදයෙන් වාද කොට ආකමිණ පරිකමිණ සම්පරිකමිණ කෙරෙමි. යම්සේ බල ඇති සුරාධුතියෙක් මටුලකස්ස දෙකණ ගෙන කිබිසිති කොට පිඹිපියා ද උඩුහුරු කොට පිඹිපියා ද පුනපුනා ගසාපියා ද ඵ පරිදි මම මහණ ගොයුම්හු වාදයෙන් වාද කොට අවිඛුනන නිර්වුනන නිෂ්චොටන කෙරෙමි. යම්සේ සැටහැවිටිදි (රජුගේ) ඇත් ගැඹුරු පොකුණට වැද සණදෙවුන්කෙළි නම් කෙළියක් කෙළි ද, ඵ පරිදි මම මහණ ගොයුම්හු හා සණදෙවුන්කෙළි බදු වාදකෙළියක් කෙළිමි'යි. වහන්ස, මම යම් මැ යැ, මහණ ගොයුම්හට මේ කරාවස්තුවෙහි වාද නාමමි'යි කී. ගහපතිය, තෙපි යව. මහණ ගොයුම්හට මේ කරාවස්තුවෙහි වාද නාමව. ගහපතිය, මම හෝ මහණ ගොයුම්හට වාද නාමමි. දීඨිතපස්වී නුවට හෝ නාමයි. තෝ හෝ නාමවති කී.

මෙසේ කී කලැ දීඨිතපස්වී නුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාහට තෙල කී : 'වහන්ස, යම් හෙයෙකින් උපාලි ගහපති මහණ ගොයුම්හට වාදරෝපණය කෙරෙයි, යන තෙල මට නුරුස්නෝ යැ. වහන්ස, මහණ ගොයුම්හු මායා ඇත්තාහ. යම් මායාවෙකින් අන්-තොටුවන්ගේ සවිචන් ආවතීතය කොට ගනී ද, ඵබ්බු ආවතීතමායාවක් දන්තාහ'යි. තපස්විය, උපාලි ගහපති මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට යන්නෝ යැ යන යමෙක් ඇද්ද තෙල වන්නට නො නිසි යැ. ඵයට අවකාශ ද නැත. 'මහණ ගොයුම්හු උපාලි ගහපති-හුගේ සවු බවට යන්නෝ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල වන්නට නිසි යැ. ගහපතිය, තෙපි යව. මහණ ගොයුම්හට තෙල කරාවස්තුවෙහි ලා වාදරෝපණ කරව. ගහපතිය, මම හෝ මහණ ගොයුම්හට වාදරෝපණ කෙරෙමි. දීඨිතපස්වී නුවට හෝ කෙරෙයි. තෙපි හෝ කරව'යි කී.

දෙවනවට ද... දීඨිතපස්වී නුවට හෝ කෙරෙයි. තෙපි හෝ කරව යි. තුන්වනවට ද දීඨිතපස්වී නුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාහට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගහපති මහණ ගොයුම්හට වාදරෝපණ කෙරෙයි' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල මට නුරුස්නෝ යැ. වහන්ස, මහණ ගොයුම්හු මායාවීහ. යම් මායායෙකින් අන්තොටුවන්ගේ සවිචන් ආවතීත කෙරේ ද, ඵබ්බු ආවතීතමායාවක්, දන්තාහ'යි කී. තපස්විය, 'උපාලි ගහපති මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට යන්නෝ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නො නිසි යැ. අවකාශ ද නැත 'මහණ ගොයුම්හු උපාලිගහපතිහුගේ සවු බවට යන්නෝ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නිසි යැ. ගැහැවිය තෙපි යව. මහණ ගොයුම්හට මේ කරාවස්තුවෙහි ලා වාදරෝපණය කරව. ගැහැවිය, මම හෝ මහණ ගොයුම්හට වාදරෝපණ කරන්නට නිස්සෙමි. දීඨිතපස්වී නුවට හෝ නිස්ස. තෙපි හෝ නිසිව'යි, (නුවට නතපුත් කී.)

එවං භනෙතති ඛො උපාලි ගඟපති තිගණේසු නානපුත්තස්ස පටිසුඤ්ඤා උච්චායාසනා තිගණේසු නානපුත්තං අභිචාදෙතී පදකතීණං කතී, යෙන පාචාරිකම්බවනං, යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භී, භගවන්තං අභිචාදෙතී එකමන්තං තිසිදි, එකමන්තං තිසිනො ඛො උපාලි ගඟපති භගවන්තං එතදවොච: අංගමා නු ඛවිව භනො දිඝතපස්සී තිගණේසාති. අංගමා ඛවිව ගඟපති දිඝතපස්සී තිගණේසාති. අනු පන තෙ භනො දිඝතපස්සීනා තිගණේසන සද්ධිං කොච්ඡෙවි කථාසලාපොති. අනු ඛො මෙ ගඟපති දිඝතපස්සීනා තිගණේසන සද්ධිං කොච්ඡෙවි කථාසලාපොති. යථා කථං පන තෙ භනො අනු දිඝතපස්සීනා තිගණේසන සද්ධිං කොච්ඡෙවි කථාසලාපොති. අථ ඛො භගවා: සාමනසො අහොසි දිඝතපස්සීනා තිගණේසන සද්ධිං කථාසලාපො: තං සම්බං උපාලිස්ස ගඟපතීස්ස අරොචෙසි.

එවං චුතො උපාලි ගඟපති භගවන්තං එතදවොච: සාධු සාධු භනො තපස්සී, යථා තං පුත්චතා සාමනෙස සම්මදෙවි සඤ්ඤාසනං අර්භනොතන, එවමෙවං දිඝතපස්සීනා තිගණේසන භගවතො ඛ්‍යාකතං, කිං හි සොභති ජවො මනොදණ්ඩො ඉමස්ස එවං මිලාරිකස්ස කායදණ්ඩස්ස උපතිට්ඨාය. අථ ඛො කායදණ්ඩො මහාසාමඤ්ඤානරෙ පාපස්ස කම්මස්ස කිරිතාය පාපස්ස කම්මස්ස පච්චන්තියා. නො තථා වච්ඡෙතියා, නො තථා මනොදණ්ඩාති. සචෙ ඛො තිං ගඟපති සචෙව පතිට්ඨාය මනොසායාසි, සියා නො එත් කථාසලාපොති සචෙව අහං භනො පතිට්ඨාය මනොස්සාමි. හොතු නො එත් කථාසලාපොති

තං කිම්මඤ්ඤෙසි ගඟපති, ඉට්ඨස්ස තිගණේසා: අංඛාගිකො දුක්ඛිනො ඛාලුගිලානො සිනොදකපටිකතීනො: උණේකාදකපටිසෙවි. සො සිනොදකං අලභමානො කාලං කරෙය්‍ය. ඉමස්ස පන ගඟපති තිගණේසා: නානපුත්තො කඤ්ඤාපපතියං පඤ්ඤාපෙතී'ති. අති භනො මනොසතතා: නාම දෙවා, තත් සො උපපඤ්ඤාති, තං කිස්ස හෙතු: අසු හි භනො මනොපටිබඤ්ඤා කාලං කරෙතීති. ගඟපති ගඟපති, මනසි කරිතී: ඛො ගඟපති ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සකිසති පුරිමෙන වා පච්චිමං පච්චිමෙන වා පුරිමං. භාසිතා ඛො පන තෙ ගඟපති එතා වාචා: සචෙව අහං භනො පතිට්ඨාය මනොස්සාමි. හොතු නො එත් කථාසලාපොති. කිඤ්ඤාපි භනො භගවා: එවමාහ, අථ ඛො කායදණ්ඩො මහාසාමඤ්ඤානරෙ පාපස්ස කම්මස්ස කිරිතාය පාපස්ස කම්මස්ස පච්චන්තියා නො තථා වච්ඡෙතියා නො තථා මනොදණ්ඩාති

තං කිම්මඤ්ඤෙසි ගඟපති, ඉට්ඨස්ස තිගණේසා: වාතුසාමසංවරසංචුතො සම්බවාරිචාරිතො සම්බවාරිපුතො: සම්බවාරිචුතො සම්බවාරිචුචො, සො අභිකතමනො: පටිකතමනො: ඛු චුඤ්ඤෙ පාණේ සඛ්ඝාතං අපාදෙති. ඉමස්ස පන ගඟපති තිගණේසා: නානපුත්තො කං විපාකං පඤ්ඤාපෙතීති. අසඤ්ඤානතිකං භනො තිගණේසා: නානපුත්තො නො මහාසාමඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙතීති. සචෙ පන ගඟපති, චෙනෙතීති. මහාසාමඤ්ඤා භනො හොතීති. චෙනතං පන ගඟපති තිගණේසා: නානපුත්තො:

- 1. තිගණේසා: නානපුත්තො - මජ්ඣං.
- 2. සම්බවාරිපුතො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

'වහන්ස, එසේ යැ'යි උපාලි ගහපති නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයාහට පිළිවදන් දී හුනාස්නෙන් නැති නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයා සකසා වැද පැදකුණු කොට පාචාරික අබිවනයට ගොස් බුදුන් කරා එළැඹීමේ යැ. එළැඹී බුදුන් සකසා වැද එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් උපාලි ගැහැවී බුදුන්ට තෙල කී : 'වහන්ස, දීඨකපස්වී නුවට මෙහි ආ යැ හෝ? ගහපතිය, දීඨකපස්වී නුවට මෙහි ආ යැ. වහන්ස, දීඨකපස්වී නුවටහු හා කොප වහන්සේගේ කිසියම් කරාසල්ලාපයක් ඇත හෝ'යි. ගහපතිය, දීඨකපස්වී නුවටහු හා මාගේ කිසියම් කරා සල්ලාපයක් ඇත. වහන්ස, දීඨකපස්වී නුවටහු හා කොප වහන්සේගේ කිසියම් කරාසල්ලාපය කෙසේ නම් වී ද?යි. එසේද බුදුහු දීඨකපස්වී නුවටහු හා උපන් කරාසල්ලාපය තාක් එ හැම උපාලි ගහපතිහට වදන.

මෙසේ වදන කල්හි උපාලි ගහපති බුදුන්ට තෙල කී: වහන්ස, තපස්වී සාධුකර යැ. මොනොවට සාසායාසනය අවධෝධ කොට හත් ග්‍රාහවත් ග්‍රාවකයක්හු වීසින් යම් පරිදි පිළිතුරු දියැයුතු වී නම් එ පරිදි මැ දීඨකපස්වී නුවටහු වීසින් හචන්තට ප්‍රකාශ කරන ලද. මෙසේ මහත් වූ කායදණ්ඩය සඳහා ලාමක වූ මනෝදණ්ඩය කෙසේ හොබනේ වේ ද? වැළිත් පවකම් කිරීමට පවකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩ මැ මහාසාවදාකර යැ. වාග්දණ්ඩ එසේ නො වෙයි, මනෝදණ්ඩත් එසේ නො වෙයි කී. ගහපතිය, ඉදින් අතපි සත්‍යයෙහි පිහිටා මන්ත්‍රණය කරන්නහු වී නම් මෙහි ලා අපගේ කරාසල්ලාප වෙයි වදනේ. වහන්ස, මම සැබැවැ පිහිටා මන්ත්‍රණ කෙරෙමි. මෙහි ලා අපගේ කරාසල්ලාප වෙයි.

ගහපතිය, ඒ කෙසේ හිතී? මෙලොව සිහිල්දිය පිළිකෙටි කළ උණුදිය වළඳ කරන නුවටෙක් හටගත් ආබාධ ඇත්තේ හටගත් සුත් ඇතිගේ දවිහිලන් වූයේ වෙයි. හේ සිහිල්දිය නො ලබනුයේ කල්ලරිය කෙරෙයි. ගහපතිය, මුහුට නිගණ්ඨනාහසුත්‍ර කොතැන ඉපැත්ම පනවන්නේ ද?යි. වහන්ස, මනාසත්ත්ව නම් දෙව් කෙතෙක් ඇත. එහි හේ උපදනේ යැ. ඒ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, තෙල නුවට මනාප්‍රතිබද්ධ වැ කල්ලරිය කෙරෙයි. (එහෙයිනැ'යි කී.) ගැහැවිය, ගැහැවිය, මෙතෙහි කොට කියව, තාගේ පළමු කී බස හා පසු වැ කී බස ද පසු වැ කී බස හා පළමු කී බස ද සටිත නො වෙයි. ගහපතිය, තා වීසින් තෙල බස කියන ලදී : 'වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මන්ත්‍රණය කරමි. අපගේ මෙහි කරාසල්ලාප වෙවීයි' කියා යි. වහන්ස, භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මෙසේ කියනු වැළිත් පවකම් කිරීමට පවකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩ මැ මහාසාවදාකර වෙයි. වාග්දණ්ඩ එසේ නො වෙයි. මනෝදණ්ඩත් එසේ නො වෙයි' කී.

ගැහැවිය, ඒ කීමැ'යි හිතී? මෙලොවහි වාතුයාමසංචරයෙන් සංවෘත වූ සියලු සිහිල් දිය පිළිකෙටි කළ සියලු පව වැළඹීමෙහි යෙදුණු සියලු පාපචාරණයෙන් වැළකු පව ඇති සියලු පාපචාරණයෙන් පහස්නාලද නිගණ්ඨයෙක් වන්නේ යැ. හේ ඉදිරියට යනුයේ පෙරාලා නවත්තේ බොහෝ කුඩා පණුවන් වධයට පමුණුවයි. ගැහැවිය, මොහුට වැළිත් නිගණ්ඨනාහසුත්‍ර කවර විපාකයක් පනවා ද?යි. වහන්ස, නිගණ්ඨනාහසුත්‍ර අසංවේකනික කම්ම මහාසාවදා කොට නො පනවා යයි. වැළි හැහැවිය, ඉදින් සිතා නම් (කෙබඳු වේ ද?යි.) වහන්ස, මහාසාවදා වේ යයි. ගැහැවිය, චේතනාව වැළිත් නිගණ්ඨනාහසුත්‍ර

කිසිම පඤ්ඤාපෙතිනි. මනෝදණ්ඩියම් ගනනෙති. ගහපති ගහපති, මනසිකරිනා ඛො ගහපති බ්‍යාකරෙහි. න ඛො තෙ සකිසියති පුරිමෙන වා පච්ඡම් පච්ඡමෙන වා පුරිමං. භාසිතා ඛො පන තෙ ගහපති එසා වාචා, සච්චි අහං හනෙන පතිට්ඨාය මනොසාමි. භොතු නො එඤ්ඤා කථා-සලාපොති. කිඤ්චාපි හනෙන හගවා එවම්භා, අථ ඛො කායදණ්ඩොව මහාසාවච්ඡ්ඤා පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා කම්මසා පච්චන්දා. නො තථා වච්චදණ්ඩා නො තථා මනෝදණ්ඩාති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ගහපති, අයං නාලඤ්ඤා ඉද්ධිං වෙච්ච පීතා ව, ඛුජ්ජනා ආකිණ්ණමනුසාති. එවං හනෙන, අයං නාලඤ්ඤා ඉද්ධිං වෙච්ච පීතා ව, ඛුජ්ජනා ආකිණ්ණමනුසාති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති: ඉධි පුරිසො ආගච්ඡ්ඤා උකඛිතතාසිකො. සො එවං වදෙය්‍යා: අහං යාවතිකා ඉමිසා නාලඤ්ඤා පාණා, තෙ එකෙන ඛණෙන එකෙන මුහුතෙනන එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කරියාමිති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, පභොති නු ඛො සො පුරිසො යාවතිකා ඉමිසා නාලඤ්ඤා පාණා තෙ එකෙන ඛණෙන එකෙන මුහුතෙනන එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කාතුනති. දසපි හනෙන පුරිසා විසමපි¹ පුරිසා තිංසමපි² පුරිසා වහතාරිසමපි පුරිසා පඤ්ඤාසමපි පුරිසා නප්පගොනති, යාවතිකා ඉමිසා නාලඤ්ඤා පාණා, තෙ එකෙන ඛණෙන එකෙන මුහුතෙනන එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කාතුං. කිං හි සොහති එකො ඡචො පුරිසොති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, ඉධිගච්ඡ්ඤා සමණො වා මුහුතණො වා ඉද්ධිමා වෙතොවසිප්පතො. සො එවං වදෙය්‍යා: අහං ඉමං නාලඤ්ඤං එකෙන මනෝපද්දෙසෙන හසමං කරියාමිති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, පභොති නු ඛො සො සමණො වා මුහුතණො වා ඉද්ධිමා වෙතොව-සිප්පතො ඉමං නාලඤ්ඤං එකෙන මනෝපද්දෙසෙන හසමං කාතුනති. දසපි හනෙන නාලඤ්ඤා විසමපි නාලඤ්ඤා තිංසමපි නාලඤ්ඤා වහතාරිසමපි නාලඤ්ඤා පඤ්ඤාසමපි නාලඤ්ඤා පභොති සො සමණො වා මුහුතණො වා ඉද්ධිමා වෙතොවසිප්පතො, එකෙන මනෝපද්දෙසෙන හසමං කාතුං කිං හි සොහති එකා ඡචා නාලඤ්ඤාති. ගහපති³ ගහපති මනසි කරිනා ඛො ගහපති බ්‍යාකරෙහි. න ඛො තෙ සකිසියති පුරිමෙන වා පච්ඡම් පච්ඡමෙන වා පුරිමං. භාසිතා ඛො පන තෙ ගහපති එසා වාචා: සච්චි අහං හනෙන පතිට්ඨාය මනොසාමි. භොතු නො එඤ්ඤා කථා-සලාපොති. කිඤ්චාපි හනෙන හගවා එවම්භා, අථ ඛො කායදණ්ඩොව මහාසාවච්ඡ්ඤා-නරො පාපසා කම්මසා කිරියාය පාපසා කම්මසා පච්චන්දා. නො තථා වච්චදණ්ඩා නො තථා මනෝදණ්ඩාති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, සුඤ්ඤා තෙ දණ්ඩකාරඤ්ඤා⁴ කාලිඛිතාරඤ්ඤා⁵ මේඤ්ඤා⁶ මාතඛිතාරඤ්ඤා⁷ අරඤ්ඤා⁸ අරඤ්ඤාභුතනති. එවම්භනෙන. සුඤ්ඤා මේ දණ්ඩකාරඤ්ඤා කාලිඛිතාරඤ්ඤා මේඤ්ඤා මාතඛිතාරඤ්ඤා අරඤ්ඤා අරඤ්ඤාභුතනති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති,

1. විසමපි හනෙන-සිඞ්ඞි. 2. හනෙන-මජ්ඣං. (අධිකං)
3. තෙහ හි ගහපති-මජ්ඣං. 4. දණ්ඩකාරඤ්ඤා-මජ්ඣං, ස්‍යා.
5. මේඤ්ඤා-මජ්ඣං.

කවර කොටසෙක්හි ලා පනවා ද?යි. 'වහන්ස, මනෝදර්ශනයෙහි ලා පනවා' යයි. ගැහැවිය, ගැහැවිය, සිහි එළවා කියව. තා පළමු කී බස හා පසු වූ කී බස සවිත නො වෙයි. පසු වූ කී බස හා පළමු කී බස සවිත නො වෙයි. ගැහැවිය, තොප විසින් තෙල බස් කියනලදවෙයි. 'වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මන්ත්‍රණය කරමි. අපගේ මෙහි කරා සල්ලාප වෙවයි! කියා යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කියනු වැළිත් පවකම් කිරීමට පවකම් පැවැත්මට කායදර්ශන මෑ මහාසාවදානර වෙයි. වර්දර්ශන එසේ නො වෙයි, මනෝදර්ශන එසේ නො වෙ යයි.

ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟනෙහි? මේ නාලන්දා නුවර සමාද්ධ වූයේ ඉතා සමාද්ධ වූයේ බොහෝ මිනිසුන් විසින් ගැවැසිගතැ'යි. එසේ යෑ වහන්ස, මේ නාලන්දානුවර සමාද්ධ වූයේ ඉතා සමාද්ධ වූයේ බොහෝ ජනයන් ඇති වූ මිනිසුන් විසින් ආකිණි වී යයි. ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟිහි? මෙහි ඔසවාගත් කඩු ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ යෑ, හේ මෙසේ කියන්නේ නම් මේ නාලන්දායෙහි යම් තාක් සත්ත්වයෝ ඇද්ද, ඔවුන් එකෙකෙහි එක් මොහොතෙහි එක් මස් රැසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නෙමි'යි කියා නම් ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟිහි? ඒ පුරුෂ මේ නාලන්දායෙහි යම් තාක් ප්‍රාණිභූ ඇද්ද, ඔවුන් එක් ඇසිල්ලෙකින් එක් මොහොතකින් එක් මස් රැසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නට පොහොනේ වෙ ද?යි. වහන්ස, පුරුෂයෝ දසදෙනෙකු විසිදෙනෙකු කිසිදෙනෙකු සතලිස්දෙනෙකු පුරුෂයෝ පනස්දෙනෙකු මේ නාලන්දායෙහි යම් පමණ සත්ත්වයෝ ඇද්ද, ඔවුන් එක් ඇසිල්ලෙකින් එක් මොහොතකින් එක් මස් රැසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නට නො පොහොනාහ. එක් ලාමක පුරුෂයෙක් කිම තිබි වෙ ද?යි.

ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟිහි? මෙලොවූ සාද්ධි ඇති විත්තවශීභාවයට පැමිණි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ එන්නේ යෑ. හේ මෙසේ කියන්නේ නම්, මම මේ නාලන්දාව එක් විත්තප්‍රදේශයකින් හර කරන්නෙමි'යි. ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟනෙහි? සාද්ධි ඇති වේතොවශීප්‍රාජ්ඣ ඒ මහණ හෝ බමුණු හෝ මේ නාලන්දාව එක් විත්තප්‍රදේශයකින් හර කරන්නට පොහොනේ ද?යි. වහන්ස, නාලන්දා දසයකු විස්සකු තිසකු සතලිසකු තාලන්දා පනස්කු සාද්ධිමත් වේතොවශීප්‍රාජ්ඣ ඒ මහණ හෝ බමුණු හෝ එක් විත්තප්‍රදේශයකින් හර කරන්නට පොහොනේ යෑ. එක් ලාමක වූ නාලන්දාව කිම? ගැහැවිය, ගැහැවිය, සිහි එළවා කියව? තාගේ පළමු කී බස හා පසු වූ කී බස ද පසුවූ කී බස හා පළමු කී බස ද නො ගැළපෙයි. ගැහැවිය, තොප විසින් තෙල බස් කියන ලද. වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මන්ත්‍රණ කරන්නෙමි. මෙහි අපගේ කරාසල්ලාප වෙවයි කියා යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කියනු වැළිත් පවකම් කිරීමට පවකම් පැවැත්මට කායදර්ශන මෑ මහාසාවදානර යෑ. වාග්දර්ශන එසේ නො වෙයි. මනෝදර්ශන එසේ නො වෙ යයි.

ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි සිතවි? තොප විසින් දර්ශනිකාරණය, කාලිඛිගාරණය, මෙධ්‍යාරණය, මාතඛිගාරණය නො ගම් වූ වල් වූ පරිදි ඇසුරු ද?යි. එසේ යෑ වහන්ස, දර්ශනිකාරණය, කාලිඛිගාරණය, මෙධ්‍යාරණය, මාතඛිගාරණය නො ගම් වූ වල් වූ පරිදි මා විසින් ඇසුරු යයි. ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි සිතවි? ඒ දර්ශනිකාරණය,

තින්හි තෙ සුත්තං: තෙන නං දණ්ඩකාරකුදුදු කාලිඛාරකුදුදු මේඤ්ඤා-
රකුදුදු මානඛාරකුදුදු අරකුදුදු අරකුදුදුභුතන්ති. සුත්තං මේතං භනෙත
ඉසිනං මනොපදෙසෙන නං දණ්ඩකාරකුදුදු කාලිඛාරකුදුදු මේඤ්ඤා-
රකුදුදු මානඛාරකුදුදු අරකුදුදු අරකුදුදුභුතන්ති. ගහපති ගහපති,
මනසිකරිත්ථි: ඛො ගහපති ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ ඡන්ධිස්ස පුරිමේන
ව, පච්ඡිමං, පච්ඡිමේන ව, පුරිමං. භාසිත්ථා ඛො පන තෙ ගහපති එභ්‍ය
වාවා: සච්චි අභං භනෙත පතිට්ඨාය මනෙතස්සාමි. හොතු නො එත්ථි
කථාසල්ලාපොති.

පුරිමේනෙව්‍යං භනෙත ඔපමේන ගහවනො අත්තමනො අභිරඤ්ඤා
අපි වාභං ඉමාති ගහවනො විචිත්‍රාති පඤ්ඤාපටිභාණාති හොතුකාමො
එව්‍යං ගහවන්තං පච්චිකානඛං අමඤ්ඤිස්සං. අභිකකන්තං භනෙත,
අභිකකන්තං භනෙත, සෙය්‍යථාපි භනෙත තිකකුජ්ජිතං ව, උකකුජ්ජෙය්‍ය.
පටිච්ඡන්තං ව, විචරෙය්‍ය. මුළුභස්ස ව, මඤ්ඤා අභිකෙඛය්‍ය. අභිකාකර
ව, තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය: වකච්ඡුමනෙත: රුපාති දකඛිත්ථිති.
එව්‍යමෙව්. ගහවතා අනෙකපටිඤායෙත ධම්මො, පකාසිත්ථො එභ්‍යං භනෙත
ගහවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසඛ්ඤාඤ්ඤා. උපාසකං මං ගහවා
ධාරෙතු අජ්ජතඤ්ඤා පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

අනුච්චිකාරං ඛො ගහපති කරෙති. අනුච්චිකාරෙ තුඛ්‍යාදිසානං
ඤ්ඤාමනුස්සානං සාධු හොතිති. ඉමිනා'පභං භනෙත ගහවනො
භියෙය්‍යාසොමන්තාය අත්තමනො අභිරඤ්ඤා, යං මං ගහවා එව්‍යමාභ:
අනුච්චිකාරං ඛො ගහපති කරෙති. අනුච්චිකාරෙ තුඛ්‍යාදිසානං
ඤ්ඤාමනුස්සානං සාධු හොතිති. මං හි භනෙත අඤ්ඤාතිත්ථියා සාවකං
ලග්ගිත්ථි කෙවලකප්පං නාලකං පවාකං පටිගරෙය්‍යභුං: උපාලි අමභාකං
ගහපති සාවකතකුපභයොති. අථ ව පන මං ගහවා එව්‍යමාභ:
අනුච්චිකාරං ඛො ගහපති කරෙති, අනුච්චිකාරෙ තුඛ්‍යාදිසානං
ඤ්ඤාමනුස්සානං සාධු හොතිති. එසාහමභනෙත දුතිස්සෙව් ගහවන්තං
සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසඛ්ඤාඤ්ඤා. උපාසකං මං ගහවා ධාරෙතු
අජ්ජතඤ්ඤා පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

දීඝරත්තං ඛො තෙ ගහපති තිගණ්ඨානං ඕපානභුතං කුලං, තෙන
තෙසං උපගතානං පිණ්ඩකං දතඛං මඤ්ඤාදායාසිති. ඉමිනා'පභං
භනෙත ගහවනො භියෙය්‍යාසොමන්තාය අත්තමනො අභිරඤ්ඤා, යං මං
ගහවා එව්‍යමාභ: දීඝරත්තං ඛො තෙ ගහපති තිගණ්ඨානං ඕපානභුතං
කුලං, තෙන තෙසං උපගතානං පිණ්ඩකං දතඛං මඤ්ඤාදායාසිති-
සුත්තං මේතං භනෙත. සමඤ්ඤා ගොතමො එව්‍යමාභ: මඤ්ඤාමෙව් දුතං
දතඛං, නාඤ්ඤාදසං දුතං දුතඛං, මඤ්ඤාමෙව් සාවකානං දුතං දුතඛං,
නාඤ්ඤාදසං සාවකානං දුතං දුතඛං, මඤ්ඤාමෙව් දින්නං මහපථලං,
නාඤ්ඤාදසං දින්නං මහපථලං, මඤ්ඤාමෙව් සාවකානං දින්නං මහපථලං,
නාඤ්ඤාදසං සාවකානං දින්නං මහපථලන්ති. අථ ව පන මං ගහවා
තිගණ්ඨස්සුපි දුතෙ සමාදපෙති. අපි ව භනෙත මයමෙත්ථ කාලං
ජාතිස්සාම. එසාහමභනෙත තතිස්සෙව් ගහවන්තං සරණං ගච්ඡාමි
ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසඛ්ඤාඤ්ඤා. උපාසකං මං ගහවා ධාරෙතු අජ්ජතඤ්ඤා
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

කාලිචාරණය, මෙධාරණය, මාතචාරණය තොප විසින් කීමෙකින් නො ගම් වැ වල් වී යයි අසනලද ද? වහන්ස, ඒ දණ්ඩකාරණය, කාලිචාරණය, මෙධාරණය, මාතචාරණය කෘෂිත්තේ දැහැවිලින් නො ගම් වැ වල් වී යයි මා විසින් අසනලදැ'යි. ගැහැවිය, ගැහැවිය, සිහි එළවා කියව. තාගේ පළවූ කී බස හා පසු වැ කී බස ද පසු වැ කී බස හා පළවූ කී බස ද සට්ඨ නො වෙයි. ගැහැවිය, තොප විසින් තෙල බස් කියනලද : වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මන්ත්‍රණ කරන්නෙමි. මෙහි ලා අපගේ කරායල්ලාප වෙවයි කියා යි.

වහන්ස, මම පළවූ උපමායෙන් මැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ (ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙහි) සතුටුසිත් ඇතියෙමි ප්‍රසන්න වීමි. එතෙකුදු වත් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විසිතුරු ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයන් අසනු කැමැති වැ මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට විරුද්ධ බස් කියයුතු යයි සිතීමි. වහන්ස, ඉතා මැනැවැ. වහන්ස, ඉතා මැනැවැ. වහන්ස, යම් පටිදි යවිහුරු කරනලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වෙ ද, පිළිසන්වූවක් විවර කරන්නේ හෝ වෙ ද, මුළා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වෙ ද, අදුරෙහි ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව යි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වෙ ද, එපටිදි මැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් අභම දෙසනලද. වහන්ස, මම බුදුන් සරණ කොට යමි. ධර්මය ද සඨසයා ද සරණ කොට යමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවහිමි වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධර්තයේක්ව'යි.

ගැහැවිය, විමසා කරව. විමසා කිරීම තොප වැනි ප්‍රසිද්ධ පුරුෂයනට සුඤ්ජ වෙ යයි. වහන්ස, මම මෙ කරුණෙකුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වෙසෙසින් සතුටු වූයෙමි ඇලුණෙමි වෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් හෙයෙකින් මට මෙසේ 'ගැහැවිය, විමසා කරව, විමසා කිරීම තොප වැනි ප්‍රසිද්ධ පුරුෂයනට සුඤ්ජ වෙ යයි, වදළුසේක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, අන්‍යාකීර්ථකයෝ මා ශ්‍රාවක කොට ලැබ 'උපාලි ගැහැවි අපගේ ශ්‍රාවක බවට පැමිණියේ යැ'යි සියලු නාලඤ්ච වටා දැ නභා ඇවිදුනි. එතෙකුදු වූවක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙසේ වදළුන : "ගැහැවිය, විමසා කරව. විමසා කිරීම තොප වැනි ප්‍රසිද්ධ පුරුෂයනට සුඤ්ජ වෙ" යයි. වහන්ස, මම දෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසඨසයා ද සරණ කොට යමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් දිවහිමි වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධර්තයේක්ව'යි.

ගැහැවිය, තොපගේ ගෙය බොහෝ දවස් තුවටනට පැත්පොකුණක් මෙන් සිටියේ යැ. එහෙයින් එළැඹියා වූ භිචුනට පිණ්ඩපාතය දියැයුතු කොට සිතව යි. වහන්ස, මම මෙ කරුණෙකුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වෙසෙසින් සතුටු වූයෙමි ඇලුණෙමි වෙමි. යම් හෙයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙසේ "ගැහැවිය, තොපගේ ගෙය බොහෝ දවස් තුවටනට පැත්පොකුණක් මෙන් සිටියේ යැ. එහෙයින් උපගත වූ භිචුනට පිණ්ඩ පාතය දියැයුතු කොට සිතව'යි වදළුසේක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, මා විසින් තෙල අසනලද: "මහණ ගොයුම්භු මෙසේ කියයි : 'මට මැ දන් දියැයුත්තෙ යැ. අන්‍යයනට දන් නො දියැයුත්තෙ යැ, මාගේ සච්චනට මැ දන් දියැයුත්තෙ යැ, අනුන්ගේ සච්චනට දන් නො දියැයුත්තෙ යැ, මට මැ දෙනලද්ද මහත්ඵල යැ. අනුනට දෙන ලද්ද මහත්ඵල නො වෙයි, මාගේ සච්චනට මැ දෙනලද්ද මහත්ඵල යැ. අනුන්ගේ සච්චනට දෙනලද්ද මහත්ඵල නො වෙ'යි. එතෙකුදු වූවක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුවටුන් කෙරෙහි දු දනායෙහි මා සමාදන් කරවනසේක. තවද වහන්ස, මෙහි ලා අපි මැ කල් දැනුමහ. වහන්ස, මම තෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසඨසයා ද සරණ කොට යමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් දිව හිමි වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධර්තයේක්ව'යි.

අඵ ඛො හගවා උපාලියං ගහපතියං ආනුඤ්ඤිකථං කථෙයි. සෙය්‍යපීදං: දුකථං, සීලකථං, සිත්තකථං, කාමානං ආදීනවං, ඕකාරං සඛනිලෙසං, නෙකවමෙම ආතිසංඝං පකාසෙයි. යද් හගවා අඤ්ඤාපි උපාලිං ගහපතිං කලුලවිතං ඡුද්ධවිතං විනිවරණවිතං උදයවිතං පසන්නවිතං, අඵ යං බුද්ධානං සාමුකකංසිකා ධම්මදෙසනා, තං පකාසෙයි: දුක්ඛං සමුදයං නිරෝධං මග්ගං. සෙය්‍යථාපි නාම සුඤ්ඤිකං වන්ථං අපගනකාලකං සම්මදෙව රජනං පතිගණෙය්‍ය. එවමෙවං උපාලියං ගහපතියං තස්මිංගෙව ආසනෙ විරජං විතමලං ධම්මවකඤ්ඤං උදපාදී: සඛනිඤ්ඤි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරෝධධම්මන්ති. අඵ ඛො උපාලි ගහපති දිට්ඨධම්මො පත්තධම්මො විදිත ධම්මො පරියොගාලහ ධම්මො තිණණවිචිකිලේජා විගතකථඛකථො වෙසාරජ්ජපනො අපරපාවචෙයො සඤ්ඤාසාසනෙ හගවන්තං එතදවොච: හඤ්ඤ ව්දනි මයං හන්තෙ ගච්ජාම. බහුකිච්ජා මයං බහුකරණීයාති. යස්සදුති නිං ගහපති කාලං මඤ්ඤාසීති.

අඵ ඛො උපාලි ගහපති හගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤිතං අනුමොදිතං උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙතී පදකම්භං කන්ධා යෙන සකං තිවෙසනං තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා දෙවාරිකං ආමනෙතයි : අජ්ජතග්ගෙ සම්ම දෙවාරික, ආචරාමි ආරං නිගණ්ඨානං නිගණ්ඨිනං, අනාවටං ආරං හගවතො භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං, සචෙ කොචී නිගණ්ඨා ආගච්ජති. තමෙතං නිං එවං චදෙය්‍යායි : තිට්ඨ හන්තෙ, මා පාපිසි, අජ්ජතග්ගෙ උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතො. අවටං ආරං නිගණ්ඨානං, නිගණ්ඨිනං, අනාවටං ආරං හගවතො භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං, උපාසකානං උපාසිකානං. සචෙ තෙ හන්තෙ පිණ්ණිකෙන අන්ථො එත්ථෙව තිට්ඨ එත්ථෙව තෙ ආහරියන්ති. එවං හන්තෙති ඛො දෙවාරිකො උපාලියං ගහපතියං පච්චස්සොයි.

අස්සොයි ඛො දීඝතපස්සී නිගණ්ඨා උපාලි කිර ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතොති. අඵ ඛො දීඝතපස්සී නිගණ්ඨා යෙන නිගණ්ඨා නාතිපුන්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා නිගණ්ඨා නාතිපුන්තං එතදවොච: සුතං මෙතං හන්තෙ උපාලි කිර ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතොති. අට්ඨානං ඛො එතං තපස්සී අනවකාසො යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගච්ජෙය්‍ය. ථානඤ්ඤ ඛො එතං විජ්ජති යං සමණො ගොතමො උපාලියං ගහපතියං සාවකත්තං උපගච්ජෙය්‍යාති. දුතිගමි ඛො—පෙ— තතිගමි ඛො දීඝතපස්සී නිගණ්ඨා නිගණ්ඨා නාතිපුන්තං එතදවොච: සුතං මෙතං හන්තෙ, උපාලි කිර ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතොති. අට්ඨානං ඛො එතං තපස්සී අනවකාසො යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගච්ජෙය්‍ය. ථානඤ්ඤ ඛො එතං විජ්ජති යං සමණො ගොතමො උපාලියං ගහපතියං සාවකත්තං උපගච්ජෙය්‍යාති. හඤ්ඤ වාහං හන්තෙ ගච්ජාමි යාච ජානාමි යදි වා උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතො යදි වා නොති. ගච්ජ නිං තපස්සී ජානාමි යදි වා උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතො යදි වා නොති.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාලි ගැඟුවහට පිළිවෙළ කරා වදළුණේක. ඒ මෙසේ යැ : දනකරා යැ ශීලකරා යැ ස්වරීකරා යැ කාමයන්ගේ ආදීනව යැ, ලමු බව යැ, කෙලෙසිලී බව යැ. තෙන්නුමග්‍යෙහි ආනිසංස යැ යන මේ වදළුණේක. යම් විටෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාලි ගහපතිහු කල‍්‍ය සිත් ඇත්තහු මෘදු සිත් ඇත්තහු විනිවරණ සිත් ඇත්තහු උදුහ සිත් ඇත්තහු ප්‍රසන්න සිත් ඇත්තහු දැනගත්සේක් ද එකල්හි බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුක්කංසික දෙශනාවක් ඇද්ද ඒ දුඛසත්‍යය සමුදයසත්‍යය නිරෝධසත්‍යය මාර්ගසත්‍යය වදළුණේක. යම්සේ පහ වූ කිලුටු ඇති ඉද්ධ වසුරුගේ මොනොවට රජත් ගත්තො ද එසෙසින් මැ උපාලි ගහපතිහට එ අස්තෙහි මැ විගතරජස් ඇති විගතමල ඇති ධර්මවක්‍රම පහළ විය : 'යම්කිසි සමුදයධර්මයක් ඇද්ද එ හැම නිරුද්ධ වන ස්වභාව ඇතැ'යි. ඉක්බිති උපාලි ගහපති දුටු (සිටසක්) දහම් ඇතිගේ පැමිණි දහම් ඇතිගේ දත් දහම් ඇතිගේ බැසගත් දහම් ඇතිගේ කරණය කළ විවිකිත්සා ඇතිගේ පහවූ සැක ඇතිගේ විහාරද බවට පැමිණිගේ ශාසනාශාසනගේ පරපුතාය රහිත වූගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : 'වහන්ස, අපි දන් යම්හ. අපි බොහෝ කිස ඇතියම්හ. බොහෝ කරණ ඇතියම්හ'යි. ගැඟුවිය, තෙපි දන් එයට කල් දනුව'යි.

ඉක්බිති උපාලි ගැඟුවී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවන් පිළිගෙන හුනස්තෙන් නැවී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ පැදකුණු කොට සිය නිවෙස්න කරා එළැඹිගේ යැ. එළැඹි ද්වාරපාලයා කැඳවී යැ. 'සගය, දෙවාරිකය, අද පවත් කොට තුවට තුවටු දෙපසට දෙර වසමි. අප බුදුන්ගේ මහණ මෙහෙණ උවසු උවැසියනට දෙර විවෘත වෙයි. ඉදින් යම් මැ තුවටෙක් ආ නම් තුළුන්ට තෙපි මෙසේ කියව. වහන්ස, සිටිනු මැනැවැ, නො පිටිසෙනු මැනැවැ, අද පවත් කොට උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ යැ. තුවට තුවටුනට දෙර ඇවිටිණ. බුදුන්ගේ මහණ මෙහෙණ උවසු උවැසියනට දෙර නො ඇවිටිණි. වහන්ස, ඉදින් කොපට පිණ්ඩයෙන් වැඩ වෙ නම් මෙහි මැ සිටිනු මැනැවැ. කොපට මෙහි ලෑ මැ ගෙන එකි'යි. (කියා ගෙට වන.) වහන්ස, එසේ යයි දෙරටු ගොටු උපාලි ගැඟුවහට පිළිවදන් දිනි.

දීඝිතපස්ථි තුවට 'උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට පැමිණිගේ යැ'යි ඇයි. එකල්හි දීඝිතපස්ථි තුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා කරා ගියේ, ගොස් නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ ලෑ 'යි තෙල මා විසින් අසනලද්'යි. තපස්ථිය, උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නො නිසි යැ. අවකාශ ද නැත. 'මහණ ගොයුම් උපාලි ගැඟුවීහුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නිසි යැ යි කී. දෙවනවට ද . . . . තෙවනවට ද දීඝිතපස්ථි තුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාගට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවුබවට පැමිණිගේ ලෑ'යි තෙල මා විසින් අසනලදී. තපස්ථිය, 'උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නො නිසි යැ. 'මහණ ගොයුම් උපාලි ගැඟුවීහුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල කරුණ ඇතැ'යි කී. වහන්ස, දන් මම යමි. උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ හෝ නොහොත් නො ගියේ හෝ'යි දැනීම මැ යැ. තපස්ථිය තෙපි යව. උපාලි ගැඟුවී මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ හෝ නොහොත් නොගියේ හෝ'යි දන්ව යි.

අථ බො දිඝතපසයි නිගණ්ඨො යෙන උපාලියං ගහපතිං නිවේසනං
 තෙනුපසඛකමි. අද්දසා බො දෙවාරිකො දිඝතපසයිං නිගණ්ඨං දුරතොච
 ආගච්ඡන්තං. දිඛාන දිඝතපසයිං නිගණ්ඨං එතදවොච: කිට්ඨි හන්තො,
 මා පාවිසි. අජ්ඣකංගෙ උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං
 උපගතො, ආචටං ඥාරං නිගණ්ඨානං නිගණ්ඨිනං, අනාවටං ඥාරං
 හගචතො භක්ඛුනං භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං සචේ තෙ
 හන්තො පිණ්ඩකෙන අපේඨ, එතේච කිට්ඨි. එතේච තෙ
 ආභරික්ඛන්තීති. න මෙ ආදුසො පිණ්ඩකෙන අපේඨාති චනා තතො
 පටිතිචතතිතා යෙන නිගණ්ඨො නාතපුත්තො තෙනුපසඛකමි.
 උපසඛකමිතා නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: සචටංගෙච බො
 හන්තො යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං
 උපගතො. එතං බො තෙ අහං හන්තො නාලුඨං: න බො මේතං
 හන්තො රුච්චිති යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං
 ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි හන්තො ගොතමො මායාච්ච, ආචටතිං
 මායං ජානාති, යාය අඤ්ඤාතිත්ඨිතානං සාවකෙ ආචටෙචිති. ආචටෙචා
 බො තෙ හන්තො උපාලි ගහපති සමණෙන ගොතමෙන ආචටෙචිතා
 මායායාති. අට්ඨානං බො එතං තපසයි අනචකාසො යං උපාලි ගහපති
 සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගචේඡය්‍ය. ධානඤ්ච බො එතං
 විජ්ජති යං සමණො ගොතමො උපාලියං ගහපතිං සාවකත්තං
 උපගචේඡය්‍යාති. දුතිගමපි බො -පෙ- තතිගමපි බො දිඝතපසයි
 නිගණ්ඨො නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: සචටං ගෙච බො හන්තො
 යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතො: එතං
 බො තෙ අහං හන්තො නාලුඨං: න බො මේතං හන්තො රුච්චිති,
 යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි
 හන්තො ගොතමො මායාච්ච, ආචටතිං මායං ජානාති. යාය අඤ්ඤා-
 තිත්ඨිතානං සාවකෙ ආචටෙචිති. ආචටෙචා බො තෙ හන්තො උපාලි
 ගහපති සමණෙන ගොතමෙන ආචටෙචිතා මායායාති. අට්ඨානං බො
 එතං තපසයි අනචකාසො යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස
 සාවකත්තං උපගචේඡය්‍ය ධානඤ්ච බො එතං විජ්ජති යං සමණො
 ගොතමො උපාලියං ගහපතිං සාවකත්තං උපගචේඡය්‍ය. හඤ්ච වාහං
 තපසයි ගච්ඡාමි යාය සාමං ගෙච ජානාමි. යදි වා උපාලි ගහපති
 සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතො යදි වා නොති.

අථ බො නිගණ්ඨො නාතපුත්තො මහතියා නිගණ්ඨපරිසාය සද්ධිං
 යෙන උපාලියං ගහපතිං නිවේසනං තෙනුපසඛකමි. අද්දසා බො
 දෙවාරිකො නිගණ්ඨං නාතපුත්තං දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දිඛාන
 නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: කිට්ඨි හන්තො, මා පාවිසි. අජ්ඣකංගෙ
 උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතො, ආචටං
 ඥාරං නිගණ්ඨානං නිගණ්ඨිනං, අනාවටං ඥාරං හගචතො භක්ඛුනං
 භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං සචේ තෙ හන්තො පිණ්ඩකෙන
 අපේඨ, එතේච කිට්ඨි. එතේච තෙ ආභරික්ඛන්තීති. තෙන හි සමම
 දෙවාරික, යෙන උපාලි ගහපති තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා උපාලිං
 ගහපතිං එචං වදෙහි: නිගණ්ඨො හන්තො නාතපුත්තො මහතියා
 නිගණ්ඨපරිසාය සද්ධිං ඛඬිඥාරකොට්ඨකෙ සීතො. සො තෙ දස්සන-
 කාමොති. එචං හන්තොති බො දෙවාරිකො නිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්ස
 පටිස්සුතා යෙන උපාලි ගහපති තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා උපාලිං

ඉක්බිති දීඝිතපස්ඵි නුවච උපාලි ගැහැවිභුගේ නිවෙස්න කරා ගියෙ, දෙරටුගොඩු දීඝිතපස්ඵි නුවච ඵත්තභු දුඨ ලා මැ දිට. දුඨ දීඝිතපස්ඵි නුවචභට තෙල කී : 'වහන්ස, සිටුව. නො වදිනු මැනැවැ. අද පටන් කොට උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්භුගේ සවු බවට ගියෙ යැ. නුවච නුවටුනට දෙර වැසිණ, බුද්ධන්ගේ මහණ වෙහෙණ උචසු උචුසියනට දෙර නො වැසිණ. වහන්ස, ඉදින් තොපට බතින් අඵ ඇත් නම් මෙහි මැ සිටුව. මෙහි ලා මැ තොපට ගෙන එකි'යි කී. 'ඇවත, මට බතින් වැඩෙක් නැතැ'යි කියා එයින් පෙරලා නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා කරා ගියෙ, ගොස් නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, 'උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්භුගේ සවු බවට ගියෙ යැ' යනු සැබෑ මැ යි. වහන්ස, මම තොපගේ තෙල සවු වළභනු නො ලත්මි. වහන්ස, 'උපාලි ගැහැවි මහණ-ගොයුම්භට වාදරොපණ කරන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල මට නො විසුණේ යැ. වහන්ස, මහණ ගොයුම්භු මායා ඇත්තාහ. යම් මායායෙකින් අත්තොටු ටන්ගේ සවුචන් ආවතීන කොට ගනින් ද එබඳු ආවතීනී මායාවක් දන්නාහ. වහන්ස, තොපගේ උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්භු විසින් අවතීනී මායායෙත් ආවර්තිත වැ ඇතැ'යි. තපස්ඵිය 'උපාලි ගැහැවි මහණගොයුම්භුගේ සවු බවට ගියෙ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල චන්තට නො තිසි යැ. අවකාශ ද නැත. 'මහණ ගොයුම් උපාලි ගැහැවිභුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල කරුණ ඇතැ'යි. දෙවනවට දු . . . . කුන්චනවට ද දීඝිතපස්ඵි නුවච නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්භුගේ සවු බවට ගියෙ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල සැබෑ මැ යැ. වහන්ස, මම තොපගේ තෙල සවු වළභන්නට නො ලත්මි. වහන්ස, 'උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්භට වාදරොපණ කරන්නෙ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල මට නො විසුණේ යැ. වහන්ස, මහණ ගොයුම්භු මායාවීහ. යම් මායායෙකින් අත්තොටුචන්ගේ සවුචන් ආවතීන කොට ගනින් ද එබඳු ආවතීනී මායාවක් දන්නාහ. වහන්ස, තොපගේ උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්භු විසින් ආවර්තිත වැ ඇතැ'යි කී. තපස්ඵිය, 'උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්භුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල චන්තට නො තිසි යැ. 'මහණ ගොයුම්භු උපාලි ගැහැවිභුගේ සවු බවට යන්නාහ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි. තපස්ඵිය, එබැවින් මම යමි. උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්භුගේ සවු බවට ගියෙ යැ හෝ නොහොත් නො ගියෙ යැ හො'යි මම මැ දනිමි'යි.

ඉක්බිති නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර මහත් නුවච පිරිස් හා සමඟ උපාලි ගැහැවිභුගේ නිවෙස්න කරා ගියෙ යැ. දෙරටුගොඩු නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා ඵත්තභු දුර දී මැ දිටි. දුඨ නිගණ්ඨ-නාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, සිටුව. නො වදිව, අදපටන් කොට උපාලි ගැහැවි මහණ ගොයුම්භුගේ සවු බවට ගියෙ වෙයි. නුවච-නුවටුනට දෙර ඇවිටිණ. බුද්ධන්ගේ මහණ වෙහෙණ උචසු උචුසියනට දෙර නො ඇවිටිණ. වහන්ස, ඉදින් තොපට බතින් වැඩ ඇත් නම් මෙහි මැ සිටුව. මෙහි ලා මැ තොපට ගෙන එකි'යි කී. සඟය ,දෙවාරිකය, එහෙයින් උපාලි ගැහැවිභු කරා එළැබෙව. එළැඹූ උපාලි ගැහැවිභට මෙසේ කියව :

ගහපතිං එතදවොච: නිගණ්ඨො: හනෙත නාතපුතො: මහතිං: නිගණ්ඨපරිසාය සඤ්ඨං ඔගිඤ්ඤාරකොට්ඨකෙ ඩිවො, සො තෙ දස්සනං කාමොති. තෙන හි සමම දෙවාරික, මජ්ඣිමාය ඤ්ඤාරසාලාය ආසනානි පඤ්ඤපෙතිති. එවං හනෙතති ඛො දෙවාරිකො උපාලිස්ස ගහපතිස්ස පටිස්සුනා: මජ්ඣිමාය ඤ්ඤාරසාලාය ආසනානි පඤ්ඤපෙති: යෙන උපාලි ගහපති තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා උපාලිං ගහපතිං එතදවොච: පඤ්ඤාතනානි ඛො තෙ හනෙත මජ්ඣිමාය ඤ්ඤාරසාලාය ආසනානි. යස්සදති කාලං මඤ්ඤාසිති.

අථ ඛො උපාලි ගහපති යෙන මජ්ඣිමා ඤ්ඤාරසාලා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා යං තත් ආසනං අඤ්ඤාසු සෙට්ඨාසු උත්තමාසු පඤ්ඤාසු තත් තිසිදිනා: දෙවාරිකං ආමනෙතයි: තෙන හි සමම දෙවාරික යෙන නිගණ්ඨො: නාතපුතො: තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා නිගණ්ඨො: නාතපුතං එවං වදෙහි: උපාලි ගහනෙත ගහපති එවමාහ: පටිස කීර හනෙත සචෙ ආකඛිසිති. එවං හනෙතති ඛො දෙවාරිකො උපාලිස්ස ගහපතිස්ස පටිස්සුනා: යෙන නිගණ්ඨො: නාතපුතො: තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා නිගණ්ඨො: නාතපුතං එතදවොච: උපාලි ගහනෙත ගහපති එවමාහ: පටිස කීර හනෙත සචෙ ආකඛිසිති. අථ ඛො නිගණ්ඨො: නාතපුතො: මහතිං: නිගණ්ඨපරිසාය සඤ්ඨං යෙන මජ්ඣිමා ඤ්ඤාරසාලා තෙනුපසඛකමි. අථ ඛො උපාලි ගහපති යං සුදං පුඤ්ඤව යතො පස්සති නිගණ්ඨො: නාතපුතං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන තතො පච්චුගන්තො: යං තත් ආසනං අඤ්ඤාසු සෙට්ඨාසු උත්තමාසු පඤ්ඤාසු, තං උත්තරාසඛෙහන පමජ්ජනා: පටිග්ගහෙතො තිසිදපෙති. තො'දති යං තත් ආසනං අඤ්ඤාසු සෙට්ඨාසු උත්තමාසු පඤ්ඤාසු තත් සාමං තිසිදිනා: නිගණ්ඨො: නාතපුතං එතදවොච: සංවජ්ජනෙත්ඤ්ඤා ඛො හනෙත ආසනානි, සචෙ ආකඛිසි තිසිදති. එවං වුත්තෙත නිගණ්ඨො: නාතපුතො: උපාලිං ගහපතිං එතදවොච: උමමනෙතායි තිං ගහපති, දනෙතායි තිං ගහපති. ගච්ඡාමහං හනෙත සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙස්සාමිති ගන්තො මහතායි වාදසඛකාටෙන පටිඤ්ඤෙතො: ආගන්තො. සෙය්ඨාපි ගහපති පුරිසො අණ්ඨගාරකො ගන්තො උඛ්භතෙහි අණ්ඨගාරි ආගච්ඡන්තො, සෙය්ඨාපි වා පන ගහපති පුරිසො අණ්ඨගාරකො ගන්තො උඛ්භතෙහි අණ්ඨගාරි ආගච්ඡන්තො. එවමෙච ඛො තිං ගහපති ගච්ඡාමහං හනෙත සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙස්සාමිති ගන්තො මහතායි වාදසඛකාටෙන පටිඤ්ඤෙතො: ආගන්තො. අච්චොයි ඛො තිං ගහපති සමණෙන ගොතමෙන අච්චොති යා: මායායාති.

හද්දිකා හනෙත ආච්චොති මායා, කල්‍යාණී හනෙත ආච්චොති මායා, පියා මෙ හනෙත ඤ්ඤාසු සාලොගිතා ඉමාය ආච්චොති යා ආච්චොය්ඤ්ඤා, පියානමපි මෙ අස්ස ඤ්ඤාසු සාලොගිතානං දීඝරන්තං හිතාය සුඛාය. සබ්බෙ වෙපි හනෙත ඛන්තියා ඉමාය ආච්චොති යා ආච්චොය්ඤ්ඤා. සබ්බෙසානමපිස්ස ඛන්තියානං දීඝරන්තං හිතාය සුඛාය. සබ්බෙ වෙපි හනෙත මුග්ගමාණා-පෙ-වෙස්සා-පෙ-සුඤ්ඤා ඉමාය ආච්චොති යා ආච්චොය්ඤ්ඤා, සබ්බෙසානමපිස්ස සුඤ්ඤානං දීඝරන්තං හිතාය සුඛාය. සදෙවකො වෙපි

1. සංවජ්ජනනි-මජ්ඣං. 2. සබ්බෙසානමපස්ස-සීඝ්‍ර.

'වහන්ස, නිගණ්ඨනාහසුත්‍ර මහත් නුවටපිරිස් හා සමඟ බිහි දෙරකොටුයෙහි සිටිය යැ. හෙ තොප දක්නා කැමැත්තේ යැ'යි. 'වහන්ස, එසේ යැ'යි දෙවාරික නුවටනහසුත්තට පිළිවදන් දී උපාලි ගැහැවිහු කරා එළැඹිය යැ. එළැඹි උපාලි ගැහැවිහට තෙල කී : 'වහන්ස, නුවටනහසුත් මහත් නුවටපිරිස් හා සමඟ බිහි දෙරකොටුයෙහි සිටිය යැ. හෙ තොප දක්නා කැමැත්තැ'යි. සඟය දෙවාරිකය, එහෙයින් මධ්‍යම ද්වාරඝාලායෙහි අසුන් පත්වැලට යි. 'වහන්ස, එසේ යැ'යි දෙවාරිකයා උපාලි ගැහැවිහට පිළිවදන් දී මධ්‍යම ද්වාරඝාලායෙහි අසුන් පත්වූ උපාලි ගැහැවිහු කරා එළැඹිය යැ. එළැඹි උපාලි ගැහැවිහට තෙල කී : 'වහන්ස, මධ්‍යම ද්වාරඝාලායෙහි තොපට අසුන් පනවනලද, දන් එයට කල් දනුව'යි කී.

ඉක්බිති උපාලි ගැහැවි මධ්‍යම ද්වාරඝාලාව කරා එළැඹිය යැ. එළැඹි එහි අග්‍ර වූත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූත් උත්තම වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් අස්තෙක් වී ද එහි හිඳ දෙවාරිකයා කැදවී-සඟය, දෙවාරිකය, එහෙයින් නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයා කරා එළැඹිව. එළැඹි නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයාට මෙසේ කියව : 'වහන්ස, උපාලි ගැහැවි මෙසේ කියයි : 'වහන්ස, ඉදින් කැමැත්තෙහි නම් වදුව'යි 'වහන්ස, එසේ යැ'යි දෙවාරිකයා උපාලි ගැහැවිහට පිළිවදන් දී නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයා කරා එළැඹිය යැ. එළැඹි නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැහැවි මෙසේ කියයි : 'වහන්ස, ඉදින් කැමැත්තෙහි නම් වදුව'යි. එකල්හි නිගණ්ඨනාහසුත් මහත් නුවටපිරිස් හා සමඟ මධ්‍යම ද්වාරඝාලාව කරා එළැඹිය යැ. ඉක්බිති උපාලි ගැහැවි යම් තැනෙකැ සිට පෙර යම් නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයකු එන්නහු දුටු දී මැ දක්නේ ද දක එතැන සිට පෙරගමන් කොට එහි අග්‍ර වූත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූත් උත්තම වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් අස්තෙක් වී නම් එය උත්තරාසඛිතයෙන් පිස පරිග්‍රහ කොට බලා හිඳුවාලයි. හෙ දන් එහි අග්‍ර වූත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූත් උත්තම වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් අස්තෙක් වී ද එහි තෙමේ හිඳ නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, අසුන් ඇත. ඉදින් කැමැත්තහු නම් හිඳුව' යි මෙසේ කී කලැ නුවට නහසුත් උපාලි ගැහැවිහට තෙල කී : ගැහැවිය, තෙපි ඇළල ගියහු ? ගැහැවිය තෙපි ජඩ වැ ගියහු ? ' වහන්ස, මම යම්. මහණ ගොයුම්හට වාදරොපණ කෙරෙමි යි ගොස් මහත් වාදබන්ධනයෙන් තීර වැ ආව ? ගැහැවිය, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් අණ්ඩභාරක වැ ගොස් උපුටා හළ අණ්ඩයෙන් යුතු වැ එන්නේ වෙ ද, ගැහැවිය, යම්කෙ පුරුෂයෙක් අණ්ඩභාරක වැ ගොස් උපුටාහළ ඇසින් යුතු වැ එන්නේ වෙ ද, ගැහැවිය, එසේ මැ තෙපි ' වහන්ස, මම යම්. මහණ ගොයුම්හට වාදරොපණ කෙරෙමි ' යි ගොස් මහත් වාදබන්ධනයෙන් ප්‍රතිමුක්ත වැ ආව. ගැහැවිය, තෙපි මහණ ගොයම්හු විසින් ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තන ව ? යි.

වහන්ස, ආවර්තනී මායා හදු යැ. වහන්ස, ආවර්තනී මායා කල්‍යාණි යැ. වහන්ස, මාගේ ප්‍රිය නැසාලේ නැයෝ මෙ ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තන වෙද්ද මාගේ ප්‍රිය වූ නැසාලේ නැයනට ද බොහෝ කල් හිතයට සුබයට වැටෙයි. වහන්ස, හැම ක්ෂත්‍රියයෝ ද මේ ආවර්තනීමායායෙන් ආවර්තන වෙද්ද, හැම ක්ෂත්‍රියයනට ද බොහෝ කල් හිතයට සුබයට වැටෙයි. වහන්ස, හැම බමුණෝ ද . . . හැම වෛශ්‍යයෝ ද . . . හැම, ඉදුයෝ ද මෙ ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තන වෙද්ද එ හැම ඉදුයනට ද බොහෝ කල් හිතයට සුබයට

හනොන ඥානො සමාරකො සමුගමකො සංඝමණ්ඩ්‍රාගමිණී පජා සදෙවමිනුසා ඉමං ආචරිතියා ආචරෙට්ඨා, සදෙවකසංපිසා¹ ඥාතසං සමාරකසං සමුගමකසං සංඝමණ්ඩ්‍රාගමිණීයා පජා සදෙවමනුසාය දීඝරතං තිතාය සුඛාය. තෙන හි හනොන උපමනො කරිසාමි. උපමායපිධෙකච්චෙ විඤ්ඤ පුරිසා භාසිතසං අජං ආජානන්ති.

භූතපුබ්බං හනොන අඤ්ඤතරසං මුගමිණසං ජිණ්ණසං වුඬ්ඬසං මහලුකසං දහරා මාණවිකා පජාපති අභොසි ගබ්හිති උපවිජ්ඤ්ඤා අථ ඛො හනොන සා මාණවිකා තං මුගමිණං ඵතදවොච: ගච්ඡ තිං මුගමිණං, ආපණං මකකට්ඨාපකං කිණ්ණිකා ආනෙහි යො මෙ කුමාරකසං කීලාපනකො හවිසාහිති. ඵලං වුතොන හනොන සො මුගමිණො තං මාණවිකං ඵතදවොච: ආගමෙහි තාච භොති යාච විජායසි. සචෙ තිං භොති කුමාරකං විජායසාසි, තසං තෙ අභං ආපණං මකකට්ඨාපකං කිණ්ණිකා ආනෙසාමි.² යො තෙ කුමාරකසං කීලාපනකො හවිසාහිති. සචෙ පහ තිං භොති කුමාරිකං විජායසාසි, තසං තෙ අභං ආපණං මකකට්ඨාපකං කිණ්ණිකා ආනෙසාමි. යා තෙ කුමාරිකාය කීලාපතිකා හවිසාහිති. දුතියමපි ඛො හනොන-පෙ-කීලාපතිකා හවිසාහිති. තතියමපි ඛො හනොන සා මාණවිකා තං මුගමිණං ඵතදවොච: ගච්ඡ තිං මුගමිණං ආපණං මකකට්ඨාපකං කිණ්ණිකා ආනෙහි යො මෙ කුමාරකසං කීලාපනකො හවිසාහිති. අථ ඛො හනොන සො මුගමිණො තසං මාණවිකාය සාරනොනා පවිබ්ඬ්ඬවිතොනා ආපණං මකකට්ඨාපකං කිණ්ණිකා ආනෙති තං මාණවිකං ඵතදවොච: අයං තෙ භොති ආපණං මකකට්ඨාපකො කිණ්ණිකා ආනිතො යො තෙ කුමාරකසං කීලාපනකො හවිසාහිති. ඵලං වුතොන හනොන සා මාණවිකා තං මුගමිණං ඵතදවොච: ගච්ඡ තිං මුගමිණං, ඉමං මකකට්ඨාපකං ආදාය යෙන රත්තපාණී රජකපුතොනා තෙකුපසඛකමි. උපසඛකමිතිා රත්තපාණී රජකපුතනං ඵලං වදෙති: ඉච්ඡාමහං සම්ම රත්තපාණී, ඉමං මකකට්ඨාපකං පිතාචලොපනං නාම රඛකජාතං රඤ්ඤ්තං ආකොචිතපච්චාකොචිතං උභතොභාගවිමච්චන්ති. අථ ඛො හනොන සො මුගමිණො තසං මාණවිකාය සාරනොනා පවිබ්ඬ්ඬවිතොනා තං මකකට්ඨාපකං ආදාය යෙන රත්තපාණී රජකපුතොනා තෙකුපසඛකමි. උපසඛකමිතිා රත්තපාණී රජකපුතනං ඵතදවොච: ඉච්ඡාමහං සම්ම රත්තපාණී, ඉමං මකකට්ඨාපකං පිතාචලොපනං නාම රඛකජාතං රඤ්ඤ්තං ආකොචිතපච්චාකොචිතං උභතොභාගවිමච්චන්ති. ඵලං වුතොන හනොන රත්තපාණී රජකපුතොනා තං මුගමිණං ඵතදවොච: අයං ඛො තෙ හනොන මකකට්ඨාපකො රඛකකමිමො හි ඛො, නො ආකොචිතකමිමො නො විමජ්ජනකමිමොති. ඵලමෙච ඛො හනොන ඛාලානං නිගණ්ඨානං වාදො රඛකකමිමො හි ඛො ඛාලානං නො පණ්ණිතානං, නො අනුයොගකමිමො, නො විමජ්ජනකමිමො. අථ ඛො හනොන සො මුගමිණො අපරෙන සම්යෙත නචං දුසාසුගං ආදාය යෙන රත්තපාණී රජකපුතොනා තෙකුපසඛකමි. උපසඛකමිතිා රත්තපාණී රජකපුතනං ඵතදවොච: ඉච්ඡාමහං සම්ම රත්තපාණී, ඉමං නචං දුසාසුගං පිතාචලොපනං නාම රඛකජාතං රඤ්ඤ්තං ආකොචිතපච්චාකොචිතං උභතොභාගවිමච්චන්ති. ඵලං වුතොන හනොන රත්තපාණී රජකපුතොනා තං මුගමිණං ඵතදවොච: ඉදං ඛො තෙ හනොන නචං දුසාසුගං රඛකකමිමොදොච ආකොචිතකමිමොදොච විමජ්ජනකමිමොති. ඵලමෙච ඛො හනොන තසං භගවතො වාදො අරභතො සම්මාසමුඬ්ඬසං රඛකකමිමො චෙච පණ්ණිතානං නො ඛාලානං, අනුයොකමිමො ච විමජ්ජනකමිමො වාති.

1. සදෙවකසං පසං - සිඞ්ඞ. 2. ආණ්ණිකාමි - සිඞ්ඞ.
3. රජ්ජනං - මජ්ඣං. සා:

වැටෙයි. වහන්ස, මරුන් සියො බලුන් සියො සදේවක ලෝකයා ද මහණබලුණන් සියො දෙවි චිත්තීන් සියො ප්‍රජාව ද මෙ ආවර්තනි මායායෙන් ආවර්තන වෙ ද, මරුන් සියො බලුන් සියො සදේවක ලෝකයාහට ද මහණබලුණන් සියො දෙවිචිත්තීන් සියො ප්‍රජාවට ද බොහෝ කල් තිත්තයට සුඛයට වැටෙයි. වහන්ස, එ කරුණින් තොපට උපමාවක් කරමි. කිසි විදුපුරුෂ කෙනෙක්, උපමායෙහුදු භාෂිතයාගේ අර්ථය නුවණ එළවා දනිත්.

වහන්ස, වුවිටි දයෙකි. ජීණ වූ වෘද්ධ වූ මහලු වූ එක්තරා බලුණක්හට ළදරු මෙණෙවියක් භායානී වූ යැ. ගැබ් ඇත්ති වදන වර ළං වැ ඇත්ති වූ යැ. වහන්ස, ඉක්බිති ඒ මෙණෙවි එ බලුණුට තෙල කිවු : ' බලුණ, තෙපි යව. යම් වදුරු පැටෙක් මාගේ කුමරහට කෙළි බඩු වෙ ද, එ බඳු වදුරු පැටකු අවුණුදෙරින්, මිල දී ගෙන එව ' යි. වහන්ස, මෙසේ කී කලා එ බලුණු එ මෙණෙවියට තෙල කී : ' සොදුර, වදන තාක් බලව. සොදුර ඉදින් තෙපි කුමරකු වදන්නවු නම් තොපට මම අවුණුදෙරින් තොපගේ ඒ කුමරුට කෙළි බඩු වන වදුරු පැටකු මිල දී ගෙන එමි. ඉදින් තෙපි කුමරියක වදන්නවු නම් තොපගේ එ කුමරියට කෙළි බඩු වන වදුරු පැටියක අවුණුදෙරින් ගෙන එමි. වහන්ස, දෙවනවට ද . . . . තෙවනවට ද වහන්ස, එ මෙණෙවි එ බලුණුට තෙල කිවු : ' බලුණ තෙපි යව. යම් වදුරුපැටෙක් මාගේ කුමරහට කෙළිබඩු වෙ ද, එබඳු වදුරුපැටකු මිල දී ගෙන එව ' යි. වහන්ස, ඉක්බිති එ බලුණු එ මෙණෙවිය කෙරෙහි ඇලුණේ, පිළිබඳසින් ඇතිගේ අවුණු දෙරින් වදුරුපැටකු මිල දී ගෙනවුත් එ මෙණෙවියට තෙල කී : ' හවිතිය, තොපට වදුරුපැටෙක් මිල දී ගෙන එන ලද. එ තොපගේ කුමරහට කෙළනට නිසි වන්නේ යයි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි එ මෙණෙවි එ බලුණුට තෙල කිවු ය: බලුණ, තෙපි මෙ වදුරුපැටහු ගෙන රහ පොවන රද්දරු කරා එළඹ රහ පොවන රද්දරුහට මෙසේ කියව. යහළු රක්තසාණිය, මම මෙ වදුරු පැටහු රන්වන් රදනින් රදනලඤ්ඤ කොළන පිළිකොළන ලඤ්ඤ දෙපස මට කරනලඤ්ඤ කැමැත්තෙමි' යි. වහන්ස, එසඳ එ බලුණු එ මෙණෙවිය කෙරෙහි ඇලුණේ පිළිබඳසින් ඇත්තේ එ වදුරුපැටහු ගෙන රක්තසාණි රද්දරු කරා එළැඹියේ. එළැඹ රක්තසාණි රද්දරුහට තෙල කී : ' යහළු රක්තසාණිය, මම මෙ වදුරු පැටහු රන්වන් රදනින් රදනලඤ්ඤ කොළන පිළිකොළන ලඤ්ඤ දෙපස මට කරනලඤ්ඤ කැමැත්තෙමි ' යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි රක්තසාණි රද්දරු එ බලුණුට තෙල කී : හිමි, තොපගෙ මෙ වදුරුපොවු රචිතක්ෂම මැ වෙයි. ආකොටනක්ෂම නො වෙයි, විමාර්ජනක්ෂම නො ද වෙ යයි. වහන්ස, එසෙයින් මැ බාල නුවවුන්ගේ වෘද් පණ්ඩිත යනට නො වැ බාලයනට රචිතක්ෂම මැ වෙයි. අනුයොගක්ෂම නො වෙයි, විමාර්ජන ක්ෂම නො ද වෙයි. වහන්ස, ඉක්බිති එ බලුණු මෑතභාගයෙහි අළුත් පිළිසහලක් ගෙන රක්තසාණි රද්දරු කරා එළැඹියේ. එළැඹ රක්තසාණි රද්දරුහට තෙල කී : යහළු රක්තසාණිය, මම මෙ අළුත් පිළිසහල රන්වන් රදනින් රදනා ලඤ්ඤ කොළන පිළිකොළන ලඤ්ඤ දෙපස මට කරනලඤ්ඤ කැමැත්තෙමි' යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි රක්තසාණි රජකපුත්‍ර එ බලුණුට තෙල කී : හිමි, තොපගේ මෙ අළුත් පිළිසහල රචිතක්ෂම ද ආකොටනක්ෂම ද විමාර්ජනක්ෂම ද වෙ යයි. වහන්ස, එසෙයින් මැ එ හඟවක් අර්භක් සමාක්සමබුද්ධයන් වහන්සේගේ කථා බාලයනට නො ව පණ්ඩිතජනයනට රචිතක්ෂම ද අනුයොගක්ෂම ද විමාර්ජනක්ෂම ද වෙ යයි.

සරාජිකා ඛො තං ගභපති පටිසා ඵචිං ජානාති: උපාලි ගභපති නිගණ්ඨස්ස නාතිපුත්තස්ස සාවකොති. කස්ස තං ගභපති සාවකං ඛාරොමාති. ඵචිං වුත්තො උපාලි ගභපති උට්ඨාසාසනා: ඵකංසං උත්තරා-සඛිතං කට්ඨිං යෙන ගභව: තෙනසුඤ්චිමපනාමෙඛා: නිගණ්ඨං නාතිපුත්තං ඵඨදවොච: තෙන හි ගත්තො සුණාහි යස්සා'හං සාවකො:

1. ධිරස්ස විගභමොහස්ස පභින්නඛිලස්ස විජීතවිජයස්ස, අනිභස්ස සුභමච්චතස්ස වුඤ්ඤිලස්ස සාධුපඤ්ඤස්ස, වෙස්සන්තරස්ස¹ විමලස්ස ගභවතො: තස්ස සාවකො'හමස්මි.
2. අකඵඛිකචිස්ස තුඤ්ඤස්ස විත්තලොකාමිතස්ස මුද්දිතස්ස, කතභමණස්ස මනුජස්ස අන්තිමසාරීරස්ස නරස්ස, අනොපමස්ස විරජස්ස ගභවතො: තස්ස සාවකො'හමස්මි.
3. අසංසගස්ස කුලස්ස වෙනසිකස්ස සාරඵවරස්ස, අනුත්තරස්ස රුජිරඛමමස්ස නිකකඛිඛස්ස පභාසකරස්ස, මානවජීදස්ස විරස්ස ගභවතො: තස්ස සාවකො'හමස්මි.
4. නිසභස්ස අපභමෙයස්ස ගමීරීරස්ස මොනපත්තස්ස, ඛෙමඛිකරස්ස දෙවස්ස ඛමමච්චස්ස සංවුත්තත්තස්ස, සඛිතාතිගස්ස මුත්තස්ස ගභවතො: තස්ස සාවකො'හමස්මි.
5. නාගස්ස පත්තසෙතස්ස ඛිණ්ඨංසොජනස්ස මුත්තස්ස, පටිමන්තකස්ස ඛොනස්ස පත්තඤ්චස්ස විධරාගස්ස, දත්තස්ස තිපපඤ්චස්ස ගභවතො: තස්ස සාවකො'හමස්මි.
6. ඉසිසත්තමස්ස අකුභස්ස තෙවිජ්ජස්ස බුගමපත්තස්ස, නභාතිකස්ස² පදකස්ස පස්සඤ්ඤස්ස විද්දිතවෙදස්ස, පුට්ඨදදස්ස සකකස්ස ගභවතො: තස්ස සාවකො'හමස්මි.
7. අරියස්ස භාවිතත්තස්ස පභවිපත්තස්ස වෙය්‍යාකරණස්ස, සනීමතො: විපසස්ස අනතිනිතස්ස නො අපනිතස්ස; අනෙජස්ස විසිප්පත්තස්ස ගභවතො: තස්ස සාවකො'හමස්මි.
8. සමමඤ්ඤස්ස කාසිස්ස අනනුගතන්තරස්ස සුඤ්ඤස්ස, අසිතස්ස අපභිතස්ස³ පච්චිත්තස්ස අග්ගපත්තස්ස; තිණ්ණස්ස තාරයත්තස්ස ගභවතො: තස්ස සාවකො'හමස්මි.
9. සත්තස්ස ඉරිපඤ්ඤස්ස මහාපඤ්ඤස්ස විතලොගස්ස, තථාගතස්ස සුගතස්ස අපභිපුග්ගලස්ස අභමස්ස; විසාරදස්ස නිපුණස්ස ගභවතො: තස්ස සාවකො'හමස්මි.
10. තණ්හවජීදස්ස බුඤ්ඤස්ස විතමුමස්ස අනුපලිත්තස්ස, ආහුණෙයස්ස යකඛස්ස උත්තමපුග්ගලස්ස අකුලස්ස; මභතො: යහග්ගපත්තස්ස ගභවතො: තස්ස සාවකො'හමස්මිති.

1. වෙසමන්තරස්ස - මජ්ඣං, ස්‍යා.   2. නි'භාතිකස්ස - මජ්ඣං.
 3. සමුග්ගතස්ස - මජ්ඣං   4. අපභිතස්ස - මජ්ඣං
 5. අග්ගපත්තස්ස - මජ්ඣං

ගැහැවිය සරාජිකපඪිද් නොප මෙසෙ දනී : ' උපාලි ගැහැවි නිගණ්ඨනානපුත්‍රයාගේ ශ්‍රාවක යෑ ' කියා යි. ගැහැවිය, නොප කවරක්භූගේ ශ්‍රාවක කොට ධරමහ ? යි. මෙසේ කී කල්හි උපාලි ගැහැවි හුනක්නෙන් තැවී උතුරුසර එකක් කොට බුදුන් වහන්සේට දැඩිලි පහවා නිගණ්ඨනානපුත්‍රයාගට තෙල කී : ' වහන්ස, එසේ වී නම් මම යම් කෙනෙකුන්ගේ ශ්‍රාවකයෙමි ද උන් වහන්සේගේ ගුණ අසම :

(1) ධීර වූ හෙවත් පාණ්ඩිතයෙන් සමන්විතය වූ, විගත වූ මොහ ඇති, බිදුනා ලද පඤ්චවෙතොටීල ඇති, දිනන ලද මාත්‍රමාරාදී මාරවිජය ඇති, කෙලසුදායෙන් හා විසාකුසුදායෙන් නිදුක් වූ, දෙවිච්ඡිසුන් කෙරෙහි මොනොවට සමමෙක් ඇති, වැඩු ආචාර ශීල ඇති, සුදුරප්‍රභද ඇති, රාහාදී විෂමය තැරැවී, විගත වූ රාහාදී මල ඇති, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි. (' ඕබ මාගේ ශාස්තෘ වූහ ' යි යු සේ යි.)

(2) අකරංකචී වූ, තුටුසිත් ඇති, වමාල කාමගුණ ඇති, මුදිතාචාරවගයෙන් සතු වූ, කරනලද මහණදම් ඇති, මනුර වූ අන්තිමදේඛධාරී වූ, උක්තම නර වූ අනුපම වූ, විගත කෙලසේරජ් ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(3) භංසය රහිත වූ නිපුණ වූ සත්ත්වයන් විනයනාය කරනු වූ උත්තම ඝාරචී වූ අනුත්තර වූ පච්ඡුධරම ඇති නිශ්ඝටික වූ ඕභාසකර වූ සිද්ධිත ලද මාන ඇති වීර වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(4) අප්‍රතිසමාර්ථයෙන් නිසහ වූ අප්‍රමේය වූ භමිභීර වූ මෝන සධ්‍ධාත ඥානයට පැමිණි කේශිකර වූ වේද සධ්‍ධාත ඥානයෙන් සමන්විතය වූ ධර්මයෙහි පිහිටා සිටී සංවෘත වූ සිත් ඇති ක්ලෙශසධිගයන් ඉක්මැ සිටී වීර වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(5) සියුකරුණෙන් නාග වූ ප්‍රාන්තගයනාසන ඇති ක්ෂිණ වූ සංයොජන ඇති කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණු ප්‍රතිමන්ත්‍රණ ප්‍රභේදයෙන් සමන්විතය වූ මධ්‍යත සධ්‍ධාත ඥානයෙන් සමන්විතය වූ පතිත මානධවර ඇති විකරාග වූ නිර්විභවන වූ ක්ලේශ ප්‍රපඤ්ච රහිත වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(6) සප්තමර්ඪී වූ කුහන නො වූ ත්‍රිවිද්‍යා ඇති ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානයට පැමිණි දේවු කෙලෙස් ඇති ගාරාපද කරණයෙහි කුඹල වූ සන්තූන් කායචිත්ත ඇති විදිත වූ ඥාන ඇති හැමට පළවූ කොට ධර්මදාන දයක වූ සකා වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(7) ආයා වූ වැඩු සිත් ඇති පැමිණියයුතු ගුණයනට පැමිණි විස්තර කොට අර්ථ දක්වන සමාහිමන් වූ විදගිත වූ අර්හත් වූ අදුක්ච වූ තෘෂ්ණා රහිත වූ වභිප්‍රාජ්ත වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(8) සමාග්ගත වූ ධ්‍යායි වූ කෙලෙසුන් විසින් අනුගත නො වූ සිත් ඇති ඉද්ධ වූ අබ්දධ වූ අප්‍රභිණ වූ ප්‍රච්චේත ඇති අග්‍රප්‍රාජ්ත වූ තරණය කළ වතුරොස ඇති අනුත්තර තරණය කරවන ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(9) ඥාන්ත වූ, පොළොව සෙයින් පතළ ප්‍රභේද ඇති මහාප්‍රභේදයෙන් යුක්ත වූ පහ කළ ලොක ඇති තරාගත වූ සුගත වූ අප්‍රතිපුද්ගල වූ අසම වූ විශාරද වූ නිපුණ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(10) විදප්‍ර තෘෂ්ණා ඇති වතුස්සතාචබොධ කළ පහ කළ කෙලෙස්දම් ඇති කෙලෙසුන් විසින් උපලිජ්ජන නො වූ ආහුති පිළිගන්නට නිසි (අනුභාව වගයෙන්) යක්ෂ වූ උක්තම පුද්ගල වූ අතුල වූ මහත් වූ අගපත් යසස් ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

92 වජ්ඣම පණ්ණාසකො - ගඟපඨී වජ්ජයා [2.1.6 උපාලී සුත්තය]

කදු සිඤ්ඤාලයා පන නෙ ගඟපඨී ඉමේ සමණස්ස ගොතමස්ස වණණාති. සෙය්‍යථාපි භනෙත නානාපුප්ථානං මහාපුප්ථරුසි, තමේනං දකෙධා මාලාකාඡේ වා මාලාකාරනෙතවාසී වා විවිතතං මාලං ගජේය්‍ය. එවමේව ඛො භනෙත සො භගවා අනෙකච්ඡේණො අනෙකසතච්ඡේණො සො හි භනෙත වණණාරහස්ස වණණං න කට්ඨස්සතීති.

අඨ ඛො නීතණස්ස භගවනො සකකාරං අසහමානස්ස නනෙථච උණං ලොභීතං චූඛනො උග්ගස්සීති!

උපාලීසුත්තං ජට්ඨං.

ගැහැවිය, මහණ ගොයුම්කුණේ මේ ගුණයේ කොප විසින් කවර කලක එක්රැස් කරනලද්දහු ද ? වහන්ස, යම් පරිදි නානා පුෂ්පයන් පිළිබඳ පුෂ්පරාශියෙක් ඇද්ද තෙල මල් රැස දක්ෂ මාලාකාරයෙක් වෙවයි මල්කරු ඇතුළුයෙක් වෙවයි විසිතුරු මල්දමක් ගොසන්නේ වෙ ද, වහන්ස, එපරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අන්තකවිෂේෂ, අන්තකම වශීය. වහන්ස කවරෙක් නම් වශීයයාගේ ගුණවැනුම් නො කරන්නේ වෙ ද ?

එසඳු බුදුනව සන්තාර නො සහන නුවටනකපුක්වට එ අසුන්හි දී මැ හුණුලේ මුඛින් නැගිණි.

භවැති උපාලිසූත්‍ර යි.

2. 1. 7.

කුකකුරවනිය* සුඛතං

එවං චෙ සුඛං එකං සමීයං භගවා කොලියෙසු විහරති
 හලිඤ්චසතං නාමි කොලියානං තිගමො. අඵ ඛො පුණේණං ච
 කොලියපුඤ්ඤා ගොච්ඤ්ඤා, අවෙලො ච සෙනියො කුකකුරවනියො
 යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිඤ්ඤා පුණේණං කොලියපුඤ්ඤා
 ගොච්ඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිද්ද. අවෙලො පන
 සෙතියො කුකකුරවනියො භගවතා ධද්ධිං සමොද්දි, සමොද්දතියං
 කරං සාර්ඤ්ඤිං විනිසාරෙත්වා කුකකුරෙව පමිකුජ්ඤිං¹ එකමන්තං
 තිසිද්ද. එකමන්තං තිසිතො ඛො පුණේණං කොලියපුඤ්ඤා
 ගොච්ඤ්ඤා භගවන්තං එතදවොච; අයං භනෙත අවෙලො සෙනියො
 කුකකුරවනියො දුකකරකාරකො, ඡමානිකඛිතනං² භුඤ්ඤති. තස්ස
 තං කුකකුරවනං දීඝරන්තං සමන්තං සමාදින්නං, තස්ස කා ගති, කො
 අභිසම්පරයොති. අලං පුණේණං, තිට්ඨතෙතං, මා මං එතං පුච්ඡති.
 දුතියමපිඛො-පෙ-තතියමපි ඛො පුණේණං කොලියපුඤ්ඤා ගොච්ඤ්ඤා
 භගවන්තං එතදවොච; අයං භනෙත අවෙලො සෙනියො කුකකුරවනියො
 දුකකරකාරකො, ඡමානිකඛිතනං² භුඤ්ඤති. තස්ස තං කුකකුරවනං
 දීඝරන්තං සමන්තං සමාදින්නං, තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරයොති.
 අඤ්ඤා ඛො තෙ අභං පුණේණං න ලගාමි; අලං පුණේණං, තිට්ඨතෙතං, මා
 මං එතං පුච්ඡති. අපි ච ඛො ත්‍යාගං ඛ්‍යාකරිස්සාමි.

ඉධ පුණේණං, එකච්චා කුකකුරවනං භාවෙති පරිපුණේණං
 අබ්බොකිණේණං, කුකකුරසීලං භාවෙති පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං,
 කුකකුරවනං භාවෙති පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කුකකුරකප්පං භාවෙති
 පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, සො කුකකුරවනං භාවෙත්වා පරිපුණේණං
 අබ්බොකිණේණං, කුකකුරසීලං භාවෙත්වා පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං,
 කුකකුරවනං භාවෙත්වා පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කුකකුරකප්පං
 භාවෙත්වා පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කායස්ස හෙද පරම්මරණං
 කුකකුරන්තං සභව්‍යතං උපපජ්ඤති, සචෙ ඛො පනස්ස එවං දිට්ඨි
 ගොති: ඉමිනාහං සිලෙත වා, වතෙත වා, තපෙන වා, බ්‍රහ්මචරියෙන වා
 දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤාතරෙ වාති. සාස්ස ගොති මිච්ඡාදිට්ඨි,
 මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස³ ඛො අභං පුණේණං දාන්තං ගතීතං අඤ්ඤාතරං ගතීං
 වද්දමි: තිරං වා තිරව්ඡානගොතිං වා. ඉති ඛො පුණේණං සම්පජ්ඣානං
 කුකකුරවනං කුකකුරන්තං සභව්‍යතං උපනෙති. විපජ්ඣානං⁴ තිරංගතී.

---

* කුකකුරවනිය - මජ්ඣිමනිකායෙ, කුකකුරෙවාද - සූරා
 1. පමිකුජ්ඤිං - සූරා.
 2. { ඡමානිකඛිතනං ගොජ්ඣං - මජ්ඣිමනිකායෙ
 { ඡමායං තිකඛිතනං ගොජ්ඣං - සූරා
 3. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස - මජ්ඣිමනිකායෙ, සූරා, PTS.
 4. විපජ්ඣානං - සිඤ්ඤා.

2. 1. 7

කුකකුරමනිය සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝලිය ජනපදයෙහි හලිද්දවසන නම් කෝලිය නියමගමිහි වැඩවසනසේක. එකල ගෝවුත සමාදාන කළ කෝලිය පුත්‍ර පුණ්ණ හා ගුනකවුත සමාදාන කළ සේනිය නම් තුවට හා දෙදෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹූ ගෝවුත ගත් කෝලියපුත් පුණ්ණ බුදුන් සකසා වැඳ එකත්පස් වූ හිත. බලුතව ගත් සේනිය තුවට බුදුන් හා සමග සතුටු විය. සමෙමාදානයට නිසි කලතුරුහි සිහි කළුපුකු කරා කොට නිමවා කුකුරකු යෙයින් හැකිළිගෙන එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් ගෝවනික කෝලියපුත් පුණ්ණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ. වහන්ස, බලුතව ගත් මේ සේනිය තුවට දුෂ්කරක්‍රියා කරන්නෙක. බිම් ලුවක් වළඳ කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ බලුතව දීඞිරාත්‍රයෙහි පිරිපුන් කොට ගන්නාලදී. ඔහුගේ ගති කවර ? පරලොච්චි උපත් කවර ? යි. 'පුණ්ණය. කම් නැත, තෙල පැන තිබියේවා. තෙල පැන මා නො පුළුවන යි. දෙවනවට ද . . . , තුන්වනවට ද ගෝවනික කෝලියපුත් පුණ්ණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ : ' වහන්ස, බලුතව ගත් මේ සේනිය තුවට දුෂ්කරක්‍රියා කරන්නෙක, බිම් ලුවක් වළඳ කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ බලුතව දීඞිරාත්‍රයෙහි පිරිපුන් කොට සමාදාන කරන ලදී. ඔහු ගේ ගති කවර ? පරලොච්චි කවර ? යි. ' පුණ්ණය, කම් නැත, තෙල තිබියේවා. තෙල පැන මා අතින් නො පුළුවන ' යි, (කිව ද) පුණ්ණය, මම තොප බස් එකැකින් නො ලැබෙමි. වැළිත් තොපට මම ප්‍රකාශ කරමි.

පුණ්ණය, මෙලොච්චි එකෙක් බලුතව අනුත කොට නිරතුරු කොට වඩයි. බලුසිල් අනුත කොට නරතුරු කොට වඩයි. බලුසික් අනුත කොට නරතුරු කොට වඩයි. බලු වෙස් අනුත කොට නරතුරු කොට වඩයි. හේ බලුතව අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා බලුසිල් අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා බලුසික් අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා ගුනකකල්ප අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා කාබුන් මරණිත්මකු ගුනකයන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. ඉදින් ඔහුට මෙවන් දාෂ්ටියක් වේ ද : ' මම මේ ධීලයෙන් හෝ වුතයෙන් හෝ තපසින් හෝ බ්‍රමිසරින් හෝ දෙව් හෝ වෙමිවා අත්‍යාතර දෙවියෙකිම් හෝ වෙමිවා ' යි. ඒ දාෂ්ටිය ඔහුගේ මිසදිටු වෙයි. පුණ්ණය, මම මරාදාෂ්ටිකයාගට දෙගකින් අතුරින් එක්කරා ගතියක් කියමි. එනම් : 'නිඳ හෝ කිරිසත් යොන හෝ ' යි. පුණ්ණය, මෙසේ (දාෂ්ටියෙන් අසම්මිභු වූ) සැපයෙන බලුතව බල්ලන්ගේ සහභාවයට එළවයි. වරදවාහක් දිටු නිඳ එළවයි වදාළේ.

එවං වූතො අවෙලො සෙනිඨො කුකකුරවතිකො පරොදි, අසුති පවතොසි. අඵ ඛො හඟවා පුණ්ණො කොලියපුතො ගොවතිකො එතද්-වොච: එතං ඛො තෙ අහං පුණ්ණං තාලන්තං: අලං පුණ්ණං, තිට්ඨතොතං මා මං එතං පුච්ඡිති. තාහං හතොත එතං රොදුමි, යං මං හඟවා එවමාහ. අපි ච මේ ඉදං හතොත කුකකුරවතං දිඝරතං සමිතං සමා-දිතං. අයඤ්චි හතොත පුණ්ණො කොලියපුතො ගොවතිකො තස්ස තං ගොවතං දිඝරතං සමිතං සමාදිතං. තස්ස කා ගති. කො අභිසම්පරායොති. අලං සෙනිඨ, තිට්ඨතොතං, මා මං එතං පුච්ඡිති. පුඨියමපි ඛො-පෙ-තතිඨපි ඛො අවෙලො සෙනිඨො කුකකුරවතිකො හඟවතං එතද් වොච: අගං හතොත පුණ්ණො කොලියපුතො ගොවතිකො, තස්ස තං ගොවතං දිඝරතං සමිතං සමාදිතං, තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායොති. අඬා ඛො තෙ අහං සෙනිඨ න ලභාමි: අලං සෙනිඨ, තිට්ඨතොතං. මා මං එතං පුච්ඡිති. අපි ච ඛො තාහං ඛා:කරිත්තාමි.

ඉධ සෙනිඨ, එකච්චො ගොවතං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොතිණ්ණං, ගොසිලං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොතිණ්ණං, ගොචිතං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොතිණ්ණං. ගවාකපං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොතිණ්ණං. සො ගොවතං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොතිණ්ණං, ගොසිලං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොතිණ්ණං, ගොචිතං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොතිණ්ණං, ගවාකපං භාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොතිණ්ණං, කායස්ස හෙද පරම්මරණං ගුහනං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. සචෙ ඛො පතස්ස එවං දිට්ඨි හොති: ඉමිනාහං සිලොන වා විතොන වා තපෙන වා බුහමිච්චිසෙන වා දෙවො වා හවිත්තාමි දෙවඤ්ඤානරො වාති. සාස්ස හොති මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාදිට්ඨිකස්සා ඛො අහං සෙනිඨ ද්විතං ගතීතං අඤ්ඤාතරං ගතීං වදාමි: තිරංතං වා තිරිච්ඡානොතිං වා. ඉති ඛො සෙනිඨ සම්පජ්ජමි:තං ගොවතං ගුහනං සහව්‍යතං උපතෙති විපජ්ජමි:තං තිරංතති.

එවං වූතො පුණ්ණො කොලියපුතො ගොවතිකො පරොදි, අසුති පවතොසි. අඵ ඛො හඟවා අවෙලං සෙනිඨො කුකකුරවතිකො එතද්වොච: එතං ඛො තෙ අහං සෙනිඨ, තාලන්තං: අලං සෙනිඨ, තිට්ඨතොතං, මා මං එතං පුච්ඡිති. තාහං හතොත එතං රොදුමි, යං මං හඟවා එවමාහ. අපි ච මේ ඉදං හතොත ගොවතං දිඝරතං සමිතං සමාදිතං. එවං පහතොත අහං හතොත හඟවති: පහොති හඟවා තථා ධම්මං දෙසෙතං යථා අහඤ්චෙවිමං ගොවතං පජ්ඣෙය්‍යං. අයඤ්චි අවෙලො සෙනිඨො කුකකුරවතිකො තං කුකකුරවතං පජ්ඣෙය්‍යාති. තෙන හි පුණ්ණ පුණ්ණාති. සාග්‍රිකං මහසිකරොති. භාසිත්තාමිති. එවං හතොතති ඛො පුණ්ණො කොලියපුතො ගොවතිකො හඟවතො පච්චිග්ගොසි. හඟවා එතද්වොච:

වතතාරිමාති පුණ්ණං කමමාති මීතං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා පච්චෙදිතාති, කතමාති වතතාරි: අච්චි පුණ්ණං කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං, අච්චි පුණ්ණං කමමං සුකතං සුකතවිපාකං, අච්චි පුණ්ණං කමමං කණ්ණසුකතං කණ්ණසුකතවිපාකං, අච්චි පුණ්ණං කමමං අකණ්ණං අසුකතං අකණ්ණා-සුකතවිපාකං කමමං කමමකඛයාය සංවතතති.

මෙසේ වදන කල බලුකව ගත් සෙනිය තුවට හැඩි. කදුර හෙළි. එසඳ භාගාවකුන් වහන්සේ ගොවුත ගත් කොලිය පුත් පුණණතට තෙල වදනේ : ' පුණණය, කම් නැත, තෙල පැන තිබියේවා, මා අතින් තෙල පැන නො පුරවුන ' යි යන තෙල පුණණය, මම නො ලක්මි. භාගාවකුන් වහන්සේ යම් ව්‍යාකරණයක් මා ගෙන මෙසේ වදනුසේක් ද : වහන්ස, මම තෙල ව්‍යාකරණයට නො හබමි. වහන්ස, වැළිත් මා විසින් මේ බලුකව අනුන කොට සමාදන වශයෙන් ගන්නා ලදි. වහන්ස, ගොවුත සමාදන කළ කොලියපුත් මේ පුණණ වෙ ද ඔහු විසින් ඒ ගෝවුතය දීඨිරාත්‍රයෙහි අනුන කොට සමාදන වශයෙන් ගන්නා ලදි. ඔහුගේ ගති කවර ? පරලෝ කවර ? සේනිය කම් නැත, තෙල තිබියේවා. තෙල මා නො පුරවුන 'යි. දෙවනවට ද . . . තුන්වන වට ද බලුකව ගත් සේනිය තුවට භාගාවකුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ : ' වහන්ස, කොලියපුත් මේ පුණණ ගෝවුත ඇත්තෙක. ඔහු විසින් ඒ ගෝවුතය දීඨිරාත්‍රයෙහි අනුන කොට මොනොවට ගන්නාලදි. ඔහුගේ ගති කවර ? පරලෝ කවර ? ' සේනිය, කම් නැත, තෙල තිබියේවා, තෙල මා නො පුරවුන ' (කිව ද) යනු සේනිය මම තොප බස් එකාන්තයෙන් නො ලබමි. වැළිත් මම තොපට ප්‍රකාශ කරමි.

සේනිය, මෙලොව කිසිවෙක් ගෝවුතය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩයි. ගෝඹිලය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩයි. ගෝචිත්තය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩයි. ගොකල්පය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩයි. හේ ගෝවුතය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා ගෝඹිලය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා ගෝචිත්තය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා ගොකල්පය අනුන කොට නරතුරු කොට වඩා කායුත් මරණින් මතු ගෙවිත්තේ සහභාවයට පැමිණෙයි. ඉදින් වනාහි ඕනට මෙබඳු අණවියෙක් වෙ ද : මම මේ ආචාරයෙන් හෝ වුත සමාදනගෙන් හෝ තපසින් හෝ බ්‍රහ්මචර්යාවෙන් හෝ දෙව් හෝ වෙමි, දෙවනාහර හෝ වෙමි ' යි. ඒ අණවි ඔහුගේ මිත්‍යාදණවි වෙයි. සේනිය, මම මිත්‍යාදණවිකයාහට නිරයගතිය හෝ කිරිසන් යෙහිනිය හෝ දෙගනින් අතුරින් එක්තරා ගතියක් කියමි. සේනිය, මෙසේ සම්පජ්ජමාන ගෝවුතය ගවයන්ගේ සහභාවයට එළවයි. විපදාමාන ගෝවුතය නිරයට එළවයි.

මෙසේ වදන කල ගොවුත සමාදන කළ කොලියපුත් පුණණ හැඩි. කදුර හෙළි. එසඳ පුහු බලුකව ගත් සෙනිය අවෙලකයාහට තෙල වදනු : ' සෙනිය, කම් නැත, තෙල තිබියේවා, තෙල කරුණ මා නො පුරවුන්ව ' යි සෙනිය, මම තෙල කරුණ කා අතින් නො ලක්මි. වහන්ස, භාගාවකුන් වහන්සේ මට යම් කරුණක් මෙසේ වදනු සේක් ද, මම තෙල ව්‍යාකරණයට නො හබමි. වැළිත් වහන්ස, මේ ගොවුතය මා විසින් දීර්ඝරාත්‍රයෙහි මොනොවට ගන්නා ලදි, මොනවට සමාදන කරන ලදි. වහන්ස, මම භාගාවකුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙසේ ප්‍රයත්නයෙමි. යම් පරිදි මමත් මේ ගෝවුතය හරනෙමි ද, කුකුරුවන ගත් මේ සේනිය අවෙලකත් ඒ කුකුරුවන හරනේ වෙ ද, එසේ අනම් දෙකන්තට භාගාවකුන් වහන්සේ සමත්ත ' යි. පුණණය, එ කරුණින් අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව, කියමි යි. ' වහන්ස, එසේ යෑ ' යි ගෝවත ගත් කෝලියපුත් පුණණ භාගාවකුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වි. භාගාවකුන් වහන්සේ තෙල වදනුසේක් :

' පුණණය, මම සතර කර්ම කෙතෙක් මා විසින් තමා මැ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රකාශක කොට ප්‍රවිදිත වෑ ඇත. කවර සතර කෙතෙක යත් : පුණණය, කණණ වූ කණණවිපාක වූ කර්මයෙක් ඇත. පුණණය, ඉක්කල වූ ඉක්කලවිපාක ඇති කර්මයෙක් ඇත. පුණණය, කණණඉක්කල වූ කණණඉක්කල විපාක ඇති කර්මයෙක් ඇත. පුණණය, අකණණ අඉක්කල වූ අකණණ අඉක්කල විපාක ඇති කර්මයෙක් වෑවෙන කර්මයෙක් ද ඇති ' යි.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං කණ්ඨං කණ්ඨවිපාකං: ඉධ පුණ්ණ එකච්චො අබ්‍යාපජ්ඣං කායසඛිං රං අභිසඛිරොති. සබ්‍යාපජ්ඣං ච්චිසඛිං රං අභිසඛිරොති. සබ්‍යාපජ්ඣං මනොසඛිං රං අභිසඛිරොති. සො සබ්‍යාපජ්ඣං කායසඛිං රං අභිසඛිරිනා සබ්‍යාපජ්ඣං ච්චිසඛිං රං අභිසඛිරිනා සබ්‍යාපජ්ඣං මනොසඛිං රං අභිසඛිරිනා සබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙතං සබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්‍යාපජ්ඣං එඤ්ඤා චුසන්ති. සො සබ්‍යාපජ්ඣං චුට්ඨො සමානො සබ්‍යාපජ්ඣං වෙදනං වෙදෙති එකන්තපුඤ්ඤං. සෙය්‍යථාපි සත්තා නෙරසිකා ඉති ඛො පුණ්ණ භුතා භුතස්ස උපපන්ති භොති, යං කරොති තෙන උපපජ්ජති. උපපන්නමෙතං එඤ්ඤා චුසන්ති. එවිමහං¹ පුණ්ණ කම්මද්දාදු සත්තාති වදුමි. ඉදං චුච්චති පුණ්ණ කම්මං කණ්ඨං කණ්ඨවිපාකං.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං සුඤ්ඤං සුඤ්ඤවිපාකං: ඉධ පුණ්ණ එකච්චො අබ්‍යාපජ්ඣං කායසඛිං රං අභිසඛිරොති. අබ්‍යාපජ්ඣං ච්චිසඛිං රං අභිසඛිරොති. අබ්‍යාපජ්ඣං මනොසඛිං රං අභිසඛිරොති. සො අබ්‍යාපජ්ඣං කායසඛිං රං අභිසඛිරිනා අබ්‍යාපජ්ඣං ච්චිසඛිං රං අභිසඛිරිනා අබ්‍යාපජ්ඣං මනොසඛිං රං අභිසඛිරිනා අබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති තමෙතං අබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං අබ්‍යාපජ්ඣං එඤ්ඤා චුසන්ති. සො අබ්‍යාපජ්ඣං චුට්ඨො සමානො අබ්‍යාපජ්ඣං වෙදනං වෙදෙති එකන්තපුඤ්ඤං. සෙය්‍යථාපි දෙවා සුභතිණ්ණා. ඉති ඛො පුණ්ණ භුතා භුතස්ස උපපන්ති භොති. යං කරොති තෙන උපපජ්ජති. උපපන්නමෙතං එඤ්ඤා චුසන්ති. එවිමහං¹ පුණ්ණ කම්මද්දාදු සත්තාති වදුමි. ඉදං චුච්චති පුණ්ණ කම්මං සුඤ්ඤං සුඤ්ඤවිපාකං.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං කණ්ඨසුඤ්ඤං කණ්ඨසුඤ්ඤවිපාකං: ඉධ පුණ්ණ එකච්චො සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි කායසඛිං රං අභිසඛිරොති සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි ච්චිසඛිං රං අභිසඛිරොති. සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි මනොසඛිං රං අභිසඛිරොති. සො සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි කායසඛිං රං අභිසඛිරිනා සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි ච්චිසඛිං රං අභිසඛිරිනා සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි මනොසඛිං රං අභිසඛිරිනා සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි ලොකං උපපජ්ජති. තමෙතං සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි එඤ්ඤා චුසන්ති. සො සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි එඤ්ඤා චුට්ඨො සමානො සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි වෙදනං වෙදෙති මොතිණ්ණසුඤ්ඤං, සෙය්‍යථාපි මහස්සා එකච්චො ව දෙවා එකච්චො ව විනිපාතිකා. ඉති ඛො පුණ්ණ භුතා භුතස්ස උපපන්ති භොති. යං කරොති තෙන උපපජ්ජති. උපපන්නමෙතං එඤ්ඤා චුසන්ති. එවිමහං¹ පුණ්ණ කම්මද්දාදු සත්තාති වදුමි. ඉදං චුච්චති පුණ්ණ කම්මං කණ්ඨසුඤ්ඤං කණ්ඨසුඤ්ඤවිපාකං.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං අකණ්ඨං අසුඤ්ඤං අකණ්ඨසුඤ්ඤවිපාකං කම්මකඤ්ඤා² සංචිතන්ති, නත්‍ර පුණ්ණ යමිදං කම්මං කණ්ඨං කණ්ඨවිපාකං තස්ස පහානාය යා චේතනා, යමිදං³ කම්මං සුඤ්ඤං සුඤ්ඤවිපාකං තස්ස පහානාය යා චේතනා, යමිදං³ කම්මං කණ්ඨසුඤ්ඤං

1. එවිමහං-මජ්ඣ. සා. 2. කම්මං කම්මකඤ්ඤා-සීඝ්‍රී.
3. යමිදං-මජ්ඣ. සා.

පුණ්ණය, කාණ්ණය වූ කාණ්ණවිසාක ඇති කර්ම කවරෙ යැ යත් : පුණ්ණය, මෙලොව ඵකෙක් සද්දාම වූ කායසංස්කාර අභිසංස්කරණ කෙරෙයි. සද්දාම වූ වාක් සංස්කාර අභිසංස්කරණ කෙරෙයි. සද්දාම වූ මනාසංස්කාර අභිසංස්කරණ කෙරෙයි. භෙ සද්දාම වූ කායසංස්කාර රැස් කොට සද්දාම වූ වාක් සංස්කාර රැස් කොට සද්දාම වූ මනාසංස්කාර රැස් කොට සද්දාම ලොකයට එළැඹෙයි. සද්දාම ලෝකයට එළැඹී තුලුහු සද්දාම විසාක ස්වර්ගයෝ ස්වර්ග කෙරෙත්. භෙ සද්දාම විසාක ස්වර්ගයෙන් පහස්තාලද්දේ ඵකාන්ත සුඛ වූ සද්දාම වෙද්දා වීදී. නිද රජත් සත්ත්වයන් සෙයිනි. පුණ්ණය, මෙසේ යරාභුත කර්ම භේතුයෙන් සත්ත්වයාගේ උපප්පාදිතය වෙයි. යමක් කෙරේ ද ඵයින් පරලොව එළැඹෙයි. එළැඹී තුලුහු ස්වර්ගයෝ පැහැසැගනිති'යි. පුණ්ණය, මම මෙසෙයිනුදු 'සත්ත්වයෝ කර්මය දයාද කොට ඇතියහ'යි කියමි. පුණ්ණය, මෙය 'කාණ්ණය වූ කාණ්ණ විසාක ඇති කර්මය'යි කියනු ලැබේ.

පුණ්ණය, 'ඉක්කල වූ ඉක්කලවිසාක ඇති කර්මය' කවරෙ යැ යත් : පුණ්ණය, මෙලොව ඵකෙක් නිද්දාම වූ කායසංස්කාර රැස් කෙරෙයි, නිද්දාම වූ වාක්සංස්කාර රැස් කෙරෙයි, නිද්දාම වූ මනාසංස්කාර රැස් කෙරෙයි. භේ නිද්දාම වූ කායසංස්කාර රැස් කොට නිද්දාම වූ වාක්සංස්කාර රැස් කොට නිද්දාම වූ මනාසංස්කාර රැස්කොට නිද්දාම ලොවට එළැඹෙයි, නිද්දාම ලොවට එළැඹීයා වූ තුලුහු නිද්දාම විසාක ඇති ස්වර්ගයෝ පැහැසැගනිත්. භේ නිද්දාම විසාක ඇති පහයින් පහස්තා ලද්දේ මැ ඵකාන්ත සුඛ වූ නිද්දාම වෙද්දා වීදී. සුඛකිණ්ණ දෙවියන් සෙයිනි. පුණ්ණය, මෙසේ යරාභුත කර්ම භේතුයෙන් සත්ත්වයාගේ උප්පත්ති වෙයි. යමක් කෙරේ ද ඵ කර්ම භේතුයෙන් පරලොව එළැඹීම් වෙයි. එළැඹුණු තුලුහු ස්වර්ගයෝ පැහැසැගනිත්. පුණ්ණය, මම මෙසෙයිනුදු 'සත්ත්වයෝ කර්මය දයාද කොට ඇතියහ'යි කියමි. පුණ්ණය, මෙය ඉක්කල වූ ඉක්කලවිසාක ඇති කර්මය'යි කියනු ලැබේ.

පුණ්ණය, කාණ්ණඉක්කල වූ කාණ්ණඉක්කලවිසාක ඇති කර්ම කවරෙ යැ යත් : පුණ්ණය, මෙලොව ඵකෙක් සද්දාම වූත් අද්දාම වූත් කායසංස්කාර රැස් කෙරෙයි. සද්දාම වූත් අද්දාම වූත් වාක්සංස්කාර රැස් කෙරෙයි. සද්දාම වූත් අද්දාම වූත් මනාසංස්කාර රැස් කෙරෙයි. භෙ සද්දාම වූත් අද්දාම වූත් කායසංස්කාර රැස් කොට සද්දාම වූත් අද්දාම වූත් වාක් සංස්කාර රැස් කොට සද්දාම වූත් අද්දාම වූත් මනාසංස්කාර රැස් කොට සද්දාම වූත් අද්දාම වූත් ලෝකයට එළැඹෙයි. සද්දාම වූත් අද්දාම වූත් ලෝකයට එළැඹීයා වූ තුලුහු සද්දාම වූත් අද්දාම වූත් ස්වර්ගයෝ පැහැසැගනිත්. භෙ සද්දාම වූත් අද්දාම වූත් පහයින් පුස්තාලද්දේ මැ සුඛද්දාම මිශ්‍ර වූ සද්දාම වූත් අද්දාම වූත් වෙද්දා වීදී. මිනිසුන් සෙයිනි. ඇතැම් දෙවියනුදු සෙයිනි. ඇතැම් විනිසාකිකයනුදු සෙයිනි. පුණ්ණය, මෙසේ යරාභුත කර්ම භේතුයෙන් සත්ත්වයා ගේ උප්පත්ති වෙයි. යමක් කෙරේ ද ඵ කර්ම භේතුයෙන් උප්පත්ති වෙයි. උප්පත්ත වූ තුලුහු පහස්තු පැහැසැගනිත්. පුණ්ණය, මම මෙසෙයිනිදු 'සත්ත්වයෝ කර්මය දයාද කොට ඇතියහ'යි කියමි. පුණ්ණය, මෙය 'කාණ්ණඉක්කල වූ කාණ්ණඉක්කල විසාක ඇති කර්මය'යි කියනු ලැබේ.

පුණ්ණය, කාණ්ණඉක්කල නො වූ අකාණ්ණඉක්කල විසාක ඇති කර්මක්ෂය පිණිස වැටෙන කර්ම කවරෙ යැ යත් : පුණ්ණය, ඵ ත්‍රිවිධ කර්මයන් කෙරෙහි කාණ්ණය වූ කාණ්ණවිසාක ඇති යම් කර්මයක් ඇද්ද ඵ කර්මයාගේ ප්‍රභාණය සඳහා යම් මාර්ගවේදනායෙක් වී නම්, ඉක්කල වූ ඉක්කලවිසාක ඇති යම් කර්මයක් ඇද්ද ඵ කර්මයාගේ ප්‍රභාණය සඳහා යම් මාර්ගවේදනායෙක් වී නම්, කාණ්ණඉක්කල වූ කාණ්ණඉක්කල විසාක ඇති යම් කර්මයක්

කණ්ණසුකකවිපාකං කුස පභානාය යා වේධනා, ඉදං වූච්චති පුණ්ණ කම්මං අකණ්ණං අසුකකං අකණ්ණාසුකකවිපාකං කම්මකම්මයං සංවතනති. ඉමානි ඛො පුණ්ණ වතතාරි කම්මානි මයා සං අභිඤ්ඤ සචරිකතා පවේදිතානිති.

එවං වූතො පුණ්ණො කොලියපුතො ගොවතීකො හගචන්තං එතදවොච : අභිකකන්තං හන්තො, අභිකකන්තං හන්තො. සෙය්‍යථාපි හන්තො—පෙ—උපාසකං මිං හගචා: ඛා:රෙඤ්ඤ අජ්ඣකයො පාණ්ණපෙනං සරණං ගන්හති. අවෙලො පන සෙනිඤො කුකකුරවතීකො හගචන්තං එතදවොච: අභිකකන්තං හන්තො, අභිකකන්තං හන්තො, සෙය්‍යථාපි හන්තො—පෙ—පකාසිනො. එසාහං හන්තො හගචන්තං සරණං ගච්ඡාමි ඛම්මඤ්ච භිකක්ඛඛසඤ්ච. උගෙය්‍යාහං හන්තො හගචතො සන්තිකො පබ්බජ්ජං. උගෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

සො ඛො සෙනිඤ අඤ්ඤතිථිපුබ්බො ඉමසමිං ඛම්මවිනසෙ අකඛ්ඛති පබ්බජ්ජං, අකඛ්ඛති උපසම්පදං. සො වතතාරො මාසෙ පරිච්චති චතුන්තං මාසානං අච්චයෙන අරභිචිතතා භිකක්ඛු පබ්බාජෙන්නති, උපසම්පාදෙන්නති භිකක්ඛුභාවාය. අපි ච මෙත්ථ පුග්ගලවෙමන්තතා විදිතාති. ගවෙ හන්තො අඤ්ඤතිථිපුබ්බො ඉමසමිං ඛම්මවිනසෙ අකඛ්ඛන්තා පබ්බජ්ජං, අකඛ්ඛන්තා උපසම්පදං, වතතාරො: මාසෙ පරිච්චන්ති. චතුන්තං මාසානං අච්චයෙන අරභිචිතතා භිකක්ඛු පබ්බාජෙන්නති, උපසම්පාදෙන්නති භිකක්ඛුභාවාය. අහං වතතාරි වසානි පරිච්චිකාමි. චතුන්තං මිං වසානං අච්චයෙන අරභිචිතතා භිකක්ඛු පබ්බාජෙන්නතු, උපසම්පාදෙන්නතු භිකක්ඛුභාවායාති. අලත්ථ ඛො අවෙලො සෙනිඤො කුකකුරවතීකො හගචතො සන්තිකො පබ්බජ්ජං, අලත්ථ උපසම්පදං. අචිරුපසම්පන්නො ඛො පභායසමා සෙනිඤො එකො වූපකචේඨා අපමිතො අනාපි පභිතතො විහරන්තො න පිරසෙසම යසානාය කුලපුතො සම්මදෙච අභාරසමා අනාගාරිඨං පබ්බජෙන්නති. නදනුතතරං බ්‍රහ්මචරිඨපරිඤොසානං දිවෙඨව ඛම්මෙ සං අභිඤ්ඤ සචරිකතා උපසම්පජ්ජ ව්භාසි. ඕණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරිඨං, කතං කරණිඨං, නාපරං ඉත්තතායාති අඛ්ඤ්ඤසි අඤ්ඤතරො ඛො පභායසමා සෙනිඤො අරහතං අභොසීති.

කුකකුරවනිත සුතනං සන්තමං.

1. හෙ වතතාරො - මර්ගං.
2. කුකකුරවනිත - මර්ගං, PTS

ආදද, ඒ කර්මයාගේ ප්‍රභාණය සඳහා යම් මාර්ගවේතනයක් වී නම්, පුණ්ණය, මේය 'කෘෂ්ණභුක්තො නො වු අකෘෂ්ණභුක්තවිපාක ආති කර්මක්ෂය පිණිස වැටෙන කර්ම යැ'යි කියනු ලැබේ. පුණ්ණය, මේ සතර කර්මයෝ තමා විසින් මැ විශිෂ්ටඥනයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට මා විසින් සුවිදිතයහ'යි වදාළේ.

මෙසේ වදාළ කලා ගෝටක ගත් කෝලියසුත් පුණ්ණ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ : වහන්ස, ඉමැනැවි, වහන්ස, ඉමැනැවි. වහන්ස, යම්සේ ... භාගාවතුන් වහන්සේ අද පටන් ඉදිරියෙහි දිවි හිමි කොට සරණගීය උපාසකයකු කොට මා ධරන සේක්වා. බලුකව ගත් සේනිය අවේළක භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ : 'වහන්ස, ඉතා මැනැවැ වහන්ස, ඉතා මැනැවැ, වහන්ස, යම් පරිදි ... දෙසනලදද, වහන්ස, තෙල මම භාගාවතුන්වහන්සේ සරණ යෙමි. ධර්මය හා ඩික්ඝගුණු සරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත පැවිද්ද ලැබෙමිවා. උපසම්පත් ලැබෙමිව'යි කී.

සේනිය, අනාතීර්ථක වූ යමෙක් මේ සස්තෙහි පැවිදි උපසම්පත් රූපෙන් නම් ගෙ සාරමසක් වූඵල්ලෙහි පිරිවෙස් පුරයි. සාරමසක්හුගේ ඇවැමෙන් කුටුසිත් ඇති හික්කුහු (ඕහු) හික්කුභාවයට පැවිදි උපසපත් කෙරෙකි. එතෙකු වත් මෙහි ලා මා විසින් පුද්ගලනානාත්වය දන්නා ලද'යි. වහන්ස, ඉදින් අනාතීර්ථක වූවාහු මේ සස්තෙහි පැවිදි උපසම්පත් කැමැති වැ සාරමසක් කල් පිරිවෙස් පුරත් ද, සාරමසක්හුගේ ඇවැමෙන් සිත්ගත් හික්කුහු (ඕහු) හික්කුභාව පිණිස පැවිදි උපසපත් කෙරෙත් ද, මම සතර හවුරුද්දක් පිරිවෙස් පුරන්නෙමි. සතර හවුරුද්දක් ඇවැමෙන් සිත්ගත් හික්කුහු (මා) හික්කුභාවය පිණිස පැවිදි උපසපත් කෙරෙත් වා'යි. කුක්කුරවතීක සේනිය තුවච භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත පැවිදි ලද, උපසම්පත් ලදී. උපසම්පත් ලද නොබෝකල් ඇති ආයුෂ්මත් සේනිය එකලා වූයේ (වස්තු කාමි ක්ලෙශකාමයෙන්) වෙන් වූයේ (කමචහන්ති සිහි එළවීමත්) අප්‍රමත්ත වූයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ (කායඪ්ඪික නිරපෙක්ඝ වැ) හරනලද ආත්මභාව ඇතිවැ වාස කෙරෙමින් නොබෝකලෙකින්මැ යමක් සඳහා අවාර කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, එ අනුත්තර වූ, මාර්ග ඉත්මවයභියාගේ පයභිවසානාය වූ අර්හත්ඵලය ඉභාත්මයෙහි මැ තෙමේ අභිඤ්ඤායෙන් සාක්ෂාත් කොට උපයා වාස කෙළේ යි. ජාතිය ක්ෂය වූ, බමිසර වැස නිමවන ලදී, කර්ණි කරන ලද, මේ අභිත්ඵලය පිණිස කළයුතු අත් කියෙක් නැතැ'යි දත්තේ ය. ආයුෂ්මත් සේනිය වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි අනාතරයෙක් වී.

සත්වැහි කුක්කුරවතීය සූත්‍ර යි.

2. 1. 8

අහයරාජකුමාර සුභතං

එවං මෙ සුභතං, එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළඳවනෙ කලදුකනිවාපෙ. අඵ ඛො අහයො රාජකුමාරො යෙන නිගණ්ඨො නාඨපුඤ්ඤො¹ තෙනුපසඛිකමි, උපසඛිකමිත්වා නිගණ්ඨං නාඨපුඤ්ඤං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අහයං රාජකුමාරං නිගණ්ඨො නාඨපුඤ්ඤො² එතදවොච; එහි නිං රාජකුමාර, සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙති. එවං තෙ කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්බුග්ගච්ඡති³ අහයෙන රාජකුමාරෙන සමණස්ස ගොතමස්ස එවං ඕඨිඤ්ඤස්ස එවං ඕභානුභාවස්ස වාදෙ ආරොපිත්වාති. යථා කථං පනාභං භනෙන සමණස්ස ගොතමස්ස එවං ඕඨිඤ්ඤස්ස එවං ඕභානුභාවස්ස වාදං ආරොපෙස්සාමිති.

එහි නිං රාජකුමාර, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛිකමි, උපසඛිකමිත්වා සමණං ගොතමං එවං චදෙහි: භාසෙය්‍ය නු ඛො භනෙන තථාගතො තං වාචං යා සා වාචා පරෙසං අපට්ඨො අමනාපාති. සචෙ තෙ සමණො ගොතමො එවං පුට්ඨො එවං බ්‍යාකරෙති: භාසෙය්‍ය රාජකුමාර, තථාගතො තං වාචං යා සා වාචා පරෙසං අපට්ඨො අමනාපාති. තමෙනං නිං එවං චදෙය්‍යාසී: අඵ කිඤ්චරති තෙ භනෙන පුට්ඨර්තෙන නානාකරණං, පුට්ඨර්තොපි හි තං වාචං භාසෙය්‍ය, යා සා වාචා පරෙසං අපට්ඨො අමනාපාති. සචෙ පන තෙ සමණො ගොතමො එවං පුට්ඨො එවං බ්‍යාකරෙති: න රාජකුමාර තථාගතො තං වාචං භාසෙය්‍ය යා සා වාචා පරෙසං අපට්ඨො අමනාපාති. තමෙනං නිං එවං චදෙය්‍යාසී: අඵ කිඤ්චරති තෙ භනෙන දෙවදත්තො බ්‍යාකතො: ආපාසිකො දෙවදත්තො, තෙරසිකො දෙවදත්තො, කප්පට්ඨො දෙවදත්තො, අතෙතිවෙජ් දෙවදත්තොති. තාය ච පන තෙ වාචාය දෙවදත්තො කුපිතො අභොසි අනත්තමිත්වාති. ඉමං ඛො තෙ රාජකුමාර, සමණො ගොතමො උභතො කොට්ඨං පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො නෙචි සක්ඛිති උභිලිතුං. නෙචි සක්ඛිති ඕඨිලිතුං⁴. සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසස්ස අයොසිඛ්ඛාටකං⁵ කණ්ඨෙ විලග්ගං, සො නෙචි සක්ඛුණෙය්‍ය උභිලිලිතුං, නෙචි සක්ඛුණෙය්‍ය ඕඨිලිලිතුං. එච්චෙච ඛො තෙ රාජකුමාර සමණො ගොතමො ඉමං උභතොකොට්ඨං පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො නෙචි සක්ඛිති උභිලිලිතුං, නෙචි සක්ඛිති ඕඨිලිලිතුන්ති.

එවං භනෙනති ඛො අහයො රාජකුමාරෙ නිගණ්ඨස්ස නාඨපුඤ්ඤස්ස පට්ඨසුත්වා උට්ඨායාසනා නිගණ්ඨං නාඨපුඤ්ඤං අභිවාදෙත්වා පදකම්ඨං කත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි, උපසඛිකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නස්ස ඛො අහයස්ස රාජකුමාරස්ස සුරියං ඕලොකෙත්වා⁶ එතදභොසී. අනාලො ඛො අඤ්ඤ භගවතො වාදං ආරොපෙත්වා, සෙවදනාභං සකෙ තිවෙසනෙ භගවතො වාදං ආරොපෙස්සාමිති භගවන්තං එතදවොච: අභිවාසෙතු මෙ භනෙන

1. නාඨපුඤ්ඤො - මජ්ඣං.

2. අබ්බුග්ගච්ඡන්ති - මජ්ඣං.

3. ඕඨිඤ්ඤං - ස්‍යා.

4. අයසිඛ්ඛාටකං - ස්‍යා.

5. සුරියං උලොකෙත්වා - මජ්ඣං.

2. 1. 8

අභයරාජ කුමාර සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහකුවර කලන්දකනිවාස නම් වූ වේඨවිනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි (බිම්බිසාර මහරජහු පිත්) අභය රාජකුමාර නිගණ්ඨ නාකපුත්‍රයා කරා එළැඹී වැද එකක්පස් වැ හිත. එකක්පස් වැ හුන් අභය රාජකුමාරයාහට නිගණ්ඨ නාකපුත්‍ර කෙල කී : “ එව රාජකුමාරය, තෙපි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට වාදරොපණය කරව, අභය රජකුමරහු විසින් මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට වාදරොපණ කරන ලද්දී මෙසේ තොප ගේ කල්‍යාණ වූ යසගොස උස් ව නැගේ ” යයි. වහන්ස, මම මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට කිසෙයින් වාදරොපණය කෙරෙමි ද’යි.

එව රාජකුමාරය, තෙපි ශ්‍රමණ ගෞතමයා කරා එළැඹී ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට මෙසේ කියව. “ වහන්ස, යම් වචනයක් අන්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය කියන්නාහු ද’යි, ඉදින් තොප විසින් ශ්‍රමණ ගෞතම මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දේ ‘ රාජකුමාරය, යම් වචනයක් අන්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය කියන්නාහ’යි මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ නම් තෙපි ඔහුට මෙසේ කියව, ‘ වහන්ස, එකල්හි පුහුණුන් පුහුල්ලු හා තොප ගේ නානාකරණය කීමක් ද? පුහුණුන් පුහුල් ද යම් වචනයක් අන්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ ද, ඒ වචනය කියන්නේ යැ’යි යළි ඉදින් ශ්‍රමණ ගෞතම තොප විසින් මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ ද, රාජ කුමාරය, යම් වචනයක් අන්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ නම්, තරාගතයෝ ඒ වචනය නො කියන්නාහ ‘යි. තෙපි ඔහුට මෙසේ කියව : “ වහන්ස, එකල්හි තොප විසින් ‘ දෙව්දත් අපායෙහි උපදිනුයෙක, දෙව්දත් නිරයෙහි උපදිනුයෙක, දෙව්දත් කල්පයක් සිටිනුයෙක, දෙව්දත් (බුදුදහසුන් විසිනුදු) පිළියම් නො කළ ගෙනුයෙකැයි කුමක් හෙයින් දෙව්දත්ත පවසනලද්දේ ද? තවද තොප ගේ ඒ බසින් දෙව්දත් කිපියේ නො සතුටුවුයේ වී’ ” යයි. රාජකුමාරය, තොප විසින් ශ්‍රමණ ගෞතම මේ උභයොකොච්ඡ ප්‍රශ්නය පුළුවුස්නා ලද්දේ වමාරනට හෝ ගළනට හෝ නො මැ හැකි වෙයි. පුරුෂයකුගේ කණ්ඨයෙහි ලෑඟුණු යසහඵවෙක් යම් පරිදි වේ ද ගේ එය වමාරන්නට හෝ ගළනට හෝ නො මැ හැකි වන්නේ යැ. එපරිදි රාජකුමාරය, තොප විසින් ශ්‍රමණ ගෞතම මේ උභයොකොච්ඡ ප්‍රශ්න පුළුවුස්නා ලද්දේ වමාරන්නට නො මැ හැකි වෙයි. ගළනට නො මැ හැකි වෙයි.

වහන්ස, එසේ යැ’යි අභයරාජකුමාර නුවට නාකපුත්තට පිළිවදන් දී හුනස්නෙන් නැඟී නුවට නාකපුත්ත සකසා වැද පැදකුණු ශකාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකක්පසෙකැ හිත. එකක්පසෙක හුන් අභය රාජකුමාරහට හිරු බලා කෙල සිත් වී : අද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වාදරොපණය පිණිස කල් නො වෙයි. දන් මම සෙට සිය නිවසෙහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වාදරොපණ කෙරෙමි’යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැල කෙළේ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන්

භගවා භවාතනාය අත්තවතුඤ්ඤා භත්තනති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්ඤිභාවෙන. අඵ ඛො අභයො රුජකුමාරො භගවතො අධිවාසනං විදිති. උට්ඨායාසනා භගවතනං අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කතා පක්කාමි.

අඵ ඛො භගවා තස්සා රතතියා අඵච්චෙත පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තපීචිරං. ආදාය යෙන අභයස්ස රුජකුමාරස්ස නිවෙසනං තෙත්තපසඛිකමි, උපසඛිකමිති. පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ නිසීදි. අඵ ඛො අභයො රුජකුමාරො භගවතනං පඤ්ඤිතෙන ඛාදනීයෙත භොජනීයෙත සභන්තා සන්තපෙසයි, සම්පවාරෙසි. අඵ ඛො අභයො රුජකුමාරො භගවතනං භුත්තාවං. ඕනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිචං. ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අභයො රුජකුමාරො භගවතනං එතදචොචි:

‘භාසෙය්‍ය හු ඛො භන්තෙ තථාගභො තං වාචං. යා සා වාචා පරෙසං අපට්ඨා අමනාපා’ති. න ඛො¹ රුජකුමාර එකංසෙතාති. එතඤ්ඤා අනස්සං නිගණ්ඨාති. කිම්පන තිං රුජකුමාර එචං වදෙසි: ‘එතඤ්ඤා අනස්සං නිගණ්ඨා’ති. ඉදං භන්තෙ යෙන නිගණ්ඨා. නාතිපුත්තො තෙත්තපසඛිකමි. උපසඛිකමිති. නිගණ්ඨං නාතිපුත්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදං. එකමන්තං නිසින්නං ඛො මං භන්තෙ නිගණ්ඨා නාතිපුත්තො එතදචොචි: එහි තිං රුජකුමාර, සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං. ආරොපෙහි එචං තෙ කල්‍යාණො කිත්තිසඤ්ඤා අභිකුඤ්ඤාච්ඡති “අභයෙන රුජකුමාරෙන සමණස්ස ගොතමස්ස එචං මහිඤ්ඤාසං එචං මහානුභාවස්ස වාදෙ ආරොපිතො”ති. එචං වුත්තෙ අභං භන්තෙ නිගණ්ඨං නාතිපුත්තං එතදචොචං. යථා කථම්පනාහං ගන්තෙ සමණස්ස ගොතමස්ස එචං මහිඤ්ඤාසං එචං මහානුභාවස්ස වාදං ආරොපෙය්‍යාමිති. එහි තිං රුජකුමාර, යෙන සමණො ගොතමො තෙත්තපසඛිකමි. උපසඛිකමිති. සමණං ගොතමං එචං වදෙසි: ‘භාසෙය්‍ය හු ඛො භන්තෙ තථාගභො තං වාචං. යා සා වාචා පරෙසං අපට්ඨා අමනාපා’ති. සචෙ තෙ සමණො ගොතමො එචං පුට්ඨො එචං බ්‍රහ්මචරී: භාසෙය්‍ය රුජකුමාර තථාගභො තං වාචං, යා සා වාචා පරෙසං අපට්ඨා අමනාපාති. තමෙතං තිං එචං වදෙය්‍යාසි: අඵ කිඤ්චරහි තෙ භන්තෙ පුඵුච්ඡතෙ නානාකරණං, පුඵුච්ඡතොපි හි තං වාචං භාසෙය්‍ය, යා සා වාචා පරෙසං අපට්ඨා අමනාපාති. සචෙ පන තෙ සමණො ගොතමො එචං පුට්ඨො එචං බ්‍රහ්මචරී: ‘න රුජකුමාර තථාගභො තං වාචං භාසෙය්‍ය, යා සා වාචා පරෙසං අපට්ඨා අමනාපා’ති. තමෙතං තිං එචං වදෙය්‍යාසි: අඵ කිඤ්චරහි තෙ භන්තෙ දෙවදත්තො බ්‍රහ්මචරී: ආපාගිකො දෙවදත්තො, නෙරගිකො දෙවදත්තො, කප්පට්ඨො දෙවදත්තො, අතෙකිච්චො දෙවදත්තොති. තාය ච පන තෙ වාචාය දෙවදත්තො කුපිතො අභොසි අනත්තමනො’ති. ඉමං ඛො තෙ රුජකුමාර සමණො ගොතමො උගතොකොචිකං පඤ්ඤා පුට්ඨො සමානො නෙච සක්ඛිති උගහිලිත්තුං. නෙච සක්ඛිති ඕහිලිත්තුං. සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසස්ස අයොසිඛ්ඛාචකං කණ්ඨං විලුඤ්ඤා, සො නෙච සක්ඛුණෙය්‍ය උගහිලිත්තුං, නෙච සක්ඛුණෙය්‍ය ඕහිලිත්තුං එචමේච ඛො තෙ රුජකුමාර සමණො ගොතමො ඉමං උගතොකොචිකං පඤ්ඤා පුට්ඨො සමානො නෙච සක්ඛිති උගහිලිත්තුං, නෙච සක්ඛිති ඕහිලිත්තුනති.

1. නඤ්චිත්ථ-මජ්ඣ. ස්‍යා.

වහන්සේ සෙට තමා සිටුවූ වැනි වැ මාගේ බත ඉවසන සේක්වා'යි. භාගාවතුන් වහන්සේ කුණ්ණිමාචයෙන් ඉවසුණේක. එසඳ අභයරාජකුමාර භාගාවතුන් වහන්සේගේ ඉවසුම් දන හුනස්නෙන් නැගී භාගාවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු ශාට්‍ය ගියේ.

ඉක්බිති භාගාවතුන් වහන්සේ එරැය ඇවෑමෙන් පෙරවරු හැඳපෙරෙව් පාසිවුරු ගෙන අභයරාජකුමාරයාගේ නිවෙස්න කරා වැඩියහ. වැඩ, පැන්වූ අස්නෙහි හුන්හ. එසඳ අභයරාජකුමාර භාගාවතුන් වහන්සේ ප්‍රණීත බාදාගෝඡායෙන් සියතින් සතපාලී යැ. මොනොවට පවරාලී යැ. එසඳ අභයරාජකුමාර වළඳා නිමවූ පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත් ඇති භාගාවතුන් වහන්සේ වෙතැ එක්කරා මිටිඅස් නක් ගෙන එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් අභයරාජකුමාර භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ

වහන්ස, තරාගතයන් වහන්සේ යම් බඳු වචනයක් මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වේ, නම් ඒ වචන වදරනසේක් ද ? රාජකුමාරය, මේ කරුණෙහි ලා එකාත්තයෙන් විසඳුම් නැතී. වහන්ස, මේ කරුණෙහි ලා නුවටහු නවහ යි. රාජ කුමාරය, කවර හෙයකින් තෝ මෙසේ කියති ? ' වහන්ස, නුවටහු මෙහි දී නවහ'යි. වහන්ස, මම නුවට නතපුත් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි නුවට නතපුත්හු සකසා වැද එකත්පසෙකැ හිනිමි. වහන්ස, එකත්පසෙකැ හුන් මට නුවට නතපුත් තෙල කී : රාජකුමාරය, තෝ එව. මහණ ගොයුම් හට වාදරෝපණ කරව. එසේ කළ කල ' අභයරාජකුමාරයා විසින් මේ බඳු මහ ඉඝ්භ ඇති මේ බඳු මහත් අනුභාව ඇති මහණ ගොයුම්හට වාදරෝපණ කරන ලද'යි තාගේ කලාණ කීර්තිසෝඝා උස් වැ නැගී යයි. වහන්ස, මෙසේ කී කලා මම නුවට නතපුත්හට තෙල කීම් : ' වහන්ස, මම මේ බඳු මහත් සාද්ධි ඇති මේ බඳු මහත් අනුභාව ඇති මහණ ගොයුම්හට කියෙයිත් නම් වාදරෝපණ කෙරෙමි ද ?'යි රාජකුමාරය, තෝ එව. මහණ ගොයුම්හු කරා එළැඹිව. එළැඹි මෙසේ කියව : ' වහන්ස, තරාගතයන් වහන්සේ මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වූ යම් වචනයක් වේ නම් ඒ වචන වදරන දෑ ද'යි. ඉදින් තා විසින් මහණ ගොයුම් මෙසේ පුරවුස්නා ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ ද : රාජකුමාරය, මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වූ යම් වචනයක් වේ නම් ඒ වචන තරාගතයන් වහන්සේ වදරන දෑ යයි. ප්‍රකාශ කෙරේ ද, තෝ එ මහණගොයුම්හට මෙසේ කියන්නෙහි : ' වහන්ස, එසේ වී නම් පාර්ශ්පතා හා තොප වහන්සේගේ නානාත්ව කීම ? යම හෙයකින් පාර්ශ්පත කෙමෙන් යම් වචනයක් මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් ඒ වචන කියන්නෝ ද' එහෙයිනැයි. ඉදින් වැළිත් මහණ ගොයුම් තා විසින් මෙසේ පුරවුස්නා ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ ද : ' රාජකුමාරය, යම් වචනයක් මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් තරාගතයන් වහන්සේ ඒ වචන නො වදරන දෑ යැ'යි. එ මහණ ගොයුම්හට තෝ මෙසේ කියනෙහි : " වහන්ස, එසේ වී නම් තොප වහන්සේ විසින් ' දෙවදත් අපායෙහි උපදිනුයෙක, දෙවදත් නිරයෙහි උපදිනුයෙක, දෙවදත් කල්පයක් සිටිනුයෙක, දෙවදත් (අභසක් බුදුන් විසිනුද) පිළියම් නො කළ හෙතෙයකැ'යි කුමක් හෙයින් දෙවදත්ත පවසනු ලද්දේ ද ? තවද තොප වහන්සේගේ ඒ බසින් දෙවදත් කිරීමේ නො සතුටු වූයේ වී " යයි. රාජකුමාරය, තොප විසින් හුමණ ගොකම මේ උභතො කොච්ඡ ප්‍රශ්නාප පුරවුස්නා ලද්දේ වමාරන්තට හෝ ගළනට හෝ නො වැ හැකි වෙයි. පුරුමයකුගේ කණ්ඩයෙහි ලැගුණු අයොධිසාටකයෙක් (යසහච්චෙක්) යම් පරිදි වේ ද හේ එය වමාරන්තට හෝ ගළනට නො මැ හැකි වන්නෝ යැ. එපරිදි රාජකුමාරය, තොප විසින් හුමණ ගොකම මේ උභතොකොච්ඡ ප්‍රශ්නා පුරවුස්නා ලද්දේ වමාරන්තට නො මැ හැකි වෙයි, ගළනට නො මැ හැකි වේ " යයි.

තෙන ඛො පන සමධෙන දහරො කුමාරො මිඤ්ඤ උත්තාන-
තෙරසකො අභයස්ස රාජකුමාරස්ස අඛෙක නිසිත්තො ගොති. අථ
ඛො හගවා අභයං රාජකුමාරං එතදවොච: තං කිං මඤ්ඤපි රාජකුමාර,
ආබො'ඤ කුමාරෙ තුඤ්ඤං වා පමාදමනියං ඛාතියං වා පමාදමනියං
ඤ්ඤං වා කථලං වා ශ්‍රීඛෙ ආභරෙරස, කිනන්ති නං කරෙරසාසීති.
ආභරෙරසස්සාහං හන්තෙ. භවෙ අහං හන්තෙ න සකකුණෙරසං
ආදිකෙනෙව ආභතනුං වාමෙන හන්තෙ සිසං පඤ්ඤාභෙතො¹ දක්ඛිණෙන
හන්තෙ වඛිකඛිකුලීං කරිනි: සලොතිතමපි ආභරෙරසං. තං කිස්සභෙකු:
අපි මෙ හන්තෙ කුමාරෙ අනුකමපාති. එවමෙව ඛො රාජකුමාර, යං
තථාගතො වාචං ජානාති අභුතං අතච්ඡං අනන්තසංභිතං, සා ච පරෙසං
අපියා අමනාපා, න තං තථාගතො වාචං භාසති. යමපි තථාගතො
වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනන්තසංභිතං. සා ච පරෙසං අපියා
අමනාපා, තමපි තථාගතො වාචං න භාසති. යඤ්ච ඛො තථාගතො
වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනන්තසංභිතං සා ච පරෙසං අපියා
අමනාපා, තනු කාලඤ්ඤා තථාගතො ගොති තස්සා වාචාය
වෙරසාකරණාය. යං තථාගතො වාචං ජානාති අභුතං අතච්ඡං
අනන්තසංභිතං සා ච පරෙසං පියා මනාපා, න තං තථාගතො වාචං
භාසති. යමපි තථාගතො වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනන්තසංභිතං.
සා ච පරෙසං පියා මනාපා, තමපි තථාගතො වාචං න භාසති.
යඤ්ච ඛො තථාගතො වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනන්තසංභිතං. සා ච
පරෙසං පියා මනාපා, තනු කාලඤ්ඤා තථාගතො ගොති තස්සා
වාචාය වෙරසාකරණාය. තං කිස්ස භෙකු: අපි රාජකුමාර තථාගතස්ස
සන්තෙසු අනුකමපාති.

සෙමෙ හන්තෙ ඛතතිපණ්ණිතාපි බ්‍රාහ්මණපණ්ණිතාපි ගහපති
පණ්ණිතාපි සමඤ්ඤපණ්ණිතාපි පඤ්ඤං අභිසංඛරිනි: තථාගතං උපසඛිකමිත්තා
පුච්ඡන්ති. පුඤ්ඤව චු ඛො එතං හන්තෙ හගවතො වෙතසො
පරිචිතකතිතං ගොති: 'සෙ මං උපසංඛිකමිත්තා එවං පුච්ඡස්සන්ති.
තෙසාහං එවං පුඤ්ඤා එවං බ්‍රාහ්මණාමි'ති උදුහු ධානසො එතං
තථාගතං පටිභානති. තෙන හි රාජකුමාර තඤ්ඤවෙත්ථ පටිපුච්ඡස්සාමි.
යථා තෙ ඛමෙරස. තථා නං බ්‍රාහ්මණෙරසාසී. තං කිං මඤ්ඤපි රාජකුමාර:
කුසලො තං රථස්ස අඛිතපච්චඛිතානනති. එවං හන්තෙ, කුසලො අහං
රථස්ස අඛිතපච්චඛිතානනති, තං කිමමඤ්ඤපි රාජකුමාර: සෙ තං
උපසඛිකමිත්තා එවං පුච්ඡෙරසු: කිං නාමිදං රථස්ස අඛිතපච්චඛිතනති,
පුඤ්ඤ චු ඛො තෙ එතං වෙතසො පරිචිතකතිතං අස්ස: සෙ මං
උපසඛිකමිත්තා එවං පුච්ඡස්සන්ති තෙසාහං එවං පුඤ්ඤා එවං
බ්‍රාහ්මණාමිති. උදුහු ධානසොවෙතං තං පටිභාසෙරසාති. අහං හි
හන්තෙ රථකො සඤ්ඤතො කුසලො රථස්ස අඛිතපච්චඛිතානං,
සබ්බානි මෙ රථස්ස අඛිතපච්චඛිතානි සුච්ඡිතානි, ධානසොවෙතං මං
පටිභාසෙරසාති.

1. පරිඤ්ඤාභෙතො-PTS.

එසමයෙහි උඩුහුරු වැ හෝනා ළදරු කුමරෙක් අභය රාජකුමාරයාගේ ඇකයෙහි හුන්තේ වෙයි. එසඳ ඉදුහු අභය රජකුමරහට තෙල වදළහ : " රාජකුමාරයෙනි, ඒ කීමැයි භහනාව. ඉදින් මෙ කුමර තොපගේ හෝ ප්‍රමාදය නිසා කිරීමවගේ හෝ ප්‍රමාදය නිසා කාණ්ටයක් හෝ කැසිලික්තක් හෝ මුවෙහි තබන්නේ නම් ඔහට කුමක් කරන්නෙහි ද ? යි. වහන්ස, ඔහුගේ එය බැහැර ලන්නෙමි. ඉදින් වහන්ස, මම පළමු පියොවින් මැ බැහැර ලන්නට නො හැකි වීම් නම් වමකින් හිස දැඩි කොට ගෙන දකුණකින් ඇහිලි වක් කොටගෙන ලෙහෙ සහිත වැ ද බැහැර ලන්නෙමි. ඒ කවර හෙයින් යක් : වහන්ස, මට කුමරු කෙරෙහි අනුකම්පායෙක් ඇත. එහෙයින් මැ රාජකුමාර යෙනි, තරාගතයෝ යම් වචනයක් ' අභුත යැ ' අතරා, ' යැ ' අනර්ථසංහිත ' යැ යි දැනින් ද, එ ද මෙරමාහට අප්‍රිය අමතාප වේ ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය නො කියති. තරාගතයෝ යම් වචනයකුත් ' භුත ' යැ ' තරා, ' යැ ' අනර්ථසංහිත ' යැ යි දැනින් ද, එ ද මෙරමාහට අප්‍රිය අමතාප වේ ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය ද නො කියති. තරාගතයෝ වැළින් යම් වචනයකුත් ' භුත ' යැ ' තරා ' යැ ' අර්ථ සංහිත ' යැ යි දැනින් ද, එ ද මෙරමාහට අප්‍රිය අමතාප වේ ද එහිලා තරාගතයෝ එ වදන් විවරණ කරන්නට කල් දන්නාහු වෙති. තරා ගතයෝ යම් වචනයක් ' අභුත ' යැ ' අතරා ' යැ ' අනර්ථසංහිත ' යැ යි දැනින් ද එ ද මෙරමාහට ප්‍රිය මතාප වී ද තරාගතයෝ ඒ වචනය නො වදරති. තරාගතයෝ යම් වචනයකුත් ' භුත ' යැ ' තරා ' යැ ' අනර්ථසංහිත ' යැ යි දැනින් ද එ ද මෙරමාහට ප්‍රිය මතාප වී ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය ද නො කියති. තවද තරාගතයෝ යම් වචනයකුත් ' භුත ' යැ ' තරා ' යැ ' අර්ථසංහිත ' යැ යි දැනින් ද එ ද මෙරමාහට ප්‍රිය මතාප වී ද එහි ලා තරාගතයෝ ඒ වචනය විවරණකරන්නට කල් දන්නාහු වෙති. ඒ කවර හෙයින් යක් : රාජකුමාරය, තරාගතයනට සත්ත්වයන් කෙරෙහි අනුකම්පා ඇති හෙයින්.

වහන්ස, යම් ක්ෂත්‍රිය පණ්ඩිත කෙනෙක් ද බ්‍රාහ්මණ පණ්ඩිත කෙනෙක් ද ගෘහපති පණ්ඩිත කෙනෙක් ද ශ්‍රමණ පණ්ඩිත කෙනෙක් ද ප්‍රශ්න ගොතාගෙන තරාගතයන් කරා එළඹ පුළුවන්නාහු ද, වහන්ස, යම් කෙනෙක් මා කරා එළඹ මෙසේ පුළුවන්නාහු නම් ඔවුනට මම මෙසේ පුළුවන්නා ලද්දේ මෙසේ විසදන්නෙමි' යි භාග්‍යවතුන් විසින් පෙර මැ තෙල කරුණ සිතින් සලකන ලද්දේ වේ ද නොහොත් තැනට උපන් නුවණින් තෙල තරාගතයනට වචනා ද ? යි : රාජකුමාරය, එසේ වී නම් මෙහි ලා තොප මැ පුළුවන්මි. තොපට යම්සේ හැගේ නම් එ පරිද්දෙන් එය පවසව. රාජකුමාරය, එ කීමැයි භහනාව. තෙහි රථයාගේ අවයවයන් පිළිබඳ වැ නිපුණ වූවහු නො ? යි. එසේ යැ වහන්ස, මම රථයාගේ අවයව පිළිබඳ වැ නිපුණයෙමි යි. රාජකුමාරය, එ කීමැයි භහනාව. යම් කෙනෙක් තොප කරා එළඹ මෙසේ පුළුවන්නාහු නම් මේ රථයාගේ කිනම් අවයවයෙක් ද ? යි. යම් කෙනෙක් මා කරා එළඹ මෙසේ පුළුවන්නාහු නම් ඔවුනට මම මෙසේ පුළුවන්නා ලද්දේ මෙසේ පවසන්නෙමි' යි තොප විසින් තෙල පෙර මැ සිතින් විචසන ලද වන්නේ ද, නොහොත් තෙල තැනට උපන් නුවණින් මැ එය තොපට වැටහෙන්නේ ද ? යි. වහන්ස, මම වනාහි ' රථිකයෙකැ ' යි ප්‍රකටයෙමි. රථයාගේ අංගප්‍රත්‍යංග පිළිබඳ වැ නිපුණයෙමි. මා විසින් රථයාගේ සියලු අවයව මොනොවට දන්නා ලද, තැනට උපන් නුවණින් මැ තෙල මට වැටහෙන්නේ යයි.

98 මජ්ඣිමනිකායෙහි අහසෙතිවග්ගො [2.1.8 අ. කුමාර සුඤ්ඤා]

එවමෙව ඛො රාජකුමාර යෙ තෙ ඛතතිපඤ්ඤාපි බ්‍රාහ්මණ-
පඤ්ඤාපි ගහපතිපඤ්ඤාපි සමණපඤ්ඤාපි පඤ්ඤාං අභිසංඛාරිණී:
තථාගතං උපසඛන්තීති පුච්ඡන්ති. එතස්සොචෙතං තථාගතං පටිභානී.
තං කිසස හෙතු : සාභි රාජකුමාර තථාගතස්ස ධම්මධාතු සුඤ්ඤාපිච්ඡිද්ධා:
යස්සා ධම්මධාතුසා සුඤ්ඤාපිච්ඡිද්ධාතා එතස්සොචෙතං තථාගතං පටිභානීති.

එවං චූඤෙන අහසො රාජකුමාරො ගහවන්තං එතදචොච :
අභිසංඛන්තං ගහෙන, අභිසංඛන්තං ගහෙන. —පෙ—අභිසංඛන්තෙ
පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

අහසරාජකුමාරසුඤ්ඤාං අධිකමං.

රාජකුමාරය, එසෙයින් මෑ යම් ක්ෂත්‍රිය පණ්ඩිතයෝ ද බ්‍රාහ්මණ පණ්ඩිතයෝ ද ගෘහපති පණ්ඩිතයෝ ද ශ්‍රමණ පණ්ඩිතයෝ ද ප්‍රශ්න ගොතාගෙන තරාගතයන් කරා එළඹ පුළුවන්නාහු නම් තෙල ස්ථානොත්පත්තිඥනයෙන් මෑ තරාගතයනට වටහයි. එ කවර හෙයින් යත් : රාජකුමාරය, යම් ධර්ම ධාතුචක් මොනොවට ප්‍රතිවේධ කළ හෙයින් තෙල එක් ස්ථානොත්පත්තිඥනයෙන් මෑ තරාගතයනට වටහා ද තරාගතයන් විසින් ඒ ධර්මස්වභාවය මොනොවට ප්‍රතිවේධ කරන ලද්ද යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අභය රාජකුමාර භාගාවතුන් වහන්සේ ට තෙල කී : ' වහන්ස, ඉතා මැනෑවැ ! ' වහන්ස, ඉතා මැනෑවැ . . . අද පටන් කොට දිවිහිම මෑ සරණ ගිය උසාසකයකු කොට මා ධරනසේක් ව'යි.

අට වැනි අභයරාජකුමාර සූත්‍රය යි.

2. 1. 9

බහුවේදනීය¹ සුත්තං

එවිං මේ සුත්තං, එකං සමයං භගවා භාවනීයං විභරති ජේතවනේ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමේ. අථ ඛො පඤ්චකඛේතා ඵපති යෙනායසම්ඵ උදයි තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නිඃ ආයසමන්තං උදයිං අභිවාදෙතිඃ එකමන්තං තිසිද්දි. එකමන්තං තිසිනේතා ඛො පඤ්චකඛේතා ඵපති ආයසමන්තං උදයිං එතදවොච :

‘කති නු ඛො භනෙත උදයි වේදනා වුත්තා භගවතා’ති. තිස්සො ඛො ඵපති.² වේදනා වුත්තා භගවතා සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, අදුක්ඛමසුඛා වේදනා. ඉමා ඛො ඵපති තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතාති. න ඛො භනෙත උදයි තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා, ඥේ වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, යායං භනෙත අදුක්ඛ මසුඛා වේදනා, සන්තයම්ඵ එසා පණීතෙ සුඛෙ වුත්තා භගවතාති.

දුතියමපි ඛො ආයසම්ඵ උදයි පඤ්චකඛිතං ඵපතිං එතදවොච: න ඛො ඵපති² ඥේ වේදනා වුත්තා භගවතා, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, අදුක්ඛමසුඛා වේදනා. ඉමා ඛො ඵපති, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතාති. දුතියමපි ඛො පඤ්චකඛේතා ඵපති ආයසමන්තං උදයිං එතදවොච: න ඛො භනෙත උදයි තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා, ඥේ වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා. යායං භනෙත අදුක්ඛමසුඛා වේදනා, සන්තයම්ඵ එසා පණීතෙ සුඛෙ වුත්තා භගවතාති.

තතියමපි ඛො ආයසම්ඵ උදයි පඤ්චකඛිතං ඵපතිං එතදවොච: න ඛො ඵපති ඥේ වේදනා වුත්තා භගවතා, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, අදුක්ඛමසුඛා වේදනා, ඉමා ඛො ඵපති, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතාති. තතියමපි ඛො පඤ්චකඛේතා ඵපති ආයසමන්තං උදයිං එතදවොච : න ඛො භනෙත උදයි තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා, ඥේ වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා. යායං භනෙත අදුක්ඛමසුඛා වේදනා, සන්තයම්ඵ එසා පණීතෙ සුඛෙ වුත්තා භගවතාති. නෙව ඛො අසකඛී ආයසම්ඵ උදයි පඤ්චකඛිතං ඵපතිං සඤ්ඤපෙභුං. න පනාසකඛී පඤ්චකඛේතා ඵපති ආයසමන්තං උදයිං සඤ්ඤපෙභුං.

අස්සොසි ඛො ආයසම්ඵ ආනඤ්ඤ ආයසමන්තො උදයියස්ස පඤ්චකඛේතන ඵපතිනා සද්ධිං ඉමං කථා සලලාපං. අථ ඛො ආයසම්ඵ ආනඤ්ඤ යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නිඃ භගවන්තං අභිවාදෙතිඃ එකමන්තං තිසිද්දි. එකමන්තං තිසිනේතා ඛො ආයසම්ඵ ආනඤ්ඤ යාවතකො අගොසි. ආයසමන්තො උදයියස්ස පඤ්චකඛේතන ඵපතිනා සද්ධිං කථාසලලාපො, තං සබ්බං භගවන්තො ආරොචෙසි. එවිං වුත්තෙ භගවා ආයසමන්තං ආනඤ්ඤ එතදවොච :

1. බහුවේදනීය - මජ්ඣං. 2. ගභපති - ස්‍යා, PTS

2. 1. 9

බහුවේදනීය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර අනේපිටු සිටුහුගේ දෙවර්ෂි වැඩවසන සේක. එකල්හි පඤ්චකඩග නම් වඩුදෙටු ආයුෂ්මත් (පස්ඬික) උදයි තෙරුන් කරා එළැඹ වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පඤ්චකඩග වඩුදෙටු ආයුෂ්මත් උදයි තෙරුන්ට තෙල සැලකළේ :

ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් කෙතෙක් වේදනා වදරනලද්දහු ද'යි. එපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් තුන් වේදනා කෙතෙක් වදරන ලද්දහ : සුඛවේදනා යැ, දුක්ඛවේදනා යැ, අද්‍යක්ඛමසුඛවේදනා යි. එපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් මේ තුන් වේදනා වදරන ලද යි. වහන්ස, උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා තුනක් නො වදරනලදයැ. භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් වදරන ලද. සුඛවේදනා යැ, දුක්ඛවේදනා යි. වහන්ස, යම් අද්‍යක්ඛමසුඛවේදනාවක් ඇද්ද, තෙල භාග්‍යවතුන් විසින් ආත්ත වූ ප්‍රණීත වූ සුඛයෙහි ලා වදරන ලද්දී යැ.

දෙවනවට ද ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෝ පඤ්චකඩග එපතීහට තෙල කීහ : එපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් නො වදරනලද, භාග්‍යවතුන් විසින් තුන් වේදනා කෙතෙක් වදරන ලදහ : සුඛවේදනා යැ, දුක්ඛවේදනා යැ, අද්‍යක්ඛමසුඛවේදනා යි. එපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් මේ තුන් වේදනාවෝ වදරනලදහ යි. දෙවනවට ද පඤ්චකංග එපති ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවනට තෙල කී : ' වහන්ස, උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා තුනක් නො වදරනලදයැ. භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් වදරන ලදහ : සුඛවේදනා යැ දුක්ඛවේදනා යි. වහන්ස, යම් අද්‍යක්ඛමසුඛ වේදනාවක් ඇද්ද, තෙල භාග්‍යවතුන් විසින් ආත්ත වූ ප්‍රණීත වූ සුඛයෙහි ලා වදරන ලද්දී යි.

තෙවනවට ද ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෝ පඤ්චකංග එපතීහට තෙල කීහ : එපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් නො වදරන ලදයැ, භාග්‍යවතුන් විසින් තුන් වේදනා කෙතෙක් වදරනලදහ : සුඛවේදනා යැ, දුක්ඛවේදනා යැ, අද්‍යක්ඛමසුඛ වේදනා යි. එපතිය භාග්‍යවතුන් විසින් මේ තුන් වේදනාවෝ වදරන ලදහ යි. තෙවනවට ද පඤ්චකංග එපති ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවනට තෙල කී : වහන්ස, උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා තුනක් නො වදරන ලදයැ. භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් වදරන ලදහ : සුඛ වේදනා යැ දුක්ඛවේදනා යි. වහන්ස, යම් අද්‍යක්ඛමසුඛවේදනාවක් ඇද්ද තෙල භාග්‍යවතුන් විසින් ආත්ත වූ ප්‍රණීත වූ සුඛවේදනායෙහි ලා වදරන ලද්දී යි. ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෝ පඤ්චකංග එපතීහට හඟවාලන්නට නො හැකි වූහ. යළි පඤ්චකංග එපති ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවනට හඟවාලන්නට නොහැකි වී.

ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ පඤ්චකංග එපති සමඟ ආයුෂ්මත් උදයි තෙරුන්ගේ මේ කථාසල්ලාපය ඇසූහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ පඤ්චකංග එපති සමඟ ආයුෂ්මත් උදයි තෙරුන්ගේ යම් පමණ කථාසල්ලාපයක් වීද එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකළහ. මෙසේ සැලකළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවනට තෙල වදළහ.

සත්තංයෙව ඛො ආනන්ද පරියායං පඤ්චකඛේතො එපති උදයිස්ස නාබ්බන්තමොදි. සත්තං යෙව ච පන පරියායං උදයි පඤ්චකඛිතස්ස එපතිස්ස නාබ්බන්තමොදි. ද්‍රෝපානන්ද වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, නිසේසාපි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, පඤ්චපි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, ඡපි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන. අට්ඨාර්හපි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, ඡතතිංසාපි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, අට්ඨසතමපි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, එවං පරියාය දෙසිතො ඛො ආනන්ද මයා ධම්මො. එවං පරියායදෙසිතෙ ඛො ආනන්ද මයා ධම්මෙ යෙ අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සුලපිතං න සමනුජාතිස්සනති, න සමනුමඤ්ඤීස්සනති, න සමනුමොදිස්සනති, තෙසමෙතං පාටිකඛිං : හණ්ඨිනජාතා කලගජාතා විවාදපඤ්ඤා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසනතීති විතුදනතා විහරිස්සනති. එවං පරියාය දෙසිතො ඛො ආනන්ද මයා ධම්මො. එවං පරියාය දෙසිතෙ ඛො ආනන්ද මයා ධම්මෙ යෙ අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සුලපිතං සමනුජාතිස්සනති, සමනුමඤ්ඤීස්සනති, සමනුමොදිස්සනති, තෙසමෙතං පාටිකඛිං : සම්ඤ්ඤා සමොදමානා අවිච්ඡේදානා ඛිරොදකීභුතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පිඨවක්ඛුති සමපස්සනතා විහරිස්සනතීති.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ ආනන්ද කාමගුණා, කතමෙ පඤ්ච : චක්ඛුමඤ්ඤාදයා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිගරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, සොධ-විඤ්ඤාදයා සද්දං-පෙ-ඝානවිඤ්ඤාදයා ගතිං-පෙ-ඡ්ච්චාචිඤ්ඤාදයා රසා-පෙ-කායවිඤ්ඤාදයා ඓද්ධිබ්බො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිගරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා, ඉමෙ ඛො ආනන්ද පඤ්ච කාමගුණා. යං ඛො ආනන්ද ඉමෙ පඤ්චකාමගුණෙ පටිච්ච උපාර්ජති සුඛං සොමනස්සං ඉදං වුච්චති කාමසුඛං.

යො ඛො ආනන්ද එවං චදෙයා: එතපරමං සත්තා සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙහතීති. ඉදමස්ස නානුජානාමි. තං කිස්ස හෙතු: අභ්ථානන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්කන්තතතතරඤ්ච පඤ්චතතරඤ්ච. කතමඤ්චානන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්කන්තතතතරඤ්ච පඤ්චතතරඤ්ච: ඉධානන්ද භික්ඛු විච්චේවම්ම කාමෙති විච්චම්ම අකුසලෙති ධම්මෙති සවිතකකං සවිචාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො ආනන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්කන්තතතතරඤ්ච පඤ්චතතරඤ්ච.

යො ඛො අනන්ද එවං චදෙයා: එතපරමං සත්තා සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙහතීති, ඉදමස්ස නානුජානාමි. තං කිස්ස හෙතු: අභ්ථානන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්කන්තතතතරඤ්ච පඤ්චතතරඤ්ච. කතමඤ්චානන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්කන්තතතතරඤ්ච පඤ්චතතරඤ්ච: ඉධානන්ද භික්ඛු විතකකවිචාරානං වුපසමා අජ්ඣතතං සම්පසාදනං චේතසො එකොදිභාමං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො ආනන්ද එතමහා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්කන්තතතතරඤ්ච පඤ්චතතරඤ්ච.

ආනන්දය, පඤ්චකංග ටපති උදයි මහණහුගේ විදාමාන වූ මෑ පයඛායදේහනාව සතුටින් නො පිළිගත්තේ යැ. උදයි මහණ පඤ්චකංග ටපතිහුගේ විදාමාන වූ මෑ පයඛායදේහනාව සතුටින් නො පිළිගති. ආනන්දය, මා විසින් පයඛායවශයෙන් වේදනාවෝ දෙදෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඛායවශයෙන් වේදනාවෝ තුන් දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඛායවශයෙන් වේදනාවෝ සතර දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඛායවශයෙන් වේදනාවෝ අටළොස් දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඛායවශයෙන් වේදනාවෝ සතිස් දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඛායවශයෙන් වේදනාවෝ එක්සිය අට දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. ආනන්දය, මෙසේ මා විසින් ධර්මය පයඛාය දේශිත වෙයි. ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය මෙසේ පයඛාය දේශිත කල්හි යම් කෙනෙක් උතුන්ගේ සුභාෂිතය මනා වචනය නොඅනුදායින් ද, මොනොවට නො හඟිත් ද, අනුමෙවෙනි නො කෙරෙත් ද ඔවුන්ට තෙල කැමැති වියැයුතු ' හටගත් හණ්ඨනා ඇති වෑ හටගත් කලහ ඇති වෑ හටගත් විවාද ඇති වෑ උතුන් මුටසැකින් විද්‍යානු වාස කෙරෙති ' කියා යි. ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය මෙසේ පයඛායදේශිත වෙයි. ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය මෙසේ පයඛාය දේශිත කල්හි යම් කෙනෙක් උතුන්ගේ සුභාෂිතය උතුන්ගේ මනා වචනය මොනොවට අනුදායින් ද මොනොවට හඟිත් ද මොනොවට අනුමෙවෙනි කෙරෙත් ද ඔවුන්ට තෙල කැමැති වියැයුතු : ' සමහ වෑ සම්මොදමාන වෑ විවාද රහිත වෑ ක්ෂිරොදක වෑති වෑ උතුන් ප්‍රිය ඇසින් මොනොවට බලන්නාහු වාස කෙරෙති ' කියා යි.

ආනන්දය, මේ කාමඉණයෝ පස්දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත් : ඉඤ්ච වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රිය ස්වරූප වූ කාමොපසංහිත වූ සිත් ඇලවියැයුතු වූ චක්‍ෂුර්විභේදය රූපයෝ යැ... ශ්‍රොත්‍රවිභේදය වූ ශබ්දයෝ යැ... ස්පර්ශවිභේදය වූ ගන්ධයෝ යැ... ජීව්වාච්චේදය වූ රසයෝ යැ ඉඡ්ච වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රිය ස්වරූප වූ කාමොපසංහිත වූ සිත් ඇලවියැ යුතු වූ කායවිභේදය ස්වරූපයෝ යි. ආනන්දය, මේ පඤ්චකාමඉණයෝ යි. ආනන්දය, මේ පස්කම්ඉණ පිණිස යම් සුඛයෙක් සොමනසායෙක් උපදනේ වේ ද මේ 'කාමසුඛ' යැ යි කියනු ලැබේ.

ආනන්දය, යමෙක් 'සත්ත්වයෝ තෙල පරම කොට සිටුනා සුඛ සොමනසාය විදිති' යි මෙසේ බෙණේ ද ඔහුගේ මේ වචනය නො අනුදාය්. ඒ කවර හෙයින් යත් : ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත. ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ඒ අන්‍ය සුඛය කවරේ යැ යත් : ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වෑ මෑ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වෑ විතර්ක සහිත විචාර සහිත විචේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරේ. ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ඒ අන්‍ය සුඛය තම මේ යැ.

ආනන්දය, යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද 'සත්ත්වයෝ තෙල පරම කොට සිටුනා සුඛ-සොමනසාය විදිති' යි. ඔහුගේ මේ බස නො අනුදාය්. ඒ කවර හෙයින් යත් : ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත. ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූත් ඒ අන්‍ය සුඛය කවරේ යැ යත් : ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ විතර්කවිචාරයන්ගේ සංහිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම් ඇති සිත පිළිබඳ එකඟ බව ඇති විතර්ක රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීති සුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ වනාහි තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරකුච්චො: ඉධානන්ද භික්ඛු පිතිසා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති තතො ච සමපජානො, සුඛකුච්ච කායෙත පටිසංවෙදෙති. ගතතං අරියං ආවික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති. තං තතිතං කුච්චං උපසමපජ්ඣ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමහා සුඛං අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරකුච්චො පණීතතරකුච්චො.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරකුච්චො: ඉධානන්ද භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා සුඛෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ඛමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං කුච්චං උපසමපජ්ඣ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමහා සුඛං අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරකුච්චො පණීතතරකුච්චො.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරකුච්චො: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ඛමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා 'අනන්තො ආකාසො'ති ආකාසානකුච්චායතනං උපසමපජ්ඣ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමහා සුඛං අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරකුච්චො පණීතතරකුච්චො.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරකුච්චො: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානකුච්චායතනං සමතික්ඛමම 'අනන්තං විඤ්ඤාණ'න්ති විඤ්ඤාණකුච්චායතනං උපසමපජ්ඣ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමහා සුඛං අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරකුච්චො පණීතතරකුච්චො.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරකුච්චො: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණකුච්චායතනං සමතික්ඛමම 'නන්ති කිඤ්චි'ති ආතිඤ්චකුච්චායතනං උපසමපජ්ඣ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමහා සුඛං අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරකුච්චො පණීතතරකුච්චො.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරකුච්චො, ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො ආතිඤ්චකුච්චායතනං සමතික්ඛමම තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ඣ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමහා සුඛං අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරකුච්චො පණීතතරකුච්චො.

යො ඛො ආනන්ද එවං වදෙය්‍ය: එතපරමං සත්තා සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙන්නීති ඉදමස්ස නානුජානාමි. තං කියස්ස හෙතු: අත්ඛානන්ද එතමහා සුඛං අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරකුච්චො පණීතතරකුච්චො. කතමකුච්චානන්ද එතමහා සුඛං අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරකුච්චො පණීතතරකුච්චො: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධං උපසමපජ්ඣ විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමහා සුඛං අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරකුච්චො පණීතතරකුච්චො.

1. තතිපජ්ඣානං - සිමු.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තනෙහි මහණ ප්‍රීති විරාගයෙහි උපෙක්කම වැ ද සිති ඇති වැ ද සම්ප්‍රදාන ඇති වැ ද වාස කෙරෙයි. නාම කසිත් සුඛය ද විදී. ආයායෝ යම් ඒ සුඛයක් ගෙන 'උපෙක්කම යැ ස්මාතිමත් යැ සුඛ ව්‍යාප්ත ඇතියෙකැ'යි කියත් ද ඒ තානීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මෙ සුඛය තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වේ.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තනෙහි මහණ සුඛයාගේ ප්‍රභාණයෙහි දුඃඛයාගේ ප්‍රභාණයෙහි කැල මැ සොම්නස් දෙමනසුන්ගේ අස්කඩගමයෙන් අදුබ වූ අසුබ වූ උපෙක්කමයෙන් ජනිත සිති පිරිසිදු බව ඇති චතුර්වධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මෙ සුඛය තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තනෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඤ සමතික්‍රම හෙතුවත් ප්‍රතිසංඤ අස්කඩගම හෙතුවත් නානාත්වසංඤ අමනසිකාර හේතුවත් 'ආකාශය අනන්ත යැ' යි ආකාශානුච්ඡේදන උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මෙ සුඛය තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තනෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශානුච්ඡේදන සමතික්‍රමණය කොට 'විඤ්ඤාන අනන්ත යැ' යි විඤ්ඤානුච්ඡේදන උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මෙ සුඛය තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තනෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤානුච්ඡේදන සමතික්‍රමණය කොට 'කිසිත් නැති' යි ආකිඤ්චිඤ්ඤානුච්ඡේදන උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මෙ සුඛය තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත.) ආනන්දය, මෙ සස්තනෙහි මහණ ආකිඤ්චිඤ්ඤානුච්ඡේදන සමතික්‍රමණය කොට නේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤානුච්ඡේදන උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මෙ සුඛය තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද 'සත්ත්වයෝ තෙල නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා යතනය සුඛ පරම කොට සුඛසොමනසා විදිති' යි ඔහුගේ මෙ බස නො අනුදන්මි. ඒ කවර හෙයින්? ආනන්දය, තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත. ආනන්දය, තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය කවරේ යැ යත් : ආනන්දය, මෙ සස්තනෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤානුච්ඡේදන සමතික්‍රමණය කොට සඤ්ඤාවේදයක නිරෝධය උපයා වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මෙ සුඛය ව්‍යාභි තෙල කී සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

106 මජ්ඣිමනිකායාපට්ඨක-භගවතවග්ගො [2.1.9 බහුවේදනීය සුත්තං]

ථානං බො පනෙතං ආනන්ද විජ්ජති යං අක්කන්දනීජ්ජියං පරිබ්බාජකා ඵලං වදෙය්‍යං: සක්කන්දවේදනිකනිරෝධං සම්මේඤ්ඤායොධමො ආහ. තක්ඛම් සුබ්බසම්මං පක්කන්දපෙති. තසිදං කිංසු, තසිදං කථංසුති. ඵලං වාදිතො ආනන්ද අක්කන්දනීජ්ජියං පරිබ්බාජකා ඵලමස්ස වචනීයා: න බො ආවුසො භගවා සුබ්බසෙව වේදනං සකිංය සුබ්බසම්මං පක්කන්දපෙති. අපි වාටුසො යත්තං යත්තං සුබ්බං උපලබ්භති. යහිං යහිං තං තං තථාගතො සුබ්බසම්මං පක්කන්දපෙතිති.

ඉදමචොච භගවා. අත්තමනො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

බහුවේදනීය¹සුත්තං නිවමං.

---

1. බහු වේදනීය-මජ්ඣ.

ආනන්දය, තෙල කරුණක් ඇත. යම් හෙයකින් අත්තොටු පිරිවැරියෝ මෙසේ බෙණෙත් ද ; 'මහණ ගොයුම් සඤ්ඤාවේදයිත නිරෝධය කියයි. ඒ ද සුඛයෙහි ලා පනවයි. ඒ මේ කරුණ කිම වේ ද? ඒ මේ කරුණ කෙසේ වේ ද? යි. ආනන්දය, මෙසේ බණන අත්තොටු පිරිවැරියෝ මෙසේ කියැවුණු වෙති : 'ඇවත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුඛවේදනාවන් සඳහා සුඛයෙහි ලා නො පනවත්. ඇවත්ති, වැළිත් යම් යම් තෑනෙක සුඛය ලැබේ ද යම් යම් තෑනෙක ඒ ඒ සුඛය වේ ද ඒ ඒ සුඛය තරාභක්‍යන් වහන්සේ නිසුක් සුඛයෙහි ලා පනවති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුණේක. සතුටු සිත් ඇති ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

නව වැනි ඛණ්ඩයේ සුත්‍රය යි.

2. 1. 10

අපණ්ණක සුඛනං

එවං මේ සුඛං. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං යෙන සාලා නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණතාමො නදවසරී. අසොසුං ඛො සාලොයතා බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකා: සමණො ඛලු හො ගොතමො සක්කපුඤ්ඤා සක්කකුලා පඤ්ඤානො කොසලෙසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛු සඛෙසන සද්ධිං සාලං අනුප්පතො. නං ඛො පන භගවනං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අභිභුක්තො: ඉතිපි යො භගවා අරහා සමමා සමුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරේ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවම්පුස්සානං බුද්ධො භගවාති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුගමකං සසාමණ්ඩ්‍රාගමණීං පජං සදෙවම්පුස්සං සයං අභිකුද්ද සච්ඡිකතා පචේදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිඥාසානකල්‍යාණං සාත්ථං සඛ්‍යඤ්ඤං. කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාබ්බ ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දසසනං හොති'ති.

අප්ඵ ඛො සාලොයතා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුප-සඛකම්පු. උපසඛකමිත්වා අපෙකචේච භගවනං අභිවාදෙතා එක-මනනං නිසීදිංසු. අපෙකචේච භගවතා සද්ධිං සමේවාදිංසු. සමේවාද-නිතං කථං සාරණීයං විතිසාරේතා එකමනනං නිසීදිංසු. අපෙකචේච යෙන භගවා තෙනඤ්ඤිං පනාමේතා එකමනනං නිසීදිංසු. අපෙ-කචේච භගවතො සන්තිකෙ නාමගොතනං සාවේතා එකමනනං නිසීදිංසු. අපෙකචේච තුණ්හිභුතා එකමනනං නිසීදිංසු. එකමනනං නිසින්නො ඛො සාලොයතෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ භගවා එතදවොච: අනි පන වො ගහපතයො කොචි මනාපො සත්ථා යසම්ච වො ආකාරවති සද්ධා පටිලඤ්ඤාති. නනි ඛො නො ගනෙත කොචි මනාපො සත්ථා, යසම්ච නො ආකාරවති සද්ධා පටිලඤ්ඤාති. මනාපං වො ගහපතයො සත්ථාරං අලගනෙතභි අයං අපණ්ණකො ධම්මො සමාදුය වත්තිතඛෙඛො අපණ්ණකො හි ගහපතයො ධම්මො සමතො: සාමාදින්නො සො වො භවිස්සති දිඝරතං හිතාය සුඛාය.

කතමො ච ගහපතයො අපණ්ණකො ධම්මො : සන්ති ගහපතයො එකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණො එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො: නනි දින්නං නනි ඔට්ඨං, නනි හුඛං, නනි සුකට්ඨකකථානං කම්මානං එලං විපාකො, නනි අයං ලොකො, නනි පරෙ ලොකො, නනි මාතා, නනි පිතා, නනි තතා ඔපපාතිකා, නනි ලොකෙ සමණ්ඩ්‍රාගමණො සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සයං අභිකුද්ද සච්ඡිකතා පචේදෙතීති. තෙසංයෙච ඛො ගහපතයො

1. සාලා-සිඹු.
2. සුකතදුක්කථානං - මජ්ඣං

2. 1. 10

අපඤ්ඤානුසංචාරය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනවියෙහි (අතුරිත වාරිකාවෙන්) සැරිසරන සේක. මහත් බිත්සඟුන් සමග කොසොල් දනවූ වැසියන්ගේ සාලා නම් බමුණුගම කරා වැඩිසේක. සාලා ගම්වැසි බමුණු ගැහැවියෝ (මෙසේ) ඇසුණු මැ යැ : හවත්ති සැහැකුලයෙන් පැවිදි වූ සැහැකුල පුත් මහණ ගොස්මහු කොසොල් දනවියෙහි සැරිසරන සේක මහත් බිත් සඟුන් සමග සාලා බමුණුගමට පැමිණියහ. ඒ හගවත් මහණ ගොස්මහුගේ මෙසේ කල්‍යාණ වූ කීර්තිගබ්දයක් උස් වැ නැතිණ ; (කෙසේ යැ :) මේ කරුණිනුදු ඒ හගවත්හු අර්භත්ත, සමාක් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණ සම්පන්නයහ, සුභතයහ, ලෝකවිද්වහ, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථී දැ යැ, දෙවිච්චිත්තවංශාස්තියහ, බුද්ධයහ, හගවත්ත'යි. ඒමහණ ගොස්මහු දෙවියන් සියො මරුන් සියො බමුණු සියො මෙලොව තදනා දෙවිච්චිත්ත සියො ශ්‍රමණ ප්‍රාචීණයන් සහිත සත්ත්වාධාරණයව තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දනිත්. ඔබ ආදී කල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පයථිවසානකල්‍යාණ වූ සාර්ථ වූ සවාසද්දන වූ කේවල පරිපුණි වූ වතුස්සත්‍ය ධර්මය දෙසත්. පිරිසිදු මුත්මවයථිස ප්‍රකාශ කෙරෙත්'යි කියායි. එබඳු රහතුන්ගේ දර්ශනය මැනවැ'යි.

එසේ සාලා ගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹි කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හුත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. සම්මෝදනයට නිසි කාලාන්තරයෙහි සිහි කරනට නිසි කරාව කොට නිමවා එකත්පසෙකු හුත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි නමා එකත්පසෙකු හුත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි නම්ගොත් අස්වා එකත් පසෙක හුත්ත. කෙනෙක් කුෂ්ඨිමභූත වැ එකත් පසෙකු හුත්ත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකත්පසෙකු හුත් සාලා ගම්වැසි බමුණුගැහැවියනට කෙල වදළසේක : ගැහැවියෙනි, යම් ශාස්තාවක්හු කෙරෙහි තොප විසින් ආකාරවත්, (සහෙකුක) ශ්‍රද්ධා ලබන ලද ද එබඳු මනාප වූ යම් මැ ශාස්තෘ කෙනෙක් ඇද්ද'යි වහන්ස, යම් ශාස්තෘ වත්හු කෙරෙහි අප විසින් ආකාරවත් ශ්‍රද්ධා ලබන ලද ද එබඳු මනාවඩන යම් මැ ශාස්තෘ කෙනෙක් අපට නැතැ'යි. ගැහැවියෙනි, මනාවඩන ශාස්තෘ කෙනෙකුන් නො ලබන තොප විසින් මේ අපඤ්ඤානුසංචාර (අවිරුද්ධ) ධර්මය මොනොවට සමාදන් කොටගෙන පැවැතියැ යුතු යැ. ගැහැවියෙනි, අපඤ්ඤානුසංචාර ධර්මය මොනොවට ගන්නා ලද්දේ මොනොවට සමාදන් කරන ලද්දේ වෙ ද හේ තොපට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිතසුඛ පිණිස වෙ යයි.

ගැහැවියෙනි, අපඤ්ඤානුසංචාර කවරේ යැ යත් : ගැහැවියෙනි, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත : 'ඤ්ඤා දූරයෙහි විපාක නැත. යාග විපාක නැත. භොමයෙහි විපාක නැත. සුක්කානුසංචාර කාර්මයන්ගේ එල විපාක නැත, මෙලොවෙක් නැත, පරලොවෙක් නැත, මවුනැත, පියා නැත, ඔපපාතික සත්ත්වයෝ නැත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, සමාග්ගත සමාක් ප්‍රතිපන්න එබඳු මහණ-බමුණු කෙනෙක් නැත කියා යි. ගැහැවියෙනි,

සමණව්‍යාගමිණානං ඵකෙ සමණව්‍යාගමිණා උජ්ජවිපච්චනීකවාදා, නෙ ඵචමාහංසු: අනභි දින්නං, අනභි සිට්ඨං, අනභි හුතං, අනභි සුකච්ඡකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො, අනභි අයං ලොකො, අනභි පරෙ ලොකො, අනභි මාතා, අනභි පිතා, අනභි සත්තා ඔපපාතිකා, අනභි ලොකෙ සමණව්‍යාගමිණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨපත්තා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙත්තීති. තං තිං මඤ්ඤාපට්ඨ ගහපතයො නත්තු'මේ සමණව්‍යාගමිණා අඤ්ඤාමඤ්ඤාසා උජ්ජවිපච්චනීකවාදාති. ඵචං හන්තො.

නත්තු ගහපතයො යෙ නෙ සමණව්‍යාගමිණා ඵචංවාදිනො ඵචං දිට්ඨිනො නත්ති දින්නං, නත්ති සිට්ඨං, නත්ති හුතං, නත්ති සුකච්ඡකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො, නත්ති අයං ලොකො, නත්ති පරෙ ලොකො, නත්ති මාතා, නත්ති පිතා, නත්ති සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ති ලොකෙ සමණව්‍යාගමිණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨපත්තා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙත්තීති. නෙසමෙතං පාටිකඛිං: යමිදං කායසුචරිතං චිච්චුචරිතං මනෝසුචරිතං, ඉමේ තයො කුසලෙ ධම්මෙ අභිනිවජ්ජෙත්වා යමිදං කායසුචරිතං චිච්චුචරිතං මනෝසුචරිතං, ඉමේ තයො අකුසලෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු: න භි නෙ භොන්තො සමණව්‍යාගමිණා පසකන්ති අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඕකාරං සඛන්දිලෙසං. කුසලානං ධම්මානං නෙකධම්මෙ ආනිසංසං වොදනපකං. සන්තංයෙව ඛො පන පරං ලොකං නත්ති පරෙ ලොකොතිස්ස දිට්ඨි භොති, සාස්ස භොති මිච්ඡාදිට්ඨි, සන්තංයෙව ඛො පන පරං ලොකං නත්ති පරෙ ලොකොති සඛකපෙසති, සාස්ස භොති මිච්ඡාසඛකපො. සන්තංයෙව ඛො පන පරං ලොකං නත්ති පරෙ ලොකොති වාචං භාසති, සාස්ස භොති මිච්ඡාචාචා. සන්තංයෙව ඛො පන පරං ලොකං නත්ති පරෙ ලොකොති ආහං. යෙ නෙ අරහන්තො පරලොකවිදුනො නෙසමයං පච්චනීකං කරෙති. සන්තංයෙව ඛො පන පරං ලොකං නත්ති පරෙ ලොකොති පරං සඤ්ඤපෙති.¹ සාස්ස භොති අසඤ්ඤාසකඤ්ඤාති තාය ව පන අසඤ්ඤාසකඤ්ඤාතියා අත්තානුකිංසෙති. පරං වම්හෙති. ඉති පුඛෙඛව ඛො පනස්ස සුසීලාං පටිතං භොති, දුග්ගීලාං පච්චුපට්ඨිතං, අයඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඛකපො, මිච්ඡාචාචා, අරියානං පච්චනීකතා අසඤ්ඤාසකඤ්ඤාති අත්තකතාසතා පරවම්හනා. ඵචංසිමේ² අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා.

නත්තු ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පට්ඨසඤ්චිකති: සචෙ ඛො නත්ති පරෙ ලොකො ඵචමයං හවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙද සොඤ්චිමත්තානං කරිස්සති. සචෙ ඛො අනභි පරො ලොකො ඵචමයං හවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජිස්සති. කාමී ඛො පනමාහු: පරො ලොකො භොතු නෙසං හවිතං සමණව්‍යාගමිණානං සචමං වචනං. අථ ව පනා'යං හවං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨිච ධම්මෙ විඤ්ඤානං භාරග්ගො: දුග්ගීලො පුරිසපුග්ගලො මිච්ඡාදිට්ඨි නත්තිකවාදෙති. සචෙ ඛො අනෙච පරො ලොකො, ඵචං ඉමස්ස භොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උග්ගසත්ති කලිග්ගභො: යඤ්ච දිට්ඨිච ධම්මෙ විඤ්ඤානං භාරග්ගො, යඤ්ච කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජිස්සති. ඵචමස්සා'යං අපණ්ණකො ධම්මො: දුග්ගමත්තො සමාදිනො ඵකංසං ඵරිතො තිට්ඨති. විඤ්චති කුසලං ධානං.

1. සඤ්ඤපෙති-සිඹ්ඪ. සා. 2. ඵචමසිමෙ-මජ්ඣ.

ඒ මහණ-බමුණන් අතුරෙන් ඇතැම් මහණ-බමුණු කෙනෙක් සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු ද ඔහු මෙසේ කියත් : ද්‍රාවිපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත, භෝම විපාක ඇත, සුක්කාදුක්කාක කම්මයන්ගේ එල විපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඔපපාතික සත්තියෝ ඇත, මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරන සමාග්ගත සමාක් ප්‍රතිපත්ත මහණ-බමුණෝ ඇත' කියායි. ගැහැවියෙහි, ඒ කෙසේ හඟනාව ? මේ මහණ-බමුණෝ උතුනට සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො? වහන්ස එසේ යැ.

ගැහැවියෙහි, එහිලා මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති යම් මහණ-බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද (කෙබඳු වාද යැ යත් :) ද්‍රාවිපාක නැත, යාගවිපාක නැත, භෝම විපාක නැත, සුක්කාදුක්කාක කර්මයන්ගේ එල විපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඔපපාතික සත්තියෝ නැත, මෙලොව හා පරලොව තමන් විසින් විශිෂ්ට ඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරන සමාග්ගත සමාක් ප්‍රතිපත්ත මහණ-බමුණෝ නැත යන වාද යි. උනට තෙල කැමැති වියයුතු යි: යම් මේ කාය සුවරිතයෙන්, වාක් සුවරිතයෙන් මනාසුවරිතයෙන් ඇද්ද මේ තුන් කුසල් දහම් හැරපියා යම් මේ කාය දුශ්චරිතයෙන් වාග්දුශ්චරිතයෙන් මනෝදුශ්චරිතයෙන් ඇද්ද මේ තුන් අකුසල් දහම් සමාදාන වශයෙන් ගෙන පවත්නාහ, යනු යි. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ හවත් මහණ-බමුණෝ අකුසලධර්මයන්ගේ ආදීනව ලමු බව කෙලෙසීම නො දක්නාහ කුසලධර්මයන්ගේ ද අකුසලයෙන් නික්මීමෙහි අනුසස් ද එහි ව්‍යවදාන පක්ෂය ද නො දක්නාහ. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන පරලොව නැති'යි ඔහුට දෘෂ්ටියෙන් වෙයි. ඒ දෘෂ්ටිය ඔහුගේ මිට්ඨාදෘෂ්ටි වෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි සංකල්පනා කෙරෙයි. ඒ ඔහුගේ මිට්ඨා සංකල්පයක. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි බෙණෙයි. ඒ ඔහුගේ මිට්ඨාවාවා යැ. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි කියා ද (එහෙයින්) පරලොව දැන්තායම් රහත් කෙනෙක් ඇද්ද උනට මෙ තම විරුද්ධවාද කෙරෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි මෙරමා හඟවා ද, එහෙයින් ඒ මොහුගේ අභ්‍යධර්මසංඥප්ති වෙයි. ඒ අභ්‍ය ධර්මසංඥ පතයෙන් තමා ඔපොවයි, මෙරමා හෙලා දකී. මෙසේ කැලෑ මෑ ඔහුගේ සුශීලතාවය ප්‍රභීණ වෙයි, දුශ්ශීලතාවය තුළම යිවිසේ වෙයි. මෙ මිට්ඨාදෘෂ්ටි ද මිට්ඨාසංකල්ප මිට්ඨාවාවා ආයතීයනට ප්‍රත්‍යානීක හා අභ්‍යධර්ම සංඥපත ආත්මොත්කර්මණ පරවම්භන ද යි මෙසේ මොහුට මිට්ඨාදෘෂ්ටි හෙතෙසින් මේ අනෙක පාපක අකුසලධර්මයෝ පහළ වෙත්.

ගැහැවියෙහි, එහිලා විඤ පුරුෂ තෙමේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි. ඉදින් පරලොව නැත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කායභේදයෙන් මතු තමා සිටියේ කෙරෙයි. ඉදින් පරලොව ඇත් නම් මෙසේ මේ පුරුෂ පුද්ගල කායෙන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුගති වූ විනිපාන වූ නිරයට පැමිණෙයි. පරලෝ වෙවයි කීහු නම් ඒ හවත් මහණ බමුණන්ගේ වචන සබා වෙයි. වැළිත් මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල ඉහාත්ම යෙහි මෑ ගර්භණිය වෙයි. පුරුෂ පුද්ගල දුශ්ශීල යැ මිට්ඨාදෘෂ්ටික යැ නාස්තිකවාද ඇතියෙක කියා යි. ඉදින් පරලෝ ඇත්තේ මෑ නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගලහට දෙලොව මෑ පරාජයශ්‍රාහ වෙයි : යම් හෙයෙකින් ඉහාත්මයෙහි මෑ විඤයන් විසින් ගර්භණිය වේ ද, යම් හෙයෙකින් කායුත් මරණින් මතු අපාය දුර්ගති විනිපාන වූ නිරයට පැමිණේ ද එහෙයින්. මෙසේ ඔහු විසින් මේ අපණ්ණක ධර්මය වරදවා හත්තා ලද්දේ නපුරු කොට හත්තා ලද්දේ සමාදින්න වූයේ එක් කොටසක් සියවාදය බැසගෙන සිටී. කුසල් කරුණ හැරපියා යි.

තනු ගහපතයො යෙ තෙ සමණවුගමණා ඵවංචාදිනො ඵවං දිට්ඨිනො: අපඨි දින්නං, අපඨි පිට්ඨං, අපඨි හුතං, අපඨි සුකච්චුකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො, අපඨි අයං ලොකො, අපඨි පරො ලොකො, අපඨි මාතා, අපඨි පිතා, අපඨි සත්තා ඕපපාතිකා, අපඨි ලොකෙ සමණ-වුගමණා සමමග්ගතා: සමමාපට්ටනනා යෙ ඉමඤ්ච ලොකා පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතී: පච්චෙදෙනතීති. තෙසමෙතං පාටිකභිධං: සමීදං කායච්චවරිතං වච්චවරිතං මනොච්චවරිතං ඉමෙ තයො අකුසලෙ ධම්මෙ අභිතිවඤ්ඤා: යමීදං කායසුචරිතං. වච්චසුචරිතං මනොසුචරිතං, ඉමෙ තයො කුසලෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සන්ති තං කිස්ස හෙතු: පස්සන්ති ති තෙ හොනො: සමණවුගමණා අකුසලානං ධම්මානං ආදිනවං ඕකාරං සඛතිලෙසං කුසලානං ධම්මානං තෙකධම්මෙ ආතිසංසං චොදනපඤ්ඤං. සන්තංගෙච බො පන පරං ලොකං ‘අපඨි පරො ලොකො’ තිස්ස දිට්ඨි හොති. සාස්ස හොති සමමාදිට්ඨි. සන්තංගෙච බො පන පරං ලොකං ‘අපඨි පරො ලොකො’ති සඛකපොති, ස්වාස්ස හොති සමමාසඛකපො. සන්තංගෙච බො පන පරං ලොකං ‘අපඨි පරො ලොකො’ති වාචං භාසති, සාස්ස හොති සමමාචාචා. සන්තංගෙච බො පන පරං ලොකං ‘අපඨි පරො ලොකො’ති ආහ. යෙ තෙ අරහනො: පරලොකවිදුනො තෙසමිධං න පච්චතිකං කරොති. සන්තං-ගෙච බො පන පරං ලොකං ‘අපඨි පරො ලොකො’ති පරං සඤ්ඤපෙති, සාස්ස හොති සඤ්ඤමසඤ්ඤති. තාය ව පන සඤ්ඤමසඤ්ඤතිතා නෙවනනානුකතංගෙති. න පරං වම්හෙති. ඉති පුබ්බෙච්ච බො පනස්ස දුස්සීලාං පභිනං හොති. සුසීලාං පච්චුපට්ඨිතං, අයඤ්ච සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපො: සමමාචාචා අරිතානං අපච්චතිකතා සඤ්ඤමසඤ්ඤති. අනන්තකංසනා අපරවම්හනා. ඵවංසිමේ¹ අනෙකෙ කුසලා ධම්මා සම්භවන්ති සමමාදිට්ඨිපච්චයා.

තනු ගහපතයො විඤ්ඤා: පුරිසො ඉති පට්ටසඤ්චිකති : සච්චෙ බො අපඨි පරො ලොකො ඵවම්ඨං හචං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සති කාමං බො පනමාහු පරො ලොකො, හොතු තෙසං හචතං සමණවුගමණානං සච්චං වචනං. අඵ ව පතායං හචං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො ‘සීලචං පුරිසපුග්ගලො සමමාදිට්ඨි අපඨිකචාදෙ’ති. සච්චෙ බො අපෙච්ච පරො ලොකො, ඵවං ඉමස්ස හොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උභයත්ථ කචග්ගහො: සඤ්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො, සඤ්ච කායස්ස හෙද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සති. ඵවම්ඨස්සායං අපණ්ණකො ධම්මො සුසමනො: සමාදිනො: උභයංසං ඵරිකා: තිට්ඨති. විඤ්චති අකුසලා ථානං.

සන්ති ගහපතයො ඵකෙ සමණවුගමණා ඵවංචාදිනො ඵවං දිට්ඨිනො: කරොතො² කරොතො ඡිඤ්ඤො: ඡෙදපයතො පච්චතො පාචයතො³ යොචයතො යොචාපයතො කීලමිනො කීලමාපයතො ඵඤ්ඤො ඵඤ්ඤපයතො පාණමතිපාතයතො⁴ අදින්නං ආදියතො සන්ති ඡිඤ්ඤො තීලොපං හරතො ඵකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්ච තිට්ඨතො පරදුරං

1. ඵවම්ඨසිමෙ - මජ්ඣං.
 2. කරතො - සිඬු. ස්වා.
 3. { පාචාපයතො - මජ්ඣං.
 පච්චාපයතො - ස්වා.
 4. { පාණමතිපාපයතො - සිඬු.
 පාණමතිපාතාපයතො - ස්වා.

ගැහැවියෙනි, ඒ දෘෂ්ටි අතර යම් මෑ මහණ-බමුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු නම් : 'දූතයෙහි විපාක ඇත, යාගයෙහි විපාක ඇත. හොමයෙහි විපාක ඇත, සුකාන දුෂ්කාන කර්මයන්ගේ ඵලවිපාක ඇත. මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, මැරී උපදනා සත්ත්වයෝ ඇත, මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් මොනොවට දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරන සමාග්ගත සමාක් ප්‍රතිපත්ත මහණ-බමුණෝ ඇතැ'යි. ඔවුන් විසින් කෙලෙ කැමැති වියැයුතු : 'යම් කායදුශ්චරිතයෙක් වාග් දුශ්චරිතයෙක් මනොදුශ්චරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් අකුසල් දහම් ගැරපියා යම් කාය සුචරිතයෙක් වාක්සුචරිතයෙක් මනාසුචරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් අකුසල් දහම් සමාදාන වශයෙන් ගෙන වැටෙති' කියා යි. ඒ කවර හෙයින් යත් : ඒ හවත් මහණ බමුණෝ අකුලධර්මයන්ගේ ආදිනවය ලාමක භාවය සංකල්පය, කුලධර්මයන්ගේ අකුලයෙන් නික්මීමෙහි ආතිසංසය ව්‍යවදානසක්ෂය දකිත් මෑ යි, විදාමාන වූ මෑ පරලොච ගෙන පරලෝ ඇති'යි ඔහට දෘෂ්ටි වෙයි. ඒ දෘෂ්ටිය ඔහට සමාග්දෘෂ්ටි වෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොච ගෙන 'පරලෝ ඇති' යි සංකල්පනා කෙරෙයි. ඒ ඔහට සමාක් සංකල්ප වෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොච ගෙන 'පරලෝ ඇති' යි බස් බෙණෙ ද ඒ බස ඔහට සමාග් වාචා වෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොච ගෙන 'පරලෝ ඇති'යි කියා ද පරලොච දුන්නා යම් රහත් කෙනෙක් ඇත් නම් ඔවුන්ට මේ කෙම වීරුද්ධවාද නො කෙරෙයි. විදාමාන වූ මෑ පරලොච ගෙන මෙරමා හඟවා ද ඒ සංඥප්තිය ඔහට භූතධර්ම සංඥප්තා වෙයි. ඒ භූතධර්මසංඥප්තායෙන් තමා මෑ හුවයි. මෙරමා නො හෙළයි. මෙසේ කැලෑ මෑ ඔහුගේ දුශ්ශීලභාවය ප්‍රභීණ වෙයි. සුශීලභාවය ඵලැඹ සිටීමේ වෙයි. මේ සමාග්දෘෂ්ටිය සමාක් සංකල්පය සමාග් චරිතය ආයාසන්ගේ අපච්චතීකතා සංඛ්‍යාත භූතධර්ම සංඥප්තී වෙයි, ආත්මොත්කෂිණා නො වෙයි, පරචම්භනා නො වෙයි, මෙසේ ඔහට සමාග්දෘෂ්ටි හේතුවෙන් මේ අනේක කුල ධර්මයෝ පහළ වෙත්.

ගැහැවියෙනි, ඒ ලභිසීන් අතුරෙහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කෙරෙයි. ඉදින් පරලෝ ඇත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂපුද්ගල කාලින් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්චර්ගලොකයට ඵලැඹයි, පරලොච වේවයි කියත් නම් ඒ හවත් මහණ බමුණන්ගේ චරිත සමා වෙයි. තවද මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල විඤයන් විසින් පැසැසියැයුතු වෙයි : සිල්වත් පුරුෂ පුද්ගලයෙක, සමාග් දෘෂ්ටිකයෙක, ඉදින් පරලෝ ඇත්තේ මෑ වේ නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගලයාහට දෙලොච මෑ ජයග්‍රාහ වෙයි. යම් හෙයෙකින් මෙලොච මෑ විඤයන් විසින් පැසැසියැයුතු වේ ද, යම් හෙයෙකින් කාලින් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්චර්ගලොකයට පැමිණේ ද එහෙයිනි. මෙසේ ඔහු විසින් මේ අචීරුද්ධ ධර්මය මොනොවට ගන්නා ලද්දේ මොනොවට සමාදාන කෙළේ (සකවාද පරවාද සංඛ්‍යාත) උභයාත්තය බැසගෙන සිටුනේ යෑ අකුල ස්ථානාස හරතේ යි.

ගැහැවියෙනි, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණෝ ඇත : " (සියකින්) කරන්නාහට මෙරමා ලවා කරවන්නාහට මෙරමාගේ අත්පා ආදිය සිදිත් තාහට සිදුවන්නාහට දඩින් පෙළන්නාහට පෙළවන්නාහට ශොක කරන්නාහට ශෝක කරවන්නාහට ක්ලාන්ත කරන්නාහට ක්ලාන්ත කරවන්නාහට කම්පන කරන්නාහට කම්පන කරවන්නාහට ප්‍රාණවධ කරන්නාහට කරවන්නාහට අධිනාදාත් කරන්නාහට ගණසත්ති සිදුනාහට මහාවිලොප කරන්නාහට ඵකාගාරික (ඵත් ගෙයක් වොලොගන්නා) කම් කරන්නාහට කඩපලා සොරකම් කරන්නාහට වීරඤ්ඤසොරකම් කරන්නාහට මුසවා

ගවේශනා, ඉතිරි, භවනා, කුමාරා, න කුමාරි පාපං, බුරුපරිපතනන වෙපි වකෙතන යො ඉමිසා පඨවියා පාණේ එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය. නඤ්ඤි තතො නිදුනං පාපං, නඤ්ඤි පාපස්ස ආගමො. දකඤ්ඤාදිපි ගඛිතාය තීරං ගවේශ්ඤ්ඤා භවනතො ඝාතෙතො ජිනුතො ජේදපෙතො පචතො පාවෙතො. නඤ්ඤි තතො නිදුනං පාපං, නඤ්ඤි පාපස්ස ආගමො, උතතරඤ්ඤාදිපි ගඛිතාය තීරං ගවේශ්ඤ්ඤා දදතො දුපෙතො යජතො යාජෙතො.¹ නඤ්ඤි තතො නිදුනං පුඤ්ඤං, නඤ්ඤි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දමෙන සංගමෙන සච්චිවජේඤ්ඤා නඤ්ඤි පුඤ්ඤං, නඤ්ඤි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තෙසංගමෙ වෙපි ගහපතයො සමණ්ණාගමණානං එතෙ සමණ්ණාගමණා උජ්ඣිපච්චි- තිකචාදු. තෙ එවමානංසු: කරොතො කාරයතො ජිනුතො ජේදපයතො පචතො පාවයතො සොචයතො සොචාපයතො කිලමතො කිලමාපයතො එතො එතො පාණමතිපාතයතො අදිතො ආදිතො සකිං ජිනුතො තිලොපං භරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්ඤා තිට්ඨතො පරදුරං ගවේශනා, ඉතිරි, භවනා. කරොතො කුමාරි පාපං, බුරු- පරිපතනන වෙපි වකෙතන යො ඉමිසා පඨවියා පාණේ එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, අඤ්ඤි තතො නිදුනං පාපං, අඤ්ඤි පාපස්ස ආගමො. දකඤ්ඤාදිපි ගඛිතාය තීරං ගවේශ්ඤ්ඤා භවනතො ඝාතෙතො ජිනුතො ජේදපෙතො පචතො පාවෙතො, අඤ්ඤි තතො නිදුනං පාපං, අඤ්ඤි පාපස්ස ආගමො. උතතරඤ්ඤාදිපි ගඛිතාය තීරං ගවේශ්ඤ්ඤා දදතො දුපෙතො යජතො යාජෙතො. අඤ්ඤි තතො නිදුනං පුඤ්ඤං, අඤ්ඤි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දමෙන සංගමෙන සච්චි- වජේඤ්ඤා.² අඤ්ඤි පුඤ්ඤං, අඤ්ඤි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තං නිමමඤ්ඤාච ගහපතයො: නනුමෙ සමණ්ණාගමණා අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස උජ්ඣිපච්චිතික- චාදුති. එවං භවතො.

තනු ගහපතයො යෙ තෙ සමණ්ණාගමණා එවංචාදිතො එවං දිට්ඨිතො: කරොතො කාරයතො ජිනුතො ජේදපයතො පචතො පාවයතො සොචයතො සොචාපයතො කිලමතො කිලමාපයතො එතො එතො පාණමතිපාතයතො අදිතො ආදිතො සකිං ජිනුතො තිලොපං භරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්ඤා තිට්ඨතො පරදුරං ගවේශනා, ඉතිරි, භවනා. කරොතො න කුමාරි පාපං, බුරුපරිපතනන වෙපි වකෙතන යො ඉමිසා පඨවියා පාණේ එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, නඤ්ඤි තතො නිදුනං පාපං, නඤ්ඤි පාපස්ස ආගමො, දකඤ්ඤාදිපි ගඛිතාය තීරං ගවේශ්ඤ්ඤා භවනතො ඝාතෙතො ජිනුතො ජේදපෙතො පචතො පාවෙතො, නඤ්ඤි තතො නිදුනං පාපං, නඤ්ඤි පාපස්ස ආගමො. උතතරඤ්ඤාදිපි ගඛිතාය තීරං ගවේශ්ඤ්ඤා දදතො දුපෙතො යජතො යාජෙතො, නඤ්ඤි තතො නිදුනං පුඤ්ඤං, නඤ්ඤි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දමෙන සංගමෙන සච්චිවජේඤ්ඤා නඤ්ඤි පුඤ්ඤං, නඤ්ඤි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තෙසංගමෙ පාටිකඛිං: යමිදං කායසුචිරිතං චිච්චුචිරිතං මනොසුචිරිතං, ඉමෙ තයො කුසලෙ ධම්මෙ අභිනිවජේඤ්ඤා යමිදං කායසුචිරිතං චිච්චුචිරිතං

1. පඨවියා - මජ්ඣං.
2. යාජාපෙතො - මජ්ඣං. ස්‍යා.
3. සච්චිචාචෙන - මජ්ඣං.

බණ්ඩුවට පාපයෙක් නැත 'පව කරමි' යන සංඥ ඇති වූ කරන්නාහට ද පව නො කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බදු නිම්වලලු ඇති වක්‍රයෙකින් මෙ පොළොන්නෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස්ථයක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නේ නමුදු එ හෙතෙමින් පාපයෙක් නැත. පාපයාගේ ඊමෙක් නැත. ඉදින් මරමින් මරවමින් අත්පාඤ්ඤ සිද්ධිමින් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ගඩගායෙහි දකුණුතෙරට යේ නම් ඒ හේතුවෙන් පාපයෙක් නැත. පාපයාගේ ඊමෙක් නැත. ඉදින් දන් දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් ගඩගායෙහි උතුරු තෙරට යේ නම් එ හේතුවෙන් පුණ්‍යයෙක් නැත පුණ්‍යයාගේ ඊමෙක් නැත. දනායෙන් ඉන්ද්‍රියදමනායෙන් ශීලසංයමයෙන් සත්‍යවචනායෙන් පුණ්‍යයෙක් නැත. පුණ්‍යයාගේ ඊමෙක් නැත. ගැහැවියෙහි, ඒ මහණබමුණන් අකුරෙහි මෑ ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහ. ඔහු මෙසේ කීහ : කරන්නාහට කරවන් නාහට අත්පා ඤ්ඤ සිද්ධින්නාට සිදුවන්නාට පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට ශෝක කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට ක්ලාන්ත කරවන්නාට කම්පන කරන්නාට කම්පන කරවන්නාට ප්‍රාණවධ කරන්නාට අධිනාදන් කරන්නාට ගෘහසන්ධි සිද්ධින්නාට මහාවිලෝප කරන්නාට ඒකාගාරිකකම් කරන්නාට කඩපලාසොරකම්හි සිදුනාහට විරඹුසොරකම් කරන්නාට මුසවා කියන්නාට පව ඇත. කරන්නාට පව කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බදු නිම්වලලු ඇති වක්‍රයෙකින් මෙ පොළොන්නෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස්ථයක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නේ නම් එ හෙතෙමින් පව ඇත. පාපයාගේ ඊමෙක් ඇත. ඉදින් ප්‍රාණින් තසමින් තස්වමින් අත්පා ඤ්ඤ සිද්ධිමින් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ගඩගායෙහි දකුණුතෙරට යේ නම් එ හේතුවෙන් පව ඇත. පාපයාගේ ඊමෙක් ඇත. ඉදින් දන් දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් ගඩගායෙහි උතුරුතෙරට යේ නම් එ හේතුවෙන් පින් ඇත. පුණ්‍යාගම ඇත. දනායෙන් ඉන්ද්‍රිය දමනායෙන් ශීලසංයමයෙන් සත්‍යවචනායෙන් පින් ඇත. පුණ්‍යාගම ඇතැ'යි. ගැහැවියෙහි, ඒ කීමැ'යි හහනාව? මෙ මහණබමුණෝ උතුනට සෘජුවිරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො? යි. එසේ යැ වහන්ස.

ගැහැවියෙහි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහුද මෙබඳු අක්ෂරි ඇත්තාහු ද : " කරන්නාට කරවන්නාට (අත්පා ඤ්ඤ) සිද්ධින්නාට සිදුවන්නාට පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට ශෝක කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට ක්ලාන්ත කරවන්නාට කම්පන කරන්නාට කම්පන කරවන්නාට ප්‍රාණවධ කරන්නාට කරවන්නාට අධිනාදන් කරන්නාට කරවන්නාට ගෘහසන්ධි සිද්ධින්නාට මහාවිලෝප කරන්නාට ඒකාගාරික කම් කරන්නාට කඩපලාසොරකම්හි සිදුනාහට පරඹුවන් කරා යන්නාට මුසවා බණන්නාට පව නැත. කරන්නාට පව නො කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බදු නිම්වලලු ඇති වක්‍රයෙකින් මෙ පොළොන්නෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස්ථයක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නේ නමුදු එ හේතුවෙන් පව නැත. පාපාගමයෙක් නැත. ඉදින් ප්‍රාණවධ කරමින් කරවමින් අත්පා සිද්ධිමින් සිදුවමින් (දඩින්) පෙළෙමින් පෙළවමින් ගඩගායෙහි දකුණුතෙරට යන්නේ නමුදු එ හේතුවෙන් පව නැත. පාපාගම නැත. ඉදින් දන් දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් එ ගඩගායෙහි උතුරුතෙරට යන්නේ නමුදු එ හේතුවෙන් පින් නැත. පුණ්‍යාගම නැත. දනායෙන් ඉන්ද්‍රියදමනායෙන් ශීල සංයමයෙන් සත්‍යවචනායෙන් පින් නැත. පුණ්‍යාගම නැතැ'යි. ඔවුන් විසින් තෙල කැමැති වියැහුතු : " යම් කායසුචරිතයෙක් වාක්සුචරිතයෙක් මනාසුචරිතයෙක් ඇද්ද, මෙ තුන් කුලඛධර්මයන් තබා යම් කායසුචරිතයෙක් වාග්දුශ්චරිතයෙක් මනො

මනෝදුච්චිතං, ඉමෙ තයො අකුසලො ධම්මෙ සමාදය වතතිස්සනති. තං කිස්ස හෙතු: න ති තෙ හොනො: සමණ්‍යාභමණ: පස්සන්ති අකුසලානං ධම්මානං ආදිනම් මිකාරං සම්බලෙසං. කුසලානං ධම්මානං නෙක්ඛම්මෙ ආතිසංසං චොදුනපක්ඛං. සන්තංගෙව බො පන කිරිං 'නත්ති කිරිං'තිස්ස දිට්ඨි හොති. සාස්ස හොති මිච්ඡාදිට්ඨි. සන්තංගෙව බො පන කිරිං නත්ති කිරිං'ති සම්බසොති, ස්වාස්ස හොති මිච්ඡා සම්බසොසා. සන්තංගෙව බො පන කිරිං 'නත්ති කිරිං'ති මාචං භාසති, සාස්ස හොති මිච්ඡාචාචා. සන්තං ගෙව බො පන කිරිං 'නත්ති කිරිං'ති ආභ. යෙ තෙ අරහනො: කිරියවාදු තෙසමයං පච්චනිකං කරොති. සන්තංගෙව බො පන කිරිං නත්ති කිරිං'ති පරං සඤ්ඤපෙති. සාස්ස හොති අසඤ්ඤමසඤ්ඤනති. තාය ච පන අසඤ්ඤමසඤ්ඤනතියා අත්තානුක්කංගෙති. පරං චිච්චෙති. ඉති පුඤ්ඤ බො පනස්ස පුසිලාං පභිනං හොති, දුස්සිලාං පච්චුපට්ඨිතං. අසඤ්ඤ මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසම්බසොසා මිච්ඡාචාචා අරියානං පච්චනිකත: අසඤ්ඤමසඤ්ඤනති අත්තාක්කංසනා පරමිඤ්ඤා ඵලංගිමෙ අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්ම: සම්චන්ති මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා.

නත්‍ර ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකති: සචෙ බො නත්ති කිරියා. ඵච්චමයං හම් පුරිසපුඤ්ඤාලො කායස්ස හෙදු සොත්ථිමත්තානං කරිස්සති. සචෙ සො අත්ති කිරියා. ඵච්චමයං හම් පුරිසපුඤ්ඤාලො කායස්ස හෙදු පරමමරණා අපායං දුස්සතිං විනිපාතං තිරංගං උපපජ්ජිස්සති. කාමං බො පනමාපු කිරියා හොතු නෙසං හචිතං සමණ්‍යාභමණානං සච්චං චචිතං, අඵ ච පනායං හම් පුරිසපුඤ්ඤාලො දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ විඤ්ඤානං ගාරගො, දුස්සිලො පුරිසපුඤ්ඤාලො මිච්ඡාදිට්ඨි අකිරියවාදෙති. සචෙ බො අත්ථෙව කිරියා. ඵම් ඉමස්ස හොනො පුරිසපුඤ්ඤාලස්ස උභගත්ථ කලිග්ගහො, සඤ්ඤ දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ විඤ්ඤානං ගාරගො, සඤ්ඤ කායස්ස හෙදු පරමමරණා අපායං දුස්සතිං විනිපාතං තිරංගං උපපජ්ජිස්සති. ඵච්චිස්සායං අපණ්ණකො ධම්මො දුස්සමනො සමාදිනො ඵකංසං ඵරිත්ථා තිට්ඨති. විඤ්ඤති කුසලං ඨානං.

නත්‍ර ගහපතයො යෙ තෙ සමණ්‍යාභමණ: ඵච්චමාදිනො ඵච්ච දිට්ඨිනො: කරෙතො කාරගතො ඡිඤ්ඤතො ඡෙදුපයතො පච්චතො පාචයතො සොචයතො සොචාපයතො කිලමතො කිලමාපයතො ඵඤ්ඤතො ඵඤ්ඤපයතො පාණමිතිපාතයතො අදිනං ආදියතො සන්ධි ඡිඤ්ඤතො තිලොපං හරතො ඵකාගාරිකං කරොතො පරිපජ්චෙ තිට්ඨතො පරදුරං ගච්ඡතො මුසා හණතො කරොතො කරිගති පාපං. බුරපරිගනොන වෙපි වකෙකන යො ඉමිස්සා පඵචියා පාණෙ ඵකමංසඤ්ඤා ඵකමංසපුඤ්ඤං කරෙසා. අත්ති තතො තිදුතං පාපං අත්ති පාපස්ස ආගමො. දකඛිණ්ඤෙපි ගම්භාය තීරං ගච්චෙසා හතනො: ඤාතනො: ඡිඤ්ඤතො ඡෙදුපෙනො පච්චෙනො පාචෙනො, අත්ති තතො තිදුතං පාපං, අත්ති පාපස්ස ආගමො. උත්තරඤ්ඤෙපි ගම්භාය තීරං ගච්චෙසා දදනො: දුපෙනො යජෙනො යාජෙනො, අත්ති තතො තිදුතං පුඤ්ඤං, අත්ති පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දුමෙන සංගමෙන සච්චිචජේන අත්ති පුඤ්ඤං, අත්ති පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තෙසමෙතං

දුග්ගතියෙන් ඇදී, මෙ තුන් අකුලධර්මයන් සමාදාන වශයෙන් ගෙන වැටෙති' යි කියා යි. කවර හෙයින් යත් : හවත් මහණබ්‍රහ්මණෝ අකුලධර්මයන්ගේ ආදිතවය ලුච්ච බව කෙලෙසීම නො දක්නාහ. කුල ධර්මයන්ගේ අනුසස්ද අකුලයෙන් නිස් ප්‍රමණයෙහි අනුසස්ද ව්‍යවදාන පක්ෂය ද, නො දක්නාහ. එහෙයින්, ඇත්තා වූ ම ක්‍රියාව ' ක්‍රියා නැති ' යි ඔහුට දැක්වී වෙයි. ඔහුගේ එ දෘෂ්ටිය මිත්‍යාදෘෂ්ටි වෙයි. ඇත්තා වූ මෑ ක්‍රියා ' ක්‍රියා නැති' යි සංකල්පනා කෙරෙයි. හේ ඔහුට මිත්‍යාසංකල්ප වෙයි. ඇත්තා වූ මෑ ක්‍රියාව ' ක්‍රියා නැති' යි තෙපුල් බෙහෙසයි. ඒ ඔහුට මිත්‍යාවාවා වෙයි. ඇත්තා වූ මෑ ක්‍රියාව ' ක්‍රියා නැති' යි කියයි. යම් රහත් කෙනෙක් ක්‍රියාවාද ඇති වෙත් ද ඔවුන්ට මෙ කෙම වරද්ධකම් කෙරෙයි. ඇත්තා වූ මෑ ක්‍රියාව ' ක්‍රියා නැති' යි මෙරමා ලවා හභවයි. හේ, මොහුගේ අසද්ධර්මසංඥාපති වෙයි. එ අසද්ධර්මසංඥාපතියෙන් තමා හුවයි. මෙරමා හෙළයි. මෙසේ කැලෑ මෑ ඔහුගේ සුභිලභාවය ප්‍රතිණ වෙයි. දුග්ගතභාවය එළඹයිවිටෙය වෙයි. මේ මිත්‍යාදෘෂ්ටිය ද මිත්‍යාසංකල්පය ද මිත්‍යාවාවා ද ආයතීයතාව ප්‍රත්‍යානික බව ද අසද්ධර්මසංඥාපති ය ද ආත්මෝත්තර්ඝණය ද පරවමිත නාව ද යි මේ අනෙක පාපධර්මයෝ මිත්‍යාදෘෂ්ටි හෙතෙයෙන් ඔහුට පහළ වෙති.

භෑහුවියෙහි, එහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : ඉදින් ක්‍රියා නැත් නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කාබුන් මරණින් මතු තමා ස්වස්ථ කෙරෙයි. ඉදින් ක්‍රියා ඇත් නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කාබුන් මරණින් මතු කැපයෙන්පහ වූ නපුරුගති ඇති තිරයට පැමිණෙයි. ක්‍රියාව නො වූයේ නවුදු එ හවත් මහණ බ්‍රහ්මණන්ගේ වචන සත්‍ය හෝ වෙවා වැළින් මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල ඉහාත්මයෙහි මෑ විඤයන් විසින් භෑරියැයුතු වෙයි. ' පුරුෂ පුද්ගල දුග්ගත යෑ මිත්‍යාදෘෂ්ටික යෑ අක්‍රියාවාද ඇතියෙකෑ යි කියා යි. ඉදින් ක්‍රියා ඇත් නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගලයාහට මෙලෝ පරලෝ දෙකේ මෑ පරාර්යග්‍රාහය වෙයි. යම් හෙයෙකින් ඉහාත්මයෙහි මෑ විඤයන් විසින් භෑරියැයු යුතු වෙද යම් හෙයෙකින් කාබුන් මරණින් මතු අපාය දුර්ගති විනිපාත වූ තිරයට පැමිණියේ ද, එහෙයින්, මෙසේ මොහු විසින් මෙ අපණ්ණික ධර්මය වරදවා ගන්නා ලද්දේ සමාදාන වශයෙන් ගන්නා ලද්දේ එක් කොටසක් පැතිරී ගෙන යිවී. කුලය හැර පියයි.

භෑහුවියෙහි, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණ බ්‍රහ්මණ කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහු ද, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද : " (ප්‍රාණසාධාර්ය) කරන්නාට කරවන්නාට (අත්පා ආදිය) සිද්ධින්නාට සිදුවන්නාට පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට ශෝක කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට ක්ලාන්ත කරවන්නාට කම්පන කරන්නාට කම්පන කරවන්නාට ප්‍රාණවධ කරන්නාට කරවන්නාට අධිනාදන් කරන්නාට කරවන්නාට ගෘහසන්ධි සිද්ධින්නාට සිදුවන්නාට මහාවිලෝප කරන්නාට කරවන්නාට ඒකාගාරික කම් කරන්නාට කරවන්නාට කඩපලාසොරකම්හි සිටුනාහට පරච්චිත් කරා යන්නාට මුසවා බණන්නාට පවී ඇත. කරන්නාට පවී කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බඳු නිම්වළලු ඇති වතුයෙකින් මෙ පොළෝතෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස් රසක් එක් මාංසපුෂ්පයක් කරන්නේ නම් එ හේතුවෙන් පවී ඇත. පාපාගම ඇත. ඉදින් මරමින් මරවමින් (අත්පා ආදිය) සිද්ධිත් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් හඬගායෙහි දකුණු කෙරට යේ නම් එ හේතුවෙන් පවී ඇත. පාපාගම ඇත. ඉදින් (අත්) දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් හඬගායෙහි උතුරු කෙරට යේ නම් ඒ හේතුවෙන් පිත් ඇත. පුණ්‍යාගම ඇත. දානයෙන් ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් ශීලසංයමෙන් සත්‍යවචනයෙන් පිත් ඇත. පුණ්‍යාගම ඇතෑ " යි. ඔවුන්ට

පාරිකඛිං: යමිදං කායදුච්චරිතං චච්චුච්චරිතං මනෝදුච්චරිතං, ඉමේ නයො අකුසලෙ ධම්මෙ අභිනිචජේජ්ඣා යමිදං කායසුච්චරිතං චච්චුච්චරිතං මනෝසුච්චරිතං, ඉමේ නයො කුසලෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු: පස්සන්ති හි තෙ භොනො: සමණ්ට්ඨාහමණා අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං මිකාරං සඛිතිලෙසං. කුසලානං ධම්මානං නොකම්මේම ආතිසංසං වොදනපක්ඛං. සන්තංගෙච බ්බො පන කිරියං ‘අභි කිරියා’තිස්ස දිට්ඨි භොති. සාස්ස භොති සම්මාදිට්ඨි. සන්තංගෙච බ්බො පන කිරියං ‘අභි කිරියා’ති සඛික්ඛෙයොති. ස්වාස්ස භොති සම්මාසඛික්ඛෙයො. සන්තංගෙච බ්බො පන කිරියං ‘අභි කිරියා’ති වාචං භාසති. සාස්ස භොති සම්මාවාචා. සන්තංගෙච බ්බො පන කිරියං ‘අභි කිරියා’ති ආභ. යෙ නෙ අරහනො: කිරියවාදා තෙසමිදං න පච්චන්ති කරොති. සන්තං ගෙච බ්බො පන කිරියං ‘අභි කිරියා’ති පරං සඤ්ඤපෙති. සාස්ස භොති සඤ්ඤපෙති. තාය ච පන සඤ්ඤපෙතිතො නෙචන්තානුක්ඛංගෙති. න පරං චම්බෙති. ඉති පුඤ්ඤච බ්බො පනස්ස දුස්සීලාං පභීතං භොති. සුසීලාං පච්චුපට්ඨිතං. අයඤ්ඤ සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඛික්ඛෙයො සම්මාවාචා අරියානං අපච්චන්තිකතා සඤ්ඤපෙති අනන්තකායං අපරචම්බනා. එවංසිමේ අනෙකෙ කුසලා ධම්මා සම්භවන්ති සම්මාදිට්ඨිපච්චයා.

තත්ථ භගපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකම්භි. සචෙ බ්බො අභි කිරියා එචම්මං හචං පුරිසපුග්ගලො කයස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සති. කාමිං බ්බො පනමානු කිරියා, භොතු නෙසං හචිතං සමණ්ට්ඨාහමණානං සචම්මං චචිතං. අථ ච පනා’යං හචං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨිච ධම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො සීලවා පුරිසපුග්ගලො සම්මාදිට්ඨි කිරියවාදෙති. සචෙ බ්බො අභේච්ච කිරියා, එවං ඉමස්ස භොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උභයථ කචග්ගහො, යඤ්ඤ දිට්ඨිච ධම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො, යඤ්ඤ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සති. එචම්බන්තං අපණ්ණකො ධම්මො සුසම්මො සම්මාදිනො උභයංසං චරිතා තිට්ඨති. රිඤ්ඤති අකුසලං ථානං.

සන්ති භගපතයො එකෙ සමණ්ට්ඨාහමණා එවංවාදිනො එවං දිට්ඨිනො: නච්චි හෙතු නච්චි පච්චයො සත්තානං සඛිතිලෙසාය, අහෙතු අපච්චයා සත්තා සඛිතිලියන්ති නච්චි හෙතු, නච්චි පච්චයො සත්තානං විසුද්ධියා අහෙතු අපච්චයා සත්තා විසුද්ධන්ති. නච්චි ඛලා නච්චි විරියං නච්චි පුරිසථාමො නච්චි පුරිසපරක්කමො. සඤ්ඤ සත්තා සඤ්ඤ පාණා සඤ්ඤ භුතා සඤ්ඤ ජීවා අවසා අඛලා අවිරියා නියති සඛිතිසාවපරිණතා ජ්ඣෙඤ්ඤාභිජාතිසු සුඛදුක්ඛං පටිසංවෙදෙන්නති. තෙසං ගෙච බ්බො භගපතයො සමණ්ට්ඨාහමණානං එකෙ සමණ්ට්ඨාහමණා උජ්ඣිපච්චන්තිකවාදා, තෙ එචම්මාහංසු: අච්චි හෙතු අච්චි පච්චයො සත්තානං සඛිතිලෙසාය, සහෙතු සපච්චයා සත්තා සඛිතිලියන්ති. අච්චි පච්චයො සත්තානං විසුද්ධියා. සහෙතු සපච්චයා සත්තා විසුද්ධන්ති. අච්චි ඛලා අච්චි විරියං අච්චි පුරිසථාමො අච්චි පුරිසපරක්කමො, න සඤ්ඤා සත්තා සඤ්ඤ පාණා සඤ්ඤ භුතා සඤ්ඤ ජීවා අවසා අඛලා අවිරියා නියති සඛිතිසාවපරිණතා ජ්ඣෙඤ්ඤාභිජාතිසු සුඛදුක්ඛං පටිසංවෙදෙන්නති. තං කිං මඤ්ඤථ භගපතයො: නත්ථමේ සමණ්ට්ඨාහමණා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්ඣිපච්චන්තිකවාදාති. එවං හනො.

1. නියතිසඛිති සභාවපරිනතා - සිඹු 2. { සචසා සඛලා සචරියා - සාසා 3. සඤ්ඤ - සාසා { අචරියා - මජ්ඣං

තෙල කැමැති වියැසුතු : යම් කායදුශ්චරිතයෙක් වාග්දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් අකුලධර්මයන් හැරවියා යම් කායසුචරිතයෙක් වාක්සුචරිතයෙක් මනාසුචරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් කුලධර්මයන් සමාදාන් වැ වැටෙති' යි කියා යි. එකවර හෙයින් යත් : එ හවත් මහණබඩුණේ අකුලධර්මයන්ගේ ආදීනවය ලබුබව කෙලෙසීම දක්නාහ. කුලධර්මයන්ගේ අනුසස් ද තොන්ත්‍රමායෙහි අනුසස් ද වාචදන (විභුද්ධි) පක්ෂය ද දක්නාහ. එහෙයින්, ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි ඔහුට දෘෂ්ටි වෙයි. එ ඔහුගේ සමාග් දෘෂ්ටි වෙයි, ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි සංකල්පනා කෙරෙයි. එ ඔහුගේ සමාග් සංකල්ප වෙයි. ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි තෙපුල් බෙණෙයි. එ ඔහුගේ සමාග්වචන වෙයි. ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි කියයි. යම් රහස් කෙතෙක් ක්‍රියාවා ද ඇති වෙත් ද ඔවුනට මේ පුද්ගල විරුද්ධ කම් නො කෙරෙයි. ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි මෙරමා ලවා හඟවයි. එ ඔහුගේ සද්ධර්මසංඤ්ජනි වෙයි. එ සද්ධර්මසංඤ්ජනියෙහුද තමා නො හුවයි. මෙරමා නො හෙළයි. මෙහෙයින් කැලෑ මැ ඔහුගේ දුසිල්බව ප්‍රතිණ වෙයි. සුසිල් බව එළඹයිවිසේ වෙයි. මේ සමාග්දෘෂ්ටි ද සමාග් සංකල්ප ද සමාග්වචන ද ආර්යායනට අවිරුද්ධතාවය ද සද්ධර්මසංඤ්ජනි ද ආත්මොත්කර්ෂණ රහිත බව ද පරවම්භනා රහිත බව ද යි මෙසේ මේ අනෙක කුලධර්මයෝ සමාග්දෘෂ්ටි හෙතෙසින් ඔහුට පහළ වෙත්.

ගැහැවියෙහි, එහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : ඉදින් ක්‍රියා ඇත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කායුත් මරණින් මතු සුන්දරගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට උපපත්ති විසින් පැමිණෙන්නෝ යැ. එකත්තෙන් ක්‍රියා නො වෙවා. ඒ හවත් මහණ බඩුණන්ගේ වචන සත්‍ය වෙවා. එතෙකුදු වත් මේ හවත් පුරුෂපුද්ගල මේ අත්බැවිහි මැ සිල්වත් පුරුෂපුද්ගලයෙකැ සමාග්දෘෂ්ටි ඇතියෙකැ ක්‍රියාවාද ඇතියෙකැ' යි තුවණැතියන් ගේ පැයැසුමට නිසි වෙයි. ඉදින් ක්‍රියා ඇත්තේ මැ වී නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගලහට දෙලොවිහි මැ ජයග්‍රාහ වෙයි : 'මෙලෙවිහි මැ තුවණැතියන්ගේ පැයැසුමට නිසි වෙයි' යන යමෙකුත් ඇද්ද, කායුත් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට පැමිණෙන්නෝ යැ' යන යමෙකුත් ඇද්ද එ දෙකයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ අපණ්ණකධර්මය ගන්නා ලද්දේ සමාදාන් කරන ලද්දේ (සකවාද යැ පරවාද යැ යන) උභයාත්තය පැතිරගෙන සිටියි. අකුල කාරණ හැරවියයි.

ගැහැවියෙහි, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බඩුණන් ඇත : "සත්ත්ව යන්ගේ සංක්ලේශයට (කෙලෙසීමට) හේතු නැත, ප්‍රත්‍යය නැත, අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන්ගේ විභුද්ධියට හෙතු නැත, ප්‍රත්‍යය නැත, අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ විභුද්ධ වෙති. බලයෙක් නැත, වියභියෙක් නැත, පුරුෂපරාමයෙක් නැත පුරුෂපරාත්‍රමයෙක් නැත, හැම සත්ත්‍ර හැම (එකිනිදියාදි) ප්‍රාණිහු හැම (අණ්ඩකෝෂ වස්තිකෝෂගත) භූතයෝ හැම ජීවයෝ අවස වූවාහු අබල වූවාහු වියභි නැත්තාහු නියතියෙන් සධගතියෙන් ස්වභාවයෙන් පරිණාමයට පැමිණියාහු අභිජාති සයෙකැ මැ සිට සුවදුක් විදුනි" යි. ගැහැවියෙහි, එ මහණබඩුණන් අතුරෙහි මැ ඇතැම් මහණබඩුණන් සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහ. ඔහු මෙසේ කීහු : "සත්ත්වයන්ගේ සංකෙලශයට හේතු ඇත, ප්‍රත්‍යය ඇත. හේතු ප්‍රත්‍යය ඇති වැ සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන්ගේ විභුද්ධියට හේතු ඇත, ප්‍රත්‍යය ඇත. හේතු ප්‍රත්‍යය ඇති වැ සත්ත්වයෝ විභුද්ධ වෙති. බල ඇත, වියභිය ඇත, පුරුෂ ස්ථාම ඇත, පුරුෂපරාත්‍රම ඇති. හැම සත්ත්‍ර හැම ප්‍රාණිහු හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ අවස වූවාහු අබල වූවාහු වියභි නැත්තාහු නියතියෙන් සධගතියෙන් ස්වභාවයෙන් පරිණාමයට පැමිණියාහු අභිජාති සයෙකැ මැ සුවදුක් විදුනාහු නො වෙති යි. ගැහැවියෙහි, ඒ කීමැයි හඟනාව : මේ මහණ බඩුණන් උනුනට සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො? යි. එසේ යැ වඟන්ස.

නත්‍ර ගහපතියො යෙ තෙ සමණ්‍යාගමිණො එවංවාදිනො එවං දිට්ඨිනො: නත්ථි හෙතු නත්ථි පච්චයො-පෙ-සුඛදුක්ඛං පටිසංවේදෙනත්ඨි. තෙසමෙතං පාටිකඛිං: යමිදං කායසුචරිතං චිත්‍රිචරිතං මනොසුචරිතං ඉමෙ නයො කුසලෙ ධම්මෙ අභිනිවජ්ජේත්වා. යමිදං කායදුච්චරිතං චිත්‍රිච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. ඉමෙ නයො අකුසලෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු: න භි තෙ භොනෙතා සමණ්‍යාගමිණො පස්සන්ති අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඕකාරං සඛතිලෙසං කුසලානං ධම්මානං නෙක්ඛම්මෙ ආනිසංසං වොදනපක්ඛං. සන්තංයෙව ඛො පන හෙතු නත්ථි හෙතු'තිස්ස දිට්ඨි භොති. සාස්ස භොති මිච්ඡාදිට්ඨි. සන්තං යෙව ඛො පන හෙතු නත්ථි හෙතු'ති සබ්බපෙති. සාස්ස භොති මිච්ඡාදිට්ඨි. සන්තං යෙව ඛො පන හෙතු නත්ථි හෙතු'ති වාචං භාසති. සාස්ස භොති මිච්ඡාචාචා. සන්තං යෙව ඛො පන හෙතු නත්ථි හෙතු'ති ආහ. යෙ තෙ අරහතො හෙතුවාදු තෙසමිසං පච්චිකං කරොති. සන්තංයෙව ඛො පන හෙතු නත්ථි හෙතු'ති පරං සඤ්ඤපෙති. භාස්ස භොති අසඤ්ඤාසඤ්ඤන්ති. තාය ව පන අසඤ්ඤාසඤ්ඤන්තියා අතතානුක්ඛංසෙති. පරං වම්භෙති. ඉති පුබ්බෙ ව ඛො පනස්ස සුසීලාං පඨිනං භොති, දුග්ගීලාං පච්චුපට්ඨිතං. අයඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසබ්බපෙසා මිච්ඡාචාචා අරියානං පච්චිකතා අසඤ්ඤාසඤ්ඤන්ති අතතානුක්ඛංසනං පරවම්භනා: එවංසිමෙ අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා.

නත්‍ර ගහපතියො විඤ්ඤාපුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකත්ඨි: සචෙ ඛො නත්ථි හෙතු; එවමයං හවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙදු සොත්ථිමනනානං කට්ඨස්සති, සචෙ ඛො අත්ථි හෙතු, එවමයං හවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙදු පරම්මරණා අපායං දුග්ගතියං චිතිපානං තීරයං උපපජ්ජි-ස්සති. කාමං ඛො පන මාත්‍ර හෙතු. භොතු නෙසං හචිතං සමණ-යාගමිණොනං සච්චං චචිතං. අථ ව පනායං හවං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ විඤ්ඤානං භාරයො දුස්සීලො පුරිසපුග්ගලො මිච්ඡාදිට්ඨි අහෙතුවාදෙ'ති¹ සචෙ ඛො අත්ථෙව හෙතු. එවං ඉමස්ස භොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උග්ගයත්ථ කලිග්ගභො: යඤ්ච දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ විඤ්ඤානං භාරයො, යඤ්ච කායස්ස හෙදු පරම්මරණා අපායං දුග්ගතියං. චිතිපානං තීරයං උපපජ්ජිස්සති. එවමස්සා'යං අපණ්ණකො ධම්මො දුස්සම්භෙතො සමාදිනෙතා එකංසං එරිත්වා තිට්ඨති. ඊඤ්චති කුසලං ධානං.²

නත්‍ර ගහපතියො යෙ තෙ සමණ්‍යාගමිණො එවංවාදිනො එවං දිට්ඨිනො: අත්ථි හෙතු අත්ථි පච්චයො-පෙ-සුඛදුක්ඛං පටිසංවේදෙනත්ඨි. තෙසමෙතං පාටිකඛිං: යමිදං කායසුචරිතං චිත්‍රිච්චරිතං මනො-දුච්චරිතං, ඉමෙ නයො අකුසලෙ ධම්මෙ අභිනිවජ්ජේත්වා. යමිදං කාය-සුචරිතං චිත්‍රිච්චරිතං මනොසුචරිතං, ඉමෙ නයො කුසලෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සන්ති තං කිස්ස හෙතු: පස්සන්ති භි තෙ භොනෙතා සමණ-යාගමිණො අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඕකාරං සඛතිලෙසං, කුසලානං ධම්මානං නෙක්ඛම්මෙ ආනිසංසං වොදනපක්ඛං සන්තංයෙව ඛො පන හෙතු අත්ථි හෙතු'තිස්ස දිට්ඨි භොති, සාස්ස භොති සම්මාදිට්ඨි.

1. අහෙතුවාදෙ'ති - මජ්ඣං, සූ: 2. කුසලධානං - සූ:

ගැහැවියෙහි, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණ බවුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද, මෙබඳු අක්චි ඇත්තාහු ද; “(සත්ත්වයන්ගේ කෙලෙසීමට) හෙතු නැත, ප්‍රත්‍යය නැත ... සුවස්ත් වීදිති” යි. ඔවුනට කෙල කැමැති වියැයුතු; ‘යම් කායසුවරිතයෙක් වාක්සුවරිතයෙක් මනාසුවරිතයෙක් ඇද්ද මෙ තුන් කුසලධර්මයන් හැරපියා යම් කායසුවරිතයෙක් වාක්සුවරිතයෙක් මනෝද්‍රව්‍යවරිතයෙක් ඇද්ද මෙ තුන් අකුසලධර්මයන් සමාදාන් වැ ගෙන වැටෙති’ යි. එ කවර හෙයින් යත් : ඒ හවත් මහණබවුණේ අකුසල ධර්මයන්ගේ ආදීනවය ලබුබව කෙලෙසීම කුසලධර්මයන් ගේ අනුසස් ද නොමැත්ත මායෙහි අනුසස් ද ව්‍යවදාන සත්කය ද නො දක්නාහ. ඇත්තා වූ මැ හෙතුව ‘හෙතු නැතැ’ යි ඔහුට අක්චි වෙයි. ඒ ඔහුගේ මිත්‍යාදායක වෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව ‘හේතු නැතැ’ යි යි සංකල්පනා කෙරෙයි. එ ඔහුගේ මිත්‍යාසංකල්ප වෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව ‘හේතු නැතැ’ යි කෙසුල් බෙණෙයි. එ ඔහුගේ මිත්‍යාවචන වෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව ‘හේතු නැතැ’ යි කියයි. යම් රහත් කෙනෙක් හේතුවාද ඇති වෙත් ද ඔවුනට මෙ පුද්ගල විරුද්ධකම කෙරෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව ‘හේතු නැතැ’ යි මෙරමා හභවයි. එ ඔහුගේ අසද්ධර්ම සංඥපති වෙයි. එ අසද්ධර්ම සංඥපතියෙහුදු කමා හුවයි, මෙරමා හෙලයි. මෙකෙසින් කැලෑ මැ ඔහුගේ සුභිලභාවය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. දුස්භිලභාවය එළැඹෑ සිටියේ වෙයි. මෙ මිත්‍යාදායක ද මිත්‍යාසංකල්ප ද මිත්‍යාවචන ද ආයතීයතාව විරුද්ධතාවය ද අසද්ධර්මසංඥපති ද ආත්මෝක්ෂණ ද පරවම්භන ද යි මෙසේ මෙ නොයෙක් අකුසලධර්මයෝ මිත්‍යාදායක හේතුවෙන් ඔහුට පහළ වෙත්.

ගැහැවියෙහි, එහි ලා විඥ පුරුෂ මෙසේ සලකයි ; ඉදින් හේතු නැත් නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කායභේදයෙන් මතු කමා ස්වස්ථ කෙරෙයි. ඉදින් හෙතු ඇත්නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂපුද්ගල කායින් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ වීචග වෑ පතිත වන නිරයට පැමිණෙයි. වැළිත් එකක්නෙන් හෙතු නො වෙවා, එ හවත් මහණබවුණන්ගේ වචන සත්‍ය වෙවා, එතෙකුදු වත් මෙ හවත් පුරුෂපුද්ගල ඉතාත්මයෙහි මැ නුවණැතියන් විසින් හරිතාකළයුතුබවට නිසි වෙයි : ‘දුස්භිල පුරුෂපුද්ගලයෙක, මිත්‍යා දායක ඇතිවෙක අහෙතුවාද ඇතිවෙක’ කියා යි. ඉදින් හේතු ඇත්තේ මැ වී නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂපුද්ගලයාහට දෙලොවිහි මැ පරාජයාහ වෙයි. ‘ඉතාත්මයෙහි මැ නුවණැතියන්ගේ හරිතාවට නිසි වෙයි’ යන යමෙකුත් ඇද්ද, ‘කායින් මරණින් මතු අපාය වූ දුර්ගති වූ වීතිපාත වූ නිරයට පැමිණෙයි’ යන යමෙකුත් ඇද්ද එ දෙකයි. මෙසේ ඔහුගේ මෙ අපණ්ණකධර්මය වරදවා ගන්නා ලද්දේ සමාදාන් කරනලද්දේ එක් දෙසක් පැතිරගෙන සිටීයි. කුසල කාරණ හැරපියයි.

ගැහැවියෙහි, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණ බවුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු අක්චි ඇත්තාහු වෙත් ද ; “හේතු ඇත, ප්‍රත්‍යය ඇත... සුවස්ත් වීදිති” යි ඔවුනට කෙල කැමැති වියැයුතු ; ‘යම් කායසුවරිතයෙක් වාක්සුවරිතයෙක් මනෝද්‍රව්‍යවරිතයෙක් ඇද්ද, මෙ තුන් අකුසලධර්මයන් හැරපියා යම් කායසුවරිතයෙක් වාක්සුවරිතයෙක් මනා සුවරිතයෙක් ඇද්ද, මෙ තුන් කුසලධර්මයන් සමාදාන් කොටගෙන වැටෙති’ යි. එ කවර හෙයින් යත් : ඒ හවත් මහණබවුණේ අකුසල ධර්මයන්ගේ ආදීනවය ලබුබව කෙලෙසීම දක්නාහ. කුසලධර්මයන්ගේ අනුසස් ද නොමැත්ත මායෙහි අනුසස් ද ව්‍යවදානසත්කය ද දක්නාහ. ඇත්තා වූ මැ හෙතු ‘හේතු නැතැ’ යි ඔහුට අක්චි වෙයි, එ ඔහුට සමාදායක වෙයි.

සන්නංගෙව ඛො පන හෙතුං අපී හෙතු'ති සබ්බපෙට්ඨි. ස්වාසා හොති සම්මාසබ්බපෙට්ඨා. සන්නංගෙව ඛො පන හෙතුං අපී හෙතුති චාචං භාසති, සාසා හොති සම්මාචාචා. සන්නංගෙව ඛො පන හෙතුං අපී හෙතුති ආභ. යෙ තෙ අරහනොතා හෙතුචාදා තෙසම්'යං න පච්චිකිං කරොති. සන්නංගෙව ඛො පන හෙතුං අපී හෙතුති පරං සඤ්ඤපෙති. සාසා හොති සඤ්ඤපෙති. තාය ච පන සඤ්ඤා-සඤ්ඤානතිසං නෙවතානුකාංගෙති, න පරං චමොති ඉති පුබ්බෙව ඛො පනසා පුඤ්ඤාං පටිභං හොති. පුඤ්ඤාං පච්චුපට්ඨිතං අයඤ්ඤා සම්මාද්විසී සම්මාසබ්බපෙට්ඨා සම්මාචාචා අරියානං අපච්චිකිතා සඤ්ඤා-සඤ්ඤාති අනන්තකාංගතා අපරච්චිතා. එවංසිමේ¹ අනෙකෙ කුසලා ධර්මා සම්භවන්ති සම්මාද්විසීපච්චයා.

නත්ථ ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකති: සචෙ ඛො අපී හෙතු, එවමයං හචං පුරිසපුඤ්ඤාලො කායසා හෙද පරමමරණං පුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජියති. කාමං ඛො පන මාහු හෙතු, හොතු නෙසං හවතං සම්මාද්විසීතානං සච්චං චචනං, අඵ ච පනායං හචං පුරිසපුඤ්ඤාලො දිට්ඨෙව ධර්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො : සීලවා පුරිස-පුඤ්ඤාලො සම්මාද්විසී හෙතුචාදො'ති. සචෙ ඛො අපෙච්චි හෙතු.² එවං ඉමසා හොතො පුරිසපුඤ්ඤාලො උගගත්ති කචගහො, යඤ්ඤා දිට්ඨෙව ධර්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො, යඤ්ඤා කායසා හෙද පරමමරණං පුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජියති. එවමයායං අපණ්ණකො ධර්මො සුඤ්ඤානො සම්මාද්විසීතො උගගංසං එරිකිං තිට්ඨති. රිඤ්ඤාති අකුසලං ධානං.

සන්නි ගහපතයො එකෙ සම්මාද්විසීතො එවංචාදිනො එවං ද්විසීනො : 'නපී සබ්බසො ආරුප්පා'ති. තෙසංගෙව ඛො ගහපතයො සම්මාද්විසීතානං එකෙ සම්මාද්විසීතානං උජ්චිපච්චිකිතචාදා. තෙ එව මාහංසු : 'අපී සබ්බසො ආරුප්පා'ති. තං කිං මඤ්ඤාඵ ගහපතයො නත්ථ සම්මාද්විසීතො අඤ්ඤාමඤ්ඤාසා උජ්චිපච්චිකිතචාදාති—එවමනො.

නත්ථ ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකති : යෙ ඛො තෙ හොතො සම්මාද්විසීතො එවංචාදිනො එවංද්විසීනො 'නපී සබ්බසො ආරුප්පා'ති. ඉදමෙම අද්විචං, යෙපි තෙ හොතො සම්මාද්විසීතො එවංචාදිනො එවංද්විසීනො 'අපී සබ්බසො ආරුප්පා'ති. ඉදමෙම අවිදිනං : අහඤ්ඤාච ඛො පන අප්පනොතො අපසානොතො එකංගෙන ආදාය චොගරොගා : 'ඉදමෙව සච්චං මොඤ්ඤාදාති. නමෙතං අසා පතිරුපං. යෙ ඛො තෙ හොතො සම්මාද්විසීතො එවං චාදිනො එවංද්විසීනො 'නපී සබ්බසො ආරුප්පා'ති. සචෙ තෙසං හවතං සම්මාද්විසීතානං සච්චං චචනං. ධානමෙතං විජ්ජති. යෙ තෙ දෙවා රුපිනො මනොමයා අපණ්ණකමෙම නත්ථපතති හවිසාති. යෙ පන තෙ හොතො සම්මාද්විසීතො එවං චාදිනො එවං ද්විසීනො 'අපී සබ්බසො ආරුප්පා'ති. සචෙ තෙසං හවතං සම්මාද්විසීතානං සච්චං චචනං. ධානමෙතං විජ්ජති යෙ තෙ දෙවා අරුපිනො සඤ්ඤාමයා, අපණ්ණකමෙම නත්ථපතති හවිසාති. දිසානොතො³ ඛො පන රුපාධිකරණං දණ්ඩාදානසභාදාන - කලහ - විගහ - විවාදකුචනකුචමෙපසුඤ්ඤාසාචාදා. නපී ඛො පනොතං සබ්බසො අරුපෙති. සො ඉති පටිසඤ්ඤානං රුපානංගෙව තිබ්බිදාය විරාගාය තිරොධාය පටිපනොතො හොති.

1. එවමසිමේ - මජ්ඣං 2. අපී හෙතු - මජ්ඣං. 3. දිසානොති - මජ්ඣං

වෙයි. ඇත්ත වූ මැ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි සංකල්පනා කෙරෙයි. එ ඔහුට සමාක් සංකල්ප වෙයි. ඇත්ත වූ මැ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි තෙපුල් බෙණෙයි. එ ඔහුට සමාග් වචන වෙයි, ඇත්ත වූ මැ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි කියයි. යම් රහස් කෙනෙක් හෙතුවාද ඇත්තාහු ද ඔවුනට මෙ පුද්ගල විරුද්ධ කම් නො කෙරෙයි. ඇත්ත වූ මැ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි මෙරමා හඟවයි. එ ඔහුට සද්ධර්මසංඥාති වෙයි. එ සද්ධර්ම සංඥාතිසෙත්තු කමා නො මැ හුවයි. මෙරමා නො හෙළයි. මෙසෙයින් කැලෑ මැ ඔහුගේ දුසිල් බව ප්‍රතිච්ඡේද වූයේ වෙයි. පුසිල්බව එළැඹූ සිටියේ වෙයි. මෙ සමාග් දෘෂ්ටි ද සමාක් සංකල්ප ද සමාග් වචන ද අයත්තව අවිරුද්ධතාවය ද සද්ධර්මසංඥාතිස ද ආත්මෝක්තර්ණ රහිත බව ද පරවචනා රහිත බව ද යි මෙසේ ඔහුට මෙ නොයෙක් කුලල ධර්මයෝ සමාග්දෘෂ්ටි හෙතුවෙන් පහළ වෙත්.

ගැහැටියෙහි, එහි ලා විඳ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : ඉදින් හේතු ඇත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කායුත් මරණින් මතු සුභති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට පැමිණෙන්නේ නො යැ. වැළිත් එකත්තෙත් හේතු නො වෙවා, එ හවත් මහණ බවුණන්ගේ වචන සත්‍ය වෙවා, එතෙකු වත් මෙ හවත් පුරුෂපුද්ගල ඉහත්මයෙහි මැ නුවණැතියන්ගේ පැසැසුමට නිසි වෙයි. 'සිල්වත් පුරුෂ පුද්ගලයෙක, සමාග් දෘෂ්ටි ඇතියෙක, හෙතුවාද ඇතියෙක කියා යි. ඉදින් හෙතු ඇත්තේ මැ වී නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂපුද්ගලට දෙලොව්හි මැ පයග්‍රාහ වෙයි. ඉහත්මයෙහි මැ නුවණැතියන් ගේ පැසැසුමට නිසි වෙයි යන යමෙකුත් ඇද්ද, කායුත් මරණින් මතු සුභති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට පැමිණෙන්නේ නො යැ යන යමෙකුත් ඇද්ද එ දෙක යි. මෙසේ ඔහුගේ මෙ අපණිවිඩය ධර්මය මොනොවට හත්තා ලද්දේ සමාදාන් කරන ලද්දේ උභයාත්තය පැතිරී ගෙන යිවිසි. අකුලලකාරණ හැරියයි.

ගැහැටියෙහි, ' අරුප චුත්මලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් නැතැ'යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබවුණේ ඇත. ගැහැටියෙහි, එ මහණබවුණන් අතුරෙහි මැ ඇතැම් මහණ බවුණේ සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු වෙති. ඔහු මෙසේ කීහු : ' අරුප චුත්මලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් ඇත ' කියා යි. ගැහැටියෙහි, එ කීමැ යි හඟනාව. මේ මහණබවුණේ උනුනට සෘජු විරුද්ධ වාද ඇත්තාහු නො ? යි. එසේ යැ වචන්ස,

ගැහැටියෙහි, එහි ලා නුවණැති පුරුෂ මෙසේ සලකයි : යම් ඒ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙක් ' අරුප චුත්මලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් නැතැ'යි මෙසේ කියන්නාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද මෙ කරුණ මා විසින් නො දක්නා ලද. යම් ඒ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙකුත් ' අරුප චුත්මලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් ඇතැ'යි මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, මෙ කරුණ ද මා විසින් නො දන්නා ලද. වැළිත් මම් වූකලී නො දන්නම් නො දන්නම් ' මෙ මැ සත්‍ය යැ අත්‍යය තුවන් යැ'යි එකත්ත කොටගෙන ව්‍යවහාර කරන්නෙමි. තෙල මට නො නිස්ස. යම් ඒ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙක් ' අරුප චුත්මලෝකය සර්ව ප්‍රකාරයෙන් නැතැ'යි මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද ඉදින් එ හවත් මහණ බවුණන්ගේ වචන සමා වේ නම් තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. : රුචි වූ මනෝමය වූ යම් ඒ දෙව් කෙනෙක් ඇද්ද මාගේ එහි ඉපැත්ම නො සිස් වෙයි. යම් එ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙක් ' අරුප චුත්මලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් ඇතැ'යි මෙ බඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද ඉදින් එ හවත් මහණ බවුණන්ගේ වචන සත්‍ය වේ නම් තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි ; අරුපි වූ සංඥමය වූ යම් එ දෙව් කෙනෙක් ඇද්ද මාගේ එහි ඉපැත්ම නො සිස් වෙයි. රුපය හෙතු කොට දඩු ගැනුම යැ සැත් ගැනුම යැ කලහ යැ වීග්‍රහ යැ විවාද යැ ' තෝ තෝ ' යැ යි බිණුම යැ පිසුනු බස යැ මුසවා යැ යන මොහු දක්නා ලැබෙත් මැ යැ. සර්වප්‍රකාරයෙන් අරුපභවයෙහි තෙල නැත් මැ යයි. හෙ මෙසේ ප්‍රකාශවන්නා කොට රුපයන්ගේ මැ නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරොධය පිණිස පිළිපත්තො වෙයි.

සන්ති ගහපතයො එකෙ සමණවුංගමණං එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො : නඤ්ඤි සබ්බසො හවතීරොධො'ති. තෙසංයෙව ඛො ගහපතයො සමණවුංගමණං එකෙ සමණවුංගමණං උජ්ඣපච්චනීකවාදො තෙ එවං-මොහංසු : අඤ්ඤි සබ්බසො හවතීරොධො'ති. නං කිම්මිඤ්ඤදථ ගහපතයො නනුමෙ සමණවුංගමණං අඤ්ඤමිඤ්ඤස්ස උජ්ඣපච්චනීකවාදග්ගි. එවං හන්තො.

තත්ථ ගහපතයො විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකකති : යෙ ඛො තෙ භොන්තො සමණවුංගමණං එවංවාදිනො : එවංදිට්ඨිනො : නඤ්ඤි සබ්බසො හවතීරොධො'ති. ඉදං මෙ අදිට්ඨිං, යෙපි තෙ භොන්තො සමණවුංගමණං එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො : 'අඤ්ඤි සබ්බසො හව-තීරොධො'ති. ඉදමෙම අවිදිතං. අහඤ්ඤච ඛො පන අජානන්තො අපස්සන්තො එකංගෙන අද්දග වොහරෙයං : 'ඉදමෙව සච්චං මොහ-මිඤ්ඤ'නති. න මෙතං අස්ස පතීරුපං යෙ ඛො තෙ භොන්තො සමණවුංගමණං එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො 'නඤ්ඤි සබ්බසො හව තීරොධො'ති සචෙ තෙසං හවතං සමණවුංගමණං සච්චං චචතං. ථානමෙතං විජ්ජති. යෙ තෙ ඤෙව අරුපිනො සඤ්ඤමයො අපණ්ණ-කමෙම තත්ථායති හවිසාති. යෙ පන තෙ භොන්තො සමණවුංගමණං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො 'අඤ්ඤි සබ්බසො හවතීරොධො'ති. සචෙ තෙසං හවතං සමණවුංගමණං සච්චං චචතං. ථානමෙතං විජ්ජති යං දිට්ඨිච ධමෙම පරිනිබ්බංසිත්තාමි. යෙ ඛො තෙ භොන්තො සමණ-වුංගමණං එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො : 'නඤ්ඤි සබ්බසො හවතීරොධො'ති. තෙසමයං දිට්ඨි සාරාගාය¹ සන්තිකෙ, සංයොගාය සන්තිකෙ, අභිනන්දනාය සන්තිකෙ, අජේඛාසානාය සන්තිකෙ, උපාදනාය සන්තිකෙ. යෙ පන තෙ භොන්තො සමණවුංගමණං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො : 'අඤ්ඤි සබ්බසො හවතීරොධො'ති. තෙසමයං දිට්ඨි අසාරාගාය සන්තිකෙ අසංයොගාය සන්තිකෙ අභිනන්දනාය සන්තිකෙ අනජේඛාසානාය සන්තිකෙ අනුපාදනාය සන්තිකෙති. සො ඉතිපට්ඨිසබ්බාය හවානංයෙව තීබ්බිද්දග විරාගාය තීරොධාය පටිපන්නො භොති.

චන්තාරොමෙ ගහපතයො පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං, කතමෙ චන්තාරො : ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො අත්තන්තපො භොති අත්තපරිතාපනානුයොගං අනුසුත්තො. ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො පරන්තපො භොති පරපරිතාපනානුයොගං අනුසුත්තො. ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො අත්තන්තපො ච භොති අත්තපරිතාප-නානුයොගං අනුසුත්තො. පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගං අනු-සුත්තො. ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො නෙචත්තන්තපො භොති නත්තපරිතාපනානුයොගං අනුසුත්තො. න පරන්තපො න පරපරි-තාපනානුයොගං අනුසුත්තො. සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨිච ධමෙම තිව්ජාතො තිබ්බුතො සීතිගුතො සුඛපට්ඨංවෙදී චුගම ගුතෙන අත්තනා විහරති.

1. සාරාගාය - සන්තො

ගැහැවියෙනි, ' සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධයෙන් නැතැ'යි මෙසේ කියන මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ගැහැවියෙනි, එ මහණ බමුණන්ට මෑ සෘජු විරුද්ධවාද ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මෙසේ කීහු : ' සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධය ඇතැ'යි. ගැහැවියෙනි, එ කීමැ යි භගනාව. මේ මහණ බමුණෙක් ඔවුනොවුනට සෘජුවිරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො වෙත් ද ? යි. එසේ යැ වහන්ස,

ගැහැවියෙනි, එහි ලා නුවණැති සුරුෂ මෙසේ ප්‍රකාරවක්ෂා කෙරෙයි : ' සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධයෙන් නැතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද මා විසින් මේ නොදක්නා ලද. ' සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධය ඇතැ'යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද මේ මා විසින් නො දක්නා ලද, මම වැළික් මෙය මැ සැබව, ආත්‍යය තුළ සැ යි නො දන් නෙමි නො දක්නෙමි එකාන්තයෙන් ගෙන ව්‍යවහාර කෙරෙමි නම් තෙල මට නො නිසි වෙයි. ' සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධයෙන් නැතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඉදින් එ හවත් මහණබමුණන්ගේ බස සබ්බා වී නම් තෙල කරුණ වන්නේ යැ. අරුපි වූ (අරුපධ්‍යාන සංඥයෙන්) සංඥමය වූ යම් දෙව් කෙනෙක් ඇද්ද මාගේ එහි උපත අවිරුද්ධ වන්නේ යැ. වැළි ' සර්වප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධය ඇතැ'යි මෙසේ කියන මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඉදින් එ හවත් මහණ බමුණන්ගේ බස සැබෑ වී නම්, ' ඉහාත්මයෙහි මැ පිරිනිවෙත් නෙමි ' යන යමක් ඇද්ද කෙල කරුණ වන්නේ යැ. ' සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධයෙන් නැතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ ලබ්බි ඇති යම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය රාග වශයෙන් සසර ඇලීමට ළා වෙයි. සංයෝජනයට සමීප වෙයි. (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින්) අභිනන්දනයට සමීප වෙයි. බැයගැනීමට සමීප වෙයි. දායග්‍රහණයට සමීප වෙයි, යළි ' සර්වප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධය ඇතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය සසර නො ඇලීමට සමීප වෙයි. අසංයෝජනයට සමීප වෙයි. අභිනන්දනයට සමීප වෙයි ' අනධ්‍යවසානයට සමීප වෙයි, අනුපාදනයට සමීප වේ යයි ' ' ගේ මෙසේ ප්‍රකාරවක්ෂා කොට හවයන්ගේ මැ නිර්වේද පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වේ.

ගැහැවියෙනි, ලොවැ මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ඇත්තාහු (විද්‍යාමාන) වෙති. කවර සතර දෙනෙක යත් : ගැහැවියෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මය තවතුයේ ආත්මය තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ වෙයි. ගැහැවියෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මෙරමා තවතුයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ වෙයි. ගැහැවියෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා තවතුයේ තමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේත් මෙරමා තවතුයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේත් වෙයි. ගැහැවියෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා නොමැ තවතුයේ තමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ මෙරමා නො තවතුයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ වෙයි. ගේ තමා නො තවතුයේ මෙරමා නො තවතුයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිවුණේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනසුඳු වූයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරෙයි.

කතමො ච ගහපතයො පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානු-
යොගං අනුසුතො: ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො අචේලකො
හොති ඉත්තාචා:රො හන්ථාපලොඛනො-පෙ-ඉති එවරුපං අනෙක-
චිතිතං කායසං ආතාපනපරිතාපනානුයොගං අනුසුතො: විහරති.
අයං චූච්චති ගහපතයො පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුයොගං
අනුසුතො .

කතමො ච ගහපතයො පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගං
අනුසුතො: ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො ඔරඛිකො හොති.
සුකරිකො-පෙ-යෙ චා පනඤ්ඤපි කෙචි කුරුකම්මන්තා. අයං
චූච්චති ගහපතයො පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගං
අනුසුතො:

කතමො ච ගහපතයො පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතා-
පනානුයොගං අනුසුතො, පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගං
අනුසුතො: ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො රාජා චා හොති
බ්බතියො ඉඤ්ඤාච්චිකො -පෙ- තෙචි දණ්ඩනජ්ජිතා හගනජ්ජිතා අසුඤ්ඤා
රාදමානා පරිකම්මාති කරොතති. අයං චූච්චති ගහපතයො පුග්ගලො
අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගං අනුසුතො, පරන්තපො ච
පරපරිතාපනානුයොගං අනුසුතො.

කතමො ච ගහපතයො පුග්ගලො නෙච්චත්තන්තපො නාත්තපරිතාප-
නානුයොගං අනුසුතො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගං
අනුසුතො, සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨෙච්ච ඛමෙච්ච තිච්ඡා
තො තිඛුතො සීඨිගුතො සුඛපට්ඨංචෙදී මුග්ගභුතො අත්තනා
විහරති. ඉධ ගහපතයා තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං
සම්මාසම්මුඤ්ඤො. -පෙ- සො ඉමෙ පඤ්ඤානිචරණෙ පහාය චේතසො
උපකම්ලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ විච්චේච්චි කාමෙහි විච්චි
අකුසලෙහි ඛමෙච්චි සචිතකකං සච්චාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨම්
කානං -පෙ- දුතියං කානං -පෙ- තතියං කානං -පෙ- චතුතං කානං
උපසම්පජ්ජ විහරති.

සො එචං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛිතණේ
විගතූපකම්ලෙසෙ ඉද්දභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානෙත
පුබ්බෙතිචාසානුසාතිඤ්ඤාය චිතතං අභිනිත්තාමෙහි. සො අනෙකච්චිතං
පුබ්බෙතිචාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපීදා: එකමපි ජාතියං දොච්චි ජාතියො
-පෙ- ඉති සාකාරං ස උදොසං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිචාසං අනුසාරති.

සො එචං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛිතණේ
විගතූපකම්ලෙසෙ ඉද්දභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානෙත
සත්තානං චුතූපපාතිඤ්ඤාය චිතතං අභිනිත්තාමෙහි. සො දිබ්බෙත
චකුච්චා විසුඤ්ඤාන අභිකකන්තමානුසකෙත සත්තෙ පසසති චචමානෙ
උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණිතෙ සුච්චේණේ දුබ්බේණේ සුගතෙ දුග්ගතෙ
යථාකම්මුපගෙ සත්තෙ පජානාති.

ගැහැවියෙහි, තමා තවන තමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණු පුද්ගල කවරෙ යත් : ගැහැවියෙහි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යෙලු වෙයි, හළ ආචාර ඇති වෙයි, අත ලෝනේ වෙයි . . . මෙසේ මෙබඳු අනේකප්‍රකාර වූ කය තවන භාක්ඛයින් තවන යෝග යෙහි යෙදුණේ වෙසෙයි. ගැහැවියෙහි, මෙ තෙම ආත්ම පරිතාපානුයෝගයෙහි යෙදුණු ' අත්තන්තප පුද්ගල ' යයි කියනු ලැබේ.

ගැහැවියෙහි, පරපරිතාපානුයෝගයෙහි යෙදුණු ' පරන්තප පුද්ගල ' කවරෙ යත් : ගැහැවියෙහි, මෙලොවැ කිසි පුද්ගලයෙක් එළවන් නසා ජීවත් වනුයේ හුරන් නසා ජීවත් වනුයේ . . . මෙයින් අන්‍ය වූත් යම්කිසි කැකුළු කම් ඇත්තානු වෙත්. ගැහැවියෙහි, මෙ පරපරිතාපානුයෝගයෙහි යෙදුණු ' පරන්තප පුද්ගල ' යයි කියනු ලැබේ.

ගැහැවියෙහි, ආත්මපරිතාපානුයෝගයෙහි යෙදුණු ' අත්තන්තප ' වූ ද පරපරිතාපානු යෝගයෙහි යෙදුණු ' පරන්තප ' වූ ද පුද්ගල කවරෙ යත් : ගැහැවියෙහි, මෙලොවැ මුද්‍රන අභිඝ්ඤා වූ කැත් රජෙක් හෝ වෙයි . . . ඔහු දුඛුවමින් තැනිගත්තාහු හයින් තැනිගත්තාහු කඳුළු මුසු මුහුණු ඇත්තාහු හඬමින් පරිකර්ම කෙරෙති. ගැහැවියෙහි, මෙ ආත්ම-පරිතාපානුයෝගයෙහි යෙදුණු ' අත්තන්තප ' වූ ද පරපරිතාපානු යෝගයෙහි යෙදුණු ' පරන්තප ' වූ ද පුද්ගල යයි කියනු ලැබේ.

ගැහැවියෙහි, ආත්මපරිතාපානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු නො මැ අත්තන්තප වූ ද පරපරිතාපානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරන්තප නො වූ ද පුද්ගල කවරෙ යත් : හේ ' අත්තන්තප ' නො වූයේ ' පරන්තප ' නො වූයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ කෙලෙස් පිරිනිවර්තීන් නිවීමේ එහෙයින් මැ සිහිල් වූයේ මහපල නිවන්සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරෙයි. ගැහැවියෙහි, අර්හත් වූ සමාන් සම්මුද්ධ වූ . . . තථාගතයන් වහන්සේ මෙලොව උපදනාහ. . . . හේ සිතට උපක්ලේශ වූ, ප්‍රඥව දුර්වල කරන මෙ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුසල ධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේතයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති පුරුමධ්‍යානය . . . ද්විතීය ධ්‍යානය . . . තෘතීය ධ්‍යානය . . . චතුර්ත්ම ධ්‍යානය උපයා ගෙන වාස කෙරෙයි.

හේ මෙසෙයින් සමාධිගත වූ සිත පිරිසුදු වූ කල්හි පයභිවදන වත් මැ අංගණ රහිත වත් මැ පහවූ උපක්ලේශ ඇති වත් මැ මෘදු වත් මැ කර්මණ්‍ය වත් මැ ස්ථිත වත් මැ නො සැලෙන බවට පත් වත් මැ පූර්වනිවාසානුස්මාතිඤ්ඤාය පිණිස සිත නතු කෙරෙයි. හේ අනෙක ප්‍රකාර පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙයි. ඒ මෙසේ යැ : එක් ජාතියක, ජාති දෙකක . . . මෙසේ ආකාර සහිත උද්දෙස සහිත අනේකවිධ පූර්වනිවාසය නුවණින් සිහි කෙරෙයි.

හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසුදු කල්හි පයභිවදන කල්හි අභිගණ රහිත කල්හි පහවීමේ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වැ සිටි කල්හි කර්මණ්‍ය වැ සිටි කල්හි ස්ථිත කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපප්‍රාප්ති දන්තා ඤ්ඤාය පිණිස සිත නතු කෙරෙයි. හේ විශුද්ධ වූ මිනිසුන් ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන උපදනා සත්ත්වයන් දකියි. ඝීත වූ ප්‍රණිත වූ මනා පැහැසවහන් ඇති නපුරු පැහැසවහන් ඇති සුන්දර ගති ඇති නපුරු ගති ඇති කර්මානුරූප වැ ගීය සත්ත්වයන් නුවණින් දන ගනී.

සො එවං සමාගිනෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතපකඤ්ඤෙසෙ මුද්දගුනෙ කම්මතිසෙ සිනෙ ආනෙඤ්ජපානෙත ආඨවානං ඛගඤ්ඤාය චිතතං අභිනිත්තාමෙති. තො ඉදං දුක්ඛිනති යථාභුතං පජානාති -පෙ- අයං ආඨමතිරේඛගාමිතිපට්ඨපදාති යථාභුතං පජානාති. තස්ස එවං ජානනො එවං පස්සනො කාමාඨවාපි චිතතං විමුච්චති. භවාඨවාපි චිතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාඨවාපි චිතතං විමුච්චති. විමුඤ්ඤාමිං විමුඤ්ඤාමිති ඤ්ඤාණං ගොති. ඛිණං ජාති, වුසිතං මුහම්චරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉතිතතායාති පජානාති.

අයං වුච්චති ගහපතයො පුග්ගලො නෙවිත්තනනපො නාතත-පරිතාපනානුයොගං අනුසුතො, න පර්නතපො න පර්පරිතාපනානු-යොගං අනුසුතො. සො අනත්තනනපො අපර්නතපො දිට්ඨිච්ච ධම්මෙ නිවර්තො නිබ්බුතො සිතිගුතො සුඛපට්ඨංවෙදි මුහම්භුතෙන අත්තනා විහරතිති.

එවං වුද්ධෙත සාලෙයාකා මුහම්භුගහපතිකා ගහවිත්තං එතදවොචුං: අභික්ඛනතං ගො ගොතම්, අභික්ඛනතං ගො ගොතම්. යෙයපාපි ගො ගොතම් නික්ඛාජ්ජිතං වා උක්ඛාජ්ජය, පට්ඨජ්ජනං වා විචරෙය, මුලුගස්ස වා මග්ගං ආචිකෙඨය, අනිකාරෙ වා නෙලපජ්ජාතං ධාරෙය. චක්ඛුමිත්තො රූපාති දක්ඛිනති. එවිමෙවං තොනා ගොතමේත අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එනෙ මයං ගවිත්තං ගොතම්-සරණං ගවර්මා ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤ්ච. උපායකෙ තො ගවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනෙත පාඤ්ඤෙතං සරණං ගතෙති.

අපණ්ණක සුභතං දගම්.

**ගහපති වග්ගො පඨමො
තස්ස වග්ගස්ස උද්දහං.**

කඤ්ජරනාගරසෙඛවිතො ච පොතලියො පුන ජම්භගවෙමා,
උපාලි දම්ඨො කුභකුර අභගො ඔහුචෙදනියාපණ්ණකතො දගමො.

භේ මෙසේ සමාහිත චිත්තය පරිශුද්ධ වත් මැ පයඛිවදන වත් මැ නිරධගණ වත් මැ මෘදු වත් මැ කර්මාර්භ වත් මැ තර වැ සිටුක් මැ නිසල බවට පත් වත් මැ ආසුටයන්ගේ ක්ෂය ඥානය සඳහා සිත නතු කෙරෙයි. භේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි... 'මේ ආසුටනිරෝධගාමීනී ප්‍රතිපත්ති යයි ඇති සැටියෙන් දනගනි. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඕහුගේ සිත කාමාසුටයෙහුදු මිදෙයි, භවාසුටයෙහුදු මිදෙයි, අවිද්‍යාසුටයෙහුදු මිදෙයි. (සිත) මිදුණු කල්හි 'විමුක්ත යැ'යි නුවණ වෙයි. ජාතිය ක්ෂීණ විය. මහ බඹසර වැස නිමවන ලදී. කරණි කරන ලදී. මේ අර්භත්ත්වය සඳහා කළමනා අත් කිපෙක් නැති' යි නුවණින් දනගනි.

ගැඟැවියෙහි, මේ පුද්ගල ආත්මපරිතාපාත්‍රයෝගයෙහි නො යෙදුණු 'අත්තත්තප' නො වූ පරපරිතාපාත්‍රයෝගයෙහි නො යෙදුණු 'පරත්තප' නො වූ පුද්ගල යයි කියනු ලැබේ. භේ 'අත්තත්තප' නො වූයේ 'පරත්තප' නො වූයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිව්වේ සිහිල් වූයේ සුව විදුනා සුලු වැ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් විභරණ කෙරේ යයි.

මෙසේ වදනු කල්හි 'සාලා' ගම්වැසි බමුණු ගැඟැවියෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කළහ : ඉතා මැනැවැ හවක් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනැවැ හවක් ගෞතම යෙනි, යම්සේ හවක් ගෞතමයෙනි, යටිහුරු කරනලදුවක් හෝ උඩහුරු කරන්නේ ද, පිළිසත් දයක් හෝ විවෘත කරන්නේ ද, මංවුළා වැ ගිය එකකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තෝ රු දකිත්ව'යි අදුරෙහි හෝ තෙල් පහනක් දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ හවක් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද. තෙල අපි හවක් ගෞතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යමහ. ධර්මය ද ගික්ෂුසධිසයා ද සරණ කොට යමහ. හවක් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයන් කොට අප ධරනසේක් ව'යි.

දස වැනි අපණ්ණක සුත්‍රය යි.

2. 2. 1

අමබලවී ක¹ රාහුලොවාද සුඛතං

එවං මෙ සුඛං. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙඵවනෙ කලන්දකතිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා රාහුලො අමබලවීකායං විහරති. අඵ ඛො භගවා සායනනසමයං පතිසලානා වූවසිනො යෙන අමබලවීකා යෙනායස්මා රාහුලො තෙත්ථපසඛිනමි. අඤ්ඤා ඛො ආයස්මා රාහුලො භගවන්තං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිසවාන ආසනං පඤ්ඤපෙසි² උදකඤ්ච පාදනං. තිසිදි භගවා පඤ්ඤතො ආසනෙ. තිසජ්ජ පාදෙ පක්ඛාලෙසි. ආයස්මාපි ඛො රාහුලො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි.

අඵ ඛො භගවා පරිත්තං උදකාවසෙසං උදකාධානෙ ධූපෙත්වා ආයස්මන්තං රාහුලං ආමනොසි පස්සසි නො තිං රාහුල ඉමං පරිත්තං උදකාවසෙසං උදකාධානෙ ධූපිත්වන්ති. එවමනනො, එවං පරිත්තං³ ඛො රාහුල තෙසං සාමඤ්ඤං යෙසං නත්ථි සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

අඵ ඛො භගවා නං පරිත්තං උදකාවසෙසං ඡබ්බිත්වා ආයස්මන්තං රාහුලං ආමනොසි පස්සසි නො තිං රාහුල නං පරිත්තං උදකාවසෙසං ඡබ්බිත්වන්ති. එවමනනොති. එවං ඡබ්බිත්තං ඛො රාහුල තෙසං සාමඤ්ඤං යෙසං නත්ථි සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

අඵ ඛො භගවා නං උදකාධානං නිකකුජ්ජත්වා ආයස්මන්තං රාහුලං ආමනොසි පස්සසි නො තිං රාහුල ඉමං උදකාධානං නිකකුජ්ජත්වන්ති. එවමනනො, එවං නිකකුජ්ජත්තං ඛො රාහුල තෙසං සාමඤ්ඤං, යෙසං නත්ථි සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

අඵ ඛො භගවා නං උදකාධානං උකකුජ්ජත්වා ආයස්මන්තං රාහුලං ආමනොසි. පස්සසි නො තිං රාහුල ඉමං උදකාධානං රිත්තං තුවච්ඡන්ති. එවමනනො. එවං රිත්තං තුවච්ඡං ඛො රාහුල තෙසං සාමඤ්ඤං යෙසං නත්ථි සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

සෙය්‍යථාපි රාහුල රඤ්ඤා නාගො ඊසාදනො උබ්බුලාවා⁴ අභිජානො සඛ්ඛාමාවචරෙ. සො⁵ සඛ්ඛාමගතො පුරිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පුරමෙනපි කායෙන කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙනපි කායෙන කමමං කරෙති, සීසෙනපි කමමං කරෙති, කණ්ණෙහිපි කමමං කරෙති, දනොහිපි කමමං කරෙති, නඛ්ඛුච්චෙනපි කමමං කරෙති, රක්ඛතෙව සොණං. නත්ථ භත්ථාරෙහස්ස එවං භොති: අයං ඛො රඤ්ඤා නාගො ඊසාදනො උබ්බුලාවා⁴ අභිජානො සඛ්ඛාමාවචරෙ සඛ්ඛාමගතො පුරිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පුරිමෙනපි කායෙන කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙනපි කායෙන කමමං කරෙති, සීසෙනපි කමමං කරෙති, කණ්ණෙහිපි කමමං කරෙති, දනොහිපි කමමං කරෙති, නඛ්ඛුච්චෙනපි කමමං කරෙති, රක්ඛතෙව සොණං, අපරිච්චන්තං ඛො රඤ්ඤා නාගස්ස ජීවිත්වන්ති. යතො ඛො රාහුල

1. අමබලවීකා - PTS. 2. පඤ්ඤපෙසි - සිඞ්ඞි. 3. පරිත්තකං - මජ්ඣං. 4. උරුලාවා - මජ්ඣං, ස්‍යා. 5. සො - මජ්ඣං (උභං)

2. 2. 1

අමබලවීකරාහුලෝවාද සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයතලද. එක්කලෙකැ බුදුහු රජගහනුවර නිසා කලඤ්ඤාවාස නම් වූ වේදවිනායාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් රාහුලගද්‍රයෝ අමබලවීකරා නම් පහයෙහි වාසය කෙරෙති. භාගාවතුන් වහන්සේ සවස්වෙලෙහි එලසමච්ඡන් නැඟී සිටියේක් අමබලවීකරායෙහි ආයුෂ්මත් රාහුලයන් වෙත එළැඹියේක. රාහුලායුෂ්මත්තු දුටින් මැ වඩනා භාගාවතුන් වහන්සේ දක අසුන් පතවා පාදේනා පිණිස දිය ද එළැඹුහ. බුදුහු පැනවූ අස්තෙහි වැඩහිද පා දෙදිහ. ආයුෂ්මත් රාහුලගද්‍රයෝ ද බුදුන් වැද එකස්පස් වැ හුන්හ.

ඉක්බිති භාගාවතුන් වහන්සේ මද වූ ඉතිරි දිය දියබදුනෙහි තබා ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුමක : “රාහුලයෙනි, තෙපි දියබදුනෙහි තුඩු මේ අල්ප වූ උදකශේෂය දක්නවු ද”යි. එසේ යැ වහන්සැ’යි. රාහුලයෙනි, එසෙයින් යම් කෙනෙක්නට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත්ද, ඔවුන්ගේ ශ්‍රමණධර්මය අල්ප වෙයි.

ඉක්බිති බුදුහු ඒ අල්ප වූ උදකශේෂය බැහැර කොට ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුම : “රාහුලයෙනි, තෙපි බැහැර කළ අල්ප වූ උදකශේෂය දක්නවු ද”යි. එසේ යැ වහන්සැ’යි. රාහුලයෙනි යම් කෙනෙක්නට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත් ද ඔවුන්ගේ ශ්‍රමණධර්මය බැහැර කරනලද වෙයි.

ඉක්බිති බුදුහු ඒ දියබදුන යටිහුරු කොට තබා ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුම : “රාහුලයෙනි, තෙපි යටිහුරු කළ මේ දියබදුන දක්නවු ද”යි. වදළහ. එසේ යැ වහන්සැ, රාහුලයෙනි, එසෙයින් යම් කෙනෙක්නට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත් ද ඔවුන්ගේ ශ්‍රමණධර්මය යටිහුරු කරනලද වෙයි.

ඉක්බිති බුදුහු එදියබදුන උඩුහුරු කොට තබා ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුම : “රාහුලයෙනි තෙපි වැහුරුණු සිස් වූ මේ දියබදුන දක්නවු ද”යි වදළහ. එසේ යැ වහන්සැ’යි. එසෙයින් රාහුලයෙනි යම් කෙනෙක්නට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත්ද ඔවුන් ගේ ශ්‍රමණධර්මය වික්ක යැ තුවර වෙ යයි.

යම්සේ රාහුලයෙනි, රජහට විසහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතියම්පන්න වූ යුද බිමට බටවීරු ඇත්රපෙක් වෙ ද, හේ යුදබිමට බඩුයේ පෙර දෙපයිනු කම් කෙරෙයි, පසු දෙපයිනු කම් කෙරෙයි, පෙර කයිනු කම් කෙරෙයි, පසුකයිනු කම් කෙරෙයි, හිසිනු කම් කෙරෙයි, දෙකනිනු කම් කෙරෙයි, දෙදළිනු කම් කෙරෙයි, තඟුවිනු කම් කෙරෙයි, සොඩ රක්තේ මැ යැ. එහිලා ඇතරුහට මෙබදු සිතෙක් වෙයි : “රජුගේ මේඇත්රප විසහිස් වැනි දළ ඇත්තේ වැඩුණු සිරුරු ඇත්තේ ජාතියම්පන්න වූයේ යුදට ගිහිවීරු වූයේ යුදබිමට ගියේ පෙර දෙපයිනු කම් කෙරෙයි, පසු දෙපයිනු කම් කෙරෙයි, හිසිනු කම් කෙරෙයි, දෙකනිනු කම් කෙරෙයි, දෙදළිනු කම් කෙරෙයි, තඟුවිනු කම් කෙරෙයි, සොඩ රක්තේ මැ යැ ඇතුගේ ජීවිතය රජුට නො හරනාලද”යි.

රඤ්ඤා නාගො ජ්ඣාදනො උබ්බුලහවා අභිජානො සඛිතාමාවචරො සඛිතාමගතො-පෙ-නඛිතුට්ඨනපි කමමං කරොති. සොණ්ඨායපි කමමං කරොති. තස්ස භව්තාරොහස්ස ඵලං හොති: අයං බො රඤ්ඤා නාගො ජ්ඣාදනො උබ්බුලහවා¹ අභිජානො සඛිතාමාවචරො සඛිතාමගතො-පෙ-නඛිතුට්ඨනපි කමමං කරොති. සොණ්ඨායපි කමමං කරොති. පරිච්චන්තං බො රඤ්ඤා නාගස්ස ජීවනං, නච්චදති කිඤ්චි රඤ්ඤා නාගස්ස කරණීයන්ති. ඵලමෙව බො රාහුල යස්ස කස්සචි සමපජාන මුසාවාදෙ නච්ච ලජ්ජා, නාහං තස්ස කිඤ්චි පාපං² අකරණීයන්ති වදුමි. තස්මාතිහ රාහුල³ හස්සාපි න මුසා හණ්ඨාමා⁴ති ඵලං හි තෙ රාහුල සිකතිතබ්බං.

තං කිමමඤ්ඤාසි රාහුල කිමච්චයො ආදුසොති. පච්චවේකඛිනචො හනෙතති. ඵලමෙව බො රාහුල පච්චවේකඛිනී, පච්චවේකඛිනී, කායෙන කමමං කාතබ්බං, පච්චවේකඛිනී, පච්චවේකඛිනී, වාචාය කමමං කාතබ්බං, පච්චවේකඛිනී, පච්චවේකඛිනී, මනසා කමමං කාතබ්බං⁵

යදෙව නිං රාහුල කායෙන කමමං කතතුකාමො අහොසි⁶ තදෙව තෙ කායකමමං පච්චවේකඛිතබ්බං: යනනු බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කතතුකාමො, ඉදං මෙ කායකමමං අත්තව්‍යාබාධායපි සංචි-තෙතය්‍ය, පරව්‍යාබාධායපි සංචිතෙතය්‍ය, උභයව්‍යාබාධායපි සංචිතෙතය්‍ය, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛච්චපාකන්ති. සචෙ නිං රාහුල පච්චවේකඛිමානො ඵලං ජනෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කතතුකාමො ඉදමෙව කායකමමං අත්තව්‍යාබාධායපි සංචිතෙතය්‍ය, පරව්‍යාබාධායපි සංචිතෙතය්‍ය, උභයව්‍යාබාධායපි සංචිතෙතය්‍ය, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛච්චපාකන්ති. ඵලරූපං තෙ රාහුල කායෙන කමමං සසකකං න කරණීයං සචෙ පන නිං රාහුල පච්චවේකඛිමානො ඵලං ජනෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කතතුකාමො, ඉදං මෙ කායකමමං නෙවත්තව්‍යාබාධාය සංචි-තෙතය්‍ය, න පරව්‍යාබාධා සංචිතෙතය්‍ය, න උභයව්‍යාබාධාය සංචි-තෙතය්‍ය, කුසලං ඉදං කායකමමං සුබ්‍රද්‍රයං සුඛච්චපාකන්ති. ඵලරූපං තෙ රාහුල කායෙන කමමං කරණීයං.

කරොනෙතනපි තෙ රාහුල කායෙන කමමං තදෙව තෙ කායකමමං පච්චවේකඛිතබ්බං: යනනු බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කරොමි. ඉදමෙව කායකමමං අත්තව්‍යාබාධායපි සංචිතන්ති, පරව්‍යාබාධායපි සංචිතන්ති, උභයව්‍යාබාධායපි සංචිතන්ති, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛච්චපාකන්ති. සචෙ නිං රාහුල පච්චවේකඛිමානො ඵලං ජනෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කරොමි, ඉදමෙව කායකමමං අත්තව්‍යාබාධායපි සංචිතන්ති, පරව්‍යාබාධායපි සංචිතන්ති, උභයව්‍යාබාධායපි සංචිතන්ති, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛච්චපාකන්ති. පරිසංහරෙය්‍යාසි නිං රාහුල ඵලරූපං කායකමමං. සචෙ පන නිං රාහුල පච්චවේකඛිමානො ඵලං ජනෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කරොමි, ඉදමෙව කායකමමං නෙවත්ත-ව්‍යාබාධාය සංචිතන්ති, න පරව්‍යාබාධාය සංචිතන්ති, න උභයව්‍යාබාධාය සංචිතන්ති, කුසලං ඉදං කායකමමං සුබ්‍රද්‍රයං සුඛච්චපාකන්ති. අනුපද-ජේය්‍යාසි නිං රාහුල ඵලරූපං කායකමමං.

1. උරුලහවා - මජ්ඣං, ස්‍යා 2. පාපං කමමං - සිමු, ස්‍යා.
 3. තස්මා පන රාහුල - සිමු. 4. කතතබ්බං - මජ්ඣං 5. හොසි - සිමු

රාහුලයෙනි, රජුගේ ඇත් රියහිස් වැනි දළ ඇත්තේ වැඩුණුසිරුරු ඇත්තේ ජාති-සම්පන්න වූයේ සධ්‍යාමාවචර වූයේ . . . නඟුටිනුදු කම් කෙරෙයි, සොඩිනුදු කම් කෙරෙයි, එහිලා ඇතරුහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : “රජුගේ මෙ ඇත් රියහිස් වැනි දළ ඇත්තේ වැඩුණුසිරුරු ඇත්තේ ජාතිසම්පන්න වූයේ සධ්‍යාමාවචර වූයේ යුදබිමට ගියේ . . . නඟුටිනුදු කම් කෙරෙයි, සොඩිනුදු කම් කෙරෙයි, ඇතුගේ ජීවිතය රජහට පරිත්‍යාග කරන ලද්දැ, මෙවිට ඇතු විසින් රජහට කිසි කටයුත්තක් නැතැ”යි. එසෙයින් මෑ රාහුලයෙනි, යම් කිසිවකුට දැන දැන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත් ද ඔහු විසින් කිසි පවක් නො කටහැකි යයි මම නො කියමි. එහෙයින් මෙහි ලා රාහුලයෙනි. කෙළි පිණිස ද මුසවා නො බෙණෙමි, මෙසේ රාහුලයෙනි, තොප විසින් හික්මියයුතු.

රාහුලයෙනි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? කැටපත කුමක් ප්‍රයෝජන කොට ඇත්ද?යි. විත්තස පිරික්සා බැලීම ප්‍රයෝජන කොට ඇතැයි. එසෙයින් මෑ රාහුලයෙනි, පිරික්ස පිරික්සා කයින් කම් කළයුතු යැ. පිරික්ස පිරික්සා බයින් කම් කළයුතු යැ. පිරික්ස පිරික්සා මනසින් කම් කළයුතු යැ.

රාහුලයෙනි, තෙපි යම් මෑ කමක් කරනුකැමැතිවුවහු ද තොප විසින් එ මෑ කායකමීය පිරික්සියයුතු යැ : “මම කයින් යම් කමීයක් කරනු කැමැත්තෙමි ද මාගේ මේ කායකමීය තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ දෙදෙතොට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ මේ කායකමීය අකුසල යැ දුක් වඩනේ යැ දුබවිපාක ඇතැ”යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නවු ද : “මම කයින් යම් කමීයක් කරනු කැමැත්තෙමි ද මාගේ මේ කායකමීය තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. දෙදෙතොට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ මේ කායකමීය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුබවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් කයින් මෙබඳු කමීය එකක්නෙන් නො කටයුතු යැ. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නවු නම් : “මම කයින් යම් කමීයක් කරනු කැමැත්තෙමි ද මාගේ මේ කාය-කමීය නො මෑ තමහට දුක් පිණිස පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස නො පවත්නේ යැ. දෙදෙතොට දුක් පිණිස නො පවත්නේ යැ. මේ කායකමීය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුබවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් කයින් මෙබඳු කමීය කළයුතු.

රාහුලයෙනි, තොප කයින් කම් කරනුවන් විසිනුදු තොපගේ එමෑ කායකමීය ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කළයුතු යැ : “මම කයින් යම් කමීයක් කෙරෙමි ද, මාගේ මේ කායකමීය තමහට දුක් පිණිස ද පවති. පරහට දුක් පිණිස ද පවති. දෙදෙතොට දුක් පිණිස ද පවති. මේ කාය-කමීය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුබවිපාක ඇතැ”යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරන්නහු මෙසේ දන්නහු නම් : මම කයින් යම් කමීයක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ කායකමීය තමහට දුක් පිණිස ද පවති. පරහට දුක් පිණිස ද පවති. දෙදෙතොට දුක් පිණිස ද පවති. මේ කායකමීය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුබවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු කායකමීය නො කරව. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු නම් : “මම කයින් යම් කමීයක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ කායකමීය තමහට දුක් පිණිස නො මෑ පවති, පරහට දුක් පිණිස නො පවති, දෙදෙතොට දුක් පිණිස නො පවති, මේ කායකමීය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුබවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු කායකමීය කරව.

රාහුලයෙනි, තෙපි කයින් කම්ප කොට ද තොපගේ එ මැ කායකම්ප පිරික්සියයුතු යැ : "මම යම් කම්පක් කයින් කෙළෙමි ද මාගේ මේ කායකම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ කායකම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුබ්ච්චාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු නම් : "මම කයින් යම් කම්පක් කෙළෙමි නම් මාගේ මේ කායකම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති, මේ කායකම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුබ්ච්චාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මෙබඳු කාය-කම්ප ඉසානන් කෙරෙහි හෝ නුවණැති සමුච්චරුන් කෙරෙහි හෝ දෙසියයුතු යැ, විවරණය කළයුතු යැ, හෙළි කළ යුතු යැ, දෙගතා කොට විවරණය කොට හෙළි කොට ආයතිසංවරයට පැමිණිය යුතු, තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම කයින් යම් කම්පක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ කායකම්ප තමහට දුක් පිණිස නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස නො පවති. මේ කායකම්ප කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුබ්ච්චාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි එ මැ ප්‍රිතිප්‍රමෝදයෙන් කුසල්දහමිහි දවරය හික්මෙමින් වෙසෙන්නහු යැ.

රාහුලයෙනි, තෙපි ඛයින් යම් මැ කම්පක් කරනු කැමැත්තහු ද, තොප විසින් එ මැ වාක්කම්ප පිරික්සිය යුතු යැ : "මම යම් කම්පක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. මේ වාක්කම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුබ්ච්චාක ඇතැ"යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම ඛයින් යම් කම්පක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප . . . . . දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, මේ වාක්කම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුබ්ච්චාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් ඛයින් මෙබඳු කම් ඵකත්තෙන් නො කළයුතු. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු නම් : "මම ඛයින් යම් කම්පක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවත්නේ යැ, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවත්නේ යැ, මේ වාක්කම්ප කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුබ්ච්චාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් ඛයින් මෙබඳු කම් කටයුතු.

රාහුලයෙනි, තොප ඛයින් කම් කරනුවන් විසිනුදු තොපගේ එ මැ වාක්කම්ප පිරික්සිය යුතු යැ : "මම ඛයින් යම් කම්පක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති, මේ වාක්කම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුබ්ච්චාක ඇතැ"යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම ඛයින් යම් කම්පක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ වාක්කම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුබ්ච්චාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු වාක්කම්ප නො කරව. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම ඛයින් යම් කම්පක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවති. මේ වාක්කම්ප කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුබ්ච්චාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු වාක්කම්ප කරව.

රාහුලයෙනි, තොප විසින් බසින් කම්ප කොට ද තොපගේ එ මෑ වාක්කම්ප පිරික්සිය යුතු යැ : "මම බසින් යම් කම්පක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ වාක්කම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම බසින් යම් කම්පක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ වාක්කම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මෙබඳු වාක්කම්ප ඥානාන්තර කෙරෙහි හෝ නුවණැති සමුච්චාරුන් කෙරෙහි හෝ දෙසියයුතු යැ, විවරණය කළයුතු යැ, හෙලිකළ යුතු යැ, දේශනා කොට විවරණය කොට හෙලි කොට ආයතිය-වරයට පැමිණියයුතු. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම බසින් යම් කම්පක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද නො මෑ පවති, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවති. මේ වාක්කම්ප කුසල, සුව වඩනේ යැ සුඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි එ මෑ ප්‍රීතිප්‍රමෝදායෙන් කුසල්දහම්හි දව්‍ය භික්මෙමින් වාසය කරව.

රාහුලයෙනි, තෙපි මනසින් යම් මෑ කම්පක් කරනු කැමැති වවු ද, තොප විසින් එ මෑ මනාකම්ප පිරික්සියයුතු යැ : "මම මනසින් යම් කම්පක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. මේ මනාකම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම මනසින් යම් කම්පක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ මනා කම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. මේ මනාකම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මනසින් මෙබඳු කම් ඒකාන්තයෙන් නො කටයුතු. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම මනසින් යම් කම්පක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ප තමහට දුක් පිණිස ද නො මෑ පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවත්නේ යැ, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවත්නේ යැ, මේ මනාකම්ප කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මනසින් මෙබඳු කම් කටයුතු.

රාහුලයෙනි, තොප මනසින් කම් කරනුවන් විසිනුදු තොපගේ එ මෑ මනාකම්ප පිරික්සියයුතු යැ : "මම මනසින් යම් කම්පක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ මනාකම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම මනසින් යම් කම්පක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ප තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති, මේ මනාකම්ප අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු

සචෙ පන තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි : යං බො අහං ඉදං මනසා කමමං කරොමි. ඉදමෙම මනොකමමං නෙවතන- ව්‍යාඛාධාය සංවතනති, න පරව්‍යාඛාධාය සංවතනති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවතනති, කුසලං ඉදං මනොකමමං සුබ්‍රුද්‍රයං සුඛවිපාකනති. අනු- පදජේෂ්‍යාසි තිං රාහුල ඵචරූපං මනොකමමං.

කතාපි තෙ රාහුල මනසා කමමං තදෙව තෙ මනොකමමං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: යනනු බො අහං ඉදං මනසා කමමං අකාසිං. ඉදමෙම මනොකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවතනති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවතනති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවතනති,¹ අකුසලං ඉදං මනොකමමං දුක්ඛුද්‍රයං දුක්ඛවිපාකනති. සචෙ තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං මනසා කමමං අකාසිං. ඉදමෙම මනොකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවතනති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවතනති, උභයව්‍යා- ඛාධායපි සංවතනති, අකුසලං ඉදං මනොකමමං දුක්ඛුද්‍රයං දුක්ඛවිපාකනති ඵචරූපෙ² තෙ රාහුල මනොකමමං³ අර්ථසිතබ්බං, හරාසිතබ්බං, ජිගුච්ඡිතබ්බං, අර්ථසිකා හරාසිකා ජිගුච්ඡිකා ආයතීං සංවරං ආපජ්ජිතබ්බං. සචෙ පන තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං මනසා කමමං අකාසිං. ඉදමෙම මනොකමමං නෙවතනව්‍යාඛාධාය සංවතනති, න පරව්‍යාඛාධාය සංවතනති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවතනති, කුසලං ඉදං මනොකමමං සුබ්‍රුද්‍රයං සුඛවිපාකනති. තෙනෙව තිං රාහුල පිතිපාශ්‍රිජේෂ්‍යන විහරෙය්‍යාසි අගොරතතානුසික්ඛි කුසලෙසු ධමෙසු.

යෙ හි කෙච්චි රාහුල අත්තමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කායකමමං පරිසොධෙසුං, වච්චකමමං පරිසොධෙසුං, මනොකමමං පරිසොධෙසුං, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙවං පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා කායකමමං පරිසොධෙසුං. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා වච්චකමමං පරිසොධෙසුං. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා මනොකමමං පරිසොධෙසුං.

යෙහිපි කෙච්චි රාහුල අනාගතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කායකමමං පරිසොධෙසුංසනති, වච්චකමමං පරිසොධෙසුංසනති, මනොකමමං පරිසොධෙසුංසනති, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙවං පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා කායකමමං පරිසොධෙසුංසනති. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා වච්චකමමං පරිසොධෙසුංසනති. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා මනොකමමං පරිසොධෙසුංසනති.

යෙහිපි කෙච්චි රාහුල ඵතරති සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කායකමමං පරිසොධෙසුංසනති, වච්චකමමං පරිසොධෙසුංසනති, මනොකමමං පරිසොධෙසුංසනති, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙවං පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා කායකමමං පරිසොධෙසුංසනති. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා වච්චකමමං පරිසොධෙසුංසනති. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා මනොකමමං පරිසොධෙසුංසනති.

1. සංවතනතීති - සිච්චු. සංවතති - PTS
2. ඵචරූපං පන - මජ්ඣ. ඵචරූපං පන - ස්‍යා.
3. මනොකමමං - මජ්ඣ.

මනාකම්‍ය නො කරව. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : “මම මනාසින් යම් කම්‍යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස නො පවති, මේ මනාකම්‍ය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු මනාකම්‍ය කරව.

රාහුලයෙනි, තොප විසින් මනාසින් කම්‍ය කොට ද තොපගේ එ මැ මනාකම්‍ය පිරික්සිය- යුතු යැ : “මම මනාසින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි ද, මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ මනාකම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුඛවිපාක ඇතැ”යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : මම මනාසින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ මනා කම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි තොප විසින් මෙසේ මනාකම්‍යෙහි පිඨිත වියයුතු යැ ලජ්ජා වියයුතු යැ ජුගල්පා ඉපැදවියයුතු යැ. පිඨිත වැ ලජ්ජිත වැ ජුගල්පා කොට ආයත්තංචරයට පැමිණියයුතු යැ. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින්- තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : “මම මනාසින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවති. මේ මනාකම්‍ය කුසල, සුව වඩනේ යැ සුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තෙපි එ මැ ප්‍රිතිප්‍රමෝදායෙන් කුසල්දහමිහි දවරය හික්මෙමින් වාසය කරව.

රාහුලයෙනි, අභිකතාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙවයි ප්‍රාච්ඡණ කෙනෙක් වෙවයි කායකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු නම් වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කළාහු නම් මනාකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු නම් එහැමදෙන මෙසෙයින් මැ පිරික්ස පිරික්සා කායකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කළාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා මනාකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු යැ.

රාහුලයෙනි, අනාගතකාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙවයි ප්‍රාච්ඡණ කෙනෙක් වෙවයි කායකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු නම් වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු නම් මනාකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු නම් එහැමදෙන මෙසෙයින් මැ පිරික්ස පිරික්සා කායකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා මනාකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු යි.

රාහුලයෙනි, මෙකල්හි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙවයි ප්‍රාච්ඡණ කෙනෙක් වෙවයි කායකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත් ද වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත් ද මනාකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත් ද එහැමදෙන මෙසෙයින් මැ පිරික්සපිරික්සා කායකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙති පිරික්ස පිරික්සා වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙති, පිරික්සපිරික්සා මනාකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත්.

140 මජ්ඣම ප. - භගවතී ව. [2.2.1 අමබලවහික රාහුලොවාද සුඤ්ඤා]

තසමාතිහ රුහුල, පච්චවේකඤ්ඤා පච්චවේකඤ්ඤා කායකමමං
පරිසොධෙසාමා¹ පච්චවේකඤ්ඤා පච්චවේකඤ්ඤා විචිකමමං
පරිසොධෙසාමා¹ පච්චවේකඤ්ඤා පච්චවේකඤ්ඤා මනොකමමං
පරිසොධෙසාමාති² ඵලං හි වො³රුහුල සිකඤ්ඤාබ්බතති.

ඉදමමොච භගවා. අත්තමනො ආයසමා රුහුලො භගවනො භාසිතං
අභිනාඤ්ඤිති.

අමබලවහික රාහුලොවාද සුඤ්ඤා පඨමං.

-
1. පරිසොධෙසාමා - මජ්ඣම. සූ. 1.
  2. පරිසොධෙසාමාති - මජ්ඣම. සූ. 2.
  3. ඵලං හි භග - මජ්ඣම. සූ. 3.

එහෙයින් රාහුලයෙනි, මෙහි පිරික්සපිරික්සා කායකමිය පිරිසුදු කරමහ, පිරික්ස පිරික්සා වාක්කමිය පිරිසුදු කරමහ. පිරික්ස පිරික්සා මනාකමිය පිරිසුදු කරමහ'යි රාහුලයෙනි, තොප විසින් මෙසේ මැ හික්මියයුතු.

භාගාවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක. සතුටුසිත් ඇති රාහුලායුෂ්මක්භූ භාගාවතුන් හේ භාෂිතයට සතුටු වූහ'යි.

පළමු වැනි අම්බලවිහිකරාහුලොවාදසූත්‍රය යි.

2. 2. 2.

මහාරාහුලෝවාද සුඛයාමි

එවං මේ සුඛං. එකං සමයං භගවා සාවච්ඡියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. අථ ඛො භගවා පුබ්බනහසමයං නිවාසෙත්වා පත්තව්වරං ආදාය සාවච්ඡියං පිණ්ඩොපාසව්සි. ආයසමාපි ඛො රාහුලො පුබ්බනහසමයං නිවාසෙත්වා පත්තව්වරං ආදාය භගවන්තං පිට්ඨිනො පිට්ඨිනො අනුඛන්ති. අථ ඛො භගවා අපලොකෙත්වා ආයසමන්තං රුහුලං ආමනෙත්ති:

යං කිඤ්චි රාහුල රූපං අභිනානාගතපච්චුප්පන්තං අඤ්ඤාතං වා ඔඤ්ඤාතං වා ඔලාරිකං වා සුමුඛං වා හිනං වා පණීතං වා යං දුරේ සන්තිකෙ වා සබ්බං තං රූපං නෙතං මම නෙසොහමස්මි න මෙසො අත්තා'ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දච්ඡිබ්බන්ති. රූපමෙව නු ඛො භගවා, රූපමෙව නු ඛො සුගතාති. රූපමපි රාහුල, වේදනාපි රුහුල, සඤ්ඤාපි රුහුල, සඤ්ඤාපි රුහුල, විඤ්ඤාණමපි රුහුලාති.

අථ ඛො ආයසමා රුහුලො 'කොන'ඤ්ඤා භගවතා සමමුඛා ඔවාදෙන ඔවිදිනො ගාමං පිණ්ඩොපාසව්සිකාති'ති තතො පටිනිවහතිත්වා අඤ්ඤාතරස්මි රුහුලො නිසිද්දි පලලඛකං ආභුජීත්වා උජ්ජං කායං පණීධාය පරිමුඛං සතිං උපච්ඡිපෙත්වා. අඤ්ඤාතො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං රුහුලං අඤ්ඤාතරස්මි රුහුලො නිසින්නං පලලඛකං ආභුජීත්වා උජ්ජං කායං පණීධාය පරිමුඛං සතිං උපච්ඡිපෙත්වා. දිස්වාන ආයසමන්තං රුහුලං ආමනෙත්ති: ආනාපානසතිං රුහුල භාවනං භාවෙති. ආනාපානසති රාහුල භාවතා ඔහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසාති.

අථ ඛො ආයසමා රුහුලො සායනහසමයං පතිසලානා වුට්ඨිනො සෙන භගවා තෙත්තපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිද්දි, එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයසමා රාහුලො භගවන්තං එතදමොච්ච: කථං භාවිතා නු ඛො භගෙත්වා ආනාපානසති කථං ඔහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසාති.

යං කිඤ්චි රාහුල අඤ්ඤාතං පච්චන්තං කක්ඛලං බරිගතං උපාදින්නං, සෙය්‍යපීදං: කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තචො මංසං නහාරු අච්චි අච්චිමිඤ්ඤා වක්ඛං හදං යකනං කිලොමකං පිහකං පපථාසං අන්තං අන්තභුණං උදරියං කර්මං යං වා පනඤ්ඤමපි කිඤ්චි අඤ්ඤාතං පච්චන්තං කක්ඛලං බරිගතං උපාදින්නං, අයං වුච්චති රාහුල අඤ්ඤාතකා පථව්විතා. යා වෙච්ච ඛො පන අඤ්ඤාතකා පථව්විතා යා ව ඛාතිරා පථව්විතා පථව්විතාභුරෙවෙසා. තං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දච්ඡිබ්බන්ති. එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා පථව්විතා නිබ්බිජ්ඣති. පථව්විතාභුතා පිත්තං විරාජෙති.

2. 2. 2

මහාරාහුලෝවාද සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් කලෙකැ භාගාවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර නිසා ජේතවන නම් අන්තර්විදු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ සාසිවුරු ගෙන සැවැත්තුවරට පිඩු පිණිස වැඩිසේක. ආයුෂ්මත් රාහුලහදයෝ ද පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ සාසිවුරු ගෙන භාගාවතුන් වහන්සේ පසුපස තුහුබන්හ. එකල්හි බුදුහු පෙරලා බලා ආයුෂ්මත් රාහුලහදයන් ඇමැතුහ: "රාහුලය, ආධ්‍යාත්මික වෙවයි බාහිර වෙවයි භිංදරික වෙවයි සුක්ෂ්ම වෙවයි හීන වෙවයි ප්‍රණික වෙවයි, යම් කිසි අතීතානාගත ප්‍රත්‍යක්ෂන්ත වූ රූපයෙක් ඇද්ද, දුර් වූ හෝ ළඟ වූ හෝ යම් රූපයෙක් ඇද්ද එ හැම රූපය "තෙලෙ මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම නො වෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වෙ" යයි තෙල මෙසේ තත් වූ පරිදි සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක්කයුතු යයි වදළහ. 'රූපය මැ ද භාගාවතුන් වහන්ස, රූපය මැ ද භාගාවතුන් වහන්සැ'යි. රාහුලය, රූපයක් වේදනාවත් සංඥාවත් සංස්කාරයෝත් විඤ්ඤායත් දක්ක යුතු යැ'යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් රාහුලහදයෝ කවරෙක් අද භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් හමුයෙහි අවවාදයෙන් අවවාද කරන ලද්දේ හමට පිඩු පිණිස පිරිසියේ ඇද්ද'යි එයින් මැ නැවැතී එක්තරා රුක්මුලෙකැ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා කම්සරානාහිමුට කොට සිහි එළවා හුන්හ. ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍ර සඵරියන් වහන්සේ එක්තරා රුක්මුලෙකැ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා කම්සරානාහිමුට කොට සිහි එළවා හුන් ආයුෂ්මත් රාහුලහදයන් දුටහ. දක ආයුෂ්මත් රාහුලහදයන් ඇමැතුහ: "රාහුලයෙනි, ආනාපානසතී භාවනාව වඩව. රාහුලයෙනි, වඩනලද පුතපුතා වඩනලද ආනාපානසතීය මහත්ඵල වෙයි, මහත් අනුසස් වෙ" යයි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රාහුලහදයෝ සවස් වෙලෙහි සමවතින් නැගී සිටියාහු භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ භාගාවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් රාහුලහදයෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ: "වහන්ස, කිසෙයින් වඩනලද, කිසෙයින් බහුල කරනලද ආනාපානසතීය මහත්ඵල වෙ ද, මහත් අනුසස් වෙ ද?යි.

රාහුලයෙනි, තමා පිළිබඳ වූ තමා නිසා හටගත් කකිභ වූ තද බවට පැමිණි මහාභූතයන් නිසා හටගත් යම් කිසි රූපයෙක් වෙ ද ඒ මෙසේ යැ: කෙස් ලොම් නිය දත් සිරි මස් තහර ඇට ඇටමිදුළු වතුහවු හදමස් අක්මා දලඹු බඩදිව පසුමස අතුණු අතුණුබහන් නො පැසුණු අහර පැසුණු අහර යන මේ ද, තවද අන්‍ය වූ ත් තමා පිළිබඳ තමා නිසා හටගත් කකිභ වූ තද බවට පැමිණි මහාභූතයන් නිසා හටගත් යම් කිසි රූපයෙකුත් ඇද්ද, රාහුලය, මේ ආධ්‍යාත්මික පෘථිවිධාතු යයි කියනු ලැබේ. යම් ආධ්‍යාත්මික පෘථිවිධාතුවක් ඇද්ද, යම් බාහිර වූ පෘථිවිධාතුවකුත් ඇද්ද, තෙල පෘථිවිධාතු මැ යි. ඒ පෘථිවිධාතුව "තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම නො වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වෙ" යයි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්ඤායෙන් දක්කයුතු යැ. තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග් ඤ්ඤායෙන් දක පෘථිවිධාතුවෙහි උකටලී වෙයි, පෘථිවිධාතුවෙහි සිත් නො අලවයි.

කතමා ච රුහුල ආපොධාතු: ආපොධාතු සියා අජ්ඣතතිකා සියා ඛාහිරි. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා අපොධාතු: යං අජ්ඣතතං පච්චතතං ආපො ආපොගතං උපාදිතතං, සෙය්‍යපීදං: පිතතං සෙච්චං පුබ්බො ලොහිතං තෙදෙ මේදෙ අඤ්ඤ චතා ඛෙලො සිඛ්ඤාතිකා ලඝිකා මුත්තං, යං චා පනඤ්ඤමපි කිඤ්චී අජ්ඣතතං පච්චතතං ආපො ආපොගතං උපාදිතතං, අයං චූච්චති රුහුල අජ්ඣතතිකා ආපොධාතු. යා චෙච්ච ඛො පන අජ්ඣතතිකා ආපොධාතු, යා ච ඛාහිරි ආපොධාතු ආපොධාතුරෙච්චසා. තං නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තාති ඵචමේතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤය දුට්ඨබ්බං. ඵචමේතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤය දිස්වා අපොධාතුයා තිබ්බිඤ්ඤති. ආපොධාතුයා චතතං විරුපේති.

කතමා රුහුල තෙජෝධාතු: තෙජෝධාතු සියා අජ්ඣතතිකා සියා ඛාහිරි. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු: යං අජ්ඣතතං පච්චතතං තෙජෝ තෙජෝගතං උපාදිතතං, සෙය්‍යපීදං: යෙන ච සත්තප්පති, යෙන ච ජිවිතති, යෙන ච පරිබ්භාසති, යෙන ච අසිතපිතඛා-සිතසාසිතං සම්මා පරිණංමං භව්ඤ්ඤති. යං චා පනඤ්ඤමපි කිඤ්චී අජ්ඣතතං පච්චතතං තෙජෝ තෙජෝගතං උපාදිතතං, අයං චූච්චති රුහුල අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු. යා චෙච්ච ඛො පන අජ්ඣතතිකා තෙජෝධාතු, යා ච ඛාහිරි තෙජෝධාතු, තෙජෝධාතුරෙච්චසා. තං නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තාති ඵචමේතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤය දුට්ඨබ්බං. ඵචමේතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤය දිස්වා තෙජෝධාතුයා තිබ්බිඤ්ඤති. තෙජෝධාතුයා චතතං විරුපේති.

කතමා ච රුහුල වායොධාතු: වායොධාතු සියා අජ්ඣතතිකා, සියා ඛාහිරි. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා වායොධාතු: යං අජ්ඣතතං පච්චතතං වායො වායොගතං උපාදිතතං, සෙය්‍යපීදං: උග්ගිඛාමා වාතා අධොගමා වාතා කුච්චිසයා වාතා කොට්ඨසයා¹ වාතා අඛිතමඛිතානු-සාරිනො වාතා අඤ්ඤාසො පඤ්ඤාසො ඉති. යං චා පනඤ්ඤමපි කිඤ්චී අජ්ඣතතං පච්චතතං වායො වායොගතං උපාදිතතං, අයං චූච්චති රුහුල අජ්ඣතතිකා වායොධාතු යා චෙච්ච ඛො පන අජ්ඣතතිකා වායො-ධාතු, යා ච ඛාහිරි වායොධාතු, වායොධාතුරෙච්චසා. තං නෙතං මම, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තාති ඵචමේතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤය දුට්ඨබ්බං. ඵචමේතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤය දිස්වා වායොධාතුයා තිබ්බිඤ්ඤති. වායොධාතුයා චතතං විරුපේති.

කතමා ච රුහුල ආකාශධාතු: ආකාශධාතු සියා අජ්ඣතතිකා, සියා ඛාහිරි. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා ආකාශධාතු: යං අජ්ඣතතං පච්චතතං ආකාශං ආකාශගතං උපාදිතතං, සෙය්‍යපීදං කණ්ණච්චිඤ්ඤං තාසච්චිඤ්ඤං මුඛආරං, යෙන ච අසිතපිතඛාසිතසාසිතං අජ්ඣතතිකර්ථි යථ ච අසිතපිතඛාසිතසාසිතං සත්ථිච්චිති, යෙන ච අසිතපිතඛාසිත සාසිතං අධොභාගා² තික්ඛමිති. යං චා පනඤ්ඤමපි කිඤ්චී අජ්ඣතතං පච්චතතං ආකාශං ආකාශගතං උපාදිතතං³ අයං චූච්චති රුහුල

1. කොට්ඨාසයා - මජ්ඣං. 2. අධොභාගං - මජ්ඣං.
3. අභං අභගතං චිචරං චිචරගතං අයංචුට්ඨං මංගලොභිගෙති උපාදිතතං - මජ්ඣං. ස්‍යා.

රාහුලය, ආපොධාතු කවර යත් “ආපොධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්ති යැ බාහිර ද වන්ති යැ. රාහුලය, ආධ්‍යාත්මික ආපොධාතු කවර යත් : තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ යම් ආපයෙක් ආපොගතයෙක් උපාදින්න වූ යුෂ්ඨාවලක්ෂණයෙක් ඇද්ද, ඒ කෙසේ යැ යත් : පිත, ජෙම, පුයා යැ ලෙහෙ යැ සෝදිය යැ මේදතෙල ,කඳුළු යැ වූරුණුතෙල, කෙළි යැ මුකුණු යැ සඳම්පුළු යැ මූ යැ යන මේ යි. තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ යම් කිසි අන්‍ය වූත් ආපයෙක් ආපොගතයෙක් උපාදින්න වූ යුෂ්ඨාවලක්ෂණයෙක් ඇද්ද, රාහුලය, මේ ආධ්‍යාත්මික ආපොධාතු යයි කියනු ලැබේ. තවද යම් ආධ්‍යාත්මික ආපෝධාතූ-යෙක් ඇද්ද, යම් බාහිර ආපෝධාතූයෙකුත් ඇද්ද, තෙලෙ ආපෝධාතු මැ යි. ඒ ආපෝධාතූව “තෙලෙ මාගේ නො වෙයි තෙලෙ මම නො වෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වෙ” යයි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්ජනයෙන් දක්කයුතු යැ. තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්ජනයෙන් දන ආපෝධාතූයෙහි උකටලි වෙයි. ආපොධාතූයෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙහි, තේජෝධාතු කවර යත් : තේජෝධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්ති යැ බාහිර ද වන්ති යැ. රාහුලයෙහි, ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතු කවර යත් : තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ තේජයෙක් තේජෝගතයෙක් උපාදින්න වූ යම් තේජසෙක් වෙ ද, ඒ මෙසේ යැ : (කිපුණු) යම් තේජෝගතයෙකින් මෙ කය තැවෙ ද, යම් තේජසෙකින් මෙ කය දීරා ද, යම් තේජසෙකින් මෙ කය දූවෙ ද, යමෙකින් බුදිනලද පාතය කරනලද, කනලද රසවිදිනලද ආහාරය (රස රත්තාදි වීසිත්) පරිණාමයට යේ ද, (එ ද), තවද අන්‍ය වූත් තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් තේජසෙක් තේජෝගතයෙක් උපාදින්න වූ යම් තේජසෙක් වෙ ද, රාහුලයෙහි, මේ ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතු යයි කියනු ලැබේ. යම් ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතූවක් වෙ ද, යම් බාහිර තේජෝධාතූවකුත් වෙ ද, මේ තේජෝධාතු මැ යි. ඒ තේජෝධාතූව ‘තෙල මා ගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම නො වෙමි, තෙලෙ මා ගේ ආත්මය නො වෙ’ යයි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්ජනයෙන් දක් තේජෝධාතූයෙහි උකටලි වෙයි. තේජෝධාතූයෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙහි, වායෝධාතු කවර යත්; වායෝධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්ති යැ බාහිර ද වන්ති යැ. රාහුලයෙහි, ආධ්‍යාත්මික වායෝධාතු කවර යත් : අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ වායුවෙක් වායෝගතයෙක් උපාදින්න වූ වායුවෙක් වෙ ද, ඒ කෙසේ යැ යත් : උඩට නැඟෙන වාත යැ, යටට බස්නා වාත යැ, අතුණින් බැහැර පවත්නා වාත යැ, අතුණු තුළ පවත්නා වාත යැ, අභපයභ සරනා වාත යැ, ආශ්වාස යැ, ප්‍රශ්වාස යැ යන මොහු යි. යළි අන්‍ය වූත් කිසි අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ වායුවෙක් වායෝගතයෙක් උපාදින්න වායුවෙක් ඇද්ද, රාහුලයෙහි, මේ ආධ්‍යාත්මික වායෝධාතු යයි කියනුලැබේ. තවද යම් ආධ්‍යාත්මික වායෝධාතූවක් වෙ ද, යම් බාහිර වායෝධාතූවකුත් වෙ ද, තෙල වායෝධාතු මැ යැ, ඒ වායෝධාතූව ‘තෙල මා ගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම නොවෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වෙ යයි තෙල මෙසේ ඇති සැටියෙන් සමාග්ඤ්ජනයෙන් දක්ක යුතු යැ තෙල මෙසේ සමාග්ඤ්ජනයෙන් දක් වායෝධාතූයෙහි උකටලි වෙයි, වායෝධාතූයෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙහි, ආකාශධාතු කවර යත් : ආකාශධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්ති යැ බාහිර ද වන්ති යැ. රාහුලයෙහි, ආධ්‍යාත්මික ආකාශධාතු කවර යත් : තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ ආකාශයෙක් ආකාශගතයෙක් උපාදින්න වූ ආකාශයෙක් වෙ ද, ඒ මෙසේ යැ : කන්සිද්ද යැ නැහැසිද්ද යැ මුවදෙර යැ යමෙකින් අසිතපිත බාසිතසාසිතය ඇතුළත ප්‍රවේශ තෙරේ ද, යම් අවිකාශයෙකු අසිතපිතබාසිතසාසිතය පිහිටාසිටී ද යමක් කරණ කොට අසිතපිතබාසිත සාසිතය අධ්‍යාගතයෙන් නික්මේ ද (ඊතැන් ද,) යළි අන්‍ය වූත් යම් කිසි අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ ආකාශයෙක් ආකාශගතයෙක් උපාදින්නයෙක් වෙ ද,

අජ්ඣතතිකා ආකාසධාතු. යා වෙච ඛො පන අජ්ඣතතිකා ආකාසධාතු යා ච මාතිරා ආකාසධාතු, ආකාසධාතුරෙවෙසා. නං 'නෙතං මම, නෙ'ඥොගමෙමි. න මෙඥො අත්තා'ති එවමේතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤං දුට්ඨිමිං. එවමේතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤං දිඤ්ඤා ආකාසධාතුයා තිබ්බිදද්ධි. ආකාසධාතුයා චිත්තං විරාජෙති.

පඨවිසමං රුහුල භාවනං භාවෙති, පඨවිසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පත්තා මනාපා'මනාපා එඤ්ඤා චිත්තං න පරියාදය ධම්මානති. තෙසාපාපි රුහුල පඨවියා සුච්චිති නික්ඛිපනති, අසුච්චිති නික්ඛිපනති, ගුඨගතමිති නික්ඛිපනති, මුත්තගතමිති නික්ඛිපනති, ඛෙලුගතමිති නික්ඛිපනති, පුබ්බගතමිති නික්ඛිපනති, ලොහිතගතමිති නික්ඛිපනති. න ච තෙත පඨවි අට්ඨියති වා, හරියති වා, ජ'ගුච්ඡති වා. එවමේව ඛො තිං රුහුල පඨවිසමං භාවනං භාවෙති. පඨවිසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පත්තා මනාපා'මනාපා එඤ්ඤා චිත්තං න පරියාදය ධම්මානති.

ආපොසමං රුහුල භාවනං භාවෙති, ආපොසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පත්තා මනාපා'මනාපා එඤ්ඤා චිත්තං න පරියාදය ධම්මානති. තෙසාපාපි රුහුල ආපොසමං සුච්චිති ඛොචනති, අසුච්චිති ඛොචනති, ගුඨගතමිති ඛොචනති, මුත්තගතමිති ඛොචනති, ඛෙලුගතමිති ඛොචනති, පුබ්බගතමිති ඛොචනති, ලොහිතගතමිති ඛොචනති. න ච තෙත ආපො අට්ඨියති වා, හරියති වා, ජ'ගුච්ඡති වා. එවමේව ඛො තිං රුහුල ආපොසමං භාවනං භාවෙති. -පෙ- ධම්මානති.

තෙජෝසමං රුහුල භාවනං භාවෙති, තෙජෝසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පත්තා මනාපා'මනාපා එඤ්ඤා චිත්තං න පරියාදය ධම්මානති. තෙසාපාපි රුහුල තෙජෝ සුච්චිති ඛහති¹ අසුච්චිති ඛහති, ගුඨගතමිති ඛහති, මුත්තගතමිති ඛහති, ඛෙලුගතමිති ඛහති, පුබ්බගතමිති ඛහති. ලොහිතගතමිති ඛහති. න ච තෙත තෙජෝ අට්ඨියති වා, හරියති වා, ජ'ගුච්ඡති වා. එවමේව ඛො තිං රුහුල තෙජෝසමං භාවනං භාවෙති. -පෙ- ධම්මානති.

වායොසමං රුහුල භාවනං භාවෙති, වායොසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො² උප්පත්තා මනාපා'මනාපා එඤ්ඤා චිත්තං න පරියාදය ධම්මානති. තෙසාපාපි රුහුල වායො සුච්චිති උපචායති, අසුච්චිති උපචායති, ගුඨගතමිති උපචායති, මුත්තගතමිති උපචායති, ඛෙලුගතමිති උපචායති, පුබ්බගතමිති උපචායති, ලොහිතගතමිති උපචායති. න ච තෙත වායො අට්ඨියති වා, හරියති වා, ජ'ගුච්ඡති වා. එවමේව ඛො තිං රුහුල වායොසමං භාවනං භාවෙති. -පෙ- ධම්මානති.

ආකාසසමං රුහුල භාවනං භාවෙති. ආකාසසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පත්තා මනාපා'මනාපා එඤ්ඤා චිත්තං න පරියාදය ධම්මානති, තෙසාපාපි රුහුල ආකාසො න කන්ථවි පතිට්ඨිතො, එවමේව ඛො තිං රුහුල ආකාසසමං භාවනං භාවෙති. ආකාසසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පත්තා මනාපා'මනාපා එඤ්ඤා චිත්තං න පරියාදය ධම්මානති.

1. දහති - මජ්ඣං. 2. චිත්තං භාවයතො - PTS.

රාහුලයෙහි, මේ ආධ්‍යාත්මික ආකාරයකදී යයි කියනු ලැබේ. යම් ආධ්‍යාත්මික ආකාරයකදී වේද, යම් බාහිර ආකාරයකදී වේද, තෙල ආකාරයකදී මැ යැ. ඒ ආකාරයකදී 'තෙල මා මේ නො වෙයි, තෙල මම නො වෙමි. තෙල මා මේ ආත්මය නො වේ' යයි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාන්තරයෙන් දක්න යුතු යැ. තෙල මෙසේ සමාන්තරයෙන් දක ආකාරයකදී උකටලි වෙයි. ආකාරයකදී සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙහි, පාර්විය හා සම කොට බවුන් වඩව. රාහුලයෙහි, පාර්විය සම කොට බවුන් වඩන තොර මේ සිතැ උපන් ඉන්ධ්‍යාත්මික වූ ස්වරූපයේ සිත භාත්සයින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙහි, යම්මේ පාර්වියෙහි පරිපු දයක් බහාලක් ද, අපරිපු දයක් බහාලක් ද, ගුරුයක් බහාලක් ද, මුත්‍රයක් බහාලක් ද, කෙළක් බහාලක් ද, පුයාක් බහාලක් ද ලොහිතයක් බහාලක් ද එයින් පාර්විය නො ද පෙළෙයි නො ද ලජ්ජිත වෙයි නො ද පිළිකුල් කෙරෙයි. එසෙයින් මැ රාහුලයෙහි, තෙපි පාර්විය සම කොට බවුන් වඩව, රාහුලයෙහි, යම් භෙයෙසින් පාර්වි සම කොට බවුන් වඩන තොර මේ සිතැ උපන් ඉන්ධ්‍යාත්මික වූ ස්වරූපයේ භාත්සයින් මැඩගෙන නො සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙහි, ආපය සම කොට බවුන් වඩව. රාහුලයෙහි, ආපය සම කොට බවුන් වඩන තොර මේ සිත උපන් ඉන්ධ්‍යාත්මික වූ ස්වරූපයේ භාත්සයින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙහි, යම්මේ ආපයෙහි පරිපුයක් අපරිපුයක් දෙවිත් ද ගුරුයක් දෙවිත් ද මුත්‍රයක් දෙවිත් ද කෙළක් දෙවිත් ද පුයාක් දෙවිත් ද ලෙයක් දෙවිත් ද එයින් ආපය නො ද පෙළේ ද නො ද ලජ්ජිත වේ ද නො ද පිළිකුල් කෙරේ ද එසෙයින් මැ රාහුලයෙහි, තෙපි ආපය සම කොට බවුන් වඩව . . . . නො සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙහි, තේජස් සම කොට බවුන් වඩව. තේජස් සම කොට බවුන් වඩන තොර මේ සිතැ උපන් මනාප වූ ද අමනාප වූ ද ස්වරූපයේ භාත්සයින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙහි, යම්මේ තේජස් පරිපුයක් දවා ද අපරිපුයක් දවා ද ගුරුයක් දවා ද මුත්‍රයක් දවා ද කෙළක් දවා ද පුයාක් දවා ද ලෙයක් දවා ද එයින් තේජස් නො ද පෙළේ ද නො ද ලජ්ජිත වේ ද නො ද පිළිකුල් කෙරේ ද එසෙයින් මැ රාහුලයෙහි, තෙපි තේජස් සම කොට බවුන් වඩව . . . නො සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙහි, වායු සම කොට බවුන් වඩව. රාහුලයෙහි, වායුයෝධාතු සම කොට බවුන් වඩන තොර මේ සිතැ උපන් ඉන්ධ්‍යාත්මික වූ ස්වරූපයේ භාත්සයින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. යම්මේ වායුව පරිපුය කරාත් හමා ද අපරිපුය කරාත් හමා ද ගුරුය කරාත් හමා ද මුත්‍රය කරාත් හමා ද කෙළය කරාත් හමා ද පුයා කරාත් හමා ද ලෙහෙය කරාත් හමා ද එයින් වායුව නො ද පෙළේ ද නො ද ලජ්ජිත වේ ද නො ද පිළිකුල් කෙරේ ද, එසෙයින් මැ රාහුලයෙහි, තෙපි වායු සම කොට බවුන් වඩව. . . . . නො සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙහි, ආකාරය සම කොට බවුන් වඩව. ආකාරය සම කොට බවුන් වඩන තොර මේ සිත උපන් මනාප වූ ද අමනාප වූ ද ස්වරූපයේ භාත්සයින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙහි, යම්මේ අභස කිසි තැනක නො පිහිටියේ වේද, එසෙයින් මැ රාහුලයෙහි, තෙපි අභස සම කොට බවුන් වඩව. අභස සම කොට බවුන් වඩන තොර මේ සිත උපන් ඉන්ධ්‍යාත්මික ස්වරූපයේ භාත්සයින් මැඩගෙන නො සිටිත්,

මේතං රුහුල භාවනං භාවෙහි. මේතං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යො ව්‍යාපාදො හො පභිසිංසති. කරුණං රුහුල භාවනං භාවෙහි. කරුණං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යො විභෙසො සා පභිසිංසති. මුද්දිතං රුහුල භාවනං භාවෙහි. මුද්දිතං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යො අරතී සා පභිසිංසති. උපෙක්ඛං රුහුල භාවනං භාවෙහි. උපෙක්ඛං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යො පටිභො හො පභිසිංසති.

අසුභං රුහුල භාවනං භාවෙහි. අසුභං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යො රාහො හො පභිසිංසති. අනිච්චසඤ්ඤං රුහුල භාවනං භාවෙහි. අනිච්චසඤ්ඤං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යො අසම්මානො හො පභිසිංසති.

ආනාපානසතිං¹ රුහුල භාවනං භාවෙහි. ආනාපානසති රුහුල² භාවනා ඛහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. කථං භාවනා ව රුහුල ආනාපානසති කථං ඛහුලිකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා : ඉධ රුහුල හිත්ත ආරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා තිසිදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පටිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤා. හො යනොව අඤ්ඤති, සනො පඤ්ඤති, දිඝං වා අඤ්ඤනො දිඝං අඤ්ඤාමිති පජානාති, දිඝං වා පඤ්ඤනො දිඝං පඤ්ඤාමිති පජානාති, රඤ්ඤං වා අඤ්ඤනො රඤ්ඤං අඤ්ඤාමිති පජානාති, රඤ්ඤං වා පඤ්ඤනො රඤ්ඤං පඤ්ඤාමිති පජානාති, සබ්බ කායපට්ඨංවෙදී අඤ්ඤාමිති සිකඛති, සබ්බකායපට්ඨංවෙදී පඤ්ඤාමිති සිකඛති, පඤ්ඤාමයං කායසබ්බාරං අඤ්ඤාමිති සිකඛති, පඤ්ඤාමයං කායසබ්බාරං පඤ්ඤාමිති සිකඛති, පිතිපට්ඨංවෙදී අඤ්ඤාමිති සිකඛති, පිතිපට්ඨංවෙදී පඤ්ඤාමිති සිකඛති. සුඛපට්ඨංවෙදී අඤ්ඤාමිති සිකඛති, සුඛපට්ඨංවෙදී පඤ්ඤාමිති සිකඛති, විතත සබ්බාරපට්ඨංවෙදී අඤ්ඤාමිති සිකඛති, විතතසබ්බාරපට්ඨංවෙදී පඤ්ඤාමිති සිකඛති, පඤ්ඤාමයං විතතසබ්බාරං අඤ්ඤාමිති සිකඛති, පඤ්ඤාමයං විතතසබ්බාරං පඤ්ඤාමිති සිකඛති, විතතපට්ඨංවෙදී අඤ්ඤාමිති සිකඛති, විතතපට්ඨංවෙදී පඤ්ඤාමිති සිකඛති, අභිප්පමොදයං විතතං අඤ්ඤාමිති සිකඛති, අභිප්පමොදයං විතතං පඤ්ඤාමිති සිකඛති, සමාදහං විතතං අඤ්ඤාමිති සිකඛති, සමාදහං

1. ආනාපානසතිං - මජ්ඣං.
 2. ආනාපානසති හි තෙ රුහුල - මජ්ඣං.

රාහුලයෙනි, මෙමච්ඡිභාවනා වඩව. රාහුලයෙනි, මෙමච්ඡිභාවනා වඩන තොට හේ යම් ව්‍යාපාදයෙන් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, කරුණාභාවනා වඩව. රාහුලයෙනි, කරුණාභාවනා වඩන තොට හේ යම් විභිංසාවක් වේ ද, එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, මුද්දිකාභාවනා වඩව. රාහුලයෙනි, මුද්දිකාභාවනා වඩන තොට හේ යම් (ප්‍රාන්තයනාසනාසන්ති හා අධිකුභල ධර්මයන්හි) උකට්ඨිකවේක් වේ ද, එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, උපේක්ෂාභාවනා වඩව. රාහුලයෙනි, උපේක්ෂාභාවනා වඩන තොටට යම් ප්‍රතිසයෙන් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

රාහුලයෙනි, අභ්‍යභාවනා වඩව. රාහුලයෙනි, අභ්‍යභාවනා වඩන තොටට යම් රාගයෙන් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, අනිත්‍යසංඥ වඩව. රාහුලයෙනි, අනිත්‍යසංඥා වඩන තොටට යම් අස්මිමානායෙන් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

රාහුලයෙනි, ආනාපානාසනි භාවනා වඩව, රාහුලයෙනි, වඩනලද සුනසුනා වඩනලද ආනාපානාසනිය මහත්ඵල වෙයි. මහත් අක්‍රමයක් ඇති වෙයි. රාහුලයෙනි, කියෙයිත් වඩනලද ඔහුල කරන ලද ආනාපානාසනිය මහත්ඵල වේ ද මහත් අක්‍රමයක් ඇති වේ ද? රාහුලයෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ වනසෙනසුනට හිමේ හෝ රුක්මුලට හිමේ හෝ ඉත්තාභාරයට හිමේ හෝ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා පිහිය කම්භාරානාච්චුට කොට එළවා හිඳියි. හේ පිහි ඇති වූ ආශ්වාස කෙරෙයි, පිහි ඇති වූ ප්‍රශ්වාස කෙරෙයි, දීඨ කොට හෝ ආශ්වාස කරන්නේ 'දීඨ කොට ආශ්වාස කෙරෙමි' දැනියි. දීඨ කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරන්නේ 'දීඨ කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි' දැනියි. හ්‍රස්ව කොට හෝ ආශ්වාස කරන්නේ 'හ්‍රස්ව කොට ආශ්වාස කෙරෙමි' දැනියි. හ්‍රස්ව කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරන්නේ 'හ්‍රස්ව කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි' දැනියි. පියලු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. පියලු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය සන්තිද්වමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය සන්තිද්වමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රිතිය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රිතිය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සුමය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සුමය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් සන්තිද්වමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් සන්තිද්වමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ධ්‍යාන විත්තය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ධ්‍යානවිත්තය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. පිත ප්‍රමුද්ධ කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. පිත ප්‍රමුද්ධ කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. පිත මොනොවට

විතතං පඤ්ඤාසංඝාතං සිකඛනී, විමෝචයං විතතං අඤ්ඤාසංඝාතං සිකඛනී,
 විමෝචයං විතතං පඤ්ඤාසංඝාතං සිකඛනී, අනිච්චානුපයසී අඤ්ඤාසංඝාතං
 සිකඛනී, අනිච්චානුපයසී පඤ්ඤාසංඝාතං සිකඛනී, විරාගානුපයසී අඤ්ඤා-
 සංඝාතං සිකඛනී, විරාගානුපයසී පඤ්ඤාසංඝාතං සිකඛනී, නිරෝධානුපයසී
 අඤ්ඤාසංඝාතං සිකඛනී, නිරෝධානුපයසී පඤ්ඤාසංඝාතං සිකඛනී, පච්චි-
 නිසායානුපයසී අඤ්ඤාසංඝාතං සිකඛනී, පච්චිනිසායානුපයසී පඤ්ඤාසංඝා-
 තං සිකඛනී. එවං භාවිතා මො රුහුල ආනාපානසතී එවං බහුලීකතා
 මහපඨලා තොති මහානිසංසා. එවං භාවිතාය මො රුහුල ආනාපානසතීයා
 එවං බහුලීකතාය ඡෙපි තෙ වට්ඨිකා අඤ්ඤාසංඝාතා¹ තෙපි විදිතාව
 තීරුල්ඛිතාති තො අවිදිතාති.

ඉදමවොච භගවා. අනතමතො ආයස්මි රුහුලො භගවතො භාසිතං
 අභිතඤ්ඤිති.

මහාරාහුලොවාදසුත්තං දුතියං.

---

1. අඤ්ඤාසංඝාතං - මජ්ඣමං.

පිහිටුවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සිත මොනොවට පිහිටුවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. කෙලෙසුන් කෙරෙන් සිත මුදමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. කෙලෙසුන් මකරෙන් සිත මුදමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. අනිත්‍ය අනුව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. අනිත්‍ය අනුව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. වීරාභය අනුව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. වීරාභය අනුව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. කෙල්ඝනිරෝධය අනුව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. කෙල්ඝනිරෝධය අනුව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රතිනිස්සම්භය (විදම්භාව හා මාභය) අනුව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රතිනිස්සම්භය අනුව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. රාහුලයෙනි, මෙසේ වධනලද මෙසේ සුතාසුතා වධනලද ආනාපානාසනය මහස් ඵල වෙයි, මහස් අනුසස් ඇති වෙයි. රාහුලයෙනි, ආනාපානාසනය මෙසේ වැඩු කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි යම් පස්විම ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කෙතෙක් ඇද්ද, ඕහු ද ප්‍රකට වූවාහු මැ තිරුද්ධ වෙයි, අප්‍රකට වූවාහු තිරුද්ධ නො වෙත්.

හාගාවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක. ඔහුටු සිත් ඇති ආපුස්මත් රාහුලහදුයේ හාගාවතුන් වහන්සේ හේ හාමිතය අභිතාදුතා කළහ'යි.

ඤ චෑති මහාරාහුලොචාඤුසුත්‍ර යි.

2. 2. 3

මූලමාලුඛකය සුභතං

එවං මෙ සුභං. එකං සමයං භගවා සාවඤ්චයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. අථ ඛො ආයස්මානො මාලුඛකයපුභතස්ස රහොගතස්ස පතිසලලීනස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙක්කා උදපාදි: යාතිමාති දිට්ඨිගතාති භගවතා අඛ්‍යාකතාති ධර්මතාති පටික්ඛිත්තාති. සස්සතො ලොකො ඉතිපි, අසස්සතො ලොකො ඉතිපි, අනන්තවා ලොකො ඉතිපි, අනන්තවා ලොකො ඉතිපි, තං ජීවං තං සරීරං ඉතිපි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉතිපි, භොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, න භොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, තාති මෙ භගවා න ඛ්‍යාකරොති. යාති මෙ භගවා න ඛ්‍යාකරොති, තමෙම න රුච්චති, තමෙම න ඛමති, සොභං භගවන්තං උපසඛකමිත්වා එතමන්ථං පුච්ඡිස්සාමි. සචෙ මෙ භගවා ඛ්‍යාකරිස්සති: සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා, අනන්තවා ලොකොති වා, අනන්තවා ලොකොති වා, තං ජීවං තං සරීරන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, භොති තථාගතො පරමමරණොති වා, න භොති තථාගතො පරමමරණොති වා, භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණොති වා, නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණොති වා එවාභං භගවති මුඛමචරිතං චරිස්සාමි. නො චෙ මෙ භගවා ඛ්‍යාකරොති: සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා—පෙ—නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණොති වා, එවාභං සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවතතිස්සාමිති.

අථ ඛො ආයස්මා මාලුඛකයපුභතො සායස්සාසමයං පතිසලලානා මුට්ඨිනො යෙන භගවා තෙත්ථපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිනො ඛො ආයස්මා මාලුඛකයපුභතො භගවන්තං එතදවොච:

ඉධ මිග්ගං භනෙත රහොගතස්ස පතිසලලීනස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙක්කා උදපාදි: යාතිමාති දිට්ඨිගතාති භගවතා අඛ්‍යාකතාති ධර්මතාති පටික්ඛිත්තාති: සස්සතො ලොකො ඉතිපි, අසස්සතො ලොකො ඉතිපි—පෙ—නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, තාති මෙ භගවා න ඛ්‍යාකරොති. යාති මෙ භගවා න ඛ්‍යාකරොති, තමෙම න රුච්චති, තමෙම න ඛමති. සොභං භගවන්තං උපසඛකමිත්වා එතමන්ථං පුච්ඡිස්සාමි. සචෙ මෙ භගවා ඛ්‍යාකරිස්සති: සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා—පෙ—නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණොති වා, එවාභං භගවති මුඛමචරිතං චරිස්සාමි. නො චෙ මෙ භගවා ඛ්‍යාකරිස්සති: සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා—පෙ—නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණොති වා, එවාභං සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවතතිස්සාමිති.

2. 2. 3

මුලමාලුඛකය පුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක්කලෙකැ භාගාවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර නිසා ජෙතවන නම් අනෝපිච්ච සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසනසේක. එකල්හි එකලා වැ විවෙකයෙන් හුන් ආයුෂ්මත් මුලමාලුඛකය තෙරුනව මෙසේ සිතට විතකියෙක් උපත. භාගාවතුන් විසින් : "ලෝකය ආශ්වත යයි ද ලෝකය අභාශ්වත යයි ද ලෝකය අනාත්වත් යයි ද ලෝකය අනාත්තවත් යයි ද එ මැ ජීව යැ එ මැ ගිරි යයි ද ජීවය අනෙකෙක ගිරිය අනෙකෙකැ යි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වේ යයි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ යයි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් වෙයි නො වන්නේත් වේ යයි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ වෙයි. නො වන්නේ නො වේ යයි ද" යි යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙක් ප්‍රකාශ නො කරන ලද්දහු ද තබනලද්දහු ද ප්‍රතික්ෂෙප කරන ලද්දහු ද ඒ දෘෂ්ටිගතයන් බුදුහු මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙති. යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙකුත් බුදුහු මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් එය මට නො වියි වෙයි. එය මට නො කැමැති වෙයි. මම බුදුන් කරා එළැඹ මේ කරුණ පුළුල්වෙමි. ඉදින් මට බුදුහු : "ලෝකය ආශ්වත යැ හෝ ලෝකය අභාශ්වත යැ හෝ ලෝකය අනාත්වත් යැ හෝ ලෝකය අනාත්තවත් යැ හෝ එ මැ ජීව යැ එ මැ ගිරියැ යි හෝ ජීවය අනෙකෙක ගිරිය අනෙකෙකැ යි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වෙයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වෙයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් වෙයි නො වන්නේත් වෙයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ නො වන්නේත් වෙයි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම බුදුන් කෙරෙහි බබ්බර වෙසෙමි. ඉදින් මට බුදුහු : "ලෝකය ආශ්වත යැ හෝ ලෝකය අභාශ්වත යැ හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම ශික්ෂාප්‍රකාශනානය කොට ගිහි බවට වැටෙමි"

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මාලුඛකය පුත්‍ර, සවස් වෙලෙහි විවෙකයෙන් නැඟිසිටියේ බුදුන් කරා එළැඹ බුදුන් වැද එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් මාලුඛකයපුත්‍ර තෙමේ භාගාවතුන් වහන්සේට කෙල යි යැ :

"වහන්ස, මෙහි එකලා වැ විවෙකයෙන් හුන් මාගේ සිතට මෙබඳු විතකියෙක් උපත. "ලෝකය ආශ්වත යයි ද ලෝකය අභාශ්වත යයි ද . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ වෙයි නො ද නො වේ යයි ද යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙක් භාගාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ නො කරන ලද්දහු ද තබන ලද්දහු ද ප්‍රතික්ෂෙප කරන ලද්දහු ද ඒ දෘෂ්ටිගතයන් බුදුහු මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙති. බුදුහු යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙකුත් මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් ද එය මට නො වියි වෙයි. එය මට නො කැමැති වෙයි. මම බුදුන් කරා එළැඹ මෙකරුණ පුළුල්වෙමි. ඉදින් මට බුදුහු : "ලෝකය ආශ්වත යැ යි හෝ ලෝකය අභාශ්වත යයි හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ වෙයි නො ද නො වේ යයි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම බුදුන් කෙරෙහි බබ්බර වෙසෙමි. ඉදින් මට බුදුහු : "ලෝකය ආශ්වත යයි හෝ ලෝකය අභාශ්වත යයි හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ වෙයි නො ද නො වේ යයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම ශික්ෂාප්‍රකාශනානය කොට ගිහි බවට වැටෙමි" යි.

සචෙ භගව්‍ය ජානාති, 'සංඝනො ලොකො'ති, සංඝනො ලොකොති මෙ භගව්‍ය ඛ්‍යාතරොදු. සචෙ භගව්‍ය ජානාති, 'අසංඝනො ලොකො'ති අසංඝනො ලොකොති මෙ භගව්‍ය ඛ්‍යාතරොදු. නො චෙ භගව්‍ය ජානාති, 'සංඝනො ලොකොති වා අසංඝනො ලොකොති වා, අජානනො ඛො පන අපඤ්ඤා එතදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං, 'න ජානාමි න පඤ්ඤාමි'ති.

සචෙ භගව්‍ය ජානාති 'අනන්තව, ලොකො'ති. අනන්තව, ලොකොති මෙ භගව්‍ය ඛ්‍යාතරොදු. සචෙ භගව්‍ය ජානාති 'අනන්තව, ලොකො'ති. අනන්තව, ලොකොති මෙ භගව්‍ය ඛ්‍යාතරොදු. නො චෙ භගව්‍ය ජානාති 'අනන්ත වා ලොකො'ති වා, අනන්ත වා ලොකොති වා. අජානනො ඛො පන අපඤ්ඤා එතදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං 'න ජානාමි න පඤ්ඤාමි'ති.

සචෙ භගව්‍ය ජානාති 'නං ජිවං නං සරීර'නති. නං ජිවං නං සරීරනති මෙ භගව්‍ය ඛ්‍යාතරොදු. සචෙ භගව්‍ය ජානාති 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීර'නති. අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරනති මෙ භගව්‍ය ඛ්‍යාතරොදු. නො චෙ භගව්‍ය ජානාති 'නං ජිවං නං සරීරනති වා, අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීර'නති වා, අජානනො ඛො පන අපඤ්ඤා එතදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං 'න ජානාමි න පඤ්ඤාමි'ති.

සචෙ භගව්‍ය ජානාති 'භොති තථාගනො පරමමරණො'ති. භොති තථාගනො පරමමරණොති මෙ භගව්‍ය ඛ්‍යාතරොදු. සචෙ භගව්‍ය ජානාති 'න භොති තථාගනො පරමමරණො'ති. න භොති තථාගනො පරමමරණොති මෙ භගව්‍ය ඛ්‍යාතරොදු. නො චෙ භගව්‍ය ජානාති භොති තථාගනො පරමමරණොති වා, න භොති තථාගනො පරමමරණොති වා අජානනො ඛො පන අපඤ්ඤා එතදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං 'න ජානාමි න පඤ්ඤාමි'ති.

සචෙ භගව්‍ය ජානාති 'භොති ච න ච භොති තථාගනො පරමමරණො'ති. භොති ච න ච භොති තථාගනො පරමමරණොති මෙ භගව්‍ය ඛ්‍යාතරොදු. සචෙ භගව්‍ය ජානාති 'නෙව භොති න න භොති තථාගනො පරමමරණො'ති. නෙව භොති න න භොති තථාගනො පරමමරණොති මෙ භගව්‍ය ඛ්‍යාතරොදු. නො චෙ භගව්‍ය ජානාති භොති ච න ච භොති තථාගනො පරමමරණොති වා, නෙව භොති න න භොති තථාගනො පරමමරණොති වා, අජානනො ඛො පන අපඤ්ඤා එතදෙව උජ්ඣං භොති, යදිදං න ජානාමි න පඤ්ඤාමි'ති.

තිස්සා ඤානං මාළුඛකාසුඤ්ඤා එවං අවච්ඡා: එති නිං මාළුඛකාසුඤ්ඤා මජ්ඣිම භික්ඛු වග්ගො වර, අනන්ත ඛ්‍යාතරොදු: සංඝනො ලොකොති වා අසංඝනො ලොකොති වා: ---පෙ---නෙව භොති න න භොති තථාගනො පරමමරණොති වා:ති. --- නො භෙතං භන්තං. නිං වා පන මිං එවං අවච්ඡා: අනං භන්තං භගව්‍ය මුඛච්චිතං වරිඤ්ඤාමි, භගව්‍ය මෙ ඛ්‍යාතරොදු: සංඝනො ලොකොති වා අසංඝනො ලොකොති වා:---පෙ---නෙව භොති න න භොති තථාගනො පරමමරණොති වා:ති නො භෙතං භන්තං.

1. තිස්සා ඛො - සා.

ඉදින් බුදුහු 'ලෝකය ශාස්වත යෑ'යි දැනිත් නම් 'ලෝකය ශාස්වත යෑ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය අශාස්වත යෑ'යි දැනිත් නම් 'ලෝකය අශාස්වත යෑ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය ශාස්වත යෑ'යි හෝ 'ලෝකය අශාස්වත යෑ'යි හෝ හො දන්නාහු නම් හො දන්නාහට හො දක්නාහට වැළිත් 'හො දන්ම් හො දක්ම්, යන පෙල වදන් මෑ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය අන්තචක් යෑ'යි දැනිත් නම් 'ලෝකය අන්තචක් යෑ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය අන්තචක් යෑ'යි දැනිත් නම් 'ලෝකය අන්තචක් යෑ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය අන්තචක් යෑ'යි හෝ 'ලෝකය අන්තචක් යෑ'යි හෝ හො දන්නාහු නම් හො දන්නාහට හො දක්නාහට වැළිත් 'හො දන්ම් හො දක්ම්, යන පෙල වදන් මෑ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : ඊ මෑ ජීව යෑ ඊ මෑ ඔරි යෑ'යි දැනිත් නම් බුදුහු මට 'ඊ මෑ ජීව යෑ ඊ මෑ ඔරි යෑ'යි ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය අනෙකෙකු'යි දැනිත් නම් බුදුහු මට : 'ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය අනෙකෙකු'යි ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු 'ඊ මෑ ජීව යෑ ඊ මෑ ඔරි යෑ'යි හෝ ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය අනෙකෙකු'යි හෝ හො දන්නාහු නම් හො දන්නාහට හො දක්නාහට වැළිත් 'හො දන්ම් හො දක්ම්, යන පෙල වදන් මෑ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු වේ"යි දැනිත් නම් "සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු වේ" යයි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු හො වේ"යි දැනිත් නම් සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු හො වේ"යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු වෙයි හෝ සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු හො වෙයි හෝ හො දන්නාහු නම් හො දන්නාහට හො දක්නාහට වැළිත් 'හො දන්ම් හො දක්ම්' යන පෙල වදන් මෑ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු වන්නේත් හො වන්නේත් වේ" යයි දැනිත් නම් "සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු වන්නේත් හො වන්නේත් වේ"යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු හො මෑ වෙයි හො ද හො වේ"යි දැනිත් නම් "සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු හො මෑ වෙයි හො ද හො වේ"යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු වන්නේත් හො ද වන්නේත් වෙයි හෝ 'සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු හො මෑ වෙයි හො ද හො වෙයි හෝ හො ද දන්නාහු නම් හො දන්නාහට හො දක්නාහට 'හො දන්ම් හො දක්ම්, යන පෙල වදන් මෑ සෘජු වේ"යි.

මාලුච්ඡාසුප්‍රයෙනි, කීම තට මම මෙසේ කියෙමි ද : "ඊව මාලුච්ඡාසුප්‍රයෙනි, කෙපි මෑ කෙරෙහි බ්‍රහ්මර වෙසෙව් මම තොපට "ලෝකය ශාස්වත යෑ'යි හෝ 'ලෝකය අශාස්වත යෑ'යි හෝ . . . 'සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු හො මෑ වෙයි හො ද හො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙමි" යයි. වහන්ස, පෙල හො වේ මෑ යෑ. තවද කෙපි හෝ මට මෙසේ කීවහු ද : "වහන්ස, මම බුදුන් කෙරෙහි බ්‍රහ්මර වෙසෙමි. බුදුහු මට : "ලෝකය ශාස්වත යෑ'යි හෝ 'ලෝකය අශාස්වත යෑ'යි හෝ . . . 'සත්ත්ව පෙම මරණින් මතු හො මෑ වෙයි හො ද හො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ කරන්නේ"යි. වහන්ස, පෙල හො වේ මෑ යෑ.

ඉති කීර මාළුඛකාපුත්ත තෙමාගතතං චදුමි : එහි තිං මාළුඛකා-
 පුත්ත මිසි බුහමචරියං වර අහං තෙ ඛ්‍යාතරියාමි : සසාතො
 ලොකොති වා අසසාතො ලොකොති වා -පෙ-නෙවි හොති න න
 හොති තථාගතො පරමමරණාති වාති. නපි කීර මං තිං වදෙයි:
 අහං ගතො ගගවති බුහමචරියං චරියාමි ගගවා මෙ ඛ්‍යාතරියාති:
 සසාතො ලොකොති වා අසසාතො ලොකොති වා -පෙ-නෙවි හොති
 න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වාති. එවං ගතො මොඝ-
 පුරිස භො සතොතා කං චච්චාචිකධයි.

සො ඛො මාළුඛකාපුත්ත එවං වදෙය්‍ය : න තාමාහං ගගවති
 බුහමචරියං චරියාමි, යාව මෙ ගගවා න ඛ්‍යාතරියාති : සසාතො
 ලොකොති වා අසසාතො ලොකොති වා අනාවා ලොකොති වා -පෙ-
 නෙවි හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වාති. අඛ්‍යාත-
 මෙව නං මාළුඛකාපුත්ත තථාගතො අසා. අථ සො පුත්තලො කාලං
 කරෙය්‍ය, සෙසාථාපි මාළුඛකාපුත්ත පුරිසො සලලොති විද්ධො අසා
 සවිසෙත ගාලුපලෙපතෙත. තස්ස මිත්තාමච්චා, ඤාතිසාලොතිතා
 ගිතකකං සලලකතතං උපධාපෙසය්‍යං, සො එවං වදෙය්‍ය : න තාමාහං
 ඉමං සලලං අභරියාමි, යාව න තං පුරිසං ජාතාමි, සෙතමති විද්ධො:
 ඛතතිසො වා බුහමණො වා වෙසො වා සුඤ්ඤාවාති.

සො එවං වදෙය්‍ය : න තාමාහං ඉමං සලලං අභරියාමි. යාව න තං
 පුරිසං ජාතාමි, සෙතමති විද්ධො : එවංතාමො එවංගොත්තො ඉතිවාති.

සො එවං වදෙය්‍ය : න තාමාහං ඉමං සලලං අභරියාමි. යාව න තං
 පුරිසං ජාතාමි, සෙතමති විද්ධො දිසො වා රසො වා මජ්ඣිමො වාති.

සො එවං වදෙය්‍ය : න තාමාහං ඉමං සලලං අභරියාමි යාව න තං
 පුරිසං ජාතාමි සෙතමති විද්ධො : කාලො වා සාමො වා
 මහිතුරච්ච වාති.

සො එවං වදෙය්‍ය : න තාමාහං ඉමං සලලං අභරියාමි, යාව න තං
 පුරිසං ජාතාමි, සෙතමති විද්ධො : අසුකඝමිං ගාමෙ වා තිගමෙ වා
 නගරෙ වාති.

සො එවං වදෙය්‍ය : න තාමාහං ඉමං සලලං අභරියාමි යාව න තං
 ධුං ජාතාමි, සෙතමති විද්ධො : යදි වා වාපො යදිවා
 කොදඝෙඛාති.

සො එවං වදෙය්‍ය : න තාමාහං ඉමං සලලං අභරියාමි, යාව න තං
 ජිසං ජාතාමි යාගමති විද්ධො : යදි වා අකකස්ස යදි වා
 සණ්ඨස්ස යදි වා නභාරස්ස යදි වා මරුවාස යදි වා කිරපණ්ඨිකොති.

---

1. සණ්ඨස්ස - මජ්ඣං.

මෙසේ මාලුකතාසූත්‍රය මම තොපට නො මැ කියෙමි නම් : "එව තෙසි මාලුකතාසූත්‍ර-
යෙනි, මා කෙරෙහි බමිසර වෙසෙව, මම තොපට 'ලෝකය ශාස්වත යැ'යි හෝ 'ලෝකය
අශාස්වත යැ'යි හෝ . . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙ
යැ'යි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙමි යයි. නො ද මට නො කියෙහි නම් : "වහන්ස, මම
බුද්ධන් කෙරෙහි බමිසර වෙසෙමි, බුද්ධු මට : "ලෝකය ශාස්වත යැ'යි හෝ 'ලෝකය
අශාස්වත යැ'යි හෝ . . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙ
යැ'යි හෝ ප්‍රකාශ කරන්නේ යැ'යි. මෙසේ ඇති කල්හි තුවරපුරුෂය, (යාවිතක හෝ
යාවක) කවරෙක් වූයෙහි (යාවිතක හෝ යාවක වූ) කවරක්භව ප්‍රකාශ කරන්නෙහි ද.

මාලුකතාසූත්‍රය, යමෙක් මෙසේ කියා නම් : "යම් තාක් බුද්ධු මට "ලෝකය ශාස්වත
යැ'යි හෝ 'ලෝකය අශාස්වත යැ'යි හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ
වෙයි නො ද නො වෙ" යයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් ඒතාක් මම බුද්ධන් කෙරෙහි
බමිසර නො වෙසෙමි" කියා නම් මාලුකතාසූත්‍රය එය තරුණයන් විසින් ප්‍රකාශ නො
කරනලද මැ වන්නේ යැ. එකල්හි ඒ පුද්ගල කල්‍යාණ කරන්නේ යැ යමෙක් මාලුකතා-
සූත්‍රය, පුරුෂයෙක් බොලු කොට තැවැරු විෂඝනිත භියෙකින් විද්‍යාලද්දේ වන්නේ ද
ඔහුගේ සගයහඵවේ නැසහලේනැයෝ ශල්‍යවෙදුයකු එළවන්නාහු නම් හේ මෙසේ
කියන්නේ යැ : "ක්ෂත්‍රිය වෙවයි බ්‍රාහ්මණ වෙවයි වෛශ්‍ය වෙවයි ඉද්‍ර වෙවයි යමක්භු
විසින් මම විද්‍යාලයෙම ද යමතාක් ඒ පුරුෂයා නො දනිමි ද ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය
නො ගනිමි"යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමක්භු විසින් මම විද්‍යාලයෙම ද හේ මෙබදු නම්
ඇත්තේ යැ මෙබදු ගෝත්‍ර ඇත්තේ යැ'යි යම් තාක් මම ඒ පුරුෂයා නො දනිමි ද ඒ තාක්
මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි"යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමක්භු විසින් මම විද්‍යාලයෙම ද හේ දීඨී යැ හෝ
ත්‍රස්ථී යැ හෝ මධ්‍යම යැ හෝ ඩි ඒ පුරුෂයා යමතාක් නො දනිමි ද ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය
නො ගනිමි"යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමක්භු විසින් මම විද්‍යාලයෙම ද හේ කඵ යැ හෝ
සමචන් යැ හෝ කබරයිවි ඇත්තේ යැ හෝ'යි ඒ පුරුෂයා යමතාක් නො දනිමි ද ඒ තාක්
මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි"යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමක්භු විසින් මම විද්‍යාලයෙම ද හේ අසුචල්ගමිහි
හෝ යැ නියමිගමිහි හෝ යැ තුවරෙහි හෝ'යි ඒ පුරුෂයා යමතාක් මම නො දනිමි ද
ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි" යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මම විද්‍යාලයෙම ද ඉදින් වාපයෙක් වෙවයි
ඉදින් කොදණ්ඩයෙක් වෙවයි යමතාක් මම ඒ දුන්න නො දනිමි ද ඒතාක් මම මේ ශල්‍යය
නො ගනිමි"යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මම විද්‍යාලයෙම ද ඉදින් වරාහුසින් කරනලද
වෙවයි ඉදින් හුණරුහැනින් කරනලද වෙවයි ඉදින් නහරින් කරනලද වෙවයි ඉදින් මරුචා
(සණ) වැහැරින් කරනලද වෙවයි ඉදින් කිරුපනින් කරනලද වෙවයි යම් තාක් ඒ දුනුදිය
නො දනිමි ද ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි"යි.

සො ඵලං වදෙය්‍ය : න නාමාහං ඉමං සලලං ආහරිස්‍යාමි. යාව න නං කණ්ඩං ජානාමි. යෙනමහි විඥො : යදි වා කච්ඡං යදි වා රොපිමහාති.

සො ඵලං වදෙය්‍ය : න නාමාහං ඉමං සලලං ආහරිස්‍යාමි. යාව න නං කණ්ඩං ජානාමි යෙනමහි විඥො : යස්ස පහෙනහි වාජ්‍යං, යදි වා භිජ්ඣස්‍ය යදි වා කඛකස්‍ය යදි වා කුලලස්‍ය යදි වා මොරස්‍ය යදි වා සිට්ඨහණ්‍යනොති.

සො ඵලං වදෙය්‍ය : න නාමාහං ඉමං සලලං ආහරිස්‍යාමි. යාව න නං කණ්ඩං ජානාමි. යෙනමහි විඥො : යස්ස නහාරානා² පරිකඛිතතං, යදි වා ගමස්‍ය යදි වා මහිසස්‍ය² යදි වා රොරාවස්‍ය. යදි වා ගෙමහාරස්‍යාති.

සො ඵලං වදෙය්‍ය : න නාමාහං ඉමං සලලං ආහරිස්‍යාමි. යාව න නං සලලං ජානාමි. යෙනමහි විඥො : යදි වා සලලං යදි වා බුරපං යදි වා වෙකණ්ඩං යදි වා නාරාවං යදි වා වච්ඡදනතං යදි වා කරවරපතතනති. අඤ්ඤාතමෙව නං මාලුඛකාපුත්ත තෙන පුරිසෙත අස්‍ය. අථ සො පුරිසො කාලං කරෙය්‍ය.

ඵලමෙව ඛො මාලුඛකාපුත්ත සො ඵලං වදෙය්‍ය : න නාමාහං කභවති බුහමච්චරිතං වරිස්‍යාමි, යාව මෙ ගගවා න ඛ්‍යාකරිස්‍යාති : සස්‍යතො ලොකොති වා අගස්‍යතො ලොකොති වා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වාති. අඛ්‍යාකතමෙව නං මාලුඛකාපුත්ත තථාගතෙන අස්‍ය. අථ සො පුග්ගලො කාලං කරෙය්‍ය.

සස්‍යතො ලොකොති වා මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති බුහමච්චරිත- වාසො අභවිස්‍යාති. ඵලං නො. අගස්‍යතො ලොකොති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති බුහමච්චරිතවාසො අභවිස්‍යාති. ඵලමපි නො. සස්‍යතො ලොකොති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති අගස්‍යතො ලොකොති වා දිට්ඨියා සති අනන්ධ ජාති, අජි ජර, අජි මරණං, සතති සොක- පරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා යෙසාහං දිවෙහිව ධමෙම නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

අනන්ධා ලොකොති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති බුහමච්චරිතවාසො අභවිස්‍යාති. ඵලං නො. අනන්ධා ලොකොති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති බුහමච්චරිතවාසො අභවිස්‍යාති. ඵලමපි නො. අනන්ධා ලොකොති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති අනන්ධවා ලොකොති වා දිට්ඨියා සති අනන්ධ ජාති, අජි ජර, අජි මරණං, සතති සොකපරිදෙවදුක්ඛ- දොමනස්සපායාසා යෙසාහං දිවෙහිව ධමෙම නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

2. නහාරානා - මජ්ඣං. 2. මහිසස්‍ය - මජ්ඣං.

හේ මෙහේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මම විද්‍යාලයෙහි ද ඉදින් කැපෙහි උපන් වෙවයි රෝපණය නොව වඩනලද වෙවයි යම්කාක් ඒ හීය නො දැනීම ද ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි"යි.

හේ මෙහේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මම විද්‍යාලයෙහි ද ඉදින් ගිවුලිහිණියකු හේ වෙවයි ඉදින් ලොහොකුඩුවකුගේ වෙවයි ඉදින් උකුසකුගේ වෙවයි ඉදින් මොනරකුගේ වෙවයි ඉදින් පිටිලහනු ලිහිණියකුගේ වෙවයි යම්කුහුගේ පතින් වෙග දැනවන ලද ද ඒ හීය යම්කාක් නො දැනීම ද ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි"යි.

හේ මෙහේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මම විද්‍යාලයෙහි ද ඉදින් ගවයකුගේ වෙවයි ඉදින් මිනිවකුගේ වෙවයි ඉදින් වලසකුගේ වෙවයි ඉදින් වදුරකු හේ වෙවයි යම්කුගේ නහරින් වෙලන ලද නම් ඒ හීය යම් තාක් නො දැනීම ද ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි"යි.

හේ මෙහේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මම විද්‍යාලයෙහි ද ඉදින් ශල්‍ය වෙවයි ඉදින් මුරප්ප වෙවයි ඉදින් වෙකණ්ඩ වෙවයි ඉදින් නාරාව වෙවයි ඉදින් වච්ඡදන්ත වෙවයි ඉදින් කරවිරපත්‍ර වෙවයි ඒ ශල්‍යය යම්කාක් නො දැනීම ද ඒ තාක් මම මේ ශල්‍යය නො ගනිමි"යි කියන්නේ නම්, මාලුධර්මසුත්‍රය, ඒ පුරුෂයා විසින් තෙලෙ නො දන්තලද මැ වන්නේ ද ඉක්බිති ඵසුරිත් කලුරිය කරන්නේ යැ.

ඵසෙයින් මැ මාලුධර්මසුත්‍රය, යමෙක් මෙහේ කියා නම් : "යම්කාක් බුදුහු මට ලොකය ආශ්වත යැ" හෝ 'ලෝකය අභාශ්වත යැ' හෝ . . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් ද ඒ තාක් මම බුදුන් කෙරෙහි බමිසර නො වෙහෙමි"යි. මාලුධර්මසුත්‍රය, තරාභතයන් විසින් ඒ ප්‍රකාශ නො කරනලද මැ වෙයි. ඉක්බිති ඒ සුද්ගල තෙම කලුරිය කරන්නේ යැ.

මාලුධර්මසුත්‍රය, 'ලෝකය ආශ්වත යැ'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේ ද'යි. ඵසේ නැත. මාලුධර්මසුත්‍රය, 'ලෝකය අභාශ්වත යැ'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේද'යි. ඵසේත් නැත. මාලුධර්මසුත්‍රය 'ලෝකය ආශ්වත යැ' හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි 'ලෝකය අභාශ්වත යැ' හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි 'මම යම් ධම්මකතකුන්ගේ ඉහාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවමි ද ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ මරණය ඇත් මැ යැ සොක පරිදෙව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

මාලුධර්මසුත්‍රය, 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙක් වන්නේ ද'යි ඵසේ නැත. 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරිය වාසයෙක් වන්නේ ද'යි. ඵසේත් නැත. මාලුධර්මසුත්‍රය, 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි හෝ 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි මම යම් ධම්ම කතකුන්ගේ ඉහාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවමි නම් ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ. ජරාව ඇත් මැ යැ. මරණය ඇත් මැ යැ. සෝකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

තං ජීවං තං සරීරන්ති මාළුඛන්තපුත්ත දිට්ඨියා සති චුහම්චරියවාසො අභවිස්සාති. එවං නො. අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති මාළුඛන්තපුත්ත දිට්ඨියා සති චුහම්චරියවාසො අභවිස්සාති. එවම්පි නො. තං ජීවං තං සරීරන්ති මාළුඛන්තපුත්ත දිට්ඨියා සති අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා දිට්ඨියා සති අනෙච ජාති, අජී ජරු, අජී මරණං, සත්ති සොකපරිදෙවුදුක්ඛදොමනස්සපාසාසා යෙසාහං දිට්ඨිච ධම්මෙ නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

හොති තථාගතො පරමමරණාති මාළුඛන්තපුත්ත දිට්ඨියා සති චුහම්චරියවාසො අභවිස්සාති. එවං නො. න හොති තථාගතො පරමමරණාති මාළුඛන්තපුත්ත දිට්ඨියා සති චුහම්චරියවාසො අභවිස්සාති. එවම්පි නො. හොති තථාගතො පරමමරණාති මාළුඛන්තපුත්ත දිට්ඨියා සති. න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා දිට්ඨියා සති අනෙච ජාති, අජී ජරු, අජී මරණං, සත්ති සොකපරිදෙවුදුක්ඛදොමනස්සපාසාසා. යෙසාහං දිට්ඨිච ධම්මෙ නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාති මාළුඛන්තපුත්ත දිට්ඨියා සති චුහම්චරියවාසො අභවිස්සාති. එවං නො. නෙච හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති මාළුඛන්තපුත්ත දිට්ඨියා සති චුහම්චරියවාසො අභවිස්සාති. එවම්පි නො. හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාති මාළුඛන්තපුත්ත දිට්ඨියා සති නෙච හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා දිට්ඨියා සති අනෙච ජාති, අජී ජරු, අජී මරණං, සත්ති සොකපරිදෙවුදුක්ඛදොමනස්සපාසාසා, යෙසාහං දිට්ඨිච ධම්මෙ නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

තස්මාතිභ මාළුඛන්තපුත්ත අඛ්‍යාතකද්දා මේ අඛ්‍යාතකතො ධාරෙථ. ඛ්‍යාතකද්දා මේ ඛ්‍යාතකතො ධාරෙථ. තිද්දා මාළුඛන්තපුත්ත මිය අඛ්‍යාතකං : සස්සතො ලොකොති මාළුඛන්තපුත්ත මිය අඛ්‍යාතකං, අසස්සතො ලොකොති මිය අඛ්‍යාතකං, අනන්තවා ලොකොති මිය අඛ්‍යාතකං, අනන්තවා ලොකොති මිය අඛ්‍යාතකං, තං ජීවං තං සරීරන්ති මිය අඛ්‍යාතකං, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති මිය අඛ්‍යාතකං, හොති තථාගතො පරමමරණාති මිය අඛ්‍යාතකං, න හොති තථාගතො පරමමරණාති මිය අඛ්‍යාතකං, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාති මිය අඛ්‍යාතකං, නෙච හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති මිය අඛ්‍යාතකං කස්මා වේතං මාළුඛන්තපුත්ත මිය අඛ්‍යාතකං : න හෙතං මාළුඛන්තපුත්ත අත්ඨංසිතං, නාදිචුහම්චරියකං, නෙතං¹ තිබ්බිදාය. න විරුගාය න තිරේඛාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්මොඛාය න තිබ්බොතාය සංචත්තති. තස්මා තං මිය අඛ්‍යාතකං.

---

1. න තිබ්බිදාය - PTS මජ්ඣිම.

මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, එ මැ ජීවයා එ මැ ඔරිය යැ'යි දාෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙන් වන්නේ දැ'යි, එසේ නැත. මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, 'ජීවය අනෙකෙකැ ඔරිය අනෙකෙකැ'යි දාෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙන් වන්නේ දැ'යි, එසේත් නැත. මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරිය යැ හෝ දාෂ්ටිය ඇති කල්හි ජීවය අනෙකෙකැ ඔරිය අනෙකෙකැ යි හෝ දාෂ්ටිය ඇති කල්හි "මම යම ධර්ම කෙනකුන්ගේ ඉභාස්මයෙහි මැ විනාශය පනවම නම ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ, මරණය ඇත් මැ යැ, සෝකපරිදේව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වෙ යයි දාෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරිය-වාසයෙන් වන්නේ දැ'යි, එසේ නැත. මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වෙ යයි දාෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙන් වන්නේ දැ'යි, එසේත් නැත. මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වෙයි හෝ දාෂ්ටිය ඇති කල්හි 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වෙයි හෝ දාෂ්ටිය ඇති කල්හි මම යම ධර්ම කෙනකුන්ගේ ඉභාස්මයෙහි මැ විනාශය පනවම නම ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ, මරණය ඇත් මැ යැ සෝකපරිදේවදුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො ද වන්නේත් වෙ යයි දාෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙන් වන්නේ දැ'යි, එසේ නො වෙයි. මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙ යයි දාෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසයෙන් වන්නේ දැ'යි, එසේ නො වෙයි. මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො ද වන්නේත් වෙ යයි දාෂ්ටිය ඇති කල්හි හෝ සත්ත්ව තෙම නො මැ වෙයි නො ද නො වෙ යයි දාෂ්ටිය ඇති කල්හි හෝ මම යම කෙනකුන්ගේ ඉභාස්මයෙහි මැ විනාශය පනවම ද ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ මරණය ඇත් මැ යැ සෝක පරිදේවදුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

එහෙයින් මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, මෙහි මා විසින් ප්‍රකාශ නො කරනලද්ද ද ප්‍රකාශ නො කරනලද හෙයින් දරන්නේ යැ. මා විසින් ප්‍රකාශ කරනලද්ද ද ප්‍රකාශ කරනලද හෙයින් දරන්නේ යැ. මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, වැළිත් මා විසින් කුමක් අව්‍යාකෘත ද? මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, 'ලෝකය ශාස්වත යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ලෝකය අශාස්වත යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ලෝකය අන්තවත් යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ලෝකය අන්ත-වත් යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරිය යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ජීවය අනෙකෙකැ ඔරිය අනෙකෙකැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේ යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වන්නේ යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො ද වන්නේත් වෙ යයි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙ' යයි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, කුමක් හෙයින් කෙලෙ මා විසින් නොපනවන ලද යත් : මාලුභික්ඛාසුත්‍රය, තෙල අර්ථසංභිත නො වෙයි. මහබ්බසරව ආදී වූ ශීලමාත්‍ර ද නො වෙයි. මෙසෙයින් ඒ නිර්වේදය පිණිස නො වෙයි විරාභය පිණිස නො වෙයි. නිරොධය පිණිස නො වෙයි. චූෂ්මය පිණිස නො වෙයි. අභිඤ්ඤ පිණිස නො වෙයි. සම්බොධිය පිණිස නො වෙයි. නිර්වාණය පිණිස නො පවතී, එහෙයින් මා විසින් ඒ අව්‍යාකෘත වෙ.

කිඤ්ච මාලුඛකාසුත්තං මයා ඛ්‍යාතතං: ඉදං දුක්ඛන්තරී මාලුඛකාසුත්තං මයා ඛ්‍යාතතං, අයං දුක්ඛසමුදයොති මයා ඛ්‍යාතතං, අයං දුක්ඛනිරෝධොති මයා ඛ්‍යාතතං, අයං දුක්ඛනිරෝධානාමච්චිපට්ඨපදාති මයා ඛ්‍යාතතං. කසමා චේතං මාලුඛකාසුත්තං මයා ඛ්‍යාතතං: එතඤ්ච මාලුඛකාසුත්තං අත්ඨංගිතං, එතං ආදිවුගමච්චරිසකං එතං නිබ්බිදාය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තසමා තං මයා ඛ්‍යාතතං. තසමාතිහ මාලුඛකාසුත්තං අඛ්‍යාතතඤ්ච මෙ අඛ්‍යාතතතො: ධාරෙථ. ඛ්‍යාතතඤ්ච මෙ ඛ්‍යාතතතො: ධාරෙථාති.

ඉදමච්චෙව භගව්‍යා. අත්තමහො: අයංගමා මාලුඛකාසුත්තො: භගවතො: හාසිතං අභිනන්දීති.

චූළමාලුඛකාසුත්තං තනිසං.

2. 2. 4

මහාමාලුබ්බිකාසුච්චං

එවං මෙ සුචං : එකං සමයං භගවො සාමජීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස අරංගේ, නුභු ඛො භගවො භික්ඛු අමනෙත්ථි භික්ඛවොති, භද්දෙනෙති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චිකොස්සං. භගවො එතදවොච : ධාරෙඨ හො තුමො භික්ඛවෙ මයං දෙසිතාති පඤ්චාරමාගියාති සංගොජනාතිති.

එවං වුඤ්ඤා අයමමා මාලුබ්බිකාසුච්චං භගවන්තං එතදවොච : ‘අහං ඛො භනෙත්ථ ධාරෙමි භගවතා දෙසිතාති පඤ්චාරමාගියාති සංගොජනාති’ති, යථා කථං පන තිං මාලුබ්බිකාසුච්චං ධාරෙසි මයං දෙසිතාති පඤ්චාරමාගියාති සංගොජනාති’ති. සක්කායද්විට්ඨිං ඛො අහං භනෙත්ථ භගවතා ඔරමාගියං සංගොජනං දෙසිතං ධාරෙමි, විචිකිච්ඡං ඛො අහං භනෙත්ථ භගවතා ඔරමාගියං සංගොජනං දෙසිතං ධාරෙමි, සිලබ්බිකපරාමාසං ඛො අහං භනෙත්ථ භගවතා ඔරමාගියං සංගොජනං දෙසිතං ධාරෙමි, කාමච්ඡදං ඛො අහං භනෙත්ථ භගවතා ඔරමාගියං සංගොජනං දෙසිතං ධාරෙමි, බ්‍යාපාදං ඛො අහං භනෙත්ථ භගවතා ඔරමාගියං සංගොජනං දෙසිතං ධාරෙමි. එවං ඛො අහං භනෙත්ථ ධාරෙමි භගවතා දෙසිතාති පඤ්චාරමාගියාති සංගොජනාතිති.

කස්ස ඛො නාම තිං මාලුබ්බිකාසුච්චං මයං එවං පඤ්චාරමාගියාති සංගොජනාති දෙසිතාති ධාරෙසි. නුභු මාලුබ්බිකාසුච්චං අඤ්ඤාතිජීයා පටිබ්බාජකා ඉමිනා තරුණ්ණපමේන උපාරමේන උපාරමිභික්ඛන්ති. දහරස්ස හි මාලුබ්බිකාසුච්චං කුමාරස්ස මජ්ඣස්ස උත්තානසෙසාකස්ස සක්කායොතිපි න හොති. කුතො පනස්ස උපපජ්ජස්සති සක්කායද්විට්ඨි. අනුසෙතිජේවස්ස සක්කායද්විට්ඨානුසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බිකාසුච්චං කුමාරස්ස මජ්ඣස්ස උත්තානසෙසාකස්ස ධම්මාතිපි න හොති. කුතො පනස්ස උපපජ්ජස්සති ධම්මෙසු විචිකිච්ඡා, අනුසෙතිජේවස්ස විචිකිච්ඡානුසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බිකාසුච්චං කුමාරස්ස මජ්ඣස්ස උත්තානසෙසාකස්ස සිලාතිපි න හොති. කුතො පනස්ස උපපජ්ජස්සති සිලෙසු සිලබ්බික-පරාමාසො. අනුසෙතිජේවස්ස සිලබ්බිකපරාමාසානුසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බිකාසුච්චං කුමාරස්ස මජ්ඣස්ස උත්තානසෙසාකස්ස කාමාතිපි න හොති. කුතො පනස්ස උපපජ්ජස්සති කාමේසු කාමච්ඡදො, අනුසෙතිජේවස්ස කාමරොගානුසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බිකාසුච්චං කුමාරස්ස මජ්ඣස්ස උත්තානසෙසාකස්ස සක්කායොතිපි න හොති, කුතො පනස්ස උපපජ්ජස්සති සනෙත්ථ බ්‍යාපාදො, අනුසෙතිජේවස්ස බ්‍යාපාදානුසයො. නුභු මාලුබ්බිකාසුච්චං අඤ්ඤාතිජීයා පටිබ්බාජකා ඉමිනා තරුණ්ණපමේන උපාරමේන උපාරමිභික්ඛන්ති.

2. 2. 4

මහාමාලුධිකාර සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් කලක බුදුහු සැවැත්තුවර නිසා ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිඞි වැඩවසන සේක. එහි දී බුදුහු 'මහසේන'යි හිසුන් ඇමතුහ. ඒ හිසුහු 'වහන්සැ'යි භාගාවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. බුදුහු මෙසේ වදන : "මහසේනි, තෙපි මා විසින් දෙසූ පඤ්චොරමිභාගිය සංයෝජනයන් ධරවු ද?"යි.

මෙසේ වදන කල්හි ආයුෂ්මත් මාලුධිකාරාදුත්ත තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ : "වහන්ස, මම භාගාවතුන් වදන පඤ්චොරමිභාගිය සංයෝජන දරමි"යි. "මාලුධිකාරාදුත්තය, කිසෙයින් තෙපි මා කී පඤ්චොරමිභාගිය සංයෝජන ධරවු ද?"යි. "වහන්ස, මම 'සකකායදිව්ඨිය' බුදුන් වදන ඕරමිභාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස මම 'විච්චිකාව' බුදුන් වදන ඕරමිභාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, මම 'පිලිඛික' පරාමාස'ය බුදුන් වදන ඕරමිභාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, මම 'කාමච්ඡදය' බුදුන් වදන ඕරමිභාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, මම 'ව්‍යාපාදය' බුදුන් වදන ඕරමිභාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, මම මෙසෙයින් බුදුන් වදන පඤ්චොරමිභාගිය සංයෝජනයන් දරමි'යි කීහ.

මාලුධිකාරාදුත්තය, තෙපි මා විසින් මෙසේ පඤ්චොරමිභාගිය සංයෝජනයන් කචරක්ඛට දෙසනලද'යි ධරවු ද? මාලුධිකාරාදුත්තය, අන්තොටු පිරිවැජියෝ මේ තරුණොපමා උපාරමිභ (නිදාදුච්චිකදෙසාරොපණ) යෙන් උපාරමිභ කරන්තාහු නො වෙත් ද? "මාලුධිකාරාදුත්තය, උඩුහුරු වැ හෝනා වූ මුග්ධ වූ ළදරු කමරහට 'සත්කාය'යයි ද දනුමේක් නො වෙයි. ඔහට වැළික් සත්කායදුෂ්ටියෙක් කොයින් උපදනේ ද ඔහුට සත්කාය දුෂ්ටි අනුයය වේ මැ යි.

මාලුධිකාරාදුත්තය, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'ධම්ම' යන සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහට වැළික් ධම්මෙහි විචිකිත්සායෙක් කොයින් උපදනේ ද? ඔහට විචිකිත්සානුයය තෙමේ අනුයය වේ මැ යි.

මාලුධිකාරාදුත්තය, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'සීල' යයි සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහට වැළික් සීලයෙහි සීලවුතපරාමිභයෙක් කොයින් උපදනේ ද? ඔහට සීලවුතපරාමිභය තෙමේ අනුයය වේ මැ යැ.

මාලුධිකාරාදුත්තය, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'කාම' යයි සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහට වැළික් කාමයෙහි කාමච්ඡදය කොයින් උපදනේ ද? ඔහට කාමරොගානුයය තෙමේ අනුයය වේ මැ යැ.

මාලුධිකාරාදුත්තය, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'සත්ඤ්ඤා' යයි සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහට වැළික් සත්ඤ්ඤා තෙරෙහි ව්‍යාපාදයෙක් කොයින් උපදනේ ද? ඔහට ව්‍යාපාදානුයය තෙමේ අනුයය වේ මැ යි. මාලුධිකාරාදුත්තය, අනාභිච්චික පරිව්‍යාජකයෝ මේ තරුණොපමා උපාරමිභයෙන් උපාරමිභ කරන්තාහු නො වෙත් ද'යි.

එවිං චූඤ්ඤා ආයස්මිං ආනන්දෙ භගවතං ඵතදවොච: ඵතස්ස භගවා: කාලො, ඵතස්ස සුභත කාලො, යං භගවා: පඤ්චාරමාහිසාති සංයොජනාති දෙසෙය්‍ය. භගවතො: සුඤ්ඤා හික්ඛු ඛාරෙඤ්ඤානිති, තෙන භානන්ද සුඤ්ඤා සංඛුඤ්ඤා මනසි කරොති භාසිඤ්ඤාමිති. එවං භගෙනති. ඛො ආයස්මිං ආනන්දෙ භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා: ඵතදවොච:

ඉධානන්ද අසුභවා: පුපුර්ජනො අරියානං අදඤ්ඤාවි අරියධම්මස්ස අකොච්ඤෙ අරියධම්මෙ අච්චිතො, සපුරිසානං අදඤ්ඤාවි සපුරිසධම්මස්ස අකොච්ඤෙ සපුරිසධම්මෙ අච්චිතො, සකකායද්ධිපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති සකකායද්ධිපරෙතෙන, උප්පත්තාය ච සකකායද්ධියා නිසාරණං යථාභුතං නප්පජානාති. තස්ස සා සකකායද්ධි ඵාමගතො අප්පට්චිතො ඔරමාහිසං සංයොජනං, විච්චිච්චාපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති විච්චිච්චාපරෙතෙන, උප්පත්තාය ච විච්චිච්චාය නිසාරණං යථාභුතං නප්පජානාති, තස්ස සා විච්චිච්චා ඵාමගතො අප්පට්චිතො ඔරමාහිසං සකෙඤ්ඤජනං. සිලබ්බතපරාමාසපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති සිලබ්බතපරාමාසපරෙතෙන, උප්පත්තාය ච සිලබ්බතපරාමාසස්ස නිසාරණං යථාභුතං නප්පජානාති. තස්ස සො සිලබ්බතපරාමාසො ඵාමගතො අප්පට්චිතො ඔරමාහිසං සංයොජනං. කාමරාගපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන, උප්පත්තාය ච කාමරාගස්ස නිසාරණං යථාභුතං නප්පජානාති, තස්ස සො කාමරාගො ඵාමගතො අප්පට්චිතො ඔරමාහිසං සංයොජනං. ඛ්‍යාපාදපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති ඛ්‍යාපාදපරෙතෙන, උප්පත්තාය ච ඛ්‍යාපාදස්ස නිසාරණං යථාභුතං නප්පජානාති, තස්ස සො ඛ්‍යාපාදෙ ඵාමගතො අප්පට්චිතො ඔරමාහිසං සංයොජනං.

සුභවා: ච ඛො ආනන්ද අරියසාවකො අරියානං දඤ්ඤාවි අරියධම්මස්ස කොච්ඤෙ අරියධම්මෙ සුච්චිතො, සපුරිසානං දඤ්ඤාවි සපුරිසධම්මස්ස කොච්ඤෙ සපුරිසධම්මෙ සුච්චිතො, න සකකායද්ධිපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති න සකකායද්ධිපරෙතෙන, උප්පත්තාය ච සකකායද්ධියා නිසාරණං යථාභුතං පජානාති, තස්ස සා සකකායද්ධි සංඛුඤ්ඤා පභිසති¹

න විච්චිච්චාපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති න විච්චිච්චාපරෙතෙන. උප්පත්තාය ච විච්චිච්චාය නිසාරණං යථාභුතං පජානාති. තස්ස සා විච්චිච්චා සංඛුඤ්ඤා පභිසති¹

න සිලබ්බතපරාමාසපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති න සිලබ්බතපරාමාසපරෙතෙන, උප්පත්තාය ච සිලබ්බතපරාමාසස්ස නිසාරණං යථාභුතං පජානාති, තස්ස සො සිලබ්බතපරාමාසො සංඛුඤ්ඤා පභිසති¹

න කාමරාගපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති න කාමරාගපරෙතෙන, උප්පත්තාය ච කාමරාගස්ස නිසාරණං යථාභුතං පජානාති, තස්ස සො කාමරාගො සංඛුඤ්ඤා පභිසති¹

න ඛ්‍යාපාදපරිසුච්චිතෙන චේතසා විහරති න ඛ්‍යාපාදපරෙතෙන, උප්පත්තාය ච ඛ්‍යාපාදස්ස නිසාරණං යථාභුතං පජානාති, තස්ස සො ඛ්‍යාපාදෙ සංඛුඤ්ඤා පභිසති¹.

1. පභිසස්සති - සිඹු.

වෙසේ වදන කල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරඤ්ඤවේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී හ :
“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් භෙයෙකින් බුදුහු පඤ්චමිරමභාගියසංයෝජනයන් දෙසනසේක්
නම් භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එයට කලී. සුභතයන් වහන්ස, එයට කලී. භාග්‍යවතුන්ගේ
දේහනාව අසා හික්කුහු ධරත්” යයි. එසේ වී නම් ආනන්දයෙනි. අසව, මොනොවට
වෙනෙහිකරව, වදරම්’යි. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරඤ්ඤවේ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. බුදුහු තෙල වදනුහ.

ආනන්දයෙනි, මෙලොවැ අග්‍රාභවත් යාටග්ජන තෙමේ (බුද්ධාදි) ආයුධයන් නො
දක්නේ ආයුධමයෙහි අදක්ෂ වූයේ ආයුධමයෙහි නො හික්වුණේ සත්පුරුෂයන්
නො දක්නේ සත්පුරුෂධමයෙහි අදක්ෂ වූයේ සත්පුරුෂධමයෙහි නො හික්වුණේ
සත්කායදෘෂ්ටියෙන් මධ්‍යාලද සත්කායදෘෂ්ටිය අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වූ වෙසෙයි.
උපත් සත්කාය දෘෂ්ටියගේ ද නිස්සරණය (නිවන) ඇති සැවියෙන් නො දනී. ඔහට
සත්කායදෘෂ්ටිය ස්ථිර බවට ගියා නො බැහැර කළා ඕරමභාගිය සංයෝජන වෙයි. විචි-
කිත්සායෙන් මධ්‍යාලද විචිකිත්සාව අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වූ වෙසෙයි. උපත්
විචිකිත්සාවගේ ද නිස්සරණය ඇති සැවියෙන් නො දනී. ඔහට ඒ විචිකිත්සාව ස්ථිර
බවට ගියා නො බැහැර කළා ඕරමභාගියසංයෝජන වෙයි. ශීලවුකපරාමිඨයෙන්
මධ්‍යාලද ශීලවුකපරාමිඨය අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වූ වෙසෙයි. උපත් ශීලවුකපරාමිඨයා
ගේ ද නිස්සරණය ඇති සැවියෙන් නො දනී. ඔහට ඒ ශීලවුකපරාමිඨය තෙමේ ස්ථිර
බවට ගියේ නො බැහැර කෙළේ ඕරමභාගියසංයෝජන වෙයි. කාමරාගයෙන් මධ්‍යාලද
කාමරාගය අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වූ වෙසෙයි. උපත් කාමරාගයාගේ ද නිස්සරණය
ඇති සැවියෙන් නො දනී. ඔහට ඒ කාමරාගය ස්ථිර බවට ගියේ නො බැහැර කෙළේ
ඕරමභාගියසංයෝජන වෙයි. ව්‍යාපාදයෙන් මධ්‍යාලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිතින්
යුක්ත වූ වෙසෙයි. උපත් ව්‍යාපාදයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැවියෙන් නො දනී.
ඔහට ඒ ව්‍යාපාදය ස්ථිර බවට ගියේ නො බැහැර කෙළේ ඕරමභාගියසංයෝජන වෙයි.

තවද ආනන්දයෙනි, ශ්‍රාභවත් වූ ආයුධශ්‍රාවක තෙමේ (බුද්ධාදි) ආයුධයන් දක්නේ
ආයුධමයට නිපුණ වූයේ ආයුධමයෙහි මොනොවට හික්වුණේ සත්පුරුෂයන් දක්නේ
සත්පුරුෂධමයට නිපුණ වූයේ සත්පුරුෂධමයෙහි මොනොවට හික්වුණේ සත්කායදෘෂ්ටි-
යෙන් නො මධ්‍යාලද සත්කායදෘෂ්ටි අනුගත නො වූ සිතින් යුක්ත වූ වෙසෙයි. උපත්
සත්කායදෘෂ්ටියගේ ද නිස්සරණය ඇති සැවියෙන් දනීයි. ඔහට ඒ සත්කායදෘෂ්ටිය
අනුගත සහිත වූ ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

විචිකිත්සායෙන් නො මධ්‍යාලද විචිකිත්සාව අනුව නො ගිය සිතින් යුක්ත වූ වෙසෙයි.
උපත් විචිකිත්සාවගේ ද නිස්සරණය ඇති සැවියෙන් දනී. ඔහට ඒ විචිකිත්සාව අනුගත
සහිත වූ ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

ශීලවුකපරාමිඨයෙන් නො මධ්‍යාලද ශීලවුකපරාමිඨානුගත නො වූ සිතින් යුක්ත වූ
වෙසෙයි. උපත් ශීලවුකපරාමිඨයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැවියෙන් දනී. ඔහට ඒ
ශීලවුකපරාමිඨය අනුගත සහිත වූ ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

කාමරාගයෙන් නො මධ්‍යාලද, කාමරාගානුගත නො වූ සිතින් යුක්ත වූ වෙසෙයි.
උපත් කාමරාගයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැවියෙන් දනී. ඔහට ඒ කාමරාගය අනුගත
සහිත වූ ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

ව්‍යාපාදයෙන් නො මධ්‍යාලද ව්‍යාපාදය අනුව නො ගිය සිතින් යුක්ත වූ වෙසෙයි.
උපත් ව්‍යාපාදයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැවියෙන් දනී. ඔහට ඒ ව්‍යාපාදය අනුගත
සහිත වූ ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

යො ආනන්ද මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චකතං ඕරඹ්භාගියානං සඤ්ඤාද්දජනානං පභානාය තං මග්ගං තං පටිපදං ආනාගමම පඤ්ඤා-රඹ්භාගියානි සඤ්ඤාද්දජනානි ඤාසාති වා දකඛිති¹, වා පජ්ඣසාති² වාති තෙනං ධානං විජ්ජති. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද මහතො රුක්ඛකා නිට්ඨතො සාරවතො තචං අවේජ්ඣා; ඓඤ්ඤං අවේජ්ඣා; සාරවේජ්ඤෙ භවිසාතිති තෙනං ධානං විජ්ජති. එවමේව ඛො ආනන්ද යො මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චකතං ඕරඹ්භාගියානං සඤ්ඤාද්දජනානං පභානාය තං මග්ගං තං පටිපදං ආනාගමම පඤ්ඤා-රඹ්භාගියානි සඤ්ඤාද්දජනානි ඤාසාති වා දකඛිති¹ වා පජ්ඣසාති වාති තෙනං ධානං විජ්ජති. යො ව ඛො ආනන්ද මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චකතං ඕරඹ්භාගියානං සංයොජනානං පභානාය තං මග්ගං තං පටිපදං ආගමම පඤ්ඤා-රඹ්භාගියානි සඤ්ඤා-ද්දජනානි ඤාසාති වා දකඛිති¹ වා පජ්ඣසාති වාති ධානමේතං විජ්ජති සෙය්‍යථාපි ආනන්ද මහතො රුක්ඛකා නිට්ඨතො සාරවතො තචං ජේඤ්ඤා; ඓඤ්ඤං ජේඤ්ඤා; සාරවේජ්ඤෙ භවිසාතිති ධානමේතං විජ්ජති එවමේව ඛො ආනන්ද යො මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චකතං ඕරඹ්භාගියානං සඤ්ඤාද්දජනානං පභානාය තං මග්ගං තං පටිපදං ආගමම පඤ්ඤා-රඹ්භාගියානි සංයොජනානි ඤාසාති වා දකඛිති වා පජ්ඣසාති වාති ධානමේතං විජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද ගඛා නදී පුරා උදකසා සමතිගතිකා කාකපෙය්‍යා, අථ දුබ්බලකො පුරිසො ආගවේජ්ජය්‍ය අභං ඉමිසා ගඛාය නදියා නිරිසං බාහාය සොතං ජේඤ්ඤා; සොඤ්ඤා; පාරං ගච්ඡාමි³. යො න සකඤ්ඤාය ගඛාය නදියා නිරිසං බාහාය සොතං ජේඤ්ඤා; සොඤ්ඤා; පාරං ගහානුං. එවමේව ඛො ආනන්ද යසා කසාචි සකකාය නිරොධාය ධම්මෙ දෙසියමානෙ විතතං න පතඤ්ඤති, නපාසිදති, න සතතිට්ඨති, න විඤ්චවති. සෙය්‍යථාපි සො දුබ්බලකො පුරිසො එවමේතෙ දට්ඨබ්බා.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද ගඛා නදී පුරා උදකසා සමතිගතිකා කාකපෙය්‍යා. අථ බලවා පුරිසො ආගවේජ්ජය්‍ය අභං ඉමිසා ගඛාය නදියා නිරිසං බාහාය සොතං ජේඤ්ඤා; සොඤ්ඤා; පාරං ගච්ඡාමි³. සො සකඤ්ඤාය ගඛාය නදියා නිරිසං බාහාය සොතං ජේඤ්ඤා; සොඤ්ඤා; පාරං ගහානුං. එවමේව ඛො ආනන්ද යසා කසාචි සකකාය නිරොධාය ධම්මෙ දෙසියමානෙ විතතං පතඤ්ඤති, පසිදති, සතතිට්ඨති, විඤ්චවති. සෙය්‍යථාපි සො බලවා පුරිසො එවමේතෙ දට්ඨබ්බා.

කතමො වානන්ද මග්ගො කතමො පටිපදා පඤ්චකතං ඕරඹ්භාගියානං සඤ්ඤාද්දජනානං පභානාය : ඉධානන්ද හික්ඛු උපධිවිචේකා අකුසලානං ධම්මානං පභානා සබ්බසො කායදුට්ඨුලලානං පටිපසාද්ධියා විවිචේචිකාමේභි විචිචච අකුසලෙභි ධම්මෙභි සවිතකකං සවිචාරං විචේකජං පිඨිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසමපජ්ජ විහරති. යො සදෙව තත්ථ භොති රුපගතං වේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං.

1. දකඛිති.
2. පජ්ඣසාති - සිවු.
3. ගච්ඡාමි - මජ්ඣ, ස්‍යා.

ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට යම් මාභියෙක් ඇද්ද, යම් ප්‍රතිපදවක් ඇද්ද, ඒ මාභියට ඒ ප්‍රතිපදවට නො පැමිණ පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්නේ යැ හෝ දක්වන්නේ යැ හෝ දුර්ලත්තේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ නො පෑවේ. ආනන්දය, යම්සේ ස්ථිර වැ සිටුවනා, හර ඇති මහත් රුකක්හුගේ සිව් නො සිඳ එලය නො සිඳ හර සිඳුමක් වන්නේ යැ යන මෙ කරුණ නො වන්නේ ද, එසෙයින් මැ ආනන්දය පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතක් වේ ද, එමඟට එ පිළිවෙතට නො පැමිණ පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්නේ යැ හෝ දක්වන්නේ යැ හෝ දුර්ලත්තේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ නො වෙයි. තවද ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට යම් මහෙක් ඇද්ද යම් පිළිවෙතක් ඇද්ද, එමඟට එ පිළිවෙතට පැමිණ පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්නේ යැ හෝ දක්වන්නේ යැ හෝ දුර්ලත්තේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ පෑවෙයි. ආනන්දය, යම්සේ ස්ථිර වැ සිටුවනා හර ඇති මහත් රුකකැ සිව් සිඳ එලය සිඳ හර සිඳිම වන්නේ යැ යන තෙල කරුණ පෑවේ ද, එසෙයින් මැ ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට යම් මහෙක් ඇද්ද, යම් පිළිවෙතක් ඇද්ද, එ මඟට ඒ පිළිවෙතට පැමිණ පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්නේ යැ හෝ දක්වන්නේ යැ හෝ දුර්ලත්තේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ පෑවෙයි.

ආනන්දය, යම්සේ ගභිගානදිය දියෙන් පිරුණි ඉවුරු සම වැ සිව්ගා කවුඩින් විසින් පිය හැකි වන්නී ද, එකල්හි දුච්ල පුරුෂයෙක් "මම මේ ගභිගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දිය වතුරු සිඳ සුවසේ පරතෙරට යෙමි"යි එන්නේ යැ. හේ ගභිගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දියවතුරු සිඳ සුවසේ පරතෙරට යන්නට නො හැකි වන්නේ යැ. ආනන්දය, එපරිද්දෙන් මැ සත්කාය නිරෝධය පිණිස දහම දෙසනු ලබන කල්හි යම් කිසිවක්හු ගේ සිත ((එයට) නො බැස සිටී ද, නො පහදී ද, නො පිහිටාසිටී ද, නො මිදේ ද, ඒ දුච්ල පුරුෂයා සෙයින් තෙල මෙබඳු පුද්ගලයෝ දක්ක යුක්තාහ.

ආනන්දය, යම්සේ ගභිගානදිය දියෙන් පිරුණි ඉවුරු සම වැ සිව්ගා කවුඩින් විසින් පියහැකි වන්නී ද, එකල්හි බලවත් පුරුෂයෙක් "මම මේ ගභිගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දියවතුරු සිඳ සුවසේ පරතෙරට යෙමි"යි එන්නේ යැ. හේ ගභිගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දියවතුරු සිඳ සුවසේ පරතෙරට යන්නට හැකි වන්නේ යැ. එසෙයින් මැ ආනන්දය, සත්කාය නිරෝධය පිණිස දහම දෙසනු ලබන කල්හි යම් කිසිවක්හු ගේ සිත ((එහි) බැසගනී ද, පහදී ද, පිහිටාසිටී ද, මිදේ ද, ඒ බලවත් පුරුෂයා සෙයින් තෙල මෙ බඳු පුද්ගලයෝ දක්ක යුක්තාහ.

ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මාභිය කවරේ ද, ප්‍රතිපද කවර යක් : ආනන්දය, මෙ සත්තෙහි මහණ උපධි සභිගාත කාමඥාණයෙන් වෙන් වීමෙන් අකුලෙධම් සභිගාත නිවරණයන් ගේ ප්‍රභාණයෙන් සඵලකාරයෙන් කය පිළිබඳ අලසබව සන්තිදීමෙන් කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුලෙධම්යෙන් වෙන් වැ මැ විතකි සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුබය ඇති පුරමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ එහි ඇතුළුසම්මත්හි යම් රූපගතයෙක් වේදානගතයෙක් සංඥගතයෙක්

තෙ ධම්මෙ අතිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සලලතො අඝතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො සමනුපසක්ඛි, සො තෙහි ධම්මෙහි විතතං පටිචාපෙති.¹ සො තෙහි ධම්මෙහි විතතං පටිචාපෙති,² අමතාය ඛාතුයා විතතං උපසංහරති. එතං සත්තං එතං පණීතං යදිදං සබ්බසබ්බාරහමථො සබ්බුපටිපටිතිස්සග්ගො තණ්හකඛියො විරාගො තිරොධො තිබ්බානන්ති. සො තත්ථසීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. තො චෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති. තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනන්දියා පඤ්චන්තං ඕරමාගිසානං සඤ්ඤාජ්ජනානං පටික්ඛයා ඕපපාතිකො හොති තත්ථ පටිතිබ්බාසී අනාවත්ඨම්මො තස්මා ලොකා අයම්පි ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරමාගිසානං සඤ්ඤාජ්ජනානං පභානාය.

සුත ව පරං ආනන්ද භික්ඛු විතකකච්චාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිගාචං අවතකතං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්ඛානං -පෙ- තතියං ක්ඛානං චතුජං ක්ඛානං උපසමපජ්ඣ විහරති. සො යදෙච තත්ථ හොති රූපගතං චේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සබ්බාරගතං විඤ්ඤාණගතං -පෙ- අනාවත්ඨම්මො තස්මා ලොකා අයම්පි ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරමාගිසානං සංයොජ්ජනානං පභානාය.

සුත ව පරං ආනන්ද භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ඨකමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආනාසොති ආනාසානඤ්චායතනං උපසමපජ්ඣ විහරති. සො යදෙච තත්ථ හොති චේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සබ්බාරගතං විඤ්ඤාණගතං -පෙ- අනාවත්ඨම්මො තස්මා ලොකා අයම්පි ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරමාගිසානං සඤ්ඤාජ්ජනානං පභානාය.

සුත ව පරං ආනන්ද භික්ඛු සබ්බසො ආනාසානඤ්චායතනං සමතික්ඛම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසමපජ්ඣ විහරති -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤානඤ්චායතනං සමතික්ඛම තජ්ඣ කිඤ්චිති ආකිඤ්චඤ්ඤාගතනං උපසමපජ්ඣ විහරති. සො යදෙච තත්ථ හොති චේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සබ්බාරගතං විඤ්ඤාණගතං, තෙ ධම්මෙ අතිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සලලතො අඝතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො සමනුපසක්ඛි, සො තෙහි ධම්මෙහි විතතං පටිචාපෙති.¹ සො තෙහි ධම්මෙහි විතතං පටිචාපෙති,² අමතාය ඛාතුයා විතතං උපසංහරති : එතං සත්තං එතං පණීතං යදිදං සබ්බසබ්බාරහමථො සබ්බුපටිපටිතිස්සග්ගො තණ්හකඛියො විරාගො තිරොධො තිබ්බානන්ති. සො තත්ථසීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. තො චෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති. තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනන්දියා පඤ්චන්තං ඕරමාගිසානං සඤ්ඤාජ්ජනානං පටික්ඛයා ඕපපාතිකො හොති තත්ථ පටිතිබ්බාසී අනාවත්ඨම්මො තස්මා ලොකා අයං ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරමාගිසානං සඤ්ඤාජ්ජනානං පභානායාති.

1. පටිපාපෙති - සා.
2. පටිපාපෙති - සා.

සංස්කාරගතයෙක් විද්‍යාගතයෙක් වෙ ද ඒ රූපාදි ධර්මයන් අනිත්‍ය වශයෙන් දූෂිත වශයෙන් රෝග වශයෙන් භෂ්ඨ වශයෙන් ශල්‍ය වශයෙන් අස(දුෂිතභාව) වශයෙන් ආබාධ වශයෙන් පරායත්ත වශයෙන් නැසෙනපියවි ඇති වශයෙන් ඉත්‍යා වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් මනා කොට බලයි. හේ ඒ (තිලකුණට නභා දත්තාලද ඇතුළුවත්) වූ පඤ්චස්තන්ධ) ධර්මයන්ගෙන් සිත හකුළුවාලයි. (බැහැර කෙරෙයි,) හේ ඵ දහමින් සිත හකුළුවා "තෙල සියලු සංස්කාරයන් ගේ සන්තිදීමෙක් සියලු උපධීන් ගේ දුර්ලීමෙක් තෘෂ්ණාවගේ කෘය විමෙන් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිවැණයෙක් වෙ ද, තෙල භාන්ත යෑ තෙල ප්‍රණීත යෑ"යි අමාන සධිමාන නිවැණධාතුයෙහි සිත එළවයි. හේ එහි (ත්‍රිලක්ෂණ ලම්බනවිදුෂිතායෙහි) සිව්ගේ ආසුචක්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුචක්ෂයට නො පැමිණේ නම් ඵ මෑ (ගුච්චවිදුෂිතා) ධර්මයෙහි ඡන්දරාගයෙන් ඵ මෑ ධර්මනඤ්ඤයෙන් පඤ්චොරම්භාගීය ධර්මයන් කෘය විමෙන් ඒ ඉද්ධාවාසලෝකයෙන් (උපප්‍රාප්ති වශයෙන්,) පෙරළා නො එනසුලු, එහි මෑ පිරිනිවෙතසුලු ඕපපාතිකයෙක් වෙ. ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක, මෙ ද ප්‍රතිපදවකි.

තවද ආනන්දය, මහණ විතකීවිචාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති වන්නයාගේ එකඟ බව ඇති, විතකී රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට . . . . තෘතීයධ්‍යානයට . . . . චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ එහි ඇතුළු සමචක්ඛි යම් රූපගතයෙක් වේද්‍යාගතයෙක් සංඥාගතයෙක් සංස්කාරගතයෙක් විද්‍යාගතයෙක් වෙ ද . . . ඒ ඉද්ධාවාසලෝකයෙන් උපප්‍රාප්ති වශයෙන් පෙරළා නො එනසුලු වූයේ වෙ. ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක, මෙ ද ප්‍රතිපදවකි.

තවද ආනන්දය, මහණ සච්ඡකාරයෙන් රූපසංඥවත් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥවත් නැසීමෙන් නානාත්වසංඥවත් නොවෙනෙහි කිරීමෙන් 'ආකාශය අනන්තයෑ'යි ආකාශා තඤ්චාසකතය උපදවා වෙසෙයි. හේ එහි යම් වේද්‍යාගතයෙක් සංඥාගතයෙක් සංස්කාර ගතයෙක් විද්‍යාගතයෙක් වෙ ද . . . . ඒ ඉද්ධාවාසලෝකයෙන් පෙරළා නො එනසුලු වූයේ වෙයි. ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක මෝ ප්‍රතිපද යි.

තවද ආනන්දය, මහණ සච්ඡකාරයෙන් ආකාශාතඤ්චාසකතය ඉක්මවා 'විඤ්ඤාණය අනන්ත යෑ'යි විඤ්ඤාණඤ්චාසකතය උපදවා වෙසෙයි . . . සච්ඡකාරයෙන් විඤ්ඤාණ- ඤ්චාසකතය ඉක්මවා 'කිසිවක් නැතෑ'යි ආකිඤ්චඤ්ඤාසකතය උපදවා වෙසෙයි. හේ එහි යම් වේද්‍යාගතයෙක් සංඥාගතයෙක් සංස්කාරගතයෙක් විද්‍යාගතයෙක් වෙද ඒ ධර්මයන් අනිත්‍ය වශයෙන් දූෂිත වශයෙන් රෝග වශයෙන් භෂ්ඨ වශයෙන් ශල්‍ය වශයෙන් අස වශයෙන් ආබාධ වශයෙන් පරායත්ත වශයෙන් නැසෙනසුලු වශයෙන් ඉත්‍යා වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් විදුෂිතාද්‍යනයෙන් බලයි. හේ ඒ ධර්මයන්ගෙන් සිත හකුළුවාගනී. හේ ඒ ධර්මයන්ගෙන් සිත හකුළුවාගෙන තෙල සියලු සංස්කාරයන්ගේ සන්තිදීමෙක් සියලු උපධීන්ගේ දුර්ලීමෙක් තෘෂ්ණාවගේ කෘය විමෙන් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිවැණයෙක් වෙ ද 'තෙල භාන්ත යෑ තෙල ප්‍රණීත යෑ'යි නිවැණධාතුයෙහි සිත එළවයි, හේ එහි සිව්ගේ ආසුචක්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුචක්ෂ යට නො පැමිණේ නම් ඵ මෑ ධර්මාගයෙන් ඵ මෑ ධර්මනඤ්ඤයෙන් පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ කෘය විමෙන් ඕපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවෙතසුලු වූයේ ඒ ඉද්ධාවාස ලෝකයෙන් (උපප්‍රාප්ති විසින්) පෙරළා නො එන සුලු වූයේ වෙයි. ආනන්දය, පඤ්චො- රම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක, මෝ ප්‍රතිපද යි.

එතො චෙ භනෙන මහො එතො පටිපදා පඤ්චනතං ඕරමාහිතානං
 සඤ්ඤාජනානං පභානාය අථ කිඤ්චිරහි ඉධෙකච්ච භික්ඛු චෙතො-
 විඤ්ඤානිතො එකච්ච භික්ඛු පඤ්ඤා විඤ්ඤානිතොති. එනච චො තෙසාභං¹
 ආනන්ද ඉන්ද්‍රියචෙමනතතං විදුමිති.

ඉදමච්චොච ගගවා. අත්තමනො ආයසමා ආනන්ද ගගවතො භාසිතං
 අභිනන්දීති.

මහාමොළුඛකා සුත්තං වතුපථං

—————

වහන්ස, ඉදින් පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට තෙල මාඕ වී නම් තෙල ප්‍රතිපත් වී නම් එකල්හි කුමක් හෙයින් මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණ කෙනෙක් වෙතෝව්වුක්කි ඇත්තාහු ඇතැම් මහණ කෙනෙක් ප්‍රඤ්චිමුක්කි ඇත්තාහු වෙත් ද?යි. ආනාන්දය, මම මෙහි ලා ඔවුන් ගේ ඉන්ද්‍රියයන් පිළිබඳ වෙනස් බව කියමි'යි.

භාහාවකුන් වහන්සේ මෙය වදනු සේක. සකුටුපික් ඇති ආයුෂ්මත් අතඳ තෙරණුවෝ භාහාවකුන් වහන්සේගේ දේශනාව සතුවින් පිළිගත්හ'යි.

සතර වැනි මහාමාලුඛකාසුත්‍ර යි.

2. 2. 5 හදදලි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් කලෙකැ බුදුහු සැවත් නුවර නිසා ජේතවන නම් අන්තර්විඳු සිටුවුණු ආරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එහි දී බුදුහු 'මහණෙනි'යි භික්ෂුන් ඇමතූහ. ඒ භික්ෂුහු 'විත්වතුන් වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. බුදුහු තෙල වදළ හ. මහණෙනි මම එකාසන (පෙරබත්හි වළඳන) භෝජනය වළඳමි. එකාසනභෝජනය වළඳන මම අල්පාධ්‍යාධිකව ද නිදුක් බව ද ගරීරයාගේ සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුබවිහරණය ද දැනිමි. එව මහණෙනි තෙපි දු එකාසන. භෝජනය වළඳවූ මහණෙනි තෙපි දු එකාසනභෝජනය වළඳන්නහු අල්පාධ්‍යාධිකව ද නිදුක් බව ද ගරීරයාගේ සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද පහසු විහරණය ද දන්නහු යැ.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් හදදලි සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී යැ: "වහන්ස මම එකාසනභෝජනය වළඳන්නට නො හැක්කෙමි. වහන්ස එකාසන. භෝජනය වළඳනා වූ මට (දීවිතෙක් බබ්බර හැසිරෙන්නට හැක්කෙමි ද නො හැක්කෙමි ද යි මෙසේ) කුකුසෙක් වත්තේ යැ විපිළිසරයෙක් වත්තේ යැ"යි. එසේ වී නම් හදදලිය තෙපි යම් කැනෙන පවරන ලදහු වළඳවූ ද එහි දී එක් කොටසක් වළඳා එක් කොටසක් බැහැර ගෙන ගොස් ද වළඳවූ. හදදලි මෙසේ වළඳන්නා වූ තෙපි යැපෙන්නාවූ ය. වහන්ස, මම මෙසේ ද වළඳන්නට නො හැකි වෙමි. වහන්ස මෙසේ ද වළඳන්නා වූ මට කුකුස් වත්තේ මැ යැ විපිළිසර වත්තේ මැ යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් හදදලි සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසඨසයා ශික්ෂාපදය සමාදාන වන කල්හි නො හැකි බව ප්‍රකාශ කෙළේය. එකල්හි ආයුෂ්මත්, හදදලි සථවිර තෙමේ ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂා නො පුරන්නකු සෙයින් ඒ සියලු තුන්මස භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුවීමට නො පැමිණියේ යැ.

එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු "කොට නිමවූ සිවුරු ඇති බුදුහු තෙමසක්හුගේ ඇවෑමෙන් වාරිකායෙහි වඩනාගේකැ"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරු කෙරෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් හදදලි සථවිර තෙමේ ඒ භික්ෂුන් කරා එළැඹ ඒ භික්ෂුන් සමඟ සතුටු වී යැ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් හදදලි තෙරුන්ට ඒ භික්ෂුහු තෙල කීහු: "ඇවෑත්නි, හදදලි, 'කොට නිමවූ සිවුරු ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙමසක් ඇවෑමෙන් වාරිකාවෙහි වඩනා ගේකැ'යි මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරු කරනුලැබෙයි. ඇවෑත්නි හදදලිය, එහෙයින් තෙල අපරාධය මැනැවින් මෙතෙහි කරව. පසුවැ තොපට නාහමක් දුෂ්කරකර වේව'යි. කීහු.

එව්වයො ඛො ආයස්මි හඤ්චි තෙසං භික්ඛුනං පටිස්සුතීං යෙන හගවා නෙත්තපඤ්ඤාමි. උපසංඛාතමනී හගච්ඡන්තං අභිච්චාදෙතී, එකමන්තං තිසිද්දි. එකමන්තං තිසිනෙතා ඛො ආයස්මි හඤ්චි හගච්ඡන්තං එතදච්චොච්ච : අච්චයො මං හනෙත අච්චගමී, යථාඛාලං යථාමුලුභං යථා අකුසලං, යොහං හගච්චා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපියමී, නෙ භික්ඛුසඤ්ඤා සික්ඛං සමාදිගමී, නෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙසිං. තස්ස මෙ හනෙත හගවා අච්චං අච්චගමො පතිගණ්ඨාකු ආයතිං සංචරායාති.

තග්ග නිං හඤ්චි අච්චයො අච්චගමී, යථාඛාලං යථාමුලුභං යථා අකුසලං, යං නිං මයා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපියමී, නෙ භික්ඛුසඤ්ඤා සික්ඛං සමාදිගමී, නෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙසි.

සමයොපි ඛො නෙ හඤ්චි අප්පට්ඨිඤ්චො අහොසි, හගවා ඛො සාච්චිං වහරති. හගවාපි මං ජාතිස්සන්ති හඤ්චි නාම භික්ඛු සඤ්ඤා සාසනෙ සික්ඛාය අප්පට්ඨරතාරීති. අයමපි ඛො නෙ හඤ්චි සමයො අප්පට්ඨිඤ්චො අහොසි.

සමයොපි ඛො නෙ හඤ්චි අප්පට්ඨිඤ්චො අහොසි. සම්ඛන්තො ඛො භික්ඛු සාච්චිං වහං උපගතා, තෙපි මං ජාතිස්සන්ති: ‘හඤ්චි නාම භික්ඛු සඤ්ඤා සාසනෙ සික්ඛාය අප්පට්ඨරතාරී’ති. අයමපි ඛො නෙ හඤ්චි සමයො අප්පට්ඨිඤ්චො අහොසි.

සමයොපි ඛො නෙ හඤ්චි අප්පට්ඨිඤ්චො අහොසි : ‘සම්ඛන්තො ඛො භික්ඛුන්තො සාච්චිං වහං උපගතා, තාපි මං ජාතිස්සන්ති හඤ්චි නාම භික්ඛු සඤ්ඤා සාසනෙ සික්ඛාය අප්පට්ඨරතාරී’ති. අයමපි ඛො නෙ හඤ්චි සමයො අප්පට්ඨිඤ්චො අහොසි.

සමයොපි ඛො නෙ හඤ්චි අප්පට්ඨිඤ්චො අහොසි : ‘සම්ඛන්තො ඛො උපාසකා සාච්චිං පට්ඨිභන්ති. තෙපි මං ජාතිස්සන්ති —පෙ— සම්ඛන්තො ඛො උපාසිකා සාච්චිං පට්ඨිභන්ති. තාපි මං ජාතිස්සන්ති: හඤ්චි නාම භික්ඛු සඤ්ඤා සාසනෙ සික්ඛාය අප්පට්ඨරතාරී’ති. අයමපි ඛො නෙ හඤ්චි සමයො අප්පට්ඨිඤ්චො අහොසි.

සමයොපි ඛො නෙ හඤ්චි අප්පට්ඨිඤ්චො අහොසි: සම්ඛන්තො ඛො නානා තිස්සා සමණ්ට්ඨාගමණා සාච්චිං වහං උපගතා, තෙපි මං ජාතිස්සන්ති: ‘හඤ්චි නාම භික්ඛු සමණස්ස ගොතමස්ස සාච්චො ඵෙරඤ්ඤාතරො සඤ්ඤා සාසනෙ සික්ඛාය අප්පට්ඨරතාරී’ති. අයමපි ඛො නෙ හඤ්චි සමයො අප්පට්ඨිඤ්චො අහොසිති.

අච්චයො මං හනෙත අච්චගමී, යථාඛාලං යථාමුලුභං යථා අකුසලං, යොහං හගච්චා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපියමී, නෙ භික්ඛුසඤ්ඤා සික්ඛං සමාදිගමී, නෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙසිං. තස්ස මෙ හනෙත හගවා අච්චං අච්චගමො පතිගණ්ඨාකු ආයතිං සංචරායාති, තග්ග නිං හඤ්චි අච්චයො අච්චගමො යථාඛාලං යථාමුලුභං යථාඅකුසලං යං නිං මයා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපියමී, නෙ භික්ඛුසඤ්ඤා සික්ඛං සමාදිගමී, නෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙසි.

ආයුෂ්මත් හද්දලි සඳවිර තෙමේ 'එසේ යැ ඇවැත්ති'යි ඒ හික්සුන්ට පිළිවදන් දී භාගාවතුන් වහන්සේ කරු එළැඹි භාගාවතුන් වහන්සේ වැද එකත්සස් වැ හිත. එකත්සස් වැ තුන් ආයුෂ්මත් හද්දලි සඳවිර තෙමේ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කී යැ : "වහන්ස, මම භාගාවතුන් වහන්සේ විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි හික්සුසඨසයා පිකපද සමාදන් වන කල්හි එහි උත්සාහ රහිත බව පැවැසුයෙම ද වහන්ස, බාලයකු සෙයින් මුරියකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය මා ඉක්ම ගියේ යැ. වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ ආයතීසංවරය පිණිස මාගේ ඒ දේෂය දේෂ විසින් පිළිගන්නා සේක්ව'යි කී යැ.

හද්දලිය ඒකාන්තයෙන් තෙපි මා විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි හික්සුසඨසයා ශික්ෂාපද සමාදන් වන කල්හි එහි උත්සාහ රහිත බව පැවැසුවහ ද බාලයකු සෙයින් මුරියකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය තොප ඉක්ම ගියේ යැ.

හද්දලිය, තා විසින් සමය ද (තා විසින් සැලකියයුතු කරුණක් ඇත. එද) නොසලකන ලද විය : "බුදුහු සැවැත්තුවර වෙසෙති, 'හද්දලි නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නොකැ'යි බුදුහු ද මා දන්නාහ'යි හද්දලිය තා විසින් මේ කරුණ ද නො සලකන ලද විය.

හද්දලිය, තා විසින් (අත්) කරුණෙකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ හික්සුහු සැවැත්තුවර වස් එළැඹියහ, හද්දලි නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නොකැ'යි ඒ හික්සුහු ද මා දන්නාහ"යි හද්දලිය, තා විසින් මේ කරුණ ද නො සලකන ලද විය.

හද්දලිය, තා විසින් (අත්) කරුණෙකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ හික්සුහිහු ද සැවැත්තුවර වස් එළැඹියහ. හද්දලි නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නොකැ'යි ඒ හික්සුහිහු ද මා දන්නාහ"යි හද්දලිය, තා විසින් මේ කරුණ ද නො සලකන ලද විය.

හද්දලිය, තා විසින් (අත්)කරුණෙකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ උවසුටව් සැවැත්තුවර වෙසෙති, ඕහු ද මා දන්නාහ"යි . . . "බොහෝ උවැටියෝ සැවැත්තුවර වෙසෙති. හද්දලි නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නොකැ'යි ඕහු ද මා දන්නාහ"යි මේ කරුණ ද හද්දලිය, තා විසින් නො සලකන ලද විය.

හද්දලිය, තා විසින් (අත්) කරුණෙකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ වූ නානා තීර්ථක ශ්‍රමණවුන්ගේ සැවැත්තුවර වස් එළැඹියහ. 'ශ්‍රමණතොතමයන්ගේ ශ්‍රාවක වූ සඵරියනාතර වූ හද්දලි නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නොකැ'යි ඕහු ද මා දන්නාහ"යි මේ කරුණ ද හද්දලිය, තා විසින් නො සලකන ලද වී' යයි.

වහන්ස, මම භාගාවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි හික්සුසඨසයා ශික්ෂාපද සමාදන් වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කෙළෙමි. ඒ මා බාලයකු සෙයින් මුරියකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය තෙමේ ඉක්ම ගියේ යැ. වහන්ස, බුදුහු ඒ මාගේ දේෂය දේෂ විසින් ආයතීසංවරය පිණිස ඉවසනසේක්වා. හද්දලිය, තෙස් මා විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි හික්සුසඨසයා ශික්ෂාපද සමාදන් වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කෙළෙහි යැ. හද්දලිය, එකාන්තයෙන් අපරාධය තෙමේ ඒ තා ඉක්ම ගියේ යැ.

හද්දලිය, ඒ කුමැ'යි සිතයි ද? "මෙසස්තෙහි මහණෙක් උභයොගාභවිච්ඡික්ත වූයේ අරුපසමාපත්තියෙන් රූප කයින් ද මාර්ගභාවනායෙන් නාම කයින් ද චිදුණේ වෙයි. ඕනට මම මෙසස් කියන්නෙමි : 'එව මහණ තෙපි මට මධෙහි භෙයස් වවු'යි. කිම එමහණ භෙයස් වන්නේ භෝ වෙ ද අන් දසක භෝ කය නමන්නේ ද 'නො හැක්කෙමි' භෝ කියන්නේ වෙද? යි. වහන්ස, තෙල නොවෙ මැ යැ. හද්දලිය එය කුමැ'යි සිතවු ද: මෙසස්තෙහි මහණෙක් ප්‍රඥවිච්ඡික්ත . . . කායසාක්ෂි . . . ආණ්ටප්‍රාජ්න . . . ඉද්ධාවිච්ඡික්ත . . . ධර්මානුසාරී . . . ඉද්ධානුසාරී වෙ ද, ඕනට මම මෙසස් කියන්නෙමි : 'එව මහණ තෙපි මට මධෙහි භෙයස් වවු'යි. කිම එමහණ භෙයස් වන්නේ භෝ කය අන්දසකට නමන්නේ භෝ 'නො හැක්කෙමි' භෝ කියන්නේ වෙ ද?යි, වහන්ස, තෙල නො වෙ මැ යැ. හද්දලිය, එය කුමැ'යි සිතවු ද? කිම හද්දලිය, තෙපි එසමයෙහි උභයොගාභවිච්ඡික්ත භෝ වවු ද ප්‍රඥවිච්ඡික්ත භෝ කායසාක්ෂි භෝ ආණ්ටප්‍රාජ්න භෝ ඉද්ධාවිච්ඡික්ත භෝ ධර්මානුසාරී භෝ ඉද්ධානුසාරී භෝ වවු ද?යි. තෙල නැත් මැ යැ වහන්ස.. හද්දලිය එකල්හි තෙපි වික්ත වුවහු අවිජ් (සික්)වුවහු අපරාධ ඇතියහු නො වෙ ද'යි එසේ යැ වහන්ස. මම බුදුන් විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසධිසයා ශික්ෂාපද සමාදාන් වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කෙළෙමි. වහන්ස, ධාලයකු සෙයින් මුඛයකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය මා ඉක්ම ගියේ යැ. වහන්ස, ඒ මට ආයතිසංවරය පිණිස බුදුහු අපරාධය අපරාධ විසින් කමනසේක්ව'යි.

හද්දලිය, තෙපි මා විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසධිසයා ශික්ෂාපද සමාදාන් වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කළවු යැ. හද්දලිය ඒ තොප එකත්තෙන් ධාලයකු සෙයින් මුඛයකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය ඉක්ම ගියේ යැ. යම් භෙයසකින් හද්දලිය තෙපි අපරාධය අපරාධ භෙයින් දක දහම නො ඉක්ම පිළියම් කරව. තොපගේ ඒ අපරාධය අපි ඉවසමහ. හද්දලිය, යමෙක් අපරාධය අපරාධ විසින් දක දහම නො ඉක්ම පිළියම් කෙරේ ද ආයතිසංවරයට පැමිණේ ද කෙල ආයතිවිනායෙහි වෘද්ධිය මැ වෙයි.

හද්දලිය, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂායෙහි අපරිපූරකාරී වෙයි. ඕනට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ' මම අරණය යැ, වෘක්ෂමූල යැ පර්වත යැ ගිරිකඳුරු යැ ගිරි ගුහා යැ සොහොන වනපෙත අබවස, පිදුරුකිළි යැ යන විවේක සෙනසුන් හජනා කෙරෙමි නම් මනා මැ නු' යි. මම මිනිස්දහමින් මතුයෙහි ආයතිභාව කරණයට සමර්ථ ඥානදර්ශන විශෙසයක් පසක් කරන්නෙමි නම් මැනැවැ යි කියා යි. හේ අරණ රූක් මූල, පවු යැ ගිරිකඳුරු යැ ගිරිගුහා යැ සොහොන, වනපෙත අබවස පිදුරුකිළි යැ යන ජනශුන්‍ය සේනාසන ඇසිරි කෙරෙ යි. එසේ එකලා වැ විහරණ කරන ඕනට ශාස්තෘන්වහන්සේ ද උපවාද කෙරෙති. විඤ සමුම්සරහු නුවණින් දනෑ අයුණු කියත්. දෙවියෝ ද අයුණු කියත්. කෙමෙක් තමනට දොස් කියයි. හේ බුදුන් විසින් උපවාද කරන ලද්දේ නුවණින් දන විඤ සමුම් සරුන් විසින් උපදවාද කරන ලද්දේ තමා විසින් කමා හට දොස් නභනලද්දේ දඹකුලධර්ම සංඛ්‍යාත මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයතිභාවකරණයට සමර්ථ ඥානදර්ශන විශෙසය පසක් නො කෙරෙයි. ඒ කවර භෙයස යත් : හද්දලිය, ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂායෙහි අපරිපූරකාරී මහණෙක් හට යම්සේ වෙද කෙල එසේ මැ වෙයි.

ඉධ පන හඤ්ච ඵකච්චො හික්කු සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරී හොති. තස්ස ඵචං හොති : යන්තූනාහං විචිතතං සෙනාසනං හජේය්‍යං. අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං හිරිගුහං සුසානං චනපඡං අභොගාකාසං පලාලපුඤ්ඤං. අප්‍යොචනාමා'හං උත්තරි මිත්‍රස්සධම්මො අලමිරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරේය්‍යන්ති. සො විචිතතං සෙනාසනං හජති. අරඤ්ඤං රුක්ඛමූලං පබ්බතං කන්දරං හිරිගුහං සුසානං චනපඡං අභොගාකාසං පලාලපුඤ්ඤං. තස්ස තථා වූපකධම්ඤ්ඤ විහරතො සන්ධාපිත උපචදති අනුච්චම්චි විඤ්ඤා සමුගම්චාරී න උපචදන්ති. දෙවතාපි න උපචදන්ති. අත්තාපි අත්තානං න උපචදති. සො සන්ධාරාපි අනුපචදිතො අනුච්චම්චි විඤ්ඤාති සමුගම්චාරීති අනුපචදිතො දෙවතාතිපි අනුපචදිතො අත්තනාපි අත්තානං අනුපචදිතො උත්තරිමිත්‍රස්සධම්මො අලමිරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරේති.

සො විච්චෙච්චි කාමේහි විච්චම්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සච්චාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හෙතං හඤ්ච හොති යථාතං සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

පුන ච පරං හඤ්ච හික්කු විතකකච්චාරානං වූපසමා අජ්ඣිකතං සමාසාදනං චේතසො ඵකොදිගාචං අචිතකකං අච්චාරං සමාඤ්ජං පිතිසුඛං දුතියං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හෙතං හඤ්ච හොති යථා තං සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

පුන ච පරං හඤ්ච හික්කු පිතියං ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති. සතො ච සමාජානො සුඛඤ්චා කාසෙන පටිසංචේදෙති. යන්තං අරියා අචිකඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛච්චාරීති, තතියං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හෙතං හඤ්ච හොති යථාතං සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

පුන ච පරං හඤ්ච හික්කු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙච්ච සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථගිතමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛා සතිපාරිසුද්ධිං චතුඡන්ධං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හෙතං හඤ්ච හොති යථාතං සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

සො ඵචං සමාගිනෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදතෙ අනඛිගණේ විගකුපකකිලෙසෙ මුදුකුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ අානෙඤ්ජ්ජානෙත පුබ්බෙතිචාතානුස්සතිඤ්ඤාය චිතතං අභිනිත්තාමේති. සො අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිචාතං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං : ඵකම්චි ජාතීං ඤෙපි ජාතියො —පෙ—ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිචාතං අනුස්සරති. තං කිස්ස හෙතු : ඵචං හෙතං හඤ්ච හොති යථා තං සඤ්චසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

හද්දලිය, මෙසක්තෙහි ඇතැම් මහණන් ශාස්තෘශාසනයෙහි ලා ශික්ෂාවෙන් පරි
 සුරකාරී වෙයි. ඔහට මෙබඳු පිතෙක් වෙයි : මම අරණය යෑ වක්ෂමුල යෑ පර්වත යෑ
 ගිරිකන්දර යෑ ගිරිගුහා යෑ සුසානායෑ වතපෙන අබවස පිදුරුකිළි යෑ යන වචන සෙනසුන්
 හජනය කෙරෙමි නම් මනා මෑ නු යි. මම මතුණා ධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයාචකාරණ
 යට සමර්ථ ඤන දර්ශන විශෙෂය පසක් කෙරෙමි නම් ඉතා මෑනුවා යි. හේ අරන,
 රුක්ෂුල, පව් යෑ ගිරිකන්දරු යෑ ගිරිගුහා යෑ සොහොන, වතපෙන අබවස, පිදුරුකිළි යෑ යන
 එකලා සෙනසුන් සෙවුනේ යෑ එසේ ගණසංඛණිකාදීන් වෙන් වෑ වාස කරන ඕහුට
 ශාස්තෘන් වහන්සේ ද උපවාද නො කෙරෙයි. නුවරැති සමුම්සරහු නුවරැතින් දන උපවාද
 නො කෙරෙයි. දෙවියෝ ද උපවාද නො කෙරෙයි. තෙමේත් තමහට උපවාද නො
 කෙරෙයි. හේ බුදුන් වීසිනුදු දෙස් නො නහන ලදුයේ නුවරැතින් දන වීඳු සමුම්සරුන්විසින්
 දෙස් නො නහනු ලදුයේ තමා වීසිනුදු තමහට දෙස් නො නහනු ලදුයේ මතුණාධර්මයෙන්
 මතුයෙහි ආයාචකාරණයට සමර්ථ ඤනදර්ශනවිශෙෂය ප්‍රකාශ්ණ කෙරෙයි.

හෙතෙම කාමයෙන් වෙන් වෑ මෑ අකුසලධර්මයෙන් වෙන් වෑ මෑ විතර්ක සහිත වූ විචාර
 සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙරෙයි.
 ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්භව
 යමසේ ද තෙල එසෙයින් මෑ වෙයි.

තවද හද්දලිය, මහණ තෙම විතර්කවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි ප්‍රසාදය
 ඇති වික්ෂයාගේ එකඟ බව ඇති විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති
 ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ශික්ෂාව
 සපුරා කරනුවක්භව යමසේ ද තෙල එසෙයින් මෑ වෙයි.

තවද හද්දලිය, මහණ තෙම ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් උපෙක්ෂා ඇති වෑ වෙසෙයි.
 (සම්ප්‍රයුක්ත) සුඛය ද (නාම) කයින් වීදියි. ආයාචයේ යම් ධ්‍යානයක් හෙතු කොට
 'උපෙක්ෂා ඇත්තේ යෑ යිහි ඇත්තේ යෑ සුඛවිභරණ ඇත්තේ යෑ'යි, කියත් නම්
 ඒ කෘතියධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ශාස්තෘශාසනයෙහි
 ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්භව යමසේ ද තෙල එසෙයින් මෑ වෙයි.

තවද හද්දලිය, මහණ තෙම සුඛයාගේ ද ප්‍රහාණයෙන් සුඛයාගේ ද ප්‍රහාණයෙන් පළමු මෑ
 සොම්තස්දෙමනසුන් හේ නැසීමෙන් නිදුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්ෂායෙන් උපන් ස්මෘති-
 යෙන් පරිභුද්ධ භාවය ඇති වතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත් :
 හද්දලිය ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්භව යමසේ ද තෙල එසෙයින් මෑ
 වෙයි.

හේ මෙසෙයින් සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි ප්‍රභාසවර වූ කල්හි අභිභවණ
 රහිත කල්හි පහවූ උපෙක්ෂේභ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්භය වූ කල්හි සිච්චි කල්හි
 නො සැලෙන බවට පැමිණ කල්හි පෙර වසු කඳ පිළිවෙළ දත්තා පිණිස සිත නමයි.
 හේ අනෙකවිධ සුචිතිවාසය සිහි කෙරෙයි. හෙමෙසේ යෑ : එක්ජාතියකුදු දෙජාතියකුදු . . .
 මෙසෙයින් ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකවිධ සුචිතිවාසය සිහි කෙරෙයි. ඒ
 කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්භව යමසේ ද
 තෙල එසෙයින් මෑ වෙයි.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතාපකඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානෙත සත්තානං චුතාපපාධඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පසාහි වච්චමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤෙත සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගගතෙ -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති. තං කියා හෙතු : ඵලං හෙතං හඤ්චි හොති යථා තං සච්ඡිසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරියං.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතාපකඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානෙත ආසවානං බයඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛතාහි යථාභුතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපට්ටපදානි යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාහි යථාභුතං පජානාති -පෙ- අයං ආසවනිරෝධගාමිනි පට්ටපදානි යථාභුතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජානතො ඵලං පසානො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුක්තගමිං විමුක්තමිති ඤ්ඤාණං හොති. ඕණා ජාති, වුසිතං බුගම්චරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති. තං කියා හෙතු : ඵලං හෙතං හඤ්චි හොති යථා තං සච්ඡිසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරියාති.

ඵලං වුතෙත ආයසමා හඤ්චි භගවන්තං එතදවොච : කොචු ඛො හතෙත හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙවච්චං හික්ඛුං පචයා පචයා කාරණං කරොන්ති. කො පන හතෙත හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙවච්චං හික්ඛුං තො තථා පචයා පචයා¹ කාරණං කරොන්ති.

ඉධ හඤ්චි එකවො හික්ඛු අභිණ්ඤාපත්තිකො හොති ආපත්තිබහුලො. සො හික්ඛුහි වුච්චමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පට්ටරති. බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. න සම්මා විතතාති. න ලොමං පාතෙති. න නෙත්ථාරං විතතාති. යෙන සඤ්ඤා අත්තමනො හොති තං කරොමිති නාහ. තත්ථ හඤ්චි හික්ඛුතං ඵලං හොති : අයං ඛො ආවුසො හික්ඛු අභිණ්ඤාපත්තිකො ආපත්තිබහුලො, සො හික්ඛුහි වුච්චමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පට්ටරති. බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. න සම්මා විතතාති. න ලොමං පාතෙති. න නෙත්ථාරං විතතාති. යෙන සඤ්ඤා අත්තමනො හොති තං කරොමිති නාහ. සාධු චතායසමනො ඉමස්ස හික්ඛුතො තථා තථා උපපට්ටිකථං යථාසංදං² අධිකරණං න ඛිප්පමෙව වුපසමෙය්‍යාති. තස්ස ඛො ඵතං හඤ්චි හික්ඛුතො හික්ඛු තථා තථා උපපට්ටිකථානි යථාසංදං² අධිකරණං න ඛිප්පමෙව වුපසමෙවි.

ඉධ පන හඤ්චි එකවො හික්ඛු අභිණ්ඤාපත්තිකො හොති ආපත්ති බහුලො. සො හික්ඛුහි වුච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පට්ටරති. න බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. සම්මා විතතාති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං විතතාති. යෙන සඤ්ඤා අත්තමනො හොති තං කරොමිති ආහ. තත්ථ හඤ්චි හික්ඛුතං ඵලං හොති : ‘අයං ඛො ආවුසො හික්ඛු අභිණ්ඤාපත්තිකො ආපත්තිබහුලො, සො හික්ඛුහි වුච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පට්ටරති.

1. පසයා පසයා - මජ්ඣං. 2. යථාසංදං - ස්‍යා.

භේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසුදු කල්හි ප්‍රභාඤ්චර කල්හි අධිගණ රහිත කල්හි පහවු උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි භාවනාකම්පට නිසි කල්හි සිටි කල්හි අවල කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුතිඋපප්‍රාප්ති දත්තා පිණිස සිත නමයි. භේ පිරිසුදු වූ චිත්තය ඉක්ම පැවැති දිවැසින් ව්‍යුත වන උපද්‍රව්‍යා භිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවංශ වූ ද දුඛිණ වූ ද සුභසියට ගියා වූ ද දුඛිණියට ගියා වූ ද සත්ත්වයන් දැකියි . . . . කම් වූ පරිදි මියගිය සත්ත්වයන් දැකියි. ඒ කවර භෙදින යක් : හදදලිය, ශාස්තෘශාසනායෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්භට යම්සේ ද තෙල ඵසෙයින් මැ වෙයි.

භෙ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසුදු කල්හි ප්‍රභාඤ්චර කල්හි අධිගණ රහිත කල්හි පහවු උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්පණ කල්හි සිටි කල්හි අවල කල්හි ආසුවක්සෙසකරදන්‍ය පිණිස සිත නමයි. භෙතෙම 'මේ ඉක්කු'යි ඇතිසැටියෙන් දැනගනියි : . . . 'මේ ඉක්කු නසන පිළිවෙතැ'යි ඇතිසැටියෙන් දැකියි. 'මොහු ආසුවක්'යි ඇති සැටියෙන් දැනගනියි. . . . 'මේ ආසුවයන් නිරුද්ධ කරන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනගනියි. වෙසේ දත්තා මෙසේ දත්තා ඔහු භේ සිත කාමාසුවයෙහුද මිදෙයි, භවාසුවයෙහුද මිදෙයි, අධිකාසුවයෙහුද මිදෙයි, මිදුණු කල්හි මිදිණැ'යි දන්‍ය වෙයි. ජාතිය ක්ෂය වූවා යැ ඔහුර වැස නිමවන ලද, කටයුතු කරන ලද, රහත්ඔව පිණිස දත් කිසෙක් නැතැ යි දැනගනී. ඒ කවර භෙදින යක් : හදදලිය ශාස්තෘශාසනායෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්භට යම්සේ ද තෙල ඵසෙයින් මැ වෙ'යයි.

මෙසේ වදන කල්හි ආයුෂ්මත් හදදලි තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළෝ : වහන්ස, යම් කරුණෙකින් මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණක්භට අල්පමාත්‍ර දේශයෙහි දු දෙස් දක්ව දක්වා කාරණා කෙරෙත් නම් එයට භේතු කවරේ ද, ප්‍රත්‍යය කවරේ ද, වහන්ස, යම් කරුණෙකින් මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණක්භට (මහත්වූ දේශයෙහි දු) ඵසේ දෙස් දක්ව දක්වා කාරණා නො කෙරෙත් නම් එයට භේතු කවරේ ද ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යි.

හදදලිය මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් නිරතුරු ඇවැත් අවදනේ ආපත්තිබහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් වොද්‍යා වශයෙන් කියනු ලබන්නේ අන් කාර්යයකින් අනෙක වසයි. කථාව බැහැරට නමයි. කෝපයක් ද්වේශයක් නොසතුටක් පහළ කෙරෙයි. මැනවින් වෛතසි නො පවතී. අනුලොම වෛතසි නො සිටී. නිස්කරණ වෛතසි නො පවතී. යම් කරුණෙකින් සංඝයා සතුටු වේ ද එය කරම් නො කියයි. හදදලිය ඵහිලා භික්ෂුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ඇවැත්නි, මෙ මහණ නිරතුරු ඇවැත් අවදනේ ආපත්ති බහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් කියනු ලබනුයේ අනෙකකින් අනෙක වසයි. කථාව බැහැර කරයි. කෝපයක් ද්වේශයක් නොසතුටක් පහළ කෙරෙයි. මොනොවට වෛතසි නො පවතී. අනුලොමවෛතසි නො සිටී. නිස්කරණ වෛතසි නො පවතී. යම් කරුණෙකින් සංඝයා සතුටු වේ නම් එය කරම් නො කියයි. ආයුෂ්මත්නි, මොහුගේ මේ අධි කරණය යම් සේ වහා නො සන්තිදේ නම් මේ මහණහු පිළිබඳ වැ ඒ ඒ පරිද්දෙන් පිරික්සවයි. හදදලිය, ඒ මහණහුගේ මේ අධිකරණය යම් සේ වහා නො සන්තිදේ නම් භික්ෂුහු ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ මහණුන්ගේ මේ අධිකරණය විමසති.

හදදලිය, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් නිරතුරු ඇවැත් අවදනේ ඇවැත් බහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් කියනු ලබන්නේ අනෙකකින් අනෙකක් නො වසයි. කථාව බැහැර නො නමයි. කෝපයක් ද්වේශයක් නො සතුටක් පහළ නො කෙරෙයි. මොනොවට වෛතසි පවතී. අනුලොම වෛතසි සිටී. නිස්කරණ වෛතසි පවතී. යම් කරුණෙකින් සංඝයා සතුටු වේ නම් එය කරම් කියයි. හදදලිය ඵහි ලා භික්ෂුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ' ඇවැත්නි, මෙ මහණ නිරතුරු අවදනා ඇවැත් ඇත්තේ ආපත්ති බහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් වොද්‍යා කරනු ලබනුයේ අනෙකකින් අනෙක නො වසයි.

න ඛිඤ්ඤා කථං අපනාමේති. න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. සමමා වත්තති. ලොමං පානෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. යෙන සඤ්ඤා අත්තමිනො හොති තං කරොමිති අංග. සංචු වතා- යසමනොතො ඉමිසා භික්ඛුනො තථා තථා උපපරිකඛථ යථාසයිදං අභිකරණං විපසමෙව වූපසමෙය්‍යාති. තස්ස ඛො එතං හඳුලි භික්ඛුනො භික්ඛු තථා තථා උපපරිකඛන්ති යථාසයිදං අභිකරණං විපසමෙව වූපසමෙති.

ඉධ හඳුලි ඵකච්චො භික්ඛු අධිච්චාපතතිකො හොති අනාපතති- ඛුහුලො. සො භික්ඛුති වූච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චති. න ඛිඤ්ඤා කථං අපනාමේති. න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. න සමමා වත්තති. න ලොමං පානෙති. න නෙත්ථාරං වත්තති. යෙන සඤ්ඤා අත්තමිනො හොති තං කරොමිති නංග. තත්ථ හඳුලි භික්ඛුනං එවං හොති: අයං ඛො අච්චිසො භික්ඛු අධිච්චාපතතිකො අනාපතති ඛුහුලො, සො භික්ඛුති වූච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චති. ඛිඤ්ඤා කථං අපනාමේති. න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතු කරොති. න සමමා වත්තති. න ලොමං පානෙති. න නෙත්ථාරං වත්තති යෙන සඤ්ඤා අත්තමිනො හොති තං කරොමිති නංග. සංචු වතායසමනොතො ඉමිසා භික්ඛුනො තථා තථා උපපරිකඛථ යථාසයිදං අභිකරණං න විපසමෙව වූපසමෙය්‍යාති. තස්ස ඛො එතං හඳුලි භික්ඛුනො භික්ඛු තථා තථා උපපරිකඛන්ති යථාසයිදං අභිකරණං න විපසමෙව වූපසමෙති.

ඉධ පන හඳුලි ඵකච්චො භික්ඛු අධිච්චාපතතිකො හොති අනාපතති ඛුහුලො. සො භික්ඛුති වූච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චති. න ඛිඤ්ඤා කථං අපනාමේති. න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතු කරොති. සමමා වත්තති. ලොමං පානෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. යෙන සඤ්ඤා අත්තමිනො හොති තං කරොමිති අංග. තත්ථ හඳුලි භික්ඛුනං එවං හොති: 'අයං ඛො අච්චිසො භික්ඛු අධිච්චාපතතිකො අනාපතති ඛුහුලො. සො භික්ඛුති වූච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චති. න ඛිඤ්ඤා කථං අපනාමේති. න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. සමමා වත්තති. ලොමං පානෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. යෙන සඤ්ඤා අත්තමිනො හොති තං කරොමිති අංග. සංචු වතායසමනොතො ඉමිසා භික්ඛුනො තථා තථා උපපරිකඛථ යථාසයිදං අභිකරණං විපසමෙව වූපසමෙය්‍යාති. තස්ස ඛො එතං හඳුලි භික්ඛුනො භික්ඛු තථා තථා උපපරිකඛන්ති යථාසයිදං අභිකරණං විපසමෙව වූපසමෙති.

ඉධ හඳුලි ඵකච්චො භික්ඛු සඤ්ඤාමත්තකෙන වහති පෙමමත්තකෙන. තත්ථ හඳුලි භික්ඛුනං එවං හොති: 'අයං ඛො අච්චිසො භික්ඛු සඤ්ඤා මත්තකෙන වහති පෙමමත්තකෙන. සචෙ මයං ඉමං භික්ඛුං පච්ඤා පච්ඤා' කාරණං කරිසාමි. මා'යමපිසා තං සඤ්ඤාමත්තකං පෙම මත්තකං නමොපි පරිභාසිති. සෙය්‍යථාපි හඳුලි පුරිකස්ස ඵකං වක්ඛුං තස්ස මිත්තාමච්චො ඤ්ඤාසිලොතිතා තං එකං වක්ඛුං රකෙකිය්‍යුං මා යමපිසා තං එකං වක්ඛුං නමොපි පරිභාසි'ති. එවමෙව ඛො හඳුලි ඉඤ්ඤාකච්චො භික්ඛු සඤ්ඤාමත්තකෙන වහති පෙමමත්තකෙන. තත්ථ හඳුලි භික්ඛුනං එවං හොති: 'අයං ඛො අච්චිසො භික්ඛු සඤ්ඤාමත්තකෙන වහති පෙමමත්තකෙන. සචෙ මයං ඉමං භික්ඛුං පච්ඤා පච්ඤා'

- 1. යථාසයිදං - සායා. 2. පච්ඤා පච්ඤා - මඤ්ඤා.

කරාම බැහැර නොවෙයි. කෙසේ වෙතත් දේවභාවය ද නොසලකා ද පහළ නොකෙරෙයි. මොනවාට පවතී. අනුලෝම වනෙහි යිටි, නිස්කරණ වනෙහි පවතී. යම් කරුණකින් සංසයා සතුටු වේ නම් එය කරම් කියයි. මොහුගේ මේ අධිකරණය යම්කෙසේ වහා සත්හිදේ නම් ආයුෂ්මත්ති, මේ හික්කුගේ අධිකරණය එසේ පරීක්ෂා කරනු නම් ඉතා මැනවුයි. හද්දලිය හික්කුගේ මේ හික්කුගේ කෙල අධිකරණය ඒ ඒ පරිදි පරීක්ෂා කරන් ඔහුගේ මේ අධිකරණය යම් කෙසේ වහා සත්හිදේ ද එපරිද්දෙනි.

හද්දලිය, මෙසේනෙහි ඇතැම් මහණෙක් කිසි කලෙක අවදානා ඇවැත් ඇත්තේ ආපත්ති බහුල නොවෙයි. හේ හික්කුන් විසින් වේදනා කරනු ලබන්නේ අනෙකකින් අනෙක වෙයි. කරාම බැහැර නොවෙයි කෙසේ වෙතත් දේවභාවය ද නොසලකා ද පහළ කෙරෙයි. මොනවාට නො පවතී. අනුලෝම වනෙහි නො යිටි. නිස්කරණ වනෙහි නො පවතී. යමෙකින් සංසයා සතුටු වේ ද එය කරම් නො කියයි. හද්දලිය, එහිලා හික්කුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි. ඇවැත්ති, මේ මහණ කලෙක අවදානා ඇවැත් ඇතිවේ ආපත්ති බහුල නොවූයේ වෙයි. හේ හික්කුන් විසින් වේදනා කරනු ලබන්නේ අනෙකකින් අනෙක වෙයි. කරාම බැහැර නොවෙයි. කෙසේ වෙතත් දේවභාවය ද නො සලකා ද පහළ කෙරෙයි. මොනවාට නො පවතී. අනුලෝම වනෙහි නො යිටි. නිස්කරණ වනෙහි නො පවතී. යමෙකින් සංසයා කැමැති වේ ද එය කරම් නො කියයි. ඇවැත්ති, යම් පරිදි ඔහුගේ මේ අධිකරණය වහා නො සත්හිදේ ද මේ මහණගේ ඒ අධිකරණය ඒ ඒ පරිදි පරීක්ෂා කරනු නම් මැනවුයි හද්දලිය හික්කුගේ මේ හික්කුගේ කෙල අධිකරණය ඒ ඒ පරිදි පරීක්ෂා කෙරෙත්. යම් පරිදි ඔහුගේ මේ අධිකරණය වහා නො සත්හිදේ ද එපරිද්දෙනි.

හද්දලිය, මෙසේනෙහි කිසි මහණෙක් කිසි කලෙක අවදානා ඇවැත් ඇත්තේ ඇවැත් බහුල නො වූයේ වෙයි. ඒ මහණ හික්කුන් විසින් කියනු ලබන්නේ අනෙක් කරුණකින් අනෙක්කරුණක් නො වෙයි. කරාම බැහැරට යොමු නො කෙරෙයි. කොපයක් දේවභාවයක් නො සතුටත් පහළ නො කෙරෙයි. මැනවින් වනෙහි පවතී. අනුලෝම වනෙහි පවතී. නිස්කරණ වනෙහි පවතී. යම් කරුණකින් සධිසයා සතුටු වේ ද එය කරම් කියයි. හද්දලිය එහි දී හික්කුන්ට මෙයින් වෙයි : “ඇවැත්ති, මෙමහණ කිසි කලෙක අවදානා ඇවැත් ඇත්තේ ඇවැත්බහුල නො වූයේ වෙයි. ඒ මහණ හික්කුන් විසින් කියනු ලබන්නේ අනෙකකින් අනෙකක් නො වෙයි. කරාම බැහැරට යොමු නො කෙරෙයි. කොපයක් දේවභාවයක් නො සතුටත් පහළ නො කෙරෙයි. මැනවින් වනෙහි පවතී අනුලෝම වනෙහි පවතී. නිස්කරණ වනෙහි පවතී. යම් කරුණකින් සධිසයා සතුටු වේද එය කරම් කියයි. ආයුෂ්මත්ති, මොහු හේ මේ අධිකරණය යම්කෙසේ වහා සත්හිදේ නම් ඉතා මැනවුයි. මේ මහණ පිළිබඳ වූ ඒ ඒ පරිද්දෙන් විමසව”යි. හද්දලිය, ඒ මහණගේ මේ අධිකරණය යම්කෙසේ වහා සත්හිදේ නම් හික්කුගේ ඒ පරිද්දෙන් ඒ මහණගේ මේ අධිකරණය විමසති.

හද්දලිය, මේ සේනෙහි කිසි මහණෙක් ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයෙන් ප්‍රේමමාත්‍රයෙන් යැපෙයි. හද්දලිය, එහි දී හික්කුන්ට මෙයින් වෙයි : “ඇවැත්ති, මේ මහණ ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයෙන් ප්‍රේමමාත්‍රයෙන් යැපෙයි. ඉදින් ඇපි මෙමහණට දෙස් දක්වදක්වා කාරණා කරමින් නම් මොහුගේ යම් ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයක් ප්‍රේමමාත්‍රයක් වී ද එයින් මේ මෙමනමන පිරිසේව”යි. හද්දලිය, යම්කෙසේ පුරුෂයෙක්හට එක් ඇසක් වේ ද ඔහුගේ සහයෙහි වේ ද නැසහලේ නැගේ ද මොහුට ඒ එක් ඇසක් වී නම් එයින් මේ මෙමනමන පිරිසේව”යි ඒ එක් ඇස රක්තානුද, හද්දලිය, එපරිද්දෙන් මැ මෙසේනෙහි කිසි මහණෙක් ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයෙන් ප්‍රේමමාත්‍රයෙන් යැපෙයි. හද්දලිය, එහි දී හික්කුන්ට මෙයින් වෙයි : “ඇවැත්ති, මෙමහණ සැදහූ මතුයෙන් ප්‍රේම මතුයෙන් යැපෙයි. ඉදින් මෙමහණට දෙස් දක්ව දක්වා

කාරණං කරිත්තාම, මියවීයන නං සඤ්චාමනකං පෙමමනකං තම්හාපි පරිහාසි'ති. අයං ඛො හඤ්චි හෙතු අයං පච්චයො යෙනමධෙකච්චං හික්කුං පච්චයා පච්චයා කාරණං කරොන්ති. අයං පන හඤ්චි හෙතු අයං පච්චයො යෙනමධෙකච්චං හික්කුං නො තථ, පච්චයා පච්චයා කාරණං කරොන්ති.

කො චු ඛො හනෙත හෙතු, කො පච්චයො, යෙන පුබ්බෙ අප්පතරුති වෙච්ච සික්ඛාපදාති අහෙසුං, ඛසුතරු ච හික්කු අඤ්ඤාය සණ්ඨතිංසු. කො පන හනෙත හෙතු කො පච්චයො යෙනෙතරුති ඛසුතරුති වෙච්ච සික්ඛාපදාති භොන්ති. අප්පතරු ච හික්කු අඤ්ඤාය සණ්ඨහන්ති.

ඵචං භෙතං හඤ්චි භොති: සතෙතසු භායමානෙසු සඤ්චෙම අන්තරධායමානෙ ඛසුතරුති වෙච්ච සික්ඛාපදාති භොන්ති. අප්පතරු ච හික්කු අඤ්ඤාය සණ්ඨහන්ති.

න තාච්ච හඤ්චි සත්ථ: සාචකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති. යාච න ඉධෙකච්චෙච්ච අසච්චධානිකා ධම්මා සඛෙස පාතුභවන්ති. යතො ච ඛො හඤ්චි ඉධෙකච්චෙච්ච අසච්චධානිකා ධම්මා සඛෙස පාතුභවන්ති, අථ සත්ථ: සාචකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති. තෙසං යෙච්ච අසච්චධානිකානං ධම්මානං පටිභාතාය.

න තාච්ච හඤ්චි ඉධෙකච්චෙච්ච අසච්චධානිකා ධම්මා සඛෙස පාතුභවන්ති, යාච න සඛෙසා මහත්තං පතොනා භොති. යතො ච ඛො හඤ්චි සඛෙසා මහත්තං පතොනා භොති. අථ ඉධෙකච්චෙච්ච අසච්චධානිකා ධම්මා සඛෙස පාතුභවන්ති. අථ සත්ථ: සාචකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති තෙසං යෙච්ච අසච්චධානිකානං ධම්මානං පටිභාතාය.

න තාච්ච හඤ්චි ඉධෙකච්චෙච්ච අසච්චධානිකා ධම්මා සඛෙස පාතුභවන්ති යාච න සඛෙසා ශ්‍රාහග්ගං පතොනා භොති - පෙ - යසග්ගං පතොනා භොති - පෙ - ඛාසුභව්චං පතොනා භොති - පෙ - රත්තඤ්ඤායුතං පතොනා භොති. යතො ච ඛො හඤ්චි සඛෙසා රත්තඤ්ඤායුතං පතොනා භොති. අථ ඉධෙකච්චෙච්ච අසච්චධානිකා ධම්මා සඛෙස පාතුභවන්ති අථ සත්ථ: සාචකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති තෙසං යෙච්ච අසච්චධානිකානං ධම්මානං පටිභාතාය.

අප්පකා ඛො තුමෙහ හඤ්චි තෙන සමයෙන අනුච්ච්ච යද වො අහං අඤ්ඤානිසුසුපමං ධම්මපරියායං දෙසිසං, සරසි කං¹ හඤ්චිති. නො භෙතං හනෙත. තනු හඤ්චි කං හෙතුං පච්චෙපිති. සො හි නුතාහං හනෙත දිඤ්ඤානං සඤ්චාසනෙ සික්ඛාය අපරිපුරකාරී අභොසි- න්ති. න ඛො හඤ්චි ඵසෙච්ච හෙතු ඵස පච්චයො, අපි ච මේ කං හඤ්චි දිඤ්ඤානං වෙතසා වෙතො, පරිච්ච විදිතො. නවායං² මොඤ්ජරිසො මයා ධම්මෙ දෙසියමානෙ අධිකරිතා³ මනසිකතා සබ්බවෙතසො සමන්තාහරිතා ඕභිතසොතො ධම්මං සුණාතිති. අපි ච තෙ අහං හඤ්චි අඤ්ඤානිසුසුපමං ධම්මපරියායං දෙසිසාමි තං සුණාහි, සාධුකං මනසිකරොහි, භාසිසාමිති. ඵචං හනෙතති ඛො අයංභො හඤ්චි හභවතො පච්චෙසොසි. හභවා ඵතදවොච :

1. තං සරසි - මඡ්ඡං, සතා. 2. න වායං - PTS
3. අධිකරිතා - මඡ්ඡං.

කාරණා කාරත්තමෝ නම් ඕනට යම් ශ්‍රද්ධාලාත්‍රයෙක් ප්‍රචලිතාත්‍රයෙක් වී නම් මේ කෙමේ එයින්ම තහමක් පිරිහේව'යි. හදදලිය, මෙහි කිසි මහණත්තට යම් කරුණෙකින් දෙක් දක්ව දක්වා කාරණා කෙරෙත් නම් ඊට මේ හේතු යැ ඊට මේ ප්‍රකාශය යි. හදදලිය, මෙහි කිසි මහණත්තට යම් කරුණෙකින් එසේ දෙක් දක්ව දක්වා කාරණා නො කෙරෙත් නම් ඊට මේ හේතු යැ ඊට මේ ප්‍රකාශය යි.

වහන්ස, යම් භෙයෙකින් පෙර ඉතා අල්ප වූත් ශික්ෂාපදයෝ වුහු නම් ඉතා බොහෝ භික්ෂු රහත්පෙලෙහි පිහිටියාහු නම් ඊට හේතු කවද ඊට ප්‍රකාශ කවද? තවද වහන්ස, යම් භෙයෙකින් මෙකලා ඉතා බොහෝ වූත් ශික්ෂාපදයෝ වෙත් නම් ඉතා අල්ප වූත් භික්ෂු කෙනෙක් රහත්පෙලෙහි පිහිටත් නම් ඊට හේතු කවද ඊට ප්‍රකාශ කවද'යි.

හදදලිය, කෙල මෙසේ මැ වෙයි : සත්ත්වයන් පිළිවෙතින් භෙත කල්හි පිළිවෙත් සදහම් නැසෙන කල්හි ඉතා බොහෝ ශික්ෂාපදයෝත් වෙති. ඉතා අල්ප වූ භික්ෂු කෙනෙකුත් රහත්පෙලෙහි පිහිටත්.

හදදලිය, යම්කාක් මෙසේතෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි ආසුවයනට කරුණු වූ ධර්මයෝ පහළ වෙත් ද ඒ තාක් බුදුහු ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද නො පතවති. යම් කලෙකැ වැළිත් හදදලිය, මෙසේතෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි ආසුවයනට කරුණු වූ ධර්මයෝ පහළ වෙත් ද එකල්හි බුදුහු එ මැ ආසුවසාර්තිය ධර්මයන් නසන පිණිස ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පතවත්.

හදදලිය, යම් තාක් සධ්‍යයා මහත්බවට නො පැමිණියේ වේ ද ඒ තාක් මෙසේතෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආසුවසාර්තියධර්ම කෙනෙක් පහළ නො වෙති. යම් කලෙකැ වැළිත් හදදලිය, සධ්‍යයා මහත් බවට පැමිණියේ වේ ද එකල්හි මෙසේතෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආසුවසාර්තියධර්ම කෙනෙක් පහළ වෙති. එකල්හි එ මැ ආසුවසාර්තියධර්මයන් නසන පිණිස බුදුහු ශ්‍රාවකයනට ශික්ෂාපද පතවත්.

හදදලිය, යම් තාක් සධ්‍යයා ලාභයෙහි අභතැන් නො පැමිණියේ වේ ද . . . යසස්හි අභතැන් නො පැමිණියේ වේ ද . . . බහුශ්‍රැත බවට නො පැමිණියේ වේ ද . . . රාත්‍රභද බවට නො පැමිණියේ වේ ද ඒ තාක් මෙසේතෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආසුවසාර්තිය ධර්මයෝ පහළ නො වෙති. යම් කලෙකැ වැළිත් හදදලිය, සධ්‍ය කෙමේ රාත්‍රභද බවට පැමිණියේ වේ ද එකල්හි මෙසේතෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආසුවසාර්තියධර්ම කෙනෙක් පහළ වෙති. එකල්හි බුදුහු එ මැ ආසුවසාර්තියධර්මයන් නසන පිණිස ශික්ෂාපද පතවත්.

හදදලිය, යම් කලෙකැ මම තොපට තරුණ ආරුණියෙපම ධර්මපරිණාය දෙසුයෙමි ද එසමයෙහි තෙපි අල්ප වූවුහු යැ හදදලිය, තෝ එය සිහිකරයි ද?යි. වහන්ස කෙල නැත් මැ යැ. හදදලිය, එහි ලා කවරහේතුවක් සලකයි ද'යි. වහන්ස, එකත්තෙන් ඒ මම දිගුකලක් බුදුසේතෙහි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙමි වීම්'යි. හදදලිය තෙලෙ මැ හේතු නො වෙයි. කෙලෙ ප්‍රකාශ නො වෙ යි. එතෙකුදුවත් හදදලිය, මා විසින් තෝ දිගුකලක් මුරල්ලෙහි සිතින් සිත වීම්සා දන්තා ලද්දෙහි යැ : "මේ තුවරපුරුෂ කෙම මා විසින් දහම් දෙසනු ලබන කල්හි අච්චත් කොට මෙතෙහි කොට සියල්ල සිතින් සමනා එළැවූ කන් ඇති වැ දහම් නො අසා යයි දන්තා ලද්දෙහි යැ. එතෙකුදුවත් හදදලිය, මම තට තරුණආරුණියෙපම ධර්මපරිණාය දෙසමි. එය අස, මොනොවට මෙතෙහි කර, කියමි වදනු. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි ආශුඡමත් හදදලියච්චර කෙම භාණාවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වි. භාණාවතුන් වහන්සේ කෙල වදනුයේක :

සෙය්‍යථාපි හදුලි දකෙඛි අසාදමකො හදුං අසාජාතියං ලභිතී පථමෙනෙව ඉඛිංඛානෙන කාරණං කාරෙති. තස්ස ඉඛිංඛානෙන කාරණං කාරිංසමානස්ස ගොනතිගෙව විසුකායිතාති විගෙවිතාති විපථඤ්ඤාති කාතිචි කාතිචි, යථා නං අකාරිනපුබ්බං කාරණං කාරිංසමානස්ස. සො අභිණ්ඤා කාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ධානෙ පරිනිබ්බායති. යතො ඛො හදුලි හදුං අසාජාතියො අභිණ්ඤාකාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ධානෙ පරිනිබ්බුතො හොති. තමෙහං අසාදමකො උත්තරිං¹ කාරණං කාරෙති සුභාධානෙන. තස්ස සුභාධානෙන කාරණං කාරිංසමානස්ස ගොනතිගෙව විසුකායිතාති විගෙවිතාති විපථඤ්ඤාති කාතිචි කාතිචි, යථා නං අකාරිනපුබ්බං කාරණං කාරිංසමානස්ස. සො අභිණ්ඤාකාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ධානෙ පරිනිබ්බායති. යතො ඛො හදුලි හදුං අසාජාතියො අභිණ්ඤාකාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ධානෙ පරිනිබ්බුතො හොති. තමෙහං අසාදමකො උත්තරිං¹ කාරණං කාරෙති අනුකක්කමෙ මණ්ඩලෙ චුරකාසෙ² ඛාචෙ³ රචනෙ⁴ රුජගුණෙ රුජවංසෙ උත්තමෙ ජචෙ උත්තමෙ හසෙ උත්තමෙ සාඛලො. තස්ස උත්තමෙ ජචෙ උත්තමෙ හසෙ උත්තමෙ සාඛලො කාරණං කාරිංසමානස්ස ගොනතිගෙව විසුකායිතාති විගෙවිතාති විපථඤ්ඤාති කාතිචි කාතිචි, යථා නං අකාරිනපුබ්බං කාරණං කාරිංසමානස්ස. සො අභිණ්ඤාකාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ධානෙ පරිනිබ්බායති. යතො ච ඛො හදුලි හදුං අසාජාතියො අභිණ්ඤාකාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ධානෙ පරිනිබ්බුතො හොති. තමෙහං අසාදමකො උත්තරිං¹ වණ්ණිංසඤ්ච වලිංසඤ්ච⁵. අනුපාවෙච්චති ඉමෙහි ඛො හදුලි දසගඤ්ඤාති සම්භ්‍රා- ගතො හදුං අසාජාතියො රුජාරභො හොති රුජභොගො රඤ්ඤො අභිගනොති සඛිං ගච්චති.

ඵචමෙව ඛො හදුලි දසගි ධමෙමගි සම්භ්‍රාගතො භික්ඛු ආනුණ්ණෙයො හොති පානුණ්ණෙයො දකඛිණ්ණෙයො අඤ්ඤලිකරණීයො අනුගාරං පුඤ්ඤකෙඛිතං ලොකස්ස. තත්තමෙහි දසගි ඉධ හදුලි භික්ඛු අසෙකඛාය සම්මාදිට්ඨියා සම්භ්‍රාගතො හොති. අසෙකෙඛන සම්මාසඛකපොත සම්භ්‍රාගතො හොති. අසෙකඛාය සම්මාච්චාචාය සම්භ්‍රාගතො හොති. අසෙකෙඛන සම්මාකම්මකොත සම්භ්‍රාගතො හොති. අසෙකෙඛන සම්මාආජ්චෙන සම්භ්‍රාගතො හොති. අසෙකෙඛන සම්මාචායාමෙන සම්භ්‍රාගතො හොති. අසෙකඛාය සම්මාසඛායා සම්භ්‍රාගතො හොති. අසෙකෙඛන සම්මාසමාගිතා සම්භ්‍රාගතො හොති. අසෙකෙඛන සම්මාඤ්ඤාණෙන සම්භ්‍රාගතො හොති. අසෙකඛාය සම්මාච්චුතඨියා සම්භ්‍රාගතො හොති. ඉමෙහි ඛො හදුලි දසගි ධමෙමගි සම්භ්‍රාගතො භික්ඛු ආනුණ්ණෙයො හොති, පානුණ්ණෙයො දකඛිණ්ණෙයො අඤ්ඤලිකරණීයො අනුගාරං පුඤ්ඤකෙඛිතං ලොකස්සාති.

ඉදමචොච ගගචා අත්තමතො ආයස්මා හදුලි ගගචතො හාසිතං අභිනඤ්ඤාති.

හදුලි සුභතං පඤ්චමං.

- 1. උත්තරි - මජ්ඣං.   2. චුරකාසෙ - සිඹු, PTS.
- 3. ඛාචෙන - පු.   4. දචනෙ - සිඹු, මජ්ඣං.
- 5. පාණ්ණිංසඤ්ච - මජ්ඣං.

"යම්කෙ හද්දලිය, අත්ත වු අස්දමියෙක් හද වු ආජාතිය අස්වයකු ලැබ පළමු මැ මුවවළලු ලීමෙහි ක්‍රියා කරවයි. මුවවළලු ලීමෙහි ක්‍රියා කරවනු ලබන ඔහට නො කළවිරු ක්‍රියා කරනුලබනුවක්හට සෙයින් යම් කිසි විලෝම ආකාර කෙනෙක් වීසම හැඩිරිම කෙනෙක් විලෝම වලික කෙනෙක් වෙත් මැ යැ. හේ නිරතුරුකිරීමෙන් පිළිවෙළින් කිරීමෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට යෙයි. යම් කලෙකැ හද්දලිය, හදු වු ආජාතිය අස්ව තෙම නිරතුරු කිරීමෙන් අනුපුර්කාරණයෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට පැමිණියේ වෙ ද ඒ මොහු අස්දමු කෙමේ මත්තෙහි විය තැබීමෙහි ක්‍රියා කරවයි. විය තැබීමෙහි ක්‍රියා කරවනු ලබන ඔහට නො කළ විරු ක්‍රියා කරවන ලබනුවක්හට සෙයින් යම් කිසි විලෝම ආකාරයේ වීසමවරිතයේ විලෝමවලිකයේ වෙත් මැ යැ. හේ නිරන්තර කාරණයෙන් අනුපුර්කාරණයෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට යෙයි. යම් කලෙකැ හද්දලිය, හදු වු ආජාතිය අස්ව තෙමේ නිරන්තර කාරණයෙන් අනුපුර්කාරණයෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට පැමිණියේ වෙ ද ඒ මොහුට අස්දමු කෙමේ මත්තෙහි අනුක්‍රමයෙහි (එක්වට සිව්පා නැගීමෙහි තැබීමෙහි) ... මණ්ඩලයෙහි... කුරහින් යැමෙහි ... ඡිභ්‍රජවයෙහි ... රවයෙහි නො බා පිවිසීමෙහි ... රජු විසින් දහසුකු ගුණයෙහි ... අස්වරාජවංශයෙහි ... ජවසම්පත්තියෙහි ... උතුම් අස් බැව්හි උත්තම වු සබ්ලභාවයෙහි (සිලිවි වචනයෙහි) ක්‍රියා කරවයි. ඔහට උත්තමජවයෙහි උතුම් අස් බැව්හි උත්තමසබ්ලභාවයෙහි ක්‍රියා කරවනලබනුවාට නො කළවිරු ක්‍රියා කරවන ලබනුවක්හට සෙයින් යම් කිසි විලෝම ආකාරයේ වීසමවරිතයේ විලෝමවලිකයේ වෙත් මැ යැ. හේ නිරන්තරයෙන් අනුපුර්කාරණයෙන් එකරුණෙහි නිමාවට යෙයි. යම් කලෙකැ හද්දලිය, හදු වු ආජාතිය අස්ව තෙමේ නිරන්තරකාරණයෙන් අනුපුර්කාරණයෙන් එකරුණෙහි නිමාවට ගියේ වෙ ද ඒ මොහු අස්දමු කෙමේ මත්තෙහි . . . . හද්දලිය, මේ දහ අවගයෙන් සමන්වාගත වු හදු වු ආජාතිය අස්ව තෙමේ රාජාහි වෙයි. රාජහෝත්තා වූයේ රාජාවයට සධ්ව්‍යාවට යෙයි.

එසෙයින් මැ හද්දලිය, දහ ධර්මයකින් සමන්වාගත මහණ දුරු සිට ගෙනවුත් දෙනා දන් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ අමුතු දන් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ දක්ෂිණාවට නිසි වූයේ ඇදිලි බඳනට නිසි වූයේ, ලොවට අනුක්තර පින්කෙක් වූයේ වෙයි. කවර දහ ධර්මයකින යත් : හද්දලියැ, මේ සස්තෙහි මහණ අශෙකක්ෂ සමාග්ඤ්ඤිකයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙකක්ෂ සමාක්සධිකල්පයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙකක්ෂ සමාග්චරිතයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙකක්ෂ සමාක්කම්භාන්තයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙකක්ෂ සමාගාච්චියෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙකක්ෂ සමාග්චාර්යාමයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙකක්ෂ සමාක්සමාතිකයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙකක්ෂ සමාග්චරිතයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙකක්ෂ සමාග්චරිතයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙකක්ෂ සමාග්චරිතයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙකක්ෂ සමාග්චරිතයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙකක්ෂ සමාග්චරිතයෙන් සමන්වාගත වෙයි. හද්දලිය, මේ දහ අහමින් යුත් මහණ දුරින් අළු දන් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ අමුතු දන් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ දක්ෂිණාවට නිසි වූයේ ඇදිලි බඳනට නිසි වූයේ ලොවට අනුක්තර පින්කෙක් වූයේ වෙ යයි.

භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මේ දෙශනාව වදළ සේක, සතුටු සිත් ඇති ආයුෂ්මත් හද්දලි තෙරණුවෝ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්ත.

පස්වැනි හද්දලි සුත්‍ර යි.

2. 2. 6

ලුටුකිකොපම සුභතං

එවං මේ සුභතං එකං කමිතං හගචා අඛිඤ්ඤානරාපෙසු විහරති ආපණං නාම අඛිඤ්ඤානරාපානං තිගමො. අථ ඛො හගචා පුබ්බන්තකමිතං නිවාසෙති; පත්තච්චිරං ආදාය ආපණං පිණ්ඩාය පාවිසි. ආපණෙ පිණ්ඩාය චරිතී; පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපානපටික්ඛනෙනා; යෙන යො වනසංඝො තෙනුපසඛකමි දිවා-විහාරාය, නං වනසංඝො අජේඛාගහෙති;¹ අඤ්ඤානරසමී රුක්ඛනුලෙ දිවා-විහාරං නිසීදි.

ආයඝමාපි ඛො උදයි පුබ්බන්තකමිතං නිවාසෙති; පත්තච්චිරං ආදාය ආපණං පිණ්ඩාය පාවිසි. ආපණෙ පිණ්ඩාය චරිතී; පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපානපටික්ඛනෙනා; යෙන යො වනසංඝො තෙනුපසඛකමි දිවා-විහාරාය, නං වනසංඝො අජේඛාගහෙති;¹ අඤ්ඤානරසමී රුක්ඛනුලෙ දිවා-විහාරං නිසීදි. අථ ඛො ආයඝමනො උදයස්ස රහොගතස්ස පතිසලලීනස්ස එවං චේතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: ‘ඛහුත්තං වන නො හගචා දුක්ඛධම්මානං අපහතතා ඛහුත්තං වන නො හගචා සුඛධම්මානං උපහතතා, ඛහුත්තං² වන නො හගචා අකුසලානං ධම්මානං අපහතතා ඛහුත්තං³ වන නො හගචා කුසලානං ධම්මානං උපහතතා’ති.

අථ ඛො ආයඝමා උදයි සායනකමිතං පතිසලලානාචුට්ඨිනො යෙන හගචා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිති; හගචන්තං අභිවාදෙති; එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදෙතො ඛො ආයඝමා උදයි හගචන්තං එතදචොචි. “ඉධ මිත්තං හතො රහොගතස්ස පතිසලලීනස්ස එවං චේතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: ‘ඛහුත්තං වන නො හගචා-පෙ-කුසලානං ධම්මානං උපහතතා’ති.

මිතං හි හතො පුබ්බි සායනෙච්ච භුඤ්ජාමි පානො ච දිවා ච විකාලෙ. අහු ඛො සො හතො කමිතො යං හගචා භික්ඛු ආමිතොසි: ‘ඉධ කුමෙභ භික්ඛවෙ එතං දිවා-විකාලභොජනං පඤ්ඤා’ති. තස්ස මිත්තං හතො අහුදෙච අඤ්ඤාඵතතං අහු³ දෙමිතස්සං. යමපි නො සඤ්ඤා ගහපතිකා⁴ දිවා විකාලෙ පඤ්ඤානං ඛාදතීයං භොජනීයං දෙතති. තස්සපි නො හගචා පහානමාහ. තස්සපි නො සුගතො පටිතිස්සඤ්ඤානාති.

1. අජේඛාගහෙති - මජ්ඣං, PTS.
2. ඛහුත්තං - මජ්ඣං.
3. අහුදෙච - මජ්ඣං, සා.
4. ගහපති - සිඝ්ඛි.

2. 2. 6

ලබ්‍හිකොසම සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අභනලද. එක් කලෙකැ භාග්‍යවක් බුදුහු අභිභක්තරාපස්තපදයෙහි අභිභක්තරාපවාසීන් ගේ ආපණ නම් නියමිතමි වැඩවසනසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ආපණයට පිඩු පිණිස පිවිසියේක. ආපණයෙහි පිඩු පිණිස හැසිර පසුබක්ති පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැතුණුයේක් දිවාචිහරණය සඳහා එක්තරා වනලැහැබකට පිවිසියේක. ඒ වනලැබැබට පිවිස එක්තරා රුක්වුලෙකැ දිවාචිහරණයට වැඩහුන්සේක.

ආයුෂමත් උදයි සඳවිර තෙමේ ද පෙරවරුයෙහි හැඳපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ආපණයට පිඩු පිණිස පිවිසියේ ය. ආපණයෙහි පිඩු පිහා හැසිර පසුබක්ති පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැතුණේ දිවාචිහරණය පිණිස ඒ වනලැහැබට පැමිණියේ ය. ඒ වනලැබැබට පිවිස එක්තරා රුක්වුලෙකැ දිවාචිහරණයට ගිඳහන. එකල්හි එකලා වැ විචේකයෙන් හුන් ආයුෂමත් උදයි තෙරුන්ට මෙබඳු වික්තපටිච්චකයෙක් උපත : "ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපගේ බොහෝ දුක් දුරුකරනුවහ, ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපට බොහෝ සුව ඵලවනුවහ. ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපගේ බොහෝ අකුශලධර්මයන් දුරුකරනුවහ. ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපට බොහෝ කුශලධර්මයන් ඵලවනුවහ"යි.

ඉක්කිති ආයුෂමත් උදයි සඳවිර තෙමේ පස්වරුයෙහි පලසමිච්චිත් නැඟිසිටියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂමත් උදයි සඳවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී යැ : "වහන්ස, මෙහි එකලා වැ විචේකයෙන් හුන් මා ගේ වික්තයෙහි මෙබඳු පටිච්චකයෙක් උපත : භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒකාන්තයෙන් අපට බොහෝ වූ ... කුශලධර්මයන් ඵලවනසේකැ"යි

වහන්ස, අපි පෙර සවස්තිද උදසන දු දවල්හි දු විකාලයෙහි වැළඳුමහ. වහන්ස, යම් කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ "මහණෙනි, තෙපි තෙල දිවා විකල්බොදුන් හැර පියව"යි කිත්සුන් ඇමැතුයේක් ද එබඳු කලෙක් විය. වහන්ස, (එකල්හි) මට (සිත්හි) අභ්‍යරාඪය වී මැ යැ, දෙමනස් වී මැ යැ : "ගුද්ධාවත් ගෘහපතිහු අපට අහවල් විකාලයෙහි යම් ප්‍රණික වූ කැපුකු බිදියයුතු දය දෙකි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ඒ ගොජනායාගේ ප්‍රභාණය වැළඳේක. සුගතයන් වහන්සේ අපට ඒ ගොජනායාගේ ද දුරුම වදලයේකැ"යි

තෙ මයං භනෙතා භගවතී පෙමඤ්චි ශාරවඤ්චි තිරිඤ්චි ඕත්තපපඤ්චි සමපසාමානා ඵලිං තං දිවාචිකාලභොජනං පඡතිමහා¹. තෙ මයං භනෙතා සායඤ්චි භුඤ්ජාමි පාතො ව. අහු ඛොසො භනෙතා සමිසො යං භගවා භික්ඛු ආමනෙතාසි: ඉභ්ඤ තුමෙත භික්ඛවෙ ඵතං රතනීං විකාලභොජනං පඡහථා²ති. තස්ස මයං භනෙතා අහුදෙව අඤ්ඤථතනං. අහු³ දොමනස්සං යමපි නො ඉමෙසං දභින්නං භන්තානං පණීතසඛිංතනවරං තස්සපි නො භගවා පහානමාහ. තස්සපි නො සුභතො පටිතියග්ගමාහා⁴ තී.

භුතපුබ්බං භනෙතා අඤ්ඤතරො: පුරිසො දිවා සුපෙයං ලග්ගිකා ඵලමාහ: ‘භඤ්ච ඉමං තික්ඛිපථ, සායං සබ්බෙව සමග්ගා භුඤ්ජාසාමා⁵ති. යා කාචි භනෙතා සඛිධතියො සබ්බො තා රතනීං, අප්පා දිවා. තෙ මයං භනෙතා භගවතී පෙමඤ්චි ශාරවඤ්චි තිරිඤ්චි ඕත්තපපඤ්චි සමපසාමානා ඵලිං තරෙතනීං, විකාලභොජනං පඡතිමහා.

භුතපුබ්බං භනෙතා භික්ඛු රත්තකිකාරතිමිසායං පිණ්ඩාය වරන්තා වඤ්ඤතිකමපි පවිසන්ති. ඔලිගලොපි පපතන්ති. කණ්ටකාචචචමපි⁶ ආරොහන්ති, සුන්තමපි ගාචිං ආරොහන්තිං මාණවෙහිපි සමාගච්ඡන්ති කතකමෙමහිපි අකතකමෙමහිපි. මාතුගාමොපි තෙ අසඤ්චිමෙත තිමනෙතති.

භුතපුබ්බාහං භනෙතා රත්තකිකාරතිමිසායං පිණ්ඩාය වරුමි අද්දසා ඛො මං භනෙතා අඤ්ඤතරො: ඉභ්ඤි විඡ්ඡන්තරිකාය භාජනං ඛොචන්ති. දිඤ්චා මං භික්ඛා විසාරමකාසි: ‘අඛං මො, පිසාචො වත ම’න්ති. ඵලිං වුත්තෙත අහං භනෙතා තං ඉභ්ඤි ඵතදවොචං: නාහං භගිති, පිසාචො, භික්ඛු පිණ්ඩාය භිනො⁷ති. භික්ඛුස්ස ආතුමාරි, භික්ඛුස්ස මාතුමාරි, වරන්තෙත භික්ඛු තිණ්ණෙන ගොචකන්තනෙන කුච්චී පරිකන්තො තනෙව⁸ යං රත්තකිකාරතිමිසායං කුච්චගෙතු පිණ්ඩාය වරසිතී.

තස්ස මයං භනෙතා නදනුස්සරනො ඵලිං භොති: ‘ඛහුන්තං වත නො භගවා දුක්ඛධම්මානං අපහන්තා, ඛහුන්තං වත නො භගවා සුඛධම්මානං උපහන්තා, ඛහුන්තං වත නො භගවා අකුසලානං ධම්මානං අපහන්තා. ඛහුන්තං වත නො භගවා කුසලානං ධම්මානං උපහන්තා⁹ති.

ඵලමෙව පනුදසි ඉධෙකදේවි මොහපුරිසා: ‘ඉදං පඡහථා¹⁰ති මයං වුච්චමානා තෙ ඵලමාහාසු: ‘තිමපනිමස්ස අපමන්තකස්ස ඕරමන්තකස්ස අධිසලලිඛතෙවායං සමණො¹¹ති. තෙ තඤ්ඤෙව නපඡහන්ති. මසි ව අපචචයං උපචයාපෙත්ති. යෙ ව භික්ඛු සික්ඛාකාමා, තෙසං තං උදසි භොති ඛලචං ඛකිහං දලහං ඛකිහං වීරං ඛකිහං අපුඤ්ඤං ඛකිහං ඵලො¹² කලීඛතරො.

1. පඡතිමහ - සිඹු.
2. කණ්ටකාචචමපි - සිඹු, මජ්ඣං. කණ්ටකාරාජමපි - සා.
3. අහුං මො - මජ්ඣං.
4. තනෙවචරං - මජ්ඣං.
5. තනිචයා - සිඹු.
6. වරසාති - සිඹු.
7. ඵලො - මජ්ඣං, සා, PTS

වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රේමය ද ගෞරවය ද ලජ්ජාව ද ජීය ද දක්නමේ මෙසේ ඒ දිවාවිකල්බොසුන් සුරු කළමහ. වහන්ස, අපි සවස ද උද්‍යාන ද වැළැඳුමහ. යම් කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ "මහණෙනි, පෙති කෙල රාත්‍රී විකල් බොසුන් හැරපියව"යි භික්ෂුන් ඇමැතුයේක් ද එබඳු කලෙක් විය. වහන්ස, (එකල්හි) මට (යිත්හි) අනාරාථය වී මැ යැ, දෙමනක් වීමැ ය : "මේ දෙවැදෑරුම් ඔක් අතුරෙන් යම් ඔකක් අභිගයින් ප්‍රණීත යයි කියනලද ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ඒ හෝජනායා ගේ ප්‍රභාණය වදනුයේක්. සුභතයන් වහන්සේ අපට ඒ හෝජනායාගේ හැරපීම ද වදනුයේක්"යි

වහන්ස, පෙර එක්තරා පුරුෂයෙක් දහවල්හි සුපයට නිසි (මක්ඛාමාංසාච්චියක් ලැබ මෙසේ කී යැ : "දන් මෙය තබාපියව, සවස්කලැ හැම දෙනමෝ එක් වැ පියා වළදමහ"යි වහන්ස, යම් කිසි සකස් කළ කැපුතු දෑ වේ ද, එ හැම රාත්‍රියෙහි වෙයි. දහවල්හි සවල්පයක් වේ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රේමය ද ගෞරවය ද ලජ්ජාව ද ජීය ද දක්නමේ මෙසේ පෙල රැ විකල් බොසුන් හැරපීමහ.

වහන්ස, පෙර භික්ෂුහු රූප ගන්ධරෙහි පිඬුපිභා යන්තාහු ඉඳුල්දිය හෙළන තැනට ද පිරිවෙති. ගමදෙර ගවරවළෙහි ද වැටෙති, කටුවැටට ද නෑගෙති, නිදා ගවයන් පිට ද නෑගෙති, කළ සොරකම් ඇත්තා වූ ද කළ සොරකම් නැත්තා වූ ද සොරැන්ට ද හටු වෙති, මාගම ද ඔවුන් මෙවුන්දමින් පවරයි.

වහන්ස, මම පෙර රූප බොල්අඳුරෙහි පිඬු පිභා ගියෙමි. වහන්ස, බදුන් සෝදන එක්තරා සත්‍රියක් විදුලියරලියෙන් මා දුටුවා යැ. මා දක බියපත් වුවා "මට වනායකා, පියාවයෙක් මා කන්තට ආයේ වනැ"යි මහභවි නෑහු යැ. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි මම ඒ සත්‍රියට ගෙල කීමි : "නෑහැණිය, මම පියාව නො වෙමි, පිඬු පිණස සිටි මහණෙක්මි" කීමි. මහණහුගේ පියා මළේ වන, මහණහුගේ මව වළා වන, මහණ, තිණුණු වූ ගෙවිකපන කැත්තෙන් තාගේ කුස කපනලද්දේ මැනැවැ, යම් ගෙයකින් මේ රූ බොල්අඳුරෙහි උදර ගේතු වෙත් පිඬු පිණස හැසිරෙයි ද ඒ නො මනා මැ යි.

වහන්ස, එය සිහිකරන මට මේ සිත වෙයි : "ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපගේ බොහෝ දුක් දුරලනායේක්, ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට බොහෝ සුව ඵලවනායේක්, ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපගේ බොහෝ අකුසල් දුරලනායේක්, ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට කුසල්දහම් ඵලවනායේක්"යි.

උදයිය, ඒ එසේ මැ යැ. ලොවැ ඇතැම් තුරිත්පුරුෂයෝ 'මෙය හැරපියව'යි මා විසින් කියනුලබන්තාහු ඕහු මෙසේ කියති : "කුමක් හෙයින් මේ මහණහු ඉතා අල්ප වූ මද පමණ වූ මේකරුණට ඉතා වැයම් කෙරෙත් ද"යි. ඕහු එකරුණ වැලිත් නො හැරපියති. මා කෙරෙහිද නො සතුට උපදවත්. (සාරිපුත්තාදි) යම් භික්ෂු කෙනෙක් භික්මෙතු කැමැති වෙත් ද, (ඔවුන් කෙරෙහිද නො සතුට) එළවත්. උදයිය, ඔවුන්ට එය බලවත් බන්ධනයක් දැඩි බන්ධනයක් සරීර බන්ධනයක් නො දිරැ බන්ධනයක් ගෙල බැඳී මහාකාණ්ඩයක් වෙයි.

සෙසාථාපි උදසි උට්ඨකිකා සකුණිකා පුතිලතාය ඛකිනෙන ඛභි තජෙච්ච වධං වා ඛකිං වා මරණං වා ආගමෙති. යො ණු ඛො උදසි ඵලං වදෙයා: ‘යෙන සා උට්ඨකිකා සකුණිකා පුතිලතාය ඛකිනෙන ඛභි තජෙච්ච වධං වා ඛකිං වා මරණං වා ආගමෙති, තං හි තස්සා අඛලං ඛකිනං දුබ්බලං ඛකිනං පුතිකං ඛකිනං අසාරකං ඛකිනා’නති. සමමානු ඛො සො උදසි වදමානො වදෙයා:’ති. නො හෙවං හන්තො. යෙන සා හන්තො උට්ඨකිකා සකුණිකා පුතිලතාය ඛකිනෙන ඛභි තජෙච්ච වධං වා ඛකිං වා මරණං වා ආගමෙති. තං හි තස්සා ඛලං ඛකිනං දලං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුතිකං ඛකිනං ථුලො¹ කලිඛරො’ති.

ඵලමෙව ඛො උදසි ඉධෙකච්ච මොඝපුරිසා: ‘ඉදං පජ්ඣථා’ති මයා වුච්චමානා තෙ ඵලමාහංසු: කිං පතිමස්ස අපාමනකස්ස ඔරමනකස්ස අධිසලලිඛතෙවායං සමිණො’ති. තෙ තඤ්චච නපාජ්ඣනති, මසි ච අපාච්චයං උපට්ඨාපෙහති. යෙ ච භික්ඛු සික්ඛා කාමා තෙසං තං උදසි හොති ඛලං ඛකිනං දලං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුතිකං ඛකිනං ථුලො කලිඛරො.

ඉධ පනුදසි ඵකච්ච කුලපුත්තා: ‘ඉදං පජ්ඣථා’ති මයා වුච්චමානා තෙ ඵලමාහංසු: කිමපතිමස්ස අපාමනකස්ස ඔරමනකස්ස පහානබ්බස්ස යස්ස නො හගවා පහානමාහ. යස්ස නො සුගතො පචිතියාග්ගමාහා’ති. තෙ තඤ්චච පජ්ඣනති, මසි ච න අපාච්චයං උපට්ඨාපෙහති. යෙ ච භික්ඛු සික්ඛාකාමා. තෙ තං පහාය අපොසුකකා පනාද්‍රොමී පරදවුත්තා² මගභුතෙන චෙතසා විහරන්ති. තෙසත්තං උදසි හොති අඛලං ඛකිනං දුබ්බලං ඛකිනං පුතිකං ඛකිනං අසාරකං ඛකිනං. සෙසාථාපි උදසි රඤ්ඤා නාගො ඊසාදන්තො උබ්බුලාචාභිජානො³ සඛාමාච්චරෙ දලොගි වරන්තෙගි ඛකිනෙගි ඛභො ඊසකඤ්ඤච කායං සන්තා-මෙති: තාති ඛකිනාති සඤ්ඤිඤ්ඤා සමපදලොඤා යෙන කාමං පක්ඛමති. යො ණු ඛො උදසි ඵලං වදෙයා: යෙහි සො රඤ්ඤා නාගො ඊසාදන්තො උබ්බුලාචාභිජානො³ සඛාමාච්චරෙ දලොගි වරන්තෙගි ඛකිනෙගි ඛභො ඊසකඤ්ඤච කායං සන්තාමෙති: තාති ඛකිනාති සඤ්ඤිඤ්ඤා සමපදලොඤා යෙන කාමං පක්ඛමති. තං හි තස්ස ඛලං ඛකිනං දලං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුතිකං ඛකිනං ථුලො⁴ කලිඛරෙති. සමමානු ඛො සො උදසි වදමානො වදෙයා: නො හෙවං හන්තො. යෙහි සො හන්තො රඤ්ඤා නාගො ඊසාදන්තො උබ්බුලාචාභිජානො³ සඛාමාච්චරෙ දලොගි වරන්තෙගි ඛකිනෙගි ඛභො ඊසකඤ්ඤච කායං සන්තාමෙති: තාති ඛකිනාති සඤ්ඤිඤ්ඤා සමපදලොඤා යෙන කාමං පක්ඛමති. තං හි තස්ස අඛලං ඛකිනං දුබ්බලං ඛකිනං පුතිකං ඛකිනං අසාරකං ඛකිනන්ති.

1. ථුලො - මජ්ඣං, සා.
2. පරදත්තවුත්තා - මජ්ඣං.
- 3 { උරුලාචාභිජානො - මජ්ඣං.
- { උරුලාචාභිජානො - සා.
4. වාරන්තෙගි - සිඤ්ඤා.

උදයිය, යම්කෙසේ කැටකිරිල්ලක් කිඳිලිය බැඳුම් බැඳුණි එහි මැ වඩයට හෝ බන්ධනයට හෝ මරණයට හෝ පැමිණේ ද, උදයිය, යමෙක් ඒ කැටකිරිල්ල යම් කිඳිලිය බැඳුමෙකින් බඳනාලද්දී එහි දී මැ වඩයට හෝ බන්ධනයට හෝ මරණයට හෝ පැමිණේ ද, එයම ආට අබල බන්ධනයෙක් දුබල බන්ධනයෙක් පුතිබන්ධනයෙක් අසාර බන්ධනයෙක් වේ යයි. කියා නම්, උදයිය, හේ කියනුයේ සැබැවින් මැ කියා දැයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. වහන්ස, ඒ කැටකිරිල්ල යම් කිඳිලිය බැඳුමෙකින් බඳනාලද්දී එහි මැ වඩයට හෝ බන්ධනයට හෝ මරණයට හෝ පැමිණේ ද එය ආට බලවත් බන්ධනයෙක් දැඩි බන්ධනයෙක් සථීර බන්ධනයෙක් නො දිරු බන්ධනයෙක් ස්ථුලකලිඛිතරයෙක් වේ ද එහෙයිනි.

එසෙයින් මැ උදයිය, මේ ඇතැම් තුවච්ඡ පුරුෂයෝ 'මෙය හැරපියව'යි මා විසින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියයි : "මේ ඉතා මද දයකට කුමක් හෙයින් මේ මහණනු ඉතා වැයම් කෙරෙත් ද"යි. ඔහු එය නො ද හැරපියයි. මා කෙරෙහි ද නො සතුට පහළ කෙරෙත් හික්මෙනු කැමැති වූ යම් හික්සු කෙනෙක් වෙත් ද (ඔවුන් කෙරෙහි දු නො සතුට) පහළ කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුන්ට බලවත් බන්ධනයෙක් දැඩි බන්ධනයෙක් සථීර බන්ධනයෙක් නො දිරු බන්ධනයෙක් හෙල බැඳි මහාකලිඛිතරයෙක් වෙයි.

සවද උදයිය, මෙසේනෙහි කිසි කුලපුත්‍ර කෙනෙක් 'මෙය හැරපියව'යි මා විසින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියයි : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යමක්හු හේ ප්‍රභාණය වැරදනාසේක් ද, සුගතයන් වහන්සේ අපට යමක්හු හේ දුරලීම් වදනනසේක් ද මේ ඉතා අල්ප වූ මද පමණ වූ ප්‍රභාතව්‍යායාගේ (බුදුන් විසින් වදළුසුකු) කීමැ"යි ඔහු එ ද හැරපියයි. මා කෙරෙහි දු නො සතුට නො පහළ කෙරෙහි. හික්මෙනු කැමැති වූ (ශාරීපුත්‍රාදී) යම් හික්සු කෙනෙක් වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දු නො සතුට නො පහළ කෙරෙත්. ඔහු එය හැරපියා උත්සාහ රහිත වැ පතිතලොම ඇති වැ මෙරමා සුත් ප්‍රත්‍යයෙන් යැපෙවින් මාහසම වූ (බලාපොරොත්තු රහිත) සිකින් යුක්ත වැ වාසය කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුන්ට අබල බන්ධනයෙකි, දුබල බන්ධනයෙකි, පුතික (දිරු) බන්ධනයෙකි, අසාර බන්ධනයෙකි. උදයිය, යම්කෙසේ වියහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතිසම්පන්න වූ සඨිග්‍රාමාවචර වූ රජුගේ ඇත් තෙමේ දැඩි වරපට බැඳුමින් බඳනා ලද්දේ මඳක් මැ කය නමා ඒ බැඳුම් සිද බිඳ කැමැති සේ යේ ද උදයිය, යමෙක් මෙසේ කියා නම් : "වියහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතිසම්පන්න වූ සඨිග්‍රාමාවචර වූ රජුගේ ඒ ඇත් තෙමේ යම් දැඩි වරපට බැඳුමෙකින් බඳනාලද්දේ මඳක් මැ කය නමා ඒ බැඳුම් සිද බිඳ කැමැති සේ යෙයි. එය ඔහුට බලවත් බන්ධනයෙක, දැඩි බන්ධනයෙක, සථීර බන්ධනයෙක, අසුතික බන්ධනයෙක, ස්ථුලකලිඛිතරයෙකැ"යි කියා නම් උදයිය, කියන්නා වූ හේ සැබැවින් මැ කියා දැයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. වහන්ස, වියහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතිසම්පන්න වූ සඨිග්‍රාමාවචර වූ රජුගේ ඒ ඇත් තෙමේ යම් දැඩි වූ වරපට බැඳුමෙකින් බඳනා ලද්දේ මඳක් මැ කය නමා ඒ බැඳුම් සිද බිඳ කැමැති සේ යේ ද, එය උහුට අබල බන්ධනයෙක, දුබල බන්ධනයෙක, පුතික බන්ධනයෙක, අසාර බන්ධනයෙකි.

එවමෙව ඛො උදුසි ඉධෙකච්චි කුලපුත්තා ඉදං පජ්ඣථා'ති මයා චූච්චමානා නෙ එවමාහංසු : කිං පනිමස්ස අපමනතකස්ස ඔර්මනතකස්ස පහානබ්බස්ස යස්ස නො භගව්‍යා පහානමානා. යස්ස නො සුගතො පච්ඡික්ඛාණ්ණමානාති. නෙ තඤ්චෙව පජ්ඣනති. මිඛි ව න අපච්චියං උපට්ඨාපෙතති. යෙ ව භික්ඛු සිත්ඛානාමා නෙ තමාපහාන අපොඤ්ඤාසකා පහානඥොමා පරදචුත්තා¹ මීගභුතෙන චේතසා විහරන්ති. නෙතං නං උදුසි භොති අඛලං ඛකිනං දුබ්බලං ඛකිනං පුත්තිකං ඛකිනං අසාරකං ඛකිනං.

සෙය්‍යථාපි උදුසි පුරිසො දළීඤ්ඤා අස්සකො අනාලභිගො² තස්සස්ස එකං අසාරකං ඔලුග්ගච්චුග්ගං කාකාතිදුසිං න පරමරූපං. එකං බ්‍රොහිකං ඔලුග්ගච්චුග්ගං න පරමරූපා, එකස්සා කුමහිතං ඛඤ්ඤාසමචාපකං න පරමරූපං, එකා ජායිකා න පරමරූපා. සො අරුමගතං භික්ඛුං පසෙය්‍යා සුධොගනථපාදං මනුඤ්ඤං ගොජනං භුත්තාපිං සිත්ඛං ජායාත තිසිත්තං අධිවිතොත සුත්තං. තස්ස එවමස්ස : සුඛං වත භො සාමඤ්ඤං, ආරොග්ගං වත භො තමඤ්ඤං, සො වතස්සා³ යොහං කෙසමස්සුං ඕහාරෙතා කාසායාති වජ්ඣති අච්ඡාදෙතා අසාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේය්‍යනති. සො න සකකුණේය්‍ය එකං අසාරකං ඔලුග්ගච්චුග්ගං කාකාතිදුසිං න පරමරූපං පහාය, එකං බ්‍රොහිකං ඔලුග්ගච්චුග්ගං න පරමරූපං පහාය, එකස්සා කුමහිතං ඛඤ්ඤාසමචාපකං න පරමරූපං පහාය, එකං ජායිකං න පරමරූපං පහාය, කෙසමස්සුං ඕහාරෙතා කාසායාති වජ්ඣති අච්ඡාදෙතා අසාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේතුං.

ගො හු ඛො උදුසි එවං වදෙය්‍යා : යෙහි සො පුරිසො ඛකිනෙහි ඛඤ්ඤො න සකෙකාති, එකං අසාරකං ඔලුග්ග-ච්චුග්ගං-පෙ-එකං ජායිකං න පරමරූපං පහාය කෙසමස්සුං ඕහාරෙතා කාසායාති වජ්ඣති අච්ඡාදෙතා අසාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේතුං. තං හි තස්ස අඛලං ඛකිනං දුබ්බලං ඛකිනං පුත්තිකං ඛකිනං අසාරකං ඛකින'නති. සමමානු⁴ ඛො සො උදුසිච්චදමානො වදෙය්‍යාති. නො කෙතං භනෙත. යෙහි සො භනෙත පුරිසො ඛකිනෙහි ඛඤ්ඤො න සකෙකාති එකං අසාරකං ඔලුග්ගච්චුග්ගං කාකාතිදුසිං න පරමරූපං පහාය, එකං බ්‍රොහිකං ඔලුග්ගච්චුග්ගං න පරමරූපං පහාය, එකස්සා කුමහිතං ඛඤ්ඤාසමචාපකං න පරමරූපං පහාය, එකං ජායිකං න පරමරූපං පහාය කෙසමස්සුං ඕහාරෙතා කාසායාති වජ්ඣති අච්ඡාදෙතා අසාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේතුං. තං හි තස්ස ඛලං ඛකිනං දලහං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුත්තිකං ඛකිනං දුලො කලිඛිගරෙහි.

එවමෙව ඛො උදුසි ඉධෙකච්චි මොඤ්ඤාසකා ඉදං පජ්ඣථා'ති මයා චූච්චමානා නෙ එවමාහංසු : කිං පනිමස්ස අපමනතකස්ස ඔර්මනත-කස්ස. අධිසලුච්චිගෙවායං සමණො'ති. නෙ තඤ්චෙව නපපජ්ඣනති. මිඛි ව අපච්චියං උපට්ඨාපෙතති යෙ ව භික්ඛු සිත්ඛානාමා නෙසත්තං උදුසි භොති ඛලං ඛකිනං දලහං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුත්තිකං ඛකිනං දුලො කලිඛිගරෙහි.

1. පරදත්තචුත්තා - මජ්ඣං. 2. අනාලභිගො - සා
3. වතස්ස - පසු. 4. සමමානුඛො - සුඛි.

ඊසෙයින් මැ උදයිය, මෙසේනෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෝ 'මෙය දුරු කරව'යි මාවිසින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු 'භාගාවතුන් වහන්සේ අපට යමක් පිළිබඳ ප්‍රභාණය වදාරණයේක් ද, සුගතයන් වහන්සේ අපට යමක්හු හේ දුර්ලබ වදාරණයේක් ද, කුමක් හෙයින් මේ අල්පමාත්‍ර වූ මිද පමණ වූ ප්‍රභාණව්‍යය හේතු කොට ගෙන වදාරණයේක් ද'යි. ඔහු ඊ ද දුරු කෙරෙහි, මා කෙරෙහි දු නො සතුට නො පහළ කෙරෙහි, හික්මෙනු කැමැති වූ යම් හික්කු කෙනෙක් වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දු නො සතුට හෝ පහළ කෙරෙත්. ඔහු එය භැරපියා උත්සාහ රහිත වූ පතිකලොම ඇති වූ පරා අයත් පැවැතුම් ඇති වූ මාගසදාග (බලාපොරොත්තු රහිත) සිහින් සුක්ක වූ වාගය කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුන්ට අබල බන්ධනයෙක, දුබල බන්ධනයෙක, පුකිකබන්ධනයෙක, අසාරබන්ධනයෙක.

යමෙක් උදයිය ය, තමා සතු කිසිවක් නැති අර්ථය නො වූ දිළිඳු පුරුෂයෙක් වේ ද, ඔහට හිලිහුණු ගොනැස් ඇති කවුඩන් පිසියේ හැසිරිය හැකි උත්තමස්ථිරුප නො වූ එක් ගෙයෙක් වන්නේ යැ. උස්පහක් වූ (වැල් ඇති) නො මනා වූ හුණුදුඹුඹුවා හැඳෙක් වන්නේ යැ. එක් සැලෙකැ නො මනා වූ (හවු අදි ධාතා හා ලබු අදි) බිඳුට වෙයි. නො මනාරු ඇති එක් දුබි බිරිඳක් වන්නී යැ. ගෙතෙම ආරාමයෙහි පුත් වොනොවට දෙවූ අත්පා ඇති මනා බොඳුන් වැළැඳු සිහිල් පෙවෙනැ පුත් ධාතාභාවනායෙහි යෙදුණු මහණක්හු දක්නේ යැ. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : "භවත, ඉමණභාවය එකාත්තයෙන් සැපයෙක භවත, ඉමණභාවය ඒකාත්තයෙන් ආරොග්‍යයෙකි. යම් බඳු වූ මම් ගිහිගෙත් නික්මැ කෙහෙරදුටු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ සස්නෙහි පැවිදි වීම නම් එකාත්තයෙන් පුරුෂ-යෙක් නම් වන්නේ යයි. හේ හිලිහුණු ගොනැස් ඇති කවුඩන් පිසියේ හැසිරිය හැකි උත්තමස්ථිරුප නො වූ එක් කුඩා ගෙය භැරපියා, උස්පහක් වූ (වැල් ඇති) නො මනා වූ හුණුදුඹුඹුවා එක් හැඳ භැරපියා, එක් සැලෙකැ දු (හවු, ලබුබිඳුටු අ) ධාතාසම්මාවසකය භැරපියා පිළිකුල් කටසුකු එක් බිරිඳ භැරපියා ගිහිගෙත් නික්ම කෙහෙරදුටු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ පැවිදි වන්නට නො හැකි වන්නේ යැ.

උදයිය, යමෙක් මෙසේ කියා ද : "ඒ පුරුෂ තෙම යම් බන්ධනයෙකින් බැඳු හේ ගිලිහුණු ගොනැස් ඇති එක් කුඩා ගෙය . . . පිළිකුල් කටසුකු වූ එක් බිරිඳ භැරපියා ගිහිගෙත් නික්මැ කෙහෙරදුටු බහා කහවත් හැඳ පැවිදිවන්නට නො හැක්කේ" යයි කියා නම් එය ඔහට අබල බන්ධනයෙක, දුබල බන්ධනයෙක, පුකික බන්ධනයෙක, අසාර වූ බන්ධනයෙකැ"යි. උදයිය, කියන්නා වූ ගෙතෙම සැමැවක් මැ කියන්නේ ද?යි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. වහන්ස, යම් බන්ධනයෙකින් බැඳුණු ඒ පුරුෂ තෙමේ ගිලිහුණු ගොනැස් ඇති කවුඩන් පිසියේ පිරිසිය හැකි නො මනා වූ එක් කුඩා ගෙපැල භැරපියා, උස්මීටි වූ නො මනා වූ එක් හුණුදුඹු හැඳ භැරපියා, එක් සැලෙකැ දු නො අග්‍යා (හවු, ලබුබිඳු අ) ධාතාසම්මාවස භැරපියා, පිළිකුල් කටසුකු වූ එක් බිරිඳ භැරපියා ගිහිගෙත් නික්මැ කෙහෙරදුටු බහා කසටවත් හැඳ පෙරෙවැ සස්නෙහි පැවිදි වන්නට නො පොහොසත් වන්නේ යැ. එය ඔහට බලවත් බන්ධනයෙක, දුබි බන්ධනයෙක, සරීර බන්ධනයෙක, නො දිරු බන්ධනයෙක, ගෙලෙ බැදි මහදුකුබෙකි.

උදයිය, ඊසෙයින් මැ මෙලොවැ ඇතැම් කුච්ඡපුරුෂයෝ මා විසින් 'මෙය භැරපියව'යි කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියති : මේ අල්පමාත්‍ර වූ මිදපමණ වූ කරුණක් හේතු කොට කුමක් කියයුතු ද? මේ මහණහු අධික වූ වෑමේ කෙරෙත්" යයි. ඔහු ඒ අල්ප-මාත්‍රය ද නොභැරපියති, මා කෙරෙහි දු නො සතුට පහළ කෙරෙහි. හික්මෙනු කැමැති වූ යම් හික්කු කෙනෙක් වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි දු නො සතුට පහළ කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුන්ට බලවත් බන්ධනයෙක, දුබි බන්ධනයෙක, සරීර බන්ධනයෙක, අපුකික බන්ධනයෙක, ගෙලෙ බැදි මහා කලිච්ඡරයෙකි.

සෙය්‍යථාපි උදුසි ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අබේධා මහභූතො මහාභොගො, නෙකානං තිකඛගණානං වයො නෙකානං ධඤ්ඤගණානං වයො නෙකානං ඛේතතගණානං වයො නෙකානං චජ්ඣගණානං වායො නෙකානං ගරියාගණානං වයො නෙකානං දුසගණානං වයො නෙකානං දුසිගණානං වයො, සො ආරාමිකතං භික්ඛුං පසෙය්‍යස සුඛොක්ඛන්දපාදං මනුඤ්ඤං භොජනං භුත්තාපිං සිතාය ඡායාය තිසිත්තං අධිවිනෙක යුත්තං, නස්ස ඵචමස්සා: සුඛං චත භො සාමඤ්ඤං, ආරොග්‍යං චත භො සාමඤ්ඤං, සො චතස්සං යොගං කෙසමස්සුං ඕභාරෙත්ථා කාසායාති වන්ථාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේය්‍ය'න්ති. සො සකකුණෙය්‍ය නෙකාති තිකඛගණාති පහාය, නෙකාති ධඤ්ඤගණාති පහාය, නෙකාති ඛේතතගණාති පහාය, නෙකාති චජ්ඣගණාති පහාය, නෙකාති ගරියාගණාති පහාය, නෙකාති දුසගණාති පහාය, නෙකාති දුසි-ගණාති පහාය කෙසමස්සුං ඕභාරෙත්ථා කාසායාති වන්ථාති අච්ඡා-දෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේතුං.

යො හු ඛො උදුසි ඵචං වදෙය්‍ය: යෙහි සො ගහපති වා ගහපති-පුත්තො වා ඛක්ඛනෙහි ඛඤ්ඤො සකෙකාති-පෙ-නෙකාති දුසිගණාති පහාය කෙසමස්සුං ඕභාරෙත්ථා කාසායාති වන්ථාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේතුං තං හි තස්ස බලවං ඛක්ඛනං දළහං ඛක්ඛනං පිරං ඛක්ඛනං අපුඤ්ඤං ඛක්ඛනං පුලො කලිඛිතරෙහි. සම්මා හුඤ්ඤො භො උදුසි වදමානෙ වදෙය්‍ය'ති. නො හෙතං ගනෙත. යෙහි සො ගනෙත ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා ඛක්ඛනෙහි ඛඤ්ඤො සකෙකාති නෙකාති තිකඛගණාති පහාය, නෙකාති ධඤ්ඤගණාති පහාය, නෙකාති ඛේතතගණාති පහාය, නෙකාති චජ්ඣගණාති පහාය, නෙකාති ගරියාගණාති පහාය, නෙකාති දුසගණාති පහාය, නෙකාති දුසිගණාති පහාය කෙසමස්සුං ඕභාරෙත්ථා කාසායාති වන්ථාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේතුං. තංහි තස්ස අබලං ඛක්ඛනං දුබ්බලං ඛක්ඛනං පුඤ්ඤං ඛක්ඛනං අසාරකං ඛක්ඛනන්ති. ඵචමෙව ඛො උදුසි ඉධෙකචේව කුලපුත්තා, ඉදං පජ්ඣථාති මයා චූච්චමානා තෙ ඵචමාගාසු: 'කීං පතිමස්ස අප්පමත්තකස්ස ඔර-මත්තකස්ස පහානබ්බස්ස යස්ස නො හගචා පහානමාහ. යස්ස නො සුගතො පටිතිස්සග්ගමාගා'ති තෙ තඤ්ඤෙව පජ්ඣන්ති. මිසි ච න අප්පමච්චයං උපට්ඨාපෙනති. යෙ ච භික්ඛූ සිත්ඛාකාමා තෙ තං පහාය අප්පොය්‍යකකා පත්තලොමා පරදවුත්තා මිගභුතෙව චේතසා විහරන්ති. තෙසං තං උදුසි භොති අබලං ඛක්ඛනං දුබ්බලං ඛක්ඛනං පුඤ්ඤං ඛක්ඛනං අසාරකං ඛක්ඛනං.

වත්තාරො මේ උදුසි පුග්ගලා සනෙතා සංවජ්ජමානා ලොකස්මිං, කතමේ වත්තාරො: ඉබුදුසි ඵකචේව: පුග්ගලො උපට්ඨපහානාය පටි-පනෙතා භොති උපට්ඨපටිතිස්සග්ගාය. තමෙතං උපට්ඨපහානාය පටිපත්තං උපට්ඨපටිතිස්සග්ගාය උපට්ඨපටිසඤ්ඤාත්තා සරසභික්ඛපා සමුදවුරන්ති. සො තෙ අධිවාසෙහි, නප්පජ්ඣති, න විනොදෙහි, න බ්‍යාන්තිකරොති. න අනගාමිං ගමෙති. ඉමං ඛො අගං උදුසි පුග්ගලං සඤ්ඤාත්තො'ති වදමි නො විසඤ්ඤාත්තො. තං කිස්ස හෙතු: ඉඤ්ඤෙවේමත්තතා හි මේ උදුසි ඉමිස්මිං පුග්ගලෙ විදිතා.

1. සම්මනනු - සිඉ.

යම්ගේ උදයීය, ධනායෙන් ආර්ය වූ මහද්ධන ඇති මහත් උපහේංගපරිහේංග ඇති නොයෙක් සියගණන් ස්වණීනිෂ්ඨ ඇති නොයෙක් සියගණන් ධනාගඤ්චරාශී ඇති නොයෙක් සියගණන් කෙත් සමූහ ඇති නොයෙක් සියගණන් වතුසමූහ ඇති නොයෙක් සියගණන් භායාසමූහ ඇති නොයෙක් සියගණන් දසසමූහයා ඇති නොයෙක් සියගණන් දසිසමූහයා ඇති ගභපතියෙක් හෝ ගභපතිපුත්‍රයෙක් හෝ වෙයි. හේ අරමිහි හුන් මොනොවට දෙවි අත්පා ඇති මනහර බොදුන් වැළැදු සිහිල් පෙවණෑ හුන් ධානා භාවනායෙහි යෙදුණු මහණක්හු දක්නේ යැ. එකල්හි ඔහට මෙයික වෙයි. "හව්‍ය ඵකත්තොත් ශ්‍රමණභාවය සුවයෙක. හව්‍ය, ඵකත්තොත් ශ්‍රමණ භාවය ආරෝග්‍යයෙකි. මම කෙතෙ දළිඳවුට බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්තෙහි පැවිදි වෙම නම් මැනැවැ"යි. හේ නොයෙක් සියගණන් ස්වණීනිෂ්ඨරාශීන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් ධනාගඤ්චරාශීන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් කෙත් සමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් වතු සමූහයන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් භායාසමූහයන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් දසගණයා හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් දසිගණයා හැරපියා, කෙතෙ දළිඳවුට බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්තෙහි පැවිදි වත්තට හැකි වන්නේ යැ.

උදයීය, යමෙක් මෙසේ කියා නම් : "ඒ ගැහැවි හෝ ගැහැවිපුත් හෝ යම් බන්ධනායෙකින් බැඳුණේ . . . නොයෙක් සියගණන් දසිගණයා හැරපියා කෙත් රවුරු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ භායනායෙහි පැවිදි වත්තට හැකි වෙ ද, එය ඕහට බලවත් බන්ධනායෙක, දාඨබන්ධනායෙක, ස්ථිරබන්ධනායෙක, අපුත්තිකබන්ධනායෙක, (කෙල බැඳි) ස්ඵල වූ කල්චිගරයෙකැ"යි කියා නම්, මෙසේ හෙතෙම සැබවක් මැ කියා දැයි. වහන්ස, කෙල නො වෙ මැ යැ. වහන්ස, යම් බන්ධනායෙකින් බැඳුණු ඒ ගැහැවි හෝ ගැහැවිපිත් හෝ නොයෙක් සියගණන් ස්වණීනිෂ්ඨරාශීන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් ධනාගඤ්චරාශීන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් කෙත් සමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් වතු සමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් භායාසමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් දසගණයා හැරපියා නොයෙක් සියගණන් දසිගණයා හැරපියා කෙතෙ රවුරු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්තෙහි පැවිදි වත්තට පොහොසත් වෙ ද, එය ඕහට අබල බන්ධනායෙක, දුබල බන්ධනායෙක, පුත්තික බන්ධනායෙක, අසාර බන්ධනායෙකැ"යි . එකෙයින් මැ උදයීය, මෙහි කිසි කුලපුත්‍ර කෙතෙක් "මෙය හැරපියව"යි මා විසින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියයි : "භාග්‍යා-වතුන් වහන්සේ අපට යමක් පිළිබඳ ප්‍රභාණය වදාරණසේක් ද සුභතයන් වහන්සේ අපට යමක් පිළිබඳ දුරලීම වදාරණසේක් ද, මේ අල්පමාත්‍ර වූ පරිත්තමාත්‍ර වූ ප්‍රභාතව්‍යයට වදළඝුකු කිමැ"යි. ඔහු එ ද හැරපියයි. මා කෙරෙහි දුනො සතුට නො පහළ කෙරෙකි. හික්මෙනු කැමැති යම් හික්කු කෙතෙක් වෙත් නම් ඔවුන් කෙරෙහි දුනො සතුට නො පහළ කෙරෙත්. ඔහු එය හැරපියා උත්සාහ රහිත වැ පතිතලොම ඇති වැ මෙරමා හුන් ප්‍රකාශයන් යැපෙමින් මාගසම් වූ (බලාපොරොත්තු රහිත) සිකින් යුක්ත වැ වාසය කෙරෙත්. උදයීය, එය ඔවුහට අබල බන්ධනායෙක, දුබල බන්ධනායෙක, පුත්තික (දිරු) බන්ධනායෙක, අසාර බන්ධනායෙකැ"යි.

උදයීය, මෙලොවැ විදාමාන වූ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්. කවර සතර දෙනෙකැ යත් : උදයීය, මෙලොවැ එක් පුද්ගලයෙක් (ස්කන්ධාදි) උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරුලීම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරුලීම පිණිස පිළිපත් මොහු උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ (උපධි අනුව දිවෙන) (හී බඳු) විතර්කයෝ මැඩලති. හේ ඔවුන් ඉවසයි, නො හරීයි, දුරු නො කෙරෙයි, විගතාත්ත නො කෙරෙයි, අනාභවයට නො පවුණුවයි, උදයීය, මම මේ පුද්ගලයා 'ක්ලෙශසංයුක්ත' යයි කියමි. 'විසංයුක්ත' යයි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයකින් උදයීය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රියනානාත්වය අත්තාලද ද එහෙයිති.

ඉධ පනුදයි එකවේවා, පුග්ගලො උපධිපභානාය පටිපනො; හොති උපධිපටිතික්ඛණාය. තමේනං උපධි පභානාය පටිපනං උපධිපටිතික්ඛණාය, උපධිපටිසංඤ්ඤානා; සරසඛකපා; සමුදවරනති. සො තෙ නාඛිවාසෙති, පඡහති, විතොදෙති, ඛ්‍යන්තිකරොති, අනභාමං ගමේති. ඉමම්චි ඛො අහං උදයි පුග්ගලං සංඤ්ඤානොති වදුමි තො විසංඤ්ඤානො. තං කිස්ස හෙතු: ඉන්ද්‍රියවේමත්තතා; හි මෙ උදයි ඉමස්මිං පුග්ගලෙ විදිතා.

ඉධ පනුදයි එකවේවා, පුග්ගලො උපධිපභානාය පටිපනො; හොති උපධිපටිතික්ඛණාය. තමේනං උපධිපභානාය පටිපනං උපධිපටිතික්ඛණාය කදුච්ඡි කරහචි සතිසමොසා; උපධිපටිසංඤ්ඤානා; සරසඛකපා; සමුදවරනති. දඤ්ඤො උදයි සතුපා;දො. අථ ඛො නං ඛිප්පමේච පඡහති, විතොදෙති, ඛ්‍යන්තිකරොති, අනභාමං ගමේති. සෙත්ථාපි උදයි පුරිතො දිවහසන්තතෙත අතොකචොසෙ දොචොතිඤ්චි වා උදකච්ඡිසිනාති නිපාතෙත්ථා. දඤ්ඤො උදයි උදකච්ඡිසිනානං නිපාතො. අථ ඛො නං ඛිප්පමේච පටිසඛයං පටිපාදනං ගවේඡත්ථා. එවමේච ඛො උදයි ඉධෙකවේවා පුග්ගලො උපධිපභානාය පටිපනො; හොති උපධිපටිතික්ඛණාය. තමේනං උපධිපභානාය පටිපනං උපධිපටිතික්ඛණාය, කදුච්ඡි කරහචි සතිසමොසා; උපධිපටිසංඤ්ඤානා; සරසඛකපා; සමුදවරනති. දඤ්ඤො උදයි සතුපා;දො. අථ ඛො නං ඛිප්පමේච පඡහති, විතොදෙති, ඛ්‍යන්තිකරොති, අනභාමං ගමේති. ඉමම්චි ඛො අහං උදයි පුග්ගලං සංඤ්ඤානොති වදුමි තො විසංඤ්ඤානො, තං කිස්ස හෙතු: ඉන්ද්‍රියවේමත්තතා; හි මෙ උදයි ඉමස්මිං පුග්ගලෙ විදිතා.

ඉධ පනුදයි එකවේවා, පුග්ගලො ‘උපධි දුක්ඛස්ස මුල’නති ඉති විදිතො; නිරුපධි හොති උපධිසඛිධෙව විමුතො. ඉමං ඛො අහං උදයි පුග්ගලං විසංඤ්ඤානොති වදුමි තො සංඤ්ඤාතො. තං කිස්ස හෙතු: ඉන්ද්‍රියවේමත්තතා; හි මෙ උදයි ඉමස්මිං පුග්ගලෙ විදිතා.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ උදයි කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ච: වකඛුච්චිඤ්ඤායා; රූපා ඉරිඨා; කතතා; මනාපා; පිටරූපා; කාමුපසංහිතා; රඡනියා.¹ සොති-ච්ඤ්ඤායා; සද්ද-පෙ-භානච්ඤ්ඤායා; ගනිා-පෙ-ඡ්චාච්ඤ්ඤායා; රසා-පෙ-කායච්ඤ්ඤායා; ඓඨාඛිඛො ඉරිඨා; කතතා; මනාපා; පිටරූපා; කාමුපසංහිතා; රඡනියා. ඉමෙ ඛො උදයි පඤ්ච කාමගුණා. යං ඛො උදයි ඉමෙ පඤ්චකාමගුණෙ පටිච්ච උපපඡ්ඡති සුඛං සොමනස්සං, ඉදං චුච්චති කාමසුඛං මිලහසුඛං පුච්ඡන්තසුඛං අතරිසසුඛං න සෙමි-තඛිඛං.² න භාවෙතඛිඛං න ඛචුලීකාතඛිඛං. ගාහිතඛිඛං එතස්ස සුඛස්සාති වදුමි.

ඉච්ඡුදයි භික්ඛු විවිධෙව කාමෙහි විවිධව අකුසලෙහි ඛමේමහි සචිතකකං සමිචාරං විවේකඡං පිනිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසම්පඡ්ඡ විහරති. විතකකමිචාරානං මුපසමා අඡ්ඛිතනං සම්පසාදනං වේතසො එකොදිභාවං අචිතකකං අමිචාරං සමාහිඡං පිනිසුඛං දුඨියං ක්ඛානං -පෙ- තඨියං ක්ඛානං -පෙ- චතුඨං ක්ඛානං උපසම්පඡ්ඡ විහරති. ඉදං චුච්චති තොකඛිඛසුඛං පමිචේකසුඛං උපසම්පුඛං සමොඛිසුඛං අංගෙවි තඛිඛං භාවේතඛිඛං ඛචුලීකාතඛිඛං. න භාහිතඛිඛං එතස්ස සුඛස්සාති වදුමි.

1. රඡනියා - සිමු. 2. අංගෙවිතඛිඛං - PTS.

තවද උදයිය, මෙලොවැ එක් පුද්ගලයෙක් උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිම පිණිස පිළිපත් මොහු උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ ඉරසංකල්ප(විතර්ක) යෝ මැඩලැබී. හේ ඒ විතර්කයන් නො ඉවසයි, හැරපියයි, දුරු කෙරෙයි, විගතාන්ත කෙරෙයි, අනුඥාවයට පමුණුවයි. උදයිය, මම මේ පුද්ගල ද 'සංයුක්ත' යයි කියමි. 'විසංයුක්ත' යයි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයෙකින් උදයිය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රිය භානාත්වය දන්තාලද ද, එහෙයිනි.

තවද උදයිය, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිම පිණිස පිළිපත් මොහු කිසි කලෙකැ ස්මෘති විප්‍රවාසයෙන් උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ ඉරසංකල්පයෝ මැඩලැබී, උදයිය, ස්මෘතිහුගේ උපැත්ම ලස් වෙයි. එතෙකුදුවත් එය සුහුව මැ හැරපියයි, දුරු කෙරෙයි, විගතාන්ත කෙරෙයි, අනු ඥාවයට පමුණුවයි. යම්කේ උදයිය, දවස වුළුල්ලෙහි මොනොවට තවනලද යකඛලෙක්හි දියබිඳු දෙකක් හෝ තුනක් හෝ හෙළා නම් උදයිය, දියබිඳු හෙළීම ලස් වෙයි, එතෙකුදුවත් එය සුහුව මැ ක්ෂයට විනාශයට යන්නේ ද, එතෙකින් මැ උදයිය, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිම පිණිස පිළිපත් මොහු කිසි කලෙකැ ස්මෘති විප්‍රවාසයෙන් උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ ඉරසංකල්පයෝ මැඩලැබී. උදයිය ස්මෘතිහුගේ උපැත්ම ලස් වෙයි, එතෙකුදුවත් එය සුහුව මැ හැරපියයි දුරු කෙරෙයි, විගතාන්ත කෙරෙයි, අනුඥාවයට පමුණුවයි. උදයිය, මම මේ පුද්ගල ද 'සංයුක්ත' යයි කියමි. 'විසංයුක්ත' යයි නො කියමි, ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයෙකින් උදයිය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රියභානාත්වය දන්තාලද ද එහෙයිනි.

උදයිය, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ස්කන්ධොපධිය දුකට මුලැ'යි මෙසේ දන උපධිසභිබය සභිබාන නිර්වාණයෙහි ආලම්බන හෙයින් මිදුණේ උපධි රහිත වූයේ වෙයි. උදයිය, මේ පුද්ගලයා විසංයුක්ත යැ යි මම කියමි. සංයුක්ත යැ'යි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයකින් උදයිය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රිය-භානාත්වය දන්තාලද ද එහෙයිනි. උදයිය, මේ සතර පුඤ්ඤ ලොවැ ඇත්තාහු විදාමන වෙත්.

උදයිය, මේ කාමභුණයෝ පස් දෙනෙකි : කවර පස් දෙනෙක යත් : ඇසින් දකසුතු වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාවධන්තා වූ ප්‍රියස්වභාවය ඇති කාමනිශ්ශ්‍රිත වූ රාගොත්පත්තියට කරුණු වූ රූපයෝ යැ කනින් දකසුතු වූ ශබ්දයෝ යැ . . . නැහැයෙන් දකසුතු වූ ගන්ධයෝ යැ . . . දිවින් දකසුතු වූ රසයෝ යැ . . . කයින් දකසුතු වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාවධන්තා වූ ප්‍රියස්වභාවය ඇති කාමනිශ්ශ්‍රිත වූ රාගොත්පත්තියට කරුණු වූ ස්ප්‍රේච්චායෝ යි. උදයිය, මොහු පස්කම්භුණයෝ යි. උදයිය, මේ පස්කම්භුණයන් පිණිස යම් සුවයෙක් සොම්-නසෙක් උපදීද මේ කාමසුඛ යැ අමෙධා (අපවිත්‍ර) සුඛ යැ පාරච්ඡත සුඛයැ අනායාසුඛ යැ යි කියනු ලැබෙයි. නො සෙවියයුතු යැ, නො වැඩියයුතු යැ, සුනසුනා නො වැඩියයුතු යැ, කෙල සුඛයට බියවියයුතු යැ යි කියමි.

උදයිය, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුසල්ලමෙන් වෙන් වැ මැ විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රචමධානායට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. විතර්කවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විත්තයාගේ එකඟව ඇති විතර්ක රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විභීයධානායට . . . තෘභීයධානායට . . . චතුර්චධානායට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මේ නොපෙත්‍රමාසුඛ යැ, ප්‍රවිචේකසුඛ යැ, ව්‍යුපගමසුඛ යැ, සම්මොධසුඛ යැ යි කියනු ලැබෙයි. සෙවන කටයුතු යැ, භාවනා කටයුතු යැ, ඛහුල කටයුතු යැ, කෙල සුඛයට බිය නො වියයුතු යයි කියමි.

ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු විවිචේචචි කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ජානං විහරති. ඉදං ඛො අහං උදාසි ඉඤ්ඤානසම්මං වදාමි. කිඤ්ච තත්ථ ඉඤ්ඤානසම්මං: යදෙච තත්ථ විතක්ඛාවිචාරා අතිරුඤ්ඤාං හොනති, ඉදං තත්ථ ඉඤ්ඤානසම්මං.

ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු විතක්ඛාවිචාරානං චූපසම්මං -පෙ-දුතියං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ජානං විහරති. ඉදං ඛො අහං උදාසි ඉඤ්ඤානසම්මං වදාමි. කිඤ්ච තත්ථ ඉඤ්ඤානසම්මං: යදෙච තත්ථ පිතිසුඛං අතිරුඤ්ඤාං හොනති, ඉදං තත්ථ ඉඤ්ඤානසම්මං.

ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු පිතිසංච විචාරාහං -පෙ- තතියං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ජානං විහරති, ඉදං ඛො අහං උදාසි ඉඤ්ඤානසම්මං වදාමි. කිඤ්ච තත්ථ ඉඤ්ඤානසම්මං: යදෙච තත්ථ උපෙක්ඛාසුඛං අතිරුඤ්ඤාං හොනති. ඉදං තත්ථ ඉඤ්ඤානසම්මං.

ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුත්ථං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ජානං විහරති. ඉදං ඛො අහං උදාසි අභිඤ්ඤානසම්මං වදාමි.

ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු විවිචේචචි කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ජානං විහරති. ඉදං ඛො අහං උදාසි අනලනති වදාමි, පජ්ඣපට්ඨානි වදාමි, සමතික්ඛාමථානි වදාමි. කො ච තස්ස සමතික්ඛාමො: ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු විතක්ඛාවිචාරානං චූපසම්මං -පෙ- දුතියං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ජානං විහරති. අයං තස්ස සමතික්ඛාමො. ඉදං ඛො අහං උදාසි අනලනති වදාමි, පජ්ඣපට්ඨානි වදාමි, සමතික්ඛාමථානි වදාමි. කො ච තස්ස සමතික්ඛාමො: ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු පිතිසංච විචාරාහං -පෙ- තතියං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ජානං විහරති. අයං තස්ස සමතික්ඛාමො. ඉදං ඛො අහං උදාසි අනලනති වදාමි. පජ්ඣපට්ඨානි වදාමි, සමතික්ඛාමථානි වදාමි. කො ච තස්ස සමතික්ඛාමො: ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුත්ථං කුඤ්ඤං උපසම්පජ්ජානං විහරති. අයං තස්ස සමතික්ඛාමො. ඉදං ඛො අහං උදාසි අනලනති වදාමි, පජ්ඣපට්ඨානි වදාමි, සමතික්ඛාමථානි වදාමි. කො ච තස්ස සමතික්ඛාමො: ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්ඛාමං, පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථඛාමං, නානභවසඤ්ඤානං අමනසිකාරං අනන්තො ආකාශොති ආකාශානඤ්ඤානං යනං උපසම්පජ්ජානං විහරති. අයං තස්ස සමතික්ඛාමො. ඉදං ඛො අහං උදාසි අනලනති වදාමි, පජ්ඣපට්ඨානි වදාමි, සමතික්ඛාමථානි වදාමි. කො ච තස්ස සමතික්ඛාමො: ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු සබ්බසො ආකාශානඤ්ඤානං සමතික්ඛාමං අනන්තං විඤ්ඤාණන්තති විඤ්ඤාණඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජානං විහරති, අයං තස්ස සමතික්ඛාමො, ඉදං ඛො අහං උදාසි අනලනති වදාමි, පජ්ඣපට්ඨානි වදාමි, සමතික්ඛාමථානි වදාමි. කො ච තස්ස සමතික්ඛාමො: ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු සබ්බසො ආකාශානඤ්ඤානං සමතික්ඛාමං නච්චි කිඤ්චති ආකිඤ්චඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජානං විහරති. අයං තස්ස සමතික්ඛාමො. ඉදං ඛො අහං උදාසි අනලනති වදාමි, පජ්ඣපට්ඨානි වදාමි, සමතික්ඛාමථානි වදාමි. කො ච තස්ස සමතික්ඛාමො: ඉච්ඡිදාසි හික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤානං සමතික්ඛාමං නෙවසඤ්ඤානං සඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජානං විහරති. අයං තස්ස සමතික්ඛාමො, ඉදං ඛො අහං උදාසි

උදයීය, මෙ සස්තොති මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ... ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. උදයීය, 'මේ ඉඤ්චිත යෑ'යි මම කියමි. එහි ඉඤ්චිතය (කම්පනය) කිමෙක යත් : එහි යම් මෑ විකර්කවිචාර කෙතෙක් නිරුද්ධ නො වූවාහු වෙත් ද, මේ එහි ඉඤ්චිතය වෙයි.

උදයීය, මෙ සස්තොති මහණ විකර්කවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන්... ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. උදයීය, මෙ ද මම 'ඉඤ්චිත යෑ'යි කියමි. එහි 'ඉඤ්චිත' නම් කිමෙක යත් : එහි යම් මෑ ප්‍රීතිසුඛයෙක් නිරුද්ධ නො වූයේ වෙ ද, මේ එහි 'ඉඤ්චිත' වෙයි.

උදයීය, මෙ සස්තොති මහණ ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන්... තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි, උදයීය, මෙ ද මම 'ඉඤ්චිත' යයි කියමි. එහි ඉඤ්චිත නම් කිමෙක යත් : එහි යම් මෑ උපෙක්ෂාසුඛයෙක් නිරුද්ධ නො වූයේ වෙ ද මේ එහි 'ඉඤ්චිත' වෙයි.

උදයීය, මෙ සස්තොති මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්... චතුර්ථධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. උදයීය, 'මේ 'අතිඤ්චිත'යයි මම කියමි.

උදයීය, මෙසස්තොති මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ... ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. උදයීය, මම මේ නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ'යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තොති මහණ විකර්ක විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන්... ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. මෙ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයීය මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තොති ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන්... තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තොති මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්... චතුර්ථධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තොති මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥවත් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥවත් නැයීමෙන් නානාත්වසංඥවත් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් 'ආකාශය අනන්ත යෑ'යි ආකාසානඤ්චායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තොති මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය ඉක්ම 'විඤ්ජනය අනන්ත යෑ'යි විඤ්ජාණඤ්චායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ'යි කියමි හැරපියව යි කියමි, ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයීය, මෙසස්තොති මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය ඉක්ම 'විඤ්ජනය අනන්ත යෑ'යි විඤ්ජාණඤ්චායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම ආලය නො කටයුත්තකැ'යි කියමි, 'හැරපියව'යි කියමි, 'ඉක්මව'යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙයත් : උදයීය, මෙසස්තොති මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්චඤ්ජායතනය ඉක්ම නොවසඤ්ජානසඤ්ජායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයීය, මෙ ද මම 'නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ'යි කියමි, හැරපියව'යි කියමි,

අනලහති වදුමි, පජ්ඣථාති වදුමි, සමතිකකමථාති වදුමි. නො ච තස්ස සමතිකකමො: ඉධුදුසි භික්ඛු සබ්බසො නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤාසනනං සමතිකකමම සඤ්ඤාවෙදුසිතතිරොධං උපසමිපජ්ජි විහරති, අහං තස්ස සමතිකකමො. ඉති ඛො අහං උදුසි නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤාසනනසපි පහානං වදුමි. පස්සයි නො කිං උදුසි තං සංයොජ්ඣං අනුං වා චුලං වා, සස්සාහං නො පහානං වදුමිති. නො හෙනං භනෙතති.

ඉදුමවොච භගවා. අනතමනො ආයසමො උදුසි භගවනො භාසිතං අභිනඤ්ඤිති.

ලුමුකීකොපම සුභානං ජමධං.

ඉක්මවයි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයිය, මෙසස්තෙහි මහණ සඵලකාර-
යෙන් නොවසඤ්ඤානසඤ්ඤානනය ඉක්ම සංඥවෙදයිතනිරෝධය උපදවා වෙසෙයි.
මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. මෙසෙයින් උදයිය, මම නොවසඤ්ඤානසඤ්ඤානනයෙන්
ද ප්‍රහාණය කියමි. මෙසෙයින් උදයිය, මම නොවසඤ්ඤානසඤ්ඤානනයෙන් ද ප්‍රහාණය
කියමි. උදයිය, මම යම් සංයෝජනයක්හු ගේ ප්‍රහාණය නො කියමි නම් අඤ්ඤානු වූ හෝ
ස්වල්ල වූ හෝ ඒ සංයෝජනයක් තෙපි දක්නවු ද'යි. වහන්ස, තෙලෙ නැත් මැ යි.

වුද්ධ මෙය වදළන. සතුටුයිත් ඉති ආශ්‍රමමත් උදයි තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේ
ගේ භාමිතයව සතුටු වූහ යි.

සවැනි ලඞ්ඤානිකායම සුත්ත යි.

2. 2. 7

වාතුම සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'වාතුමා' නම් ගමහි වූ ඇඹුර වෙනෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි සැරියුත්මුගලන් දෙතෙරණුවන් ප්‍රමුඛ පන්ධියක් පමණ (නව පැවිදි) මහණහු වාතුමාවට භාග්‍යවතුන් දක්නා පිණිස පැමිණියාහු වෙති. ඒ අමුතු මහණහු ද නේවාසික භික්ෂූන් හා සමග පිළිසඳරකරා කරන්තාහු සෙනසුන් පනවන්තාහු පායිවුරු සභවන්තාහු උස්භඩ මහභඩ ඇති වූහ. එකල්හි බුදුහු ආනන්දය, මසුන් වොලොගැන්මෙහි කෙටුළන් සෙයින් තෙලෙ කවුරු උස්භඩ මහභඩ ඇත්තාහු ද'යි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ඇමැතුහ.

වහන්ස, තෙල සැරියුත්මුගලන් ප්‍රමුඛ පන්ධියක් පමණ මහණහු භාග්‍යවතුන් දක්නා පිණිස වාතුමාවට පැමිණියහ. ඒ අමුතු මහණහු නිවැසි මහණුන් හා සමග පිළිසඳර කරා කරන්තාහු සෙනසුන් පනවන්තාහු පායිවුරු සභවන්තාහු උස්භඩ මහභඩ ඇත්තාහු" යි කීහ. එසේ වී නම් ආනන්දය 'බුදුහු ආයුෂ්මතුන් අමතන්නාහ'යි මාගෙ වචනයෙන් ඒ මහණුන් කැඳව'යි වදළහ. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ඒ මහණුන් කරා එළැඹ 'බුදුහු ආයුෂ්මතුන් අමතන්නාහ'යි තෙල වදන් කීහ. 'එසේ යැ ඇවැත්නි'යි ආයුෂ්මත් අනඳතෙරුන්ට පිළිවදන් අස්වා බුදුන් කරා එළැඹ වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ඒ භික්ෂූන්ට බුදුහු මෙය වදළහ : කිම මහණෙනි, තෙපි මසුන් වොලොගැන්මෙහි කෙටුළන් සෙයින් උස්භඩ මහභඩ ඇති වූහ ද'යි.

වහන්ස, මේ සැරියුත්මුගලන් දෙතෙරණුවන් ප්‍රමුඛ පන්ධියක් පමණ මහණහු භාග්‍යවතුන් දක්නා පිණිස වාතුමාවට පැමිණියහ. ඒ අමුතු මහණහු නේවාසික භික්ෂූන් හා සමග පිළිසඳර කරා කරන්තාහු සෙනසුන් පනවන්තාහු පායිවුරු සභවන්තාහු උස්භඩ මහභඩ ඇත්තාහ'යි. යව මහණෙනි, තොප පණ්ඩිත(බැහැර) කෙරෙහි. තොප මා වෙත නො විධියයුතු'යයි. වදළහ. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා අසුතින් නැඟි භාග්‍යවතුන් වැඳ පැදැතුණු කොට සෙනසුන ගොපනය කොට පායිවුරු ගෙන නික්ම ගියහ.

එසමයෙහි වාතුම වැසි ශාක්‍යයෝ කිසි කටයුත්තෙකින් සන්ථාගාරයෙහි රැස්වූවාහු වෙති, වාතුමාවැසි ශාක්‍යයෝ දුටින් මැ යන ඒ භික්ෂූන් දුටුවාහු ය. දක, ඒ භික්ෂූන් කරා එළඹියාහු ය. එළඹ, ඒ භික්ෂූන්ට මෙපවත් කීහ : "සොඳය, ආයුෂ්මත්ති තෙපි (දන්ම අවුත්) කොහි යවු ද"යි. ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් භික්ෂුසඬ්ඝයා පණ්ඩිත කරන ලදායි කීහ. එසේ නම් ඇවැත්නි මොහොතක් හුනා මැනැව, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පහදවාලන්නව හැකි වන්නමෝ නම් යෙහෙකැ'යි කීහ. 'එසේ යැ ඇවැත්නි, ඒ භික්ෂූහු වාතුමාවැසි සැහැරුණට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

අඵ ඛො වාතුමෙධාකා සකාං සෙන භගවො තෙනුපසඛකමිංසු, උපසඛකමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙති: එකමන්තං තිසිදිංසු, එකමන්තං තිසිකාං ඛො වාතුමෙධාකා සකාං භගවන්තං එතදචොච්චි: 'අභිනන්දතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛකං, අභිවදතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛකං, සෙධාපාපි භනෙත භගවතා පුබ්බෙ හික්ඛුසඛකො අනුඤ්ඤාතිනො, එවමෙව් භගවො එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්ඛුසඛකං. සනෙතත් භනෙත හික්ඛු නවො අචිරපබ්බජිතා අධුතාගතා ඉමං ධම්මවිතයං, තෙසං භගවන්තං දසසනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාඵතනං, සියා විපරිතාමො. සෙධාපාපි භනෙත ඤිජානං තරුණානං උදකං අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාඵතනං, සියා විපරිතාමො, එවමෙව ඛො භනෙත සනෙතත් හික්ඛු නවො අචිරපබ්බජිතා අධුතාගතා ඉමං ධම්මවිතයං, තෙසං භගවන්තං දසසනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාඵතනං, සියා විපරිතාමො.

සෙධාපාපි භනෙත විච්ඡක්ඛ තරුණස්ස මාතරං අපසානනස්ස සියා අඤ්ඤාඵතනං, සියා විපරිතාමො, එවමෙව ඛො භනෙත සනෙතත් හික්ඛු නවො අචිරපබ්බජිතා අධුතාගතා ඉමං ධම්මවිතයං, තෙසං භගවන්තං අපසානනානං සියා අඤ්ඤාඵතනං, සියා විපරිතාමො. අභිනන්දතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛකං. අභිවදතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛකං. සෙධාපාපි භනෙත භගවතා පුබ්බෙ හික්ඛුසඛකො අනුඤ්ඤාතිනො. එවමෙව භගවො එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්ඛුසඛක'න්ති.

අඵ ඛො චුග්ඛො සභම්පති භගවනො චෙතසං චෙතො පරිචිතකක- මඤ්ඤාය සෙධාපාපි නාම බලොචො පුරිගො සම්මිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාදෙධා, පසාදිතං වා මාහං සම්මිඤ්ඤාය. එවමෙව චුග්ඛොඤ්ඤොඤා අන්තරගිතො භගවනො පුරතො පාතුරභොසි. අඵ ඛො චුග්ඛො සභම්පති එකංසං උත්තරාසඛකං කරිඤ්ඤා සෙන භගවො තෙනස්සඤ්ඤා පණ්ණමෙඤ්ඤා භගවන්තං එතදචොච්චි: අභිනන්දතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛකං, අභිවදතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛකං. සෙධාපාපි භනෙත භගවතා පුබ්බෙ හික්ඛුසඛකො අනුඤ්ඤාතිනො. එවමෙව භගවො එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්ඛුසඛකං. සනෙතත් භනෙත හික්ඛු නවො අචිරපබ්බජිතා අධුතාගතා ඉමං ධම්ම විතයං. තෙසං භගවන්තං දසසනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාඵතනං, සියා විපරිතාමො.

සෙධාපාපි භනෙත ඤිජානං තරුණානං උදකං අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාඵතනං, සියා විපරිතාමො. එවමෙව ඛො භනෙත සනෙතත් හික්ඛු නවො අචිරපබ්බජිතා අධුතාගතා ඉමං ධම්ම විතයං, තෙසං භගවන්තං දසසනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාඵතනං, සියා විපරිතාමො.

සෙධාපාපි භනෙත විච්ඡක්ඛ තරුණස්ස මාතරං අපසානනස්ස සියා අඤ්ඤාඵතනං, සියා විපරිතාමො. එවමෙව ඛො භනෙත සනෙතත් හික්ඛු නවො අචිරපබ්බජිතා අධුතාගතා ඉමං ධම්මවිතයං, තෙසං භගවන්තං අපසානනානං සියා අඤ්ඤාඵතනං, සියා විපරිතාමො. අභිනන්දතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛකං, අභිවදතු භනෙත භගවො හික්ඛුසඛකං. සෙධාපාපි භනෙත භගවතා පුබ්බෙ හික්ඛුසඛකො අනුඤ්ඤාතිනො, එවමෙව භගවො එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්ඛු සඛක'න්ති.

1. එවමෙවං - සිච්චු.

ඉක්බිති වාතුමාවැසි සැහැරුණු භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලැභියාහු ය. ඵලැභි භාගාවතුන් වහන්සේ අභිවාදන කොට එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් වාතුමාවැසි යාකාරයේ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැළකළහ : "වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසඨසයා අභිනාදනා කෙරෙත්වා (ඊම රුස්මින් තුටු වෙත්වා) වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසඨසයා සොගත කොට බෙණෙත්වා, වහන්ස භාගාවතුන් විසින් යමිනේ පෙර භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කරනලද නම් එසෙයින් මැ භාගාවත්තු දන් භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කරන සේකවා. වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නො බෝකල් ඇති මෙසස්නාට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. භාගාවතුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට ප්‍රසාද අන්‍යාථාත්වය වන්නේ ය. විපරිණාමාන්‍යාථාත්වය වන්නේ ය. වහන්ස, යමිනේ දියවර නො ලැබෙන තරුණනීරයන්ගේ (මලානගෙන්) අන්‍යාථාත්වය වන්නේ ද විපරිණාමය වන්නේ ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නො බෝකල් ඇති මෙසස්නාට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. භාගාවතුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට අන්‍යාථාත්වය වන්නේ යැ විපරිණාමය වන්නේ යැ.

වහන්ස, යමිනේ මව නො දක්නා තුරුණු වස්සාට අන්‍යාථාත්වය වන්නේ ද, විපරිණාමය වන්නේ ද, එසෙයින් මැ වහන්ස මෙහි පැවිදි වූ නො බෝකල් ඇති මෙසස්නාට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. භාගාවතුන් නො දක්නා ඔවුනට අන්‍යාථාත්වය වන්නේ යැ, විපරිණාමය වන්නේ යැ. වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසඨසයා අභිනාදනා කෙරෙත්වා, වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසඨසයා සොගත කොට බෙණෙත්වා. වහන්ස, යමිනේ භාගාවතුන් විසින් පෙර භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කරන ලද ද, එසෙයින් මැ භාගාවත්තු දන් භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කෙරෙත්වා"යි කීහ.

එකල්හි සහමපභිවුත්ම නමාගේ සිතින් භාගාවතුන් වහන්සේගේ එක්තරා විචාරකය දන යමිනේ නම් බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් දික් කරන්නේ හෝ වෙ ද දික් කළ අතක් වක් කරන්නේ හෝ වෙ ද, එසෙයින් මැ බමිලොච්ඡි අතුරුදහන් වූයේ බුදුන් හවුයෙහි පාළ වී. එක්බිති සහමපභිවුත්ම උතුරුගත එකක් කොට පෙරෙවැ බුදුන් දෙසට ඇදීලී බැදි මෙපවත් කී : "වහන්ස, භාගාවත්තු භික්ෂුසඨසයා අභිනාදනා කෙරෙත්වා, වහන්ස භාගාවත්තු භික්ෂුසඨසයා සොගත කොට බෙණෙත්වා. වහන්ස, යමිනේ භාගාවතුන් විසින් පෙර භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කරනලද ද, එසෙයින් මැ භාගාවත්තු දන් භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කෙරෙත්වා. වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නොබෝකල් ඇති, මෙසස්නාට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. බුදුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට අන්‍යාථාත්වය වන්නේ යැ, විපරිණාමය වන්නේ යි.

වහන්ස, යමිනේ දියවර නො ලැබෙන තරුණනීරයන්ගේ අන්‍යාථාත්වය වන්නේ ද විපරිණාමය වන්නේ ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නොබෝකල් ඇති මෙසස්නාට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. බුදුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට අන්‍යාථාත්වය වන්නේ යැ, විපරිණාමය වන්නේ යි.

වහන්ස, යමිනේ මව නො දක්නා තුරුණු වස්සාට අන්‍යාථාත්වය වන්නේ ද විපරිණාමය වන්නේ ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නොබෝකල් ඇති මෙසස්නාට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. බුදුන් නො දක්නා ඔවුනට අන්‍යාථාත්වය වන්නේ යැ විපරිණාමය වන්නේ යි. වහන්ස, භාගාවත්තු භික්ෂුසඨසයා අභිනාදනා කෙරෙත්වා වහන්ස, භාගාවත්තු භික්ෂුසඨසයා සොගත කොට බෙණෙත්වා. වහන්ස, යමිනේ භාගාවතුන් විසින් පෙර භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කරනලද ද එසෙයින් මැ බුදුහු දන් භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කෙරෙත්වා"යි කී.

අසකඛිංසු ඛො වාතුමෙයානං ච සත්තං ඉභමා ච සහමපති හභවතං පසාදෙතං ඩිඤ්ඤපමෙන ච තරුණුපමෙන ච. අඵ ඛො ආයඤ්ඤා මහා මොඤ්ඤානො හික්ඛු ආමනොසි: 'උට්ඨභට්ඨාච්ඡිසො, ගණ්ඨාඵ පත්ත වීචරං, පසාදිතො හභව: වාතුමෙයානෙති ච සකොති ඉභමුනා ච සහමපතිනා ඩිඤ්ඤපමෙන ච තරුණුපමෙන වා'ති. එවමාච්ඡිසොති ඛො තෙ හික්ඛු ආයඤ්ඤා මහා මොඤ්ඤානං පටිසසුතා උට්ඨායාසනා පත්තවීචරං ආදාය සෙත හභව: තෙත්තපසඛිකමිංසු, උපසඛිකමිත්ථා හභවතං අභිවාදෙත්ථා එකමිත්තං තිසිදිංසු, එකමිත්තං තිසිත්තං ඛො ආයඤ්ඤානං සාරිපුත්තං හභව: එතදචොච: කිත්ති තෙ සාරිපුත්ත අනොසි මය හික්ඛුසඤ්ඤ පණ්ණමිතො'ති. එවං ඛො මෙ හනො අනොසි හභවතා හික්ඛුසඤ්ඤ පණ්ණමිතො¹ අපොසුකොද්දාති හභව: දිට්ඨධම්මසුඛචිතාරං අනුසුත්තො විහරිස්සති. මඤ්චිද්දති අපොසුකො දිට්ඨධම්මසුඛචිතාරං අනුසුත්තො විහරිස්සාමා'ති. ආගමෙති කිං සාරිපුත්ත, ආගමෙති කිං සාරිපුත්ත, දිට්ඨධම්මසුඛචිතාරත්ති න ඛො තෙ සාරිපුත්ත පුත්ති එවිරුපං විත්තං උපාදෙතබ්බන්ති².

අඵ ඛො හභව: ආයඤ්ඤානං මහා මොඤ්ඤානං ආමනොසි. 'කිත්ති තෙ මොඤ්ඤාන අනොසි මය හික්ඛුසඤ්ඤ පණ්ණමිතො එවං ඛො මෙ හනො අනොසි හභවතා හික්ඛුසඤ්ඤ පණ්ණමිතො අපොසුකොද්දාති හභව: දිට්ඨධම්මසුඛචිතාරං අනුසුත්තො විහරිස්සති. අභඤ්චද්දති ආයඤ්ඤා ච සාරිපුත්තො හික්ඛුසඤ්ඤ පටිහරිස්සාමා'ති. සාධු සාධු මොඤ්ඤාන, අහං වා හි මොඤ්ඤාන හික්ඛුසඤ්ඤ පටිහරෙයං සාරිපුත්ත මොඤ්ඤානා වාති.

අඵ ඛො හභව: හික්ඛු ආමනොසි: වත්තාරිමාති හික්ඛවෙ හයාති උදකොරොහනො පාටිකඛිඛිතබ්බාති, කතමාති වත්තාරි: උභමිහයං කුමිහිලහයං ආචට්ටහයං සුසුකාහයං. ඉමාති ඛො හික්ඛවෙ වත්තාරි හයාති උදකොරොහනො පාටිකඛිඛිතබ්බාති. එවමෙව ඛො හික්ඛවෙ වත්තාරිමාති හයාති ඉභෙතචෙව පුඤ්ඤෙ ඉමසමිං ධම්මචිතයෙ අගාරසමා අනගාරිතං පබ්බජිතෙ පාටිකඛිඛිතබ්බාති. කතමාති වත්තාරි: උභමිහයං කුමිහිලහයං ආචට්ටහයං සුසුකාහයං.

කතමඤ්ච හික්ඛවෙ උභමිහයං: ඉධ හික්ඛවෙ එකචෙව, කුලපුත්තො සඤ්ඤා අගාරසමා අනගාරිතං පබ්බජිතො හොති, 'ඔතිණ්ණොච්චි ජාතියා ජරාය මරණෙන සොතෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනසෙසති උපායාසෙති, දුක්ඛාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අපොච නාම ඉමස්ස කෙචලස්ස දුක්ඛකිකිස්ස අනතකිරිතා පඤ්ඤාසෙථා'ති. තමෙතං තථා පබ්බජිතං සමානං සමුභවමාගී ඔචදන්ති අනුසායන්ති: 'එවනො අභික්ඛමිතබ්බං. එවනො පටිසසුමිතබ්බං. එවනො ආලොකිතබ්බං. එවනො විලොකිතබ්බං. එවනො සම්ඤ්ඤිතබ්බං. එවනො පසාදෙ- තබ්බං.³ එවනො සඤ්ඤාපත්තවීචරං ධාරෙතබ්බ'න්ති. තස්ස එවං හොති:

1. හික්ඛුසඤ්ඤා පණ්ණමිතො - මජ්ඣං.
2. න ඛො තෙ - පෙ - උපාදෙතබ්බං - මජ්ඣං භජජී.
3. පසාරිතබ්බං - මජ්ඣං.

වාතුමවැසි භාග්‍යයෝ ද සහමටතිට්‍රත්ම ද නිජේපමායෝ හා තරුණේපමායෝ හා භාග්‍යවතුන් පහදවත්තට හැකි වූහ. එකල්හි ආශ්‍රමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ භික්ෂුන් ඇමැතුන : “ඇවැත්ති නැතෙව, පාසිවුරු හතුව, වාතුමවැසි භාග්‍යයන් විසිතුණු සහමටතිට්‍රත්ම විසිතුණු නිජේපමායෝ හා තරුණේපමායෝ හා භාග්‍යවත්ත පහදවන ලක”යි. ‘එසේ යැ ඇවැත්ති’යි ඒ භික්ෂුහු ආශ්‍රමත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දි හුනාසේනන් නැගී පාසිවුරු ගෙන බුදුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹී බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආශ්‍රමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට බුදුහු මෙය වදළහ : “භාරිපුත්‍රයෙනි, මා විසින් භික්ෂුසඨසයා පණමන(බැහැර) කළ කල්හි තොපට කෙබඳු සිතෙක් වී ද”යි. වහන්ස, මට මෙබඳු සිතෙක් වී : “බුදුහු දන් අල්පොත්සුක වැ එලසමවත්සුව විහරණයෙහි යෙදී වෙසෙති, ඇපිදු දන් අල්පොත්සුක වැ එලසමවත්සුව විහරණයෙහි යෙදී වසමහ”යි නවතුට තෙපි භාරිපුත්‍රයෙනි, නවතුට තෙපි භාරිපුත්‍රයෙනි, භාරිපුත්‍රයෙනි, තොප විසින් වටාලා මෙබඳු සිතෙක් හෝ ඉපැදවියයුතු”යි. වදළහ.

ඉක්බිති බුදුහු ආශ්‍රමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් ඇමැතුණේක : “මොග්ගල්ලානායෙනි, මා විසින් භික්ෂුසඨසයා පණමන කළ කල්හි තොපට කෙබඳු සිතෙක් වී ද”යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් විසින් භික්ෂුසඨසයා පණමන කළ කල්හි මට මෙබඳු සිතෙක් වී : “බුදුහු දන් අල්පොත්සුක වැ එලසමවත්සුව විහරණයෙහි යෙදී වෙසෙති, දන් මම ද ආශ්‍රමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ද භික්ෂුසඨසයා පරිහරණ කරමහ”යි කිහ. සාධු සාධු මොදගලානානායෙනි, මම හෝ මොදගලානානායෙනි, භික්ෂුසඨසයා පරිහරණ කරන්නෙමි. සැරියුත් මුගලන් දෙදෙන හෝ පරිහරණ කරන්නාහ”යි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමැතුණේක : “මහණෙනි, දියට බස්නා පුඟුල්ලු කෙරෙහි මේ සතර ජීය කෙනෙක් කැමැති වියයුත්තාහ. කවර සතරෙක යත් : උච්භය කුමභීලභය ආවච්චභය සුසුකාභය යයි. මහණෙනි, මෙසතර භය දියට බස්නා පුඟුල්ලු කෙරෙහි කැමැති වියයුත්තාහ. එසෙයින් මැ මහණෙනි, ගිහිගෙත් නික්ම ආභාග්‍යාඨ වූ මෙසස්තෙහි පැවිදි වූ ඇතැම් පුඟුල්කත්‍ර කෙරෙහි මෙසතර ජීය කෙනෙක් කැමැති වියයුත්තාහ. කවර සතරෙක යත් : උච්භය කුමභීලභය ආවච්චභය සුසුකාභය යන මොහු යි.

මහණෙනි, උච්භය කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් කුලසුත්‍රයක් භූදභූයෝ ගිහිගෙත් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි. ජාතිදුකින් ජරායෝ හා මරණයෝ ශෝකයෝ පරිදේවයෝ කායිකදුකින් චෛතසික දුකින් උපායසයෝ දුකට බටුයෙම දුකින් මධ්‍යාලයෙම වෙමි. මෙහැම දුබරායිහුගේ කෙළවර කිරීමෙන් පැනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ”යි කියා යි. එසේ පැවිදි වූ භිහුට සමුත්ථිවාරිහු : “තොප විසින් මෙසේ ඉදිරියට යායුතු යැ තොප විසින් මෙසේ පෙරළා ඉයයුතු යැ තොප විසින් මෙසේ ඉදිරිය බැලියයුතු යැ තොප විසින් මෙසේ අත්පා හැකිළිය යුතු යැ තොප විසින් මෙසේ අත්පා දිබුකළයුතු යැ, තොප විසින් මෙසේ සහළ පාසිවුරු දැරියයුතු යයි අවවාද කෙරෙහි අනුශාසනා කෙරෙත්. භිහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ඇපි පෙර ගිහිගෙයි

මයං ඛො පුබ්බෙ අගාරියභුතා සමානා අඤ්ඤා ඔවදමපි¹ අනුසාසාමපි² ඉමෙ පනමාසං පුත්තමත්තා මඤ්ඤා, නතතමත්තා මඤ්ඤා, අමේ ඔවදිතබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤාහරීති. සො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිතායාවත්තති. අයං චුච්චති හික්ඛවෙ උෂේභයස්ස භිතො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිතායාවත්තො උෂේභයන්ති ඛො හික්ඛවෙ කොඤ්චපායා-සස්සෙතං අභිවචනං.

කතමඤ්ච හික්ඛවෙ කුමහීලහයං: ඉධ හික්ඛවෙ එකවෙවා කුලපුත්තො සඤ්ඤා අගාරියො අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, ඕතිණේණාමති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණේණා දුක්ඛපරෙතො. අප්පෙචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛකිස්ස අන්තතිරියා පඤ්ඤාසෙථා³ති.

තමෙනං තථා පබ්බජිතං සමානං සමුගමිවාපී ඔවදන්ති. අනුසාසන්ති: ඉදං තෙ ඛාදිතබ්බං, ඉදං තෙ න ඛාදිතබ්බං, ඉදං තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, ඉදං තෙ න භුඤ්ජිතබ්බං, ඉදං තෙ සාසිතබ්බං, ඉදං තෙ න සාසිතබ්බං, ඉදං තෙ පාතබ්බං, ඉදං තෙ න පාතබ්බං, කප්පියං තෙ ඛාදිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න ඛාදිතබ්බං, කප්පියං තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න භුඤ්ජිතබ්බං, කප්පියං තෙ සාසිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න සාසිතබ්බං, කප්පියං තෙ පාතබ්බං, අකප්පියං තෙ න පාතබ්බං, කාලෙ තෙ ඛාදිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න ඛාදිතබ්බං, කාලෙ තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න භුඤ්ජිතබ්බං, කාලෙ තෙ සාසිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න සාසිතබ්බං, කාලෙ තෙ පාතබ්බං, විකාලෙ තෙ න පාතබ්බං³න්ති තස්ස එවං භොති: මයං ඛො පුබ්බෙ අගාරියභුතා සමානා යං ඉච්ඡාම තං ඛාදම, යං න ඉච්ඡාම ත තං ඛාදම, යං ඉච්ඡාම තං භුඤ්ජාම, යං න ඉච්ඡාම ත තං භුඤ්ජාම, යං ඉච්ඡාම තං සායාම, යං න ඉච්ඡාම ත තං සායාම, යං ඉච්ඡාම තං පිච්චාම³ යං න ඉච්ඡාම ත තං පිච්චාම. කප්පියමපි ඛාදම, අකප්පියමපි ඛාදම, කප්පියමපි භුඤ්ජාම, අකප්පියමපි භුඤ්ජාම, කප්පියමපි සායාම, අකප්පියමපි සායාම, කප්පියමපි පිච්චාම, අකප්පියමපි පිච්චාම. කාලෙපි ඛාදම, විකාලෙපි ඛාදම, කාලෙපි භුඤ්ජාම විකාලෙපි භුඤ්ජාම, කාලෙපි සායාම, විකාලෙපි සායාම, කාලෙපි පිච්චාම, විකාලෙපි පිච්චාම. යමපි නො සඤ්ඤා ගහපතිකා දිවා විකාලෙ පණීතං ඛාදතීයං භොජතීයං දෙන්නී, තත්ථපි මෙ මුඛාවරණං මඤ්ඤා කරෙන්නී³ති. සො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිතායාවත්තති. අයං චුච්චති හික්ඛවෙ කුමහීලහයස්ස භිතො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිතායාවත්තො. කුමහීලහයන්ති ඛො හික්ඛවෙ ඕදරිකත්තස්සෙතං අභිවචනං

1. ඔවදම - මජ්ඣං.
 2. අනුසාසාම - මජ්ඣං.
 3. පිපාම - සිමු, PTS

වැසි වුවමෝ අත්තට අවවාදක් කරමහ, අනුශාසනාත් කරමහ. මොහු වැලිත් අපගේ සුඤ්ඤාත් වැන්නහ. මුහුඹුරත් වැන්නහ. අප අවවාද කටයුතු කොට අනුශාසනා කටයුතු කොට පිනන්නහ'යි හේ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාධර්මන කොට හීන වූ ගිහි බවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ කෙම උච්චි බිසෙත් බියපත් වූයේ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාධර්මන කොට හීන වූ ගිහි බවට වැටුණේ යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, උච්චිතය යනු කෝටුභාසායයට කෙල නමෙයි.

මහණෙනි, කුමභිලහය කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් කුලසුත්‍රයක් සැදුණයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම අනාගායී වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි. රාතියෙන් පරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් කායිකඤ්ඤිත් දෙමනසින් උපායාසයෙන් දුකට බටුයෙම දුකින් මධිනාලද්‍රයෙම වෙමි. මේ පියලු දුකිරාශ්‍රිත්‍රගේ කෙළවර කිරීම පැහේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි

එසේ පැවිදි වූ ඔහුට සමුච්චරහු : "කොප වීසින් මේ නො කැයුතු යැ මේ කොප වීසින් බිදියයුතු යැ මේ කොප වීසින් නො බිදියයුතු යැ මේ කොප වීසින් ආභාද කටයුතු යැ මේ කොප වීසින් ආභාද නො කටයුතු යැ මේ කොප වීසින් පියයුතු යැ මේ කොප වීසින් නො පියයුතු යැ කැප දය කොප වීසින් කැයුතු යැ නො කැප දය කොප වීසින් නො කැයුතු යැ කැප දය කොප වීසින් බිදියයුතු යැ නො කැප දය කොප වීසින් නො බිදියයුතු යැ කැප දය කොප වීසින් ආභාද කටයුතු යැ නො කැප දය කොප වීසින් ආභාද නො කටයුතු යැ කැප දය කොප වීසින් පියයුතු යැ නො කැප දය කොප වීසින් නො පියයුතු යැ කාලයෙහි කොප වීසින් කැයුතු යැ විකාලයෙහි කොප වීසින් නො කැයුතු යැ කාලයෙහි කොප වීසින් බිදියයුතු යැ විකාලයෙහි කොප වීසින් නො බිදියයුතු යැ කාලයෙහි කොප වීසින් ආභාද කටයුතු යැ විකාලයෙහි කොප වීසින් ආභාද නො කටයුතු යැ. කාලයෙහි කොප වීසින් පියයුතු යැ විකාලයෙහි කොප වීසින් නො පියයුතු" යයි අවවාද කෙරෙති අනුශාසනා කෙරෙති. ඔහුට මෙබඳු පිනෙක් වෙයි : "ඇපි පෙර ගිහිගෙයි වසන්නමෝ යමක් කැමැතියමෝ නම් එය කමහ, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය නො කමහ, යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය බුද්ධිම, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය නො බුද්ධිම, යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය ආභාද කරමහ, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය ආභාද නො කරමහ, යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය පානස කරමහ, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය පානස නො කරමහ. කැප දය ද කමහ, අකැප දය ද කමහ, කැප දය ද බුද්ධිම, අකැප දය ද බුද්ධිම, කැප දය ද ආභාද කරමහ, අකැප දය ද ආභාද කරමහ, කැප දය ද පානස කරමහ, අකැප දය ද පානස කරමහ, කාලයෙහි ද කමහ, විකාලයෙහි ද කමහ, කාලයෙහි ද බුද්ධිම, විකාලයෙහි ද බුද්ධිම, කාලයෙහි ද ආභාද කරමහ. විකාලයෙහි ද ආභාද කරමහ, කාලයෙහි ද පානස කරමහ, විකාලයෙහි ද පානස කරමහ, සැදහැපි ගැහැවියෝ අහවල් විකාලයෙහි යම් ප්‍රණිත බාදායක් හෝජායක් අපට දෙක්ද, එහිද මොවුන් වූබාවරණය කරන්නවුන් මෙනැ"යි. හේ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාධර්මන කොට ගිහිබවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ කෙම කුමභිලහිතියෙන් (කිඹුල්බිසෙන්) බියපත් වූයේ ශික්ෂාප්‍රත්‍යාධර්මන කොට ගිහිබවට පැමිණියේ යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, 'කුමභිලහය'යි බාදවික බවට කෙල නමෙයි.

කතමඤ්ච භික්ඛවේ ආවට්ඨගං, ඉධ භික්ඛවේ එකවේවා කුල-
පුතො: සඤ්ඤා අභාරංගම, අනගාරියං පබ්බජ්ඣො හොති. ඕතිණ්ණංගමි
ජාතියා ජරංග මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමුභසෙහි
උපායාසෙහි, දුකෙහිකිණ්ණං දුකපරෙතො, අපොච්චාම ඉමිං
කෙවලංග දුකකිකිකංග අනතකිරියා පඤ්ඤාපෙඨා'ති. සො එවං
පබ්බජ්ඣො සමාහො: පුබ්බසංගමිං නිවාසෙත්ථි පතතච්චරං ආදා
ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩංග පවිසති අරකභිතෙතෙව කාසෙත,
අරකභිතාය වාචාය, අනුපට්ඨිතාය සතියා, අසංවුතෙහි ඉඤ්ඤෙහි.
සො තස්ස පසාති ගහපතියං වා ගහපතිපුතං වා පඤ්චගි කාමගුණෙහි
සමපට්ඨං සමඛිඤ්ඤං පරිවාරංගං. තස්ස එවං හොති: මියං ඛො
පුබ්බෙ අගාරියභුතා සමාහො: පඤ්චගි කාමගුණෙහි සමපට්ඨං සමඛිඤ්-
භුතා පරිවාරිචං. සංවිජ්ජන්තා' ඛො කුලො' හොගා, සකකා හොගෙ
ච භුඤ්ජේඤ්ඤා පුඤ්ඤති ච කාතු'තති. සො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භීතායා-
චතතති. අගං වුච්චති භික්ඛවේ ආවට්ඨගංග භීතො සික්ඛං පච්චක්ඛාය
භීතායාචතො. ආවට්ඨගංගති ඛො භික්ඛවේ පඤ්චතොගං කාම-
ගුණාගං අභිච්චනං.

කතමඤ්ච භික්ඛවේ සුසුකාභාසං, ඉධ භික්ඛවේ එකවේවා කුල-
පුතො: සඤ්ඤා අභාරංගම, අනගාරියං පබ්බජ්ඣො හොති, ඕතිණ්ණංගමි
ජාතියා ජරංග මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමුභසෙහි
උපායාසෙහි, දුකෙහිකිණ්ණං දුකපරෙතො, අපොච්චාම ඉමිං
කෙවලංග දුකකිකිකංග අනතකිරියා පඤ්ඤාපෙඨා'ති. සො එවං
පබ්බජ්ඣො සමාහො: පුබ්බසංගමිං නිවාසෙත්ථි පතතච්චරං ආදා
ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩංග පවිසති අරකභිතෙතෙව කාසෙත,
අරකභිතාය වාචාය, අනුපට්ඨිතාය සතියා, අසංවුතෙහි ඉඤ්ඤෙහි සො
තස්ස පසාති මාතුගාමිං දුකච්චන්තං වා දුපාරාතං වා. තස්ස
මාතුගාමිං දිග්ඛං දුකච්චන්තං වා දුපාරාතං වා රුගො විතං
අනුඤ්ඤෙහි, සො රුගානුඤ්ඤෙත' විතෙතෙහි සික්ඛං පච්චක්ඛාය
භීතායාචතතති. අගං වුච්චති භික්ඛවේ සුසුකාභාසංග භීතො සික්ඛං
පච්චක්ඛාය භීතායාචතො. සුසුකාභාසංගති ඛො භික්ඛවේ මාතුගාමි-
සෙතං අභිච්චනං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවේ චතාරි භදානි ඉධෙකවේච්ච පුග්ගලෙ ඉමිංගමි
ධම්මවිතසෙ අභාරංගම, අනගාරියං පබ්බජ්ඣො පාටිකඛිඛිතඛානීති.

ඉදමවොච හගචා අතතමානා තෙ භික්ඛු හගචසො ගාසිතං
අභිතඤ්ඤති.

මාතුම සුභාසං සභාසමං.

1. සංවිජ්ජන්තා - මර්තං.
2. පන මේ කුලෙ - මර්තං.
3. රුගානුඤ්ඤෙත - මර්තං.

මහණෙනි, 'ආවට්ඨභය' කවරෙ යත් : "මහණෙනි මෙලොවැ ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි. "ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදෙවියෙන් දුකින් දෙමනසින් උපායාසයෙන් මඩනාලද්‍රයෙමි. දුකට බටුයෙමි දුකින් මඩනාලද්‍රයෙමි වෙමි. මේ අසම්මිශ්‍ර වූ දූබරාශිත්‍රයේ කෙළවර කිරීමෙක් පැනේ නම් මැනැවැ"යි කියයි. ඔහු මෙසේ පැවිදි වූයේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාඩවුරු ගෙන ගම්කට හෝ නිගමයකට හෝ නො රක්නාලද කය ඇති වැ නො රක්නාලද වචන ඇති වැ නො එළවූ කාශියාසී ඇති වැ සංවර නො කළ ඉදුරන් ඇති වැ පිඬුපිහා පිරිසෙයි. ඔහු එහි දී පස්කම්භයෙන් යුක්ත වූ සමන්විත වූ ඉදුරන් පිණවන ගැහැවියකු හෝ ගැහැවිදුකකු හෝ දකීයි. ඔහුට වෙබදු පිනෙක් වෙයි : "ඇපි වනාහි පෙර ගිහිගෙයි වසන්තමෝ පස්කම් භුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්විත වැ ඉදුරන් පිණවුම්හ. කුලයෙහි භොගයෝ ඇත් මැ ගැ. භොගයන් පරිභොග කරන්නට ද පින් කරන්නට ද හැක්කැ"යි. ඔහු ඔක්ක ප්‍රත්‍යාබ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ තෙම 'ආවට්ඨ (දියසුළු) හසින් බියපත් වූයේ ඔක්ක ප්‍රත්‍යාබ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටිණැ'යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, 'ආවට්ඨභය'යි තෙල පස්කම් භුණයනට නමෙකි.

මහණෙනි, 'සුසුකාභය' කවරෙ යත් : "මහණෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි : "ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදෙවියෙන් දුකින් දෙමනසින් උපායාසයෙන් මඩනාලද්‍රයෙමි. දුකට බටුයෙමි දුකින් මඩනාලද්‍රයෙමි වෙමි. මේ පියලු දූබරාශිත්‍රයේ කෙළවර කිරීමෙක් පැනේ නම් මැනැවැ"යි කියයි. ඔහු මෙසේ පැවිදි වූයේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාඩවුරු ගෙන ගම්කට හෝ නිගමයකට හෝ නො රක්නාලද කය ඇති වැ නො රක්නාලද වචන ඇති වැ නො එළවූ කාශියාසී ඇති වැ සංවර නො කළ ඉදුරන් ඇති වැ පිඬුපිහා පිරිසෙයි. ඔහු එහි දී මාගමක නපුරු කොට හැඳියා හෝ නපුරු කොට පෙරෙවියා දකීයි. මාගම නපුරු කොට හැඳියා හෝ නපුරු කොට පෙරෙවියා දක රාගය ඔහුගේ සිත ක්ලාන්ත කෙරෙයි. ඔහු රාගයෙන් කලකුළුසිතින් යුතු වැ ඔක්ක ප්‍රත්‍යාබ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ තෙම සුසුකා(සැවමසු) හයෙන් හිත වැ ඔක්කප්‍රත්‍යාබ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටුණේ" යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, තෙල "සුසුකාභය" යනු මාගමට නමෙකි.

මහණෙනි, මොහු මෙලොවැ ගිහිගෙන් නික්ම අනාභායී වූ මේ සස්තෙහි පැවිදි වූ ඇතැම් පුතුලන් කෙරෙහි කැමැති වියයුතු සතර කීය වෙත් යයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සුත්‍රය වදළුණේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට සතුටු වූහයි.

සත් වැහි වැතුමසුත්‍ර යි.

2. 2. 8

නිලකපාන සුභනං

එවං මෙ සුභං එකං සමයං භගවා; කොසලෙසු විහරති නලකපානෙ පලාභවතෙ. තෙන ඛෙ; පන සමයෙන සම්බුදුලා; අභිඤ්ඤාතා; අභිඤ්ඤාතා; කුලපුත්තා; භගවන්තාං උද්දියා සඤ්ඤා; අභාරයමා; අනගාරියං පබ්බජිතා; ගොඤ්ඤා. ආයමා; ච අනුරුද්ධා; ආයමා; ච භද්දියො ආයමා; ච කිම්බලො¹ ආයමා; ච භගු ආයමා; කුඤ්ඤාතො² ආයමා; ච රෙචතො ආයමා; ච ආනඤ්ඤා; අඤ්ඤා ච අභිඤ්ඤාතා; අභිඤ්ඤාතා; කුලපුත්තා.

තෙන ඛෙ; පන සමයෙන භගවා; භික්ඛුසබ්බපරිවුද්ධො; අබොතාකාසෙ නිසිනොතා; ගොඤ්ඤා. අථ ඛෙ; භගවා; තෙ කුලපුත්තො ආරාමො භික්ඛු ආමනොසි, යෙ තෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තා; මමං උද්දියා සඤ්ඤා; අභාරයමා; අනගාරියං පබ්බජිතා, කච්චි තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අභරතා; බ්‍රහ්මචරියො³ති. එවං වුද්ධො තෙ භික්ඛු කුඤ්ඤා අභෙසුං. දුතියමපි-පෙ-කුඤ්ඤා අභෙසුං. තතියමපි ඛෙ; භගවා; තෙ කුලපුත්තො ආරාමො භික්ඛු ආමනොසි, යෙ තෙ භික්ඛවෙ කුලපුත්තා; මමං උද්දියා සඤ්ඤා; අභාරයමා; අනගාරියං පබ්බජිතා, කච්චි තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු අභරතා; බ්‍රහ්මචරියො³ති. තතියමපි ඛෙ; තෙ භික්ඛු කුඤ්ඤා අභෙසුං.

අථ ඛෙ; භගවතො; එතද්දොසා; සකනුතාහං තෙව්⁴ කුලපුත්තො පුච්ඡෙය්⁵තති. අථ ඛෙ; භගවා; ආයමනං අනුරුද්ධං ආමනොසි; කච්චි කුඤ්ඤා අනුරුද්ධා; අභරතා; බ්‍රහ්මචරියො³ති. නග්ග මයං භනො අභරතා; බ්‍රහ්මචරියොති. සාධු සාධු අනුරුද්ධා; එතං ඛෙ; අනුරුද්ධා; කුඤ්ඤාතං පතිරුපං කුලපුත්තාහං සඤ්ඤා; අභාරයමා; අනගාරියං පබ්බජිතාහං යං කුඤ්ඤා අභරමෙය්⁶සාථ බ්‍රහ්මචරියො. යෙන කුඤ්ඤා අනුරුද්ධා; භද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතා; පඨමෙන වයසා; සුසු කාලකෙසා; කාමෙ පරිභුඤ්ඤාය්⁷සාථ. තෙන කුඤ්ඤා අනුරුද්ධා; භද්දෙන⁴ යොබ්බතෙන සමන්තාගතා; පඨමෙන වයසා; සුසු කාලකෙසා; අභාරයමා; අනගාරියං පබ්බජිතා. තෙ ඛෙ;⁵ පන කුඤ්ඤා අනුරුද්ධා; තෙච රුජාතිතීතා; අභාරයමා; අනගාරියං පබ්බජිතා, න වොරුතිතීතා; අභාරයමා; අනගාරියං පබ්බජිතා, න ඉඤ්ඤා; අභාරයමා; අනගාරියං පබ්බජිතා, න භගවි; අභාරයමා; අනගාරියං පබ්බජිතා, න ආජි-විකාපකතා; අභාරයමා; අනගාරියං පබ්බජිතා. අපි ච ඛොමති මිතිඤ්ඤා; ජාතියා; ජරය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහිහි දෙමනසොහි උපායාසෙහි, දුකෙකාතීඤ්ඤා; දුකච්ඡෙදෙනො; අපොචනා; ම ඉමියා කෙවලසා දුකච්ඡෙදකාතීඤ්ඤා; අනගාරියං පබ්බජිතා; ති. නනු කුඤ්ඤා අනුරුද්ධා; එවං සඤ්ඤා; අභාරයමා; අනගාරියං පබ්බජිතා; ති. එවං භනො. එවං පබ්බජිතෙන ච පන අනුරුද්ධා; කුලපුත්තො කිමසා

-
- 1. කිම්බලො - මජ්ඣං.
  - 2. කොඤ්ඤාඤ්ඤා - මජ්ඣං.
  - 3. තෙ - මජ්ඣං.
  - 4. භද්දෙනපි - මජ්ඣං.
  - 5. තෙ ච ඛෙ; - මජ්ඣං.

නිලකපානි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාගාවතුන් වහන්සේ මනාසල ජනපදයෙහි නළකපාන ගමැ කැලවෙතෙහි වැඩවසනසේක. එසමයෙහි ඉතා ප්‍රසිද්ධ වූ බොහෝ කුලපුත්‍රයෝ භාගාවතුන් වහන්සේ උදෙසා සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම යාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු වෙති. ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ යැ ආයුෂ්මත් හද්දිය යැ ආයුෂ්මත් කිම්බිල යැ ආයුෂ්මත් හගු යැ ආයුෂ්මත් කුණ්ඩාගත යැ ආයුෂ්මත් රෙවත යැ ආයුෂ්මත් අනන්ද යැ අනා වූ ද ඉතා ප්‍රසිද්ධ වූ කුලපුත්‍රයෝ යි.

තවද එසමයෙහි භාගාවතුන් වහන්සේ හික්ෂුසඨසයා විසින් පිරිවරන ලද්දහු අභාවකා යයෙහි වැඩහුන්සේක. එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේ ඒ කුලපුත්‍රයන් අරභයා හික්ෂුන් ඇමැතුණේක: "මහණෙනි, යම් කුලපුත්‍ර කෙනෙක් මා උදෙසා සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම යාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු වෙත් ද, කිමෙක මහණෙනි, ඒ මහණහු බ්‍රහ්මචරිණි අභිරත වූවාහු ද යි විචාළසේක. මෙසේ වදළ කල්හි ඒ මහණහු නො බැණ හුන්හු. දෙවනවටද... නො බැණ හුන්හු. තෙවනවටද වූහු ඒ කුලපුත්‍රයන් අරභයා මහණුන් ඇමැතුණේක: "මහණෙනි, යම් කුලපුත්‍ර කෙනෙක් මා උදෙසා සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම යසුන්හි පැවිදි වූවාහු ද, කිමෙක මහණෙනි, ඒ මහණහු බ්‍රහ්මචරිණි ඇලුම් ඇත්තාහු ද"යි වදළහ. තෙවනවටද ඒ මහණහු නො බැණ හුන්හු.

එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සිත උපත: 'මම එ මැ කුලපුත්‍රයන්. සුඵච්ඤා නොම නම් මැනැවැ'යි, එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරුන් ඇමැතුණේක: 'කිමෙක අනුරුද්ධයෙනි, තෙපි බ්‍රහ්මචරිණි අභිරත වූහු ද'යි. වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් ඇපි බ්‍රහ්මචරිණි ඇලුණම්හ'යි කී. සාධු සාධු අනුරුද්ධයෙනි, යම් භෙයෙකින් තෙපි බ්‍රහ්මචරිණි සික් අලව්වද අනුරුද්ධයෙනි, සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම යසුන්හි පැවිදි වූ කුලපුත්‍ර වූ කොපට තෙල නිසි වෙයි. අනුරුද්ධයෙනි, තෙපි යම් හද යොවනායෙකින් යුක්ත වූවහු ප්‍රථම වයසින් සමත්වාගත වූවහු මනා කථනෙහෙ ඇතිවූහු කාමයන් පරිහෝග කරවූ ද, අනුරුද්ධයෙනි, තෙපි ඒ හදයොවනායෙන් යුක්ත වූවහු ප්‍රථම වයසින් සමත්වීත වූවහු මනා කථනෙහෙ ඇතිවූහු ගිහිගෙන් නික්ම යාසනයෙහි පැවිදි වූවහු ය. අනුරුද්ධයෙනි, ඒ තෙපි රජුන් විසින් අභිනීත වූවහු (අනාචුච්ඡ කොට කැඳවන ලද්දහු) ගිහිගෙන් නික්ම යාසනයෙහි නො මැ පැවිදි වූවහු යැ. සොරුන් විසින් අභිනීත වූවහු නො පැවිදි වූවහු යැ. ණයින් මඩනාලද වැ ගිහිගෙන් නික්ම යාසනයෙහි නො පැවිදි වූවහු යැ. රාජාදි හයින් මඩනාලද වැ නො පැවිදි වූවහු යැ. පිරිකා හෙතුයෙන් මඩනාලද වැ නො පැවිදි වූවහු යැ. වැලිදු "ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් යොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුක්කින් දෙමිතයින් උපායාසයෙන් මඩනාලදයෙම වෙමි දුකට බටුයෙම දුක්කින් මඩනාලදයෙම වෙමි. මේ සියලු දුඛරාශිහුගේ කෙළවර කිරීමෙන් පැනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ"යි අනුරුද්ධයෙනි, තෙපි මෙසේ සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම යාසනයෙහි පැවිදිවූවහු නො ද'යි. එසේ යැ වහන්ස. තවද අනුරුද්ධයෙනි,

කරණීයං: 'විවෙකං අනුරුඤා කාමෙහි විවෙකං අකුසලෙහි ධර්මෙහි පිතිසුඛං නාඛගච්ඡති අඤ්ඤං වා තතො සත්තතරං. තස්ස අභිජ්ඣාපි චිත්තං පරියාදය තිට්ඨති. ඛ්‍යාපාදෙපි චිත්තං පරියාදය තිට්ඨති. චිතමිඤ්චපි චිත්තං පරියාදය තිට්ඨති. උඤ්චවකුක්කුච්චමපි චිත්තං පරියාදය තිට්ඨති. විචික්ච්ඡාපි චිත්තං පරියාදය තිට්ඨති. අරතීපි චිත්තං පරියාදය තිට්ඨති. තඤ්චපි චිත්තං පරියාදය තිට්ඨති. විවෙකං අනුරුඤා කාමෙහි විවෙකං අකුසලෙහි ධර්මෙහි පිතිසුඛං නාඛගච්ඡති අඤ්ඤං වා තතො සත්තතරං. විවෙකං අනුරුඤා කාමෙහි විවෙකං අකුසලෙහි ධර්මෙහි පිතිසුඛං අඛගච්ඡති අඤ්ඤං වා තතො සත්තතරං. තස්ස අභිජ්ඣාපි චිත්තං භ පරියාදය තිට්ඨති. ඛ්‍යාපාදෙපි චිත්තං භ පරියාදය තිට්ඨති. චිතමිඤ්චපි චිත්තං භ පරියාදය තිට්ඨති. උඤ්චවකුක්කුච්චමපි චිත්තං භ පරියාදය තිට්ඨති. විචික්ච්ඡාපි චිත්තං භ පරියාදය තිට්ඨති. අරතීපි චිත්තං භ පරියාදය තිට්ඨති. තඤ්චපි චිත්තං භ පරියාදය තිට්ඨති. විවෙකං අනුරුඤා කාමෙහි විවෙකං අකුසලෙහි ධර්මෙහි පිතිසුඛං අඛගච්ඡති අඤ්ඤං වා තතො සත්තතරං.

කිංචනී චො: අනුරුඤා මධි භොති: යෙ ආසවා සමකිලෙසිකා පොභොගචිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා, අප්පභිනා තෙ තථාගතස්ස. තස්මි: තථාගතො සංකිංසෙකං පටිසෙචති, සංකිංසෙකං අභිචාසෙති, සංකිංසෙකං පරිචරේඡති, සංකිංසෙකං විභොදෙති'ති.

භ ඛො: භො: ගතොග භගචිති ඵමං භොති: 'යෙ ආසවා සමකිලෙසිකා පොභොගචිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා, අප්පභිනා තෙ තථාගතස්ස. තස්මි: තථාගතො සංකිංසෙකං පටිසෙචති, සංකිංසෙකං අභිචාසෙති, සංකිංසෙකං පරිචරේඡති, සංකිංසෙකං විභොදෙති'ති.

ඵමං ඛො: භො: ගතොග භගචිති භොති: යෙ ආසවා සමකිලෙසිකා පොභොගචිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා, පභිනා තෙ තථාගතස්ස. තස්මි: තථාගතො සංකිංසෙකං පටිසෙචති, සංකිංසෙකං අභිචාසෙති, සංකිංසෙකං පරිචරේඡති, සංකිංසෙකං විභොදෙති'ති. සාධු සාධු අනුරුඤා, තථාගතස්ස අනුරුඤා, යෙ ආසවා සමකිලෙසිකා පොභොගචිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා, පභිනා තෙ උච්චිත්තමුලා නාලාවඤ්ඤා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මා. සෙය්‍යථාපි අනුරුඤා නාලො මිත්තච්ඡිකො අභග්ගො පුනරුඤ්ඤා ඵවමෙච ඛො අනුරුඤා තථාගතස්ස යෙ ආසවා සමකිලෙසිකා පොභොගචිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. පභිනා තෙ උච්චිත්තමුලා නාලාවඤ්ඤා අනභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මා. තස්මි: තථාගතො සංකිංසෙකං පටිසෙචති, සංකිංසෙකං අභිචාසෙති, සංකිංසෙකං පරිචරේඡති, සංකිංසෙකං විභොදෙති'ති

1. අනභාවං කතා - මජ්ඣං.

මෙසේ පැවිදි වූ කුලපුත්‍ර විසින් කුමක් කටයුතු වේ ද යත් : අනුරුද්ධයෙනි, වස්තුකාම ක්ලෙශකාම (කාමච්ඡන්දනීවරණ)යෙන් වෙන් වූ අකුලධර්මයන් ගෙන් වෙන් වූ (පුරමඤ්චිතියධර්මාන සතිමාන) ප්‍රීතිය හා සුවය නො ලබා ද රිච වඩා ඉතා ඥාන ඥාන වූ කෘතියධර්මානාදි සුවය හෝ නො ලබා ද, ඔහු ගේ සිත අභිධ්‍යාව ද මැඩගෙන සිටී, ව්‍යාපාදය ද සිත මැඩගෙන සිටී, ඊනාමිද්ධය ද සිත මැඩගෙන සිටී, උද්ධව කුක්කුචය ද සිත මැඩගෙන සිටී, විචිකිචයාව ද සිත මැඩගෙන සිටී, අධිකුලධර්මයෙහි උකට්ඨි බව (අරතිය) ද සිත මැඩගෙන සිටී, ආලසාය (තන්දිය)ද සිත මැඩගෙන සිටී. අනුරුද්ධයෙනි, කාමච්ඡන්දනයෙන් වෙන් වූ අකුලධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූ ප්‍රීතිය හා සුවය නො ලබයි. ඊට වඩා ඥානතර වූ සුවයක් හෝ නො ලබයි. අනුරුද්ධයෙනි, කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ අකුලධර්මයන් ගෙන් වෙන් වූ ප්‍රීතිය හා සුවය ලබා ද රිච වඩා ඥානතර වූ සුවයක් හෝ ලබා ද අභිධ්‍යාව ද ඔහුගේ සිත මැඩගෙන නො සිටී, ව්‍යාපාදය ද සිත මැඩගෙන නො සිටී, ඊනාමිද්ධය ද සිත මැඩගෙන නො සිටී, උද්ධවකුක්කුචය ද සිත මැඩගෙන නො සිටී, විචිකිචයාව ද සිත මැඩගෙන නො සිටී, අරතිය ද සිත මැඩගෙන නො සිටී, ආලසාය ද සිත මැඩගෙන නො සිටී. අනුරුද්ධයෙනි, කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ අකුලධර්මයන් ගෙන් වෙන් වූ ප්‍රීතිය හා සුවය ලබයි, ඊට වඩා ඥානතර වූ අත් සුවයක් හෝ ලබයි.

අනුරුද්ධයෙනි, තොටට මා කෙරෙහි කෙබඳු සිතෙක් වේද "සංක්ලෙශික වූ පුනර්භවය ඇති කරන්නා වූ ජුක් සහිත වූ දුබ්බිකා වූ මත්තෙහි ජාතිජරාමරණ පිණිස පවත්නා වූ යම් ආශ්‍රව කෙනෙක් ඇද්ද ඔහු තරාගතයන්ට අප්‍රභිණය, ඊගෙයින් තරාගතයෝ ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දනගෙන පෙවුණහ, ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දනගෙන ඉවසන්නාහ, ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දනගෙන දුරු කරන්නාහ, ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දනගෙන බැහැර කරන්නාහ"යි. සිතේ ද?

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි අපට මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි : "සංක්ලෙශික වූ පුනර්භවික වූ ජුක් සහිත වූ දුබ්බිකා වූ මත්තෙහි ජාතිජරාමරණ පිණිස පවත්නා වූ යම් ආශ්‍රව කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ ආශ්‍රවයේ තරාගතයන්ට අප්‍රභිණය, ඊගෙයින් තරාගතයෝ ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දනගෙන පෙවුණහ, ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දනගෙන අධිවිසතා කරන්නාහ, ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දනගෙන පරිවර්ජන කරන්නාහ, ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දනගෙන විනෝදනා කරන්නාහ"යි මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි අපට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : "සංක්ලෙශික වූ පුනර්භවික වූ ජුක් සහිත වූ දුබ්බිකා වූ මත්තෙහි ජාතිජරාමරණ පිණිස පවත්නා වූ යම් ආශ්‍රව කෙනෙක් ඇද්ද ඒ ආශ්‍රවයේ තරාගතයන්ට ප්‍රභිණයෝ යැ. ඊගෙයින් තරාගතයෝ ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දන පෙවුණහ, ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දන අධිවිසතා කරන්නාහ, ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දන පරිවර්ජන කරන්නාහ, ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දන විනෝදනා කරන්නාහ"යි. සාධු සාධු අනුරුද්ධයෙනි. අනුරුද්ධයෙනි, සංක්ලෙශික වූ පුනර්භවික වූ ජුක් සහිත වූ දුබ්බිකා වූ මත්තෙහි ජාතිජරාමරණ පිණිස වූ යම් ආශ්‍රව කෙනෙක් ප්‍රභිණ වූවාහු උසුන්වුල් ඇත්තාහු වූදුනාසුත් තාලයක් මෙන් කරන ලද්දහු අනාභාවය කරන ලද්දහු මත්තෙහි නුපදනා සැහැවී ඇත්තාහු වෙත් ද, යම්සේ අනුරුද්ධයෙනි, වූදුනා සුන් පල්ලික නැවත වැටීමට අභව්‍ය වේ ද ඊගෙයින් මැ අනුරුද්ධයෙනි, තරාගතයන්හට සංක්ලෙශික වූ පුනර්භවික වූ ජුක් සහිත වූ දුබ්බිකා වූ මත්තෙහි ජාතිජරා මරණ පිණිස වූ යම් ආශ්‍රව කෙනෙක් ප්‍රභිණ වූවාහු ද ඒ ආශ්‍රවයේ උසුන්වුල් ඇත්තාහු තාලවස්තුවක් මෙන් කරන ලද්දහු අනාභාවය කරන ලද්දහු මත්තෙහි නුපදනා සැහැවී ඇත්තාහු වෙති. ඊගෙයින් තරාගතයෝ ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දනගෙන පෙවුණහ. ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දන අධිවිසතා කරන්නාහ. ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දන පරිවර්ජන කරන්නාහ. ඇතැම් ආශ්‍රවයක් දන විනෝදනා කරන්නාහ"යි.

තං කිම්මඤ්ඤපි අනුරුඥා කං අත්ථිතං භමපඤ්ඤානො තථාගතො
සංවතො අබ්බතීතො කාලකතො උපපතතිසු ඛ්‍යාතරොති: 'අසු අමුත්‍ර
උපපතො, අසු අමුත්‍ර උපපතො'ති.

භගවම්ච්චුලක: නො භනෙත ධම්මා, භගවනෙතතතිකා, භගවමපට්ඨ-
කරණං. සාග්ගි වත භනෙත භගවනකඤ්ඤව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස
අනෙඨ. භගවතො සුඤ්ඤා හික්ඛු ධාරෙස්සතති'ති.

න ඛො අනුරුඥා තථාගතො ජනකුභතත්ථං න ජනලපතත්ථං
න ලාභසකකාරසිලොකාතිසංඝත්ථං, න ඉති මං ජනො ජානානු'ති
සංවතො අබ්බතීතො කාලකතො උපපතතිසු ඛ්‍යාතරොති: 'අසු අමුත්‍ර
උපපතො, අසු අමුත්‍ර උපපතො'ති. සතති ච ඛො අනුරුඥා
කුලපුත්තා සඤ්ඤා උපුට්ඨො උපුට්ඨො උපුට්ඨො' තෙ තං සුඤ්ඤා තථාගතො
විතතං උපසංභරති. තෙසනතං අනුරුඥා හොති දීඝරතතං හිතාග
සුඛාග.

ඉධානුරුඥා හික්ඛු සුඤ්ඤාති: 'ඉත්ථනාමො හික්ඛු කාලකතො' තො
භගවතා ඛ්‍යාතතො: 'අඤ්ඤාග භණ්ඨති'ති. සො ඛො පනස්ස අංගමො
සාමං දිවෙඨා වා හොති අනුස්සවසුතො වා, 'එවංසිලො සො අංගමො
අහොසි ඉතිපි, එවංඛමො සො අංගමො අහොසි ඉතිපි, එවමපඤ්ඤා
තො අංගමො අහොසි ඉතිපි, එවංවිහාරී සො අංගමො අහොසි ඉතිපි,
එවං විමුත්තො සො අංගමො අහොසි ඉතිපිති. සො තස්ස සඤ්ඤා
සිලඤ්ඤා සුභඤ්ඤා වාගඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරනො තථාගතො විතතං
උපසංභරති. එවමපි ඛො අනුරුඥා හික්ඛුතො ඵාසුච්චාරො හොති.

ඉධානුරුඥා හික්ඛු සුඤ්ඤාති: 'ඉත්ථනාමො හික්ඛු කාලකතො, තො
භගවතා ඛ්‍යාතතො: පඤ්ඤානං මීර්ච්චාගිතානං සංයොජනානං පටිකකිතං
මිපපාතිකො තත්ථ පටිකිකිකාසි අනාවතතිධමෙමො තස්මා ලොකා'ති. සො
ඛො පනස්ස අංගමො සාමං දිවෙඨා වා හොති අනුස්සවසුතො' වා: 'එවං-
සිලො සො අංගමො අහොසි ඉතිපි, එවංඛමො -පෙ- එවංපඤ්ඤා-පෙ-
එවංවිහාරී-පෙ-එවංවිමුත්තො සො අංගමො අහොසි ඉතිපි'ති. සො තස්ස
සඤ්ඤා -පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරනො තථාගතො විතතං උපසංභරති.
එවමපි ඛො අනුරුඥා හික්ඛුතො ඵාසුච්චාරො හොති.

ඉධානුරුඥා හික්ඛු සුඤ්ඤාති: 'ඉත්ථනාමො හික්ඛු කාලකතො,
තො භගවතා ඛ්‍යාතතො කිණ්ණං සංයොජනානං පටිකකිතං රාග-
දොසමොහාන තනුතො සකදගාමී, සකිද්දව ඉමං ලොකං අංගතානා
සුභකිස්සනානං කට්ඨතී'ති. සො ඛොපනස්ස අංගමො සාමං දිවෙඨා වා
හොති අනුස්සවසුතො' වා. එවංසිලො සො අංගමො අහොසි ඉතිපි,
එවංඛමො, -පෙ- එවං පඤ්ඤා-පෙ-එවංවිහාරී -පෙ- එවංවිමුත්තො සො
අංගමො අහොසි ඉතිපි'ති. සො තස්ස සඤ්ඤා -පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්ස-
රනො තථාගතො විතතං උපසංභරති. එවමපි ඛො අනුරුඥා
හික්ඛුතො ඵාසුච්චාරො හොති

-
- 1. පෘථුජ්ජා - සිඬු.
  - 2. කාලංකතො - මජ්ඣං.
  - 3. අනුස්සවසුතො - මජ්ඣං.

අනුරුද්ධයෙහි, ඒ කීමෙකැ'යි සිතවූ ද? කවර කරුණක් දක්නා වූ තරුණයාගේ 'අසුචල් අසුචල් කැනැ උපන, අසුචල් අසුචල් කැනැ උපනැ'යි ඉක්මගිය කලුරිය කළ ශ්‍රාවකයන් උපප්‍රාප්තියෙහි ලා ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද?යි.

වහන්ස, අපට මේ ධර්මයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොනො කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇත්තාහ. වහන්ස, එකාන්තයෙන් තෙල භාමිකයාගේ අර්ථය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මැ වැටහේවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්මයෙහි අසා හික්කුණු ධරන්තාහ'යි.

අනුරුද්ධයෙහි, තරුණයාගේ ජනයා වික්මය කරනු සඳහා නො වැ ජනයා නැළැවීම පිණිස නො වැ ලාභසත්කාර ප්‍රකාශ අනුසස් පිණිස නො වැ 'මෙසේ මහාජනයා මා දැනි'යි නො වැ 'අසුචල් අසුචල් කැනැ උපන, අසුචල් අසුචල් කැනැ උපනැ'යි ඉක්මගිය කලුරිය කළ ශ්‍රාවකයන් උපප්‍රාප්තියෙහි ලා ප්‍රකාශ කරන්තාහ. තවද අනුරුද්ධයෙහි, සැදහැති මහත් වූ සතුටු ඇති මහත් වූ ප්‍රමොදය ඇති කුලපුත්‍රයෝ වෙති. ඔහු එකම අසා එබඳු උපප්‍රාප්තිය පිණිස සිත එළවති. අනුරුද්ධයෙහි, ඔවුනට ඒ වික්කොපය-භාරය බොහෝ කලක් හිතයට සුවයට වේ.

අනුරුද්ධයෙහි, මෙසේනෙහි මහණෙක් "මේනම් මහණ කලුරිය කෙළේ යැ හේ භාග්‍යවතුන් විසින් අර්භත්ත්වයෙහි පිරිවිටියේ ප්‍රකාශ කරන ලද්දි අසයි. ඒ පිරිනිවි ආයුෂ්මත් මේ ආයුෂ්මත්හු විසින් තමා දක්නාලද හෝ වෙයි. අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. 'එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු (සමාධි පක්ෂයෙහි) දහම් ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු ප්‍රඥ ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සමාපත්තිවිහාර ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙසේ විචක්ත වී යයි ද අසයි. එ මහණ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව ද ඕලය ද ශ්‍රාතය ද තාග්‍යය ද ප්‍රඥව ද සිහි කෙරෙමින් එ බව පිණිස සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙහි, මහණහට එසුච්චරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙහි, මෙසේනෙහි මහණෙක් : "මේ නම් මහණ කලුරිය කෙළේ යැ හෙ පස් මරමහාගීය සංයෝජනයන් හේ ක්ෂය වීමෙන් මරතානික වූයේ එහි පිරිනිවේනසුලු වූයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවී ඇතියේ භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දි අසයි. එ (අනාගාමී) ආයුෂ්මත් මේ මහණ විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇත්තේ වී යයි ද මෙ බඳු දහම් ඇතියේ . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇතියේ . . . මෙබඳු විහාර ඇතියේ . . . ඒ ආයුෂ්මත් මෙසේ විචක්ත වී යයි ද අසයි. එ මහණ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව ද . . . ප්‍රඥව ද සිහි කෙරෙමින් තරුණවයට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙහි, මහණහට එසුච්චරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙහි, මෙසේනෙහි මහණෙක් : "මේනම් මහණ කලුරිය කෙළේ යැ. හේ තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් රාගද්වේෂමොහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සෙදහැම් වූයේ එක් වරක් මැ මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නේ යැ යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දි අසයි. එ (සෙදහැම්) ආයුෂ්මත් මේ මහණ විසින් තමා මැ දක්නා ලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, මෙබඳු දහම් ඇතියේ . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇතියේ . . . මෙබඳු විහරණ ඇතියේ . . . ඒ ආයුෂ්මත් මෙසේ විචක්ත වී යයි ද අසයි. එ මහණ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව ද . . . ප්‍රඥව ද සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙහි, මහණහට එසුච්චරණ වෙයි.

ඉධිඤ්ඤාඤ්ඤා භික්ඛු සුඤ්ඤාති: ‘ඉඤ්ඤාඤ්ඤා භික්ඛු කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතා: ‘තිණ්ණං සංඥොඤ්ඤානං පරිකමයා සොනාපකතො ඉඤ්ඤාපානවමමො නියතො සමමොධිපරායඤ්ඤා’ති. සො ඛො පනස්ස ආයස්සො සාමං දුට්ඨො වා හොති අනුස්සවස්සො වා: ‘ඵලංසිලො සො ආයස්සො අහොසි ඉතිපි, ඵලංධමමො-පෙ-ඵලංපඤ්ඤා-පෙ-ඵලං විහාරි-පෙ-ඵලංවිඤ්ඤානො සො ආයස්සො අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා-පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්ති නඵතතාය විතතං උපසංහරති. ඵලමපි ඛො අනුරුඤ්ඤා භික්ඛුතො ඵාසුච්චාරො හොති.

ඉධිඤ්ඤාඤ්ඤා භික්ඛු සුඤ්ඤාති: ‘ඉඤ්ඤාඤ්ඤා භික්ඛු කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතා: ‘අඤ්ඤා සමමති’ති. සො ඛො පනස්ස භගවති සාමං දුට්ඨො වා හොති අනුස්සවස්සො වා: ‘ඵලංසිලො සො භගවති අහොසි ඉතිපි, ඵලංධමමො සො භගවති අහොසි ඉතිපි, ඵලංපඤ්ඤා සො භගවති අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිහාරිති සො භගවති අහොසි ඉතිපි. ඵලංවිඤ්ඤානො සො භගවති අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා සිලඤ්ඤා සුඤ්ඤා වාසඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්ති නඵතතාය විතතං උපසංහරති. ඵලමපි ඛො අනුරුඤ්ඤා භික්ඛුතො ඵාසුච්චාරො හොති.

ඉධිඤ්ඤාඤ්ඤා භික්ඛු සුඤ්ඤාති: ‘ඉඤ්ඤාඤ්ඤා භික්ඛු කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතා: පඤ්ඤානං මරමොඤ්ඤානං සංඥොඤ්ඤානං පරිකමයා මපපාතිකා නඤ්ඤා පරිකමයාති අනුඤ්ඤාධමමො තස්සො ලොකා’ති. සො ඛො පනස්ස භගවති සාමං දුට්ඨො වා හොති අනුස්සවස්සො වා. ඵලංසිලො සො භගවති අහොසි ඉතිපි, ඵලංධමමො-පෙ-ඵලංපඤ්ඤා-පෙ-ඵලංවිහාරිති ඵලංවිඤ්ඤානො සො භගවති අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා-පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්ති නඵතතාය විතතං උපසංහරති. ඵලමපි ඛො අනුරුඤ්ඤා භික්ඛුතො ඵාසුච්චාරො හොති.

ඉධිඤ්ඤාඤ්ඤා භික්ඛු සුඤ්ඤාති: ‘ඉඤ්ඤාඤ්ඤා භික්ඛු කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතා: ‘තිණ්ණං සංඥොඤ්ඤානං පරිකමයා රාහදෙසමොභානං නනුතතා සකද්දොමති, සකදෙව ඉමං ලොකං ආහන්තො දුක්ඛස්සන්තං කාරිස්සන්ති’ති. සො ඛො පනස්ස භගවති සාමං දුට්ඨො වා හොති අනුස්සවස්සො වා: ‘ඵලංසිලො සො භගවති අහොසි ඉතිපි, ඵලංධමමො-පෙ-ඵලංපඤ්ඤා-පෙ-ඵලංවිහාරිති-පෙ-ඵලංවිඤ්ඤානො සො භගවති අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා-පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්ති නඵතතාය විතතං උපසංහරති. ඵලමපි ඛො අනුරුඤ්ඤා භික්ඛුතො ඵාසුච්චාරො හොති.

ඉධිඤ්ඤාඤ්ඤා භික්ඛු සුඤ්ඤාති: ‘ඉඤ්ඤාඤ්ඤා භික්ඛු කාලකතො, සො භගවතා ඛ්‍යාතතා: ‘තිණ්ණං සංඥොඤ්ඤානං පරිකමයා සොනාපකතො ඉඤ්ඤාපානවමමො නියතො සමමොධිපරායඤ්ඤා’ති. සො ඛො පනස්ස භගවති සාමං දුට්ඨො වා හොති අනුස්සවස්සො වා: ‘ඵලංසිලො සො භගවති අහොසි ඉතිපි, ඵලංධමමො-පෙ-ඵලං පඤ්ඤා-පෙ-ඵලං විහාරිති-පෙ-ඵලං විඤ්ඤානො සො භගවති අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා-පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්ති නඵතතාය විතතං උපසංහරති. ඵලමපි ඛො අනුරුඤ්ඤා භික්ඛුතො ඵාසුච්චාරො හොති.

1. කාලකතා - මජ්ඣම.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණෙක් : “මෙ නම් මහණ කලුරිය කළා යැ. හෝ සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් සෝවාන් වූයේ චිතිපාතධම් (සභරභවිද්‍යාවට වැටෙන සැඟවී) නැතිවේ (සම්මත්තනියාමයෙන්) නියත වූයේ (උච්චාරිතයසභවිද්‍යාව) සම්බන්ධය පිහිට කොට ඇත්තේ යැයි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද”යි අසයි. එ(සෝවාන්) ආයුෂ්මත් මෙ මහණු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. “එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද මෙබඳු දාම ඇතිවේ . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇතිවේ . . . මෙබඳු විචරණ ඇතිවේ . . . එ ආයුෂ්මත් මෙසේ විච්ඡික්ක වී යයි ද අසයි. එ මහණ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව ද . . . ප්‍රඥාව ද සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මහණහට එසුච්චරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්තෙනි මෙහෙණක් අසයි : “මෙ නම් මෙහෙණ කලුරිය කළා යැ. හෝ අර්හත්ත්වයෙහි පිහිටියා යැයි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද”යි. ඒ (රහත්) මෙහෙණ වැළික් මෙ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නා ලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු දාම ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු ප්‍රඥ ඇති වූ යයි ද ඒ බුහුන මෙබඳු විචරණ ඇති වූ යයි ද හෝ බුහුණ මෙසේ විච්ඡික්ක වූ යයි ද”යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් ඕලයත් ශ්‍රාතයත් ත්‍යාගයත් ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසුච්චරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්තෙනි මෙහෙණක් අසයි : “මෙ නම් මෙහෙණ කලුරිය කළා. හෝ ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ප්‍රභීණ කිරීමෙන් ඔපපානික වූවා එහි පිරිහිවෙන්නී එලොවින් පෙරළා හෝ එන සැඟවී ඇත්තී යැයි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද”යි. ඒ (අනගාමී) බුහුන වැළික් මෙ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : “එ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද මෙ බඳු දාම ඇත්තී . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇත්තී . . මෙබඳු විචරණ ඇත්තී ඒ බුහුන මෙසේ විච්ඡික්ක වූ යයි ද”යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසුච්චරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්තෙනි මෙහෙණක් අසයි : “මෙ නම් මෙහෙණ කලුරිය කළා, හෝ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභීණ කිරීමෙන් රාගද්වේශමොහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සෙදගැලීනි වූවා එක් වරක් මැ මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නී යැයි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද”යි. ඒ (සෙදගැමි) බුහුන ඒ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසන ලද හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද මෙබඳු දාම ඇත්තී . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇත්තී . . . මෙබඳු විචරණ ඇත්තී . . . ඒ බුහුන මෙසේ විච්ඡික්ක වූවා යයි ද”යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් ඒ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසුච්චරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙ සස්තෙනි මෙහෙණක් අසයි : “මෙ නම් මෙහෙණ කලුරිය කළා, හෝ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභීණ කිරීමෙන් සෝවාන් වූවා චිතිපාතධම් නැත්තී (සම්මත්තනියාමයෙන්) නියත වූවා සම්බන්ධය පිහිට කොට ඇත්තී යැයි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද”යි. ඒ (සෝවාන්) බුහුන වැළික් එ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද, මෙ බඳු දාම ඇත්තී . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇත්තී . . . මෙබඳු විචරණ ඇත්තී . . . ඒ බුහුන මෙසේ විච්ඡික්ක වූවා යයි ද”යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රඥාවත් . . . සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසුච්චරණ වෙයි.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකො සුණංඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියාණාමො උපාසකො කාලකතො, සො හගච්ඤා ඛ්‍යාතතො: ‘පඤ්ඤානං ඔරමානිඤ්ඤානං සංගොච්ඤානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො තඤ්ඤා පරිනිබ්බාසි අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා’ති. සො ඛො පනස්ස අයස්මා සංඝං දුට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සො වා: ‘ඵලංසිලො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි. ඵලංඛම්මො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි. ඵලංපඤ්ඤා සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිහාරී සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිමුත්තො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා සිලඤ්ඤා සුතඤ්ඤා වාගඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරතො තථතතාය විතතං උපසංභරති. ඵලම්පි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකස්ස ඵාසුච්ඤාරො හොති.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකො සුණංඤ්ඤා ‘ඉන්ද්‍රියාණාමො උපාසකො කාලකතො, සො හගච්ඤා ඛ්‍යාතතො: තිණ්ණං සංගොච්ඤානං පරික්ඛයා රාගදොසමොභානං තනුතතා සකදගාමි, සකිදෙව ඉමං ලොකං අගතතා දුක්ඛස්සන්තං කරස්සති’ති. සො ඛො පනස්ස අයස්මා සංඝං දුට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සො වා. ඵලංසිලො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංඛම්මො -පෙ- ඵලංපඤ්ඤා-පෙ- ඵලංවිහාරී-පෙ-ඵලංවිමුත්තො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරතො තථතතාය විතතං උපසංභරති, ඵලම්පි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකස්ස ඵාසුච්ඤාරො හොති.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකො සුණංඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියාණාමො උපාසකො කාලකතො, සො හගච්ඤා ඛ්‍යාතතො: ‘තිණ්ණං සංගොච්ඤානං පරික්ඛයා සොභාපතො අවිනිපාතධම්මො තිගතො සමමාධිපරයණො’ති. සො ඛො පනස්ස අයස්මා සංඝං දුට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සො වා: ‘ඵලංසිලො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංඛම්මො-පෙ-ඵලංපඤ්ඤා-පෙ-ඵලංවිහාරී-පෙ-ඵලංවිමුත්තො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා -පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරතො තථතතාය විතතං උපසංභරති ඵලම්පි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකස්ස ඵාසුච්ඤාරො හොති.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකො සුණංඤ්ඤා ‘ඉන්ද්‍රියාණාමො උපාසකො කාලකතො: සො හගච්ඤා ඛ්‍යාතතො: පඤ්ඤානං ඔරමානිඤ්ඤානං සංගොච්ඤානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො තඤ්ඤා පරිනිබ්බාසි අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා’ති. සො ඛො පනස්ස හගිති සංඝං දුට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සො වා: ‘ඵලංසිලො සො හගිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංඛම්මො සො හගිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංපඤ්ඤා සො හගිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිහාරීති සො හගිති අහොසි ඉතිපි. ඵලංවිමුත්තො සො හගිති අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා සිලඤ්ඤා සුතඤ්ඤා වාගඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරතො තථතතාය විතතං උපසංභරති. ඵලම්පි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකාය ඵාසුච්ඤාරො හොති

---

1. කාලංකතා - මජ්ඣං.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්ඡවෙත් අසයි : "මෙ නම් උච්ඡ කල්පය කෙළේ යැ, හේ ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ප්‍රභිණ කිරීමෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවේනසුදු වූයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවී ඇත්තේ යැ'යි භාගාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද්"යි. එ (අනගැමි) උච්ඡ වැළිත් එ උච්ඡහු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි ' "එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු දහම් ඇති වී යයි ද, එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු ප්‍රභූ ඇති වී යයි ද, එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු විහරණ ඇති වී යයි ද, ඒ ආයුෂ්මත් මෙසේ විච්ඡික්ත වී යයි ද"යි. හෙ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාවත් ශීලයත් ශ්‍රැතයත් ක්‍රාමයත් ප්‍රභූවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්ඡහට එසුචිහරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්ඡවෙත් අසයි : "මෙ නම් උච්ඡ කල්පය කෙළේ යැ, හේ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභිණ කිරීමෙන් රාගද්වේෂමොහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සෙදගැමි වූයේ එක් වරක් මැ මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නේ යැ'යි භාගාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද්"යි. ඒ ආයුෂ්මත් වැළිත් මොහු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසන ලද හෝ වෙයි : "එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, මෙබඳු දහම් ඇත්තේ . . . මෙබඳු ප්‍රභූ ඇත්තේ . . . මෙබඳු විහරණ ඇත්තේ . . . එ ආයුෂ්මත් මෙසේ විච්ඡික්ත වී යයි ද"යි. හෙ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රභූවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්ඡහට එසුචිහරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්ඡවෙත් අසයි : "මෙ නම් උච්ඡ කල්පය කෙළේ යැ, හේ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභිණ කිරීමෙන් සෝචන් වූයේ චිතිපාතධම් නැත්තේ නියත වූයේ සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තේ යැ'යි භාගාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්"යි. එ ආයුෂ්මත් වැළිත් මොහු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි, "එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, මෙබඳු දහම් ඇත්තේ . . . මෙබඳු ප්‍රභූ ඇත්තේ . . . මෙබඳු විහරණ ඇත්තේ . . . එ ආයුෂ්මත් මෙසේ විච්ඡික්ත වී යයි ද"යි. හෙ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රභූවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්ඡහට එසුචිහරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්ඡවෙත් අසයි : "මෙ නම් උච්ඡ කල්පය කළා, හේ ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ප්‍රභිණ කිරීමෙන් ඔපපාතික වූවා එහි පිරිනිවේනසුදු වූවා එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවී ඇත්තී යැ'යි භාගාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද්"යි. ඒ (අනගැමි) බුහුන වැලිත් ඇය විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : "ඒ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු දහම් ඇති වූ යයි ද ඒ බුහුන මෙබඳු ප්‍රභූ ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු විහරණ ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙසේ විච්ඡික්ත වූ යයි ද"යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් ශීලයත් ශ්‍රැතයත් ක්‍රාමයත් ප්‍රභූවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්ඡහට එසුචිහරණ වෙයි.

ඉධානුරුඬො උපාසිකා සුඤ්ඤාති: ඉන්ද්‍රික්‍රමාමි උපාසිකා කාලකතා², සා හගච්චා බ්‍යාකතා: ‘තිණ්ණං සංයොජ්ඣානං පටිත්ඨයා රාගද්දොමොභානං තනුතතා සකද්දොමෙති සකිද්දෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්ස නතං කට්ඨස්සති’ති. සා ඛො පනස්සා හගිති සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සතා වා: එවංසිලා සා හගිති අහොසි ඉතිපි, එවංඛම්මා-පෙ-එවංපඤ්ඤා-පෙ- එවං-විහාරිති-පෙ-එවංවිච්ඡිතතා සා හගිති අහොසි ඉතිපි’ති. සා තස්සා සඬාඤ්ච -පෙ- පඤ්ඤාඤ්ච අනුස්සරන්ති තථතතාය විතතං උපසංහරති. එවම්පි ඛො අනුරුඬො උපාසිකාය එසුච්චාරො හොති.

ඉධානුරුඬො උපාසිකා සුඤ්ඤාති: ‘ඉන්ද්‍රික්‍රමාමි උපාසිකා කාලකතා සා හගච්චා බ්‍යාකතා: ‘තිණ්ණං සංයොජ්ඣානං පටිත්ඨයා සොවාපත්තා අවිතිපාතඛම්මා තියතා සම්මොඛිපරුයණ’ති. සා ඛො පනස්සා හගිති සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සතා වා: එවංසිලා සා හගිති අහොසි ඉතිපි. එවංඛම්මා සා හගිති අහොසි ඉතිපි. එවංපඤ්ඤා සා හගිති අහොසි ඉතිපි. එවංවිහාරිති සා හගිති අහොසි ඉතිපි. එවංවිච්ඡිතතා සා හගිති අහොසි ඉතිපි’ති. සා තස්සා සඬාඤ්ච සිලඤ්ච සුතඤ්ච වාගඤ්ච පඤ්ඤාඤ්ච අනුස්සරන්ති තථතතාය විතතං උපසංහරති. එවම්පි ඛො අනුරුඬො උපාසිකාය එසුච්චාරො හොති.

ඉති ඛො අනුරුඬො තථාගතො න ජනකුහනත්ථං, න ජනලපනත්ථං, න ලාභසකකාරසිලොකානිසංසත්ථං, න ඉති මං ජනො ජාතාතු’ති සාචකො අබ්භතීතො කාලකතො උපපත්තිස්ස බ්‍යාකරොති: ‘අසු අච්ඡිත්‍ර උපපතොතො අසු අච්ඡිත්‍ර උපපතොතො’ති. සන්ති ච ඛො අනුරුඬො කුලපුත්තා සඬා: උලාරවෙද උලාරපාමොජ්ජා. තෙ තං සුඤ්ඤා තථතතාය විතතං උපසංහරන්ති. තෙසං තං අනුරුඬො හොති දීඝරතතං හිතාය සුඛායාති.

ඉදම්මොච්ච හගචා. අත්තම්මො ආයස්මි අනුරුඬො හගච්චො හාසිතං අභිනන්දිති.

නිලකපාන සුත්තං අට්ඨමං.

1. කාලං කතා - මජ්ඣං.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්චියක් අසයි : “මෙ නම් උච්චිය කල්පිය කළා, හො සංයෝජන තුනක් ප්‍රභිණ කිරීමෙන් රාගද්වේෂමෝහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සෙදගැමි වූවා එක් වරක් මැ මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නී යැ’යි භාගාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද’යි. ඒ බුහුන වැළිත් ඇය විසින් තමා මැ දක්නාලදු හෝ අනුමුඛයෙන් අසනලදු හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබදු සිල් ඇති වූ යයි ද, මෙබදු දහම් ඇත්තී . . . මෙබදු ප්‍රඥ ඇත්තී . . . මෙබදු විභරණ ඇත්තී . . . ඒ බුහුන මෙසේ විචුක්ත වූවා යයි දැ’යි. හො ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්චිභව එසුච්චරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්චියක් අසයි : “මෙ නම් උච්චිය කල්පිය කළා, හො සංයෝජන තුනක් ප්‍රභිණ කිරීමෙන් සෝචන් වූවා විනිසාතධම් නැත්තී නියත වූවා සම්බොධිය පිහිට කොට ඇත්තී යැ’යි. භාගාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද’යි. ඒ බුහුන වැළිත් ඇය විසින් තමා මැ දක්නාලදු හෝ අනුමුඛයෙන් අසනලදු හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබදු සිල් ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබදු දහම් ඇතිවූ යයි ද ඒ බුහුන මෙබදු ප්‍රඥ ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබදු විභරණ ඇති වූ යයි ද ඒ බුහුන මෙසේ විචුක්ත වූ යයි දැ’යි. හො ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් ශීලයත් ශ්‍රාතයත් ත්‍යාගයත් ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්චිභව එසුච්චරණ වෙ.

මෙසෙයින් අනුරුද්ධයෙනි, තරංගතයෝ ‘ජනයා විස්මය කරනු පිණිස නො වැ ජනයා නළවනු පිණිස නො වැ ලාභ සත්කාර ප්‍රශංසා අනුසන් පිණිස නො වැ මෙසෙයින් මා මහජනයා දැව්’යි කියා නො වැ’ අසුවල් අසුවල් තැනැ උපතා, අසුවල් අසුවල් තැනැ උපතැ’යි ඉකුත් වූ කල්පිය කළ ශ්‍රාවකයන් උපප්‍රාප්තියෙහි ලා ප්‍රකාශ කෙරෙති. අනුරුද්ධයෙනි, සැදහැනි මහත් වූ තුෂ්ටි ඇති මහත් වූ ප්‍රාචෝදා ඇති කුලපුත්‍රයෝ ඇත. ඔහු එය අසා එබවට සිත එළවයි. අනුරුද්ධයෙනි, ඔවුනට ඒ දිගුකලක් හිත පිණිස සුව පිණිස වෙ යයි.

බුදුහු මේ සුත්‍රාන්තය වදළහ. සතුවුසින් ඇති අයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට සතුවූ වූහ’යි.

අට වැනි නළකපාන සුත්‍ර යි.

2. 2. 9

ගුලියසානි සුභවං

එවං මේ සුභං. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙච්චනෙ කලාදකනිවාපෙ. තෙන ඛෙ පන සමයෙන ගුලියසානි¹ නාම භික්ඛු ආරඤ්ඤකො² පදුරසමාචාරො³ සඛ්‍යමඤ්ඤි මහටො හොති කෙනච්චෙච්ච කරණීයෙන. තත්‍ර ඛෙ ආයසමා සාරිපුතො ගුලියසානි භික්ඛු ආරාමෙ භික්ඛු ආමනොසි.

ආරඤ්ඤකෙන⁴භාච්චිසො⁵ භික්ඛුනා සඛ්‍යගතෙන සඛෙස විහරනොන සමුගමචාරීසු සගාරවෙන භවිතබ්බං සපාතිසොන. සචෙ ආච්චිසො ආරඤ්ඤකො⁶ භික්ඛු සඛ්‍යගතො සඛෙස විහරනොන සමුගමචාරීසු අගාරවො හොති අපාතිසො. තස්ස භවන්ති වතතාරො: 'කිමපනිමසා ආයසමතො ආරඤ්ඤකසා එකසාරඤ්ඤෙ සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා සමුගමචාරීසු අගාරවො⁷ අපාතිසො'තිසා⁸ භවන්ති වතතාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන භික්ඛුනා සඛ්‍යගතෙන සඛෙස විහරනොන සමුගමචාරීසු සගාරවෙන භවිතබ්බං සපාතිසොන.

ආරඤ්ඤකෙන⁴භාච්චිසො⁵ භික්ඛුනා සඛ්‍යගතෙන සඛෙස විහරනොන ආසනකුසලෙන භවිතබ්බං. 'ඉති ථෙරෙ ච භික්ඛු නානුපමජ්ජ තිසි-දිසාමි. නචෙ ච භික්ඛු න ආසනෙන පටිඛාතිසාමි'ති. සචෙ ආච්චිසො ආරඤ්ඤකො භික්ඛු සඛ්‍යගතො සඛෙස විහරනොන න ආසනකුසලො⁹ හොති. තස්ස භවන්ති වතතාරො: කිමපනිමසා ආයසමතො ආරඤ්ඤකසා එකසාරඤ්ඤෙ සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා ආභිසමාචාරිකමපි ධම්මං න ජානාති'තිසා භවන්ති වතතාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන භික්ඛුනා සඛ්‍යගතෙන සඛෙස විහරනොන ආසනකුසලෙන භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙන⁴භාච්චිසො⁵ භික්ඛුනා සඛ්‍යගතෙන සඛෙස විහරනොන නාතිකාලෙන ගාමො පටිසිතබ්බො. නාති දිවා පටික්කමිතබ්බං. සචෙ ආච්චිසො ආරඤ්ඤකො භික්ඛු සඛ්‍යගතො සඛෙස විහරනොන අතිකාලෙන ගාමං පටිසති. අතිදිවා⁷ පටික්කමිති. තස්ස භවන්ති වතතාරො. කිමපනිමසා ආයසමතො ආරඤ්ඤකසා එකසාරඤ්ඤෙ සෙරිච්චාරෙන, යො අයමායසමා අතිකාලෙන ගාමං පටිසති, අතිදිවා පටික්කමිති⁸තිසා⁸ භවන්ති වතතාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන භික්ඛුනා සඛ්‍යගතෙන සඛෙස විහරනොන නාතිකාලෙන ගාමො පටිසිතබ්බො. නාති දිවා පටික්කමිතබ්බං.

-
1. {ගොලියානි - මජ්ඣං. {ගොලියානි - ස්‍යා. 4. ආරඤ්ඤකෙනභාච්චිසො - මජ්ඣං, ස්‍යා. 5. අගාරවො හොති - මජ්ඣං. 6. තස්ස - මජ්ඣං, සිමු, ස්‍යා. 7. ආසනකුසලො න හොතිති - මජ්ඣං, සිමු. 8. දිවා - PTS	2. ආරඤ්ඤකො - මජ්ඣං. 3. පදුරසමාචාරො - මජ්ඣං

2. 2. 9

ගුලියසානි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද; එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජඟහනුවර සම්පයෙහි කළුකුකුන්වාප නම් වේළුවනයෙහි වැඩ වසනාසේක. එසමයෙහි ආරණ්‍යක වූ ඖදරික ආචාර ඇති 'ගුලියසානි' නම් මහණ කිසියම් කටයුත්තෙකින් සහමැදට පැමිණියේ වෙයි. එහි දී ආයුෂ්මත්. ශාඛිපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ගුලියසානි මහණහු අරභයා හික්කුන් ඇමැතුයේක :

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු සමුම්සරුන් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වූවකු ප්‍රතිෂ්ඨා සහිත වූවකු වියයුතු යි. ඉදින් ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ සමුම්සරුන් කෙරෙහි අගෞරව ඇතියේ යටත් පැවැතුම් රහිත වූයේ වේ ද, ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්-භව වෙනෙහි එකලා වූ ජෛවිරිච්චරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් සමුම්සරුන් කෙරෙහි නොගරු වූයේ යටත් පැවැතුම් නැතිසේ වේ" යයි ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් සමුම්සරුන් කෙරෙහි සගරු වූවකු යටත් පැවැතුම් ඇතියකු වියයුතු යි.

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් : "මෙසේ සථවිර හික්කුන් ද නො ගටා හිදින්නෙම්, නවකහික්කුන් ද ආසනයෙන් නො නෙරනෙම්" යි ආසනයක සල වූවකු වියයුතු යි. ඉදින් ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ ආසනයක සල නො වූයේ වේ ද, ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්භව එකලා වූ වෙනෙහි ජෛවිරිච්චරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් ආභිසමාචාරික වන පවා නො දනී" යයි ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් ආසනයක සලයකු වියයුතු යි.

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු ඉතා උදාසන ගම් නො වැදියයුතු යැ. ඉතා දඹවල් වූ ගමින් නො නික්මියයුතු යැ. ඉදින් ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ ඉතා උදාසන ගම් වදී ද, ඉතා දඹවල් වූ පෙරළා යේ ද, ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්භව එකලා වූ වනසෙනසුන්හි ජෛවිරිච්චරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් ඉතා උදාසන ගම් වදී. ඉතා දඹවල් වූ පෙරළා යේ" යයි ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් ඉතා උදාසන ගම් නො වැදියයුතු යැ. ඉතා දඹවල් වූ පෙරළා නො යායුතු.

220 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො - හික්ඛු විගෙහා [2.2.9 ඉඳ්දිසාති සුභතං]

ආරඤ්ඤකෙනෝභාද්විසො හික්ඛුනා සඛ්ඤගතෙන සඛෙස විහරනොන න පුරෙහතතං පච්ඡාහතතං කුලෙසු වාරිතතං ආපජ්ජිතබ්බං. සචෙ ආද්විසො ආරඤ්ඤකොඤ්ඤා හික්ඛු සඛ්ඤගතො සඛෙස විහරනොන පුරෙහතතං පච්ඡාහතතං කුලෙසු වාරිතතං ආපජ්ජිති, තස්ස භවන්ති වත්තාරො: අයනනුතිමස්සායසමධො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤෙ සෙට්ඨිභාරෙන විහරතො: විකාරවරිදා ඛහුලීකතා, තමෙන සඛ්ඤගතවපි සමුද්චරති² තිස්ස² භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා සඛ්ඤගතෙන සඛෙස විහරනොන න පුරෙහතතං පච්ඡාහතතං කුලෙසු වාරිතතං ආපජ්ජිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙනෝභාද්විසො හික්ඛුනා සඛ්ඤගතෙන සඛෙස විහරනොන අනුඤ්ඤෙන භවිතබ්බං අවපලෙන. සචෙ ආද්විසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු සඛ්ඤගතො සඛෙස විහරනොන උඤ්ඤො භොති. වපලො තස්ස භවන්ති වත්තාරො: ‘ඉදනනුතිමස්සායසමධො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤෙ සෙට්ඨිභාරෙන විහරතො උඤ්ඤං වාපලො ඛහුලීකතා, තමෙන සඛ්ඤගතවපි සමුද්චරති² තිස්ස² භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා සඛ්ඤගතෙන සඛෙස විහරනොන අනුඤ්ඤෙන භවිතබ්බං අවපලෙන.

ආරඤ්ඤකෙනෝභාද්විසො හික්ඛුනා සඛ්ඤගතෙන සඛෙස විහරනොන අමුඛරෙන භවිතබ්බං අවිකිණ්ණවාචෙන. සචෙ ආද්විසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු සඛ්ඤගතො සඛෙස විහරනොන මුඛරො භොති විකිණ්ණවාචො. තස්ස භවන්ති වත්තාරො: ‘කිම්පතිමස්සායසමධො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤෙ සෙට්ඨිභාරෙන, යො අයමායසමා මුඛරො විකිණ්ණවාචො² තිස්ස භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා සඛ්ඤගතෙන සඛෙස විහරනොන අමුඛරෙන භවිතබ්බං අවිකිණ්ණවාචෙන.

ආරඤ්ඤකෙනෝභාද්විසො හික්ඛුනා සඛ්ඤගතෙන සඛෙස විහරනොන සුබ්බචෙත³ භවිතබ්බං කල්‍යාණමිත්තෙන. සචෙ ආද්විසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු සඛ්ඤගතො සඛෙස විහරනොන දුබ්බචො භොති පාපමිත්තො, තස්ස භවන්ති වත්තාරො: ‘කිම්පතිමස්සායසමධො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤෙ සෙට්ඨිභාරෙන, යො අයමායසමා දුබ්බචො පාපමිත්තො තිස්ස භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා සඛ්ඤගතෙන සඛෙස විහරනොන සුබ්බචෙත³ භවිතබ්බං කල්‍යාණමිත්තෙන.

ආරඤ්ඤකෙනෝභාද්විසො හික්ඛුනා ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනඤ්ඤාරෙන භවිතබ්බං. සචෙ ආද්විසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු අගුහනඤ්ඤාරො භොති, තස්ස භවන්ති වත්තාරො: කිම්පතිමස්සායසමධො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤෙ සෙට්ඨිභාරෙන, යො අයමායසමා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුහනඤ්ඤාරො² තිස්ස භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනඤ්ඤාරෙන භවිතබ්බං.

1. ආරඤ්ඤකො - මජ්ඣං 2. තස්ස - මජ්ඣං. පිඉ. ස්‍යා.
3. සුචචෙන - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

ආවුත්ති සහමාදට පැමිණි සහමාද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් පෙරබත්ති හෝ පසුබත්ති හෝ (නො පැවැරු) කුලයන්හි හැසිරීමට නො පැමිණිය යුතු යැ. ඉදින් ආවුත්ති, සහමාදට පැමිණි සහමාද වසන ආරණ්‍යක මහණ පෙරබත්ති හෝ පසුබත්ති හෝ නො පැවැරු කුලයන්හි සැරිසරා නම් ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්ත ඵකලා වැ වෙනෙහි සේවිජ්ජැවිහරණයෙන් වාසය කරන්නහු විසින් ඵකාත්තයෙන් මේ විකාලවයඛාව බහුලකරනලද, සහමාදට ගියා වූ ද කුලුන් (ඵ විකාල වයඛාව) මැඩගෙන සිටී" යයි ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති. ඵහෙයින් සහමාදට ගියා වූ සහමාද වාසය කරන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් පෙරබත්තිද පසුබත්තිද කුලයන්හි හැසිරීමට නො පැමිණිය යුතු යැ.

ආවුත්ති, සහමාදට පැමිණි සහමාදවසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් උඩඟු නො වුවකු වපල නො වුවකු වියයුතු යැ. ඉදින් ආවුත්ති, ආරණ්‍යක මහණ සහමාදට පැමිණියේ සහමාද වාසය කරනුයේ උද්ධත වූයේ වපල වූයේ වේ ද, ඵකල්හි ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්ත ඵකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සේවිජ්ජැවිහරණයෙන් වාසය කරන්නහු විසින් ඵකාත්තයෙන් මේ උඩඟු බව වපල බව බහුල කරනලද. සහ මාදට ගියා වූ ද කුලුන් (ඵ උඩඟු බව වපල බව) මැඩගෙන සිටී" යයි ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති. ඵහෙයින් සහමාදට පැමිණි සහමාද වසන ආරණ්‍යක මහණහු අනුද්ධත වුවකු අවපල වුවකු වියයුතු යැ.

ආවුත්ති, සහමාදට පැමිණි සහමාද වසන ආරණ්‍යක මහණහු දෙඩමලු නො වුවකු නො විසිරුණු වචන ආකියකු විය යුතු ය, ඉදින් ආවුත්ති, සහමාදට පැමිණි සහමාද වසන ආරණ්‍යක මහණ දෙඩමලු වූයේ විසිරුණු වචන ආකියේ වේ ද, ඵකල්හි ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්තයේ ඵකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සේවිජ්ජැවිහරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් මුඛරයෙක විකීණිවචන ඇත්තෙකැ" යි ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති. ඵහෙයින් සහමාදට පැමිණි සහමාද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් දෙඩමලු නො වුවකු නො විසිරුණු වචන ඇත්තකු විය යුතු යැ.

ආවුත්ති, සහමාදට පැමිණි සහමාද වසන ආරණ්‍යක මහණහු සුවච වුවකු කලණමිතුරන් ආකියකු විය යුතු ය. ඉදින් ආවුත්ති, ආරණ්‍යක මහණ සහමාදට ගියේ සහමාද වසනුයේ දුර්වච වූයේ පාපමිත්‍රයන් ඇත්තේ වේ ද, ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකයට ඵකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සේවිජ්ජැවිහරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් දුර්වචයෙක පාපමිත්‍රයන් ඇත්තෙකැ" යි ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති. ඵහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු සහමාදට ගියහු සහමාද වසන්නහු සුවච වුවකු කලණමිතුරන් ආකියකු වියයුතු යැ.

ආවුත්ති, ආරණ්‍යක මහණහු ඉඳුරන්හි පියු දෙර ආකියකු වියයුතු ය, ඉදින් ආවුත්ති, ආරණ්‍යක මහණ ඉඳුරන්හි නො පියු දෙර ඇතියේ වේ ද, ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යක වුවහුට ඵකලා වැ වෙනෙහි සේවිජ්ජැවිහරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් ඉඳුරන්හි නො පියු දෙර ඇත්තෙකැ" යි ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති, ඵහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු ඉඳුරන්හි පියු දෙර ආකියකු වියයුතු යැ.

ආරක්ඛණකොභිඤ්ඤා භවිතං. භවෙ ආච්ඡාදො ආරක්ඛණකො හික්ඛු භොජනෙ අමනසංකො භොති, තස්ස භවන්ති වතනාථො: කම්මතිමස්සායසම්මො ආරක්ඛණකස්ස ඵකස්සාරක්ඛණො සෙරිව්භාරොන, යො අයමායසම්මො භොජනෙ අමනසංකො තිස්සා භවන්ති වතනාථො. තස්මා ආරක්ඛණකො හික්ඛු භොජනෙ මනසංකො භවිතං.

ආරක්ඛණකොභිඤ්ඤා භවිතං ජාගරියං අනුසුතො භවිතං. භවෙ ආච්ඡාදො ආරක්ඛණකො හික්ඛු ජාගරියං අනුසුතො භොති, තස්ස භවන්ති වතනාථො: කම්මතිමස්සායසම්මො ආරක්ඛණකස්ස ඵකස්සාරක්ඛණො සෙරිව්භාරොන, යො අයමායසම්මො ජාගරියං අනුසුතො තිස්සා භවන්ති වතනාථො. තස්මා ආරක්ඛණකො හික්ඛු ජාගරියං අනුසුතො භවිතං.

ආරක්ඛණකොභිඤ්ඤා භවිතං ආරභවිතො භවිතං. භවෙ ආච්ඡාදො ආරක්ඛණකො හික්ඛු කුසිනො භොති, තස්ස භවන්ති වතනාථො: කම්මතිමස්සායසම්මො ආරක්ඛණකස්ස ඵකස්සාරක්ඛණො සෙරිව්භාරොන, යො අයමායසම්මො කුසිනො තිස්සා භවන්ති වතනාථො. තස්මා ආරක්ඛණකො හික්ඛු ආරභවිතො භවිතං.

ආරක්ඛණකොභිඤ්ඤා භවිතං උපට්ඨිතස්සා භවිතං. භවෙ ආච්ඡාදො ආරක්ඛණකො හික්ඛු මුට්ඨිස්සා භොති, තස්ස භවන්ති වතනාථො: කම්මතිමස්සායසම්මො ආරක්ඛණකස්ස ඵකස්සාරක්ඛණො සෙරිව්භාරොන, යො අයමායසම්මො මුට්ඨිස්සා තිස්සා භවන්ති වතනාථො. තස්මා ආරක්ඛණකො හික්ඛු උපට්ඨිතස්සා භවිතං.

ආරක්ඛණකොභිඤ්ඤා භවිතං සමාහිතො භවිතං. භවෙ ආච්ඡාදො ආරක්ඛණකො හික්ඛු අසමාහිතො භොති, තස්ස භවන්ති වතනාථො: කම්මතිමස්සායසම්මො ආරක්ඛණකස්ස ඵකස්සාරක්ඛණො සෙරිව්භාරොන, යො අයමායසම්මො අසමාහිතො තිස්සා භවන්ති වතනාථො. තස්මා ආරක්ඛණකො හික්ඛු සමාහිතො භවිතං.

ආරක්ඛණකොභිඤ්ඤා භවිතං පඤ්ඤාචිතො භවිතං. භවෙ ආච්ඡාදො ආරක්ඛණකො හික්ඛු දුප්පඤ්ඤො භොති, තස්ස භවන්ති වතනාථො: කම්මතිමස්සායසම්මො ආරක්ඛණකස්ස ඵකස්සාරක්ඛණො සෙරිව්භාරොන, යො අයමායසම්මො දුප්පඤ්ඤො තිස්සා භවන්ති වතනාථො. තස්මා ආරක්ඛණකො හික්ඛු පඤ්ඤාචිතො භවිතං.

ආරක්ඛණකොභිඤ්ඤා භවිතං අභිධම්මෙ අභිච්ඡාදෙ යොගො කරණියො. සන්තොච්ඡාදො ආරක්ඛණකො හික්ඛු අභිධම්මෙ අභිච්ඡාදෙ පඤ්ඤො පුච්ඡිතො. භවෙ ආච්ඡාදො ආරක්ඛණකො හික්ඛු අභිධම්මෙ අභිච්ඡාදෙ පඤ්ඤො පුච්ඡිතො න සම්මායති, තස්ස භවන්ති වතනාථො: කම්මතිමස්සායසම්මො ආරක්ඛණකස්ස ඵකස්සාරක්ඛණො සෙරිව්භාරොන, යො අයමායසම්මො අභිධම්මෙ අභිච්ඡාදෙ පඤ්ඤො පුච්ඡිතො න සම්මායති, තිස්සා භවන්ති වතනාථො. තස්මා ආරක්ඛණකො හික්ඛු අභිධම්මෙ අභිච්ඡාදෙ යොගො කරණියො.

- 1. අමනසංකොති - සිද්ධි, මජ්ඣ, සා.
- 2. උපට්ඨිතස්සා - මජ්ඣ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු හෝර්තයෙහි පමණ දන්තක විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි ආරණ්‍යක මහණ හෝර්තයෙහි මාත්‍රඥ නොවූයේ වේ ද, ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකභව එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡන්දවිභරණයෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් හෝර්තයෙහි මාත්‍රඥ නොවූයේකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු විසින් හෝර්තයෙහි මාත්‍රඥ වූවකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු විසින් නිදි දුරුකිරීමෙහි යෙදුණකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ නිදි දුරුකිරීමෙහි නො යෙදුණේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකභව එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡන්ද විභරණයෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් නිදි දුරුකිරීමෙහි නො යෙදුණේකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු නිදි වැරීමෙහි යෙදුණකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු විසින් ආරභිධර්මය ඇතිකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ කුසිතයෙන් වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකභව එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡන්දවිභරණයෙන් කීම? මේ කුසිතයේකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු විසින් ආරභිධර්මය ඇතිකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු ඵලාභිධර්මය ඇතිකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ මුළු සිහි ඇතියේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකභව එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡන්දවිභරණයෙන් කීම, මේ ආයුෂ්මත් මුළුසිහි ඇත්තේකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු ඵලාභිධර්මය ඇතිකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු එකභ කළ සිත් ඇත්තකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ සමාධි රහිත වූයේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකභව එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡන්දවිභරණයෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් අසමාහිතයේකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු විසින් එකභ කළ සිත් ඇතිකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු කටයුත්තෙහි උපායප්‍රඥයෙන් යුක්ත වූවකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ දුෂ්ප්‍රාඥ වේ ද එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකභව එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡන්දවිභරණයෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් දුෂ්ප්‍රාඥයේකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු උපායප්‍රඥ ඇත්තකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු විසින් අභිධම්මපිටකයෙහි ද විනයපිටකයෙහි ද පෙළ විසින් අටුවා විසින් යෝග කටයුත්ත ය. ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි පැන පුළුවන්නාහු ඇත. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි පැන පුළුවන්නා ලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කියතෙයි ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකභව එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වච්ඡන්දවිභරණයෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි පැන පුළුවන්නා ලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කිය තේ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු විසින් අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි යෝග කටයුත්තේ යැ.

ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණු විසින් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා සිටි ආරූපා වූ යම් ඹාන්තවීමෝක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, එහි යෝග කටයුතු යැ. ඇවැත්ති, රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා සිටි ආරූපා වූ යම් ඹාන්තවීමෝක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, එහිලා ආරණ්‍යක මහණු පැන පුළුවුස්නාහු ඇත. ඉදින් ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණ රූපසමාපත්තීන් ඉක්මසිටි ආරූපා වූ යම් ඹාන්තවීමෝක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, එහි ලා පැන පුළුවුස්නාලියුයේ සම්පාදනය කොට නො කිය හේ ද, ඔහුට නුඉණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යක මහණට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සෙවිටිවිභරණයෙන් කිම? රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා සිටි ආරූපා වූ යම් ඹාන්තවීමෝක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ආයුෂ්මත් එහි ලා පැන පුළුවුස්නා ලියුයේ සම්පාදනය කොට නො කියහේ" යයි ඔහුට නුඉණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණු විසින් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා සිටි ආරූපා වූ යම් ඒ ඹාන්තවීමෝක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, එහි යෝග කටයුතු යැ.

ඇවැත්ති ආරණ්‍යක මහණු විසින් උතුරුමිනිස්දම්භි යොග කටයුතු යැ. ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණු උතුරුමිනිස්දම්භි පැන පුළුවුස්නාහු ඇත. ඉදින් ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණ උතුරුමිනිස්දම්භි පැන පුළුවුස්නාලියුයේ සම්පාදනය කොට නො කියහේ ද, එකල්හි ඔහුට නුඉණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්හට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සෙවිටිවිභරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් යම් උතුරුමිනිස්දහමත් සඳහා පැවිදි වූයේ ද, ඒ අර්ථය නොදනි" යයි ඔහුට නුඉණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණු විසින් උතුරුමිනිස්දම්භි යොග කටයුතු යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් මහාමොද්ගලායන සථවිරයන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් පැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කීහ : "ඇවැත්ති, ඹාරිපුත්‍රයෙනි, ආරණ්‍යක මහණු විසින් මැ මේ දහම්හු සමාදන් වැ ගෙන පැවැත්ත යුක්තාහු ද, නොහොත් ග්‍රාමාන්ත සෙනසුන්හි වසන මහණු විසිනුදු සමාදන් වැ ගෙන වැටිය යුක්තාහු දැ"යි. ඇවැත්ති මොද්ගලායන යෙනි, ආරණ්‍යක මහණු විසින් මේ දහම්හු සමාදන් වැ ගෙන වැටිය යුක්තාහ. ග්‍රාමාන්තවිහාරී මහණු විසින් කියනු කිමැ"යි.

තව වැනි ඉලියසානි සුත්‍ර යි.

2. 2. 10

කීටාගිරි සුභතං

එවං මේ සුභතං එකං සමයං භගවා කාසිපු වාරිකං චරති මහතා හික්ඛුසඛෙකන සද්ධිං. තත්‍ර ඛො භගවා හික්ඛු ආමනෙතසි : අහං ඛො හික්ඛවෙ අඤ්ඤත්‍රෙව රතතිභොජනා භුඤ්ජාමි, අඤ්ඤත්‍ර ඛො පනාහං හික්ඛවෙ රතතිභොජනා භුඤ්ජාමානො අප්පාඛාධතඤ්ඤ ධඤ්ජානාමි අප්පාතඛිකතඤ්ඤ ලුහුට්ඨානඤ්ඤ බලඤ්ඤ ඵාසුචිභාරඤ්ඤ. එථ තුමෙහපි හික්ඛවෙ අඤ්ඤත්‍රෙව රතතිභොජනා භුඤ්ජාමි, අඤ්ඤත්‍ර ඛො පන හික්ඛවෙ තුමෙහපි රතතිභොජනා භුඤ්ජාමානා අප්පාඛාධතඤ්ඤ ධඤ්ජානිඤ්ඤ අප්පාතඛිකතඤ්ඤ ලුහුට්ඨානඤ්ඤ බලඤ්ඤ ඵාසුචිභාරඤ්ඤා'ති. එවමහනෙතති ඛො තෙ හික්ඛු භගවතො පච්චසොොසුං. අථ ඛො භගවා කාසිපු අනුපුබ්බෙන වාරිකං චරමානො ජෙන කීටාගිරි නාම කාසිනං තිගමො තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා කීටාගිරිසමං විහරති කාසිනං තිගමේ.

තෙන ඛො පන සමයෙන අසාර්ථප්‍රනබ්බසුකා නාම හික්ඛු කීටාගිරිසමං ආවාසිකා භොතති. අථ ඛො සමබහුලා හික්ඛු යෙන අසාර්ථප්‍රනබ්බසුකා හික්ඛු තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනිඃ අසාර්ථප්‍රනබ්බසුකෙ හික්ඛු එතදචොච්චිං : භගවා ඛො ආවුසො අඤ්ඤත්‍රෙව රතතිභොජනා භුඤ්ජාති හික්ඛුසඛෙකා ච, අඤ්ඤත්‍ර ඛො පනාවුසො රතතිභොජනා භුඤ්ජාමානා අප්පාඛාධතඤ්ඤ ධඤ්ජානානි අප්පාතඛිකතඤ්ඤ ලුහුට්ඨානඤ්ඤ බලඤ්ඤ ඵාසුචිභාරඤ්ඤ. එථ තුමෙහපි ආවුසො අඤ්ඤත්‍රෙව රතතිභොජනා භුඤ්ජාමි, අඤ්ඤත්‍ර ඛො පනාවුසො තුමෙහපි රතතිභොජනා භුඤ්ජාමානා අප්පාඛාධතඤ්ඤ ධඤ්ජානිඤ්ඤ, අප්පාතඛිකතඤ්ඤ ලුහුට්ඨානඤ්ඤ බලඤ්ඤ ඵාසුචිභාරඤ්ඤා'ති. එවං වුතෙත අසාර්ථප්‍රනබ්බසුකා හික්ඛු තෙ හික්ඛු එතදචොච්චිං : 'මයං ඛො ආවුසො සායඤ්ඤෙව භුඤ්ජාමි පාතො ච දිවා ච විතාලෙ. තෙ මයං සායඤ්ඤෙව භුඤ්ජාමානා පාතො ච දිවා ච විතාලෙ අප්පාඛාධතඤ්ඤ ධඤ්ජානාමි අප්පාතඛිකතඤ්ඤ ලුහුට්ඨානඤ්ඤ බලඤ්ඤ ඵාසුචිභාරඤ්ඤ, තෙ මයං ත්වං සන්දිරිසිකං ගිනිඃ නාලිකං අනුඛාවිසාම, සායඤ්ඤෙව මයං භුඤ්ජාමාමි පාතො ච දිවා ච විතාලෙ'ති. යතො ජඛො තෙ හික්ඛු නාසකඛිංසු අසාර්ථප්‍රනබ්බසුකෙ හික්ඛු සඤ්ඤපෙභුං. අථ යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනිඃ භගවතං අභිවාදෙති, එකමතං තිසිදිංසු, එකමතං හිසිතතා ඛො තෙ හික්ඛු භගවතං එතදචොච්චිං.

“ඉධ මයං භනෙත යෙන අසාර්ථප්‍රනබ්බසුකා හික්ඛු තෙනුපසඛිකමිනි. උපසඛිකමිනිඃ අසාර්ථප්‍රනබ්බසුකෙ හික්ඛු එතදචොච්චිං : 'භගවා ඛො ආවුසො අඤ්ඤත්‍රෙව රතතිභොජනා භුඤ්ජාමි -පෙ- ඵාසුචිභාරඤ්ඤා'ති. එවං වුතෙත භනෙත අසාර්ථප්‍රනබ්බසුකා හික්ඛු අමෙත එතදචොච්චිං : 'මයං ඛො ආවුසො -පෙ- දිවා ච විතාලෙ'ති. යතො ඛො මයං භනෙත නාසකඛිංසු අසාර්ථප්‍රනබ්බසුකෙ හික්ඛු සඤ්ඤපෙභුං. අථ මයං එතමතං භගවතො ආරොචෙමා'ති.

කිට්ටි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් වූ සහපිරිස් පිරිවරා කායිකතපදයෙහි සැරි සරනාසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමැතුණේක : "මහණෙනි, මම වූකලී රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳමි. මහණෙනි, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන මම නිරෝග බවද නිදුක් බව ද ගර්ච්ඡාගේ සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවච්ඡරණය ද දනිමි. එව, තෙපිදු මහණෙනි, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳවූ, මහණෙනි, තෙපිදු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරෝග බව ද නිදුක්බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවච්ඡරණය ද දනාගන්නාවූ යැ. ඒ මහණහු 'එසේ යැ වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිවෙළින් කසි ද්‍රාවුවෙහි සැරිසරනාසේක් කිට්ටි නම් වූ කසි ද්‍රාවූ වැසියන්ගේ නියමිතමට පිළිපත්සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කසිරටවැසියන්ගේ කිට්ටි නම් වූ නියමිතමහි වාසය කරනාසේක.

එසමයෙහි අස්සරි යැ පුනාභිබ්බසුක යැ යන නම ඇති මහණහු කිට්ටියෙහි ආවාසිකයෝ වෙති. එකල්හි මොහෝ භික්ෂූහු අස්සරිපුනාභිබ්බසුක භික්ෂූන් වෙත එළඹියාහු යැ. එළඹ අස්සරිපුනාභිබ්බසුක භික්ෂූන්ට තෙල පවත් දන්වූහ : "ඇවැත්නි, බුදුහු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳති, භික්ෂුසභිස තෙමේ ද රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳයි. ඇවැත්නි, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරෝග බව ද නිදුක්බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද සුවච්ඡරණය ද දනාගන්නාහ. එව, ඇවැත්නි, තෙපිදු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳවූ, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන තෙපිදු නිරෝග බව ද නිදුක්බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවච්ඡරණය ද දනාගන්නාවූ යැ, මෙසේ කී කල්හි අස්සරිපුනාභිබ්බසුක මහණහු ඒ භික්ෂූන්ට තෙල වදන් කීහු : "ඇවැත්නි, ඇපි සවස්තිදු ධයිම්ඤ දහවල් විකාලයෙහිද වළඳමහ. එ සවස්තිදු ධයිම්ඤ දහවල් විකාලයෙහිද වළඳන ඇපි නිරාබාධ බව ද නිදුක් බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවච්ඡරණය ද දනාමහ. අපි සා-ආණ්චික වූ අනුසස් හැරපියා මතුලාඛියයුතු අනුසසට කුමක් හෙයින් දුටුමෝ ද ඇපි සවස්තිදු උදාසනාදු දහවල් විකාලයෙහිද වළඳමහ'යි. යම් භෙයකින් ඒ භික්ෂූහු අස්සරිපුනාභිබ්බසුක මහණුන් ගිවිස්චාලන්නට නො හැකි වූවාහු ද එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පස් වැ හුන්නාහු තෙල පවත් දන්වූහ.

"වහන්ස, අපි මේ කිට්ටියෙහි අස්සරිපුනාභිබ්බසුක භික්ෂූන් වෙත එළඹ අස්සරි පුනාභිබ්බසුක භික්ෂූන්ට තෙල පවත් දන්වූමහ: 'ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රාත්‍රි භෝජනය හැරපියා මැ වළඳන සේක . . . සුවච්ඡරණය ද දන්නාසේකැ'යි. වහන්ස, මෙසේ කීකල්හි අස්සරිපුනාභිබ්බසුක මහණහු අපට තෙල පවත් කීහ : "ඇවැත්නි, ඇපි වූකලී . . . දහවල්හිද විකාලයෙහි වළඳමහ'යි. වහන්ස, යම් භෙයකින් අපි අස්සරි පුනාභිබ්බසුක මහණුන් ගිවිස්චාලන්නට නො හැකි වූවුමෝ ද, එකල්හි ඇපි තෙල පවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකරමහ'යි.

අප්ඵ ඛො හගචා අඤ්ඤානරං හික්ඛුං ආමිනොසි: ‘ඵහි තිං හික්ඛු මම් ඵචනෙත අඤ්ඤාපුනඛිඛුකෙ හික්ඛු ආමිනොහි, සත්ථායඤ්ඤානො ආමිනොහි’ති. ඵචමිනොනොති ඛො සො හික්ඛු හගචතො: පටිඤ්ඤානො සෙන අඤ්ඤාපුනඛිඛුකා හික්ඛු තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිනො අඤ්ඤාපුනඛිඛුකෙ හික්ඛු ඵතදවොච: ‘සත්ථායඤ්ඤානො ආමිනොහි’ති. ඵචමිනොනොති ඛො අඤ්ඤාපුනඛිඛුකා හික්ඛු තස්ස හික්ඛුනො: පටිඤ්ඤානො සෙන හගචා: තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිනො හගචනාං අභිචාදෙනො: ඵකමිනාං නිසිදිංසු, ඵකමිනාං නිසිනො ඛො අඤ්ඤාපුනඛිඛුකෙ හික්ඛු හගචා: ඵතදවොච,

‘සඵචං කිර හික්ඛවෙ සම්භුත්තා හික්ඛු තුමො උපසඛිකමිනො ඵතදවොචු: හගචා ඛො අච්ඤො අඤ්ඤාත්‍රෙච රතතිහොජනා භුඤ්ඤාති හික්ඛුසමොච. අඤ්ඤාත්‍ර ඛො පතාච්ඤො රතතිහොජනා භුඤ්ඤාමානා අපාමාධිතඤ්ඤා සඤ්ඤානොති අපාමාධිතඤ්ඤා උත්‍රච්ඤානොඤ්ඤා ඛුඤ්ඤා ඵාසුචිභාරඤ්ඤා, ඵඵ තුමොපි ආච්ඤො අඤ්ඤාත්‍රෙච රතතිහොජනා භුඤ්ඤා, අඤ්ඤාත්‍ර ඛො පතාච්ඤො තුමොපි රතතිහොජනා භුඤ්ඤාමානා අපාමාධිතඤ්ඤා සඤ්ඤානොති අපාමාධිතඤ්ඤා උත්‍රච්ඤානොඤ්ඤා ඛුඤ්ඤා ඵාසුචිභාරඤ්ඤා, තෙ මයං කිං සද්ධිධිකං හිති: කාලිකං අනුඛාපිසංඝාමි, සංඤ්ඤාච මයං භුඤ්ඤාමානා පානොච දිවා ච විකාලො, තෙ මයං සංඤ්ඤාච භුඤ්ඤාමානා පානොච දිවා ච විකාලො, අපාමාධිතඤ්ඤා සඤ්ඤාමානා අපාමාධිතඤ්ඤා උත්‍රච්ඤානොඤ්ඤා ඛුඤ්ඤා ඵාසුචිභාරඤ්ඤා, තෙ මයං කිං සද්ධිධිකං හිති: කාලිකං අනුඛාපිසංඝාමි, සංඤ්ඤාච මයං භුඤ්ඤාමානා පානොච දිවා ච විකාලො’ති. ඵචමිනොනො.

කිංසු මෙ තුමො හික්ඛවෙ ඵචං ධම්මං දෙසිතං ආජානාඵ. යං කිඤ්ඤායං පුරිසප්පඤ්ඤා පටිසංවෙදෙති සුඛං චා දුක්ඛං චා අදුක්ඛමිසුඛං චා, තස්ස අකුසලා ධම්මා පටිභායනති, කුසලා ධම්මා අභිචක්ඛන්ති’ති. නො‘හෙතං හනො. නහු මෙ තුමො හික්ඛවෙ ඵචං ධම්මං දෙසිතං ආජානාඵ, ‘ඉධෙකච්චිකං ඵචරුපං සුඛං වෙදනං වෙදිතො’ අකුසලා ධම්මා අභිචක්ඛන්ති. කුසලා ධම්මා පටිභායනති. ඉධ පනෙකච්චිකං ඵච රුපං සුඛං වෙදනං වෙදිතො’ අකුසලා ධම්මා පටිභායනති. කුසලා ධම්මා අභිචක්ඛන්ති. ඉධෙකච්චිකං ඵචරුපං දුක්ඛං වෙදනං වෙදිතො’ අකුසලා ධම්මා අභිචක්ඛන්ති. කුසලා ධම්මා පටිභායනති. ඉධ පනෙකච්චිකං ඵචරුපං දුක්ඛං වෙදනං වෙදිතො’ අකුසලා ධම්මා පටිභායනති. කුසලා ධම්මා අභිචක්ඛන්ති. ඉධෙකච්චිකං ඵචරුපං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදනං වෙදිතො’ අකුසලා ධම්මා අභිචක්ඛන්ති, කුසලා ධම්මා පටිභායනති. ඉධ පනෙකච්චිකං ඵචරුපං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදනං වෙදිතො’ අකුසලා ධම්මා පටිභායනති. කුසලා ධම්මා අභිචක්ඛන්ති ඵචමිනොනො.

1. වෙදිතො - මජ්ඣං, සා.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණක්හු ඇමැතුණේ ක : “එව මහණ, තෙපි මාගේ බසින් ‘ශාස්තෘහු ආයුෂ්මතුන් කැඳවෑලැති’ අස්සරී පුනඛිබ්බුක මහණුන් කැඳවෑලව” යි වදළුණේක. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි එ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී අස්සරී පුනඛිබ්බුක මහණුන් කරා එළඹ අස්සරීපුනඛිබ්බුක මහණුන්ට ‘ශාස්තෘන් වහන්සේ ආයුෂ්මතුන් කැඳවනසේකැ’යි මෙ පවත් කීහ. ‘එසේ යැ ඇවැත්නි’යි අස්සරී පුනඛිබ්බුක භික්ෂුහු එ මහණහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් අස්සරීපුනඛිබ්බුක මහණුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළුණේක.

සැබෑද මහණෙනි, බොහෝ භික්ෂුහු තොප කරා එළඹ තෙල කීවාහු ඇපි ද : “ඇවැත්නි, භාග්‍යවත්තු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳති, භික්ෂුඝට්ඨකයා ද රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳයි. තවද ඇවැත්නි, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරොග බව ද නිදුක්බව ද සැහැල්ලු පැවැතුම් ද කායබලය ද සුවච්චරණය ද දන්නාහ. එව ඇවැත්නි, තෙපිදු රාත්‍රි භෝජනය හැරපියා මැ වළඳව. ඇවැත්නි, තෙපිදු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරොග බව ද, නිදුක්බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවච්චරණය ද දනිවු” යයි. මෙසේ කී කල්හි මහණෙනි, තෙපි ඒ භික්ෂුන්ට ඇවැත්නි, අපි සවස්භිදු උදසනභි දු දහවල් විකාලයෙහි දු වළඳමිහ. ඇපි සවස්භිදු උදසනභි දු දහවල් විකාලයෙහි දු වළඳන්නමෝ නිරාබාධ බව ද නිරාතඨක බව ද සැහැල්ලු පැවැතුම් ද කායබලය ද සුවච්චරණය ද අනුමිහ. අපි කුමක් හෙයින් සාන්දෘෂ්ටික වූ සුවස හැරපියා කාලික වූ සුවස අනුධාවනය කරමෝ ද අපි සවස්භි දු උදසනභි දු දහවල් විකාලයෙහි දු වළඳමිහ’යි මෙසේ කීවහු ද”යි. එසේ යැ වහන්ස.

කිම මහණෙනි, තෙපි මෙසේ දහම් දෙසනලද විරු දන්නවු ද? “මේ පුරුපුද්ගල යම්කිසි සුවසක් හෝ දුක්කක් හෝ නො දුක් නො සුවසක් හෝ විදී ද, ඔහුට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙති” යයි. වහන්ස, තෙල නැත් මැ යැ. මහණෙනි, තෙපි මා විසින් මෙසේ දහම් දෙසනලද විරු දන්නවු නො ද? මෙලොවැ මෙබදු වූ සුඛවේදනාව විදුනා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසල් දහම්හු වැඩෙති, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත්, තවද මෙලොවැ මෙබදු වූ සුඛවේදනා විදුනා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසලදහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙත්. මෙලොවැ මෙබදු දුඛවේදනා විදුනා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසල්දහම්හු වැඩෙති, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත්. තවද මෙලොවැ මෙබදු වූ දුඛවේදනා විදුනා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙත්. මෙලොවැ මෙබදු වූ නො දුක් නො සුව වේදනා විදුනා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසල්දහම්හු වැඩෙති, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත්. තවද මෙලොවැ මෙබදු වූ නො දුක් නො සුව වේදනා විදුනා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසලදහම්හු පිරිහෙති, කුසලදහම්හු වැඩෙත්” යයි. එසේ යැ වහන්ස.

මැනවැ මහණෙනි, මහණෙනි, "මෙලොවැ මෙබඳු වූ සුඛවේදනා විදුනා ඇතැම් පුඤ්ජනවලක්ඛට අකුසලදහමිහු වැඩෙති, කුසලදහමිහු පිරිහෙති" යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරනලද නො දක්නාලද නො දන්නාලද නො පසක් කරන ලද නො පහස්නාලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ සුඛවේදනාව හැරපියව'යි කියමි නම්, මහණෙනි, තෙල මට කීම අනුරූප වන්නේ දැයි? වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් "මෙලොවැ මෙබඳු සුඛවේදනා විදුනා ඇතැම් පුඤ්ජනවලක්ඛට අකුසලදහමිහු වැඩෙති, කුසලදහමිහු පිරිහෙති" යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරන ලද දක්නා ලද දන්නාලද පසක් කරනලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ සුඛවේදනාව හැරපියව'යි කියමි.

මහණෙනි, "මෙලොවැ මෙබඳු වූ සුඛවේදනාව විදුනා ඇතැම් පුඤ්ජනවලක්ඛට අකුසලදහමිහු පිරිහෙති, කුසලදහමිහු වැඩෙති" යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරනලද නො දක්නාලද නො පසක් කරනලද නො පහස්නාලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ සුඛවේදනාව උපදවා වාස කරව'යි කියමි නම් මහණෙනි, තෙල මට කීම අනුරූප වන්නේ දැයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. යම් හෙයකින් මහණෙනි, "මෙලොවැ මෙබඳු වූ සුඛවේදනාව විදුනා ඇතැම් පුඤ්ජනවලක්ඛට අකුසලදහමිහු පිරිහෙති, කුසලදහමිහු වැඩෙති" යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරනලද දක්නාලද දන්නාලද පසක් කරනලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ සුඛවේදනාව උපදවා වාස කරව'යි කියමි.

තවද මහණෙනි, "මෙලොවැ මෙබඳු වූ දුඃඛවේදනාව විදුනා ඇතැම් පුඤ්ජනවලක්ඛට අකුසල දහමිහු වැඩෙති, කුසලදහමිහු පිරිහෙති" යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරන ලද නො දක්නාලද නො දන්නාලද නො පසක් කරන ලද නො පහස්නා ලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ දුඃඛවේදනාව හැරපියව'යි කියමි නම් කීම මහණෙනි, තෙල මට නිසිවන්නේ දැයි? වහන්ස, නො වේ මැ යැ. යම් හෙය කින් මහණෙනි, "මෙලොවැ මෙබඳු දුඃඛවේදනා විදුනා ඇතැම් පුඤ්ජනවලක්ඛට අකුසල දහමිහු වැඩෙති, කුසලදහමිහු පිරිහෙති" යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරනලද දක්නාලද දන්නාලද පසක් කරන ලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ දුඃඛවේදනාව හැරපියව'යි කියමි.

තවද මහණෙනි, "මෙලොවැ මෙබඳු වූ දුඃඛවේදනාව විදුනා ඇතැම් පුඤ්ජනවලක්ඛට අකුසල දහමිහු පිරිහෙති කුසලදහමිහු වැඩෙති" යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරනලද නො දක්නාලද නො දන්නාලද නො පසක් කරනලද නො පහස්නාලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ දුඃඛවේදනාව උපදවා වාස කරව'යි කියමි නම්, මහණෙනි, කීම තෙල මට නිසි වන්නේ දැයි? වහන්ස, නො වේ මැ යැ. යම් හෙයකින් මහණෙනි, "මෙලොවැ මෙබඳු වූ දුඃඛවේදනාව විදුනා ඇතැම් පුඤ්ජනවලක්ඛට අකුසලදහමිහු පිරිහෙති, කුසලදහමිහු වැඩෙති" යන මෙ කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරනලද දක්නාලද දන්නාලද පසක් කරනලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ දුඃඛවේදනාව උපදවා වාස කරව'යි කියමි.

තවද මහණෙනි, "මෙලොවැ මෙබඳු වූ නොදුක් නොසුව වේදනා විදුනා ඇතැම් පුඤ්ජනවලක්ඛට අකුසලදහමිහු වැඩෙති, කුසල දහමිහු පිරිහෙති" යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරනලද නො දක්නාලද නො දන්නාලද නො පසක් කරනලද නො පහස්නාලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ අදුක්ඛමිසුඛවේදනාව හැරපියව'යි කියමි නම්, කීම මහණෙනි, තෙල මට නිසි වේ දැයි? වහන්ස, නො වේ මැ යැ. යම් හෙයකින් මහණෙනි, "මෙලොවැ මෙබඳු වූ නොදුක් නොසුවවේදනාව විදුනා ඇතැම් පුඤ්ජනවලක්ඛට අකුසලදහමිහු වැඩෙති, කුසලදහමිහු පිරිහෙති" යන මෙ කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරනලද දක්නාලද දන්නාලද පසක් කරනලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ අදුක්ඛමිසුඛවේදනාව හැරපියව'යි කියමි.

මයා වෙතං හිතවෙ අඤ්ඤානං අභවිසා අදිට්ඨං අච්චිතං අභවිජ්ඣතං අඵසසිතං පඤ්ඤාය; ඉධෙකච්චසා ඵවරුපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිතො අකුසලා ධම්මා පරිභායනති, කුසලා ධම්මා අභිවංසිත්ති'ති. ඵම්මහං අප්පාදොත්තා ඵවරුපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං උපසම්පජ්ජ විහරේ'ති වදෙයාං අපි නු මෙ ඵතං හිතවෙ පඵරුපං අභවිසාති. නො හෙතං හනො. යඤ්ඤා ව ඛො ඵතං හිතවෙ මයා ඤ්ඤානං දිට්ඨං ච්චිතං භවිජ්ඣතං ඵසසිතං පඤ්ඤාය, ඉධෙකච්චසා ඵවරුපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිතො අකුසලා ධම්මා පරිභායනති, කුසලා ධම්මා අභිවංසිත්ති'ති, තඤ්ඤානං ඵවරුපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං උපසම්පජ්ජ විහරේ'ති වදුමි.

නාහං හිතවෙ සබ්බෙසංගෙච්ච හිතවුතං අප්පාදොත්තං කර්ණිතනති වදුමි. න පනාහං හිතවෙ සබ්බෙසංගෙච්ච හිතවුතං නාප්පාදොත්තං කර්ණිතනති වදුමි. යෙ තෙ හිතවෙ හිතවු අරහනො ඩිණ්ණාසවා චුසිතවනො කතකර්ණිතා මහිතභාර අනුප්පාදනාදත්ථා පරිකම්භභවි-සඤ්ඤාජනා සම්මදඤ්ඤා විමුක්තා. තථාරුපානාහං හිතවෙ හිතවුතං නාප්පාදොත්තං කර්ණිතනති වදුමි. තං කිසා හෙතු; කතං තෙසං අප්පාදොත්තං අභවිසා තෙ පමජ්ජනං.

යෙ ව ඛො තෙ හිතවෙ හිතවු තෙසං අප්පාදොත්තං අනුතතරං ගොගඤ්ඤමං පඤ්ඤානා විහරන්ති. තථාරුපානාහං හිතවෙ හිතවුතං අප්පාදොත්තං කර්ණිතනති වදුමි. තං කිසා හෙතු; අප්පෙචනාමිමෙ අයඤ්ඤානො අනුලොමිකාති සෙසාසනාති පටිපෙචමානා කලානං භවි-මිතො භජ්ජනා ඉඤ්ඤාති සමනනානමානා යඤ්ඤානං කුලප්පතා සම්මදෙච අභාරමා අනභාරිතං පඤ්ඤානති, තදනුතතරං මුහම්චරිත-පරිගොසානං දිට්ඨච ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සම්මජ්ඣා උපසම්පජ්ජ විහරෙත්ති'ති. ඉමං ඛො අහං හිතවෙ ඉමෙසං හිතවුතං අප්පාදොත්තං සම්පඤ්ඤානො අප්පාදොත්තං කර්ණිතනති වදුමි.

සඤ්ඤානං හිතවෙ පුඤ්ඤානං සනො සංවිජ්ජනා ලොකභවිං. කතමෙ සනත: උභයොභාගවිමුක්තො පඤ්ඤාවිමුක්තො කායසකම් දිට්ඨප්පතො සඤ්ඤාවිමුක්තො ධම්මානුසාරි සඤ්ඤානුසාරි.

කතමො ච හිතවෙ පුඤ්ඤානං උභයොභාගවිමුක්තො: ඉධ හිතවෙ ඵකච්ච: පුඤ්ඤානං යෙ තෙ සනතා විමොක්ඛා අතිකාමම් රුපෙ අරුපා තෙ කායෙන ඵසසිතා විහරති, පඤ්ඤාය චසා දිඤ්ඤා අසම්මා පරිකම්භා හොනති. අතං චුච්චති හිතවෙ පුඤ්ඤානං උභයොභාග-විමුක්තො. ඉමං ඛො අහං හිතවෙ හිතවුතො න අප්පාදොත්තං කර්ණිතනති වදුමි. තං කිසා හෙතු; කතං තෙසං අප්පාදොත්තං අභවිසා යො පමජ්ජනං.

- 1. දිට්ඨිප්පතො - සිමු, මජ්ඣ, සා.
- 2. චුසිතා - සිමු, මජ්ඣ, සා.

තවද මහණෙනි, “මෙලොවු මෙ බඳු වූ නොදුක් නොසුව වේදනාව විදුනා ඇතැම් පුද්ගලයන්ට අකුසලදහමිහු පිරිහෙති, කුසලදහමිහු වැඩෙති” යන කෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරනලද නො දන්නාලද නො දන්නාලද නො පසක් කරනලද නො පහස්නාලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ අස්ථමසුමවේදනාව උපදවා වාස කරව’යි කියමි නම් කීම මහණෙනි, කෙල මට නිසි වන්නේ ද? වහන්ස, කෙල නො වෙ මැ යැ. යම් හෙයකින් මහණෙනි, “මෙලොවු මෙබඳු වූ නොදුක් නො සුව වේදනාව විදුනා ඇතැම් පුද්ගලයන්ට අකුසලදහමිහු පිරිහෙති, කුසලදහමිහු වැඩෙති” යන මෙ කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරන ලද දන්නාලද දන්නාලද පසක් කරනලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ නොදුක් නොසුව වේදනාව උපදවා වාසය කරව’යි කියමි.

මහණෙනි, මම හැම මහණුන් විසින් මැ අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැයි නො කියමි. එතෙකුදුවත් මහණෙනි, මම හැම මහණුන් විසින් මැ අප්‍රමාදයෙන් නො කටයුතු යැ යි නො කියමි. මහණෙනි, අර්භත් වූ ක්ෂණයෙහි වූ වැස නිම වූ මහබඹසර ඇති සිවුමහින් කළ කිස ඇති බහා කැබු ස්කන්ධාදි බර ඇති රහත් බවට පැමිණි ක්ෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මොනවට දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණු යම් මහණ කෙතෙක් වෙත් ද මහණෙනි, මම එබඳු මහණුන්ට අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැ යි නො කියමි. ඒ කවරහෙයින් යත් : ඔවුන් විසින් අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කරනලද, ඔහු පමා වන්නට නො නිස්සහ.

තවද මහණෙනි, මෙකෙසේ වූ අර්භත්වයට නො පැමිණි සිත් ඇති යම් මහණ කෙතෙක් අනුක්තර වූ යොග්‍යකමය ප්‍රාර්ථනා කෙරෙමින් වාසය කෙරෙත් ද, මහණෙනි, මම එබඳු මහණුන් විසින් අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැයි කියමි. ඒ කවරහෙයින් යත් : “මෙ ආශ්‍රිතයන්හු අනුලොම වූ සෙනසුන් සේවනය කරන්නාහු කල්‍යාණමිත්‍රයන් භරතය කරන්නාහු ශ්‍රද්ධාදි ඉන්ද්‍රියයන් සම කෙරෙමින් යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිහෙත් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වෙත් ද ඒ අනුක්තර වූ බඹසරවස් කෙළවර ආයුච්චය ඉහාත්මයෙහි මැ උත්තමප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පැමිණ වාසය කරන්නාහු නම් මැනැවැ”යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණුන්ට මෙ අප්‍රමාදච්චය දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘතිය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන වූ මෙ පුද්ගලයෝ සත් දෙනෙක් ඇත. කවර සත් දෙනෙක යත් : උභයොභාග විච්ඡික්ත යැ ප්‍රඥවිච්ඡික්ත යැ කායසාක්ෂි යැ දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත යැ ශ්‍රද්ධාවිච්ඡික්ත යැ බමානුසාරි යැ ශ්‍රද්ධානුසාරි යැ යන සත් දෙනා යි.

මහණෙනි, උභයොභාගවිච්ඡික්තපුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූප්‍ය වූ යම් භාත්තවිමොක්ෂ කෙතෙක් වෙත් නම් ඒ විමොක්ෂයන් නාමකයින් ස්පඨ කොට වෙසෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙහුද ආයුච්චසත්‍යයන් දක ආශ්‍රවයෝ ක්ෂය කරන ලද වෙති. මහණෙනි, මෙ පුද්ගල උභයොභාග විච්ඡික්ත යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණහට මම අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැ යි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : ඔහු විසින් අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කරන ලද, මේ පමා වන්නට නො නිස්ස.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤාවිච්චුකො : ඉධ හික්ඛවෙ ඵකච්චො පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්ඛමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙහ ඵසිත්ථා¹ විහරති, පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණා භොනති. අයං වුච්චති හික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤාවිච්චුකො. ඉමස්ස පි ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො න අපමාදෙන කර්ණියනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු; කතං තස්ස අපමාදෙන, අගඛෙඛා සො පමජ්ජතුං.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුග්ගලො කායසක්ඛි : ඉධ හික්ඛවෙ ඵකච්චො පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්ඛමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙහ ඵසිත්ථා¹ විහරති, පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ඵකච්ච ආසවා පරික්ඛිණා භොනති. අයං වුච්චති හික්ඛවෙ පුග්ගලො කායසක්ඛි. ඉමස්ස ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො අපමාදෙන කර්ණියනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු; අපෙචනාම අයමායසමා අනුලොමිකාති සෙනා-සනාති පටිසෙචමානො කල්‍යාණමිත්තෙහ භජමානො ඉඤ්ජියාති සමන්තා-නායමානො යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙච අභාරසමා අනගාරියං පඛඛජනති, තදනුතතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති. ඉමං ඛො අහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුනො අපමාදඵලං සම්පස්සමානො අපමාදෙන කර්ණියනති වදාමි.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨපෙපත්තා² ඉධ හික්ඛවෙ ඵකච්චො පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්ඛමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙහ ඵසිත්ථා¹ විහරති, පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ඵකච්ච ආසවා පරික්ඛිණා භොනති. තථාගතපථවේදිතා වසා ධම්මා පඤ්ඤාය චොද්ධි; භොනති චොචරිතා. අයං වුච්චති හික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨපෙපත්තා² ඉමස්ස පි ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො අපමාදෙන කර්ණියනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු; අපෙචනාම අයමායසමා අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙචමානො කල්‍යාණමිත්තෙහ භජමානො ඉඤ්ජියාති සමන්තානායමානො යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙච අභාරසමා අනගාරියං පඛඛජනති. තදනුතතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති. ඉමං ඛො අහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුනො අපමාදඵලං සම්පස්සමානො අපමාදෙන කර්ණියනති වදාමි.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුග්ගලො සඤ්ඤාවිච්චුකො : ඉධ හික්ඛවෙ ඵකච්චො පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්ඛමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙහ ඵසිත්ථා¹ විහරති, පඤ්ඤාය වසා දිස්වා ඵකච්ච ආසවා පරික්ඛිණා භොනති. තථාගතෙ වසා සඤ්ඤා නිවිට්ඨා භොති මුලජාතා පතිට්ඨිතා. අයං වුච්චති හික්ඛවෙ පුග්ගලො සඤ්ඤාවිච්චුකො. ඉමස්ස පි ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො අපමාදෙන කර්ණියනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු; අපෙචනාම අයමායසමා

1. පුසිත්ථා - සිඬ්ඬි, මජ්ඣං, ස්‍යා.
2. දිට්ඨිපෙපත්තො - සිඬ්ඬි, මජ්ඣං, ස්‍යා.

මහණෙනි, ප්‍රඥවිච්ඡික්ක පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගල-
යෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් යම් භාත්තවීමොක්ෂ කෙතෙක් ඇත් ද ඒ
සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්වරූ කොට නො වෙසෙයි. එතෙකුදු වත් ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙන්
ආයාසිතයන් දක ආශ්‍රවයෝ ක්ෂය කරන ලද වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල ප්‍රඥවිච්ඡික්ක
යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණෙහට ද මම අප්‍රමාදයෙන් කාන්තා කටයුතු යැ යි
නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : ඔහු විසින් අප්‍රමාදයෙන් කාන්තා කරනලද, හේ
සමදින්නට අභව්‍ය යි.

මහණෙනි, කායසාක්ෂි පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගල-
යෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් යම් භාත්තවීමොක්ෂ කෙතෙක් ඇද්ද,
ඒ සමාපත්තීන් නාමකයෙහි ස්වරූ කොට වෙසෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙකුදු ආයාසි
සත්‍යයන් දක ඇතැම් ආශ්‍රවයෝ ක්ෂය කරනලද වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල කායසාක්ෂි
යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණෙහට මම අප්‍රමාදයෙන් කටයුතු කළයුතු යයි
කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : මෙ ආයුෂ්මත් අනුලොමී සෙනසුන් සේවනය කෙරෙමින්
කලණමිතුරන් හජනය කෙරෙමින් ශ්‍රද්ධාදිඉන්ද්‍රියයන් සම කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ
යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වෙත් ද, ඒ අනුත්තර වූ
බ්‍රහ්මචරියාවකට පයාසිවසානය වූ අභිත්ඵලය මෙ අත්බැවිහි මැ උත්තම ප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ
කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැයි. මහණෙනි, මම මෙ මහණෙහට
මේ අප්‍රමාද ඵලය දකිමින් අප්‍රමාද වූ කාන්තා කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගල-
යෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් යම් භාත්තවීමොක්ෂ කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ
සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්වරූ කොට නො වෙසෙයි. එතෙකුදු වත් ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙන්
ආයාසිතයන් දක ඇතැම් ආශ්‍රව කෙතෙක් ක්ෂය කරනලද වෙයි. ඔහු විසින් තරාගත-
ප්‍රවේදිත ධර්මයෝ ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද මොනොවට සරනලද වෙයි.
මහණෙනි, මේ පුද්ගල දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණෙහට ද
මම අප්‍රමාද වූ කාන්තා කටයුතු යැ යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : මෙ ආයුෂ්මත්
අනුලොමී සෙනසුන් සේවනය කෙරෙමින් කල්‍යාණමිත්‍රයන් හජනය කෙරෙමින් ඉන්ද්‍රිය-
යන් සම කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි
පැවිදි වෙත් ද ඒ අනුත්තර වූ බ්‍රහ්මචරියාවකට පයාසිවසානය වූ අභිත්ඵලය මෙ අත්බැවිහි මැ
තෙමේ උත්තම ප්‍රඥයෙන් දක ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ නම්
මැනැවැයි. මහණෙනි, මම මෙ මහණෙහට මේ අප්‍රමාදඵලය දකිමින් අප්‍රමාද වූ කාන්තා
කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ශ්‍රද්ධාවිච්ඡික්ක පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම්
පුද්ගලයෙක් රූප සමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් යම් භාත්තවීමොක්ෂ කෙතෙක් ඇද්ද,
ඒ සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්වරූ කොට වාසය කෙරෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙන් ද පිටසස්
දක ඇතැම් ආශ්‍රවයෝ ක්ෂය කරන ලද වෙයි. තරාගතයන් කෙරෙහි ඔහු හේ ශ්‍රද්ධාව ද
බැසගත්තී හටගත්චුල් ඇති වූ පිහිටියා වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල ශ්‍රද්ධාවිච්ඡික්ක
යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණෙහට ද මම අප්‍රමාද වූ කාන්තා කටයුතු යැ යි
කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් "මෙ ආයුෂ්මත් අනුලොමී සෙනසුන් සේවනය කෙරෙමින්

අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙවමිනො කල්‍යාණමිතෙත භජමානො ඉඤ්ජාති සමිත්තානගමිනො සංඝස්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරඝො අනගාරිං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිංපටිසොසානං දිවෙඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සචරිකතීඃ උපසම්පජ්ඣ විහරෙත්තාති. ඉමං ඛො අහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුනො අපාමාදඵලං සමපඤ්ඤානො අපාමාදෙත කරණීයන්ති වදාමි.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුඤ්ඤො ධම්මානුසාරී: ඉධ හික්ඛවෙ ඵකචෙව, පුඤ්ඤො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අභික්ඛම්ම රූපෙ අරුප්පා තෙ න කායෙත ඵස්සිනා විහරති, පඤ්ඤාය චස්ස දිස්වා අසච්චා අපරික්ඛිණා² භොන්ති, තථාගතෙවදිනා චස්ස ධම්මං පඤ්ඤාය මිත්තභො තිජ්ඣානං ඛමන්ති. අපි චස්ස ඉමෙ ධම්මා භොන්ති, සෙත්තපීදං සඤ්ඤායං විරිසිඤ්ඤායං සතිඤ්ඤායං සමාධිඤ්ඤායං පඤ්ඤාදිඤ්ඤායං. අයං වුච්චති හික්ඛවෙ පුඤ්ඤො ධම්මානුසාරී. ඉමස්සපි ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො අපාමාදෙත කරණීයන්ති වදාමි. තං කිස්ස භෙත්තු: අපොචනාමි අයමාදඝො අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙවමිනො කල්‍යාණ- මිතෙත භජමානො ඉඤ්ජාති සමිත්තානගමිනො සංඝස්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරඝො අනගාරිං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිං- පටිසොසානං දිවෙඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සචරිකතීඃ උපසම්පජ්ඣ විහරෙත්තාති. ඉමං ඛො අහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුනො අපාමාදඵලං සමපඤ්ඤානො අපාමාදෙත කරණීයන්ති වදාමි.

කතමො ච හික්ඛවෙ පුඤ්ඤො සඤ්ඤානුසාරී: ඉධ හික්ඛවෙ ඵකචෙව, පුඤ්ඤො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අභික්ඛම්ම රූපෙ අරුප්පා තෙ න කායෙත ඵස්සිනා විහරති, පඤ්ඤාය චස්ස දිස්වා අසච්චා අපරික්ඛිණා² භොන්ති, තථාගතෙ වස්ස සඤ්ඤාමිත්තං භොති පෙම්මිත්තං. අපි චස්ස ඉමෙ ධම්මා භොන්ති. සෙත්තපීදං සඤ්ඤායං විරිසිඤ්ඤායං සතිඤ්ඤායං සමාධිඤ්ඤායං පඤ්ඤාදිඤ්ඤායං. අයං වුච්චති හික්ඛවෙ පුඤ්ඤො සඤ්ඤානුසාරී. ඉමස්සපි ඛො අහං හික්ඛවෙ හික්ඛුනො අපාමාදෙත කරණීයන්ති වදාමි. තං කිස්ස භෙත්තු: අපොචනාමි අයමාදඝො අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙවමිනො කල්‍යාණමිතෙත භජමානො ඉඤ්ජාති සමිත්තානගමිනො සංඝස්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරඝො අනගාරිං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිංපටිසොසානං දිවෙඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සචරිකතීඃ උපසම්පජ්ඣ විහරෙත්තාති. ඉමං ඛො අහං හික්ඛවෙ ඉමස්ස හික්ඛුනො අපාමාදඵලං සමපඤ්ඤානො අපාමාදෙත කරණී- යන්ති වදාමි.

භාහං හික්ඛවෙ ආදිසෙහෙව අඤ්ඤාරාධනං වදාමි. අපි ච හික්ඛවෙ අනුපුබ්බසික්ඛා අනුපුබ්බකිරීයා අනුපුබ්බපඵපද අඤ්ඤාරාධනා භොති.

1. ඵකචෙවි අසච්චා පරික්ඛිණා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

කලණ්ඨකුරන් හඳනාය කෙරෙමින් ඉන්ද්‍රියයන් සම කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනාවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තොගි පැවිදි වෙස් ද, ඒ අනුක්තර වූ මහබ්බසර කෙළවර වූ අභික්චලය මෙ අත්බැවිහි මැ තෙමේ උත්තම ප්‍රඥයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ"යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණකට මේ අප්‍රමාද අනුසස් දක්මින් අප්‍රමාදයෙන් කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ධර්මානුසාරී පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තොගි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූප්‍ය වූ යම් ශාන්තවීමොක්ෂ කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්පඨි කොට වාසය කෙරෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙහුදු පිරිසක් දක අභ්‍රවයෝ කෘය කරන ලද්දහු වෙති. තරාගතප්‍රවිදිත වූ ධර්මයෝ ද ප්‍රඥයෙන් අවධි වශයෙන් වටහත්. තවද ඔහුට මේ ධර්මයෝ වෙති. හේ මෙසේ යැ : ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය යැ වියෝගීන්ද්‍රිය යැ ස්මෘතීන්ද්‍රිය යැ සමාධීන්ද්‍රිය යැ ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල ධර්මානුසාරී යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මම මෙ මහණහු විසිතුදු අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : "මේ ආයුෂ්මත් අනුලොම සෙනසුන් සෙවන කෙරෙමින් කලණ්ඨකුරන් හඳනාය කෙරෙමින් ඉන්ද්‍රියයන් සම කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තොගි පැවිදි වෙස් ද ඒ අනුක්තර වූ ඉක්මවමයාගේ පයව්වසානාය වූ අභික්චලය මෙ අත්බැවිහි මැ තෙමේ උත්තමප්‍රඥයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ"යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණකට මේ අප්‍රමාද අනුසස් දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ශ්‍රද්ධානුසාරී පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තොගි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූප්‍ය වූ යම් ශාන්තවීමොක්ෂ කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ සමාපත්තීන් නාමකයින් අරමුණු කොට හො වෙසෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙහුදු පිරිසක් දක අභ්‍රවයෝ කෘය කරන ලද්දහු හො වෙති. තරාගතයන් කෙරෙහිදු ඔහු ගේ ශ්‍රද්ධා මාත්‍රයෙක් ප්‍රමමාත්‍රයෙක් වෙයි. තවද ඔහුට මේ ධර්මයෝ වෙති. හේ මෙසේ යැ : ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය යැ වියෝගීන්ද්‍රිය යැ ස්මෘතීන්ද්‍රිය යැ සමාධීන්ද්‍රිය යැ ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය යැ. මේ පුද්ගල ශ්‍රද්ධානුසාරී යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මම මෙ මහණහු විසිතුදු අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : "මේ ආයුෂ්මත් අනුලොම සෙනසුන් සෙවන කෙරෙමින් කලණ්ඨකුරන් හඳනාය කෙරෙමින් ඉදුරන් සම කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තොගි පැවිදි වෙස් ද, ඒ අනුක්තර වූ බ්බසර කෙළවර වූ අභික්චලය මෙ අත්බැවිහි මැ තෙමේ උත්තමප්‍රඥයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ"යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණකට මේ අප්‍රමාද අනුසස් දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, මම පළමු කොට මැ රහත් බැවිහි පිහිටීම හො කියමි. එසෙකුදු වත් අනුසාරී ඕස්තොයෙන් අනුසාරීත්‍රියායෙන් අනුසාරීභවයෙන් අභික්චලයෙහි පිහිටීම වෙයි.

කථකුච්ච හික්ඛවේ අනුපුබ්බසිකඛා අනුපුබ්බකිරියා අනුපුබ්බපටිපද අඤ්ඤාදුරාධනා හොති: ඉධ හික්ඛවේ සඤ්ඤාචාර්යා උපසඤ්ඤාමනී, උපසඤ්ඤාමනො පසිරුපාසනී, පසිරුපාසනො සොතං ඔදහනී, ඔදහනො: ධම්මං පුණ්ණනී, පුණ්ණනී ධම්මං ධාරෙතී, ධාරෙතං ධම්මානං අත්ථං උපපටීකකනී, අත්ථං උපපටීකකතො ධම්මා නිජ්ඣානං බමනනී, බමනනිජ්ඣානකනනනියා සති ඡන්දො ජායති, ඡන්දජායො උසසගනී, උසසගනී: තුලෙතී, තුලෙතී: පදගනී, පදගනො: සමානො කායෙත වෙච්ච පරමං සච්චං සච්ඡිකරොති; පඤ්ඤාය ච නං පටිච්ඡන්ති¹ පසසති.

සාපි නාම හික්ඛවේ සඤ්ඤා නාහොසි. තමපි නාම හික්ඛවේ උපසඤ්ඤාමනං නාහොසි. සාපි නාම හික්ඛවේ පසිරුපාසනා නාහොසි. තමපි නාම හික්ඛවේ සොතාචාර්යානං නාහොසි. තමපි නාම හික්ඛවේ ධම්ම-කචනං නාහොසි. සාපි නාම හික්ඛවේ ධම්මධාරණා නාහොසි. සාපි නාම හික්ඛවේ අනුපුබ්බකනා නාහොසි. සාපි නාම හික්ඛවේ බමනනිජ්ඣා-නකනනනී නාහොසි. සොපි නාම හික්ඛවේ ඡන්දො නාහොසි. සොපි නාම හික්ඛවේ උසසගනො නාහොසි. සාපි නාම හික්ඛවේ තුලනා නාහොසි. තමපි නාම හික්ඛවේ පධානං නාහොසි. විපට්ඨපන්නා²ත්ථ හික්ඛවේ. ඕච්ඡාපට්ඨපන්නා³ත්ථ හික්ඛවේ. කීච්ඡරෙව්මෙ හික්ඛවේ මොස පුරිසා අපකකන්තා ඉමංඛො ධම්මවිතයා.

අහි හික්ඛවේ චතුපදං වෙසකරණං යසසුද්ධිධායා විඤ්ඤා පුරිසො න චිරසෙසච පඤ්ඤාදත්ථං ආජානෙසා. උද්දිසිංසාමි වො හික්ඛවේ. ආජාතිංසාථ මෙතනති. කෙ ච මයං භනෙත, කෙ ච ධම්මං අඤ්ඤා-නාරොති. සොපි සො හික්ඛවේ සත්ථා ආමිසගරු ආමිසදයාදෙ ආමිසෙහි සංසවෙතී: විහරති, තස්සපයං ඵචරුපි පණොපණ්ණිතා න උපෙති. ඵචකුච්ච නො අස්ස, අථ නං කරෙයාමි. න ච නො ඵචමස්ස, න නං කරෙයාමාති. කිම්පන හික්ඛවේ යං තථාගතො සබ්බසො ආමිසෙහි විසංසවෙතී: විහරති. සඤ්ඤා හික්ඛවේ සාචකස්ස සඤ්ඤාසනෙ පරියොගාය⁴ චත්තතො අයමනුධම්මො හොති: සත්ථා භගවා, සාචකො භමස්මි. ජානාති භගවා, නාහං ජානාමිති. සඤ්ඤා හික්ඛවේ සාචකස්ස සඤ්ඤාසනෙ පරියොගාය චත්තතො රුච්ඡතියං⁵ සඤ්ඤාසනං හොති ඕච්චනං. සඤ්ඤා හික්ඛවේ සාචකස්ස සඤ්ඤාසනෙ පරියොගාය⁶ චත්තතො අයමනුධම්මො හොති: 'කාමං තවො ච නගාරු ච අධි ච අවිසිසසනු උපසුස්සතු සරිරෙ මිංසලොතිතං. යං කං පුරිසත්ථාමෙන පුරිසවිරියෙන පුරිසපරකකමෙන පත්තබ්බං, න තං අපාසුඤ්ඤා: විරියස්ස සත්ථානං භවිස්සති'ති. සඤ්ඤා හික්ඛවේ සාචකස්ස සඤ්ඤාසනෙ පරියොගාය චත්තතො ද්විත්තං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛිං: දුචෙහිච ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනායාමිතාති.

1. ඔදහනො: - සිමු.
2. උසසගනො: - මජ්ඣ.
3. පදගනො: - සිමු.
4. අතිවිජ්ජ - මජ්ඣ PTS.
5. තමපිනාම - සිමු.
6. {පරියොගාය - මජ්ඣ.
පරියොගස්ස - ස්‍යා.
7. රුච්ඡතියං - මජ්ඣ, ස්‍යා.

260 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො - නිකුච්ඡොදාය [2.2.10 කිමාතිට්ඨ සුඤ්ඤා]

ඉදමචොච භගවා. අත්තමිතා භෙ නිකුච්ඡොදායො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

කිමාතිට්ඨසුඤ්ඤාං දසමං.

**නිකුච්ඡොදායො දුතියො
තස්ස චගගස්ස උද්දනං.**

කුඤ්ඤර රාහුල සසසත ලොකා මාලුච්ඡාපුඤ්ඤා ච භද්දලී තාමො.
මුඤ්ඤිජාච භගමපති යාචං තාලක රඤ්ඤිකිට්ඨාතිරිතාමො.

බුදුහු මෙය වදනෙකක. සතුටුයිත් ඇති මහණනු භාගාවතුන් වහන්සේගේ දෙකොට සතුටින් පිළිගත්ත යි.

දස වැනි කීවැහිටි සූත්‍ර යි.

දෙ වැනි හික්කුට්ඨය යි.

එහි උදෙසා :

කුසුරරොපම රාහුලොචාද හෙවත් අමබලවිසික රාහුලොචාද සූත්‍ර යැ. ලොකය ගැඹවන යැ ආදී දෘෂ්ටි ගත් මාලුධකාසුත්‍ර උදෙසා වදන වුළුමාලුධකා සූත්‍රය හා මහාමාලුධකා සූත්‍ර යැ. එසේ ම හද්දලී සූත්‍ර යැ. ක්ෂුද්දවීර වූ ලවුකිකොපම සූත්‍ර යැ. සහමිතසුගේ ආයාචනා එන වාතුම සූත්‍ර යැ. තළකපාන සූත්‍ර යැ. ආරණ්‍යක වත් සඳහන් ගුලීස්සාහි සූත්‍ර යැ. හද වූ අනුඤ්ච ප්‍රතිපත්ති සඳහන් කීවැහිටි සූත්‍ර යි.

2. 3. 1

තෙවිජ්ජවච්ඡගොතන සුභතං

එවං මෙ සුභං එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මගාවනෙ කුටාගාරසාලායං. තෙන ඛො පන සමයෙන චච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො එකපුඤ්චරිකෙ පරිබ්බාජකාරුමෙ පටිච්ඡති. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්ධසමයං නිවාසෙත්වා පත්තච්චරං ආදාය වෙසාලියං පිණ්ඩාය පාවෙසී. අථ ඛො භගවතො එතදභොසි. අතිපාගො ඛො තාව වෙසාලියං පිණ්ඩාය චරිතුං. යනනුභාගං යෙන එකපුඤ්චරිකො පරිබ්බාජකාරුමො, යෙන චච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො, තෙනුපසංඛකමෙයානති. අථ ඛො භගවා යෙන එකපුඤ්චරිකො පරිබ්බාජකාරුමො යෙන චච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො තෙනුපසංඛකමි.

අදදතා ඛො චච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො භගවන්තං දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන භගවන්තං එතදචොච : එතු ඛො භනෙත භගවා, ස්වාභතං භනෙත භගවතො, විරසං ඛො භනෙත භගවා ඉමං පරිසායමිකාසි යදිදං ඉධාගමිතාය. නිසිදතු භනෙත භගවා ඉදමාසනං පඤ්ඤාතනනති. නිසිදි භගවා පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ. චච්ඡගොතනාපි ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාතරං තීවං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිතොනා ඛො චච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදචොච : සුභං මේතං භනෙත, සමණො ගොතමො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති : චරතො ච මෙ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සත්තං සමිතං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතනති. යෙ තෙ භනෙත එවමාගංසු : සමණො ගොතමො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති : චරතො ච මෙ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සත්තං සමිතං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතනති. කච්චි තෙ භනෙත භගවතො චූත්තවාදිනො, න ච භගවන්තං අභුතෙන අබ්බාචිකකනති. ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙතති. න ච කොචි සභධම්මිකො වාදනුචාදෙ ගාරස්සං ණානං ආගච්ඡති'ති.

යෙ තෙ චච්ඡ, එවමාගංසු : සමණො ගොතමො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති : චරතො ච මෙ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සත්තං සමිතං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතනති. න මෙ තෙ චූත්තවාදිනො, අබ්බාචිකකනති ච පන මං තෙ අභතා අභුතෙතා'ති.

කථං බ්‍යාකරමානා පන මයං භනෙත චූත්තවාදිනො චෙච භගවතො අස්සාමි, න ච භගවන්තං අභුතෙන අබ්බාචිකකකයාමි. ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙතයාමි. න ච කොචි සභධම්මිකො වාදනුචාදෙ ගාරස්සං ණානං ආගච්ඡෙතයා'ති.

2. 3. 1

තෙවිජ්ජවච්ඡගොභ්‍යා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා නුවර සමීපයෙහි වූ මහාවනයෙහි කුට්‍යාගාරශාලායෙහි වැඩ වසනාසේක. එසමයෙහි වච්ඡගොත්ත පරිව්‍රාජක තෙමේ (එක් භෙළඹ භසක්) ඇතියෙන් ඒකපුණ්ඩරික නම් පිරිවැරී අරමිහි වෙසෙයි. එකල්හි බුදුහු පෙරබන්හි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන විශාලා නුවරට පිටුසිභා වැඩිසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය. විශාලා නුවරට පිටු සිභා යන්නට තව උඳසන වෙයි. මම 'එකපුණ්ඩරික' නම් පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වච්ඡගොත්ත පරිව්‍රාජක යම් තැනෙක්හි ද එහි එළැඹෙමි නම් මැනැවැ යි. එකල්හි බුදුහු ඒකපුණ්ඩරික නම් පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වච්ඡගොත්ත පරිව්‍රාජක යම් තැනෙක්හි ද එහි එළැඹිසේක.

වච්ඡගොත්ත පරිව්‍රාජක දුරින් මැ වධ්‍යා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කී යැ : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැමිණෙනසේක්වා වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සවාගත යැ, වහන්ස, භාග්‍යවත්තු මෙහි පැමිණීමෙන් බොහෝ කලෙකින් මේ පරියාය(කරුණ) කළසේක. වහන්ස, බුදුහු වැඩහිදුනා සේක්වා මේ අස්න පනවනලද්දී. බුදුහු පැනවූ අස්නෙහි වැඩහුන්සේක. වච්ඡගොත්තපරිව්‍රාජක ද එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එකත්පස් වැ හුන. එකත්පස් වැ හුන් වච්ඡගොත්ත පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී යැ : "වහන්ස, මා විසින් තෙල අසනලද: 'ඉමණ ගෞතමයන් වහන්සේ සච්ඡෙස, සච්ඡෙස, නිරවගෙස වූ ඥානදම්‍ය පිළින කරන්නාහ : ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද හෝනා වූ ද නිදිවැරූ ද මට හැම කල්හි ඥානදම්‍ය එළැඹිසිටියේ යැ'යි. වහන්ස, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද : "ඉමණ ගෞතමයන් සච්ඡෙස, සච්ඡෙස, 'ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද හෝනා වූ ද නිදිවැරූ ද මට හැම කල්හි ඥානදර්ශනය එළැඹැසිටියේ වනැ'යි නිරවගෙස වූ ඥානදම්‍ය ප්‍රතිඥ කෙරෙහි'යි කීහු ද කිම වහන්ස, ඔහු භාග්‍යවතුන් විසින් වදළ දය කියනසුලු වෙත් ද, නො ද භාග්‍යවතුන් අභූතයෙන් අභ්‍යාබ්‍යාන කෙරෙත් ද, සච්ඡෙසඥා ධම්‍යට අනුරූප වූවක් ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, සකාරණ වූ කිසි වාදනුවාදයෙක් ගැරහියයුතු කරුණකට නො ද පැමිණේ ද'යි.

වච්ඡය, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද : "ඉමණගෞතම සච්ඡෙ යැ සච්ඡෙ යැ 'ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද හෝනා වූ ද නිදිවැරූ ද මට හැම කල්හි ඥානදම්‍ය එළැඹිසිටියේ වනැ'යි. නිරවගෙස නොට ඥානදම්‍ය ප්‍රතිඥ කෙරේ'යි කීහු ද, ඔහු මා විසින් කියන ලද්ද කියන්නාහු නො වෙති, වැලි ඔවුහු මට අසත්‍ය වූ අභූතයෙන් අභ්‍යාබ්‍යාන ද කෙරෙත්'යි.

වහන්ස, ඇපි කිසෙයින් ප්‍රකාශ කරන්නාමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට උක්තවාදීන් වන්නාමෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභූතයෙන් අභ්‍යාබ්‍යාන නො කරන්නාමෝ ද ධම්‍යට අනුධම්‍ වූවක් ප්‍රකාශ කරන්නාමෝ ද සකාරණ වූ කිසි වාදනුවාදයෙක් ගැරහියයුතු කරුණකට නො ද පැමිණේ ද'යි.

‘තෙවිජ්ජො සමණෝ ගොතමෝ’ති ඛො චච්ඡ ඛ්‍යාකරමානො චුක්ඛවාදී වෙච්ච මෙ අස්ස, න ච මං අභුතෙන අඛ්‍යාචිකෙඛග්ග, ධම්මස්ස වානුධම්මං ඛ්‍යාකරෙග්ග, න ච කොචි සභධම්මිකො වාදනුවාදො¹ ශාරග්ගං ධානං ආගච්ඡෙග්ග. අභං හි චච්ඡ ධාචදෙච්ච ආකඛ්‍යාමි අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි සෙග්ගච්ඡදං : එකච්චි ජාතිං ඤොචි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙඤ්ඤං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. අභං හි චච්ඡ ධාචදෙච්ච ආකඛ්‍යාමි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤෙන අතික්ඛන්තමානුසකෙන සන්තො පස්සාමි චච්චමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ -පෙ-ධරාකම්මුපගෙ සන්තො පජානාමි. අභං හි චච්ඡ ආසවානං ඛගං අනාසවං වෙතොවිම්බතීං පඤ්ඤාවිම්බතීං දිට්ඨව ධම්මෙ සගං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා උපසම්පජ්ජ විහරාමි. ‘තෙවිජ්ජො සමණෝ ගොතමෝ’ති ඛො චච්ඡ ඛ්‍යාකරමානො චුක්ඛවාදී වෙච්ච මෙ අස්ස න ච මං අභුතෙන අඛ්‍යාචිකෙඛග්ග, ධම්මස්ස වානුධම්මං ඛ්‍යාකරෙග්ග, න ච කොචි සභධම්මිකො වාදනුවාදො¹ ශාරග්ගං ධානං ආගච්ඡෙග්ගා’ති.

එවං චුක්ඛො චච්ඡගොතො පට්ඨපාචකො භගවන්තං එතදවොචි: අජචී නු ඛො හො ගොතමි කොචි ගිහී ගිහීසඤ්ඤාජනං අපභාග කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති². නජචී ඛො චච්ඡ කොචි ගිහී ගිහීසඤ්ඤාජනං අපභාග කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති².

අජචී පන හො ගොතමි කොචි ගිහී ගිහීසඤ්ඤාජනං අපභාග කායස්ස හෙද සග්ගපගො’ති. න ඛො චච්ඡ එකඤ්ඤච සතං න ඤො සතාති න භීණී සතාති න චතතාරි සතාති න පඤ්ච සතාති, අථ ඛො සිග්ගොච යෙ ගිහීසඤ්ඤාජනං අපභාග කායස්ස හෙද සග්ගපගො’ති.

අජචී නු ඛො හො ගොතමි කොචි ආජීවකො කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති. නජචී ඛො චච්ඡ කොචි ආජීවකො කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති.

අජචී පන හො ගොතමි කොචි ආජීවකො කායස්ස හෙද සග්ගපගො’ති. ඉතො ඛො හො චච්ඡ එකනචුතො කප්පො යම්භං අනුස්සරාමි. නාගිජානාමි කඤ්චි ආජීවකං සග්ගපගං අඤ්ඤානු එකෙන, සොපාසි කම්මවාදී කිරිගවාදීති.

එවං සන්තො හො ගොතමි සුඤ්ඤං අදුං තිත්ථායනනං අත්තමසො සග්ගපගෙනාපිති. එවං සන්තො චච්ඡ සුඤ්ඤං අදුං තිත්ථායනනං අත්තමසො සග්ගපගෙනාපිති.

ඉදම්වොච භගවා. අත්තමනො චච්ඡගොතො පට්ඨපාචකො භගවතො භාසිතං අභිනාදීති.

තෙවිජ්ජවච්ඡගොතන සුභතං පඨමං.³

1. වාදනුපාතො - සිමු.
2. දුක්ඛස්සන්තං කරොති - සිමු.
3. තෙවිජ්ජවච්ඡග්ගනං තිට්ඨිතං පඨමං - මජ්ඣං.

වච්ඡය, ශ්‍රමණගොතම ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යැ යි ප්‍රකාශ කරනුයේ මා විසින් කියතලද්ද කියන්නේත් වන්නේ යැ, නො ද මා අභ්‍යන්තර අභ්‍යාවාසාන කරන්නේ යැ, ධර්මයට ද අනුධම් වුවක් ප්‍රකාශ කරන්නේ යැ. සකාරණ වූ කිසි වාදනුවාදයක් ගැරඹියයුතු කරුණකට නො ද පැමිණෙන්නේ යැ. වච්ඡය, මම වූකලී යම් පමණ රිසියෙමි නම් අනේකප්‍රකාර වූ පෙරවිසූ කඳ පිළිවෙළ සිහි කරමි. ඒ මෙසේ යැ; එක් ජාතියකු ජාති දෙකකුදු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකප්‍රකාර පුච්චිවාස සිහි කරමි. වච්ඡය, මම වූ කලී යම් පමණ රිසියෙමි ද, විඤ්ඤ වූ මිනිසැක ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත්ත වන උපද්‍යානා භිත වූ ප්‍රණීත වූ සුචර්ණී වූ සුචර්ණී වූ ගෝභතා ගති ඇති දුගති ඇති සත්ත්වයන් දක්මි . . . කම් වූ පරිදි මියැපරලොව ගිය සත්ත්වයන් දනගනිමි. වච්ඡය, මම වූකලී ආසුචියන් ගේ ක්ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ චිත්තවිච්ඡික්කිය ප්‍රඤ්චිච්ඡික්කිය ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විශිෂ්ටඤ්ජායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමි. වච්ඡය, ශ්‍රමණ ගොතම ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යයි. ප්‍රකාශ කරනුයේ මට උක්තවාදීන් වන්නේ යැ, නො ද මා අභ්‍යන්තර අභ්‍යාවාසාන කරන්නේ යැ, ධර්මයට ද අනුධම් කොට ප්‍රකාශ කරන්නේ යැ. නො ද කිසි සකාරණ වූ වාදනුවාදයක් ගැරඹියයුතු තැනට පැමිණේ" යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි වච්ඡගොත්ත පරිවෘත්ත භාෂාවකුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකෙළේ ය : "භවත් ගොතමයන් වහන්ස, ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ගිහිගේවැසියෙක් ඇද්ද"යි. "වච්ඡය, ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ගිහිගේ වැසියෙක් නැතැ"යි.

"යළි භවත් ගොතමයන් වහන්ස, ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු සඵරියට පැමිණි කිසිගිහිගේවැසියෙක් ඇද්ද"යි. "වච්ඡය, යම් ගිහිගේවැසි කෙනෙක් ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු සඵරියට පැමිණියාහු ද, ඔහු, එක් සියෙක් නො මැ වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සිව්සියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි, වැලි බොහෝ වෙත් මැ"යි.

"භවත් ගොතමයන් වහන්ස, කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ආචීවකයෙක් ඇද්ද"යි. "වච්ඡය, කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ආචීවකයෙක් නැතැ"යි.

"යළි භවත් ගොතමයන් වහන්ස, කිසි ආචීවකයෙක් කය බිඳීමෙන් පසු සඵරියට ගියේ ඇද්ද"යි. "වච්ඡය, මම යම් තැනක් සිහි කෙරෙමි ද, එ මෙසින් එක්අනුවන කල්ප යයි, (එකල් තුළ) එක් ආචීවකයක්හු තබා සඵරියට පැමිණි කිසි ආචීවකයකු නො දක්මි. හෙ ද කම්වාදී ත්‍රියාවාදී වී යයි වදළහ.

මෙසේ ඇති කල්හි භවත් ගොතමයන් වහන්ස, තෙල තීර්ණායතනය යටත්පිරිසෙයින් සඵරියට පැමිණෙනුවක්හුගෙහුද සිත් වනැ"යි. "මෙසේ කල්හි වච්ඡය, තෙල තීර්ණායතනය යටත්පිරිසෙයින් සඵරියට පැමිණෙනුවක්හුගෙහුද සිත් යැ"යි වදළහ.

භාෂාවකුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදළසේක. සතුටු සිත්ඇති වත්සගොත්‍ර පරිවෘත්ත භාෂාවකුන් වහන්සේගේ භාෂිතය පිළිගත්තේ යයි.

සළඹුවැනි තෙවිජ්ජවච්ඡංගොත්ත සූත්‍ර යි.

2. 3. 2

අහඟිවච්ඡගොතන සුඛයං

එවිං මෙ සුඛං, එකං සමීයං භගවා සාවිජ්ජිතං විහරති ඡේතවනෙ අනාඨවිඤ්ඤිකස්ස ආරුමේ. අථ ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ඤ්ඤා භගවතා සද්ධිං සමේවාදී. සමේවාදතිං කථං සාරුඤ්ඤිතං විතීඝාරෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීද. එකමන්තං නිසිනො ඛො වච්ඡගොතොනො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච:

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතමි 'සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි 'සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිමපන ගො ගොතමි 'අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි. 'අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතමි, 'අන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි, 'අන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිමපන ගො ගොතමි, 'අනන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි, අනන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතමි, 'තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි, තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිමපන ගො ගොතමි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතමි, හොති තථාගතො පරමමරණො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති එවංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ එවංදිට්ඨි, 'හොති තථාගතො පරමමරණො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

2. 3. 2

අග්නිවච්ඡගොතන සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්කුටුර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුපිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසනසේක. එකල්හි වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කථා එළැඹියේ ය. එළැඹි සතුටු විය. සතුටු උපදවන සිහිකටයුතු වූ කථාව කොට නිමවා ,එකක්පස් වැ හින. එකක්පස් වැ හුන් වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී ය :

“කිම භවත් ගොතමයෙනි, භවත් ගොතමයෝ : ‘ලෝකය ඹාග්‍යවත යැ, මේ මෑ සත්‍ය ය, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘ලෝකය ඹාග්‍යවත යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම වැළිත් භවත් ගොතමයෙනි, භවත් ගොතමයෝ ‘ලෝකය අඹාග්‍යවත යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, ‘ලෝකය, අඹාග්‍යවත යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම භවත් ගොතමයෙනි, භවත් ගොතමයෝ : ‘ලෝකය අත්තවත් යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘ලෝකය අත්තවත් යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම වැළිත් භවත් ගොතමයෙනි, භවත් ගොතමයෝ : ලෝකය අත්තවත් (අත්ත නැති) යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘ලෝකය අත්තවත් යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම භවත් ගොතමයෙනි, භවත් ගොතමයෝ : ‘එ මෑ ජීව යැ, එ මෑ ඔරි යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘එ මෑ ජීව යැ එ මෑ ඔරි යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම වැළිත් භවත් ගොතමයෙනි, භවත් ගොතමයෝ ‘ජීවය අනෙතෙකැ, ඔරිය අනෙතෙකැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘ජීවය අනෙතෙකැ, ඔරිය අනෙතෙකැ මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම, භවත් ගොතමයෙනි, භවත් ගොතමයෝ : ‘සත්ත තෙම මරණින් මතු (උපදනෝ) වෙයි, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : ‘සත්ත තෙම මරණින් මතු වෙයි, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම්පන හො ගොතමි 'න හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති එවංදිට්ඨි හචං ගොතමොති. න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි, 'න හොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති.

කිංහු ඛො හො ගොතමි, 'හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති එවංදිට්ඨි හචං ගොතමොති. න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි, 'හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති.

කිම්පන හො ගොතමි, 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති එවංදිට්ඨි හචං ගොතමොති. න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි, 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති.

කිංහු ඛො හො ගොතමි, 'සසසතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති එවංදිට්ඨි හචං ගොතමොති' ඉති පුට්ඨො සමානො න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි, 'සසසතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිම්පන හො ගොතමි 'අසසතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති එවංදිට්ඨි හචං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො, න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි 'අසසතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

කිංහු ඛො හො ගොතමි, 'අනන්තො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති එවංදිට්ඨි හචං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි, අනන්තො ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිම්පන හො ගොතමි 'අනන්තො ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති එවංදිට්ඨි හචං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි, අනන්තො ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

කිංහු ඛො හො ගොතමි, 'තං ජීවං තං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති එවංදිට්ඨි හචං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි 'තං ජීවං තං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිම්පන හො ගොතමි 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති එවංදිට්ඨි හචං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

1. සමුඡේදා ගොතමො PTS.
2. මොඝමඤ්ඤානති වදෙයි - මජ්ඣං. ස්‍යා.

කිම වැළික් හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයෝ : 'සක්ඛ තෙම මරණින් මතු නො වෙයි, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : 'සක්ඛ තෙම මරණින් මතු නො වෙයි, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙම නො වෙමි.

කිම, හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයෝ : 'සක්ඛ තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : 'සක්ඛ තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙම නො වෙමි.

කිම වැළික් හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයෝ : සක්ඛ තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි, නො ද නො වෙයි, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : 'සක්ඛ තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි. නො ද නො වෙයි, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙම නො වෙමි.

කිම, හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයෝ : 'ලෝකය භාග්‍යවන යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි පුරවුස්නාලඤ්ඤ 'වච්ඡය, මම ලෝකය භාග්‍යවන යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙම නො වෙමි'යි කියව. කිම වැළික් හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයෝ : 'ලෝකය අභාග්‍යවන යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි පුරවුස්නාලඤ්ඤ 'වච්ඡය, මම : ලෝකය අභාග්‍යවන යැ, මේ මෑ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ, යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙම නො වෙමි'යි කියව.

කිම, හවත් ගෞතමයෙනි, 'ලෝකය අත්තවත් යැ, මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ'යි හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි මෙසේ පුරවුස්නාලඤ්ඤ 'වච්ඡය, මම : 'ලෝකය අත්තවත් යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙම නො වෙමි' කියව. කිම වැළික් හවත් ගෞතමයෙනි, 'ලෝකය අනත්තවත් යැ, මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි පුරවුස්නාලඤ්ඤ 'වච්ඡය මම ලෝකය අනත්තවත් යැ, මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙම නො වෙමි' කියව.

කිම, හවත් ගෞතමයෙනි, 'ඵ මෑ ජීව යැ ඵ මෑ ඔරි යැ' මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි මෙසේ පුරවුස්නාලඤ්ඤ වච්ඡය, මම : ඵ මෑ ජීව යැ ඵ මෑ ඔරි යැ, මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙම නො වෙමි' කියව. කිම, වැළික් හවත් ගෞතමයෙනි, 'ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය අනෙකෙකු මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි මෙසේ පුරවුස්නාලඤ්ඤ වච්ඡය, මම : 'ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය අනෙකෙකු මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙම නො වෙමි' කියව.

කිනඤ්ඤා ඛො භො ගොතම 'භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ඵලිංදිට්ඨි භවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ ඵලිංදිට්ඨි 'භොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන භො ගොතම 'න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'ති ඵලිංදිට්ඨි භවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ ඵලිංදිට්ඨි, 'න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

කිනඤ්ඤා ඛො භො ගොතම 'භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලිංදිට්ඨි භවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ ඵලිංදිට්ඨි, භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන භො ගොතම 'නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලිංදිට්ඨි භවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ ඵලිංදිට්ඨි, නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන භවං ගොතමො ආදීනචං සමපසාමානො ඵලිං ඉමාති සබ්බසො දිට්ඨිගතාති අනුපගතොති.

සසාධො ලොකොති ඛො චච්ඡ දිට්ඨිගතමෙතං දිට්ඨිගතනං දිට්ඨිකන්තාරං දිට්ඨිවිප්පකං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤානං දිට්ඨිසඤ්ඤාඡන්තං, සදුක්ඛං ඝච්ඡානං සඋපායාසං සපරිලාහං න තිබ්බිදග න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමේධාධාය න තිබ්බානාය සංවිතනති. අසසාධො ලොකොති ඛො චච්ඡ-පෙ-අන්තවා ලොකොති ඛො චච්ඡ-පෙ-අන්තවා ලොකොති ඛො චච්ඡ-පෙ-නං ජීවං තං සරීරනති ඛො චච්ඡ-පෙ-අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරනති ඛො චච්ඡ-පෙ-භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො චච්ඡ-පෙ-න භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො චච්ඡ-පෙ-භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො චච්ඡ-පෙ-නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො චච්ඡ දිට්ඨිගතමෙතං දිට්ඨිගතනං දිට්ඨිකන්තාරං දිට්ඨිවිප්පකං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤානං දිට්ඨිසඤ්ඤාඡන්තං, සදුක්ඛං ඝච්ඡානං සඋපායාසං සපරිලාහං න තිබ්බිදග න විරාගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමේධාධාය න තිබ්බානාය සංවිතනති. ඉමං ඛො අහං චච්ඡ ආදීනචං සමපසාමානො ඵලිං ඉමාති සබ්බසො දිට්ඨිගතාති අනුපගතොති.

'අපි පන භොතො ගොතමස්ස කිඤ්ඤි දිට්ඨිගත'නති. දිට්ඨිගතනති ඛො චච්ඡ අපතීතමෙතං තථාගතස්ස. දිට්ඨං හෙතං චච්ඡ තථාගතෙනා: ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්භිගමො, ඉති වේදනා, ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අත්භිගමො, ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්භිගමො, ඉති සඛ්ඛාරා, ඉති සංඛාරානං සමුදයො, ඉති සඛ්ඛාරානං අත්භිගමො, ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්භිගමොති. තස්මා තථාගතො සබ්බමඤ්ඤාදිතානං සබ්බමධිතානං සබ්බඅභිභිකාර-මභිභිකාරමානානුසයානං¹ ඛයා විරාගා නිරෝධා වාගා පටිනිසාග්ගා අනුපාදා විමුඤ්ඤාති වදාමිති.

1. {සබ්බඅභංකාරමමංකාරමානානුසයානං - මජ්ඣං.
{සබ්බාගංකාර . . . සභා:

'කිම, භවත් භෞතමයෙති, සත්ථ මරණින් මතු (උපදනෝ) වෙයි, මේ මෑ සැබෑව අත්‍යයන්ගේ වචන තුළින් යෑ යි භවත් භෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුල්වනාලදහු 'වච්ඡය, මම : සත්ථ මරණින් මතු වෙයි, මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුළින් යෑ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව. 'කිම වැළිත් භවත් භෞතමයෙති, සත්ථ මරණින් මතු නො වෙයි, මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුළින් යෑ යි භවත් භෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුල්වනාලදහු : 'වච්ඡය, මම සත්ථ මරණින් මතු නො වෙයි, මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුළින් යෑ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව.

කිම, භවත් භෞතමයෙති, සත්ථ මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුළින් යෑ යි භවත් භෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුල්වනාලදහු 'වච්ඡය, මම : 'සත්ථ මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුළින් යෑ, යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව. 'කිම වැළිත් භවත් භෞතමයෙති, සත්ථ මරණින් මතු නො මෑ වෙයි නො ද නො වෙයි, මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුළින් යෑ, යි භවත් භෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුල්වනාලදහු වච්ඡය, මම : සත්ථ මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මෑ සැබෑව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුළින් යෑ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව. භවත් භෞතමයන් වචනාසේ කවර ආදිනවයක් දක්මින් මෙසේ සඵලකාරයෙන් මේ දෘෂ්ටිගතයන්ට නො පැමිණියාහු ද'යි.

වච්ඡය, 'ලෝකය ශාස්වත යෑ යන තෙල දෘෂ්ටිගතයෙකි, දෘෂ්ටිගතනායෙකි, දෘෂ්ටි කාර්යයෙකි, දෘෂ්ටිවිභ්‍රතයෙකි, දෘෂ්ටිවිච්ඡේදනායෙකි, දෘෂ්ටිසංයෝජනායෙකි, (කෙලස දුඛයෙන් හා විපාකදුඛයෙන්) සුත් සහිත යෑ, (එයින් ම) පිඩා සහිත යෑ, දුඛි ආයාස සහිත යෑ, පරිදහ සහිත යෑ (වච්චයෙහි) නිරෝධය පිණිස නො වෙයි, විරාගය පිණිස නො වෙයි, (රාගාදින්ගේ) නිරෝධය පිණිස නො වෙයි, කෙලසේ සත්භිද්ධි පිණිස නො වෙයි, (අනිත්‍යාදි වශයෙන්) අභිඤ්ච පිණිස නො වෙයි, සත්‍යාවබෝධය පිණිස නො වෙයි, නිවන් පසක් කිරීම පිණිස නො පවති. වත්සය, 'ලෝකය අශාස්වත යෑ යන . . . ලෝකය අත්භවත් යෑ යන . . . ලෝකය අත්භවත් යෑ යන . . . එ මෑ ජීව යෑ එ මෑ ඔරි රූ යෑ යන . . . ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය අනෙකෙකු යන . . . සත්ථ මරණින් මතු වෙයි යන . . . සත්ථ මරණින් මතු නො වෙයි යන . . . සත්ථ මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි යන . . . වත්සය, සත්ථ මරණින් මතු නො මෑ වෙයි, නො ද නො වෙයි යන තෙල දිවයිගතයෙකු දෘෂ්ටිගතනායෙකු දෘෂ්ටිකාර්යයෙකු දෘෂ්ටිවිභ්‍රතයෙකු දෘෂ්ටිවිච්ඡේදනායෙකු දෘෂ්ටිසංයෝජනායෙකු (කෙලසේ විවා සුකින්) සුත් සහිත යෑ විසාස සහිත යෑ උපායාස සහිත යෑ පරිදහ සහිත යෑ (වච්චයෙහි) නිරෝධයට නො වැටෙයි, විරාගයට නො වැටෙයි, නිරෝධයට නො වැටෙයි, කෙලසේ සත්භිද්ධිට නො වැටෙයි, සත්‍යාවබෝධයට නො වැටෙයි, නිර්වාණය පිණිස නොවැටෙයි; වත්සය, මම මේ ආදිනව දක්නෙමි මෙසේ සඵලකාරයෙන් මේ දෘෂ්ටිගතයන්ට නො පැමිණියෙමි වෙමි'යි.

වැළිත් භවත් භෞතමයන් වචනාසේට කිසි දෘෂ්ටිගතයක් ඇද්ද'යි. වත්සය, 'දෘෂ්ටිගත' යෑ යන තෙල කාරුණි තරාගතයන් විසින් බැහැර කරන ලද යෑ. වත්සය, තරාගතයන් විසින් තෙල දක්නාලද මෑ යෑ. මෙතෙක් රූප යෑ, මෙසේ රූපසමුදය වෙයි, මෙසේ රූපයාගේ අස්තභවමය වෙයි. මෙතෙක් වේදනාව වෙයි, මෙසේ වේදනාසමුදය වෙයි, මෙසේ වේදනානිරෝධය වෙයි, මෙතෙක් සංඤ්ච යෑ, මෙසේ සංඤ්චසමුදය වෙයි, මෙසේ සංඤ්චගේ නිරෝධය වෙයි, මෙතෙක් සංස්කාරයෝ යෑ, මෙසේ සංස්කාරසමුදය වෙයි, මෙසේ සංස්කාරනිරෝධය වෙයි, මෙතෙක් විඤ්චා යෑ, මෙසේ විඤ්චාසමුදය වෙයි, මෙසේ විඤ්චානිරෝධය වෙ යෑ යි. එහෙයින් තරාගතයෝ සියලු දෘෂ්ටි-කෘෂ්ණා-මානා වස්තූන්ගේ සියලු මට්ටමන්ගේ සියලු දෘෂ්ටිකෘෂ්ණාමානානුසන්ගේ ක්ෂය වීමෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන් ත්‍යාගයෙන් දුර්ලබමෙන් උපාදාන රහිත වෑ විච්ඡක්ඛ චුක්ඛි කියමි.

එවිං චිච්ඡිකතවිනෙතා පන භො ගොතම හිකඤ්ඤ කුභිං උපපජ්ජතිති? උපපජ්ජතිති ඛො චච්ඡ න උපෙති. තෙන හි භො ගොතම න උපපජ්ජතිති? න උපපජ්ජතිති ඛො චච්ඡ න උපෙති. තෙන හි භො ගොතම උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති? උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති ඛො චච්ඡ න උපෙති. තෙන හි භො ගොතම නෙව උපපජ්ජතිති න භුපපජ්ජතිති? නෙව උපපජ්ජතිති න භුපපජ්ජතිති ඛො චච්ඡ න උපෙතිති.

එවිං චිච්ඡිකතවිනෙතා පන භො ගොතම හිකඤ්ඤ කුභිං උපපජ්ජතිති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘උපපජ්ජතිති ඛො චච්ඡ න උපෙති’ති වදෙයි. තෙන හි භො ගොතම න උපපජ්ජතිති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘න උපපජ්ජතිති ඛො චච්ඡ න උපෙති’ති වදෙයි. තෙන හි භො ගොතම උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති ඛො චච්ඡ න උපෙති’ති වදෙයි තෙන හි භො ගොතම නෙව උපපජ්ජතිති න භුපපජ්ජතිති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘නෙව උපපජ්ජතිති, න භුපපජ්ජතිති ඛො චච්ඡ න උපෙති’ති වදෙයි. එතඤ්ඤා භො ගොතම අඤ්ඤාණමාපාදිං, එතඤ්ඤා සමමොහමාපාදිං. ඥාපි මේ එතා භොගො ගොතමිඤ්ඤ පුරිමේන කථාසලලාපෙන අනු පසාදමතතා, සාපි මේ එතරගි අනතරගිතාති.

අලං හි තෙ වච්ඡ අඤ්ඤාණංග, අලං සමමොහංග. ගමිතීරොහාගං වච්ඡ ඛමේමො දුඤ්ඤො දුරනුමොගො සනෙතා පඤ්ඤො අතකතාවච්චරො තිපුණො පඤ්ඤාවච්චරො. සො තතා දුජ්ජානො අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤාඛතතිකෙන අඤ්ඤාරුච්චිකෙන අඤ්ඤාත්‍රයොගෙන අඤ්ඤාචාරිට්ඨිකෙන. තෙන හි වච්ඡ තඤ්ඤාච්චෙත්ථ පටිපුච්ඡිකාමි. යථා තෙ ඛමේමො තථා නං බ්‍යාකරෙතොසි.

තං කිං මඤ්ඤාසි වච්ඡ, සචෙ තෙ පුරතො අභි ජලොග, ජානෙතොසි තිං අගං මේ පුරතො අභි ජලතිති? සචෙ මේ භො ගොතම පුරතො අභි ජලොග, ජානෙතොසි ‘අගං මේ පුරතො අභි ජලති’ති. සචෙ පන තං වච්ඡ එවිං පුට්ඨොග, ‘ගො තෙ අගං පුරතො අභි ජලති, අගං අභි කිං පටිච්ච ජලති’ති. එවිං පුට්ඨො තිං වච්ඡ කිතති බ්‍යාකරෙතොසිති? සචෙ මං භො ගොතම එවිං පුට්ඨොග ‘ගො තෙ අගං පුරතො අභි ජලති, අගං අභි කිං පටිච්ච ජලති’ති. එවිං පුට්ඨො අගං භො ගොතම එවිං බ්‍යාකරෙතො. ‘ගො මේ අගං පුරතො අභි ජලති, අගං අභි තිණකට්ඨිපාදනං පටිච්ච ජලති. සචෙ තෙ වච්ඡ පුරතො ගො අභි තිඛිලාජෙග, ජානෙතොසි තිං අගං මේ පුරතො අභි තිඛිලාජොති? සචෙ මේ භො ගොතම පුරතො ගො අභි තිඛිලාජෙග, ජානෙතොසි අගං මේ පුරතො අභි තිඛිලාජොති. සචෙ පන තං වච්ඡ එවිං පුට්ඨොග ‘ගො තෙ අගං පුරතො අභි තිඛිලාජො ගො අභි ඉතො කතමං දිසං ගතො, පුරතමං වා පච්ඡිමං වා උතතරං වා දකඤ්ඤං වාති. එවිං පුට්ඨො තිං වච්ඡ කිතති බ්‍යාකරෙතොසිති? න උපෙති භො ගොතම. ගං හි ගො ගොතම අභි තිණකට්ඨිපාදනං පටිච්ච අජලි 3 තඤ්ඤා ව පටිපාදනො අඤ්ඤාසං ව අනුපහාරො අනාහාරො තිඛිලාජො’නෙව සඛං ගච්ඡති’ති.

- 1. ගමිතීරෙ ගගං - ස්‍යා.
- 2. අඤ්ඤාත්‍රාචාරිට්ඨිකෙන - මජ්ඣං.
- 3. ජලති - ස්‍යා.

භවත් ගොතමයන් වහන්ස, මෙසේ විච්ඡක්ත වූ සිත් ඇති මහණ කොහි උපදනේ වේ ද? යි. වත්සය, 'උපදී' යනු නො යෙදෙයි, එසේ නම් භවත් ගොතමයෙනි, නුපදනේ වේ ද? යි. වත්සය, 'නුපදී' යනු නො යෙදෙයි. එසේ නම් භවත් ගොතමයෙනි, උපදනේත් නො ද උපදනේත් වේ ද? යි. වත්සය, 'උපදනේත් නුපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි. එසේ නම් භවත් ගොතමයෙනි, නො මැ උපදනේ නො ද නුපදනේ වේ ද? යි. වත්සය, 'නො මැ උපදනේ නො ද නුපදනේ වෙයි' යනු නො යෙදේ යයි.

භවත් ගොතමයෙනි, මෙසේ විච්ඡක්ත වූ සිත් ඇති මහණ කොහි උපදනේ ද? යි. මෙසේ පුළුල්තා ලදහු 'වත්සය, උපදීයනු නො යෙදේ යැ'යි කියව. එසේ නම් භවත් ගොතමයෙනි, නුපදනේ ද? යි මෙසේ පුළුල්තා ලදහු 'වත්සය, නුපදී යනු නො යෙදේ යැ'යි කියව. එසේ නම් භවත් ගොතමයෙනි, 'උපදනේත් නො උපදනේත් වේ ද? යි මෙසේ පුළුල්තා ලදහු 'වත්සය, උපදනේත් නො ද උපදනේත් වෙයි යනු නො යෙදේ යැ'යි කියව, එසේ නම් භවත් ගොතමයෙනි, නො මැ උපදනේ නො ද නුපදනේ වේ ද? යි මෙසේ පුළුල්තා ලදහු , වත්සය, නො මැ උපදනේ වෙයි නො ද නුපදනේ වෙයි යනු නො යෙදේ යැ'යි කියව. භවත් ගොතමයෙනි, මෙහි ලා මම් නො දැනීමට පැමිණියෙහි, මෙහි ලා සම්මොහයට පැමිණියෙහි . . . භවත් ගොතමයන්ගේ පුඵකරා සංලාපයෙන් මා ගේ යම් ප්‍රසාදමාත්‍රයක් වී නම් දන් එ ද අතුරුදහන් වී යැ'යි.

වත්සය, තොපගේ නො දැනීමට පමණ මැ යි. මුළාවට පමණි. වත්සය, යම් භෙයෙකින් මේ ප්‍රකාශකාරධර්මය හමිහිර යැ එහෙයින් මැ දුද්දි යැ අවබෝධ නොකළ හැක්ක. ශාන්ත යැ ප්‍රණීත යැ තක්සෙයන් නො පැමිණිය හැකි යැ සිලිටි යැ (සමාක්ප්‍රතිපත්ත) පණ්ඩිතයන් විසින් දක්ක යුතු යැ. ඒ අභම අත්‍යආවේක වූ අන්‍යමිතික වූ අන්‍යරූඵක වූ අන් අභමෙකැ යෙදීම ඇති අත්‍ය ආවායනීයන් කෙරෙහි වසන තොප විසින් නො දකහැක්ක, එහෙයින් වත්සය මෙහි ලා තොප මැ පුළුල්වී. යම්සේ තොපට වැටගේ නම් එසේ එය ප්‍රකාශ කරව.

වත්සය, ඒ කීමැයි සිතව, ඉදින් තොප ඉදිරියෙහි ගින්නක් දිලියේ - නම් 'මා හමුයෙහි මේ ගින්න දිලේ යැ'යි තෙපි දන්නහු දැයි ඉදින් භවත් ගොතමයෙනි, ගිනි දිලියේ නම් 'මේ ගින්න මා හමුයෙහි දිලියේ' යයි මම් දක හෙමි, ඉදින් වච්ඡය, තොප මෙසේ පුළුල්තා නම් : 'තොප ඉදිරියෙහි යම් ගින්නක් දිලියේ ද, මේ ගින්න කුමක් නිසා දිලියේ දැ'යි වච්ඡය, මෙසේ පුළුල්තාලද තෙපි කුමකැ'යි, ප්‍රකාශ කරන්නහු ද? ඉදින් භවත් ගොතමයෙනි, මා මෙසේ විචාරා නම් : 'තොප ඉදිරියෙහි යම් ගින්නක් දිලියේ ද, ඒ ගින්න කුමක් නිසා දිලියේ දැ'යි. භවත් ගොතමයෙනි, මම මෙසේ විචාරන ලද්දේම මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙමි : 'මා හමියෙහි යම් ගින්නක් දිලියේ ද, මේ ගින්න තෘණකාෂ්ටොපාදානය නිසා දිලේ'යි. මෙසේ ප්‍රකාශ කරමි. ඉදින් වත්සය, ඒ ගින්න තොප හමියෙහි නිවේ නම් මේ ගින්න මා හමුවෙහි නිවිණැ'යි දන්නහු ද? ඉදින් භවත් ගොතමයෙනි, ඒ ගින්න මා හමුවෙහි නිවියේ නම්, මම මේ ගින්න මා හමුවෙහි නිවිණැයි දනහනිමි. යළි වත්සය, ඉදින් තොප පුළුල්තා නම්; 'තොප හමියෙහි යම් ගින්නක් නිවියේ නම් ඒ ගින්න මෙයින් කවර දිගකට ගියේ ද පෙරදිගට හෝ අවරදිගට හෝ උතුරුදිගට හෝ දකුණු දිගට හෝ යැ'යි. වච්ඡය, මෙසේ පුළුල්තාලද තෙපි කීමැ යි ප්‍රකාශ කරනු දැයි. භවත් ගොතමයෙනි නො යෙදෙයි. යම් භෙයෙකින් භවත් ගොතමයෙනි, ඒ ගින්න යම් තෘණකාෂ්ටොපාදානයක් නිසා දිලිණි ද ඒ උපාදානයාගේ ක්ෂය වීමෙන් ද අත්‍ය උපාදානයක්හුගේ නො එළැවීමෙන් ද, අප්‍රත්‍යය වැ නිවිණැ යි කියා මැ ගණනට යේ යැ' යි.

එවමෙව ඛො වච්ඡ යෙන රූපෙන තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, තං රූපං තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍යාදබ්බමං. රූපසඛිධාවිච්ඡිතො¹ ඛො වච්ඡ තථාගතො ගමිතීරේ අප්‍යමෙයො දුප්‍පරියොගාහො² සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දෙ, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යාය වේදනාය තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, සා වේදනා තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍යාදබ්බමං. වේදනා සඛිධාවිච්ඡිතො³ ඛො වච්ඡ තථාගතො ගමිතීරේ අප්‍යමෙයො දුප්‍පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දෙ, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යාය සඤ්ඤාය තථාගතං පඤ්ඤාපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, සා සඤ්ඤා තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍යාදබ්බමං. සඤ්ඤාසඛිධාවිච්ඡිතො ඛො වච්ඡ තථාගතො ගමිතීරේ අප්‍යමෙයො දුප්‍පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දෙ, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යෙහි සඛිධාරෙහි තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, තෙ සඛිධාර තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍යාදබ්බමං. සඛිධාරසඛිධාවිච්ඡිතො ඛො වච්ඡ තථාගතො ගමිතීරේ අප්‍යමෙයො දුප්‍පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දෙ, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යෙන විඤ්ඤණෙන තථාගතං පඤ්ඤපයමානො පඤ්ඤපෙය්‍ය, තං විඤ්ඤණං තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍යාදබ්බමං. විඤ්ඤණසඛිධාවිච්ඡිතො ඛො වච්ඡ තථාගතො ගමිතීරේ අප්‍යමෙයො දුප්‍පරියොගාහො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දෙ, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති.

එවං වුක්ඛො වච්ඡගොතො පටිබ්බාසකො භගවතං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරේ මහාසාල-රුකෙඛා, තස්ස අතිච්චතා සාඛාපලාසං⁴ පලුජ්ජෙය්‍ය තචපපටිකං⁵ පලුජ්ජෙය්‍ය⁶ ඵෙඤ්ඤ පලුජ්ජෙය්‍ය. සො අපරෙත සමයෙන අපගතසාඛා පලාසො අපගතතචපපටිකො අපගතඵෙඤ්ඤකො සුද්ධො අස්ස සාරෙ පතිට්ඨිකො, එවමෙවිදං හොතො ගොතමස්ස පාවච්චනං අපගතසාඛා පලාසං අපගත තචපපටිකං අපගතඵෙඤ්ඤකං සුද්ධං සාරෙ පතිට්ඨිකං. අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. අභික්ඛන්තං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතඤ්ඤ පාණ්ණපෙතං සිරණඛිතතන්හි.

අග්ගිවච්ඡගොභ්‍යාන සුත්තං දුතිසං.

- 1. රූපසඛිධාවිච්ඡිතො - මජ්ඣං.
- 2. දුප්‍පරියොගාහො - මජ්ඣං.
- 3. වේදනාසඛිධාවිච්ඡිතො - මජ්ඣං.
- 4. සාඛාපලාසං - සිමු, මජ්ඣං.
- 5. තචපපටිකං - සිමු, මජ්ඣං.
- 6. පලුජ්ජෙය්‍යං - සිමු, මජ්ඣං.

එසෙයින් මෑ වත්සය, යම් රූපයෙකින් සත්ත්ව සඛිඛාස කථාගත පනවනුයෙක් රූපි යැයි පනවන නම් කථාගතයන්හට ඒ රූපය ප්‍රභේණ යැ, උසුන්මුල් ඇත්තෙ යැ, තාලවස්ඝ්‍රවක් මෙන් කරන ලද, අනභාවය කරනලද, මත්තෙහි නූපදනා සැඟැවී ඇත්තේ යැ. වත්සය, රූපය නුවණින් දන විමුක්ත වූ කථාගත ආණ හෙයින් ගැඹුරු යැ ප්‍රමාණ කළ නො හැක්ක, නො දන හැක්ක, මහසමුද්‍රය මෙනි, 'උපදනේ යැ'යි නො යෙදෙයි, 'නූපදනේ යැ'යි නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් වෙයි නූපදනේත් වෙ යැ'යි නො යෙදෙයි, 'නො මෑ උපදී පනවනුපදනේ නො වෙ යැ'යි නො යෙදෙයි. යම් වේදනායෙකින් සත්ත්වයා පනවනුයෙක් පනවන නම් ඒ වේදනාව කථාගතයන්හට ප්‍රභේණ යැ උසුන්මුල් ඇත්තී යැ, තාලවස්ඝ්‍රවක් මෙන් කරනලද, අනභාවය කරනලද මත්තෙහි නූපදනා සැඟැවී ඇත්තී යැ. වත්සය, වේදනාව නුවණින් දන විමුක්ත වූ කථාගත ආණයෙන් ගැඹුරු යැ ප්‍රමාණ කළ නො හැක්ක, නො දන හැක්ක, මහසමුද්‍ර වැන්න, 'උපදී යැ'යි නො යෙදේ, 'නූපදී යැ'යි නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නො ද උපදනේත් වෙ යැ'යි නො යෙදෙයි, 'නො මෑ උපදී නූපදනේ නො වෙ යැ'යි නො යෙදෙයි. යම් සංඥවකින් සත්ත්වයා පනවනුයේ පනවන නම් ඒ සංඥව කථාගතයන්හට ප්‍රභේණ යැ, උසුන්මුල් ඇත්තී යැ, තාලවස්ඝ්‍රවක් මෙන් කරනලද, අනභාවය කරනලද, මත්තෙහි නූපදනා සැඟැවී ඇත්තී යැ. වත්සය, සංඥව නුවණින් දන විමුක්ත වූ කථාගත ගැඹුරු යැ, ප්‍රමාණ නො කට හැක්කේ යැ, නො දන හැක්කේ යැ, මහසමුද්‍ර මෙනි 'උපදී යැ' යනු නො යෙදෙයි, 'නූපදී යැ' යනු නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නූපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි, 'නො මෑ උපදී නො ද නූපදී' යනු නො යෙදේ. යම් සංස්කාර කෙනකුත් කරණ කොට සත්ත්වයා පනවනුයේ පනවන නම් ඒ සංස්කාරයේ කථාගතයන්හට ප්‍රභේණයහ, උසුන්මුල් ඇතියහ, තාලවස්ඝ්‍රවක් මෙන් කරනලදහ, අනභාවය කරනලදහ. මත්තෙහි නූපදනා ස්වභාව ඇතියහ. වත්සය, සංස්කාරයන් නුවණින් දන විමුක්ත වූ කථාගත ගම්භීර යැ, ප්‍රමාණ නො කට හැක්කේ යැ, නො දන හැක්කේ යැ, මහසමුද්‍ර වැන්න, 'උපදී' යනු නො යෙදෙයි, 'නූපදී' යනු නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නූපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි, 'නො මෑ උපදී නො ද නූපදී' යනු නො යෙදේ. යම් විඤනායෙකින් සත්ත්වයා පනවනුයේ පනවන නම් ඒ විඤනාය කථාගතයන්හට ප්‍රභේණ යැ, උසුන්මුල් ඇත්තේ යැ, තාලවස්ඝ්‍රවක් මෙන් කරන ලද, අනභාවය කරන ලද, මත්තෙහි නූපදනා සැඟැවී ඇත්තේ යැ. වත්සය, විඤනාය නුවණින් දන විමුක්ත වූ කථාගත ගැඹුරු යැ, ප්‍රමාණ නො කට හැක්කේ යැ, නො දන හැක්කේ යැ, මහසමුද්‍ර මෙනි, 'උපදී' යනු නො යෙදෙයි, 'නූපදී' යනු නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නූපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි, 'නො මෑ උපදී නො ද නූපදී' යනු නො යෙදේ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි වත්සගොත්‍ර පරිමුච්ඡන භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ යැ යම්සේ හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ගම්කට හෝ නියමගමකට හෝ නුදුරෙහි මහසල්-රූකෙක් වෙ ද, අනිත්‍ය බැවින් එහි අකුණොළ නස්තේ යැ සිව්පතුරු නස්තේ යැ බොරුදු නස්තේ යැ ඵරුක මැනභාගයෙහි පහ වූ අකුණොළ ඇත්තේ පහවූ සිව්පොකු ඇත්තේ පහවූ බොරුදු ඇත්තේ ඉද්ධ වූයේ හර මතුයෙහි සිව්සේ වෙයි. එසෙයින් මෑ හවත් ගොතමයන් වහන්සේගේ ප්‍රවචනාය අපගත වූ කොළ අකු ඇතියේ අපගත වූ තික්පට්ඨකා ඇතියේ අපගත වූ එල්ලු ඇතියේ ඉද්ධ වූයේ ලෝකොක්කර ධම් සාරයෙහි සිහිවියේ වෙ. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ඉතා මනභර යැ, හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ඉතා මනභර යැ . . . හවත් ගොතමයන් වහන්සේ අද පටන් දීවි හිම වෑ සරණ හිය උපාසකයකු කොට මා ධරනාසේත්ව'යි.

දෙවැනි අශ්විමච්ඡනොපන සූත්‍ර යි.

2. 3. 3

මහාවච්ච්ඡගොතන සූතනං

එවං මේ සුතං එකං සමයං භගවා රුජගභෙ විහරති චෙඵච්චෙන කලඤ්ඤකතිවාපෙ. අථ ඛො චච්ච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො ගෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමීනා භගවතා සද්ධං සමමොද්ද. සමමොද්දතීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙතා එකමන්තං තිසීද්ද. එකමන්තං තිසීතොනා ඛො චච්ච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච:

දීඤ්ඤානාහං හොවා ගොතමෙන සහකමි, සාධු මෙ භවං ගොතමො සඛඛිතෙනන කුසලාකුසලං දෙසෙතු'ති.

සඛඛිතෙනනපි ඛො තෙ අහං චච්ච්ඡ කුසලාකුසලං දෙසෙතං, විතාරෙතපි ඛො තෙ අහං චච්ච්ඡ කුසලාකුසලං දෙසෙතං. අපි ච තෙ අහං චච්ච්ඡ සඛඛිතෙනන කුසලාකුසලං දෙසිසාමි. තං සුණාහි, සාධුකං මනසි කඤ්ඤති භාසිසාමිති.

එවං ගොති ඛො චච්ච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො භගවතො පච්චසොසී. භගවා එතදවොච:

ලොභො ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, අලොභො කුසලං. දොසො ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, අදොසො කුසලං. මොහො ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, අමොහො කුසලං. ඉති ඛො චච්ච්ඡ ඉමෙ තයො ඛමමා අකුසලා, තයො ඛමමා කුසලා. පාණාතිපානො ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, පාණාතිපානා චෙරමණී කුසලං. අදින්නාදුනං ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, අදින්නාදුනා චෙරමණී කුසලං. කාමේසුමිච්ඡාචාරෙ ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, කාමේසුමිච්ඡාචාර චෙරමණී කුසලං. මුසාවාදෙ ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, මුසාවාද චෙරමණී කුසලං. පිසුනා වාචා ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, පිසුනා වාචා චෙරමණී කුසලං. එරුසා වාචා ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, එරුසා වාචා චෙරමණී කුසලං. සමඵප්පලාපා ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, සමඵප්පලාපා චෙරමණී කුසලං. අභිජ්ඣා ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, අභිජ්ඣා කුසලං. බ්‍යාපාදෙ ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, අබ්‍යාපාදෙ කුසලං. මිච්ඡාද්ධි ඛො චච්ච්ඡ අකුසලං, සමමොද්ධි කුසලං. ඉති ඛො චච්ච්ඡ ඉමෙ දස ඛමමා අකුසලා, දස ඛමමා කුසලා.

යතො ඛො චච්ච්ඡ භික්ඛුතො තණ්හා පභිනා ගොති උච්ච්ඡන්තමුලා නාලාවඤ්ඤකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුපාදධමමා. සො ගොති භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණවො චුසිතවා සතකරණීයො ඔතිතහාරෙ අනුපානනසද්ධො පරිකතීණභවසංකොසුල්ලො සමමදකොසුච්ඡුතොති.

1. පිසුණාය වාචාය - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
2. එරුසාය වාචාය - මජ්ඣං ස්‍යා, PTS.
3. {අනභාවං කතා - මජ්ඣං.
    {අනභාවංගතා - ස්‍යා.

2. 3. 3

මහාවච්චරගොතන සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදු: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කළුන්දකනිවාස නම් වූ වේච්චනවිහාරයෙහි වැඩ වසනසේක. එකල්හි වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සකුටු විය. සකුටුවියසුතු සිහිකළසුතු කරුව කොට නිමවා එකත්පස් වූ හින. එකත්පස් වූ හුන් වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළේ යැ.

මම හවත් ගොතමයන් වහන්සේ සමග කරා කෙළෙමි බොහෝ කල් වෙයි. හටත් ගොතමයන් වහන්සේ මට සැකෙවින් කුසල් අකුසල් දේශනා කරන සේක්ව'යි අයදිමි.

වත්සය, මම තොපට සැකෙවිනුදු කුසල් අකුසල් දෙයිය හෙමි, වත්සය මම තොපට විහරිනුදු කුසල් අකුසල් දෙයිය හෙමි. එතෙකුදු වුවත් වත්සය, මම තොපට සැකෙවින් කුසල් අකුසල් දෙසන්නෙමි, ඒ අසව, මනාකොට මෙතෙහි කරව, කියන්නෙමි'යි.

'එසේ යැ හවත්නි'යි වත්සගොත්‍රපරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දිනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල දේශනාව වදළුසේක :

"වත්සය, ලෝභය අකුශලයෙක, අලෝභය කුශලයෙක. වත්සය, දඬුවමය අකුශලයෙකා අදව්ඡය කුශලයෙක. වත්සය, මෝහය අකුශලයෙක, අමෝහය කුශලයෙකි. මෙසෙසින් වත්සය, මේ තුන් ධර්මයෝ අකුශලයෝ යැ, තුන් ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. වත්සය, ප්‍රාණසාතය අකුශලයෙක, ප්‍රාණසාතයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙක. වත්සය, අදක්තාදානය අකුශලයෙක, අදක්තාදානයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, කාමයෙහි මිසභසර අකුශලයෙක, කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, මාෂාවාදය අකුශලයෙක, මාෂාවාදයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, පිඟුනවචනය අකුශලයෙක, පිඟුනවචනයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, පරුෂවචනය අකුශලයෙක, පරුෂ වචනයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, සම්ඵලප්‍රලාපය අකුශලයෙක, සම්ඵලප්‍රලාපයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, අභිධ්‍යාව අකුශලයෙක, අනභිධ්‍යාව කුශලයෙක. වත්සය, ව්‍යාපාදය අකුශලයෙක, අව්‍යාපාදය කුශලයෙක. වත්සය, මීර්‍යාදාෂ්ටිය අකුශලයෙක, සමාග්දාෂ්ටිය කුශලයෙකි. මෙසෙසින් වත්සය, මේ දශධර්මයෝ අකුශලයෝ යැ, දශධර්මයෝ කුශලයෝ යි."

වත්සය, යම් තැනෙක පටන් මහණහට තෘෂ්ණා ප්‍රභිණ වී ද උසුන්මුල් ඇත්කී තාලවස්කුවත් මෙන් කරනලද්දී අනභාවය කරනලද්දී මත්තෙහි නුපදනා ස්වභාව ඇත්කී ද ඒ මහණ අර්භත් වූයේ ක්ෂය වූ ආශ්‍රව ඇත්තේ වැස නිම වූ බඹසරවස් ඇත්තේ කළ පිටුමහකිසඇත්තේ බහා තැබූ ස්කන්ධාදී ඔර ඇතිසේ පැමිණි අර්භත්ත්වය ඇත්තේ ක්ෂය වූ හටසායෝජන ඇත්තේ මොනොවට දන අර්භත්ඵල විචික්කියෙන් විචික්ක වූයේ යයි.

තිට්ඨතු හවං ගොතමො, අපි පන හොතො ගොතමස්ස එකභික්ඛුපි සාවකො¹ ආසවානං ඛයා අනාසවං චේතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

න ඛො චච්ඡ එකංගෙව සතං න ද්දො සතාති න තිණ්ඨි සතාති න චතතාරි සතාති න පඤ්ඤා සතාති, අථ ඛො භියොසාව යෙ භික්ඛු මම සාවකා ආසවානං ඛයා අනාසවං චේතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

තිට්ඨතු හවං ගොතමො, තිට්ඨනතු භික්ඛු, අපි පන හොතො ගොතමස්ස එකභික්ඛුනීපි සාවකා ආසවානං ඛයා අනාසවං චේතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

න ඛො චච්ඡ එකංගෙව සතං න ද්දො සතාති න තිණ්ඨි සතාති න චතතාරි සතාති න පඤ්ඤා සතාති, අථ ඛො භියොසාව යා භික්ඛුනියො මම සාවකා ආසවානං ඛයා අනාසවං චේතොවිමුතතිං පඤ්ඤාවිමුතතිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

තිට්ඨතු හවං ගොතමො, තිට්ඨනතු භික්ඛු, තිට්ඨනතු භික්ඛුනියො, අපි පන හොතො ගොතමස්ස එකුපාසකොපි සාවකො ගිහි ඔද්දනවංසනො බ්‍රහ්මචාරී පඤ්ඤානං² ඔර්ඞ්ගාගිතානං සඤ්ඤාඡතානං පරිකඩයා ඔපපාතිකො තත්ථ පරිනිබ්බාසි අනාවතඨධම්මො තස්මා ලොකාති.

න ඛො චච්ඡ එකංගෙව සතං න ද්දො සතාති න තිණ්ඨි සතාති න චතතාරි සතාති න පඤ්ඤා සතාති, අථ ඛො භියොසාව යෙ උපාසකා මම සාවකා ගිහි ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරීනො පඤ්ඤානං ඔර්ඞ්ගාගිතානං සඤ්ඤාඡතානං පරිකඩයා ඔපපාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බාසිනො අනාවතඨ ධම්මො තස්මා ලොකාති.

තිට්ඨතු හවං ගොතමො, තිට්ඨනතු භික්ඛු, තිට්ඨනතු භික්ඛුනියො, තිට්ඨනතු උපාසකා ගිහි ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරීනො, අපි පන හොතො ගොතමස්ස එකුපාසකොපි ගිහි ඔද්දනවසනො කාමගොගි සාසනකරො ඔවාදපතිකරො තිණ්ණවිච්ඡිකේත්ථා³ විගතකථඞ්කථො චේසාරඡ්ජ්ජනතො අපරපච්චයො සන්තසාසනෙ විහරන්ති.

න ඛො චච්ඡ එකංගෙව සතං න ද්දො සතාති න තිණ්ඨි සතාති න චතතාරි සතාති න පඤ්ඤා සතාති, අථ ඛො භියොසාව යෙ උපාසකා මම සාවකා ගිහි ඔද්දනවසනා කාමගොගිනො සසනකර ඔවාදපතිකර තිණ්ණවිච්ඡිකේත්ථා විගතකථඞ්කථො චේසාරඡ්ජ්ජනතො අපරපච්චයො සන්තසාසනෙ විහරන්ති⁴.

1. සාවකො යො - මජ්ඣං.
2. යො පඤ්ඤානං - මජ්ඣං.
3. යො තිණ්ණවිච්ඡිකේත්ථා - මජ්ඣං.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිනාසේක්වා. භවත් ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවක වූ එක් මහණෙකුද ආශ්‍රවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ වීක්ෂ්‍යවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි තමා විසින් මැ දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසේ ද එබඳු මහණෙක් ඇද්ද ?යි.

වත්සය, එක් සියයක් මතු නො වෙයි, දෙසියයක් නො වෙයි. තුන්සියයක් නො වෙයි, සාරසියයක් නො වෙයි, පන්සියයක් නො වෙයි. වැළි මාගේ ශ්‍රාවක වූ යම් මහණ කෙනෙක් ආශ්‍රවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ වේතෝවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි තමන් විසින් මැ දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙත් ද එබඳු මහණු බොහෝ වෙත් මැ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිත්වා, මහණු සිටිත්වා. භවත් ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවකා වූ එක් මෙහෙණකුද ආශ්‍රවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ වේතෝවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විසින් අවබෝධ කොට ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පැමිණ වෙසේ ද එබඳු එක් මෙහෙණකුද ඇද්ද ?යි.

වත්සය, එක්සියයක් මතු නො වෙයි, දෙසියයක් නො වෙයි, තුන්සියයක් නො වෙයි, සාරසියයක් නො වෙයි, පන්සියයක් නො වෙයි. වැළි මාගේ සැවි වූ යම් මෙහෙණ කෙනෙක් ආශ්‍රවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ වේතෝවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි මැ තමන් විසින් අවබෝධ කොට ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පැමිණ වෙසෙත් ද, එබඳු මෙහෙණු බොහෝ වෙත් මැ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිනාසේක්වා, මහණු සිටිත්වා, මෙහෙණු සිටිත්වා. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ සවු වූ ගිහි වූ හෙළපිළි හඳුනා බබ්බර ඇති එක් උච්ඡයෙක් පවා පස් ඔරම්භාගියසංයෝජනයන් ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වූයේ ඒ ශුද්ධාවාසයෙහි පිරිනිවේනසුලු වූයේ ඵලොචින් පෙරලා නො එනුයේ ඇද්ද ?යි.

වත්සය, එක්සියයක් මතු නො වෙයි, දෙසියයක් නො වෙයි, තුන්සියයක් නො වෙයි, සාරසියයක් නො වෙයි, පන්සියයක් නො වෙයි. වැළි මාගේ සවු වූ ගිහි වූ හෙළපිළි හඳුනා බබ්බර ඇති යම් උච්ඡ කෙනෙක් පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වූවාහු එහි පිරිනිවේනසුලු වූවාහු ඵලොචින් පෙරලා නො එන සැහැවි ඇත්තාහු ද එබඳු උච්ඡවෝ බොහෝ වෙත් මැ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිනා සේක්වා, මහණු සිටිත්වා, මෙහෙණු සිටිත්වා, ගිහි වූ හෙළපිළි හඳුනා බබ්බර ඇති උච්ඡවෝ සිටිත්වා. භවත් ගෞතමයන්ගේ ගිහිගේ වැසි හෙළපිළි හඳුනා කාමභෝගී වූ සඤ්ඤා කරන අවධාද පිළිගෙන කරන තරණය කළ විචිකිව්සා ඇති පහ වූ සැක ඇති, විශාරද බවට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ එක් උපාසකයෙක් තමුදු වෙසේ ද ?යි.

වත්සය, එක්සියයක් මතු නො වෙයි, දෙසියයක් නො වෙයි, තුන්සියයක් නො වෙයි, සාරසියයක් නො වෙයි, පන්සියයක් නො වෙයි. වැළි මාගේ ශ්‍රාවක වූ ගිහිගේ වැසි හෙළපිළි හඳුනා කාමභෝගී වූ ශාසනාකර වූ අවධාද පිළිගෙන කරන තරණය කළ විචිකිත්සා ඇති පහ වූ සැක ඇති විශාරද බවට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ යම් උපාසක කෙනෙක් වෙසෙත් ද, එබඳු උපාසකයෝ බොහෝ වෙත් මැ යි.

තිට්ඨන්තු භවං ගොතමො, තිට්ඨන්තු භික්ඛු, තිට්ඨන්තු භික්ඛුනියො, තිට්ඨන්තු උපාසකා ගිහි ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණො, තිට්ඨන්තු උපාසකා ගිහි ඔද්දනවසනා කාමගොගිණො. අපී පන භොණො ගොතමස්ස ඵකුපාසිකාපි සාවිකා ගිහිති ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණී පඤ්චන්තං¹ ඔරමාගිතොං සඤ්ඤාජනාං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා නප් පරිනිබ්බාසිති අනාවතතිධම්මා නස්මා ලොකාති.

න ඛො චච්ඡ ඵකංසෙච්ච සතං න ද්දො සතාති න තීණී සතාති න චතතාරී සතාති න පඤ්ච සතාති. අථ ඛො භියොතො ච යා උපාසිකා මම සාවිකා ගිහිතියො ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණීයො පඤ්චන්තං ඔරමාගිතොං සඤ්ඤාජනාං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා නප් පරිනිබ්බාසිතියො අනාවතතිධම්මා නස්මා ලොකාති.

තිට්ඨන්තු භවං ගොතමො, තිට්ඨන්තු භික්ඛු, තිට්ඨන්තු භික්ඛුනියො, තිට්ඨන්තු උපාසකා ගිහි ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණො, තිට්ඨන්තු උපාසකා ගිහි ඔද්දනවසනා කාමගොගිණො, තිට්ඨන්තු උපාසිකා ගිහිතියො ඔද්දනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණීයො. අපී පන භොණො ගොතමස්ස ඵකුපාසිකාපි සාවිකා ගිහිති ඔද්දනවසනා කාමගොගිනී² සාසනකර් ඔවාදපතිකර් තිණ්ණවිච්චිච්ඡ, විගතකථඤ්ඤාථා වෙසාරජ්ජාපතතා අපරපාච්චයා සඤ්ඤා සාසනෙ විහරතිති.

න ඛො චච්ඡ ඵකංසෙච්ච සතං න ද්දො සතාති න තීණී සතාති න චතතාරී සතාති න පඤ්ච සතාති. අථ ඛො භියොතො ච යා උපාසිකා මම සාවිකා ගිහිතියො³ ඔද්දනවසනා කාමගොගිතියො සාසනකර් ඔවාදපතිකර් තිණ්ණවිච්චිච්ඡ, විගතකථඤ්ඤාථා වෙසාරජ්ජාපතතා අපරපාච්චයා සඤ්ඤා සාසනෙ විහරන්තිති.

සචෙ හි භො ගොතම ඉමං ධම්මං භවඤ්ඤොච ගොතමො ආරාධනො අභවිස්ස. නො ච ඛො භික්ඛු ආරාධනා අභවිංසු. ඵචමිදං බ්‍රහ්මචරියං අපරිපුරං අභවිස්ස තෙනවෙගන. යස්මා ච ඛො හො ගොතම ඉමං ධම්මං භවඤ්ඤොච ගොතමො ආරාධනො භික්ඛු ච ආරාධනා. ඵචමිදං බ්‍රහ්මචරියං පරිපුරං තෙනවෙගන.

සචෙ හි හො ගොතම ඉමං ධම්මං භවඤ්ඤොච ගොතමො ආරාධනො අභවිස්ස, භික්ඛු ච ආරාධනා අභවිංසු, නො ච ඛො භික්ඛුනියො ආරාධනා අභවිංසු, ඵචමිදං බ්‍රහ්මචරියං අපරිපුරං අභවිස්ස තෙනවෙගන. යස්මා ච ඛො හො ගොතම ඉමං ධම්මං භවඤ්ඤොච ගොතමො ආරාධනො භික්ඛු ච ආරාධනා, භික්ඛුනියො ච ආරාධනා, ඵචමිදං බ්‍රහ්මචරියං පරිපුරං තෙනවෙගන.

1. යා පඤ්චන්තං - මජ්ඣම.
2. කාමගොගිතියො - සීඝ්‍ර.
3. ගිහි - සීඝ්‍ර.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිනසේක්වා, මහණනු සිටිත්වා, මෙහෙණනු සිටිත්වා, ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හඳුනා ඉල්මිවාරි උපාසකයෝ සිටිත්වා, ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හඳුනා කාමගොභී වූ උපාසකයෝ සිටිත්වා. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ සැවි වූ හෙළපිළි හඳුනා බඹසර ඇති පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වූ එහි පිරිනිවේනසුලු එලොවින් නො නවත්නා සැහැවි ඇති එක් උවැසියකුද ඇද්ද ?යි

වත්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ සැවි වූ ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හඳුනා බඹසර ඇති පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වූ එහි පිරිනිවේනසුලු ඒ සුදුවැසි බඹලොවින් පෙරලා නො එනසුලු යම් උවැසි කෙනෙක් වෙත් ද එබඳු උවැසියෝ බොහෝ වෙත් මැ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිනසේක්වා, මහණනු සිටිත්වා, මෙහෙණනු සිටිත්වා, ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හඳුනා බඹසර ඇති උවසුවෝ සිටිත්වා, ගිහිගේ වැසි හෙළපිළි හඳුනා කාමගොභී වූ උවසුවෝ සිටිත්වා, ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හඳුනා බඹසර ඇති උවැසියෝ සිටිත්වා, යළි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ සැවි වූ ගිහිගේ වැසි හෙළපිළි හඳුනා කම්සුව විඳින සසුන්කරු වූ ඔවා පිළිගෙන කරන තරණය කළ විවිකිත්සා ඇති පහ වූ සැක ඇති විශාරද බවට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ එක් උවැසි-යකුද වෙසේ ද ?යි.

වත්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ ග්‍රාවිකා වූ ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හඳුනා කම්සුව විඳින සසුන්කරු වූ ඔවා පිළිගෙන කරන තරණය කළ විවිකිත්සා ඇති විගත කථකථා ඇති වෛශාරද්‍යයට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ යම් උපාසිකා කෙනෙක් ඇද්ද, එබඳු උපාසිකාවෝ බොහෝ වෙත් මැ යි.

ඉදින් භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලොවතුරා දහම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මතු සම්පාදනය කළාහු වෙත් නම් මහණනු නො ද ආරාධනය කළාහු නම් මෙසෙයින් මේ මහ බඹසර එ අතින් අපරිපූණී විය. තවද යම් හෙයෙකින් භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලොවතුරු දහම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේත් සම්පාදනය කළාහු මහණනු ද ආරාධනය කළාහු වෙත් ද, මෙසෙයින් මේ මහබඹසර එ අතින් පරිපූණී වී.

ඉදින් භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලොවතුරු දහම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. මහණනු ද ආරාධනය කළාහු වූහ. එතෙකුදු වත් මෙහෙණනු ආරාධනය කළාහු නො වූහ නම්, මෙසෙයින් මේ මහබඹසර එ අතින් අපරිපූණී වූයේ යැ. යම් හෙයෙකින් වැළිත් භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ දහම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද සම්පාදනය කළාහු මහණනු ද සම්පාදනය කළාහු මෙහෙණනු ද සම්පාදනය කළාහු වෙත් ද, මෙසෙයින් මේ මහබඹසර එ අතින් පරිපූණී විය.

සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි ගඛ්ඤානදී සමුද්දන්තනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඛ්ඤාරා සමුද්දං ආභව්වි තිට්ඨති. එවමෙවායං හොතො ගොතමස්ස පරිසා සගභට්ඨපඛ්ඤජනා තිඛ්ඤානන්තනා තිඛ්ඤානපොණා තිඛ්ඤාන-පඛ්ඤාරා තිඛ්ඤානං ආභව්වි තිට්ඨති. අභික්ඛන්තං—පෙ—එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ඛම්මෙඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඤාඤ්ච ලභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ පඛ්ඤජ්‍යං ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

යො ඛො චච්ඡ අඤ්ඤතින්ධපුඛ්ඤො ඉමස්මිං ඛම්මවිභයෙ ආකඛ්ඛන්ති පඛ්ඤජ්‍යං, ආකඛ්ඛන්ති උපසම්පදං. සො චන්තාරො මාසෙ පරිචසති. චතුක්ඛං මාසානං අච්චයෙන ආරභ්විත්තා භික්ඛු පඛ්ඤාජේන්ති, උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවායං. අපි ච මේඤ්ඤ පුඤ්ඤවෙමන්තනා පිදිත්තාති.

සචෙ භන්තෙ අඤ්ඤතින්ධපුඛ්ඤො ඉමස්මිං ඛම්මවිභයෙ ආකඛ්ඛන්තා පඛ්ඤජ්‍යං ආකඛ්ඛන්තා උපසම්පදං චන්තාරො මාසෙ පරිචසන්ති. චතුක්ඛං මාසානං අච්චයෙන ආරභ්විත්තා භික්ඛු පඛ්ඤාජේන්ති, උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවායං. අහං චන්තාරි වස්සාති පරිච්ඡිස්සාමි. චතුක්ඛං මං වස්සානං අච්චයෙන ආරභ්විත්තා භික්ඛු පඛ්ඤාජේන්තු, උපසම්පාදෙනතු භික්ඛුභාවායංති. අලුඤ්ඤ ඛො චච්ඡගොතො පරිඛ්ඤා-ජකො භගවතො සන්තිකෙ පඛ්ඤජ්‍යං, අලුඤ්ඤ උපසම්පදං.

අචිරුපසම්පන්නො ඛො පනායගමා චච්ඡගොතො අභිමාසුප-සම්පන්නො යෙන භගවා තෙනුපසඛ්ඤමි, උපසඛ්ඤමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසින්නො ඛො ආයගමා චච්ඡගොතො භගවන්තං එතදවොච: ‘තාවතං භන්තෙ සෙබ්බෙන ඤ්ඤෙන සෙබ්බාය විජ්ජාය පතඛ්ඤං, අනුප්පන්තං තං මයා උත්තරිං¹ මේ භගවා ඛම්මං දෙසෙතු’ති. තෙන හි තං චච්ඡ, දො ඛම්මෙ උත්තරිං¹ භාවෙති, සම්ඵඤ්ච විපස්සනඤ්ච. ඉමෙ ඛො තෙ චච්ඡ දො ඛම්මො උත්තරිං¹ භාවිත්වා, සම්ඵඵො ච විපස්සනා ච. අනෙකඛාතුපටිච්චොය සංචිතතිස්සන්ති. සො තං චච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්ඛිස්සයි, අනෙකච්චිතං ඉද්ධිවිඛං පච්චිත්තභවෙය්‍යං, එකොපි හුත්වා ඛත්තවා අස්සං, ඛත්තවාපි හුත්වා එකො අස්සං, ආට්ඨාමං තිරොභාවං තිරොකුඛ්ඛං තිරොපාඤ්ඤං තිරො-පඛ්ඤං අසජ්ජමානො ගච්චෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ පථවියාපි උමඤ්ඤජ්ඣිඤ්ජ්‍යං තරෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අහෙජ්ජමානො² ගච්චෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පථවියං, ආකාසෙපි පලලඤ්ඤාන කමෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො, ඉමෙපි චන්දිමසුරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණීනා පරිමිසෙය්‍යං, පරිමිජේය්‍යං, යාව බුභමිලොකාපි කාසෙත වසං චන්තෙය්‍යන්ති. තත්ත තත්තෙව සක්ඛිභ්ඤිතං පාපුණීස්සයි සති සති ආරතනෙන.

සො තං චච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්ඛිස්සයි. දිඛ්ඤාය සොතඛාතුයා පිසුඤ්ඤාය අභික්ඛන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුඤ්ඤෙය්‍යං, දිඛ්ඤ ව මානුසෙ ව, යෙ දුරෙ සන්තිකෙ වාති තත්ත තත්තෙව සක්ඛිභ්ඤිතං පාපුණීස්සයි සති සති ආරතනෙන.

1. උත්තරි - මජ්ඣම.
2. අහෙජ්ජමානො - සිඛු.

යම්කිසි හවිස් ගොනමයන් වහන්ස, ගම්ගොනදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැමුණු වුවා මුහුදට බර වුවා මුහුදු පැහැර සිටී ද, එසේයින් මැ හවිස් ගොනමයන් වහන්සේගේ මේ පිරිය හිඬිපැවිද්දක් සහිත වුවා නිවනට නමින වැ නිවනට නැමුණු වැ නිවනට බර වැ නිවන පැහැර සිටී. ඉතා කාර්ත යැ . . . . ඒ මම හවිස් ගොනමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද හික්සුසභසයා ද සරණ කොට යෙමි. මම හවිස් ගොනමයන් වහන්සේ කෙරෙහි පැවිද්ද ලබන්නෙමි මැනැවැ, උපසඤ්ච ලබන්නෙමි මැනැවැ'යි.

වත්සය, අත්තොටුච්චරු යමෙක් මෙසේනෙහි පැවිද්ද කැමැති වේ ද මහලුපැවිද්ද කැමැති වේ ද, හෙ සාර මසක් පිරිවෙස් වසයි. සාරමසක්හුගේ ඇවැමෙන් තුටුසිත් ඇති මහණහු ඔහු පැවිදි කෙරෙහි, හික්සුභාවය පිණිස මහලුපැවිදි කෙරෙහි. එතෙකුදු වත් මෙහි ලා මා විසින් පුද්ගල නානාත්වය අත්තොලදු'යි.

ඉදින් වහන්ස, පෙර අනාඨච්චක වුවාහු මේ සේනෙහි පැවිදි කැමැත්තාහු මහලුපැවිදි කැමැත්තාහු සාරමසක් පිරිවෙස් වසත් ද, සාරමසක්හුගේ ඇවැමෙන් තුටුසිත් ඇති මහණහු ඔවුන් පැවිදි කෙරෙත් ද, හික්සුභාවය පිණිස මහලුපැවිදි කෙරෙත් ද, මම සතර හවුරුද්දක් පිරිවෙස් වසමි, සතර හවුරුද්දක් ඇවැමෙන් තුටුසිත් ඇති මහණහු (මා) පැවිදි කෙරෙත්වා, හික්සුභාවය පිණිස මහලුපැවිදි කෙරෙත්ව'යි.

වත්සයොහු පරිපාලක භාගාවතුන් කෙරෙහි පැවිදි ලද, මහලුපැවිදි ලත්. යළි උපසපත් නො බෝකල් ඇති ආයුෂ්මත් වත්සයොහු උපසපත් අවමස් ඇතිසේ භාගාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ භාගාවතුන් වැද එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් වත්සයොහු භාගාවතුන් වහන්සේට මෙකරුණ කී : "වහන්ස, මෙයක්කෙතෙසෙන් මෙයක්කෙතෙසෙන් යම් පමණ ලදහුනු නම මා විසින් එය ලබන ලද. මත්තෙහි (එලලුප්ඵය පිණිස) මට භාගාවතුන් වහන්සේ දහම දෙසනසේක්ව"යි. එසේ වී නම වත්සය, තෙපි මත්තෙහි ගමටය ද විදුහිනාව ද යන දෙ දහම වඩව. වත්සය, කොප විසින් ගමටය ද, විදුහිනාව ද යන මේ දෙදහමහු විධිනාලද්දහු අනෙකකොහු ප්‍රතිවේධය පිණිස පවතිත්. වත්සය, තෙපි යම්කාක් කැමැත්තහු නම : "නන්වැඳුරුම් සාද්ධිවිධ අහුහව කරන්නෙමි. එකක් වැ ද බහුප්‍රකාර වන්නෙමි, බහුප්‍රකාර වැ ද එකක් වන්නෙමි. ආචර්භාවයට තිරොභාවයට යන්නෙමි, බිත්තරස පවුරුසරස පච්ච සරස අභස්හි මෙන් නො ගැටෙමින් යන්නෙමි, සොළොවහිදු දියෙහි මෙන් ගැලීම නැඟීම කරන්නෙමි, නො බිඳෙන දියෙහිදු පොළොවහි මෙන් යන්නෙමි, අභස්හිදු පක්ෂිත් සෙයින් පලයින් යන්නෙමි, මෙසේ මහත් සාද්ධි ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති මෙ සඳහිරු දෙදෙන ද අතින් පිරිමසන්නෙමි, පිරිමදින්නෙමි, බිඹිලොව හිම කොට කයින් වශයෙහි පවත්වන්නෙමි"යි. කැමැත්තහු නම ඒ ඒ තත්හි මැ කරුණ ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් හව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

වත්සය, තෙපි කැමැත්තහු නම: 'මිනිස්බව ඉක්ම සිටි විභුද්ධ වූ දිව්‍යප්‍රොක්‍රමායුසෙන් දුර වූ හෝ ළඟ වූ හෝ දිව්‍ය වූත් මානුෂික වූත් උභය ගම්ඳයන් ග්‍රවණය කරන්නෙමි'යි කැමැත්තහු නම ඒ ඒ තත්හි මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් හව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

සො නිං චච්ඡ යාවදෙව ආකඛිඤ්ඤාසී: පරසත්තානං පරපුඤ්ඤානං චේතසා චේතො පට්ඨමි පජානෙය්‍යං. සරංගං වා චිත්තං සරංගං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, විතරංගං වා චිත්තං විතරංගං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, සද්දෙසං වා චිත්තං සද්දෙසං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, විතද්දෙසං වා චිත්තං විතද්දෙසං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, විතමොහං වා චිත්තං විතමොහං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, සඛිඤ්ඤානං වා චිත්තං සඛිඤ්ඤානං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, විකඛිඤ්ඤානං වා චිත්තං විකඛිඤ්ඤානං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, මහඤ්ඤානං වා චිත්තං මහඤ්ඤානං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, අමහඤ්ඤානං වා චිත්තං අමහඤ්ඤානං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, ස උඤ්ඤානං වා චිත්තං සඋඤ්ඤානං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, අනුඤ්ඤානං වා චිත්තං අනුඤ්ඤානං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, විමුක්ඛානං වා චිත්තං විමුක්ඛානං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, අවිමුක්ඛානං වා චිත්තං අවිමුක්ඛානං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යන්ති. තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිඤ්ඤානං පාපුණ්ණිසාසි සති සති ආයතනෙන.

සො නිං චච්ඡ යාවදෙව ආකඛිඤ්ඤාසී: අනෙකච්චිතං පුබ්බෙත්ථිවාසං අනුඤ්ඤාතෙය්‍යං, තෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතීං ඤෙපි ජාතියො තියෙය්‍යපි ජාතියො චතෙය්‍යපි ජාතියො පඤ්ඤපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරීසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතියතමපි ජාතියතසමපි ජාතියතසසමපි අනෙකෙපි සංචට්ටකපෙඤ්ඤානෙපි විචට්ටකපෙඤ්ඤානෙපි සංචට්ටවිචට්ටකපෙඤ්ඤානෙ, අමුත්‍රාසිං එච්චන්තාමො: එච්චෙතානෙතා: එච්චචණ්ණො: එච්චමාභාරො: එච්චසුඛ-දුක්ඛපට්ඨංචෙද්දී එච්චමාසුපට්ඨනෙතා. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපාසිං එච්චන්තාමො: එච්චෙතානෙතා: එච්චචණ්ණො: එච්චමාභාරො: එච්චසුඛදුක්ඛපට්ඨංචෙද්දී එච්චමාසුපට්ඨනෙතා. සො තතො චුතො ඉච්චපපනො'ති. ඉති සාකාරං සඋඤ්ඤං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙත්ථිවාසං අනුඤ්ඤාතෙය්‍යන්ති. තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිඤ්ඤානං පාපුණ්ණිසාසි සති සති ආයතනෙන.

සො නිං චච්ඡ යාවදෙව ආකඛිඤ්ඤාසී: දිබ්බෙත චිත්තානාං විසුඤ්ඤානං අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පඤ්ඤායං චච්චමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමමුච්චගෙ සතෙත පජානෙය්‍යං, ඉමෙ චිත භොතො: සත්තා: කායදුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා: චච්චච්චිරිතෙන සමන්තාගතා: මනොදුච්චිරිතෙන සමන්තා-ගතා: අරියානං උපචාදකා මච්ච්ච්චිරිතා මච්ච්ච්චිරිතමමසමාදානා, තෙ කායසං හෙද පරමමරණං අපායං දුගතතීං චිතිපාතං තිරංගං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන¹ භොතො: සත්තා: කායසුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා: චච්ච ච්චිරිතෙන සමන්තාගතා: මනොසුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා: අරියානං අනුපචාදකා සමච්ච්චිරිතා සමච්ච්චිරිතමමසමාදානා, තෙ කායසං හෙද පරමමරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙත චිත්තානාං විසුඤ්ඤානං අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පඤ්ඤායං චච්චමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමමුච්චගෙ සතෙත පජානෙය්‍යන්ති. තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිඤ්ඤානං පාපුණ්ණිසාසි සති සති ආයතනෙන.

1. ඉමෙ චිත - සිමු.

වත්සය, තෙපි යම් තාක් කැමැත්තහු නම්: "පරසත්ථයන්තේ පරපුද්දගලයන්තේ සිත තමාතේ සිතින් පිරිසිදු දනගන්තොම්, සරාග(රාග සහිත) සිත ද 'සරාග සිතූ'යි දනගන්තොම්, විතරාග (පහ වූ රාග ඇති) සිත ද 'විතරාග සිතූ'යි දනගන්තොම්, සදෙස සිත ද 'සදෙස සිතූ'යි දනගන්තොම්, විතදෙස සිත ද 'විතදෙස සිතූ'යි දනගන්තොම්, සමෝහ සිත ද 'සමෝහ සිතූ'යි දනගන්තොම්, විතමෝහ සිත ද 'විතමෝහ සිතූ'යි දනගන්තොම්, සංක්ඛිජ්ජ සිත ද 'සංක්ඛිජ්ජ සිතූ'යි දනගන්තොම්, වික්ඛිජ්ජ සිත ද 'වික්ඛිජ්ජ සිතූ'යි දනගන්තොම්, මහද්දග සිත ද 'මහද්දග සිතූ'යි දනගන්තොම්, මහද්දග නො වූ සිත ද 'මහද්දග නො වූ සිතූ'යි දනගන්තොම්, සඋක්තර සිත ද 'සඋක්තර සිතූ'යි දනගන්තොම්, අනුක්තර සිත ද 'අනුක්තර සිතූ'යි දනගන්තොම්, සමාහිත සිත ද 'සමාහිත සිතූ'යි දනගන්තොම්, සමාහිත නො වූ සිත ද 'සමාහිත නො වූ සිතූ'යි දනගන්තොම්, විචුක්ක සිත ද 'විචුක්ක සිතූ'යි දනගන්තොම්, විචුක්ක නො වූ සිත ද 'විචුක්ක නො වූ සිතූ'යි දනගන්තොම්'යි කැමැත්තහු නම් ඒ ඒ තන්හි මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂෙ විසින් භව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

වත්සය, තෙපි යම් තාක් කැමැත්තහු නම්: 'නන්වැදුරුම් වූ පෙරවසු කදපිළිවෙළ සිහි කරන්නොම්, ගෙමෙසේ යැ : එක් ජාතියකු ජාති දෙකකු ජාති තුනකු ජාති හතරකු ජාති පහකු ජාති දසයකු ජාති විස්සකු ජාති තිසකු ජාති සතලිසකු ජාති පනසකු ජාති සියයකු ජාති දහසකු ජාති සුවභසකු නොයෙක් සංවතීකල්පයනුද නොයෙක් විවතීකල්පයනුද නොයෙක් සංවතීවිවතීකල්පයනුද අසුවල් තැන මෙබඳු නම් ඇති වීම්, මෙබඳු ගොත්‍ර ඇති වීම්, මෙබඳු පැහැසවගන් ඇති වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්, මෙබඳු සුවස්ත්විද්‍යාසුලු වීම්, මෙබඳු ආයුෂ්පයනිත්ත ඇති වීම්, ඒ මම එයින් සැව අසුවල් තන්හි උපත්වී, එහිද මෙබඳු නම් ඇති වීම්, මෙබඳු ගෝත්‍ර ඇති වීම්, මෙබඳු පැහැසවගන් ඇති වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්, මෙබඳු සුවස්ත්විද්‍යාසුලු වීම්, මෙබඳු ආයුෂ්පයනිත්ත ඇති වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපත්වී'යි. මෙසේ ආහාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ නන්වැදුරුම් සුවතීවාසය සිහි කරන්නොම්'යි කැමැත්තහු නම් ඒ ඒ තන්හි මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂෙ විසින් භව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

වත්සය, තෙපි යම් තාක් මැ කැමැත්තහු නම් : "මීනිසැස ඉක්ම සිටි විභුද්ධ වූ දිවැසින් සත්ථයන් : ව්‍යුත වනුවත් උපද්දුවත් භීතයන් ප්‍රණීතයන් සුවණීයන් දුර්වණීයන් සුදුරගති ඇතියන් දුර්භී ඇතියන් දක්නොම්, කම්මානුරූප වැ ගිය සත්ථයන් : 'මේ භවත් සත්ථයෝ එකත්තෙන් කායදුඛවිතයෙන් සමන්වාගතයහ, වාග්දුඛවිතයෙන් සමන්වාගතයහ, මනෝදුඛවිතයෙන් සමන්වාගතයහ, ආයතීයතට උපවාද කරනුවහ, මිර්‍යාදාෂ්ටි ඇතියහ, මිර්‍යාදාෂ්ටිකම්මාදන ඇතියහ, ඔහු කායුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුක්ඛ ගති වූ විවිභ වැ පතිත වන තිරයෙහි උපත්හ. මේ භවත් සත්ථයෝ එකත්තෙන් කායදුඛවිතයෙන් සමන්වාගතයහ, වාක්දුඛවිතයෙන් සමන්වාගතයහ, මනස්සුවිතයෙන් සමන්වාගතයහ, ආයතීයතට උපවාද නො කරනුවහ. සමාග්දාෂ්ටි ඇතියහ, සමාග්දාෂ්ටි කම්මාදන ඇතියහ, ඔහු කායුත් මරණින් මතු සුගති සම්බාහ සම්මලොකයට පැමිණියහ'යි දනගන්තොම්, මෙසේ මීනිසැස ඉක්ම සිටි විභුද්ධ වූ දිවැසින් සත්ථයන් : ව්‍යුත වනුවත් උපද්දුවත් භීතයන් ප්‍රණීතයන් සුවණීයන් දුර්වණීයන් සුදුර ගති ඇතියන් දුර්භී ඇතියන් දක්නොම්, කම්මානුරූප වැ ගිය සත්ථයන් දනගන්තොම්'යි කැමැත්තහු නම් ඒ ඒ තන්හි මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂෙ විසින් භව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

සො ත්වං චච්ඡ දාච්ඡෙච ආකච්චිකාසි ආසවානං බ්බං අනාසවං
චේතොවිඤ්ඤාතිං පඤ්ඤාවිඤ්ඤාතිං දිට්ඨෙව්ච්චිමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා
උපසම්පජ්ජ විහරෙත්ඤාති. චත්ත චත්තෙච සකඛිභබ්බතං පාපුණ්ණසසි
සති සති ආයතනෙනි.

අඵ බ්බො ආයසමො චච්ඡන්දොනොතො හගචතො හාසිතං අභිනන්දිතො
අනුමොදිතො උට්ඨායාසනො හගචන්තං අභිවාදෙනො පදකඛිණං කතො
පකකාමි. අඵ බ්බො ආයසමො චච්ඡන්දොනොතො එතො චූපකට්ඨො අප-
මනොතො ආතාපි පභිතනොතො විහරන්තො න විරසෙච යසානුභව
කුලපුත්තො සම්මදෙච අභාරණී අනභාරිතං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං
බුභමච්චිපට්ටියොසානං දිට්ඨෙව්ච්චිමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා
උපසම්පජ්ජ විහාසි. ඛිණො ජාති, චුඤ්චිතං බුභමච්චිතං, කතං කරණීයං,
තාපරං ඉත්ථන්තායාති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරෙ ච බ්බො පතායසමො
චච්ඡන්දොනොතො අරහතං අහොසි.

තෙන බ්බො පන සමයෙන සම්බහුලා භික්ඛු හගචන්තං දසකතාය
ගච්ඡන්ති අඤ්ඤා බ්බො ආයසමො චච්ඡන්දොනොතො තෙ භික්ඛු දුරතොච
ගච්ඡන්තෙ. දිස්වාන යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛිකමි, උපසඛිකමිතො
තෙ භික්ඛු එතදචොච: හන්ද කහං පන තුචෙභ ආයසමනොතො ගච්ඡොති
හගචන්තං බ්බො මයං ආච්ඡිසො දසකතාය ගච්ඡොමාති. තෙන හායසමනොතො
මම් චචනෙන හගචතො පාදෙ සිරසා චන්දඵ, එචං ච චදෙඵ.
'චච්ඡන්දොනොතො හනොත භික්ඛු හගචතො පාදෙ සිරසා චන්දති,
එච්ඤච චදෙති, පට්ටිණෙණො මෙ හගචා පට්ටිණෙණො මෙ සුගතො'ති.
එචමාච්ඡිසොති බ්බො තෙ භික්ඛු ආයසමනො චච්ඡන්දොත්තසා පච්චකොසුං.
අඵ බ්බො තෙ භික්ඛු යෙන හගචා තෙනුපසඛිකමිසු, උපසඛිකමිතො
හගචන්තං අභිවාදෙනා එකමන්තං තිසිදිංසු. එකමන්තං තිසිත්තා බ්බො
තෙ භික්ඛු හගචන්තං එතදචොචු: ආයසමො හනොත චච්ඡන්දොනොතො
හගචතො පාදෙ සිරසා චන්දති, එච්ඤච චදෙති: පට්ටිණෙණො මෙ
හගචා, පට්ටිණෙණො මෙ සුගතො'ති.

පුබ්බෙච මෙ භික්ඛුවෙ චච්ඡන්දොනොතො භික්ඛු චේතසා චේතො
පට්ටිච විදිතො. තෙවිජේජ: චච්ඡන්දොනොතො භික්ඛු මිහිඳ්ධිකො මහානු-
භාචො'ති. දෙචතාපි මෙ එතමන්ඵ ආරෙචෙසු: තෙවිජේජ: හනොත
චච්ඡන්දොනොතො භික්ඛු මිහිඳ්ධිකො මහානුභාචො'ති.

ඉදමචොච හගචා අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගචතො හාසිතං
අභිනන්දන්ති.

මහාවච්ඡන්දනොත්තසුත්තං නතියං.

වත්සය, තෙපි යම්තාක් මැ කැමැත්තහු නම : 'ආසුචයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ විත්තවිචුක්කියක් ප්‍රඥවිචුක්කියක් ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විසින් දන පසක් කොට උපදවා වාසය කරන්නෙමි'යි, ඒ ඒ තන්හි මැ කරුණු ඇතිවත් මැ සාක්ෂා විසින් හව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යයි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර භාගාවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට සකුටු වැ අනුමෝදන් වැ හුනාස්නෙන් නැගී බුදුන් වැඳ පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ යැ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර එකලා වූයේ (වස්තුකාම කෙලකාමයෙන්) වෙන් වූයේ අනුමත්ත (කම්මහන්හි සිහි එළවූයේ) වූයේ කෙලෙසුන් තවන වැර ඇතියේ (කායච්චිත නිරපෙක්ෂ-තායෙන්) හළ අත්බැව් ඇති වැ වෙසෙමින් යමක් සඳහා කුලපුත්‍රයේ මනාපොට මැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්නෙහි පැවිදි වෙන් ද ඒ අනුත්තර වූ බම්බරවස් කෙළවර වූ අර්භත්ඵලය නො බෝකලකින් මැ ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපදවා විසි. ජාතිය ක්ෂය විය, බම්බර වැස නිමවන ලද, (යිවුමහ) කරණි කරන ලද, මෙ බව පිණිස අනෙක් මාර්ගාවන්‍යා කියෙක් නැතැ'යි දනගනි. තවද ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර රහතුන් අතුරෙහි අත්‍යතරයෙක් වී.

එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂුහු භාගාවතුන් වහන්සේ දක්නට යෙහි. ආයුෂ්මත් වත්ස-ගොත්‍ර ඒ භික්ෂුන් යනුවන් දුටින් මැ දක ඒ භික්ෂුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹී ඒ භික්ෂුන්ට තෙල කරුණ කී : 'ආයුෂ්මත්ති, දන් තෙපි කොහි යවු ද'යි. ආයුෂ්මත්ති ඇපි භාගාවතුන් දක්නට යම්හ'යි. එසේ වී නම ආයුෂ්මත්ති, මාගේ වචනයෙන් භාගාවතුන්ගේ පාසහළ මුදුනින් වදිවු : 'වහන්ස, වත්සගොත්‍ර මහණ භාගාවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ මුදුනින් වදී, මෙසේත් කියයි : 'මා විසින් බුදුහු (පරිවය්‍යා විසින්) සෙවුනා ලදහ, මා විසින් සුගතයන් වහන්සේ සෙවුනාලදහ''යි වදිවු. 'එසේ යැ ඇවැත්ති'යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍රයනට පිළිවදන් ඇස්වුහ. ඉක්බිති ඒ මහණහු බුදුන් කරා එළැඹී වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ඒ මහණහු භාගාවතුන්ට තෙල කරුණ සැලකළහ : 'වහන්ස, ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර භාගාවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ මුදුනින් වදී. මෙසේත් කියයි : 'මා විසින් භාගාවතුන් වහන්සේ සෙවුනාලදහ, මා විසින් සුගතයන් වහන්සේ සෙවුනාලදහ''යි.

මහණෙනි, මා විසින් පළමු මැ වත්සගොත්‍ර මහණ සිහින් සිත පිරිසිදු දන්නාලද යැ : 'වත්සගොත්‍ර මහණ ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යැ, මහත් සාද්ධි ඇත්තේ යැ, මහත් අනුභාව ඇත්තේ යැ''යි. දෙවියෝ ද මට තෙල කරුණ දන්වූහ : 'වහන්ස, වත්සගොත්‍ර මහණ ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යැ මහත් සාද්ධි ඇත්තේ යැ, මහත් අනුභාව ඇත්තේ යැ''යි.

භාගාවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. සකුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාගාවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය අභිනාදනා කළහ'යි.

තුන් වැනි මහාවච්ඡකොත්ත සුත්‍ර සි.

2. 3. 4.

දීඝනබ සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං එකං සමයං භගවා රුජගභෙ විගරති භීජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ සුකරබ්භායං.¹ අඵ ඛො දීඝනඛො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසබ්බමි. උපසබ්බමිතීභි භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි, සමෙමාදතීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙතීභි එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො දීඝනඛො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච:

අහං හි භො ගොතමි එවං වාදි එවංදුට්ඨි, සබ්බං මෙ න බමතීති. යාපි ඛො තෙ එසා අග්ගිවෙස්සන දුට්ඨි සබ්බං මෙ න බමතීති, එසාපි තෙ දුට්ඨි න බමතීති. එසා චෙ මෙ භො ගොතමි දුට්ඨි බමෙය්‍ය තමපස්ස තාදිසමෙව, තමපස්ස තාදිසමෙවොති. අතො ඛො තෙ අග්ගිවෙස්සන බහුති බහුතරු ලොකග්ගිං යෙ එවමාහංසු: තමපස්ස තාදිසමෙව, තමපස්ස තාදිසමෙවොති. තෙ තඤ්ඤව දුට්ඨිං නපපජ්ඣන්ති, අඤ්ඤඤව දුට්ඨිං උපාදියන්ති. අතො ඛො තෙ අග්ගිවෙස්සන නහුති තහුතරු ලොකග්ගිං යෙ එවමාහංසු: තමපස්ස තාදිසමෙව, තමපස්ස තාදිසමෙවොති. තෙ තඤ්ඤව දුට්ඨිං පජ්ඣන්ති, අඤ්ඤඤව දුට්ඨිං න උපාදියන්ති.

සත්තග්ගිවෙස්සන එකෙ සමණ්ට්ඨාහමණො එවං වාදිතො එවංදුට්ඨිතො සබ්බං මෙ බමතී'ති. සත්තග්ගිවෙස්සන එකෙ සමණ්ට්ඨාහමණො එවං වාදිතො එවංදුට්ඨිතො සබ්බං මෙ න බමතී'ති. සත්තග්ගිවෙස්සන එකෙ සමණ්ට්ඨාහමණො එවංවාදිතො එවංදුට්ඨිතො එකච්චං මෙ බමති, එකච්චං මෙ න බමතීති.

තත්‍රග්ගිවෙස්සන යෙ තෙ සමණ්ට්ඨාහමණො එවං වාදිතො එවංදුට්ඨිතො සබ්බං මෙ බමතී'ති. තෙසමයං දුට්ඨි සාරුගාය සන්තිකෙ සංයොගාය සන්තිකෙ අභිනාදනාය සන්තිකෙ අජේඛාසානාය සන්තිකෙ උපාදනාය සන්තිකෙ.

තත්‍රග්ගිවෙස්සන යෙ තෙ සමණ්ට්ඨාහමණො එවංවාදිතො එවංදුට්ඨිතො සබ්බං මෙ න බමතී'ති. තෙසමයං දුට්ඨි අසාරුගාය සන්තිකෙ අසං-යොගාය සන්තිකෙ අභිනාදනාය සන්තිකෙ අනජේඛාසානාය සන්තිකෙ අනුපාදනාය සන්තිකෙති.

එවං වුතෙන දීඝනඛො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: උත්තංසති මෙ භවිං ගොතමො දුට්ඨිගතං සමුත්තංසති මෙ භවිං ගොතමො දුට්ඨිගත'න්ති.

1. භීජ්ඣකුටෙ සුකරබ්භායං - PTS

2. 3. 4

දීඝනබ සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහකුටුර නිසා ගිඤ්ඤඵළුවෙහි සුකරබ්‍රහ්‍ම ලෙන්හි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි දීඝනබ නම් පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සකුටු විය. සකුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකක්පස් වැ සිටියේ යැ. එකක්පස් වැ සිටි දීඝනබ පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු කී :

භවත් ගෞතමයෙනි, මම වූ කල 'සියල්ල (උපත්) මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇත්තෙමි, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි'යි. ගිතීවෙස්න, තෙල 'සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ' යන තොරගේ යම් දෘෂ්ටියක් ඇද්ද, තෙල දෘෂ්ටියක් තොරට නො රුස්නේ ද? යි. ඉදින් භවත් ගෞතමයෙනි, තෙල දෘෂ්ටිය මට රුස්නේ වී නම් එ (දෘෂ්ටාචාර්ය)ද එසේ මැ වන්නේ යැ, එ ද එසේ මැ වන්නේ යැ. (සඵග්‍රහණයෙන් ගන්නා ලද නමුදු දෘෂ්ටිය රුචි වෙයි, එසෙයින් මැ දෘෂ්ටාචාර්යක් රුචි වෙ යන අර්ථ යි.) ගිතීවෙස්න, ලොච්ච (දෘෂ්ටි හැර පියන) යම් කෙනෙක් 'එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ, එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ'යි මෙසේ කියත් නම් (දෘෂ්ටි හැරපියන) ඔවුන්ට වඩා (දෘෂ්ටි නො හරනා) ඔහු මැ බොහෝහ, බහුතරයහ. ඔහු ඒ දෘෂ්ටිය ද නො හරිති, අනාදෘෂ්ටියකුදු දැඩි වැ හනිත්. ගිතීවෙස්න, ලොච්ච දෘෂ්ටි නො හරනා යම් කෙනෙක් 'එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ, එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ'යි මෙසේ කියත් නම් (දෘෂ්ටි නො හරනා) ඔවුන්ට වඩා (දෘෂ්ටි හැරපියන) ඔහු මැ අල්පයහ, අල්පතරයහ. ඔහු ඒ දෘෂ්ටිය ද හැරපියති, අනාදෘෂ්ටියකුදු උපාදාන නො කෙරෙති.

ගිතීවෙස්න, 'සියල්ල මට රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත, ගිතීවෙස්න, 'සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත. ගිතීවෙස්න, 'ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට රුස්නේ යැ, ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇති.

ගිතීවෙස්න, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් : 'සියල්ල මට රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය සංරාගයට ආසන්න යැ, සංයෝජනයට ආසන්න යැ, (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි) අභිනාදනයට ආසන්න යැ, අධ්‍යවසානය (ගිලගැනීම)ට ආසන්න යැ. උපාදානය(අධ්‍යග්‍රහණ)යට ආසන්න යැ. එහි ලා ගිතීවෙස්න, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් "සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ"යන මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය අසංරාගයට ආසන්න යැ, අසංයෝජනයට ආසන්න යැ (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින්) අනාභිනාදනයට ආසන්න යැ, අනාධ්‍යවසානයට ආසන්න යැ, අනුපාදානයට ආසන්න යැ යි.

මෙසේ වදනු කල්හි දීඝනබ පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු කී : "භවත් ගෞතමයෝ මාගේ දෘෂ්ටිය උක්කම් කෙරෙති භවත් ගෞතමයෝ මාගේ දෘෂ්ටිය මැනවින් උක්කම් කෙරෙති"යි.

තනුග්ඛවේක්ඛන යෙ තෙ සමණවුග්ගණ ඵවංචාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො: ඵකච්චං මෙ බමති, ඵකච්චං මෙ න බමති'ති. යා භි බො තෙසං බමති සායං දිට්ඨි සාරුභාය සන්තිකෙ සංයොගාය සන්තිකෙ අභිනන්දනාය සන්තිකෙ අපේක්ඛාසානාය සන්තිකෙ උපාදනාය සන්තිකෙ. යා භි බො තෙසං න බමති සායං දිට්ඨි අසාරුභාය සන්තිකෙ අසංයොගාය සන්තිකෙ අනභිනන්දනාය සන්තිකෙ අපේක්ඛාසානාය සන්තිකෙ අනුපාදනාය සන්තිකෙ.

තනුග්ඛවේක්ඛන යෙ තෙ සමණවුග්ගණ ඵවංචාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො: සබ්බං මෙ බමති'ති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකංති: යා බො මෙ අයං දිට්ඨි සබ්බං මෙ බමති'ති. ඉමඤ්ච අහං දිට්ඨිං ථාමසා පරාමසා අභිතිවිසා වොගරෙයාං: ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති. ද්විති මෙ අසා විග්ගහො. යො වායං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵවංචාදී ඵවංදිට්ඨි: සබ්බං මෙ න බමති'ති. යො වායං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵවංචාදී ඵවංදිට්ඨි: ඵකච්චං මෙ බමති, ඵකච්චං මෙ න බමති'ති. ඉමෙහි මෙ අසා ද්විති විග්ගහො, ඉති විග්ගහෙ සති විවාදෙ, විවාදෙ සති විභාතො, විභාතෙ සති විගෙසා. ඉති සො විග්ගහඤ්ච විවාදඤ්ච විභාතඤ්ච විගෙසඤ්ච අත්තති සමපසාමානො තඤ්චෙව දිට්ඨිං පඡහති. අඤ්ඤඤච දිට්ඨිං න උපාදියති. ඵචමේතාසං දිට්ඨිනං පහානං හොති. ඵචමේතාසං දිට්ඨිනං පටිතිස්සග්ගො හොති.

තනුග්ඛවේක්ඛන යෙ තෙ සමණවුග්ගණ ඵවංචාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො: 'සබ්බං මෙ න බමති'ති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකංති: යා බො මෙ අයං දිට්ඨි 'සබ්බං මෙ න බමති'ති. ඉමඤ්ච අහං දිට්ඨිං ථාමසා පරාමසා අභිතිවිසා වොගරෙයාං: 'ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති. ද්විති මෙ අසා විග්ගහො. යො වායං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵවංචාදී ඵවංදිට්ඨි: 'සබ්බං මෙ බමති'ති. යො වායං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵවංචාදී ඵවංදිට්ඨි: 'ඵකච්චං මෙ බමති, ඵකච්චං මෙ න බමති'ති. ඉමෙහි මෙ අසා ද්විති විග්ගහො, ඉති විග්ගහෙ සති විවාදෙ, විවාදෙ සති විභාතො, විභාතෙ සති විගෙසා. ඉති සො විග්ගහඤ්ච විවාදඤ්ච විභාතඤ්ච විගෙසඤ්ච අත්තති සමපසාමානො තඤ්චෙව දිට්ඨිං පඡහති. අඤ්ඤඤච දිට්ඨිං න උපාදියති. ඵචමේතාසං දිට්ඨිනං පහානං හොති. ඵචමේතාසං දිට්ඨිනං පටිතිස්සග්ගො හොති.

තනුග්ඛවේක්ඛන යෙ තෙ සමණවුග්ගණ ඵවංචාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො: 'ඵකච්චං මෙ බමති, ඵකච්චං මෙ න බමති'ති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකංති. යා බො මෙ අයං දිට්ඨි: ඵකච්චං මෙ බමති, ඵකච්චං මෙ න බමති'ති. ඉමඤ්ච අහං දිට්ඨිං ථාමසා පරාමසා අභිතිවිසා වොගරෙයාං: 'ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති. ද්විති මෙ අසා විග්ගහො, යො වායං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵවංචාදී ඵවංදිට්ඨි: 'සබ්බං මෙ බමති'ති. යො වායං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵවංචාදී ඵවංදිට්ඨි: 'ඵකච්චං මෙ බමති'ති. ඉමෙහි මෙ අසා ද්විති විග්ගහො, ඉති විග්ගහෙ සති විවාදෙ, විවාදෙ සති විභාතො, විභාතෙ සති විගෙසා. ඉති සො විග්ගහඤ්ච විවාදඤ්ච විභාතඤ්ච විගෙසඤ්ච අත්තති සමපසාමානො තඤ්චෙව දිට්ඨිං පඡහති, අඤ්ඤඤච දිට්ඨිං න උපාදියති. ඵච මේතාසං දිට්ඨිනං පහානං හොති, ඵචමේතාසං දිට්ඨිනං පටිතිස්සග්ගො හොති.

හිතවෙසන, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබ්‍රහ්මණ කෙනෙක් : "ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට රුස්නේ යැ, ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට නො රුස්නේ යැ" යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, යම් දෘෂ්ටියක් ඔවුනට රුස්නේ ද, ඒ මේ දෘෂ්ටිය සංරඟයට ආසන්න යැ, සංයෝජනයට ආසන්න යැ, අභිනන්දනාවට ආසන්න යැ, අධ්‍යවසානයට ආසන්න යැ, උපාදානයට ආසන්න යි. යම් දෘෂ්ටියක් ඔවුනට නො රුස්නේ නම් ඒ මේ දෘෂ්ටිය අසංරඟයට ආසන්න යැ, අසංයෝජනයට ආසන්න යැ, අනභිනන්දනාවට ආසන්න යැ, අනාධ්‍යවසානයට ආසන්න යැ, අනුපාදානයට ආසන්න යි.

හිතවෙසන, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබ්‍රහ්මණ කෙනෙක් 'සියල්ල (හැම ප්‍රතිසන්ධිය) මට රුස්නේ යැ' යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුනතුරෙහි නුවණැති පුරුෂයෙක් මෙසේ නුවණින් සලකයි : "මාගේ මේ 'සියල්ල මට රුස්නේ යැ' යන යම් දෘෂ්ටියක් ඇද්ද, ඉදින් මම මේ මේ දෘෂ්ටිය දැඩි වැ පරාමිඨ කොට ගෙන අභිනිවේශ කොට ගෙන 'මේ මැ සත්‍ය යැ අත්‍යය කුච්ඡ යැ'යි කියන්නාම නම් මට දෙදෙනාකුන්ගෙන් කලහ වන්නේ යැ : 'සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, 'සමහරක් මට රුස්නේ යැ, සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, මේ දෙදෙනාගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ. මෙසේ කලහ ඇති කල්හි විවාද වෙයි, විවාද ඇති කල්හි දුක් වෙයි, දුක් ඇති කල්හි වේභෙස වේ. මෙසෙයින් හේ කලහයක් විවාදයක් දුකක් වේභෙසක් තමා කෙරෙහි දක්වන්න එ මැ දෘෂ්ටියක් හැරපියයි, අත්‍යදෘෂ්ටියකුදු නො ගනී. මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ ප්‍රභාණය වෙයි, මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ දුරැලීම වේ.

හිතවෙසන, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබ්‍රහ්මණ කෙනෙක් : 'සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුනතුරෙහි නුවණැති පුරුෂයෙක් මෙසේ නුවණින් සලකයි : "මාගේ මේ 'සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ' යන යම් දෘෂ්ටියක් ඇද්ද, ඉදින් මම මේ මේ දෘෂ්ටිය දැඩි වැ පරාමිඨ කොට ගෙන අභිනිවේශ කොට ගෙන 'මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යය කුච්ඡ යැ'යි කියන්නාම නම් මට දෙදෙනාකුන්ගෙන් කලහ වන්නේ යැ : 'සියල්ල මට රුස්නේ යැ' යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, 'සමහරක් මට රුස්නේ යැ; සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, මේ දෙදෙනාගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ, මෙසේ කලහ ඇති කල්හි විවාද වෙයි, විවාද ඇති කල්හි දුක් වෙයි, දුක් ඇති කල්හි වේභෙස වේ. මෙසෙයින් හේ කලහයක් විවාදයක් දුකක් වේභෙසක් තමා කෙරෙහි දක්වන්න එ මැ දෘෂ්ටියක් හැරපියයි, අත්‍යදෘෂ්ටියකුත් නො ගනී. මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ ප්‍රභාණය වෙයි, මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ දුරැලීම වේ.

හිතවෙසන, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබ්‍රහ්මණ කෙනෙක්; 'සමහරක් මට රුස්නේ යැ, සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි නුවණැති පුරුෂයෙක් මෙසේ නුවණින් සලකයි : 'සමහරක් මට රුස්නේ යැ, සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ' යන මාගේ යම් දෘෂ්ටියක් වේ ද, ඉදින් මම මේ දෘෂ්ටිය දැඩි වැ පරාමිඨ කොට ගෙන අභිනිවේශ කොට ගෙන 'මේ මැ සත්‍යයැ, අත්‍යය කුච්ඡ යැ'යි කියන්නාම නම්, දෙදෙනාකුන්ගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ : 'සියල්ල මට රුස්නේ යැ' යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් වේ ද, 'සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් වේ ද, මෙදෙදෙනාගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ. මෙසෙයින් කලහ ඇති කල්හි විවාද වෙයි, විවාද ඇති කල්හි දුක් වෙයි, දුක් ඇති කල්හි වේභෙස වේ. මෙසෙයින් හේ කලහයක් විවාදයක් දුකක් වේභෙසක් තමා කෙරෙහි දක්වන්න ඒ දෘෂ්ටියක් හැරපියයි, අත්‍යදෘෂ්ටියකුදු නො ගනී. මෙසේ තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ ප්‍රභාණය වෙයි, මෙසේ තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ දුරැලීම වේ.

අයං ඛො පනග්ගිවෙස්සන කාසො රූපි වාතුමමභාගුතිකො මාතා-
 පෙනතිකසමඛාවො ඕදනකුමමාසුපචයො අතිච්චිව්ජාදනපරිමද්දනභෙදන
 විභංගකඛමෙමො අතිච්චිනො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සලලතො
 අඝතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො
 සමනුපසාධනඛො. තසාමිං කායං අතිච්චිතො දුක්ඛතො රොගතො
 ගණ්ඨතො සලලතො අඝතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො
 අනත්තතො සමනුපසාධනො යො කායසමිං කායච්ඡ්ඤො කායසෙහතො
 කායභවයො සා පභිසති.

තිස්සො ඛො ඉමා අග්ගිවෙස්සන වෙදනා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා
 වෙදනා අදුක්ඛමිසුඛා වෙදනා. යසමිං අග්ගිවෙස්සන සමයෙ සුඛං වෙදනං
 වෙදෙති. නෙව තසමිං සමයෙ දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති. න අදුක්ඛමිසුඛං
 වෙදනං වෙදෙති, සුඛංයෙව තසමිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. යසමිං
 අග්ගිවෙස්සන සමයෙ දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති, නෙව තසමිං සමයෙ
 සුඛං වෙදනං වෙදෙති, න අදුක්ඛමිසුඛං වෙදනං වෙදෙති, දුක්ඛංයෙව
 තසමිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. යසමිං අග්ගිවෙස්සන සමයෙ අදුක්ඛ-
 මිසුඛං වෙදනං වෙදෙති, නෙව තසමිං සමයෙ සුඛං වෙදනං වෙදෙති,
 න දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති. අදුක්ඛමිසුඛංයෙව තසමිං සමයෙ වෙදනං
 වෙදෙති.

සුඛාපි ඛො අග්ගිවෙස්සන වෙදනා අතිච්චා සඛිතා පටිච්චසංක්ඛ්ඨානා:
 බ්බගධමමා වයධමමා විරාගධමමා තීරොධධමමා, දුක්ඛාපි ඛො අග්ගිවෙස්සන
 වෙදනා අතිච්චා සඛිතා පටිච්චසංක්ඛ්ඨානා බ්බගධමමා වයධමමා විරාග-
 ධමමා තීරොධධමමා, අදුක්ඛමිසුඛාපි ඛො අග්ගිවෙස්සන වෙදනා
 අතිච්චා සඛිතා පටිච්චසංක්ඛ්ඨානා බ්බගධමමා වයධමමා විරාගධමමා
 තීරොධධමමා.

ඵලං පසං අග්ගිවෙස්සන සුතවා අරිය සාවතො සුඛායපි වෙදනාය
 නිබ්බිඤ්ඤති, දුක්ඛායපි වෙදනාය නිබ්බිඤ්ඤති, අදුක්ඛමිසුඛායපි වෙදනාය
 නිබ්බිඤ්ඤති. නිබ්බිඤ්ඤං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති, විමුක්ඛතං විමුක්ඛතමිති
 ඤ්ඤණං භොති, ඩිණං ජාති, වුසිතං මුහම්චරියං, කතං කරණීයං
 නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති. ඵලං විමුක්ඛතවිතො ඛො අග්ගි-
 වෙස්සන භික්ඛු න කෙනපි සංචදති. න කෙනපි විචදති. යඤ්ච ලොකෙ
 වුත්තං තෙනෙව වොහරති අපරාමසනති.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා සාරිපුත්තො ගගචතො පිටසීතො
 සීතො භොති ගගචතාං විජයමානො.¹ අථ ඛො ආයසවතො සාරි-
 පුත්තස්ස ඵකදහොසී: තෙසං තෙසං කීර නො ගගචා ධමමානං
 අභිඤ්ඤ පභාණමාග. තෙසං තෙසං කීර නො සුගතො ධමමානං
 අභිඤ්ඤ පචිතියාග්ගමාහාති. ඉතිහිදං ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස
 පටිසඤ්චිකඛතො අනුපාදය ආගචෙති ඵත්තං විමුච්චි. දිශනඛස්ස පන
 පටිඛිලාජකස්ස විරජං විතමුලං ධම්මචකත්ථං උදපාදි: යං කිඤ්චි සමුදය
 ධමමං, සඛිතානං තීරොධධමමනති.

1. විජයමානො - PTS.

තවද ගිනිවෙස්න, මෙ කස රුපවත් වූයේ සතර මහාභූතයෙන් නිපන්නේ මාපියන්ගේ ඉභ්‍රලොග්‍රාණිතයෙන් සමභව වූයේ බිහින් කොමුයෙන් වැඩුණේ අතිත්‍යාසිභාව ඇතිගේ ඉලිම පිරිමැදිම බිදිම විසිරිම පියවි කොට ඇතිගේ අතිත්‍ය විසින් දුඛ විසින් රෝග විසින් ගණ්ඩ (ගවු) විසින් ශල්‍ය විසින් අස(දුඛසේභාව) විසින් ආබාධ විසින් පර (තමා අයත් නැති) විසින් නැසෙන විසින් ඉත්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් දක්කයුත්තේ යැ, ඔහු මෙ කස අතිත්‍ය විසින් දුඛ විසින් රෝග විසින් ගණ්ඩ විසින් ශල්‍ය විසින් අස විසින් ආබාධ විසින් පර විසින් නැසෙන විසින් ඉත්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් දක්කාහට කයෙහි යම් කාස කෘෂ්ණවත් කාසස්තෙහයෙත් කාසන්වය (කසඅත්‍රවයන) බවෙත් වෙද, ඒ ප්‍රතිණ වෙයි.

ගිනිවෙස්න, මෙ තුන් වේදනායෙත් ඇත : සුඛවේදනා යැ දුඛවේදනා යැ උපෙක්ඝා වේදනා යි. ගිනිවෙස්න, යම් කලෙකැ සුඛවේදනාව විදී ද, එසමයෙහි දුඛවේදනාව නො මැ විදී, උපෙක්ඝාවේදනාව නො මැ විදී, එසමයෙහි සුඛවේදනාව මැ විදී. ගිනිවෙස්න, යම් කලෙකැ දුඛවේදනාව විදී ද, එසමයෙහි සුඛවේදනාව නො මැ විදී, උපෙක්ඝාවේදනාව නො මැ විදී, එසමයෙහි දුඛවේදනාව මැ විදී. ගිනිවෙස්න, යම් කලෙකැ උපෙක්ඝාවේදනාව විදී ද, එසමයෙහි සුඛවේදනාව නො මැ විදී, දුඛවේදනාව නො මැ විදී, එසමයෙහි උපෙක්ඝාවේදනාව මැ විදී.

ගිනිවෙස්න, සුඛවේදනා ද අතිත්‍ය යැ ප්‍රත්‍යයන් එක් වැ කරනලද යැ, ප්‍රත්‍යයන් නිසා උපත, ක්ෂයසේභාව ඇත ව්‍යයසේභාව ඇත විරාගසේභාව ඇත, නිරෝධසේභාව ඇත. ගිනිවෙස්න, දුඛවේදනා ද අතිත්‍ය යැ ප්‍රත්‍යයන් එක් වැ කරනලද යැ ප්‍රත්‍යයන් නිසා උපත, ක්ෂයසේභාව ඇත, ව්‍යයසේභාව ඇත, විරාගසේභාව ඇත, නිරෝධසේභාව ඇත. උපෙක්ඝාවේදනා ද ගිනිවෙස්න, අතිත්‍ය යැ ප්‍රත්‍යයන් එක් වැ කරන ලද යැ, ප්‍රත්‍යයන් නිසා උපත, ක්ෂයසේභාව ඇත. ව්‍යයසේභාව ඇත. විරාගසේභාව ඇත. නිරෝධ සේභාව ඇත.

ගිනිවෙස්න, මෙසේ දක්නා ග්‍රහවත් ආයතීග්‍රාවක සුඛවේදනායෙහි දු කලකිරයි, දුඛ වේදනායෙහි දු කලකිරෙයි, උපෙක්ඝාවේදනායෙහි දු කලකිරෙයි. කලකිරුණේ විරක්ත (නො ඇලුණේ) වෙයි, විරාගයෙන් විචුක්ත වෙයි, විචුක්ත කල්හි 'විචුක්තයෙමි' යන ඥානය වෙයි, ජාතිය ගෙවිණ, මහබ්බසර වැස නිමවන ලද, (සිවුමහ) කරණි කරනලද, මෙබව පිණිස අත් කියෙත් නැතැ'යි දනගනී, මෙසෙයින් ගිනිවෙස්න, විචුක්තසිත් ඇති මහණ කිසිවකු සමඟ සංවෘද නො කෙරෙයි, කිසිවකු සමඟ විවෘද නො කෙරෙයි, ලොවැ යමක් කියන ලද නම් පරාමිඞි නැති වැ එයින් මැ ව්‍යවහාර කෙරෙයි.

එසමයෙහි ආයුෂමත් සැටියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් පිටිපසැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවත් සලලීන් පිටියාහු වෙති. එකල්හි ආයුෂමත් ආරීපුත්‍රසඵරියන් වහන්සේට මෙයිත විය : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ඒ ඒ ධර්මයන් ප්‍රඥයෙන් දන ප්‍රත්‍යණය වදළහ, සුගතයන් වහන්සේ අපට ඒ ඒ ධර්මයන් තුවණින් දන දුරුලිම වදළහ"යි. මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ඝා කරන්නා වූ ආයුෂමත්ආරීපුත්‍රසඵරියන් වහන්සේගේ සිත උපාදන රහිත කොට ආශ්‍රවයන් කෙරෙන් මිදිණ. දීඝතබපටිපාටිකයන්ට කෙලෙස් රජස් රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස්මල ඇති දහම් ඇස උපත : "යම් කිසි ප්‍රත්‍යයොත්තන්තධර්මයෙත් ඇද්ද, එතැම නිරුද්ධ වන පියවි ඇතැ"යි.

අඵ ඛො දිසනඛො පටිඛබාජකො දිට්ඨධම්මො පනතධම්මො
විදිතධම්මො පටියොගාලුධම්මො තිණණ්චිචිකිචේජ්ඣ විගතකථවිකුථො
මෙසාරජ්ජපසතො අපරපච්චියො සඤ්චිසාසනෙ භගවනං ඵතදවොචි:

අතිකකනතං හො ගොතම්, අභිකකනතං හො ගොතම්. සෙය්ථාපි
හො ගොතම් නිකකුජ්ජිතං චා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡත්තං චා විචරෙය්‍ය,
මුලුහස්ස චා මිඛං අච්චෙකඛය්‍ය, අකිකාරෙ චා තෙලපජේජ්ඣං ධාරෙය්‍ය,
චකුම්මනො රූපාභි දකඛිනභි. ඵචමෙචං ගොතා ගොතමේන
අනෙකපටියාදෙන ධම්මො පකාසිතො. ඵසාහං භගවනං ගොතම්-
සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මිං භවං ගොතමො
ධාරෙතු අජ්ඣතෙහ පාණ්ණපෙන සරණං ගතනභි.

දිසනඞ්ඞසුත්තං වගුණ්ඨං.

ඉක්බිති දීඝනාච පටිවිජයා සුඛ දහම ඇතියේ පත් දහම ඇතියේ පිළිවිදි දහම ඇතියේ බැසගත් දහම ඇතියේ තරණය කළ විචිකිත්තා ඇතියේ පහ වූ භූක ඇතියේ විශාරද බවට පැමිණියේ ශාස්තෘශාසනයෙහි පරපුතෘය රහිත වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය :

''ඉතා මැනැව් හවත් ගොතමයෙනි, ඉතා මැනැව් හවත් ගොතමයෙනි, යම්යේ හවත් ගොතමයෙනි, යටිහුරු කරනලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, පිළිසන් වූවක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මුළු වූවක්හට මහ පවසන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව'යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දල්වන්නේ ද, එසෙයින් හවත් ගොතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම පවසනලද. තෙල මම හවත් ගොතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සම්මයා ද සරණ කොට යෙමි. හවත් ගොතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිම වූ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරනයේක්ව'යි.

සිරි වැනි දීඝනාච සූත්‍ර යි.

2. 3. 5

මාගන්දිය සුභතං

එවං මේ සුභතං: එකං සමයං භගවා කුරුසු විහරති කම්මාසාදමම්¹ නාම් කුරුසු නිගමො භාරඤ්ඤාභවතසා චුභමණසා අග්‍යාගාරෙ තිණසන්ථරකෝ². අථ ඛො භගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙක්ඛා පත්තච්චිරං ආදාය කම්මාසාදමම්³ පිණ්ඩාය පාවිසි. කම්මාසාදමම්⁴ පිණ්ඩාය චිරිනා පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපානපටිකකනෙතා: යෙනඤ්ඤානරො: වනසණ්ඛො තෙනුපසඛකම් දිවාච්චාරාය. නං වනසණ්ඛං අජේඛාගහෙනා: අඤ්ඤානරසම් රුක්ඛමුලෙ දිවාච්චාරං තිසිදි.

අථ ඛො මාගන්දියො⁵ පරිබ්බාජකො ජඩ්ඝාවිහාරං අනුච්චිකම්මානො අනුච්චිරමානො යෙන භාරඤ්ඤාභවතසා චුභමණසා අග්‍යාගාරං තෙනුපසඛකම්. අද්දසා ඛො මාගන්දියො පරිබ්බාජකො භාරඤ්ඤාභවතසා චුභමණසා අග්‍යාගාරෙ තිණසන්ථරකම්⁶ පඤ්ඤාතතං, දිස්වාන භාරඤ්ඤාභවතං චුභමණං එතදවොච: ‘කසා නිගං භොතො භාරඤ්ඤාභවතං අග්‍යාගාරෙ තිණසන්ථරකො පඤ්ඤාතො, සමණසෙය්‍යාරුපං මඤ්ඤාති.

අති භො මාගන්දිය සමණො ගොතමො සත්‍යපුතො සත්‍යකුලා පබ්බජිතො. නං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කලාසාණො කිත්ති සද්දො අබ්බුභවතො: ‘ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සන්ථා දෙවම්බුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. තසෙසා භොතො ගොතමසා සෙය්‍යා පඤ්ඤාතොති. දුග්ගිඨං වත භො භාරඤ්ඤා අද්දසාමා⁴ යෙ මයං තසා භොතො ගොතමසා භුනහුනො⁵ සෙය්‍යං අද්දසාමාති. ‘රුක්ඛසෙතං මාගන්දිය වාචං, රුක්ඛසෙතං මාගන්දිය වාචං, බහුති තසා භොතො ගොතමසා බතතිපණ්ණිතාපි චුභමණපණ්ණිතාපි ගහපතිපණ්ණිතාපි සමණපණ්ණිතාපි අහිප්පසන්තා විනිතා අරියෙ ඤ්ඤෙ ධම්මෙ කුසලො’ති. සම්බුඛා වෙපි මයං භො භාරඤ්ඤා නං භවන්තං ගොතමං පසෙය්‍යාම, සම්බුඛාපි නං චදෙය්‍යාම: ‘භුනහු සමණො ගොතමො’ති. නං කිසා හෙතු: එවං හි නො සුතො මචිරතිති. සචෙ නං භොතො මාගන්දියං අගරා ආරොචෙය්‍යමෙතං⁶ සමණසා ගොතමසාති. අපොසුතොතා භවං භාරඤ්ඤා: වුත්තොච නං චදෙය්‍යාති.

-
1. කම්මාසාදමම් - මජ්ඣ. සා.
  2. තිණසන්ථරකො - මජ්ඣ.
  3. මාගන්දියො - සා. මජ්ඣ.
  4. ද්විකම්බුද්ධිචරණං - මජ්ඣ.
  5. භුනහුතසා - සා.
  6. {ආරොචෙය්‍යාමි නං - මජ්ඣ.
 {ආරොචෙය්‍යාමි තසං - සා.

2. 3. 5

මාගන්ධිය සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරු ජනපදයෙහි කල්මාසදමා නම් වූ කුරුරටවැසියන්ගේ නියමමභි භාරද්වාරපභෝග්‍ර ඛමුණුගේ අන්ති ගන්ත්‍රශාලායෙහි තණආකිරියෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරබත් වෙලෙහි හැදපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන කල්මාසදමානිගමයට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. කල්මාසදමායෙහි පිඬුසිභා පසුබත් වෙලෙහි පිඬුවායෙන් නැවැතියේත් එක්තරා වනළැහැබක් කරා දිවාචිභාර පිණිස එළැඹියහ. එ වනළැහැබට වැද එක්තරා රුක්ඵලෙකැ දිවාචිභාරයෙන් වැඩහුන් සේක.

එකල්හි මාගන්ධිය පරිව්‍රාජක ජඩ්භාවිහරණයෙහිලා සක්මන් කරනුයේ හැසිරෙනුයේ භාරද්වාරපභෝග්‍රයෙහි වූ ඛමුණුගේ ගිනිදෙවොල කරා එළැඹියේ යැ. මාගන්ධිය පරිව්‍රාජක භාරද්වාරපභෝග්‍ර බ්‍රාහ්මණයාගේ ගිනිදෙවොලෙහි පනවනලද තණආකිරියක් දුටුයේ යැ. දක භාරද්වාරපභෝග්‍ර ඛමුණුගට තෙල කී යැ : හවත් භාරද්වාරයන්ගේ ගිනිදෙවොලෙහි මේ තණආකිරිය කවරක්හට පනවනලද ද? 'ශ්‍රමණයක්හට අනුරූප වූ ගයනායෙකැ'යි සිතමි.

හවත් මාගන්ධිය, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ ගෞතම නම් ශ්‍රමණ කෙනෙක් ආහ. ඒ භාග්‍යවත් ගෞතමයන්ගේ මෙබඳු කලායාණ වූ කීර්තිගබ්ඳය උස් වැ පැනනැගේ යැ : "ඒ භාග්‍යවත්හු මෙකරුණෙන් අභිත් වූහ, සමයක්සම්බුද්ධයහ, විද්‍යා වරණසම්පන්නයහ, සුගතයහ, ලොකවිද්‍යා, අනුත්තර වූ පුරුෂදමාසාරථීහ, දෙවමිනිසුනට ශාස්තෘ වූහ, බුද්ධයහ, හඟවත් වූහ"යි ඒ හවත් ගෞතමයන්ට තෙල යහන පනවනලද'යි. හවත් භාරද්වාරය, ආපි හතවැද්දි ආකී ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ යහන දුටුවමෝ ද, එකාන්තයෙන් නො නිසි දක්මක් දුටුවමහ'යි. මාගන්ධිය, තෙල වචනය රකුට, මාගන්ධිය තෙල වචනය රකුට. ඒ හවත් ගෞතමයන්හට බොහෝ වූ මැ ක්ෂේත්‍රපණ්ඩිතයෝ ද බ්‍රාහ්මණපණ්ඩිතයෝ ද ගෞතමපණ්ඩිතයෝ ද ශ්‍රමණපණ්ඩිතයෝ ද අභිගෙයින් ප්‍රසන්න වූහ. පරිශුද්ධ වූ අනාවදා වූ සේකුඩම්මයෙහි විනිතයහ'යි. හවත් භාරද්වාරය, ආපි ඒ හවත් ගෞතමයන් හමුයෙහි නමුදු දක්නමෝ නම් හමුයෙහි දු මටුන්ට (මෙසේ) කියමහ : 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ හතවැද්දි ආක්තෘහ'යි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් භෙයෙකින් අපගේ සුත්‍රයෙහි මෙසේ එන්නෝ ද එහෙයිනි. ඉදින් හවත් මාගන්ධියහට එය බරෙක් නො වේ නම් ශ්‍රමණගෞතමයන්හට තෙල සැල කරන්නෙමි'යි. (මා රක්තට) අනුත්සුක වැ හවත් භාරද්වාර මා විසින් කියනලදුයේ මැ කියාව'යි.

අසොසාසි ඛො භගවා දිඛිඛාය සොනධානුයා විසුද්ධාය අභික්ඛන්තමානුසකායා¹ භාරදාජගොන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස මාගන්දියෙන පට්ඨකපකෙන සද්ධිං ඉමං කථාසලලාපං. අථ ඛො භගවා සායනසමයං පට්ඨසලලානා වුට්ඨිතො යෙන භාරදාජගොන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අග්ගාභාරං තෙනුපසඛන්ති. උපසඛන්තිතා නිසීදී² පඤ්ඤානො³ තිණසජ්ජරකො. අථ ඛො භාරදාජගොන්තො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛන්ති. උපසඛන්තිතො භගවතා සද්ධිං සමමොදී, සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විතීසාරොත්ථා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො භාරදාජගොන්තං බ්‍රාහ්මණං භගවා එතදවොචි : ‘අහු පන තෙ භාරදාජ මාගන්දියෙන පට්ඨකපකෙන සද්ධිං ඉමංයෙව තිණසජ්ජරකං ආරබ්භ කොච්ඤෙව කථාසලලාපො’ති. එවං වුජ්ඣො භාරදාජගොන්තො⁴ බ්‍රාහ්මණො සංවිග්ගො ලොමභධ්ඨජානො භගවන්තං එතදවොචි : ‘එතදෙව ඛො පන මයං භොගො ගොතමස්ස ආරොචෙතුක්ඛාමා, අථ ච පන භවං ගොතමො අනකඛාතංයෙව අකඛාසීති. අගඤ්ච හීදං⁵ භගවතො භාරදාජගොන්තෙන බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං අන්තරා කථා විප්පකතා භොති. අථ මාගන්දියො පට්ඨකපකො ජඤ්ඤාවිභාරං අනුචචික්ඛමිමානො අනුච්චරමානො යෙන භාරදාජගොන්තස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අග්ගාභාරං, යෙන භගවා තෙනුපසඛන්ති, උපසඛන්තිතො භගවතා සද්ධිං සමමොදී, සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විතීසාරොත්ථා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො මාගන්දියං පට්ඨකපකං භගවා එතදවොචි.

වක්ඛුං ඛො මාගන්දිය රූපාරාමං රූපරතං රූපසමමුදිනං. තං තථාගතස්ස දන්තං භුත්තං රක්ඛිතං සංවුත්තං. තස්ස ච සංචරාය ධම්මං දෙසෙති. ඉදං නු තෙ එතං මාගන්දිය සන්ධිය භාසිතං : ‘භුන්හු සමණො ගොතමො’ති. එතදෙව ඛො පන මෙ භො ගොතම සන්ධිය භාසිතං : ‘භුන්හු සමණො ගොතමො’ති. තං තිස්ස භෙතු : එවං හි නො සුඤ්ඤා ඔචරතීති.

සොතං ඛො මාගන්දිය සද්දරාමං-පෙ-ඝානං ඛො මාගන්දිය ගන්ධාරාමං-පෙ-ජ්චතා ඛො මාගන්දිය රසාරාමා රසරතා රසසමමුදිතා. සා තථාගතස්ස දන්තා භුත්තා රක්ඛිතා සංවුත්තා. තස්ස ච සංචරාය ධම්මං දෙසෙති. ඉදං නු තෙ එතං මාගන්දිය සන්ධිය භාසිතං : ‘භුන්හු සමණො ගොතමො’ති. එතදෙව ඛො මෙ භො ගොතම සන්ධිය භාසිතං : ‘භුන්හු සමණො ගොතමො’ති. තං තිස්ස භෙතු : ‘එවං හි නො සුඤ්ඤා ඔචරතී’ති.

කාමයං ඛො මාගන්දිය ථොට්ඨකපකො-පෙ- මනො ඛො මාගන්දිය ධම්මාරාමො ධම්මරතො ධම්මසමමුදිතො. සො තථාගතස්ස දන්තා භුත්තො රක්ඛිතො සංවුත්තො. තස්ස ච සංචරාය ධම්මං දෙසෙති. ඉදං නු තෙ එතං මාගන්දිය සන්ධිය භාසිතං : ‘භුන්හු සමණො ගොතමො’ති. එතදෙව ඛො පන මෙ භො ගොතම සන්ධිය භාසිතං. භුන්හු සමණො ගොතමො’ති. තං තිස්ස භෙතු : එවං හි නො සුඤ්ඤා ඔචරතී’ති.

1. අභික්ඛන්තමානුසකාය - සිඝ්‍ර. මජ්ඣ.
 2. නිසීදීභගවා - මජ්ඣ.
 3. පඤ්ඤානොච - සිඝ්‍ර.
 4. භාරදාජො - සිඝ්‍ර.
 5. අගඤ්ච හී - මජ්ඣ

බුදුහු විභුද්ධ වූ ඉක්මනිය මිනිස්සව ඇති දිවසෝධයින් මාගන්දිය පරිමුච්ඡා සමග (කරනලද) භාරද්වාපයේහු මුඛමණයාගේ මේ කපාසල්ලාපය ඇසුරේක. ඉක්මනි බුදුහු සවස්කාලයෙහි එලසමවතින් නැගී සිටි සේක් භාරද්වාපයොහු මුඛමණයාගේ ගිනිදෙවොල කරා එළැඹී සේක. එළැඹී පනවනලද්දවූ මෑ තණඇතිරියෙහි වැඩ හුන් සේක. ඉක්මනි භාරද්වාපයේහු මුඛමණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යෑ. එළැඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපාව කොට නිමවා එකත්පසෙකෑ හිත. බුදුහු එකත්පස් වෑ හුන් භාරද්වාපයේහු බමුණුහට මේ වදළහ. භාරද්වාපය, මාගන්දිය පරිමුච්ඡා සමග මේ තණඇතිරිය මෑ අරභයා තොපගේ කිසියම් කපාසල්ලාපයෙක් වී ද?යි වදළහ. මෙසේ වදළ කල්හි භාරද්වාප මුඛමණ (ප්‍රිත්සංචේතයෙන්) කම්පිත වූයේ හටගත් ලොමුදහ ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙපවත් කී යෑ : "ඇපි මෙය මෑ හවත් ගොතමයන් වහන්සේට සැලකරන රිසියම්හ. එතෙකු වත් ගොතමයන් වහන්සේ නො කියන ලද්ද මෑ කීහ'යි. භාරද්වාපයේහු මුඛමණයා සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මේ අතුරු කපාව කොට අඩාළ විය. එකල්හි මාගන්දිය පරිමුච්ඡා ජම්සාවිචරණයෙහි සක්මන් කරනුයේ හැසිරෙනුයේ භාරද්වාප මුඛමණයාගේ ගිනිදෙවොලෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යෑ. එළැඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපාව කොට නිමවා එකත්පස් වෑ හිත. එකත්පස් වෑ හුන් මාගන්දිය පරිමුච්ඡාසත්හට බුදුහු තෙල වදළ සේක.

"මාගන්දිය, ඇස වැළිත් රූපය ආරාම කොට ඇත. රූපයෙහි ඇලුණේ යෑ. රූපයෙන් පිනවනලද. ඒ වක්ෂුස තරාගතයන් විසින් දමනය කරන ලද, ගෝපනය කරන ලද, රක්තාලද, සංවර කරනලද වෙයි. ඒ වක්ෂුස සංවරය පිණිස දහම් දෙසන සේක. මාගන්දිය තොප විසින් මේ සඳහා තෙල 'මුමණ ගොතම වෘද්ධිනාමකයෙකෑ'යි කියන ලද්ද?යි. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මා විසින් මේ සඳහා මෑ 'මුමණ ගොතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකෑ'යි කියනලද. ඊට හේතු කවර යත් : යම් හෙයෙකින් අපගේ සුත්‍රයෙහි මෙසේ එයි ද, එහෙයිනෑ'යි.

මාගන්දිය, ග්‍රන්ථය වැළිත් ගඬිය ආරාම කොට ඇත . . . මාගන්දිය, සුරණය වූකලි ගන්ධය ආරාම කොට ඇත . . . මාගන්දිය, ජීවිතාව වූකලි රසය ආරාම කොට ඇත. රසයෙහි ඇලුණි යෑ, රසයෙන් පිනවනලද, ඒ ජීවිතාව තරාගතයන් විසින් දන්ත යෑ භුජන යෑ සංවෘත යෑ. ඒ ජීවිතා සංවරයට දහම් දෙසති. මාගන්දිය, තොප විසින් තෙල "මුමණ ගොතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකෑ'යි මේ සඳහා කියනලද ද?යි. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මා විසින් මේ සඳහා මෑ "මුමණ ගොතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකෑ'යි කියනලද. ඒ කවර හෙයින යත් : යම් හෙයෙකින් අපගේ සුත්‍රයෙහි මෙසේ එයි ද, එහෙයිනෑ'යි.

මාගන්දිය, කය වැළිත් ස්ප්‍රුෂ්ටව්‍යය ආරාම කොට ඇත....මාගන්දිය, මනස වැළිත් ධර්මය ආරාම කොට ඇත, ධර්මයෙහි ඇලුණේ යෑ, ධර්මයෙන් පිනවනලද, ඒ මනස තරාගතයන් විසින් දමනය කරනලද, ගෝපනය කරනලද, රක්තාලද, සංවර කරනලද. එ මනස සංවරයට දහම් දෙසති. මාගන්දිය, තොප විසින් තෙල "මුමණ ගොතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකෑ'යි මේ සඳහා කියනලද ද?යි. හවත් ගොතමයන් වහන්සේ මා විසින් මේ සඳහා මෑ "මුමණ ගොතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකෑ'යි කියනලද. ඒ කවර හෙයින යත් : අපගේ සුත්‍රයෙහි මෙසේ එන හෙයිනෑ'යි.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය ඉධෙකවෙවා චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤායොති රුපෙති පරිචාරිතපුබ්බො අසා, ඉධෙවති කනොති මනාපෙති පියරුපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සො අපරෙන සමයෙන රුපානංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදිනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං විදිකා රුපතණං පහාය රුපපරිලාහං පටිවිනොදෙකා විගතපිපාසො අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිනොතා විහරෙයා. ඉමිසා පන තෙ මාගන්දිය කිමසා විචතියන්ති : න කිඤ්චි හො ගොතමි.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය : ඉධෙකවෙවා සොතවිඤ්ඤායොති සඤ්ඤෙති -පෙ- ආනවිඤ්ඤායොති ගඤ්ඤිති -පෙ- ජ්වහාවිඤ්ඤායොති රසෙති -පෙ- කායවිඤ්ඤායොති ථොට්ඨබ්බෙති පරිචාරිතපුබ්බො අසා, ඉධෙවති කනොති මනාපෙති පියරුපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සො අපරෙන සමයෙන පොට්ඨබ්බොනංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදිනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං විදිකා ථොට්ඨබ්බතණං පහාය ථොට්ඨබ්බපරිලාහං පටිවිනොදෙකා විගතපිපාසො අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිනොතා විහරෙයා ඉමිසා පන තෙ මාගන්දිය කිමසා විචතියන්ති : න කිඤ්චි හො ගොතමි.

අහං ඛො පන මාගන්දිය පුබ්බො අහාරියභුතො සමානො පඤ්චති කාමඉඤ්ඤෙති සමපපිනො සමඛිතිභුතො පරිචාරෙසිං. චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤායොති රුපෙති ඉධෙවති කනොති මනාපෙති පියරුපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සොතවිඤ්ඤායොති සඤ්ඤෙති -පෙ- ආනවිඤ්ඤායොති ගඤ්ඤිති-ජ්වහාවිඤ්ඤායොති රසෙති-කායවිඤ්ඤායොති ථොට්ඨබ්බෙති ඉධෙවති කනොති මනාපෙති පියරුපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. තසා මහං මාගන්දිය තයො පාසාද අහෙසුං : එකො වසසිකො එකො හෙමන්තිකො එකො ගිමිතිකො. සො ඛො අහං මාගන්දිය වසසිකෙ පාසාදෙ වසසිකෙ චන්තාරො මාසෙ නිප්පුරිසෙති තුරියෙති පරිචාරමානො න හෙට්ඨාපාසාදං ඕරොහාමි. සො අපරෙන සමයෙන කාමානංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදිනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභුතං විදිකා කාමතණං පහාය කාමපරිලාහං පටිවිනොදෙකා විගතපිපාසො අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිනොතා විහරෙමි. සො අඤ්ඤාසන්නෙ පසාමි කාමෙසු අවිතරුගෙ කාමතණාති ඛජ්ජමානෙ කාමපරිලාහෙන පරිඛයාමානෙ කාමෙ පටිසෙවිනොත. සො තෙසං න පිහෙමි. න තත් අභිරමාමි. තං කිසා හෙතුං යා හයං මාගන්දිය රතී අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙති අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙති ධිමෙමති අපි දිබ්බං සුඛං සමඛිගයා තිට්ඨති, තාය රතියා රමිමානො ගීනසා න පිහෙමි. න තත් අභිරමාමි.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය ගහපති වා ගහපතිපුතො වා අධිකා මහඞ්ඤො මහාගොගො පඤ්චති කාමඉඤ්ඤෙති සමපපිනො සමඛිතිභුතො පරිචාරෙයා. චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤායොති රුපෙති ඉධෙවති කනොති මනාපෙති පියරුපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සොතවිඤ්ඤායොති සඤ්ඤෙති -පෙ- ආනවිඤ්ඤායොති ගඤ්ඤිති-පෙ-ජ්වහාවිඤ්ඤායොති රසෙති-පෙ-කාය-විඤ්ඤායොති ථොට්ඨබ්බෙති ඉධෙවති කනොති මනාපෙති පියරුපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සො කායෙන සුචරිතං චරිතා වාචාය සුචරිතං චරිතා මනසා සුචරිතං චරිතා කායසා හෙද පරමමරණා සුගතියං සහං ලොකං උපපජ්ජෙයා දෙවානං තාවතියානං සහව්‍යං.

මාගන්දිය, ඒ කිමැ'යි සිතයි ද? මෙලොවැ කිසිවෙක් ඉෂ්ට වූ කාර්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ වක්ඝුර්විඤ්ඤා-යෙන් දහසූත්‍ර රූපයන්ගෙන් සිත් අලවා විසුචිරු වෙයි. හේ මැතකාලයෙහි රූපයන්ගේ මැ සමුදය ද අත්ථබ්ගමය ද ආඤ්ඤාදය ද ආදීනවය ද නිස්සරණය ද තත් වූ පරිද්දෙන් දන රූපකාණ්ණාව භැරපියා රූපය අරභයා උපත් පරිද්දහය දුරු කොට පහවූ කාණ්ණා ඇතියේ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්ත්‍රත් සිත් ඇති වැ වාසය කරන්නේ නම්, මාගන්දිය තොප විසින් මොහුට කුමක් කියසුතු වන්නේ ද?යි. හවත් ගෞතමයෙනි, කිසි කියසුත්තෙක් නැත.

මාගන්දිය, ඒ කිමැ'යි සිතයි ද? මෙලොවැ කිසිවෙක් ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤය වූ ශබ්දයෙන් . . . . ස්‍රාණවිඤ්ඤය වූ ගන්ධයෙන් . . . ජීව්වාචිඤ්ඤය වූ රසයෙන් . . . ඉෂ්ට වූ කාර්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව ඇති, කාමයන් අරමුණු කොට ඇති, රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ කාය-විඤ්ඤය වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන් අභිරමණය කළ විරු විය. හේ මැතකාලයෙහි ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන්ගේ මැ සමුදය ද විනාශය ද ආඤ්ඤාදය ද ආදීනවය ද නිස්සරණය ද තත් වූ පරිදි දන ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය කාණ්ණාව භැරපියා සප්‍රෂ්ටව්‍යයන් නිසා උපද්‍යා පරිද්දහය දුරු කොට පහවූ කාණ්ණා ඇතියේ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්ත්‍රත් සිත් ඇති වැ වාසය කෙරේ නම්, මාගන්දිය තොප විසින් මේ ක්ෂිණාසුචයන්හට කුමක් කියසුතු වන්නේ ද?යි. හවත් ගෞතමයෙනි, කියසුතු කිසිවක් නැත.

මාගන්දිය, මම වූකලී පෙර ගිහිගේවැසි වූයෙමි පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වූයෙමි සමන්විත වූයෙමි සිත් අලවා විසිමි. වක්ඝුර්විඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාර්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව ඇති කාමුපසංහිත වූ රජතිය වූ රූපයෙන් ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤය වූ ශබ්දයෙන් . . . ස්‍රාණවිඤ්ඤය වූ ගන්ධයෙන් . . . ජීව්වාචිඤ්ඤය වූ රසයෙන් . . . කායවිඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාර්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව වූ කාමුපසංහිත වූ රජතිය වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන් සිත් අලවා විසිමි. මාගන්දිය, ඒ මම තුන් පහයෙක් විය. එකෙක් වැසිකලට නිසි වෙයි. එකෙක් හිමත්කලට නිසි වෙයි. එකෙක් ගිමන්කලට නිසි වේ. මාගන්දිය, ඒ මම වැසිකලට නිසි වූ පහයෙහි වැසි සාරමස පුරුෂයන් රහිත වූ තුය්‍යයෙන් සතුටු වෙමින් යට පහයට නො බස්මි. ඒ මම මැතකාලයෙහි කාමයන්ගේ මැ සමුදය ද නැසීම ද ආඤ්ඤාදය ද ආදීනවය ද තත් වූ පරිදි දන කාමකාණ්ණාව භැරපියා පහවූ කාණ්ණා ඇතියෙමි අධ්‍යාත්මයෙහි සන්ත්‍රත් සිත් ඇතියෙමි වාසය කෙරෙමි. ඒ මම කාමයන්හි අවිතරාග වූ කාමකාණ්ණා විසින් කරනුලබ්‍ය කාමපරිද්දහයෙන් දවනුලබ්‍ය කාමයන් සේවනය කරන අන්‍යා සත්තියන් දක්මි. ඒ මම ඔවුනට නො පිසියෙමි, එහි නො ඇලෙමි, ඒ කවර භෙය්‍යන යත් : මාගන්දිය, යම් භෙයෙකින් යම් මේ සමාපත්ති රතියක් වේ ද, එය කාමයන්ගෙන් වෙන් වූයේ මැ යැ, අකුලලධම් යන්ගෙන් වෙන් වූයේ මැ යැ, දිව්‍යසුචය පවා මැඩැගෙන සිටී, ඒ වතුර්ථධ්‍යානික ඵලසමාපත්තිරතියෙන් සිත් අලවා වසනුයෙමි හීන වූ පඤ්චකාමසුචයට නො සතුටු වෙමි, එහි සිත් අලවා නො වෙසෙමි.

යම්ගේ මාගන්දිය, ආඨා වූ මහත් ධන ඇති මහාභෝග ඇති ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපති සුත්‍රයෙක් හෝ පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වූයේ සමන්විත වූයේ සිත් අලවා වාසය කරන්නේ යැ, වක්ඝුර්විඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාර්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව ඇති කාමුපසංහිත වූ රජතිය වූ රූපයෙන්, ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤය වූ ශබ්දයෙන් . . . ස්‍රාණවිඤ්ඤය වූ ගන්ධයෙන් . . . ජීව්වාචිඤ්ඤය වූ රසයෙන් . . . කායවිඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාර්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසම්භාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන් (සිත් අලවා වාසය කරන්නේ යැ) හේ කසින් සුචරිතය කොට වචනයෙන් සුචරිතය කොට මනසින් සුචරිතය කොට කායින් මරණින් මතු සුදුරගති ඇති සචරිලෝකයට, තච්චිසාවැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණෙන්නේ යැ. හේ ඒ නන්දනවනයෙහි දෙවිඟුරන් සමුසයා විසින්

සො තත්ථ නන්දනෙ වනෙ අච්ඡර්සකඛ්ඤාපට්ටුතො දිබ්බෙති පඤ්චති කාමගුණෙති සමපට්ඨතො සමඛිතිභූතො පරිචාරෙරය. සො පසෙසයා ගහපතීං වා ගහපතිපුත්තං වා පඤ්චති කාමගුණෙති සමපට්ඨතං සමඛිතිභූතං පරිචාරෙරමානං. නං කීං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය, අපි ණු සො දෙවපුත්තො නන්දනෙ වනෙ අච්ඡර්සකඛ්ඤාපට්ටුතො දිබ්බෙති පඤ්චති කාමගුණෙති සමපට්ඨතො සමඛිතිභූතො පරිචාරෙරමානො අමුසා ගහපතිසා වා ගහපතිපුත්තසා වා ඵ්භෙසා මානුසකානං වා පඤ්චතං කාමගුණානං, මානුසකෙති වා කාමෙති ආච්චෙට්ඨසාති. නො හිදං භො ගොතම, නං කියා භෙතු: මානුසකෙති භො ගොතම කාමෙති දිබ්බා කාමා අභික්ඛන්තන්තර පණීත්තර වාති.

ඵචමෙව ඛො අහං මාගන්දිය පුබ්බෙ අගාරියභූතො සමානො පඤ්චති කාමගුණෙති සමපට්ඨතො සමඛිතිභූතො පරිචාරෙරසීං: චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤායෙති රූපෙති ඉට්ඨෙති කතෙති මනාපෙති පිටරූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සොනච්ඤෙඤ්ඤායෙති සද්දෙති -පෙ- ඝානච්ඤෙඤ්ඤායෙති ගතෙති -පෙ- ජීව්හාච්ඤෙඤ්ඤායෙති රසෙති -පෙ- කායච්ඤෙඤ්ඤායෙති ථොට්ඨබ්බෙති ඉට්ඨෙති කතෙති මනාපෙති පිටරූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සො අපරෙත සමයෙන කාමානංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභූතං විදිත්වා කාමධර්මං පභාග කාමපට්ටුතං පටිච්චනො- දෙත්වා විගතපිපාසො අඤ්ඤාතං වූපසන්තපිත්තො විහරාමි. සො අඤ්ඤා සන්තෙ පසාමි කාමෙසු අච්චර්ගෙ කාමධර්මාති ඛජ්ජමානෙ කාම- පට්ටුතෙන පට්ටුතමානෙ කාමෙ පට්ටුතෙවනො. සො තෙසං න පිභෙමි, න තත්ථ අභිරමාමි, නං කියා භෙතු: සං හ'යං මාගන්දිය රතී අඤ්ඤාප්ච කාමෙති අඤ්ඤාප්ච අකුසලෙති ධම්මෙති අපි දිබ්බං පුබ්බං සමඛිගසා තිට්ඨති, තාය රතියා රමමානො සිනසා න පිභෙමි. න තත්ථ අභිරමාමි.

සෙසාපාපි මාගන්දිය කුට්ඨි පුරිසො අරුගතො පක්ඛගතො කිම්භි ඛජ්ජමානො නබෙති වණ්ඤුඛානි විපතච්ඡමානො අභිකාරකාසුයා කායං පරිතාපෙසා, තසා මිත්තාමච්චා ඤ්ඤාතිසාලොතිතා හිසක්ඛං සලලකතං උපට්ඨාපෙසා, තසා සො හිසක්ඛො සලලකතො හෙසජ්ජං කරෙයා, සො තං හෙසජ්ජං ආගමම කුට්ඨෙති පරිමුච්චෙයා අරෙගො අසා පුබ්බි සෙරි සයංවසී යෙන කාමඛ්ඤාමො. සො අඤ්ඤං කුට්ඨිං පුරිසං පසෙසයා අරුගතං පක්ඛගතං කිම්භි ඛජ්ජමානං නබෙති වණ්ඤුඛානි විපතච්ඡමානං අභිකාරකාසුයා කායං පරිතාපෙසා. තං කීං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය, 'අපි ණු සො පුරිසො අමුසා කුට්ඨිසා පුරිසසා ඵ්භෙසා, අභිකාරකාසුයා වා හෙසජ්ජපට්ටුතො වා'ති. නො හිදං භො ගොතම, නං කියා භෙතු: රෙගෙ හි භො ගොතම සති හෙසජ්ජෙන කරණීයං හොති, රෙගෙ අසති හෙසජ්ජෙන කරණීයං න හොති'ති. ඵචමෙව ඛො අහං මාගන්දිය පුබ්බෙ අගාරියභූතො සමානො පඤ්චති කාමගුණෙති සමපට්ඨතො සමඛිතිභූතො පරිචාරෙරසීං. චක්ඛු- ච්ඤෙඤ්ඤායෙති රූපෙති ඉට්ඨෙති කතෙති මනාපෙති පිටරූපෙති කාමු- පසංගිතෙති රජනීයෙති. සොනච්ඤෙඤ්ඤායෙති සද්දෙති -පෙ- ඝාන- ච්ඤෙඤ්ඤායෙති ගතෙති -පෙ- ජීව්හාච්ඤෙඤ්ඤායෙති රසෙති -පෙ- කායච්ඤෙඤ්ඤායෙති ථොට්ඨබ්බෙති ඉට්ඨෙති කතෙති මනාපෙති පිටරූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සො අපරෙත සමයෙන කාමානංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසාරණඤ්ච යථාභූතං

පිරිවරනලද වැ දිව්‍යමය පස්කම්මලයෙන් යුක්ත වැ සමන්චිත වැ සිත් අලවන්නේ යැ. පස්කම්මලයෙන් යුක්ත වැ සමන්චිත වැ සිත් අලවන ගෘහපතියකු හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයකු හෝ දානුකේ යැ. මාගන්ධිය, ඒ කිමැ'යි සිතති? කිම ඒ දිව්‍යපුත්‍ර නැදනවනායෙහි දෙවිසරත් සමුභයා විසින් පිරිවරන ලද වැ දිව්‍යපස්කම්මලයෙන් යුක්ත වැ සමන්චිත වැ සිත් අලවනුයේ තෙල ගෘහපතිග්‍රහේ හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාගේ හෝ මානුෂපස්කම්මලයට රුස්තේ ද? මානුෂකාමයන් හේතු කොටගෙන පෙරළා එන්නේ ද?යි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙය නො වේ මැය. ඒ කුමක් හෙයින් යත් : හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, චිනිසුන් පිළිබඳ කාමයනට වඩා දිව්‍යකාමයෝ අතිශයින් සුඤ්ඤ වුවාහු ද අතිශයින් ප්‍රණීත වුවාහු ද එහෙයින්.

මාගන්ධිය, එසෙයින් ම මම පෙර ගිහි වූයෙමි පස්කම්මලයෙන් යුක්ත වූයෙමි සමන්චිත වූයෙමි සිත් අලවා විසිමි : ඉෂට වූ කාන්ත වූ මනාට වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ වක්ඝුර්විඤ්ඤායෙන් දතයුතු රූපයන් ගෙන් . . . ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු භබ්දයන්ගෙන් . . . ඉණ්චිඤ්ඤායෙන් දතයුතු ගන්ධයන්ගෙන් . . . ජිත්වාචිඤ්ඤායෙන් දතයුතු රසයන්ගෙන් . . . ඉෂට වූ කාන්ත වූ මනාට වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ කාමවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන්ගෙන් (සිත් අලවා විසිමි.) එ මම පසු කාලයෙහි කාමයන්ගේ මැ සමුදය ද විනාශය ද ආස්වාදය ද ආදීනවය ද නිස්සරණය ද තතුපරිදි දන කාමතෘෂ්ණාව හැරවියා කාමපරිදහය දුරු කොට පහවූ තෘෂ්ණා ඇතියෙමි අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇත්තෙමි වෙසෙමි. ඒ මම කාමයන්හි අවිතරාග වූ කාමතෘෂ්ණායෙන් පෙළුනු ලබන කාමපරිදහයෙන් දවනු ලබන කාමයන් සෙවුනා අන්‍ය සත්ත්වයන් දක්මි. ඒ මම ඒ කාමයන් නො පතමි, එහි නො ඇලෙමි. එ කවර හෙයින් යත් : මාගන්ධිය, යම්ගෙයෙකින් කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ අකුලබ්ධියන්ගෙන් වෙන් වූ මේ (වතුර්ධ්‍යාතිකඵලපමා පත්ති) රතිය දිව්‍යසුඛය පවා මැඩැගෙන සිටී ද එහෙයින් ඒ සමාපත්තිරතියෙන් සිත් අලවා වසනුයෙමි හීන වූ කාමය නො පතමි, එහි නො ඇලෙමි.

යම්සේ මාගන්ධිය, කුෂ්ඨ ඇති වණ්ඤිරුරු ඇති පැසුණු සිරුරු ඇති පුරුෂයෙක් කෘමීන් විසින් කනුලබන්නේ නියෙන් වණ්ඤුව කසමින් අභුරුකබලෙකින් කය තවන්නේ ද, ඔහුගේ සහයහඵචෝ නෘපතලේනෘයෝ ඔලා වෙවිදයකු එළවන්නාහ, ඔහුට ඒ ඔලා වෙවිද තෙමේ බෙහෙත් කරන්නේ යැ, හේ ඒ බෙහෙත් ලැබ කුෂ්ඨයෙන් මිඤ්ඤන්තේ යැ, අරෝග වූයේ සුවපත් වූයේ සෙවිටි වූයේ තමභට වසන වූයේ කැමැති තැනෙක යනසුලු වන්නේ යැ. හේ වණ්ඤිරුරු ඇති, පැසුණුසිරුරු ඇති, කෘමීන් විසින් කනුලබන, නියෙන් වණ්ඤුව කසන, අභුරුකබලින් කය තවන අනෙක් කුෂ්ඨ පුරුෂයකු දක්නේ යැ. මාගන්ධිය, ඒ කිමැ'යි හහනෙහි ද? ඒ පුරුෂ තෙම තෙල කුෂ්ඨපුරුෂට රුස්තේ ද? අභුරුකබලට හෝ බෙහෙත් සෙවුමට හෝ රුස්තේ ද?යි. මේ නො වේ මැ යැ හවත් ගෞතමයෙනි, ඒ කවර හෙයින් යත් : 'හවත් ගෞතමයෙනි, රෝගය ඇති කල්හි මැ බෙහෙදින් කටයුතු වෙයි. රෝගය නැති කල්හි බෙහෙදින් කටයුතු නො වේ යයි. එසෙයින් මැ මාගන්ධිය, මම පෙර ගිහිගෙවැසි වූයෙමි පස්කම්මලයෙන් යුක්ත වූයෙමි සමන්චිත වූයෙමි සිත් ඇලවිමි. ඉෂට වූ කාන්ත වූ මනාට වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ වක්ඝුර්විඤ්ඤායෙන් දතයුතු රූපයන්ගෙන් . . . ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු භබ්දයන්ගෙන් . . . ඉණ්චිඤ්ඤායෙන් දතයුතු ගන්ධයන්ගෙන් . . . ජිත්වාචිඤ්ඤායෙන් දතයුතු රසයන්ගෙන්, ඉෂට වූ කාන්ත වූ මනාට වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ කාමවිඤ්ඤායෙන් දතයුතු ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන්ගෙන් (සිත් ඇලවිමි.) ඒ මම මෑතභාගයෙහි කාමයන්ගේ මැ සමුදය ද විනාශය ද ආස්වාදය ද ආදීනවය ද නිස්සරණය ද තතු සේ දන කාමතෘෂ්ණාව

විදිනු කාමනණ්ණං පභාස කාමපරිලාහං පටිවිනොදෙනා චිගනපිපාසො අජ්ඣන්තං චූපගන්තවිකේතා විහරාමි. සො අඤ්ඤාද සන්තො පසාමි කාමේසු අවිතරාගෙ කාමනණ්ණාහි ඛජ්ජමානෙ කාමපරිලාහෙන පරිබ්ඣංමානෙ කාමේ පටිසෙවිනො. සො තෙසං න පිහෙමි. න තත්ථ අභිරමාමි. තං කිය්ස හෙතු: යාහ්ඨං මාගන්දිය රතී අඤ්ඤාදුච්ච කාමේහි අඤ්ඤාදු අකුසලෙහි ඛමෙහි අපි දිබ්බං සුඛං සම්බිග්ගන්තිති, තාය රතීයා රමමානො හීනස්ස න පිහෙමි. න තත්ථ අභිරමාමි.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය කුට්ඨි පුරිසො අරුගතො පක්කගතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ණුබාති විප්පතච්ඡමානො අබ්භාරකාසුයා කායං පරිතාපෙය්‍ය. තස්ස මිත්තාමච්චා ඤාතීසාලොහිතා හිසක්කං සලලකතනං උපච්චිපෙය්‍යං. තස්ස සො හිසකේතා සලලකතො හෙසජ්ජං කරෙය්‍ය. සො නං හෙසජ්ජං ආගමම කුට්ඨෙහි පරිමුච්චෙය්‍ය. අරොගො අස්ස සුඛි සෙරී සයංචයි යෙන කාමබ්බමො. තමෙනං ඥෙ ඛලචිනො පුරිසා නානාඛාසාසු ගහෙතා අබ්භාරකාසු උපකඛේඨය්‍යං. තං කිං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය, අපි හු සො පුරිසො ඉතී චීතී චෙච කායං සන්තාමෙය්‍යා'ති. එවං හො ගොතමි. තං කිය්ස හෙතු: 'අසු හි හො ගොතමි අය්‍යි දුක්ඛසම්මයො චෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහොවා'ති. තං කිං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය, ඉදුනෙච හු බො සො අහි දුක්ඛසම්මයො චෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ච, උදුහු පුබ්බෙපි හො අහි දුක්ඛසම්මයො චෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො වාති. ඉදුති චෙච හො ගොතමි හො අහි දුක්ඛසම්මයො චෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ව. පුබ්බෙපි සො අහි දුක්ඛසම්මයො චෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ව, අසුහි ච හො ගොතමි කුට්ඨි පුරිසො අරුගතො පක්කගතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ණුබාති විප්පතච්ඡමානො උපගතින්දියො දුක්ඛසම්මයෙයෙව අහිසමිං සුඛමිති විපරීතසඤ්ඤං පච්චලන්තී. එවමෙච බො මාගන්දිය අතීතමපි අභානං කාමං දුක්ඛසම්මයො චෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ව. අනාගතමපි අභානං කාමං දුක්ඛසම්මයොචෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ව, එතරහිපි පච්චුප්පන්තං අභානං කාමං දුක්ඛසම්මයො චෙච මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ව. ඉමෙ ච මාගන්දිය සන්තා කාමේසු අවිතරාගෙ කාමනණ්ණාහි ඛජ්ජමානා කාමපරිලාහෙන පරිබ්ඣංමානා උපගතින්දියා දුක්ඛසම්මයෙයෙව කාමේසු සුඛමිති විපරීතසඤ්ඤං පච්චලන්තී.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය කුට්ඨි පුරිසො අරුගතො පක්කගතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ණුබාති විප්පතච්ඡමානො අබ්භාරකාසුයා කායං පරිතාපෙති. යථා යථා බො මාගන්දිය අසු කුට්ඨි පුරිසො අරුගතො පක්කගතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ණුබාති විප්පතච්ඡමානො අබ්භාරකාසුයා කායං පරිතාපෙති, තථා තථාස්ස තාති වණ්ණුබාති අසුචිතරාති චෙච හොනහි දුක්ඛකිතරාති ච සුඛකිතරාති ව. හොති චෙච කාමි සාතමන්තා අසාදමන්තා යදිදං වණ්ණුබානං කණ්ණුවනහෙතු. එවමෙච බො මාගන්දිය සන්තා කාමේසු අවිතරාගෙ කාමනණ්ණාහි ඛජ්ජමානා කාමපරිලාහෙන පරිබ්ඣංමානා කාමේ පටිසෙවන්ති. යථා යථා බො මාගන්දිය සන්තා කාමේසු අවිතරාගෙ කාමනණ්ණාහි ඛජ්ජමානා කාමපරිලාහෙන පරිබ්ඣංමානා කාමේ පටිසෙවන්ති, තථා තථා තෙසං සන්තානං කාමනණ්ණා චෙච පච්චිකිති, කාමපරිලාහෙන ච පරිබ්ඣන්ති. හොති චෙච කාමි සාතමන්තා අසාදමන්තා යදිදං පඤ්ච කාමගුණෙ පටිච්චි.

1. දුක්ඛසම්මයෙසු යෙච - මජ්ඣං, ස්‍යා.

භැරපියා කාමපරිදහය දුරු කොට පහ වූ තෘෂ්ණා ඇතිවෙමි අධ්‍යාත්මයෙහි සත්හුන්සිත් ඇති වැ වෙසෙමි. එ මම කාමයෙහි අභීතරාග වූ, කාමතෘෂ්ණා විසින් කනුලබන, කාමපරිදහයෙන් දුවෙන කාමයන් සෙවුනා අන්‍ය සත්ත්වයන් දක්මි. ඒ මම ඔවුන් නො පතමි. එහි නො ඇලෙමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : මාගන්දිය, යම් භෙයෙකින් කාමයෙන් වෙන් වූ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වූ මේ (වකුත්ඵජ්ඣානික ඵලසමාපත්ති) රත්තිය දිවාසුඛය පවා මැඩැගෙන සිටී ද, එහෙයින් ඒ සමාපත්තිරත්තියෙහි සිත් අල්වා වසනු-යෙමි හිත වූ කාමය නො පතමි. එහි නො ඇලෙමි.

යම්සේ මාගන්දිය වණසිරුරු ඇති පැසුණුසිරුරු ඇති කුෂ්ඨපුරුෂයෙක් කාමින් විසින් කනුලබන්නේ නියෙන් වණවුච්ඡා කසමින් අභුරුකබලින් කය තවත්තේ ද, ඔහට සග යහපවේත් නැසහලේනායෝ ශල්‍යවෙදියකු ඵලවත්තාහ, ඔහට ඒ ශල්‍යවෙදිය තෙමේ බෙහෙත් කරන්නේ යැ, හේ එ බෙහෙත් ලැබ කුෂ්ඨයෙන් මිදෙන්නේ යැ, අරෝග වූයේ සුවපත් වූයේ සෙවිවී වැ තමහට වසන වැ කැමැති තැනෙකැ යනසුලු වන්නේ යැ. ඒ මොහු බලැති පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් වෙන වෙන අත්හි ගෙන අභුරු කබලක් වෙත අදන්‍යාහ. මාගන්දිය, එය කිමැ 'යි හඟිති ද? ඒ පුරුෂ ඔබට මොබට කය නමා ද?යි. එසේ යැ හවත් ගොතමයෙනි, ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් ගොතමයෙනි, තෙල ගින්න දුක්පහස් ඇත්තේ ද මහ කැවුලි ඇත්තේ ද මහත් පරිදහ ඇත්තේ ද වෙයි. එහෙයින් නැ'යි. මාගන්දිය, ඒ කිමැ 'යි හඟිති ද? දන් පමණක් ඒ ගින්න දුක්පහස් ඇත්තේත් මහකැවුලි ඇත්තේත් මහත් පරිදහ ඇත්තේත් වෙ ද, නොහොත් පෙරත් ඒ ගින්න දුක්පහස් ඇත්තේත් මහකැවුලි ඇත්තේත් මහත් පරිදහ ඇත්තේත් වී ද?යි. දනුදු හවත් ගොතම-යෙනි ඒ ගින්න දුක්පහස් ද මහකැවුලි ද මහත් පරිදහ ද ඇති වෙයි. පෙරද එ ගිනි දුක් පහස් ද මහකැවුලි ද මහත් පරිදහ ද ඇති වී. එතෙකුදුවත් හවත් ගොතමයෙනි, තෙල කුෂ්ඨ පුරුෂ වණසිරුරු ඇත්තේ පැසුණුසිරුරු ඇත්තේ කාමින්විසින් කනුලබනුයේ නියෙන් වණවුච්ඡා කසනුයේ නාට කායප්‍රසාද ඇතිවේ දුක්පහස් මැ ඇති ගින්නෙහි 'සුව'යයි විපරිතසංඥ ලැබී'යයි. එහෙයින් මැ මාගන්දිය, අතීතකාලයෙහිදු කාමයෝ දුක්පහස් ද මහකැවුලි ද මහත් පරිදහ ද ඇති වූහ. අනාගතකාලයෙහිදු කාමයෝ දුක්පහස් ද මහකැවුලි ද මහත් පරිදහ ද ඇති වන්නාහ. මේ වත්මන්කල්හිදු කාමයෝ දුක්පහස් ද මහකැවුලි ද මහත් පරිදහ ද ඇත්තාහ. මාගන්දිය මෙසත්හු වැළිත් කාමයෙහි අභීතරාග වූවාහු කාම තෘෂ්ණා විසින් කනු ලබන්නාහු කාමපරිදහයෙන් දුවෙන්නාහු නාට ඉදුරත් ඇත්තාහු දුක්පහස් මැ ඇති කාමයෙහි 'සුඛ'යන විපරිතසංඥ ලදුහ.

යම්සේ මාගන්දිය, වණසිරුරු ඇති, පැසුණුසිරුරු ඇති, කාමින් විසින් කනුලබන, නියෙන් වණවුච්ඡා කසන කුෂ්ඨ පුරුෂ අභුරු කබලින් කය තවා ද, යම් යම් සෙයෙකින් තෙල කුෂ්ඨ පුරුෂ වණසිරුරු ඇත්තේ පැසුණු සිරුරු ඇත්තේ කාමින් විසින් කනු ලබන්නේ නියෙන් වණවුච්ඡා කසනුයේ අභුරුකබලින් කය තවා ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඔහුගේ ඒ වණවුච්ඡා ඉතා අපිරිසුදු ද දුගිත්ඛතර ද සුඛි(කුණු) තර ද වෙයි. වණවුච්ඡා කැසීම හෙයින් කිසි මිහිරිමකුයෙකුත් ආඤාදම්‍යාප්‍රයෙකුත් වෙයි. එහෙයින් මැ මාගන්දිය, කාමයෙහි අභීතරාග වූ කාමතෘෂ්ණා විසින් කනුලබන කාමපරිදහයෙන් දුවෙන සත්ත්වයෝ කාම සේවන කෙරෙති. මාගන්දිය, කාමයෙහි අභීතරාග වූ කාමතෘෂ්ණා විසින් කනුලබන කාම පරිදහයෙන් දුවෙන සත්ත්වයෝ යම් යම් සෙයෙකින් කාම සේවන කෙරෙත් ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ සත්ත්වයන්ගේ කාමතෘෂ්ණාවත් වැටෙයි. (ඔහු) කාමපරිදහයෙන් දුවෙනු ද වෙති. පස්කම්භුණ නිසා කිසි යම්කම් මිහිරෙකුත් ආඤාද මාප්‍රයෙකුත් වෙයි.

තං කිං මඤ්ඤයි මාගන්දිය : අපි ණු තෙ දිවෙඨා වා සුතො වා රාජා වා රාජමහාමතො වා පඤ්චති කාමගුණෙති සමපටිතො සමච්ඡිභුතො පරිවාරයමානො කාමතණ්හං අපහාය කාමපරිලාහං අපට්ඨිවිනොදෙනා විගතපිපාසො අඤ්ඤතං වූපසන්නවිතො විහාසි වා, විහරති වා, විහරිස්සති වාහි. නො හිදං හො ගොතමි. සාධු මාගන්දිය, මයාපි බො එතං මාගන්දිය නෙව දිවෙඨං න සුතං රාජා වා රාජමහාමතො වා පඤ්චති කාමගුණෙති සමපටිතො සමච්ඡිභුතො පරිවාරයමානො කාමතණ්හං අපහාය කාමපරිලාහං අපට්ඨිවිනොදෙනා විගතපිපාසො අඤ්ඤතං වූපසන්නවිතො විහාසි වා, විහරති වා, විහරිස්සති වා. අථ බො මාගන්දිය යෙ හි කෙවි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා විගතපිපාසා අඤ්ඤතං වූපසන්නවිතො විහංසු¹ වා, විහරන්ති වා, විහරිස්සන්ති වා. සබ්බෙ තෙ කාමානංගෙව සමුදයඤ්ච අත්භිතමඤ්ච අත්තාදඤ්ච ආදිනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං විදිතා කාමතණ්හං පහාය කාමපරිලාහං පට්ඨිවිනොදෙනා විගතපිපාසා අඤ්ඤතං වූපසන්නවිතො විහංසු¹ වා, විහරන්ති වා, විහරිස්සන්ති වාහි.

අථ බො හගවා තායං වෙලායං ඉමං උදනං උදනෙසී :

ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛං,
අට්ඨච්චිකිකො ච මග්ගානං බෙමං අමතගාමිනන්ති.

එවං වූතො මාගන්දියො පට්ටකාපකො හගවන්තං එතදවොච :
'අච්ඡරිතං හො ගොතමි, අච්ඡුතං හො ගොතමි, යාච සුභාසිතඤ්චිදං හොතා ගොතමෙන :

'ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛ'න්ති.

මයාපි බො එතං හො ගොතමි සුතං සුබ්බකානං පට්ටකාපකානං ආචරිතපාචරිතානං භාසමානානං :

'ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛ'න්ති,
තඤ්ඤං හො ගොතමි සමෙතීහි.

යමපන තෙ එතං මාගන්දිය සුතං සුබ්බකානං පට්ටකාපකානං ආචරිතපාචරිතානං භාසමානානං :

'ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛ'න්ති,

'කතමන්තං ආරොග්‍යං, කතමන්තං නිබ්බාන'න්ති. එවං වූතො මාගන්දියො පට්ටකාපකො සකානෙව සුදං ගතන්තානි පාණීනා අනොමජ්ඣි. ඉදන්තං හො ගොතමි ආරොග්‍යං, ඉදන්තං නිබ්බානං. අහං හි හො ගොතමි එතරති අරොගො සුභී, න මං කිඤ්චි ආබාධයතී'ති.

1. { විහරිංසු - සිඹු.
{ විහංසුං - මජ්ඣං.

ඒ කිමැයි හඟිති ද මාගන්දිය, පස්කම්මණයෙන් යුක්ත වූ සමන්විත වූ සිත් අලවා වෙසෙන රජෙක් හෝ රජමහ ඇමැත්තෙක් හෝ කාමතෘෂ්ණාව නො හැරපියා කාමපරිදහස දුරු නො කොට පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති වූ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇති වූ වාසය කෙළේ යැ හෝ වාසය කෙරෙයි හෝ වාසය කරන්නේ යැ හෝ'යි නොප විසින් දුටුයේ හෝ ඇසුයේ ඇද්ද?යි. මේ නො වේ මැ යැ හවත් ගෞතමයෙනි, මැනැව් මාගන්දිය, මා විසිනුදු මාගන්දිය, පස්කම්මණයෙන් යුක්ත වූ සමන්විත වූ සිත් අලවා වෙසෙන රජෙක් හෝ රජමහ ඇමැත්තෙක් හෝ කාමතෘෂ්ණාව නො හැරපියා කාමපරිදහස දුරු නො කොට පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති වූ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇති වූ විසි යැ හෝ වෙසෙයි හෝ වසන්නේ යැ හෝ'යි. එ කෙල කරුණ නො මැ දක්නා ලද යැ, නො අසන ලදී. මාගන්දිය, වැළිත් යම්කිසි මගණ කෙනෙක් වෙවයි බවුණු කෙනෙක් වෙවයි පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති වූ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇති වූ වූ සුහු නම් හෝ වෙසෙත් නම් හෝ වසන්නාහු නම් හෝ එ හැම දෙන කාමයන්ගේ මැ සමුදයක් විනාශයත් ආසවාදයත් ආදිතවයත් නිස්සරණයත් තතු සේ දැන කාමතෘෂ්ණාව හැරපියා කාමපරිදහස දුරු කොට පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති වූ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇති වූ වාසය කළාහු හෝ වාසය කරන්නාහු හෝ මත්තෙහි වාසය කරන්නාහු හෝ වෙති'යි.

ඉක්බිති වූහු එ වෙලෙහි මේ ප්‍රතිවාක්‍යය ප්‍රකාශ කළහ :

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇත්තේ යැ, නිවනට යන මාර්ගයත් අතුරෙකුදු අස්වාදිහිකමාර්ගය ක්ෂෙම වේ"යි.

මෙසේ වදළ කල්හි මාගන්දිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල කරුණු සැල කෙළේ යැ : "ආස්වයාඪී යැ හවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූත යැ හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයන් විසින් :

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇතැ"යි.

මේ වදළතාක් සුභාෂිත වෙයි.

මා විසිනුදු හවත් ගෞතමයෙනි, ආවායාඪීප්‍රාවායාඪී වූ' සුඵපරිව්‍රාජකයන් කියනුවන් ගේ කෙල :

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇත්තේ යැ' යන-බස් අසන ලද.

හවත් ගෞතමයෙනි, ඒ මේ වචනය සම වේ'යි.

මාගන්දිය, තා විසින් ආවායාඪීප්‍රාවායාඪී වූ සුඵපරිව්‍රාජකයන් කියනුවන්ගේ කෙල :

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇත්තේයැ" යන-යම් වචනයක් අසනලද ද.

ඒ ආරෝග්‍යය කවරෙ යැ? එ නිවන් කවරෙ යැ?යි. මෙසේ වදළ කල්හි මාගන්දිය පරිව්‍රාජක තමාගේ මැ සිරුරු අවයවයන් අත්ලෙන් පිරිමදී : "හවත් ගෞතමයෙනි, මේ ඒ ආරෝග්‍ය යැ, මේ ඒ නිවන යි. හවත් ගෞතමයෙනි, මම වූ කලී දත් අරෝගයෙමි, සුවපත්මි. කිසිවක් (රොවෙක්) මා නොපෙළා" යයි.

සෙසයථාපි මාගඤ්ඤ ඡව්වකො පුරිසො, සො න පසෙසයා කණ්ණසුඤ්ඤානි රූපානි, න පසෙසයා නිලකානි රූපානි, න පසෙසයා පිතකානි රූපානි, න පසෙසයා ලොභිතකානි රූපානි, න පසෙසයා මඤ්ඤ්ඤානි රූපානි, න පසෙසයා සම්මිසමං, න පසෙසයා තාරක-රූපානි, න පසෙසයා ච්ඡේදමසුරියො. සො සුඤ්ඤානං චක්ඛුමතො භාසමානස්ස : 'ජෙකං වත භො ඔද්දතං වඤ්ඤං අභිරූපං නිමමලං සුචිතති'. සො ඔද්දතපරියෙසනං චරෙය්. තමෙනං අඤ්ඤානරො¹ පුරිසො තෙලමපිකතෙන² සාහුලුවිචරෙන³ වඤ්ඤානං : ඉදන්තෙ අමො පුරිස ඔද්දතං වඤ්ඤං අභිරූපං නිමමලං සුචිතති.⁴ සො තං පරිගණෙතය්, පරිගණෙතො පාරාපෙය්, පාරාපිතො අත්තමනො අත්තමනවාචං නිච්ඡාරෙය් : 'ජෙකං වත භො ඔද්දතං වඤ්ඤං අභිරූපං නිමමලං සුචිතති. තං තිං මඤ්ඤාසි මාගඤ්ඤ, අපි නු සො ඡව්වකො පුරිසො ජානන්තො පස්සන්තො අශ්ඨං තෙලමපිකතං සාහුලුවිචරං පරිගණෙතය්, පරිගණෙතො පාරාපෙය්, පාරාපිතො අත්තමනො අත්තමනවාචං නිච්ඡාරෙය් : 'ජෙකං වත භො ඔද්දතං වඤ්ඤං අභිරූපං නිමමලං සුචිතති, උදුඤ්ඤ චක්ඛුමතො සඤ්ඤාසාති. අජානන්තො හි භො ගොතම අපස්සන්තො සො ඡව්වකො පුරිසො අශ්ඨං තෙලමපිකතං සාහුලුවිචරං පරිගණෙතය්, පරිගණෙතො පාරාපෙය්, පාරාපිතො අත්තමනො අත්තමනවාචං නිච්ඡාරෙය් : ජෙකං වත භො ඔද්දතං වඤ්ඤං අභිරූපං නිමමලං සුචිතති, චක්ඛුමතො සඤ්ඤාසාති. එවමෙව ඛො මාගඤ්ඤ අඤ්ඤානිඡයා පටිබ්බාඡකා අකාං අචක්ඛුකා, අජානන්තො අරොග්ගං, අපස්සන්තො නිබ්බානං. අථ ච පති'මං ගාථං භාසන්ති.

'ආරොග්ගපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛ'න්ති.

පුබ්බකෙසෙසා මාගඤ්ඤ අරභන්තහි සම්මාසම්මුද්ධෙහි ගාථා භාසිතා.

'ආරොග්ගපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛං,
අට්ඨඛිතිකො ච මඤ්ඤානං ඛෙමං අමතගාමීන්'න්ති.

සා එතරහි අනුපුබ්බෙන පුඤ්ඤානතො. අයං ඛො පන මාගඤ්ඤ කායො රොගභුතො ගණ්ඨභුතො සලලභුතො අසභුතො ආබාධභුතො. සො තිං ඉමං කායං රොගභුතං ගණ්ඨභුතං සලලභුතං අසභුතං ආබාධභුතං 'ඉදං තං භො ගොතම ආරොග්ගං ඉදං තං නිබ්බාන'න්ති වදෙයි. තං හි තෙ මාගඤ්ඤ අරියං චක්ඛුං නච්ච යෙන තිං අරියෙන චක්ඛුතො ආරොග්ගං ජානෙය්සාසි, නිබ්බානං පසෙසයාසිති.

එවං පසන්තො අභං භොතො ගොතමස්ස, පභොති මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතුං, යථාභං ආරොග්ගං ජානෙය්සං, නිබ්බානං පසෙසය්'න්ති.

1. මඤ්ඤ්ඤානි - මජ්ඣං.
2. සුචිති - මජ්ඣං.
3. තමෙනඤ්ඤානරො - සීලී.
4. තෙලමපිකතෙ - මජ්ඣං.
5. සාහුලුවිචරෙ - මජ්ඣං.

යම්සේ මාගන්දිය ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් වේ ද, හේ කෘෂ්ණශුක්ල රූපයන් නො දක්නේ යැ : නිල්වන් රූ නො දක්නේ යැ, කසාවන් රූ නො දක්නේ යැ, ලේවන් රූ නො දක්නේ යැ, මදටවන් රූ නො දක්නේ යැ, සමවිෂමය නො දක්නේ යැ, තාරකරූපයන් නො දක්නේ යැ, සඳහිරු නො දක්නේ යි. හේ "සුදුවන ප්‍රසන්න යැ අභිරූප යැ නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ"යි ඇස් ඇති පුරුෂයකු කියනුවා අසන්නේ යැ, හේ ශ්වේත වස්ත්‍ර පයෝජනය කරන්නේ යැ. ඒ මොහු එක්තරා පුරුෂයෙක් තෙල්දලි වැවැරුණු දළ කළු එළවලොම් සිවුරින් නුළු කරන්නේ යැ (රවටයි.) : "එම්බා පුරුෂය, තොප හේ මේ ශ්වේතවස්ත්‍රය අභිරූප යැ, නිම්ල යැ, පිරිසුදු යැ"යි. හේ එය පිළිගන්නේ යැ, පිළිගෙන පොරෝනේ යැ, පෙරෙවැ කුටුසික් ඇත්තේ සකුටුවදන් පවසන්නේ යැ : "භවත්ති, ශ්වේතවස්ත්‍රය එකාන්තයෙන් ප්‍රසන්න යැ, අභිරූප යැ නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ"යි. මාගන්දිය, ඒ කිමැ"යි හඬ ද, ඒ දැඅද පුරිස් දනිමින් දක්මින් තෙල තෙල්දලි වැකුණු දළ කළු එළවලොම් සිවුර පිළිගන්නේ ද, පිළිගෙන පොරෝනේ ද, පෙරෙවැ සකුටුසික් ඇත්තේ "භවත්ති ශ්වේත වස්ත්‍රය එකාන්තයෙන් ප්‍රසන්න යැ, අභිරූප යැ නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ"යි සකුටුවදන් පවසන්නේ ද, නොහොත් ඇස් ඇතියාගේ බස්හි සැදහැයෙන් පවසන්නේ ද?යි. භවත් ගෞතමයෙනි, තෙල දැඅද පුරිස් නො දන්නේ මැ නො දක්නේ මැ තෙල තෙල්දලි වැකුණු දළ කළු එළවලොම් සිවුර පිළිගන්නේ යැ, පිළිගෙන පෙරෝනේ යැ පෙරෙව සකුටුසික් ඇති වැ "භවත්ති සුදුවන එකක්තෙන් ප්‍රසන්න යැ, අභිරූප යැ, නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ"යි කුටුවදන් පවසන්නේ යැ, ඇස් ඇතියාගේ වදන්හි සැදහැයෙන් පවසන්නේ යැයි. එසෙයින් මැ මාගන්දිය අත්‍යන්තර්ථක පරිවෘත්තයේ අද වූවාහු ඇස් නැතියාහු ආරෝහය නො දන්නාහු නිර්භෞය නො දක්නාහු එතෙකු වත්-

"ආරොහපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛං"යි

මේ භාජාව කියති. මාගන්දිය; පෙර වීසු අභිත් සමාස් සම්බුද්ධන් විසින් තෙල :

"ආරොහපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛං
අට්ඨඨිකො ව මග්ගානං මෙමං අමතගාමිනං"

යන භාජාව භාෂිත යැ.

ඒ දන් අනුක්‍රමයෙන් පෘථග්ජනගත වී. මාගන්දිය මෙ කය වූකලී රෝගයක් වැනි වූයේ ගන්ධයක් වැනි වූයේ ගලායක් වැනි වූයේ අස(දු:ඛ)යක් වැනි වූයේ ආබාධයක් වැනි වූයේ වේයි. තෙපි රොවක් වැනි වූ ගඬක් වැනි වූ හුලක් වැනි වූ දුකක් වැනි වූ ආබාධයක් වැනි වූ මෙ කය (ගෙන) : "භවත් ගෞතමයෙනි, මේ ඒ ආරෝහය යැ, මේ ඒ නිර්භෞය යැ"යි කියෙති. මාගන්දිය, තෙපි යම් ආයම් වූ ඇසෙකින් ආරෝහය දන්නෙහි නම් නිර්භෞය දක්නෙහි නම් තොපට ඒ ආයම්වක්සුස නැතැ"යි වදනෙහි.

මෙසෙයින් මම් භවත් ගෞතමයනට ප්‍රසන්නයෙමි. යම්සේ මම් ආරෝහය දන්නෙමි නම් නිර්භෞය දක්නෙමි නම් මට එසේ දහම් දෙසන්නට භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පොහොනාසේකැ"යි.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය ජච්චකො පුරිසො, සො න පසෙය්‍යය කණ්ණසුඤ්චාති රූපාති, න පසෙය්‍යය නීලකාති රූපාති, න පසෙය්‍යය පිඤ්ඤාති රූපාති, න පසෙය්‍යය ලොහිඤ්ඤාති රූපාති, න පසෙය්‍යය මඤ්ඤාති රූපාති, න පසෙය්‍යය සම්මිඤ්ඤාති, න පසෙය්‍යය තාරකරූපාති, න පසෙය්‍යය චන්ද්‍රිමසුරිසෙ. තස්ස මිත්තාමච්චා ඤ්ඤාතිසාලොහිතා හිසකකං සලලකතතං උපධාරොපෙය්‍යං. තස්ස සො හිසකකො සලලකතතො හෙසජ්ජං කරෙය්‍ය. සො තං හෙසජ්ජං ආගමම න චක්ඛුති උප්පාදෙය්‍ය, න චක්ඛුති විසොඛෙය්‍ය. තං තිං මඤ්ඤාති මාගන්දිය, නහු තො චෙජ්ජො ධාමදෙව ඤ්ලමථස්ස විභානිස්ස ගාහි අස්සා'ති. ඵලං හො ගොතම. 'ඵලමෙව ඛො මාගන්දිය අභ්‍යන්තරිච්චා තෙ ධම්මං දෙසෙය්‍යං ඉදන්තං ආරොග්ගං, ඉදන්තං තිබ්බානන්ති. සො තිං ආරොග්ගං න ජානෙය්‍යාසි, තිබ්බානං න පසෙය්‍යාසි. සො මමස්ස ඤ්ලමපො, සා මමස්ස විහෙසා'ති.

ඵලං පසන්නො අභං හොතො ගොතමස්ස, පහොති මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙත්තුං, සථාභං ආරොග්ගං ජානෙය්‍යං තිබ්බානං පසෙය්‍යන්තති.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය ජච්චකො පුරිසො, සො න පසෙය්‍යය කණ්ණසුඤ්චාති රූපාති, න පසෙය්‍යය නීලකාති රූපාති, න පසෙය්‍යය පිඤ්ඤාති රූපාති, න පසෙය්‍යය ලොහිඤ්ඤාති රූපාති, න පසෙය්‍යය මඤ්ඤාති රූපාති, න පසෙය්‍යය සම්මිඤ්ඤාති, න පසෙය්‍යය තාරකරූපාති, න පසෙය්‍යය චන්ද්‍රිමසුරිසෙ. සො සුඤ්ඤාති චක්ඛුමිතො ගාසමානස්ස 'ජේකං චත හො ඔදනං චන්ථං අභිරූපං නිම්මලං සුචි'න්ති. සො ඔදනපරිචෙය්‍යං චරෙය්‍ය. තමෙනඤ්ඤාතරෙ පුරිසො තෙලමසිකතෙන සාහුලච්චරෙන¹ වඤ්ඤාති, ඉදන්තෙ අභො පුරිස ඔදනං චන්ථං අභිරූපං නිම්මලං සුචින්ති. සො තං පටිගණ්ණෙය්‍ය, පටිගණ්ණෙය්‍ය පාරොපෙය්‍ය. තස්ස මිත්තාමච්චා ඤ්ඤාතිසාලොහිතා හිසකකං සලලකතතං උපධාරොපෙය්‍යං. තස්ස සො හිසකකො සලලකතතො හෙසජ්ජං කරෙය්‍ය: උඤ්චිචරෙචනං² අධොචරෙචනං අඤ්ඤාති පච්චඤ්ඤාති නඤ්ඤාතිමං. සො තං හෙසජ්ජං ආගමම චක්ඛුති උප්පාදෙය්‍ය, චක්ඛුති විසොඛෙය්‍ය. තස්ස සභ චක්ඛුසාද සො අශ්‍රිසම් තෙලමසිකතෙ සාහුලච්චරෙ ජන්දරාගො, සො පභිදෙථ. තඤ්ච නං පුරිසං අමිත්තතොපි දසෙය්‍ය. පච්චන්තිකතොපි දසෙය්‍ය. අපි ච ජ්චිතා චොරොපෙතබ්බං මඤ්ඤාති, 'දිඤ්ඤාති චත හො අභං ඉමිතා පුරිසෙත තෙලමසිකතෙන සාහුලච්චරෙන නිකතො වඤ්ඤාති පලඤ්ඤාති. 'ඉදන්තෙ අභො පුරිස ඔදනං චන්ථං ජේකං අභිරූපං³ නිම්මලං සුචින්ති. ඵලමෙව ඛො මාගන්දිය අභ්‍යන්තරිච්චා තෙ ධම්මං දෙසෙය්‍යං: 'ඉදන්තං ආරොග්ගං, ඉදන්තං තිබ්බානං'න්ති. සො තිං ආරොග්ගං ජානෙය්‍යාසි, තිබ්බානං පසෙය්‍යාසි. තස්ස තෙ සභ චක්ඛුසාද සො පඤ්චසුභාදනකඤ්ඤාති ජන්දරාගො, සො පභිදෙථ, අපි ච තෙ ඵලමස්ස දිඤ්ඤාති චත හො අභං ඉමිතා විතෙතන නිකතො වඤ්ඤාති පලඤ්ඤාති, අභං හි රූපංගෙව උපාදියමානො

1. අභ්‍යන්තරිච්චා - මජ්ඣම.
2. සාහුලච්චරෙන - මජ්ඣම.
3. උඤ්චිචරෙචනං - මජ්ඣම.
4. චන්ථං අභිරූපං - මජ්ඣම. PTS.

යම්කෙසේ මාගන්ධිය ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් වේ ද, හේ කච්ඡුරු රූ නො දක්නේ යැ, නිල්වන් රූ නො දක්නේ යැ, කසාවන් රූ නො දක්නේ යැ, ලෙහෙවන් රූ නො දක්නේ යැ, මදටවන් රූ නො දක්නේ යැ, සම්චිතමය නො දක්නේ යැ, තාරකරූපයන් නො දක්නේ යැ, සදහිරු නො දක්නේ යි. ඔහට සගයභවවේ නැසභලේනෑයෝ ඔලාචෙවද්දයකු එළවන්නාහ. ඔහුට ඒ ඔලාචෙවද්ද තෙමේ බෙහෙත් කරන්නේ යැ, හේ ඒ බෙහෙත් ලැබ ඇස් නුපදවා නම් ඇස් විඤ්ඳය නො කෙරේ නම්, මාගන්ධිය, ඒ කිමැයි හිමි ද, ඒ වෙද තෙම ඒකක් පිඩාවට වෙහෙසට හිමි වන්නේ නො වේ ද? යි. එසේ යැ හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එසෙයින් මැ මාගන්ධිය, මමත් තොපට : "මේ ඒ ආරෝග්‍ය යැ, මේ ඒ නිර්ණය යැ" යි දහම දෙසන්නෙමි. තෙපි ආරෝග්‍යය නො දන්නාහු නිර්ණය නො දන්නාහු නම්, ඒ මට පිඩා වන්නේ යැ, ඒ මට වෙහෙස වන්නේ යැ යි.

මෙසෙයින් මම හවත් ගෞතමයනට පහන්මි : 'යම්කෙසේ මම ආරෝග්‍යය දන්නෙමි නම් නිර්ණය දන්නෙමි නම් එසේ මට දහම දෙසන්නට හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පොහොනා සේකැ' යි.

යම්කෙසේ මාගන්ධිය ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් වේ ද, හේ කෘෂ්ණභක්ඛ රූපයන් නො දක්නේ යැ, නිල්වන් රූ නො දක්නේ යැ, කසාවන් රූ නො දක්නේ යැ, ලෙහෙවන් රූ නො දක්නේ යැ, මදටවන් රූ නො දක්නේ යැ, සම්චිතමය නො දක්නේ යැ තාරකරූපයන් නො දක්නේ යැ, සදහිරු නො දක්නේ යි. හේ "හවත්ති, අවද්‍යවස්ත්‍රය පහන් යැ අභිරූප යැ නිම්ල යැ ඉද්ධ යැ" යි ඇස් ඇතියකු කියනුවා අසන්නේ යැ. හේ අවද්‍යවස්ත්‍ර පයෙහිණය කරන්නේ යැ. ඒ මොහු එක්කරා පුරුෂයෙක් තෙල්දලි වැකි දළ කච්චලොම සිවුරෙකින් නළවන්නේ යැ : "එමබා පුරුෂය, මේ තොපගේ අවද්‍යවස්ත්‍රය අභිරූප යැ නිම්ල යැ ඉද්ධ යැ" යි. හේ එය පිළිගන්නේ යැ. පිළිගෙන පොරොත්තේ යැ. ඔහට සගයභවවේ නැසභලේනෑයෝ ඔලාචෙවද්දයකු එළවන්නාහ. ඔහට ඒ ඔලාචෙවද්ද තෙමේ බෙහෙත් කරන්නේ යැ : උර්ධ්වචිරෙචන අධොචිරෙචන අඤ්ජන ප්‍රත්‍යඤ්ජන නග්‍යකම් කරන්නේ යැ. හේ ඒ බෙහෙත් ලැබ ඇස් උපදවන්නේ යැ විඤ්ඳය කරන්නේ යැ ඔහට වස්ත්‍රරූත්පාදය හා සමග තෙල තෙල්දලි වැකි දළ කච්චලොම සිවුරෙහි යම් ජන්දරාගයෙක් වේ ද, ඒ පහ වන්නේ යැ. ඒ ජන්දරාගයක් ඒ පුරුෂයාත් අමිත්‍ර වගයෙකුණු කඛන්නේ යැ. ඔහු වගයෙකුණු කඛන්නේ යැ, කච්ච (ඔහු) දිවි ගැළවිය යුතු කොට හඟනේ යැ : "හවත, එකත්තෙන් මම බොහෝ කලක් මෙ පුරිස් විසින් "එමබා පුරුෂය, මේ තොපගේ හෙළපිළිය ප්‍රසන්න යැ අභිරූප යැ නිම්ල යැ ඉද්ධ යැ" යි තෙල්දලි වැකි දළ කච්චලොම සිවුරින් රච්චනලද්දයෙමි වඤ්චිතයෙමි පොළොඹනලද්දයෙමි" යි. එසෙයින් මැ මාගන්ධිය, මමත් තොපට 'මේ ඒ ආරෝග්‍ය යැ, මේ ඒ නිර්ණය යැ' යි දහම දෙසන්නෙමි, තෙපි ආරෝග්‍යය දනගන්නවු යැ නිර්ණය දන්නවු යැ. ඒ තොපට ඇස් පහළවීම හා සමග පඤ්චෝපාදනස්කන්ධයෙහි යම් ජන්දරාගයෙක් වේ නම් ඒ පහවන්නේ යැ. කච්ච තොපට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේ යැ : "හවත, එකත්තෙන් මම දිගුකලක් මෙ සිත විසින් රච්චනලද්දයෙමි වඤ්චිතයෙමි පොළොඹනලද්දයෙමි. මම වුකලි දිවි කොට ගනුයෙමි රූපය මැ දිවි කොට ගනිමි. දිවි කොට ගනුයෙමි වෙදනාව

උපාදිසිං, වේදනංගෙව උපාදියමානො උපාදිසිං, සඤ්ඤංගෙව උපාදිය-
 මානො උපාදිසිං, සංකිංගෙව උපාදියමානො උපාදිසිං, විඤ්ඤාණංගෙව
 උපාදියමානො උපාදිසිං. තස්ස මේ උපාදනපච්චයා භවො, භව
 පච්චයා ජාතී, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සු-
 පායාසා සම්භවන්ති. එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස සමුදයො
 භොතී'ති.

එවං පසන්නො අහං භොතො ගොතමස්ස : පභොති මෙ භවං
 ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතුං, යථාහං ඉම්මහා ආසනා අනන්ධො
 වුට්ඨිභෙය්ග'න්ති.

තෙන හී තිං මාගන්දිය සප්පුරිසෙ භජේය්‍යාසි, යතො ඛො තිං
 මාගන්දිය සප්පුරිසෙ භජස්සාසි, තතො තිං මාගන්දිය සඤ්ඤාමං සොස්සාසි.
 යතො ඛො තිං මාගන්දිය සඤ්ඤාමං සොස්සාසි, තතො තිං මාගන්දිය
 ධම්මානුඛම්මං පටිපජ්ජස්සාසි. යතො ඛො තිං මාගන්දිය ධම්මානුඛම්මං
 පටිපජ්ජස්සාසි, තතො තිං මාගන්දිය සාමංගෙව ඤස්සාසි, සාමං දක්ඛිසී.¹
 ඉමෙ රේගා ගණ්ඨා සලලා, ඉධ රේගා ගණ්ඨා සලලා අපරිසෙසා
 නිරුජ්ඣන්ති, තස්ස මේ උපාදනතිරේඛා භවතිරේඛො, භවතිරේඛා
 ජාතිතිරේඛො, ජාතිතිරේඛා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සු-
 පායාසා නිරුජ්ඣන්ති, එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස තිරේඛො
 භොතී'ති.

එවං වුත්තෙ මාගන්දියො පටිබ්බාසකො භගවන්තං එතදවොච:
 අභික්ඛන්තං භො ගොතම, අභික්ඛන්තං භො ගොතම, සෙය්‍යථාපි
 භො ගොතම නික්ඛජ්ජන්තං වා උක්ඛජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය,
 මුලභස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛෙය්‍ය, අනිකාරෙ වා කෙලපජේය්‍යානං ධාරෙය්‍ය,
 චක්ඛුම්භෙතො රුපානි දක්ඛීන්ති. එවමේවං භොතා ගොතමෙන
 අනෙකපරියාගෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං
 සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. ලභෙය්‍යාහං භොතො
 ගොතමස්ස සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පද'න්ති.

යො ඛො මාගන්දිය අඤ්ඤාතිජ්ඣපුබ්බො ඉම්සම්. ධම්මවිනයෙ
 ආකඛති පබ්බජ්ජං, ආකඛති උපසම්පදං, යො චතතාරේ මාසෙ පරිච්ඡන්ති,
 චතුක්ඛං මාසානං අච්චගෙන ආරඤ්චිතතා භික්ඛු පබ්බාජේන්ති,
 උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛුභාවාය. අපි ච මේඤ්ච පුගලවෙම්භන්තා විදිතාසී.

සච භන්තෙ අඤ්ඤාතිජ්ඣපුබ්බො ඉම්සම්. ධම්මවිනයෙ ආකඛන්තා
 පබ්බජ්ජං ආකඛන්තා උපසම්පදං, චතතාරේ මාසෙ පරිච්ඡන්ති, චතුක්ඛං
 මාසානං අච්චගෙන ආරඤ්චිතතා භික්ඛු පබ්බාජේන්ති. උපසම්පාදෙත්ති
 භික්ඛුභාවාය. අහං චතතාරි වස්සාති පරිච්ඡිත්තාමි. චතුක්ඛං මං
 වස්සානං අච්චගෙන ආරඤ්චිතතා භික්ඛු පබ්බාජේන්තු, උපසම්පාදෙත්තු
 භික්ඛුභාවායාති.

1. දක්ඛිස්සාසි - මජ්ඣිම, පිඤ්ඤා.

මැ දඩි කොට ගනිමි. දඩි කොට ගනුයෙමි සංඥව මැ දඩි කොට ගනිමි. දඩි කොට ගනුයෙමි සංස්කාරයන් මැ දඩි කොට ගනිමි. දඩි කොට ගනුයෙමි විඤ්ජාය මැ දඩි කොට ගනිමි. ඒ මට උපාදන ප්‍රත්‍යයෙන් හවය වෙයි. හව ප්‍රත්‍යයෙන් ජාතිය වෙයි, ජාති ප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණඥොකපට්ඨෙවද්දුඤ්චදොච්ඡානසා උපායාසයෝ වෙති. මෙසෙයින් තෙල සකල දුඃඛස්කන්ධයාගේ සමුදය වේ''යි.

මෙසෙයින් මම හවත් ගෞතමයනට ප්‍රසන්නයෙමි : ''යමසේ මම මෙ අස්නෙන් නො අද වැ නැහෙන්නෙමි නම් හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මට එසේ දහම් දෙසන්නට පොහොනා සේකැ''යි.

එසේ වී නම් මාගන්දිය, තෙපි සත්පුරුෂයන් හජනය කරව. යම් කලෙකැ පටන් මාගන්දිය, තෙපි සත්පුරුෂයන් හජනය කරන්නාහු ද, එදවස පටන් මාගන්දිය, තෙපි සදහම් අසන්නාහු යැ. යම් කලෙකැ පටන් මාගන්දිය තෙපි සදහම් අසන්නාහු ද, එදවස පටන් මාගන්දිය තෙපි ධම්මානුධම්මයට (නිසි පිළිවෙතට) බස්නාහු යැ. යම් කලෙකැ පටන් මාගන්දිය තෙපි ධම්මානුධම්මයට බස්නාහු ද, එ දවස පටන් මාගන්දිය තෙපි ''මොහු රොගයෝ යැ ගණ්ඩයෝ යැ ශල්‍යයෝ යැ, මෙහි (නිවනෙහි) රොගයෝ ගණ්ඩයෝ ශල්‍යයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති, ඒ මට උපාදන නිරොධයෙන් හවනිරොධය වෙයි, හවනිරොධයෙන් ජාතිනිරොධය වෙයි, ජාතිනිරොධයෙන් ජරාමරණඥොකපට්ඨෙවද්දුඤ්චදොච්ඡානසා උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙති, මෙසෙයින් මේ සියලු දුඃඛාරාශීහුගේ නිරෝධය වේ''යි කුමු ම දන්නාහු යැ කුමු මැ දන්නාහු යැ.

මෙසේ වදල කල්හි මාගන්දිය පරිමුච්ඡක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු සැල කෙළේ යැ : ''ඉතා මැනවැ හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවැ හවත් ගෞතමයෙනි. යමසේ හවත් ගෞතමයෙනි, යටිහුරු කරනලද්දක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, ප්‍රතිවර්තන වුවක් හෝ විවර කරන්නේ ද, මුළු වුවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තෝ රූප දකිත්ව'යි අදුරෙහි හෝ තෙල්පහනක් දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ හවත් ගෞතමයන් විසින් තත් අයුරින් ධම්ම ප්‍රකාශ කරනලද. තෙල මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යෙමි. ධම්මයක් හික්ෂුසභිසයාත් සරණ කොට යෙමි. මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වෙත පැවිදි ලබන්නෙමි මහලුපැවිදි ලබන්නෙමි මැනවැ''යි.

'මාගන්දිය, අන්තොටුවිරු යමෙක් මෙසස්නෙහි ප්‍රවුජ්‍යා කැමැති වේ ද, උපසම්පත් කැමැති වේ ද, හේ සාරමසක් පිරිවසයි, සාරමසෙකැ ඇවැමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති මහණහු (මහු) පැවිදි කරවති, හික්ෂුභාවයට උපසපත් කරවත්, එතෙකුදුවත් මෙහිලා මා විසින් පුද්ගලනානාත්වය දන්නාලද'යි.

'ඉදින් වහන්ස, අන්තොටුවිරුහු මෙසස්නෙහි ප්‍රවුජ්‍යා කැමැත්තාහු උපසම්පත් කැමැත්තාහු සාරමසක් පරිවාස කෙරෙත් ද, සාරමසෙකැ ඇවැමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති මහණහු හික්ෂුභාවයට පැවිදි කරවත් ද, උපසපත් කරවත් ද, මම සතර හවුරුද්දක් පිරිවසන්නෙමි, සතර හවුරුද්දෙකැ ඇවැමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති මහණහු (මා) පැවිදි කරවත්වා, හික්ෂුභාවයට උපසපත් කරවත්ව''යි.

අලුත් බො මාගන්දියො පටිඛ්ඛාජකො හගචතො සනතිකෙ පඛ්ඛජ්ජං,
 අලුත් උපසම්පදං. අචිරුපසම්පතො බො පනායසමා මාගන්දියො
 එකො වූපකචෙතො අපමතො ආනාපි පභිතතො විහරතො න
 විරසොච යඤ්ඤාය කුලපුතො සමමදෙච අගාරසමා අනගාරිතං
 පඛ්ඛජනති, තදනුගතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොතානං දිවෙඨච ධම්මෙ සං
 අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහාසි. ඕණා ජාතී, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං,
 කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤානරෙ ච
 බො පනායසමා මාගන්දියො අරහතං අතොසිති.

මාගන්දියසුත්තං පසඤ්චමං.¹

1. මාගන්දිය සුත්තං තිට්ඨිතං - මජ්ඣං,

මාගන්දිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ප්‍රවුජ්‍යා ලද, උපසම්පත් ලද, උපසපත් නොලබන්නේද ඇති ආයුෂ්මත් මාගන්දිය එකලා වූයේ ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූ නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවනට අලු සිත් ඇති වූ වසනුයේ : කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වදින්නද, ඒ අනුත්තර වූ බ්‍රහ්මවයඛාවසාන සභිබ්‍යාත අභිත්චය නොලබේ කලෙකින් මෑ ඉභාත්මයෙහි මෑ තෙමේ වෙසෙයිත් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙළේ යැ. 'ජාතිය ක්ෂය වූ මහබ්‍රහ්මර වූස නිමවන ලදී, සතරමහ කීස කරන ලද, මෙ බව පිණිස අත් කීසෙක් නැතැ'යි දැනගත්තේ යැ. ආයුෂ්මත් මාගන්දිය තෙරණුවෝ වැළිත් රහතුන් අතුරෙහි එක්තරා කෙනෙක් වූහ'යි.

පස් වැනි වූ මාගන්දිය සූත්‍ර යි.

2. 3. 6

සර්වක සුභතං

එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං භගවා කොසම්බියං විහරති ශොසි-
 තාරුමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන සඤ්ඤාං පරිබ්බාජකො පිලකඛි
 භුතායං පටිච්ඡන්ති මහතියං පරිබ්බාජකපරිසාරං සද්ධිං පඤ්චමනෙතති පරි-
 බ්බාජකභගෙනි. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො සායනභගමයං පතිසලලානා
 වුට්ඨිතො භික්ඛු ආමනෙතාසි 'ආයාමා වුසො යෙන දෙවකට්ඨොඛොයා'¹
 තෙනුපසඛකමිඤ්ඤාම භුතාදස්සනායා'ති. එවමා වුසොති ඛො තෙ භික්ඛු
 ආයසමතො ආනන්දස්ස පච්චසොසාසුං. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො
 සම්බහුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං යෙන දෙවකට්ඨොඛොයා තෙනුපසඛකමි.
 තෙන ඛො පන සමයෙන සඤ්ඤාං පරිබ්බාජකො මහතියං පරිබ්බා-
 ජකපරිසාරං සද්ධිං නිසිනොතො හොති උත්තාදිතියං උච්චාසද්දමහාසද්දයා²
 අනෙකවිතිතං තීරවජානකථං කථෙන්නාසීයා. සෙය්‍යපීදං: රජකථං
 චොරකථං මහාමනකථං සෙනාකථං භයකථං සුඛකථං අත්තකථං
 පානකථං වන්කථං යානකථං සයනකථං මාලාකථං ගනිකථං ඤාති-
 කථං ගාමිකථං නිගමිකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉජ්ජිකථං පුරිස-
 කථං³ සුරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානතක-
 කථං ට්‍රොකකඛාසිකං සමුද්දකඛාසිකං ඉතිභවාභවකථං ඉති වා.

අද්දසා ඛො සඤ්ඤාං පරිබ්බාජකො ආයසමනාං ආනන්දං දුරතොව
 ආභවිත්තනං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි⁴ අපසසද්ද හොනොතා
 හොනතු, මා හොනොතා සද්දමකත්ථ, අයං සමණස්ස ගොතමස්ස
 යාවකො ආභවිත්ති සමණො ආනන්දො. යාවතා ඛො පන සමණස්ස
 ගොතමස්ස සාවකා කොම්බියං පටිච්ඡන්ති අයං තෙසං අඤ්ඤාතරො
 සමණො ආනන්දො. අපසසද්දකාමා ඛො පන තෙ ආයසමනො
 අපසසද්දවිතිතා අපසසද්දස්ස වණ්ණවාදිනො, අපෙචනාම අපසසද්දං
 පරිසං විදිවා උපසඛකමිතබ්බං මඤ්ඤාදයා'ති. අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා
 තුණ්ඨි අහෙසුං.

අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො යෙන සඤ්ඤාං පරිබ්බාජකො තෙනු-
 පසඛකමි. අථ ඛො සඤ්ඤාං පරිබ්බාජකො ආයසමනාං ආනන්දො
 එතදචොච: එඤ්ඤා භවං ආනන්දො, ඤාගතං⁵ හොතො ආනන්දස්ස
 වරස්සං ඛො භවං ආනන්දො ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය,

---

1. දෙවකට්ඨොඛො - සිඹු, මජ්ඣිම, සා.
 2. උච්චාසද්දය මහාසද්දය - PTS.
 3. පුරිසකථං - මජ්ඣිම, සා, PTS, උභයං
 4. සණ්ඨපෙසි - මජ්ඣිම
 5. ඤාගතං සිඹු.

2. 3. 6

සඤ්ඤා සුත්‍රය

මා විසින් වෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹැනුවර නිසා සෝමිකාරාමයෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි සඤ්ඤා පරිව්‍රාජක පන්සියක් පමණ වූ මහත් පිරිවැරි පිරිස් හා සමග පුලිල ගුණයෙහි වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්දස්ථවිරයන් වහන්සේ සවස්වෙලෙහි පිළිසලනින් නැගී සිටියේක් 'ඇවැත්නි දෙවකටසොඛ්‍ය (වැසිදියෙන් වළඟුන් හෙබ) යම් තැනෙක්හි ද එහි ගුණාදශිතයට යම්හ'යි හික්ෂුන් ඇමැතුසේක. 'එසේ යැ ඇවැත්නි'යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්දස්ථවිරයන් වහන්සේ බොහෝ හික්ෂුන් සමග දෙවකටසොඛ්‍ය කලා එළඹිසේක. එසමයෙහි සඤ්ඤා පිරිවැරි තෙම උද්ගතනාද ඇති උස්භව මහභව නහන අනෙකප්‍රකාර කීර්ඪිත කපා කරන මහත් පිරිවැරිපිරිස් හා සමග හුන්තෝ වෙයි. ඒ කෙබඳු කපා යැ යත් : රජුන් පිළිබඳ කපා යැ සොරුන් පිළිබඳ කපා යැ මහඇමැත්තියන් පිළිබඳ කපා යැ සේනා පිළිබඳ කපා යැ භයකපා යැ යුද්ධකපා යැ ආහාරකපා යැ පානකපා යැ වස්ත්‍රකපා යැ ඔයනකපා යැ මාලාකපා යැ භන්ධකපා යැ ඤාතින් පිළිබඳ කපා යැ යානකපා යැ ග්‍රාමකපා යැ නිගමකපා යැ නගරකපා යැ ජනපදකපා යැ ස්ත්‍රීන් පිළිබඳ කපා යැ ඉරයන් පිළිබඳ කපා යැ වීරිකපා යැ කුම්භසාන (පැන්තොට) කපා යැ (කුම්භදයින් පිළිබඳ හෝ කපා යැ) පූර්විකපා යැ නන්වැදැරුම් නිර්විකකපා යැ ලෝකායතකපා යැ සමුද්‍රාධ්‍යානකපා යැ (ආශ්වත උච්ඡද්දි සවැදැරුම්) භවාභවකපා යැ යන මේ යි.

සඤ්ඤා පිරිවැරි තෙමේ දුටින් මැ වඩනා ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් දුටුයේ යැ. දක සියපිරිස සන්තූන් කරවී ය, 'භවත්නි, නිශ්ඝඛද වෙන්වා, භවත්තු නහමක් ඉබඳ කරවු, ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවක වූ මේ ශ්‍රමණ ආනන්දයෝ පැමිණෙති, කොසඹැනුවර ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ යම් පමණ ශ්‍රාවකයෝ වෙසෙත් ද, මේ ශ්‍රමණ ආනන්දයෝ ඔවුන්ගේ එක්තරා කෙනෙක, ඒ ආයුෂ්මත්හු වැළිත් නිභව බව කැමැත්තාහ, නිභව වූ බුදුරදුන් විසින් විනිතයහ, නිභව තැන්හි ගුණ කියන්නාහ, නිභවපිරිස දැන එළැඹියයුතු කොට සිසා නම් මැනැවැ'යි. එකල්හි ඒ පරිව්‍රාජකයෝ නිභව වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්දස්ථවිරයන් වහන්සේ සඤ්ඤා පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹියහ. ඉක්බිති සඤ්ඤා පරිව්‍රාජක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට කෙල කී : "භවත් ආනන්දයෝ පැමිණෙන සේවා, භවත් ආනන්දයනට සවාගත යැ, භවත් ආනන්දයෝ මෙහි ඊමෙන් බොහෝ කලෙකින් මේ පරියාය (කරුණ) කළහ, භවත් ආනන්දයෝ වැඩිහිඳුනා සේවා,

නිසිදතු හවං ආනන්දො, ඉදමාසනං පඤ්ඤාතතන්ති. නිසිදි ඛො ආයසමා ආනන්දො පඤ්ඤාතෙන ආගනෙ. සද්දකොපි ඛො පට්ඨකප්පකො අඤ්ඤාතරං නිවං. ආසනං ගහෙතා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තං ඛො සද්දකං පට්ඨකප්පකං ආයසමා ආනන්දො එතදවොච: ‘කායනුඤ්ඤා සද්දක එතරහි කථාය සන්තිසිත්තා, කාච පන වො අන්තරා කථා විපකතා’ති. තිට්ඨතෙහා හො ආනන්ද කථා, යාය මයං එතරහි කථාය සන්තිසිත්තා. තෙසා හොතො ආනන්දස්ස කථා දුලලහා හවිස්සති පච්ඡාපි සචණංය. සාග්ගි වත හවන්තංයෙව ආනන්දං පට්ඨාතු සකෙ ආචරියකෙ ධම්මී කථා’ති. තෙන හි සද්දක සුභංගි, සාග්ගිකං මනසි කරොගි, භාසිස්සාමී’ති. එවං හොති ඛො සද්දකො පට්ඨකප්පකො ආයසමතො ආනන්දස්ස පච්චස්සොගි. ආයසමා ආනන්දො එතදවොච:

‘චන්තාරොමෙ සද්දක තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසච්චුඤ්ඤෙන අබ්‍රහමචරියවාසා අකඛාතා, චන්තාරි ව අනස්සාසිකාති බ්‍රහමචරියාති අකඛාතාති, යඤ්චි චඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බ්‍රහමචරියං න වසෙය්‍ය වසනොතා වා¹ න ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසල’න්ති.

කතමෙ පන තෙ හො ආනන්ද තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසච්චුඤ්ඤෙන චන්තාරො අබ්‍රහමචරියවාසා අකඛාතා, යඤ්චි චඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බ්‍රහමචරියං න වසෙය්‍ය වසනොතා වා¹ න ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලන්ති:

ඉධ සද්දක එකච්චො සන්ථා එවංවාදී භොති එවංද්වසී: ‘නඤ්චි දිත්තං නඤ්චි සිට්ඨං නඤ්චි හුතං නඤ්චි සුකච්චුකකචානං කම්මානං ඵලං විපාකො නඤ්චි අයං ලොකො නඤ්චි පරො ලොකො නඤ්චි මාතා නඤ්චි පිතා නඤ්චි සත්තා ඔපපාතිකා නඤ්චි ලොකෙ සමණව්‍යාහමණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡි කතා පච්චෙදෙතති, වාතුමමභාගුතිකො² අයං පුරිසො යද්ද කාලං කරොති පථවි පථවිකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති. ආපො ආපොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, තෙජෝ තෙජෝකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, වායො වායොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, ආකාසං ඉන්ද්‍රියාති සමකමන්ති, ආසනිද්ධිපඤ්චා පුරිසා මතං ආදාය ගච්ඡන්ති, යාච ආලාභනා පදනි පඤ්ඤායන්ති, කාපොතකාති අට්ඨති හවන්ති, හස්සන්තාහුතියො දත්තපඤ්ඤාතතං යද්දං දනං තෙසං භුව්ඡං ඉසා විලාපො යෙ කෙචි අඤ්චිකවාදං වදන්ති, ඛාලෙ ව පණ්ඨිතෙ ව කායස්ස හෙද උච්ඡිජ්ජන්ති විතස්සන්ති න හොන්ති පරමමරණා’ති. නත්‍ර සද්දක චඤ්ඤා පුරිසො ඉති පට්ඨකප්පකඛති: ‘අයං ඛො හවං සන්ථා එවංවාදී එවංද්වසී. ‘නඤ්චි දිත්තං නඤ්චි සිට්ඨං නඤ්චි හුතං නඤ්චි සුකච්චුකකචානං කම්මානං ඵලං විපාකො නඤ්චි අයං ලොකො නඤ්චි පරො ලොකො නඤ්චි මාතා නඤ්චි පිතා නඤ්චි සත්තා ඔපපාතිකා නඤ්චි ලොකෙ සමණව්‍යාහමණා සමමග්ගතා සමමාපට්ඨපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡි කතා පච්චෙදෙතති, වාතුමමභාගුතිකො අයං පුරිසො, යද්ද කාලං කරොති පථවි පථවිකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, ආපො ආපොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, තෙජෝ තෙජෝකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති,

1. වසනොතා ව - මජ්ඣං. ස්‍යා.
2. වාතුමමභාගුතිකො - මජ්ඣං.

මේ අස්ත පනවනලද්දී. ආයුෂමත් ආනන්දසංචාරයන් වහන්සේ පනවනලද අස්තෙහි වැඩිපුත්ත. සඤ්ඤා පරිවෘත්ත ද එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන එක්තරා වැඩින. එක්තරා වැඩි පුත් සඤ්ඤා පරිවෘත්තයට ආයුෂමත් ආනන්ද සංචාරයන් වහන්සේ පනවනලද අස්ත : "සඤ්ඤායෙන, දුන් කවර නම් කථාවෙකින් යුක්ත වැඩින ද, තොප විසින් කවර නම් කථාවක් අධ්‍යය කරනලද ද?"යි. භවත් ආනන්දයෙනි, තෙල කථාව කිවෙහි, ඇපි දුන් යම් කථාවෙකින් යුක්ත වැඩි පුත්තමේ නම් තෙල කථාව භවත් ආනන්දයනට පසු වත් ඇපිමට දුලබ්භො වෙයි. භවත් ආනන්දයනට මැඬිකිය ආචාර්යවංශයෙහි දැනුම් කථා වැඩිවෙහි"යි ආරාධනා කරමි. "එසේ වී නම් සඤ්ඤායෙනි, අසව, මොනොවට මෙතෙහි කරව, කියමි"යි. "එසේ යැ භවත්"යි සඤ්ඤා පරිවෘත්ත ආයුෂමත් ආනන්ද සංචාරයන් වහන්සේ පනවනලද අස්ත : ආයුෂමත් ආනන්ද සංචාරයන් වහන්සේ තෙල කථාව වදාළ :

"සඤ්ඤායෙනි, සත්ත්වයන්ගේ ආශ්‍රයානුශ්‍රය දන්තා වූ ඥාණධර්මයන් දන්තා වූ ප්‍රත්‍යයාදීන්ට නිසි භෙදින් අර්භත් වූ සත්‍යාවබෝධය කළ භෙදින් සමාත් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවත්ත වූ විසින් සතර අමුච්චරිය සමානෙත් වදනලද්දහ, අස්වැසිලි රහිත වූ සතර මුච්චරිය සමානෙත් ද වදනලද්දහ : "යම් මුච්චරිය වාසයෙකැ තුච්ඡාති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බහිරියෙත් භො වසන්තෝ ය, වසනුයේ භෝ නාගාය වූ අනවදාධරිය සම්පාදනය භො කරන්තෝ යැ"යි.

භවත් ආනන්දයෙනි, තුච්ඡාති දන්තා වූ ඇපිත් දන්තා වූ අර්භත් වූ සමාත්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවත්ත වූ විසින් සතර අමුච්චරිය සමානෙත් වදනලද්දහ ද, "යම් තුච්ඡාති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බහිරියෙත් භො වසන්තෝ යැ වසනුයේ භෝ නාගාය වූ අනවදාධරිය සම්පාදනය භො කරන්තෝ ද"යි:

සඤ්ඤාය, මෙලොවැ ඇතැම් භාස්තවරයෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි: "දුන් දෙය ඵල නැත, පුද්ගලයෙහි ඵල නැත, පසුරු කොට අළු දෙයෙහි ඵල නැත, සුක්කානු දුක්කානු කම්පන් ගේ ඵලයෙක් විපාකයෙක් නැත, මෙලොව නැත, පරලොව නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඕපසාතික සත්ත්වයෝ නැත, සමාග්ගත වූ සමාත් ප්‍රතිපත්ත වූ මහණබමුණු කෙනෙක් නැත, ලොවැ යම් කෙනෙක් මොලොවත් පරලොවත් තුමු මැදන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසත් නම් ඔහු යි. මේ පුරුෂ සතර මහණුන්ගෙන් උපත. යම් කලෙක කල්පිය කෙරේ ද එකල පාරිච්ඡාදව බාහිර පාරිච්ඡාදවට එක් වෙයි අනුව යෙයි, ආධ්‍යාත්මික අබිධාතුව බාහිර අබිධාතුවට එක් වෙයි, ආධ්‍යාත්මික තෙජොධාතුව බාහිර තෙජොධාතුවට එක්වෙයි, ආධ්‍යාත්මික වායෝධාතුව බාහිර වායෝධාතුවට එක්වෙයි, ඉත්තියයෝ ආකාශධාතුවට දිවෙති, ගොත් ඇද පස්වතු කොට ඇති පුරුෂයෝ සිව් දෙනෙක් මළහු ගෙන යෙති, සොහොන දක්වා ගුණපදයෝ පැනෙති, පරෙව්පැහැ ඇති ඇට ගේෂ වෙයි, දුරාදි සත්කාරයෝ හස්මය අත්ත කොට ඇත්තාහ, යම් දීමෙක් වෙ ද එය බාලයන් විසින් පනවනලද්දෙක, යම් කෙනෙක් ආස්තියවද පවසත් ද එය උන් ගේ සිස් වූ මහණයෙක විලාපයෙක, බාලයෝ ද පස්විතයෝ ද කය සිදීමෙන් උච්චේදයට විනාශයට පැමිණෙති, මරණින් මතු භො වෙත්"යි. සඤ්ඤාය, විඤ්ඤා වූ පුරුෂ එහිලා මෙසේ තුච්ඡාති සලකයි : "මේ භවත් භාස්තා තෙම මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙක : දෙතලද්දෙහි ඵල නැත, පුද්ගල ද්දෙහි ඵල නැත, පසුරු කොට අළු දෙයෙහි ඵල නැත, සුක්කානු දුක්කානු කම්පන්ගේ ඵලවිපාකයෙක් නැත, මෙලොව නැත, පරලොව නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඕපසාතික සත්ත්වයෝ නැත, යම් කෙනෙක් මෙලොවත් පරලොවත් තුමු මැදන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසත් ද එබඳු වූ සමාග්ගත සමාත්ප්‍රතිපත්ත මහණබමුණු කෙනෙක් නැත, මේ පුරුෂ සතර මහණුන්ගෙන් උපත, යම් කලෙක කල්පිය කෙරේ ද, එකල පාරිච්ඡාදව පාච්චිධාතුවට පැමිණෙයි, අබිධාතුව

වාසයා වාසොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, ආකාසං ඉන්ද්‍රියාති සංඛකමනාති, ආසන්දි පඤ්චමං පුරිසා මතං ආදය ගච්ඡන්ති, යාච ආලාභනා පදනී පඤ්ඤාදනාති, කාපොතිකාති අට්ඨිති ගච්ඡන්ති, හස්සන්තාහුතියො, දහතුපඤ්ඤාතතං යදිදං දනං, නෙසං තුවච්ඡං මුසා විලාපො යෙ කෙචි අභිකවාදං වදන්ති, බාලෙ ච පණ්ණිතෙ ච කායස්ස හෙද උච්ඡිජ්ජන්ති, විනස්සන්ති, න ගොනාති පරමමරණාති. සචෙ ඉමස්ස ගොතො සඤ්ඤාතො සම්මං වචනං, අකතෙන මෙ එත්ථ කතං, අබ්බුසිතෙන¹ මෙ එත්ථ වුසිතං, උගොපි මයං එත්ථ සමසමා සාමඤ්ඤං පත්තා, යො වාහං න වදුමි: ‘උගො කායස්ස හෙද උච්ඡිජ්ජායාම විනස්සිස්සාම, න ගච්ඡායාම පරමමරණා’ති. අතිරෙකං බො පනිමස්ස ගොතො සඤ්ඤාතො නග්ගියං මුණ්ණියං උකඤ්චිකප්පධානං කෙසමඤ්ඤාලොචනං, යොහං පුත්තසම්බාධිසයනං අජ්ඣාචසනොතො කායිකච්ඡන්තං පච්චන්තොතො මාලාගතිවිලෙපනං ධාරෙතොතො ජාතරුපරජනං සාදිසනොතො ඉමිනා ගොතො සත්ථාරු සමසමගතිතො ගච්ඡායාමි අභිසම්පරායං, සොහං තිංජානනොතො කිංපස්සනොතො ඉමසම්මි සත්ථරි බුහම්චරියං චරිස්සාමි, සො අබුහම්චරිය-වාසො අය’න්ති ඉති විදිති: තස්මා බුහම්චරියං නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. අයං බො සදක තෙන ගච්චති: ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුඤ්ඤාන පඨමො අබුහම්චරියවාසො අකඛාතො යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බුහම්චරියං න වසෙය්‍ය, වසනොතො චා නාරාගෙය්‍ය ඤ්ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුනච්ච පරං සදක ඉධෙකච්චෙචා සත්ථා එච්චාදි හොති එච්චාදිච්චි: ‘කරතො’² කරයතො ඡිද්දතො ඡෙදපයතො පච්චතො පාචයතො³ සොචයතො සොචාපයතො කිලමිතො කිලමාපයතො එද්දතො එද්දපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදියතො සන්ධි ඡිද්දතො නිලොපං හරතො එකාභාරිකං කරෙතො පරිපඤ්ච නිට්ඨතො පරදුරං ගච්ඡතො මුසාගණ්ණො, කරතො⁴ න කරියති පාපං බුරුපරිදනොතන චෙචි වකෙකන යො ඉමිස්සා පඨවියා පාණෙ එකමංසබ්බලං⁴ එකමංසපුඤ්ජං⁵ කරෙය්‍ය, නච්චි තතො නිද්දනං පාපං, නච්චි පාපස්ස ආගමො දකඛිණඤ්ඤාච්චි ගභිතාය තිරං ගච්චෙය්‍ය හනනොතො භාතෙනොතො ඡිද්දතො ඡෙදපෙතොතො පච්චතො පාචෙතොතො⁶ නච්චි තතො නිද්දනං පාපං, නච්චි පාපස්ස ආගමො, උත්තරඤ්ඤාච්චි ගභිතාය තිරං ගච්චෙය්‍ය දදනොතො දදපෙතොතො යජ්ජතො යාජ්ජතොතො⁷ නච්චි තතො නිද්දනං පුඤ්ඤං, නච්චි පුඤ්ඤස්ස ආගමො, දතෙන දමෙන සංයමෙන සම්මච්චජ්ජන නච්චි පුඤ්ඤං, නච්චි පුඤ්ඤස්ස ආගමො’ති.

1. අබ්බුසිතෙන - මජ්ඣං. PTS.
2. කරොතො - මජ්ඣං.
3. පචාපයතො - මජ්ඣං. ස්‍යා.
4. එකං මංසබ්බලං - මජ්ඣං. ස්‍යා.
5. එකං පුඤ්ජං - මජ්ඣං. ස්‍යා.
6. පාචාපෙතො - මජ්ඣං.
7. සජ්ජපෙතො - මජ්ඣං. ස්‍යා.

අධිධාතුවට පැමිණෙයි, වායෝධාතුව වායෝධාතුවට පැමිණෙයි, ඉන්ද්‍රියයෝ ආකාශ ධාතුවට දිවෙති, හොක් ඇද පස්වතු කොට ඇති පුරුෂයෝ මළහු ගෙන යෙති, සොහොන දක්වා ගුණපදයෝ පැනෙති, පරෙව්පැහැ ඇති ඇට ගේෂ වෙයි, දුතාදී සත්කාරයෝ හස්මය අන්ත කොට ඇත්තාහ, දුතාස බාලයන් විසින් පතවන ලද, යම් කෙනෙක් ආස්තික වාදය පවසත් ද එය උන් ගේ සිස් වූ මාෂායෙක, විලාපයෙක, බාලයෝ ද පස්ධිතයෝ ද කය බිඳීමෙන් උච්ඡේදයට විනාශයට පැමිණෙති, මරණින් මතු නො වෙත්'' යයි. ඉදින් මේ භවත් ශාස්තෘහු ගේ වඩනය සැබෑවෙක් නම් මොහු ගේ ශාසනයෙහි මහණදම් නො කළ මා විසින් කරන ලද, මොහු ගේ ශාසනයෙහි බබ්බරවස් නො විසූ මා විසින් බබ්බරවස් වසන ලද, මේ ශ්‍රමණධර්මයෙහි ඇපි දෙදෙනා මැ සමසම වූමහ, සමාන බවට පැමිණියමහ, මම වූකලී ඇපි දෙදෙනා මැ කය බිඳීමෙන් උච්ඡේදයට පැමිණෙමහ, වැනැසෙමහ, මරණින් මතු නො වමහ''යි නො කියමි. යළි මේ භවත් ශාස්තෘහු ගේ නග්න බව වූවූ බව උච්චුපදහන, කෙස්වච්ච සිද්ධි අභිච්ඡයෙකි, මම පුත්‍රසම්බාධශයනයෙහි වසන්නෙමි කසිසදුන් වළඳනුයෙමි මල්හඳ විලෙචුන් දරනුයෙමි රන්රිදී ඉවසනුයෙමි පරලොව දී මේ භවත් ශාස්තෘහු හා සමානගති ඇති වන්නෙමි, ඒ මම කුමක් දන්නෙමි කුමක් දක්නෙමි මේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි බබ්බර වෙසෙමි ද?යි. ගේ 'මේ අමුත්මවයඛිවාසයෙකැ''යි මෙසේ දන ඒ මුත්මවයඛියෙන් කලකිරී නික්ම යෙයි. සඤ්ඤ, දන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් සමාස්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් මේ පළමු වන අමුත්මවයඛිවාසය වදරන ලද්දේ යැ. යම් බබ්බරකැ විඤ වූ පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්බර නො වසන්නේ යැ, වසනුයේ ගෝ නායාස වූ අනවදාධම්මය ආරාධනය නො කරන්නේ යි.

තවද සඤ්ඤයෙහි, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘ කෙනෙක් මෙවන් වාද ඇත්තෘහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තෘහු වෙති : ''(සියගිත්) කරන්නාහට (අභිත්) කරවන්නාහට සිදින්නාට සිදුවන්නාට (දඬිත්) පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට කරවන්නාට එකඟය කරන්නාහට කරවන්නාහට ප්‍රාණවධ කරන්නාහට නුදුන්දය ගන්නාහට ශාභසත්ඨි සිදින්නාහට ගම් පහරනුවහට එක්ගෙයක් පැහැර ගන්නාහට මංපහරනුවහට පරලුවන් කරා යන්නහුට මුසවා කියනුවහුට (පව් කෙරෙමි හැඟ) කරන්නාහට ද පව් නැති. යමෙක් ක්‍රූරධාරා නිම්වලලු කොට ඇති වක්‍රයෙන් මෙ පොළොවහි ප්‍රාණින් එක් මස්ථසක් එක් මාංශපුඤ්ජයක් කරන්නේ නම් එ භේතුවෙන් පව් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත, තසමින් තස්වමින් සිදුවීන් සිදුවමින් පෙළවමින් පෙළවමින් ඉදින් ගඬගානදියෙහි දකුණු ඉවුරට යන්නේ නමුදු එ භේතුවෙන් පාපයෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත. දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් කරවමින් ඉදින් ගඬගානදියෙහි උතුරු ඉවුරට යන්නේ නමුදු එ භේතුවෙන් පිලනක් නැත, පුණ්ඩයාගේ පැමිණීමෙක් නැත, දුතාසගේ ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් කායවක් සංයමයෙන් සත්‍යවචනයෙන් පිනෙක් නැත, පුණ්ඩයාගේ පැමිණීමෙක් නැතැ''යි.

තනු සඤ්ඤා විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤාකඛිති: අයං ඛො භවං සත්ථා එවංචාදී එවංදිට්ඨි: 'කරතො කාරයතො ජිඤ්ඤාතො ඡෙදපයතො පච්චෙදො පාචයතො සොචයතො කිලමයතො එඤ්ඤාතො එඤ්ඤාපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නාං අදියතො සක්ඛිං ජිඤ්ඤාතො නිලොපං භරතො එකාභාරිකං කරොතො පටිපඤ්ඤා තිට්ඨතො පරදුරං ගච්ඡතො මුසාභණ්ණතො කරතො න කරිසති පාපං. බුරපරිසනෙතන වෙපි චකෙතන යො ඉමිසාං පඨවියා පාණෙ එකමංසබ්බං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, නඤ්ඤා නතො නිදුතං පාපං, නඤ්ඤා පාපසාං අගමො. දක්ඛිණඤ්ඤාපි ගඛිතාං නිරං ගච්ඡෙය්‍ය භනනො සාතෙතො ජිඤ්ඤාතො ඡෙදපෙතො පච්චෙතො පාචෙතො නඤ්ඤා නතො නිදුතං පාපං, නඤ්ඤා පාපසාං අගමො. උත්තරඤ්ඤාපි ගඛිතාං නිරං ගච්ඡෙය්‍ය දදනො දපෙතො යජනො යාජෙතො නඤ්ඤා නතො නිදුතං පුඤ්ඤං, නඤ්ඤා පුඤ්ඤාසාං අගමො, දුතෙත දමෙත සංයමෙත සච්ච-වජ්ජෙන නඤ්ඤා පුඤ්ඤං, නඤ්ඤා පුඤ්ඤාසාං අගමොති.

සචෙ ඉමිසාං භොතො සජ්ඣතො සච්චං වචනං, අකතෙන මෙ එත්ථ කතං, අබ්බුසිතෙන මෙ එත්ථ වුසිතං. උභොපි මයං එත්ථ සමසමා සාමඤ්ඤං පත්තා යො වාහං න වදාමි, 'උභින්නං කුරාතං න කරිසති පාප'නති. අතිරෙකං ඛො පතිමිසා භොතො සජ්ඣතො නග්ගියං මුසාභණ්ණං උකඤ්ඤාපිකාපාධානං කෙසමසලොචනං, යොහං පුත්තසම්මාධිසයං අජ්ඣාචිසනො කාසිකච්ඡනං පච්චනුභොතො මාලාගකිවිලෙපනං ධාරෙතො ජාතරුපරජනං සාදියතො ඉමිනා භොතා සත්ථාරා සමසමගතිකො භවිසාමි අභිසමාරායං. සොහං කිංජානනො කිංපසානො ඉමසමිං සත්ථරි බුගමචරියං චරිසාමි, සො 'අබ්බුච්චරියවාසො අයනති' ඉති විදිතා තසමා බුගමචරියා නිබ්බිජ්ජ පකකමති.¹ අයං ඛො සඤ්ඤා තෙන භගවතා ජාතතා පසාතා අරහතා සමමාසච්ඡාදොන දුතියො අබ්බුච්චරියවාසො අකතාතො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසකකං බුගමචරියං න වසෙය්‍ය, වසනො වා න ආරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං.

පුනච්චරං සඤ්ඤා ඉගෙකවෙචා සත්ථා එවංචාදී භොති එවංදිට්ඨි: 'නඤ්ඤා භෙදා නඤ්ඤා පච්චෙදො සත්තානං සඛිකිලෙසාය, අභෙදා අපච්චෙදො සත්තා සඛිකිලිසානති. නඤ්ඤා භෙදා නඤ්ඤා පච්චෙදො සත්තානං විසුද්ධියා, අභෙදා අපච්චෙදො සත්තා විසුද්ධිනති. නඤ්ඤා බලං නඤ්ඤා විරියං නඤ්ඤා පුරිසත්ථාමො නඤ්ඤා පුරිසපරකකමො, සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භුතා සබ්බෙ ජීවා අවසා අබ්බු අචරියා නිසතිසඛිකතිභාවපරිණතා ඡකෙසවාභිජාතිසු සුබ්බකං පටිසංවෙදෙතති'ති.

1. නිබ්බිජ්ජාපකකමති - සිමු.

සඤ්ඤා, එහිලා නුවණැති පුරුෂ මෙසේ නුවණින් සලකයි : "මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම මෙවන් වාද ඇත්තෙක, මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තෙක : "කරන්තාහට කරවන්තාහට සිදින්නාහට සිදුවන්නාහට වෙහෙසන්නාහට වෙහෙසවන්නාහට ශෝක කරවන්නාහට ක්ලාන්ත කරවන්නාහට සලන්නාහට සලවන්නාහට ප්‍රාණවිධ කරන්නාහට නුදුන් ද ගන්නාහට ගෘහසන්ධි සිදින්නාහට ගම් පහරන්නාහට එක් ගෙයක් පැහැර ගන්නාහට මං පහරන්නාහට පරමුත් කරා යන්නාහට මුසවා බණන්තනුට දන දන පව කරන්නාහට පාපයෙක් නැති. ඉදින් යමෙක් ක්ෂුරපයානිත වක්‍රයෙන් මේ පොළොවහි ප්‍රාණින් එක් මස්ඊයක් එක් මාංශපුඤ්ජයක් කරන්නේ නමුදු ඒ හේතුවෙන් පාපයෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත, ඉදින් නසමින් නස්වමින් සිදිමින් සිදුවමින් පෙළුමින් පෙළුවමින් ගඩගානදියෙහි දකුණු ඉවුරට යන්නේ නමුදු ඒ හේතුවෙන් පාපයෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත, ඉදින් දෙමින් දෙවමින් යාග කෙරෙමින් කරවමින් ගඩගානදියෙහි උතුරු ඉවුරට යේ නමුදු එ හේතුවෙන් පිනෙක් නැත, පුණ්‍යයාගේ පැමිණීමෙක් නැත. දනගෙන් ඉන්ද්‍රිය දමනගෙන් සංයමගෙන් සත්‍යවචනගෙන් පිනෙක් නැත, පින් පැමිණීමෙක් නැතැයි.

ඉදින් මේ හවත් ශාස්තෘහුගේ වචනය සැබෑවෙක් වේ නම් මෙහි මහණදම් නො කළ මා විසින් කරන ලද, මෙහි බලසරවස් නො වීසු මා විසින් වසනලද, තෙල මහණදහමිහි ඇපි දෙදෙන මැ ඉඤ්ඤාගෙන් සමසම වමහ, සමබවට පැමිණියමහ, මම වූකලී 'පව කරන දෙදෙනාහට පාපය නො කැරේ' යයි නො කියමි. මේ හවත් ශාස්තෘහු ගේ වැළික් නත්ත බව මුළු බව උච්චපදනන කෙහෙරවුළු සිදීම අතිරේකයෙකි. මම පුත්‍රසම්බාධයනගෙහි වාසය කරන්නෙමි කසිසදුන් වළදනෙමි මල්ගදවිලෙවුන් දරන්නෙමි රන්රිදී ඉවසන්-නෙමි මේ හවත් ශාස්තෘහු හා සමග පරලොව දී සමානගති ඇත්තෙකිමි වෙමි. ඒ මම කුමක් දන්නෙමි කුමක් දන්නෙමි මේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි බලසර වෙසෙමි ද? හෙ තෙම මේ අමුත්මවරියවාසයෙකැයි මෙසේ දන ඒ මුත්මවරියගෙන් නිවේදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සඤ්ඤා, ඒ සියල්ල දන්නා වූ ඤානා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් මේ දෙ වැනි අමුත්මවරියවාසය වදරනලද්දේ යැ. යම් තැනෙකැ වීඤ්ඤා වූ පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර නො වසන්නේ යැ වසනුයේ හෝ නාගය වූ අනාවද්‍යධම්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යැ.

තවද සඤ්ඤා, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘ කෙතෙක් මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙති : "සත්ත්වයන් ගේ කෙලෙසීමට හෙතෙසෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති, අහෙතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන් ගේ විභූද්ධියට හේතුවෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති, අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ විභූද්ධ වෙති. බලයෙක් නැත, වියානියෙක් නැත, පුරුෂඤානියෙක් නැත, පුරුෂපරාක්‍රමයෙක් නැති. හැම සත්තු හැම ප්‍රාණිහු හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ වසහ නො වූවාහු බල රහිත වූවාහු වියානි රහිත වූවාහු නියතිසධගති සවිභාවගෙන් පරිණත වූවාහු අතිජාති සගෙකැ මැ සිට සුවදුක් විදිත්" යයි.

තනු සඤ්ඤා විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤානිති : ‘අයං ඛො භවං සන්ථා ඵලංචාදී ඵලංදිට්ඨි : නත්ථි හෙතු නත්ථි පච්චයො සත්තානං සඛන්ධලොභාය. අහෙතු අපපච්චයා සත්තා සඛන්ධප්‍රියසනති. නත්ථි හෙතු නත්ථි පච්චයො සත්තානං විසුද්ධියා. අහෙතු අපපච්චයා සත්තා විසුජ්ඣනති. නත්ථි ඛලං නත්ථි චිරියං නත්ථි පුරිසන්ථාමො නත්ථි පුරිසපරකකමො, සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණං සබ්බෙ භූතා සබ්බෙ ජීවං අවසා අබ්‍රහ්මා අචිරියං නිගතිසඛන්ධනිභාවපරිණතා ජසෙසවාතිජාතිසු සුඛදුක්ඛං පටිසංවේදෙනති’ති. සචෙ ඉමස්ස භොතො සද්දුන්නො සච්චං චචනං, අකතෙන මෙ එත්ථ කතං, අබ්‍රහ්මිකෙන මෙ එත්ථ වුසිතං. උභොපි මයං එත්ථ සමසමා සාමඤ්ඤං පතතා, යොචාභං න වදාමි, උභො අහෙතු අපපච්චයා විසුජ්ඣකාමා’ති. අතිරේකං ඛො පතිමස්ස භොතො සද්දුන්නො නග්ගියං මුණ්ඨියං උකතුටිකප්‍රධානං කෙසමස්ස ලොචනං. යොභං පුත්තසම්බාධසයනං අජ්ඣාචසනොතො කාසිකච්ඡදනං පච්චනුභොතොතො මාලාගතිවිලෙපනං ධාරෙනොතො ජාතරූපරජතං සාදියෙනො ඉමිනා භොතා සන්ථාරා සමසමගතිකො ගවිසාමි අභිසම්පරායං. සොභං නිජානෙනො නිපසානෙනො ඉමස්මිං සන්ථරි මුභමචිරියං චිරිකාමි. සො අබ්‍රහ්මචිරියවාසො අත්තති ඉති විදිත්ථා තස්මා මුභමචිරියා නිබ්බිජ්ජ පකකමිති. අයං ඛො සඤ්ඤා තෙන ගගචතා ජානතා පසානා අරහතා සමමාසම්බුද්ධෙන තතියො අබ්‍රහ්මචිරියවාසො අකඛාතො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසකකං මුභමචිරියං න වසෙසස් වසනොතා වා නාරාධෙයස් ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුනච්චරං සඤ්ඤා ඉධෙකචෙච්චා සන්ථා ඵලංචාදී භොති ඵලංදිට්ඨි : ‘සත්තීමෙ කායා අකචා අකචචිධා අතිමමිතා අතිමමාතා වඤ්ඤා කුචට්ඨා ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ඤානති න විපරිනමනති,¹ නාඤ්ඤාමඤ්ඤාං ව්‍යාඛාධෙතති. නාලං අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. කතමෙ සත්ත : පච්චිකායො ආපොකායො තෙජෝකායො වායො-කායො සුඛෙ දුක්ඛෙ ජීවෙ සත්තීමෙ. ඉමෙ සත්ත කායා අකචා අකචචිධා අතිමමිතා අතිමමාතා වඤ්ඤා කුචට්ඨා ඵසිකට්ඨාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ඤානති, න විපරිනමනති,¹ නාඤ්ඤාමඤ්ඤාං ව්‍යාඛාධෙතති, නාලං අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. තත්ථ නත්ථි භත්තා වා ඝාතෙතා වා සොතා වා සාවේතා වා විඤ්ඤාතා වා විඤ්ඤාපෙතා වා. යෙපි තිණේගන සතේන සිසං ඡීඤ්ඤාති. න කොචි කඤ්ඤා ජීවිතා වොරොපෙති. සත්තත්තං තෙච්චි කායානමිත්තරේන සන්ථං විචරමිත්තපතති.

1. විපරිනාමෙනති - මජ්ඣං. ස්‍යා

සඤ්ඤා, එහි ලා විඤ චූ පුරුෂ මෙසේ ක්‍රමයෙන් සලකයි : මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි : "සත්ත්වයන්ගේ කෙලෙසීමට භේතුයෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති, අභේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන්ගේ විභූතියට භේතුයෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති. අභේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ විභූත වෙති. බලයෙක් නැත, වියතියෙක් නැත, පුරුෂ ශක්තියෙක් නැත, පුරුෂ පරාක්‍රමයෙක් නැති. හැම සත්ත්ව හැම ප්‍රාණිහු හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ අවශ්‍යත, අබලයත, අවිසතියත. නියතිසම්භවිතභාවයෙන් පරිණිත වූවාහු අතිජාති සයෙක්කි මැ සුවිදුක් විදුති. ඉදින් මේ හවත් ශාස්තෘහු ගේ වචනය සැබෑවෙක් වී නම්, මොහුගේ ශාසනයෙහි මහණදම් නො කළ මා විසින් කරන ලද, බම්බරවස් නො විසූ මා විසින් වසන ලද. මේ ශ්‍රමණධර්මයෙහි ඇපි දෙදෙන මැ සම්මත වූමහ, සමාන බවට පැමිණියමහ. මම වූකලි ඇපි දෙදෙන මැ අභේතු අප්‍රත්‍යයෙන් විභූත වම්හ'යි නො කියමි. මේ හවත් ශාස්තෘහුගේ වැළිත් නග්න බව මුඛු බව උච්චුපදහන කෙස්වච්ච සිද්ධිම අතිරේකයෙකි. ඒ මම පුත්‍රසම්බාධ ශයනයෙහි වසනෙම කසියඤ්ඤා වළඳනෙම මල්ගඳවිලෙච්චන් ධරතූයෙම රත්රිදී ඉවසනුයෙම මේ හවත් ශාස්තෘහු හා සමග පරලොචනි සමසම ගති ඇත්තෙම වෙමි. ඒ මම කවර ගුණයක් දන්තෙම දක්තෙම මේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි බම්බරවස් වසනෙම ද? හෙතෙම මේ 'අච්චම්චරියවාසයෙකැ'යි දන ඒ ච්චම්චරියයෙන් නිවේදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සඤ්ඤා, ඒ සියල්ල දන්තා වූ දක්තා වූ භාගාවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ තුන් වැනි අච්චම්චරිය වාසය වදරනලද්දේ යැ. යම් තැනෙකැ ක්‍රමයෙන් පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බම්බරවස් නො වසන්නේ යැ වසනුයේ හෝ නාසය වූ අනාවදා ධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි.

තවද සඤ්ඤා, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘ කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙති : (කිසිවකු විසින්) නො කරන ලද නො කළ විධාන ඇති (සාද්ධියෙහු) නො මචන ලද නො මචන ලද වද වූ ගිවිකුළු මෙන් සිටියා වූ එකිනාකාමිහයක් මෙන් සිටි මේ සත් කාය කෙනෙක් වෙති. ඔහු නො සැලෙති, පියවි නො හරිති, ඔවුනොවුන් නො පෙළෙති, උනුනට සුව පිණිය වෙවයි දුක් පිණිය වෙවයි සුවදුක් පිණිය වෙවයි නො සමත් වෙති. කවර සත් දෙනෙක යත් : පඨවිකාය යැ ආපේකාය යැ අන්තේර් කාය යැ වායෝකාය යැ සුඛ යැ දුක්ඛ යැ ජීව යැ යන මේ සත යි. මේ සප්තකායයෝ ආකාසයහ, අකාසවිධානයහ, අතිර්මිතයහ, අතිර්මානායහ, අවන්ධායහ, කුටසස්ත, එකිනාසථායීසථිතයහ. ඔහු නො සැලෙති, නො පෙරළෙති, ඔවුනොවුන් නො පෙළෙති, උනුනට සුව පිණිය වෙවයි දුක් පිණිය වෙවයි සුවදුක් පිණිය වෙවයි නො සමත් වෙත්. ඒ සප්තකායයන් අතුරෙහි නසන්නෙක් හෝ නස්වන්නෙක් හෝ අසන්නෙක් හෝ අස් වන්නෙක් හෝ දන්නෙක් හෝ දන්වන්නෙක් හෝ නැති යමෙක් තියුණු සැතින් හිස යිදි නමුදු කිසිවෙක් කිසිවකු දිවියෙන් ආසාර නො කෙරෙයි. වැළි සත් වැදූරුම් කායයන් අතුරෙන් මැ ශස්ත්‍රය විවරයට පිවිසෙයි.

තවද මේ උත්තමයෝතිත්‍ර කුසස්සියදහසක් ද සදහසක් ද සසියසක් ද වෙති. කම් පන්සිය-
 යක් ද, කම් පසක් ද, කම් තුනක් ද කම්සක් ද අධිකම්සක් ද වෙයි. දෙසැට ප්‍රතිපදයෙක.
 දෙසැට අත්තරකල්පයෙක. ජට අභිජාතියෙක. අෂ්ට පුරුභෙභුමියෙක. එකුත් පනස්
 ආජීව වෘත්තිගතයෝ යැ, එකුත් පනස් පිරිවැසිපැවිදිසියයෝ යැ, එකුත් පනස් නාමදුලු
 සියයෙක, විසි ඉදුරත්තියයෙක, තිස් නිරයියයෙක, සතිස් රජස්ධාතුහු ය, (ඔටු ආදි
 සත් වැදෑරුම්) සංඥිගභියෝ ය, (හැල් ආදි) සත් අසංඥි ගභියෝ ය, උග ආදි සත් නිගණ්ඨී
 ගභියෝ යැ, සත් දෙවියෝ ය, සත් මිනිස්සු ය, සත් පිගාවයෝ ය, සත් මහවිල්ලු ය, සත්
 ගණ්ඨිකයෝ ය, මහාප්‍රපාත සතෙක, කුඩා ප්‍රපාත සත්තියෙක, මහා සිහින සතෙක, කුඩා
 සිහින සත්තියෙක, යම් කල්ප කෙනෙක් බාලයෝ ද පණ්ඨිතයෝ ද සංධාවතාය කොට
 සංසරණය කොට දුක් කෙළවර කරන්නාහු ද ඒ මහාකල්පයෝ සුවාසුඛියදහසෙකි. එහි
 මම් මම් ශීලයෙන් වෙවයි වුතයෙන් වෙවයි තපසින් වෙවයි බ්‍රහ්මවයායෙන් වෙවයි
 නො වුහු කළ කම්ස හෝ වුහුකුරු වන්නෙමිනි නැත. වුහුකළ කම්ස හෝ පැහැස පැහැස
 කෙළවර කරන්නෙමිනි මෙසේ නැත් මැ යි. සුවදුක් ජේණියෙන් මනනලද වැන්න, (කි
 පමණ කලෙකින්) සසර පිරියත් කරනලද යැ, වෘද්ධිහානි නැති, (බාලපණ්ඨිතයනට
 සසර අඩුවැඩි නො වෙයි ජේඨි) උත්කම්භාවකම්සයක් නැති, යම්සේ හුවට (ගලක් හෝ
 ගසක් උඩ සිට) දමනලදයේ (හු පමණින්) වෙළුම් හරිමින් මැ යේ ද එසෙයින් මැ
 බාලයෝ ද පණ්ඨිතයෝ ද සංධාවත සංසරණ කොට දුක් කෙළවර කරන්නාහ'යි.

සඤ්ඤා, එහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : "මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම මෙබදු වෘද
 ඇත්තෙක, මෙබදු දෘෂ්ටි ඇත්තෙක : නො කළ, නො කළ විධාන ඇති, නො මැවූ, නො
 මව්වනලද, වද වූ, ගිරිකුළු මෙන් සිටියා වූ, එමිකාසාමභයක් මෙන් සිටි, මේ සත් කාය
 කෙනෙක් වෙති. ඔහු නො සැලෙකි, පියවි නො හරිති, ඔවුනොවුන් නො පෙළෙති, උනුනට
 සුව පිණිස වෙවයි දුක් පිණිස වෙවයි සුවදුක් පිණිස වෙවයි නො සමත් වෙති. කවර
 සත් දෙනෙක යත් : පධවිකාය යැ ආපෝකාය යැ තේජෝකාය යැ වායෝකාය යැ
 සුඛ යැ දුක්ඛ යැ ජීව යැ යන මේ සත යි. මේ සජ්ජකායයෝ අකායගහ, අකාය විධානගහ,
 අතිර්මකගහ අතිර්මාකායගහ, වත්තායගහ, කුටසර්ගහ, එමිකාසාමභයේ ජීවගහ. ඔහු නො
 සැලෙකි නො පෙරළෙති, ඔවුනොවුන් නො පෙළෙති, උනුනට සුව පිණිස වෙවයි දුක් පිණිස
 වෙවයි සුවදුක් පිණිස වෙවයි නො සමත් වෙති, ඒ සජ්ජකායයන් අතුරෙහි නසන්නෙක්
 හෝ නස්වන්නෙක් හෝ අසන්නෙක් හෝ අස්වන්නෙක් හෝ දන්නෙක් හෝ දන්වන
 නෙක් හෝ නැති. යමෙක් තිහිණි සැතින් හිස සිඳි නවුදු කිසිවෙක් කිසිවකු දවියෙන්
 තොර නො කෙරෙයි, වැළි සත්වැදෑරුම් කායයන් අතුරෙන් මැ ශස්ත්‍රය විවරයට පිවිසෙයි.

තවද මේ උත්තමයෝතිත්‍ර කුසස්සියදහසක් ද සදහසක් ද සසියසක් ද වෙති. කම් පන්සිය-
 යක් ද කම්පසක් ද කම් තුනක් ද කම්සක් ද අධිකම්සක් ද වෙයි, දෙසැට ප්‍රතිපදයෙක
 දෙසැට අත්තරකල්පයෙක ජට අභිජාතියෙක අෂ්ට පුරුභෙභුමියෙක, එකුත් පනස්
 ආජීව වෘත්තිගතයෝ යැ එකුත් පනස් පරිව්‍රාජකගතයෝ යැ එකුත් පනස් නාමදුලුසියයෝ
 යැ විංශත් ඉත්තියගතයෝ යැ ත්‍රිංශත් නිරයගතයෝ යැ ජටත්‍රිංශත් රජස්ධාතුහු යැ සත්
 වැදෑරුම් සංඥිගභියෝ යැ සත් අසංඥි ගභියෝ යැ සත් නිර්ග්‍රන්ථිගභියෝ යැ සත් දෙවියෝ
 යැ සත් මිනිස්සු යැ සත් පිගාවයෝ යැ සත් මහවිල්ලු යැ සත් ගණ්ඨිකයෝ යැ මහාප්‍රපාත
 සතෙක, කුඩා ප්‍රපාත සත්තියෙක, මහා සිහින සතෙක, කුඩා සිහින සත්තියෙක, යම්
 කල්ප කෙනෙක් බාලයෝ ද පණ්ඨිතයෝ ද සංධාවත සංසරණ කොට දුක් කෙළවර

පණ්ණිනෙ ව සකිංචිකිං සංසරිකිං දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති. නජ්ඣ නජ්ඣ ඉමිනාහං සීලෙන වා වනෙන වා නපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා අපරිපක්ඛං වා කමමං පරිපාචෙස්සාමි, පරිපක්ඛං වා පුස්ස පුස්ස ව්‍යන්තිකරිස්සාමිති හෙවං නජ්ඣ දොණ්ණිනෙ සුඛදුක්ඛෙ, පරිපන්තකථෙ සංසාරෙ, නජ්ඣ භාගනවසිඤ්ඤෙන නජ්ඣ උක්ඛංතාවකංසෙ. සෙය්‍යථාපි නාම සුභතගුලෙ ඩිනෙන් නිබ්බේදීයමිනමෙව පලෙති. ඵචමෙවං බාලෙ ව පණ්ණිනෙ ව සකිංචිකිං සංසරිකිං දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති'ති.

හවෙ ඉමස්ස භොනො සඤ්ඤො සච්චං වචනං, අකතෙන මෙ ඵජ්ඣ කතං අබ්බුසිනෙන මෙ ඵජ්ඣ වුසිතං. උභොපි මයං ඵජ්ඣ සමසමා සාමිඤ්ඤං පත්තා, යො වාහං න වදාමි: උභො සකිංචිකිං සංසරිකිං දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සාමා'ති. අතිරෙකං ඛො පතිමස්ස භොතො සඤ්ඤො නහගියං මුණ්ණියං උක්ඛුරිකපටධානං කෙසමග්ගුලොචනං, යොහං පුත්තසම්ඛාධි-සයනං¹ අජ්ඣාචසනො කාසිකචඤ්ඤං පච්චනුභොනො මාලාගක්ඛි-විලෙපනං ධාරෙන්නො ජාතිරුපරජනං භාදිගනො ඉමිනා භොති: සජ්ඣර් සමසමගතිකො හවිස්සාමි අභිසම්පර්දං. සොහං කිංජානනො කිංපස්සනො ඉමසමිං සජ්ඣරි බ්‍රහ්මචරියං චරිස්සාමි. සො අබ්බුච්ච-චරියවාසො අයන්ති ඉති විදිකිං තසමා බ්‍රහ්මචරියා නිබ්බජ්ජ පක්ඛමති අයං ඛො සඤ්ඤ තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමා-සම්බුද්ධෙන චතුර්ථො අබ්බුච්චරියවාසො අකතො යජ්ඣ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසනො වා නාරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං. ඉමෙ ඛො තෙ සඤ්ඤ තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධෙන චතුර්ථො අබ්බුච්චරියවාසො අකතො යජ්ඣ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසනො වා නාරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලන්ති.

අච්ඡරියං භො ආනඤ්ඤ, අබ්බුච්චං භො ආනඤ්ඤ, යාවඤ්ඤීදං තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධෙන චතුර්ථො අබ්බුච්ච-චරියවාසො වසමානා අබ්බුච්චරියවාසාති අකතො යජ්ඣ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය, වසනො වා නාරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලන්ති.

කතමාති පන තාති භො ආනඤ්ඤ තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධෙන චතුර්ථො අනස්සාසිකාති බ්‍රහ්මචරියාති අකතො තාති යජ්ඣ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසනො වා නාරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලන්ති :

1. වසනං - සිමු, මජ්ඣං

කෙරෙත් ද ඒ මහා කල්පයේ සුවාසුසියදහසෙක, එහි මම මේ ශීලයෙන් වෙව්යි චුතයෙන් වෙව්යි තපසින් වෙව්යි බුන්මවයායෙන් වෙව්යි නො චුත්‍රකළ කම්ප හෝ චුත්‍රකුරු වන්නෙමි'යි නැත, චුත්‍රකළ කම්ප හෝ පැහැස පැහැස කෙළවර කරන්නෙමි'යි මෙසේ නැති. සුවස්සක් ප්‍රොණයෙන් මනනලද වැන්න, (කී පමණ කලෙකින්) සසර පිරියක් කරනලද යැ අඩුවැඩි නැත, උත්කම්භාවකම් නැති. යම්සේ හුවටෙක් (ගලක් හෝ ගසක් මතුයෙහි සිට) දමන ලද්දේ වෙඵම් හරිමින් මැ යේ ද එසෙයින් මැ බාලයෝ ද පණ්ඩිතයෝ ද සංධාවන සංසරණ කොට දුක් කෙළවර කරන්නාහ'යි.

ඉදින් මේ හවත් ශාස්තෘහුගේ වචනය සැබෑවෙක් වී නම්, "ඇපි දෙදෙන සංධාවන කොට සංසරණය කොට දුක් කෙළවර කරමහ"යි මම නො කියමි, නමුත් තෙල සස්තෙහි මහඤ්චම් නො කළ මා වීසින් මහඤ්චම් කරන ලද, කුපුන්ගේ සස්තෙහි බඹසරවස් නො වියු මා වීසින් බඹසර වසන ලද, මෙහි ලා ඇපි දෙදෙන මැ සමසමයමහ, සම බවට පැමිණියමහ. මේ හවත් ශාස්තෘහුගේ අතිරේකය වැළිත් නඤ්ච බව චුඩු බව උච්ච්චදහන කෙස්ඵුළ පිඳීම යි. මම අභිදරුවන් වීසින් සම්බාධ වූ ශයනයෙහි වසනුයෙමි කසිසදුන් වළදනුයෙමි මල්ගදවිලෙචුන් ධරනුයෙමි රත්රිදී ඉවසනුයෙමි පරලොච දී මේ හවත් ශාස්තෘහු සමග සමසමගති ඇති වන්නෙමි ද ඒ මම කුමක් දන්නෙමි කුමක් දන්නෙමි මේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි බඹසර වෙසෙමි ද? හෙතෙම මේ 'අභ්‍රන්මචරියවාසයෙකැ'යි මෙසේ දන එ සස්තෙන් කලකිරී නික්ම යෙයි. සඤ්කය, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ අර්හත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාගාවතුන් වීසින් මේ සතර වැනි අභ්‍රන්මචරියවාසය වදරනලද්දේ යැ. යම් අභ්‍රන්මචරියයෙකැ වීඤ්චු පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බඹසර නො වෙසේ ද වසනුයේ හෝ නායය වූ කුශලධම්ප නො සපයන්නේ ද එය යි. සඤ්කය, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාගාවතුන් වීසින් මේ සතර අභ්‍රන්මචරියවාසයේ වදරනලද්දහු යැ, මේ සස්තෙහි වීඤ්චු පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බඹසර නො වසන්නේ යැ වසනුයේ හෝ නායය වූ කුශලධම්ප සම්පාදනය නො කරන්නේ යි.

හවත් ආනඤ්ජයෙහි, ආශ්වයායී යැ, හවත් ආනඤ්ජයෙහි, අද්භුත යැ, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාගාවතුන් වීසින් යම් තැනෙකැ වීඤ්චු පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බඹසර නො වසන්නේ ද, වසනුයේ හෝ නායය වූ කුශලධම්ප ආරාධනය නො කරන්නේ ද (එබඳු වූ) අස්වැසිලි රහිත වූ මැ සිව් වැදූරුම් අභ්‍රන්මචරිය වාසයේ වදරනලද්දහු යැ.

හවත් ආනඤ්ජයෙහි, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාගාවතුන් වීසින් යම් තැනෙකැ වීඤ්චු පුරුෂ බුම්සරවස් නො වසන්නේ ද වසනුයේ හෝ නායය වූ කුශලධම්ප සම්පාදනය නො කරන්නේ ද එබඳු අස්වැසිලි රහිත වූ කවර සතර බඹසරවස් කෙතෙක් වදරනලද්දහු ද?යි.

ඉධ සදක එකවෙමා සත්ථා සබ්බඤ්ඤ සබ්බදස්සාච්ච අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පටිජානාති : වරතො ච මේ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සත්තං සමිත්තං ඤාණදස්සනං පච්චුපට්ඨිතන්ති. සො සුඤ්ඤමපි අගාරං පටිසති, පිණ්ඩමපි න ලගති, කුක්කුරෙපි බ්බසති,¹ චණ්ඩිනපි හජ්ඣනා සමාගච්ඡති, චණ්ඩිනපි අස්සෙත සමාගච්ඡති, චණ්ඩිනපි ගොණෙන සමාගච්ඡති, ඉඤ්ඤාපි පුරිසස්සපි නාමමපි ගොත්තමපි පුච්ඡති, ගාමස්සපි නිගමස්සපි නාමමපි මග්ගමපි පුච්ඡති. සො කිමිදන්ති පුට්ඨො සමානො සුඤ්ඤං මෙ අගාරං පටිසිතබ්බං අහොසි, තෙන පාට්ඨිං. පිණ්ඩං මෙ අලුඬිබ්බං අහොසි, තෙන නාලුඨං. කුක්කුරෙන් බ්බසිතබ්බං අහොසි, තෙනමති දට්ඨො. චණ්ඩින හජ්ඣනා සමාගන්තබ්බං අහොසි, තෙන සමාගමං.² චණ්ඩින අස්සෙත සමාගන්තබ්බං අහොසි, තෙන සමාගමං. චණ්ඩින ගොණෙන සමාගන්තබ්බං අහොසි, තෙන සමාගමං. ඉඤ්ඤාපි පුරිසස්සපි නාමමපි ගොත්තමපි පුච්ඡිතබ්බං අහොසි, තෙන පුච්ඡිං. ගාමස්සපි නිගමස්සපි නාමමපි මග්ගමපි පුච්ඡිතබ්බං අහොසි, තෙනොපුච්ඡිතන්ති. තත්ථ සදක විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති : 'අයං ඛො භවං සත්ථා සබ්බඤ්ඤ සබ්බදස්සාච්ච—පෙ—අහොසි. තෙනා—පුච්ඡිතන්ති. සො අනස්සාසිකං ඉදං බ්‍රහ්මචරියන්ති, ඉති විදිත්ථා තස්මා බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. ඉදං ඛො සදක තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුඤ්ඤෙන පඨමං අනස්සාසිකං බ්‍රහ්මචරියං අක්කාතං, යථ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න චසෙය්‍ය, චසන්තො වා නාර්ගෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුන ච පරං සදක ඉධෙකවෙමා සත්ථා අනුස්සවිකො හොති අනුස්සව සවෙමා. සො අනුස්සවෙන ඉතිහිතීහ පරමපරං පිටකසම්පදය ධම්මං දෙසෙති. අනුස්සවිකස්ස ඛො පන සදක සඤ්ඤානො අනුස්සවසම්චිස්ස සුසුත්තමපි හොති, දුස්සුත්තමපි හොති. තථාපි හොති, අඤ්ඤථාපි හොති. තත්ථ සදක විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති : 'අයං ඛො භවං සත්ථා අනුස්සවිකො අනුස්සවසවෙමා. සො අනුස්සවෙන ඉතිහිතීහ පරමපරං පිටකසම්පදය ධම්මං දෙසෙති, අනුස්සවිකස්ස ඛො පන සඤ්ඤානො අනුස්සවසම්චිස්ස සුසුත්තමපි හොති, දුස්සුත්තමපි හොති, තථාපි හොති, අඤ්ඤථාපි හොති. සො අනස්සාසිකං ඉදං බ්‍රහ්මචරියන්ති ඉති විදිත්ථා තස්මා බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. ඉදං ඛො සදක තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුඤ්ඤෙන දුතියං අනස්සාසිකං බ්‍රහ්මචරියං අක්කාතං, යථ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න චසෙය්‍ය චසන්තො වා නාර්ගෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුන ච පරං සදක ඉධෙකවෙමා සත්ථා තක්කි ගොති ඵම්මංසී. සො තක්කපරියාහතං ඵම්මංසානුචරිතං සයම්පට්ඨිතානං ධම්මං දෙසෙති. තක්කිස්ස ඛො පන සදක සඤ්ඤානො ඵම්මංසිස්ස සුත්තක්කිතමපි හොති, දුත්තක්කිතමපි හොති, තථාපි හොති, අඤ්ඤථාපි හොති. තත්ථ සදක විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති : අයං ඛො භවං සත්ථා තක්කි ඵම්මංසී. සො තක්කපරියාහතං ඵම්මංසානුචරිතං සයම්පට්ඨිතානං ධම්මං දෙසෙති. තක්කිස්ස ඛො පන සඤ්ඤානො ඵම්මංසිස්ස සුත්තක්කිතමපි හොති, දුත්තක්කි තමපි හොති, තථාපි හොති, අඤ්ඤථාපි හොති. සො අනස්සාසිකං ඉදං බ්‍රහ්මචරියන්ති ඉති විදිත්ථා තස්මා බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. ඉදං ඛො සදක තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුඤ්ඤෙන තුතියං අනස්සාසිකං බ්‍රහ්මචරියං අක්කාතං යථ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න චසෙය්‍ය. චසන්තො වා නාර්ගෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

1. බ්බසති - මජ්ඣම
2. සමාගමං - මජ්ඣම

සදකය, මෙලොවැ සියල්ල දත්තා වූ සියල්ල දත්තා වූ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් "ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදන්තා වූ ද නිදි වරන්තා වූ ද මට නිරතුරු දනාදඹනය ඵලොඹ සිව්සේ යැ"යි නිරවශේෂ දනාදඹනය පිළින කෙරෙයි. භේ ඥානාගාරයට ද පිවිසෙයි, පිඬුවා ද නො ලබයි, ඥාතක ද ඔහු ඩහයි, සැඬ ඇතකු හා ද එක්වෙයි, සැඬ අසකු හා ද එක් වෙයි, සැඬ ගොනකු හා ද එක් වෙයි, ස්ත්‍රියක හේත් පුරුෂයකුහේත් නමුදු ගොකුදු විචාරයි, ගම්හිදු නියමගම්හිදු නමුදු මග ද විචාරයි, භේ 'මේ කීමෙකැ'යි විචාරන ලද්දේ මැ: "මා විසින් ඥානාගාරයට පිවිසියයුතු විය, එයින් පිවිසියෙමි; මා විසින් පිඬුවා නො ලදයුතු විය, එයින් නො ලත්මි; ඥාතකයා විසින් ඩැහියයුතු විය, එයින් ඩහගනලදයෙමි; සැඬ ඇතකු හා එක්වියයුතු විය, එයින් එක්විමි; සැඬ අසකු හා එක්වියයුතු විය, එයින් එක්විමි; සැඬ ගොනකු හා එක්වියයුතු විය, එයින් එක් වීමි; ස්ත්‍රියහේ ද පුරුෂයාහේ ද නමුදු ගොකුදු විචාලයුතු විය, එයින් විචාලෙමි, ගම්හිදු නියමගම්හිදු නමුදු මග ද විචාලයුතු විය, එයින් විචාලෙමි"යි. එහි ලා සදකය, නුවණැති පුරුෂ මෙසේ සලකයි: "මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම සඵඥ යැ සඵදර්ශී යැ නිරවශේෂ දනාදඹනය පිළින කෙරෙයි . . . ගම්හි දු නියමගම්හි දු නමුදු මග ද විචාලයුතු විය, එයින් විචාලෙමි"යි යෙයි. භේ "මෙ බඹසර අස්වැයිලි නැතැ"යි මෙසේ දන ඵ බඹසරෙන් කලකිරි නික්ම යෙයි. සදකය, මේ වූකලි ඵ සියල්ල දත්තා වූ දත්තා වූ භාගාවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරනලද පළමු වැනි අනස්සාසික භ්‍රව්මචරිය වෙයි. එහි නුවණැති පුරුෂ ඵකාන්තයෙන් බඹසර නො වසන්නේ යැ වසනුයේ නමුදු නායා වූ කුලෙඬමිය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි.

තවද සදකය, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් ශ්‍රැතය ඇසිරි කෙළේ වෙයි, ශ්‍රැතිය සත්‍යය කොට ඇත්තේ වෙයි. භේ අනුශ්‍රවයෙන් මෙසේ මෙසේ යයි පරම්පරයෙන් පිටකසම්පත්තීන් දහම් දෙසයි. සදකය, අනුශ්‍රවය ඇසිරි කළ ඇසු දය සත්‍යය කොට හත් ශාස්තෘහට මනා කොට අසනලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට අසනලද්ද ද වෙයි, ඵසෙයිනුදු වෙයි, අත් සෙයිනුදු වෙයි. එහි ලා සදකය, නුවණැති පුරුෂ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි: "මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම අනුශ්‍රවික ය, අනුශ්‍රවය සත්‍ය කොට හත්තේ ය, භේ ශ්‍රැතියෙන් මෙසේ මෙසේ යයි පරම්පරයෙන් පිටකසම්පදයෙන් දහම් දෙසයි, ශ්‍රැතිය ඇසිරි කළ ශ්‍රැතිය සත්‍යය කොට හත් ශාස්තෘහට මනා කොට අසන ලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට අසනලද්ද ද වෙයි, ඵසෙයිනුදු වෙයි, අත් සෙයිනුදු වෙයි. භේ "මෙ බඹසර අස්වැයිලි නැතැ"යි මෙසේ දන ඵ බඹසරින් කලකිරි නික්ම යෙයි. සදකය, මේ වූකලි ඵ සියල්ල දත්තා වූ දත්තා වූ භාගාවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරනලද දේ වැනි වූ අනස්සාසිකභ්‍රව්මචරිය වෙයි. එහි නුවණැති පුරුෂ ඵකාන්තයෙන් බඹසර නො වසන්නේ යැ වසන්නේ හෝ නායා වූ අනවදාධමිය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි.

තවද සදකය, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් තකියෙන් හන්නේ වීමංසායෙන් හන්නේ වෙයි. භේ තකියෙන් හන්නාලද වීමංසාව අනුවගිය සිය වැටහීම වූ දහම් දෙසයි. සදකය, තකියෙන් හන්නා වීමංසායෙන් හන්නා ශාස්තෘහට වැළිත් මොනොවට තකි කරනලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට තකි කරන ලද්ද ද වෙයි, ඵසෙයිනුදු වෙයි, අත් සෙයිනුදු වෙයි. එහි ලා සදකය, වීඥ වූ පුරුෂ මෙසේ සලකයි: "මේ හවත් ශාස්තෘ වූකලි තකියෙන් හන්නේ වෙයි, වීමංසායෙන් හන්නේ වෙයි, භේ තකියෙන් හන්නා ලද වීමංසාව අනුව ගිය සවියම් ප්‍රතිභානය වූ දහම් දෙසයි. තකියෙන් හන්නා වීමංසායෙන් හන්නා ශාස්තෘහට මොනොවට තකි කරනලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට තර්ක කරන ලද්ද ද වෙයි, ඵසෙයිනුදු වෙයි, අත් සෙයිනුදු වෙයි. භේ "මෙ බඹසර අස්වැයිලි නැතැ"යි මෙසේ දන ඵ බඹසරින් නිවේදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සදකය, යම් සස්නෙකැ නුවණැති පුරුෂ ඵකාන්තයෙන් බඹසර නො වසා නම් වසනුයේ හෝ නායා වූ අනවදාධමිය සම්පාදනය නො කෙරේ නම් මේ වූකලි ඵ සියල්ල දත්තා වූ දත්තා වූ භාගාවත් අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරනලද තුන් වැනි වූ අනස්සාසික භ්‍රව්මචරිය යි.

පුන ච පරං සද්දක ඉධෙකවෙවා සත්ථා මද්දෙ හොති මොච්ඡිහො. හො මද්දතතා මොච්ඡිහතතා තථා තථා¹ පඤ්ඤාං පුට්ඨො සමානො වාචා විකෙඛපං ආපජ්ජති අමර්විකෙඛපං, ඵච්චපි² මෙ හො, තථාපි³ මෙ හො, අඤ්ඤථාපි⁴ මෙ හො, හොතිපි මෙ හො, හො හොතිපි මෙ හොති. නත්ථ සද්දක විඤ්ඤ පුට්ඨො ඉති පටිසඤ්චිකති. අයං ඛො හවං සත්ථා මද්දෙ මොච්ඡිහො, සො මද්දතතා මොච්ඡිහතතා තථා තථා පඤ්ඤාං පුට්ඨො සමානො වාචා විකෙඛපං ආපජ්ජති අමර්විකෙඛපං. ඵච්චපි² මෙ හො, තථාපි³ මෙ හො, අඤ්ඤථාපි⁴ මෙ හො, හොතිපි මෙ හො, හො හොතිපි මෙ හොති. සො අනස්සාසිකං ඉදං බ්‍රහ්මචරියන්ති ඉති විදිත්ථි තභ්මං බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බිජ්ජ පකකමති. ඉදං ඛො සද්දක තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුඤ්ඤොන චතුසරං අනස්සාසිකං බ්‍රහ්මචරියං අකතානං, යත්ථ විඤ්ඤ පුට්ඨො සසකකං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය, වසනොතා වා නාර්ගෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං.

ඉමානි ඛො සද්දක තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුඤ්ඤොන චතුසරං අනස්සාසිකානි බ්‍රහ්මචරියානි අකතානානි, යත්ථ විඤ්ඤ පුට්ඨො සසකකං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසනොතා වා නාර්ගෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලන්ති.

අච්ඡරියං හො ආනද අබ්බතං හො ආනද, යාවඤ්චිදං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුඤ්ඤොන චතුසරං අනස්සාසිකානෙව බ්‍රහ්මචරියානි අනස්සාසිකානි බ්‍රහ්මචරියානීති අකතානානි. යත්ථ විඤ්ඤ පුට්ඨො සසකකං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය, වසනොතා වා නාර්ගෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං. යො පන සො හො ආනද සත්ථා නිංවාදි නිමසතාසි යත්ථ විඤ්ඤ පුට්ඨො සසකකං බ්‍රහ්මචරියං වසෙය්‍ය, වසනොතා වා ආර්ගෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලන්ති.

ඉධ සද්දක තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති ‘අරහං සම්මාසම්බුඤ්ඤො විජ්ජාවරණමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුට්ඨදම්මසාරථි සත්ථා දෙවම්බුසානං බුඤ්ඤො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං -පෙ- සයං අභිඤ්ඤා සචරිකත්ථා පච්චෙදති -පෙ- මජ්ඣිකල්‍යාණං -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. නං ධම්මං සුණාති භගපති වා භගපතිපුතොතා වා අඤ්ඤතරංගම් වා කුලෙ පච්චාජානො. -පෙ- සො ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙතසො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ විච්චෙච්ච කාමෙහි විච්චිව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සචිතකකං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුසං උපසම්පජ්ජ විහරති. යස්මිං ඛො⁵ සද්දක සත්ථරි සාවකො ඵචරුපං උලාරං විසෙසං⁶ අධිගච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤ පුට්ඨො සසකකං බ්‍රහ්මචරියං වසෙය්‍ය, වසනොතා වා ආර්ගෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලං.

1. තත්ථ තත්ථ - මජ්ඣං.
2. ඵච්චතිපි - මජ්ඣං. ස්‍යා.
3. තථාතිපි - මජ්ඣං. ස්‍යා.
4. අඤ්ඤථාතිපි - මජ්ඣං. ස්‍යා.
5. ඛො පන - ස්‍යා.
6. උලාරවිසෙසං - මජ්ඣං.

තවද සඤ්ඤය, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් මද නුවණැත්තේ වෙයි, අතිමුළු වෙයි. ඡේ මදනුවණැති බැවින් අතිමුළු බැවින් ඒ ඒ ප්‍රකාරයෙන් පැන පුළුඹුස්නා ලද්දේ "මෙසේත් මම (ලබ්ධි) නැති, එසේත් මම නැති, අන්සේත් මම නැති, 'නැතැ'යි දු මම නැති, 'නොනැතැ'යි දු මම (ලබ්ධි)නැතැ"යි වචනයෙන් වික්ෂේපයට අපයානිත්ත වික්ෂේපයට පැමිණෙයි. එහි ලා සඤ්ඤය, නුවණැති පුරුෂ මෙසේ සලකයි : "මේ හවත් ශාස්තෘ වූකලී මද නුවණැත්තේ යැ ඉතා මුළු යැ. ඡේ මද නුවණැති බැවින් ඉතා මුළු බැවින් ඒ ඒ ප්‍රකාරයෙන් පැන පුළුඹුස්නා ලද්දේ "මෙසේත් මම (ලබ්ධි)නැති, එසේත් මම නැති, අන්සේත් මම නැති, 'නැතැ'යි දු මම නැති, 'නොනැතැ'යි දු මම නැතැ"යි වාචාවික්ෂෙපයට අමරාවික්ෂෙපයට පැමිණෙයි. ඡේ 'මෙ බබ්භර අස්වැසිලි නැතැ'යි මෙසේ දූත එ බබ්භරන් නිරෝදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සඤ්ඤය, යම් සස්තොකා නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්භර නො වසා නම් වසනුයේ භෝ නායාය වූ අනවදා ධර්මය සම්පාදනය නො කෙරේ නම් මේ වූකලී ඒ සියල්ල දන්තා වූ දක්තා වූ භාගාවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරනලද සතර අනස්සාසික භ්‍රමමචරියයෝ යි. එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්භර නො වසන්නේ යැ, වසනුයේ භෝ නායාය වූ අනවදාධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යයි.

සඤ්ඤය, මොහු වූකලී ඒ සියල්ල දන්තා වූ දක්තා වූ භාගාවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරනලද සතර අනස්සාසික භ්‍රමමචරියයෝ යි. එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්භර නො වසන්නේ යැ, වසනුයේ භෝ නායාය වූ අනවදාධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යයි.

ආශ්වයායා හවත් ආනාදයෙනි, ආශ්වයා යැ හවත් ආනාදයෙනි, යම් පමණ ඒ සියල්ල දන්තා වූ දක්තා වූ භාගාවත් අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් අනස්සාසික වූ මැ සතර භ්‍රමමචරිය කෙතෙක් 'අනස්සාසික භ්‍රමමචරියයෝ' යයි වදරන ලද්දහු ද, එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්භර නො වසන්නේ යැ, වසනුයේ භෝ නායාය වූ අනවදා ධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි. හවත් ආනාදයෙනි, යම් සසුතොකා නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්භර වසා නම්, වසනුයේ භෝ නායාය වූ අනවදාධර්මය සම්පාදනය කෙරේ නම් ඒ ශාස්තෘ කීබදු වාද ඇත්තේ ද, කුමක් කියන්නේ ද? යි.

සඤ්ඤය, තරාගත වූ අර්භත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ අෂ්ටවිද්‍යා පසළොස්වරණ ධර්මයෙන් යුක්ත වූ සුඤ්ඤමත් ඇති ලෝක දන්තා වූ අනුක්තර පුරුෂදමාසාරථි වූ දෙවිනිසුතට ශාස්තෘ වූ භාගාවත් බුදුහු මෙලොවැ උපදිති. උන් වහන්සේ මේ සදේවක ලෝකය... තුමු අභිඤ්ඤයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති... මධ්‍යකල්‍යාණ වූ... භ්‍රමමචරියාය පවසති. එ දහම ශාඛපතියෙක් භෝ ශාඛපති පුත්‍රයෙක් භෝ එක්තරා කුලයෙකැ උපන්නෙක් භෝ අසයි,... හෙතෙම විත්තයට උපත්ලේඛ වූ ප්‍රඥව දුර්ල කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ විතකී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රමමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. සඤ්ඤය, යම් ශාස්තෘ කෙතකුත් කෙරෙහි ශ්‍රාවක කෙම මෙබදු උදර විභෙදයක් ලබා නම් එ සස්තොහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්භර වසන්නේ යැ, වසනුයේ භෝ නායාය වූ අනවදා ධර්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

පුන ච පරං සන්දක භික්ඛු විතක්කවිචාරනං වුපසමා -පෙ- දුතියං ක්ඛානං උපසමපඡ්ඡ විහරති. යයමී ඛො සන්දක සන්ථරි සාවකො ඵචිරුපං උලාරං විසෙසං¹ අබ්ගච්ඡති. තන්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බුග්ගචරියං විසෙසා, වසනොතා වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං බම්මං කුසලං.

පුන ච පරං සන්දක භික්ඛු පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛිතො ච විහරති -පෙ- තතියං ක්ඛානං උපසමපඡ්ඡ විහරති. යයමී ඛො සන්දක සන්ථරි සාවකො ඵචිරුපං උලාරං විසෙසං අබ්ගච්ඡති. තන්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බුග්ගචරියං විසෙසා, වසනොතා වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං බම්මං කුසලං.

පුන ච පරං සන්දක භික්ඛු සුඛස්ස ච පභානා දුක්ඛස්ස ච පභානා -පෙ- චතුත්ථං ක්ඛානං උපසමපඡ්ඡ විහරති. යයමී ඛො සන්දක සන්ථරි සාවකො ඵචිරුපං උලාරං විසෙසං¹ අබ්ගච්ඡති. තන්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බුග්ගචරියං විසෙසා, වසනොතා වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං බම්මං කුසලං.

සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිපුඤ්ඤා පරියොදුතෙ අනඛතණේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ඤාපභවෙත පුබ්බෙ නිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණංච විතතං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපිදං ඵකම්පි ජාතීං දොපි ජාතියො -පෙ-ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙ නිවාසං අනුස්සරති යයමී ඛො සන්දක සන්ථරි සාවකො ඵචිරුපං උලාරං විසෙසං අබ්ගච්ඡති. තන්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බුග්ගචරියං විසෙසා, වසනොතා වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං බම්මං කුසලං.

සො ඵචං සමාහිතෙ විතෙත පරිපුඤ්ඤා පරියොදුතෙ අනඛතණේ විගතූපකක්ඛිලෙසෙ මුදුභුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ඤාපභවෙත සත්තානං වුතූපපාතිඤ්ඤාණංච විතතං අභිනින්නාමෙති සො දුබ්බෙත චක්ඛුතා විපුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සති චචම්භෙන උපපඡ්ඡමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මිපගෙ සතෙත පජානාති. යයමී ඛො සන්දක සන්ථරි සාවකො ඵචිරුපං උලාරං විසෙසං අබ්ගච්ඡති. තන්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බුග්ගචරියං විසෙසා, වසනොතා වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං බම්මං කුසලං.

1. උලාරවිසෙසං - මජ්ඣං.

තවද සඤ්ඤා, මහණ තෙම විකෘතිවිචාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් . . . . ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. සඤ්ඤා, යම් ශාස්තෘ කෙනෙකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම්, එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවදාධම්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

තවද සඤ්ඤා, මහණ තෙම ප්‍රියයෙන් ද විරාගයෙන් උපේක්ෂක වැ ද වෙසෙයි, ... තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. සඤ්ඤා, යම් ශාස්තෘ කෙනෙකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම් එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධම්මය ආරාධනය කරන්නේ යි.

තවද සඤ්ඤා, මහණ තෙම සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් . . . වතුරිධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. සඤ්ඤා, යම් ශාස්තෘ කෙනෙකුන් කෙරෙහි මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම් එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධම්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

හෙතෙම මෙසෙයින් (විදර්ශනාපාදක වතුරිධ්‍යාන) සිත පිරිසු වූ කල්හි පයථවදන කල්හි අභිගණ (කෙලෙස්) රහිත කල්හි පහ වූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මාදු වූ කල්හි කම්මණ වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි පුරිනිවාසානුස්මාතිඤ්ඤායට සිත එළවයි. හෙතෙම අන්තච්චිධි පුරිනිවාස සිති කෙරෙයි, හෙමෙසේ යි : එක් ජාතියකුදු දෙ ජාතියකුදු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකවිධ පුරිනිවාස සිති කෙරෙයි. සඤ්ඤා, යම් ශාස්තෘ කෙනෙකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම් ඒ ශාස්තෘන්ගේ ශාසනයෙහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධම්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

හෙ මෙසේ සිත පිරිසු වූ කල්හි පයථවදන කල්හි අනභිගණ කල්හි පහ වූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මාදු වූ කල්හි කම්මණ වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සත්ත්වයන් ගේ ව්‍යුතිඋපපත්ති දන්තා පිණිස සිත එළවයි. හෙ මනිසැක ඉක්මැසිටි විභුද්ධ වූ දිව ඇසින් ව්‍යුත වන උපදානා හීන වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැයටහන් ඇති නො මනා පැහැයටහන් ඇති මනා ගති ඇති නො මනා ගති ඇති සත්ත්වයන් දකියි. කම්මානුරූප වැ ගීය සත්ත්වයන් දැනගනියි. සඤ්ඤා, යම් ශාස්තෘ කෙනෙකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා ද, එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශල ධම්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනඛ්‍යාණේ විහතුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දභුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපභවතො ආසවානං ඛසඤ්ඤාණං චිත්තං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්තී යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛතිරොධොති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛතිරොධගාමිනී පටිපද්ධති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභුතං පජානාති අයං ආසව සමුදයොති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවතිරොධොති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවතිරොධගාමිනී පටිපද්ධති යථාභුතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජානතො ඵලං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. අවජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. විමුක්ඛතස්මිං විමුක්ඛතමිති ඤ්ඤං භොති. ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. යසම්භිං බො සඤ්ඤා සත්ථරි සාවකො ඵවිරුපං උරුරං විසෙසං අධිගච්චති. තත්ථ මඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං චසෙය්‍ය, චසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලාති.

සො පන සො භො ආනඤ්ඤා භික්ඛු අරහං ඛිණංසවො වුසිතවා කතකරණීයො මහිනභාරො අනුපභතතසදජො පරිකක්ඛිණභවසඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤා විමුක්ඛො. පරිභුඤ්ජෙය්‍ය සො කාමෙති.

සො සො සඤ්ඤා භික්ඛු අරහං ඛිණංසවො වුසිතවා කතකරණීයො මහිනභාරො අනුපභතතසදජො පරිකක්ඛිණභවසඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤා විමුක්ඛො. අභබ්බො සො පඤ්චාධානාති අජ්ඣාචරිතුං අභබ්බො ඛිණංසවො භික්ඛු සඤ්චිච පාණං ජීවිතා වොරොපෙතුං, අභබ්බො ඛිණංසවො භික්ඛු අදිත්තං ඵෙය්‍යසම්භාවං ආදාතුං, අභබ්බො ඛිණංසවො භික්ඛු මෙඋභං ධම්මං පතිසෙවෙතුං, අභබ්බො ඛිණංසවො භික්ඛු සමපජානමුසා භාසිතුං, අභබ්බො ඛිණංසවො භික්ඛු සත්ථරිසකාරකං කාමෙ පරිභුඤ්ජෙතුං සෙය්‍යථාපි පුබ්බෙ අගාරියභුතො. සො සො සඤ්ඤා භික්ඛු අරහං ඛිණංසවො වුසිතවා කතකරණීයො මහිනභාරො අනුපභතතසදජො පරිකක්ඛිණභවසඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤා විමුක්ඛො. අභබ්බො සො ඉමාති පඤ්චාධානාති අජ්ඣාචරිතු'නති.

සො පන සො භො ආනඤ්ඤා භික්ඛු අරහං ඛිණංසවො වුසිතවා කතකරණීයො මහිනභාරො අනුපභතතසදජො පරිකක්ඛිණභවසඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤා විමුක්ඛො. තස්ස චරතො වෙච තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ජිත්තා ච ගත්ථපාදා. අපි ච බො පන තං පච්චවෙකඛිමානො ජානාති: ජිත්තා මෙ ගත්ථපාදාති. ඵවමෙච බො සඤ්ඤා සො සො භික්ඛු අරහං ඛිණංසවො වුසිතවා කතකරණීයො මහිනභාරො අනුපභතත-සදජො පරිකක්ඛිණභවසඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤා විමුක්ඛො. තස්ස චරතො වෙච තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ඛිණංච ආසවා. අපි ච බො තං පච්චවෙකඛිමානො ජානාති: ඛිණං මෙ ආසවාති.

තෙන හි සඤ්ඤා උපමනෙත කර්ණාමි, උපමායපිධෙකවෙච මඤ්ඤා පුරිසා භාසිතස්ස අත්ථං ආජානන්ති. සෙය්‍යථාපි සඤ්ඤා පුරිසස්ස හත්ථපාදා ජිත්තා, තස්ස චරතො වෙච තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ජිත්තා ච ගත්ථපාදා. අපි ච බො පන තං පච්චවෙකඛිමානො ජානාති: ජිත්තා මෙ ගත්ථපාදාති. ඵවමෙච බො සඤ්ඤා සො සො භික්ඛු අරහං ඛිණංසවො වුසිතවා කතකරණීයො මහිනභාරො අනුපභතත-සදජො පරිකක්ඛිණභවසඤ්ඤාජනො සම්මදඤ්ඤා විමුක්ඛො. තස්ස චරතො වෙච තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ඛිණංච ආසවා. අපි ච බො තං පච්චවෙකඛිමානො ජානාති: ඛිණං මෙ ආසවාති.

හේ මෙසේ සිත විරිසුදු කල්හි පයච්චදන කල්හි ක්ලෙශාච්චණ රහිත කල්හි පහ වූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මඳ වූ කල්හි කම්මණ වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි ආසුච්චයෙකුණයට (විදුහිත) සිත එළවයි. හෙ 'මෙ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ දුක්වසමුදය යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ දුක්වතිරෝධ යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ දුක්වතිරෝධගාමිනී පටිපද යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මොහු ආසුච්ච'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ ආසුච්චයමුදය යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ ආසුච්චිතෝධ යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි, 'මෙ ආසුච්චිතෝධ ගාමිනීප්පද යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනයි. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාසුච්චයෙකුදු විමුක්ත වෙයි, භවාසුච්චයෙකුදු සිත විමුක්ත වෙයි, අභිද්‍යාසුච්චයෙකුදු සිත විමුක්ත වෙයි. විමුක්ත කල්හි (එලක්ෂණයෙහි) 'විමුක්ත යැ' යන (ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා) ඤානය වෙයි. ජාතිය ක්ෂය වූ යැ මහබ්බසර වැස නිමවන ලද, සිවුමහින් කටයුතු කරන ලද. මේ බව පිණිස අනෙක් මාර්ගාචාර්යයෙක් තැනැ'යි දනගනී. සඤ්ඤා, යම් ශාස්තෘ කෙනකුත් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙවන් උදර විශේෂයක් ලබා නම් ඒ ශාස්තෘන්ගේ සස්තෝති නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බ්බසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවද්‍යාධර්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

භවත් ආනන්දයෙනි, ක්ෂය වූ ආසුච්ච ඇති වැස නිමවූ බ්බසර ඇති සිසුමහින් කළ කරණි ඇති බහා තැබූ (ස්කන්ධ ක්ලේශ අභිසංස්කාර) බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දන (කෙලෙසුන්ගෙන්) විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් ඇද්ද, හේ කාමයන් වළද ද?යි.

සඤ්ඤා, ක්ෂය වූ ආසුච්ච ඇති වැස නිමවූ බ්බසර ඇති සිසුමහින් කළ කරණි ඇති බහා තැබූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මැනැවින් දන විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් ඇද්ද, හේ කරුණු පසක් කරන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ දන දන ප්‍රාණියකු දිවියෙන් ගලවන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ ස්තෙය සධ්ධාත වූ නුදුන්දය ගන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ මෙමුදුනධම් සේවන කරන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ දන දන මුසවා කියන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ පෙර ගිහි වූ සෙයින් වස්තුකාමයන් සන්නිධිකොට වළදන්නට නො නිස්ස. සඤ්ඤා, ක්ෂයාසුච්ච වූ වැස නිම වූ බ්බසර ඇති සිසුමහින් කළ කිස ඇති බහා තැබූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය කළ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් වෙ ද, හේ මෙ පස් කරුණු කරන්නට නො නිසි වේ.

භවත් ආනන්දයෙනි, ක්ෂයාසුච්ච වූ වැස නිම වූ බ්බසර ඇති කළ කරණි ඇති බහා තැබූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය කළ භවසංයෝජන ඇති මැනැවින් දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් වෙ ද ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදන්නා වූ ද නිදිවරන්නා වූ ද ඔහට 'මාගේ ආසුච්චයෝ ක්ෂය වූහ'යි හැමද හැම කල්හි ඤානදුහිත එළඹිසිටියේ ද?යි.

එසේ වී නම් සඤ්ඤා, නොපට උපමාවක් කරන්නෙමි. මෙලොවැ ඇතැම් විඤ්ඤාපුරුෂයෝ උපමායෙකුදු කියනලද්දෙහි අර්ථ දනගනී. යම්සේ සඤ්ඤා, පුරුෂයකු ගේ අත්පා සිඳිනලද ද ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදන්නා වූ ද නිදිවරන්නා වූ ද ඔහුගේ හස්ත-පාදයෝ හැම කල්හි හැම විට සිඳිනලද්දහු මැ වෙති. එතෙකුදුවත් එය ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ 'මාගේ හස්තපාදයෝ සුන්හ'යි දනගනී. එසෙයින් මැ සඤ්ඤා, ක්ෂයාසුච්ච වූ වැස නිමවූ මහබ්බසර ඇති කළ කරණි ඇති බහා තැබූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය කළ භවසංයෝජන ඇති මැනැවින් දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් වෙ ද ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදන්නා වූ ද නිදිවරන්නා වූ ද ඔහට හැම කල්හි ආසුච්චයෝ ක්ෂය වූහ'යි දනගනී.

කීචි බහුකා පන භො ආනන්ද ඉමසමීං ධම්මවිනයෙ නියතානාථොති. 'න බො සද්දකා එකං යෙව සතං න දො සතානි න තිණ්ණි සතානි න චතතාරි සතානි න පඤ්ච සතානි. අඵ බො භියොඝාච යෙ ඉමසමීං ධම්මවිනයෙ නියතානාථො'ති. අච්ඡරියං භො ආනන්ද, අබ්බුතං භො ආනන්ද, න ච නාමි සධම්මොක්ඛංසනා භවිස්සති න පරධම්මාමසාදනා¹ ආයතනෙ ච ධම්මදෙසනා. තාචි බහුකා ච නියතානාථො පඤ්ඤාසිස්සන්ති. ඉමෙ පනා'ජ්චකා - පුත්තමතාය පුත්තා, අත්තානඤ්චච උක්ඛංසෙසන්ති, පරෙ ච වම්භන්ති. තයො චෙව නියතානාථො පඤ්ඤාපෙතති. සෙය්‍යපීදං 'නන්දං වච්ඡං, කිසං සඛකිච්චං, මකඛලීගොසාල'න්ති.

අඵ බො සද්දකො පරිබ්බාජකො සකං පරිසං ආමනොසී : 'චරනතු භොනොනා සමණේ යොනමෙ බුහච්චරියවාසො, නදුතී සුකරං අමොහි ලාභසකකාරසිලොකෙ පරිච්චජ්ඣු'න්ති. ඉතීතිදං සද්දකො පරිබ්බාජකො සකං පරිසං උයොඝාජේසී භගවති බුහච්චරියෙති.

සද්දකා සුඤ්ඤා ඡට්ඨං.

භවත් ආනාදයෙනි, මෙසස්නෙහි නියතානුසාරී (සසරින් නික්මගියාහු) කිපමණ බොහෝ වෙත් ද?යි. සඤ්ඤා, එක් මැ සියක් නො වෙයි, දෙසියක් නො වෙයි, තුන්සියක් නො වෙයි, සාරසියක් නො වෙයි, පන්සියක් නො වෙයි, වැළිත් මෙ සස්නෙහි නියතානුසාරී බොහෝ මැ යි. ආශ්වයානී යැ භවත් ආනාදයෙනි, අද්භූත යැ භවත් ආනාදයෙනි, තමාගේ ලබ්ධිය නඟා තැබීමෙන් නම් නො ද වන්නේ යැ මෙරමා ලබ්ධි හෙළා තැබීමෙන් නො වන්නේ යැ, කාරණයෙහි මැ ධර්මදේශනා වෙයි, එපමණ බොහෝ නියතානුසාරී ද පැනෙති. මෙ ආජීවකයෝ වැළිත් පුතුන් මළ මවගේ පුත්‍රයෝ යි. (මහු) තමා මැ උත්තමි කෙරෙහි, මෙරමා ද ගරහති, නියතානුසාරී තිදෙනාකුත් මැ පනවති. ඡේ මෙසේ යැ: 'නාදවච්ඡ යැ කිසසධිකිච්ච යැ මත්ඛලිගොසාල යැ'යි.

එකල්හි සඤ්ඤා පරිපූරක සියපිරිස් ඇමැතී යැ : "භවත්ති, ප්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි ඛණිකවත් වසව, දුන් අප විසින් ලාභසත්කාරස්ලෝක භාරපියන්තට පහසු නො වේ." යයි. මෙසේ සඤ්ඤා පරිපූරක සිය පිරිස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බ්‍රහ්මචරිය වාසයෙහි උදෙසාග කරවී යයි.

සවුනි සඤ්ඤා සූත්‍ර යි.

2. 3. 7

මහාසකුලුද්‍රසි සුඛතං

එවං මෙ සුඛතං: එකං සමයං භගවා: රාජගහෙ විහරති වෙච්චනෙ කලුඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සමබ්‍රහ්මා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා මොරනිවාපෙ පරිබ්බාජකාරාමෙ පටිවසන්ති. සේය්‍යපීදං: අන්තහාරො¹ චිරධරො² සකුලුද්‍රසි ච පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාදු ච අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා. අඵ ඛො භගවා: පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවීචිරං ආදාය රාජගහං පිණ්ඩාය පාවිසී. අඵ ඛො භගවතො එතදභොසී: 'අනිසගො ඛො තාව රාජගහෙ පිණ්ඩාය චරිතුං. යනුභාහං යෙන මොරනිවාපො පරිබ්බාජකාරාමො යෙන සකුලුද්‍රසි පරිබ්බාජකො තෙත්‍රපසඛකමෙය්‍යන්ති. අඵ ඛො භගවා: යෙන මොරනිවාපො පරිබ්බාජකාරාමො තෙත්‍රපසඛකමි. තෙන ඛො පන සමයෙන සකුලුද්‍රසි පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං නිසින්නො භොති උත්තාදිනියා උච්චාසද්ධමහාසද්ධයා³ අනෙකවිනිතං නිර්විජ්ඣකඵං කථෙත්තියා. සේය්‍යපීදං: 'රාජකඵං චොරකඵං මහා මත්තකඵං සෙනාකඵං භසකඵං සුඛකඵං අන්තකඵං පානකඵං වජ්ඣකඵං යානකඵං සයනකඵං මාලාකඵං ගතීකඵං ඤ්ඤිකඵං ගාමකඵං නිගමකඵං නගරකඵං ජනපදකඵං ඉඤ්ඤිකඵං පුරිසකඵං සුරකඵං විසිඛාකඵං කුඹ්චානකඵං පුබ්බපෙතකඵං නානත්තකඵං ලොකත්තාසිකං සමුද්දත්තාසිකං ඉති භවාභවකඵං' ඉති වා.

අද්දසා ඛො සකුලුද්‍රසි පරිබ්බාජකො භගවන්තං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දික්ඛාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසී: 'අපසසද්ධ භොනෙනා භොනතු මා භොනෙනා සද්ධමකඵ. අයං සමිණො ගොතමො ආගච්ඡති. අපසසද්ධකාමො ඛො පන සො ආයඤ්ඤා අපසසද්ධස්ස වණ්ණවාදී, අපෙපචිනාම අපසසද්ධං පරිසං විදිනා උපසඛකමිතබ්බං මඤ්ඤාදාය්‍යා'ති. අඵ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අගෙපුං. අඵ ඛො භගවා: යෙන සකුලුද්‍රසි පරිබ්බාජකො තෙත්‍රපසඛකමි. අඵ ඛො සකුලුද්‍රසි පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: එතු ඛො භනෙත භගවා, ඤාගතං භනෙත භගවතො, චිරස්සං ඛො භනෙත භගවා ඉමං පරියායමනාසී යද්දං ඉධාගමනාය. නිසීදතු භනෙත භගවා ඉදමාසනං පඤ්ඤාතනන්ති. නිසීදී භගවා පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ. සකුලුද්‍රසි ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගභෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නං ඛො සකුලුද්‍රසි පරිබ්බාජකං භගවා එතදවොච:

---

1. {අන්තහාරා - මජ්ඣං.
 {අනුගාරො - සීඝ්‍ර, PTS.
 2. චිරචරො - සීඝ්‍ර, චිරතරො - ස්‍යා.
 3. {උච්චාසද්ධමහාසද්ධය - සීඝ්‍ර, මජ්ඣං.
 {උච්චාසද්ධය, මහාසද්ධය - PTS.

2. 3. 7

මහා සකුලුද්‍රැයි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කලඤ්ඤනිවාස නම් වූ වේදවනායෙහි වැඩවසනසේක. එසමයෙහි බොහෝ වූ ප්‍රසිද්ධ පරිව්‍රාජකයෝ මොරනිවාස නම් වූ පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වෙසෙති, තේමෙසේ යෑ : "අන්තභාර ද වරධර ද සකුලුද්‍රැයි පරිව්‍රාජක ද අන්‍යවූ ද ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ පරිව්‍රාජකයෝ ද"යි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු සමයෙහි හැදපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන රජගහ නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු සිතෙක් විය : "රජගහනුවර පිඬු පිණිස සරනට තව ඉතා අලුයම. මම මොරනිවාස නම් වූ පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි සකුලුද්‍රැයි පරිව්‍රාජක කරා එළැඹෙන්නොම නම් ඉතා යෙහෙකැ"යි. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොරනිවාස නම් පරිව්‍රාජකාරාමය වෙත එළැඹියහ. එසමයෙහි සකුලුද්‍රැයි පරිව්‍රාජක උද්ගතනාද ඇති උස්ගඩ මහගඩ නහන අන්තප්‍රකාර නිරශ්චිතකරා කරන මහපිරිවැසිපිරිස් හා සමග හුන්නෝ වෙයි. ඒ කෙබඳු කරා යෑ යන් : රජුන් පිළිබඳ කරා යෑ පොරුන් පිළිබඳ කරා යෑ මහඇමැතියන් පිළිබඳ කරා යෑ සේනා පිළිබඳ කරා යෑ භයකරා යෑ යුද්ධකරා යෑ ආභාරකරා යෑ පානකරා යෑ වස්ත්‍රකරා යෑ ගයනකරා යෑ මාලාකරා යෑ ගන්ධකරා යෑ දෙතින් පිළිබඳ කරා යෑ යානකරා යෑ ග්‍රාමකරා යෑ නිගමකරා යෑ නගරකරා යෑ ජනපදකරා යෑ ස්ත්‍රීන් පිළිබඳකරා යෑ ගුරුයන් පිළිබඳ කරා යෑ වීරී පිළිබඳකරා යෑ කුම්භසාන(පැන්තොට) කරා යෑ පූර්වේක(අතීතඥති) කරා යෑ නන් වැදෑරුම් නිරතීක කරා යෑ ලෝකායතකරා යෑ සමුද්‍රාබ්‍යානකරා යෑ (ගාඥවත උච්ඡේදදි) හවාහවකරා යෑ යන මේ කරා යි.

සකුලුද්‍රැයි පිරිවැසි දුටින් මෑ වඩනා භාග්‍යවතුන් දුටුසේ යෑ. දක සියපිරිස සන්හුන් කරවී : "හවස්නි, නිහඬ වෙත්වා, හවස්හු නහමක් හඬනගවු, මේ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ එහි, ඒ ආයුෂ්මත්හු වූකලි නිහඬ බව කැමැතියහ, නිහඬබැව්හි ඉඤ්ඤියනුවහ. නිහඬ පිරිස දන එළැඹියැයුතු කොට සිතා නම් මැනැවැ"යි. එකල්හි ඒ පිරිවැසියෝ නිහඬ වූහ. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකුලුද්‍රැයි පිරිවැසි කරා එළැඹියහ. එකල්හි සකුලුද්‍රැයි පිරිවැසි භාග්‍යවතුන්ට තෙල වදන් කී : සවාචීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනා සේක්වා, සවාචීනි, භාග්‍යවතුන්ට සවාගත යෑ, සවාචීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි ඊමෙන් බොහෝ කලෙකින් මේ පරියාය කළහ, සවාචීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඳුනාසේක්වා මේ අස්න පනවනලද"යි. බුදුහු වැනවූ අස්නෙහි වැඩහුන්සේක. සකුලුද්‍රැයි පිරිවැසි ඒක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එකත්පස් වෑ හිත. එකත්පස් වෑ හුන් සකුලුද්‍රැයි පිරිවැසිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළහ :

කායනුඤ්ඤා උදය පිටරති කථාය සනතිසිත්තා? කාච පන මො අනන්තරා කථා විපජ්ජනාති? තිට්ඨතෙසා හනෙත කථා යාය මයං එතරති කථාය සනතිසිත්තා, නෙසා හනෙත කථා හගචිතො දුලලහා හවිසාති පච්ඡාපි සචණ්දාය. පුරිමාති හනෙත දිවසාති පුරිමන්තරාති නානාතිඤ්ඤානං සමණ්ට්ඨාගමිණානං කුතුහලකාලායං සනතිසිත්තානං සනතිපතිනානං. අයමනන්තරා කථා උදපාදි: ලාභා වත හො අභිගමගානං, සුලලභං² වත හො අභිගමගානං, යඤ්චිමෙ සමණ්ට්ඨාගමිණා සඛිසිනො ගණිනො ගණාචරියා ඤාතා යසස්සිනො තිත්තකරා සාධුසමමනො ඛහුජ්ජනස්ස, රාජගහං වසාචාසං ඕසට්ඨා,³ අයමපි ඛො පුරණො කස්සපො සඛිසි චෙච ගණි ච ගණාචරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්තකරො සාධුසමමනො ඛහුජ්ජනස්ස, සොපි රාජගහං වසාචාසං ඕසට්ඨො. අයමපි මකඛලිගොසාලො -පෙ- අජ්ඤො කෙසකමඛලි -පෙ- පකුඛො කච්චායනො -පෙ- සඤ්ඤො ඛෙලලවිභිජ්ජනො⁴ -පෙ- තිගණේසා නානපුඤ්ඤො⁵ සඛිසි චෙච ගණි ච ගණාචරියො ච, ඤාතො යසස්සි තිත්තකරො සාධුසමමනො ඛහුජ්ජනස්ස, සොපි රාජගහං වසාචාසං ඕසට්ඨො. අයමපි ඛො සමණො ගොතමො සඛිසි චෙච ගණි ච ගණාචරියො ච, ඤාතො යසස්සි තිත්තකරො සාධුසමමනො ඛහුජ්ජනස්ස, සොපි රාජගහං වසාචාසං ඕසට්ඨො. කොහු ඛො ඉමෙසං භවතං සමණ්ට්ඨාගමිණානං සඛිසිනං ගණිනං ගණාචරියානං ඤාතානං යසස්සිනං තිත්තකරානං සාධුසමමනානං ඛහුජ්ජනස්ස. සාවකානං සකකතො ගරුකතො මානිකො පුජ්ඤො. කථංඤ්ඤා පන සාවකා සකකතො ගරුකතො⁶ උපනිස්සාය විහරන්ති⁷ති?

තත්තෙකචෙච එවමාහංසු: ‘අයං ඛො පුරණො කස්සපො සඛිසි චෙච ගණි ච ගණාචරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්තකරො සාධුසමමනො ඛහුජ්ජනස්ස. සොච ඛො සාවකානං න සකකතො න ගරුකතො න මානිකො න පුජ්ඤො. න ච පන පුරණං කස්සපං සාවකා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති. භුතපුබ්බං පුරණො කස්සපො අනෙකසතාය පටිසාය ධම්මං දෙසෙති. තනුඤ්ඤාතරො පුරණස්ස කස්සපස්ස සාවකො සද්දමකාසි: මා හොනෙතා පුරණං කස්සපං එතමත්ථං පුච්ඡන්ති. නෙසො එතං ජානාති, මයමෙතං ජානාම, අමෙහ එතමත්ථං පුච්ඡන්ති. මයමෙතං භවන්තානං⁷ බ්‍යාකරිස්සාමාති. භුතපුබ්බං පුරණො කස්සපො බාහා පග්ගස්ස කඤ්ඤනො න ලභති: අපපසද්ද හොනෙතා හොනතු මා හොනෙතා සද්දමකත්ථං. නෙතෙ භවනො පුච්ඡන්ති. අමෙහ එතෙ පුච්ඡන්ති. මයමෙතෙසං බ්‍යාකරිස්සාමාති. ඛහු ඛො පන පුරණස්ස කස්සපස්ස සාවකා වාදං අපරොපෙකො අපසකන්තා: ‘න නිං ඉමං ධම්මවිනිසං අජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිනිසං අජානාමි, නිං නිං ඉමං ධම්මවිනිසං අජානිස්සසි? මිච්ඡාපට්ඨපනො නම්ඛසි,

1. කායනුඤ්ඤා - සා.
2. සුලලභං - සිඹු, මජ්ඣ.
3. උපගතා - සා.
4. ඛෙලලවිභිජ්ජනො - මජ්ඣ.
5. { නානපුඤ්ඤො - සිඹු.
නානපුඤ්ඤො - මජ්ඣ.
6. ගරුකතො - මජ්ඣ.
7. භවතං - PTS.

උදයි, දන් තෙපි කවර නම් කරුවෙකින් යුක්ත වූ උන්හු ද? තොප විසින් කවර නම් කරුවන් අධ්‍යාපන කරනලද ද?යි. වහන්ස, තෙල කරුවා තිබියේවා, ඇපි දන් යම් කරුවෙකින් යුක්ත වූ උන්නමෝ නම් වහන්ස, තෙල කරුවා පසුවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඇසීමට දුලබ නො වෙයි. වහන්ස, ඊයේ පෙරෙහිද දිනාගත්ති කුඤ්ඤාලායායෙහි රැස්වූ හුන් නානාජීවික ග්‍රමණශ්‍රාවණයන් අතුරෙහි මේ අතුරු කරුවා උපත : “භවත්ති, අභුමගද දේවටවෑපියනට ඒකාන්තයෙන් ලාභයෙක. භවත්ති, අභුමගද දේවටවෑපියනට ඒකාන්තයෙන් මනා ලාභයෙක. යම් කැනෙන ප්‍රමුච්ඡා සමූහ සධ්‍යාත සධ්‍යා ඇති ආචාරගණ ඇති ගණ්‍යුරු වූ ප්‍රසිද්ධ වූ නැඟිසිටි යගස් ඇති ලබ්ධිකර වූ බොහෝ දෙනාට මැනැවැයි සම්මත වූ මේ ග්‍රමණශ්‍රාවණයෝ රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසලේ (රැස්වූහ) ද ඒ අභුමගද දේවට යි. මේ පුරණකාශ්‍යප ද සධ්‍යා ඇත්තේත් ගණ ඇත්තේත් ගණවාවාස වූයේත් ප්‍රසිද්ධ වූ යගස් ඇති තීර්ථකර වූයේත් බොහෝදෙනාට මැනැවැයි සම්මත වූයේත් වෙයි. භෙ ද රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසලේ යෑ. මේ මක්ඛලි-ගෝසාලද . . . . අරිත තේසකම්බලී ද. . . පකුධි කවචායන ද . . . . සඤ්ජය බෙල්ලවී-පුත්ත ද . . . නිගන්ච නාතපුත්ත ද සධ්‍යා ඇත්තේත් ගණයා ඇත්තේත් ගණ්‍යුරු වූයේත් ප්‍රසිද්ධ වූ යගස් ඇති තීර්ථකර වූයේත් බොහෝ දෙනාට මැනැවැයි සම්මත වූයේත් වෙයි. භේ ද රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසලේ යෑ. මේ ග්‍රමණගොතම ද සධ්‍යා ඇත්තේත් ගණයා ඇත්තේත් ගණවාවාස වූයේත් ප්‍රකට වූ යගස් ඇති ලබ්ධිකර වූ බොහෝ දෙනාට මැනැවැයි සම්මත වූයේත් වෙයි. භේ ද රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසලේ යි. මේ සධ්‍යා ඇති ගණයා ඇති ගණ්‍යුරු වූ ප්‍රකට වූ යගස් ඇති වූ ලබ්ධිකර වූ බොහෝ දෙනාට මැනැවැයි සම්මත වූ භවත් මහණබමුණන් අතුරෙහි කවරෙක් ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත ගුරුකෘත මානික පුරිත වෙ ද? කෙසේ නම් ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කොට ගරුකාර කොට ඇසිරි කොට වෙසෙත් ද?යි.

එහි ඇතැම් කෙනෙක් මෙසේ කීහ : මේ පුරණකාශ්‍යප සධ්‍යා ඇත්තේ ද ගණ ඇත්තේ ද ගණවාවාස ද වෙයි, ප්‍රසිද්ධ යෑ යගස් ඇත්තේ යෑ ලබ්ධිකර යෑ බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත යි. එතෙකුදු වත් භේ ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානික නො වෙයි, පුරිත නො වෙයි. ශ්‍රාවකයෝ, පුරණකාශ්‍යප සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නො ද ඇසිරි කොට වෙසෙත්. පෙර පුරණකාශ්‍යප නොයෙක් පියගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසයි. එහි පුරණකාශ්‍යපගේ එක්තරා ශ්‍රාවකයෙක් “භවත්ති තෙල කරුණ නහමක් පුරණකාශ්‍යප විචාරව, තෙලෙ එස නො දති, ඇපි එස ද්‍රාමිභ, තෙල කරුණ අප විචාරව, ඇපි තෙල කරුණ භවත්තට ප්‍රකාශ කරමිහ”යි. භව නැඟී යෑ. පෙර පුරණකාශ්‍යප දෙඅත් බෑද හඬ නහනුයේ “භවත්ත නිහඬ වෙත්ව භවත්ත නහමක් හඬ නහවු, කුලුහු භවතුන් නො පුළුවුස්සි, කුලුහු අප පුළුවුස්සි, ඇපි කුලුනට ප්‍රකාශ කරමිහ”යි හඬ නහනුයේ අවකාශ නො ලැබෙයි. පුරණකාශ්‍යපගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ වාද නඟා නික්ම ගියහ : “තෙපි මේ සස්න නො දන්නහු යෑ, මම මෙ සස්න දනිමි, කිම තෙපි මේ සස්න දන්නහු ද? තෙපි මිථ්‍යාප්‍රතිපත්තවුවු, මම සමාක් ප්‍රතිපත්තයෙමි, මාගේ වචනය අභිසංඝිත යෑ, තොපගේ වචනය අභිසංඝිත නො වෙයි,

පළමු කියයුත්ත පසු වැ කීවහු යැ, පසු වැ කියයුත්ත පළමු කීවහු යැ, තොපගේ ආචිණිය (දිගුකලක් ප්‍රභූණ කළ දය) පෙරැලිණ. තොපට වාද නහන ලද, නිග්‍රහ කරන ලද වඩු, වාදයෙන් මිදෙනුවට ඇවිද උගනුව, ඉදින් සමත් වඩු නම් නිචේඡටන කරව''යි නික්ම ගියහ. මෙසෙයින් පුරණකාශ්‍යප ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානිත නො වෙයි, පූර්ත නො වෙයි. ශ්‍රාවකයෝ පුරණකාශ්‍යප සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නො ඇසිරි කෙරෙත්. පුරණකාශ්‍යප සධ්‍යාවාමෝඝයෙන් ආමෝඝ කරනලද්දේ ද වෙ'' යයි.

ඇතැම් කෙනෙක් මෙසේ කීහ : මේ මක් බලි ගෝසාල ද . . . . . අර්ත කේසකම්බලි ද . . . පකුධකච්චාන ද . . . සඤ්ජය ඛෙල්ලවීඨිපුත්ත ද . . . නිගණ්ඨනාතපුත්ත ද සඨසයා ඇත්තේ ද වෙයි, ගණ ඇත්තේ ද වෙයි, ගණාවායා ද වෙයි, ප්‍රසිද්ධ යැ යහස් ඇත්තේ යැ තීර්ඨකර යැ බොහෝ දෙනා විසින් මැනැවැ යි සම්මත යි. හේ ද ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානිත නො වෙයි, පූර්ත නො වෙයි. ශ්‍රාවකයෝ නිගණ්ඨනාතපුත්ත සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට ඇසුරු කොට නො ද වෙසෙත්. පෙර නිර්ගුන්ථනාතපුත්‍ර නොයෙක් සිය ගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසයි. එහි නිර්ගුන්ථනාතපුත්‍රගේ එක්තරා ශ්‍රාවකයෙක් : ''හවත්තූ තෙල කරුණ නිර්ගුන්ථනාතපුත්‍ර නො විවාරවු, තෙලෙ එය නො දනී, ඇපි තෙල කරුණ දකුම්ම, තෙල කරුණ අප විවාරව, ඇපි තෙල කරුණ හවත්තට පවසමහ''යි හඬ නැඟී යැ. පෙර නිගණ්ඨනාතපුත්ත දෙඅත් බැඳ හඬ නහනුයේ : ''හවත්තූ නිහඬ වෙත්වා, හවත්තූ නහමක් හඬ නහවු, කුලුහු හවතුන් නො විවාරති, කුලුහු අප විවාරති, ඇපි තෙල කරුණ පවසමහ''යි කියාත් අවකාශ නො ලැබෙයි. වැළිත් නිගණ්ඨනාතපුත්තගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ වාද නහා නික්ම ගියහ : ''තෙපි මේ සස්න නො දන්නාහු යැ. මම මේ සස්න දනිමි, කිම තෙපි මේ සස්න දන්නාහු ද? තෙපි මිථසාප්‍රතිපත්ත වඩු යැ, මම සමාසක් ප්‍රතිපත්තයෙමි, මාගේ වචනය අචිසංහිත යැ තොපගේ වචනය අචිසංහිත නො වෙයි, පළමු කියයුත්ත පසු වැ කීවහු යැ, පසු වැ කියයුතු පළමු කීවහු යැ, තොපගේ ආචිණිය පෙරැලිණ, තොපට වාදරොපිත යැ, නිග්‍රහ කරන ලදුවහු යැ, වාදමොක්ෂ පිණිස ඇවිද උගනුව, ඉදින් සමත් වඩු නම් නිචේඡටන කරව''යි නික්ම ගියහ. මෙසෙයින් නිගණ්ඨනාතපුත්ත ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානිත නො වෙයි, පූර්ත නො වෙයි, ශ්‍රාවකයෝ නිගණ්ඨනාතපුත්ත සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නොද ඇසුරු කෙරෙති, නිගණ්ඨනාතපුත්ත ධර්මාමෝඝයෙන් ආමෝඝ කරනලද්දේ ද වෙ'' යයි .

ඇතැම් කෙනෙක් මෙසේ කීහ : ''මේ ශ්‍රමණ ගෞතම සඳුන් ඇත්තේ වෙයි, ගණ ඇත්තේ වෙයි, ගණාවායා වෙයි, ප්‍රසිද්ධ යැ යහස් ඇත්තේ යැ ලඛිධිකර යැ බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත යි. හේ වැළිත් ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත යැ ගුරුකෘත යැ මානිත යැ පූර්ත යි. ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් ශ්‍රමණ ගෞතම සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට ඇසුරු කොට වෙසෙත්. පෙර ශ්‍රමණ ගෞතම නොයෙක් සියගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසයි. එහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ එක්තරා ශ්‍රාවකයෙක් කැසි හඬ නැඟී. එක්තරා සමුම්භර මහණෙක් ''ආයුෂ්මත් නිහඬ වෙවා, ආයුෂ්මත් නහමක් හඬ නහව, අපට ශාස්තෘ වූ භාගාවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසති'' ඔහු දණ්ඩලෙහි ගැඹී. යම් කලෙකැ ශ්‍රමණ ගෞතම නොයෙක් සියගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසා ද, එකල්හි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ

නෙව තඤ්ඤා සමයෙ සමණස්ස ගොතමස්ස ආවකානං ඛිට්ඨසද්දෙ වා හොති උක්කාසිතසද්දෙ වා. තමෙන ජනකායො පච්චාසිංසමානරුපො පච්චුපට්ඨිතො හොති: 'යං නො භගවා ඛිට්ඨං භාසිස්සති, තං නො සොස්සාමා'ති. යෙදොපාපි නාම පුරිසො වාතුමමභාපපෙඨ බුද්ධං මිඛුං¹ අනෙලකං පපිලෙය්² තමෙන මහාජනකායො පච්චාසිංසමානරුපො පච්චුපට්ඨිතො අස්ස. ඵවමෙමං යඤ්ඤා සමයෙ සමණො ගොතමො අනෙකසතාය පරිසාය ඛිට්ඨං දෙසෙති. නෙව තඤ්ඤා සමයෙ සමණස්ස ගොතමස්ස ආවකානං ඛිට්ඨසද්දෙ වා හොති උක්කාසිතසද්දෙ වා, තමෙන මහාජනකායො පච්චාසිංසමානරුපො පච්චුපට්ඨිතො හොති: 'යං නො භගවා ඛිට්ඨං භාසිස්සති, තං නො සොස්සාමා'ති. යෙපි සමණස්ස ගොතමස්ස ආවකා සමුහමචාරිභි සමායොජෙතී: සිකං පච්චිකං ය භිකායාවතතනති, තෙපි සද්දු වණණවාදිනො හොතති, ඛිට්ඨස්ස වණණවාදිනො හොතති, සමස්ස වණණවාදිනො හොතති. අතතගරභිනො යෙව හොතති අනඤ්ඤාගරභිනො: මයමෙවෙත්³ අලකභිකා, මයං අප්පඤ්ඤා යෙ මයං ඵවං කාසකානෙ ඛිට්ඨවිනගෙ පච්චිජෙතී: නාසකභිකා යාවජෙවං පරිපුණ්ණං පරිපුඤ්ඤං බුහමචරිතං චරිතුනති. තෙ ආරාමිකභුතා වා උපාසකභුතා වා පඤ්චසු සිකංපදෙසු සමාදාය වතතනති. ඉති සමණො ගොතමො ආවකානං සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජෙතො, සමණඤ්ඤා පන ගොතමං ආවකා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති.

කති පන නං උද්ධං, ඛිට්ඨ සමනුපස්සාසි යෙහි මම ආවකා සකකරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙහති පුජෙතති, සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති?

පඤ්ච ඛො අහං භනෙත භගවති ඛිට්ඨ සමනුපස්සාමි යෙහි භගවතං ආවකා සකකරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙහති පුජෙතති, සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති. කතමෙ පඤ්ච:

භගවා හි භනෙත, අප්පාභායො අප්පාභායො ව වණණවාදි යමි භනෙත භගවා අප්පාභායො අප්පාභායො ව වණණවාදි⁴ ඉමං ඛො අහං භනෙත. භගවති පඨමං ඛිට්ඨං සමනුපස්සාමි යෙන භගවතං ආවකා සකකරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙහති පුජෙතති, සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති.

පුන ව පරං භනෙත භගවා සනතුචෙතො ඉතරිතරෙන විචරෙන ඉතරිතරවිචරසනතුචෙතො ව වණණවාදි. යමි භනෙත, භගවා සනතුචෙතො ඉතරිතරෙන විචරෙන ඉතරිතරවිචරසනතුචෙතො ව වණණවාදි. ඉමං ඛො අහං භනෙත භගවති දුතියං ඛිට්ඨං සමනුපස්සාමි යෙන භගවතං ආවකා සකකරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙහති පුජෙතති, සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති.

---

1. බුද්ධමිඛුං - මජ්ඣම.
 2. උපිලෙය් - සිඬු.
 3. මයමෙවෙතො - ඉ. මජ්ඣම. සා.
 4. යමි භනෙත භගවා අප්පාභායො අප්පාභායො ව වණණවාදි-PTS. (උභයං)

ශ්‍රාවකයන්ගේ කිරිසි හඬක් වේවයි උකැසි හඬක් වේවයි නො මැ වෙයි. ජනකාය පතාගෙන මෙන් ඔහු වෙත එළැඹිවීමේ වෙයි : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් දහමක් අපට දේශනා කරනසේක් ද, එය අසමිඛ"යි. යම්ගේ නම් පුරුෂයෙක් සතර මං සන්ධි-යෙක්හි නිමැයි ද්‍රව්‍යවැල්බෑ මියක් මිරිකා දොන්දෝ ද, මහාජනකාය පතාගෙන මෙන් තුලුහු වෙත එළැඹිවීමේ වෙ ද, එසෙයින් මැ යම් කලෙකැ ශ්‍රමණ ගෞතම නොයෙක් සියණන් ඇති පිරිස්හි දහම දෙසා ද, එකල්හි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවකයන් ගේ කිරිසි හඬක් හෝ උකැසි හඬක් නො මැ වෙයි. මහාජනකාය පතාගෙන මෙන් "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යම් දහමක් දේශනා කරන සේක් ද, එය අසමිඛ"යි තුලුහු වෙත එළැඹිවීමේ වෙයි. ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙකුත් සමුම්භරුන් හා සමග අල්පමාත්‍ර විවාද කොට ගෙන ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කොට ගිහි වෙත් ද, ඔහු දු ශාස්තෘන් වහන්සේ ගේ ගුණ කියන්නාහු වෙති, ධම්මයෙහි ගුණ කියන්නාහු වෙති, සභිසයාගේ ගුණ කියන්නාහු වෙති. 'ඇපි මැ මෙහි නිශ්ශ්‍රීකයමිඛ, ඇපි අල්පපුණ්‍ය ඇතියමිඛ, ඇපි මෙවන් ඥානාන ධම්මිතයෙහි පැවිදි වැ දිවිහිම් කොට පිරිපුන් පිරිහුදු ඔඹසර රක්තට නො හැකි වූමිඛ'යි අනෙකකු නො හරහන්නාහු තමා මැ හරහන්නාහු වෙති. ඔහු ආරාමික වූවාහු හෝ උපාසක වූවාහු හෝ පඤ්චශික්ෂාපදයන් සමාදන් වැ ගෙන දිවි රකිති. මෙසෙයින් ශ්‍රමණ ගෞතම ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත යැ ගුරුකෘත යැ මානිත යැ වූසීත යි. ශ්‍රාවකයෝ වැළින් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සත්කාර ගරුකාර කොට ඇසුරු කොට වෙසෙත්" යයි.

උදයී, කෙපි 'යම් ධම්ම කෙනෙකුත් හේතු කොට ගෙන ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර ගරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් ද, සත්කාර ගරුකාර කොට මා නිසා වෙසෙත් ද එබඳු වූ කෙසෙක් දහම් දක්නාහු ද? යි.

වහන්ස, යම් ධම්ම කෙනෙකුත් හේතු කොට ගෙන ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් ද, සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි එබඳු දහම් පසක් දක්මි. කවර පසෙක යත් :

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අල්පාභාර ඇතියහ, අල්පාභාරතායෙහි ද ගුණ කියනුවහ. වහන්ස, 'භාග්‍යවත්හු අල්පාභාර ඇතියහ, අල්පාභාරතායෙහි ද ගුණ කියනුවහ' යන යම් කරුණෙක් ඇද්ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ පළමු වන දහම දක්මි.

තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතිරිකරවීවර ප්‍රත්‍යයෙන් සත්කුෂ්චයහ, ඉතරිකර වීවරසත්කුෂ්චියෙහි දු ගුණ කියනුවහ. වහන්ස, යම් තෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරිකරවීවරප්‍රත්‍යයෙන් සත්කුෂ්ච සේක් ද, ඉතරිකරවීවරසත්කුෂ්චියෙහි දු ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි මේ දෙ වන දහම දක්මි.

පුන ච පරං භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨො ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපානෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපානසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී. යමපි භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨො ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපානෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපානසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී. ඉමං ඛො අහං භනෙත භගවති තතියං ධම්මං සම්නුපඤ්ඤාමි යෙන භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පුජෙන්ති, සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤාය විහරන්ති.

පුන ච පරං භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨො ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන ඉතරීතරසෙනාසනසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී. යමපි භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨො ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන ඉතරීතරසෙනාසනසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදී. ඉමං ඛො අහං භනෙත. භගවති චතුස්සං ධම්මං සම්නුපඤ්ඤාමි යෙන භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පුජෙන්ති, සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤාය විහරන්ති.

පුන ච පරං භනෙත, භගවා පටිවිඤ්ඤා පටිවෙකඤ්ඤා ච වණ්ණවාදී. යමපි භනෙත, භගවා පටිවිඤ්ඤා පටිවෙකඤ්ඤා ච වණ්ණවාදී. ඉමං ඛො අහං භනෙත භගවති පඤ්ඤාමි ධම්මං සම්නුපඤ්ඤාමි යෙන භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පුජෙන්ති සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤාය විහරන්ති. ඉමෙ ඛො අහං භනෙත භගවති පඤ්ඤාධම්මෙ සම්නුපඤ්ඤාමි යෙන භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්ති පුජෙන්ති සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤාය විහරන්ති.

අපාභායෙ සම්මේඤ්ඤා ගොතමො අපාභාරතාය ච වණ්ණවාදීති ඉති වෙ මං උදාසී සාවකා සක්කරෙත්තං ගරුකරෙත්තං¹ මානෙත්තං පුජෙත්තං, සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤාය විහරෙත්තං. සන්ති ඛො පන මෙ උදාසී, සාවකා කොසකාභාරපි අභිසංකොසකාභාරපි ඛෙලු-වාභාරපි අභිසංකොසකාභාරපි අහං ඛො පනුදාසී, අපොකද ඉමිනා පනෙතන සමතිතතිකමපි භුඤ්ජාමි, හිගොපි භුඤ්ජාමි. අපාභායෙ සම්මේඤ්ඤා ගොතමො අපාභාරතාය ච වණ්ණවාදීති ඉති වෙ මං උදාසී සාවකා සක්කරෙත්තං ගරුකරෙත්තං මානෙත්තං සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤාය විහරෙත්තං. යෙ තෙ උදාසී, මම සාවකා කොසකාභාරපි අභිසංකොසකාභාරපි ඛෙලුවාභාරපි අභිසංකොසකාභාරපි, න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙන සක්කරෙත්තං ගරුකරෙත්තං මානෙත්තං පුජෙත්තං සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤාය විහරෙත්තං.

සන්තුට්ඨො සම්මේඤ්ඤා ගොතමො ඉතරීතරෙන විචරෙන ඉතරීතර-විචරසන්තුට්ඨියා ච වණ්ණවාදීති ඉති වෙ මං උදාසී සාවකා සක්කරෙත්තං ගරුකරෙත්තං මානෙත්තං පුජෙත්තං සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤාය විහරෙත්තං. සන්ති ඛො පන මෙ උදාසී, සාවකා පංසුකුලිකා ලුඛවිචරධර තෙ සුසානො වා සඛකාරකුට්ඨො වා පාපණිකා² වා හන්තකාති උච්චිතී³ සඛකාපි කපිතී ඛාරෙන්ති. අහං ඛො පනුදාසී, අපොකද ගහපති-විචරති⁴ ඛාරෙමි දුග්ගාති සත්ථ ලුඛාති අලාපුලොමසාති⁵. සන්තුට්ඨො සම්මේඤ්ඤා ගොතමො ඉතරීතරෙන විචරෙන ඉතරීතර විචර සන්තුට්ඨියා

1. ගරු කරෙත්තං - මජ්ඣං.   2. පාපණිකාති - සිඤ්ඤා.
 3. උච්චිතීතී - සිඤ්ඤා.   4. ගහපතාති විචරති - සා, PTS
 5. { සත්ථලුඛාති අලාපුලොමසාති - මජ්ඣං.
 { සුඤ්ඤාලුඛාති අලාපුලොමසාති - සා.

තවද, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතිරිකරපිණ්ඩපාක ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ටයහ, ඉතිරිකරපිණ්ඩපාකසන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියවනුවහ. වහන්ස, යම් භෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතිරිකරපිණ්ඩපාකප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට සේක් ද, ඉතිරිකරපිණ්ඩපාක සන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගුරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ තුන් වන දහම දක්මි.

තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතිරිකර සේනාසන ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ටයහ, ඉතිරිකරසේනාසන සන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියවනුවහ. යම් භෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතිරිකරසේනාසනප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට සේක් ද, ඉතිරිකර සේනාසනසන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගුරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් නම්, සත්කාර ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ සතර වන දහම දක්මි.

තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපධි විචේක ඇතියහ, උපධිවිචේකයෙ(නිවනෙ) හි ද ගුණකියනුවහ. යම් භෙයකින් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපධි විචේක ඇති සේක් ද උපධිවිචේකයෙහි ද ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගුරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ පස් වන දහම දක්මි. වහන්ස, මම 'යම් ධම් කෙනතුන් හේතු කොට ගෙන ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගුරුකාර මානන පුජා කෙරෙත් ද සත්කාර ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද' ඒ මේ දහමපස භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි දක්මි'යි.

ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ භෞතම අල්පාභාර ඇත්තේ යැ අල්පාභාර බැවිහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගුරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු සුදන කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සරළවක් පමණ අහර වළඳන්නාහු ද අධි සරළවක් පමණ අහර වළඳන්නාහු ද බෙලිගෙඩියක් පමණ අහර වළඳන්නාහු ද අධිබෙලි ගෙඩියක් පමණ අහර වළඳන්නාහු ද ඇත. උදයි, මම වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ මේ පාත්‍රයෙන් මුඛවිට යටහිර දක්වා වූ අහර ද වළඳමි, අධික ව ද වළඳමි. ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ භෞතම අල්පාභාර ඇත්තේ යැ අල්පාභාරතායෙහි ද ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගුරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පුජා කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, සරළවක් පමණ අහර වළඳන්නා වූ ද අධි සරළවක් පමණ අහර වළඳන්නා වූ ද බෙලිගෙඩියක් පමණ අහර වළඳන්නා වූ ද අධි බෙලිගෙඩියක් පමණ අහර වළඳන්නා වූ ද යම් මාගේ ශ්‍රාවක කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මට මේ කාරුණීන් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගුරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පුජා නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ භෞතම ඉතිරිකරවීවර ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතිරිකරවීවර සන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාරකරන්නාහු ගුරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පුජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් පසුල් දරන්නාහු රළුපිටුරු දරන්නාහු ඇත. ඔහු සොහොනින් වෙවයි කසලගොඩින් වෙවයි අවුණුදෙරින් වෙවයි මහලුපිළි අවුලාගෙන සහලසිටුරු කොට ධරති. උදයි, මම වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ යම් සිවුරෙකැ රළුහු ලඹුලොම් බඳු වේ ද එබඳු වූ, දළ ගැහැපිසිටුරු ධරමි. ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ භෞතම ඉතිරිකරවීවරප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතිරිකරවීවරසන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ

ච වණණවාදිති. ඉති චෙ මං උදසි සාවකා සකකරෙය්‍යං. ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං චූජෙය්‍යං සකකාමි ගරුකාමි උපතිස්සාය විහරෙය්‍යං. යෙ තෙ උදසි මම සාවකා පංසුකුලිකා පුබ්බිවරධරි තෙ සුභංගො වා සඤ්ඤාචාරකුටා වා පාපණිකා වා නන්තකානි උච්චිතිති සඤ්ඤාචාරකුටා වා වාගෙතනි, න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙහ සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං චූජෙය්‍යං, සකකාමි ගරුකාමි උපතිස්සාය විහරෙය්‍යං.

සන්තුටෙඨා සමණො ගොතමො ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසන්තුටසීයා ච වණණවාදිති ඉති චෙ මං උදසි සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං චූජෙය්‍යං සකකාමි ගරුකාමි උපතිස්සාය විහරෙය්‍යං. සන්ති ඛො පන මෙ උදසි සාවකා පිණ්ඩපාතිකා සපදනචාරිනො උඤ්ඤපකො වතෙ රතා, තෙ අන්තර්ගරං පච්චිඨා සමානා ආසනෙනපි නිමිනතිමානා න සාදියනති. අහං ඛො පඤ්ඤසී, අපෙපකද නිමිනතනෙපි භුඤ්ජාමි සාලිනං ඔදනං විවිතකාලකං අනෙකසුපං අනෙකඛාඤ්ජනං. සන්තුටෙඨා සමණො ගොතමො ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසන්තුටසීයා ච වණණවාදිති ඉති චෙ මං උදසි සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං චූජෙය්‍යං, සකකාමි ගරුකාමි උපතිස්සාය විහරෙය්‍යං. යෙ තෙ උදසි මම සාවකා පිණ්ඩපාතිකා සපදනචාරිනො උඤ්ඤපකො වතෙ රතා, අන්තර්ගරං පච්චිඨා සමානා ආසනෙනපි නිමිනතිමානා න සාදියනති, න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙහ සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං චූජෙය්‍යං, සකකාමි ගරුකාමි උපතිස්සාය විහරෙය්‍යං.

සන්තුටෙඨා සමණො ගොතමො ඉතරීතරෙන සෙතාසනෙන, ඉතරීතරසෙතාසනසන්තුටසීයා ච වණණවාදිති ඉති චෙ මං උදසි සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං චූජෙය්‍යං, සකකාමි ගරුකාමි උපතිස්සාය විහරෙය්‍යං. සන්ති ඛො පන මෙ උදසි, සාවකා රුක්ඛමුලිකා අඤ්ඤාකාසිකා, තෙ අච්චිමාසෙ ඡන්තං න උපෙනති. අහං ඛො පඤ්ඤසී, අපෙපකද කුටාගාරෙසුපි විහරාමි උලලිත්තාචලිතෙනසු නිවාතෙසු පුඤ්ඤගගලෙසු පිහිතවාතපාතෙසු. සන්තුටෙඨා සමණො ගොතමො ඉතරීතරෙන සෙතාසනෙන ඉතරීතරසෙතාසනසන්තුටසීයා ච වණණවාදිති ඉති චෙ මං උදසි, සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං චූජෙය්‍යං, සකකාමි ගරුකාමි උපතිස්සාය විහරෙය්‍යං. යෙ තෙ උදසි මම සාවකා රුක්ඛමුලිකා අඤ්ඤාකාසිකා තෙ අච්චිමාසෙ ඡන්තං න උපෙනති. න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙහ සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං චූජෙය්‍යං, සකකාමි ගරුකාමි උපතිස්සාය විහරෙය්‍යං.

- 1. උචේජපකෙ - PTS. උඤ්ජාසකෙ - මජ්ඣං. උච්චාපකෙ වනෙත - සා;
- 2. පුඤ්ඤගගලෙසු - මජ්ඣං.

කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු දුරු කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් පසුල් දරන්නාහු ද රචසිඬුරු දරන්නාහු ද, ඔහු සොහොනින් වෙවයි කසළ ගොඩින් වෙවයි අවුණුදෙරින් වෙවයි මහලුපිළි (හිරා) අවුලා ගෙන සහලසිඬුරු කොට දරත් ද ඔහු මට මේ කරුණින් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, දුරු නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතරපිණ්ඩයාන ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතර පිණ්ඩයානසන්තුෂ්ටියෙහි දු ඉණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු දුරු කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් පිණ්ඩයානි-කඩග ඇත්තාහු ගෙපිළිවෙළින් පිඬුයිහා යන්නාහු ඇවිලිලි අගරෙහි ඇලුණාහු ඇත, ඔහු ඇතුළුගමට පිවිසියාහු අසුනෙහුදු පවරනු ලබන්නාහු නො ඉවසත්. උදයි, මම වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ නිමන්ත්‍රණයෙහි දු නොයෙක් සුඵ ඇති නොයෙක් ව්‍යාඤ්ජන ඇති නිවුඩු හළ හැල් බත් වළඳමි. ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතර පිණ්ඩයාන ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතරපිණ්ඩයානසන්තුෂ්ටියෙහි දු ඉණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු දුරු කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් පිණ්ඩයානිකඩග ඇත්තාහු ගෙපිළිවෙළින් පිඬු යිහා යන්නාහු ඇවිලිලි අගරෙහි ඇලුණාහු වෙත් ද, ඇතුළුගමට පිවිසියාහු අසුනෙහුදු පවරනු ලබන්නාහු නො ඉවසත් ද, ඔහු මට මේ කරුණින් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, දුරු නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතරසේනාසන ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතර සේනාසනසන්තුෂ්ටියෙහි දු ඉණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු දුරු කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් රුක්ඛ මුලිකඩග ඇත්තාහු අභිභොකාසිකඩග ඇත්තාහු ඇත. ඔහු අට මසක් කල් සිසත් යටට නො ඵලැගෙත්. උදයි, මම වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ ඇතුළු පිටත පිරිසම කළ වළහන ලද වාසප්‍රවේශ ඇති මොනොවට පැහැසු අඟුළු ඇති පියන ලද වාසවුළු ඇති තුළුගෙහි දු වෙසෙමි. ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතර සේනාසන ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතරසේනාසන සන්තුෂ්ටියෙහි දු ඉණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු දුරු කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් රුක්ඛමුලිකඩග ඇත්තාහු අභිභොකාසිකඩග ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔහු අටමසක් කල් සිසත් යටට නො ඵලැගෙත් ද, ඔහු මට මෙකරුණින් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, දුරු නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

පටිච්චෙතො: සමඤ්ඤා ගොතමො: පටිච්චෙකසා ච වණණවාදිති ඉති චෙ මං උදුසි, සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකානා ගරුකානා උපනිසායා වහරෙය්‍යං. සතති ඛො පන මෙ උදුසි සාවකා ආරඤ්ඤානා පනතසෙනාසනා ආරඤ්ඤා වනපත්තානි¹ පනතාති සෙනාසනානි ආරඤ්ඤාගහෙනා: වහරන්ති. තෙ අනුඤ්ඤාසං² සබ්බමජ්ඣෙ ඔභරන්ති පාතිමොකුඤ්ඤාසං. අහං ඛො පනුදුසි අපෙපකද ආකිණේණා වහරමි භික්ඛුති භික්ඛුතිති උපාසකෙති උපාසිකාති රඤ්ඤා³ රුජමහා- මනෙතෙති තිප්පියෙති තිප්පියසාවකෙති. පටිච්චෙතො: සමඤ්ඤා ගොතමො: පටිච්චෙකසා ච වණණවාදිති ඉති චෙ මං උදුසි, සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකානා ගරුකානා උපනිසායා වහරෙය්‍යං. තෙ තෙ උදුසි මම සාවකා ආරඤ්ඤානා පනතසෙනාසනා ආරඤ්ඤා වනපත්තානි⁴ පනතාති සෙනාසනානි ආරඤ්ඤාගහෙනා:⁵ ඔභරන්ති අනුඤ්ඤාසං සබ්බමජ්ඣෙ ඔභරන්ති පාතිමොකුඤ්ඤාසං. න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙන සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකානා ගරුකානා උපනිසායා වහරෙය්‍යන්ති.

ඉති ඛො උදුසි, න මම සාවකා ඉමෙති පඤ්චති ධම්මෙති සකකරෙන්නති. ගරුකරෙන්නති මානෙන්නති පුජෙන්නති, සකකානා ගරුකානා උපනිසායා වහරන්ති.

අනි ඛො උදුසි, අඤ්ඤා ච පඤ්ච ධම්මා ගෙති⁶ මම සාවකා⁷ සකකරෙන්නති ගරුකරෙන්නති මානෙන්නති පුජෙන්නති, සකකානා ගරුකානා උපනිසායා වහරන්ති. කතමෙ පඤ්ච:

ඉඤ්ඤා, මම සාවකා අභිසිලෙ සමාචෙන්නති: සිලවා සමඤ්ඤා ගොතමො පරමෙන සිලකඛකෙන සමනතාගතොති ගමුදුසි⁸ මම සාවකා⁹ අභිසිලෙ සමාචෙන්නති: සිලවා සමඤ්ඤා ගොතමො පරමෙන සිලකඛකෙන සමනතාගතොති. අහං ඛො උදුසි, පඨමො ධම්මො ගෙන මම සාවකා¹⁰ සකකරෙන්නති ගරුකරෙන්නති. මානෙන්නති පුජෙන්නති, සකකානා ගරුකානා උපනිසායා වහරන්ති.

සුභ ච පරං උදුසි, මම සාවකා අභිකකනෙත ඤාණදසානෙ සමාචෙන්නති. ජානංගෙවාහ සමඤ්ඤා ගොතමො ජානාමිති, පසාංගෙවාහ සමඤ්ඤා ගොතමො පසාමිති, අභිඤ්ඤා සමඤ්ඤා ගොතමො ධම්මං දෙසෙති නො අනභිඤ්ඤා, සතිදානං සමඤ්ඤා ගොතමො ධම්මං දෙසෙති නො අනිදානං, සප්පාටිභාරියං සමඤ්ඤා ගොතමො ධම්මං දෙසෙති නො අසප්පාටිභාරියනති. ගමුදුසි මම සාවකා අභිකකනෙත ඤාණදසානෙ සමාචෙන්නති. ජානංගෙවාහ සමඤ්ඤා ගොතමො:

1. { ආරඤ්ඤාවනපත්තානි - PTS.
 { ආරඤ්ඤාවනපත්තානි - මජ්ඣං.
2. අනුඤ්ඤාසං - සතා.
3. රඤ්ඤා - PTS
4. ආරඤ්ඤාගහෙනා: - මජ්ඣං.
5. ගෙති පඤ්චති ධම්මෙති - මජ්ඣං සතා.
6. මම සාවකා - PTS සතා.
7. ගමුදුසි - සතා, ගමපනුදුසි - PTS.
8. මම සාවකා - සිඬු, සතා, PTS'

ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රච්චේක ඇත්තේ යැ ප්‍රච්චේකයෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පුජා කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් ආරණ්‍යාකාරීග ඇත්තාහු වනසෙනසුන් ඇසුරු කරන්නාහු ඇත. ඔහු වනසෙනසුනට වනයෙහි දුරසෙනසුනට වනයෙහි ඉතා දුර සෙනසුනට වැද වාසය කෙරෙයි. ඔහු අඛම්සක් පාසා පාමොක් උදෙසුමට සහමැද රැස් වෙයි. උදයි, මම වූකලී ඇතැම් දවසෙකැ මහණුන් විසින් මෙහෙණන් විසින් උච්චුචින් විසින් උච්චියන් විසින් රජු විසින් රජමහඇමැත්තියන් විසින් කීටිකයන් විසින් කීටිකශ්‍රාවකයන් විසින් ආකුල වැ වෙසෙමි. ඉදින් උදයි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රච්චේක ඇත්තේ යැ ප්‍රච්චේකයෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පුජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උදයි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් ආරණ්‍යාකාරීග ඇත්තාහු වනසෙනසුන් ඇසුරු කරන්නාහු වෙත් ද, වනසෙනසුනට වනයෙහි දුර සෙනසුනට වනයෙහි ඉතා දුර සෙනසුනට වැද වාසය කෙරෙත් ද, අඛම්සක් පාසා පාමොක් උදෙසුමට සහමැද රැස් වෙත් ද, ඔහු මෙකරුණින් මට සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පුජා නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වන්නාහ''යි.

මෙසෙයින් උදයි, ශ්‍රාවකයෝ මට මෙ පස් කරුණින් සත්කාර ගරුකාර මානන පුජා නො කෙරෙයි, සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා නො වෙසෙත්.

උදයි, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද පුජා කෙරෙත් ද සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද ඵඛදු වූ අනෙකුදු කරුණු පසෙක් ඇති, කවර පසෙක යත් :

උදයි, මෙසස්තෙහි ශ්‍රාවකයෝ 'ශ්‍රමණ ගෞතම සිල්වත් යැ උත්තම ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්විගහ යැ'යි මා අධිශීලයෙහි සම්භාවන කෙරෙයි. උදයි, යම්භෙයකින් ශ්‍රාවකයෝ 'ශ්‍රමණ ගෞතම සිල්වත් යැ උත්තම ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්විගහ යැ'යි මා අධිශීලයෙහි සම්භාවන කෙරෙත් ද, උදයි, 'යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද පුජා කෙරෙත් ද සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මේ වූකලී ඒ පළමු වන කරුණ වෙයි.

තවද උදයි, ශ්‍රාවකයෝ සර්ඤ්ඤාඤාදර්ශනයෙහි මා සම්භාවන කෙරෙයි : "ශ්‍රමණ ගෞතම දන්නේ මැ දැනීමී කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම දන්නේ මැ දැනීමී කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රත්‍යක්ෂ නො කොට නොවැ ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දහම් දෙසයි, ශ්‍රමණ ගෞතම අකාරණ වැ නො වැ සකාරණ වැ දහම් දෙසා''යි. යම් භෙයකින් උදයි, ශ්‍රාවකයෝ : "ශ්‍රමණ ගෞතම දන්නේ මැ දැනීමී කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම දන්නේ මැ දැනීමී කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රත්‍යක්ෂ නො කොට නො වැ ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දහම් දෙසයි, ශ්‍රමණ ගෞතම අකාරණ වැ නො වැ සකාරණ වැ දහම් දෙසයි, ශ්‍රමණ ගෞතම අභේතුක වැ නො වැ සභේතුක වැ දහම් දෙසා''යි සර්ඤ්ඤා ඤාදර්ශනයෙහි මා සම්භාවන කෙරෙත් ද, උදයි, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ ම සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද පුජා කෙරෙත් ද, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මේ වූකලී ඒ දෙවන කරුණ වෙයි.

තවද උදයි, ශ්‍රාවකයෝ මා අධිප්‍රඥයෙහි (තත්වැයිනුවනෙහි) සම්භාවන කෙරෙහි "භ්‍රමණ භෞතම ප්‍රඥ ඇත්තේ යැ, උත්තම ප්‍රඥස්කන්ධයෙන් සමන්විතය යැ, 'ඒ අනාගත වාදපරය භෝ නො දක්නේ යැ උපන්තා වූ භෝ පරවාද සකාරණ වැ මොනොවට නිග්‍රහ කරන ලද කොට නො නිගන්නේ යැ' යන තෙල කරුණ නො පැනෙයි." උදයි, එය කීමැයි හඟී ද? මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙසේ දන්තානු මෙසේ දක්තානු අතරතුරෙහි කථා ඔවුන් ද?යි. තෙල කරුණ නො වෙ මැ යි වහන්ස, උදයි, මම වැළිත් ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි අනුශාසනාව නො පතමි. ඒකාන්තයෙන් ශ්‍රාවකයෝ මාගෙන් මැ අනුශාසනාව පතති. යම් භෙයකින් උදයි, ශ්‍රාවකයෝ මා අධිප්‍රඥයෙහි සම්භාවන කෙරෙත් ද : "භ්‍රමණ භෞතම ප්‍රඥවත් යැ, උත්තම වූ ප්‍රඥස්කන්ධයෙන් සමන්විතය යැ, ඒ අනාගත වාදපරය භෝ නො දක්නේ යැ උපන්තා වූ භෝ පරවාද සකාරණ වැ මොනොවට නිග්‍රහ කරන ලද කොට නො නිගන්නේ යැ' යන තෙල කරුණ නො පැනේ" යයි. උදයි, යම් කරුණකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද ධුරා කෙරෙත් ද සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මේ වූකලී ඒ තුන්වන කරුණ වෙයි.

තවද උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ යම් දුකෙකින් දුකට බටුවානු දුකින් මැඩුණානු ද, ඔහු මා කරා ඵලැඹ දූඛායාසිසතාය පුළුවුන්හි, මම ඔවුන් විසින් දූඛායාසිසතාය පුළුවුන්තාලද්දෙම ප්‍රකාශ කෙරෙමි, මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ගනිමි. ඔහු මා දූඛසමුදය . . . දූඛනිරෝධය . . . දූඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපද්‍යාසිසතාය පුළුවුන්හි, මම ඔවුන් විසින් දූඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපද්‍යාසිසතාය පුළුවුන්තා ලද්දෙම ප්‍රකාශ කෙරෙමි, මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ගනිමි. යම් භෙයකින් උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ යම් දුකෙකින් දුකට බටුවානු දුකින් මැඩුණානු ද ඔහු මා කරා ඵලැඹ දූඛායාසිසතාය පුළුවුන්හි ද, මම ඔවුන් විසින් දූඛායාසිසතාය පුළුවුන්තා ලද්දෙම ප්‍රකාශ කෙරෙමි ද, මම ප්‍රශ්න ව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන් ගේ සිත් ගනිමි ද ඔහු මා දූඛසමුදය . . . දූඛනිරෝධය . . . දූඛනිරෝධ ගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසතාය පුළුවුන්හි ද, මම ඔවුන් විසින් දූඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපද්‍යාසිසතාය පුළුවුන්තා ලද්දෙම ප්‍රකාශ කෙරෙමි ද ,මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ගනිමි ද, උදයි, යම් කරුණකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර ගරුකාර මානන ධුරා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් මේ වූ කලී ඒ සතර වන කරුණ වෙයි.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද යැ; යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ සකර සිව්වන් වඩති : උදයි, මෙ සත්තෙහි මහණ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ සමාග්ඤ්‍ය ඇති වැ සිහි ඇති වැ කාය සඬ්ඛාත ලෝකයෙහි අභිධ්‍රැයාදොළීතසායන් දුරු කොට කයෙහි කය අනුව බලමින් වෙසෙයි. වේදනාවන්හි . . . චිත්තයෙහි . . . ධර්මයන්හි කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ සමාග්ඤ්‍ය ඇති වැ සිහි ඇති වැ ධර්ම සඬ්ඛාත ලෝකයෙහි අභිධ්‍රැයාදොළීතසායන් දුරු කොට ධර්මයන්හි ධර්මානුදර්ශී වැ වෙසෙයි. එහි දු මාගේ මොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සඬ්ඛාත අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

පුන ච පරං උදයි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපක්ඛා මෙ සාවකා චන්තාරො සමමපධානෙ භාවෙනති ඉට්ඨදසි, භික්ඛු අනුපාක්ඛානං පාපකානං අකුසලානං ඛම්මානං අනුපාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පඤ්ඤානි පදහති. උපක්ඛානං පාපකානං අකුසලානං ඛම්මානං පඤ්ඤානි ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පඤ්ඤානි. පදහති. අනුපාක්ඛානං කුසලානං ඛම්මානං උපාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පඤ්ඤානි පදහති. උපක්ඛානං කුසලානං ඛම්මානං සීතිසා අසමමාසාය භික්ඛාසාවාය වෙජ්ජලාය භාවනාය පාරිජුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පඤ්ඤානි පදහති. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපක්ඛා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපක්ඛා මෙ සාවකා චන්තාරො ඉට්ඨිපාදො භාවෙනති. ඉට්ඨදසි භික්ඛු ඡන්දසමාධි-පධානසඛාරසමක්ඛානානං ඉට්ඨිපාදො භාවෙනති. විරියසමාධි -පෙ- චිත්තසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසඛාරසමක්ඛානානං ඉට්ඨිපාදො භාවෙනති. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපක්ඛා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපක්ඛා මෙ සාවකා පඤ්ඤානි භාවෙනති. ඉට්ඨදසි භික්ඛු සඤ්ඤානි භාවෙනති උපසමගාමිං සමොධගාමිං. විරියඤ්ඤානි භාවෙනති -පෙ- සඤ්ඤානි භාවෙනති -පෙ- සමාධිඤ්ඤානි භාවෙනති -පෙ- පඤ්ඤානි භාවෙනති උපසමගාමිං සමොධගාමිං. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසාන පාරමිපපක්ඛා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපක්ඛා මෙ සාවකා පඤ්ඤානි භාවෙනති. ඉට්ඨදසි, භික්ඛු සඤ්ඤානි භාවෙනති උපසමගාමිං සමොධගාමිං. විරියඤ්ඤානි භාවෙනති -පෙ- සඤ්ඤානි භාවෙනති -පෙ- සමාධිඤ්ඤානි භාවෙනති -පෙ- පඤ්ඤානි භාවෙනති උපසමගාමිං සමොධගාමිං. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසාන පාරමිපපක්ඛා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපක්ඛා මෙ සාවකා සත්තඤ්ඤානි භාවෙනති. ඉට්ඨදසි, භික්ඛු සති-සමොධගාමිං භාවෙනති විචේතනිසසිතං විරාගනිසසිතං නිරෝධනිසසිතං වොසංගහපරිණාමිං ඛම්මවිචයසමොධගාමිං භාවෙනති -පෙ- විරිය-සමොධගාමිං භාවෙනති -පෙ- පීඨිසමොධගාමිං භාවෙනති -පෙ- පඤ්ඤානි සමොධගාමිං භාවෙනති -පෙ- සමාධිසමොධගාමිං භාවෙනති -පෙ- උපෙක්ඛාසමොධගාමිං භාවෙනති විචේතනිසසිතං විරාගනිසසිතං නිරෝධනිසසිතං වොසංගහපරිණාමිං. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපක්ඛා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපක්ඛා මෙ සාවකා අරියං අරියබ්බිකං මග්ගං භාවෙනති. ඉට්ඨදසි, භික්ඛු සම්මාද්දසිං භාවෙනති, සම්මාසංකප්පං භාවෙනති, සම්මාචාරං භාවෙනති, සම්මාකම්මන්තං භාවෙනති, සම්මාආජිවං භාවෙනති, සම්මාචාරාමිං භාවෙනති, සම්මාසතිං භාවෙනති, සම්මාසමාධිං භාවෙනති. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපක්ඛා විහරන්ති.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර සමාසක් ප්‍රධානායත් වඩති. උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුසල් දහම් තුපදනා පිණිස කත්තුකමාසා කුසලවිජ්ජය උපදවයි, ප්‍රයෝග කෙරෙයි, වියාය කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන්වියාය කෙරේ. උපත් ලමු අකුසල්දහම් දුරු කරන පිණිස ජ්ජය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන්වියාය කෙරේ. තුපත් කුසල්දහම් උපදනා පිණිස ජ්ජය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වියාය කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන් වියාය කෙරේ. උපත් කුසල් දහම් සිටුනා පිණිස නො නස්නා පිණිස බහුල බව පිණිස විපුලබව පිණිස වඩනා පිණිස පිරිසුන් බව පිණිස ජ්ජය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වියාය කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන් වියාය කෙරේ. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ධාත රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර සාද්ධිපාදයත් වඩති. උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ ජ්ජාධිපති සමාධියෙන් හා ප්‍රධානසංස්කාරයන් ගෙන් සමන්වාගත වූ සාද්ධිපාදය වඩයි. වියාධිපතිසමාධියෙන්. . . . විත්තාධිපති සමාධියෙන් . . . විමංසාධිපති සමාධියෙන් හා ප්‍රධාන සංස්කාරයන් ගෙන් සමන්වාගත වූ සාද්ධිපාදය වඩයි. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ධාත රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද, යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ පඤ්චේන්ද්‍රියයත් වඩති. උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ කෙලෙසුන් සන්තිදුචන-සුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය වඩයි, . . . වියෝන්ද්‍රිය වඩයි . . . ස්මාතින්ද්‍රිය වඩයි . . . සමාධින්ද්‍රිය වඩයි, කෙලෙසුන් සන්තිදුචනසුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ප්‍රඤ්ඤන්ද්‍රිය වඩයි. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ධාත අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ පඤ්චබලයත් වඩති. උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ කෙලෙසුන් සන්තිදුචනසුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ශ්‍රද්ධාබලය වඩයි . . . වියාබලය වඩයි . . . ස්මාතිබලය වඩයි . . . සමාධිබලය වඩයි, කෙලෙසුන් සන්තිදුචනසුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ප්‍රඤ්ඤාබලය වඩයි. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ධාත අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සජ්ජන බෝධිබලයත් වඩති. උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ විචේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ ක්ලේශපරිත්‍යාග හා නිචාණාලම්බන සධ්ධාත වොස්සන්ගයට පිරිනැමෙනසුලු ස්මාතිසම්බෝධාබලය වඩයි. . . . ධර්මිචය සම්බෝධාබලය වඩයි . . . වියාය සම්බෝධාබලය වඩයි . . . ප්‍රීතිසම්බෝධාබලය වඩයි . . . ප්‍රභුබ්ධිසම්බෝධාබලය වඩයි . . . සමාධිසම්බෝධාබලය වඩයි. විචේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ වොස්සන්ගයට පිරිනැමෙනසුලු උපේක්ෂාසම්බෝධාබලය වඩයි. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් ද වූ අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ ආයාච්ඡවාරිණික මාරිය වඩති. උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ සමාග්ඝුෂ්චිය වඩයි, සමාග් සංකල්පය වඩයි, සමාග්වචනය වඩයි, සමාග්කමාන්තය වඩයි, සමාගාර්චිය වඩයි, සමාග්ව්‍යායාමය වඩයි, සමාග්ස්මාතිය වඩයි, සමාග්සමාධිය වඩයි. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන සහ අභිඤ්චාරම් සධ්ධාත රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

සුඤ්ඤා ව පරං උදයී, අකමානා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා අධි විමොක්ඛො භාවෙනති. රුපී රූපානි පසසති. අයං පඨමො විමොක්ඛො. අජ්ඣතනං අරූපසකුදුසුසි ඛණ්ඩා රූපානි පසසති. අයං දුතියො විමොක්ඛො. සුභතොච අබිච්ඡිනොනා භොති. අයං තතියො විමොක්ඛො. සබ්බසො රූපසකුදුසුසනං සමතිකකමම පටිඝසකුදුසුසනං අත්ඨගමා නානතතසකුදුසුසනං අමනසිකාරා ‘අනතොනා අකාසො’ති අකාසානසකුදුසුසනං උපසමපජ්ඣ විහරති. අයං චතුසො විමොක්ඛො. සබ්බසො අකාසානසකුදුසුසනං සමතිකකමම ‘අනතනං විකුදුසුසනං’ති විකුදුසුසකුදුසුසනං උපසමපජ්ඣ විහරති. අයං පඤ්චමො විමොක්ඛො. සබ්බසො විකුදුසුසකුදුසුසනං සමතිකකමම ‘නචි කියකුදුසුසනං’ති අකියකුදුසුසකුදුසුසනං උපසමපජ්ඣ විහරති. අයං ඡට්ඨො විමොක්ඛො. සබ්බසො අකියකුදුසුසකුදුසුසනං සමතිකකමම නෙවසකුදුසුසනං සකුදුසුසකුදුසුසනං උපසමපජ්ඣ විහරති. අයං සත්තමො විමොක්ඛො. සබ්බසො නෙවසකුදුසුසනං සකුදුසුසකුදුසුසනං සමතිකකමම සකුදුසුසකුදුසුසකුදුසුසනං උපසමපජ්ඣ විහරති. අයං අධිමො විමොක්ඛො. නත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛත්ත අභිකුදුසුසොසානපාරමිපසත්තා විහරන්ති.

සුඤ්ඤා ව පරං උදයී, අකමානා මයා සාවකානං පටිපදා යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා අධි අභිභාසනානි භාවෙනති. අජ්ඣතනං රූපසකුදුසුසි ඵකො ඛණ්ඩා රූපානි පසසති පටිපත්තානි සුචරණණ්ඩකණ්ණානි. තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසාමිති ඵලංසකුදුසුසි භොති. ඉදං පඨමං අභිභාසනං.

අජ්ඣතනං රූපසකුදුසුසි ඵකො ඛණ්ඩා රූපානි පසසති අපමාණානි සුචරණණ්ඩකණ්ණානි. තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසාමිති ඵලංසකුදුසුසි භොති. ඉදං දුතියං අභිභාසනං.

අජ්ඣතනං අරූපසකුදුසුසි ඵකො ඛණ්ඩා රූපානි පසසති පටිපත්තානි සුචරණණ්ඩකණ්ණානි. තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසාමිති. ඵලංසකුදුසුසි භොති. ඉදං තතියං අභිභාසනං.

අජ්ඣතනං අරූපසකුදුසුසි ඵකො ඛණ්ඩා රූපානි පසසති අපමාණානි සුචරණණ්ඩකණ්ණානි. තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසාමිති ඵලංසකුදුසුසි භොති. ඉදං චතුසො අභිභාසනං.

අජ්ඣතනං අරූපසකුදුසුසි ඵකො ඛණ්ඩා රූපානි පසසති තීරානි තීරවණණානි තීරනිදසසනානි තීරනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම උමාපුපථං තීරං තීරවණණං තීරනිදසසනං තීරනිභාසං සෙය්‍යථාපි වා පන තං වත්ථං ඛාරණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමට්ටං¹ තීරං තීරවණණං තීරනිදසසනං තීරනිභාසං² ඵලමෙවං අජ්ඣතනං අරූපසකුදුසුසි ඵකො ඛණ්ඩා රූපානි පසසති තීරානි තීරවණණානි තීරනිදසසනානි තීරනිභාසානි. තානි අභිභුග්ග ‘ජානාමි පසාමිති’ ඵලංසකුදුසුසි භොති. ඉදං පඤ්චමං අභිභාසනං.

1. අත්ඨගමා - සිඉ.
2. උභතොභාගවිමට්ටං - PTS.
3. තීරදසසනං තීරනිභාසං - PTS.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයාට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අෂ්ට විමෝක්ෂයන් වඩති : රූපධ්‍යාන ඇත්තේ (බාහිර) රූපයන් (ධ්‍යාන ඇසින්) දකී. මේ පළමු වන විමෝක්ෂය වෙයි. අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ (තමාගේ කේශාදියෙහි නො ඉපදවූ රූපධ්‍යාන ඇත්තේ) බාහිර රූපයන් දකී. මේ දෙවන විමෝක්ෂය වෙයි. (විශ් කසියන්යෙහි) ඉහ යයි අධිච්ඡික්ක වූයේ වෙයි, මේ තුන් වන විමෝක්ෂය වෙයි. සච්ඡකාරයෙන් රූපසංඥවත් ඉක්ම ප්‍රතිසංඥවත් ගේ අස්තභවමයෙන් (නැසීමෙන්) නානාත්වසංඥවත් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් 'ආකාශය අනන්ත යැ'යි ආකාශානන්දව්‍යායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ සතර වන විමෝක්ෂය වෙයි. සච්ඡකාරයෙන් ආකාශානන්දව්‍යායතනය ඉක්ම 'විඤ්ඤාන අනන්ත යැ'යි විඤ්ඤාණන්දව්‍යායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ පස් වැනි විමෝක්ෂය වෙයි. සච්ඡකාරයෙන් විඤ්ඤාණන්දව්‍යායතනය ඉක්ම 'කිසිවක් නැතැ'යි ආකිඤ්ඤාණන්දව්‍යායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ ස වැනි විමෝක්ෂය වෙයි. සච්ඡකාරයෙන් ආකිඤ්ඤාණන්දව්‍යායතනය ඉක්ම නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ සත් වැනි විමෝක්ෂය වෙයි. සච්ඡකාරයෙන් නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්ම සංඥවේදයිතනිරෝධය උපදවා වෙසෙයි. මේ අට වැනි විමෝක්ෂය වේ. එහි දු මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චානාය හා අභිඤ්චාරම් සධ්ව්‍යාත රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයාට පිළිවෙත් කියන ලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අෂ්ට අභිභායතනයන් වඩති : අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇති එකෙක් අල්පමාත්‍ර (නො වැඩු) වූ සුවණ් (පරිඤ්ඤ) දුර්ණ් (අපරිඤ්ඤ) වූ බාහාරූපයන් දකී. එ රූපයන් මැඩගෙන දැනීම දක්ම යන මේ බඳු සංඥ ඇති වෙයි. මේ පළමු වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇති එකෙක් අප්‍රමාණ (වැඩුණු) වූ සුවණ් දුර්ණ් වූ බාහාරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනීම දක්ම යන මේ බඳු සංඥ ඇති වෙයි. මේ දෙ වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් අල්පමාත්‍ර වූ සුවණ් දුර්ණ් වූ බාහාරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනීම දක්ම යන මේ බඳු සංඥ ඇති වෙයි. මේ තුන් වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූප සංඥ ඇති එකෙක් අප්‍රමාණ වූ සුවණ් දුර්ණ් වූ බාහාරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනීම දක්ම යන මේ බඳු සංඥ ඇති වෙයි. මේ සතර වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් නිල් වූ නිල්වත් වූ නිලනිදඹන (නො මුසු නිල්වත්) වූ නිලප්‍රභා ඇති බාහාරූපයන් දකී. යම්කෙ නම් උමා (දියමෙරලය) කුසුම නිල් වූයේ නිල්වත් වූයේ නිලනිදඹන වූයේ නිලප්‍රභා ඇත්තේ ද, තවද යම්කෙ හෝ කපිරට උපන් දෙපස මට කළ ඒ වස්ත්‍රය නිල් වූයේ නිල්වත් වූයේ නිලනිදඹන වූයේ නිලප්‍රභා ඇත්තේ ද, එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් නිල් වූ නිල්වත් වූ නිලනිදඹන වූ නිලප්‍රභා ඇති බාහාරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනීම දක්ම යන මේ බඳු සංඥ ඇති වෙයි. මේ පස් වැනි අභිභායතන යැ.

අජ්ඣතතං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසාති පිතානි පිතවණණානි පිතනිදසනානි පිතනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම කණ්ණිකාරපුප්ඵං පිතං පිතවණණං පිතනිදසනං පිතනිභාසං. සෙය්‍යථාපි චා පන නං වන්ථං බරුණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමච්චං පිතං පිතවණණං පිතනිදසනං පිතනිභාසං. එවමෙවං අජ්ඣතතං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසාති පිතානි පිතවණණානි පිතනිදසනානි පිතනිභාසානි. තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසාමිති එවංසඤ්ඤී භොති. ඉදං ඡට්ඨං අභිභාගතතං.

අජ්ඣතතං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසාති ලොභිතකානි ලොභිතකවණණානි ලොභිතකනිදසනානි ලොභිතකනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම බක්ඛුජ්චකපුප්ඵං ලොභිතකං ලොභිතකවණණං ලොභිතකනිදසනං ලොභිතකනිභාසං. සෙය්‍යථාපි චා පන නං වන්ථං බරුණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමච්චං ලොභිතකං ලොභිතකවණණං ලොභිතකනිදසනං ලොභිතකනිභාසං. එවමෙවං අජ්ඣතතං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසාති ලොභිතකානි ලොභිතකවණණානි ලොභිතකනිදසනානි ලොභිතකනිභාසානි. තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසාමිති එවංසඤ්ඤී භොති. ඉදං සත්තමං අභිභාගතතං.

අජ්ඣතතං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසාති ඔදුතානි ඔදුතවණණානි ඔදුතනිදසනානි ඔදුතනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම ඕසසිතාරකා ඔදුතා ඔදුතවණණා ඔදුතනිදසනා ඔදුතනිභාසා. සෙය්‍යථාපි චා පන නං වන්ථං බරුණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමච්චං ඔදුතං ඔදුතවණණං ඔදුතනිදසනං ඔදුතනිභාසං. එවමෙවං අජ්ඣතතං අරුපසඤ්ඤී එකො බහිඤ්ඤා රූපානි පසාති ඔදුතානි ඔදුතවණණානි ඔදුතනිදසනානි ඔදුතනිභාසානි. තානි අභිභුග්ග ජානාමි පසාමිති එවංසඤ්ඤී භොති. ඉදං අට්ඨමං අභිභාගතතං. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා බහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිපාතතා විගරන්ති.

පුන ච පරං උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා දසකසිණාසතතානි භාවෙනති. පඨවකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති උඤ්ඤා අබො තිරිසං අඤ්ඤා අපමාණං. ආපො කසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-තෙජෝකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-චායොකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-නිලකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-පිතකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-ලොභිතකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-ඔදුතකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-ආකාසකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-විඤ්ඤාණකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති උඤ්ඤා අබො තිරිසං අඤ්ඤා අපමාණං. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා බහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිපාතතා විගරන්ති.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති ඵලකක් කභපැහැති කසාවන් වූ නුච්ඡු කභපැහැති කභකැලුම් ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. යම්කෙ නම් කිණිහිරි කුසුම කසාවැ ඇත්තේ කසාවන් වූයේ නුච්ඡු කභපැහැ ඇත්තේ කසාකැලුම් ඇත්තේ ද, තවද යම්කෙ හෝ කපිරිට නිපන් දෙපස මව කළ ඒ වස්ත්‍රය කසාවැ ඇත්තේ කසාවන් වූයේ නුච්ඡු කසාවැ ඇත්තේ කසාකැලුම් ඇත්තේ වේ ද, එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති ඵලකක් කසාවැ ඇති කසාවන් වූ නුච්ඡු කසාවැ ඇති කසා කැලුම් ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනිම් දකිම් යන සංඥ ඇති වෙයි. මේ ස වැනි අභිභායකතා යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති ඵලකක් ලෙහෙපැහැ වූ ලේවන් වූ ලෝභිකනිද්ධන වූ ලෝභිකප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. යම්කෙ නම් බදුටද කුසුම ලෙහෙපැහැ ඇත්තේ ලේවන් වූයේ ලෝභිකනිද්ධන වූයේ ලෝභිකප්‍රභා ඇත්තේ ද, තවද යම්කෙ හෝ කපිරිට නිපන් දෙපස මව කළ ඒ වස්ත්‍රය ලෙහෙපැහැ ඇත්තේ ලේවන් වූයේ ලෝභිකනිද්ධන වූයේ ලෝභිකප්‍රභා ඇත්තේ වේ ද එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති ඵලකක් ලෙහෙපැහැති ලේවන් වූ ලෝභිකනිද්ධන වූ ලෝභිකප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනිම් දකිම් යන මෙ බදු සංඥ ඇති වෙයි. මේ සත් වැනි අභිභායකතා යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති ඵලකක් අවදන(සුදු) වූ අවදනවන් වූ අවදනනිද්ධන වූ අවදනප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. යම්කෙ නම් දවහත් තරුව අවදන වූයේ අවදනවන් වූයේ අවදනනිද්ධන වූයේ අවදනප්‍රභා ඇත්තේ ද, තවද යම්කෙ හෝ කපිරිට නිපන් දෙපස මව කළ ඒ වස්ත්‍රය අවදන වූයේ අවදනවණ් ඇත්තේ අවදනනිද්ධන වූයේ අවදනප්‍රභා ඇත්තේ ද, එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති ඵලකක් අවදන වූ අවදනවණ් ඇති අවදන නිද්ධන වූ අවදනප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනිම් දකිම් යන මෙබදු සංඥ ඇති වෙයි. මේ අට වැනි අභිභායකතාය යි. එහිදු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සධ්‍බ්‍යාස විණ්ණවයි බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද, යථාප්‍රතිපත්තා වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ දස කයිණ්ණයකනායන් වඩති. ඇතැමෙක් උඩ යට සරස අද්වය වූ අප්‍රමාණ වූ පයථිකයිණ්ණය දනාහි. ඇතැමෙක් ආපොකයිණ්ණය දනාහි . . . ඇතැමෙක් තේජෝ කයිණ්ණය දනාහි . . . ඇතැමෙක් වායෝකයිණ්ණය දනාහි . . . ඇතැමෙක් නිලකයිණ්ණය දනාහි . . . ඇතැමෙක් පිකකයිණ්ණය දනාහි . . . ඇතැමෙක් ලෝභිකකයිණ්ණය දනාහි . . . ඇතැමෙක් මිදකකයිණ්ණය දනාහි . . . ඇතැමෙක් ආකාසකයිණ්ණය දනාහි . . . ඇතැමෙක් උඩ යට සරස අද්වය වූ අප්‍රමාණ වූ විඤ්ඤාණකයිණ්ණය දනාහි. එහිදු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් වූ විණ්වර්ගාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

පුන ච පරං උද්ධි, අකඛ්ඤානා මිඤ්ඤා සාමකානං පටිපදා. සථාපටිපක්ඛා මෙ සාමකා වතතාරි ක්ඛානාති භාවෙතති. ඉධුද්ධි, භික්ඛු විච්චේවච කාමේහි විච්චි අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතකකං සච්චාරං විචේකජං පිතිසුඛං පථමං ක්ඛානං¹ උපසම්පජ්ජා විහරති. භො ඉමමෙව කායං විචේකජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා² පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජේන පිතිසුඛෙන අපච්චිං³ භොති. යෙසංථාපි උද්ධි, දකෙඛා නභාපකො⁴ වා නභාපකනෙඤ්ඤා වා කංසථාලෙ නභානිසමුණ්ණාති ආකිරිතා උදකෙන පරිපෙඨාසකං පරිපෙඨාසකං⁵ සංඤ්ඤා⁶ සායං නභානිසමුණ්ණා⁷ සෙතභානුගතා සෙතභා-පරෙතා⁸ සනතරඛාගිරා⁹ චුඨා¹⁰ සෙතභෙන, න ච පගඤ්ඤි¹¹ ඵලමෙව ඛො උද්ධි, භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචේකජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා, පරිසංඤ්ඤා² පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචේකජේන පිතිසුඛෙන අපච්චිං³ භොති.

පුන ච පරං උද්ධි, භික්ඛු විතකකච්චාරානං වූපසමා-පෙ-දුතියං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජා විහරති. භො ඉමමෙව කායං සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අපච්චිං භොති. යෙසංථාපි උද්ධි, උදකරභදෙ¹² උඛිතදොදකො¹³ නස්ස නෙවස්ස පුරුසමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං, න පච්චිමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං, න උතතරාය දිසාය උදකස්සායමුඛං, න දඤ්ඤාය දිසාය උදකස්සායමුඛං. දෙවො ච කාලෙන කාලං න සම්මා ධාරං අනුසාවෙචේජ්ජා. අථ ඛො කම්භා ච උදකරභද සිතා වාරිධාරා උඛිතජ්ජා නමෙව උදකරභදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙතා පරිපථරෙතා. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරභදස්ස සිතෙන වාරිතා අපච්චිං අස්ස. ඵලමෙව ඛො උද්ධි, භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජේන පිතිසුඛෙන අපච්චිං භොති.

පුන ච පරං උද්ධි, භික්ඛු පිතියං ච විරාගා-පෙ-තතියං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජා විහරති. භො ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා පරිපුරෙති පරිපථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපච්චිං භොති. යෙසංථාපි උද්ධි, උපලිතියං වා පදුමනියං වා පුඤ්ඤිකිතියං වා අපෙසකච්චාති උපලාති වා පදුමනි වා පුඤ්ඤිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුගතාති අනෙතාතිමුඛසොසිතී¹⁴. තාති යාච වග්ගා යාච ච

1. පථමජ්ඣානං - සිමු, PTS. 2. අභිසංඤ්ඤා, පරිසංඤ්ඤා - සා. 3. අපච්චිං - සිමු, සා, PTS. 4. නභාපකො - මජ්ඣ. 5. පරිපෙඨාසකං - සා. (ඵකං පදං) 6. අභිසංඤ්ඤා - සා. 7. සායං, නභානිසමුණ්ණා - මජ්ඣ. 8. සුභානුගතා සුභපරෙතා - සිමු. 9. සමනතතරඛාගිරා - සිමු 10. චුඨා - සා. 11. { සුභෙන ච පගඤ්ඤි - සිමු. -න ච පගඤ්ඤි - PTS. සා. න ච පගඤ්ඤි - මජ්ඣ. 12. ගමගිරො උදකරභදෙ - මජ්ඣ, සා. 13. උඛිතදොදකො - සා. 14. { නිමුඛසොසිතාති - සිමු. නිමුඛසොසිතාති - සා.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයන්ට පිළිවෙත් කියනලද, ඒ වූ පරිදි පිළිපත් මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර ධ්‍යානයන් වඩාති. උදයි, මෙ සස්තොති මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ අකුසල්දහමින් වෙන් මෑ වෑ විතකිසිතික වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි, හේ මෙ මෑ කර්මය විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පසින් පහසයි. මෙ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි නො පහස්නාලද කිසි තෑනක් නො වෙයි. යම්කෙසේ උදයි, දක්ෂ වූ නැහැවියෙක් හෝ නැහැවි අතැවැයියෙක් හෝ කස්ලොහොතලියෙකැ නහනුසුභු ඵල දියෙන් ඉස ඉස තෙමා ද, ඒ නහනුපිඩ ස්නෙහය අනුවර්ගයේ ස්නෙහයෙන් මෑවුණේ ඇතුළත පිටත ස්නෙහයෙන් පහසනලද්දේ නො වැඟිරෙනසුලු වන්නේ ද, එසෙයින් මෑ උදයි, මහණ තෙම මෙ මෑ කය විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි භාත්පසින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පසින් පහසයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි විවේකය ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පහස්නාලද කිසි තෑනක් නො වන්නේ යැ.

තවද උදයි, මහණ තෙම විතකිවිවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මෙ මෑ කය සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පසින් පහසයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි සමාධි ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පහස කිසි තෑනක් නො වෙයි. යම්කෙසේ උදයි, නැති උල්පත් ඇති දියවිලෙක් වෙ ද, එ විල්හි පෙරදිග දිය එන මහෙක් නො මෑ වෙයි. පැළ දිග දිය එන මහෙක් නො වෙයි, උතුරුදිග දිය එන මහෙක් නො වෙයි, දකුණු දිග දිය එන මහෙක් නො වෙයි, මේසය ද කලින් කල මෑනැවින් වැසිදහර නො වස්නේ යැ. එතෙකුදු වත් එ මෑ දියවිලින් සිහිල් දියදහර නැති එ මෑ දියවිල සිහිල්දියෙන් තෙමා ද භාත්පසින් තෙමා ද පුරවා ද භාත්පසින් පහසා ද එ හැම කොටසින් යුතු දියවිලිහි සිහිල්දියෙන් නො පහස කිසි තෑනක් නො වන්නේ ද, එසෙයින් මෑ උදයි, මහණ තෙම මෙ මෑ කය සමාධි ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පසින් පහසයි. එ මහණහුගේ හැම අවයව ඇති සිරුරෙහි සමාධි ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පහස තෑනක් නො වන්නේ යැ.

තවද උදයි, මහණ තෙම ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් . . . තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මෙ මෑ කය නිෂ්ප්‍රීතිකසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පසින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පසින් පහසයි, එ මහණහුගේ හැම අවයව ඇති සිරුරෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් නො පහස කිසි තෑනක් නො වෙයි. යම්කෙසේ උදයි, උපුල්විලෙකැ වෙවයි පියුම් විලෙකැ වෙවයි පච්චරිලෙකැ වෙවයි ඇතැම් උපුල් හෝ පියුම් හෝ පච්චර හෝ දියෙන් උපන්නාහු දියෙහි වැටුණහු දියෙන් නො නැහැණහු ඇතුළත ගැලී වැටුණහු ද, මිහු අග සිට මුල තෙක්

මූලා සිතෙන වාරිනා අභිසන්තාති පරිසන්තාති¹ පරිපුරාති පරිපුටාති.² න නොසං³ කිඤ්චි සබ්බාවතං උපලාභං වා පදුමානං වා සුඤ්චිරිකානං වා සිතෙන වාරිනා අපුටං අසා. එවමෙව ඛො උදුසි, භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපජිතිකෙන සුඛෙන අභිසන්තෙති පරිසන්තෙති පරිපුරෙති පරිපුටෙති. නාසා කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසා නිපජිතිකෙන සුඛෙන අපුටං ගොති.

පුන ච පරං උදුසි, භික්ඛු සුඛසා ව පහානා දුක්ඛසා ව පහානා පුබ්බෙව සොමනසාදෙමනසානං අන්ධගමා⁴ අදුක්ඛං අසුඛං උපෙසඛා සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්ථං කුචං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්චෙන චේතසා පරියොදනෙන එරිතී නිසින්නො ගොති. නාසා කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසා පරිසුඤ්චෙන චේතසා පරියොදනෙන අපුටං ගොති. සෙයාථාපි උදුසි, පුරිසො ඕදනෙන චන්දන සසිතං පාරාජිතා නිසින්නො අසා, නාසා කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසා ඕදනෙන චන්දන අපුටං අසා. එවමෙව ඛො උදුසි, භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්චෙන චේතසා පරියොදනෙන එරිතී නිසින්නො ගොති. නාසා කිඤ්චි සබ්බාවතො කායසා පරිසුඤ්චෙන චේතසා පරියොදනෙන අපුටං ගොති. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපතතා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදුසි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදු යථාපටිපන්නා මෙ සාවකා එවං පජානන්ති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමභාගුතිකො⁵ මාතාපෙතතිකසම්භාවො ඕදනකුමාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදන-පරිමග්ගනගෙදනවිභිංසනධමෙමා, ඉදුඤ්චි පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බාසං⁶ සෙයාථාපි උදුසි මණ්ණි චේඵරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අචේජ් විපසන්නො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්ථ සුභතං අච්චිතං නීලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඕදනං වා පඤ්ඤුසුභතං වා. තමෙනං චික්ඛුමා පුරිසො හන්දෙ කරිතී පච්චවේකෙඛයා: අයං ඛො මණ්ණි චේඵරියො සුභො ජාතීමා අට්ඨංසො සුපරිකම්මකතො අචේජ් විපසන්නො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තද්දං සුභතං අච්චිතං නීලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඕදනං වා පඤ්ඤුසුභතං වාති. එවමෙව ඛො උදුසි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදු, යථා පටිපන්නා මෙ සාවකා එවං පජානන්ති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වාතූමභාගුතිකො මාතාපෙතතික-සම්භාවො ඕදනකුමාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමග්ගනගෙදනවිභිංසන-ධමෙමා. ඉදුඤ්චි පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්බාසති. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපතතා විහරන්ති.

1. අභිසන්තාති - පරිසන්තාති - සිමු, මජ්ඣ.
2. පරිපුටාති - සිමු.
3. නාසා - මජ්ඣ, සා, PTS.
4. අන්ධගමා - සිමු.
5. වාතූමභාගුතිකො - මජ්ඣ, සා.
6. පටිබ්බාසං - සා.

සිහිල් දියෙන් තෙවුණහු භාත්පයින් තෙවුණහු පිරුණහු භාත්පයින් පැහැසුණහු වෙත් ද, ඒ සියලු අවයව ඇති උත්පලයන්ගේ හෝ පද්මයන්ගේ හෝ පුණ්ඩරිකයන්ගේ හෝ සිහිල් දියෙන් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේ යැ. එ සෙයින් මැ උදයි, මහණ තෙම මෙ මැ කය නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පයින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පයින් පහසයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේ යැ.

තවද උදයි, මහණ තෙම සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කැලෑ මැ සොමිතස් දෙමනසුන්ගේ තැයිමෙන් උරේක්ෂායෙන් උපන් ස්මාති පාරිශුද්ධිය ඇති වතුරිධ්‍යාතයව පැමිණ වෙසෙයි. හේ මෙ මැ කය පරිශුද්ධ වූ පයභිදන වූ සිතින් ස්පඨ කොට හුන්නේ වෙයි. එ මහණහුගේ සකල ශරීරයෙහි පරිශුද්ධ වූ පයභිදන වූ සිතින් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේ යැ. යම්සේ උදයි, පුරුෂයෙක් හෙළපිළියෙන් භිස සහිත වැ පෙරෙවැ හුන්නේ වෙ ද ඔහුගේ සකල ශරීරයෙහි හෙළපිළියෙන් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේ ද එ සෙයින් මැ උදයි මහණ තෙම මෙ මැ කය පරිශුද්ධ වූ පයභිදන වූ සිතින් ස්පඨ කොට හුන්නේ වෙයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි පරිශුද්ධ වූ පයභිදන වූ සිතින් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වෙ. එහිදු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්ජාරම් සධ්ධාසන විණ්ඩිභිභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යරාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙසේ දනගතිති : මාගේ මෙ කය වූකලී රූපවත් වූයේ සතර මහා භූතයෙන් නිපන්නේ මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් හටගත්තේ බිත්තේ කොමුයෙන් වැඩුණේ අතිකාසභිභාව ඇත්තේ ඉලීම් පිරිමැදීම් බිදීම් විසිරීම් පියවී කොට ඇත්තේ යැ. මා ගේ මේ විඤ්ජාය වැළිත් මේ වාතුභීතාභූතික කයෙහි නිශ්ශ්‍රිත වූයේ යැ මෙහි ප්‍රතිබද්ධ වූයේ යැ. යම්සේ උදයි වෙරළුමිණ සුදුර වූයේ ජාතිමත් වූයේ අක්ෂරාසු වූයේ මැනැවින් පිරිසම් කෙළේ පැහැපත් වූයේ ප්‍රසන්න වූයේ සභාකාරසම්පන්න වූයේ වෙ ද එහි නිල් වෙවයි රත්වත් වෙවයි ලෙහෙවත් වෙවයි සුදු වෙවයි පඬුපැහැ වෙවයි හුයක් අවුණන ලද වන්නේ යැ. එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අත්හි ලා විමසන්නේ යැ : "මෙ වෙරළුමිණ වූකලී සුදුර යැ ජාතිමත් යැ අධූර්ෂ ඇත්තේ යැ මොහොවට පිරිසම් කෙළේ යැ පැහැපත ප්‍රසන්න යැ සභාකාර සම්පන්න යි. නිල්වත් වෙවයි රත්වත් වෙවයි ලේවත් වෙවයි සුදුපැහැ වෙවයි පඬුපැහැ වෙවයි මෙ හුය අවුණන ලද"යි. එ සෙයින් මැ උදයි මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යරාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙසේ දතිති : "මා ගේ මෙ කය වූකලී රූපවත් වූයේ සතර මහාභූතයෙන් නිපත, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් හටගත්තේ යැ බිත් කොමුයෙන් වැඩුණේ යැ අතිකාසභිභාව ඇත්තේ ඉලීම් පිරිමැදීම් බිදීම් විසිරීම් සැහැවී ඇත්තේ යැ. යළි මාගේ මේ විඤ්ජාය මෙ සිරුරෙහි නිශ්ශ්‍රිත යැ. මෙහි බැඳුණේ යැ"යි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්ජාරම් සධ්ධාසන රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

සුඤ්ඤා ව පරං උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා ඉමමා කායා අඤ්ඤා කායං අභිනිමිනන්ති රුපිං මනොමයං සබ්බංගපච්චිකිං අභිනිද්දියං¹ සෙය්‍යථාපි උදුසි, පුරිගො මුඤ්ඤාමා ඊසිකං² පට්ඨංගෙහා. තස්ස ඵලමස්සා: අයං මුඤ්ඤා අගං ඊසිකං³, අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඊසිකං⁴ මුඤ්ඤාමා කෙච්ච ඊසිකා පට්ඨංගාති. සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි පුරිගො අසිං කොසියා පට්ඨංගෙහා⁵. තස්ස ඵලමස්සා: අයං අසි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අසි, අඤ්ඤා කොසි, කොසියා කෙච්ච අසි පට්ඨංගොති. සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි, පුරිගො අභිං කරණ්ඛා උභරෙය්‍ය, තස්ස ඵලමස්සා: අයං අභි, අයං කරණ්ඛා, අඤ්ඤා අභි, අඤ්ඤා කරණ්ඛා, කරණ්ඛා කෙච්ච අභි උභරෙය්‍යාති. ඵලමෙච ඛො උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා ඉමමා කායා අඤ්ඤා කායං අභිනිමිනන්ති. රුපිං මනොමයං සබ්බංගපච්චිකිං අභිනිද්දියං. තත්‍ර ව පන මෙ සාවකා ඛුඤ්ඤාමොසානපාරමිපපත්තා විහරන්ති.

සුඤ්ඤා ව පරං උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා අනෙකභිසිතං ඉඤ්චිවං පච්චිකුභොන්ති: ඵකොපි හුඤ්ඤා ඛුඤ්ඤා හොන්ති, ඛුඤ්ඤාපි හුඤ්ඤා ඵකො හොන්ති⁶. ආච්චාචං⁷ තිරොහාචං තිරොකුච්චං⁸ තිරොපාකාරං තිරොපට්ඨංගං අසඤ්ඤාමානා ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමමුඤ්ඤාමානා කරොන්ති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභෙඤ්ඤාමානෙ ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පඤ්ඤාමානෙ ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ඉමෙපි වජ්ඣමසුරියෙ ඵලංමභිද්දියෙ ඵලංමභානුභාවෙ පානිනා පරිමඤ්ඤා පරිමඤ්ඤාති, යථා ඛුඤ්ඤාමොසාන පානෙහ වසං වග්ගන්ති. සෙය්‍යථාපි උදුසි දකෙඛා කුච්චකාරො වා කුච්චකාරනෙහවොසි වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය ඤ්ඤාදෙච භාජනවිකතිං ආකඤ්ඤාය තත්තදෙච කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි දකෙඛා දත්තකාරෙ වා දත්තකාරනෙහවොසි වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය ඤ්ඤාදෙච කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි දකෙඛා සුචණ්ණකාරෙ වා සුචණ්ණකාරනෙහවොසි වා සුපරිකම්මකතාය මත්තිකාය ඤ්ඤාදෙච කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය, ඵලමෙච ඛො උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා අනෙකභිසිතං ඉඤ්චිවං පච්චිකුභොන්ති: ඵකොපි හුඤ්ඤා ඛුඤ්ඤා හොන්ති, ඛුඤ්ඤාපි හුඤ්ඤා ඵකො හොන්ති⁶ ආච්චාචං⁷ තිරොහාචං තිරොකුච්චං⁸ තිරොපාකාරං තිරොපට්ඨංගං අසඤ්ඤාමානා ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියාපි උමමුඤ්ඤාමානා කරොන්ති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභෙඤ්ඤාමානෙ ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පඤ්ඤාමානෙ ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ඉමෙපි වජ්ඣමසුරියෙ ඵලංමභිද්දියෙ ඵලං මභානුභාවෙ පානිනා පරිමඤ්ඤා පරිමඤ්ඤාති, යථා ඛුඤ්ඤාමොසාන පානෙහ වසං වග්ගන්ති. තත්‍ර ව පන මෙ සාවකා ඛුඤ්ඤාමොසානපාරමිපපත්තා විහරන්ති.

1. අභිනිද්දියං - PTS.	2. ඉසිකං - සිමු. PTS.
3. ඉසිකා - සිමු. PTS.	4. උභරෙය්‍ය - සා.
5. හොති - මජ්ඣ.	6. ආච්චාචං - සිමු, මජ්ඣ, සා, PTS
7. තිරොකුච්චං - මජ්ඣ.	

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යරාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ කයින් රූපවත් වූ මනෝමය වූ සියලු අභවසහ ඇති නො හුන් ඉදුරන් ඇති අන් කයක් මවති. යම්කෙ උදයි, පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණයෙන් ඊසිකාවක් බැහැර කරන්නේ ද ඔහට මෙ සිත් වෙයි : "මෙ මුද්‍රාණ යැ මෝ ඊසිකා යැ මුද්‍රාණය අනෙකක ඊසිකාව අනෙකක මුද්‍රාණයෙන් මැ ඊසිකාව බැහැර කරන ලද"යි. තවද යම්කෙ හෝ උදයි, පුරුෂයෙක් කොපුයෙන් කඩුවක් බැහැර කරන්නේ ද ඔහට මෙ සිත් වෙයි : "මෙ කඩුව යැ මෙ කොපුව යැ කඩුව අනෙකක කොපුව අනෙකක කොපුයෙන් මැ කඩුව බැහැර කරන ලද"යි. තවද යම්කෙ හෝ උදයි, පුරුෂයෙක් කරඬුයෙකින් සරියකු නහන්නේ ද ඔහට මෙ සිත් වන්නේ යැ : "මෙ සරිය යැ මෙ කරඬුව යැ සරියා අනෙකක කරඬුව අනෙකක කරඬුයෙන් මැ සරියා නහනලද"යි. එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යරාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ කයින් රූපවත් වූ මනෝමය වූ භූම අභවසහ ඇති නො හුන් ඉදුරන් ඇති අන් කයක් මවති. එහිද මා ගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්ඤානාය හා අභිඤ්ජාරම් සභ්ච්ඤාන විෂ් වර්ගාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යරාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ නන් වැදෑරුම් වූ සෘද්ධිවිධ අනුභව කරති : තෙමේ එකෙක් වැ ද බහුප්‍රකාරයෙන් වෙති. බහුප්‍රකාර වැ ද එකෙක් වෙති, ආවිභාවයට තිරොභාවයට යෙති, බිතු සරස පවුරු සරස ගල් සරස අභස්ති සෙයින් නො ගැටෙමින් යෙති. පොළොවිහි දු දියෙහි සෙයින් ගැලීම් නැගීම් කෙරෙති, අභිදාමාන උදකයෙහි දු පොළොවිහි සෙයින් යෙති අභස්ති දු ලිහිණියන් සෙයින් පලහින් යෙති මෙවන් මහ ඉදුහ ඇති මෙවන් මහත් අනුභාව ඇති මෙ සදහිර දෙදොන ද අත්ලෙන් පිරිමසති පිරිමදිති, බඹලොව පවා කයින් වගයට වැටෙති. යම්කෙ උදයි සමත් කුඹල්කරුවෙක් වෙවයි කුඹල්කරුඅතැවැසියෙක් වෙවයි මොනොවට පිරියම් කළ මැටියෙන් යම් මැ බදුන් වෙසෙසක් කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ බදුන් මැ කරන්නේ ද නිපයන්නේ ද, තවද යම්කෙ උදයි, සමත් දළකඩකරුවෙක් වෙවයි දළකඩකරු අතැවැසියෙක් වෙවයි මොනොවට පිරියම් කළ දළකඩෙහි යම් යම් මැ දළකඩකම් වෙසෙසක් රුස්නේ නම් ඒ ඒ දය මැ කරන්නේ ද නිපයන්නේ ද, තවද යම්කෙ හෝ උදයි, සමත් රත්කරුවෙක් වෙවයි රත්කරුඅතැවැසියෙක් වෙවයි මොනොවට පිරියම් කළ රත්හි යම් යම් මැ සවණ විකෘතියක් රුස්නේ නම් ඒ ඒ දය මැ කරන්නේ ද නිපයන්නේ ද, එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යරාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ නන් වැදෑරුම් වූ සෘද්ධිවිධ අනුභව කරති : තෙමේ එකෙක් වැ ද බහුප්‍රකාරයෙන් වෙති බහුප්‍රකාර වැ ද එකෙක් වෙති. ආවිභාවයට තිරොභාවයට යෙති බිතු සරස පවුරු සරස පවු සරස අභස්ති සෙයින් නො ගැටෙමින් යෙති. පොළොවිහි දු දියෙහි මෙන් ගැලීම් නැගීම් කෙරෙති අභිදාමාන උදකයෙහි දු පොළොවිහි සෙයින් යෙති අභස්ති දු පක්ෂිත් සෙයින් පලහින් යෙති මෙවන් මහඉදුහ ඇති මෙවන් මහත් අනුභාව ඇති මෙ සදහිර දෙදොන ද අත්ලෙන් පිරිමසති පිරිමදිති බඹලොව පවා කයින් වගයට පමුණුවත්. එහිද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්ඤාන හා අභිඤ්ජාරම් සභ්ච්ඤාන විෂ් වර්ගාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

පුන ච පරං උද්ධි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපන්නා මෙ සාවකා දිබ්බාය කොතඛාතුයා විසුඛාය අභික්කන්තමානුසිකාය¹ උභො සද්දෙ සුණ්ණති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච, යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ච. සෙය්‍යථාපි උද්ධි, ඛලවා සබ්බධමකො². අප්පකසිරෙනෙව චතුද්දිසා විඤ්ඤපෙය්‍ය. එවමෙව ඛො උද්ධි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපන්නා මෙ සාවකා දිබ්බාය කොතඛාතුයා විසුඛාය අභික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණ්ණති දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ච. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උද්ධි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපන්නා මෙ සාවකා පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං වේතනා වේතො පරිච්ච පජානන්ති සරුභං වා විතනං සරුභං විතනන්ති පජානන්ති, විහරංභං වා විතනං විහරංභං විතනන්ති පජානන්ති, සද්දෙසං වා විතනං සද්දෙසං විතනන්ති පජානන්ති, විතද්දෙසං වා විතනං විතද්දෙසං විතනන්ති පජානන්ති, සමොභං වා විතනං සමොභං විතනන්ති පජානන්ති, විතමොභං වා විතනං විතමොභං විතනන්ති පජානන්ති, සබ්බිධතනං වා විතනං සබ්බිධතනං විතනන්ති පජානන්ති, විකඛිතනං වා විතනං විකඛිතනං විතනන්ති පජානන්ති. මභග්ගනං වා විතනං මභග්ගනං විතනන්ති පජානන්ති, අමභග්ගනං වා විතනං අමභග්ගනං විතනන්ති පජානන්ති, සඋත්තරං වා විතනං සඋත්තරං විතනන්ති පජානන්ති, අනුත්තරං වා විතනං අනුත්තරං විතනන්ති පජානන්ති, සමාභිතං වා විතනං සමාභිතං විතනන්ති පජානන්ති, අසමාභිතං වා විතනං අසමාභිතං විතනන්ති පජානන්ති, විමුක්තං වා විතනං විමුක්තං විතනන්ති පජානන්ති, අවිමුක්තං වා විතනං අවිමුක්තං විතනන්ති පජානන්ති. සෙය්‍යථාපි උද්ධි, ඉඋචි වා පුරිසො වා දහරේ යුවා මණ්ඩනකජාතිකො³ අද්දසෙ වා පරිසුඤ්ඤො පරිඤොද්දතෙ අවේජ වා උදපතෙන⁴ සකං මුඛනිමිතනං පච්චවේසබ්බමානො සකණ්ණිකං වා සකණ්ණිකන්ති⁵ ජාතෙය්‍ය. අකණ්ණිකං වා අකණ්ණිකන්ති⁶ ජාතෙය්‍ය එවමෙව ඛො උද්ධි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථා පටිපන්නා මෙ සාවකා පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං වේතනා වේතො පරිච්ච පජානන්ති, සරුභං වා විතනං සරුභං විතනන්ති පජානන්ති, විහරංභං වා විතනං විහරංභං විතනන්ති පජානන්ති, සද්දෙසං වා විතනං-පෙ-විතද්දෙසං වා විතනං-පෙ-සමොභං වා විතනං-පෙ-විතමොභං වා විතනං-පෙ-සබ්බිධතනං වා විතනං-පෙ-විකඛිතනං වා විතනං-පෙ-මභග්ගනං වා විතනං-පෙ-අමභග්ගනං වා විතනං-පෙ-සඋත්තරං වා විතනං-පෙ-අනුත්තරං වා විතනං-පෙ-සමාභිතං වා විතනං-පෙ-අසමාභිතං වා විතනං-පෙ-විමුක්තං වා විතනං-පෙ-අවිමුක්තං වා විතනං අවිමුක්තං විතනන්ති පජානන්ති තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

1. අභික්කන්තමානුසිකාය - ස්‍යා.
 2. සබ්බධමො - PTS.
 3. මණ්ඩනකජාතිකො - PTS.
 4. උදපතෙන - සිමු, මජ්ඣ, ස්‍යා, PTS.
 5. සකණ්ණිකවිතං - සිමු.
 6. අකණ්ණිකවිතං - සිමු.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිස් කන ඉක්ම සිටි විභද්ධ වූ දිව්‍යශ්‍රෝත්‍රධාතුයෙන් දුර වූ ද ළම වූ ද දිව්‍ය හා මානුෂ හා දෙවැදූරුම් සබදයන් අසති. යම්කෙ උදයි බලඟුකි සක්පිඹින්තොක් නිදුකින් මැ සකර දිග හඟවන්නේ ද එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිස් කන ඉක්ම සිටි විභද්ධ වූ දිව්‍යශ්‍රෝත්‍ර ධාතුයෙන් දුර වූ ද ළම වූ ද දෙවියන් පිළිබද වූ ක් මිනිසුන් පිළිබද වූ ක් දෙ හඬ අසත්. එහි දු මා ගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්ජාරම් සඬබ්‍යාන විණ්වගීභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ පරසක්ත්වයන් ගේ පරපුද්ගලයන් ගේ සිත තමන්ගේ සිතින් පිරිසිද දැනිති : සරාග සිත ද 'සරාග සිතූ'යි දනගනිති, චිතරාග සිත ද 'චිතරාග සිතූ'යි දනගනිති, සදෙස සිත ද 'සදෙස සිතූ'යි දනගනිති, චිතදෙස සිත ද 'චිතදෙස සිතූ'යි දනගනිති, සමොහ සිත ද 'සමොහ සිතූ'යි දනගනිති, චිතමෝහ සිත ද 'චිතමෝහ සිතූ'යි දනගනිති, සංක්ෂිප්ත සිත ද 'සංක්ෂිප්ත සිතූ'යි දනගනිති, වික්ෂිප්ත සිත ද 'වික්ෂිප්ත සිතූ'යි දනගනිති, මහද්ගත සිත ද 'මහද්ගත සිතූ'යි දනගනිති, මහද්ගත නො වූ සිත ද 'මහද්ගත නො වූ සිතූ'යි දනගනිති, සඋක්තර සිත ද 'සඋක්තර සිතූ'යි දනගනිති, අනුක්තර සිත ද 'අනුක්තර සිතූ'යි දනගනිති, සමාහිත සිත ද 'සමාහිත සිතූ'යි දනගනිති, සමාහිත නො වූ සිත ද 'සමාහිත නො වූ සිතූ'යි දනගනිති, විචුක්ත සිත ද 'විචුක්ත සිතූ'යි දනගනිති, විචුක්ත නො වූ සිත ද 'විචුක්ත නො වූ සිතූ'යි දනගනිති. යම්කෙ උදයි, තරුණ වූ යොවුන් වූ මණ්ඩනාශීල වූ ස්ත්‍රියක් වෙවයි පුරුෂයෙක් වෙවයි නො කිලිටි වූ පැහැපත් වූ කැටපතෙකැ හෝ පහන් දියබදුනෙකැ හෝ තමා ගේ මුඛනිමිති පිරික්සනුයේ කැලැල් සහිත මුඛාවයව ද 'කැලැල් සහිත මුඛාවයවූ'යි දනගන්නේ ද, කැලැල් රහිත මුඛාවයව ද කැලැල් රහිත මුඛාවයවූ'යි දනගන්නේ ද, එකෙ මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ පරසක්ත්වයන් ගේ පරපුද්ගලයන් ගේ සිත තමන් ගේ සිතින් පිරිසිද දැනිති : සරාග සිත ද 'සරාග සිතූ'යි දනගනිති, චිතරාග සිත ද 'චිතරාග සිතූ'යි දනගනිති, සදෙස සිත ද . . . . චිතදෙස සිත ද . . . . සමොහ සිත ද . . . . චිත මොහ සිත ද . . . . සංක්ෂිප්ත සිත ද . . . . වික්ෂිප්ත සිත ද . . . . මහද්ගත සිත ද . . . . අමහද්ගත සිත ද . . . . සඋක්තර සිත ද . . . . අනුක්තර සිත ද . . . . සමාහිත සිත ද . . . . අසමාහිත සිත ද . . . . විචුක්ත සිත ද . . . . අවිචුක්ත සිත ද 'අවිචුක්ත සිතූ'යි දනගනිති. එහි දු මා ගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්ජාරම් සඬබ්‍යාන විණ්වගීභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

සුඤ්ඤා ව පරං උදයං, අකඛිතං මයා සංවිකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මෙ සංවිකා අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරන්ති, සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං ඥෙපි ජාතියො කියෙසාපි ජාතියො චතසෙසාපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දහපි ජාතියො විහසිමපි ජාතියො කිංසමපි ජාතියො චතතාරිකමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහසමපි ජාතිසතසහසමපි අනෙකෙපි සංවට්ටකපො අනෙකෙපි විවට්ටකපො අනෙකපි සංවට්ටවිවට්ටකපො අශ්ලිලාසිං එවංනාමො, එවංගොනොනා එවංවණේණ, එවමාභාරො, එවං සුබදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරිගනොනා. සො තනො චුතො අශ්ලිල උදපාදිං තත්‍රපාසිං එවංනාමො, එවං ගොනොනා එවංවණේණ, එවමාභාරො, එවංසුබදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරිගනොනො සො තනො චුතො ඉබ්බපඤ්ඤාති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරන්ති. සෙය්‍යපීදං: උදයං, පුරිගො සකමානා ගාමා අඤ්ඤාං ගාමං ගචේජ්ජා, නමාපි ගාමා අඤ්ඤාං ගාමං ගචේජ්ජා. සො නමානා ගාමා සකඤ්ඤාච ගාමං පච්චා-ගචේජ්ජා. නසා එවමසා: අහං ඛො සකමානා ගාමා අශ්ලිං ගාමං අගඤ්ඤාං තත්‍ර එවං අවසාසිං එවං කිසිදිං. එවං අහංසිං, එවං තුණ්හි අහොසිං නමාපි ගාමා අශ්ලිං ගාමං අගඤ්ඤාං. තත්‍රාපි එවං අවසාසිං එවං කිසිදිං එවං අහංසිං එවං තුණ්හි අහොසිං. සොමහි නමානා ගාමා සකඤ්ඤාච ගාමං පච්චාගතොති. එවමෙව ඛො උදයං, අකඛිතං මයා සංවිකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සංවිකා අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙ තිවාසං අනුසාරන්ති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතීං. ඥෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරන්ති. තත්‍ර ව පන මෙ සංවිකා බහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

සුඤ්ඤා ව පරං උදයං, අකඛිතං මයා සංවිකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මෙ සංවිකා දිබ්බෙත චක්ඛිතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පසානති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ සීනෙ පඤ්ඤෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුච්ඡිපගෙ සතෙත පජානන්ති: ඉමෙ චත භොනොනා සත්තා කායදුච්චිරිතෙත සමන්තාගතා වචි-පෙ-මනොදුච්චිරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායසා භෙද පරමමරණා අපායං දුගතං විනිපාතං නිරයං උපපත්තා. ඉමෙ වා පන භොනොනා සත්තා කායසුච්චිරිතෙත සමන්තාගතා වචි-පෙ-මනොසුච්චිරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායසා භෙද පරමමරණා සුගතං සයං ලොකං උපපත්තාති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛිතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පසානති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ සීනෙ පඤ්ඤෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ. යථාකමුච්ඡිපගෙ සතෙත පජානන්ති. සෙය්‍යපීදං: ඥෙ අහාරං සඤ්ඤා. තත් චක්ඛිමා පුරිගො මජ්ඣෙ සීනො පසොයා මනුසො ගෙගං පමිසනොපි නික්ඛමිනොපි අනුසඤ්චරනොපි⁴ අනුච්චරනොපි. එව මෙව ඛො උදයං, අකඛිතං මයා සංවිකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මෙ සංවිකා දිබ්බෙත චක්ඛිතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පසානති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ සීනෙ පඤ්ඤෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුච්ඡිපගෙ සතෙත පජානන්ති. තත්‍ර ව පන මෙ සංවිකා බහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

1. අගච්චිං - මජ්ඣං, සා. 2. සෙය්‍යපීදං උදයං - මජ්ඣං.
 3. මනුසො ගෙගෙ සා, PTS.
 4. අනුච්චරනොපි - මජ්ඣං, සා, PTS.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අනේකවිධ වූ පුළුන්විවෘත සිහි කෙරෙහි, හෙ මෙසේ යැ : "එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුනකුදු ජාති සතරකුදු ජාති පසකුදු ජාති දසකුදු ජාති විස්සකුදු ජාති තිසස් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සූචකසක් ද නොයෙක් සංවර්ත කල්පයකුදු නොයෙක් විවර්තකල්පයකුදු නොයෙක් සංවර්තවිවර්ත කල්පයකුදු අයෝ තැන්හි මෙබඳු නම් මෙබඳු ගොත් මෙබඳු පැහැයටහන් මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්. මෙබඳු සුවදුක් විදුනාසුලු වීම්, මෙබඳු ආයුපයභින්න ඇති වීම්. එ මම එයින් ව්‍යුත වූ අයෝ තැන උපන්නම්. එහිදු මෙබඳු නම් මෙබඳු ගොත් මෙබඳු පැහැයටහන් මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්. මෙබඳු සුවදුක් විදුනාසුලු වීම්. මෙබඳු ආයුපයභින්න ඇති වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපන්නම්"යි. මෙසෙයින් ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකවිධ වූ පුළුන්විවෘත සිහි කෙරෙහි. යම්සේ උදයි, පුරුෂයෙක් සිය ගමන් අත් ගමකට යන්නේ ද, එ ගමනුදු අත් ගමකට යන්නේ ද, හෝ ඒ ගමන් සිය ගමට මැ පෙරළා එන්නේ ද, ඔහට මෙ සිත් වන්නේ යැ : මම වූකලී සියගමන් අසුවල් ගමට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි. මෙසේ කියෙමි. මෙසේ නිහඬ වීම්, එ ගමනුදු අසුවල් ගමට ගියෙමි. එහි දු මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කියෙමි, මෙසේ නිහඬ වීම්. එ මම එ ගමන් සිය ගමට මැ පෙරළා ආයෙමි"යි. එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අනේකවිධ වූ පුළුන්විවෘත සිහි කෙරෙහි, හෙ මෙසේ යැ : එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු . . . මෙසෙයින් ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනේකවිධ වූ පුළුන්විවෘත සිහි කෙරෙහි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සභිබ්‍යාත විණ්වගිභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිසැක ඉක්ම සිටි විභූද්ධ වූ දිව ඇසින් ව්‍යුත වන උපද්‍රා භිත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැයටහන් ඇති නො මනා පැහැයටහන් ඇති සුඤ්ජර ගති ඇති නපුරු ගති ඇති සත්ත්වයන් දකිති. කම්පානුරූප වූ යන සත්ත්වයන් දනගනිති : "මේ හවත් සත්ත්වයෝ එකාන්තයෙන් කායදුස්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ වාක් . . . මනොදුස්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ. ආයභියනට උපවාද කරනුවහ, මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ඇතියහ. මිථ්‍යාදෘෂ්ටි කම්පමාදන ඇතියහ. ඔහු කාලුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විච්ච වූ පතිත වන නිරයට පැමිණියහ. තවද මේ හවත් සත්ත්වයෝ හෝ කායදුස්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, වාක් . . . මනොදුස්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, ආයභියනට උපවාද නො කරනුවහ, සමාන්දෘෂ්ටි ඇතියහ, සමාන්දෘෂ්ටිකම්පමාදන ඇතියහ, ඔහු කාලුන් මරණින් මතු සුඤ්ජර ගති ඇති ස්වර්ලෝකයට පැමිණියහ"යි. මෙසෙයින් මිනිසැක ඉක්ම සිටි විභූද්ධ වූ දිව ඇසින් ව්‍යුත වන උපද්‍රා භිත වූ ප්‍රණීත වූ මනා වණ ඇති නො මනා වණ ඇති සුඤ්ජර ගති ඇති නපුරු ගති ඇති සත්ත්වයන් දකිති. යථාකමෝපග සත්ත්වයන් දනගනිති. යම්සේ උදයි, දෙර සහිත ගෘහ දෙකක් ඇද්ද එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් මධ්‍යයෙහි සිටියේ ගෙට පිටියෙන්නා වූ ද ගෙන් නික්මෙන්නා වූ ද හැසිරෙන්නා වූ ද ඇවිදිනා වූ ද මිනිසුන් දක්නේ ද, එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිසැක ඉක්ම සිටි විභූද්ධ වූ දිව ඇසින් ව්‍යුත වන උපද්‍රා භිත ප්‍රණීත සුවණ් දුවණ් සුගත දුර්ග සත්ත්වයන් දකිති. යථාකමෝපග සත්ත්වයන් දනගනිති. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සභිබ්‍යාත විණ්වගි ධවට පැමිණ වෙසෙත්.

සුභ ව පරං උදුසි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විඉතතිං පඤ්ඤාවිඉතතිං දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථා උපසම්පජ්ඣ විහරන්ති. සෙය්‍යථාපි උදුසි, පටිඛතසඛෙපෙ උදකරහදෙ අවේජා විප්පසනො අනාවේලො, තත්ථ චක්ඛුමා, පුට්ඨො තිරෙ සිතො පසෙසයා සිප්පිසමුක්ඛපි සක්ඛරකරුලාපි මච්ඡගුඛොපි චරන්තමපි තිව්ඨන්තමපි. තස්ස ඵ්චමස්සා අයං ඛො උදකරහදෙ අවේජා විප්පසනො අනාවේලො. තත්ථමෙ සිප්පිසමුක්ඛාපි සක්ඛරකරුලාපි මච්ඡගුඛොපි චරන්තිපි තිව්ඨන්ති-පිති. ඵ්චමෙව ඛො උදුසි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විඉතතිං පඤ්ඤාවිඉතතිං දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථා උපසම්පජ්ඣ විහරන්ති. තත්ථ ව පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති. අයං ඛො උදුසි, පඤ්චමේ ධම්මො යෙන මමං සාවකා සක්ඛරොනති ගරුකරොනති මානෙතති පුජෙතති. සක්ඛත්ථා ගරුකත්ථා උපනිස්සාය විහරන්ති.

ඉමෙ ඛො උදුසි, පඤ්ච ධම්මො යෙන මමං¹ සාවකා සක්ඛරොනති ගරුකරොනති මානෙතති පුජෙතති. සක්ඛත්ථා ගරුකත්ථා උපනිස්සාය විහරන්තිති.

ඉදමචොච හගවා. අත්තමනො සකුලුදුසි පටිඛණ්ඩකො හගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

මහාසකුලුදුසි සුත්තං සන්තමං.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යරාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ ආප්‍රවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාප්‍රව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥවත් මෙ අත්බැවිති මැ තුමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඵයට පැමිණ වෙසෙත්. යමයේ උදයි, ගල්මුදුනෙකැ පහන් වූ වෙසෙයින් පහන් වූ නො කැළඹුණු දියවිලක් ඇද්ද, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඉඩුරෙහි සිටියේ සරණා වූ ද සිටුනා වූ ද සිප්පිබෙල්ලත් ද සක්බෙල්ලත් ද කැටකැබිලිති ද මත්සාසමුභයා ද දක්නේ යැ. ඔහට මෙ සිත් වන්නේ යැ : "මෙ දියවිල වූකලි ප්‍රසන්න යැ, ඉතා ප්‍රසන්න යැ, නො කැළඹුණේ යැ, එහි මෙ සිප්පි බෙල්ලෝ ද සක් බෙල්ලෝ ද කැට කැබිලිති ද මත්සා සමුභයා ද සරණාහු ද සිටුනාහු ද වෙත්" යයි. එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යරාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ ආප්‍රවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාප්‍රව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥවත් මෙ අත්බැවිති මැ තුමු වෙසෙයින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඵයට පැමිණ වෙසෙත්. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අර්හත්ඵල සභිඛායක අභිඤ්චසානසට හා අභිඤ්චාරමීයට පැමිණ වාසය කෙරෙත්. උදයි, යම කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙද්ද, සත්කාර ගරුකාර කොට නියා වෙසෙද්ද, මේ වූකලි ඒ පස් වැනි දහම වේ.

උදයි, යම භෙයෙකින් මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් ද, සත්කාර ගරුකාර කොට නියා වෙසෙත් ද මොහු වූ කලි ඵ පඤ්චධර්මයෝ යි.

භාගාවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති සකුලදාසී පරිපූරක භාගාවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතයට තුටු වූයේ යි.

සත් වැනි මහා සකුලදාසී සූත්‍ර යි.

2. 3. 8

සමණමණිකා පුතනා

එවිං මේ සුතං : එකං සමිඨං හගවා භාවච්ඡිතං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමේ. තෙන ඛො පන සමිඨෙහ උඤ්ඤාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුතෙනා සමියප්පවාදකො තිඤ්ඤාචරො එකසාලකො මලලිකාය ආරාමේ පටිච්ඡන්ති මහනිදා පරිබ්බාජකපටිසාය සද්ධිං සත්තමතෙතභි පරිබ්බාජකසඤ්ඤාති.

අථ ඛො පඤ්චකඛේතා ඵපති භාවච්ඡිතා තිකඛමි දිවා දිවස්ස හගවන්තං දස්සන්තාය. අථ ඛො පඤ්චකඛිතස්ස ඵපතිස්ස එතදභොධි: අකාලො ඛො තාව හගවන්තං දස්සන්තාය, පටිසලලීනො හගවා, මනොභාවනිතානමපි හිසඤ්ඤානං අසමයො දස්සන්තාය, පටිසලලීනා මනොභාවනිතා¹ හිසඤ්ඤා, තනුකාභංගො තෙන සමියප්පවාදකො තිඤ්ඤාචරො² එකසාලකො මලලිකාය ආරාමො තෙන උඤ්ඤාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුතෙනා තෙත්තපසඛිකමේයන්ති. අථ ඛො පඤ්චකඛේතා ඵපති තෙන සමියප්පවාදකො තිඤ්ඤාචරො එකසාලකො මලලිකාය ආරාමො තෙන උඤ්ඤාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුතෙනා තෙත්තපසඛිකමි.

තෙන ඛො පන සමිඨෙහ උඤ්ඤාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුතෙනා මහනිදා පරිබ්බාජකපටිසාය සද්ධිං නිසිනොහො හොති උත්තාදිනිදා උච්චාසද්ධමහාසද්ධො අනෙකවිහිතං තිරච්ඡන්තකථං කථෙන්නිදා. සෙය්‍යපීදං: රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙහාකථං හසකථං සුඤ්ඤිකථං අත්තකථං පානකථං වත්තකථං යානකථං සයනකථං මාත්‍රාකථං ගතිකථං ඤාතිකථං ගාමිකථං නිගමිකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්තිකථං සුරකථං විසිඛාකථං කුච්චාච්ඡානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකඩාසිකං සමුද්දකඩාසිකං ඉතිහවාහවකථං ඉති වා.

අද්දසා ඛො උඤ්ඤාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුතෙනා පඤ්චකඛිතං ඵපතිං සුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි: “අපසසද්දා භොනොනා භොනතු, මා භොනොනා සද්දමකථං. අයං සමණස්ස ගොනමස්ස සාවකො ආගච්ඡති පඤ්චකඛේතා ඵපති. යාවතා ඛො පන සමණස්ස ගොනමස්ස සාවකා හිති ඕද්දවසනා සාවච්ඡිතං පටිච්ඡන්ති, අයං තෙසං අඤ්ඤාතරො පඤ්චකඛේතා ඵපති. අපසසද්දා ඛො පන තෙ අයසමනොනා අපසසද්දවිනිතා අපසසද්දස්ස චණ්ණවාදිනො, අපෙච නාම අපසසද්දං පරිසං විදිත්වා උපසඛිකමිතබ්බං මඤ්ඤාසා”ති. අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අගෙසුං.

1. තිමතෙතභි - PTS. පඤ්චමතෙතභි - සා, මජ්ඣං.
2. { ... භාවනිතා - සිමු.
- { ... භාවනිතා - මජ්ඣං, PTS.
3. තිඤ්ඤාචරං - සිමු.

2. 3. 8

සමෂමෂධිකා සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර රේඛවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාස කරන සේක. එසමයෙහි සමෂමෂධිකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන නම් පරිව්‍රාජක (විවිධ දෘෂ්ටිවාදීන් එක් වූ සමය පවසන හෙයින්) සමයජපවාදක නම් වූ (නිෂීරිරුකින් පිරිකෙව කරනලද බැවින්) තිත්‍යකාරී නම් වූ ඒකසාලක නම් මල්ලිකා දේවියගේ ආරාමයෙහි පරිව්‍රාජකයන් සත්සියක් පමණ වූ මහත් පිරිවැජි පිරිස් හා සමග වෙසෙයි.

එකල්හි පඤ්චකඩග නම් වඩුදෙටු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට දෙවෙන්දවහල්හි සැවැත්තුවරින් නික්මේ. ඉක්බිති පඤ්චකඩග වඩුදෙටු හට මෙ සිත් විය : “තව බුදුන් දක්නට නො කලී, බුදුහු විවික්තයහ. මනවධිනා භික්ෂූන් ද දක්නට නො කලී, මනවධිනා භික්ෂූහු විවික්තයහ. මම සමයජපවාදක වූ තිත්‍යකාරී නම් වූ ඒකසාලක නම් මල්ලිකා දේවියගේ ආරාමයෙහි සමෂමෂධිකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි. ඉක්බිති පඤ්චකඩග වඩුදෙටු සමයජපවාදක වූ තිත්‍යකාරී නම් වූ ඒකසාලක නම් මල්ලිකාදේවිය ගේ ආරාමයෙහි සමෂමෂධිකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹියේ යැ.

එසමයෙහි සමෂමෂධිකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක උද්ගතනාද ඇති උඝ්භිත් මහභිත් නන්වැදුරුම් තිරිසන්කරා කියන මහත් වූ පිරිවැජි පිරිස් හා සමග හුන්නේ වෙයි. කවර තිරිසන් කරා ද යත් : රජුන් පිළිබඳ කරා යැ සොරුන් පිළිබඳ කරා යැ මහඟුලැතියන් පිළිබඳ කරා යැ ජේතාකරා යැ භයකරා යැ යුද්ධකරා යැ ආහාර පිළිබඳ කරා යැ පාන පිළිබඳ කරා යැ වස්ත්‍ර පිළිබඳ කරා යැ ඥානකරා යැ මාලාකරා යැ භන්ධ කරා යැ ඥාතිකරා යැ යානකරා යැ ශ්‍රාමකරා යැ නිගමකරා යැ නගරකරා යැ ජනපදකරා යැ ස්ත්‍රීකරා යැ ගුරුකරා යැ වීථි පිළිබඳ කරා යැ කුම්භසාරානකරා යැ පුච්ඡේතකරා යැ සෙසු නන්වැදුරුම් කරා යැ ලෝකාසතකරා යැ සමුද්‍රාබ්‍යානකරා යැ භවාභවය මෙසේ යැ යන කරා යැ’යි හෝ යි.

සමෂමෂධිකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක පඤ්චකඩග වඩුදෙටු දුරින් මැ එන්නා දුටුයේ යැ. දක සියපිරිස් සත්හුන් කරවී : “භවත්හු නිහඬ වෙත්වා, භවත්නි තෙපි නභමක් භඛ නභවු. මේ ශ්‍රමණගෝතමයන් ගේ ශ්‍රාවක පඤ්චකඩගසථපති එයි. යම් පමණ ශ්‍රමණගෝතමයන් ගේ ශ්‍රාවක වූ හෙළපිළි හඳුනා ගැනුවියෝ සැවැත්තුවර වෙසෙත් ද මේ පඤ්චකඩගසථපති ඔවුනතුරෙහි එක්තරයෙක. තවද ඒ ආයුෂ්මත්හු නිහඬයහ, නිහඬ වූ බුදුරජුන් විසින් විනිතයහ, නිහඬ බැවිහි ගුණකියනුවහ. නිහඬ පිරිස් දන එළැඹියයුතු කොට සිතා නම් ඉතා මැනවැ”යි. එකල්හි ඒ පරිව්‍රාජකයෝ නිහඬ වූහ.

අථ ඛො පඤ්චකඝේහා ඵපති යෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණ්ඩිකාපුතො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිති උග්ගාභමානෙන පරිබ්බාජකෙන සමණමණ්ඩිකාපුතොන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරණීයං¹ එභයරොති; එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිත්තං ඛො පඤ්චකඝිං ඵපතිං උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණ්ඩිකා පුතො; එතදවොච :

“චතුභි ඛො අහං ඵපති, ඛමෙමහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙමි සමපන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපඤ්චපත්තං සමණං අයොජ්ඣං. කතමෙහි චතුභි: ඉධ ඵපති න කායෙන පාපකං කමිං. කරොති, න පාපිකං වාචං භාසති, න පාපකං සඛිකපං සඛිකපෙපති, න පාපකං ආජීවං ආජීවති. ඉමෙහි ඛො අහං ඵපති, චතුභි ඛමෙමහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙමි සමපන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපඤ්චපත්තං සමණං අයොජ්ඣ”ති.

අථ ඛො පඤ්චකඝේහා ඵපති උග්ගාභමානස්ස පරිබ්බාජකස්ස සමණ- මණ්ඩිකාපුත්තස්ස භාසිතං තෙව අභිනන්දි, නපටිකෙකාසි. අනභිනන්දිති; අපටිකෙකාසිති; උච්චායාසිතා පකකාමි. භගවතො සනතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අන්තං ආජාතිස්සාමිති. අථ ඛො පඤ්චකඝේහා ඵපති යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිති; භගවන්තං අභිවාදෙති; එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිත්තො ඛො පඤ්චකඝේහා ඵපති යාවතකො අගොසි උග්ගාභමානෙන පරිබ්බාජකෙන සමණමණ්ඩිකාපුතොන සද්ධිං කථංසලලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙයි. එවං චූතෙන භගවා පඤ්චකඝිං ඵපතිං එතදවොච: එවං සන්තො ඛො ඵපති, දහරො කුමාරො මන්දෙ උත්තානසෙසාකො සමපන්නකුසලො භවිස්සති පරමකුසලො උත්තමපඤ්චපතො; සමණො අයොජෙඤ්ඤා, යථා උග්ගාභමානස්ස පරිබ්බාජකස්ස සමණමණ්ඩිකාපුත්තස්ස වචනං. දහරස්ස හි ඵපති, කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙසාකස්ස කායොතිපි න භොති, කුතො පන කායෙන පාපකං කමිං. කරිස්සති අඤ්ඤත්‍ර එන්ද්‍රිගමන්තා. දහරස්ස හි ඵපති කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙසාකස්ස වාචාතිපි න භොති. කුතො පන පාපිකං වාචං භාසිස්සති අඤ්ඤත්‍ර රොදිතමන්තා. දහරස්ස හි ඵපති, කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙසාකස්ස සඛිකපෙපාති පි න භොති, කුතො පන පාපිකං සඛිකපං සඛිකපෙපිස්සති අඤ්ඤත්‍ර විකුජ්ඣමන්තා². දහරස්ස හි ඵපති, කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙසාකස්ස ආජීවො තිපි න භොති, කුතො පන පාපකං ආජීවං ආජීවිස්සති අඤ්ඤත්‍ර මාකුඵඤ්ඤා. එවං සන්තො ඛො ඵපති, දහරො කුමාරො මන්දෙ උත්තානසෙසාකො සමපන්නකුසලො භවිස්සති පරමකුසලො උත්තමපඤ්චපතො; සමණො අයොජෙඤ්ඤා, යථා උග්ගාභමානස්ස පරිබ්බාජකස්ස සමණමණ්ඩිකාපුත්තස්ස වචනං.

චතුභි ඛො අහං ඵපති, ඛමෙමහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙමි න චෙච්ච සමපන්නකුසලං න පරමකුසලං න උත්තමපඤ්ච- පත්තං සමණං අයොජ්ඣං. අපිච්චං දහරං කුමාරං මන්දං උත්තානසෙසාකං සමධිගස්ස තිච්චිති. කතමෙහි චතුභි: ඉධ ඵපති න කායෙන පාපකං කමිං. කරෙති, න පාපිකං වාචං භාසති, න පාපකං සඛිකපං සඛිකපෙපති. න පාපකං ආජීවං ආජීවති. ඉමෙහි ඛො අහං ඵපති, චතුභි ඛමෙමහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙමි න චෙච්ච සමපන්නකුසලං න පරමකුසලං න උත්තමපඤ්චපත්තං සමණං අයොජ්ඣං. අපිච්චං දහරං කුමාරං මන්දං උත්තානසෙසාකං සමධිගස්ස තිච්චිති.

1. සාරණීයං - මජ්ඣං.
2. {විකුජ්ඣමන්තා - සිඹ්ඞි.
{විකුජ්ඣමන්තා - සා, PTS.

ඉක්බිති පඤ්චකඩග වඩුදෙටු සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක කරු එළැඹියේ යැ. එළැඹි සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක හා සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු කලකුරුහි සිහිකටයුතු කරු කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පඤ්චකඩග වඩුදෙටුහට සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක තෙල කරුණ කී යැ :

“සටපතිය, මම සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුරුෂපුද්ගල පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාජ්නියට පත් වාදයුද්ධ නො නිසි (වාදයෙන් නො සැලිය හෙත) ශ්‍රමණ යයි දක්වමි (පනවමි). කවර සතර කරුණෙකින් යත් : සටපතිය, මෙලොවැ කිසිවෙක් කයින් පවකම නො කෙරේ ද, ලාමක වචන නො කියා ද, ලාමක සංකල්ප නො කෙරේ ද, ලාමක ආර්ථ නො කෙරේ ද, සටපතිය, මම මෙ සතර කරුණින් සමන්වාගත පුරුෂපුද්ගල පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාජ්නියට පත් වාදයුද්ධ නො නිසි ශ්‍රමණ යැ යි පනවමි.

එකල්හි පඤ්චකඩගසටපති ශ්‍රමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක ගේ භාෂිතයට නො මැ සතුටු විය, නො ද ප්‍රතික්ෂෙප කෙළේ යැ. අභිනාදන නො කොට ප්‍රතික්ෂෙප නො කොට හුනක්නෙන් නැති ‘භාග්‍යාවකුන් වහන්සේ වෙත තෙල භාෂිතයාගේ අර්ථය දැනීම නික්ම ගියේ යැ. ඉක්බිති පඤ්චකඩගසටපති භාග්‍යාවකුන් වහන්සේ කරු එළැඹි භාග්‍යාවකුන් වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පඤ්චකඩගසටපති සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක හා සමග යම් පමණ කරු සල්ලාපයෙන් වී ද, එ හැම භාග්‍යාවකුන් වහන්සේට දන්වී. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යාවකුන් වහන්සේ පඤ්චකඩග සටපතිහට තෙල කරුණ වදළහ : යම්සේ සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක ගේ වචනය වේ ද, එසේ ඇති කල්හි සටපතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමර පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාජ්නියට පත් අයෝධ්‍යාශ්‍රමණ වන්නේ යැ. සටපතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමරුහට (සත්කාය පරකාය විසින්) කායච්ඡන්දනයකුදු නො වෙයි, වැළි ස්පන්දනමාත්‍රය හැර කොයින් කයින් පවකම කරන්නේ ද? සටපතිය, බාල වූ උත්තානාසෙය්‍යක වූ ළදරු කුමරුහට (මිර්‍යා සමාක් හෙද) වචන දු නො වෙයි. යළි හැඳීම පමණ මිස කොයින් ලාමක වචන කියන්නේ ද? සටපතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමරුහට (මිර්‍යා සමාක් හෙද) සංකල්ප දු නො වෙයි. වැළි විකුරන (හැඳීම සිනාසීම) මාත්‍රයක් මිස කොයින් ලාමක සංකල්ප කරන්නේ ද? සටපතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමරුහට (මිර්‍යා සමාක් හෙද ඇති) ආර්ථ ද නො වෙයි. වැළි මව ගේ තනාකිරී මිස කොයින් ලාමක ආර්ථ කරන්නේ ද? සටපතිය, සමණමණ්ඩකාසුත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක ගේ වචනය යම්සේද එසේ ඇති කල්හි බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමර පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තම ප්‍රාජ්නියට සැමිණි අයෝධ්‍යාශ්‍රමණ වන්නේ යි.

සටපතිය, මම වූකලී සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුරුෂ පුද්ගල නො ද පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් නැති උත්තමප්‍රාජ්නියට නො පත් අයෝධ්‍යා (වාද යුදයෙන් නො සැලිය හෙත) ශ්‍රමණ යැ යි පනවමි. එතෙකුදු වත් (ගේ මේ බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමරු වෙසෙසා (යට කොට) යිවී. කවර සතර කරුණෙකින් යත් : සටපතිය, මෙලොව (කිසිවෙක්) කයින් පවකම නො කෙරෙයි, ලඞු බස් නො බෙණෙයි, ලාමක සංකල්ප නො කෙරෙයි, ලාමක ආර්ථ නො කෙරෙයි. සටපතිය, මම මෙ සතර කරුණින් සමන්වාගත පුරුෂ පුද්ගල නො ද පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් නැති උත්තම ප්‍රාජ්නියට නො පත් අයෝධ්‍යාශ්‍රමණ යැ යි දක්වමි. එතෙකුදු වත් (ගෙ කෙම) මේ බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමරු වෙසෙසා යිවී.

දසග්ගි භො ආහං ඵපතී, ධම්මෙති සමන්තාහතං පුරිසපුඤ්ඤං පඤ්ඤාපෙති සමානාකුසලං පරමකුසලං උත්තමපතතිපත්තං සමජ්ජං අයොජ්ඣං.

ඉමෙ අකුසලසීලා¹. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසීලා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඉධ අකුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඵලං පටිපනොතො අකුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපනොතො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි.

ඉමෙ කුසලසීලා². තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසීලා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඉධ කුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඵලං පටිපනොතො කුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපනොතො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි.

ඉමෙ අකුසලසංවිකල්පා³. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසංවිකල්පා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඉධ අකුසලසංවිකල්පා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඵලං පටිපනොතො අකුසලානං සංවිකල්පානං නිරෝධාය පටිපනොතො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි.

ඉමෙ කුසලසංවිකල්පා⁴. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසංවිකල්පා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඉධ කුසලසංවිකල්පා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි. ඵලං පටිපනොතො කුසලානං සංවිකල්පානං නිරෝධාය පටිපනොතො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදංඡි.

කතමෙ ව ඵපතී, අකුසලසීලා: අකුසලං කායකම්මං, අකුසලං වචිකම්මං, පාපකො ආච්චො. ඉමෙ වුට්ඨන්ති ඵපතී, අකුසලසීලා. ඉමෙ ව ඵපතී, අකුසලසීලා කිංසමුට්ඨානා: සමුට්ඨානමපි නෙසං වුත්තං විත්තසමුට්ඨානාතිස්ස වචනියා⁵. කතමං විත්තං: විත්තමපි හි බහු⁶ අනෙකමධං නානප්පකාරකං. තං විත්තං සර්ගං සද්දෙසං සමොභං. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසීලා. ඉමෙ ව ඵපතී, අකුසලසීලා කුඛිං අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. නිරෝධොපි නෙසං වුත්තො. ඉධ ඵපතී, හික්ඛු කායදුච්චිරිතං පහාය කායසුචිරිතං භාවෙති, වචිදුච්චිරිතං පහාය වචිසුචිරිතං භාවෙති, මනොදුච්චිරිතං පහාය මනො සුචිරිතං භාවෙති. මිච්ඡාආච්චං පහාය

-
- 1. අකුසල සීලා - මජ්ඣං, සා. 6. වචනියා - සිමු.
  - 2. { කහං - සිමු. නහං - PTS. 7. බහු - සා. PTS.
  - { කම්මහං - මජ්ඣං, සා.
  - 3. කුසලා සීලා - මජ්ඣං, සා.
  - 4. අකුසලා සංවිකල්පා - මජ්ඣං, සා.
  - 5. කුසලා සංවිකල්පා - මජ්ඣං, සා.

සටපතිය, මම වූකලී දස කරුණෙකින් සමන්විතන පුරුෂ පුද්ගල පිරිපුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාප්තියට පත් අශාධ්‍යාශ්‍රමය යැ'යි පනවමි.

මොහු අකුසලසීලයෝ (දුශ්ශීලසටිභාවයෝ) යැ. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. අකුසලසීලයෝ මෙයින් (සරාගාදිසිතින්) උපදනාහු යැ. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි අකුසලසීලයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තෝ අකුසලසීලයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තෝ වෙයි. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

මොහු කුසලසීලයෝ යැ. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. කුසලසීලයෝ මෙයින් උපදනාහු යැ. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි කුසලසීලයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තෝ කුසලසීලයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තෝ වෙයි. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

මොහු අකුසලසංකල්පයෝ යැ. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. අකුසල සංකල්පයෝ මෙයින් උපත ඇතියහ. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි අකුසලසංකල්පයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තෝ අකුසලසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තෝ වෙයි. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

මොහු කුසලසංකල්පයෝ යැ. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. කුසලසංකල්පයෝ මෙයින් උපත ඇතියහ. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි කුසල සංකල්පයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තෝ කුසලසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තෝ වෙයි. සටපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

සටපතිය, අකුසලසීලයෝ කවරහ යත් : අකුසල වූ කායකම් යැ, අකුසල වූ වෘත්තම් යැ ලාමක වූ ආච්චි යි. සටපතිය, මොහු 'අකුසලසීල'යි කියනු ලැබෙත්. සටපතිය, වැළිත් මේ අකුසලසීලයෝ කුමක් සමුත්ථාන කොට ඇත්තාහු යත් : උන්ගේ සමුත්ථාන ද කියන ලද. විත්තසමුත්ථානයේ යයි කියයුතු වන්නාහ. 'විත්තස' කවරෙ යත් : විත්ත ද බොහෝ යැ නානාවිධ යැ නානාප්‍රකාර යි. එහිත රාග සහිත වූයේ යැ ද්වේෂ සහිත වූයේ යැ මෝහ සහිත වූයේ යැ, අකුසලසීලයෝ මෙයින් උපත් ඇතියහ. කවද සටපතිය, මේ අකුසලසීලයෝ ඉතාහි නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත් ද? උන්ගේ නිරෝධය ද කියන ලද. සටපතිය, මෙසේනෙහි මහණ කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාක්සුචරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය හැරපියා මනස්සුචරිතය වඩයි. මීර්තා ආච්චිය හැරපියා සමාග් ආච්චියෙන් ජීවිකාව ගතරෙයි.

සමමානාදාවේන ජිවිතං කප්පෙති, එතේතෙ අකුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුක්ඛන්ති කථං පටිපනේතා ච එපති අකුසලානං සීලානං තිරේඛාය පටිපනේතා හොති: ඉධ එපති භික්ඛු අනුපානනානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුපාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පඤ්ඤානාති පදහති, උපානනානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පඤ්ඤානාති පදහති, අනුපානනානං කුසලානං ධම්මානං උපාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පඤ්ඤානාති. පදහති, උපානනානං කුසලානං ධම්මානං සිතියා අසමමානාය භියොසාභාවාය වේදුලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පඤ්ඤානාති පදහති. එවං පටිපනේතා ඛො එපති අකුසලානං සීලානං තිරේඛාය පටිපනේතා හොති.

කතමෙ ච එපති කුසලසීලා : කුසලං කායකමමං, කුසලං වචිකමමං. ආද්විපාරිසුද්ධිපි ඛො අහං එපති, සීලසම්මං වදාමි. ඉමෙ වුච්චන්ති එපති කුසලසීලා. ඉමෙ ච එපති, කුසලසීලා කිංසමුට්ඨානා, සමුට්ඨානමපි නෙසං වුතනං. විතනසමුට්ඨානාතිසා වචනීයා. කතමං විතනං : විතනමපි හි ඛික්ඛු අනෙකවිධං නානපාකාරකං. තං විතනං විතරුසං විතදෙසං විතමොහං, ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසීලා. ඉමෙ ච එපති, කුසලසීලා කුභිං අපරිසෙසා නිරුක්ඛන්ති : තිරේඛොපි නෙසං වුතේතා, ඉධ එපති, භික්ඛු සීලවා හොති නො ච සීලමධො, තඤ්ච වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤා විමුතතිං යථාභූතං පජානාති. යථාසා නෙ කුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුක්ඛන්ති. කථං පටිපනේතා ච එපති කුසලානං සීලානං තිරේඛාය පටිපනේතා හොති : ඉධ එපති භික්ඛු අනුපානනානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුපාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පඤ්ඤානාති පදහති, උපානනානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය -පෙ- අනුපානනානං කුසලානං ධම්මානං උපාදාය -පෙ- උපානනානං කුසලානං ධම්මානං සිතියා අසමමානාය භියොසාභාවාය වේදුලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පඤ්ඤානාති පදහති. එවං පටිපනේතා ඛො එපති, කුසලානං සීලානං තිරේඛාය පටිපනේතා හොති.

කතමෙ ච එපති, අකුසලසංඛ්ඛපා : කාමසංඛ්ඛපො, ඛ්‍යාපාද-සංඛ්ඛපො, විහිංසාසංඛ්ඛපො, ඉමෙ වුච්චන්ති එපති අකුසලසංඛ්ඛපා ඉමෙ ච එපති. අකුසලසංඛ්ඛපා කිංසමුට්ඨානා : සමුට්ඨානමපි නෙසං වුතනං. සඤ්ඤාසමුට්ඨානාතිසා වචනීයා. කතමා සඤ්ඤා : සඤ්ඤාපි හි ඛික්ඛු අනෙකවිධං නානපාකාරකා¹ කාමසඤ්ඤා ඛ්‍යාපාදසඤ්ඤා විහිංසා සඤ්ඤා, ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසංඛ්ඛපා. ඉමෙ ච එපති, අකුසලසංඛ්ඛපා කුභිං අපරිසෙසා නිරුක්ඛන්ති : තිරේඛොපි නෙසං වුතේතා. ඉධ එපති භික්ඛු විවිච්චිච කාමේභි-පෙ-පඨමං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති, එතේතෙ අකුසලසංඛ්ඛපා අපරිසෙසා නිරුක්ඛන්ති. කථං පටිපනේතා ච එපති, අකුසලානං සංඛ්ඛපානං තිරේඛාය පටිපනේතා හොති: ඉධ එපති, භික්ඛු අනුපානනානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුපාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පඤ්ඤානාති පදහති, උපානනානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය -පෙ- අනුපානනානං කුසලානං ධම්මානං උපාදාය -පෙ- උපානනානං කුසලානං ධම්මානං සිතියා අසමමානාය භියොසාභාවාය වේදුලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පඤ්ඤානාති පදහති. එවං පටිපනේතා ඛො එපති, අකුසලානං සංඛ්ඛපානං තිරේඛාය පටිපනේතා හොති.

1 නානපාකාරිකා - PTS

මෙහි තෙල අකුලලීලයෝ නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. තවද සථනිය, කෙසේ පිළිපත්තේ අකුලලීලයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වේ ද? සථනිය, මෙ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුලලධම්මන් තුපද්‍රා පිණිස කර්තෘකමාතාකුලලවිජ්ජය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යය කෙරේ. උපත් ලාමක අකුලලධම්මන් දුරු කරන පිණිස ජ්ජය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යය කෙරේ. තුපත් කුලලධම්මන් උපද්‍රා පිණිස කුලලවිජ්ජය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරේ. උපත් කුලලධම්මන්ගේ සිවීමට නො නැස්මට බහුල බවට විපුලබවට වැඩීමට පරිපූර්ණාවයට කුලලවිජ්ජය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍ය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යය කෙරේ. සථනිය, මෙසේ පිළිපත්තේ අකුලලීලයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි.

සථනිය, කුලලීලයෝ කවරහ යත් : කුලල වු කායකම්ඤ කුලල වු වාක්කම් ඤ. සථනිය, මම වුකල් ආචීවසාරිභද්දයි දු භීලයෙහි ලා කියමි. සථනිය, මොහු 'කුලලයෝ'යි කියනු ලැබෙති. තවද සථනිය, මේ කුලලීලයෝ කුමක් සමුත්තන කොට ඇත්තාහු ද? ඔවුනට සමුත්තන දු කියනලද, 'චිත්තසමුත්තන'යි කියනුකු වන්නාහ. 'චිත්ත' කවර යත් : චිත්ත ද බොහෝ යැ නානාවිධ යැ නානාප්‍රකාර යැ. එ සිත විතරාය යැ විතරෙය යැ විතරොහ යි. අකුලලයෝ මෙ සිත සමුත්තන කොට ඇතියහ. සථනිය, වැළිත් මේ කුලලීලයෝ කොහි නිරවශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද? ඔවුනට නිරෝධ දු කියනලද. සථනිය, මෙ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. එකෙකුදු වත් (මේ මෙ පමණි, මෙයින් මතු කරණි නැතැ'යි) භීලමය නො වෙයි. යම් තැනෙක ඒ කුලලයෝ නිරවශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් නම් ඒ එලසමාධියත් එලප්පෙවත් ඇති භැවියෙන් දනගනී. සථනිය, වැළිත් කිසෙයින් පිළිපත්තේ කුලලීලයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වේ ද යත් : සථනිය, මෙ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුලලධම්මන් තුපද්‍රා පිණිස කුලලවිජ්ජය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරේ. උපත් ලාමක අකුලලධම්මන්ගේ ප්‍රභාණයට . . . තුපත් කුලලධම්මන් උපද්‍රා පිණිස . . . උපත් කුලලධම්මන් සිවීමට නො නැස්මට බහුල බවට විපුල බවට භාවනාවට පිරිසුත් බවට ජ්ජය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරේ. සථනිය, මෙසේ පිළිපත්තේ කුලලීලයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි.

සථනිය, වැළිත් අකුලලසංකල්පයෝ කවරහ යත් : කාමසංකල්ප යැ ව්‍යාපාදසංකල්ප යැ විභිංසාසංකල්ප යි. සථනිය, මොහු 'අකුලලසංකල්පයෝ'යි කියනු ලැබෙත්. සථනිය වැළිත් කුමක් සමුත්තන කොට ඇත්තාහු ද? උන්ගේ සමුත්තන දු කියන ලද, සංඤ්ච සමුත්තන කොට ඇතැයි කියනුකු වන්නාහ. සංඤ්ච කවර යත් : සංඤ්ච ද බොහෝ යැ නානාවිධ යැ නානාප්‍රකාර යි. කාමසංඤ්ච යැ ව්‍යාපාදසංඤ්ච යැ විභිංසාසංඤ්ච යි. අකුලල සංකල්පයෝ මෙ සංඤ්ච සමුත්තන කොට ඇතියහ. සථනිය, වැළිත් මේ අකුලලසංකල්පයෝ කොහි නිරවශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද? ඔවුන්ගේ නිරෝධය ද කියනලද. සථනිය මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වැ මැ . . . ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙරෙයි. මෙ (අනභූමිඵලයෙ)හි තෙල අකුලලසංකල්පයෝ නිරවශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙති. සථනිය වැළිත් කිසෙයින් පිළිපත්තේ අකුලලසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වේ ද යත් : සථනිය, මෙ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුලලධම්මන් තුපද්‍රා පිණිස ජ්ජය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යය කෙරේ. උපත් ලාමක අකුලලධම්මන් ගේ ප්‍රභාණයට . . . . තුපත් කුලලධම්මන් උපද්‍රා පිණිස . . . . උපත් කුලලධම්මන්ගේ සිවීමට නො නැස්මට බහුලභාවයට විපුල භාවයට පරිපූර්ණ බවට කුලලවිජ්ජය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යය පවත්වයි, සිත නභාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යය කෙරේ. සථනිය, මෙසෙයින් පිළිපත්තේ අකුලලසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි.

කතමෙ ව ඵපතී, කුසලසංවිකපා: නෙකඛමමසංවිකපො: අබ්‍යාපාද-
 සංවිකපො: අවිහිංසාසංවිකපො: ඉමෙ චුච්චන්ති ඵපතී, කුසලසංවිකපා.
 ඉමෙ ව ඵපතී, කුසලසංවිකපා: කිංසම්මච්චානා: සම්මච්චානමපි නෙසං
 චුභතං සඤ්ඤාසම්මච්චානානිසං චචන්තා. කතමා, සඤ්ඤා: සඤ්ඤාපි හි
 ඔහු අනෙකච්චා, නානපකාරකා¹ නෙකඛමමසඤ්ඤා අබ්‍යාපාදසඤ්ඤා
 අවිහිංසාසඤ්ඤා, ඉතො: සම්මච්චානා: කුසලසංවිකපා. ඉමෙ ව ඵපතී
 කුසලසංවිකපා: කුහිං අපරිසෙසා: තීරාජ්ඣන්ති: තිරොධොපි නෙසං
 චුභතො. ඉධ ඵපතී, හිකඤ්ච විතකකච්චාරානං චූපසමා-පෙ-දුතියං ක්‍යානං
 උපසමපඤ්ච විහරති ඵසෙනෙ කුසලසංවිකපා: අපරිසෙසා තීරාජ්ඣන්ති.
 කථං පටිපන්නො ව ඵපතී කුසලානං සංවිකපානං තීරොධාය පටිපන්නො
 හොති: ඉධ ඵපතී, හිකඤ්ච අනුපානනානං පාපකානං අකුසලානං
 ධම්මානං අනුපාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං
 පග්ගණ්හාති පදහති, උපානනානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං
 පහානාය -පෙ- අනුපානනානං කුසලානං ධම්මානං උපාදාය -පෙ-
 උපානනානං කුසලානං ධම්මානං සීතියා අසමමාසාය හිසොසාභාචාය
 වේදුලාය භාවනාය පාරිපුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති
 විතනං පග්ගණ්හාති පදහති. ඵචං පටිපන්නො ඤො ඵපතී, කුසලානං
 සංවිකපානං තිරොධාය පටිපන්නො හොති.

කතමෙහි වාහං² ඵපතී, දසහි ධමමෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං
 පඤ්ඤාපෙමි සමපන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපනතිපතනං සමණං
 අපොඤ්ඤා: ඉධ ඵපතී, හිකඤ්ච අසෙකාය³ සමමාදිට්ඨියා සමන්තාගතො
 හොති, අසෙකෙත සමමාසංවිකපොත සමන්තාගතො හොති, අසෙකාය
 සමමාචාරාචාය සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙත සමමාකමමනෙතන
 සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙත සමමාආච්චෙත සමන්තාගතො
 හොති, අසෙකෙත සමමාචාරායමෙත සමන්තාගතො හොති, අසෙකාය
 සමමාසතියා සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙත සමමාසමාධිතා
 සමන්තාගතො හොති, අසෙකෙත සමමාඤ්ඤාණෙන සමන්තාගතො
 හොති, අසෙකාය සමමාපිට්ඨිතතියා සමන්තාගතො හොති. ඉමෙහි ඤො
 අතං ඵපතී, දසහි ධමමෙහි සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤාපෙමි
 සමපන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපනතිපතනං සමණං අපොඤ්ඤාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො පඤ්චකසෙතා ඵපතී භගවතො
 භාසිතං අභිනාදීති.

සමග්ගමග්ගිකා සුභතං⁴ අධ්‍යායං.

---

1. නානපකාරිකා - PTS.
 2. 'වාහං' - ස්‍යාමපොඤ්ඤෙ නභී.
 3. අසෙකාය - සිඤ්ඤා:
 4. සමග්ගමග්ගිකා සුභතං - මජ්ඣ, ස්‍යා.

2. 3. 9

චූළසක්‍රද්‍රයි සුතනං

එවං මෙ සුතං : එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුචනෙ කලාදකතිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සක්‍රද්‍රයි පරිබ්බාජකො මොරතිවාපෙ පරිබ්බාජකාරාමො පථිවසති මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං. අඵ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති, පත්තච්චරමාදය රාජගහං පිණ්ඩොය පාවිසි. අඵ ඛො භගවතො එතදභොසි: අතිපගො ඛො තාච්ච රාජගහං පිණ්ඩොය චිරිභුං. සන්ත්‍රනාහං ජෙන මොරතිවාපො පරිබ්බාජකාරාමො යෙන සක්‍රද්‍රයි පරිබ්බාජකො තෙත්‍රපසඛිකමෙයානති. අඵ ඛො භගවා යෙන මොරතිවාපො පරිබ්බාජකාරාමො තෙත්‍රපසඛිකමි. තෙන ඛො පන සමයෙන සක්‍රද්‍රයි පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බාජක පරිසාය සද්ධිං නිසින්නා භොති උත්තාදිනියා උච්චාසද්දමභාසද්දා¹ අනෙකච්චිතං තිරච්චානකඵං කථෙන්නියා, සෙයාවද්දො: 'රාජකඵං චොරකඵං මහාමත්තකඵං සෙතාකඵං භසකඵං සුඤ්ඤකඵං අන්තකඵං පානකඵං චන්දකඵං යානකඵං සයනකඵං මාලාකඵං ගතිකඵං ඤාතිකඵං ගාමිකඵං නිගමකඵං නගරකඵං ජනපදකඵං ඉඤ්ඤකඵං පුරිසකඵං සුරකඵං විසිඛාකඵං කුම්භධානකඵං පුබ්බපෙත්තකඵං නානත්තකඵං ලොකකායසිකං සමුද්දකායසිකං ඉති භවාහමකඵං ඉති වා. අද්දසා ඛො සක්‍රද්‍රයි පරිබ්බාජකො භගවන්තං දුරතොච්ච අගච්චන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි: 'අපාසද්ද භොතො: භොතභු මා භොතො: සද්දමකඵ් අයං සමණො ගොතමො අගච්චති, අපාසද්දකාමො ඛො පන සො අගසමා අපාසද්දසා චණ්ණවාදි, අපෙචනාම අපාසද්දං පරිසං විදිති, උපසඛිකමිතබ්බං මඤ්ඤොයා'ති. අඵ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්ඨි අහෙසුං.

අඵ ඛො භගවා යෙන සක්‍රද්‍රයි පරිබ්බාජකො තෙත්‍රපසඛිකමි, අඵ ඛො සක්‍රද්‍රයි පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදචොච: එතු ඛො භන්තෙ භගවා: 'ඛොභතං භන්තෙ භගවතො. විරසාං ඛො භන්තෙ භගවා ඉමං පරිසායමිකාසි යදිදං ඉවාහමනාය. තිසිදතු භන්තෙ භගවා, ඉදමාසනං පඤ්ඤත්ත'නති. තිසිදි භගවා පඤ්ඤත්තෙ අසනෙ. සක්‍රද්‍රයිපි ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤතරං නිචං අසනං ගහෙති: එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිත්තං ඛො සක්‍රද්‍රයි පරිබ්බාජකං භගවා එතදචොච:

කායත්‍රස්ථ උද්ධි, එතරභි කඵාය සන්තිසිත්තා? කාච්ච පන වො අන්තරා කඵා විප්පකතාති? තිච්චිතෙසා භන්තෙ කඵා යාය මයං එතරභි කඵාය සන්තිසිත්තා. තෙසා භන්තෙ කඵා භගවතො දුලුභා භවිසාති පච්චාපි සච්චාය. යද්දහං භන්තෙ ඉමං පරිසං අත්‍රපසඛිකතො: භොමි. අඵායං පරිසං අනෙකච්චිතං තිරච්චානකඵං කථෙන්නී තිසිත්තා:

1. උච්චාසද්ද මහාසද්ද - සිඹු. PTS.

2. 3. 9

මූලසතුලුදයි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර නිසා කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළඳනා විහාරයෙහි වැඩ වසන සේක. එකමයෙහි සතුලුදයි පරිව්‍රාජක මහත් වූ පිරිවැට්පිරිස් හා සමග මොරනිවාස නම් පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වෙහෙසි, එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරබස් වෙලෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාඩුදිරු ගෙන රජගහ නුවරට පිටු පිණිස පිවිසියහ. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත විය : "රජගහ නුවර පිටුසියා යන්නට තව ඉතා උදෑසන. මම මොරනිවාස නම් පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි සතුලුදයි පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹෙන්නෙමි නම් මැනැවැ"යි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොරනිවාස නම් පරිව්‍රාජකාරාමය කරා එළැඹියහ. එකමයෙහි සතුලුදයි පරිව්‍රාජක උද්ගත නාද ඇති උස්හසින් මහහසින් අනේකවිධ තිරිසන් කරා කියන මහත් වූ පරිව්‍රාජක පිරිස් හා සමග හුන්තේ වෙයි. ඒ කවර තිරිසන් කරා යෑ යත් : රජුන් පිළිබඳ කරා යෑ පොරුන් පිළිබඳ කරා යෑ මහඇමැතියන් පිළිබඳ කරා යෑ සේනාකරා යෑ භයකරා යෑ යුද්ධකරා යෑ අත්තකරා යෑ පානකරා යෑ වස්ත්‍රකරා යෑ ගයනකරා යෑ මාලාකරා යෑ ගන්ධකරා යෑ ඥාතිකරා යෑ යානකරා යෑ ශ්‍රාමකරා යෑ නිමමකරා යෑ නගරකරා යෑ ජනපදකරා යෑ සත්‍රිකරා යෑ ඉරකරා යෑ වීථි පිළිබඳ කරා යෑ කුමභස්මානකරා යෑ දුටුප්‍රේත කරා යෑ නානාත්ව කරා යෑ ලෝකාධ්‍යාතකරා යෑ සමුද්‍රාධ්‍යාතකරා යෑ මෙසේ වෘද්ධිහානි වෙයි යන කරා යි. සතුලුදයි පරිව්‍රාජක දුරින් මැ වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ යැ. දක සිය පිරිස් සන්හුන් කරවී : "භවත්හු නිහඬ වෙත්වා, භවත්නි, තෙපි නභමක් භඩ නභවු, මේ ග්‍රමණ ගොතම එයි, එ අපූෂ්මත් වූකලි නිහඬ බැව් කැමැත්තේ යැ. නිහඬ බැව්හි ඉණ කියන්නේ යැ. නිහඬ පිරිස් දන එළැඹියයුතු කොට සිතා නම් මැනැවැ"යි. ඉක්බිති ඒ පිරිවැට්පිරිස් නිහඬ වූහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සතුලුදයි පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹියහ. ඉක්බිති සතුලුදයි පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කී : "වහන්ස, භාග්‍යවත්හු වඩනා සේක්වා, වහන්ස, භාග්‍යවත්තට ස්වාගත යැ. වහන්ස, භාග්‍යවත්හු මෙහි ඊමෙන් බොහෝ කලෙකින් මෙකරුණ කළසේක. වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ තිදුනා සේක්වා, මේ අස්න පනවන ලද"යි. මුහුණ පැනවූ අස්නෙහි වැඩහුන් සේක. සතුලුදයි පරිව්‍රාජක ද එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් සතුලුදයි පරිව්‍රාජකට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදනු :

"උදයි, තෙපි දන් කවර නම් කරායෙකින් යුක්ත වැ උන්හු ද? කොප විසින් කවර නම් අතුරු කරාවක් අඩාළ කරන ලද ද?"යි. වහන්ස, ඇපි දන් යම් කරායෙකින් යුක්ත වැ උනුමෝ නම් තෙල කරාව තිබියේවා. වහන්ස, තෙල කරා භාග්‍යවතුන්ට පසු වැ ද අසන්නට දුර්ලභ නො වන්නේ යැ. වහන්ස, යම් කලෙකැ මම මෙපිරිසට නො එළැඹෙන්නෙමි වෙමි ද එකල්හි මෙ පිරිස අනේකවිධ තිරිසන් කරා කියමින්

හොති. යද ව ඛො අහං භනෙත්ත, ඉමං පරිසං උපසඛකනෙත්තා හොමි. අථං පරිසං මමංගෙව ඉඛං උලොකෙත්තා¹ තිසිත්තා හොති: යං නො සමිඤ්ඤං උදුසි ධම්මං භාසිස්සති. තං නො සොස්සාමාති. යදු පන භනෙත්ත භගවා ඉමං පරිසං උපසඛකනෙත්තා හොති, අථ අභනෙත්තව අභනෙත්තව පරිසං භගවතොව² ඉඛං උලොකෙත්තා³ තිසිත්තා හොමි: යං නො භගවා ධම්මං භාසිස්සති, තං සොස්සාමා⁴ති.

කෙනෙඋදුසි, තඤ්ඤෙවෙත්ත පටිභාතු, යථා මං පටිභාසෙය්‍යාති. පුරිමාති භනෙත්ත දිව්සාති පුරිමිත්තරාති සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරි-සෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානමානො: 'චරතො ව මෙ තිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස ව සත්තං සමිත්තං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිත්තති, සො මහා පුබ්බත්තං ආරම්භ පඤ්ඤාං පුච්චා: සමානො අඤ්ඤානඤ්ඤාං පටිචරි. ඛග්ගි: කථං අපනාමෙයි. කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චිතඤ්ඤා පානාකාසි. තස්ස මස්සං භනෙත්ත, භගවත්තංගෙව ආරම්භ පිති උදපාදි: 'අහො භුත්ත භගවා, අහො භුත්ත සුගතො, යො ඉමෙසං ධම්මානං ඤාතෙවො'ති.

කො පනෙසො උදුසි, සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානමානො: 'චරතො ව මෙ තිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස ව සත්තං සමිත්තං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිත්තති, සො තයා⁵ පුබ්බත්තං ආරම්භ පඤ්ඤාං පුච්චා: සමානො අඤ්ඤානඤ්ඤාං පටිචරි, ඛග්ගි: කථං අපනාමෙයි. කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අපච්චිතඤ්ඤා පානාකාසි'ති? තිභග්ගො: භනෙත්ත නාභිපුත්තා'ති.

සො ඛො උදුසි, අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍ය, සෙය්‍යච්ඡා: එකමි ජාතීං දොපි ජාතීයො - පෙ - ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍ය. සො වා මං පුබ්බත්තං ආරම්භ පඤ්ඤාං පුච්චෙය්‍ය තං වාසං පුබ්බත්තං ආරම්භ පඤ්ඤාං පුච්චෙය්‍යං. සො වා මෙ පුබ්බත්තං ආරම්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාමෙය්‍ය, තස්ස වාසං පුබ්බත්තං ආරම්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාමෙය්‍යං.

සො ඛො⁵ උදුසි, දිබ්බෙත වකචුතා විසුද්ධො අතිකකුත්තමානුසංකෙත සනෙත්ත පගෙය්‍යා: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ සිනෙ පඤ්ඤෙ සුචිණ්ණෙ දුබ්බිණ්ණෙ සුගතෙ දුගතෙ - පෙ -. යථාකම්මුපගෙ සනෙත්ත පජානෙය්‍ය. සො වා මං අපරත්තං ආරම්භ පඤ්ඤාං පුච්චෙය්‍ය. තං වාසං අපරත්තං ආරම්භ පඤ්ඤාං පුච්චෙය්‍යං. සො වා මෙ අපරත්තං ආරම්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාමෙය්‍ය. තස්ස වාසං අපරත්තං ආරම්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාමෙය්‍යං. අච්චුදුසි, තිට්ඨතු පුබ්බනෙත්තා තිට්ඨතු අපරනෙත්තා, ධම්මං නෙ දෙසෙස්සාමි: 'ඉමිසමිං සති ඉදං හොති, ඉමිසුපාද ඉදං උපපජ්ජති, ඉමිසමිං අභති ඉදං න හොති, ඉමස්ස තිරොධා ඉමං තිරුජ්ඣති'ති. අහං සි

1. ඛලොකෙත්තී - ස්‍යා.
2. භගවතො - මජ්ඣං.
3. හොති - ස්‍යා.
4. සො තයා - ස්‍යා.
5. සො ඛො - සිඬු, PTS.

භුත්ති වෙයි. වහන්ස, මම යම් කලෙකු මෙ පිරිසට එළැඹෙන්නෙමි වෙමි ද එකල්හි මෙ පිරිස 'භ්‍රමණ උදයි අපට යම දහමක් දෙසන්නේ ද එ දහම ඇපි අසමි'යි මාගේ මැ චුහුණ බලමින් භුත්ති වෙයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් කලෙක මෙ පිරිසට පැමිණියේක් ද, එතැන් පටන් මමත් මෙ පිරිසත් 'චුහුණ අපට යම් දහමක් දෙසන්නේක් ද, අපි ඒ දහම අසමි'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මැ චුහුණ බලමින් භුත්තවෙමි වමහ.

එසේ වී නම උදයි, යම් කරුණෙකින් මට ධර්මදේශනාව වටහා නම් එ කරුණෙහි ලා නොපට මැ වැටගේව'යි. වහන්ස, භීශේ පෙරෙයිද දිනායත්ති සඵදර්ශී වූ සඵඤ 'ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදාන්තා වූ ද නිදි වරත්තා වූ ද මට හැමද හැම කල්හි දෙනදශිතය එළැඹි සිව්වේ යැ'යි නිරවශේෂ දෙනදශිතය පිළින කරනුයේ, ගේ මා විසින් පුඵන්තය ඇරැඹූ පැන පුඵචුක්ඛා ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙකක් වසාලී යැ. කරාව බැහැරට නැමී යැ, කෝපයත් ද්වේෂයත් ගො සතුටත් පහළ කෙළේ යි. වහන්ස, ඒ මට යමෙක් මෙ දහමහි සමක් වී නම් 'අගො යහහ ඵ චුහුණ, අගො යහහ ඵසුගත්භු'යයි භාග්‍යවතුන් මැ ඇරැඹූ ප්‍රිති උපනැ'යි.

උදයි, යමෙක් ගොප විසින් පුඵන්තය ඇරැඹූ පැන පුඵචුක්ඛා ලද්දේ අනෙකෙකින් අනෙකක් වැසී ද කරාව බැහැරට නැමී ද, කෝපයත් ද්වේෂයත් ගො සතුටත් පහළ කෙළේ ද, 'ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදාන්තා වූ ද නිදිවරත්තා වූ ද මට හැමද හැම කල්හි දෙනදශිතය එළැඹි සිව්වේ යැ'යි නිරවශේෂ දෙනදශිතය පිළින කෙරෙන තෙල සඵදර්ශී සඵඤ කවරෙක් ද?යි. වහන්ස, 'නිගණ්ඨතාපුත්‍ර යැ'යි.

උදයි, යමෙක් අනේකවිධ වූ පුඵචුක්ඛිතය සිහි කෙරේ ද, ගේ කෙසේ ද යත් : එක් ජාතියකු ජාතිය දෙකකු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේස සහිත වූ අනේකවිධ පුඵචුක්ඛිතය සිහි කරන්නේ ද, ගෙ කෙම ගෝ පුඵන්තය ඇරැඹූ මා පැන පුඵචුක්ඛේ යැ මම ගෝ පුඵන්තය ඇරැඹූ ඔහු පැන පුඵචුක්ඛෙමි. ගේ ගෝ පුඵන්තය ඇරැඹූ මා ගේ පැන විසදුමින් සිත් ගන්නේ යැ මම ගෝ පුඵන්තය ඇරැඹූ ඔහු ගේ පැන විසදුමින් සිත් ගන්නෙමි.

උදයි, යමෙක් වනාහි මිනිසැක ඉක්ම සිව් විගුද්ධ වූ දිව ඇසින් ව්‍යුහ වන උපදාය හිත වූ ප්‍රණිත වූ මනා පැහැසටහන් ඇති ගො මනා පැහැසටහන් ඇති සුඤ්ඤ ගති ඇති තපුරු ගති ඇති සත්ත්වයන් දක්නේ ද . . . කම්මානුරූප වැ ගීය සත්ත්වයන් දැනගන්නේ ද, ගෙතෙම ගෝ අපරාත්තය ඇරැඹූ මා පැන පුඵචුක්ඛේ යැ, මම ගෝ අපරාත්තය ඇරැඹූ ඔහු පැන පුඵචුක්ඛෙමි. ගේ ගෝ අපරාත්තය ඇරැඹූ මා ගේ පැන විසදුමින් සිත් ගන්නෙමි. (පහදනෙමි.) එකෙකු වත් උදයි, පුඵන්තය සිව්වි, අපරාත්තය සිව්වි. ගොපට දහම දෙසනෙමි. "මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රකාශ) ඇති කල්හි මෙ (සංස්කාරාදි ඵල) වෙයි, මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රකාශගේ) උපැත්තෙන් මෙ (සංස්කාරාදි ඵලය) උපදී. මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රකාශ) නැති කල්හි මෙ (සංස්කාරාදි ඵල) නො වෙයි. මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රකාශගේ) නිරෝධයෙන් මෙ (සංස්කාරාදි ඵල) නිරුද්ධ වේ"යි. වහන්ස, මම මාගේ මෙ අත්බැවින් යම් පමණ (අරච්ඡු)

විද්‍යාලද ද, එ ද මෙසේ ආකාර සහිත කොට උද්දේස සහිත කොට සමරන්නට නො පොහොනෙමි. වැළිත් කොයින් මම අනේකවිධ පුළුන්විවෘතයන් සමරන්නෙමි ද? හේ කෙසේ යැ යත් : එක් දසකුසු දෙදසකුසු . . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේස සහිත වූ අනේකවිධ පුළුන්විවෘතය භාග්‍යවතුන් සෙයින් සිහි කරන්නෙමි ද? වහන්ස, මම මෙ කල්හි පංශුපිඤ්ඤාවසකුසු නො දක්මි. වැළිත් කොයින් මම මිනිසැස ඉක්ම සිටි විඤ්ඤධ වූ දිවැසින් ව්‍යුත වන උපද්‍යා භීත වූ ප්‍රණීත වූ සුවණ වූ දුර්ණ වූ සුදුර හති ඇති දුගති ඇති සත්කයන් දක්නෙමි ද, යථාකලෝපග සත්කයන් භාග්‍යවතුන් සෙයින් දන්නෙමි ද වහන්ස, වැළිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙසේ : "එතෙකුසු වත් උදයි, පුරාත්තය සිටිවා, අපරාත්තය සිටිවා, කොපට දහමක් දෙසමි : "මේ (ප්‍රත්‍යය) ඇති කල්හි මේ (ඵලය) වෙයි, මේ (ප්‍රත්‍යය) උපැත්මෙන් මේ (ඵලය) උපදී, මේ (ප්‍රත්‍යය) නැති කල්හි මේ (ඵලය) නො වෙයි, මේ (ප්‍රත්‍යයාගේ) නිරෝධයෙන් මේ (ඵලය) නිරුද්ධ වේ" යයි යමක් කියා ද, එ ද මට බෙහෙවින් නො වැටහෙයි. වහන්ස මම සිය ඇදුරොල්ලි ප්‍රයන්- ව්‍යාකරණයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත පහදනෙමි නම් මැනවැයි.

උදයි, වැළිත් කොපට සිය ඇදුරොල්ලි කෙ සේ වෙ ද?යි.

වහන්ස, අපට සිය ඇදුරොල්ලි මෙසේ වෙයි : "මේ පරමවණ්ණ යැ මේ පරමවණ්ණ යැ"යි.

උදයි, වැළිත් කොපට තෙල සිය ඇදුරොල්ලි "මේ පරමවණ්ණ යැ මේ පරමවණ්ණ යැ"යි මෙසේ යමක් වෙ ද, ඒ පරමවණ්ණ කවරෙ ද?

වහන්ස, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර හෝ ප්‍රණීතතර අනෙක් වණ්ණයක් නැද්ද, ඒ පරමවණ්ණ නම් වේ"යි.

උදයි, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍යවණ්ණයක් නැද්ද, ඒ වණ්ණ කවරෙ ද?

වහන්ස, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍ය වණ්ණයක් නැද්ද, ඒ පරමවණ්ණ වේ"යි.

උදයි (තෙපි) "වහන්ස, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍ය වණ්ණයක් නැද්ද, ඒ පරමවණ්ණ යැ"යි කියව, ඒ වණ්ණ ද නො පතවව, කොපගේ තෙල කථාව දික්වන්නේ යැ. යම්සේ උදයි, පුරුෂයෙක් මෙසේ කියයි : "මම මෙ දනවියෙහි යම් දනවුකලණක් ඇත් නම් ඇය රුස්නෙමි, ඇය කැමැත්තෙමි"යි. ඒ මොහුට කිසි කෙතෙක් මෙසේ කියන්නාහ : "එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් දනවුකලණක රුස්නහු ද කැමැත්තහු ද තෙපි දනවුකලණ ක්ෂේත්‍රයාවක හෝ ප්‍රාභ්මණියක හෝ ඉවෙඤ්ඤාවක හෝ ඉද්දියක හෝ යි දනවු ද?යි. මෙසේ පුළුස්සනා ලද්දේ නො දනිමි" කියන්නේ යැ. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් දනවුකලණක රුස්නහු ද කැමැත්තහු ද, තෙපි දනවුකලණ මෙ නම් ඇත මෙවන් ගෝඡු ඇතැ යි හෝ . . . දික් යැ හෝ මිටි යැ හෝ මැදුම් යැ හෝ"යි . . . කැළි යැ හෝ සම්වනැ හෝ මඟුරුසිවි ඇත්තී යැ හෝ"යි, අසුච්ඡ්‍ර ගම්හි යැ හෝ නියම්ගම්හි යැ හෝ නුවරෙහි යැ හෝ"යි දනවු ද?"යි. මෙසේ පුළුස්සනා ලද්දේ 'නො දනිමි' කියන්නේ යැ. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : "එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් තැනැත්තියක නො දන්නහු ද නො දක්නහු ද, තෙපි ඇය රුස්නහු ද කැමැත්තහු ද?"යි. මෙසේ පුළුස්සනාලද්දේ 'එසේ යැ'යි කියන්නේ යැ. උදයි, එය කුමකැයි හභි ද? මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ භාෂිතය නිරටික වන්නේ නො වෙ ද?යි.

අඬා: කො: හනො, එවං සනොත තසස පුරිසසස අපා:පිටිරකං හාසිතං සමපජ්ඣති.

එවමෙව ඛො උදුසි, සඬා: හනො, වණණං අකුසලං වණණං උතතතිතෙරං ව: පණීතතෙරං ව: තඤ්ච, සො පරමො වණණංති වදෙසි, තඤ්ච වණණං න පකුසලපෙසිති.

සොසාඨාපි හනො, මණී වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අධාංසො සුපරිකමමකතො පණ්ඩුකමබ්බෙලො නිකඛිතො: හාසති ච තපති ච විරොචති ව¹. එවං වණණං: අතතා: හොති අරොසො: පරමමරණාති.

තං කිං මකුසලුසි උදුසි, මණී වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අධාංසො සුපරිකමමකතො පණ්ඩුකමබ්බෙලො නිකඛිතො: හාසති ච තපති ච විරොචති ව¹ යො: ව: රතතකිකාරතිමිසායං කිමි බජ්ජාපණකො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණං: කතමො: වණණං: අභිකකන්තතෙරං ච පණීතතෙරං වාති?

ඬා:සඬානො, රතතකිකාරතිමිසායං කිමි බජ්ජාපණකො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණං: අභිකකන්තතෙරං ච පණීතතෙරං වාති.

තං කිං මකුසලුසි උදුසි, යො: ව: රතතකිකාරතිමිසායං² කිමි බජ්ජාපණකො. යො: ව: රතතකිකාරතිමිසායං තෙලුපාදිපො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණං: කතමො: වණණං: අභිකකන්තතෙරං ච පණීතතෙරං වාති?

ඬා:සං හනො, රතතකිකාරතිමිසායං තෙලුපාදිපො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණං: අභිකකන්තතෙරං ච පණීතතෙරං වාති.

තං කිං මකුසලුසි උදුසි, යො: ව: රතතකිකාරතිමිසායං තෙලුපාදිපො යො: ව: රතතකිකාරතිමිසායං මහාඅග්ගිකඛිනො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණං: කතමො: වණණං: අභිකකන්තතෙරං ච පණීතතෙරං වාති?

ඬා:සං හනො, රතතකිකාරතිමිසායං මහාඅග්ගිකඛිනො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණං: අභිකකන්තතෙරං ච පණීතතෙරං වාති.

තං කිං මකුසලුසි උදුසි, යො: ව: රතතකිකාරතිමිසායං මහාඅග්ගිකඛිනො, ය: ව: රතතකිකාරතිමිසායං පච්චුසසමයං විද්දො විගතචලාහකෙ දෙවෙ මිසධිතාරකා, ඉමෙසං උභිත්තං වණණං: කතමො: වණණං: අභිකකන්තතෙරං ච පණීතතෙරං වාති?

යායං හනො, රතතකිකාරතිමිසායං පච්චුසසමයං විද්දො විගතචලාහකෙ දෙවෙ මිසධිතාරකා, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණං: අභිකකන්තතෙරං ච පණීතතෙරං වාති.

තං කිං මකුසලුසි උදුසි, ය: ව: රතතකිකාරතිමිසායං පච්චුසසමයං විද්දො විගතචලාහකෙ දෙවෙ මිසධිතාරකා, යො: ව: තදුහුපොසපෙ පණණරකෙ විද්දො විගතචලාහකෙ දෙවෙ අභිද්දො අධාරතතමයං වනො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණං: කතමො: වණණං: අභිකකන්තතෙරං ච පණීතතෙරං වාති?

1. { හාසනෙ ච තපනෙ ච - සිමු, මජ්ඣං. 3. අභිදෙ - සිමු.
 විරොචනෙ ච සිමු
 හාසනෙ ච තපනෙ ච විරොචනෙ ච - සා.
 2. රතතකිකාරතිමිසායං - මජ්ඣං, PTS, සා.

වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් මැ මෙසේ ඇති කල්හි ඒ සුරූපයා හේ භාෂිතය නිරටිත වන්නේ මැ යි.

එසෙයින් මැ උදයි, තෙහි : "වහන්ස, යම් වණයකට වඩා උත්තරිතර හෝ ප්‍රණිතතර හෝ අන්තවණයක් නැද්ද, ඒ පරමවණ යැ යි කියව, ඒ වණය ද නො පතව"යි.

වහන්ස, යම්සේ සුඤ්ඤ වූ ජාතිමත් වූ අටැස් ඇති වෙරළමණක් මැනවින් පිරිසම කරන ලද්දේ පඩුඇඹුලෙකැ බහාලන ලද්දේ බිබුණේන්ත් දීප්ත වන්නේත් වෙසෙයින් දීප්ත වන්නේත් වෙ ද, මේබඳු වණ ඇති ආත්මය මරණින් මතු ආරොග වෙ යයි.

උදයි, ඒ කිමැයි හඬවූ ද? සුඤ්ඤ වූ ජාතිමත් වූ අටැස් ඇති මොනොවට පිරිසම කළ වෙරළමණක් පඩුඇඹුලෙකැ බහාලන ලද්දේ බිබුණේන්ත් දීප්ත වන්නේත් වෙසෙයින් දීප්ත වන්නේත් වෙ ද, රාත්‍රී බහලාත්තිකාරයෙහි යම් කඳෝපැණි කෘමියෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණ දෙක අතුරින් කවර වණයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, ධය බොල් අඳුරෙහි යම් කඳෝපැණි කෘමියෙක් වෙ ද, මේ තෙමේ මේ වණ දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

උදයි, ඒ කිමැයි හඬවූ ද? ධය බොල් අඳුරෙහි යම් කඳෝපැණි කෘමියෙක් හෝ වෙ ද, ධය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහතෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණ දෙක අතුරින් කවර වණයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, ධය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල් පහතෙක් වෙ ද, මේ මේ වණ දෙක අතුරින් අතිසුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

උදයි, ඒ කිමැ යි හඬවූ ද? ධය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහතෙක් හෝ වෙ ද, ධය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණ දෙක අතුරින් කවර වණයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, ධය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් වෙ ද, මේ මේ වණ දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

උදයි, ඒ කිමැ යි හඬවූ ද? ධය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් හෝ වෙ ද, ධය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි යම් ඕසධිකාරකාවක් හෝ වෙ ද, මේ වණ දෙක අතුරින් කවර වණයෙක් ඉතා සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ දැ?යි.

වහන්ස, ධය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි යම් ඕසධිකාරකාවක් වෙ ද මේ මේ වණ දෙක අතුරින් ඉතා සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

උදයි, ඒ කිමැ යි හඬවූ ද? ධය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි යම් ඕසධිකාරකාවක් හෝ වෙ ද, ඒ පඤ්ඤාපොහෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි නුඤ්ඤ අධිරාත්‍රීයමයෙහි යම් වන්ද්‍රයෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණ දෙක අතුරින් කවර වණයෙක් ඉතා සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි

ඥාතං භවෙත්ථ, තදනුපොසංඝපථ පණණ්ණරසෙ විද්දො විගතචලාගකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ¹ අභිඤ්ඤාසංඝමයං චන්දෙ, අයං ඉමෙසං උභින්නං චණ්ණානං අභිකක්ඛන්තතරො ච පණ්ණිතතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤාසී උදයි, යො වා තදනුපොසංඝපථ පණණ්ණරසෙ විද්දො විගතචලාගකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ අභිඤ්ඤාසංඝමයං චන්දෙ, යො වා වය්‍යානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරද්දසමයෙ විද්දො විගතචලාගකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ මජ්ඣන්තිකං සමයං සුරියො, ඉමෙසං උභින්නං චණ්ණානං කතමො ච චණ්ණො අභිකක්ඛන්තතරො ච පණ්ණිතතරො වාති.

ඥාතං භවෙත්ථ, වය්‍යානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරද්දසමයෙ විද්දො විගතචලාගකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ මජ්ඣන්තිකං සමයං සුරියො, අයං ඉමෙසං උභින්නං චණ්ණානං අභිකක්ඛන්තතරො ච පණ්ණිතතරො වාති.

අනො² ඛො තෙ උදයි, ඛු භි ඛුඤ්ඤා දෙවා යෙ ඉමෙසං චන්දිමසුරියානං අභා³ නානුභොගාති, ත්‍යාගං පජානාමි. අථ ච පනාහං න චද්දමි: යඤ්ඤා චණ්ණො අඤ්ඤා චණ්ණො උත්තරිතරො වා පණ්ණිතතරො වා නත්ථි⁴. අථ ච පන නිං උදයි: ඥාතං චණ්ණො කිංචිනා ඛජ්ජපණ්ණකෙති භිතතරො⁴ ච පතිතිච්ඡිතරො ච, යො පරමො චණ්ණොති චදෙසි, තඤ්ච චණ්ණං න පඤ්ඤාපෙසිති.

අච්ඡිදං භගවා කථං, අච්ඡිදං සුභතො කථන්ති.

කිං පන නිං උදයි, එවං චදෙසි : අච්ඡිදං භගවා කථං, අච්ඡිදං සුභතො කථන්ති?

අමහාකං භවෙත්ථ, සකෙ අච්චරියකෙ එවං භොති: 'අයං පරමො චණ්ණො අයං පරමො චණ්ණො'ති. තෙ මයං භවෙත්ථ, භගවතො සකෙ අච්චරියකෙ සම්නුසුඤ්ඤාසමානා සම්නුභාගියමානා සම්නුභාගියමානා රිත්තා තුච්ඡා අපරඤ්ඤා'ති.

කිං පනුදයි, අඤ්ඤා එකන්තසුඛො ලොකො, අඤ්ඤා ආකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකිරියායාති?

අමහාකං භවෙත්ථ, සකෙ අච්චරියකෙ එවං භොති: අඤ්ඤා එකන්තසුඛො ලොකො, අඤ්ඤා ආකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකිරියායාති.

කතමා පන සා උදයි, ආකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකිරියායාති?

ඉධ භවෙත්ථ, එකච්චො පාණොතිපාතිං පහාය පාණොතිපාතිං පටිච්චරතො භොති, අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනං පටිච්චරතො භොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමෙසු මිච්ඡාචාරං පටිච්චරතො භොති, මුහුචාදං පහාය මුහුචාදං පටිච්චරතො භොති, අඤ්ඤාතරං වා පන තපොගුණං සමාදාය වත්තති, අයං ඛො සා භවෙත්ථ, ආකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකිරියායාති.

1. අභිද්දෙ - සිමු. 2. තතො - ස්‍යා.
3. අභා තෙ - සිමු. 4. නිභිතතරො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

වහන්ස, ඒ පඤ්ඤාසම්මානෝ දවස්ති පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්ති තුලින් අධිරාත්‍රීසමයෙහි යම වන්දයෙක් වෙ ද, මෙ මෙ වැනි දෙක අතුරින් ඉතා සුදුරුතර ත් ප්‍රණීතතර ත් වෙ යයි.

උදයී, ඒ කීමැ යි හඟිවු ද? ඒ පඤ්ඤාසම්මානෝ දවස්ති පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්ති තුලින් අධිරාත්‍රීසමයෙහි යම වන්දයෙක් හෝ වෙ ද, වච්ඡාසංකුච පිළිබඳ පස්විමමාසයෙහි සරත්කාලයෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්ති තුලින් මධ්‍යාන්ත සමයෙහි යම සුයාසියෙක් හෝ වෙ ද, මෙ වැනි දෙක අතුරින් කවර වැනියෙක් අතිසුදුරුතර ත් ප්‍රණීතතර ත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, වච්ඡාසංකුච පිළිබඳ පස්විමමාසයෙහි සරත්කාලයෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්ති තුලින් මධ්‍යාන්ත සමයෙහි යම සුයාසියෙක් වෙ ද, මෙ මෙ වැනි දෙක අතුරින් අතිසාන්තතර ත් ප්‍රණීතතර ත් වෙ යයි.

උදයී, යම කොතෙක් මෙ සඳහිඊ දෙදෙනා හේ අවහාසය නො විඳිත් ද ඒ දෙවියෝ සඳහිඊ දෙදෙනාහේ අවහාසය විඳිනවුනට වඩා බොහෝ යැ, බහුතරයහ. මම ඔවුන් දනිමි. එතෙකුදු වත් මම "යම වැනියකට වඩා උත්තරිතර වූ ප්‍රණීතතර වූ අනා වැනියෙක් නැතැ"යි නො කියමි. එතෙකුදු වත් උදයී, තෙපි කදෝපැණි කිම්පකුචත් වඩා භීතතර වූ ලාමකතර වූ යම වැනියෙක් වෙ ද ඒ පරම වැනි යයි කියව, එ වැනිය ද නො පනව'යි.

"බුදුහු කථාව සිදලුහ, සුභත්ත කථාව සිදලුහ"යි.

උදයී, තෙපි "බුදුහු කථාව සිදලුහ, සුභත්ත කථාව සිදලුහ"යි මෙසේ කුමට කියව?

වහන්ස, අපට සිය ඇදුරොල්ලි මෙ පරමවැනි යැ, මෙ පරමවැනි යැ'යි මෙසේ වෙයි. වහන්ස, ඒ ඇපි භාග්‍යවතුන් විසින් සචකිය ආවාසනීසමයෙහි අනුයෝග වනට නගනු ලබන්නමෝ කරුණු හත්වනු ලබන්නමෝ කරුණු විවාරනු ලබන්නමෝ සිස් වූමහ, කුච්ච වූමහ, වැරදුණමහ'යි.

කිමෙක් ද උදයී, ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකයෙක් ඇද්ද?යි. ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපදයෙක් ඇද්ද?යි.

වහන්ස, සිය ඇදුරොල්ලි මෙසේ වෙයි : "ඒකාන්තසුඛ ඇති ලොවෙක් ඇත, ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපදයෙක් ඇතැ"යි.

උදයී, ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස වූ ඒ ආකාරවත් ප්‍රතිපද කවර?යි

වහන්ස, මෙලොව කිසිවෙක් පණිවිස හැරපියා පණිවිසයන් වෙන් වූයේ වෙයි, අධිනාදන් හැරපියා අධිනාදන් වෙන් වූයේ වෙයි, කාමයෙහි මිසභසර හැරපියා කාමයෙහි මිසභසර වෙන් වූයේ වෙයි, මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, එක්තරා තපෝගුණයක් හෝ සමාදන් වැ වැටෙයි. වහන්ස, මෙ වූකලී ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකය සාක්ෂාත් කිරීම පිණිස වූ ඒ ආකාරවත් ප්‍රතිපද වෙ යයි.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදයි, යසම්භිං සමමයෙ පාණ්ණිපාතං පහාය පාණ්ණිපාතං පටිච්චරතො හොති, එකන්තසුඛි චා තයම්භිං සමමයෙ අත්තා හොති සුඛදුක්ඛි චාති?

සුඛදුක්ඛි භනෙතං.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදයි, යසම්භිං සමමයෙ අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතං පටිච්චරතො හොති, එකන්තසුඛි චා තයම්භිං සමමයෙ අත්තා හොති සුඛදුක්ඛි චාති?

සුඛදුක්ඛි භනෙතං.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදයි, යසම්භිං සමමයෙ කාමේසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමේසු මිච්ඡාචාරං පටිච්චරතො හොති, එකන්තසුඛි චා තයම්භිං සමමයෙ අත්තා හොති සුඛදුක්ඛි චාති?

සුඛදුක්ඛි භනෙතං.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදයි, යසම්භිං සමමයෙ මුතාචාරං පහාය මුතාචාරං පටිච්චරතො හොති, එකන්තසුඛි චා තයම්භිං සමමයෙ අත්තා හොති සුඛදුක්ඛි චාති?

සුඛදුක්ඛි භනෙතං.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදයි, යසම්භිං සමමයෙ අඤ්ඤාතරං තපොගුණං සමාදාය වතනති, එකන්තසුඛි චා තයම්භිං සමමයෙ අත්තා හොති සුඛදුක්ඛි චාති?

සුඛදුක්ඛි භනෙතං.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදයි, අපි භු ඛො වොකිණ්ණසුඛදුක්ඛං පටිපදං ආගම්ම එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියා හොතිති?

අච්ඡිදං භගවා කථං, අච්ඡිදං සුභතො කථන්ති.

කිං පන තං උදයි, එවං වදෙසි: 'අච්ඡිදං භගවා කථං, අච්ඡිදං සුභතො කථන්ති.'

අමහාකං භනෙතං, යකො ආචරියකො එවං හොති: 'අපි එකන්තසුඛො ලොකො, අපි ආකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා'ති. තෙ මයං භනෙතං, භගවතා යකො ආචරියකො සම්භුසුඤ්ඤාසමානා සම්භුගාභිගමානා සම්භුගාසියමානා රිතතා තුච්ඡා අපරඤ්ඤාති.

කිං පන භනෙතං, අපි එකන්තසුඛො ලොකො අපි ආකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?

අපි ඛො උදයි, එකන්තසුඛො ලොකො, අපි ආකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

කතමා පන සා භනෙතං, ආකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?

1. අපරඤ්ඤාසි - සං, PTS.

උදයි, ඒ කීමැ'යි හඬවු ද? යම් කලෙකැ පණිවා හැරපියා පණිවායෙන් වෙන් වූයේ වෙ ද, එකල්හි තෙමේ ඒකාන්තසුඛ ඇත්තේ හෝ වෙ ද, සුවදුක් වූයේ හෝ වෙ ද?යි.

වහන්ස, සුවදුක් වූයේ වෙයි.

උදයි, ඒ කීමැ'යි හඬවු ද? යම් කලෙකැ අධිනාදන් හැරපියා අධිනාදනින් වෙන් වූයේ වෙ ද එකල්හි තෙමේ ඒකාන්තසුඛ ඇත්තේ හෝ වෙ ද, සුවදුක් ඇත්තේ හෝ වෙ ද?යි.

වහන්ස, සුවදුක් ඇත්තේ වෙයි.

උදයි, ඒ කීමැ'යි හඬවු ද? යම් කලෙකැ කාමයෙහි මිසභසර හැරපියා කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූයේ වෙ ද, එකල්හි තෙමේ ඒකාන්තසුඛ ඇත්තේ හෝ වෙ ද, සුවදුක් ඇත්තේ හෝ වෙ ද?යි.

වහන්ස, සුවදුක් ඇත්තේ වෙයි.

උදයි, ඒ කීමැ'යි හඬවු ද? යම් කලෙකැ මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වෙන් වූයේ වෙ ද, එකල්හි තෙමේ ඒකාන්තසුඛ ඇත්තේ හෝ වෙ ද, සුවදුක් ඇත්තේ හෝ වෙ ද?යි.

වහන්ස, සුවදුක් ඇත්තේ වෙයි.

උදයි, ඒ කීමැ'යි හඬවු ද? යම් කලෙකැ එක්තරා තර්කයක් සමාදන් වූ වැවෙ ද, එකල්හි තෙමේ ඒකාන්තසුඛ ඇත්තේ හෝ වෙ ද, සුවදුක් ඇත්තේ හෝ වෙ ද?යි.

වහන්ස, සුවදුක් ඇත්තේ වෙයි.

උදයි, ඒ කීමැ'යි හඬවු ද? වූයේ වූ සුවදුක් ඇති පිළිවෙතකට පැමිණ ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස වෙ යැ නු?යි.

“බුදුහු කථාව පිදලුහ, සුභත්ත කථාව පිදලුහ”යි.

උදයි, තෙපි “බුදුහු කථාව පිදලුහ, සුභත්ත කථාව පිදලුහ”යි මෙසේ කුමට කියව?

වහන්ස, අපට සිය ඇදුරොල්ලි මෙසේ වෙයි : “ඒකාන්තසුඛ ඇති ලොවෙක් ඇත, ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපද ඇතැ”යි. වහන්ස, එ අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිය ඇදුරොල්ලි අනුයෝග වතට නගනු ලබන්නාමෝ කරුණු ගන්තවතු ලබන්නාමෝ කරුණු විවාරනු ලබන්නාමෝ සිස් වූමහ, තුච්ඡ වූමහ, වැරදුණමහ”යි.

කිම වහන්ස, ඒකාන්තසුඛ ඇති ලොවෙක් ඇද්ද, ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපද ඇද්ද?යි.

“උදයි, ඒකාන්තසුඛ ලෝකයෙක් ඇත, ඒකාන්ත සුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපද ඇතැ”යි.

වහන්ස, ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට යම් ආකාරවත් ප්‍රතිපදයෙක් ඇත් නම් ඒ ප්‍රතිපද කවරැ?යි.

ඉච්ඡාදාසි භික්ඛු විවිච්චිච්ච කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුංචං උපසම්පජ්ජ විහරති, විතකකම්මාර්ථං චූළසමා -පෙ- දුතියං කුංචං -පෙ- තතියං කුංචං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං ඛො සා උද්ධි, ආකාරච්චි පටිපදු එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

න ඛො¹ සා භන්තෙ, ආකාරච්චි පටිපදු එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. සච්ඡිකතො භික්ඛ භන්තෙ, එතතාච්චා එකන්තසුඛො ලොකො හොතිති.

නඛමාස්ස උද්ධි, එතතාච්චා එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකතො හොති, ආකාරච්චිකම්ම සා පටිපදු එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

එචං චූළසකුලුද්ධස්ස පරිබ්බාජකස්ස පරිසා උත්තාදිති උච්චාසඤ්ඤ මහාසඤ්ඤ² අහොසි: එත්ථ මයං අනස්සාම සාච්චියකා, එත්ථ මයං පනස්සාම³ සාච්චියකා, ත මයං ඉතො භික්ඛො උත්තරිතරං පජානාමි:ති.

අථ ඛො සකුලුද්ධි පරිබ්බාජකො තෙ පරිබ්බාජකෙ අපසසඤ්ඤ කතා භගවන්තං එතදුචොච: ‘කිත්තාච්චා පනස්ස භන්තෙ, එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකතො හොති’ති.

ඉච්ඡාදාසි, භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුත්ථං කුංචං උපසම්පජ්ජ විහරති. යාචනා දෙවනා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා තාහි දෙවනාහි සඤ්ඤා සන්තිට්ඨති සලලපති සංකම්පං සමාපජ්ජති, එතතාච්චා ඛමාස්ස උද්ධි, එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකතො හොති’ති.

එතස්ස ඤුභ භන්තෙ, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු භගවති බ්‍රහ්මචරියං චරන්තිති?

න ඛො උද්ධි, එතස්ස⁴ එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මහි බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති. අනි ඛො උද්ධි, අඤ්ඤාච්ච ඛමමා උත්තරිතරං ච පණීතතරං ච, යෙසං සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මහි බ්‍රහ්මචරියං චරන්තිති.

කතමෙ පන තෙ භන්තෙ, ඛමමා උත්තරිතරං ච පණීතතරං ච, යෙසං සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු භගවති බ්‍රහ්මචරියං චරන්තිති?

ඉච්ඡාදාසි, තථාභතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමමාසමුඤ්ඤා විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුභතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමුත්තස්සානං බුඤ්ඤා භගවා -පෙ- සො ඉමෙ පඤ්ඤාච්චරණෙ පහාය චෙතසො උපකම්මෙසෙ පඤ්ඤාය දුඛච්චිකරණෙ, විවිච්චිච්ච කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුංචං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයමපි ඛො උද්ධි, ඛමමො උත්තරිතරෙ ච පණීතතරෙ ච යස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මහි බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති.

1. කිං ඤු ඛො - සා.
2. උච්චාසඤ්ඤ මහාසඤ්ඤ - සා, මජ්ඣං.
3. අනස්සාම - මජ්ඣං, PTS.
4. එතස්ස - මජ්ඣං (නච්චි)
5. අඤ්ඤාච්ච - මජ්ඣං, PTS.

උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ . . . . . ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, විතකිවිචාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් . . . . . ද්විතීයධ්‍යානයට . . . . . තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, උදයි, මේ වූකලී ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට ඒ කාරණවත් ප්‍රතිපද යි.

“වහන්ස, ඒ ඒකාන්තසුඛලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපද මතු නො වෙයි, ඔහු විසින් මෙතෙකින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය සාක්ෂාත් කරනලද මෑ වේ” යයි.

උදයි, මෙතෙකින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය සාක්ෂාත් කරනලද නො වෙයි. ඒ ඒකාන්තසුඛ ලෝකය සාක්ෂාත් කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපද මෑ වේ යයි.

මෙසේ වදල කල්හි සකුලුදසි පරිව්‍රාජකගේ පිරිස උද්ගතනාද ඇති උස්ගඩ මහගඩ ඇති වීය : “මෙ කරුණෙහි ලා අපි ඇයුරන් සහිත වූ නැලසෙමහ. මෙ කරුණෙහි ලා අපි ඇයුරන් සහිත වූ වැනැලසෙමහ. අපි මෙයින් වූඩියක් නො දනුමහ”යි.

ඉක්බිති සකුලුදසි පරිව්‍රාජක ඒ පරිව්‍රාජකයන් නිහඬ කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ පවත් කී : “වහන්ස, වූළිත් කිපමණෙකින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරනලද වෙ ද ?යි.

උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්. . . . . වතුරිධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, යම් පමණ දෙවියෝ ඒකාන්තසුඛ ලෝකයට පැමිණියාහු නම්, ඒ දෙවියන් හා සමග එක් වූ යිවී ද, සල්ලාප කෙරේ ද, සාකච්ඡාවට පැමිණේ ද, මෙපමණෙකින් උදයි, ඔහු විසින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන ලද වේ” යයි.

‘වහන්ස, තෙල ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බඹසර වසන්තාහු විතෑ’යි.

‘උදයි, තෙල ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බඹසර නො වෙසෙති. උදයි, යම් ධම් කෙනතුන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බඹසර වෙසෙත් නම්, එබඳු උත්තරිතර වූ ක් ප්‍රණීතතර වූ ක් අන්‍යධම්යෝ ඇතෑ’යි.

වහන්ස, යම් ධම් කෙනතුන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බඹසර වෙසෙත් නම්, උත්තරිතර වූ ක් ප්‍රණීතතර වූ ක් ඒ ධම්යෝ කවරහ ?යි.

උදයි, මෙලොවූ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ (අෂ්ට) විද්‍යා (පසළොස්) වරණ ධම්යෙන් යුක්ත වූ සුගත වූ ලෝකය ඤානා වූ අනුත්තර සුරුඡදමාසාරථී වූ දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘ වූ (වතුස්සත්‍යාවබොධයෙන්) බුද්ධ වූ භාග්‍යවත් වූ තරාගත උපදි. . . . . ගෙ විත්තයට උපක්ලේඛ වූ ප්‍රඥව ද්‍රවීල කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ . . . . . ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. උදයි, යම් ධම්යක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම ගේතු කොට භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බඹසර සරත් නම් මෙ ද උත්තරිතර වූ ක් ප්‍රණීතතර වූ ක් ධම්යෙකි.

සුත ව පරං උදුසි, භික්ඛු විතකකම්මාරානං වුපසමා -පෙ- දුතියං ක්ඛානං -පෙ- නතියං ක්ඛානං -පෙ- චතුසං ක්ඛානං උපසමපජ්ඣ විහරති, අගමපි ඛො උදුසි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච යසා සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරන්ති.

සො එවං සමාහිතෙ විනො පරිසුඤ්ඤා පරියොදුතෙ අනඛගණේ විතතුපකකිලෙසෙ ඉදුලුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපපතො පුබ්බෙතිවාසානුසානසද්දණං චිත්තං අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, සෙසාපදං: එකමපි ජාතියං ඤෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙදුසං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, අගමපි ඛො උදුසි ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච, යසා සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරන්ති.

සො එවං සමාහිතෙ විනො පරිසුඤ්ඤා පරියොදුතෙ අනඛගණේ විතතුපකකිලෙසෙ ඉදුලුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපපතො සත්තානං වුතුපපාතසද්දණං චිත්තං අභිනිත්තාමෙති, සො දිබ්බෙත චක්ඛුනා විසුඤ්ඤාන අභිකකන්තමානුසකෙත සතො පසාති: චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ සීතෙ පණීතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සතො පජානාති. අගමපි ඛො උදුසි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච, යසා සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරන්ති.

සො එවං සමාහිතෙ විනො පරිසුඤ්ඤා පරියොදුතෙ අනඛගණේ විතතුපකකිලෙසෙ ඉදුලුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපපතො ආසමානං ඛසද්දණං චිත්තං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්තියි යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති -පෙ- අයං දුක්ඛතිරොධොති පෙ-අයං දුක්ඛතිරොධගාමිනී පටිපදුති යථාභුතං පජානාති, ඉමෙ ආසමානියි යථාභුතං පජානාති අයං ආසමසමුදයොති -පෙ- අයං ආසමතිරොධොති -පෙ- අයං ආසමතිරොධගාමිනී පටිපදුති යථාභුතං පජානාති. නසා එවඤ්ජානතො එවම්පසානො කාමාසමාපි චිත්තං විච්චිවති, භවාසමාපි චිත්තං විච්චිවති, අවිජ්ජාසමාපි චිත්තං විච්චිවති. විච්චිත්තයමිං විච්චිත්තමිති සද්දණං හොති. ඛිණ්: ජාති වුසිතං බුහමචරියං කතා කරණියං නාපරං ඉප්පත්තායාති පජානාති. අයං ඛො උදුසි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච, යසා සච්ඡිකිරියාහෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරන්ති. ඉමෙ ඛො උදුසි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච යෙසං සච්ඡිකිරියා හෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරන්ති.

එවං වුනො සකුලදුට්ඨ පටිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: අභිකකන්තං භනො, අභිකකන්තං භනො. සෙසාපදං භනො, තිකකුජ්ජතං වා උකකුජ්ජොසා, පටිච්ජන්තං වා විමරෙසා, මුලභසා වා මග්ගං ආවිකෙධොසා, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙසා චක්ඛුමන්තො රූපානි දකඛිත්තීති. එවමෙචං භගවතා අනෙකපරියොගෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භනො, භගවන්තං සරණං ගච්ජාමි ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසඛසඤ්ච. ලහෙයාහං භනො, භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලහෙයාං උපසම්පදන්ති.

තවද උදයි, මහණ විතකිවිචාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානයට . . . තෘතීයධ්‍යානයට . . . චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, උදයි, යම් ධර්මයක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතු කොට හික්කුණු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙද්ද, මෙ ද එබඳු උත්තරීතර වූ ක් ප්‍රණීතතර වූ ක් ධර්මයෙකි.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත (එකඟ) කල්හි පිරිසුදු කල්හි භාන්ටසින් පිරිසුදු කල්හි ක්ලේශාධිගණ රහිත කල්හි පහ වැ ගිය උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණස වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි පුළුන්විචාසානුසම්භන්දනයට සිත නම්බයි. හේ අන්තකවිධ පුළුන්විචාස සිහි කෙරෙයි, හෙ මෙසේ යැ : එක් දැයකුදු දෙ දැයකුදු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේශ සහිත වූ අන්තකවිධ පුළුන්විචාස සිහි කෙරෙයි. උදයි, යම් දහමක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතු කොට හික්කුණු මා කෙරෙහි බලසර සෙරෙක් ද, මෙ ද එබඳු උත්තරීතර වූ ක් ප්‍රණීතතර වූ ක් දහමෙකි.

හෙ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිඥද්ධ පයඛිචදන අනභිගණ වීගතෝපක්ලේශ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණස වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පත් කල්හි සත්තියන් ගේ ව්‍යුක් උපප්‍රාප්ති ඥානයට සිත නම්බයි. හේ මිනිසැක ඉක්ම සිටි විඥද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුත වන උපද්‍රායා හීන වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැසටහන් ඇති නොමනා පැහැසටහන් ඇති සුදුර ගති ඇති දුගති ඇති සත්තියන් දකි. . . . කම්භානුකුල වැ ගිය සත්තියන් දකි. උදයි, යම් දහමක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතු කොට හික්කුණු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙක් ද, මෙ ද එබඳු උත්තරීතර වූ ක් ප්‍රණීතතර වූ ක් දහමෙකි.

හෙ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිඥද්ධ පයඛිචදන අනභිගණ වීගතෝපක්ලේශ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණස වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පත් කල්හි ආසුවයන් ගේ ක්ෂයඥානයට සිත නම්බයි. හෙ මේ (පස්කඳ) දුකැ'යි ඇති සැවියෙන් දනගනී. මෙ (තෘෂ්ණාසමුදය) දුක් උපද්‍රායා හේතුව යයි ඇති සැවියෙන් දනගනී, . . . මේ දුක්ඛනිරෝධ යයි . . . මේ දුක් නැති කරන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැවියෙන් දනගනී. මොහු ආසුවහ'යි ඇති සැවියෙන් දනගනී. මේ' ආසුවසමුදය'යි . . . 'මේ ආසුව නිරෝධය'යි . . . 'මේ ආසුවනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපද'යයි ඇති සැවියෙන් දනගනී. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඔහු ගේ සිත කාමාසුවයෙහුදු විචික්ක වෙයි, භවාසුවයෙහුදු සිත විචික්ක වෙයි, අවිද්‍යාසුව යෙහුදු සිත විචික්ක වෙයි. විචික්ක කල්හි විචික්ක ය යන ඥානය වෙයි. ජාතිය ක්ෂය වූ යැ, මහබලසර වැස නිමවන ලදී, කරුණි කරනලද, මෙ බව පිණිස අත් කියෙසත් නැතැ'යි දනගනී. උදයි, යම් දහමක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතුවෙන් හික්කුණු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙක් ද, මේ වූකලී එබඳු උත්තරීතර වූ ක් ප්‍රණීතතර වූ ක් දහමෙකි. උදයි, යම් ධර්ම කෙනකුන් ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතුවෙන් හික්කුණු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙක් නම් මොහු එ උත්තරීතර වූ ක් ප්‍රණීතතර වූ ක් ධර්මයෝ යයි.

මෙසේ වදන කල්හි සකුලයී පරිපූරක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල වදන් කී : ඉතා මැනැව් වහන්ස, ඉතා මැනැවැ වහන්ස. වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු කරන ලද්දක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ විවර කරන්නේ ද, මුළු වූවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, අඳුරෙහි හෝ 'ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව'යි කෙල්පනනක් දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද. වහන්ස, කෙල මම මුදුනුදු දහමුදු සඟුනුදු සරණ කොට යෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වෙත පැවිදි ලබන්-තෙමි මැනැව්, උපසඤ්ච ලබන්නෙමි මැනැවැ'යි.

892 මජ්ඣම ප. - පරිබ්බාජකා වග්ගො [2.8.9 චූළසකුලුදුසි සුභාං]

එවං වුතෙන සකුලුදුසියා පරිබ්බාජකා පරිභා සකුලුදුසිං පරිබ්බාජකං එතදවොච: මා හවං උදුසි, සමණේ ගොතමේ බ්‍රහ්මචරියං වරි, මා හවං උදුසි, ආචරියො හුනා අනොචාසිචාසං වසි. සෙසාපාපි නාම උදකමණිකො¹ හුනා උදකුචනිකො² අසා. එවං සම්පදමිදං³ භොතො උදුසියා හවිසාති. මා හවං උදුසි සමණේ ගොතමේ බ්‍රහ්මචරියං වරි. මා හවං උදුසි ආචරියො හුනා අනොචාසිචාසං වසිති. ඉති භිදං සකුලුදුසියා පරිබ්බාජකා පරිභා සකුලුදුසිං පරිබ්බාජකං අනාරායමකාසි ගගවති බ්‍රහ්මචරියෙති.

චූළසකුලුදුසිසුභාං නවමං.

-
- 1. මණිකො - PTS.
  - 2. උදෙකනිකො - සා, PTS
  - 3. සම්පදමකං - PTS.

මෙසේ කී කල්හි සකුලදැයි පරිවෘත්ත ගේ පිරිස සකුලදැයි පරිවෘත්තභව තෙල වදන් කී : භවත් උදැයි, ශ්‍රමණ ගෞතම කෙරෙහි නඟමක් බඹසර වසව, භවත් උදැයි ආවායාචී වෑ (සිට) අකෑවෑසිවස් නො වසව, යමෙසේ නම් දියසැළක් වෑ සිට එවක් වන්නේ ද තෙල භවත් උදැයිභව මෙබඳු උපමා සම්පත් වන්නේ යෑ. භවත් උදැයි, ශ්‍රමණ ගෞතම කෙරෙහි නඟමක් බඹසර වසව, භවත් උදැයි, ආවායාචී වෑ සිට අකෑවෑසි වාස නො කරව'යි. මෙසේ සකුලදැයි පරිවෘත්ත ගේ පිරිස සකුලදැයි පරිවෘත්ත භව භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බඹසරවස්හි අන්තරාය කළා.

නව වෑහි මූලසකුලදැයි සූත්‍ර යි.

2. 3. 10

වේධනසස සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං : එකං සමයං භගවා සාවච්ඡියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකසස ආරාමෙ. අථ ඛො වේධනසසො¹ පරිබ්බාජකො යෙන භගවා නෙහුපසඛකමි. උපසඛකමිති, භගවතා සද්ධිං සමමොද්දි. සමමොද්දතියං කථං සාරාණියං විතීසාරෙත්ථ; එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං තීන්තො ඛො වේධනසසො¹ පරිබ්බාජකො භගවතො සන්තියකෙ උද්දන්තං උද්දන්තෙසි : ‘අයං පරමො වණේණා, අයං පරමො වණේණා’ති.

කීං පන ත්ථං කච්චාන, එවං වදෙසි : ‘අයං පරමො වණේණා අයං පරමො වණේණා’ති. කතමො කච්චාන, සො පරමො වණේණා’ති?

යස්මා හො ගොතම වණේණා අසෙකුකු වණේණා උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නත්ථි, සො පරමො වණේණාති.

කතමො පන සො කච්චාන, වණේණා යස්මා වණේණා අසෙකුකු වණේණා උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නත්ථිති?

යස්මා හො ගොතම, වණේණා අසෙකුකු වණේණා උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නත්ථි, සො පරමො වණේණාති.

දිඝාපි ඛො තෙ එසං කච්චාන, එරෙය්‍ය. යස්මා හො ගොතම, වණේණා අසෙකුකු වණේණා උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නත්ථි. සො පරමො වණේණාති වදෙසි. තස්සච්ච වණේණං න පසුකුකුපෙසි. සෙය්‍යථාපි කච්චාන, පුරිසො එවං වදෙය්‍ය : අහං යා ඉමසමිං ජනපදෙ ජනපද-කල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි තං කාමෙමි’ති. තමෙතං එවං වදෙය්‍යං : අමොහො පුරිස, යං ත්ථං ජනපදකල්‍යාණීං ඉච්ඡසි කාමෙසි, ජානාසි ත්ථං ජනපද-කල්‍යාණී ඛතතිසි වා බ්‍රාහ්මණී වා වෙසසි වා සුද්දී වා’ති? ඉති පුට්ඨො තොති වදෙය්‍ය. තමෙතං වදෙය්‍යං : අමොහො පුරිස, යං ත්ථං ජනපද-කල්‍යාණීං ඉච්ඡසි කාමෙසි, ජානාසි ත්ථං ජනපදකල්‍යාණීං එවන්තාමා එවංගොන්තා ඉති වා’ති. -පෙ- දිඝා වා රහ්‍යා වා මජ්ඣමා වා කාළී වා සාමා වා මඛතුරච්ඡම වා’ති? අමුකසමිං භාමෙ වා තිගමෙ වා නගරෙ වා’ති? ඉති පුට්ඨො තොති වදෙය්‍ය. තමෙතං එවං වදෙය්‍යං : අමොහො පුරිස, යං ත්ථං න ජානාසි න පසසසි, තං ත්ථං ඉච්ඡසි කාමෙසිති? ඉති පුට්ඨො අමාති වදෙය්‍ය. තං කීං මසුකුකුසි කච්චාන, නහු එවං සන්තෙත තසස පුරිසසස අප්පාටිහිරකතං භාසිතං සමපජ්ජති’ති?

අඬා ඛො හො ගොතම, එවං සන්තෙත තසස පුරිසසස අප්පාටි-හිරකතං භාසිතං සමපජ්ජතිති.

1. වේධනසො - මජ්ඣං, වේධණසො - සායං.

2. 3. 10

වෙබ්නායා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර නිසා ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිඬුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි වෙබ්නායා පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීමේ යැ. එළැඹූ භාග්‍යවතුන් හා සමඟ සතුටු විය. සතුටුවියයුතු කාලාන්තරයෙහි සිහිකටයුතු කථා කොට නිමවා එකත්පස් වැ සිටීමේ යැ. එකත්පස් වැ සිටී වෙබ්නායා පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ පරම (උත්තම) වණ්ණ යැ මේ පරමවණ්ණ යැ'යි උද්‍යායක් කෙළේ යැ.

කාන්තායනායෙහි, තෙපි 'මේ පරමවණ්ණ යැ මේ පරමවණ්ණ යැ'යි මෙසේ කුමට කියව කාන්තායනායෙහි, ඒ පරමවණ්ණ කවරේ ද?යි.

භවත් භෞතමයෙහි, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරීතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයෙක් නැද්ද, හේ පරමවණ්ණ යැ'යි.

කච්චානායෙහි, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරීතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයෙක් නැත් නම් ඒ වණ්ණ කවරේ ද?යි.

භවත් භෞතමයෙහි, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරීතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයෙක් නැද්ද, ඒ පරමවණ්ණ යැ'යි.

භවත් කාන්තායනායෙහි, (තෙපි) 'භවත් භෞතමයෙහි යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරීතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයෙක් නැද්ද, ඒ 'පරමවණ්ණ යැ'යි කියව, ඒ වණ්ණ ද නො පනවව, තොප ගේ කෙල කථාව දික් වැ යන්නේ යැ. යම්වෙසේ කාන්තායනායෙහි, පුරුෂයෙක් මෙසේ කියන්නේ යැ : 'මට මෙ දනවියෙහි යම් දනවකලණක් ඇත් නම් ඇය රුස්නෙමී, ඇය කැමැත්තෙමී'යි. ඒ මොහුට කිසි කෙනෙක් මෙසේ කියන්නාහ : 'එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් දනවකලණක් රුස්නවු ද කැමැත්තවු ද, තෙපි දනවකලණ ක්ෂත්‍රියාවක හෝ බ්‍රාහ්මණියක හෝ වෛශ්‍යාවක හෝ ශුද්‍රියක හෝ'යි දනිවු ද?යි. මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දේ නො දනිමී කියන්නේ යැ. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : 'එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් දනවකලණක් රුස්නවු ද කැමැත්තවු ද, තෙපි දනවකලණ මෙ නම් ඇත, මෙවන් ගෝත්‍ර ඇතැ යි හෝ . . . දික් යැ හෝ මිටි යැ හෝ මැදුම් යැ හෝ කැළි යැ හෝ සම්වනැ හෝ මඟුරුසිටී ඇත්තී යැ හෝ'යි, අසුවල් ගම්හි යැ හෝ නියම්ගම්හි යැ හෝ නුවරෙහි යැ හෝ'යි දනිවු ද?යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දේ නො දනිමී කියන්නේ යැ. මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් තැනැත්තියක නො දන්නවු නම් නො දන්නවු නම් ඇය තෙපි රුස්නවු ද, කැමැත්තවු ද?යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දේ එසේ යැ'යි කියන්නේ යැ. කාන්තායනායෙහි ඒ කිමැ'යි හඟිවු ද? මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයා ගේ භාෂිතය නිරට්ඨ වන්නේ නො වෙ ද?යි,

භවත් භෞතමයෙහි, මෙසේ ඇති කල්හි ඒකාන්තයෙන් මැ ඒ පුරුෂයාගේ භාෂිතය නිරට්ඨ වන්නේ මැ යි.

එවමෙව ඛො කිං කච්චාන, යසමා හො ගොතම චණණං අසොදු චණණං උත්තරිතරො; වා පණීතතරො; වා නඤ්චි, සො පරමො චණණො'ති වදෙසි, තඤ්ච චණණං න පඤ්ඤපෙසිති.

සෙය්‍යථාපි හො ගොතම, මණ්චි වෙචරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො; සුපරිකමමකතො පණ්ඩුකමබලො නිකඛිතො; භාසති ච තපති ච විරො-චති ච¹ එවංචණණො අත්තා හොති අරොගො පරමමරණාති.

තං කිං මඤ්ඤසි කච්චාන, සො වා මණ්චි වෙචරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො; සුපරිකමමකතො පණ්ඩුකමබලො නිකඛිතො; භාසති ච තපති ච විරොචති ච², සො වා රත්තකිකාරතිමිසායං³ කිම් ඛජ්ජො-පණකො, ඉමෙසං උභිත්තං චණණානං කතමො; චණණො; අභිකකන්තතරො; ච පණීතතරො; වාති?

ය්‍යායං හො ගොතම, රත්තකිකාරතිමිසායං³ කිම් ඛජ්ජොපණකො; අයං ඉමෙසං උභිත්තං චණණානං අභිකකන්තතරො; ච පණීතතරො; වාති.

තං කිං මඤ්ඤසි කච්චාන, සො වා රත්තකිකාරතිමිසායං කිම් ඛජ්ජොපණකො, සො වා රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලපපදීපො, ඉමෙසං උභිත්තං චණණානං කතමො; චණණො; අභිකකන්තතරො; ච පණීතතරො; වාති?

ය්‍යායං හො ගොතම, රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලපපදීපො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං චණණානං අභිකකන්තතරො; ච පණීතතරො; වාති.

තං කිං මඤ්ඤසි කච්චාන, සො වා රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලපපදීපො, සො වා රත්තකිකාරතිමිසායං මහාඅග්ගිකඛිකො, ඉමෙසං උභිත්තං චණණානං කතමො; චණණො; අභිකකන්තතරො; ච පණීතතරො; වාති?

ය්‍යායං හො ගොතම, රත්තකිකාරතිමිසායං මහා අග්ගිකඛිකො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං චණණානං අභිකකන්තතරො; ච පණීතතරො; වාති.

තං කිං මඤ්ඤසි කච්චාන, සො වා රත්තකිකාරතිමිසායං මහා-අග්ගිකඛිකො, යා වා රත්තියා පච්චුසසමයං විඤ්ඤා විගතවිලාභකො දෙවෙ ඔසධිතාරකා, ඉමෙසං උභිත්තං චණණානං කතමො; චණණො; අභිකකන්තතරො; ච පණීතතරො; වාති.

ය්‍යායං හො ගොතම, රත්තියා පච්චුසසමයං විඤ්ඤා විගතවිලාභකො දෙවෙ ඔසධිතාරකා, අයං ඉමෙසං උභිත්තං චණණානං අභිකකන්තතරො; ච පණීතතරො; වාති.

1. භාසතෙ ච තපතෙ ච - සිමු, මජ්ඣං.
තපතෙ ච - සිමු.
භාසතෙව තපතෙව විරොචතෙව - ස්‍යා.
2. රත්තකිකාරතිමිසායං - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

ඵභෙයිත් මෑ කාත්‍යානායෙනි, තෙපි 'භවත් භෞතමයෙනි, යම් වණ්ඤකං වධා උත්තරි-
තර වු භෝ ප්‍රණිතතර වු භෝ අත්‍යාවණ්ඤකෝ නෑත් ද ඵ 'පරමවණ් ඤ'යි කියව, ඵ වණ්ඤ ද
නො පනවව'යි.

යම්භෙ භවත් භෞතමයෙනි, සුඤ්ඤ වු ජාතිමත් වු අටුඤ් ඇති වෙරළමණක් මෑනෑවීන්
පිරියම් කරන ලද්දේ පඩුඇඹුලෙකෑ (රත් පලයෙකු) බහලන ලද්දේ බබළන්නේත්
දීප්ත වන්නේත් වෙභෙයින් දීප්ත වන්නේත් වෙ ද, මෙඛෙඤ වණ් ඇති ආත්මය මරණින්
මතු ආරෝහ වෙ යයි.

කාත්‍යානායෙනි, ඵ කිමෑ'යි භහිවු ද? සුඤ්ඤ වු ජාතිමත් වු අටුඤ් ඇති මොනොවට
පිරියම් කළ යම් වෙරළමණක් පඩුඇඹුලෙකෑ බහන ලද්දේ බබළන්නේත් දීප්ත වන්නේත්
වෙභෙයින් දීප්ත වන්නේත් භෝ වෙ ද, රාත්‍රි බහලාන්ධකාරයෙහි යම් කදෝපෑණි
කාමියෙක් භෝ වෙ ද, මේ වණ් දෙක අතුරින් කවර වණ්ඤකෝ අතිඤ්ඤින් සුඤ්ඤතරත්
ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

භවත් භෞතමයෙනි, ධය බොල් අදුරෙහි යම් කදෝපෑණි කාමියෙක් වෙ ද, මේ
තෙමේ මේ වණ් දෙක අතුරින් අතිඤ්ඤින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

කාත්‍යානායෙනි, ඵ කිමෑ'යි භහිවු ද? ධය බොල් අදුරෙහි යම් කදෝපෑණි කාමියෙක්
භෝ වෙ ද, ධය බොල් අදුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් භෝ වෙ ද, මේ වණ් දෙක අතුරින්
කවර වණ්ඤකෝ අතිඤ්ඤින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

භවත් භෞතමයෙනි, ධය බොල් අදුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් වෙ ද, මේ මේ වණ්
දෙක අතුරින් අතිඤ්ඤින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

කාත්‍යානායෙනි, ඵ කිමෑ'යි භහිවු ද? ධය බොල් අදුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් භෝ වෙ
ද, ධය බොල් අදුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් භෝ වෙ ද, මේ වණ් දෙක අතුරින් කවර
වණ්ඤකෝ අතිඤ්ඤින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

භවත් භෞතමයෙනි, ධය බොල් අදුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් වෙ ද, මේ මේ වණ්
දෙක අතුරින් අතිඤ්ඤින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

කාත්‍යානායෙනි, ඵ කිමෑ'යි භහිවු ද? ධය බොල් අදුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් භෝ
වෙ ද, ධය අලුයම් වෙලෙහි පහ වෑ ගිය වලා ඇති දුරු වු වලා ඇති අභස්භි යම් ඕසයි
(පහන්) තාරකාවක් භෝ වෙ ද, මේ වණ් දෙක අතුරින් කවර වණ්ඤකෝ අතිඤ්ඤින්
සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

භවත් භෞතමයෙනි, ධය අලුයම් වෙලෙහි පහ වෑ ගිය වලා ඇති දුරු වු වලා ඇති
අභස්භි යම් ඕසයිතාරකාවක් වෙ ද, මේ මේ වණ් දෙක අතුරින් අතිඤ්ඤින් සුඤ්ඤතරත්
ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

තං සීං මඤ්ඤසී කච්චාන, යා වා රතතීයා පච්චුසසමයං විඤ්ඤි විගතච්චාභකෙ දෙවෙ ඕසධිතාරකා, යො වා තදනුපොසථෙ පණණරසෙ විඤ්ඤි විගතච්චාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො අධිසරතතීසමයං චන්දො, ඉමෙසං උභින්නං වණණානං කතමො වණණා අභිකකතතතරො ච පණීතතරො වාති?

ය්වායං හො ගොතමො, තදනුපොසථෙ පණණරසෙ විඤ්ඤි විගතච්චාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො අධිසරතතීසමයං චන්දො, අයං ඉමෙසං උභින්නං වණණානං අභිකකතතතරො ච පණීතතරො වාති.

තං සීං මඤ්ඤසී කච්චාන, යො වා තදනුපොසථෙ පණණරසෙ විඤ්ඤි විගතච්චාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො අධිසරතතීසමයං චන්දො, යො වා වසානං පච්චීමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විඤ්ඤි විගතච්චාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො මජ්ඣන්තිකසමයං සුරියො, ඉමෙසං උභින්නං වණණානං කතමො වණණා අභිකකතතතරො ච පණීතතරො වාති?

ය්වායං හො ගොතම, වසානං පච්චීමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විඤ්ඤි විගතච්චාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො මජ්ඣන්තිකසමයං සුරියො, අයං ඉමෙසං උභින්නං වණණානං අභිකකතතතරො ච පණීතතරො වාති.

අතො ඛො¹ තෙ කච්චාන, බහු භී බහුතරා දෙවා, යෙ ඉමෙසං චන්දමසුරියානං ආභා නානුගොනති, ත්‍යාහං පජානාමි. අථ ච පනාහං න චදුමි: යහමා වණණා අඤ්ඤො වණණා උතතරිතරො ච පණීතතරො ච නච්චිති. අථ ච පන නං කච්චාන, ය්වායං වණණා කිමිනා බජ්ජොපණකෙන භිතතරො² ච පතීතිට්ඨතරො ච සො පරමො වණණාති වදෙසී, තඤ්ච වණණං න පඤ්ඤපෙසී.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ කච්චාන, කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ච: චකචු-විඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිඨරූපා කාමුපසංභිතා රජතීයා. සොතවිඤ්ඤායා සඤ්ඤ-පෙ-භානවිඤ්ඤායා ගතියා-පෙ-ඡ්චාභවිඤ්ඤායා රසා-පෙ-කායවිඤ්ඤායා ඵොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිඨරූපා කාමුපසංභිතා රජතීයා. ඉමෙ ඛො කච්චාන, පඤ්ච කාමගුණා. යං ඛො කච්චාන, ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, ඉදං චුච්චති කාමසුඛං. ඉති කාමෙහි කාමසුඛං, කාමසුඛා කාමඤ්ඤසුඛං තත්ථ අඤ්ඤමකඛායතීති.

ඵචං චුතෙන වෙඛනසො³ පරිබ්බාජකො භගවන්තං ඵීනදවොච: අච්චරියං හො ගොතම, අබ්බුතං හො ගොතම, යාවසුභාසිතඤ්චිදං⁴ ගොතා ගොතමෙන: කාමෙහි කාමසුඛං, කාමසුඛා කාමඤ්ඤසුඛං තත්ථ අඤ්ඤමකඛායතීති.

1. අභිද්ද - සිඉ.
2. අථ ඛො - සිඉ. තතො ඛො - සා.
3. නිභිතතරො - මජ්ඣං, සා.
4. {වෙඛනසො - මජ්ඣං.
{වෙඛණසො - සා.
5. යාවසුභාසිතඤ්චිදං - සිඉ.

කාත්‍යානායෙනි, ඒ කීමු ධි හභිවු ද? ධය අලුයම වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති බුන් වලා ඇති අහස්හි යම් ඕසධිකාරකාවක් හෝ වෙ ද, ඒ පඤ්ඤයිපොහෝ දවස්හි පහවැ ගිය වලා ඇති බුන් වලා ඇති අහස්හි නුබුන් අධිරාත්‍රියමයෙහි යම් වන්දුයෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණ් දෙක අතුරින් කවර වණ්දෙක ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

භවත් ගොතමයෙනි, ඒ පඤ්ඤයිපොහෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි නුබුන් අධිරාත්‍රියමයෙහි යම් වන්දුයෙක් වෙ ද, මේ මෙ වණ් දෙක අතුරින් ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

කාත්‍යානායෙනි, ඒ කීමු ධි හභිවු ද? ඒ පඤ්ඤයි පොහෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි නුබුන් අධිරාත්‍රියමයෙහි යම් වන්දුයෙක් හෝ වෙ ද, වංචිකාකුච පිළිබඳ පශ්චිමමාසයෙහි සරා කල්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි නුබුන් මධ්‍යාත්තසමයෙහි යම් සුයඨියෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණ් දෙක අතුරින් කවර වණ්දෙක ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ ද?යි.

භවත් ගොතමයෙනි, වංචි කාකුච පිළිබඳ පශ්චිමමාසයෙහි සරා කල්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති බුන් වලා ඇති අහස්හි නුබුන් මධ්‍යාත්ත සමයෙහි යම් සුයඨියෙක් වෙ ද, මේ තෙමේ මේ වණ් දෙක අතුරින් ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණිතතරත් වෙ යයි.

කාත්‍යානායෙනි, යම් තෙතෙක් මේ සඳහිරු දෙදෙනාගේ අවහාසය නො විඳිත් ද ඒ දෙවියෝ සඳහිරු දෙදෙනාගේ අවහාසය විඳිනවුනට වඩා බොහෝ යැ බහුතරයහ. මම ඔවුන් දනිමි. එතෙකුදු වත් මම "යම් වණ්දකට වඩා උත්තරීතර වූ ප්‍රණිතතර වූ අත්‍යා වණ්දෙකේ නැතැ"යි නො කියමි. එතෙකුදු වත් කාත්‍යානායෙනි, තෙපි කදෝපැණි කාමීයකුටත් වඩා භීතතර වූ ලාමකතර වූ යම් වණ්දෙකේ වෙ ද, ඒ 'පරමවණ් යැ'යි කියව, ඒ වණ්ද ද නො පනව'යි.

කාත්‍යානායෙනි, මේ කාමභුණ් පසෙක් වෙයි. කවර පසෙක යත් : ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාවධන්තා වූ ප්‍රියයච්චාව ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ ඇසින් දකුණු රූපයෝ යැ . . . . කනින් දකුණු ශබ්දයෝ යැ, ... නැහැරයෙන් දකුණු ශන්ධයෝ යැ . . . . දිවින් දකුණු රසයෝ යැ . . . කයින් දකුණු ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාවධන්තා වූ ප්‍රියයච්චාව ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ සපුෂ්ටව්‍යයෝ යි. කාත්‍යානායෙනි, මොහු පස්කම්භුණ්දෝ යි. මේ පස්කම්භුණ් නියා සුව සොම්නස් උපදී, මේ කාමසුඛ යැ යි කියනු ලැබේ. මෙසේ කාමයෙන් කාමසුඛය වෙයි. එහි කාමසුඛයට වඩා කාමත්භසුඛය(නිවන) අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ.

මෙසේ වදළ කල්හි වෙබ්නාස්ස පරිවුරක භාග්‍යාවකුන් වහන්සේට තෙල කී: අශ්වයඨී යැ භවත් ගොතමයෙනි, අද්භුත යැ භවත්, ගොතමයෙනි, භවත් ගොතමයන් විසින් 'කාමයෙන් කාමසුඛය වෙයි, එහි කාමසුඛයට වඩා කාමත්භ සුඛය අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යන මේ සුභාෂිත මැ වෙ යි.

උජ්ජානං ඛො ඵතං කච්චාන, තයා අඤ්ඤදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤඛනති - කෙන අඤ්ඤරුචිකෙන අඤ්ඤත්‍රයොගෙන¹ අඤ්ඤඵාචරියකෙන කාමා වා කාමසුඛං වා කාමඤ්ඤාසුඛං වා. යෙ ඛො තෙ කච්චාන, භික්ඛු අරහතො; ඩිණ්ණසඵලා වුසිතවතො; කතකරණීයා ඕභිතභාරා අනුප්පතතසදඤ්ඤා පටිකඤ්ඤාභවසංයොජනා; ආමිදඤ්ඤා; විමුක්ඛා, තෙ ඛො ඵතං ජානෙග්ගං කාමා වා කාමසුඛං වා කාමඤ්ඤාසුඛං වාති.

ඵචං වුතෙන වේධනායො පටිබ්බාචකො කුපිතො අනතතමනො භගවනතංගෙව වුංගෙනො; භගවනතංගෙව වග්ගෙනො; භගවනතංගෙව වදමානො; සමණො ව ගොතමො; පාපිකො² භවිසාති³ භගවනතං ඵකදවොච: ඵචමෙව පනිධෙකෙ⁴ සමණවුභමණා අජානනා; පුබ්බනතං, අපඤ්ඤානා; අපරනතං, අඵ ව පන: ඩිණ්ණ ජාති, වුසිතං වුභමචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථතතායා⁵ති පජානාමා⁶ති පටිජානනති⁷ තෙසමිදං භාසිතං භස්සකංගෙව සමපජ්ජති, උමකංගෙව සමපජ්ජති, ඊතතකංගෙව සමපජ්ජති, තුච්චකංගෙව සමපජ්ජති⁸.

යෙ ඛො තෙ කච්චාන, සමණවුභමණා අජානනා; පුබ්බනතං අපඤ්ඤානා; අපරනතං ඩිණ්ණ ජාති, වුසිතං වුභමචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්ථතතායාති පජානාමා⁶ති පටිජානනති, තෙසං සොගෙව සභවමිතො නිඤ්ඤාගො හොති. අපි ච කච්චාන, තිට්ඨතු පුබ්බනො, තිට්ඨතු අපරනො. ඵතු විඤ්ඤ පුරිසො අසඬො අමායාචි උජ්ජජාතිකො අභමනුසාසාමි, අභං ධම්මං දෙසෙමි, සථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො න චිරංගෙව සාමඤ්ඤඤච ඤ්ඤසති, සාමං දකඤ්ඤි. ඵචං කීර සමමා⁹ බකිනා; විපපමොකෙඛා; හොති සදිදං අවිජ්ජාබකිනා¹⁰. සෙයසථාපි කච්චාන, දහරො කුමාරො මජ්ඣ උතතානසෙයසකො කණ්ඨපඤ්ඤමෙභි බකිනෙති බඬො; අස්ස සුත්තබකිනෙනෙති, තස්ස වුද්ධිමනාය ඉඤ්ඤායං පටිපාකමනාය නාති බකිනාති මුච්චෙග්ගං¹¹ සො මොකෙඛාමහිති ඛො ජානෙයස නො ව බකිනං. ඵචමෙව ඛො කච්චාන, ඵතු විඤ්ඤ පුරිසො අසඬො අමායාචි උජ්ජජාතිකො. අභමනුසාසාමි, අභං ධම්මං දෙසෙමි. සථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො න චිරංගෙව සාමඤ්ඤඤච ඤ්ඤසති. සාමං දකඤ්ඤි. ඵචං කීර සමමා; බකිනා; විපපමොකෙඛා; හොති සදිදං අවිජ්ජාබකිනාති.

1. අඤ්ඤාත්ථොගෙන ස්‍යා. 2. පාපිකො - සිමු. 3. පනිධෙකමෙව - මජ්ඣං, ස්‍යා. 4. ඉත්ථතතායාති පටිජානනති - PTS 5. ඵචං කීරාගමා - ස්‍යා. 6. අවිජ්ජාබකිනංති - සිමු. 7. මුච්චෙග්ගං - ස්‍යා. 8. 9. 10. 11.

කාන්‍යායනායෙනි, අන්‍යදෘෂ්ටික වූ අන්‍යලභිනික වූ අන්‍යරුචික වූ අන්‍යප්‍රතිපත් ඇති අන්‍යකීත්ථායනනායෙකු අභ්‍යාසී වූ නොප විසින් 'කාමයෝ වෙත්වයි කාමසුඛය වේවයි කාමාග්‍රසුඛය වේවයි' තෙල කරුණු නො දන හැක්ක කාන්‍යායනායෙනි, අර්හත් වූ ක්ෂිණාසුච වූ වැය නිමවූ බ්‍රහ්මචරීන් ඇති කළ කරුණි ඇති බහා තැබූ බර ඇති පැමිණි සර්වර්ථ ඇති ක්‍ෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දන කෙලෙසුත් කෙරෙන් මිදුණු යම් මහණ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මෑ කාමයෝ හෝ කාමසුඛය හෝ කාමාග්‍රසුඛය හෝ තෙල කරුණ දන්නාහ'යි.

මෙසේ වදළ කල්හි වෙබ්නාසන පරිවෘත්ත කිපියේ නො සතුටුයින් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් මෑ ගටමින් භාග්‍යවතුන්ට මෑ පරිභව බෙණෙමින් භාග්‍යවතුන්ට මෑ කියනුයේ : ශ්‍රමණ ගෞතම ද නො දන්නාබවට පමුණුවනලද වතෑ'යි භාග්‍යවතුන්ට තෙල වදන් කී : මෙසෙ යින් මෑ මෙලොවෑ ඇතැම් මහණබවුණු කෙනෙක් පුරීන්තය නො දන්නාහු අපරාන්තය නො දක්නාහු, එතෙකු වත් ජාතිය ක්ෂය වූ යෑ, බ්‍රහ්මචර වැය නිමවනලද, කරුණි කරනලද, මෙබවට කළසුතු අත් කියෙක් නෑතෑ'යි දැනුම්'යි පිළින කෙරෙන්. ඔවුන් ගේ මේ භාෂිතය භාසායක් මෑ උපදවයි, ලාමකබවක් මෑ උපදවයි, අර්භුන්‍ය බවක් මෑ උපදවයි, සිප් බවක් මෑ උපදවා යයි.

කාන්‍යායනායෙනි, යම් මහණබවුණු කෙනෙක් පුරීන්තය නො දන්නාහු අපරාන්තය නො දක්නාහු 'ජාතිය ක්ෂය වූ යෑ, බ්‍රහ්මචර වැය නිමවන ලද, කරුණි කරන ලද, මෙබවට අත් කියෙක් නෑතෑ'යි දැනුම්'යි පිළින කෙරෙන් ද, ඔවුන්ට එ මෑ සකාරණ නිග්‍රහ වෙයි. එතෙකු වත් කාන්‍යායනායෙනි, පුරීන්තය සිටිවා, අපරාන්තය සිටිවා, ගය නො වූ මායා නැති සාප්ප්භව ඇති නුවණැති පුරුෂ ඒවා, මම අනුශාසනා කෙරෙමි, මම දහම් දෙසමි, අනුශාසනා කළ සේ පිළිපදනේ නොබේ කලෙකින් මෑ 'මේ අවිද්‍යාබන්ධනායෙන් මෙසේ මොනොවට මිදෙන්නේ වේ ල'යි තෙමේ මෑ දන්නේ යෑ තෙමේ දක්නේ යෑ. යම්ගේ කාන්‍යායනායෙනි, බොළඳ වූ උඩුකුරු වෑ හෝනා ළඳරු කුමරෙක් හුබදනෙන් කණ්ඨය පස්වනු කොට ඇති බැඳුමින් බදනා ලද වේ ද, වෘද්ධියට පැමිණ ඉන්ද්‍රිය පරිපාකයට පැමිණ ඔහුගේ ඒ බන්ධනායෝ මිදෙන්නාහු ද, හේ මිදුණෙමි'යි දන්නේ ද, බන්ධනය නො දන්නේ ද, එසෙයින් මෑ කාන්‍යායනායෙනි, සළ නො වූ මායා නැති ඉදු සැහැවී ඇති නුවණැති පුරුෂ ඒවා, මම අනුසස්මි, මම දහම් දෙසමි, අනුශාසිත සේ පිළිපදනේ නොබේ කලෙකින් මෑ 'මෙසේ මේ අවිද්‍යාබන්ධන සම්බාස බන්ධනායෙන් මොනොවට මිදෙන්නේ වේ ල'යි තෙමේ මෑ දන්නේ යෑ තෙමේ දක්නේ යෑ'යි.

27-සේ 13561 (11/73)

එවං වුතෙත චේඛිනසො; පරිබ්බාජකො; භගවතාං එතදවොච :
අභිකකන්තං හො ගොතම, අභිකකන්තං හො ගොතම, -පෙ-උපාසකං
මං භවං ගොතමො; ධාරෙඤ්ඤ අජ්ජතසො පාණ්ණපෙතං භරණධනනන්ති.

වෙඩිනාසයසුභාසො දසමං

පරිබ්බාජකවග්ගො තතියො
තසා වග්ගසා උද්දනං

පුඤ්ඤී අභික කතා කපිතාමො, දීඝනඛො පුත භාරදාජගොතො; කප්පක උද්දසි මුඤ්ඤිකපුතො; මණිකො තථා කච්චානො වරචගො; මජ්ඣං.

*පුඤ්ඤී අභික කමාකපිතාමො; දීඝනඛො, පුත භාරදාජ ගොතො; කප්පක උද්දසි මුඤ්ඤිකපුතො; මණිකො; තථා; කච්චානො; වරචගො; මජ්ඣං.

මෙසේ වදන කල්හි වෙනම සපරිවෘත්ත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කී :
'භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත යෑ, භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත යෑ, ...
භවත් ගෞතමයෝ මා අද පවත් දිවිඟිම කොට සරණගිය උච්චුචකු කොට ධරත්ව'යි.

දස වැනි වෙනම සපුත්‍ර යි.

තුන් වැනි පරිවෘත්ත වර්ගය යි.

එහි උදාහරණ :

පුණ්ඩරික (තෙව්ඊරවරගොත්ත) සූත්‍ර යෑ අඟ්ගිවරවරගොත්ත සූත්‍ර යෑ සහකරී (මහා වර්චගොත්ත) සූත්‍ර යෑ දීඝනාම සූත්‍ර යෑ භාරද්වාරගොත්ත (මාගද්දිය) සූත්‍ර යෑ සන්දක සූත්‍ර යෑ උද්ධි (මහාසකුලුද්ධි) සූත්‍ර යෑ මණ්ඩකාපුත්ත (සමණමණ්ඩකා) සූත්‍ර යෑ මණික (ධුල සකුලුද්ධි) සූත්‍ර යෑ කච්චාන (වෙනම සප) සූත්‍ර යි.

4. රාජවග්ගො

2. 4. 1

ඝට්ඨකාරසුභනං

එවං මේ සුභනං : එකං ගමිතං ගඟව; කොසලෙසු වාරිකං චිරතී මහතා; භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං. අථ ඛො භගවා මග්ගා; ඕකකම්ම අඤ්ඤාචරසම්මං පදෙසෙ සිතං පාඨාකාසි. අථ ඛො ආයස්මනො ආනන්දස්ස එතදභොසි: 'කො හු ඛො හෙතු, කො පච්චයො; භගවතො; සිතස්ස පාතුකම්මාය, න අකාරණේ¹ තථාගතා; සිතං පාතුකරොනතී'ති. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ එකංසං චිචරං² කතා; යෙන භගවා; තෙනඤ්ඤ්ලිම්පණාමේතා; භගවතාං එතදචොච: 'කො හු ඛො භනෙන හෙතු, කො පච්චයො; භගවතො; සිතස්ස පාතුකම්මාය, න අකාරණේ¹ තථාගතා; සිතං පාතුකරොනතී'ති.

භූතපුබ්බං ආනන්ද, ඉමිසම්මං පදෙසෙ වෙහලිඛිතං³ නාම ගාමනිගමො; අභොසි ඉඤ්ඤා; චෙච ජිතොච ඛුජ්ජනො; ආකිණ්ණම්හුස්සො. වෙහලිඛිතං³ ඛො ආනන්ද, ගාමනිගමං කස්සපො; භගවා; අරහං සම්මාසම්බුඤ්ඤා; උපනිස්සාය ව්හාසි. ඉධ සුදං ආනන්ද, කස්සපස්ස භගවතො; අරහතො; සම්මාසම්බුඤ්ඤාස්ස ආරාමො; අභොසි, ඉධ සුදං ආනන්ද කස්සපො; භගවා; අරහං සම්මාසම්බුඤ්ඤා; නිසිත්තකො; භික්ඛුසංඝං ඕචදතී.

අථ ඛො ආයස්මා; ආනන්දෙ වතුග්ගණං සඛ්ඛාපිං පඤ්ඤපෙතා; භගවතාං එතදචොච: තෙන හි භනෙන, භගවා; නිසීදතු, එවා'යං භූමිපාදෙසො; ද්විති අරහතොහි සම්මාසම්බුඤ්ඤාහි පරිභූතො; භවස්සතී'ති. නිසීදි භගවා; පඤ්ඤතො ආයතො. නිසජ්ජ ඛො භගවා; ආයස්මනාං ආනන්දං ආමනොසි:

'භූතපුබ්බං ආනන්ද, ඉමිසම්මං පදෙසෙ වෙහලිඛිතං නාම ගාමනිගමො; අභොසි ඉඤ්ඤා; චෙච ජිතොච ඛුජ්ජනො; ආකිණ්ණම්හුස්සො. වෙහලිඛිතං ඛො ආනන්ද, ගාමනිගමං කස්සපො; භගවා; අරහං සම්මාසම්බුඤ්ඤා; උපනිස්සාය ව්හාසි. ඉධ සුදං ආනන්ද, කස්සපස්ස භගවතො; අරහතො; සම්මාසම්බුඤ්ඤාස්ස ආරාමො; අභොසි. ඉධ සුදං ආනන්ද, කස්සපො; භගවා; අරහං සම්මාසම්බුඤ්ඤා; නිසිත්තකො; භික්ඛුසංඝං ඕචදතී.

වෙහලිඛිත ඛො ආනන්ද ගාමනිගමෙ ඝට්ඨකාරො; නාම කුම්භකාරො; කස්සපස්ස භගවතො; අරහතො; සම්මාසම්බුඤ්ඤාස්ස උපධානො; අභොසි අග්ගපට්ඨානො. ඝට්ඨකාරස්ස ඛො ආනන්ද, කුම්භකාරස්ස ජොතිපාලො; නාම මාණ්ඩො; සභායො; අභොසි පියසභායො. අථ ඛො ආනන්ද, ඝට්ඨකාරො; කුම්භකාරො; ජොතිපාලං මාණ්ඩං ආමනොසි: 'ආයාම සම්ම

1. න අකාරණෙන - මජ්ඣං, සූතං, PTS.
2. උභතරාසඛිතං - සූතං.
3. { වෙහලිඛිතං - මජ්ඣං.
වෙහලිඛිතං - සූතං, PTS.

4. රාජවර්ගය

2. 4. 1

සර්වකාර සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් වූ සහපිරිස් හා සමග කොටොල දනවුයෙහි සැරි සරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහින් බැහැර ව එක්තරා පියෙසෙක්හි දී සිනා පහළ කළ සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන්ට මෙවන් සිතෙක් විය: "භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිනා පාළු කිරීමට හේතු කවරේ යැ? ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? බුදුහු නො කරුණෙහි සිනා පාළු නො කෙරෙහි"යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ උතුරුසහ එකස් කොට බුදුන් දසට ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කීහ: "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිනා පාළු කිරීමට හේතු කවරේ යැ? ප්‍රත්‍යය කවරේයැ? බුදුහු නො කරුණෙහි සිනා පහළ නො කෙරෙත් තු?"යි.

ආනන්දය, යටහිය දවස මෙ පෙදෙස්හි 'වෙහලිච්ච' නම් වූ සමාද්ධ වූ සැපත් පිරුණු බොහෝ ජනයා ඇති මිනිසුන් ගැවැසිගත් නිගමයෙක් වී. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු වෙහලිච්ච නිගමය නිසා වැඩවිසුහ. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු මෙතැන්හි වැඩහිඳ බික්සහනට ඔවා දෙන සේකැ"යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ සහළ සිවුර සියුගුණ කොට පනවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කීහ: "වහන්ස, එසේ වී නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිඳුනා සේක්වා, මෙසෙයින් මෙ බිම්පෙදෙස අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ දෙදෙනාකුන් විසින් පරිභෝග කරනලද වන්තෝ යැ"යි. බුදුහු පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ බුදුහු ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ඇමැතුසේක:

"ආනන්දය, යටහිය දවස මෙ පෙදෙස්හි 'වෙහලිච්ච' නම් වූ සමාද්ධ වූ ඉතා සමාද්ධ වූ බොහෝ ජනයා ඇති මිනිසුන්ගෙන් ගැවැසිගත් නිගමයෙක් වී. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු වෙහලිච්ච නිගමය නිසා විසුසේක. ආනන්දය, මෙතැන්හි අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුන්ට ආරාමයෙක් වී. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු මෙහි වැඩහිඳ බික්සහනට ඔවා දෙති.

ආනන්දය, වෙහලිච්ච නම් නිගම ග්‍රාමයෙහි සර්වකාර නම් කුමහකාර අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්තට උපසාර්යක වී, එ ද අග්‍රොපසාර්යක යි. ආනන්දය, සර්වකාර කුමහකාරයාගට ජෝතිපාල නම් මණෙවු යහළු වී, එ ද ප්‍රියසහාය යි. ඉක්බිති ආනන්දය, සර්වකාර කුමහකාර තෙමේ ජෝතිපාල මණෙවු ඇමැති: "යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවතුන් වහන්සේ දක්නට එළැඹෙමිහ.

ජෝතිපාල, කඤ්ඤාපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඤ්ඤං දඤ්ඤානාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසම්මතං හි මේ තඤ්ඤා භගවන්තො දඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්මුඤ්ඤායා'ති. එවං වුජ්ඣෙත ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරං කුම්භකාරං එතදවොච : 'අලං සම්ම හට්ඨකාර, කීං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති? දුතියමපි ඛො ආනන්ද -පෙ- තතියමපි ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො කුම්භකාරො ජෝතිපාලං මාණවං එතදවොච : 'ආයාමි සම්ම ජෝතිපාල, කඤ්ඤාපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඤ්ඤං දඤ්ඤානාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසම්මතං හි මේ තඤ්ඤා භගවන්තො දඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්මුඤ්ඤායා'ති. තතියමපි ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරං කුම්භකාරං එතදවොච : 'අලං සම්ම හට්ඨකාර, කීං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති. තෙන හි සම්ම ජෝතිපාල, සොතතීං සිනාතීං¹ ආදාය නදිං ගමිංයාමි සිනාසිකුතති. එවං සම්මා'ති ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරං කුම්භකාරං පච්චිංයොසි. අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො ච කුම්භකාරො ජෝතිපාලො ච මාණවො සොතතීං සිනාතීං¹ ආදාය නදිං අගමංසු සිනාසිකුං.

අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො කුම්භකාරො ජෝතිපාලං මාණවං ආමනෙතසී : අයං සම්ම ජෝතිපාල, කඤ්ඤාපං භගවන්තො අරහන්තො සම්මාසම්මුඤ්ඤායා අවිදුරෙ අරාමො, ආයාමි සම්ම ජෝතිපාල, කඤ්ඤාපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඤ්ඤං දඤ්ඤානාය උපසඤ්ඤාමි. සාධු සම්මතං හි මේ තඤ්ඤා භගවන්තො දඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්මුඤ්ඤායා'ති.

එවං වුජ්ඣෙත ආනන්ද ජෝතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරං කුම්භකාරං එතදවොච : අලං සම්ම හට්ඨකාර, කීං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති? දුතියමපි ඛො ආනන්ද -පෙ-තතියමපි ඛො ආනන්ද හට්ඨකාරො කුම්භකාරො ජෝතිපාලං මාණවං එතදවොච : අයං සම්ම ජෝතිපාල, කඤ්ඤාපං භගවන්තො අරහන්තො සම්මාසම්මුඤ්ඤායා අවිදුරෙ අරාමො. ආයාමි සම්ම ජෝතිපාල, කඤ්ඤාපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඤ්ඤං දඤ්ඤානාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසම්මතං හි මේ තඤ්ඤා භගවන්තො දඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්මුඤ්ඤායා'ති. තතියමපි ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරං කුම්භකාරං එතදවොච : අලං සම්ම හට්ඨකාර, කීං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති?

අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො කුම්භකාරො ජෝතිපාලං මාණවං ඔච්චිකායං² පරමසිකා එතදවොච : අයං සම්ම ජෝතිපාල, කඤ්ඤාපං භගවන්තො අරහන්තො සම්මාසම්මුඤ්ඤායා අවිදුරෙ අරාමො, ආයාමි සම්ම ජෝතිපාල, කඤ්ඤාපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඤ්ඤං දඤ්ඤානාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසම්මතං හි මේ තඤ්ඤා භගවන්තො දඤ්ඤානං අරහන්තො සම්මාසම්මුඤ්ඤායා'ති.

අථ ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො ඔච්චිකායං විනිවෙරොනා³ හට්ඨකාරං කුම්භකාරං එතදවොච : අලං සම්ම හට්ඨකාර, කීං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති?

1. {සොතතීසිනාතීං - මජ්ඣං 2. ඔච්චිකායං - මජ්ඣං.
 {සොතතීසිනාතීං - සා.
 3. විනිවෙරොනා - මජ්ඣං.

අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ හඟවත්තුවේ දක්ම මා විසින් සාධු සම්මත වේ" යයි. ආනන්දයෙනි, මෙසේ කී කල ජෝතිපාල මාණවක සටහනේ කුම්භකාරහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහනේ, කම් නැත, දුටු ඒ මුඩුමහණු විසින් කිනම් වැඩක් වේ ද?" යි. ආනන්දයෙනි, දෙවනවට ද . . . ආනන්දයෙනි, තුන්වනවට ද සටහනේ කුම්භකාර ජෝතිපාල මාණවකහට තෙල බස් කී : "යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා සඳහා එළැඹෙමිහ. අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් දක්ම මා විසින් සාධුසම්මත වේ" යයි. ආනන්දය, තුන්වනවට ද ජෝතිපාල මණෙටු සටහනේ කුම්භකාරයාහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහනේ, කම් නැත, දුටු ඒ මුඩුමහණු විසින් කිනම් වැඩක් වේ ද?" යි. යහළු ජෝතිපාලයෙනි, ඉදින් එසේ වී නම් නහනුවක් කළ කුරුදුවැළ ගෙන නහනු සඳහා භොසට යමිහ. ආනන්දයෙනි, ජෝතිපාල මාණවක 'යහළුව, එසේ මැනවැ' යි සටහනේ කුම්භකාරහට පිළිවදන් ඇස්වී. ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, සටහනේ කුම්භකාර ද ජෝතිපාල මාණවක ද නහන කුරුදුවැළ ගෙන නහනු සඳහා භොසට ගියෝ.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, සටහනේ කුම්භකාර තෙමේ දේපල් මණෙටු ඇමැතී : "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්තුවේ මේ අරම තුදුරෙහි ඇත. යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට එළැඹෙමිහ. අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දක්ම මා විසින් සාධු සම්මත වේ" යයි.

ආනන්දයෙනි, මෙසේ කී කල්හි ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ සටහනේ කුම්භකාරහට තෙලබස් කී : "යහළු සටහනේ, පිළිකෙටි කරමි. දක්නා ලද ඒ මුඩු මහණු විසින් කිනම් වැඩ වේ ද?" යි. ආනන්දයෙනි, දෙවනවට ද . . . ආනන්දයෙනි, තුන්වනවට ද සටහනේ කුම්භකාර තෙමේ දේපල් මණෙටු හට තෙල බස් කී : "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුටු බුදුන්ගේ මේ අරම අසල ඇත. යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුටු බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹෙමිහ. අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ හඟවත්තුවේ දක්ම මා විසින් සාධුසම්මත යැ" යි. ආනන්දයෙනි, තුන්වනවට ද ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ සටහනේ කුම්භකාරහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහනේ, කම් නැත, දක්නා ලද ඒ මුඩු මහණු විසින් කවර වැඩ වේ ද?" යි.

එ සඳ ආනන්දය, සටහනේ කුම්භකාර තෙමේ හිඟ ඉණකඩ අත්ලා ගෙන තෙල බස් කී : "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ අරම අසලෙහි ඇත, යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුටු බුදුන් දක්නට එළැඹෙමිහ. අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දක්ම මා විසින් සාධු සම්මත ය" යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ හිඟ ඉණකඩ මුද්ගෙන සටහනේ කුම්භකාරයාහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහනේ, පිළිකෙටි කරමි. දක්නාලද ඒ මුඩු මහණු විසින් කිමැ" යි.

අථ ඛො ආනන්ද, ඝට්ඨකාරෙණ කුම්භකාරෙණ ජොතිපාලං මාණවං සසිතං නහානං¹ කෙසෙසු පරමසිත්ථා එතදවොච : අයං සමම ජොතිපාල, කසාපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස අවිදුරෙ අරාමො. අරාම සමම ජොතිපාල, කසාපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං දස්සන්තං උපසඤ්ඤාමි. සාධුසමමනං හි මෙ තස්ස භගවතො දස්සනං අරහතො සමමාසමුද්ධස්සාති.

අථ ඛො ආනන්ද, ජොතිපාලස්ස මාණවස්ස එතදභොසි : අච්ඡරිතං වත භො, අබ්බුතං වත භො, යත්‍ර හි නාමායං ඝට්ඨකාරෙණ කුම්භකාරො ඉත්තරර්ථවො සමානො අම්බානං සසිතං නහානං² කෙසෙසු පරමසිත්ථං මඤ්ඤියාති. න වතීදං³ මරකං මඤ්ඤෙඤ්ඤ භවිස්සාතිති. ඝට්ඨකාරං කුම්භකාරං එතදවොච : යාවෙනදෙහිපි⁴ සමම ඝට්ඨකාර⁵ ති. යාවෙනදෙහිපි සමම ජොතිපාල, තථා හි පන මෙ සාධුසමමනං තස්ස භගවතො දස්සනං අරහතො සමමාසමුද්ධස්සාති. තෙන හි සමම ඝට්ඨකාර, ඤ්ඤෙඤ්ඤ භවිස්සාමාති.

අථ ඛො ආනන්ද, ඝට්ඨකාරෙ ච කුම්භකාරෙ ජොතිපාලො ච මාණවො යෙන කසාපො භගව : අරහං සමමාසමුද්ධො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමි ඝට්ඨකාරො කුම්භකාරො කසාපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං අභිච්චාදෙත්ථා එකමන්තං නිසීදී. ජොතිපාලො පන මාණවො කසාපෙන භගවතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙන සඤ්ඤා සමමොදී, සමමොදතීයං කථං සාරාණීයං විතීතොරෙත්ථා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීතො ඛො ආනන්ද, ඝට්ඨකාරො කුම්භකාරො කසාපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං එතදවොච : අයං මෙ භතෙන, ජොතිපාලො මාණවො සභායො පියසභායො, ඉමස්ස භගව : ධම්මං දෙසෙතු⁶ ති. අථ ඛො ආනන්ද, කසාපො භගව : අරහං සමමාසමුද්ධො ඝට්ඨකාරඤ්ඤි කුම්භකාරං ජොතිපාලඤ්ඤි මාණවං ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙසි, සමාද පෙසි, සමුත්තෙතපෙසි, සමපහංසෙසි. අථ ඛො ආනන්ද, ඝට්ඨකාරො ච කුම්භකාරො ජොතිපාලො ච මාණවො කසාපෙන භගවතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙන ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුත්තෙතපිතා සමපහංසිතා කසාපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්ථා අනුමොදිත්ථා උච්චාතාතනා කසාපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුද්ධං අභිච්චාදෙත්ථා පදකඤ්ඤං කත්ථා පකකමි. සු.

අථ ඛො ආනන්ද, ජොතිපාලො මාණවො ඝට්ඨකාරං කුම්භකාරං එතදවොච : ඉඛික නු ත්ථං⁷ සමම ඝට්ඨකාර, ධම්මං සුණ්ණො, අථ ච පන අභාරස්මා න අනගාරිතං⁸ පබ්බජ්සිති⁹

හත්‍ර මං සමම ජොතිපාල, ජානාසි : අකො ඒණෙණ මාතාපිතරෙ පොසෙමි¹⁰ ති?

තෙන හි සමම ඝට්ඨකාර, අහං අභාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්සාමිති.

1. { සිතං නහානං - මජ්ඣං.
 2. { සිතං නහානං - මජ්ඣං.
 3. { සිතනහානං - PTS.
 4. { සිතනහානං - සා.
 5. න වතීදං තීර - මජ්ඣං.
 6. යාවෙනදෙහිපි - මජ්ඣං.
 7. ඉමං නු ත්ථං - සා, PTS, මජ්ඣං.
 8. අභාරස්මා අනගාරිතං - සිඤ්ඤ, මජ්ඣං.
 9. පබ්බජ්සාමිති - සිඤ්ඤ, මජ්ඣං. පබ්බජ්ජිති - සා.

ඉක්බිත්තෙන් ආනන්දයෙනි, සටහනේ කුමහකාර තෙමේ ඉස් සෝද නහා සිටී ජෝතිපාල මාණවක කෙතෙසෙහි ගෙන තෙල බස් කී : "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ අරමි තුදුරෙහි ඇත, යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් දක්නට එළැඹෙමිහ, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ දත්ම මා විසින් සාධු සම්මත ය"යි.

එකල්හි ආනන්දයෙනි, ජෝතිපාල මාණවකහට තෙල සින් වී : "හවත්නි, ආස්වයාමි මැ යැ, හවත්නි, අද්භූත මැ යි. යම් හෙයෙකින් මේ සටහනේ කුමහකාර ලාමකජාති ඇත්තේ මැ ඉස් සෝද නහා සිටී අපගේ කෙස්වැටිය හෙයුතු කොට සිතා ද, ඒකාන්තයෙන් මේ අපගේ ගමන ලාමක නො වනසේ"යි සටහනේ කුමහකාරහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහනේයෙනි, (මෙතෙක් දැ කෙළේ) තෙල ගමන් සඳහා මැ වෙ ද"යි. "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, තෙල ගමන් සඳහා මැ වෙයි. එසේ මැ යැ ඒ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ දත්ත මා විසින් සාධුසම්මත යැ"යි කී. යහළු සටහනේයෙනි, එසේ වී නම් කෙතෙහ ගැනුම් පියව, යම්හ"යි.

එසේද ආනන්දයෙනි, සටහනේකුමහකාර හා ජෝතිපාල මාණවක හා දෙදෙනා අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුබු බුදුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹි සටහනේ කුමහකාර තෙමේ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුපු බුදුන් සකසා වැද එකත්පස් වැ හිතා. ජෝතිපාල මාණවක වනාහි අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුපු බුදුන්හා සමග සතුටු වී. සම්මොද්දායට නිසි සිහි කරනට නිසි කථා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිතා. ආනන්දය, එකත්පස් වැ හුන් සටහනේ කුමහකාර තෙමේ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හට තෙල සැල කෙළේ: වහන්ස, මේ ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ මාගේ යහළු යැ, ප්‍රිය යහළු යැ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වුහුට දහම් දෙසන සේක්වා"යි. එසේද ආනන්දයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හු සටහනේ කුමහකාර හා ජෝතිපාල මාණවකහට දහම් කථායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදාන් කරවූහ, තෙද ගැන්වූහ, පහවූ කරවූහ. ඉක්බිති ආනන්දය, සටහනේ කුමහකාර හා ජෝතිපාල මාණවක හා දෙදෙනා අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හු විසින් දහම් කථායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු සමාදාන් කරවන ලද්දහු තෙද ගන්වන ලද්දහු පහවූ කරවන ලද්දහු අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හු ගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් වැ හුනස්නෙන් නැඟී අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හු සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියෝ.

එසේද ආනන්දය, ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ සටහනේ කුමහකාරහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහනේයෙනි, කෙපි මෙ දහම් අසන්නහු නො ද? එතෙකුදු වත් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි නො වව"යි.

යහළු ජෝතිපාලයෙනි, කෙපි මා "අද වූ මහලු මාපියන් පුස්තෙමි"යි දන්නහු නො ද?

"යහළු සටහනේයෙනි, එසේ වී නම් මම ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වන්නෙමි"යි.

අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො ච කුම්භකාරො ජොතිපාලො ච මාණවො යෙන කක්ඛපො හගචා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො නෙත්තපසඛකම්පු. උපසඛකම්භිඤ්ඤා කක්ඛපං හගචන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිද්ධං. එකමන්තං තිසිනෙතො ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො කුම්භකාරො කක්ඛපං හගචන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං එතදවොචා අයං මෙ හන්තො, ජොතිපාලො මාණවො සභායො පිගසභායො, ඉමං හගචා පඛ්ඛාජෙත්තු'ති. අලන්ථ ඛො ආනන්ද, ජොතිපාලො මාණවො කක්ඛපක්ඛ හගචතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස සන්තියෙ පඛ්ඛජ්ජං අලන්ථ උපසම්පදං.

අථ ඛො ආනන්ද, කක්ඛපො හගචා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො අචිරුපසම්පන්නො ජොතිපාලො මාණවො අභිමාසුපසම්පන්නො¹ වෙහලීභේත සඨංභිරන්තං විහරිත්වා යෙන බාරාණසී නෙත චාරිකං පක්කාමි. අනුපුඛෙඛන චාරිකං චරමානො යෙන බාරණසී තදචගරි.

තනු පුදං ආනන්ද, කක්ඛපො හගචා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො බාරණසීයං විහරති ඉසිපතනෙ මිගදයෙ. අස්සොසි ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා: කක්ඛපො කිර හගචා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො බාරණසීයං අනුපභන්තො, බාරණසීයං විහරති ඉසිපතනෙ මිගදයෙති. අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා හද්දාති හද්දාති යානෙහි බාරණසීයො තියාසි මිහතා රාජානුභාවෙන කක්ඛපං හගචන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං දක්ඛන්තං. යාවතිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්තවා යානා පචේමාරොහිත්වා පතතිකොච යෙන කක්ඛපො හගචා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො නෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්භිඤ්ඤා කක්ඛපං හගචන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිද්ධං. එකමන්තං තිසිනං ඛො ආනන්ද කිකි කාසිරාජානං කක්ඛපො හගචා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ඛම්මියං කඨංග සන්දස්සෙසි, සමාදපෙසි, සමුත්තොජෙසි, සම්පභංගෙසි. අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කක්ඛපෙන හගචතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධො ඛම්මියං කඨංග සන්දස්සෙසිතො සමාදපිතො සමුත්තොජ්ජනො සම්පභංගිතො කක්ඛපං හගචන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං එතදවොචා 'අභිවාදෙත්තු මෙ හන්තො, හගචා ස්වාතන්තං ගතං සඤ්ඤා භික්ඛුසම්භන්තා'ති. අභිවාදෙසි ඛො ආනන්ද, කක්ඛපො හගචා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො තුණ්හිතාවෙන. අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කක්ඛපස්ස හගචතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස අභිවාසනං විදිත්වා උච්චායංගනං කක්ඛපං හගචන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛණං කත්වා පක්කාමි. අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා තස්ස රතභියං අච්චගෙන සකෙ තිවෙගනෙ පණීතං බාදතීයං හොජතීයං පච්චාදපෙත්වා පඤ්ඤාපිකස්ස² ආලිතො විචිතකාලකං අනෙකසුපං අනෙකබන්දන්තං, කක්ඛපස්ස හගචතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස කාරො ආරොචාපෙසි: 'කාලො හන්තො, තිට්ඨිතං හතන්'න්ති.

අථ ඛො ආනන්ද, කක්ඛපො හගචා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො පුඛෙඛනසම්මයං තිවාදෙත්වා පතතිච්චරං ආදය යෙන කිකිස කාසිරස්සෙත්ත තිවෙගනං නෙත්තපසඛකම්, උපසඛකම්භිඤ්ඤා පඤ්ඤානෙත ආගතෙ තිසිද්ධ සඤ්ඤා භික්ඛුසම්භන්තො. අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා බුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසම්මං පණීතෙන බාදතීයෙන හොජතීයෙන සභන්තං සන්තපෙසි, සම්පචාරෙසි.

1. අචිරුපසම්පන්නො ජොතිපාලො මාණවො අභිමාසුපසම්පන්නො-සිමු.
2. පඤ්ඤාපිකස්ස - ස්වා.

එසේ ආනන්දය, සවිකාර කුමහකාර හා ජෝතිපාල මාණවක හා දෙදෙනා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹී අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. ආනන්දය, එකත්පස් වැ හුන් සවිකාර කුමහකාර අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේ : "වහන්ස, මේ ජෝතිපාල මාණවක මා ගේ යහළු යැ ප්‍රිය යහළු යැ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චූළු පැවිදි කෙරෙත්ව'යි. ආනන්දය, ජෝතිපාල මාණවක අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වෙත පැවිදි ලද, උපසම්පත් ලද.

ඉක්බිති ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ජෝතිපාල මාණවක උපසපත් නොමෝ කල් වූ උපසපත් අධිමසක් ඇති කල්හි වෙහලිඳිගයෙහි කැමැති කාක් වාසය කොට බරණැස් නුවර කරා වාරිකායෙහි වැඩියෝ, අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරන සේක් බරණැස්නුවරට බටහ.

ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුල් බුදුහු එ බරණැස් නුවර ඉසිපතන නම් වූ මුටුළුවර්ථි වැඩ වෙසෙති. ආනන්දය, කිසි නම් කපිරිස "අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කසුල් බුදුහු බරණැස් නුවරට වැඩියාහු බරණැස් නුවර ඉසිපතන නම් මුටුළුවර්ථි වැඩ වෙසෙත් ල" යි ඇයි. එසේ ආනන්දය, කිසි කපිරිස සුඤ්ඤ සුඤ්ඤ යානායෝ යොදවා ගෙන සුඤ්ඤ යානායෙකැ නැති අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුල් බුදුන් දක්නට සුඤ්ඤ සුඤ්ඤ යානායෝ සුඤ්ඤ වැ මහත් වූ රාජානුභාවයෙන් නික්ම ගියේ යැ. යානාහුමි කාක් යානායෝ ගෙස් යානායෝ බැස පාමමනින් මැ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුල් බුදුන් කරා එළැඹී අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුල් බුදුන් වැද එකත්පස් වැ හින. ආනන්දය, එකත්පස් වැ හුන් කිසි කපිරිසට අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුල් බුදුහු දහමි කපායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදන් කරවූහ, කෙද ගැන්වූහ, පහවූ කරවූහ. ඉක්බිති ආනන්දය, කිසි කපිරිස අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුල් බුදුන් වීසින් දහමි කපායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දේ සමාදන් කරවන ලද්දේ කෙද ගන්වන ලද්දේ පහවූ කරවන ලද්දේ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුල් බුදුන්ට තෙල බස් සැල කෙළේ : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෙට දවසට හික්ෂුසඳිසයා හා සමග මා ගේ බත ඉවසන සේක්ව"යි. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුල් බුදුහු කුණ්ණිමාචාරියෝ ඉවසූහ. එසේ ආනන්දය, කිසි කපිරිස අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කසුල් බුදුන්ගේ අධිවාසනය දන හුනස්නෙන් නැති අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුල් බුදුන් වැද පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ යැ. ඉක්බිති ආනන්දය, කිසි කපිරිස එ රැය පහන් වූ කල්හි සිය නිවෙස්නෙහි කෙවැසි සුවිද රත්හැල්හි කුඩු නැති සහල් ගෙන නොයෙක් සුප ව්‍යාඤ්ජන ඇති ප්‍රණීත බාදානෝජ්‍යයන් පිළියෙල කරවා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුල් බුදුන්ට "වහන්ස, වඩනට කලී, බන්කිස නිම වන ලද" යි කල් දන්වී.

එකල්හි ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුල් බුදුහු පෙරවරුගෙහි හැද පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන කිසි කපිරිසහු ගේ නිවෙස්ත කරා එළැඹියහ. එළැඹී පැනවූ අස්නෙහි හික්ෂුසඳිසයා හා සමග වැඩ හුන්හ. ඉක්බිති ආනන්දය, කිසි කපිරිස බුදුපාමොක් මහසගන ප්‍රණීත බාදානෝජ්‍යයන් සියතින් සකැළවී, පැවැරී.

අඵ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං භුක්තාචං මණ්ඩපත්තපාණීං අඤ්ඤාතරං නීචං ආසනං ගහෙයා ඵකමන්තං නිසිද්දි. ඵකමන්තං නිසින්නො ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං ඵතදවොච: 'අභිවාසෙතු මෙ භන්ත, භගවා: ඛාරාණසියං වස්සාවාහං, ඵචරුපං සඛ්ඝඤ්ඤා උපට්ඨානං භවිස්සාතී'ති. 'අලං මහාරාජ, අභිච්චින්නො මෙ වස්සාවාසො'ති. දුතියමපි ඛො ආනන්ද - පෙ - තතියමපි ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං ඵතදවොච: 'අභිවාසෙතු මෙ භන්ත, භගවා: ඛාරාණසියං වස්සාවාහං, ඵචරුපං සඛ්ඝඤ්ඤා උපට්ඨානං භවිස්සාතී'ති. 'අලං මහාරාජ, අභිච්චින්නො මෙ වස්සාවාසො'ති. අඵ ඛො ආනන්ද, කිකිස්ස කාසිරඤ්ඤාදා: 'හ මෙ කස්සපො භගවා: අරහං සම්මාසම්බුද්ධො අභිවාසෙති ඛාරාණසියං වස්සාවාහ'න්ති අනුදෙව අඤ්ඤාඵන්තං, අනු දෙමනස්සං. අඵ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං ඵතදවොච: 'අපි භු වෙ භන්ත, අඤ්ඤා කොචී මයං උපට්ඨාක- තරො'ති.

අපි මහාරාජ, වෙහලිඛං නාම ගාමනීගමො. තඤ්ඤා හට්ඨකාරො නාම කුම්භකාරො. සො මෙ උපට්ඨාකො අඤ්ඤාපට්ඨාකො. කුස්සං ඛො පඤ්ඤා මහාරාජ: 'හ මෙ කස්සපො භගවා: අරහං සම්මාසම්බුද්ධො අභිවාසෙති ඛාරාණසියං වස්සාවාහ'න්ති, අපි අඤ්ඤාඵන්තං අපි දෙමනස්සං. තසිදං හට්ඨකාරෙ කුම්භකාරෙ තඤ්ඤා ච ත ච භවිස්සාතී.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො: බුද්ධං සරණං ගතො, ඛම්මං සරණං ගතො, සඛ්ඝං සරණං ගතො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො: පාණාතිපාතා පච්චිරතො, අදින්නාදනා පච්චිරතො, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පච්චිරතො, මුසාවාද පච්චිරතො, සුරාමේරගමජ්ජපමාදට්ඨානා පච්චිරතො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො: බුද්ධො අවේච්චපපසාදෙන සම්න්තාගතො, ඛම්මෙ - පෙ - සඛ්ඝෙ අවේච්චපපසාදෙන සම්න්තාගතො, අරියකතෙතනි පිලෙති සම්න්තාගතො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො: දුක්ඛ භික්ඛඤ්ඤා, දුක්ඛසමුදයෙ භික්ඛඤ්ඤා, දුක්ඛනිරෝධෙ භික්ඛඤ්ඤා, දුක්ඛනිරෝධ- ගාමනීයා පච්චපදග භික්ඛඤ්ඤා.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො: ඵකභතතිකො බ්‍රහ්මචාරී පිලවා කල්‍යාණධම්මො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො: තික්ඛිත්තමණිසුචණ්ණො, අපෙතඤ්ඤාඵරජතො.

1. අභිච්චින්නො - සාය

ඉක්බිති ආනන්දය, කිසි කසිරස අර්භය සමාජ සම්බන්ධ කසුර පුද්ගල වැළඳවත් පාත්‍රයෙන් බැහැර කළ අත් ඇතියන් දන එක්කරා මිච් අස්නක් ගෙන එකත්පස් වැ හිත. ආනන්දයෙහි, එකත්පස් වැ හුන් කිසි කසිරස අර්භය සමාජ සම්බන්ධ කසුර පුද්ගල තෙල බස් සැල කෙළේ : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා ගේ බරණැස්පුර වස්ච්චිම ඉවසන සේක්වා, මහසභනට මෙවන් උච්චන් වන්නේ යැ"යි. "කම් නැත මහරජ, මා විසින් වස්ච්චිම ඉවසන ලද"යි. දෙවනවට ද ආනන්දය, . . . තුන්වනවට ද ආනන්දය, කිසි කසිරස අර්භය සමාජ සම්බන්ධ කසුර පුද්ගල තෙල බස් සැල කෙළේ : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා ගේ බරණැස්පුර වස්ච්චිම ඉවසන සේක්වා, මහසභනට මෙවන් උච්චන් වන්නේ යැ"යි. "කම් නැත මහරජ, මා විසින් වස්ච්චිම ඉවසන ලද"යි. එසේ ආනන්දය, කිසි කසිරසට : "අර්භය සමාජ සම්බන්ධ කාශාප හඟවත්හු මා ගේ බරණැස් කුචුර වස්ච්චිම නො ඉවසති" විචාරකයින් වී, දෙමනස් වී. ඉක්බිති ආනන්දය, කිසි කසිරස අර්භය සමාජ සම්බන්ධ කසුර පුද්ගල : "වහන්ස, මට වඩා උපසාරයකතර වූ අන් කිසිවෙක් මුඛ වහන්සේට ඇද්ද ?යි මෙවදන් කී.

මහරජ, වෙහෙලිබහ නම් නියමයමක් ඇත. එහි සටහන නම් කුමහකාරයෙක් ඇති. හෙ තෙම මා ගේ උපසාරයක යැ අග්‍රොපසාරයක යි. මහරජ, කොපට වැළිත් "අර්භය සමාජ සම්බන්ධ කසුර පුද්ගල මා ගේ බරණැස් කුචුර වස්ච්චිම නො ඉවසති" විචාරක සිතෙක් ඇත, දෙමනසෙක් ඇති. ඒ මෙ දෙමනස සටහන කුමහකාර කෙරෙහි නැත, නො ද වන්නේ යි.

මහරජ, සටහන කුමහකාර වූකලී පුද්ගල සරණ කොට ගියේ යැ, දහම් සරණ කොට ගියේ යැ, සභුන් සරණ කොට ගියේ යි.

මහරජ, සටහන කුමහකාර පණ්ඩිතයන් වෙන් වූයේ වෙයි, අධිනාදනින් වෙන් වූයේ වෙයි, කාමයෙහි මිසභවින් වෙන් වූයේ වෙයි, මුසවායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වෙන් වූයේ වෙයි.

මහරජ, සටහන කුමහකාර පුද්ගල කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි, ධම්ම කෙරෙහි . . . සතිසයා කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි, ආයාචනාත්ත ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

මහරජ සටහන කුමහකාර දුඛසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ දුඛසමුදයසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ දුඛනිරෝධසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ දුඛනිරෝධ භාමිනිප්‍රතිපදසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ වෙයි.

මහරජ, සටහන කුමහකාර එකභක්තික වැ මුම්සර ඇති වැ සිල්වත් වැ කලණ්දහම් ඇති වැ සිටින සුච්ච වෙයි.

මහරජ, සටහන කුමහකාර හැරවී මණි සටහන ඇතියේ හැරවී රන්විදී ඇතියේ වේ.

ඝට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්බකාරො පහතමුසලො¹. න සහස්සා පඨවිං² ඛණ්ඨි. යං හොති කුලපටුඤ්ඤා වා යො හොති මුඛිකුක්කාරො වා³ තං කාජෙන⁴ ආහරිති; භාජනං කරිති; එවමාහ: 'එත්ථ යො ඉච්ඡති තණ්හුලපභිභව්‍යාති⁵ වා මුඤ්ඤපභිභව්‍යාති⁶ වා කලාය⁷ පභිභව්‍යාති⁸ වා තිකඛිපිති; යං ඉච්ඡති තං හරතුති.

ඝට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්බකාරො අනෙඤ්ඤා ජණ්ණ මාතාපිතරො පොසෙති.

ඝට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්බකාරො පඤ්චත්තං ඕරමාහිසානං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඕපපාඨිකො තත්ථ පරිනිබ්බාසි අනාවතති-ධම්මො තස්මා ලොකා.

එකමි⁹දුභං මහාරාජ, සමයං වෙහලිඛේහ ගාමනිගමෙ විහරාමි. අථ බ්වංහං මහාරාජ, පුබ්බත්තසමයං තිවාසෙති; පහතච්චරං ආදාය යෙන ඝට්ඨකාරං කුම්බකාරං මාතාපිතරො තෙනුපසඛකමිං, උපසඛකමිති; ඝට්ඨකාරං කුම්බකාරං මාතාපිතරො එතදවොචං: හන්ද කො නු ඛො අයං හඤ්ඤො¹⁰ ගනොති. තික්ඛනො: ඛො තෙහෙත උපට්ඨාකො, අනො කුමිසා ඕදනං ගහෙති; පරියොගා සුපං ගහෙති; පරිභුඤ්ජාති. අථ බ්වංහං මහාරාජ, කුමිසා ඕදනං ගහෙති; පරියොගා සුපං ගහෙති; පරිභුඤ්ජාති; උට්ඨායාසනා පක්කමිං¹¹ අථ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරො කුම්බකාරො යෙන මාතාපිතරො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති; මාතාපිතරො එතදවොච: කො කුමිසා ඕදනං ගහෙති; පරියොගා සුපං ගහෙති; පරිභුඤ්ජාති; උට්ඨායාසනා පක්කනොනො¹²ති. කඤ්ඤො: තාන, හභව: අරහං සම්මාසම්බුද්ධො කුමිසා ඕදනං ගහෙති; පරියොගා සුපං ගහෙති; පරිභුඤ්ජාති; උට්ඨායාසනා පක්කනොනො¹³ති. අථ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරං කුම්බකාරං අභිමාසං¹⁴ පිතිසුඛං න විජ්ඣි¹⁵ සත්තාහං මාතාපිතූත්තං.

එකමි⁹දුභං මහාරාජ, සමයං තත්ථව වෙහලිඛේහ ගාමනිගමෙ විහරාමි. අථ බ්වංහං මහාරාජ, පුබ්බත්තසමයං තිවාසෙති; පහතච්චරං ආදාය යෙන ඝට්ඨකාරං කුම්බකාරං මාතාපිතරො තෙනුපසඛකමිං, උපසඛකමිති; ඝට්ඨකාරං කුම්බකාරං මාතාපිතරො එතදවොචං: හන්ද කො නු ඛො අයං හඤ්ඤො¹⁰ ගනොති. තික්ඛනො: ඛො තෙහෙත, උපට්ඨාකො, අනො ඛලොපිසා කුම්මාසං ගහෙති; පරියොගා සුපං ගහෙති; පරිභුඤ්ජාති. අථ බ්වංහං මහාරාජ, ඛලොපිසා කුම්මාසං ගහෙති; පරියොගා සුපං ගහෙති; පරිභුඤ්ජාති; උට්ඨායාසනා පක්කමිං.

1. න මුසලොන - ස්‍යා, PTS.	2. පඨවිඤ්ඤා - ස්‍යා.
3. { මුඛිකුක්කාරො - මජ්ඣං.	
{ මුඛිකුක්කාරො - සිමු, ස්‍යා, PTS.	4. කාමේන සිමු, - PTS.
5. { තණ්හුලපභිභව්‍යාති - ස්‍යා.	
{ තණ්හුලපභිභව්‍යාති - PTS.	6. මුඤ්ඤපභිභව්‍යාති - PTS.
7. කාලාය - සිමු.	8. { කාලායපභිභව්‍යාති - ස්‍යා.
	{ කාලායපභිභව්‍යාති - PTS.
10. පක්කමිං - ස්‍යා, PTS.	9. හභවො - ස්‍යා.
	11. අභිමාසංචොති - ස්‍යා.
12. අභිමාසං - ස්‍යා.	13. න විජ්ඣති - මජ්ඣං.

මහරජ, සටහන කුමහකාර බහාතැනු මොහොල් ඇතියේ සියතින් පොළෝ නො කළයි. ඉඩුරෙන් ගිලිහුණු යම් මැ මැටියෙක් වෙවයි මියන් නැහැ යම් මැ මැටියෙක් වෙවයි ඇද්ද, එය කදින් ගෙනවුත් බඳුන් තනා මෙසේ කියයි : “යමෙක් කැමැති වේ නම් සහල්පිහිවා වෙවයි, මුංපිහිවා වෙවයි කඩලපිහිවා වෙවයි මෙහි බහා යම් බඳුනක් කැමැති වේ නම් එය ගෙන යෙව”යි.

මහරජ, සටහන කුමහකාර අදමහලු මවුපියන් සුස්තෝ යැ.

මහරජ, සටහන කුමහකාර පඤ්චමරමහාගිය සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් මපපාකික වැ එ බමලොවින් වටාලා නො එන සැහැවී ඇති වැ එහි මැ පිරිනිවන් පානාසුලු වෙයි.

මහරජ, මම එක් කලෙක වෙහලිඳිග නියමගමිහි වාස කරමි. ඉක්බිති මහරජ මම පෙරවරු වෙලෙහි හැඳ පෙරෙවැ පායිවුරු ගෙන සටහන කුමහකාරයා ගේ මාපියන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹී සටහන කුමහකාරයාගේ මාපියනට කෙල බස් කීමි : “දැන් මේ භාරගව කොහි ගියේ වෙ දැ”යි. වහන්ස, ඔබ ගේ උපසායක බැහැර ගියේ යැ. කෙල සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳන්නෝ යැ”යි. ඉක්බිති මහරජ මම සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳ කොට හුනස්නෙන් නැඟී බැස ගියෙමි. ඉක්බිති මහරජ, සටහන කුමහකාර මාපියන් කරා එළැඹියේ යැ, එළැඹි මවුපියනට කෙලබස් කී : “සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනස්නෙන් නැඟී බැස ගියේ කවරෙකැ”යි. දරුව, අර්භක් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භගවත්තු සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනස්නෙන් නැඟී බැස ගියහ”යි. එසඳ මහරජ, සටහන කුමහකාරහට කෙල සිත් වී : “මට ලාභයෙක් මැ යැ, මට මනා ලැබීමෙක් මැ යැ, අර්භක් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප භගවත්තු මට මෙසේ ඉතා විස්වාසී වූහ”යි. එසඳ මහරජ, ප්‍රීතිසුබය අඩමසක් සටහන කුමහකාරයා නො හළේ යැ. මාපියන් ගේ ප්‍රීතිසුබය සන්දිනක් නො හළේ යැ.

මහරජ, මම එක් කලෙක ඒ වෙහලිඳිග නියමගමිහි මැ වාස කරමි. එක්බිති මහරජ, මම පෙරවරු වෙලෙහි හැඳපෙරෙවි පායිවුරු ගෙන සටහන කුමහකාරයා ගේ මාපියන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹී සටහන කුමහකාරයාගේ මාපියනට කෙල බස් කීමි : “දැන් මේ භාරගව කොහි ගියේ වෙ දැ”යි. වහන්ස, ඔබ ගේ උපසායක බැහැර ගියේ යැ. කෙල සැළියෙන් කොමු ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳන්නෝ යැ”යි. ඉක්බිති මහරජ මම සැළියෙන් කොමු ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳ කොට හුනස්නෙන් නැඟී

අථ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරො කුමාකාරො යෙන මානාපිතරෙ තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා මානාපිතරෙ එතදවොච: කො ඛලොපියා කුමාංගං ගහෙත්වා පරියොගා සුපං ගහෙත්වා පරිභුඤ්ජිත්වා උට්ඨායාසනා පක්කනෙතා'ති. කස්සපො තාත, හගවා අරහං සමමාසලුඤ්ඤො ඛලොපියා කුමාංගං ගහෙත්වා පරියොගා සුපං ගහෙත්වා පරිභුඤ්ජිත්වා උට්ඨායාසනා පක්කනෙතා'ති. අථ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස එතද-
 හොයි: ලාභා වත මෙ, සුලඤ්ඤං වත මෙ, යස්ස මෙ කස්සපො හගවා අරහං සමමාසලුඤ්ඤො එවං අභිවිස්සන්තො'ති. අථ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරං කුමාකාරං අභිමාසං පිනිසුඛං න විජ්ඣති,¹ සත්තාහං මානා-
 පිතුත්තං.

එකමිදුහං මහාරාජ, සමයං තන්තෙව වෙහලීධේහ ගාමනිගමේ විහරමි. තෙන ඛො පන සමයෙන ගක්ඛිකුට්ඨි ඔවස්සති. අථ ඛවාහං මහාරාජ, භික්ඛු ආමනොධිං: ගච්ඡති භික්ඛවෙ, ඝට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස නිවෙසනෙ තිණං ජානාපා'ති². එවං චුත්තෙත මහාරාජ, භික්ඛු මං එතද-
 වොචුං: නෙති ඛො හනෙත, ඝට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස නිවෙසනෙ තිණං, අනච්චි ඛවාස්ස ආවෙසනං තිණච්ඡදන්'නති. ගච්ඡති භික්ඛවෙ ඝට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස ආවෙසනං⁴ උට්ඨිණං කරෙතො'ති. අථ ඛො තෙ මහාරාජ භික්ඛු ඝට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස ආවෙසනං උට්ඨිණමකංසු. අථ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස මානාපිතරෙ භික්ඛු එතදවොචුං: තෙ ආවෙසනං උට්ඨිණං කරෙතො'ති, භික්ඛු හගිති, කස්සපස්ස හගවතො අරහතො සමමාසලුඤ්ඤස්ස ගක්ඛිකුට්ඨි ඔවස්සති'ති හරථ හනෙත, හදුමුඛාති. අථ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරො කුමාකාරො යෙන මානාපිතරෙ තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා මානාපිතරෙ එතදවොච: තෙ ආවෙසනං උට්ඨිණමකංසු'ති. භික්ඛු තාත, කස්සපස්ස කිර⁶ හගවතො අරහතො සමමාසලුඤ්ඤස්ස ගක්ඛිකුට්ඨි ඔවස්සති'ති. අථ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස එතදහොයි: ලාභා වත මෙ, සුලඤ්ඤං වත මෙ, යස්ස මෙ කස්සපො හගවා අරහං සමමාසලුඤ්ඤො එවං අභිවිස්සන්තො'ති. අථ ඛො මහාරාජ, ඝට්ඨකාරං කුමාකාරං අභිමාසං පිනිසුඛං න විජ්ඣති, සත්තාහං මානාපිතුත්තං. අථ ඛො තං මහාරාජ ආවෙසනං සබ්බං තෙමාසං ආකාසච්ඡදනං අට්ඨායි, න චාතිවස්සි⁸ එවිරුපො ච මහාරාජ, ඝට්ඨකාරො කුමාකාරොති.

ලාභා හනෙත, ඝට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස, සුලඤ්ඤං⁷. හනෙත, ඝට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස යස්ස හගවා එවං අභිවිස්සන්තොති.

අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා ඝට්ඨකාරස්ස කුමාකාරස්ස පඤ්චමත්තාති තණ්ඤුලවාහසතාති පාහෙසි පණ්ඤාභිරිකස්ස ධාලිනො තදුපිගඤ්ඤව සුපෙයං. අථ ඛො තෙ ආනන්ද, රාජපුරිසා ඝට්ඨකාරං කුමාකාරං උපසඛකමිත්වා එතදවොචුං: ඉමාති තෙ හනෙත, පඤ්චමත්තාති තණ්ඤුලවාහසතාති කිකිනා කාසිරාජේන පභිතාති පණ්ඤාභිරිකස්ස ධාලිනො තදුපිගඤ්ඤව සුපෙයං. තාති හනෙත, පභිගණ්ඨාතු'ති⁵, රාජා ඛො ඛුක්ඛිවො ඛුක්ඛරණීයො, අලං මෙ රඤ්ඤෙඤ්ච හොතුති.

1. න විජ්ඣති - මජ්ඣං.
 2. කුට්ඨි - මජ්ඣං, භාෂා, කුට්ඨි - PTS.
 3. ජානාපා'ති - භාෂා, PTS.
 4. ආවෙසනෙ - මජ්ඣං.
 5. කිර - PTS (නෙති).
 6. {හ දෙවො චාතිවස්සි - සිද්ධි
 {හ දෙවොතිවස්සි - මජ්ඣං.
 7. {සුලඤ්ඤාලාභා - සිද්ධි.
 {සුලඤ්ඤා - මජ්ඣං.
 8. පට්ඨගණ්ඨාපා'ති - මජ්ඣං.

නික්ම ගියෙහි. ඉක්බිති මහරජ සටිකාර කුමහකාර මාපියන් කරා එළැඹියේ යැ, එළැඹි මවුපියනට තෙල බස් කී : "සැළියෙන් කොටු ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනාස්නෙන් නැඟී බැස ගියේ කවරෙකු"යි. දරුව, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප හඟවත්හු සැළියෙන් කොටු ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනාස්නෙන් නැඟී බැස ගියහ"යි. එසඳ මහරජ, සටිකාර කුමහකාරහට තෙල සිත් වී : "මට ලාභයක් මැ යැ, මට මනා ලැබීමක්මැ යැ. අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප හඟවත්හු මාහට මෙසේ ඉතා වීස්වස් ඇතියහ"යි. එසඳ මහරජ, ප්‍රීතිසුබය අධිමසක් සටිකාර කුමහකාරයා නො හළේ යැ, මා පියන් ගේ ප්‍රීතිසුබය සත් දිනක් නො හළේ යි.

මහරජ, මම එක් කලෙක ඒ වෙහළුපිහ නියමගමිහි මැ වාස කෙරෙමි. එසමයෙහි ගඳකිළිය තෙමෙයි. ඉක්බිති මහරජ, මම හික්ෂුන් ඇමැතීම්: "මහණෙනි, යව, සටිකාර කුමහකාරයාගේ නිවෙස්නෙහි තණ ගෙනෙව"යි. මහරජ, මෙසේ වදළ කළ මහණහු මට තෙල සැල කොළෝ, "වහන්ස, සටිකාර කුමහකාරයා ගේ නිවෙස්නෙහි තණ නැත, ඔහු ගේ නවසියන් ඇති ශිල්පශාලායෙක් ඇත"යි. "මහණෙනි යව, සටිකාර කුමහකාරයාගේ ශිල්පශාලාව නිස්තණ කරව"යි. මහරජ, එසඳ මහණහු සටිකාර කුමහකාරයාගේ සිප්හල නිස්තණ කළහ. එසඳ මහරජ, සටිකාර කුමහකාරයාගේ මාපියෝ මහණහුට තෙල කීහු : "කවරහු සිප්හල නිස්තණ කෙරෙද්ද"යි. මහණහු "බුහුනැණියෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ හඟවත්හු ගේ ගන්ධකුටිය තෙමෙයි". වහන්ස, ගෙන යව, හදුනුබයෙනි, ගෙන යව"යි. ඉක්බිති මහරජ, සටිකාර කුමහකාර මවුපියන් කරා එළැඹියේ යැ, එළැඹි මවුපියනට තෙල කී : "කවරහු සිප්හල නිස්තණ කොළෝ ද"යි. දරුව, මහණහු යැ, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප හඟවත්හු ගේ ගඳකිළිය තෙමේ ලැ"යි. එසඳ මහරජ, සටිකාර කුමහකාරහට තෙල සිත් වී : "මට ලාභයක් මැ යැ, මට මනා ලැබීමක් මැ යැ. අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප හඟවත්හු මාහට මෙසේ ඉතා වීස්වස් ඇතියහ"යි. ඉක්බිති මහරජ, ප්‍රීතිසුබය සටිකාර කුමහකාරයා අධිමසක් නො හළේ යැ, මාපියන් ගේ ප්‍රීතිසුබය සත් දිනක් නො හළේ යැ. ඉක්බිති මහරජ, ඒ සිප්හල මුළු තෙමස අහස්සෙවෙනි ඇති වැ සිටගත, නො තෙමිණ. මහරජ, සටිකාර කුමහකාර කෙමේ මෙබන්දෙකු"යි.

වහන්ස, යමක්හට හඟවත්හු මෙසේ ඉතා වීස්වස් ඇති වුහු ද, ඒ සටිකාර කුමහකාරයාහට ලාභයෙක, ඒ සටිකාර කුමහකාරයාහට සුලබ්ධ ලාභයෙකු"යි.

ඉක්බිති ආනන්දය, කිකි කසිරප කලප කොට වියර රත්හැල් පිළිබඳ සහල්ගැල් පන්සියක් පමණ යැවී, එයට නිසි සුසාර්භ දය ද යැවී. ඉක්බිති ආනන්දය, ඒ රාජපුරුෂයෝ සටිකාර කුමහකාරයා කරා එළැඹි තෙල කීහු : "වහන්ස, කිකි කසිරපු වීසින් කලප කොට වියර රත්හැල් පිළිබඳ මේ පන්සියක් පමණ සහල්ගැල් එවනලද, එයට නිසි සුසාර්භ දය ද එවන ලද"යි. වහන්ස, ඒ දය පිළිගන්වන් යැ"යි. රජ වනාහි බොහෝ කීස ඇත්තෙක, බොහෝ කරණ ඇත්තෙක, මට කම් නැත, රජුට මැ වෙව'යි.

418 මජ්ඣිම ජණනායකො - රාජවග්ගො [2.4.1 ඝට්ඨකාර සුඤ්ඤා]

සිතා බො පන තෙ ආනන්ද, එවිමස්ස: අඤ්ඤා ඉත තෙන සමයෙන ජොතිපාලො මාණවො අභොසිති. න බො පනෙනං ආනන්ද, එවං දට්ඨබ්බං, අහං තෙන සමයෙන ජොතිපාලො මාණවො අභොසිනති.

ඉදම්චොච්චි හගච්චි: අත්තමනො: ආයස්මි: ආනන්දා හගච්චෙනා භාසිතං අභිනන්දීති.

ඝට්ඨකාර සුඤ්ඤාං සම්මං.

ආනන්දය, තව මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි: "එසමයෙහි රොතිපාල මාණවක නම් අනෙකෙක් වී යැ" කියා යි. ආනන්දය, තෙල මෙසේ නො දැක්කයුතු යැ. මම එසමයෙහි රොතිපාල මාණවක වීම්"යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

පළමු වැනි සටහනේ සූත්‍රය යි.

2. 4. 2

රට්ඨපාලසුභතං

එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං ගඟවා කුරුසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං යෙන ජුලලකොට්ඨිතං¹ නාම කුරුනං නිගමො නදවසරි. අයොසුංචො ඛො ජුලලකොට්ඨිතකා² මුඛමණ්ගහපතිකා: සමණො ඛලු හො ගොතමො සක්කපුතො සක්කකුලා පඛඛජ්ඣො කුරුසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං ජුලලකොට්ඨිතං අනුපපතො. තං ඛො පන ගඟවනං ගොතමං එවං කලාසාණො කිත්තිසද්දො අඛගුග්ගහො: ඉතිපි සො ගඟවා අරහං සමමාසලුඤ්ඤො විජ්ජාචරණසම්පනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං මුඤ්ඤො ගඟවා'ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුගමකං සසාමණ්ඩුගමණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකානි පච්චෙදෙති, සො ඛමමං දෙසෙති ආදිකලාසාණං මණ්ඩකලාසාණං පරියොසානකලාසාණං සාත්ථං සඛ්ඛාසුභං, කෙචල පරිපුණ්ණං පරිපුඤ්ඤං මුග්ගමචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං ගොති'ති.

අථ ඛො ජුලලකොට්ඨිතකා³ මුඛමණ්ගහපතිකා යෙන ගඟවා තෙනුපසඛිකමිංසු, උපසඛිකමිඤ්ඤා අපෙසකච්චෙ ගඟවනං අභිවාදෙතී එකමනං නිසිදිංසු. අපෙසකච්චෙ ගඟවනං සද්ධිං සමමොදිංසු, සමමොදනියං කථං සාරාණියං⁴ විතීසාරෙතී, එකමනං නිසිදිංසු. අපෙසකච්චෙ යෙන ගඟවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙතී එකමනං නිසිදිංසු අපෙසකච්චෙ ගඟවතො සතතිකෙ නාමගොතනං සාවෙතී එකමනං නිසිදිංසු. අපෙසකච්චෙ කුණ්ඨිභුතා එකමනං නිසිදිංසු. එකමනං නිසිනො ඛො ජුලලකොට්ඨිතකො⁵ මුඛමණ්ගහපතිකො ගඟවා ඛමමියං කථාය සඤ්ඤෙසි සමාදපෙසි සමුතොජෙසි සම්පහංසෙසි.

තෙන ඛො පන සමයෙන රට්ඨපාලො නාම කුලපුතො නිසමියෙව ජුලලකොට්ඨිතො⁶ අඤ්ඤාකුලිකස්ස⁷ පුතො නස්සං පරිසායං නිසිනො ගොති. අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුතස්ස එතදගොසි: යථා යථා ඛො ගඟවා ඛමමං දෙසෙති⁸ නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකනතපරි-පුණ්ණං එකනතපරිපුඤ්ඤං සඛිඤ්චිතං මුග්ගමචරියං චරිතො, යනනුනාහං කෙසමස්සං මහාරෙතී කාසාසාති වත්ථාති අච්ඡාදෙතී අගාරයමා අනගාරියං පඛඛජ්ඣො'නති. අථ ඛො ජුලලකොට්ඨිතකා⁹ මුඛමණ්ගහපතිකා ගඟවතා ඛමමියං කථාය සඤ්ඤෙසිතා සමාදවතා සමුතොජ්ඣා සම්පහංසිතා ගඟවතො හාසිතං අභිනඤ්ඤිතා අනුමොදිතා උට්ඨායාසතා ගඟවනං අභිවාදෙතී පදකමිණං කතී පකකමිංසු. අථ ඛො රට්ඨපාලො

---

1. ජුලලකොට්ඨිතං - මජ්ඣං.   2. ජුලලකොට්ඨිතා - මජ්ඣං.
 3. සාරාණියං - සිමු, මජ්ඣං.   4. ජුලලකොට්ඨිතකො - සිමු
 5. අඤ්ඤාකුලස්ස - මජ්ඣං.   ජුලලකොට්ඨිතො - මජ්ඣං
 6. ඛමමං ගඟවතා ඛමමං දෙසිතං ආජානාමි - මජ්ඣං, ස්ථා, PTS.

2. 4. 2

රට්ඨපාල සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරුචනපදයෙහි සැරී සරන සේක් මහත් වූ භික්ෂුසඨසයා හා සමග යම් තැනෙක්හි ධුල්ලකොට්ඨික නම් කුරුචනපද වැසියන් ගේ නියමගමෙක් වී ද, එයට වැඩියහ. ධුල්ලකොට්ඨික නියමගම් වැසි බමුණුගැහැටියෝ මෙ බස් ඇසූහ: "භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ භාග්‍යපුත්‍ර වූ සේක් භාග්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වැ කුරුචනපදයෙහි සැරිසරන සේක් මහත් වූ භික්ෂු සඨසයා හා සමග ධුල්ලකොට්ඨික නියමගමට පැමිණියහ. ඒ භවත් ගෞතමයන් ගේ මෙවන් කල්‍යාණ කීර්තියෝසයෙක් උස් වැ නැතිණ: "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කුරුණිඤ්ඤ අර්භත් වන සේක. සමාක් සමබුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ, පුභ්‍යයහ, ලොකවිද්‍යා, අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථීහ, දෙවිච්චිසුත්තට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, භාග්‍යවත්හ" යි. උන් වහන්සේ මේ මරුන් සහිත බඹුන් සහිත සදේවක ලෝකය මහණබමුණන් සහිත දෙවිච්චිසුත්ත සහිත පුජාව තෙමේ වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති. උන් වහන්සේ ආදිකල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පශ්චාත්ත කල්‍යාණ වූ අර්ථ සහිත වූ ව්‍යාඤ්ජන සහිත වූ දහම් දෙසති. සියල්ල පිරිසුන් පිරිසුදු බම්බර ප්‍රකාශ කෙරෙති. එබඳු රහතුන් ගේ දම්නය මනා වේ" යයි ඇසූහ.

ඉක්බිති ධුල්ලකොට්ඨික නියමගම් වැසි බමුණු ගැහැටියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් තැනෙක්හි ද එතැන්හි එළැඹියහ. එළැඹ ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වැද එකක්පස් වැ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් හා සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකක්පස් වැ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් දසට ඇදිලි බැඳ එකක්පස් වැ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් හමුයෙහි (තමන් ගේ) නම් ගොස් අස්වා එකක්පස් වැ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂ්ණිමග්‍ය වැ එකක්පස් වැ හුන්හ. බුද්ධ එකක්පස් වැ හුන් ධුල්ලකොට්ඨික නියමගම් වැසි බමුණුගැහැටියන් දැකූම් කරායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදාන කරවූහ, තෙද ගැන්වූහ, සම්ප්‍රහර්ෂ කළහ.

එසමයෙහි එ මැ ධුල්ලකොට්ඨික නියමගමී කුලදෙවුසුන් වූ රට්ඨපාල නම් කුලපුත්‍රයෙක් එ පිරිස්හි හුන්හේ වෙයි. එකල්හි රට්ඨපාල කුලපුත්‍රහට මෙවන් සිතෙක් වී: "බුද්ධු යම් යම් සෙයෙකින් දහම් දෙසත් ද, ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාන්තපරිපූණි වූ එකාන්ත පරිඥදධ වූ මේ සඨබලිවිත (ලියු සකස් වැනි නොහොත් ශබ්ධ ලිවිත දෙදෙනා-පිළිබඳ වූ) බ්‍රහ්මචර්යාව කරන්නට සුකර නො වෙයි. මම කෙස් රවුට බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙත් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වන්නෙමි නම් මැහැවැ" යි. ඉක්බිති ධුල්ල කොට්ඨික නියමගම් වැසි බමුණුගැහැටියෝ භාග්‍යවතුන් විසින් දැකූම් කරායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු කරුණු ගත්වන ලද්දහු කියුණු කරන ලද්දහු සම්ප්‍රහර්ෂවත් කරන ලද්දහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතයට සතුටු වැ අනුමෝදාන් වැ හුනස්තෙත් නැඟී භාග්‍යවතුන් වැද පැදකුණු කොට පිටත් වැ ගියහ. ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර ධුල්ලකොට්ඨික

කුලපුතො: අඵරපක්කනෙනසු ඵුලලකොට්ඨිතකෙසු බ්‍රාහ්මණභගපඨිකෙසු යෙන භගව: තෙනුපසඛිකම්, උපසඛිකම්භි: භගවතො: අභිවාදෙභි: එකමිත්තං නිසිදු. එකමිත්තං නිසිනො: ඛො: රට්ඨපාලො: කුලපුතො: භගවතො: එතදවොච: ‘යථා: යථාභං භනෙත, භගවතා: ඛම්මං දෙසිතං ආඡානාමි, නසිදං සුකරං අභාරං අඡ්ඤාවසතා: එකනතපරිපුණ්ණං එකනතපරිපුඤ්ඤං සඛිඤ්චිතං බ්‍රහ්මචරිතං චරිතුං,¹ ලභෙය්‍යාභං භනෙත භගවතො: සතඨිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පද’නති.

අනුඤ්ඤතොසි පන නිං රට්ඨපාල, මාතාපිතුඤ්ඤි අභාරස්මා අනභාරිතං පබ්බජ්ජායාති?

න ඛො අභං භනෙත, අනුඤ්ඤතො: මාතාපිතුඤ්ඤි අභාරස්මා අනභාරිතං පබ්බජ්ජායාති.

න ඛො රට්ඨපාල, තථාභතා අනනුඤ්ඤතං මාතාපිතුඤ්ඤි පබ්බාජෙතතීති.

ඤාභං භනෙත තථා කරිඤ්ඤාමි යථා මං මාතාපිතරො අනුඡාතිස්සනති අභාරස්මා අනභාරිතං පබ්බජ්ජායාති.

අථ ඛො රට්ඨපාලො: කුලපුතො: උට්ඨායාසනා භගවතො අභිවාදෙභි: පදනම්ණං කඨි: යෙන මාතාපිතරො තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භි: මාතාපිතරො එතදවොච: ‘අම්ම තාත,² යථා: යථාභං භගවතා: ඛම්මං දෙසිතං ආඡානාමි, නසිදං සුකරං අභාරං අඡ්ඤාවසතා: එකනතපරිපුණ්ණං එකනතපරිපුඤ්ඤං සඛිඤ්චිතං බ්‍රහ්මචරිතං චරිතුං, ඉච්ඡාමභං කෙසම්ඤ්ඤං ඕභාරෙභි: කාසායාති චජ්ඣාති අච්ඡාදෙභි: අභාරස්මා අනභාරිතං පබ්බජ්ජං, අනුඡානාථ මං අභාරස්මා අනභාරිතං පබ්බජ්ජායාති.

එච්චං වුතෙත රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතාපිතරො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදවොච්ච: ‘නිං ඛොසි³ තාත රට්ඨපාල, අම්හාකං එකපුත්තතො: පියො මිනාපො සුඛෙධිතො⁴ සුඛපරිභතො⁵ න නිං තාත රට්ඨපාල, කස්සම්⁶ දුඛස්ස ඡානාසි එභි නිං තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ව පිච ච පරිචාරෙහි ව, භුඤ්ඤතො: පිචනො: පරිචාරෙනො: කාමාති⁷ පරිභුඤ්ඤතො: පුඤ්ඤති කරොනො: අභිරමස්සු. න තං මයං අනුඡානාම අභාරස්මා අනභාරිතං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විනා භවිස්සාමි, කිං පන මයං තං ඡවනතං අනුඡාතිස්සාමි අභාරස්මා අනභාරිතං පබ්බජ්ජායාති?

1. ඉච්ඡාමභං භනෙත, කෙසම්ඤ්ඤං ඕභාරෙභි: කාසායාති චජ්ඣාති අච්ඡාදෙභි: අභාරස්මා අනභාරිතං පබ්බජ්ජනං (අධිකං.) මජ්ඣං, PTS. ස්‍යා, පොඤ්ඤකෙසු
2. අම්මතාතා - මජ්ඣං, PTS
3. නිං ඛො - PTS.
4. සුඛෙ ධිතො - PTS.
5. සුඛපරිභතො - ස්‍යා.
6. කිඤ්ඤි - ස්‍යා
7. කාමෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS

බවුණුගැහැවියන් නික්ම ගිය නොයෙක් කල්හි භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් වැ හිනා. එකත්පස් වැ හුන් රටවසාල කුලපුත්‍ර භාග්‍යවතුන්ට තෙල බස් කී : "වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වීසින් යම් යම් සෙයෙකින් දෙසු දහම් දැනීම ද, ගිහිගෙයි වසන්තනු වීසින් ඒකාන්ත පරිපූණි වූ ඒකාන්ත පරිඉද්ධ වූ මේ සධ්වලිඛිත ප්‍රභ්වවයාභිය කරන්නට සුකර නො වෙයි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි පෑවිද්ද ලැබෙමිවා, උපසපුව ලැබෙමිව"යි.

'රටවසාලයෙනි, තෙපි ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පෑවිද්දට මාපියන් වීසින් අනුදක්නනු ද? යි.

'වහන්ස, මම ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පෑවිද්දට මාපියන් වීසින් නො අනුදක්මි'යි.

'රටවසාලයෙනි, තරාගතයෝ මාපියන් වීසින් නො අනුදක්නනු පෑවිදි නො කෙරෙහි'යි.

වහන්ස, යමෙක් ගිහිගෙන් නික්ම පෑවිද්දට මාපියෝ මා අනුදැනිත් නම් ඒ මම එසේ කරමි'යි.

ඉක්බිති රටවසාල කුලපුත්‍ර හුනස්තෙන් නැඟී බුදුන් වැඳ පෑදකුණු කොට මාපියන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි මාපියනට තෙල බස් කී : "මැණියෙනි, පියාණෙනි, යම් යම් සෙයෙකින් මම භාග්‍යවතුන් වීසින් දෙසු දහම් දැන්නම ද, ගිහිගෙයි වසන්තනු වීසින් එකාන්ත පරිපූණි වූ ඒකාන්ත පරිඉද්ධ වූ මේ සධ්වලිඛිත ප්‍රභ්වවයාභිය කරන්නට සුකර නො වෙයි, මම කෙස්සරවුර බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පෑවිදි වන්නට කැමැත්තෙමි. මා ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පෑවිදි වනු පිණිස අනුදාන මැනැවැ"යි.

මෙසේ කී කල්හි රටවසාල කුලපුත්‍රයන් ගේ මාපියෝ රටවසාලකුලපුත්‍රහට තෙල බස් කීහු : "දරුව රටවසාලයෙනි, තෙපි අපහට ප්‍රිය වූ මනවඩන සුවසේ වැඩුණු සුවසේ පෝණිය කළ එක් මැ පුත් වව, දරුව රටවසාලයෙනි, තෙපි කිසි දුකක් නො දන්නනු යැ. එව දරුව රටවසාලයෙනි, තෙපි කව බොව සිත් අලව. කමිත් බොමිත් සිත් අලවමිත් කාමපරිණෝග කෙරෙමිත් පින් කෙරෙමිත් රමණය කරව (සිත් අලව). ඇපි තොපට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පෑවිද්දට නො අනුදානුමහ. තොප ගේ මරණයෙහුද ඇපි නො කැමැත්තමෝ වෙත් වමහ. කිම ඇපි තොප ජීවත් වන්නවුන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පිවිසෙනු පිණිස අනුදානුමෝ ද? යි.

දුතියමපි ඛො-පෙ-තනියමපි ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො මානාපිතරො එතදවොච : ‘අම්ම තාත, යථා යථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි. නසිදං සුභරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකත්තපරිපුණ්ණං එකත්තපරිපුඤ්ඤං සඤ්ඤාලබ්භිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. ඉච්ඡාමහං කෙසමස්සුං ඕභාරෙණා කාසායානී වජ්ජානී අච්ඡාදෙණා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්තුං, අනුජානාථ මං අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායාති. තනියමපි ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මානාපිතරො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදවොචුං : ‘කිං ඛොසි තාත රට්ඨපාල, අම්මාකං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො න කිං තාත රට්ඨපාල, කස්සපී දුක්ඛස්ස ජානාසි. එහි කිං තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ච පිච ච පරිචාරෙහි ච, භුඤ්ඤතො පිචතො පරිචාරෙතො කාමානි පරිභුඤ්ඤතො පුඤ්ඤානී කරොතො අභිරමස්සු න තං මයං අනුජානාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාය. මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විනා භවිස්සාම, කිං පන මයං තං ජීවන්තං අනුජානිස්සාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායාති?’

අථ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො මානාපිකුඤ්ඤ පබ්බජ්ජං අලභමානො තඤ්ච අනත්තරහිතාය භූමියා නිපජ්ජ, ඉධෙව මෙ මරණං භවිස්සති පබ්බජ්ජා වාති¹.

අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මානාපිතරො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදවොචුං : ‘කිං ඛොසි තාත රට්ඨපාල, අම්මාකං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න කිං තාත රට්ඨපාල, කස්සපී දුක්ඛස්ස ජානාසි, උට්ඨෙහි තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ච පිච ච පරිචාරෙහි ච භුඤ්ඤතො පිචතො පරිචාරෙතො කාමානි පරිභුඤ්ඤතො පුඤ්ඤානී කරොතො අභිරමස්සු, න තං මයං අනුජානාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විනා භවිස්සාම, කිං පන මයං තං ජීවන්තං අනුජානිස්සාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායාති?’

එවං වුත්තෙ රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්හි අගොසි. දුතියමපි ඛො -පෙ- තනියමපි ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මානාපිතරො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදවොචුං : ‘කිං ඛොසි තාත රට්ඨපාල, අම්මාකං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො. න කිං තාත රට්ඨපාල, කස්සපී දුක්ඛස්ස ජානාසි. උට්ඨෙහි තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ච පිච ච පරිචාරෙහි ච, භුඤ්ඤතො පිචතො පරිචාරෙතො කාමානි පරිභුඤ්ඤතො පුඤ්ඤානී කරොතො අභිරමස්සු. න තං මයං අනුජානාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විනා භවිස්සාම, කිං පන මයං තං ජීවන්තං අනුජානිස්සාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායාති? තනියමපි ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්හි අගොසි.

1. න මං මානාපිතරො අනුජානනති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායාති - මජ්ඣං, සඤා.
2. ‘අථ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො එකමපි භත්තං න භුඤ්ඤ -පෙ- සත්තපි භත්තානි න භුඤ්ඤ. ඉති සුදින්නතාණචාරෙ විස - මජ්ඣං, සඤාම පොඤ්ඤෙසු දිස්සති.

දෙවනවට ද . . . . . තුන්වනවට ද රට්ඨපාල කුලපුත් මවුපියනට තෙල බස් කී :
 "මැණියෙනි, පියාණෙනි, මම යම් මෑ සැවියෙකින් හඟවත්හු වීසින් දෙසු දහම් දන
 සිටින්නෙමි වෙ ද, ගිහිගෙයි වසනුවහු වීසින් එකාන්ත පරිපුණ්ඛු එකාන්ත පරිඥද්ධ ධු
 ලීචිත සධ්ධයක් වැනි වූ මේ බ්‍රහ්මවයභිය පුරන්තට නො හැක්ක. මම කෙහෙමස් බහා
 කසාවත් හැදපෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වදන පිණිස කැමැතියෙමි. ගිහිගෙන් නික්ම
 සස්තට වදිනු සඳහා මා අනුදන්තේ මැනැවැ"යි. තුන්වනවට ද රට්ඨපාල කුලපුත්හුගේ
 මවුපියෝ රට්ඨපාල කුලපුත්හට තෙල බස් කීහු : "දරුව රට්ඨපාලයෙනි, තෝ වනාහි
 සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පොෂණය කළ, අපගේ ප්‍රිය මනාප එක මෑ පුත් වෙහි, දරුව
 රට්ඨපාලයෙනි, තෝ කිසිදු දුකක් නො දන්නෙහි, දරුව රට්ඨපාලයෙනි, තෝ එව,
 වළඳව, බොව, ඉඳුරන් පිනව, වළඳ කෙරෙමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් පස්කම්
 වීදුමින් පින් කරමින් සිත් අලවා වාස කරව. අපි ගෙන් නික්ම සස්තට වදිනු පිණිස තා
 නො අනුදනුමිහ, අපි තාගේ මරණයෙහුද නො කැමැත්තමෝ වියොගයට පැමිණෙමිහ.
 කීම, අපි ජීවත්වන තා ගෙන් නික්ම සස්තට වදිනු පිණිස අනුදනුමෝද?"යි.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත් මවුපියන් කෙරෙහි සසුන් වදනු නො ලබනුයේ එහි මෑ
 ඇතිවී නො අතුළු බීමෙහි වැදහොත්තේ යැ. "මෙහි මෑ මා ගේ මරණ වන්නේ හෝ
 පැවිද්ද වන්නේ හෝ"යි.

එසඳ රට්ඨපාල කුලපුත්හුගේ මවුපියෝ රට්ඨපාල කුලපුත්හට තෙල බස් කීහු :
 "පුතෑ රට්ඨපාලයෙනි, තෝ වනාහි සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පොෂණය කළ, අප ගේ ප්‍රිය
 මනාප එක් මෑ පුත් ව. පුතෑ රට්ඨපාලයෙනි, තෝ කිසිදු දුකක් නො දන්නාව. පුතෑ රට්ඨ-
 පාලයෙනි, නැහි සිටුව, වළඳව, බොව, ඉඳුරන් පිනවව. වළඳ කෙරෙමින් බොමින්
 ඉඳුරන් පිනවමින් පස්කම් වීදුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව. අපි ගෙන්
 නික්ම සස්තට වදිනු පිණිස තා නො අනුදනුමිහ, තා ගේ මරණයෙහුද අපි නො කැමැත්-
 තමෝ වියෝ වමිහ. කීම, අපි ජීවත්ව සිටුනා තා ගෙන් නික්ම සස්තට වදිනු පිණිස
 අනුදනුමෝ ද?"යි.

මෙසේ කී කල්හි රට්ඨපාල කුලපුත් නිහඬ වී. දෙවනවට ද . . . . . තුන්වනවට ද
 රට්ඨපාල කුලපුත්හු ගේ මවුපියෝ රට්ඨපාල කුලපුත්හට තෙල බස් කීහු :
 "පුතෑ රට්ඨපල සිරෙහි, තෝ වනාහි සුවසේ වැඩුණු සුවසේ පෝෂිත ධු අපගේ ප්‍රිය මනාප
 එක් මෑ පුත් වෙහි. පුතෑ රට්ඨපල සිරෙහි, තෝ කිසිදු දුකක් නො දනිහි. පුතෑ රට්ඨපල
 සිරෙහි, නැහි සිටුව, වළඳ කර, බෝ, ඉඳුරන් පිනවව, වළඳ කෙරෙමින් බොමින් ඉඳුරන්
 පිනවමින් පස්කම්සුව වීදුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කර, අපි ගෙන් නික්ම
 සස්තට වදිනු පිණිස තා නො අනුදනුමිහ, තාගේ මරණයෙහුද අපි නො කැමැතියමෝ
 වියෝග වමිහ. කීම, අපි ජීවත්ව සිටුනා තා ගෙන් නික්ම සස්තට වදිනු පිණිස අනුදනු-
 මෝද"යි. තුන් වන වට ද රට්ඨපාල කුලපුත් නිහඬ වී.

අඵ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො මානාපිතරො යෙන රට්ඨපාලො කුලපුත්තො සභායකා තෙනුපසඛකමිංසු, උපසඛකමිඤ්ඤා රට්ඨපාලො කුලපුත්තො සභායකො එතදචොච්චිං : 'එසො තාතා, රට්ඨපාලො කුලපුත්තො අනන්තරභිතාය භුමිතා නිපනොතා : ඉධෙව මෙ මරණං භවිස්සති පබ්බජ්ජා වා'ති. එථ¹ තාතා, යෙන රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තෙනුපසඛකමථ, උපසඛකමිඤ්ඤා රට්ඨපාලො කුලපුත්තො එවං විදෙථ : 'ඤ්ඤා ඛො සමම රට්ඨපාලො, මානාපිතානං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න ඤ්ඤා සමම රට්ඨපාලො, කස්සචි දුක්ඛස්ස ජානාසි. උට්ඨෙති සමම රට්ඨපාලො, භුඤ්ඤා ච පිච ච පරිචාරෙති ච, භුඤ්ඤානො පිචනොතා පරිචාරෙතොතා කාමානි පරිභුඤ්ඤානො පුඤ්ඤාති කරොතොතා අභිරමස්සු. න තං මානාපිතරො අනුජානන්ති අභාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මානාපිතරො අකාමකා විනා භවිස්සන්ති, කිං පන තෙ තං ජීවන්තං අනුජානිස්සන්ති අභාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජායා'ති?'

අඵ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො සභායකා රට්ඨපාලො කුලපුත්තො මානාපිතානං පටිස්සුඤ්ඤා² යෙන රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තෙනුපසඛකමිංසු, උපසඛකමිඤ්ඤා රට්ඨපාලො කුලපුත්තො එතදචොච්චිං : 'ඤ්ඤා ඛො සමම රට්ඨපාලො, මානාපිතානං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න ඤ්ඤා සමම රට්ඨපාලො, කස්සචි දුක්ඛස්ස ජානාසි. උට්ඨෙති සමම රට්ඨපාලො, භුඤ්ඤා ච පිච ච පරිචාරෙති ච, භුඤ්ඤානො පිචනොතා පරිචාරෙතොතා කාමානි පරිභුඤ්ඤානො පුඤ්ඤාති කරොතොතා අභිරමස්සු. න තං මානාපිතරො අනුජානන්ති අභාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මානාපිතරො අකාමකා විනා භවිස්සන්ති, කිං පන තෙ ජීවන්තං අනුජානිස්සන්ති අභාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජායා'ති?'

එචං වුත්තො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්ඨි අහොසි. දුතිතමපි ඛො : -පෙ- තතිතමපි ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො සභායකා රට්ඨපාලො කුලපුත්තො එතදචොච්චිං : ඤ්ඤා ඛො සමම රට්ඨපාලො, මානාපිතානං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න ඤ්ඤා සමම රට්ඨපාලො, කස්සචි දුක්ඛස්ස ජානාසි. උට්ඨෙති සමම රට්ඨපාලො, භුඤ්ඤා ච පිච ච පරිචාරෙති ච, භුඤ්ඤානො පිචනොතා පරිචාරෙතොතා කාමානි පරිභුඤ්ඤානො පුඤ්ඤාති කරොතොතා අභිරමස්සු. න තං මානාපිතරො අනුජානන්ති අභාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මානාපිතරො අකාමකා විනා භවිස්සන්ති, කිං පන තෙ තං ජීවන්තං අනුජානිස්සන්ති අභාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජායා'ති. තතිතමපි ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්ඨි අහොසි.

අඵ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො සභායකා යෙන රට්ඨපාලො කුලපුත්තො මානාපිතරො තෙනුපසඛකමිංසු, උපසඛකමිඤ්ඤා රට්ඨපාලො කුලපුත්තො මානාපිතරො එතදචොච්චිං : 'අමම තාතා, එසො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්ඨි අනන්තරභිතාය භුමිතා නිපනොතා ඉධෙව මෙ මරණං භවිස්සති පබ්බජ්ජා වා'ති. සචෙ තුමො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො

1. එති - PTS.
 2. අඵ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො -පෙ- පබ්බජ්ජායා'ති. අයං පාඨො මජ්ඣං, සාමපොඤ්ඤා න දිස්සති.
 3. 'රට්ඨපාලො කුලපුත්තො මානාපිතානං පටිස්සුඤ්ඤා' ඉති මජ්ඣං, සාම පොඤ්ඤා නපී.

ඉක්බිති රට්ඨසාල කුලපුත්‍ර හේ මවුපියෝ රට්ඨසාල කුලපුත්‍ර හේ යහරචන් කරු ඵලාභීයහ. ඵලාභී රට්ඨසාල කුලපුත්‍ර හේ යහරචන්ව තෙල ඛස් කීහු : “දරුවෙහි, තෙල රට්ඨසාල කුලපුත් ඇතිවි නො අතුළ බිමිහි වැදහොත්තේ යැ : “මෙහි මැ මා හේ මරණය වන්නේ හෝ පැවිද්ද වන්නේ හෝ”යි. එව දරුවෙහි, රට්ඨසාල කුලපුත් කරු ඵලාභීව, ඵලාභී රට්ඨසාල කුලපුත්තට මෙසේ කියව : “යහර රට්ඨසාලයෙනි, තෙපි වනාහි මාපියනට ප්‍රිය මනාප වූ සුවසේ වැඩුණු සුවසේ පොෂණය කළ එක් මැ පුත් වව, යහර රට්ඨසාලයෙනි, තෙපි කිසිදු දුකක් නො දන්නහු යැ” යහර රට්ඨසාලයෙනි, නැහි සිටුව, වළඳ කරව, බොව, ඉදුරන් පිනවව. වළඳ කෙරෙමින් බොමින් ඉදුරන් පිනවමින් පස්කම් සුව වළඳ කෙරෙමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව, ගෙන් නික්ම සස්තට වදිනු පිණිස මාපියෝ කා නො අනුදනිති”යි. තොපගේ මරණයෙනුදු මාපියෝ නො කැමැති වැ වියෝග වන්නාහ. කිම, ඔහු තොප ජීවත් වන්නාවුන් ගෙන් නික්ම සස්තට වදනා පිණිස අනුදනිත් ද”යි.

ඉක්බිති රට්ඨසාල කුලපුත්‍ර හේ යහරචෝ රට්ඨසාලකුලපුත්‍ර හේ මාපියනට පිළින දී රට්ඨසාල කුලපුත් කරු ඵලාභීයහ. ඵලාභී රට්ඨසාල කුලපුත්තට තෙල ඛස් කීහු : “යහර රට්ඨසාලයෙනි, තෙපි වනාහි මාපියනට ප්‍රිය මනාප වූ සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පොෂණය කළ එක් මැ පුත් වව, යහර රට්ඨසාලයෙනි, තෙපි කිසි දුකක් නො දනුව, යහර රට්ඨසාල-යෙනි, නැහි සිටුව. කව බොව ඉදුරන් පිනවව, කමින් බොමින් ඉදුරන් පිනවමින් පස්කම් සුව වීදුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව. ගෙන් නික්ම සසුන් වදනා පිණිස මවපියෝ කා නො අනුදනිති, තොප ගේ මරණයෙනුදු මවපියෝ නො කැමැති වැ වෙන් වන්නාහ. කිම තොප ජීවත්වන්නාවුන් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදනිත් ද?”යි.

මෙසේ කී කල්හි රට්ඨසාල කුලපුත්‍ර නිහඬ වී. දෙවනවට ද... තුන්වනවට ද රට්ඨසාල කුලපුත්‍ර හේ යහරචෝ රට්ඨසාල කුලපුත්තට තෙල ඛස් කීහු : “යහර රට්ඨසාල-යෙනි, තෙපි වනාහි මවපියනට ප්‍රිය මනාප වූ, සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පොෂණය කළ එක් මැ පුත් වව. යහර රට්ඨසාලයෙනි, තෙපි කිසි දුකක් නො දනුව. යහර රට්ඨසාල-යෙනි, නැහි සිටුව. කව බොව ඉදුරන් පිනවව, කමින් බොමින් ඉදුරන් පිනවමින් කම්සුව වීදුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව. ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට මවපියෝ කා නො අනුදනිති. තොප ගේ මරණයෙනුදු මවුපියෝ නො කැමැති වැ වියෝග වන්නාහ. කිම, ඔහු තොප ජීවත් වන්නාවුන් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදනිත් ද?”යි. තුන්වනවට ද රට්ඨසාල කුලපුත් නිහඬ වී.

ඉක්බිති රට්ඨසාල කුලපුත්‍ර හේ යහරචෝ රට්ඨසාල කුලපුත්‍ර හේ මවුපියන් කරු ඵලාභීයහ. ඵලාභී රට්ඨසාල කුලපුත්තගේ මවුපියනට තෙල ඛස් කීහු : දෙමාපියෙනි. “තෙල රට්ඨසාල කුලපුත් එහි මැ ඇතිවි නො අතුළ බිමැ 'මෙහි මැ මාගේ මරණය හෝ පැවිද්ද හෝ වන්නේ යැ”යි වැදහොත්තේ යැ. ඉදින් තෙපි ගෙන් නික්ම සසුන් වදනා

තානුජාතිස්සථ අභාරමා අනභාරියං පබ්බජ්ජාය, තජ්ඣවස්ස¹ මරණං ආගමිස්සති. ඔවෙ පන තුමො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං අනුජාතිස්සථ අභාරමා අනභාරියං පබ්බජ්ජාය, පබ්බජ්ඣමපි නං දක්ඛිස්සථ. ඔවෙ රට්ඨපාලො කුලපුත්තො නාභිරමිස්සති අභාරමා අනභාරියං පබ්බජ්ජාය, කා චස්ස අඤ්ඤා ගති භවිස්සති, ඉධෙව පච්චාගමිස්සති. අනුජානාථ රට්ඨපාලං කුලපුත්තං අභාරමා අනභාරියං පබ්බජ්ජායා'ති.

අනුජානාම තාතා, රට්ඨපාලං කුලපුත්තං අභාරමා අනභාරියං පබ්බජ්ජාය, පබ්බජ්ඣෙන ච පන මාතාපිතරො උද්දස්සෙතඛබ්බා'ති.

අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සහායකා යෙන රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදවොචුං : නං ඛො සමම රට්ඨපාල, මාතාපිතුත්තං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න නං සමම රට්ඨපාල, කස්සචී දුක්ඛස්ස ජානාසි, උට්ඨෙහි සමම රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ච පිච ච පරිචාරෙහි ච. භුඤ්ඤතො පිචතො පරිචාරෙතො කාමාති පරි-භුඤ්ඤතො පුඤ්ඤති කරොතො අභිරමස්ස, අනුඤ්ඤායොසි මාතාපිතුති අභාරමා අනභාරියං පබ්බජ්ජාය. පබ්බජ්ඣෙන ච තෙ මාතාපිතරො උද්දස්සෙතඛබ්බා'ති.

අථ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො උට්ඨතිත්වා ඛලං භාගෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිචාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිත්තො ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො භගවන්තං එතදවොච : 'අනුඤ්ඤායො අහං භතෙන, මාතාපිතුති අභාරමා අනභාරියං පබ්බජ්ජාය, පබ්බාජෙතු මං භගවා'ති. අලත්ථ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො භගවතො සන්තිතෙ පබ්බජ්ජං, අලත්ථ උපසම්පදං.

අථ ඛො භගවා අචිරුපසම්පන්නො ආයස්මනෙ රට්ඨපාලො අභිමාසුපසම්පන්නො, ධුලලකොට්ඨිතෙ යථාභිරන්තං විහරිත්වා යෙන සාවඤ්චි තෙන චාරිකං පක්කාමි, අනුසුඛෙඛන චාරිකං චරමානො යෙන සාවඤ්චි තදවසරි. තත්ථ සුදං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙතවතෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො එකො වුපකට්ඨො අපමනෙතො ආතාපි පහිතතො විහරන්තො න චිරස්සෙව යස්සන්ථාය කුලපුත්තො සමමදෙව අභාරමා අනභාරියං පබ්බජ්ජන්ති, තදනුත්තරං බුහමචරිතපරිචොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සහං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ ව්හාසි. ඛිණ් ජාති, වුඤ්චිතං බුහමචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායා'ති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ඛො පනායස්මා රට්ඨපාලො අරහතං අහොසි.

අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිචාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිත්තො ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො භගවන්තං එතදවොච : 'ඉච්චාමහං භතෙන, මාතාපිතරො උද්දස්සෙතුං, ඔවෙ මං භගවා අනුජානාති'ති.

1. තජ්ඣව මරණං - මජ්ඣං, සෘ, PTS.

පිණිස රට්ඨපාල කුලපුතූ නො අනුදනවු නම් පැවිදි වුවහු ද නො දක්නහු යැ. ඉදින් රට්ඨපාල කුලපුත් ගෙන් නික්ම සසුන් පැවිද්දට සිත් නො අලවා නම් ඔහට අත් කවර ගතියක් වේ ද, මෙහි මෑ වටාලා එන්නේ යැ. රට්ඨපාල කුලපුතූ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදත මැනවැ"යි.

'දරුවෙනි, රට්ඨපාල කුලපුතූ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදනුම්හ. වැළිත්, පැවිදි වුවහු විසිනුදු මට්ටියෝ මතු මත්තෙහි දක්වියයුත්තාහ'යි.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුතූ ගේ යහළුවෝ රට්ඨපාල කුලපුත් යම් තැනෙක්හි ද එතැන්හි එළැඹියහ. එළැඹි රට්ඨපාල කුලපුත්හට තෙල බස් කීහු : "යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි වනාහි මාපියනට ප්‍රිය මනාප වූ සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ සුස්තාලද, එක් මෑ පුත් වව. යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි කිසිදු දුකක් නො දනුව, යහළු රට්ඨපාලයෙනි, නෑහි සිටුව, වළද කරව, බොව, ඉඳුරන් පිනවව. වළද කෙරෙමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් කම්සුව විඳුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කර. මාපියන් විසින් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදන්තාලද්දෙනු යැ. වැළි එකෙක් ඇත, තොප පැවිදි වුවහු විසින් තොපගේ මට්ටියෝ මතු මත්තෙහි දක්වියයුත්තාහ"යි.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත් නැඟිසිට කායබල ගන්වා ගෙන භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් රට්ඨපාල කුලපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේ යැ : "වහන්ස, මම ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට මට්ටියන් විසින් අනුදන්තාලද්දෙමි. භාග්‍යවත්හු මා පැවිදි කෙරෙත්ව"යි. රට්ඨපාල කුලපුත් බුදුන් කෙරෙහි පැවිදි ලද, උපසම්පත් ලදි.

ඉක්බිති බුදුහු ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල උපසපන් නොබෝ කල් ඇති කල්හි, උපසපන් අඩමස් ඇති කල්හි, පුල්ලකොට්ඨික නියමගමහි අභිරතී සේ වැස සැවැත්තුවර කරා වාරිකායෙහි වැඩියහ. අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරන සේක් සැවැත්තුවරට පිවිසියහ. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර ඵෙතවන නම් වූ අන්තපිටුසිටුහු ගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ එකලා වැ කාය චිත්ත විවෙක ඇති වැ (කමටහන්හි නො හළ) සිහි ඇති වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාසය කරන සේක් යමක් සඳහා කුලපුතූගේ මොනොවට ගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, ඒ අනුත්තර වූ මාර්ග බ්‍රහ්මචර්යාව ගේ කෙළවර වූ රහත් ඵලය නොබෝ කලෙකින් මෑ මෙ අත්බැවිහි මෑ තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කළහ. 'ජාතිය ක්ෂය වූ යැ, මහබ්බසර වැස නිමවන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ බව පිණිස අත් කියෙත් නැතැ'යි වෙසෙසා දත්හ. ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙහි එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන්හට තෙල බස් කීහු : "වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අනුදන්තා සේක් නම් මම මවුපියන් දක්නට කැමැත්තෙමි"යි.

එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේ තමන් සිහින් ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන්ගේ විත්ත-
පරිවිතකීය මෙනෙහි කළ සේක. යම් කලෙකැ භාගාවතුන් වහන්සේ දනගත්සේක් නම්
"රට්ඨපාල කුලපුත් ශික්ෂාප්‍රත්‍යාඛ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටෙන්නට අභවා යැ"යි
එකල්හි බුදුහු ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන්ට තෙල බස් වදළහ : "රට්ඨපාලයෙනි,
තෙපි රයට කල් දනුව"යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ හුනස්නෙන් නැගී බුදුන් වැද පැදකුණු කොට
සෙනස්න සභවා තබා පාසිවුරු ගෙන ධුල්ලකොට්ඨිත නියමගම කරා චාරිකායෙහි
පිටත් ව ගියහ. අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරන්නාහු ධුල්ලකොට්ඨිත නියමගම යම් තැනක්හි ද
රයට වත්හ. එහි දී ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ ධුල්ලකොට්ඨිතයෙහි කොරවා
රජුගේ 'මිඟවිර' නම් උයනේ වැඩ වෙසෙති. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ
පෙරවරු වෙලෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ධුල්ලකොට්ඨිත නියමගමට පිවු පිණිස
පිවිසියහ. ධුල්ලකොට්ඨිතයෙහි තෙපිළිවෙළින් පිවු සිතා වඩනාහු සිය පියාගේ නිවෙස්න
කරා එළැඹියහ. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පිය තෙමේ මධ්‍යම
ද්වාරශාලායෙහි (කපුටා ලවා) කෙහෙ පණ්ණාසකයෙහි. ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ
පිය තෙමේ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් දුරින් මැ එනුවන් දිට, දක තෙල බස් කී : "මෙ
ලුටු මහණුන් වීසින් අප ගේ ප්‍රිය මනාප එක් මැ පුත් පැවිදි කරවන ලද"යි. එකල්හි
ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ සිය පියනිවෙස්නෙහි දන් නො මැ ලද, ප්‍රත්‍යාඛ්‍යාන
නො ලද, ඒකාන්තයෙන් ආක්‍රොශ මැ ලත්.

එසමයෙහි වනාහි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන්ගේ දෙතිදසියක් රැයක් ගෙයි ලැගී යට
කොවු බැහැර ලනු කැමැති වෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ ඒ දෙති
දසියට තෙල බස් කීහු : "ඉදින් නැගැණියෙනි, ඒ බැහැර ලන දය මෙහි මාගේ පාත්‍රයෙහි
ඔව"යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ දෙතිදසී ඒ අභිදෙසික කුම්මාසය ආයුෂ්මත්
රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පාත්‍රයෙහි ඔවින්නී හස්තපාදයන් ගේ ද සචරයා ගේ ද නිමිනී ගතූ.
ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ දෙතිදසී ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ
මව කරා එළැඹියා යැ. එළැඹි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ මවට තෙල බස් කීහු.
"ආයතීවෙති, දන්නාව ද? ආයතීපුත්‍ර රට්ඨපාල පැමිණේ යැ"යි.

"ඉදින් කොල සැබැවක් කියෙහි නම් නොදෙසි වෙහි" යයි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල
තෙරුන් ගේ මව තොමෝ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පියා වෙත එළැඹියා. එළැඹි
ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පියහට තෙල බස් කීහු : "ගැහැවියෙනි, දනිවු ද?
රට්ඨපාල කුලපුත් පැමිණියේ ල"යි.

එසමයෙහි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ ඒ රැයක් ලැගී යට කොවු (අසනශාලා-
යෙකු) එක්තරා බිතක් නියා වළඳ කෙරෙත්. එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ
පිය තෙමේ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල
තෙරුන්ට තෙල බස් කී : "පුත රට්ඨපාලයෙනි, රැලැගී යට කොවු වළඳවු ද? (තොප
සත්තේ සස්න නියා ලත් ගුණවෙසෙසක්) ඇද්ද? පුත රට්ඨපාලයෙනි, සිය ගෙට
යායුතු නො ද?"යි.

තුතො නො ගහපතී, අව්භාතං ගෙහං අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජිතානං, අනගාරා මධං ගහපතී, අගමිඛා ඛො තෙ ගහපතී ගෙහං, තස් භෙව දුතං අලුත්ඛ්ඛ, ත පච්චක්ඛානං අඤ්ඤදච්ඡු¹ අකෙකාසමෙව අලුත්ඛ්ඛා'ති.

‘එහි තාත රට්ඨපාල, ඝරං ගමිස්සාමා’ති.

‘අලං ගහපතී, කතං මෙ අජ්ජ හත්තකිච්ච’නති.

‘තෙන හි තාත රට්ඨපාල, අධිවාසෙහි ඤාතතාය හත්ත’නති.

අධිවාසෙසි ඛො ආයස්මි, රට්ඨපාලො තුණ්ණිභාවෙන. අථ ඛො ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස පිතා ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස අධිවාසනං විදිත්වා යෙන සතං නිවේසනං තෙත්ථපසඛික්ඛමි, උපසඛික්ඛමි² මහනතං භිරඤ්ඤසුචිණ්ණස්ස පුඤ්ඤං කාරාපෙනා, කීලඤ්ඤෙහි පච්චිජාදපෙනා ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස පුරාණදුතිසිකා³ ආමනෙතයි: එථ තුමො චට්ඨුසො⁴ යෙන අලුතිකාරෙන අලුතිකතා පුබ්බ රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස පියා හොථ මනාපා, තෙන අලුතිකාරෙන අලුතිකරොථා’ති.

අථ ඛො ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස පිතා තස්ස රතතීයා අච්චයෙන සතෙ නිවේසනෙ පණීතං බාදතීයං හොජ්ජතීයං පටියාදපෙනා, ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස කාලං ආරොචෙයි: ‘කාලො තාත රට්ඨපාල, නිට්ඨිතං ගත්ත’නති. අථ ඛො ආයස්මි, රට්ඨපාලො පුබ්බභතසමයං නිවාසෙනා පත්තච්චිරමාදය යෙන සකපිතුනිවේසනං තෙත්ථපසඛික්ඛමි, උපසඛික්ඛමි: පඤ්ඤතෙත ආසනෙ නිසීදි. අථ ඛො ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස පිතා තං භිරඤ්ඤසුචිණ්ණස්ස පුඤ්ඤං විචරාපෙනා ආයස්මිතො රට්ඨපාලං එතදවොච: ‘ඉදං තෙ තාත රට්ඨපාල, මතතීකං ඛනං, අඤ්ඤං පෙතතීකං, අඤ්ඤං පිතාමහං. සකකා තාත රට්ඨපාල, හොගෙ ව භුඤ්ජිතුං, පුඤ්ඤති ව කාතුං, එහි නිං තාත රට්ඨපාල, සිකඛං පච්චක්ඛාය හිනායාවතතීනා හොගෙ ව භුඤ්ජස්ස, පුඤ්ඤති ව කරොහීති.

සචෙ ඛො මෙ තිං ගහපතී චචිතං කරෙය්‍යායි, ඉමං භිරඤ්ඤසුචිණ්ණස්ස පුඤ්ඤං සකචෙපු ආරොපෙනා නිබ්බාභාපෙනා මජ්ඣෙග්ගභායා නදියා සොතෙ ඕපිදපෙය්‍යායි.⁵ තං කියස්ස හෙතු: ‘උපාජ්ජස්සනති හි තෙ ගහපතී, තතො නිදුතං කොකපට්ඨෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා’ති.

1. අඤ්ඤදච්ඡුං - ස්‍යා.
2. හරිතෙහි ගොමියෙන පඨවියා උපලිමොනා මහනතං භිරඤ්ඤසුචිණ්ණස්ස පුඤ්ඤං කාරාපෙනා, අඛි පුඤ්ඤ කාරාපෙනා එකං භිරඤ්ඤස්ස එකං සුචිණ්ණස්ස, මහනතා පුඤ්ඤා අහෙසුං ඕරතො සීතො පුරිසො පාරතො සීතං පුරිසං න පස්සතී, තථා පාරතො සීතො පුරිසො ඕරතො සීතං. තෙ පුඤ්ඤ කීලඤ්ඤෙහි පච්චිජාදපෙනා මජ්ඣෙග්ග ආසනං පඤ්ඤපෙනා තිරොකරණීයං පටිකඛිපිනා ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස පුරාණදුතිසිකෙ ආමනෙතයි - ස්‍යාමපොත්තකෙ දියස්සතෙ.
3. පුරාණදුතිසිකෙ - ස්‍යා, PTS.
4. චට්ඨුකෙ - ස්‍යා, PTS.
5. ඕපිදාපෙය්‍යායි - සිමු.

'ගැහැටිය, හෙත් නික්ම සසුන් වත් අපට ගෙයක් කොයින් වේ ද? ගැහැටිය, අපි ගෙ නැතිවෙමු. ගැහැටිය, කොප හේ ගෙට ගියෙමු. එහි දී ධන් නො ලදුමු. ප්‍රත්‍යා-
ව්‍යාන ද නො ලදුමු. වැළිත් අත්‍රොග මතු ලදුමු'යි.

'පුත්‍ර රට්ඨසාලයෙනි, එව, ගෙට යමු'යි.

'ගැහැටිය, කම නැත, මා විසින් අද බත් කිය කරනලදු'යි.

'පුත්‍ර රට්ඨසාලයෙනි, එසේ වී නම් ගෙට බත් ඉවසව'යි.

ආයුෂ්මත් රට්ඨසාල තෙරණුවෝ තුෂ්ඨිමභාවයෙන් ඉවසුහ. එසඳ ආයුෂ්මත් රට්ඨසාල තෙරණුවන් ගේ පිය තෙමේ ආයුෂ්මත් රට්ඨසාල තෙරණුවන් ගේ ඉවසීම දැන සිය නිවෙස්ත කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි මහත් රත්සුවන් රැසක් කරවා කලාලිත් සොයවා (වස්වා) ආයුෂ්මත් රට්ඨසාල තෙරණුවන් ගේ පුරාණදැනියිකාවන් ඇමැනී : "එව වඩුනි, තෙපි යම් අලඨකාරයෙකින් සැරසුණහු පෙර රට්ඨසාල කුලපුත්තට ප්‍රිය මනාප වඩු ද, එ අලඨකාරයෙන් සැරසෙව"යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨසාල තෙරණුවන් ගේ පිය තෙම එරැස ඇවෑමෙන් සිය නිවෙස්තෙහි ප්‍රණීත බාඳාහෝරායන් පිළියෙල කරවා ආයුෂ්මත් රට්ඨසාල තෙරණු-
වන්ට කල් දන්වී : "දරුව රට්ඨසාල තෙරණුවනි, බත් නිමියේ යැ"යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨසාල තෙරණුවෝ පෙරවරු වෙලෙහි හැදපෙරවැ පාසිවුරු ගෙන සිය පියනිවෙස්ත කරා එළැඹියහ. එළැඹි පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන්හ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨසාල තෙරණුවන් ගේ පිය තෙම රත්සුවන් රැස විවෘත කරවා ආයුෂ්මත් රට්ඨසාල තෙරණුවන්ට ගෙල බස් කී : දරුව රට්ඨසාලයෙනි, මේ කොප ගේ මව සතු ධනය වෙයි, අනෙක පියා සතු යැ, අනෙක මුත්තා සතු වෙයි. දරුව රට්ඨසාලයෙනි, හොඟ ද වළඳ කරන්නට හැකි යැ, පින් ද කළ හැක්ක. එව දරුව රට්ඨසාලයෙනි, තෙපි ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාව්‍යාන කොට ගිහි බවට පෙරැළී හෝඟ ද වළඳ කරව, පින් ද කරව"යි.

ගැහැටියෙනි, ඉදින් තෙපි මබස් කරවූ නම් මේ හිරණාසනිණි රාශිය ගැලෙහි නැවා බැහැර කරවා ගහමැද හෝ දියවැලෙහි ගිල්වාලව. ඒ කවර හෙයින් යත් : ගැහැටියෙනි, කොපට ඒ හිරණාදි හේතුයෙන් ශෝකපරිදේව දුබොදොම්නසාභ්‍රපායාසයෝ උපදිති'යි.

අථ ඛො ආයස්මිනො රට්ඨපාලස්ස පුරාණදුකිසිකායො පච්චිකං පාදෙසු¹ ගහෙත්වා ආයස්මිනං රට්ඨපාලං එතදවොචුං : ‘කිදිසා නාම නා² අයසුභතක, අච්ඡරායො, යාසං තං හෙතු චුග්ගච්චරිතං චරසි’ති?

‘න ඛො මයං හභිනී, අච්ඡරානං හෙතු චුග්ගච්චරිතං චරාමා’ති.

හභිනීවාදෙන නො අයසුභතො රට්ඨපාලො සමුද්චරතී’ති තජෙච්ච චුච්ඡතා පපතිංසු.

අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො පිතරං එතදවොච : සචෙ ගහපතී, හොඡතං දුතඛං දෙථ, මා නො විගෙයේථා’ති.

භුඤ්ජ නාත රට්ඨපාල, නිට්ඨිතං හතතනති. අථ ඛො ආයස්මිනො රට්ඨපාලස්ස පිතා ආයස්මිනං රට්ඨපාලං පණීතෙන බාදනීයෙන හොඡනීයෙන සහජා සනතපොසි සම්පවාරෙසි. අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො භුතතාවී ඕනීතපත්තපාණී සිතකොච ඉමා ගාථා අභාසි :

- “පස්ස චිත්තකතං ඛිඛං අරුකායං සමුගසිතං,
ආතුරං ඛුභුගඛකපං ගස්ස නජචී ඩුච්චං ඩීති.
- පස්ස චිත්තකතං රූපං මණිනා කුණ්ඩලෙන ච,
අච්චිත්තචෙන³ ඕනඬං සහ චජෙච්චි සොහති.
- අලහකකකතා පාද ඉඛං චුණ්ණකමකඛිතං,
අලං බාලස්ස මොහාය නො ච පාරගචෙසිනො.
- අට්ඨපාදකතා කෙසා නෙත්තා අඤ්ජනමකඛිතා,
අලං බාලස්ස මොහාය නො ච පාරගචෙසිනො.
- අඤ්ජච්ච නවා චිත්තා පුතිකායො අලභිකතො,
අලං බාලස්ස මොහාය නො ච පාරගචෙසිනො.
- ඕද්ඨි මිගචො පාසං නාසද චාකරං මිගො,
භුතා නිවාපං ගච්ඡාම⁴ කඤ්ජෙන මිගඛකිකෙ’ති.

අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො සිතකොච ඉමා ගාථා භාසිත්වා යෙන රඤ්ඤෙ කොරබ්බස්ස මිගාචීරං තෙහුපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා අඤ්ඤතරස්මිං රුකඛමුලෙ දිවාච්චාරං තීසිදි.

---

1. පුරාණදුකිසිකා පච්චිකපාදෙසු - PTS.
2. නාත - භ්‍යා.
3. {අච්චිතචෙන - මඡ්ඡං, භ්‍යා.
{අච්චිතඤ්චෙන - PTS.
4. ගච්ඡාමි - සිඤ්ච, මඡ්ඡං.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ගේ පුරාණභාෂ්‍යාවේ වෙන වෙන පා ගෙන ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවනට තෙල බස් කීහු : “භිමියා පුතණුවෙනි, තෙපි යම් අප්සරසුන් පිණිස බ්‍රමීසරවස් වසවු නම් ඒ අප්සරස්හු කෙබඳු වෙත් ද?”යි.

බ්‍රහ්මනෑණියෙනි, අපි අප්සරාවන් ගේතු කොට බ්‍රමීසර නො පුරමහ.

භිමියාපුත් රට්ඨපාලයෝ බ්‍රහ්මනෑණි බසින් අප බෙණෙති”යි එහි මැ මුසපත් වැ හුණුහු.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ පිය මහසිටාණන්ට තෙල බස් කීහු : “ගැහැව් යෙනි, ඉදින් බොදුන් දියපුතු නම් දෙව, නහමක් අප පෙළව”යි.

පුතෑ රට්ඨපාලයෙනි, වළඳන්තේ මැනැව, බත නිමියේ යයි. එසඳ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ගේ පියමහසිටාණෝ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ප්‍රණීත බාදායෙන් හෝජායෙන් සියකින් සතපාලභ, මොනවට පවරා ලභ. ඉක්බිති වළඳා නිමවූ පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත් ඇති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ සිටිවන සිටියාහු මැ මේ ගාරා කීහ :

“යම් ආත්මභාවයක්හු ගේ නිත්‍යස්ථිතියක් නැද්ද, මුණකාය ඇති ඇට නහර මසින් පුරවාල නිත්‍යාතුර වූ (ප්‍රාචීනා සංකල්ප වශයෙන්) බහු සංකල්ප ඇති විසිතුරු කළ මේ ආත්මභාවය බලව.

මිණියෙනුදු කොඩොලිනුදු සැරසූ විසිතුරු කළ මේ රූපය බලව. ඇට නහරින් වළඳනා ලදුයේ වස්ත්‍රයන් සහිත වැ මැ බබළයි.

පාදයේ ලකුයෙන් රඳනාලදහ. මුහුණ සුණුබඩින් ගල්වන ලදී. බාලයාගේ මොහයට පමණ වෙයි. සංසාරපාරය සොයනුවහට පමණ නො වෙයි.

කේශයෝ අෂ්ටපදයෙන් රවනා කරනලදහ, නේත්‍රයෝ අසූතින් ගල්වන ලදහ, බාලයාගේ මොහොයට පමණ වෙයි, සංසාරපාරය සොයනුවහට පමණ නො වෙයි.

විසිතුරු කළ අභිනව අඳුන්නළ සෙයින් කුණුකය සරසන ලදී, බාලයාගේ මොහයට පමණ වෙයි, සංසාරපාරය සොයනුවහට පමණ නො වෙයි.

මුඛවැදි වරදල කැබ් යැ, මුඛ වරදල නො සැට් යැ, මුවන් බඳනුවා හඩමින් සිටිය දී ගොරු වළඳා යමහ”යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ සිටවන සිටියාහු මැ මේ ගාරා කියා කොරවා රජුගේ මිඟාවීර උයන් කරා වැඩියෝ, වැඩි එක්තරා රුකක් මුල දිවා විහාර සඳහා හුන්හු.

අඵ ඛො රාජා කොරඛොසා මිගචං ආමිනොති : සොධෙති සමම මිගච, මිගාචීරං, උග්ගානභුමිං ගච්ඡාමි සුභුමිං දංග්ගායාති. එචං දෙචාති ඛො මිගචො රඤ්ඤො කොරඛොසා පටිග්ගුඤ්ඤා මිගාචීරං සොධෙතොසා අග්ගස ආයසමනතං රට්ඨපාලං අඤ්ඤාතරසමිං රුක්ඛමුලො දිවාචිහාරං නිසින්නං, දිස්සාන යෙන රාජා කොරඛොසා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිඤ්ඤා රාජානං කොරඛොසා එතදචොච : 'සුඤ්ඤං ඛො දෙච මිගාචීරං, අනච්ච තත්ථ රට්ඨපාලො නාම කුලපුතො ඉමසමිංයෙච ඵුලලකොට්ඨිනෙ අග්ගකුලිකං පුතොසා, යස්ස ඤ්ඤං අභිණ්ණං නිත්තයමානො අහොසි, සො අඤ්ඤාතරසමිං රුක්ඛමුලො දිවාචිහාරං නිසින්නොති. තෙන හි සමම මිගච, අලං දුතථ උග්ගානභුමියා, තමෙච්ඤ්ඤා මයං භවින්නං රට්ඨපාලං පසිරුපාසිකාමාති.

අඵ ඛො රාජා කොරඛොසා 'යං තත්ථ ඛාදනීයං භොජනීයං පටිග්ගතං තං සබ්බං විසංජෙජ්ඨාති චතො භද්දාති භද්දාති යානාති යොජාපෙඤ්ඤා භද්දං යානං අභිරුහිඤ්ඤා භද්දෙති භද්දෙති යානෙති ඵුලලකොට්ඨිනමානා නියොසා මභච්ච රාජානුභාවෙන¹ ආයසමනතං රට්ඨපාලං දංග්ගායා. ගාච්ඤ්ඤා යානං භුමි යානෙත භතාඤ්ඤා යානා පචොරොතිඤ්ඤා පතතිකොච උසංචාය උසංචාය පටිසංය යෙනායසමා රට්ඨපාලො තෙනුපසඛිකමි, උපසඛිකමිඤ්ඤා ආයසමනා රට්ඨපාලෙන සඤ්ඤා සමෙමාදි, සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං විතිකාරෙඤ්ඤා එකමනතං අට්ඨාසි, එකමනතං ඕතො ඛො රාජා කොරඛොසා ආයසමනතං රට්ඨපාලං එතදචොච :

'ඉධ භවං රට්ඨපාලො භත්ථරෙ නිසීදනුති.

'අලං මහාරාජ, නිසීද නිං, නිසින්නො අහං සකෙ ආසනෙ'ති.

නිසීදි ඛො රාජා කොරඛොසා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ. නිසජ්ඤා ඛො රාජා කොරඛොසා ආයසමනතං රට්ඨපාලං එතදචොච : 'චතොරිමාති භො රට්ඨපාල, පාරිජ්ඤ්ඤාති යෙති පාරිජ්ඤ්ඤාති සමින්නාගතො ඉධෙකචො කෙසමිඤ්ඤං ඕහාරෙඤ්ඤා කාසායාති චත්ථාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජනති. කතමාති චතොරි : ජරාපාරිජ්ඤ්ඤාං ඛොපාරිජ්ඤ්ඤාං ගොගපාරිජ්ඤ්ඤාං ඤ්ඤාපාරිජ්ඤ්ඤාං.

කතමිඤ්ඤා පන භො රට්ඨපාල, ජරාපාරිජ්ඤ්ඤාං : ඉධ භො රට්ඨපාල, එකචො ජණෙණා භොති වුඤ්ඤා මහලලකො අභිගතො චයො අනුසානො. සො ඉධ පටිසඤ්ඤාති : 'අහං ඛොමති එතරහි ජණෙණා වුඤ්ඤා මහලලකො අභිගතො චයො අනුසානො, න ඛො පන මයා සුකරං අනගාරියං වා භොගා' අභිගතො, අභිගතං වා භොගං එතිකතො, යනුභාගං කෙසමිඤ්ඤං මහාරෙඤ්ඤා කාසායාති චත්ථාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජෙජ්ඤාති. සො තෙන ජරාපාරිජ්ඤ්ඤාන සමින්නාගතො කෙසමිඤ්ඤං මහාරෙඤ්ඤා කාසායාති චත්ථාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං වුච්චති භො රට්ඨපාල, ජරා-පාරිජ්ඤ්ඤාං. භවං ඛො පන රට්ඨපාලො එතරහි දහරො සුචා සුසුකාලකෙසො භද්දෙන යොධෙතො සමින්නාගතො පඨමෙන චයො, න භොතො රට්ඨපාලං ජරාපාරිජ්ඤ්ඤාං නති. කිං භවං රට්ඨපාලො ඤ්ඤාති වා දිස්සාති වා සුඤ්ඤාති වා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජතො?

- 1. මභච්චා රාජානුභාවෙන - සිද්ධි, මජ්ඣ.
- 2. අනගාරියං වා භොගා - සිද්ධි, PTS.

එසේ කොරවා රජ මීගව නම් උයන්පල්ලා ඇමැනී යෑ : “භගය මීගවයෙනී, මීගවීර උයන්බිම ඉද්ධ කරව. එ මනා බිම දක්නට යමිම”යි. මීගව උයන්පල්ල ‘දේවයිනී, එසේ යැ”යි කොරවා රජුට පිළිවදන් දී මීගවීර උයන ඉද්ධ කරන්නේ එක්තරා රූකක් මුල දිවාවිහාර පිණිස හුන් රට්ඨපාල තෙරණුවන් දිවි. දක කොරවා රජු කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ කොරවා රජුට කෙල කී : “දේවයිනී, මීගවීර උයන පරිඉද්ධ යැ. කුඹ වහන්සේ යම් කුලපුතක්හු හේ ඉණ නිතර කීර්තනය කරන්නහු ද, මේ ධුල්ලකොට්ඨික ගමිහි මැ අග්‍රකුලිකයක්හු හේ පුත්‍ර වූ රට්ඨපාල නම් කුලපුත්‍රයා එහි ඇත. හේ එක්තරා රූකක් මුල දිවාවිහාර සඳහා හිතැ”යි. භගය මීගවයිනී, එසේ වී නම් දන් අද උයන්බිමින් කම් නැත, අපි දන් ඒ හවත් රට්ඨපාලයන් මැ උපාසනා කරමිම”යි.

ඉක්බිති කොරවා රජ එහි යම් බාආහෝජ්‍යා පිළියෙල කරන ලද ද, එහැම නොරවයි කියා හදු හදු යානයන් යොදවා හදුයානයකට නැඟී මහත් රාජකුණාවයෙන් ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් දක්නට හදු හදුයානයෙන් ධුල්ලකොට්ඨික නියමගමින් නික්මගියේ. යම්තාක් යානාහුම් වෙ ද, එකක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමන් ඇති වෑ මැ පකළ පකළ පිරිසෙන් ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් හා සතුටු වී. සම්මොදනයට නිසි සිහි කරනුවට නිසි කරා කොට නිමවා එකක්පසෙක සිටියේ යැ. එකක්පස් වෑ සිටි කොරවා රජ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවනට කෙල බස් කී :

“හවත් රට්ඨපාලයෙනී, මෙහි ඇත් ඇතිරියෙහි හිදිනේ මැනැවැ”යි.

“කම් නැත මහරජ, තෙපි හිදුව, මම් සිය අස්තෙහි හුන්මී”යි.

කොරවා රජ පැනවූ අස්තෙහි හුන්තේ යැ. හිද කොරවා රජ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවනට කෙල බස් කී : “හවත් රට්ඨපාලයෙනී, යම් පිරිහිනෙකින් සමන්වාගත වූ මෙලොව ඇතැම් කෙනෙක් කෙහෙරවුළු බහා කහවත් හැද පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, එබඳු පිරිහීම සකරෙක් වෙයි. කවර සකරෙක යත් : ජරායෙන් පිරිහීම යැ ව්‍යාධියෙන් පිරිහීම යැ භෝගයෙන් පිරිහීම යැ ඤාතියෙන් පිරිහීම යි.

හවත් රට්ඨපාලයෙනී, ජරායෙන් පිරිහීම යනු කවරෙ යත් : හවත් රට්ඨපාලයෙනී, මෙලොව ඇතැමෙක් ජරපත් වූයේ වාද්ධ වූයේ ජාතියෙන් මහලු වූයේ ආයුෂාකල්පය ඉක්ම ගියේ පස්වීම වයසට පැමිණියේ වෙයි. හේ මෙසේ කුවණින් සලකයි : “මම දන් දිරාගියෙමි, වාද්ධයෙමි, මහලුයෙමි, ආයුෂාකල්පය ඉක්ම සිටියෙමි, පැසුවර්ගට පැමිණියෙමි මා වීසින් වැළිත් නො ලක් භෝග ලබන්නට හෝ ලබන ලද භෝග වඩන්නට හෝ සුකර නො වෙයි, මම් කෙස්මස් බහා කහවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙම නම් මැනැවැ”යි. හේ ඒ ජරා පිරිහිනෙන් සමන්වාගත වූයේ කෙස්මස් බහා කහවත් හැද පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදී. හවත් රට්ඨපාලයෙනී, මේ වූකලී ජරායෙන් පිරිහීම යයි කියනු ලැබේ. හවත් රට්ඨපාල වනාහි දන් කරුණ යැ, යොවනයෙන් සමන්වාගත යැ, මනා කළුකෙහෙ ඇතියේ ය, හදුයොවනයෙන් සමන්වාගත යැ, ප්‍රථම වයසින් සමන්වාගත යැ, හවත් රට්ඨපාලයනට ඒ ජරා පිරිහින නැත. හවත් රට්ඨපාල කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නේ ද?

කතමඤ්ච පන භො රට්ඨපාල, බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤායො: ඉධ භො රට්ඨපාල එකච්චො: ආබාධිකො භොති දුක්ඛිතො බාලාභිලානො. සො ඉති පච්චිකඤ්චිකඛති: අහං බොමඛි එතරභි ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලාභිලානො න බො පන මයා සුකරං අනධිගතං වා; භොගං¹ අධිගනතුං අධිගතං වා; භොගං එතීකතතුං. යනත්තනාහං කෙසමඤ්ඤං ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති ව්ඤ්ඤාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'නති. සො තෙන බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤාන සමන්තාගතො කෙසමඤ්ඤං ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති ව්ඤ්ඤාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං වූච්චති භො රට්ඨපාල, බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤායො. හචං බො පන රට්ඨපාලො එතරභි අපපාඛාධො අපපාඛධො; සමච්චෙපාකීනිතො ගහණීයො සමන්තාගතො නාතිසීතාය නාච්චුණ්භාය. තං භොතො රට්ඨපාලස්ස බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤාන නති. කිං හචං රට්ඨපාලො ඤ්ඤා වා දිස්සා වා සුස්සා වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යො?

කතමඤ්ච පන භො රට්ඨපාල, භොගපාරිජ්ඣ්ඤායො: ඉධ භො රට්ඨපාල, එකච්චො: අධොසී: භොති මහඥානො මහාභොගො. තස්ස තෙ භොගො අනුපුබ්බෙන පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. සො ඉති පච්චිකඤ්චිකඛති: අහං බො පුබ්බෙ අධොසී: අභොසිං මහඥානො මහාභොගො තස්ස මෙ තෙ භොගො අනුපුබ්බෙන පරිකඛයං ගතා, න බො පන මයා සුකරං අනධිගතං වා; භොගං² අධිගනතුං අධිගතං වා; භොගං එතීකතතුං. යනත්තනාහං කෙසමඤ්ඤං ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති ව්ඤ්ඤාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'නති. සො තෙන භොගපාරිජ්ඣ්ඤාන සමන්තාගතො කෙසමඤ්ඤං ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති ව්ඤ්ඤාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං වූච්චති භො රට්ඨපාල භොගපාරිජ්ඣ්ඤායො. හචං බො පන රට්ඨපාලො ඉමස්මිංගෙච ජුලලකොට්ඨිතෙ අග්ගකුලීකස්ස පුකෙතා. තං භොතො රට්ඨපාලස්ස භොගපාරිජ්ඣ්ඤාන නති. කිං හචං රට්ඨපාලො ඤ්ඤා වා දිස්සා වා සුස්සා වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යො?

කතමඤ්ච පන භො රට්ඨපාල, ඤ්ඤිපාරිජ්ඣ්ඤායො: ඉධ භො රට්ඨපාල, එකච්චස්ස ඛත්ත භොනති ඡිත්තාමච්චො ඤ්ඤිසාලොභිතා. තස්ස තෙ ඤ්ඤතකා අනුපුබ්බෙන පරිකඛයං ගච්ඡන්ති. සො ඉති පච්චිකඤ්චිකඛති: මමං බො පුබ්බෙ ඛත්ත අභෙසුං ඡිත්තාමච්චො ඤ්ඤිසාලොභිතා, තස්ස මෙ තෙ ඤ්ඤතකා අනුපුබ්බෙන පරිකඛයං ගතා, න බො පන මයා සුකරං අනධිගතං වා; භොගං අධිගනතුං, අධිගතං වා; භොගං එතීකතතුං. යනත්තනාහං කෙසමඤ්ඤං ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති ව්ඤ්ඤාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'නති. සො තෙන ඤ්ඤිපාරිජ්ඣ්ඤාන සමන්තාගතො කෙසමඤ්ඤං ඕභාරෙඤ්ඤා කාසායාති ව්ඤ්ඤාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං වූච්චති භො රට්ඨපාල, ඤ්ඤිපාරිජ්ඣ්ඤායො. භොතො: බො පන රට්ඨපාලස්ස ඉමස්මිංගෙච ජුලලකොට්ඨිතෙ ඛත්ත ඡිත්තාමච්චො ඤ්ඤිසාලොභිතා. තං භොතො රට්ඨපාලස්ස ඤ්ඤිපාරිජ්ඣ්ඤාන නති. කිං හචං රට්ඨපාලො ඤ්ඤා වා දිස්සා වා සුස්සා වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යො?

1. අනධිගතා වා; භොගො - සිමු, PTS.
 2. {අනධිගතා වා; භොගො - සිමු, PTS.
 {අනධිගතෙ වා; භොගෙ - ස්‍යා.

භවත් රට්ටපාලයෙනි, ව්‍යාධියෙන් පිරිහීම යනු කවරෙ යත් : භවත් රට්ටපාලයෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් භටභත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩිගිලන් වෙයි. හේ මෙසේ කුවණින් සලකයි : "මම වූකලී දන් ආබාධ ඇත්තෙමි, දුකට පැමිණියෙමි, දැඩිගිලන්මි. මා විසින් වැළිත් නො ලත් හෝඟ ලබන්නට හෝ ලත් හෝඟ තර කරන්නට හෝ සුකර නො වෙයි. මම කෙහෙරවුළු බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙමි නම් යෙහෙකැ"යි. හෙ ඒ ව්‍යාධි පිරිහිනෙන් සමන්වාගත වූයේ කෙහෙ රවුළු බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදියි. භවත් රට්ටපාලයෙනි, මේ වූකලී 'ව්‍යාධි පිරිහිනැ'යි කියනු ලැබේ. භවත් රට්ටපාල වනාහි දන් නිරෝග යැ, නිසුන් යැ, ඉතා උණ්ණ නො වූ ඉතා ශීත නො වූ සම වැ (අභර) පැසෙනසුලු ග්‍රහණයෙන් සමන්වාගත වූයේ යි. භවත් රට්ටපාලහට ඒ ව්‍යාධිපරිහාණි නැත. භවත් රට්ටපාල කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නේ ද?

භවත් රට්ටපාලයෙනි, වැළිත් හෝඟක්ෂය යනු කවරෙ යත් : භවත් රට්ටපාලයෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් ආධ්‍ය (රිඡවර) වූයේ මහත් ධන ඇතියේ (පස්කම්ඟුණ විසින් එළුඹ පිටි) මහත් හෝඟ ඇත්තේ වෙයි. ඔහු ගේ ඒ හෝඟයේ අනුක්‍රමයෙන් ක්ෂය බවට යෙති. හේ මෙසේ කුවණින් සලකයි : "මම වනාහි පෙර ආධ්‍ය වීමි, මහත් ධන ඇති වීමි, මහත් හෝඟ ඇති වීමි. ඒ මා ගේ ඒ හෝඟයේ අනුක්‍රමයෙන් ක්ෂයභාවයට ගියහ. මා විසින් වැළිත් නො ලත් හෝඟ ලබන්නට හෝ ලත් හෝඟ වඩන්නට හෝ සුකර නො වෙයි. මම කෙස්මස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙමි නම් මැනැවැ"යි. හෙ ඒ හෝඟපරිහාණියෙන් සමන්වාගත වූයේ කෙස්මස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදි. භවත් රට්ටපාලයෙනි, මේ 'හෝඟක්ෂය'යි කියනු ලැබේ. භවත් රට්ටපාල වනාහි මෙ මැ ධුල්ලකොට්ඨිත නියමගම්හි අග්‍රකුල ඇතියාගේ පුත්‍ර වෙයි. භවත් රට්ටපාලහට ඒ හෝඟපරිහාණි නැත. භවත් රට්ටපාල කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නේ ද?

භවත් රට්ටපාලයෙනි, දැතිපරිහානි කවරෙ යත් : භවත් රට්ටපාලයෙනි, මෙලොව ඇතැම් කෙනෙකුන්ට මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නැ සහලේ නැයෝ ද බොහෝ වෙති. ඔහු ගේ ඒ නැයෝ ක්‍රමයෙන් පරික්ෂයට යෙත්. හේ මෙසේ සලකයි : "මට වනාහි පෙර සගයභරවෝ ද නැසාලේනැයෝ ද බොහෝ වූහ. මා ගේ ඒ නැයෝ ක්‍රමයෙන් ක්ෂය වූහ. මා විසින් නො ලත් හෝඟ ලබන්නට වෙවයි ලත් හෝඟ දියුණු කරන්නට වෙවයි සුකර නො වෙයි. මම කෙහෙමස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වදනෙමි නම් මැනැවැ"යි. හේ ඒ දැතිපරිහාණියෙන් සමන්වාගත වැ කෙහෙමස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සස්නට වදනේ යැ. භවත් රට්ටපාලයෙනි, මේ වනාහි දැතිපරිහාණි නමු. භවත් රට්ටපාලයන්හට මේ ධුල්ලකොට්ඨිත ගම්හි මැ සගයභරවෝත් නැසහලේනැයෝත් බොහෝ ඇත. භවත් රට්ටපාලයන්හට ඒ දැතිපරිහාණි නැත. භවත් රට්ටපාලයෝ කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියාහු ද ?

ඉමානි ඛො හො රට්ඨපාල, චත්තාරි පාරිජුඤ්ඤානි යෙන පාරි-
ජුඤ්ඤානි ඝමන්තාහතා ඉධෙකච්ච කෙසමසුං මහාරොකා කාසායානි
චන්දානි අච්ඡාදෙතා අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජන්ති. තානි හොතො
රට්ඨපාලස්ස නත්ථි. කිං හචිං රට්ඨපාලො ඤ්ඤා වා දිස්වා වා සුත්වා වා
අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජ්තොති?

අනථි ඛො මහාරුජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා
සමමාසඤ්ඤාභෙත චත්තාරො, ඛම්මිඤ්ඤොසා උද්දිට්ඨා, යෙ'හං¹ ඤ්ඤා ව
දිස්වා ව සුත්වා ව අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජ්තො. කතමෙ චත්තාරො:

'උපතීයති ලොකො අඤ්ඤාවො'ති ඛො මහාරුජ, තෙන භගවතා
ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසඤ්ඤාභෙත පඨමො ඛම්මිඤ්ඤොසො
උද්දිට්ඨො, යං අහං ඤ්ඤා ව දිස්වා ව සුත්වා ව අගාරස්මි, අනගාරියං
පබ්බජ්තො.

'අත්තාණො ලොකො අනභිස්සරො'ති ඛො මහාරුජ, තෙන භගවතා
ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසඤ්ඤාභෙත දුතියො ඛම්මිඤ්ඤොසො
උද්දිට්ඨො, යං අහං ඤ්ඤා ව දිස්වා ව සුත්වා ව අගාරස්මි, අනගාරියං
පබ්බජ්තො.

'අස්සකො ලොකො තබ්බං පහාය ගමනීය'න්ති ඛො මහාරුජ, තෙන
භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසඤ්ඤාභෙත තතියො ඛම්මිඤ්ඤො
සො උද්දිට්ඨො, යං අහං ඤ්ඤා ව දිස්වා ව සුත්වා ව අගාරස්මි, අනගාරියං
පබ්බජ්තො.

'උඡනො ලොකො අතීතො තණ්හාදසො'ති ඛො මහාරුජ, තෙන
භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසඤ්ඤාභෙත චතුස්ථො ඛම්මි-
ඤ්ඤොසො උද්දිට්ඨො, යං අහං ඤ්ඤා ව දිස්වා ව සුත්වා ව අගාරස්මි,
අනගාරියං පබ්බජ්තො.

ඉමෙ ඛො මහාරුජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා
සමමාසඤ්ඤාභෙත චත්තාරො ඛම්මිඤ්ඤොසා උද්දිට්ඨා, යෙ'හං² ඤ්ඤා ව
දිස්වා ව සුත්වා ව අගාරස්මි, අනගාරියං පබ්බජ්තොති.

'උපතීයති ලොකො අඤ්ඤාවො'ති හචිං රට්ඨපාලො අහං ඉධ පන
හො රට්ඨපාල, හාසිතස්ස කථං අනෙථා දුට්ඨබ්බොති? තං කිම්මඤ්ඤාසි
මහාරුජ, අහොසි තං චිතති චස්සඤ්ඤාසිකොපි පඤ්චවිසති³ චස්සඤ්ඤාසිකොපි
භජීසම්මපි කතාචි අස්සසම්මපි කතාචි රථසම්මපි කතාචි ඛුක්කම්මපි
කතාචි ථරුසම්මපි කතාචි උඡරුබලී බාහුබලී අරුමතො සඛිතාමාව-
චරොති?

අහොසිං අහං හො රට්ඨපාල, චිතතිචස්සඤ්ඤාසිකොපි පඤ්චවිසති-
චස්සඤ්ඤාසිකොපි භජීසම්මපි කතාචි අස්සසම්මපි කතාචි රථසම්මපි කතාචි
ඛුක්කම්මපි කතාචි ථරුසම්මපි කතාචි උඡරුබලී බාහුබලී අරුමතො
සඛිතාමාවචරො, අපෙකදහං හො රට්ඨපාල, ඉද්ධිමා ව මඤ්ඤා⁴ න
අත්තනො බලෙන සම්සමං⁴ සමුත්තපස්සාමීති.

1. සමහං - සා, යෙ අහං - PTS, මජ්ඣං.
2. {පණ්ණවිසති - මජ්ඣං, සා. 3. {ඉද්ධි මා ව මඤ්ඤා - සීඞු.
{පණ්ණවිසති - PTS. {ඉද්ධිමා මඤ්ඤා - සා.
4. අත්තනො බලෙන සමං - සීඞු.

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මෙලොව යම් පරිභාණියෙකින් සමන්වාගත වූ කිසි කෙනෙක් කෙභමස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සස්නට වදිත් ද (එයට හේතු වූ) මේ සතර පරිභාණිහු යි. භවත් රට්ඨපාලයන්හට ඔහු නැත. භවත් රට්ඨපාලයෝ කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ හේ පියා සස්නට පැමිණියාහු ද?

මහරජ, මම යම් ධර්මනිර්දේශ කෙනකුන් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියෙමි වේ ද හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් වූ ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් දක්වා වදළ ධර්මනිර්දේශයෝ සතර දෙනෙක් ඇත. කවර සතර දෙනෙක් යත් :

මහරජ, මම යම් ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද හේ පියා සස්නට පැමිණියෙමි වේ ද, "ලෝකයා ජරාමරණයන් කරා යෙයි (එයින් ම) 'අඬුව' යයි. පළමුවන ධර්මනිර්දේශය හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

මහරජ, මම යම් (දෙවන) ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද හේ පියා සස්නට පැමිණියෙමි වේ ද, "ලෝකයා ක්‍රාණ රහිත යැ වෙත පැමිණ අස්වස් දෙන්නට නිසියෙක් නැති'යි. දෙවන ධර්මනිර්දේශය හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් වූ ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

මහරජ, මම යම් (තෙවන) ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද හේ පියා සස්නට පැමිණියෙමි ද "ලෝකයා තමා අසත් දය නැත්තේ යැ, භෑම භැරපියා යායුතු" යයි. තුන්වන ධර්මනිර්දේශය හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් වූ ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

මහරජ, මම යම් (සිවුවන) ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද හේ පියා සස්නට පැමිණියෙමි ද, "ලෝකයා උභත යැ තෘප්ති රහිත යැ තෘෂ්ණාවට දසය"යි සතරවන ධර්මනිර්දේශය හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් වූ ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

මහරජ, මම (මෙසේ) යම් ධර්මනිර්දේශ කෙනකුන් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියෙමි ද හඟවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ ධර්මනිර්දේශයෝ සතර දෙනා වදරන ලදහ.

භවත් රට්ඨපාලයෝ "ලෝකයා ජරාමරණයන් කරා යෙයි (එයින් ම) අඬුව" යයි කියත්, භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මෙහි දී කෙල භාෂිතයා හේ අර්ථ කෙසේ දක්කයුතු ද? මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? කෝ විසිවස් ඇතියෙහිත් වීහි ද? පස්විසිවස් ඇතියෙහිත් වීහි ද? හස්තිශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි අශ්වශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි රංශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි ධනුශ්ශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි චන්ද්‍රිශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි උරුබල ඇතියෙහි බාහුබල ඇතියෙහි සමත් අත්බව ඇතියෙහි සභිග්‍රාමාවචර වූයෙහි වීහි ද?

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මම විසිවස් ඇතියෙමි ද පස්විසිවස් ඇතියෙමි ද වීම්. හස්තිශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙමි අශ්වශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙමි රංශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙමි ධනුශ්ශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙමි චන්ද්‍රිශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙමි උරුබල ඇතියෙමි බාහුබල ඇතියෙමි සමත් අත්බව ඇතියෙමි සභිග්‍රාමාවචර වූයෙමි වීම්. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මම කිසි දිනෙක සෘද්ධි ඇතියෙකිම් සිතම්. සියබලය හා සමසමයකු නො දක්මි.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරජ, එවිමෙව තං එතරහි උපරුමලී ඛානු-
මලී අලමනො සබ්බාමාවචරෙති?

නොහිදං හො රට්ඨපාල, එතරහි ජණේණා වුද්ධො මහලලකො
අභිගනො වයො අනුපතනො, ආසිතීකො මෙ වයො වතනති.
අපෙඤ්ඤාසං හො රට්ඨපාල, ඉධ පාදං කරිසාමිති අඤ්ඤානෙව පාදං
කාරෙමිති.

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන භගවතා ජානතා පසානා අරහතා
සම්මාසම්මුද්ධෙන සකාය සාසිතං 'උපතීයති ලොකො අඤ්ඤාවො'ති.
යමහං ඤානා ව දිසා ව සුතා ව අභාරමා අනගාරිතං පබ්බජිතොති.

අච්ඡරිතං හො රට්ඨපාල, අබ්බුතං හො රට්ඨපාල, යාවසුභාසිතමිදං
තෙන භගවතා ජානතා පසානා අරහතා සම්මාසම්මුද්ධෙන උපතීයති
ලොකො අඤ්ඤාවොති. උපතීයති හි හො රට්ඨපාල, ලොකො අඤ්ඤාවො.

සංවිජ්ජනෙන ඛො හො රට්ඨපාල, ඉමසම් රජකුලෙ හජීකායාපි
අසාකායාපි රථකායාපි පනතීකායාපි, යෙ අමනාකං ආපදසු පරියොධාය
වතතිසානති. 'අතතාණො' ලොකො අනභිසාදෙ'ති භවං රට්ඨපාලො
ආහ. ඉමසා පන හො රට්ඨපාල, සාසිතසා කථං අනො දුට්ඨබ්බොති?

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරජ, අති තෙ කොචී අනුසාසිකො
ආබාධොති?

අති මෙ හො රට්ඨපාල, අනුසාසිකො ආබාධො. අපෙඤ්ඤා මං
හො රට්ඨපාල, මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොහිතා පරිවාරොනා සීතා හොනති
ඉදුති රුජා කොරබොසා කාලං කරිසාමිති, ඉදුති රුජා කොරබොසා
කාලං කරිසාමිති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරජ, ලභසි තං තෙ මිත්තාමච්ච ඤාති-
සාලොහිතෙ 'ආයනතු මෙ හොනො මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොහිතා,
සබ්බෙව සත්තා ඉමං වෙදනං සංවිහරථ, යථාහං ලහුකතරිකං වෙදනං
වෙදිසෙය්සති, උදුහු තිංසෙව තං වෙදනං වෙදිසිති?

නාහං හො රට්ඨපාල, ලභාමි තෙ මිත්තාමච්ච ඤාතිසාලොහිතෙ
ආයනතු මෙ හොනො මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොහිතා, සබ්බෙව සත්තා
ඉමං වෙදනං සංවිහරථ, යථාහං ලහුකතරිකං වෙදනං වෙදිසෙය්සති.
අථ ඛො අහමෙව තං වෙදනං වෙදිසාමිති.

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන භගවතා ජානතා පසානා අරහතා
සම්මාසම්මුද්ධෙන සකාය සාසිතං 'අතතාණො' ලොකො අනභිසාදෙ'ති
යමහං ඤානා ව දිසා ව සුතා ව අභාරමා අනගාරිතං පබ්බජිතොති.

අච්ඡරිතං හො රට්ඨපාල, අබ්බුතං හො රට්ඨපාල, යාවසුභාසිතමිදං
තෙන භගවතා ජානතා පසානා අරහතා සම්මාසම්මුද්ධෙන 'අතතාණො
ලොකො අනභිසාදෙ'ති. අතතාණො හි හො රට්ඨපාල, ලොකො
අනභිසාදො.

1. අතාණෙ - සිඤ්ඤා, මජ්ඣං, සං .

මහරජ, ඒ කෙසේ හිතී? එපරිදි මැ කෝ දන් උරුමල ඇතියෙහි බාහුමල ඇතියෙහි සමත් අත්බව ඇතියෙහි සම්ප්‍රාමාවචරයෙහි ද?

භවත් රටවසාලයෙනි, එසේ නො වෙමි. දන් දිරාහියෙමි වෘද්ධ වූයෙමි මහලු වූයෙමි කල් ගැලවූයෙමි පස්වීම වසසට පැමිණියෙමි වෙමි. මා හේ අසුවන විය වෙයි. භවත් රටවසාලයෙනි, මම කිසි දිනෙක මෙහි පා තබමිදි අන් කැනෙකැ පා තබමි කී යැ.

මහරජ, භවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්නා අර්භත් ඒ සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙ කාරුණ සදහා "ලෝකයා පරාමරණය කරා යෙයි, අධ්‍රැව යැ"යි වදන ලදී. මම යම් ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පැමිණියෙමි ද මේ එයට හෙතු යි.

ආශ්වයා යැ භවත් රටවසාලයෙනි, අදහුක යැ භවත් රටවසාලයෙනි, ඒ භාගාවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්නා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් "ලෝකයා පරාමරණය කරා යෙයි, අධ්‍රැව යැ"යි වදන මෙය සුභාමිතයෙක් මැ යැ, භවත් රටවසාලයෙනි, ලෝකයා පරාමරණය කරා යේ මැ යැ අධ්‍රැව යි.

භවත් රටවසාලයෙනි, යම් සිසුරභ සෙන්හු අප හේ වීපත්හි දී උවදුරු මැඩගෙන වැටෙත් ද, එ බඳු වූ භස්තිසමුභයෝ ද අශ්වසමුභයෝ ද රජසමුභයෝ ද පදකී සමුභයෝ ද මේ රජකුලයෙහි ඇත් මැ යැ. භවත් රටවසාලයෝ "ලෝකයා ප්‍රාණ රහිත යැ, වෙත පැමිණ අස්වසන්තට නිසියෙක් නැත්තේ යැ"යි කියති. භවත් රටවසාලයෙනි, මේ භාමිතයාගේ අර්ථ කෙසේ දකුණු වේ ද?

මහරජ, ඒ කෙසේ හිතී? තට කිසියම් සිරුරෙහි නිධානගත වැ වැටෙන ආබාධයෙක් ඇද්ද?

භවත් රටවසාලයෙනි, මට අනුසයිත වාතාබාධයෙක් ඇත. භවත් රටවසාලයෙනි කිසි දිනෙකැ සගයහළුවෝ ද නාසහලේනෑයෝ ද මා වට කොට ගෙන සිටියාහු වෙති, 'දන් කෝරවා රජ කලුරිය කෙරෙයි, දන් කෝරවා රජ කලුරිය කෙරෙයි' කියා යි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හිතී? "භවත් මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නාසහලේනෑයෝ ද එත්වා, මම යම් පරිදි ලඝුතර වේදනාවක් විදින්නොමි නම් එපරිදි හැම දෙනා මේ වේදනාව බෙදගනුව"යි. ඒ සගයහළුවන් හා නාසහලේනෑයන් ලබාගන්නෙහි ද? නොහොත් කෙසි මැ ඒ වේදනාව විදුනහු ද?යි.

භවත් රටවසාලයෙනි, මා හේ භවත් මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නාසහලේනෑයෝ ද එත්වා, "යම් පරිදි මම ලඝුතර වේදනාවක් විදුනොමි නම් එපරිදි හැම දෙනා මේ වේදනා බෙදගනුව"යි ඒ සගයහළුවන් හා නාසහලේනෑයන් ලබා නො ගන්නොමි, වැළිත් මම මැ ඒ වේදනාව විදගනිමි"යි. කී.

මහරජ, "ලෝකයා ප්‍රාණ රහිත යැ, අනාභිස්සර යැ"යි භවත් වූ වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්නා අර්භත් ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙ කාරුණ සදහා වදන ලදී. මම යම් ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සස්තට පැමිණියෙමි ද මේ එයට හේතු යි.

භවත් රටවසාලයෙනි, ආශ්වයා යැ භවත් රටවසාලයෙනි, අදහුක යැ "ලෝකයා ප්‍රාණ රහිත යැ, අනාභිස්සර යැ"යි භවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්නා අර්භත් ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙය මොනොවට වදන ලද්දේ මැ යැ.

සංවිජ්ජති ඛො හො රට්ඨපාල, ඉමසමි රුජකුලෙ පහුතං හිරඤ්ඤ-
සුවණ්ණං භුමිගතඤ්ඤවච්ච වෙහාසගතඤ්ඤව, 'අසසකො ලොකො සබ්බං
පහාය ගමනීය'නති, භවං රට්ඨපාලො ආත. ඉමසස පන හො රට්ඨපාල,
භාසිතස්ස කථං අනේවා දට්ඨධෙබ්බාති?

නං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, යථා තිං ඵතරහි පඤ්ඤති කාමගුණෙහි
සමපටිතො සමඛිතිභුතො පටිචාරෙයි. ලුච්ඡයි තිං පරන්තාපි, ඵචමෙවභං
ඉමෙහෙව පඤ්ඤති කාමගුණෙහි සමපටිතො සමඛිතිභුතො පටිචාරෙමීති.
උදුහු අඤ්ඤො ඉමං හොගං පටිපජ්ජස්සනති, තිං පන යථාකමමං
ගමිස්සාමීති?

යථාහං හො රට්ඨපාල, ඵතරහි පඤ්ඤති කාමගුණෙහි සමපටිතො
සමඛිතිභුතො පටිචාරෙමි. නාහං ලුච්ඡාමි පරන්තාපි ඵචමෙවභං ඉමෙ-
හෙව පඤ්ඤති කාමගුණෙහි සමපටිතො සමඛිතිභුතො පටිචාරෙමීති.
අථ ඛො අඤ්ඤො ඉමං හොගං පටිපජ්ජස්සනති. අහං පන යථාකමමං
ගමිස්සාමීති.

ඉදං ඛො තං මහාරුජ, තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා
සමමාසමුද්ධොන සකාය භාසිතං: 'අසසකො ලොකො සබ්බං පහාය
ගමනීය'නති. ගමහං ඤ්ඤාතා ච දිස්වා ච සුක්වා ච අගාරස්මා අනගාරිංසං
පට්ඨජ්ජතොති.

අච්ඡරිතං හො රට්ඨපාල, අබභුතං හො රට්ඨපාල, යාව සුභාසිතමිදං
තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමුද්ධොන 'අසසකො
ලොකො, සබ්බං පහාය ගමනීය'නති, අසසකො හි හො රට්ඨපාල,
ලොකො සබ්බං පහාය ගමනීයං.

'උභෙතො ලොකො අතීතොතා තණ්හා දුසො'ති භවං රට්ඨපාලො
ආත. ඉමසස පන හො රට්ඨපාල, භාසිතස්ස කථං අනේවා දට්ඨධෙබ්බාති?

නං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, පීතං කුරුං අජ්ඣාවසාමීති?

ඵචං හො රට්ඨපාල, පීතං කුරුං අජ්ඣාවසාමීති.

නං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, ඉධ තෙ පුට්ඨො ආගච්ඡෙය්‍ය පුරන්තිමාය
දිසාය සඤ්ඤාසකො පච්චයිතො. සො තං උපසඛකමිතො ඵචං වදෙය්‍යා:
යඤ්ඤ මහාරුජ, ජානෙය්‍යාසි, අහං ආගච්ඡාමි පුරන්තිමාය දිසාය,
තත්ථදුසං මහන්තං ජනපදං ඉඤ්ඤෙවච්ච ජීතඤ්ඤව ඛහුජ්ජනං ආකිණ්ණ-
මනුස්සං, ඛහු තත්ථ භජීතායා අස්සකායා රථකායා පඤ්ඤිකායා, ඛහු
තත්ථ ඛතධඤ්ඤො¹, ඛහු තත්ථ හිරඤ්ඤ සුවණ්ණං අකතඤ්ඤව කතඤ්ඤව,
ඛහු තත්ථ ඉප්පිපට්ඨාගො. සකකා ච තාවතකෙන බලමනෙතන²
අභිච්ඡිතිභුං, අභිච්ඡිත මහාරුජා'ති. කිතති නං කරෙය්‍යාසිති?

තමපි මයං හො රට්ඨපාල, අභිච්ඡිත³ අජ්ඣාවසෙය්‍යාමාති.

1. ඛහු තත්ථ දන්තාජ්ජනං - ස්‍යා, PTS.
2. බලමනෙන - PTS.
තාවතකකෙන බලමනෙන ස්‍යා.
3. අභිච්ඡිත - ස්‍යා.

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මේ රාජකුලයෙහි භූමිගත වූ ක් ආකාශගත වූත් ප්‍රභූත තිරණාසාරිණ ඇත. "ලෝකයා තමා අයත් කිසිවක් නැත්තේ යැ" හැම හැරපියා යායුතු යැ"යි. භවත් රට්ඨපාලයෝ කියති. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, වැළිත් මේ භාෂිතයා ගේ අර්ථය කෙසේ දකියුතු වේ ද? යි.

මහරජ, ඒ කීමැ යි භගනෙහි ද? යම්සේ තෙපි දන් පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්වාගත වැ ඉදුරන් පිනවවු ද, තෙපි පරලෙව්හිදු "මෙසෙයින් මැ මම මෙ මැ පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්වාගත වැ ඉදුරන් පිනවමි" ලබවු ද? නොහොත් අනායෝ මෙ භෝගය පිළිපදනාහු ද, තෙපි වැළිත් කර්මානුරූප වැ යන්තහු ද? යි.

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, යම්සේ මම දන් පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්වාගත වැ ඉදුරන් පිනවමි ද, මම පරලෙව්හිදු "මෙසෙයින් මැ මම මැ පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්වාගත වැ ඉදුරන් පිනවමි" නො ලැබෙමි, වැළිත් අන්හු මෙ භොග ලබන්නාහ. මම වැළිත් කම්සේ යන්නෙමි"යි.

මහරජ, ඒ භගවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දන්තා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ වීසින් මේ සදහා "ලෝකයා තමා අයත් කිසිවක් නැත්තේ යැ, සියල්ල හැරපියා යායුතු වන්නේ යැ"යි වදන ලද. මම යම් දහමක් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නෙමි නම් මේ ඵය යි.

ආශ්වයා යැ භවත් රට්ඨපාලයෙනි, අද්භූත යැ භවත් රට්ඨපාලයෙනි, ඒ භගවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දන්තා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ වීසින් "ලෝකයා තමා අයත් කිසිවක් නැත්තේ යැ, සියල්ල හැරපියා යායුතු වන්නේ යැ"යි වදන මේ සුභාෂිත මැ යි. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, 'ලෝකයා තමා අයත් කිසිවක් නැත්තේ මැ යැ, සියල්ල හැරපියා යායුතු මැ වන්නේ යි.

"ලෝකයා උන යැ, අතෘප්ත යැ, කෘෂ්ණාවච දහ යැ"යි භවත් රට්ඨපාලයෝ කියති. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මේ භාෂිතයා ගේ අර්ථ කෙසේ දකියුතු වේ ද? යි.

මහරජ, ඒ කීමැ යි භගිහි ද? සමාද්ධි වූ කුරු ජනපදයෙහි ඉසුරු වැ වෙසේ ද? යි. එසේ යැ භවත් රට්ඨපාලයෙනි, සමාද්ධි වූ කුරු ජනපදයෙහි වෙසෙමි"යි.

මහරජ, එය කීමැ යි භගනෙහි ද? මෙහි නොප ගේ හැදෑරිය හැකි වචන ඇති උපාදේයවචන ඇති පුරුෂයෙක් පෙරදිගින් එන්නේ යැ. මෙ නොප කරා එළැඹ මෙසේ කියන්නේ යැ: මහාරාජයෙනි, දන්තේ මැනැවි. මම පෙරදිගින් එන්නෙමි. එහි සමාද්ධි වූත් ඉතා සමාද්ධි වූ ක් බොහෝ ජනයා ඇති මිනිසුන් ගැවැසිගත් මහත් ජනපදයක් දිවිමි. එහි භස්තිකායයෝ බොහෝහ, අශ්වකායයෝ බොහෝහ, රජකායයෝ බොහෝහ, පද්ධිකායයෝ බොහෝහ, එහි ධනධාන්‍යා බොහෝ යැ, එහි කළ නො කළ තිරණාසාරිණ බොහෝ යැ, එහි ස්ත්‍රීපරිග්‍රහ බොහෝ යැ, තාවන්මාත්‍රබලයෙකින් දනන්තට හැකි යැ, මහරජ දිනාගනුව"යි. කිම ඒ කෙරෙහි ද? යි.

'භවත් රට්ඨපාලයෙනි, අපි එ ද දිනාගෙන වසමිහ'යි.

තං තිං මඤ්ඤාසි මහාරුජ, ඉධ තෙ පුරිසො ආභවෙත්ථය පච්චිමාය
 දිසාය -පෙ- උභතරුය දිසාය -පෙ- දක්ඛිණාය දිසාය -පෙ- පරසමුද්දායො
 සඤ්ඤාසිකො පච්චසිකො. සො තං උපසඤ්ඤාසිතො ඵලං වදෙයා: යගෙඤ
 මහාරුජ, ජානෙයාසි, අභං ආභවත්ථි පරසමුද්දායො, තත්ථද්දාසං මහනානං
 ජනපදං ඉඤ්ඤාසි ව ජිතඤ්ඤාසි ඛහුජනං ආකිණ්ණමනුස්සං, ඛහු තත්ථ හත්ථි-
 කායා අස්සකායා රථකායා පතතිකායා, ඛහුං තත්ථ ධනධඤ්ඤාසි, ඛහුං තත්ථ
 භීරඤ්ඤාසිවණ්ණං අකභඤ්ඤාසිව කභඤ්ඤාසි, ඛහු තත්ථ ඉත්ථිපරිඤ්ඤාසි.
 සකකා ව තාවතකෙන ඛලමිතෙතන අභිච්චිත්ථං. අභිච්චින මහාරුජා'ති
 තිනාති නං කරෙය්‍යාසිති.

තමපි මගං හො රට්ඨපාල, අභිච්චිත අජ්ඣාචසෙය්‍යාමාසි.

ඉදං ඛො තං මහාරුජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා
 සමමාසමුද්දොන සකාය භාසිතං: 'උභතො ලොකො අභිතො: තණ්හා-
 දාසො'ති. යමභං ඤානිං ව දිසාං ව සුනාං ව අභාරමා අනගාරිං
 පච්චෙත්ථොති.

අච්චරිං හො රට්ඨපාල, අඛගුහං හො රට්ඨපාල, යාච්ච සුභාසිතමිදං
 තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්දොන 'උභතො
 ලොකො අභිතො: තණ්හාදාසො'ති. උභතො හි හො රට්ඨපාල ලොකො
 අභිතො: තණ්හාදාසොති.

ඉදමචොචායමා: රට්ඨපාලො, ඉදං චතා අථාපරං ඵතදචොචා:

පස්සාමි ලොකෙ සධනෙ මනුස්සෙ
 ලඤ්ඤාසි විතනං න දදනති මොහා,
 ලඤ්ඤාසි ධනං සනතිවයං කරෙතති
 හිසොච¹ කාමෙ අභිපත්ථයනති.

රාජා පසංඝා² පථවිං විජිත්ථා³
 සසාගරනතං මහිමාචසනො,⁴
 ඕරං සමුද්දාසං අභිතතරුපො,
 පාරං සමුද්දාසංපි පත්ථෙඨ.

රාජා ව අඤ්ඤාසි ව ඛහු මනුස්සා
 අච්චතණ්හා⁵ මරණං උපෙනති,
 උභතාච්ච සුනාන ජහනති දෙභං
 කාමෙ හි ලොකමහි නහත්ථි තිතති.

1. හිසොච - සා.
 2. පසංඝා - සිමු, මජ්ඣං, PTS.
 3. විජිත්ථා - සිමු.
 4. {මහිං ආචසනො - PTS.
 {මහිමාචසනො - සිමු.
 5. අච්චතනණ්හා - මජ්ඣං.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙහි ශ්‍රාද්ධෙය වචන ඇති විශ්වාසභූමි වූ තොප ගේ පුරුෂයෙක් පැළදිගිනුදු එයි . . . උතුරුදිගිනුදු එයි . . . දකුණුදිගිනුදු එයි . . . පරසමුද්‍රයෙහුදු එයි. හේ තොප කරා එළැඹ මෙසේ බෙණෙයි : දේවයන් වහන්ස, දන්තාව? මම පරසමුද්‍රයෙන් එමි. එහි සමාද්ධිමත් වූ ද වාද්ධිමත් වූ ද බොහෝ දෙනා ඇති මනුෂ්‍යාගණාකීර්ණ මහත් ජනපදයක් දිවිමි. එහි හස්තිසමූහයෝ බොහෝහ. අශ්වසමූහයෝ බොහෝහ. රජසමූහයෝ බොහෝහ. පදතිසමූහයෝ බොහෝහ. ධනධාන්‍යා බොහෝහැ. එහි කළ නො කළ හිරණ්‍යාසාධිණ බොහෝ හැ. එහි ස්ත්‍රීපරිග්‍රහ බොහෝ හැ. තාවන්මාත්‍රාබලයෙකින් දන්තනට භෑකි හැ. දෙවයිනි, දිනාගනුව"යි. කිම, එය කරන්නාව?යි.

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, අපි එ ද දිනාගෙන වසමි'යි.

මහරජ, භගවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දන්තා අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් "ලොකයා උන හැ, තාපති රහිත හැ, තෘෂ්ණාදස හැ යන මෙ බස මෙ කරුණ සඳහා වදරන ලද්දේ හැ. මම යම ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගිහිගෙන් නික්ම සස්තනට පැමිණියෙමි ද මෙ එයට හෙතු යි.

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, ආශ්වයා හැ, භවත් රට්ඨපාලයෙනි, අද්භූත හැ, භගවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දන්තා අර්හත් ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් "ලොකයා උන හැ තාපති රහිත හැ තෘෂ්ණාදස හැ යන මෙ බස මොනොවට වදරන ලද්දේ මැ හැ. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, ලොකයා උන මැ හැ තාපති රහිත මැ හැ තෘෂ්ණාදස මැ යි.

ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ මෙ ධර්මනිර්දේශ කීහ. මෙ කියා නැවැත තදන්‍යා තෙල භාපෙළ ද කීහු :

"ලෝකයෙහි ධනසම්පන්න මිනිසුන් දකිමි. ධන ළැබ මෝහ හේතුවෙන් නො දෙකි. ලෝකාභිභූත වුවාහු ධනය රැස් කෙරෙකි, පුනපුනා කාමසම්පත් බෙහෙවින් පතත්.

රජ සතුරුමුඵ මැඩගෙන සාගරාන්ත සහිත පොළෝ දිනා පොළොව පසස්තෝ සමුද්‍රයා ගේ මෙතෙර සියරට ඇත ද (එයින්) අතෘප්තරූප වැ සමුද්‍රයා ගේ පරතෙර (ද්විපාන්තරය) ද පතන්තෝ හැ.

රජු හා තදන්‍යා බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ ද අවිගතතෘෂ්ණ වැ මරණයට යෙත්. අපරිපුණ් මනෝරඵ ඇති වැ මැ දේහය පියත්. මෙලොවැ වස්තුකාමයෙහි තෘප්තියෙක් නම් නැත.

කන්දනති නං ඤාතී¹ පකිරිත කෙසෙ
අහො වතා නො² අමරාති චාහු,
චජෙන නං පාරාතං තීහරිතී:
චීතං සමාධාය තතො බහනති.

සො බහ්නති සුලෙහි තුල්පමානො
එකෙන චජෙන පහාය ගොගෙ,
න මීයමානස්ස භවනති තාණා
ඤාතීධ මිත්තා අඵ චා සහායා.

දුගාදතා තස්ස ධනං හරනති
සතෙතා පන ගච්ඡති යෙන කම්මං,
න මීයමානං ධනමනෙති කිඤ්චී
පුත්තා ච දුරා ච ධනඤ්ච රච්චිං.

න දීඝමාසුං ලහතෙ ධනෙන
න චාපි විතෙතන ජරං විහනති,
අප්පං හීදං³ ජීවිතමාහු ධීරා
අසස්සතං⁴ විපාරිතාමධම්මං.

අභිතා දඤ්ඤ ච පුසනති එස්සං
ඛාලො ච ධීරො ච තථෙච පුච්චෙතී,
ඛාලො හි ඛාලුතාවධිතොච සෙති
ධීරො ච න චෙධිති එස්සපුච්චෙතී.

තඤ්චා හි පඤ්ඤච ධනෙන සෙතෙතා
යාය වොසානං ඉධාසීගච්ඡති,
අසොසාසිතතතා⁵ හි භවාභවෙසු
පාපාති කම්මානී කරොනති මොහා.

උපෙති ගබ්භඤ්ච පරඤ්ච ලොකං
සංසාරමාපඤ්ඡ පරම්පරාය,
තස්සපාපඤ්ඤදු අභිසංඤ්ඤතො
උපෙති ගබ්භඤ්ච පරඤ්ච ලොකං.

චොරො තථා සන්චිත්ථවෙ ගභීතො
සකම්මනා⁶ හඤ්ඤති පාපධම්මො,
එචං පජා පෙච්ච පරං හි ලොකෙ
සකම්මනා හඤ්ඤති පාපධම්මො.⁷

1. තං ඤාතී - සිඤ්ඤ. 2. නෙ - PTS.
3. අප්පකඤ්ඤදං - ස්‍යා. 4. අස්සස්සතං - ස්‍යා.
5. අසොසාසිතතතා - සිඤ්ඤ, PTS. 6. සකම්මිනා - මජ්ඣං, ස්‍යා.
7. පාපධම්මා - ස්‍යා.

ඥාතීන් කෙරෙහි විසුරුවාදෙන ඔහු ආත්මික කෙරෙහි. අහෝ අප ගේ නැගෙනහිර ජාතිකයන් නො මැරෙන්නාහු වෙත් වැඩි ද කියති. වස්ත්‍රයෙකින් පොරොත්තාලද ඔහු ගෙන් බැහැර කොට විකකයට නඟා ඉක්බිති දවත්.

හේ හෝගයන් හැරපියා එක් මැ වස්ත්‍රයෙකින් යුතු වැ හුලින් පෙළනු ලැබෙමින් දුවෙයි. මියනුවහට මෙලොවැ ඥාතීන් මිත්‍රයෝ නොහොත් යහළුවන් ක්‍රාණ නො වෙත්.

ඔහු ගේ ධනය දයාදයෝ ගෙන යති. සත්කම් වැළික් කර්මානුරූප වැ යෙයි. කිසි ධනයක් මිය යනුවහු පසුපස නො එයි. සුත්‍රයේ ද භාග්‍යාවෝ ද ධනය දරට ද නො එත්.

ධන හේතුවෙන් යම් දීර්ඝායුෂ ලබා ද ඒ ධනයෙන් ජරාව නො ද නස්නේ යැ. බුද්ධාදී ධරණයේ අල්ප වූ කෙල ජීවිතය පෙරළෙන සැහැවී ඇති (එහෙයින් ම) අභ්‍යන්තරයක් කොට වදරත්.

ආභ්‍යන්තරයේ ද දරිද්‍රයෝ ද අනිෂ්ට මරණස්පඨයට පැමිණෙත්. බාලයා ද ධරණය ද එසෙයින් මැ පහළේ වෙයි. (වෙසෙස කීමෙක යත් :) බාලයා වනාහි බාලභාවයෙන් හිංසිත වැ හෝනේ යැ. අනිෂ්ටස්පර්ශයෙන් ස්පර්ශ කරනලද ධරණය වනාහි නො සැලෙන්නේ යි.

මෙලොව යම් ප්‍රඥයෙකින් ලෝකාන්ත සම්බන්ධ නිර්වාණය ලබා ද එහෙයින් ධනයට වඩා ප්‍රඥාව මැ උතුම් වෙයි. අව්‍යවසිත (අර්හත්වප්‍රාප්තියෙන් සසර අවසන් නො කළ) බැවින් මොහ හේතුවෙන් කුදුමහත් භවයෙහි පවතම් කෙරෙත්.

හේ සුනසුනා සසරට පැමිණ මාකාගර්භය කරා ද පරලොව කරා ද එළැඹෙයි. ඔහු ගේ ක්‍රියා හදහන මදනුවණැත්තේ මාකාගර්භය කරා ද පරලොව කරා ද එළැඹෙයි.

(සන්ධිවර්ෂද සම්බන්ධ) පාපධර්ම ඇති යොර තෙම යම්සේ සන්ධිමුඛයෙහි දී ගන්තා ලද්දේ ස්වකීය කර්ම හේතුවෙන් පෙළනු ලැබේ ද, එසෙයින් මැ පාපසම්භාව ඇති ප්‍රජාව මියැ පරලොවහි දී සියකම් හෙයින් පෙළනු ලැබෙයි.

කාමා හි චිත්තා මඬුරා මනොරමා
චිරාපරාජෙන මඬෙනහි චිතතං,
ආදිනචං කාමගුණෙසු දිඤා
තඤා අභං පඬඬජ්ඣොමහි රාජ.

දුමඬලානිචා පතනහි මානචා
දඤරා ච චුඬා ච ඤජිරහෙදා,
ඵතමපි දිඤාඃ පඬඬජ්ඣොමහි රාජ
අපණණතං ඤාමඤඤමෙච ඤෙඤසා”ති.

රඬ්ඬපාලසුභතං දුඬිඨං

-
1. දුමඬලානෙච - ඤුඬු, මජඬං, ඤසා.
  2. { ඵතං චිදිඤා - ඤසා.
ඵචමපි දිඤා - ඤුඬු.

යම් භෙයකින් වස්තුකාමයෝ විසිතුරු වුවාහු මධුර වුවාහු (සුත්‍රදතව) මනරම් වුවාහු විවිධසවරූපයෙන් සිත අළලක් ද, එහෙයින් මහරජ මම් කාමඥයෙහි ආදිනව දක පැවිදි වූයෙමි.

තරුණ වූ ද වෘද්ධ වූ ද සත්තවයෝ ඔරිරභේදයෙන් වාක්ෂයන්ගේ එල සෙයින් (දිවියෙන්) ගිළිහෙති. මහරජ, මෙසේත් දක පැවිදි වීමි. නොයසාණික වූ ශ්‍රමණභාවය මැ උත්තරිතර වෙ" යයි.

දෙ වැනි රටවපාල සුත්‍ර යි.

2. 4. 3

මබාදෙවසුතනං

එවං මේ සුතං : එකං සමයං ගඟවා මිඵලායං විහරති මබාදෙ-
වම්බවනෙ.¹ අඵ ඛො ගඟවා අඤ්ඤාතරයම් පදෙසෙ සිතං පාඨාකාසි.
අඵ ඛො ආයසම්භො ආනන්දස්ස එතදභොසි : කො ණු ඛො හෙතු,
කො පච්චයො ගඟච්චො සිතස්ස පාතුකම්මාය, න අකාරණේ තථාගතා
සිතං පාතුකරොනතී'ති. අඵ ඛො ආයසම්භො ආනන්දෙ එකංසං චීවරං
කඤ්ඤා සෙත ගඟවා තෙනඤ්ඤාලිපණාමෙත්ථා ගඟච්චතං එතදචොච :
කො ණු ඛො ගතෙත, හෙතු කො පච්චයො ගඟච්චතො සිතස්ස පාතු-
කම්මාය? න අකාරණේ තථාගතා සිතං පාතුකරොනතී'ති.

භූතපුබ්බං ආනන්ද, ඉමිස්සායෙව මිඵලායං රාජා අභොසි මබාදෙවො²
නාම ඛම්මිකො ඛම්මරාජා ඛම්මෙ සිතො මහාරාජා ඛම්මං චරති
බ්‍රාහ්මණගහපතීකෙසු තෙගමෙසු³ චෙපි ජානපදෙසු ව. උපොසඵඤ්ඤා
උපච්චති වාතුද්දසිං පඤ්ඤාදසිං අට්ඨමිඤ්ඤා පක්ඛස්ස.

අඵ ඛො ආනන්ද, රාජා මබාදෙවො ඛහුන්තං⁴ වස්සානං ඛහුන්තං
වස්සසතානං ඛහුන්තං වස්සසහස්සානං අච්චයෙන කප්පකං ආමනොසි :
'යදු මෙ සම්ම කප්පක, පසෙය්‍යාසි සිරසම් පලිතාති⁵ ජාතාති, අඵ
මෙ ආරොචෙය්‍යාසි'ති. එවං දෙවොති ඛො ආනන්ද, කප්පකො රඤ්ඤා
මබාදෙවස්ස පච්චස්සොසි. අද්දසා ඛො ආනන්ද, කප්පකො ඛහුන්තං⁶
වස්සානං ඛහුන්තං වස්සසතානං ඛහුන්තං වස්සසහස්සානං අච්චයෙන
රඤ්ඤා මබාදෙවස්ස සිරසම් පලිතාති ජාතාති. දිස්වාන රුජානං මබා-
දෙවං එතදචොච: පාතුගුතා ඛො දෙවස්ස දෙවස්සතා, දිස්සනති සිරසම්
පලිතාති⁷ ජාතාති'ති. තෙන හි සම්ම කප්පක, තාති පලිතාති සාධුකං
සණ්ඨාසෙන උඤ්ඤාම මම⁷ අඤ්ඤාලිපණිං පතිට්ඨාපෙහීති. එවං දෙවොති
ඛො ආනන්ද, කප්පකො රඤ්ඤා මබාදෙවස්ස පච්චස්සතා තාති පලිතාති
සාධුකං සණ්ඨාසෙන උඤ්ඤාම රඤ්ඤා මබාදෙවස්ස අඤ්ඤාලිපණිං
පතිට්ඨාපෙහී.

අඵ ඛො ආනන්ද, රුජා මබාදෙවො කප්පකස්ස ගාමවරං දඤ්ඤා
ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං ආමනතාපෙතා එතදචොච: පාතුගුතා ඛො මේ
තාත කුමර දෙවස්සතා, දිස්සනති සිරසම් පලිතාති ජාතාති, භූතතා
ඛො පන මේ මානුසතා කාමා, සමයො දිබ්බි කාමෙ පරිභෙසිතුං.
එහි තං තාත කුමාර, ඉමං රජුං පටිපජ්ජ, අහං පන කෙසමස්සං
මහාරෙත්ථා කාසායාති වන්ථාති අච්චාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරිතං

---

1. මහදෙවම්බවනෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා.	5. ඛහුන්තං - මජ්ඣං, ස්‍යා.
2. න අකාරණෙන - PTS.	6. එලිතාති - PTS.
3. මහදෙවො - මජ්ඣං, ස්‍යා.	7. මම - PTS.
4. නිගමෙසු - සිමු.	

2. 4. 3

මධ්‍යයේ සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මියුලුකුට්ටි නිසා මධ්‍යයේ නම් අභිජයන්හි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා පියෙසෙක්හි සිනා පහළ කළ සේක. එසඳ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ට තෙල සිත් වී : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිනා පහළ කිරීමට හේතු කවරෙ යැ, ප්‍රත්‍යය කවරෙ යැ? නො කරුණෙහි තරාගතයෝ සිනා පහළ නො කෙරෙත්"යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ සිවුරු එකක් කොට පෙරවැඩුණු දෙසට ඇඳිලි බැඳ වැඳ භාග්‍යවන්තට තෙල බස් සැල කොළෝ : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිනා පහළ කිරීමට හේතු කවරෙ යැ, ප්‍රත්‍යය කවරෙ යැ? අකාරණයෙහි තරාගතයෝ සිනා පාළ නො කෙරෙත්"යි.

ආනන්දය, පෙර වූ දයක් කියමි : මම මෑ මිටිලායෙහි ධාර්මික වූ ධම්මරාජන් වූ මධ්‍යයේ නම් රජ කෙනෙක් වූහ. (දසකුශල කම්පට) ධම්මයෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි ද නියමිතවැඩියන් කෙරෙහි ද ආවු වැඩියන් කෙරෙහි ද සම වූ හැසිරෙයි. තුද්ධවක්හි ද පසළොස්වක්හි ද අටවක්හි ද පෙහෙවස් ද එළැබෙයි.

එකල්හි ආනන්දය, මධ්‍යයේ රජ මධ්‍යයේ වර්ණගතසහස්‍රයන් ඇවෑමෙන් කපුටා ඇමැති ය : "සඟය කපුට, යම් දිනෙකු මා හිස නර උපදනේ වෙ ද, එසඳ මට සැල කරව"යි කී. ආනන්දයෙහි, ඒ කපු "දේවයෙහි, එසේ යැ"යි මධ්‍යයේ රජුට පිළිවදන් දිනි. ආනන්දයෙහි ඒ කපු වර්ණගතසහස්‍රයන් ඇවෑමෙන් මධ්‍යයේ රජුගේ හිස උපන් නර දිවි. දක මධ්‍යයේ රජුට තෙල කී : "දේවයන්හට දේවද්‍රව්‍යයේ පහළ වූහ, හිසෙහි උපන් පලිකයෝ පැනෙත්" යි. "සඟය කපුට, එ කරුණින් ඒ නර මොනොවට හඬුයෙන් උදුරා මා ඇඳිලියෙහි තබව"යි. ආනන්දයෙහි, ඒ කපුටා "දේවයෙහි, එසේ යැ"යි. මධ්‍යයේ රජුට පිළිවදන් දී ඒ පලිකයන් මොනොවට අඬුයෙන් උදුරා මධ්‍යයේ රජු ගේ ඇඳිලියෙහි තැබී.

ආනන්දය, ඉක්බිති මධ්‍යයේ රජ කපුටාට ගම්වර දී දෙවුපුත් කුමරු අමතා තෙල බස් කී : "පුතැ කුමරුවෙහි, මට දේවද්‍රව්‍යයේ පහළ වූහ, හිසෙහි උපන් නර පැනෙයි, මා විසින් මානුෂකාමයෝ වළඳනලදහ, දිව්‍යකාම සොයන්නට කල් වෙයි. පුතැ කුමරුවෙහි, තෙපි එව, මේ රජය පිළිපදුව, මම විනාහි කෙහෙමස් බහා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙමි. පුතැ කුමරුවෙහි, ඒ කරුණින් මෑ තෙපි ද යම් දිනෙකු

පබ්බජ්ජාමි. තෙන භි තාඤ්ඤා කුමාර, යදා නිමිට්ඨ පසෙසායාසි සිරසමිං පලිතානි ජාතානි, අථ කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේජ සමනුසාසිකා කෙසමස්සං ඔභාරෙත්වා කාසායානි වන්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජායාසි. යෙන මෙ ඉදං කල්පාණං වට්ටං¹ නිභිතං අනුප්පවත්තොයාසි. මා ඛො මෙ තිං අනතිමපුරිසො අහොසි. යස්මිං ඛො තාඤ්ඤා කුමාර, පුරිසස්සගෙ වත්තමානෙ එවරුපස්ස කාල්පාණස්ස වට්ටස්ස සමුච්ඡේදො හොති, සො තෙසං අනතිමපුරිසො හොති. තිං තාභං තාඤ්ඤා කුමාර, එවං වදාමි: ‘යෙන මෙ ඉදං කල්පාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පවත්තොයාසි, මා ඛො මෙ තිං අනතිමපුරිසො අහොසි’ති.

අථ ඛො ආනන්ද, රාජා මබ්බදෙවො කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේජ සමනුසාසිකා ඉමස්මිංගෙව මබ්බදෙවමිච්චනෙ කෙසමස්සං ඔභාරෙත්වා කාසායානි වන්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්. සො මේතනාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං එරිත්වා විභාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං², ඉති උඤ්ඤාමධො තිරිතං සබ්බසි සබ්බත්තතාය සබ්බාවත්තං ලොකං මේතනාසභගතෙන වේතසා විපුලෙන මහගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අබ්බාපජේඛන එරිත්වා විභාසි, කරුණාසභගතෙන වේතසා -පෙ-ඉද්දිතාසභගතෙන වේතසා-පෙ-උපෙක්ඛාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං එරිත්වා විභාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං² ඉති උඤ්ඤාමධො තිරිතං සබ්බසි සබ්බත්තතාය සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛාසභගතෙන වේතසා විපුලෙන මහගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අබ්බාපජේඛන එරිත්වා විභාසි.

රාජා ඛො පනානන්ද, මබ්බදෙවො චතුරසීතිවස්සසභස්සානි කුමාර-ක්ඛිත්තං කීච්චි, චතුරසීතිවස්සසභස්සානි ඔපරජ්ජං³ කාරෙසි, චතුරසීති වස්සසභස්සානි රජ්ජං කාරෙසි, චතුරසීතිවස්සසභස්සානි ඉමස්මිං ගෙව මබ්බදෙවමිච්චනෙ අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජො බ්‍රහ්මචරිතං වරි. සො වත්තාරෙ බ්‍රහ්මචරිතාරෙ භාවෙත්වා කාසස්ස ගෙදා පරමමරණා බ්‍රහ්මලොකුපගො අහොසි.

අථ ඛො ආනන්ද, රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තො බහුත්තං වස්සානං බහුත්තං වස්සසභානං බහුත්තං වස්සසභානං අච්චගෙන කප්පකං ආමනොසි: ‘යදා මෙ සමම කප්පක, පසෙසායාසි සිරසමිං පලිතානි ජාතානි. අථ මෙ ආරුච්චෙයාසි’ති. එවං දෙවොති ඛො ආනන්ද, කප්පකො රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස පච්චගොසි. අද්දසා ඛො ආනන්ද, කප්පකො බහුත්තං වස්සානං බහුත්තං වස්සසභානං බහුත්තං වස්සසභානං අච්චගෙන රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස සිරසමිං පලිතානි ජාතානි, දිස්වාන රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තං එතදවොච: ‘පාතුභුතා ඛො දෙවස්ස දෙවදුතා, දිස්සන්ති සිරසමිං පලිතානි ජාතානි’ති. තෙන භි සමම කප්පක, තානි පලිතානි සාධුකං සංඛාසෙන උඤ්ඤාමධො මම අක්ඛ්ඤාමිං පතිට්ඨාපෙති’ති. එවං දෙවොති ඛො ආනන්ද, කප්පකො රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස පටිස්සුත්වා තානි පලිතානි සාධුකං සංඛාසෙන උඤ්ඤාමධො රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස අක්ඛ්ඤාමිං පතිට්ඨාපෙසි.

1. වත්තං - මජ්ඣං, ස්‍යා. 3. උපරජ්ජං - ස්‍යා.
2. චතුත්ථිං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

භිසෙති උපත් නර අත්තනු ද, එසඳ කපුටාට ගම්වර දී දෙවුපුත් කුමරු මොනොවට රජයෙහි ලා සමනුශාසනා කොට කෙහෙමස් බහා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ හෙත් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙව, මා වීසින් මේ කලණ වැටෙක් පිහිටුවන ලද ද, එය පවත්වා ලව. තෙපි මා ගේ අත්තිම පුරුෂ නො වව. පුතැ කුමරුවෙහි, යම් පුරුෂයෙක් ඇති වීට මෙ බඳු කලණ වට සිඳි යේ ද, ගේ උන් ගේ අත්තිම පුරුෂ වෙයි. පුතැ කුමරුවෙහි, එහෙයින් මම තොපට මෙසේ කියමි : මා වීසින් මේ කලණවැටෙක් පිහිටුවන ලද ද, එය පවත්වා ලව, තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිම පුරුෂ වව''යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙහි, මධ්‍යදේව රජ කපුටාට ගම්වර දී දෙවුපුත් කුමරු රජයෙහි ලා සමනුශාසනා කොට මේ මුඛදේව අඹවෙනෙහි මැ කෙහෙමස් බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන. හෙ මෙක්සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා ගෙන වීයි. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තුන්වන දිග ද එසේ සතරවන දිග දැයි මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තත්හි සඵත්මතායෙන් හැම ලොවැ වීඳුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර අව්‍යාබාධ වූ මෙමත්‍රී සහගත චිත්තයෙන් ස්පඨ කොට වීයි. කරුණ සහගත සිතින් . . . මඤ්ඤාසහගත සිතින් . . . උපේක්ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් ස්පඨ කොට වීයි. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තුන් වන දිග ද එසේ සතර වන දිග දැයි මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තත්හි සඵත්මතායෙන් හැම ලොව වීඳුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර අව්‍යාබාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් සපඨ කොට වීයි.

ආනන්දයෙහි, මධ්‍යදේව රජ සුවාසුදහසක් හවුරුදු කුමර කෙළි කෙළියේ. සුවාසුදහසක් හවුරුදු සුවරජය කෙළේ. සුවාසුදහසක් හවුරුදු රජය කෙළේ. සුවාසුදහසක් හවුරුදු මේ මධ්‍යදේව අඹවෙනෙහි මැ හෙත් නික්ම සාෂි ප්‍රවුජ්ජාවට පැමිණියේ බඹසර පිරි. හෙ සතර බඹවෙහෙර හවා කාඤ්ඤා මරණින් මතුයෙහි බඹලෝ කරා ගියේ වී.

ඉක්බිති ආනන්දයෙහි, මධ්‍යදේව රජු පුත් බොහෝ වම්භතසහස්‍රයන් ඇවැටෙත් කපුටා ඇමැති : සගය කපුට, යම් දිනෙක මා ගේ භිසෙති පලිතයෝ උපදිත් ද, එසඳ මට කියව''යි කී. ආනන්දයෙහි, ඒ කපුටා 'දේවයෙහි එසේ යැ ''යි මධ්‍යදේවසුත්‍ර රජුට පිළිවදන් දිනි. ආනන්දයෙහි, එ කපුටා බොහෝ වම්භතසහස්‍රයන් ඇවැටෙත් මධ්‍යදේවසුත්‍ර රජුගේ භිසෙති පහළ වූ නරකෙස් දිවි. දැක මධ්‍යදේවසුත්‍ර රාජයාහට තෙල බස් කී : 'දේවයන්හට දෙවදුතයෝ පහළ වූහ, භිසෙතිහටගත් පලිතයෝ පැනෙති''යි කී. 'සගය කපුට, එහෙයින් ඒ පලිත මනාකොට අඩුවෙන් උදුරා මා ගේ කරපුටයෙහි තබව''යි. ආනන්දයෙහි, 'දේව-යෙහි, එසේ යැ''යි කපුටා මධ්‍යදේවසුත්‍ර රාජයාහට පිළිවදන් දී ඒ නර මනාකොට අඩුවෙන් උදුරා මධ්‍යදේවසුත්‍ර රජුගේ කරපුටයෙහි තැබී.

අථ බො ආනන්ද, රඤ්ඤ මධ්වාදෙවස්ස පුත්තො කප්පකස්ස ගාමවිරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං ආමන්තාපෙනා ඵතදවොච: ‘පාතුභුතා බො මෙ තාන කුමාර, දෙවදුතා දිස්සන්ති, සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, භුත්තා බො පන මෙ මානුසකා කාමා, සමයො දිබ්බ කාමෙ පරියෙසිතුං, එහි නං තාන කුමාර, ඉමිං රජං පටිපජ්ජ, අහං පන කෙසමස්සු ඕභාරෙත්වා කාසායාති වන්හාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිඨං පබ්බජ්ඣාමි. තෙන හි තාන කුමාර, යද නිච්චි පස්සෙය්‍යසි සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, අථ කප්පකස්ස ගාමවිරං දන්වා, ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිත්වා කෙසමස්සු ඕභාරෙත්වා කාසායාති වන්හාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිඨං පබ්බජේය්‍යසි. යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ඨං නිභිතං අනුප්පවත්තෙය්‍යසි, මා බො මෙ නං අනතිමපුරිසො අහොසි. යස්මිං බො තාන කුමාර, පුරිසස්සගෙ වත්තමානෙ ඵවරුපස්ස කල්‍යාණස්ස විට්ඨස්ස සමුච්ඡේදො හොති, සො තෙසං අනතිමපුරිසො හොති. තං තාහං තාන කුමාර, එච්චං වදුමී: යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ඨං නිභිතං අනුප්පවත්තෙය්‍යසි, මා බො මෙ නං අනතිමපුරිසො අහොසි’ති.

අථ බො ආනන්ද, රඤ්ඤ මධ්වාදෙවස්ස පුත්තො කප්පකස්ස ගාමවිරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිත්වා ඉමස්මිං යෙව මධ්වාදෙව්ඛවනෙ කෙසමස්සු ඕභාරෙත්වා කාසායාති වන්හාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිඨං පබ්බජී. සො මෙත්තාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විභාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤමධ්වා තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන ඵරිත්වා විභාසි. කරුණාසභගතෙන වේතසා -පෙ- මුද්දිතාසභගතෙන වේතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විභාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤමධ්වා තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛා-සභගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන ඵරිත්වා විභාසි. රඤ්ඤ බො පනානන්ද, මධ්වාදෙවස්ස පුත්තො චතුරුසිතිවස්සසභස්සාති කුමාරක්ඛිත්තං ක්ඛිත්ති, චතුරුසිතිවස්ස-සභස්සාති ඕපරජ්ජං කාරෙසී, චතුරුසිතිවස්සසභස්සාති රජ්ජං කාරෙසී, චතුරුසිතිවස්සසභස්සාති ඉමස්මිං යෙව මධ්වාදෙව්ඛවනෙ අගාරස්මා අනගාරිඨං පබ්බජීතො බුහව්වරිඨං චරි. සො චත්තාරො බුහව්විභාරො භාවෙත්වා කායස්ස හෙද පරම්මරණං බුහව්විලොකුපගො අහොසි.

රඤ්ඤ බො පනානන්ද, මධ්වාදෙවස්ස පුත්තප්පුත්තකා². තස්ස පරම්පරා චතුරුසිතිවත්තියසභස්සාති³ ඉමස්මිං යෙව මධ්වාදෙව්ඛවනෙ කෙසමස්සු ඕභාරෙත්වා කාසායාති වන්හාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිඨං පබ්බජීංසු. තෙ මෙත්තාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විභරිංසු. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං⁴. ඉති උඤ්ඤමධ්වා තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන ඵරිත්වා විභරිංසු. කරුණාසභගතෙන වේතසා -පෙ- මුද්දිතාසභගතෙන වේතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසභගතෙන වේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විභරිංසු.

1. සබ්බත්තතාය - සිමු. 3. {චතුරුසිතිරාජසභස්සාති - මජ්ඣං
2. පුත්තප්පුත්තකා - සිමු. {චතුරුසිතිසභස්සාති - ස්‍යා.
4. චතුත්ථිං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, මධ්‍යම රජු පුත් කපුටාට ගම්වරයක් දී දෙටුපුත්කුමරු අමතා කෙල බස් කී : "පුතැ කුමරුවෙනි, මට දේවදුතයෝ පහළ වූහ. භිසෙහි උපන් පලිතයෝ පැනෙති. මා විසින් වනාහි මානුෂකාමයෝ වළඳන ලදහ. දිව්‍යකාම සොයන්නාට කළි. එව දරුව කුමාරයෙනි, තෙපි මේ රජය පිළිගනුව. මම වැළිත් කෙහෙඬවුළු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම කවුස් පැවිද්දට වදනෙමි. එසේ වී නම් පුතැ කුමරුවෙනි, යම් කලෙකැ තෙපි දු භිසෙහි පලිතයෝ දක්නවු ද, එකල්හි කපුටාට ගම්වර දී දෙටුපුත් කුමරු මොනොවට රජයෙහි සමනුශාසනා කොට කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම කවුස් පැවිද්දට වදුව. මා විසින් කඛන ලද මේ කලණුවැට පවත්වව. තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිමසුරුෂ වව. දරුව කුමාරයෙනි, යම් පුරුෂ යුගයක් පවත්නා කල්හි මෙවන් කලණුවැට සිදේ ද, හෙ ඔවුන් ගේ අත්තිමසුරුෂ වෙයි. එහෙයින් පුතැ කුමරුවෙනි, තොපට මම මෙසේ කියමි : "මා විසින් කඛන ලද මේ කලණ වැට පවත්වව. තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිමසුරුෂ වව"යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, මධ්‍යම රජු ගේ පුත්‍ර කපුටාට ගම්වර දී දෙටුපුත් කුමරු මොනොවට රාජ්‍යයෙහි සමනුශාසනා කොට මෙ මැ මුඛදෙව් අඹවෙනෙහි කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම කවුස් පැවිදි වන. ගේ මෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා විසි. එසේ දෙවන දිග යැ එසේ තුන්වන දිග යැ එසේ සතර වන දිග යැ යි මෙසෙයින් උඩ යට සරස සියලු තැන්හි සභාත්මකායෙන් සියලු ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අපෙවර වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙන් සහගිය සිතින් ස්පඨි කොට විසි. කරුණා සහගත සිතින් . . . මෘදුකාසහගත සිතින් . . . උපේක්ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් ස්පඨි කොට විසි. එසේ දෙවන දිග යැ එසේ තුන්වන දිග යැ එසේ සතර වන දිග යැ යි මෙසෙයින් උඩ යට සරස සියලු තැන්හි සභාත්මකායෙන් සියලු ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අපෙවර වූ අව්‍යාබාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් ස්පඨි කොට විසි. ආනන්දයෙනි, වැළිත් මුඛදෙව් රජු පුත් සුවාසුදහසක් හවුරුදු කුමරකෙළි කෙළියේ යැ, සුවාසුදහසක් හවුරුදු යුවරජය කෙළේ, සුවාසුදහසක් හවුරුදු රජය කෙළේ, සුවාසුදහසක් හවුරුදු මෙ මැ මුඛදෙව් අඹවෙනෙහි ගෙන් නික්ම කවුස් පැවිදි වන්නේ බඹසර සැරි. හෙ සිවුබඹවෙහෙර වඩා කායුත් මරණින් මතු බඹලොව කරා ගියේ යි.

තවද ආනන්දයෙනි, ඒ මධ්‍යම රජු ගේ දරුමුහුඹුරු පරපුරෙහි සුවාසුදහසක් කෘත්‍රියයෝ මෙ මැ මධ්‍යම අඹවනෙහි කෙහෙමස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම කවුස් පැවිදි වන්න. ඔහු මෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට විසූහ. එසේ දෙවන දිග යැ එසේ තුන් වන දිග යැ එසේ සතර වන දිග යැ යි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන්හි සභාත්මකායෙන් සියලු ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අපෙවර වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙමඡ්‍රී සහගත විත්තයෙන් අරමුණු කොට විසූහ. කරුණාසහගත සිතින් . . . මෘදුකාසහගත සිතින් . . . උපේක්ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් ස්පඨි කොට විසූහ. එසේ

තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුතීං. ඉති උඤ්චධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසභගතෙන වෙඛසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපසමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛන ඵරිත්වා විහරිංසු. තෙ චතුරුසිතීවස්සසභස්සාති කුමාරකීත්‍රිතං කීත්‍රිංසු, චතුරුසිතීවස්ස-සභස්සාති ඔපරජ්ජං¹ කාරෙසුං, චතුරුසිතීවස්සසභස්සාති රජ්ජං කාරෙසුං, චතුරුසිතීවස්සසභස්සාති ඉමගමිංගෙච මධ්වාදෙවච්චවනෙ අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජිතා බ්‍රහ්මචරියං චරිංසු. තෙ චතතාරො බ්‍රහ්මචිභාරෙ භාවේත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං බ්‍රහ්මලොකුපභා අහෙසුං.

නිමි තෙසං රාජානං² පච්ඡිමකො අහොසි ධම්මිකො ධම්මරාජා, ධම්මෙ සීතො මහාරාජා ධම්මං චරති බ්‍රාහ්මිණගහපතීකෙසු තෙගමෙසු වෙච ජානපදෙසු ච, උපොසථස්සච උපචසති වාතුඤ්ඤිං පස්සද්දසිං අධිමිස්සච පක්ඛස්සා.

භුතපුබ්බං ආනන්ද, දෙවානං තාවතීංසානං සුඛම්මායං සභායං සන්තිසිත්තානං සන්තිපතීතානං අසමන්තරා කථා උදපාදී: ‘ලාභා වත භො විදෙභානං, සුලඤ්චං වත³ භො විදෙභානං. යෙසං නිමි රාජා ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මෙ සීතො මහාරාජා ධම්මං චරති බ්‍රාහ්මිණගහපතීකෙසු තෙගමෙසු වෙච ජානපදෙසු ච, උපොසථස්සච උපචසති වාතුඤ්ඤිං පස්සද්දසිං අධිමිස්සච පක්ඛස්සාති.

අථ ඛො ආනන්ද, සකෙක්ඛා දෙවානමිඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතසී: ‘ඉචේජ්ජාථ නො තුමො මාරිසා, නිමිං රාජානං දට්ඨු’න්ති. ඉච්ජාම මයං මාරිස, නිමිං රාජානං දට්ඨන්ති. තෙන ඛො පන සමයෙන නිමි රාජා තදහුපොසථෙ පණණරසෙ සසීතං නභාතො⁴ උපොසවිතො උපරි පාසාදචරගතො නිසීතො හොති. අථ ඛො ආනන්ද, සකෙක්ඛා දෙවානමිඤ්ඤ සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤ්ඤං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤ්ඤ්‍ය, ඵචමෙචං දෙවෙසු තාවතීංසෙසු අන්තරිතො නිමිස්ස රඤ්ඤෙසු පමුඛේ පාතුරහොසී. අථ ඛො ආනන්ද, සකෙක්ඛා දෙවානමිඤ්ඤ නිමිං රාජානං ඵතදවොච: ‘ලාභා තෙ මහාරාජ, සුලඤ්චං තෙ මහාරාජ, දෙවා තෙ මහාරාජ, තාවතීංසා-සුඛම්මායං සභායං කිත්තයමානරූපා සන්තිසිත්තා: ‘ලාභා වත භො විදෙභානං, සුලඤ්චං වත භො විදෙභානං යෙසං නිමි රාජා ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මෙ සීතො මහාරාජා ධම්මං චරති බ්‍රාහ්මිණගහපතීකෙසු තෙගමෙසු වෙච ජානපදෙසු ච, උපොසථස්සච උපචසති වාතුඤ්ඤිං පස්සද්දසිං අධිමිස්සච පක්ඛස්සා’ති. දෙවා තෙ මහාරාජ, තාවතීංසා දස්සන්තාමා, තස්ස තෙ අහං මහාරාජ, සභස්සසුත්තං ආජ්ඤ්ඤරථං පතීණිස්සාමි, අභිරුගෙය්‍යාසී මහාරාජ, දීඛිං යානං අචිකමපමානො’ති

අභිවාසෙසී ඛො ආනන්ද, නිමිරාජා තුණ්ඨිභාවෙන. අථ ඛො ආනන්ද, සකෙක්ඛා දෙවානමිඤ්ඤ නිමිස්ස රඤ්ඤෙසු අභිවාසනං විදිත්වා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤ්ඤං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤ්ඤ්‍ය. ඵචමෙචං නිමිස්ස රඤ්ඤෙසු පමුඛෙ අන්තරිතො දෙවෙසු තාවතීංසෙසු පාතුරහොසී.

1. උපරජ්ජං - ස්‍යා, මජ්ඣං.
 2. රාජා - ස්‍යා.
 3. සුලඤ්චාභාවත - සීඝ්‍ර.
 4. { සීසනභාතො - ස්‍යා.
 { සීසං නභාතො - PTS
 5. සමමුඛෙ - ස්‍යා.

දෙවන දිග යැ එසේ තුන් වන දිග යැ එසේ සතර වන දිග යැයි මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සචාන්මතායෙන් විපුල වූ මහදගත වූ අප්‍රමාණ වූ අපේවර වූ අච්චාචාධ වූ උපෙක්ෂා සහගත සිතින් අරමුණු කොට විසුභ. ඔහු සුවාසුදගසක් හවුරුදු කුමරකෙළි කෙළියහ, සුවාසුදගසක් හවුරුදු යුවරජය කළහ. සුවාසුදගසක් හවුරුදු මහරජය කළහ. සුවාසු දගසක් හවුරුදු මෙ මැ මධ්‍යම අභිවෙනෙහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු බලසර සැරූහ. ඔහු සියුබලවෙහෙර වඩා කාඤ්ඤ මරණින් මතු බලලොව කරා ගියහ.

ධාර්මික වූ ධර්මාචන් වූ නිමි එ රජුන් ගේ පැසුළුරජ වී. දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණු ගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවුවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරෙයි, තුද්ස්වක්ති දු පසළොස්වක්ති දු අටවක්ති දු පෙහෙවසු දු වෙසෙයි.

ආනන්දයෙනි, භූතපුර්වයක් කියමි : සුදම්සබයෙහි රැස් වූ හුන් තවතිසාවැසි දෙවියන් කෙරෙහි මේ අතුරු කථාව උපත : "භවන්ති, විදේහයනට එකාන්ත ලාභයෙක, භවන්ති, විදේහයනට එකාන්ත මනා ලාභයෙක. යම් කෙනෙකුන්ට ධාර්මික වූ ධර්මාචන් වූ නිමි රජ ඇද්ද, දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවුවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරේ ද, තුද්ස්වක්ති දු පසළොස්වක්ති දු අටවක්ති දු පෙහෙවසුදු වෙසේ ද, ඒ විදේහයනට එකාන්ත ලාභයෙකැ"යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්දු තවතිසාවැසි දෙවියන් ඇමැති : "නිදුකාණෙනි තෙහි අප ගේ නිමි රජු දක්නට කැමැතියවූ ද"යි. එසමයෙහි වනාහි නිමි රජ එ පණුරැසි පොහෝ දවස්හි හිස් සෝධා නභා පෙහෙවස් සමාදන් වූ මතුමහල්තලයට වැද හුන්තේ වෙයි. එසඳ ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්දු යමිසේ නම් බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් හෝ දික් කරන්නේ ද, දික් කළ අතක් හෝ වක් කරන්නේ ද, එසෙයින් මැ තවතිසාවැසියන් කෙරෙහි අතුරුදහන් වූයේ නිමි රජු පෙරට පහළ වී. ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්දු නිමි රජහට කෙල බස් කී : "මහරජ, තොපට ලාභයෙක, මහරජ, තොපට මනා ලාභයෙකි මහරජ, තවතිසාවැසි දෙවියෝ සුදම්සබයෙහි තොප ගේ ගුණකීර්තනය කෙරෙමින් හුන්හ : "භවන්ති, විදේහයනට එකාන්ත ලාභයෙක, භවන්ති, විදේහයනට එකාන්ත මනා ලාභයෙක, යම් කෙනෙකුන්ට ධාර්මික වූ ධර්මාචන් වූ නිමි රජ ඇද්ද, දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවුවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරේ ද, තුද්ස්වක්ති දු පසළොස්වක්ති දු අටවක්ති දු පෙහෙවසුදු වෙසේ ද, ඒ වෙදෙහයනට එකාන්ත ලාභයෙකැ"යි ගුණ කීර්තනය කෙරෙමින් හුන්හ. මහරජ, තවතිසාවැසි දෙවියෝ තොප දක්නා කැමැතියහ. මහරජ, තොපට මම දහසක් අසුන් යෙදු ආජනා රටයක් එවන්නෙමි. මහරජ, නො බා දිව්‍යායනයට නැහෙව"යි කී.

ආනන්දයෙනි, නිමි රජ තුෂ්ණිමිභාවයෙන් ඉවයි. එසඳ ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්දු නිමි රජු ගේ අධිවාසනා දුක යමිසේ නම් බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් හෝ දික් කරන්නේ ද දික් කළ අතක් හෝ වක් කරන්නේ ද, එසෙයින් මැ නිමි රජු හමුයෙහි අතුරුදහන් වූයේ තවතිසා දෙවියන් කෙරෙහි පහළ වී.

අඵ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ මානලීසඛතාහකං ආමනෙතසි: එහි කුං සමම මානලී, සහස්සස්‍රත්තං ආඡන්දන්දරථං යොජේතා නිමිං රාජානං උපසඛකමීති: එවං චදෙසි: 'අයං තෙ මහාරාජ, සහස්සස්‍රත්තො ආඡන්දන්දරථො සකෙකන දෙවානමිඤ්ඤන පෙසිතො, අහිරුභගයාසි මහාරාජ, දිබ්බං යානං අවිකම්පමානො'ති. එවං හග්ගන්තවාති¹ ඛො ආනන්ද, මානලී සඛතාහකො සකකස්ස දෙවානමිඤ්ඤස්ස පටිස්සුතා: සහස්සස්‍රත්තං ආඡන්දන්දරථං යොජේතා නිමිං රාජානං උපසඛකමීති: එතදවොච: 'අයං තෙ මහාරාජ සහස්සස්‍රත්තො ආඡන්දන්දරථො සකෙකන දෙවානමිඤ්ඤන පෙසිතො, අහිරුභ මහාරාජ, දිබ්බං යානං අවිකම්පමානො. අපි ච මහාරාජ, කතමෙන තං නෙමි, යෙන වා පාපකම්මා පාපභානං කම්මානං විපාකං පටිසංවෙදෙනති, යෙන වා කල්‍යාණකම්මා කල්‍යාණානං කම්මානං විපාකං පටිසං-වෙදෙනති'ති? උභයෙනෙව මං මානලී නෙහිති. සමපාපෙසි² ඛො ආනන්ද, මානලීසඛතාහකො නිමිං රාජානං සුඛම්මං සභා³. අග්ගසා ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ නිමිං රාජානං දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන නිමිං රාජානං එතදවොච:

එහි ඛො මහාරාජ, ස්වාගතං⁴ මහාරාජ, දෙවා තෙ⁵ මහාරාජ, තාවතියං සුඛම්මායං සභායං කිත්තයමානරූපා සන්තිසිත්තා, 'ලාභා චත භො විදෙභානං, සුලභං චත' භො විදෙභානං, යෙසං නිමි රාජා ඛම්මකො ඛම්මරාජා ඛම්මෙ සිත්තො මහාරාජා ඛම්මං චරති බ්‍රාහ්මණගහපතීකෙසු නෙගමෙසු චෙව ජානපදෙසු ච. උපොසථස්සච උපචිසති චාතුග්ගසිං පඤ්චදසිං අට්ඨමිස්සච පකඛස්සා'ති. දෙවා තෙ මහාරාජ, තාවතියං දස්සනකාමා, අහිරම මහාරාජ, දෙවෙසු දෙවානුභාවෙනාති. අලං මාරිස, තතෙච මං මිටිලං පටිනෙතු. තජ්ඣං ඛම්මං චරිස්සාමි බ්‍රාහ්මණගහපතීකෙසු නෙගමෙසු චෙව ජානපදෙසු ච, උපොසථස්සච උපචිසස්සාමි චාතුග්ගසිං පඤ්චදසිං අට්ඨමිස්සච පකඛස්සාති අඵ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ මානලී සඛතාහකං ආමනෙතසි: එහි කුං සමම මානලී, සහස්සස්‍රත්තං ආඡන්දන්දරථං යොජේතා නිමිං රාජානං තතෙච මිටිලං ජටිනෙහිති. එවං හග්ගන්තවාති ඛො ආනන්ද, මානලීසඛතාහකො සකකස්ස දෙවානමිඤ්ඤස්ස පටිස්සුතා: සහස්සස්‍රත්තං ආඡන්දන්දරථං යොජේතා නිමිං රාජානං තතෙච මිටිලං පටිනෙසි.

තත්‍ර සුදං ආනන්ද, නිමිරජා ඛම්මං චරති බ්‍රාහ්මණගහපතීකෙසු නෙගමෙසු චෙව ජානපදෙසු ච, උපොසථස්සච උපචිසති චාතුග්ගසිං පඤ්චදසිං අට්ඨමිස්සච පකඛස්ස. අඵ ඛො ආනන්ද, නිමිරජා බහුත්තං වස්සභගස්සානං අච්චයෙන කප්පකං ආමනෙතසි, 'යද මෙ සමම කප්පකං පස්සෙය්‍යාසි සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, අඵ මෙ ආරෙච්චෙය්‍යාසි'ති. එවං දෙවාති ඛො ආනන්ද, කප්පකො නිමිස්ස රඤ්ඤස්ස පච්චස්සොසි. අග්ගසා ඛො ආනන්ද, කප්පකො බහුත්තං වස්සානං බහුත්තං වස්සභගානං බහුත්තං වස්සභගස්සානං අච්චයෙන නිමිස්ස රඤ්ඤස්ස සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, දිස්වාන නිමිං රාජානං එතදවොච: පාතුග්ගතා ඛො දෙවස්ස දෙවදුතා, දිස්සනති සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති'ති. තෙන හි සමම

1 මානලී සඛතාහකං - මජ්ඣිම, සෘ 5. සාගතං - සීග්‍ර. PTS.
 2 එවං හොතු හග්ගන්තවාති - PTS. 6. තෙ දස්සනකාමා - මජ්ඣිම.
 3 සමපවෙසෙසි - සෘ, මජ්ඣිම. 7. සුලභලාභා චත - සීග්‍ර.
 4 සුඛම්මායං සභායං - සෘ.

එසඳ ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්දු මාතලී රියැදුරු ඇමැනී : "සගය මතලී, එව තෙපි දහසක් අසුන් යෙදු ආරන්‍යාර රටයක් සද ගෙන නිමිරජු කරා එළැඹ මෙසේ කියව : "මහරජ, මේ දහසක් අසුන් යෙදු ආරන්‍යාරටය තොපට සක් දෙව්දු විසින් එවන ලද. මහරජ, නො බා දිව්‍යයානායට නැගෙව"යි. ආනන්දයෙනි, මාතලී සභිග්‍රාහක 'තොපට යහපතෙකි දේවයෙනි'යි සක්දෙව්දුහට පිළිවදන් අස්වා දහසක් අසුන් යෙදු ආරන්‍යාරටයක් සදගෙන නිමිරජු කරා එළැඹ තෙල බස් කී : "මහරජ, මේ දහසක් අසුන් යෙදු ආරන්‍යාරටය යනුදෙවෙන්දු විසින් තොපට එවන ලද, මහරජ, නො බා දිව්‍යයානායට නැගෙව. තවද මහරජ, "යම් මහෙක්කි හෝ පාපකම් ඇත්තාහු පාපකම්යන් ගේ විපාක විදිත් ද, යම් මහෙක්කි හෝ කල්‍යාණකම් ඇත්තාහු කල්‍යාණකම්යන් ගේ විපාක විදිත් ද, ඒ කවර මහෙක්කන් තොප ගෙන යෙම ද?"යි 'මාතලීය, මා දෙමසින් මැ ගෙන යව'යි. ආනන්දයෙනි, මාතලී රියැදුරු නිමිරජු සුදම්සබයට පැමිණේ. ආනන්දයෙනි, සක් දෙව්දු නිමිරජු දුටින් මැ එත්තා දිවි. දක නිමිරජුට තෙල බස් කී : "

"එත්තෝ යැ මහරජ, සඛාගත යැ මහරජ, මහරජ තවකියා වැසි දෙවියෝ තොප ගේ ගුණ කීර්තනය කෙරෙමින් හුන්හ : "හවත්නි විදෙහරටවැසියනට එකාන්ත ලාභයෙක, හවත්නි, විදෙහරටවැසියනට එකාන්ත මනා ලාභයෙක, යම් කෙනකුන්ට ධාර්මික වූ ධර්මරාජන් වූ නිමිරජ ඇද්ද, දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමිගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවුවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරේ ද, තුදුස්වක්කි දු පසළොස්වක්කි දු අටවක්කි දු පෙහෙවසුදු වෙසෙ ද, ඒ විදෙහරටවැසියනට ඒකාන්ත ලාභයෙකැ"යි. මහරජ, තවකියා වැසි දෙවියෝ තොප දක්නා කැමැතියහ. මහරජ දෙවියන් කෙරෙහි දේවානුභාවයෙන් සිත් අලව"යි. කම් නැක නිදුකාණෙනි, එහි මියුලුනුවරට මැ මා පෙරළා පමුණුවාවා. එහි මම් බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමිගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවුවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරෙන්නෙමි. තුදුස්වක්කි හා පසළොස්වක්කි හා අටවක්කි හා පෙහෙවසුදු වෙසෙමි"යි. එසඳ ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්දු මාතලී රියැදුරු ඇමැනී : "සගය මාතලී එව. තෙපි අසුන්දහසක් යෙදු ආරන්‍යාරටයක් සදගෙන නිමිරජු එ මිනිස්ලොවකි මියුලුනුවරට මැ ඇරලව"යි. ආනන්දයෙනි, මාතලී සභිග්‍රාහක 'යහපතෙකි තොපට දේවයෙනි'යි සක්දෙව්දුහට පිළිවදන් අස්වා අසුන් දහසක් යෙදු ආරන්‍යාරටයක් යොදගෙන නිමිරජු එ මිනිස්ලොව මියුලු නුවරට මැ ඇරැලී.

ආනන්දයෙනි, එහි වූකලි නිමිරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමිගම්වැස්සන් කෙරෙහි දු දනවුවැස්සන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරෙයි. තුදුස්වක්කි හා පසළොස්වක්කි හා අටවක්කි හා පෙහෙවසුදු වෙසෙයි. එසඳ ආනන්දයෙනි, නිමිරජ බොහෝ වම්සන් බොහෝ වම්සහයන් බොහෝ වම්සහසුයන් ඇවැමෙන් කපුවා ඇමැනී : "සගය කපුව, යම් කලෙකැ මා ගේ හිසෙහි උපන් පලිතයෝ දක්නෙහි ද, එකල්හි මට සැල කරව"යි, ආනන්දයෙනි, කපු 'එසේ යැ දේවයෙනි'යි නිමිරජහට පිළිවදන් ඇස්වී. ආනන්දයෙනි, කපුවා බොහෝ වම්සන් බොහෝ වම්සහයන් බොහෝ වම්සහසුයන් ඇවැමෙන් නිමිරජු ගේ සිරසෙහි උපන් පලිතයන් දිවි, දක නිමිරජහට තෙල බස් කී : "දේවයන්ට දේවදුකයෝ පහළ වූහ, සිරසෙහි උපන් පලිතයෝ පැනෙකි"යි, 'එසේ වී නම් සගය කපුව, ඒ පලිතයන්

කප්පක, තානි පලිතානි සාධුකං සණ්ඨාසෙන උඤ්චිතො මම අඤ්ඤාපිඨං පතිට්ඨාපෙහි'ති. එවං දෙවොති ඛො ආනන්ද, කප්පකො නිමිසං රඤ්ඤා පටිසුඤ්ඤා තානි පලිතානි සාධුකං සණ්ඨාසෙන උඤ්චිතො නිමිසං රඤ්ඤා අඤ්ඤාපිඨං පතිට්ඨාපෙසි. අථ ඛො ආනන්ද, නිමි රජා කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං ආමනනාපෙනා එතදවොච: 'පාතුභුතා ඛො මෙ තාත කුමාර, දෙවදුතා, දිස්සන්ති සිරස්මිං පලිතානි ජාතානි, භුතනා ඛො පන මෙ මානුසකා කාමා, සමයො දිබ්බෙ කාමේ පරියෙසිත්තං. එහි නුං තාත කුමාර, ඉමිං රජං පටිපජ්ජ, අහං පන කෙසමස්සා ඔහාරෙත්වා කාසායානි වජ්ඣානි අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජ්ඣස්මි. තෙන හි තාත කුමාර, යද නුච්චි පසෙය්‍යාසි සිරස්මිං පලිතානි ජාතානි, අථ කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිත්වා කෙසමස්සා ඔහාරෙත්වා කාසායානි වජ්ඣානි අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජෙය්‍යාසි, යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිසිතං අනුප්පවතෙතය්‍යාසි, මා ඛො මෙ නුං අනතිමපුරිසො අහොසි. යස්මිං ඛො තාත කුමාර, පුරිසස්ස වත්තමානෙ එවරුපස්ස කල්‍යාණස්ස වට්ටස්ස සමුච්චේදො හොති, සො තෙසං අනතිමපුරිසො හොති. තං තාහං තාත කුමාර, එවං වදුමි: 'යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිසිතං අනුප්පවතෙතය්‍යාසි, මා ඛො මෙ නුං අනතිමපුරිසො අහොසි'ති.

අථ ඛො ආනන්ද, නිමිරජා කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිත්වා ඉමස්මිංයෙව මධ්‍යදෙවඔවචනෙ කෙසමස්සා ඔහාරෙත්වා කාසායානි වජ්ඣානි අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජ්. සො මෙත්තාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිත්වා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං ඉති උඤ්චිතො තිරිඨං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මේත්තා-සහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහස්සතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛිත එරිත්වා විහාසි. කරුණාසහගතෙන චේතසා -පෙ-මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං එරිත්වා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්චිතො තිරිඨං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛා-සහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහස්සතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛිත එරිත්වා විහාසි.

නිමි ඛො පනානන්ද, රජා චතුරසීතිවස්සසහස්සානි කුමාරකීලිතං කීලි, චතුරසීතිවස්සසහස්සානි ඔපරජ්ජං කාරෙසි, චතුරසීතිවස්ස-සහස්සානි රජ්ජං කාරෙසි, චතුරසීති වස්සසහස්සානි ඉමස්මිංයෙව මධ්‍යදෙවඔවචනෙ අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජ්තො බ්‍රහ්මවරිඨං චරි. සො චත්තාරො බ්‍රහ්මවිහාරෙ භාවෙත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණං බ්‍රහ්මලොකුපගො අහොසි.

නිමිස්ස ඛො පනානන්ද, රඤ්ඤා කල්‍යාණකො නාම පුත්තො අහොසි. සො න අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජ්. සො තං කල්‍යාණං වට්ටං සමුච්චේදි. සො තෙසං අනතිමපුරිසො අහොසි. සියා ඛො පන තෙ ආනන්ද, එවමස්ස: අඤ්ඤා නුත තෙන සමයෙන රජා මධ්‍යදෙවො

මොනොවට හඬුයෙන් උදුරා මා ගේ ඇදිලියෙහි තබව'යි. ආනන්දයෙනි, කසු 'එසේ යැ දෙවයෙනි'යි නිමිරජුට පිළිවදන් අස්වා ඒ පලිකයන් මනාකොට හඬුයෙන් උදුරාගෙන නිමිරජු ගේ කරපුටයෙහි තැබී. එසඳ ආනන්දයෙනි, නිමිරජ කසුවාට ගම්වර දී දෙටුපුත් කුමරු අමතා තෙල බස් කී : 'පුතැ කුමරුවෙනි, මට දේවදුතයෝ පහළ වූහ, භීසෙහි උපන් පලිකයෝ පැනෙනි, මා විසින් මානුෂකාමයෝ වළඳන ලදහ. දන් දිවාකාම පිරියෙස්නට කළි. දරුව කුමාරයෙනි, එව තෙපි මේ රජය පිළිගනුව, මම වැළික් කෙහෙ. මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම ආනාගර තවුස්පැවිදි වදනෙමි. එසේ වී නම් පුතැ කුමරුවෙනි, යම් දවසෙකැ තෙපි දු සිරසෙහි උපන් පලිකයන් දක්නවු නම් එසඳ කසුහට ගම්වර දී දෙටුපුත් කුමරු මොනොවට රජයෙහි සම්නුශාසනා කොට කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි වදුව. මා විසින් තබනලද මේ කලණුවට පවත්වව, තෙපි නහමක් මා ගේ අන්තිම පුරුෂ වව. පුතැ කුමරුවෙනි, යම් පුරුෂයුගයක් පවත්නා කල්හි මෙවන් කලණුවට සිදේ ද, හෙ උන් ගේ අන්තිම පුරුෂ වෙයි, එහෙයින් පුතැ කුමරුවෙනි, මම කොපට මෙසේ කියමි : 'මා විසින් තබන ලද මේ කලණුවට පවත්වව, තෙපි නහමක් මා ගේ අන්තිම පුරුෂ වව'යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, නිමිරජ කසුහට ගම්වර දී දෙටුපුත් කුමරු මොනොවට රජයෙහි සම්නුශාසනා කොට මෙමැ මුච්චදේව අඹවෙනෙහි කෙහෙඤ්චුළු බහා කහවත් හැඳපෙරෙව ගෙන් නික්ම තවුස් පැවිදි වී. හෙ මෙන් සහගීය සිතින් එක් දසක් අරමුණු කොට වීයි. එසේ දෙවන දස යැ, එසේ තුන් වන දස යැ, එසේ සතර වන දස යැ යි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵාත්මනායෙන් මුළුලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙන් සහගීය සිතින් අරමුණු කොට වීයි. කරුණා සහගත සිතින් . . . මෘදුතා සහගත සිතින් . . . උපේක්ෂා සහගත සිතින් එක් දසක් අරමුණු කොට වීයි. එසේ දෙවන දස යැ එසේ තුන් වන දස යැ එසේ සතර වන දස යැ යි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵාත්මනායෙන් මුළුලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ අව්‍යාබාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් අරමුණු කොට වාස කෙළේ යි.

ආනන්දයෙනි, නිමිරජ වූකලී සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු කුමර කෙළී කෙළීසේ යැ, සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු යුවරජය කෙළේය. සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු මහරජය කෙළේය. සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු මෙ මැ මධ්‍යදේව අඹවෙනෙහි ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි වැ බබසර යැවී. හෙ සියුබඹවෙහෙර වඩා කාචුන් මරණින් මතු බඹලෝ කරා ගියේ යි.

තවද ආනන්දයෙනි, නිමිරජහට කලාරජනක නම් පුතෙක් වී. හේ ගිහිගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි නො වී, හෙ එ කලණුවට සින්දේ යැ, හෙ උන් ගේ අන්තිම පුරුෂ වී. ආනන්දයෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි : 'එසමයෙහි යමෙක් එ කලණුවට තැබී ද, එ මධ්‍යදේව රජ අනෙකෙක් වී යැ'යි. ආනන්දයෙනි, තෙල මෙසේ නො දක්කැ යුතු යැ.

අහොසි යෙන¹ තං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතන්ති². න ඛො පනෙනං ආනන්ද, එවං දට්ඨබ්බං. අහං තෙන සමයෙන රජා මධ්‍යදෙවො අහොසිං, අහං තං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතීං³ මයා තං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං පච්ඡිමා ජනතා අනුප්පවතෙතසි. තං ඛො පනානන්ද, කල්‍යාණං වට්ටං න නිබ්බද්ධ න විරූපාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්මොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව සුභමලොකුපපත්තියා.

ඉදං ඛො පනානන්ද, එතරහි මයා කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං එකන්තනිබ්බද්ධ විරූපාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. කතමා වානන්ද, එතරහි මයා කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං එකන්තනිබ්බද්ධ විරූපාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යපීදං: සම්මාදීට්ඨී සම්මාසංඛකප්පො සම්මාවාචා සම්මා-කම්මනෙතා සම්මාආජ්චො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. ඉදං ඛො ආනන්ද, එතරහි මයා කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං එකක්කන්ත නිබ්බද්ධ විරූපාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තං ඛො අහං ආනන්ද, එවං වදුමි: යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පවතෙතයාථ. මා ඛො මෙ තුමෙහ අතතිමපුරිසා අනුච්ඡන්ති. යසම් ඛො ආනන්ද, පුරිසයුගෙ වත්තමානෙ එවරුපය්‍ය කල්‍යාණය්‍ය වට්ටය්‍ය සමුච්ඡෙදො භොති, සො තෙතං අතතිමපුරිසො භොති. තං ඛො අහං ආනන්ද, එවං වදුමි: යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පවතෙතයාථ. මා ඛො මෙ තුමෙහ අතතිමපුරිසා අනුච්ඡන්ති.

ඉදමචොච භගවා අත්තමනො ආයසමා ආනන්දො භගවතො ගාසිතං අභිනන්දීති.

මධ්‍යදෙව⁴ සුත්තං නතීයං.

1. යො - සිඹු.
 2. නිභිතීති - සිඹු.
 3. නිභතීං - PTS.
 4. මහදෙව - මජ්ඣං, ය්‍යා.

මම එසමයෙහි මධ්‍යමේ රජ වීමි. මම එ කලණවුට නැබීමි. මා විසින් තබන ලද එ කලණවුට පස්වීම ජනතාව පැවැත්වී. ආනන්දයෙනි, එ කලණවුට වනාහි නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපගමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස නො පවති, බබ්ලොව උපත පිණිස පමණක් මැ පවති.

ආනන්දයෙනි, මෙ කල මා විසින් තබන ලද මේ කලණවුට එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපගමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවති. ආනන්දයෙනි, මෙකල මා විසින් තබන ලද කවර නම් කලණවුටෙක් ඒකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපගමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවතී ද යත් : මෙ මැ ආයථිඅඡ්චාඛිඛික-ලාභීය යි. එ කීමේ යැ යත් : සමාග්ආඡ්චි යැ සමාක්ඛංකල්ප යැ සමාග්චවන යැ සමාක්කමාන්ත යැ සමාගාරීචි යැ සමාග් ව්‍යායාම යැ සමාක්ඛමානි යැ සමාක්ඛමාධි යි. ආනන්දයෙනි, මෙකල්හි මා විසින් තබන ලද මෙ කලණවුට එකාන්ත නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපගමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවති. එහෙයින් මැ ආනන්දයෙනි, මම මෙසේ කියමි : "මා විසින් තැබූ මේ කලණ වුට පවත්වවු, තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිම පුරුෂයෝ වව. ආනන්දයෙනි, යම් පුරුෂ යුගයක් පවත්නා කල්හි මෙවන් කලණවුට සිද්දේ ද, හෙ උන් ගේ අත්තිම පුරුෂ වෙයි. එහෙයින් ආනන්දයෙනි, මම තොපට මෙසේ කියමි : "මා විසින් තබන ලද මෙ කලණවුට පවත්වවු, තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිම පුරුෂයෝ වව" යි.

චූළු මෙය වදළහ. සතුටුසින් ඇති ආයුෂමක් අනද තෙරණුවෝ හාගාවතුන්ගේ හාමිතය අභිනන්දනය කළහ'යි.

තුන් වැනි මධ්‍යමේ සුත්‍ර යි.

2. 4. 4

මධුර සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවෝ මධුරා පුර ඉන්ද්‍රාවනයෙහි වැඩ වෙසෙති. අවින්තිපුත්‍ර මධුරා පුර වැසි රජ මෙසේ ඇසී: "භවින්ති, ශ්‍රමණ කාන්‍යායන තෙරණුවෝ මධුරා පුර ඉන්ද්‍රාවනයෙහි වැඩ වෙසෙති, ඒ භවත් කාන්‍යායන තෙරණුවන් ගේ මෙවන් කල්‍යාණකීර්තිශබ්දයෙක් උස් වැ නැංගේ යැ: (කාන්‍යායන තෙරණුවෝ) පණ්ඩිතයහ, ව්‍යක්තයහ, නුවණැතියහ, බහුශ්‍රැතයහ, චිත්‍රකථීහ, කලණපිළිබහන් ඇතියහ, වෘද්ධ ද අර්භන් ද වෙති. එබඳු රහතුන් ගේ දර්ශනය මනා මැ නු"යි ඇසී යැ. ඉක්බිති අවින්තිපුත්‍ර, මධුරා පුර වැසි රජ හද වූ හද වූ යානයන් යොදවා හදයානයකට නැඟී හද වූ හද වූ යානයෙන් යුතුව ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවන් දක්නට මහත් වූ රාජානුභාවයෙන් යුතුව මධුරා පුරයෙන් නික්ම ගියේ යැ. යානාභූමි තෙක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමනින් මැ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවන් භාසමග සතුටු වී. සම්මොදයට නිසි කාලාන්තරයෙහි සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් අවින්තිපුත්‍ර මධුරා පුර වැසි රජ ආයුෂ්මත් මහාකාන්‍යායන තෙරණුවන්ට තෙල බස් කී: භවත් කාන්‍යායනයෙනි, බමුණෝ මෙසේ කීහු: "බමුණු මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණිය යැ, තද්‍යා වූයේ භීතවණ්ණිය යැ. බමුණු මැ ඉක්ලවණ්ණිය යැ, තද්‍යා වූයේ කෂණ්ණිය යැ. බමුණු මැ ඉද්ධ වෙති, නො බමුණු ඉද්ධ නො වෙති, බමුණු මැ බමුණු ගේ උරුපුත්ත, මුචින් උපත්ත, (එයින් මැ) බ්‍රහ්මජයහ, බ්‍රහ්මනිර්මිතයහ, බ්‍රහ්මදයාදයහ"යි. මෙහි ලා භවත් කාන්‍යායනයෝ කුමක් කියති හෝ"යි? මහරජ, බ්‍රහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණිය යැ, තද්‍යා වූයේ භීතවණ්ණිය යැ. බ්‍රහ්මණයෝ මැ ඉක්ලවණ්ණිය යැ, තද්‍යා වූයේ කෂණ්ණිය යැ. බ්‍රහ්මණයෝ මැ ඉද්ධ වෙති, අබ්‍රහ්මණයෝ ඉද්ධ නො වෙති. බ්‍රහ්මණයෝ මැ බමුණු ගේ උරුපුත්ත, මුචින් උපත්ත, (එයින් මැ) බ්‍රහ්මජයහ, බ්‍රහ්මනිර්මිතයහ, බ්‍රහ්මදයාදයහ" යනු ලෝකයෙහි තෙලෙ ජොසමාත්‍රයෙක් මැ යැ. මහරජ, "බ්‍රහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණිය යැ, තද්‍යා වූයේ භීතවණ්ණිය යැ. . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ." යන තෙල බස් ලෝකයෙහි යම් පරිදි ව්‍යවහාරමාත්‍රයෙක් මැ වේ ද, තෙල කරුණ මෙ කරුණුද දකසුතු වේ.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? කැත්කුල උපන් රජක්හට ද ධනයෙන් වෙවයි ධාන්‍යයෙන් වෙවයි පිදියෙන් වෙවයි රන්න් වෙවයි සමෘද්ධි වේ නම් ඒ ඵලව්‍යාප්තියමපන්නයාහට කෘත්‍රියයා ද කැලැ ම නැඟී සිටිනසුලු වූයේ පසු වැ භෝතාසුලු වූයේ කුම් කෙරෙමි ද යි පිළිවිස කී සේ අසා කරනුයේ මන වඩන සේ හැසිරෙනුයේ පියබස් බණනුයේ වේ ද? ඒ ඵලව්‍යාප්තියමපන්නයාහට බමුණු ද . . . ප්‍රියවෘද්ධි වේ ද? ඒ ඵලව්‍යාප්තියමපන්නයාහට වෛශ්‍යයා ද . . . ප්‍රියවෘද්ධි වේ ද? ඒ ඵලව්‍යාප්තියමපන්නයාහට ශුද්‍රයා ද කැල මැ නැඟී සිටිනසුලු වූයේ පැසුර භෝතාසුලු වූයේ කුම් කෙරෙමි ද යි පිළිවිස කී සේ අසා කරනුයේ මනවඩන සේ හැසිරෙනුයේ ප්‍රිය බස් බණනුයේ වේ ද?

බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, ඉජ්ජෙඛය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරුපෙන වා, බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී, බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී, වෙසොපිඨානං -පෙ- සුඤ්ඤාපට්ඨානං -පෙ- බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී.

ඛං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, බ්‍රහ්මභවං වෙපි ඉජ්ජෙඛය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරුපෙන වා, බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී, වෙසොපිඨානං -පෙ- සුඤ්ඤාපට්ඨානං -පෙ- බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී?

බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, ඉජ්ජෙඛය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරුපෙන වා, බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී, වෙසොපිඨානං -පෙ- සුඤ්ඤාපට්ඨානං -පෙ- බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී.

ඛං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, වෙසොපිඨානං වෙපි ඉජ්ජෙඛය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරුපෙන වා, වෙසොපිඨානං බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී, සුඤ්ඤාපට්ඨානං -පෙ- බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී?

වෙසොපිඨානං වෙපි හො කච්චාන, ඉජ්ජෙඛය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරුපෙන වා, වෙසොපිඨානං බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී, සුඤ්ඤාපට්ඨානං -පෙ- බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී.

ඛං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, සුඤ්ඤාපට්ඨානං වෙපි ඉජ්ජෙඛය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරුපෙන වා, සුඤ්ඤාපට්ඨානං බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී, බ්‍රහ්මභවං වෙපි හො කච්චාන, කිංකාරපට්ඨානං මනාපචාරී පියවාදී.

සුද්දංග වෙපි හො කච්චාන, ඉඤ්ඤායා ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජනෙන වා ජාතරුපෙන වා, සුද්දෙපිඤ්ඤායා සුබ්බුට්ඨාසී පච්ඡාතිපාතී කිඛකාරපටිඤ්ඤාව මනාපචාරී පියව්‍යාදී, ඛතතිගොපිඤ්ඤායා -පෙ- මුහමණොපිඤ්ඤායා -පෙ- වෙඤ්ඤාපිඤ්ඤායා සුබ්බුට්ඨාසී පච්ඡාතිපාතී කිඛකාරපටිඤ්ඤාව මනාපචාරී පියව්‍යාදීති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, යදි එවං සනෙත ඉමෙ චත්තාරො වණණා සමසමා¹ හොනති, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ හොතිති?

අඤ්ඤා ඛො හො කච්චාන, එවං සනෙත ඉමෙ චත්තාරො වණණා සමසමා¹ හොනති, තෙසං² එත්ථ කිඤ්ඤී නානාකරණං සමනුපසාමීති.

ඉමිනාපි ඛො එතං මහාරාජ, පරියායෙන වෙදිනබ්බං : ‘යථා භොගොගෙවෙසො ලොකාසම්, මුහමණාව සෙට්ඨා වණණො, භිනො අඤ්ඤා වණණො -පෙ- මුහමද්දාද’ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, ඉධායං ඛතතිගො පාණාතිපාතී අදින්නාදුසී කාමෙසු මිච්ඡාචාරී මුසාචාරී පිසුනාචාරො ඵරුසාචාරො සමඵප්පලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපනනවිතො මිච්ඡාදිට්ඨී, කායසං හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ හොති³ති?

ඛතතිගොපි හි හො කච්චාන, පාණාතිපාතී අදින්නාදුසී කාමෙසු- මිච්ඡාචාරී මුසාචාරී පිසුනාචාරො ඵරුසාචාරො සමඵප්පලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපනනවිතො මිච්ඡාදිට්ඨී, කායසං හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය³. එවං මෙ එත්ථ හොති, එවඤ්ඤා පන මෙ එතං අරහතං සුඛතති.

සාච්චි සාච්චි මහාරාජ, සාච්චි ඛො තෙ එතං මහාරාජ, එවං හොති : සාච්චි ච පන තෙ එතං අරහතං සුතං, තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, ඉධායං මුහමණො -පෙ- ඉධායං වෙඤ්ඤා -පෙ- ඉධායං සුද්දෙ පාණාතිපාතී අදින්නාදුසී -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨී, කායසං හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ හොතිති?

සුද්දෙපි හි හො කච්චාන, පාණාතිපාතී අදින්නාදුසී -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨී, කායසං හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය³. එවං මෙ එත්ථ හොති, එවඤ්ඤා පන මෙ එතං අරහතං සුඛතති.

සාච්චි සාච්චි මහාරාජ, සාච්චි ඛො තෙ එතං මහාරාජ, එවං හොති, සාච්චි ච පන තෙ එතං අරහතං සුතං. තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, යදි එවං සනෙත ඉමෙ චත්තාරො වණණා සමසමා හොනති, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ හොතිති?

අඤ්ඤා ඛො හො කච්චාන, එවං සනෙත ඉමෙ චත්තාරො වණණා සමසමා හොනති, තෙසං එත්ථ කිඤ්ඤී නානාකරණං සමනුපසාමීති.

1. සමා හොනති - ස්‍යා. 2. නාහං - ස්‍යා.
3. උපපජ්ජෙය්‍ය - PTS.

භවත් කාන්තායනායෙනි, ඉදින් ඉදුහටත් ධනායෙන් වේවයි ධාන්‍යායෙන් වේවයි රජත-
යෙන් වේවයි ජාතරූපයෙන් වේවයි සමාද්ධි වේ නම්, එ ඉසුරුමත්භට ඉදුයාත් පළමු
නැඟී සිටිනුයේ පැසුර හෝතේ කුම් කෙරෙමි දුයි පිළිවිස අසා කී සේ කරනුයේ මන
වඩන සේ හැසිරෙනුයේ ප්‍රිය කෙසුල් බණනුයේ වෙයි, එ ඉසුරුමත් භට කෘත්‍රියයාත් . . .
එ ඉසුරුමත්භට බ්‍රාහ්මණයාත් . . . ඒ ඉසුරුමත්භට ජෛනාසායත් පළමු නැඟී සිටිනුයේ
පැසුර හෝතේ 'කුම් කෙරෙමි දු'යි පිළිවිස අසා කී සේ කරනුයේ යි.

මහරජ, ඒ කීමැයි හඟිති ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණයෝ සමසම
වෙති, හෝ නො වෙති හෝ යැ? තොපට මෙහි කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

'භවත් කාන්තායනායෙනි එකත්තෙන් මැ මෙසේ වත් මෙ සතර වණයෝ සමසම
වෙති. මෙහි ලා මොවුන්ගේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි'යි.

මහරජ, "බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ තද්‍යාය වූයේ භීතවණ් යැ . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ"
යන කෙල බස් ලොකයෙහි යම් පරිදි ව්‍යවහාරමාත්‍රයක් මැ වේ ද, කෙල කරුණ මෙ
කරුණිනුදු දකුණු.

මහරජ, ඒ කීමැයි හඟිති ද? මෙලොවැ කෘත්‍රියයෙක් පණ්ඩා කරනුයේ අධිනාදන්
කරනුයේ කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ මුසවා බණනුයේ පිසුණුබස් ඇතියේ පරොස්බස්
ඇතියේ හිස්බස් කෙපලනුයේ අභිධායා බහුල වූයේ මෙරමා නසන සිත් ඇතියේ මිසදිටු
ඇතියේ වේ ද, හෙ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවිධ වැ පතිත වන
නිරයෙහි උපදනේ හෝ නුපදනේ හෝ වේ ද? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ හැඟෙනු
වේ ද? යි.

භවත් කාන්තායනායෙනි, යම් භෙයෙකින් කෘත්‍රිය කෙමේත් පණ්ඩා කරනුයේ අධිනාදන්
කරනුයේ කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ මුසා බණනුයේ පිසුණුබස් ඇතියේ පරොස්බස්
ඇතියේ සිස්බස් ඇතියේ අභිධායා බහුල වූයේ ව්‍යාපාදසිත් ඇතියේ මිසදිටු ඇතියේ වේ ද,
හේ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවිධ වැ පතිත වන නිරයට
වදනේ යැ මට මෙහි ලා මෙසේ හැඟෙනුයේ වෙයි. කවද කෙල කරුණ මා විසින් මෙසේ
රහතුන් වෙත ද අසන ලදැයි.

සාධු සාධු මහරජ, මහරජාණෙනි, කෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනැවැ.
කෙල කරුණ තොප විසින් රහතුන් වෙත අසන ලද්දේ ද මැනැවැ. මහරජ, එය කීමැයි
හඟනෙහි ද? මෙලොවැ බමුණෙක් . . . මෙලොවැ ජෛනාසායෙක් මෙලොවැ ඉදුයෙක්
පණ්ඩා කරනුයේ අධිනාදන් කරනුයේ . . . මිසදිටු ඇතියේ වන්නේ ද, හේ කාබුන් මරණින්
මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවිධ වැ පතිත වන නිරයෙහි උපදනේ හෝ වේ ද?
නුපදනේ හෝ වේ ද? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ හැඟෙනුයේ වේ ද? යි.

භවත් කාන්තායනායෙනි, යම් භෙයෙකින් ඉදු කෙමේත් පණ්ඩා කරනුයේ පරද්‍රව්‍ය
ගත්තේ . . . මිච්චාදාණ්ඩි ඇතියේ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ
විවිධ වැ පතිත වන නිරයට වදනේ යැ. මට මෙහි ලා මෙසේ සිත් වෙයි, කවද මා විසින්
මෙසේ කෙල කරුණ රහතුන් හමුයෙහි ද අසනලදැයි.

සාධු සාධු! මහරජ, මහරජ, කෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනැවැ. කෙල
කරුණ තොප විසින් රහතුන් වෙත අසන ලද්දේත් මනා මැ යැ. මහරජ, එය කීමැයි
හඟනෙහි ද? මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණයෝ සමසම වෙත් ද? නො වෙති
හෝයි? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ වේ ද? යි.

භවත් කාන්තායනායෙනි, එකාත්තයෙන් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණයෝ
සමසම වෙති. මෙහි මොවුන් ගේ කිසි නානාකරණයක් (වෙනසක්) නො දක්මි'යි.

ඉභිනාපි ඛො එතං මහාරුජ්, පරියාගෙන වෙදිකඛං : යථා භොසො යෙවෙසො ලොකකම්මං 'බ්‍රාහ්මණොච සෙට්ඨො වණේණ, භිනො අඤ්ඤා වණේණ -පෙ- බ්‍රහ්මදායාදුති.

තං කීං මඤ්ඤාසි මහාරුජ්, ඉධාංසං ඛතතීයො පාණාතිපාතා පටිච්චරතො අදින්නාදුතා පටිච්චරතො කාමෙසු ඡිච්චාචාරා පටිච්චරතො ඡුසාවාද පටිච්චරතො පිසුනාවාවා පටිච්චරතො එරුසාවාවා පටිච්චරතො සමඵසලාපා පටිච්චරතො අනභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපනනචිතො සමමාදිට්ඨි කායසං හෙද පරමමරණං සුභතීං සංඝං ලොකං උපපජේය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එඤ්ඤා හොතිතී?

ඛතතීයොපි හි හො කච්චාන, පාණාතිපාතා පටිච්චරතො අදින්නාදුතා පටිච්චරතො කාමෙසු ඡිච්චාචාරා පටිච්චරතො ඡුසාවාද පටිච්චරතො පිසුනාවාවා පටිච්චරතො එරුසාවාවා පටිච්චරතො සමඵසලාපා පටිච්චරතො අනභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපනනචිතො සමමාදිට්ඨි, කායසං හෙද පරමමරණං සුභතීං සංඝං ලොකං උපපජේය්‍ය, එවං මෙ එඤ්ඤා හොති, එච්ඤ්ඤා පන මෙ එතං අරහතං සුභතතී.

සාධු සාධු මහාරුජ්, සාධු ඛො තෙ එතං මහාරුජ්, එවං හොති. සාධු ව පන තෙ එතං අරහතං සුභතං. තං කීං මඤ්ඤාසි මහාරුජ්, ඉධාංසං බ්‍රාහ්මණො -පෙ- ඉධාංසං වෙසො : -පෙ- ඉධාංසං සුදෙද පාණාතිපාතා පටිච්චරතො අදින්නාදුතා පටිච්චරතො -පෙ- සමමාදිට්ඨි, කායසං හෙද පරමමරණං සුභතීං සංඝං ලොකං උපපජේය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එඤ්ඤා හොතිතී?

සුදෙදපි හි හො කච්චාන, පාණාතිපාතා පටිච්චරතො අදින්නාදුතා පටිච්චරතො -පෙ- සමමාදිට්ඨි, කායසං හෙද පරමමරණං සුභතීං සංඝං ලොකං උපපජේය්‍ය, එවං මෙ එඤ්ඤා හොති, එච්ඤ්ඤා පන මෙ එතං අරහතං සුභතතී.

සාධු සාධු මහාරුජ්, සාධු ඛො තෙ එතං මහාරුජ්, එවං හොති. සාධු ව පන තෙ එතං අරහතං සුභතං. තං කීං මඤ්ඤාසි මහාරුජ්, යදි එවං සනොන ඉමෙ චතතාරො වණේණ සමසමා හොනති, නො වා, කථං වා තෙ එඤ්ඤා හොතිතී?

අඛා ඛො හො කච්චාන, එවං සනොන ඉමෙ චතතාරො වණේණ සමසමා හොනති. තෙසං එඤ්ඤා කිඤ්ඤා නානාකරණං සමනුපසාමීති.

ඉභිනාපි ඛො එතං මහාරුජ්, පරියාගෙන වෙදිකඛං : යථා භොසො යෙවෙසො ලොකකම්මං, බ්‍රාහ්මණොච සෙට්ඨො වණේණ, භිනො අඤ්ඤා වණේණ -පෙ- බ්‍රහ්මදායාදුති.

1. {පිසුණාය වාචාය - මජ්ඣං, ස්‍යා. 3. නාසං - පිඡ්ඡි. නාසං - ස්‍යා.
{පිසුණාවාවාය - PTS.
2. {එරුසාය වාචාය - මජ්ඣං, ස්‍යා.
{එරුසාවාවාය - PTS.

මහරජ, 'බ්‍රාහ්මණ මැ ඉග්‍රණ්ඨ වණ්ඤ්ඤා, තද්ධායා වුයේ භීතාවණ්ඤ්ඤා . . . බ්‍රහ්මදසාද යැ' යනු ලෝකයෙහි සොෂමාත්‍රයෙක් මැ යැ යන මෙ කරුණ මේ පයායෙහි දැක්වුණු දැක්වුණු.

මහරජ, එය කීමැ'යි හඟනෙහි ද? මෙලොවැ කෘත්‍රියයෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූයේ අධිකාරීන් වෙන් වූයේ කාමයෙහි ඵ්පහසරින් වෙන් වූයේ මුසවායෙන් වෙන් වූයේ පිඤ්ඤාබසින් වෙන් වූයේ පරොස්බසින් වෙන් වූයේ සිස්බසින් වෙන් වූයේ අභිධාන බහුල නො වූයේ අධ්‍යාපාද සිත් ඇතියේ සමාග්දාස්ථි ඇත්තේ වන්නේ ද, හේ කාමුත් මරණින් මතු සුඤ්ඤා ගති ඇති සම්මලෝකයෙහි උපදනේ ද? නුපදනේ හෝ වේ ද? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

හවත් කාතායනායෙනි, යම් භෙයෙකින් කෘත්‍රිය තෙමේ ක් ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූයේ පරද්ව්‍ය ගැන්වෙත් වෙන් වූයේ කාමමිත්‍රාචාරයෙන් වෙන් වූයේ මාංශවාදයෙන් වෙන් වූයේ පිඤ්ඤාවනායෙන් වෙන් වූයේ පරුෂවචනායෙන් වෙන් වූයේ සම්මලප්‍රාපයෙන් වෙන් වූයේ අභිධානබහුල නො වූයේ ව්‍යාපාද සිත් නැත්තේ සමාග්දාස්ථි ඇත්තේ වේ ද, හේ කාමුත් මරණින් මතු සුඤ්ඤා ගති ඇති සම්මලෝකයට පැමිණෙන්නේ යැ. මට මෙහි මෙසේ සිත් වෙයි. මා විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි දු මෙසේ අසන ලද'යි.

සාධු සාධු මහරජ, මහරජ තෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනැවැ, තොප විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි තෙල කරුණ අසන ලද්දේත් මනා මැ යි. මහරජ, එය කීමැ'යි හඟිනෙහි ද? මෙලොවැ බ්‍රාහ්මණයෙක් . . . මෙලොවැ වෛශ්‍යයෙක් . . . මෙලොවැ ඉද්දයෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූයේ අදත්තාදනායෙන් වෙන් වූයේ . . . සමාග්දාස්ථි ඇත්තේ වන්නේ ද, හේ කාමුත් මරණින් මතු සුඤ්ඤා ගති සම්මලෝකයට වදනේ ද? නො වදනේ හෝ වේ ද? තොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

හවත් කාතායනායෙනි, යම් භෙයෙකින් ඉද්ද තෙමේ ක් පණිව්‍යයෙන් වෙන් වූයේ අධිකාරීන් වෙන් වූයේ . . . සමාග්දාස්ථි ඇති වන්නේ ද, හේ කාමුත් මරණින් මතු සුඤ්ඤා ගති සම්මලෝකයෙහි උපදනේ යැ, මෙහි මට මෙසේ සිත් වෙයි. මා විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි දු තෙල කරුණ මෙසේ අසන ලද'යි.

සාධු සාධු මහරජ, මහරජ, තෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනැවැ. තොප විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි තෙල කරුණ අසන ලද්දේත් මනා මැ යි. මහරජ, එය කීමැ'යි හඟනෙහි ද? ඉදිත් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණ්ඤ්ඤා සමසම වෙති හෝ නො වෙති හෝ යි. තොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

හවත් කාතායනායෙනි, ඵ්කාරීතයෙන් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණ්ඤ්ඤා සමසම වෙති, මෙහි මේ සතර වණ්ඤ්ඤා හේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි යි.

මහරජ බ්‍රාහ්මණ මැ ඉග්‍රණ්ඨවණ්ඤ්ඤා, තද්ධායා වුයේ භීතාවණ්ඤ්ඤා . . . බ්‍රහ්මදසාද යැ යනු ලෝකයෙහි සොෂමාත්‍රයෙක් මැ යැ යන තෙල කරුණ මෙ කරුණින් දැක්වුණු දැක්වුණු.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, ඉධ ඛතති යො සකිං වා ජිඤ්ඤො, නිලොපං වා හරෙය්, එකාගාරිකං වා කරෙය්, පරිපඤ්ච වා තිට්ඨෙය්, පරදුරං වා ගච්ඡෙය්. තං චෙනෙ පුරිසා ගහෙති දසෙසය්, 'අයං තෙ දෙව, චොරො ආගුචාරී, ඉමස්ස යං ඉච්ඡයි, තං දණ්ඨං පණෙහි'ති කිනති නං කරෙය්සීති?

භාතෙය්සාමි වා, භො කච්චාන, ජාපෙය්සාමි¹ වා, පඤ්ඤාපෙය්සාමි වා, යථාපච්චයං වා කරෙය්සාමි. තං කිස්ස හෙතු? යා හිස්ස භො කච්චාන, පුඤ්ඤ ඛතති යොති සමඤ්ඤා, සාස්ස අනතරහිතා, චොරොතෙව සඤ්ඤා² ගච්ඡති'ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, ඉධ බ්‍රාහ්මණො - පෙ - ඉධ වෙසෙසා - පෙ - ඉධ සුඤ්ඤ සකිං වා ජිඤ්ඤො, නිලොපං වා හරෙය්, එකාගාරිකං වා කරෙය්, පරිපඤ්ච වා තිට්ඨෙය්, පරදුරං වා ගච්ඡෙය්. තං චෙනෙ පුරිසා ගහෙති දසෙසය්: 'අයං තෙ දෙව, චොරො ආගුචාරී, ඉමස්ස යං ඉච්ඡයි තං දණ්ඨං පණෙහි'ති. කිනති නං කරෙය්සීති ?

භාතෙය්සාමි වා, භො කච්චාන, ජාපෙය්සාමි වා පඤ්ඤාපෙය්සාමි වා, යථාපච්චයං වා කරෙය්සාමි. තං කිස්ස හෙතු? යා හිස්ස භො කච්චාන, පුඤ්ඤ සුඤ්ඤ සමඤ්ඤා, සාස්ස අනතරහිතා, චොරොතෙව සඤ්ඤා³ ගච්ඡති'ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, යදි එවං සනෙත, ඉමෙ චන්තාරෙ වණණං සමසමා ගොනති, නො වා, කථං වා තෙ එතථ ගොතීති?

අභ්‍යා ඛො භො කච්චාන, එවං සනෙත ඉමෙ චන්තාරෙ වණණං සමසමා ගොනති තෙසං එතථ කිඤ්ඤී නානාකරණං සමනුපස්සාමිති.

ඉමිනාපි ඛො එතං මහාරජ, පරියායෙන චෙදිතඤ්ඤා: යථා භොගොපෙවෙසො ලොකස්මිං, බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණො, හිනො අඤ්ඤා වණණො - පෙ - බ්‍රහ්මදායාදති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, ඉධ ඛතති යො කෙසමස්සුං ඕහාරෙඤ්ඤා කාසායාති වන්තාති අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරිකං පඤ්ඤාපෙය්, අස්ස, විරතො පාණාතිසාතා විරතො අදින්නාදුතා විරතො මුසාවාදු එකගතතිකො බ්‍රහ්මචාරී සීලවා කල්‍යාණධම්මො, කිනති නං කරෙය්සීති?

අභිච්චාදෙය්සාමි වා, භො කච්චාන, පච්චුට්ඨෙය්සාමි වා ආසනෙන වා නිමනෙතය්සාමි අහිනිමනෙතය්සාමි වා නං විචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනං - භිලානපච්චයනෙසජ්ජපරිකඛාරෙහි, ධම්මිකං වා අස්ස රකඛාවරණගුහතිං යංචිදහෙය්සාමි. තං කිස්ස හෙතු? යා හිස්ස භො කච්චාන, පුඤ්ඤ ඛතති යොති සමඤ්ඤා, සාස්ස අනතරහිතා, සමණොතෙව සඤ්ඤා³ ගච්ඡති'ති.

1. ආගුං චාරී - ස්‍යා.
2. ඵාලෙය්සාමි - ස්‍යා.
3. සඤ්ඤා - මජ්ඣං.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙතුවද කෘත්‍රියයෙක් භාගසන්ධි හෝ සිදුනේ යැ ගම් හෝ පහරනේ යැ, එක් ගෙයක් හෝ වොලොග්නේ යැ, මං හෝ පහරනේ යැ, පරඹුන් කරා හෝ යන්නේ යැ. උහු දු තෙල පුරුෂයෝ අල්වාගෙන “දේවයිනි, මෙ සොර තොපට අපරාධකාරී යැ. මුහුට යමක් කැමැත්තවු නම් එ දඩුවම කරව”යි දක්වන්නාහු හම්, උහුට කුමක් කෙරෙයි ද?යි.

හවත් කාතෘයනායෙනි, ප්‍රාණවධ හෝ කරවම්භ, ධනහානි හෝ කරවම්භ, රජීන් හෝ නෙරවම්භ, ප්‍රත්‍යය වූ සේ හෝ කරම්භ. ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් කාතෘයනායෙනි, යම් හෙයෙකින් පෙර උහුට ‘කෘත්‍රිය’ යි නමෙක් වී නම් උහු හේ එ නම අතුරුදහන් වී ද, ‘සොර’ යැ යන සභිඛ්‍යාවට මැ යේ ද, එහෙයිනි.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙතුවද බ්‍රාහ්මණයෙක් . . . මෙතුවද වෛශ්‍යයෙක් . . . මෙතුවද ශුද්‍රයෙක් භාගසන්ධි හෝ සිදුනේ යැ ගමක් හෝ වොලොග්නේ යැ, එක් ගෙයක් හෝ වොලොග්නේ යැ, කඩපළාසොරකම් හෝ කරන්නේ යැ, පරඹුන් කරා හෝ යන්නේ යැ. උහු දු තෙල පුරුෂයෝ අල්වාගෙන “දේවයෙනි, මෙ සොර තොප වහන්සේට අපරාධකාරී යැ මුහුට යමක් කැමැත්තවු නම් එ දඩ පණව”යි දක්වන්නාහු නම් උහුට කුමක් කෙරෙයි ද?යි.

හවත් කාතෘයනායෙනි, ප්‍රාණවධ හෝ කරවම්භ, ධනහානි හෝ කරවම්භ, දෙගතෘග හෝ කරවම්භ. ප්‍රත්‍යය වූ සේ හෝ කරම්භ. ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් කාතෘයනායෙනි, යම් හෙයෙකින් පෙර උහුට ‘ශුද්‍ර’යි යම් නමෙක් වී නම් උහු හේ එ නම අතුරුදහන් වී ද, ‘සොර’ යැ යන සභිඛ්‍යාවට මැ යේ ද, එහෙයිනැයි.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මෙ සතර වර්ණයෝ සමසම වෙති හෝ නො වෙති හො’යි. තොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

හවත් කාතෘයනායෙනි, ඒකාන්තයෙන් මෙසේ ඇති කල්හි මෙ සතර වර්ණයෝ සමසම වෙති, මෙහි මෙ සතර වර්ණයන් හේ කිසි වෙනසක් නො දක්වී’යි.

මහරජ, මෙකරුණිනුදු “බමුණු මැ ග්‍රෙණ්ඩවණ් යැ තදත්‍ය වූයේ භීතවණ් යැ . . . බ්‍රිම්දයාද යැ යන තෙල කරුණ ලෝකයෙහි සොෂමාත්‍රයෙකැ’යි දකසුතු.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙ තුවද කෘත්‍රියයෙක් කෙතෙඳවුර බහා කහවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සස්තට වන්නේ පණ්ඩායෙන් වෙන් වූයේ අධිනාද්‍රිනන් වෙන් වූයේ මුසවායෙන් වෙන් වූයේ එක් වෙලේ වළඳනුයේ බඹසර ඇතියේ සිල්වත් වූයේ කලණ්දහම් ඇති වන්නේ යැ. උහුට කුමක් කරනෙහි ද?යි.

හවත් කාතෘයනායෙනි, අභිවාදන හෝ කරම්භ, දක හුනස්නෙන් හෝ නැහෙම්භ, අසුතින් හෝ නිමන්ත්‍රණ කරම්භ, උහු සිවුරු පිඬුවා සෙනසුන් ගීලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරින් හෝ එළවා නිමන්ත්‍රණ කරම්භ, ඔහට ධාරම්ක රක්ෂාවරණයොපන සංවිධාන හෝ කරවම්භ. ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් කාතෘයනායෙනි, යම් හෙයෙකින් පෙර උහුට ‘කෘත්‍රිය’ යන නමෙක් වී නම් එ නම ඔහට අතුරුදහන් වී ද, ‘ග්‍රමණ’ යන සභිඛ්‍යාවට මැ යේ ද, එහෙයිනැයි.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, ඉධ චුඤ්ඤාමො-පෙ-ඉධ වෙඤ්ඤාමො-පෙ-ඉධ සුඤ්ඤා කෙසමඤ්ඤා මහාරාජො කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙනා අහාරභො අහාරිභො පඤ්ඤානො අසා, චිරතො පාණාතිපාතො චිරතො අදික්ඛාදනා චිරතො මුසාවාදා එකභතතිකො චුඤ්ඤාමො සීලවා කල්‍යාණං-ධම්මො, කිංඤ්ඤා නං කරොසාසිති?

අභිච්ඡාදොසාම චා භො කච්චාන, පච්චුට්ඨොසාම චා අංගනෙන චා කිම්බෙනොසාම අභිනිම්බෙනොසාම චා නං චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනං-භීලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි, ධම්මිකං චා අසා රක්ඛාවරණඉතතිං සංවිද්ධොසාම. තං කිංඤ්ඤා හෙතු? යා භිංඤ්ඤා භො කච්චාන, පුඤ්ඤා සුඤ්ඤානි සමඤ්ඤා, සාසා අනාරහිතා, සමඤ්ඤානෙව සංඛං ගච්ඡතිති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, යදි එචං සනොන ඉමෙ චතොරෙ වණ්ණං සමසමා භොනති, නො චා, කථං චා හෙ එථ භොතිති?

අභිං ඛො භො කච්චාන, එචං සනොන ඉමෙ චතොරෙ වණ්ණං සමසමා භොනති, නෙසං එථ කිංඤ්ඤා නානාකරණං සමනුපය්‍යාමිති.

ඉමිනාපි ඛො එතං මහාරාජ, පරිසායෙන වෙදිතඛං: සථා භොසොසොවෙසො ලොකභිං චුඤ්ඤාමො සෙවෙසා වණ්ණං, සිනො අඤ්ඤා වණ්ණං. චුඤ්ඤාමො සුඤ්ඤා වණ්ණං, කඤ්ඤා අඤ්ඤා වණ්ණං. චුඤ්ඤාමො සුඤ්ඤානි, නො අචුඤ්ඤාමො. චුඤ්ඤාමො චුඤ්ඤානො පුත්තා ඕරතා මුඛතො ජාතා චුඤ්ඤාමො චුඤ්ඤාමො චුඤ්ඤාමො.

එචං වුත්තෙ රාජා මාචුරෙ අවනතිපුත්තො අංගමනං මහාකච්චානං එතදවොච: අභික්ඛනං භො කච්චාන, අභික්ඛනං භො කච්චාන, සෙසාපාපි භො කච්චාන, නික්ඛජ්ජනං චා උක්ඛජ්ජනං, පච්චජ්ජනං චා චීවරෙස, මුලභසා චා මහං අභික්ඛනං, අභික්ඛනං චා නෙලපජ්ජනං ධාරෙස වක්ඛමනො රූපානි දක්ඛනති. එවමෙචං භොතා කච්චානෙන අනෙකපරිසායෙන ධම්මො පකාසිතො, එසාහං භවනං කච්චානං සරණං ගච්ඡමි ධම්මඤ්ඤා සික්ඛසංඝඤ්ඤා, උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ජනෙස පාණ්ණපෙතං සරණං ගතිති.

මා ඛො මං නං මහාරාජ, සරණං අගමාසි, තමෙච නං භගවනං සරණං ගච්ඡ සමභං සරණං ගතොති.

කහං පන භො කච්චාන, එතරහි සො භගවා චිහරති අරහං සමමාසමුදොති?

පරිනිබ්බුතො ඛො මහාරාජ, එතරහි සො භගවා අරහං සමමාසමුදොති.

මහරජ, එය කීමැයි හභී ද? මෙ තුවර ආත්මයෙක් . . . මෙතුවර වෙහෙයෙක් . . . මෙතුවර ඉදුයෙක් කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ හෙත් නික්ම සස්නට වත්තේ පණිවිඩයෙන් වෙන් වූයේ අධිනාදනින් වෙන් වූයේ මුසවායෙන් වෙන් වූයේ එක් වෙලේ වළඳනුයේ බබසර ඇතියේ සිල්වත් වූයේ කලණ දහම් ඇතියේ වත්තේ යැ, ඔහට කුමක් කෙරෙහි ද?යි.

හවත් කාත්‍යායනායෙනී, අභිවාදන හෝ කරමහ, දක හුනාස්තෙන් හෝ නැහෙමහ, අසුනින් හෝ නිමන්ත්‍රණ කරමහ, උහු වීචරපිණ්ඩපාත ඥානායනා ග්ලානප්‍රකාශ ගෙනසජා පරික්කාරයෙන් හෝ එළවා නිමන්ත්‍රණ කරමහ, උහුට ධාර්මික රක්ෂාවරණ-ගොපන සංවිධාන හෝ කරවමහ. ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් කාත්‍යායනායෙනී, යම් හෙයෙකින් පෙර ඔහට 'ඉදුය' යන යම් සංඥාවක් වූ ද, ඔහුට ඒ සංඥාව අතුරු-දහන් වූ ද, 'ශ්‍රමණ' යන සම්බන්ධයට මැ යේ ද, එහෙයින්ද යි.'

මහරජ, එය කීමැයි හභී ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණයෝ සමයම වෙති හෝ නො වෙති හෝ?යි. තොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වෙ ද?යි.

හවත් කාත්‍යායනායෙනී, මෙසේ ඇති කල්හි එකාන්තයෙන් මේ සතර වණයෝ සමයම වෙති. මෙහි ලා මොවුන් ගේ කීසි වෙනසක් නො දක්මි'යි.

මහරජ, මේ කරුණුදු "ඉත්මණ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණ යැ, තද්‍යාය වූයේ භීතාවණ්ණ යි, ආත්මණ මැ ඉක්කවණ්ණ යැ තද්‍යාය වූයේ කාණ්ණවණ්ණ යි, ආත්මණයෝ මැ ඉද්ධ වෙති. අආත්මණයෝ නො වෙත්. ආත්මණයෝ මැ බබහු ගේ භාරසපුත්‍ර යැ, මුචින් උපනුවහ, ඉත්මරයහ, බබහු වීසින් මවනලදහ, ඉත්මදයාදයහ" යන මේ කරුණ ලොකයෙහි 'සොෂමාත්‍රයෙකැ'යි දකුණු.

මෙසේ කී කල්හි අවන්තිපුත්‍ර වූ මධුර පුරාධීය රජ කෙමේ ආශ්‍රිතමත් මහාකාත්‍යායනා තෙරණුවන්ට කෙල බස් කී : "හවත් කාත්‍යායනායෙනී, ඉතා කාන්ත යැ, හවත් කාත්‍යායනා යෙනී, ඉතා කාන්ත යැ, හවත් කාත්‍යායනායෙනී, යම්සේ යටිහුරු වූවක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළියන් වූවක් හෝ වීචර කරන්නේ ද, මංමුළා වූවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තෝ රූප දකින්න'යි අදුරෙහි කෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ හවත් කාත්‍යායනායන් විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද, කෙල මම් හවත් කාත්‍යායනායන් ද, දහම ද භික්ෂුසභිසයා ද සරණ කොට යෙමි, හවත් කාත්‍යායනායෝ මා අද පවත් දිවිහිමි කොට සරණගීය උපාසකයකු කොට ධරන්න'යි.

මහරජ, 'තෙපි මා නහමක් සරණ යව, මම් යමක්හු සරණ කොට ගියෙමි නම් තෙපි එ මැ භාග්‍යාවතුන් සරණ යව'යි.

හවත් කාත්‍යායනායෙනී, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යාවත්හු දන කොහි වෙසෙත් ද?යි.

මහරජ, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යාවත්හු මෙකලැ පිරිනිවීයහ'යි.

සචෙ හි මයං භො කච්චාන, සුඤ්ඤාම නං භගවන්තං දසසු
 යොජ්ඣෙසු, දසපි මයං යොජ්ඣාති ගච්ඡෙත්ඤාම නං භගවන්තං දසසනාය
 අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං. සචෙ හි මයං භො කච්චාන, සුඤ්ඤාම නං
 භගවන්තං විසතියා යොජ්ඣෙසු, තිංසතියා යොජ්ඣෙසු, චන්තාප්‍රීතියාය
 යොජ්ඣෙසු, පඤ්ඤාතාය යොජ්ඣෙසු, පඤ්ඤාසම්පි මයං යොජ්ඣාති
 ගච්ඡෙත්ඤාම නං භගවන්තං දසසනාය අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං
 යොජ්ඣෙසු චෙපි මයං භො කච්චාන, සුඤ්ඤාම නං භගවන්තං,
 යොජ්ඣෙසු මයං ගච්ඡෙත්ඤාම නං භගවන්තං දසසනාය අරහන්තං
 සම්මාසම්බුද්ධං. යතො ච ඛො භො කච්චාන, පරිනිබ්බුතො සො භගවා,
 පරිනිබ්බුතමපි මයං නං භගවන්තං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛු-
 සංඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගෙ
 පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

මධුර සුභං චතුස්ථං.

භවත් කාන්‍යායනායෙති, ඉදින් ඇපි දස යොදනෙක්භි ඒ භාග්‍යවතුන් අසමෝ නම් ඇපි අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් කරා දස යොදන මෑ යම්භ. ඉදින් භවත් කාන්‍යායනායෙති, ඇපි විසි යොදනෙක්භි, තිස්සොදනෙක්භි, සතලිස්සොදනෙක්භි, පනස්-යොදනෙක්භි ඒ භාග්‍යවතුන් අසමෝ නම් ඇපි අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් කරා පනස් යොදන මෑ යම්භ. ඉදින් භවත් කාන්‍යායනායෙති, ඇපි යොදුන් පියයෙකෑ ඒ භාග්‍යවතුන් අසමෝ නම් ඇපි අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් කරා යොදුන් පියය මෑ යම්භ. භවත් කාන්‍යායනායෙති, ඒ බුදුහු යම් දවසෙක පිරිනිව්වේක් ද, ඇපි පිරිනිව්වියා වූ ද ඒ බුදුන් දහම් හා සඟුන් හා සරණ කොට යෙමි. භවත් කාන්‍යායනායෝ මා අද පටන් දිවිහිමි කොට සරණගත උපාසකයකු කොට ධරත්ව'යි.

සතර වැනි මධුරසුක්‍ර යි.

2. 4. 5

බොධිරාජකුමාරසුත්තං

එවං මෙ සුත්තං : එකං සමයං භගවා භග්ගෙසු විහරති සුංසුමාරගිරෙ භෙසකලාවනෙ මීගදයෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස කොකනදෙ¹ නාම පාසාදෙ අච්චකාරිතො භොති අනඤ්ඤාවුද්දො² සමඤ්ඤෙන වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤෙන වා තෙනපී වා මනුස්සභුකෙන. අථ ඛො බොධි රාජකුමාරෙ සඤ්ජිකාපුත්තං මාණවං අමනෙතසි: එහි නිං සමම සඤ්ජිකාපුත්ත, යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤම, උපසඤ්ඤමිනි: මම වචනෙන භගවතො පාදෙ සිරසා වඤ්ඤි, අප්පාඛාධං අප්පාතඤ්ඤං ලහුට්ඨානං බලං එංසුච්චාරං පුච්ඡති, බොධි භනෙන, රාජකුමාරෙ භගවතො පාදෙ සිරසා වඤ්ඤි, අප්පාඛාධං අප්පාතඤ්ඤං ලහුට්ඨානං බලං එංසුච්චාරං පුච්ඡති³. එවඤ්ඤ වදෙති: ‘අධිවාසෙතු කීර භනෙන, භගවා බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස ස්වාතනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤනා’ති එවං භොති ඛො සඤ්ජිකාපුත්තො මාණවො බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස පටිසුත්තා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤම, උපසඤ්ඤමිනි: භගවතා සද්ධිං සමමොද්දි, සමමොද්දතීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීද්දි, එකමන්තං නිසීතො ඛො සඤ්ජිකාපුත්තො මාණවො භගවතං එතදවොච: බොධි භො ගොතම, රාජකුමාරෙ⁴ භොතො ගොතමස්ස පාදෙ සිරසා වඤ්ඤි, අප්පාඛාධං අප්පාතඤ්ඤං ලහුට්ඨානං බලං එංසුච්චාරං පුච්ඡති එවඤ්ඤ වදෙති: අධිවාසෙතු කීර භවං ගොතමො බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස ස්වාතනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤනාති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්ඤිභාවෙන.

අථ ඛො සඤ්ජිකාපුත්තො මාණවො භගවතො අධිවාසනං විදිත්වා උට්ඨායාසනා යෙන බොධි රාජකුමාරෙ තෙනුපසඤ්ඤම, උපසඤ්ඤමිනි: බොධි රාජකුමාරං එතදවොච: “අවොචුභ්වා ඛො මයං භොතො වචනෙන තං භවන්තං ගොතමං: බොධි භො ගොතම, රාජකුමාරො ගොතො ගොතමස්ස පාදෙ සිරසා වඤ්ඤි, අප්පාඛාධං අප්පාතඤ්ඤං ලහුට්ඨානං බලං එංසුච්චාරං පුච්ඡති. එවඤ්ඤ වදෙති: ‘අධිවාසෙතු කීර භවං ගොතමො බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස ස්වාතනාය භතතං සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤනා’ති. අධිවුත්ථඤ්ඤ වන සමඤ්ඤෙන ගොතමෙනාති.

-
1. කොකනදෙ - සතා.   2. අනඤ්ඤාවුද්දො - මජ්ඣං, සතා.
3. වඤ්ඤි - සිඤ්ඤි.   4. බොධි බො රාජකුමාරො - සිඤ්ඤි, මජ්ඣං.

2. 4. 5.

බෝධිරාජකුමාර සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හඟු රට සුංසුමාර-
ගිර නුවර නිසා භේසකලාවන නම් මුට්ඨෙව්හි වැඩ වසනාසේක. එසමයෙහි වනාහී
බෝධිරාජකුමාරයාගේ 'කොකනද' නම් පහය අළුතැ කරවනලද්දේ මහණක්හු විසින්
වේවයි බමුණක්හු විසින් වේවයි මිනිස් වූ කිසිවක්හු විසින් වේවයි නො වසන ලද වේයි.
එකල්හි බෝධිරාජ කුමාර තෙම සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණවියා ඇමැනී : "එව යහළු
සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, තෙපි බුදුන් කරා එළැඹෙව්. එළැඹ මාගේ බසින් භාග්‍යවතුන්
ගේ පාසහළ සිරසින් වදුව, අරොග බව නිදුක් බව කයෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය
පහසුවිහරණ පුළුවුස්ව. 'වහන්ස, බෝධිරාජකුමාර බුදුන්ගේ පාසහළ සිරසින් වදිසි,
අරොග බව නිදුක් බව කයෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවුසි" යයි.
මෙසේත් කියව : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෙට බෝධිරාජ කුමරුගේ බත
භික්ෂුසභිසයා හා සමග ඉවසන සේක්ව"යි. 'එසේ යෑ හවන්නි'යි සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණව
බෝධිරාජකුමාරහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ යෑ. එළැඹ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ හා සමග සකුටු වී. සකුටුවියසුකු සිහිකටසුකු කපා කොට නිමවා එකත්පස් වෑ
හින. එකත්පස් වෑ හුන් සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණව භාග්‍යවතුන්ට තෙල බස් සැලකෙළේ :
"හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, බෝධිරාජකුමර හවන් ගෞතමයන් ගේ පාසහුළුවන්
මුදුනින් වදිසි. ආරෝග්‍යය නිදුක්බව කයෙහි සැහැල්ලුබව කායබල එසුවිහරණ
පුළුවුස්ව. මෙසේත් කියයි : "හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ සෙට බෝධිරාජ කුමරුගේ
බත භික්ෂුසභිසයා හා සමග ඉවසන සේක්ව"යි. බුදුහු තුෂ්ණීමාචයෙන් ඉවසුන.

එසඳ සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අධිවාසනාය දන හුනස්නෙන් නැගී
බෝධිරාජකුමරු වෙත එළැඹියේ යෑ. එළැඹ බෝධිරාජ කුමරුට තෙල බස් කී : "ඇපි
හවතුන් ගේ වචනයෙන් ඒ හවන් ගෞතමයන්ට සැලකළමහ : "හවන් ගෞතමයන්
වහන්ස, බෝධිරාජකුමාර හවන් ගෞතමයන් ගේ පාසහළ සිරසින් වදිසි, ආරෝග්‍යය
නිදුක්බව කායලසුන්වය කායබලය පහසුවිහරණ විවාරයි. මෙසේත් කියයි : "හවන්
ගෞතමයන් වහන්සේ සෙට බෝධිරාජකුමරු ගේ බත බික්සහන හා සමග ඉවසන-
සේක්ව"යි. වැළිත් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් විසින් ඉවසන ලද ද වේ යයි.

අථ ඛො බොධි රජකුමාරො තඤ්ඤා රතතියා අවච්ඡෙදන සකෙ නිවේසනෙ පණීතං බාදනීයං හොජනීයං පටිසාදපෙනා කොකනදඤ්චි පාසාදං ඕදධෙහි දුස්සෙහි සන්ධාරපෙනා යාව පච්ඡිමා සොපාණකලෙපරා¹ සඤ්ඤාකාපුත්තං මාණවං ආමනෙතයි : ‘එහි සං සම්ම සඤ්ඤාකාපුත්තං, යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවතො කාලං ආරොවෙහි : ‘කාලො හනෙත, නිට්ඨිතං හත්ත’න්ති. එවං හොති ඛො සඤ්ඤාකාපුත්තො මාණවො බොධිස්ස රජකුමාරස්ස පටිසුත්තා යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවතො කාලං ආරොවෙහි : ‘කාලො හො ගොතමි’, නිට්ඨිතං හත්තන්ති.

අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙනා පත්තච්චිරං ආදාය යෙන බොධිස්ස රජකුමාරස්ස නිවේසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි, තෙන ඛො පන සමයෙන බොධි රජකුමාරො බහිද්ධාරකොට්ඨකෙ ධීතො හොති හගවන්තං ආගමයමානො. අග්ගසං ඛො බොධි රජකුමාරො හගවන්තං දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දීඤ්ඤානං පච්චුක්ඛන්තා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා පුරකඛන්තා² යෙන කොකනදෙ පාසාදෙ තෙනුපසඤ්ඤාමි.

අථ ඛො හගවා පච්ඡිමං සොපාණකලෙපරං නිස්සාය අවසාසි. අථ ඛො බොධි රජකුමාරො හගවන්තං එතදවොච : ‘අභිරුහතු හනෙත, හගවා දුස්සානි, අභිරුහතු සුගතො දුස්සානි, යං මම අස්ස දීඤ්ඤානං භිතාය සුඛායා’ති. එවං වුත්තෙ හගවා තුණ්හි අහොසි. දුතීයමපි ඛො බොධි රජකුමාරො හගවන්තං එතදවොච : ‘අභිරුහතු හනෙත, හගවා දුස්සානි, අභිරුහතු සුගතො දුස්සානි, යං මම අස්ස දීඤ්ඤානං භිතාය සුඛායා’ති. දුතීයමපි ඛො හගවා තුණ්හි අහොසි. තතීයමපි ඛො බොධි රජකුමාරො හගවන්තං එතදවොච : ‘අභිරුහතු හනෙත, හගවා දුස්සානි, අභිරුහතු සුගතො දුස්සානි, යං මම අස්ස දීඤ්ඤානං භිතාය සුඛායා’ති.

අථ ඛො හගවා ආගමන්තං ආනන්දං අපලොකෙයි. අථ ඛො ආගමා ආනන්දෙ බොධිං රජකුමාරං එතදවොච : ‘සංහරතු³ රජකුමාර, දුස්සානි. න ඛො හගවා චෙලපතතිකං⁴ අකකමිස්සති. පච්ඡිමං ජනනං තථාගතො අපලොකෙතී’ති⁵. අථ ඛො බොධි රජකුමාරො දුස්සානි සංහරාපෙනා උපරි කොකනදෙ පාසාදෙ⁶ ආසනානි සඤ්ඤාපෙසි. අථ ඛො හගවා කොකනදං පාසාදං අභිරුහිත්වා පඤ්ඤාතෙත ආසනෙ නිසිද්දි සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසන. අථ ඛො බොධි රජකුමාරො බුඬ්ඤ්ඤානං භික්ඛුසඛං පණීතෙන බාදනීයෙන හොජනීයෙන සගන්ධා සත්තපෙපසි, සම්පච්චාරෙයි. අථ ඛො බොධි රජකුමාරො හගවන්තං භුත්තාචං මණීතපත්තපාණීං අඤ්ඤාතරං තීචං ආසනං ගහෙනා එකමන්තං නිසිද්දි. එකමන්තං නිසිත්තො බො බොධි රජකුමාරො හගවන්තං එතදවොච : ‘මස්සං ඛො හනෙත, එවං හොති, ‘න ඛො සුඛෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං, දුක්ඛෙන ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බ’න්ති.

1. සොපාණකලෙපරා - මජ්ඣ, සා, PTS.
 2. කාලො හනෙත - සිඬු. 5. තෙලපට්ඨිකං - සිඬු, මජ්ඣ, සා.
 3. පුරකඛන්තා - PTS. 6. අනුකම්පනීති - මජ්ඣ.
 4. සංහරන්තු - PTS. 7. කොකනදපාසාදෙ - මජ්ඣ.

එසඳ බෝධිරාජකුමාර එරය ඇවෑමෙන් සිය නිවෙස්නෙහි ප්‍රණීත බාඳාභොජ්‍යයන් පිළියෙළ කරවා කොකනද පහයත් භිණ්‍ය (භිණිපාමුල) දක්වා හෙළ පිළි අතුරුවා සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණවයා ඇමැනී : "එව යහළු සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, තෙපි භාග්‍යවතුන් කරා එළඹව, එළඹ 'වහන්ස, වඩනට කලි, බත නිමියේ යැ'යි භාග්‍යවත්තට කල් දන්ව"යි. 'එසේ යැ හවත්නි'යි සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණව බොධිරාජකුමාරහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් කරා එළඹියේ යැ. එළඹ 'වහන්ස, වඩනට කලි, බත නිමියේ යැ'යි භාග්‍යවත්තට කල් දන්ව.

එසඳ බුදුහු පෙරවරු වෙලෙහි හැදපෙරෙවැ පාසිටුරු ගෙන බොධිරාජකුමාර හේ නිවෙස්න කරා එළඹියහ. එ වෙලෙහි බොධිරාජකුමාර බිහිදෙරකොටුවෙහි භාග්‍යවතුන් එහු බලමින් සිටියේ වෙයි. බොධිරාජකුමාර වඩනා භාග්‍යවතුන් දුරදී මැ දිට. දක පෙරහමන් කොට භාග්‍යවතුන් වැද පෙරටු කොට කොකනද පහස කරා එළඹියේ යැ.

එසඳ බුදුහු භිණිපාමුල නිසා වැඩසිටියහ. ඉක්බිති බොධිරාජකුමාර භාග්‍යවත්තට තෙල බස් සැලකෙළේ : "වහන්ස, බුදුහු පියවිල්ලට නැඟෙනසේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පියවිල්ලට නැඟෙනසේක්වා, යම් හෙයකින් එය මට දිගුකලක් භිත පිණිස සුව පිණිස වෙද, එහෙයින්"යි. මෙසේ කී කල්හි බුදුහු නිහඬ වූහ. දෙවනවට ද බොධිරාජකුමාර භාග්‍යවතුන්ට තෙල බස් සැලකෙළේ : "වහන්ස, බුදුහු පියවිලියට නැඟෙනසේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පියවිලියට නැඟෙනසේක්වා, එය මට දිගුකලක් භිත පිණිස සුව පිණිස වේ" යයි. දෙවනවට ද බුදුහු නිහඬ වූහ. තුන් වනවට ද බෝධිරාජකුමාර භාග්‍යවතුන්ට තෙල බස් සැලකෙළේ : "වහන්ස, බුදුහු පියවිලියට නැඟෙක්වා, සුගතහු පියවිලියට නැඟෙක්වා, එය මට දිගුකලක් භිත සුව පිණිස වේ"යයි.

එසඳ බුදුහු ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් බැලූහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ බෝධිරාජකුමාරහට තෙල බස් සැලකළහ : "රජකුමරුවෙනි, පියවිලි හකුළාලව බුදුහු පියවිලි නො ඇක්මෙකී, තරාගතයෝ පශ්චිම ජනතාව බලකී"යි. එසඳ බෝධිරාජකුමාර පියවිලි හකුළුවා කොකනද පහාහි මතුමහල්හි අසුන් පැනවී. ඉක්බිති බුදුහු කොකනද පහයට නැඟී පැනවූ අස්නෙහි භික්ෂුසඵසයා හා සමඟ වැඩ සුන්හු. ඉක්බිති බොධිරාජකුමාර බුදුපාමොක් මහස්භන ප්‍රණීත බාඳාභොජ්‍යයෙන් පියකින් සැතැපවී, මොනොවට පැවැරී. ඉක්බිති බොධිරාජකුමාර වළඳා නිමවූ පාත්‍රයෙන් බැහැර කළ අත් ඇති භාග්‍යවතුන් දන එක්කරා මිටි අස්නක් ගෙන එක්සේ වැ භිත. එක්සේ වැ සුන් බෝරජකුමාර භාග්‍යවත්තට තෙලබස් සැලකෙළේ : "වහන්ස, මට මෙසේ සිත් වෙයි, 'සුවයෙන් සුවය නො ලද හැක්ක. දුකින් මැ සුවය ලද හැක්කැ"යි,

මඤ්චපි බො රජකුමාර, පුබ්බෙවි සමුඛොධා අනතිසමුද්ධාසී බොධිසත්තසංඝෙව සතො එතදභොසි : “න බො සුබ්බෙන සුඛං අධිගන්තබ්බං, දුකෙඛන බො සුඛං අධිගන්තතබ්බං”නති. සො බො අහං රජකුමාර, අපරෙන සමිඨෙන දහරො’ව සමානො සුසු කාලකෙසො හද්දෙන යොබ්බනෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා, අකාමකානං මාතෘපිතුන්තං¹ අසුඤ්චානං රුදන්තානං කෙසමස්සං ඕහාරෙතා කාසායානි වන්තානි අච්ඡාදෙතා අහාරස්මා අනගාරියං පබ්බජං. සො එවං පබ්බජිතො සමානො කීංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරිඤ්ඤාසමානො යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසංකමිං, උපසංකමිතා ආලාරං කාලාමිං එතදචොවං : ‘ඉච්ඡාමහං ආච්ඡිසො කාලාම, ඉමසමිං ධම්මවිනගෙ බුභමචිරියං චරිතු’නති. එවං චුත්තෙ රජකුමාර, ආලාරො කාලාමො මිං එතදචොව : ‘විහරතායසමා, නාදිසො අයං ධම්මො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො න වීරසෙං’ව සකං ආචිරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරෙය්‍යා”ති. සො බො අහං රජකුමාර, න වීරසෙං’ව ඛිප්පමෙව නං ධම්මං පරියාපුණිං. සො බො අහං රජකුමාර, නාචන-කෙතෙව ඔට්ඨප්පහනමත්තෙන ලුපිතලාපනමත්තෙන ඤ්ඤාචාදකච වදම්. ථෙරවාදකච, ‘ජානාමි, පසාමි’ති ච පටිජානාමි, අහකෙච ව අඤ්ඤා ව. නසං මඤ්ච රජකුමාර එතදභොසි : “න බො ආලාරො කාලාමො ඉමිං ධම්මං කෙවලං සඤ්චාමන්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරාමි’ති පචෙදෙති. අඤ්චා ආලාරො කාලාමො ඉමිං ධම්මං ජානං පසං විහරති”ති.

අථ බ්බාහං රජකුමාර, යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසංකමිං. උපසංකමිතා ආලාරං කාලාමිං එතදචොවං : “කීන්තාවතා නො ආච්ඡිසො කාලාමි, ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරාමි’ති පචෙදෙසි”ති. එවං චුත්තෙ රජකුමාර, ආලාරො කාලාමො ආභිඤ්ඤාඤ්ඤා-යන්තං පචෙදෙසි. නසං මඤ්ච රජකුමාර, එතදභොසි : “න බො ආලාරසෙංච කාලාමසං අත්ථි සඤ්චා, මඤ්චපත්ථි සඤ්චා. න බො ආලාරසෙංච කාලාමසං අත්ථි විරියං, මඤ්චපත්ථි විරියං, න බො ආලාරසෙංච කාලාමසං අත්ථි සති, මඤ්චපත්ථි සති. න බො ආලාරසෙංච කාලාමසං අත්ථි සමාධි, මඤ්චපත්ථි සමාධි. න බො ආලාරසෙංච කාලාමසං අත්ථි පඤ්ඤා, මඤ්චපත්ථි පඤ්ඤා, යන්තූන්තාහං යං ධම්මං ආලාරො කාලාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරාමි’ති පචෙදෙති, නසං ධම්මසං සච්ඡිකරියාය පදභෙය්‍යා”නති. සො බො අහං රජකුමාර, න වීරසෙං’ව ඛිප්පමෙව නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරාමි.

අථ බ්බාහං රජකුමාර, යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසංකමිං. උපසංකමිතා ආලාරං කාලාමිං එතදචොවං : “එත්තාවතා, නො ආච්ඡිසො කාලාමි, ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරාමි’ති පචෙදෙසි”ති. එත්තාවතා බ්බො අහං ආච්ඡිසො ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ පචෙදෙමි’ති. අහපි බො ආච්ඡිසො එත්තාවතා ඉමිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරාමි’ති.

1. මාතෘපිතුන්තං - මර්ජනං.

රජකුමර, සම්බෝධියෙන් පෙර මැ ප්‍රතිවේධ නො කළ සිවසස් ඇති බෝසත් වූ මැ මට ද තෙල සිත් වී : "සුබයෙන් සුබය නො ලද හැක්ක, දුඛයෙන් මැ සුබය ලද හැක්කැ"යි. රජකුමර, ඒ මම මෑතභාගයෙහි කරුණ මැ වූයෙමි මනා කරකෙහෙ ඇතියෙමි හදුයොවනා යෙන් සමන්වාගත වූයෙමි ප්‍රථම වයසින් සමන්වාගතයෙමි නො කැමැති මාසියන් කඳුළු මුහුණු ඇති වැ හඬනුවනට අනාදර කොට කෙහෙරවූවට බහාලා කහවත් හැදපෙරෙවැ හෙන් තික්ම සසුන් වන්මි. ඒ මම මෙසේ පැවිදි වූයෙමි කිංකුලෙඟවෙහි වැ උත්තම ඹන්ති සධ්බාහ වරපදය(නිවන) සොයනුයෙමි ආළාරකාලාම (හවුස්) කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ ආළාරකාලාමහට තෙල බස් කීමි : "ඇවැත්නි, කාලාමයෙනි, මම මෙ සස්තෙහි බම්බර සරනට කැමැත්තෙමි"යි. රජකුමරුවෙහි, මෙසේ කී කල්හි ආළාරකාලාම මට තෙල බස් කී : "ඇවැත්නි, වසව, යම් දහමෙකැ නුවණැති පුරිස් නොබෝකලෙකින් මැ සිය ඇදුරුසමය තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වසන්තේ නම් මෙ දහම එබඳු යැ"යි. රජකුමර, එ මම නොබෝකලෙකින් මැ වහා මැ එ දහම අසා උගත්මි. රජකුමර, එ මම එතෙක් මැ තොල් පහළ පමණින් වදන් පිළිවදන් පමණින් දෙනවාදයක් සථිවරවාදයක් කියමි. 'දැනිමි දක්මි'යි ද මමත් පිළින කෙරෙමි. සෙස්සෝත් (කියනි.) රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "ආළාර කාලාම මෙ දහම හුදෙක් සැදහැ මතුයෙන් තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි" නො මැ පවසයි. ඒකාන්තයෙන් ආළාර කාලාම මෙ දහම දැනිමින් දක්මින් වාස කෙරේ" යයි.

රජකුමරුවෙහි, එසඳ මම ආළාරකාලාම කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ ආළාරකාලාමහට තෙල බස් කීමි : "ඇවැත්නි කාලාමයෙනි, කිපමණෙකින් අපට මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමි' ප්‍රකාශ කරවූ ද"යි. රජකුමරය, මෙසේ කී කල්හි ආළාරකාලාම ආකිඤ්චඤ්ඤයතනය පැවැසි. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "ආළාරකාලාමහට මැ ශ්‍රද්ධා නො ද ඇති, මාහට ද ශ්‍රද්ධා ඇති. ආළාරකාලාම හට මැ වීයා නො ද ඇති, මාහට ද වීයා ඇති. ආළාරකාලාමහට මැ නො ද සිහි ඇති, මාහට ද සිහි ඇති, ආළාරකාලාමහට මැ සමාධි නො ද ඇති, මාහට ද සමාධි ඇති. ආළාරකාලාමහට මැ ප්‍රඥ නො ද ඇති, මාහට ද ප්‍රඥ ඇති. ආළාරකාලාම යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන සාක්ෂාත් කොට ඊට පැමිණ වාස කෙරෙමි' පවසා ද මම එ දහම පසක් කරනුවට වීයා කෙරෙමි නම් මැනැවැ"යි. රජකුමර, ඒ මම නොබෝ කලෙකින් මැ වෙලෙවි වැ මැ එ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙළෙමි.

රජකුමර, ඉක්බිති මම ආළාරකාලාම කරා එළැඹියෙමි, එළැඹ ආළාරකාලාමහට තෙල බස් කීමි : "ඇවැත්නි, කාලාමයෙනි, මෙතෙකින් අපට මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරෙමි' පවසවූ ද?"යි. "ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි' පවසමි"යි. 'ඇවැත්නි, මමත් මෙතෙකින් මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි'යි, ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙක, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇපි කොප වැනි සමුම්බර ආයුෂ්මත් කෙනකුත් දක්මහ, මෙසෙයින් මම

යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා පවසම් ද, තෙපි එ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරව. තෙපි යම් දහමක් තමන් විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරවු ද, මම එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි. වෙසෙසින් මම යම් දහමක් දැනිමි ද, තෙපි එ දහම දැනිමි. තෙපි යම් දහමක් දැනිමි ද, මම එ දහම දැනිමි. වෙසෙසින් මම යම් බද්ධයෙමි ද, තෙපි එ බද්ධ වෙමි. තෙපි යම් බද්ධවු ද, මම එ බද්ධ වෙමි. එව දැන් ඇවැත්නි, දෙදෙනාමෝ මෙ ගණය පරිභරණ කරමින"යි. රජකුමර, වෙසෙසින් වනාහි ආළාරකාලාම මා ගේ ආවායානි වූයේ මැ අතැවැසි වූ මා තමා භා සමසම කොට තැබී. උදර පූජායෙහුදු මා පිදී යැ. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "මෙ දහම නිර්වේදයට නො වැටෙයි, විරාගයට නිරොධයට ව්‍යුපගමයට අභිඤ්චට සම්බොධයට නිව්ඤ්ඤයට නො වැටෙයි. ආකිඤ්චඤ්ඤයකනොත්-පත්තිය පිණිස මැ පවතී" යයි. රජකුමර, එ මම එ දහම පිළිකෙට කොට එ දහමින් කලකිරී බැහැර ගියෙමි.

රජකුමර, එ මම 'කුසල් කීමැ'යි සොයනු යෙමි අනුත්තර සත්තිවරපදය (නිවන) පිරිසෙසමින් උද්දක රාමපුත්‍ර කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ උද්දක රාමපුත්‍රහට තෙල බස් කීමි : "ඇවැත්නි රාමයෙනි, මම මෙ සස්තෙහි බබ්බසර සරනු පිටියෙමි"යි. රජකුමර, වෙසෙ කී කල්හි රාම පුත් උද කවුස් මට වෙසෙ කී : "ඇවැත්නි, වසව. යම් දහමෙක විඤ්ඤරූප නොවෙත් කලෙකින් මැ සිය ඇදුරුසමය තමා විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරේ නම් මේ එබදු දහමෙකි"යි. රජකුමර, එ මම නොවෙත් කලෙකින් මැ වෙලෙවී වැ මැ එ දහම පිරිවැහීමි. රජකුමර, එ මම එකෙක් තොල් පහළ පමණින් මැ වදන් පිළිවදන් මතුයෙන් මැ ඤානවාදයක් සඵරිවවාදයක් කියමි. 'දැනිමි දක්මි' ද මමත් පිළින කෙරෙමි. තෙපුවෝත් පිළින කෙරෙකි. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "රාම කවුස් මෙ දහම හුදෙක් ශ්‍රද්ධා පමණෙකින් තමා විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි" නො ද පැවැසි. ඒකාන්තයෙන් රාම මෙ දහම දැනීමින් දක්මින් වීසි"යි.

එසඳ රජකුමාරය, මම රාමපුත් උද කවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ රාම පුත් උද කවුස්හට තෙල බස් කීමි : "ඇවැත්නි රාමයෙනි, කීපමණෙකින් අපට මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාස කෙරෙමි" පවසවු ද"යි. රජකුමර, වෙසෙ කී කල්හි රාමපුත් උද කවුස් නොවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායකනය ප්‍රකාශ කෙළේ යැ. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "රාමහට මැ ශ්‍රද්ධා නො ද වූ, මට දු ශ්‍රද්ධා ඇත. රාමහට මැ වීයානි නො ද වී, මට දු වීයානි ඇත. රාමහට මැ ස්මානී නො ද වූ, මට දු ස්මානී ඇත. රාමහට මැ සමාධි නො ද වී, මට දු සමාධි ඇත. රාමහට මැ ප්‍රඤ නො ද වූ, මට දු ප්‍රඤ ඇතී. රාම කවුස් යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරෙමි ප්‍රකාශ කෙළේ ද, මම එ දහම පසක් කරනුවට ප්‍රධන්වීයානී කරනොමි නම් ඉතා මැනැවැ"යි. රජකුමර, ඒ මම නොවෙත් කලෙකින් මැ වහා මැ එ දහම තමා විසින් තෙමේ වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට වාස කෙළෙමි.

අථ බ්ව්භං රුජකුමාර, යෙන උද්දකො රුමපුතො තෙනුපසංකමි, උපසංකමිනා උද්දකං රුමපුතං එතදවොචං: “එතතාචතා නො ආවුසො රුමි¹ ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමප පච්චෙදෙසි”² ති. එතතාචතා බො අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමප පච්චෙදෙමි³. ‘අහපටි බො අවුසො එතතාචතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමප පච්චෙදෙමි’⁴ ති. ලාභා නො ආවුසො, සුලභං නො ආවුසො, යෙ මයං ආයසමනතං තාදිසං සබ්බභව්වාදිං පසාම, ඉති යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමප පච්චෙදෙසි, තං නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමප පච්චෙදෙසි, තං නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමප පච්චෙදෙසි, ඉති යං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසි, තං නං ධම්මං ජානාසි. යං නං ධම්මං ජානාසි, තං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසි. ඉති යාදිසො රුමො අහොසි, තාදිසො නං, යාදිසො නං තාදිසො රුමො අහොසි. එහිදුනි ආවුසො නං ඉමං ගණං පරිහරු’⁵ ති. ඉති බො රුජකුමාර උද්දකො රුමපුතො සබ්බභව්වාදි මෙ සමානො ආචරියධ්මානෙ ව’⁶ මං ධපෙසි. උලාරුඨ ව මං පුජාය පුජෙසි. තස්ස මයං රුජකුමාර, එතදහොසි: “නායං ධම්මො නිබ්බිදාය න විරුගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සච්චොධාය න නිබ්බානාය සංවතතති, යාවඤ්ච නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා-යනුපපතති”⁷ ති. සො බො අහං රුජකුමාර, තං ධම්මං අනුලං කට්ඨො තස්ම: ධම්මං නිබ්බිජ්ජ අපකමමිං.

සො බො අහං රුජකුමාර, තිං කුසලගච්චෙසි අනුත්තරං සනතිචරපදං පරිගෙසමානො මහධෙසු අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන උරුවෙලා සෙනානිගමො තදවසරිං. තන්දදුතං රමණීයං භූමිභාගං පාසාදිකඤ්ච චනසණ්ඨො නදිඤ්ච සඤ්ඤානිං, සෙනකං සුපතින්ථ රමණීයං, සමනතා ච ගොචරගාමිං. තස්ස මයං රුජකුමාර, එතදහොසි: “රමණීයො චන භූමිභාගො, පාසාදිකො ච චනසණ්ඨො නදි ච සඤ්ඤා. සෙනකා සුපතින්ථ රමණීයා, සමනතා ච ගොචරගාමො. අලං චහිදං කුලපුත්තස්ස පධානභිකස්ස පධානායා”⁸ ති. සො බො අහං රුජකුමාර, තස්ම’ ච තිසිදිං අලමිදං පධානායා’⁹ ති.

අපිසු මං රුජකුමාර, තිස්සො උපමායො පටිභංසු. අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අපුත්තපුබ්බා: “සෙය්ඨාපි රුජකුමාර, අලං කට්ඨං සසෙහහං¹⁰ උදකෙ නිකඛිතං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්ඨා උත්තරුරණිං ආදාය ‘අහං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජො පාතුකරිස්සාමි’¹¹ ති. තං තිං මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, අපිනු සො පුරිසො අඤ්ඤා අලං කට්ඨං සසෙහහං¹² උදකෙ නිකඛිතං, උත්තරුරණිං ආදාය අභිමනෙතො¹³ අහං අභිනිබ්බතෙතස්ස, තෙජො පාතුකරෙය්ඨා’¹⁴ ති. නො හිදං¹⁵ ගනෙත. තං කිස්ස ගෙතු? අදුං හි ගනෙත’¹⁶ අලං කට්ඨං සසෙහහං¹⁷ තඤ්ච පන උදකෙ නිකඛිතං, යාවඤ්ච ච පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විභාතස්ස ගාහි අස්සා’¹⁸ ති. එවමෙව බො රුජකුමාර යෙහි කෙචි’¹⁹ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායෙන චෙච චිත්තෙන ච කාමෙහි’²⁰ අවුපකට්ඨා විහරන්ති. සො ච තෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්ඤා කාමසිනෙහො²¹ කාමඤ්චිත්තං කාමපිපාසා කාමපරිලාභො, සො ච අජකිත්තං හ සුපපටිනො හොති. හ

1. රුමො - මජ්ඣං.	2. පච්චෙදෙසි’ ති - මජ්ඣං.
3. ආචරියධ්මානෙ - මජ්ඣං.	4. සසපිනෙහං - සිඤ්ඤා.
5. අභිමනෙතො - සා.	6. නො ගෙතං - සිඤ්ඤා.
7. හො ගොතම - සිඤ්ඤා.	8. යෙ කෙචි - සිඤ්ඤා.
9. කායෙන චෙච කාමෙහි - සා.	10. කාමසෙහහො - මජ්ඣං.

එසේ රජකුමාරයෙහි, මම රම්පුත් උද කවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි රම්පුත් උද කවුස්තට තෙල බස් කීම් : "ඇවැත්නි, රාමයෙහි, මෙතෙකින් අපට මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එය උපදවා ප්‍රකාශ කෙරෙහි ද"යි. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසා දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි"යි. "ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පයක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි"යි. ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙක, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇපි තොප වැනි සමුම්සර ආයුෂ්මත් කෙනකුත් දකුම්භ. මෙසෙයින් රාම යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ ද, තෙපි එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරව. තෙපි යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරවු ද, එ දහම, රාම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ යැ. මෙසෙයින් රාම යම් දහමක් දත්තේ ද, තෙපි එ දහම දත්තහු යැ. තෙපි යම් දහමක් දත්තහු ද, එ දහම රාම දත්තේ යැ. මෙසේ රාම යම් බදු වී නම් තෙපි එ බදුව. තෙපි යම් බදු වවු නම් රාම එ බදු වී. එව දත් ඇවැත්නි, තෙපි මෙ ගණය පරිහරණ කරව"යි. රජකුමරුවෙහි, මෙසෙයින් රාමසුත්‍ර උද්දක මා ගේ සමුම්සැරි වූයේ මැ මා ආඥා තත්ති තැබී. උදර පුජායෙකු මා පිදී. රජකුමාරය, ඒ මට තෙල සිත් වී : "මෙ දහම නිවේදයට නො වැටෙයි. නො ද වීරාගයට නො ද නිරොධයට නො ද කෙලෙස් සත්තිදීමට නො ද අභිඤ්චට නො ද සම්මොධයට නො ද නිඛිණයට වැටෙයි. නොවසඤ්ඤාසඤ්ඤාසකතයෙහි උපත පිණිස මැ වැටේ"යි. රජකුමර, ඒ මම එ දහම ප්‍රතිකෂෙප කොට එ දහමින් කලකිරී ඉවත් ව ගියෙමි.

රජකුමර, ඒ මම 'කිංකුලගවෙසී වැ අනුත්තර ඥානිවරපදය සොයනුයෙමි මගට දනවියෙහි පිළිවෙළින් සැරිසරනුයෙමි උරුවෙලායෙහි සේනා නම් නියමිතමට (සේනානී නම් සිවුහුගේ ගමට) බඩුයෙමි. එහි රමණී භූමිභාගය ද ප්‍රසාද එළවන වන ළැහැබ ද සුදු වැලිතලා ඇති මනා කොට ඇති ගලන රමණී භාගය ද භාත්පසැ පිහිටි ගොඳුරුගම ද දීවිමි. රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "භූමිභාගය රමණී මැ යැ වනළැහැබ ප්‍රසාද එළවන්නේ මැ යැ. සුදු වැලිතලා ඇති මනා කොට ඇති රමණී භාගය ද ගලයි. භාත්පසැ ගොඳුරුගම ද වෙයි. ප්‍රධන් වියභිය කරනු කැමැති කුලපුත්තට ප්‍රධන් පිණිස මෙ තැන සමර්ථ මැ යැ"යි. රජකුමරුවෙහි, මම "මෙතැන ප්‍රධන් පිණිස සමර්ථ වෙති"යි ඒ බෝපලගෙහි මැ නිෂදා කෙළෙමි.

තවද රජකුමරුවෙහි, මට පුනපුනා අසිරි එළවන පෙර නො ඇසුවීරු උපමාවේත් තුන්දෙනෙක් වැටහුණහ : "රජකුමරුවෙහි, ස්නෙහ සහිත දියෙහි බැහු තෙත් කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරු පිණි ගෙන ගිනි නිපදවමි, තෙද පහළ කෙරෙමි"යි එත්තේ වෙ ද, රජකුමරුවෙහි, ඒ තෙසේ හඟිති? ඒ පුරුෂ සනා සහගිය දියෙහි බැහු තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරු පිණි ගෙන අළලන්නේ කිම ගිනි නිපදවන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද? යි. වහන්ස, මෙ කරුණ නො වනසුලු මැ යැ, ඒ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, තෙල තෙත් කාෂ්ටය සස්නෙහ වෙයි. එ ද දියෙහි බැහුගේ වෙයි. ඒ පුරුෂ ක්ලමච්චට වෙහෙසට හිමි වන්නේ මැ යැ'යි. රජකුමරුවෙහි, එපරිදි මැ යම් කිසි මහණහු වෙත්වයි බඩුණහු වෙත්වයි කයිනුද සිකිනුද කාමයෙන් නො වෙන් වුවාහු වෙසෙස් ද ඔවුන් ගේ කාමයෙහි යම් කාමච්ඡදයෙක් කාමස්නෙහයෙක් කාමච්ඡර්ඡායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදහයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සතන්හි සුප්‍රභිණ නො වෙ ද, සත්හුත් නො වෙ ද, ඒ හවස් මහණ බඩුණහු කීවු කවුක මාපත්‍රමික වූ ද දුටුවෙද්දා වීදිනි. ඔහු

සුචාරියාණංගො. ඔපකකමිතා වෙපි තෙ භොනොතා සමණ්ණාගමිණා දුක්ඛා තිපපා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියන්ති. අභබ්බා'ව තෙ සද්දණ්ණාද ධර්මානාය අනුත්තරාය සමොධාය. නො වෙපි තෙ භොනොතා සමණ්ණාගමිණා ඔපකකමිතා දුක්ඛා තිපපා කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියන්ති. අභබ්බා'ව තෙ සද්දණ්ණාද ධර්මානාය අනුත්තරාය සමොධාය. අයං ඛො මං රුජකුමාර, පඨමා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුචනපුබ්බා.

අපරා'පි ඛො මං රුජකුමාර, දුක්ඛා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුචනපුබ්බා. සෙය්‍යපා'පි රුජකුමාර, අලං කට්ඨං සසෙතභං ආරකා උදකා ඵලෙ තික්ඛිතං. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණිං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතොස්සාමි² තෙජෝ පාතුකරිස්සාමි³ති. තං කිං මඤ්ඤයි රුජකුමාර, අපි නු සො පුරිසො අශ්චිං අලං කට්ඨං සසෙතභං ආරකා උදකා ඵලෙ තික්ඛිතං උත්තරාරණිං ආදාය අභිමනෙන්නො අග්ගිං අභිනිබ්බතොස්ස, තෙජෝ පාතුකරෙය්‍යා'ති? නො හිදං භනෙත, තං කිංග භෙතු? අදුං හි භනෙත අලං කට්ඨං සසෙතභං කිඤ්චා'පි ආරකා උදකා ඵලෙ තික්ඛිතං යච්චෙව ච පන සො පුරිසො කිලමථප්ප විභාගස්ස භාගි අස්සා'ති. ඵචමෙව ඛො රුජකුමාර, යෙහි කෙච්චි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායෙන ඛො කාමෙහි චුළකට්ඨා විහරන්ති, යො ච නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො කාමච්ඡිච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො හො ච අර්ක්ඛිතං න සුචාරිනො⁴ හොති න සුචාරිප්පංගො⁵ ඔපකකමිතා වෙ'පි තෙ භොනොතා සමණ්ණාගමිණා දුක්ඛා තිපපා⁶ බර කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියන්ති⁶ අභබ්බා'ව තෙ සද්දණ්ණාද ධර්මානාය අනුත්තරාය සමොධාය, නො වෙ'පි තෙ භොනොතා සමණ්ණාගමිණා ඔපකකමිතා දුක්ඛා තිපපා බර කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියන්ති. අභබ්බා'ව තෙ සද්දණ්ණාද ධර්මානාය අනුත්තරාය සමොධාය. අයං ඛො මං රුජකුමාර, දුක්ඛා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුචනපුබ්බා.

අපරා'පි ඛො මං රුජකුමාර, තතිසා උපමා පටිභාසි. අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුචනපුබ්බා. සෙය්‍යපා'පි රුජකුමාර, සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ තික්ඛිතං. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණිං ආදාය “අග්ගිං අභිනිබ්බතොස්සාමි තෙජෝ පාතුකරිස්සාමි”ති. තං කිං මඤ්ඤයි රුජකුමාර, අපි නු සො පුරිසො අශ්චිං සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ තික්ඛිතං උත්තරාරණිං ආදාය අභිමනෙන්නො අග්ගිං අභිනිබ්බතොස්ස, තෙජෝ පාතු කරෙය්‍යාති. ඵචමෙව තෙ, තං කිංග භෙතු, අදුං හි භනෙත සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං, තඤ්ච පන ආරකා උදකා ඵලෙ තික්ඛිතන්ති. ඵචමෙව ඛො රුජකුමාර, යෙ හි කෙච්චි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායෙන වෙච විතෙතන ච⁶ කාමෙහි චුළකට්ඨා විහරන්ති. යො ච නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො කාමච්ඡිච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො හො ච අර්ක්ඛිතං සුචාරිනො හොති සුචාරිප්පංගො ඔපකකමිතා වෙ'පි තෙ භොනොතා සමණ්ණාගමිණා දුක්ඛා තිපපා බර කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියන්ති, භබ්බා'ව තෙ සද්දණ්ණාද ධර්මානාය අනුත්තරාය සමොධාය. නො වෙපි තෙ භොනොතා සමණ්ණාගමිණා ඔපකකමිතා දුක්ඛා තිපපා බර කට්ඨකා වෙදනා වෙද්දියන්ති භබ්බා'ව තෙ සද්දණ්ණාද ධර්මානාය අනුත්තරාය සමොධාය. අයං ඛො මං රුජකුමාර, තතිසා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුචනපුබ්බා. ඉමා ඛො මං රුජකුමාර, තිස්සො උපමා පටිභාසු අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුචනපුබ්බා.

1. තිපපා - මජ්ඣං. 2. අග්ගි නිබ්බතොස්සාමි - මජ්ඣං.
 3. සුචාරිනො - මජ්ඣං. 4. සුචාරිප්පංගො - මජ්ඣං.
 5. වෙදියන්ති - මජ්ඣං. 6. කායෙන වෙච - ස්‍යා.

අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදම්නයට අභව්‍ය ද වෙති. ඉදින් ඒ භවත් මහණ බමණහු තීව්‍ර කටුක දූබ්‍වේදනා නො වීදුනාහු නම් වූහු ද, වැළිත් ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදම්නයට අභව්‍ය මැ වෙති. රජකුමරුවෙහි, මට පුතපුතා ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ පළමු උපමා වැටහිණ.

රජකුමරුවෙහි, මට නැවත නැවත ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු අනෙක් දෙවන උපමායෙක් ද වැටහිණ. රජකුමරුවෙහි, යම් පරිදි දියෙන් බැහැර වැ සිටී ගොඩබිමෙහි ලු ස්නේහ සහිත තෙත් කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරු රිඡි ගෙන ගිනි නිපදවමි'යි තෙද පහළ කෙරෙමි'යි එන්නේ වෙ ද, රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හසිති? ඒ පුරුෂ ස්නේහ සහිත, දියෙන් බැහැර වැ සිටී, ගොඩබිමැ ලු තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරු රිඡි ගෙන අළලන්නේ කිම ගිනි උපදවන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද? යි, වහන්ස, මෙ කරුණ නො වනපුලු යැ. ඒ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, තෙල දියෙන් බැහැර වැ සිටියේ නමුදු ගොඩබිමෙහි ලුයේ නමුදු සස්නේහ වූ තෙත් කාෂ්ටයෙකි. ඒ පුරුෂ ක්ලමදුවට වෙහෙසට හිමි වන්නේ මැ යැ. රජකුමරුවෙහි, එ පරිදි මැ යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි. බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි කාමයෙන් කයින් වෙන් වූවාහු වෙසෙත් ද, ඔවුන් ගේ කාමයෙහි යම් කාමච්ඡන්දයෙක් කාමස්නේහයෙක් කාමචුර්ජායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදහයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සත්ත්ව සුප්‍රභිණ නො වෙ ද, සත්හුන් නො වෙ ද, ඒ භවත් මහණබමුණෝ තීව්‍ර බර කටුක ඖපක්‍රමික වූත් දූබ්‍වේදනාවන් වීදිති. ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදම්නයට අභව්‍ය මැ වෙති. ඉදින් ඒ භවත් මහණබමුණහු තීව්‍ර බර කටුක ඖපක්‍රමික දූබ්‍වේදනා නො වීදුනාහු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදම්නයට අභව්‍ය මැ වෙති. රජකුමරුවෙහි, මට නැවත නැවත ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ දෙවන උපමා ද වැටහිණ.

රජකුමරුවෙහි, මට නැවත නැවත ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු අනෙක් තුන් වන උපමායෙක් ද වැටහිණ. රජකුමරුවෙහි, යම් පරිදි කොලොලු වූ දියෙන් බැහැර වැ සිටී ගොඩබිමෙහි ලු වියළි කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරු රිඡි ගෙන ගිනි උපදවමි' තෙද පහළ කෙරෙමි' එන්නේ වෙ ද, රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හසිති? ඒ පුරුෂයා කොලොලු වූ දියෙන් බැහැර වැ සිටී ගොඩබිමෙහි ලු තෙල ගුණකාෂ්ටය උතුරු රිඡි ගෙන මඩකුයේ කිම ගිනි උපදවන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද? යි, වහන්ස, එසේ යැ. ඒ කවර හෙයින් යත්; වහන්ස, තෙල ගුණකාෂ්ටය කොලොලු වෙයි, එ ද දියෙන් බැහැර වැ සිටියේ වෙයි, ගොඩබිමිහි ලුයේ වෙයි, රජකුමරුවෙහි, එ පරිදි මැ යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි' කයින් කයින් කාමයෙන් වෙන් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන් ගේ යම් කාමයෙහි කාමච්ඡන්දයෙක් කාමස්නේහයෙක් කාමචුර්ජායෙක් කාම පිපාසායෙක් කාමපරිදහයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සත්ත්ව සුප්‍රභිණ වූයේ වෙ ද, සත්හුන් වෙ ද, ඉදින් ඒ භවත් මහණබමුණෝ තීව්‍ර බර කටුක ඖපක්‍රමික දූබ්‍වේදනා වීදුනාහු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදම්නයට අභව්‍ය මැ වෙති, ඉදින් ඒ භවත් මහණබමුණෝ තීව්‍ර බර කටුක ඖපක්‍රමික දූබ්‍වේදනාවන් නො වීදුනාහු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදම්නයට අභව්‍ය මැ වෙති. රජකුමරුවෙහි, මට පුතපුතා ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ තුන්වන උපමා වැටහිණ. රජකුමරුවෙහි, මට පුතපුතා ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ තුන් උපමාවන් වැටහුණහ'යි.

තස්ස මය්‍යං රාජකුමාර එතදහොයි: “යනුනුනාහං දනෙතති දනනමාධාය ජීවහාය තාලුං ආහච්ච වේතසා චිත්තං අභිනිඤ්ඤාණෙතයං අභිනිප්පිලෙයං අභිසන්තාපෙයං”නති. සො ඛො අහං රාජකුමාර, දනෙතතිදනනමාධාය ජීවහාය තාලුං ආහච්ච වේතසා චිත්තං අභිනිඤ්ඤාණාමි අභිනිප්පිලෙමි අභිසන්තාපෙමි. තස්ස මය්‍යං රාජකුමාර, දනෙතතිදනනමාධාය ජීවහාය තාලුං ආහච්ච වේතසා චිත්තං අභිනිඤ්ඤාණායතො අභිනිප්පිලායතො අභිසන්තාපයතො කච්චෙති සෙදු ඉච්චිනති. සෙය්‍යථා’පි රාජකුමාර, බලව්‍යා පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං පිසෙ වා ගහෙතී; ඛිකෙච්ච වා ගහෙතී; අභිනිඤ්ඤාණෙතයං අභිනිප්පිලෙයං අභිසන්තාපෙයං, එවමෙච ඛො මෙ රුජකුමාර, දනෙතතිදනනමාධාය ජීවහාය තාලුං ආහච්ච වේතසා චිත්තං අභිනිඤ්ඤාණායතො අභිනිප්පිලායතො අභිසන්තාපයතො කච්චෙති සෙදු ඉච්චිනති. ආරඬං ඛො පන මෙ රුජකුමාර, විරියං හොති අසලච්චිතං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චිතා¹, සාරඥො ච පන මෙ කායො හොති අපපට්ඨසංඝඥො තෙනෙච දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිතුන්තස්ස සතො.

තස්ස මය්‍යං රාජකුමාර, එතදහොයි: “යනුනුනාහං අපාණකං කුචං² කුචෙයං”නති, යො ඛො අහං රුජකුමාර, ඉච්චිතො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙ උපරුඤ්චි, තස්ස මය්‍යං රාජකුමාර, ඉච්චිතො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඥෙසු කණ්ණසොතෙති වාතානං නිකම්භනානං අධිමතො සඤ්ඤා හොති. සෙය්‍යථා’පි නාමි කම්මාරගහාරියා ධම්මානාය අධිමතො සඤ්ඤා හොති එවමෙච ඛො රාජකුමාර, ඉච්චිතො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඥෙසු කණ්ණසොතෙති වාතානං නිකම්භනානං අධිමතො සඤ්ඤා හොති. ආරඬං ඛො පන මෙ රාජකුමාර, විරියං හොති අසලච්චිතං උපට්ඨිතා සති අපමච්චිතා සාරඥො ච පන මෙ කායො හොති අපපට්ඨසංඝඥො තෙනෙච දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිතුන්තස්ස සතො.

තස්ස මය්‍යං රාජකුමාර, එතදහොයි: “යනුනුනාහං අපාණකංයෙච කුචං කුචෙයං”නති. සො ඛො අහං රුජකුමාර, ඉච්චිතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙ උපරුඤ්චි. තස්ස මය්‍යං රාජකුමාර, ඉච්චිතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඥෙසු අධිමතො වාතා ඉච්චිතං³ උභහනනති⁴ සෙය්‍යථා’පි රාජකුමාර, බලව්‍යා පුරිසො තිණෙන පිබරෙන ඉච්චිතං³ අභිමතො, එවමෙච ඛො මෙ රාජකුමාර ඉච්චිතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඥෙසු අධිමතො වාතා ඉච්චිතං උභහනනති. ආරඬං ඛො පන මෙ රාජකුමාර විරියං හොති අසලච්චිතං උපට්ඨිතා සති අපමච්චිතා සාරඥො ච පන මෙ කායො හොති අපපට්ඨසංඝඥො තෙනෙ’ච දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිතුන්තස්ස සතො.

1. අපමච්චිතා - මජ්ඣං, අපමච්චිතා - සරා.
 2. අපාණකංයෙච කුචං - මජ්ඣං.
 3. ඉච්චිතං - මජ්ඣං.
 4. ඔහනනති - සරා.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "යට්ඨෙති උඩුදත තඛා දිවින් තල්ල පැහැර (කුසල්සිතින්) අකුසල්සිත නිගන්තොමි පෙළෙන්තොමි තවන්තොමි නමි මැනැවැ"යි. රජකුමරුවෙහි, මම යට්ඨෙති උඩුදත තඛා දිවින් තලු පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්මි, පෙළමි, තපොචියාබ් කෙරෙමි. රජකුමරුවෙහි, යට්ඨෙති උඩුදත තඛා දිවින් තලු පැහැර ගෙන සිතින් සිත නිගන්තො පෙළන තපොචියාබ් කරන මා ගේ කවරයෙන් සෙවදයෝ මීදෙත්. රජකුමරුවෙහි, බලවත් පුරුෂයෙක් ඉතා දුබල පුරුෂයකු හිසෙහි වෙවයි ස්කන්ධයෙහි වෙවයි ගෙන නිගන්තෝ වෙ ද, පෙළන්තෝ වෙ ද, තාප කරන්තෝ වෙ ද, රජකුමරුවෙහි, එපරිදි මැ යට දෙති උඩුදත තඛා දිවින් තලු පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්තො පෙළන තවන මා ගේ කැසිත් සෙවදයෝ මීදෙත්, රජකුමරුවෙහි, මා විසින් වැර රුකුළේ වෙයි, සංලීන නො වෙයි, සිහි එළචියා වෙයි, මුෂිත නො වෙයි. ඒ දුක්සහගිය ප්‍රධනින් මැ ප්‍රධන් වැරින් විත් කැවොඩු මැ මා ගේ කස දරට සහිත වෙයි, නො සන්හුන්තෝ වෙයි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "මම අප්‍රාණක (නිරාශ්වාස) ධ්‍යාන කරනෙමි නමි මැනැවැ"යි. රජකුමරුවෙහි, ඒ මම මුච්ඡුද්‍ය නැහැරගෙනුද්‍ය ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වැළකිමි. රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුද්‍ය නැහැරගෙනුද්‍ය අසස්පසස් වැළඹු කල්හි මා ගේ කන්සිදින් නික්මෙන වායුහුගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දය වෙයි. යමිසේ නමි කඹුරුසම පුඤ්ඤා කල්හි අධිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් වෙ ද, එසෙයින් මැ රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුද්‍ය නැහැරගෙනුද්‍ය ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වැළඹු කල්හි කන්සිදින් නික්මෙන වායුහුගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දය වෙයි. රජකුමරුවෙහි, මා විසින් වැර රුකුළේ සංලීන නො වෙයි, සිහි එළඹ සිටියා මුෂිත නො වෙයි. එතෙකුදු වත් මා ගේ කස එ මැ දුක් සහගිය පදගනින් ප්‍රධන්චියාබ්ගෙන් විත් කැගේ දරට සහිත වූයේ ත් නො සන්හුන්තෝ ත් වෙයි.

රජකුමරුවෙහි, "මට තෙල සිත් වී : "මම නිරස්සාසක වූ මැ ධ්‍යානය වඩමි නමි මන මැ නු"යි. රජකුමරුවෙහි, මම මුච්ඡුද්‍ය නැහැරගෙනුද්‍ය කතිනුද්‍ය අසස්පසස් වැළකිමි රජකුමරුවෙහි, මට මුච්ඡුද්‍ය නැහැරගෙනුද්‍ය කතිනුද්‍ය අසස්පසස් වැළඹු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍යන පෙළත්. රජකුමරුවෙහි යමි පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් නියුණු කඩසිලෙකින් මුද්‍යන පෙළන්තෝ ද, එපරිදි මැ රජකුමරුවෙහි, මා ගේ මුච්ඡුද්‍ය නැහැරගෙනුද්‍ය කතිනුද්‍ය ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වැළඹු කල්හි අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍යන පෙළත්. රජකුමරුවෙහි, මා විසින් වැර රුකුළේ අසංලීන වෙයි. සිහි එළඹ සිටියා මුෂිත නො වෙයි. එතෙකුදු වත් මා ගේ කස එ මැ දුක් සහගිය පදගනින් ප්‍රධන් චියාබ්ගෙන් විත් කැගේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්හුන්තෝ ත් වෙයි.

තස්ස මග්ගො රුජක්ඛමර, එතදභොධි: “යනුඤ්ඤානං අපාඤ්ඤානං භවති ඤානං ඤානෙය්‍ය”නති. භො බො අහං රුජක්ඛමර, මුඛභො ච නාසභො ච කණ්ණභො ච අසාසපසාසො උපරුඤ්ඤා. තස්ස මග්ගො රුජක්ඛමර, මුඛභො ච නාසභො ච කණ්ණභො ච අසාසපසාසො උපරුඤ්ඤා අභිමනනා සිසෙ සිසවෙදනා භොනති. සෙය්‍යථා’පි රුජක්ඛමර, ඔලවං පුරිසො දලොභන වරතතකඛකොභි සිසෙ සිසවෙථං දදෙය්‍ය, එවමෙව බො රුජක්ඛමර මුඛභො ච නාසභො ච කණ්ණභො ච අසාසපසාසො උපරුඤ්ඤා අභිමනනා සිසෙ සිසවෙදනා භොනති. ආරඤ්ඤා භො පන මෙ රුජක්ඛමර විරිසං භොති අසලීනං, උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡිට්ඨා, සාරඤ්ඤා ච පන මෙ කායො භොති අපට්ඨසංඝො භෙතෙව දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිඤ්ඤානං සතො.

තස්ස මග්ගො රුජක්ඛමර, එතදභොධි: යනුඤ්ඤානං අපාඤ්ඤානං භවති ඤානං ඤානෙය්‍ය”නති. භො බො අහං රුජක්ඛමර, මුඛභො ච නාසභො ච කණ්ණභො ච අසාසපසාසො උපරුඤ්ඤා. තස්ස මග්ගො රුජක්ඛමර, මුඛභො ච නාසභො ච කණ්ණභො ච අසාසපසාසො උපරුඤ්ඤා අභිමනනා වාඤා කුච්ඡං පරිකන්තනති. සෙය්‍යථා’පි රුජක්ඛමර, දකෙඛා භොඤානකො වා භොඤානකන්තවාසී වා තිණ්ණන ගොවිකන්තනෙන කුච්ඡං පරිකන්තනො, එවමෙව බො රුජක්ඛමර, මුඛභො ච නාසභො ච කණ්ණභො ච අසාසපසාසො උපරුඤ්ඤා අභිමනනා වාඤා කුච්ඡං පරිකන්තනති. ආරඤ්ඤා භො පන මෙ රුජක්ඛමර, විරිසං භොති අසලීනං, උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡිට්ඨා, සාරඤ්ඤා ච පන මෙ කායො භොති අපට්ඨසංඝො භෙතෙව දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිඤ්ඤානං සතො.

තස්ස මග්ගො රුජක්ඛමර, එතදභොධි: “යනුඤ්ඤානං අපාඤ්ඤානං භවති ඤානං ඤානෙය්‍ය”නති. භො බො අහං රුජක්ඛමර, මුඛභො ච නාසභො ච කණ්ණභො ච අසාසපසාසො උපරුඤ්ඤා. තස්ස මග්ගො රුජක්ඛමර, මුඛභො ච නාසභො ච කණ්ණභො ච අසාසපසාසො උපරුඤ්ඤා අභිමනනා කායසම්චාරො භාසො භොති. සෙය්‍යථා’පි රුජක්ඛමර, අභිමනනො පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං නානා චාභාසු භගෙති: අභිකාරකාසු සන්තාපෙය්‍යං, සම්පරිතාපෙය්‍යං. එවමෙව බො මෙ රුජක්ඛමර, මුඛභො ච නාසභො ච කණ්ණභො ච අසාසපසාසො උපරුඤ්ඤා අභිමනනා කායසම්චාරො භාසො භොති. ආරඤ්ඤා භො පන මෙ රුජක්ඛමර විරිසං භොති අසලීනං, උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡිට්ඨා, සාරඤ්ඤා ච පන මෙ කායො භොති අපට්ඨසංඝො භෙතෙව දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිඤ්ඤානං සතො.

අපිඤ්ඤා මං රුජක්ඛමර, දෙවතා දිසවා එවමාහංසු: “කාලකතොඤ්ඤා සම්භොගො භොතමො”ති එකච්චා දෙවතා එවමාහංසු: “න කාලකතොඤ්ඤා සම්භොගො භොතමො අපිච්ච කාලංකරොති”ති. එකච්චා දෙවතා එවමාහංසු: “න කාලකතොඤ්ඤා සම්භොගො භොතමො න’පි කාලං කරෙති, අරහං සම්භොගො භොතමො, විහාරෙ’කුච්චෙසො අරහතො එවරුපො භොති”ති.

1. වරතතකඛකොභි - මජ්ඣ. වරතතකඛකොභි - සා.
2. කාලංකතො - මජ්ඣ.
3. විහාරෙ’කුච්චෙසො - මජ්ඣ, සා.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "මම අප්‍රාණක වූ මෑ ධ්‍යාන වඩනෙමි නම් මනා මෑ නු"යි. රජකුමරුවෙහි, මම මුච්ඡුන්‍ය නැහැයෙහු කනිනු අසස්පසස් වැළකීම්. රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුන්‍ය නැහැයෙහු කනිනු අසස්පසස් වැළකූ කල්හි මා ගේ ශීතියෙහි අධිමාත්‍ර ශීතවේදනාවෝ වෙති. රජකුමරුවෙහි, යම්ගේ බලවත් පුරුෂයෙක් දැඩි වූ වර්ෂනිත් හිසෙහි හිස්වෙළුම් බඳනේ ද, එසෙයින් මෑ රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුන්‍ය නැහැයෙහු කනිනු අසස්පසස් වැළකූ කල්හි ශීතියෙහි අධිමාත්‍ර ශීතවේදනාවෝ වෙති. රජකුමරුවෙහි, මා විසින් රුකුළු වැර සංලීන නො වෙයි. සිහි එළැඹ සිටියා මුච්ඡිත නො වෙයි. එතෙකු වත් මා ගේ කස එ මෑ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන් වියයිනේ වීත් කෑගේ දුරට සහිත වූයේ ත් නො සන්සුන්නේත් වේයි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "මම අප්‍රාණක වූ මෑ දුහැන වඩනෙමි නම් මනා මෑ නු"යි. රජකුමරුවෙහි, මම මුච්ඡුන්‍ය නැහැයෙහු කනිනු අසස්පසස් වැළකීම්. රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුන්‍ය නැහැයෙහු කනිනු අසස්පසස් වැළකූ කල්හි මා ගේ කුස අධිමාත්‍ර වාතයෝ සිදිත්. රජකුමරුවෙහි, යම්ගේ දක්ෂ ගොසාකකයෙක් හෝ ගොසාකක අකැවැසියෙක් හෝ තිහිණි වූ ගෙරිකපන කැත්තෙකින් කුස කපන්නේ ද, එසෙයින් මෑ රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුන්‍ය නැහැයෙහු කනිනු අසස්පසස් වැළකූ කල්හි අධිමාත්‍ර වාතයෝ කුස කපත්, එතෙකු වත් රජකුමරුවෙහි, මා විසින් වැර රුකුළේ සංලීන නො වෙයි. සිහි එළැඹ සිටියා මුච්ඡිත නො වෙයි, එතෙකු වත් මා ගේ කස එ මෑ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන් වියයිනේ වීත් කෑගේ දුරට සහිත වූයේ ත් නො සන්සුන්නේත් වේයි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "මම අප්‍රාණක වූ මෑ ධ්‍යාන වඩනෙමි නම් මනා මෑ නු"යි. රජකුමරුවෙහි, මම මුච්ඡුන්‍ය නැහැයෙහු කනිනු අසස්පසස් වැළකීම්. රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුන්‍ය නැහැයෙහු කනිනු අසස්පසස් වැළකූ කල්හි මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. රජකුමරුවෙහි, යම්ගේ බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් ඉතා දුඹුල් මිනිසක්හු වෙත් වෙත් අත්හි ගෙන අඟුරු වළක කවන්නාහු ද මොනොවට කවන්නාහුද, එසෙයින් මෑ රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුන්‍ය නැහැයෙහු කනිනු අසස්පසස් වැළකූ කල්හි මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. එතෙකු වත් රජකුමරුවෙහි, මා විසින් ආරම්භවියයි සංලීන නො වෙයි. එළැඹ සිටි සිහි මුච්ඡිත නො වෙයි. එතෙකු වත් මා ගේ කස එ මෑ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන් වියයිනේ වීත් කෑගේ දුරට සහිත වූයේ ත් නො සන්සුන්නේත් වේයි.

තවද රජකුමරුවෙහි, දේවතාවෝ දක මට මෙසේ කීහ : "ශ්‍රමණ ගොතම කල්‍රිය කළහ"යි. සමහර දේවතාවෝ මෙසේ කීහ : "ශ්‍රමණ ගොතමයෝ කල්‍රිය නො කළහ, එතෙකු වත් කල්‍රිය කෙරෙහි"යි. සමහර දේවතාවෝ මෙසේ කීහ : "ශ්‍රමණ ගොතමයෝ කල්‍රිය නො කළහ, නො ද කල්‍රිය කෙරෙහි, ශ්‍රමණ ගොතමයෝ රහත්හ, රහතුන්ට තෙල මෙබඳු විහාර ඇත්තේ මෑ වේ"යි.

තස්ස මය්හං රුජකුමාර, එතදහොසි : “යනුඤ්ඤානං සබ්බසො ආහාරුපචේදය පටිපජ්ජෙය්”නති. අථ ඛො මං රුජකුමාර, දෙවතා උපසඤ්ඤානං එතදවොද්ධිං : “මං ඛො නුං මාරිස සබ්බසො ආහාරුපචේදය පටිපජ්ජෙය්, සචෙ ඛො නුං මාරිස සබ්බසො ආහාරුපචේදය පටිපජ්ජෙය්”නති, තස්ස තෙ මයං දිබ්බං ඕජං ලොමකුපෙති අජේඛාහරෙය්”නති. තාය නුං යාපෙය්”නති තස්ස මය්හං රුජකුමාර, එතදහොසි : “අහඤ්චච ඛො පන සබ්බසො අජඤ්ඤානං පටිජානෙය්”නති. ඉමා ච මෙ දෙවතා දිබ්බං ඕජං ලොමකුපෙති අජේඛාහරෙය්”නති. තාය වාහං යාපෙය්”නති. තං මමාසා ඉධා”නති. තො ඛො අහං රුජකුමාර, තා දෙවතා පච්චාරිකඛාමි හලනති වදමි.

තස්ස මය්හං රුජකුමාර, එතදහොසි : “යනුඤ්ඤානං ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්”නති. පසතං පසතං, යදි වා ඉඤ්ඤානං යදි වා කුලඤ්ඤානං, යදි වා කලායනං යදි වා හරෙඤ්ඤානං. සො ඛො අහං රුජකුමාර ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්”නති. පසතං පසතං, යදි වා ඉඤ්ඤානං යදි වා කුලඤ්ඤානං යදි වා කලායනං යදි වා හරෙඤ්ඤානං. තස්ස මය්හං රුජකුමාර, ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්”නති. පසතං පසතං, යදි වා ඉඤ්ඤානං යදි වා කුලඤ්ඤානං යදි වා කලායනං යදි වා හරෙඤ්ඤානං, අධිමතකසිමානං පතො කාසො හොති සෙය්”නති. නාම ආසිතිකපබ්බාති වා කාසපබ්බාති වා. එවමෙවස්ස මෙ අධිපච්චිකානි හවන්ති තාසෙවපාහාරතාය. සෙය්”නති නාම ඔට්ඨපදං එවමෙවස්ස මෙ අතිසදං හොති තාසෙවපාහාරතාය. සෙය්”නති නාම වචනාවලී එවමෙවස්ස මෙ පිට්ඨකණ්ටකො උත්තනාවනතො හොති තාසෙවපාහාරතාය. සෙය්”නති නාම ජරසාලාය හොපානසියො ඔලුඤ්ඤානං හවන්ති එවමෙවස්ස මෙ ඵාසුලියො ඔලුඤ්ඤානං හවන්ති තාසෙවපාහාරතාය. සෙය්”නති නාම ගමිතීරෙ උදපාතෙ උදකතාරතා ගමිතීරතා ඔක්කාසිකා දිස්සන්ති, එවමෙවස්ස මෙ අකමිකුපෙසු අකමිතාරතා ගමිතීරතා ඔක්කාසිකා දිස්සන්ති තාසෙවපාහාරතාය. සෙය්”නති නාම තිත්තිකාලාඛු ආමකමිතීරතො වාතානපෙන සමුද්ධිතො හොති සමමිලාතො එවමෙවස්ස මෙ සිසව්ච්චි සමුද්ධිතා හොති සමමිලාතා තාසෙවපාහාරතාය. සො ඛො අහං රුජකුමාර, ‘උදරච්චිං පරාමසිසාමි’ති පිට්ඨකණ්ටකං යෙව පටිගණනාමි. පිට්ඨකණ්ටකං පරාමසිසාමි’ති උදරච්චිං යෙව පටිගණනාමි. යාවස්ස මෙ රුජකුමාර, උදරච්චි පිට්ඨකණ්ටකං අලලීනා හොති තාසෙවපාහාරතාය. සො ඛො අහං රුජකුමාර, ‘වච්චං වා ඉඤ්ඤානං වා කරිසාමි’ති, තතෙ’ව අවකුජ්ජො පපතාමි තාසෙවපාහාරතාය. සො ඛො අහං රුජකුමාර, ඉමමෙව කාසං අසාසෙතො පාණිනා ගතනාති අනුමජ්ජෙය්. තස්ස මය්හං රුජකුමාර, පාණිනා ගතනාති අනුමජ්ජෙය්. පුතිඤ්ඤානං ලොමානි කාසසමා පපතන්ති තාසෙවපාහාරතාය. අපිස්ස මං රුජකුමාර, මනුස්සා දිස්සා එවමාහංසු : ‘කාලො සමණො ගොතමො’ති. එකච්ච මනුස්සා එවමාහංසු : ‘න කාලො සමණො ගොතමො සාමො සමණො ගොතමො’ති. එකච්ච මනුස්සා එවමාහංසු : “න කාලො සමණො ගොතමො න’පි සාමො, මධ්දුරච්චි සමණො ගොතමො’ති. යාවස්ස මෙ රුජකුමාර, තාව පටිසුඤ්ඤානං ජම්චණ්ණො පටිසොද්ධො, උපසතො හොති තාසෙවපාහාරතාය.

1. අජේඛාහරෙය්”නති - මජ්ඣං.   3. අජේඛාහරෙය්”නති - මජ්ඣං.
 2. අජඤ්ඤානං - මජ්ඣං

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “මම සඵප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපචේදයට පිළිපදනෙමි (බස්නෙමි) නම් මනා මැ නු”යි. එකල්හි රජකුමරුවෙහි, දෙවියෝ මා කරා අවුත් තෙල බස් කීහ : “නිද්‍රකාණෙනි, තෙපි සඵප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපචේදයට නහමක් පිළිපදුව, ඉදින් නිද්‍රකාණෙනි, තෙපි සඵප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපචේදයට බස්නාහු නම් ඇපි තොපගේ රෝමකුපයෙන් දිවාමරස් ඇතුළු කරමහ, එයින් තෙපි යැපෙන්නාහු යැ”යි. රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “මම වනාහි සඵප්‍රකාරයෙන් නො වැළඳීම පිළින කරන්නෙමි, මෙ දෙවියෝ ත් මා ගේ රොමකුපයෙන් දිවා මරස් බහාලන්නාහ, එයින් මම යැපෙම නම් ඒ මා ගේ මාණා වෙ”ය යි. රජකුමරුවෙහි, මම ඒ දෙවියන් ප්‍රතික්ෂේප කෙරෙමි, ‘කම් නැතැ’යි කියමි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “මම මුංශුෂ වෙවයි කොල්ලුශුෂ වෙවයි කඩල ශුෂ වෙවයි මැශුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගන්නෙමි නම් මනා මැ නු”යි. රජකුමරුවෙහි, ඒ මම මුං ශුෂ වෙවයි කොල්ලු ශුෂ වෙවයි කඩල ශුෂ වෙවයි මැශුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගනිමි. රජකුමරුවෙහි, මුංශුෂ වෙවයි කොල්ලු ශුෂ වෙවයි කඩල ශුෂ වෙවයි මැ ශුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගන්නා මා ගේ කය අධිමාත්‍ර කාශක්වයට පැමිණියේ වෙයි. ආසිකික වැල් පුරුක් ගෝ කඵවැල් පුරුක් යමිසේ ද එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අධිග්‍රහකාශයේ එබදු වෙයි. ඔවුපිය යමිසේ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ නිසිදනාමාසය එබදු වෙයි. කුරුඳුවැළ යමිසේ (උස්මිච්චි) වෙ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ පිටකටුව (වංශාස්ථිය) එසෙයින් මැ උස්මිච්චි වෙයි. යමිසේ නම් දිරාගිය ශාලායෙකැ ගොනැස්හු එලුණහු ඇත මැන එලුණහු වෙක් ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ ඉළඟුට එලුණහු ඇත මැන එලුණහු වෙක්. යමිසේ නම් ගැඹුරු දිවළෙකැ දියතරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිරිසියාහු දක්නා ලැබෙක් ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අක්ෂිකුපයන්හි ඇස්තරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිරිසියාහු දක්නා ලැබෙක්. යමිසේ නම් කිත්තලඛුපලයක් තරුණ කල්හි සිදුනා ලද්දේ වා-අවුයෙන් මිලාන වැ හැකුළුණේ වෙ ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ හිසසිච්චි මිලාන වැ හැකුළුණේ වෙයි. රජකුමරුවෙහි, ඒ මම “කුසැසිච්චි පරාමසී කෙරෙමි”යි පිටකටුව මැ (උදරසිච්චි හා සමග) ගනිමි. ‘පිටකටුව පිරිමසමි’යි උදරසිච්චි මැ (පිටකටුව හා සමග) ගනිමි. රජකුමරුවෙහි, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මැ මා ගේ උදරසිච්චි පිටකටුව තාක් ඇලුණේ වෙයි. රජකුමරුවෙහි, මම එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මල කීස හෝ මු කීස හෝ කෙරෙමි’යි එහි මැ මුහුණින් වැටෙමි. රජකුමරුවෙහි, මම මෙ මැ කය අස්වසමින් අත්ලෙන් සිරුරු අවයව පිරිමදිමි. රජකුමරුවෙහි, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් අකීන් ගාත්‍රයන් පිරිමදිනා මාගේ කයින් කුණු වූ මුල් ඇති ලෝමයෝ ගිලිගෙනි. තවද රජකුමරුවෙහි, මිනිස්සු මා දක මෙසේ කීහ : “ශ්‍රමණ ගොතම කරපැහැ ඇතියහ”යි. ඇතැම් මිනිස්සු මෙසේ කීහ : ‘ශ්‍රමණගොතමයෝ කරපැහැ නො වෙති. ශ්‍රමණ ගොතම සම්චන්හ’යි. සමහර මිනිස්සු මෙසේ කීහ : ‘ශ්‍රමණ ගොතමයෝ කරපැහැ නො වෙති, නො ද සම්චන්හ, ශ්‍රමණ ගොතම මඟුරුපැහැ ඇතියහ”යි. රජකුමරුවෙහි, මා ගේ පරිඥද්ධ වූ පයඵවදන වූ පිරිපැහැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් එතෙක් නවුයේ වෙයි,

තස්ස මග්ගං රුජ්ජුමාරු එතදභොසි : “යෙ ඛො කෙච්ඡි අතීන මඤ්ඤානං සමඤ්ඤානං වා බ්‍රාහ්මණානං වා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිලපා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසිංසු, එතාවපරමං නසිනො භියෙසා. යෙ’පි හි කෙච්ඡි අනාගතමඤ්ඤානං සමඤ්ඤානං වා බ්‍රාහ්මණානං වා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිලපා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසිංසුනති, එතාවපරමං නසිනො භියෙසා. යෙ’පි හි කෙච්ඡි එතරහි සමඤ්ඤානං වා බ්‍රාහ්මණානං වා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිලපා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසිංසුනති, එතාව පරමං නසිනො භියෙසා. න ඛො පනා’හං ඉමාං කට්ඨකාං දුක්ඛකාරකාරිකාං අභිගච්ඡාමි උත්තරිමනුස්සං-ධම්මා අලමරිඨස්සදස්සනවිසෙසං. සියා නුඛො අඤ්ඤා මග්ගො ඛොධායා’ති?”

තස්ස මග්ගං රුජ්ජුමාරු, එතදභොසි : “අභිජානාමි, ඛො පනා’හං පිතු සකකස්ස කම්මනො සිතාං ජම්බුච්ඡායාං නිසිනො විච්චේව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සචිතකාං සචිතාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං කුභං උපසම්පජ්ඡ විහරිතා. සියා නු ඛො එතො මග්ගො ඛොධායා’ති? තස්ස මග්ගං රුජ්ජුමාරු, සනානුසාරී විඤ්ඤාණං අභොසි : “එතො’ව මග්ගො ඛොධායා’ති. තස්ස මග්ගං රුජ්ජුමාරු, එතදභොසි : “තිනනු ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භායාමි, යං තං සුඛං අඤ්ඤානුච්ච කාමෙහි අඤ්ඤානු අකුසලෙහි ධම්මෙහි”ති. තස්ස මග්ගං රුජ්ජුමාරු, එතදභොසි : “න ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භායාමි, යං තං සුඛං අඤ්ඤානුච්ච කාමෙහි අඤ්ඤානු අකුසලෙහි ධම්මෙහි”ති.

තස්ස මග්ගං රුජ්ජුමාරු, එතදභොසි : “න ඛො තං සුඛරං සුඛං අභිගන්තුං එවං අභිමතකසිමානං පත්තකායෙන. යනනුනාහං ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙත්ථං ඔදනකුම්මාසනති. යො ඛො අහං රුජ්ජුමාරු, ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙත්ථං ඔදනකුම්මාසං තෙන ඛො පන මං රුජ්ජුමාරු, සමයෙන පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු පච්චුපට්ඨිතා හොනති : “යං ඛො සමඤ්ඤානං ගොතමො ධම්මං අභිගමිස්සති තං නො ආරො-වෙස්සති”ති. යනො ඛො අහං රුජ්ජුමාරු, ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙත්ථං ඔදනකුම්මාසං. අඨ මෙ තෙ පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු නිබ්බිජ්ඡ පකකමිසු “බාහුලිකො² සමඤ්ඤා ගොතමො පධානවිධනනො ආවතො බාහුලියා”ති.

යො ඛො අහං රුජ්ජුමාරු, ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙත්ථං බලං ගහෙත්ථා විච්චේව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුභං උපසම්පජ්ඡ විහාසිං. විතකකච්චාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියං කුභං -පෙ- තතියං කුභං -පෙ- චතුත්ථං කුභං උපසම්පජ්ඡ විහාසිං. යො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඤොදනෙ අනඛිකණේ විගතපකතීලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ඤාපත්තෙ සුඛෙත්ථිවාසානුස්සතිඤ්ඤාණාං විතතං අභිනින්නාමෙත්ථං. යො අනෙකච්චිතං සුඛෙත්ථිවාසං අනුස්සරාමි, සෙත්ථපීදං³ එකමපි ජාතියං, ඤො’පි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙතං අනෙකච්චිතං සුඛෙත්ථිවාසං අනුස්සරාමි. අයං ඛො මෙ රුජ්ජුමාරු, රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අභිගතා අච්ජා විහතා, විජ්ජා උපත්තා, තමො විහතො, ආලොකො උපත්තො, යථා තං අපමානස්ස ආකාපිනො පතිතත්තස්ස විහරතො.

1. තිලපා - මජ්ඣං. 2. බාහුලිකො - මජ්ඣං, සතා.
3. සෙත්ථපීදං - මජ්ඣං.

රජතුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "අතීතකාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි බ්‍රහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක ප්‍රච්චේදනා විත්ඤ්ඤ නම්, (ඒ වේදනාව) මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. අනාගත කාලයෙහිද යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක ප්‍රච්චේදනා විදිත්තාහු නම්, මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මේ කල්හිද යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක ප්‍රච්චේදනා විදිත් නම් මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මම වැළිත් මේ කටුක වූ දුෂ්කර ක්‍රියායෙන් මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයතීභාවයට සමථ දන්තදානවිශේෂයක් නො ලබමි. සම්බෝධයට අනෙක් මාර්ගයක් ඇද්ද'යි.

රජතුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "මම වනාහි පිත්‍රාශාකායන්ගේ කමත්ති සිහිල් දඹසෙවණෙහි හුන්තොම් කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ විතකී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපත් ප්‍රීතිසුඛය ඇති පුරමධ්‍යානය උපදවා වාස කෙළෙමි දැනිමි මැ යැ, තෙල සම්බෝධයට මාර්ග වන්නේ ද? යි. රජතුමරුවෙහි, මට සත්‍යානුසාරී (සිහිය අනුව යන) විදන්තය පහළ විය : තෙල මැ සම්බෝධයට මාර්ග වේ යැ"යි. රජතුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "කිමෙක් ද මම කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ යම් සුඛයෙක් වේ නම් ඒ සුඛයට බිය වෙමිද"යි. රජ තුමරුවෙහි, ඒ මට තෙල සිත් වී : "කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ යම් සුඛයෙක් වේ නම් මම ඒ සුඛයට බිය නො වෙමි මැ"යි.

රජතුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "මෙසේ අධිමාත්‍ර කාශ්‍යාවයට ගිය කයින් ඒ සුඛය ලබන්නට සුකර නො වෙයි. මම ඔදනකුල්මාෂ සධ්ව්‍යාත ඔළාරික අහර වළදන්-තොම් නම් මනා මැ නු"යි. රජතුමරුවෙහි, මම හත්තකුල්මාෂ සධ්ව්‍යාත ඔළාරික අහර වැළදුයෙමි. රජතුමරුවෙහි, එසමයෙහි පස්වග මහණහු 'මහණ භොයුම්හු යම් දාමක් අධිගම කෙරෙත් ද එ දාම අපට පවසති'යි මට උච්චාත් කළාහු වෙති. රජතුමරුවෙහි, යම් දිනෙකැ මම හත්තකුල්මාෂ සධ්ව්‍යාත ඔළාරික අහර වැළදුයෙමි ද එකල ඒ පස්වග මහණහු මට කලකිරී නික්ම ගියහ. "මහණ භොයුම්හු බාහුලිකයහ; ප්‍රධනීන් ගිලිහුණහ, ප්‍රත්‍යයබාහුලයට වැටුණහ"යි කියා යි.

රජතුමරුවෙහි, මම ඔළාරික අහර වළදා කායබලය ගෙන කාමයෙන් වෙන් වැ මැ . . . පුරමධ්‍යාන උපයා විසිමි. විතකීවිචාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානය . . . තෘතීයධ්‍යානය . . . චතුර්ධ්‍යානය උපයා ගෙන විසිමි. මම මෙසේ සමාහිත විත්තය පරිභුද්ධ වැ පයච්චදන වැ අනාචගණ වැ විගතෝපක්චේද වැ මද්දභුත වැ කම්ණා වැ ස්විත වැ නිශ්චලප්‍රාප්ත වැ සිටි කල්හි ඒ සිත පුච්චනිවාසානුස්මානීඤ්ඤාය පිණිස නතු කෙළෙමි. මම අනෙකවිධ පුච්චනිවාසය සිහි කරමි. ඒ කෙසේ යැ යත් : එක් ජාතීයකුදු දෙජාතීයකුදු . . . මෙසේ සාකාර සොද්දෙය අනෙකප්‍රකාර පුච්චනිවාසය සිහි කෙරෙමි. රජතුමරුවෙහි, මා විසින් රූප පළමු යමි මේ පළමු විද්‍යාව අධිගත යැ, අවිද්‍යා විතත විය විද්‍යා උපත, තමස විතත විය, ආලෝකය උපත, අප්‍රමන්ත වැ කෙලෙස් තවත වැර ඇති වැ කායච්චිත නිරපෙක්ෂක වැ වසන්තක්ඛට යමි මේ ද එසෙයිනි.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරිඤොදනෙ අනඛනණේ විගකුපකකිලෙසෙ ඉද්දභුතෙ කම්මනිසෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතො සත්තානං චුකුපපානඤ්ජණං චිත්තං අභිනිත්තාමෙසිං. සො දිඛෙඛන චකවුතා විසුඤ්ඤාන අභිකකන්ධමානුසකෙන සතො පඤ්ඤා, චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤෙ සුවණණේ දුඛෙණේ සුගතෙ දුගතෙ යථා කම්මිපගෙ සතො පජානාමි. -පෙ- අයං ඛො මෙ රුජ්ඣමාර, රතතියා මජ්ඣමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අධිගතා අවිජ්ජා විගතා, විජ්ජා උපපන්නා, නමො විගතො, ආලොකො උපපන්නො, යථා තං අපමානකං ආනාපිනො පභිතතකං විහරතො.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතො පරිසුඤ්ඤා පරිඤොදනෙ අනඛනණේ විගකුපකකිලෙසෙ ඉද්දභුතෙ කම්මනිසෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපාතො ආසවානං ඛෙඤ්ජණං චිත්තං අභිනිත්තාමෙසිං සො ‘ඉදං දුක්ඛ’න්ති යථාභුතං අඛනඤ්ජසිං. -පෙ- ‘අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපද්ද’ති යථාභුතං අඛනඤ්ජසිං. ‘ඉමෙ ආසවා’ති යථාභුතං අඛනඤ්ජසිං. -පෙ- ‘අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපද්ද’ති යථාභුතං අඛනඤ්ජසිං. තස්ස මෙ ඵලං ජාතො: ඵලං පස්සො කාමාසවා’පි චිත්තං විඤ්චන්තී, භවාසවා’පි චිත්තං විඤ්චන්තී, අවිජ්ජාසවා’පි චිත්තං විඤ්චන්තී. විඤ්චනකම්මි විඤ්චනකම්මි ඤ්ජණං අහොසි. ධීණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉන්ද්‍රියානාං’ති අඛනඤ්ජසිං. අයං ඛො මෙ රුජ්ඣමාර, රතතියා පටිඤ්ඤා යාමෙ නතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විගතා, විජ්ජා උපපන්නා, නමො විගතො, ආලොකො උපපන්නො, යථා තං අපමානකං ආනාපිනො පභිතතකං විහරතො.

තස්ස මස්ස රුජ්ඣමාර, ඵතදහොසි : “අධිගතො ඛො මායං ධම්මො ගම්භිරං දුඤ්ඤො දුරඤ්ඤො සතො පඤ්ඤො අනකකා-චචරො නිපුණො පඤ්ඤාවෙදනියො, ආලයරාමා ඛො පනා’යං පජා ආලයරතා ආලයසම්මුද්ධතා, ආලයරාමාය ඛො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසම්මුද්ධතාය දුඤ්ඤං ඉදං ඵානං යදිදං ඉදපචචයනා පටිච්චසංඝ්ඤාපදො ඉදමපි ඛො ඵානං දුඤ්ඤං යදිදං භවිතං ඛො රසමපො සබ්බපටිපටිනියො තණ්හකඛයො විරොගො නිරොධො නිඛෙඛනං. අභඤ්ඤො’ව ඛො පන ධම්මං දෙසෙය්‍යං පරෙ’ව මෙ හ ආජානෙය්‍යං, සො මම්ඤා කීලමපො, යා මම්ඤා විගෙතා”ති. අපිසු මං රුජ්ඣමාර, ඉමා අනච්චරියා ගාථා පටිභාසු පුඛෙඛ අසුතපුඛො.

“කීච්චන මෙ අධිගතං හලං දනී පකාසිකුං
 රාගදෙසපරෙතෙහි නා’යං ධම්මො සුභබ්බො
 පටිඤොතගාමිං නිපුණං ගම්භිරං දුඤ්ඤං අණ්ණං
 රාගරතතා හ දකඛිනති නමොකඛකෙන ආචවා” ති

ඉති මෙ රුජ්ඣමාර, පටිභංචිකඛතො අපොසුතකතාය චිත්තං නමති සො ධම්මදෙසනාය.

1. ගාථායො - මජ්ඣං.
2. දුක්ඛන්ති - මජ්ඣං, සා.
3. නමොඛකෙන ආචවා - මජ්ඣං, තමොකඛකෙන ආචවා - සා.

මම මෙසේ පරිශුද්ධ, පයඛදන, අනාභිගණ, විගණෝපක්ලේශ, මෘදුක, කම්කම, ස්ථිර නිශ්චලප්‍රාප්ත සමාධිගත චිත්තය ඇති වත් මැ එ සිත සත්ත්වයන් ගේ වූකුප්‍රාප්ත සැණය පිණිස නතු කෙළෙමි. මම පිරිසුදු වූ මිනිසුන් ඉක්ම සිටී දිවැසින් වසුත වන උපද්‍රා භිත ප්‍රණිත සුවණ් දුර්ණ සුගත දුර්භ සත්ත්වයන් දක්මි. කම් වූ පරිදි ගිය සතුන් දක්මි . . . රජකුමරුවෙහි, මා විසින් රැස මැදුම් යමැ මේ දෙවන විද්‍යා අධිගත විය, අවිද්‍යා විගත විය, විද්‍යා උපත, තමස විගත විය, ආලෝකය උපත. අප්‍රමන්ත වැ ආකාපන වියඛි ඇති වැ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාස කරන යොගාවචරයක්භව යමිසේ වේ ද එසෙයිනි.

මෙසේ මම සමාධිගත සිත පිරිසුදු වැ ප්‍රභාසචර වැ නිර්භිගණ වැ පහ වූ උපක්ලේශ ඇති වැ මොළොක් වැ කම්මාන වැ ස්ථිර වැ නිසල බවට පැමිණ සිටී කල්හි ආසුවක්සෙසදනාය පිණිස සිත නතු කෙළෙමි. මම 'මෙ දුක යැ'යි යචාභුතය දක්මි . . . 'මේ දුකට නිරෝධ ගාමිනී ප්‍රතිපත් යැ'යි යචාභුතය දක්මි. 'මොහු ආසුවයහ'යි යචාභුතය දක්මි . . . 'මේ ආසුවනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත් යැ'යි යචාභුතය දක්මි. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා මා ගේ සිත කාමාසුවයෙහුදු මිදිණි. සිත හවාසුවයෙහුදු මිදිණි. සිත අවිද්‍යාසුවයෙහුදු මිදිණි. මිදුන් මැ 'මිදිණැ'යි ක්‍රවණ විය. ජාති ක්ෂිණ විය. බහිරවත් වැසිණ, කරණි කරන ලදී. මේ රහත් බවට කටයුතු අත් කියෙක් නැතැ'යි දක්මි. රජකුමරුවෙහි, මා විසින් රැස පැසුරු යමැ මේ තෙවන විද්‍යා අධිගත වූ යැ. අවිද්‍යා විගත වූ යැ, විද්‍යා උපත, තමස විගත වී, ආලෝකය උපත. නො පමා වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාස කරන යොගාවචරයක්භව යමිසේ වේ ද එසෙයිනි.

රජකුමරුවෙහි, මට කෙල සිත් වී : "මා විසින් ගැඹුරු වූ එයින් මැ දුර්දභි වූ දුකින් අවබෝධ කළයුතු වූ භාන්ත වූ ප්‍රණිත වූ කම්මාවචර නො වූ සියුම් වූ පණ්ඩිතයන් විසින් දකයුතු වූ මේ වතුස්සතා ධර්මය අවබෝධ කරන ලදී. මේ සත්ත්වාවත ප්‍රජාව (අභ්වගත තෘණ්ණවචරිත සධ්ධාත) ආලයෙන් රමණය කෙරෙහි, ආලයෙහි ඇලුණහ, ආලයෙහි ප්‍රමුදිතයහ. ආලයෙන් රමණය කරන ආලයෙහි ඇලුණු ආලයෙහි ප්‍රමුදිත ප්‍රජාව විසින් මෙ කරුණ නො දක්ක හැකි යැ : යම් ඉදම්ප්‍රකායතාප්‍රතිතාසමුපාදයෙක් ඇද්ද එය යි. කෙල කරුණ ද නො දක්ක හැකි යැ : යම් සච්ඡාස්කාරයන් සංභිදුවන සියලු උපධි නොරන සියලු තෘණ්ණ ක්ෂය කරන සියලු ක්ලේශරාගයෙන් මිදී සිටින හැම දුක් නිරුද්ධ කරන සැහැවී ඇති නිවනෙන් ඇද්ද එය යි. මම ද දහම් දෙසම් නම් පරහු එ දහම් නො දන ගත්තාහු නම් ඒ මට කාය ක්ලමච්ච වෙයි. ඒ මට වෙහෙසෙක් වේ? යැ කියා යි. තවද රජකුමරුවෙහි, මට සුනසුනා අසිරියට කරුණු වූ පෙර නො ඇසුවීරු මේ ගාරාවෝ වැටහුණහ :

"මා විසින් දුකසේ අධිගත වතුස්සතා ධර්මය දන් පවසනුවට කම් නැත. රාදෙස් දෙකින් පහළවුන් විසින් මේ සිව්සස් දහම් මොනොවට අවබෝධ නො කළ හැක්ක. නිකායදීන්ට පිළිලොම් මහ යන සියුම් ගැඹුරු නො දක්ක හෙත අණුකර වූ මේ දහම් මොහදුරුකදින් ආවත වූ කාමරාගාදීන් රක්ත ජනයෝ නො දක්තාහ"යි.

රජකුමරුවෙහි, මෙසේ සලකන මා ගේ සිත නිරිභ බවට නැමෙයි, දහම් දෙසනුවට නො නැමෙයි.

අථ ඛො රුක්ඛුමාර, බ්‍රහ්මිනො සහමපතීසු මම වේතසා වේතො:- පරිච්ඡිකකම්ඤ්ඤය එතදභොසි. “නසාති වත භො ලොකො, විනසාති වත භො ලොකො, යත්‍ර හී නාම තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස අපෙපාසුකකතාය චිත්තං නමති නො ධම්මදෙසනායා”ති. අථ ඛො රුක්ඛුමාර, බ්‍රහ්මා සහමපතී සෙය්‍යථා’පි නාම බ්‍රහ්මා පුරිසො සම්මිඤ්ජන්ථ¹ වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය², එවමෙව බ්‍රහ්මලොකෙ අනාරතීතො මම පුරතො පාතුරභොසි. අථ ඛො රුක්ඛුමාර, බ්‍රහ්මා සහමපතී එකංසං උභතරුසභිහං කරිත්වා යෙනා’හං තෙතඤ්ජලීං පණාමෙත්වා මං එතදවොච: දෙසෙතු භනෙත භගව: ධම්මං, දෙසෙතු සුගතො ධම්මං, සනති සතතා අපපර්ජකඛජාතිකා අසුචණ්ඨා ධම්මස්ස පරිහායනති. භවිස්සනති ධම්මස්ස අඤ්ඤතාරො’ති. ඉදමචොච රුක්ඛුමාර, බ්‍රහ්මා සහමපතී. ඉදං වත්වා අථාපරං එතදවොච:

“පාතුරභොසි මගධෙසු පුබ්බෙ ධම්මො අසුඤ්ඤා සමලෙභී චිත්තීතො
 අවාපුරෙතං³ අමතස්ස ආරං සුණන්තු ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධනිට්ඨිතො
 යථා’පි පසෙස ජනතං සමන්තතො
 තථුපමං ධම්මමයං සුමෙධ
 පාසාදමාරුඤ්ඤ සමන්තවකඤ්ඤ
 සොකාවතීණණං⁴ ජනතමපෙතසොකො
 අවෙකඤ්ඤ ජාතිජරුහිභුතං

උචෙඨීහී විර විජ්ඣසඛිතාම
 සත්ථවාහ අනණං විචිර ලොකෙ
 දෙසස්ස⁵ භගව: ධම්මං
 අඤ්ඤතාරො භවිස්සනති”ති.

අථ ඛවාහං රුක්ඛුමාර, බ්‍රහ්මිනො ච අපේඛිසනං විදිත්වා සනෙතසු වී කාරුඤ්ඤතං පරිච්චි බුද්ධචකඤ්ඤා ලොකං ඕලොකෙසිං. අද්දසං ඛො අහං රුක්ඛුමාර, බ්‍රහ්මචකඤ්ඤා ලොකං වොලොකෙතොතා සනෙත අපපර්ජකඛ මහාර්ජකඛ තිකඤ්ඤියෙ මුදිඤ්ඤියෙ ස්වාකාරෙ සුචිඤ්ඤපයෙ⁶ අපෙකචෙචි පරලොකචජ්ඣසදසසාවිනො⁷ විහරෙත. සෙය්‍යථා’පි නාම උපපලිතියං වා පදුමිතියං වා පුණ්ඩරීකිතියං වා අපෙකච්චාති උපපලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරීකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකානුගාතාති අනොතා තිශ්චිග්ගපොසිති⁸ අපෙකච්චාති උපපලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරීකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති සමොදකං සීතාති. අපෙකච්චාති උපපලාති වා පදුමාති වා පුණ්ඩරීකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකා අච්චුග්ගමම තිට්ඨනති අනුපලිතතාති උදකෙන, එවමෙව ඛො අහං

1. සම්ඤ්ජන්තං - මජ්ඣං.	2. සම්මිඤ්ජෙය්‍ය - මජ්ඣං.
3. අවාපුරෙතං - මජ්ඣං, ස්‍යා.	4. සොකාවතීණණං - ස්‍යා.
5. අණණං - මජ්ඣං.	6. දෙසෙතු - ස්‍යා.
7. ස්වාකාරෙ ආකාරෙ සුචිඤ්ඤපයෙ උචිඤ්ඤපයෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා.	8. පොසිතාති - ස්‍යා.
8. භගදසසාවිනෙ - ස්‍යා.	

එසඳු රජකුමරුවෙහි, සහම්පතී මහබ්බහට ඔහු සිතින් මා හේ චිත්තපරිවිතතිය දන තෙල සිත් පහළ වී : "හවන්ති, ලෝකය තස්තේ මෑ යෑ හවන්ති, ලෝකය වෙසෙසින් තස්තේ මෑ යෑ. යම් ලෝවෙකු අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කථාගතයන් වහන්සේ හේ සිත තිව්භ බවට නෑමේ ද, දහම් දෙසනුවට නො නෑමේ ද, එහෙයින්"යි. එසඳු රජකුමරුවෙහි, සහම්පතී බ්බ යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් වක්කළ අත් දිගු කරන්නේ වේ ද, දිගු කළ අත් හෝ වක් කරන්නේ වේ ද, එ පරිදි මෑ බ්බලෝව අකුරුදහන් කොට මා හවුයෙහි පහළ වී. එසඳු රජකුමරුවෙහි, සහම්පතී බ්බ උතුරුසහ එකස් කොට මා වෙත ඇදීලී බෑද මට තෙල බස් කී : "වහන්ස, හඟවන්හු දහම් දෙසත්වා, සුඟතයෝ දහම් දෙසත්වා, අල්පරජස්ක සෑහැවී ඇති සත්ත්වයෝ ඇත. දහම් නො අසන බෑවින් පිරිහෙති. දහම් දන හෙත්නාහු ඇතැ"යි. රජකුමරුවෙහි, සහම්පතී බ්බ මේ බස් කී. මේ බස් කියා වෑළී තෙල අත් ගයකුදු කී යෑ :

"පෙර මගධ දනව්වෑසියන් කෙරෙහි සමල වෙඟස්තඝන් සිතු අඟ්ද්ධ වූ මිථ්‍යාදුෂ්ටිධම්මයෙක් පහළ වී. එහෙයින් අමාකද්වාර වූ තෙල අයඛ්චම්මය වීචර කළ මෑනෑව. වීමල සමාක් සම්බුද්ධයන් විසින් නුවණින් අවබෝධ කළ වකුස්සතාධම්මය අසත්වා.

ශෛලමය එකසන පච්චග්ගියෙක්හි සිවියෙක් යචාස්ථිත වූයේ මෑ පව්ව වචා සිච්ච ජනකාව යම්සේ දක්නේ වේ ද, ප්‍රසස්තබුද්ධි ඇති සමතැස් මුනිදුනි, ශෛලපච්චකොපම වූ ධම්මසම්මාන ප්‍රාසාදයට නෑහී විගතගොක වූ මොබ ගොකාවතීණී වූ ජාතිජරාහිභුත වූත් ජනකාව බලන සේක්වා.

මහාවීරයාණෙනි, දුග්ග මාරසච්ඡ්‍රාම ඇතීයාණෙනි, සාථිවාහකයාණෙනි, කාමච්ඡන්දු-සෘණ රහිතයාණෙනි, නෑහී සිච්චිනු මෑනෑව, ලෝකයෙහි සැරිසරනු මෑනෑව, හඟවත් ගොයුම්ගොකුව, දහම් දෙසන සේක්වා; දහම් දනගත්නාහු ඇතැ"යි.

ඉක්කිති රජකුමරුවෙහි, මම මහබ්බහු හේ අධ්‍යාපණය පිළිගෙන සතුන් කෙරෙහිදු කරුණාව පිණිස බුදු ඇසින් ලොව බෑලෑයෙමි. රජකුමරුවෙහි, මම බුදු ඇසින් ලොව බලනුයෙමි අල්ප වූ රාගාදී රජස් ඇති මහක් වූ රාගාදී රජස් ඇති කියුණු වූ ශ්‍රද්ධාදී ඉදුරන් ඇති මෘදු වූ ශ්‍රද්ධාදී ඉදුරන් ඇති සුඤ්ජර වූ ශ්‍රද්ධාදී අකාර ඇති සුවසේ අවබෝධ කරවාලිය හෙන පරලොව හා වරද හය විසින් දක්නාසුලු වෑ වසන කිසි සත්ත්ව කෙනකුත් දිවිමි. යම් පරිදි උපුල් වෙතෙහි වේවයි පියුම් වෙතෙහි වේවයි හෙළපියුම් වෙතෙහි වේවයි ඇතැම් උපුලන් හා පියුම්හු හෝ හෙළ පියුම්හු හෝ දියෙහි සඤ්ජරත වෑ දියෙහි සංවර්ධිත වෑ දියෙන් නො නෑහැහු දිය කුළ හැලී සුස්නාහු ඇද්ද, ඇතැම් උපුලන් හා පියුම්හු හෝ හෙළ පියුම්හු හෝ දියෙහි සඤ්ජරත වෑ දියෙහි සංවර්ධිත වෑ සමෝදක වෑ සිච්චියාහු ඇද්ද, ඇතැම් උපුලන් හා පියුම්හු හෝ හෙළ පියුම්හු හෝ දියෙහි සඤ්ජරත වෑ දියෙහි සංවර්ධිත වෑ දියතෙලෙන් පැන නෑහී දියෙන් අනුපලිච්ච වෑ සිච්චියාහු ඇද්ද, එ පරිදි මෑ රජකුමරුවෙහි,

උජ්ජනකුමාර, බුද්ධිවිකල්පනා ලොකං වොලොකෙතො: අද්දහං සනෙත අපරජකෙඛි මහාරජකෙඛි තිකඛිඤ්ඤො ඤ්ඤිඤ්ඤො ඤ්ඤාකාරෙ සුච්ඤ්ඤපඤ්ඤො අපෙතකච්චි පරලොකවජ්ජනදඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා විහරන්තො, අථ බ්චාහං උජ්ජනකුමාර, බුභමානං සහමපඤ්ඤං ඤ්ඤාපච්චිඤ්ඤා:

“අපාරාධා තෙහං අමතස්ස ඤ්ඤා
ඤ්ඤො ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා පඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා
විචිංසනඤ්ඤාදී පඤ්ඤාං න ඤ්ඤා
ධම්මං පනෙතං මඤ්ඤාදී ඤ්ඤා”ති.

අථ ඛො උජ්ජනකුමාර, බුභමා සහමපඤ්ඤං “කතාච්චිඤ්ඤා ඛොච්චි භභවතා ධම්මදෙතොසා” ති මං අභිචාදෙඤ්ඤා පදකඤ්ඤං කතා වනෙච්චිඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා.

තස්ස මඤ්ඤා උජ්ජනකුමාර, එතදඤ්ඤාසී: “තස්ස ඤ්ඤා ඛො අහං පථම් ධම්මං දෙතොසාං, කො ඉම් ධම්මං ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා”ති. තස්ස මඤ්ඤා උජ්ජනකුමාර, එතදඤ්ඤාසී: “අහං ඛො ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා කාලාමො පඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ච්ඤාච්චිඤ්ඤා මෙධාච්චි ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා අපරජකච්චිඤ්ඤා, යනඤ්ඤා”හං ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා කාලාමඤ්ඤා පථම් ධම්මං දෙතොසාං, කො ඉම් ධම්මං ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා”ති. අථ ඛො මං උජ්ජනකුමාර, දෙවතා උපසඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා එතදච්චිඤ්ඤා: “සනතාභකාලකච්චිඤ්ඤා භනෙතො, ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා කාලාමො”ති ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා පච මෙ දඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා උදපාදී: “සනතාභකාලකච්චිඤ්ඤා ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා කාලාමො”ති. තස්ස මඤ්ඤා උජ්ජනකුමාර, එතදඤ්ඤාසී: “මඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා කාලාමො, සචෙ හි සො ඉම් ධම්මං සුඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා, ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා”ති.

තස්ස මඤ්ඤා උජ්ජනකුමාර, එතදඤ්ඤාසී: “තස්ස ඤ්ඤා ඛො අහං පථම් ධම්මං දෙතොසාං, කො ඉම් ධම්මං ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා”ති. තස්ස මඤ්ඤා උජ්ජනකුමාර, එතදඤ්ඤාසී: “අහං ඛො උද්දකො¹ රාමිඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා පඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ච්ඤාච්චිඤ්ඤා මෙධාච්චි ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා අපරජකච්චිඤ්ඤා යනඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා උද්දකඤ්ඤා රාමිඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා පථම් ධම්මං දෙතොසාං සො ඉම් ධම්මං ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා”ති. අථ ඛො මං උජ්ජනකුමාර දෙවතා උපසඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා එතදච්චිඤ්ඤා: “අභිදෙසකාලකච්චිඤ්ඤා භනෙතො උද්දකො රාමිඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා”ති. ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා පච මෙ දඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා උදපාදී: “අභිදෙසකාලකච්චිඤ්ඤා උද්දකො රාමිඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා”ති. තස්ස මඤ්ඤා උජ්ජනකුමාර එතදඤ්ඤාසී: “මඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා උද්දකො රාමිඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා, සචෙ හි සො ඉම් ධම්මං සුඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා, ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා”ති.

තස්ස මඤ්ඤා උජ්ජනකුමාර, එතදඤ්ඤාසී: “තස්ස ඤ්ඤා ඛො අහං පථම් ධම්මං දෙතොසාං, කො ඉම් ධම්මං ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා”ති තස්ස මඤ්ඤා උජ්ජනකුමාර, එතදඤ්ඤාසී: “ච්ඤාච්චිඤ්ඤා ඛො මෙ පඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා භිකඤ්ඤා ඤ්ඤා මං පඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා උපසඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා යනඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා පඤ්ඤාච්චිඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා භිකඤ්ඤා පථම් ධම්මං දෙතොසාං”තති. තස්ස මඤ්ඤා උජ්ජනකුමාර, එතදඤ්ඤාසී: “කභනඤ්ඤා ඛො එතච්චිඤ්ඤා පඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා භිකඤ්ඤා විහරන්තී”ති. අද්දහං ඛො අහං උජ්ජනකුමාර, දීඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ච්ඤාච්චිඤ්ඤා විඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා අභිකඤ්ඤා මාඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා පඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා භිකඤ්ඤා ච්ඤාච්චිඤ්ඤා විහරන්තො ඉඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා මිඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා. අථ බ්චාහං උජ්ජනකුමාර, උරුච්චිඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා යථාච්චිඤ්ඤා විහරන්තො ඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා ච්ඤාච්චිඤ්ඤා වාචිකං පඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා. අද්දහං ඛො මං උජ්ජනකුමාර,

1. කාලංකච්චිඤ්ඤා - මජ්ඣං. 2. උද්දකො - මජ්ඣං.

මම බුදුදැසින් ලොව බලනුයෙමි අල්පරජස්ක වූත් මහාරජස්ක වූත් තීරණයෙන්දිය වූත් මැද්විත්දිය වූත් ස්වාකාර වූත් සුවිඤ්චය වූත් සරලොක හා වද්‍ය හය විසින් දක්නානුසු වැ වසනා වූත් කිසි සත්ත්ව කෙනෙකුත් දිවිමි. ඉක්බිති රජකුමරුවෙනි, මම සහම්පති බබ්භට ගරායෙන් පිළිවදන් විසින් කිමි :

“මුත්මයෙනි, ඒ අල්පරජස්කාදි සත්ත්වයනට අමාතද්වාර වූ ආයාමිමාභියෝ විවෘත්තයහ, යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ඔහු සැදහැ මුදක්වා කායවාක් ක්ලමඋ ඍඤ ඇති වැ සියුම් වූත් තෙල උතුම් දහම මිනිසුන් කෙරෙහි නො කිමි”යි.

ඉක්බිති රජකුමරුවෙනි, සහම්පති මහබ්භි ‘හගවත්හු විසින් ධම්මදෙශනා පිණිස කළ අවකාශ ඇතියෙමි වෙමි’යි මා සකසා වැද පැදකුණු කොට එහි මැ අතුරුදහන් කෙළේ”යි.

රජකුමරුවෙනි; මට තෙල සිත් වී : “කවරක්භට මම පළමු වැ දහම දෙසමි ද, කවරෙක් මෙ දහම වෙලෙවි වැ දනගන්නේ ද?”යි. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : මෙ ආළාර කාලාම තවුස් පණ්ඩිත යැ, වාක්ත යැ, නුවණැත්තේ යැ, දිගුකලක් අල්පරජස්ක සැහැවී ඇතියේ යි. මම ආළාරකලම්භට පළමු වැ දහම දෙසන්නෙමි නම් මැනැව, හෙ දහම වෙලෙවි වැ දනගන්නේ යැ”යි. එසඳ රජකුමරුවෙනි, දෙවියෙක් මා කරා එළැඹි තෙල බස් කී : “වහන්ස, ආළාරකාලාම කලුරිය කළ සත්දවස් ඇතියේ යැ”යි. මට වැළිත් “ආළාරකාලාම කලුරිය කළ සත්දවස් ඇතියේ යැ”යි භද්‍යාදම්නාය ද උපනා. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “ආළාරකාලාම මහත් භානි ඇතියේ යැ, ඉදින් හේ මෙ දහම අසා නම් වහා මැ දනගන්නේ යැ”යි.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “මම පළමු මැ කවරක්භට දහම දෙසමි ද, කවරෙක් මෙ දහම වහා මැ දනගන්නේ වෙ දැ”යි. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “රාමචුත්‍ර වූ උද්දක තවුස් පාණ්ඩිතායෙන් සමන්වාගත යැ, වාක්තභාවයෙන් සමන්වාගත යැ, සාරානොත්පත්තික ප්‍රභේදයෙන් සමන්වාගත යැ, නිෂ්ක්ලේශප්‍රකාර ඇත්තේ යැ, මම රාමචුත්‍ර උද්දක තවුස්භට පළමු කොට දහම දෙසමි නම් මැනැව. හේ මෙ දහම වහා මැ දනගන්නේ යැ”යි. රජකුමරුවෙනි, එසඳ මා කරා දෙවියෙක් පැමිණි තෙල කී : වහන්ස”, උද්දකරාමචුත්‍ර තවුස් අධිරාත්‍රියෙහි කලුරිය කළැ”යි. මට ද සඵභ්‍යාභද්‍යාය පහළ විය : “උද්දකරාමචුත්‍ර තවුස් මැද්දිය කලුරිය කළැ”යි කියා යි. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “උද්දක රාමචුත්‍ර තවුස් මහපිරිහිණක් ඇතියෙක, ඉදින් හේ මෙ දහම අසා නම් වහා මැ දනගන්නේ යැ”යි.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “මම කවරක්භට පළමු කොට දහම දෙසමි ද, කවරෙක් මෙ දහම වහා මැ දනගන්නේ දැ”යි. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “ප්‍රධන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති මට උවැටන් කළ පස්වග මහණහු මට බොහෝ උපකාර ඇතියහ, මම පස්වග මහණුනට පළමු කොට දහම දෙසමි නම් මනා මැ නු”යි ,රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : “පස්වග මහණහු මෙ සඳ කොහි වෙසෙක් ද කියා යි. රජකුමරුවෙනි, මම පිරිසුදු, මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් පස්වග මහණුන් බරණැස ඉසිපතන නම් මුඛවැවිහි වසනුවන් දිවිමි. රජකුමරුවෙනි, ඉක්බිති මම උරුවෙල් දනවුයෙහි කැමැතිතාක් වාස කොට බරණැස කරා වාරිකාවට නික්මිණිමි.

උපතො ආජීවකො අනතරං ච ගතං අනතරං ච බොධිං අධ්‍යානමග්ග-
පටිපත්තං. දිස්වාන මං එතදවොච: “විප්පසන්නාති බො, තෙ ආච්ඡිසො
ඉඤ්චාති, පරිසුඤ්ඤා පරිච්ඡේදො, කංඛි ත්ථං ආච්ඡිසො
උද්දස්ස පබ්බජ්ජතො, කො චා තෙ සත්ථා, කස්ස චා ත්ථං ධම්මං රොවෙසි”ති
එචං වුත්තෙ අහං රුජකුමාර, උපතං ආජීවකං ගාථාහි අජ්ඣහාසිං:

“සබ්බාහිභු සබ්බවිදුහමසථී
සබ්බෙසු ධම්මෙසු අනුපට්ඨිතො:
සබ්බඤ්ජභො නණ්ණකඛ්ඛෙ විමුත්තො:
ගතං අභිඤ්ජාය කමුද්දිසෙය්‍යං

න මෙ ආචරිතො අජී සදිසො මෙ න විජ්ජති
සදෙවකසමී: ලොකගමී: නජී මෙ පටිපුග්ගලො:

අහං හි අරහා ලොකෙ අහං සත්ථා අනුගතරො
එකොච්චි සම්මාසම්බුඤ්ඤා සිතිභුතොගමී තිබ්බුතො.

ධම්මචක්කං පවතෙතතුං ගච්ඡාමි කාසිනං පුරං
අකිභුතගමී¹ ලොකගමී² ආහඤ්ජො³ අමතදුඤ්ජහිං”ති.

ගථා බො: ත්ථං ආච්ඡිසො පටිජානාසි අරහසි අනන්තජිනො”ති,

“මාදිසා වෙ ජීනා ගොනති යෙ පත්තා ආසවක්කයං
ජීනා මෙ පාපකා ධම්මා තස්මාහං උපකා ජිනො”ති.

එචං වුත්තෙ රුජකුමාර, උපතො ආජීවකො “සුචෙය්‍ය පාච්ඡිසො”ති
වත්ථා සිසං ඕකචෙපත්ථා උච්චග්ගං ගහෙත්ථා පක්කාමි.

අථ බ්බාහං රුජකුමාර, අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන
බාරුණසී ඉසිපතනං මීගදධො යෙන පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු තොනුපසංකමී.
අද්දසංසු බො: මං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු දුරතො’ ව ආගච්ජන්තං
දිස්වාන අඤ්ජාමඤ්ජාං සණ්ඨපෙසුං: “අහං බො ආච්ඡිසො සමඤ්ඤා
ගොතමො: ආගච්ජති බාහුලිකො පධානවිබ්ඛනෙතො ආචතො බාහුලාං
සො නෙච අභිවාදෙතබ්බො, න පච්චුට්ඨාතබ්බො, නාස්ස පත්තචීචරං
පටිග්ගගෙනබ්බං, අපි ච බො ආසනං ඊපෙතබ්බං සචෙ ආකංඛිස්සති
තිසීදිස්සති”ති. ගථා: ගථා: බො අහං රුජකුමාර, උපසංකමාමි, තථා
තථා පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු නාසකමීංසු සකාය කතිකාය සණ්ඨාතුං
අපෙසකචෙච මං පච්චුග්ගනත්ථා පත්තචීචරං පටිග්ගගෙසුං. අපෙසකචෙච
ආසනං පඤ්ජාපෙසුං. අපෙසකචෙච පාදෙදකං උපට්ඨිපෙසුං. අපි ච
බො: මං නාමෙන ච ආච්ඡිසොවාදෙන ච සමුද්චරන්ති. එචං වුත්තෙ අහං
රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියෙ හික්ඛු එතදවොචං: ‘මා හික්කචෙ තථාගතං
නාමෙන ච ආච්ඡිසොවාදෙන ච සමුද්චරන්ථ’ අරහං හික්කචෙ තථාගතො
සම්මාසම්බුඤ්ඤා ඕදහථ හික්කචෙ සොතං, අමතමධිගතං, අහමිත්තොසාමි,
අහං ධම්මං දෙසෙමි, ගථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා න චීරස්සෙච
ගස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙච අගාරගමා අනගාරියං පබ්බජන්ති.
තදනුගතරං මුහම්චරිපපරියොසානං දිවෙඨව ධම්මෙ ගතං අභිඤ්ජා
සච්ඡිකත්ථා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

1. අකිභුතගමී - මජ්ඣං 2. ආහඤ්ජො - ස්‍යා.
3. සමුද්චර්ථ - මජ්ඣං.

රජකුමරුවෙහි, උපක නම් ආර්ථික ගයාව හා බොධිය හා අතර දී අදන් මහට පිළිපත් මා දිවි. දක මට තෙල කී : “ඇවැත්නි, තොප ගේ ඉඳුරෝ විප්‍රසන්නයහ. ජවිවණය පරිශුද්ධ යැ පයාර්චන යැ. ඇවැත්නි, තෙපි කවර ශාස්තාවක්හු උදෙසා පැවිදි ව? තොප ගේ ශාස්තා හෝ කවර? තෙපි කවරක්හුගේ හෝ දහම් රැස්ව? යි. රජකුමරුවෙහි, මෙසේ කී කලා උපක ආර්ථිකහට භාරායෙන් කීම් :

“මම හැම ඉන්ද්‍රගුමක ධර්මය මැඩගෙන සිටියෙමි, හැම වාතුර්ගුමක දහම් දක්මි. හැම ඉන්ද්‍රගුමක ධර්මයෙහි ක්ලෙශලෙපනයෙන් උපලිප්ත නො වෙමි, හැම ඉන්ද්‍රගුමක ධර්ම හැරපියා සිටීමි. තෘෂ්ණාතෘෂ සම්බන්ධ නිවනෙහි අරමුණු වීසින් විලික්කයෙමි, මෙසේ කලා වීසින් මැ හැම වාතුර්ගුමකධර්ම දනගෙන අත් කවරක්හු නම් ගෙන (‘මේ මා ආවායාර්ථයහ’ යි) උදෙසම් ද?”

(ලොකොත්තර ධර්මයෙහි ලා) මට ඇඳුරෙක් නම් නැත, මට සමයෙක් නම් නැත, සදෙවකලොකයෙහි මට සදාශ පුද්ගලයෙක් ද නැත,

මම වනාහි ලොකයෙහි අර්හත්මි, මම අනුත්තර ශාස්තෘයෙමි, එකලා වැ සිටි සමාක් සම්බුද්ධයෙමි, (සම්බලොභාග්නි නිර්වණ හෙතෙසෙන්) ශීතිගුතයෙමි, (රසින් මු) නිර්වෘතයෙමි.

දම්සක් පවත්වනුවට කපිපුර යෙමි. අත්ධගුත ලෝකයෙහි අමා බෙර වයන්නෙමි”යි.

ඇවැත්නි, තෙපි යම්සේ පිළින කරවූ ද, එසෙයින් අනන්තර්ථන වන්නට නිස්සෙහි”යි.

“යම් කෙනෙක් ආසුචක්ඛයට පැමිණියාහු ද, මා බදු බහු එකාන්තයෙන් ‘ඒන’ වෙහි, මා වීසින් පාපධර්මයෝ දිනන ලදහ, එහෙයින් උපකයෙහි, මම ‘ඒන’ වෙමි”යි.

රජකුමරුවෙහි, මෙසේ කී කල්හි උපක ආර්ථික ‘ඇවැත්නි, එසේත් වියැහෙහි ”යි කියා හිස සලා සරස්මහක් ගෙන නික්ම ගියේ යි.

එසඳ රජකුමරුවෙහි, මම අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරා යන්නෙමි බරණැස ඉසිපතන නම් මුඛලාවිති පස්වග මහණුන් කරා එළැඹියෙමි. රජකුමරුවෙහි, පස්වග මහණහු දුර දී මැ එන මා දුටහ, දක අනොභානා කතිකාවක් කළහ : “ඇවැත්නි, මේ ශ්‍රමණ ගොතම ප්‍රත්‍යය බහුලයට පැමිණියේ ප්‍රධානින් පිරිහුණේ ප්‍රත්‍යය බාහුලයට පෙරැපණේ එයි. ගේ අභිවාදන නො කටයුත්තේ යැ, දක හුතස්නෙන් නො නැගයුත්තේ යැ, බිඳුන් ගේ පාසිවුරු නො පිළිගසසුත්තේ යැ, එතෙකුදු වත් අස්නක් තැබියයුත්තේ යි. ඉදින් රැස්තේ නම් හිඳුතේ යැ”යි. රජකුමරුවෙහි, යම් යම් සෙයෙකින් මම එළැඹෙමි ද, ඒ ඒ සෙයින් පස්වග මහණහු සිය කතිකායෙහි තර වැ සිටින්නට නො හැකි වූහ. ඇතැම් කෙනෙක් මට පෙරගමන් කොට පාසිවුරු පිළිගත්හ. ඇතැම් කෙනෙක් අස්නක් පැනවූහ, ඇතැම් කෙනෙක් පා දෝනා දිය එළවා තැබූහ. එතෙකුදු වත් මා නම්හුදු ආවුසො වාදයෙකුදු අමතත්. මෙසේ කී කල්හි රජකුමරුවෙහි, මම පස්වග මහණුන්ට තෙල බස් කීම් : “මහණෙනි, තරාගතයන් නම්හුදු ආවුසොවාදයෙකුදු නහමක් අමතව. මහණෙනි, තරාගතයෝ රහත්හ, සමාක්සම්බුද්ධයහ. මහණෙනි, කන් නමට, (මා වීසින්) අමාතය ලබන ලද, මම අනුසම්මි, මම දහම් දෙසම්, යම්සේ අනුශාසනා කරනලද නම් එසේ පිළිපදනාහු නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අරියකට කුල පුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, ඒ අනුත්තර වූ බ්‍රහ්මචරියාර්ථයාර්ථයාන සම්බන්ධ රහත් බව මෙ අත්බැවිහි මැ කලා වීසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ඛ කොට එයට පැමිණ වාස කරව”යි.

එවං වුතෙන රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු මං එතදවොචුං : “තාංඨි ඛො කුං ආවුසො ගොතම, ඉරියාය තාය පට්ටදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය නාඤ්ඛගමො උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සන විසෙසං, කම්පන කුං එතරහි බාහුලීකො පට්ඨානවිබහනොතො ආවට්ටො බාහුලාය අධිගමිස්සසී උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සන-විසෙස”න්ති. එවං වුතෙන අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු එතදවොචං : “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො න පට්ඨානවිබහනොතො න ආවතොතො බාහුලාය අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්මුඤ්ඤො ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමනම්භිගතං අභමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි, යථානුසිට්ඨං තථා පට්ටජ්ජමානා න චිරස්සෙ’ව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති. දුතියමපි ඛො රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු මං එතදවොචුං : “තාංඨි ඛො කුං ආවුසො ඉරියාය තාය පට්ටදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය නාඤ්ඛගමො උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සන විසෙසං. කම්පන කුං එතරහි බාහුලීකො පට්ඨානවිබහනොතො ආවතොතො බාහුලාය අධිගමිස්සසී උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙස”න්ති. දුතියමපි ඛො අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු එතදවොචං : “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො න පට්ඨානවිබහනොතො න ආවතොතො බාහුලාය අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්මුඤ්ඤො ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමනම්භිගතං, අභමනුසාසාමි අහං ධම්මං දෙසෙමි, යථානුසිට්ඨං තථා පට්ටජ්ජමානා න චිරස්සෙ’ව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති. තතියමපි ඛො රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු මං එතදවොචුං : “තාංඨි ඛො කුං ආවුසො ඉරියාය තාය පට්ටදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය නාඤ්ඛගමො උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං. කම්පන කුං එතරහි බාහුලීකො පට්ඨානවිබහනොතො ආවතොතො බාහුලාය අධිගමිස්සසී උත්තරිමනුස්සධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙස”න්ති. එවං වුතෙන අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු එතදවොචං : අභිජානාථ මෙ නො තුච්ඤ භික්ඛවෙ ඉතො පුබ්බෙ එවරුපං විබහාවිතමෙත”න්ති¹ නො හෙතං හනොත න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලීකො, න පට්ඨානවිබහනොතො න ආවතොතො බාහුලාය අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්මුඤ්ඤො, ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමනම්භිගතං අභමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පට්ටජ්ජමානා න චිරස්සෙ’ව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

අභක්ඛිං ඛො අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු සඤ්ඤාපෙභුං. ඤො’පි සුදං රුජකුමාර, භික්ඛු ඕවදුමි තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරිති; ආහරන්ති, තෙන ඡබ්බග්ගියා යාපෙම. තයො’පි සුදං රුජකුමාර, භික්ඛු ඕවදුමි, ඤො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරන්ති. යං ඤො භික්ඛු පිණ්ඩාය වරිති; ආහරන්ති. තෙන ඡබ්බග්ගියා යාපෙම අථ ඛො රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු මයා එවං ඕවදිගමානා එවං අනුසාසිගමානා න චිරස්සෙ’ව යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

1. පහාවිතමෙතන්ති - මජ්ඣං, භාසිතමෙතන්ති - ස්‍යා.

රජකුමරුවෙහි, මෙසේ කී කල්හි පස්වග මහණහු මට මෙසේ කීහ : “ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, තෙපි එවන් (දුෂ්කර) රියතීපරයෙකුදු එවන් ප්‍රතිපදයෙකුදු එවන් දුෂ්කර ක්‍රියායෙකුදු මිනිස්දහමින් මතුයෙහි ආයතීභාවකරණයට සමරී දනාදශිත විශෙෂයකට නො පැමිණියාව, කිම තෙපි දන් බාහුලික වැ පදහනින් ගිලිහුණහු බාහුලාවතී වැ මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතු ආයතීභාවයට සමරී දනාදශිතවිශෙෂයක් අධිගම කරනු දැ”යි. මෙසේ කී කල්හි රජකුමරුවෙහි, මම පස්වග මහණුන්ට තෙල බස් කීමි : “මහණෙනි, තරාගතයෝ බාහුලික නො වෙති, නො ද ප්‍රධානවිහ්‍රාන්තයහ, නො ද බාහුලාවතීයහ. මහණෙනි, තරාගතයෝ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයහ. මහණෙනි, කන් නතු කරව, අමාතය ලබන ලද. මම අනුසස්මි. මම දහම දෙසමි, කුලපුත්‍රයෝ යම් අර්හත්වයක් සඳහා නොබෝ කලෙකින් මැ මනා කොට ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණෙත් ද, මාභිබුත්මවයතීය කෙළවර කොට ඇති, මාභිබුත්මවයතීයයෝ පයතීවසානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්හත් ඵලය අනුශාසනා කළ සැවියෙන් පිළිපදනා තෙපි ඉහාත්මයෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙන එයට පැමිණ වාස කරව”යි. රජකුමරුවෙහි, තුන් වන වට ද පස්වග මහණහු මට තෙල කීහු : “ඇවැත්නි, තෙපි ඒ දුෂ්කර රියතීපරයෙකුදු ඒ දුෂ්කර ප්‍රතිපදයෙකුදු ඒ දුෂ්කර ක්‍රියාවෙකුදු මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතුයෙහි වූ ආයතීභාවයට සමරී වූ දනාදශිත විශෙෂයක් නො ලද්දව. කිම තෙපි දන් පරිෂ්කාර බාහුලයට පිළිසන්තාහු ප්‍රධන් වැරෙන් ගිලිහුණහු ප්‍රත්‍යය බාහුලය සඳහා වටාලා වැටුණහු මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මතුයෙහි වූ ආයතීභාවකරණයට සමරී දනාදශිත විශෙෂය ලබන්තහු දැ”යි. රජකුමරුවෙහි, මෙසේ බුණු කල්හි මම පස්වග මහණුන්ට තෙල කීමි : “මහණෙනි, තෙපි මෙයින් පෙර මෙබඳු තෙල වාක්‍යවෙදය දන්තහු ද. (කළ සේ දන්තහු ද) ? මහණෙනි, තරාගතයන් වහන්සේ බාහුලික නො වෙති, ප්‍රධන් වැරින් ගිලිහුණහු නො වෙති, ප්‍රත්‍යයබාහුලයට වටාලා වැටුණහු නො වෙති. මහණෙනි, තරාගතයන් වහන්සේ අර්හත්හ, සමාක් සම්බුද්ධයහ, මහණෙනි, කන් නතු කරව. නිවන් අවබෝධ කරන ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහම දෙසමි. අනුශාසනා කළ සේ පිළිපදනා තෙපි නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අර්හත්වයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වදිත් ද බ්‍රහ්මචරියතීය පයතීවසානාය වූ ඒ අනුත්තර අහත් ඵලය ඉහාත්මයෙහි මැ තමන් විසින් මැ විශිෂ්ටඥායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරව”යි.

රජකුමරුවෙහි, මම පස්වග මහණුන් හඟවන්නට හැකි වීමි, රජකුමරුවෙහි, මහණුන් දෙදෙනකුට අවවාද කරමි. මහණහු තුන් දෙනෙක් පිටු පිණිස හැසිරෙත්. මහණහු තුන් දෙනා පිටු පිණිස හැසිර යම් අහරක් ගෙන එත් ද, එයින් සවග අපි යැපෙමිහ. රජ කුමරුවෙහි, මහණුන් තුන් දෙනකුට අවවාද කරමි. මහණහු දෙදෙනෙක් පිටු පිණිස හැසිරෙත්. මහණහු දෙදෙනා පිටු පිණිස හැසිර යම් අහරක් ගෙන එත් ද, එයින් සවග අපි යැපෙමිහ. එසඳ රජකුමරුවෙහි, පස්වග මහණහු මා විසින් මෙසේ අවවාද කරනු ලබන්තහු මෙසේ අනුශාසනා කරනු ලබන්තහු නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අර්හත්ත්වයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගෙන් නික්ම සස්නට වදිත් ද බ්‍රහ්මචරියතීයපයතීවසානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්හත්ඵලය ඉහාත්මයෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥායෙන් දන පසක් කොට උපයා වාස කළාහු යැ”යි.

එවිං චූනෙත බොධිරුජකුමාරො භගවතං එතදවොච : ‘කිවච්චෙත නු ඛො භනෙත, හික්ඛු තථාගතං විනායකං ලභමානො යස්සන්ධං කුලපුත්තා සම්මදෙවි අභාරඝො අනගාරිතං පඛච්චන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිතපරියොසානං දිවෙඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සම්චිකන්ති උපසම්පජ්ඣ විහරෙත්තාති.

තෙන හි රුජකුමාර, තඤ්ඤාවෙන් පටිපුච්ඡිත්තාමි යථා තෙ ඛමෙත්ත, තථා නං ඛාංකරෙත්තාසි තං කිම්මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, කුසලො නං භන්දාරුඤ්ඤා? අභිකුසලඤ්ඤා? සිප්පෙති? එවිං භනෙත, කුසලො අහං භන්දාරුඤ්ඤා? අභිකුසලඤ්ඤා? සිප්පෙති. තං කිම්මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, ඉධ පුරිසො ආගචෙත්ත ‘බොධිරුජකුමාරො භන්දාරුඤ්ඤා? අභිකුසලඤ්ඤා? සිප්පං ජානාති. තස්සාහං සන්තිකෙ භන්දාරුඤ්ඤා? අභිකුසලඤ්ඤා? සිප්පං සික්ඛිත්තාමිති. සො චස්ස අස්සඤ්ඤා. යාවතකං සඤ්ඤාන පත්තබ්බං, තං න සම්පාපුණෙත්ත. සො චස්ස බව්භාඛාඛො, යාවතකං අප්පාඛාඛොන පත්තබ්බං, තං න සම්පාපුණෙත්ත. සො චස්ස සඤ්ඤා මායාච්ච, යාවතකං අසඤ්ඤාන අමායාචිනා පත්තබ්බං, තං න සම්පාපුණෙත්ත. සො චස්ස කුසිත්තො, යාවතකං ආරුච්චිච්චිඤ්ඤාන පත්තබ්බං, තං න සම්පාපුණෙත්ත, සො චස්ස උප්පඤ්ඤා, යාවතකං පඤ්ඤාචිනා පත්තබ්බං, තං න සම්පාපුණෙත්ත. තං කිම්මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, අපි නු සො පුරිසො තච සන්තිකෙ භන්දාරුඤ්ඤා? අභිකුසලඤ්ඤා? සිප්පං සික්ඛෙත්තාති? එකමෙකෙනපි භනෙත, අඤ්ඤාන සම්භතාගන්තො සො පුරිසො ඛ මම සන්තිකෙ භන්දාරුඤ්ඤා? අභිකුසලඤ්ඤා? සිප්පං සික්ඛෙත්ත. කො පන වාදෙ පඤ්චභවෙහගිති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, ඉධ පුරිසො ආගචෙත්ත ‘බොධිරුජකුමාරො භන්දාරුඤ්ඤා? අභිකුසලඤ්ඤා? සිප්පං ජානාති. තස්සාහං සන්තිකෙ භන්දාරුඤ්ඤා? අභිකුසලඤ්ඤා? සිප්පං සික්ඛිත්තාමිති. සො චස්ස සඤ්ඤා යාවතකං සඤ්ඤාන පත්තබ්බං, තං සම්පාපුණෙත්ත. සො චස්ස අප්පාඛාඛො, යාවතකං අප්පාඛාඛොන පත්තබ්බං, තං සම්පාපුණෙත්ත. සො චස්ස අසඤ්ඤා අමායාච්ච, යාවතකං අසඤ්ඤාන අමායාචිනා පත්තබ්බං, තං සම්පාපුණෙත්ත. සො චස්ස ආරුච්චිච්චිඤ්ඤා, යාවතකං ආරුච්චිච්චිඤ්ඤාන පත්තබ්බං තං සම්පාපුණෙත්ත. සො චස්ස පඤ්ඤාචිනා යාවතකං පඤ්ඤාචිනා පත්තබ්බං, තං සම්පාපුණෙත්ත. තං කිම්මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, අපි නු සො පුරිසො තච සන්තිකෙ භන්දාරුඤ්ඤා? අභිකුසලඤ්ඤා? සිප්පං සික්ඛෙත්තාති? එකමෙකෙනපි භනෙත, අඤ්ඤාන සම්භතාගන්තො සො පුරිසො මම සන්තිකෙ භන්දාරුඤ්ඤා? අභිකුසලඤ්ඤා? සිප්පං සික්ඛෙත්ත. කො පන වාදෙ පඤ්චභවෙහගිති.

- 1. භන්දාරුඤ්ඤා - මජ්ඣම, සරා.
- 2. අභිකුසලඤ්ඤා - සරා.
- 3. භන්දාරුඤ්ඤා - මජ්ඣම, සරා.
- 4. අභිකුසලඤ්ඤා - සරා.

මෙසේ කී කල්හි බෝරජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල බස් කී : “වහන්ස ව්‍යායක වූ තරාගත කෙනෙකුන් ලබන මහණ කීපමණ කලෙකින් යම් අර්භත්තියක් සඳහා කුලසුත්‍රයේ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වදිත් ද, බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යාපට්ඨානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්භත්තලය ඉහාත්මයෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යාක්ෂ කොට උපයා වාස කරන්නේ ද?”යි.

රජකුමරුවෙහි, එහෙයින් මෙ කරුණෙහි ලා තා මැ පුළුවන්. යම්සේ තට රුස්නේ වේ ද, එසේ එය පවසව. රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හඟිහි? තෝ හස්තාරොහය නිමිති කොට ඇති අකුසුගැනුම් ශිල්පයෙහි දක්ෂයෙහි? වහන්ස, එසේ යැ. මම හස්තාරොහය නිමිති කොට සිටුනා අකුසු ගැනුම් ශිල්පයෙහි දක්ෂයෙහි. රජකුමරුවෙහි ඒ කෙසේ හඟිහි? මෙහි පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ : “බොධිරජ කුමාර හස්තාරොහය වූ අකුසු ගැනුම් ශිල්පය දන්නේ යැ මම ඔහු හමුයෙහි හස්තාරොහ වූ අකුසුගැනුම් සිප්පතර හික්මෙමි.” කියා යි. හෙ ද සැදහැ නැති වෙයි, සැදහැතියහු විසින් යම් පමණ සිප් ලැබියයුතු වේ ද, ඒ නො ලබන්නේ යැ, හෙ ද බත්වාබාධ වෙයි, අල්පාබාධයක්හු විසින් යම් පමණ සිප් ලැබියයුතු වේ ද එ ද නො ලබන්නේ යැ. හෙ ද ශබ් මායාවී වෙයි. අශබ් අමායාවිහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ ද නො ලබන්නේ යැ, හෙ ද කුසිත වෙයි. රුකුළු වැර ඇතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ ද නො ලබන්නේ යැ. හෙ ද දුෂ්ප්‍රාඥ වෙයි, පැනැතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ ද නො ලබන්නේ යැ, රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හඟිහි? ඒ පුරුෂ තා හමුයෙහි හස්තාරොහ වූ අකුසු ගැනුම් සිප්පතර හික්මෙන්නේ ද?යි. වහන්ස, එක එක අහෙකිනුදු සමන්වාගත ඒ පුරුෂ මා හමුයෙහි හස්තාරොහය පිණිස වූ අකුසු ගැනුම් සිප්පතර නො හික්මෙන්නේ යැ. පඤ්චාභිගයෙකින් සමන්වාගත වූයේ නම් කවර කපා යැ?

රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හඟිහි? මෙහි පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ; “බෝධිරජකුමාර හස්තාරොහය පිණිස වූ අකුසු ගැනුම් සිප් දන්නේ යැ මම ඔහු හමුයෙහි හස්තාරොහය පිණිස වූ අකුසු ගැනුම් සිප් උගන්මි”යි. හෙ ද සැදහැති වෙයි, සැදහැතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ. හෙ ද අල්පාබාධ වෙයි, අල්පාබාධයක්හු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ. හෙ ද අශබ් අමායාවී වෙයි, අමායාවිහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද එ හැම ලබන්නේ යැ. හෙ ද ආරබ්චර්‍ය්‍යා වෙයි, ආරබ්චර්‍ය්‍යා විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ හෙ ද පැනැති වෙයි, පැනැතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ. රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හඟිහි? ඒ පුරුෂ තා හමුයෙහි හස්තාරොහය වූ අකුසු ගන්නා සිප්පතර උගන්නේ වේ ද?යි. වහන්ස, එක එක අහෙකිනුදු සමන්වාගත ඒ පුරුෂ මා හමුයෙහි හස්තාරොහය වූ අකුසු ගන්නා සිප්පතර උගන්නේ යැ. පසහෙකින් යුක්ත වූයේ නම් කවර වාදයෙක් ද?

එව මෙව බො රුජකුමාර, පඤ්චමානී පට්ඨානියධිතානී. කතමානී පඤ්ච? ඉධ රුජකුමාර, භික්ඛු සඤ්ඤා හොති, සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං ‘ඉතිපි සො හගමා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසමපනො පුගභො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා’¹ති. අප්පාබාධො හොති අප්පාතඛෙකා සම්චේපාකිනියා ගහණියා සම්නතාගතො නාතිසිත්තාය නාච්චුණ්භාය මිජ්ඣිමාය පට්ඨානකම්මාය. අසථො හොති අමායාවී යථාභුතං අත්තානං ආචිකත්තා² සත්ථරි ව, විඤ්ඤුසු වා සමුගමවාරිසු. ආරභ්විවිට්ඨො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාදා³ ථාමවා දලුභපරකකමො අනිකඛිතතඬුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. පඤ්ඤවා හොති උදයන්තමිනියා පඤ්ඤාය සම්නතාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සම්මාදුක්ඛකම්මයමිනියා ඉමානි බො රුජකුමාර, පඤ්ච පට්ඨානියධිතානී. ඉමෙහි බො රුජකුමාර, පඤ්ච පට්ඨානියධිතානි සම්නතාගතො භික්ඛු තථාගතං විනායකං ලභමානො යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අශාරඨමා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බුභමචිරියපරියොසානං දිට්ඨිච්චධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ථා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය සත්තවස්සානී.

තිට්ඨන්තා³ රුජකුමාර, සත්තවස්සානී. ඉමෙහි පඤ්ච පට්ඨානියධිතානි සම්නතාගතො භික්ඛු -පෙ- විහරෙය්‍ය ඡ වස්සානී -පෙ- පඤ්ච වස්සානී -පෙ- චත්තාරි වස්සානී -පෙ- නිණී වස්සානී -පෙ- දො වස්සානී -පෙ- එකං වස්සං. තිට්ඨන්තා රුජකුමාර, එකං වස්සං. ඉමෙහි පඤ්ච පට්ඨානියධිතානි සම්නතාගතො භික්ඛු -පෙ- විහරෙය්‍ය සත්තමාසානී. තිට්ඨන්තා රුජකුමාර, සත්ත මාසානී ඉමෙහි පඤ්ච පට්ඨානියධිතානි සම්නතාගතො භික්ඛු -පෙ- විහරෙය්‍ය ඡ මාසානී -පෙ- පඤ්ච මාසානී -පෙ- චත්තාරි මාසානී -පෙ- නිණී මාසානී -පෙ- දො මාසානී -පෙ- එකං මාසං -පෙ- අභ්වමාසං.

තිට්ඨන්තා රුජකුමාර, අභ්වමාසො. ඉමෙහි පඤ්ච පට්ඨානියධිතානි සම්නතාගතො භික්ඛු තථාගතං විනායකං ලභමානො යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අශාරඨමා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බුභමචිරියපරියොසානං දිට්ඨිච්චධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ථා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය සත්ත රතතිජ්ඣිවානී.

තිට්ඨන්තා රුජකුමාර, සත්ත රතතිජ්ඣිවානී. ඉමෙහි පඤ්ච පට්ඨානියධිතානි සම්නතාගතො භික්ඛු තථාගතං විනායකං ලභමානො යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අශාරඨමා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බුභමචිරියපරියොසානං දිට්ඨිච්චධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ථා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය ඡ රතතිජ්ඣිවානී: -පෙ- පඤ්ච රතතිජ්ඣිවානී-පෙ-චත්තාරි රතතිජ්ඣිවානී-පෙ-නිණී රතතිජ්ඣිවානී-පෙ-දො රතතිජ්ඣිවානී-පෙ-එකං රතතිජ්ඣිවං.

1. ආචිකන්ථා - සිඬු, PTS.
 2. උපසම්පදාය - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
 3. තිට්ඨන්තා - PTS.

රසෙයින් මෑ රජකුමරුවෙහි, ප්‍රධන් වැර ඇති මහණනට අධිග පසෙක් වෙයි. කවර පසෙක යත් : රජකුමරුවෙහි, මෙ සස්තෙහි මහණ සැහැදැහී වෙයි. තරාගතයන් වහන්සේගේ මාභිඤ්ඤාය හඳුනයි : "ඒ භාගාවත්ත මෙ කරුණිනුදු අර්හත්ත, සමාක් සම්බුද්ධයහ, (අෂ්ට) විද්‍යා (පසළොස්)වරණ ධර්මයෙන් සමන්වාගතයහ, සුඤ්ජනෙහි ඇතියහ, ලොක දකුටහ, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථිහ, දෙව්විච්ඡන්ධය ශස්තාහ, සිරිසස් අවබෝධ කළහ. භාගාවත්ත"යි. නිදුක් අරොග වෙයි, ඉතා සිහිල් නො වූ ඉතා උණු නො වූ මධ්‍යස්ථ වූ ප්‍රධන් වැරට සමච්ච වූ සම වූ පැසෙන කම්පනෙපො ධාතුයෙන් සමන්වාගත වෙති. යරාහුත ආත්මය බුදුන් කෙරෙහි හෝ විඤ සමුච්චරුන් කෙරෙහි හෝ පහළ කරන අගධ අමායාවී වෙයි. අකුලභවයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුලභවයන්ගේ උත්පාදය පිණිස රුකුළු වැර ඇති වෙයි. කුසල් දහමිති නො හළ බුර ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ ශක්ති ඇතියේ වෙයි. උදයව්‍යය පිරිසිදුනට සමත් පිරිසුදු ලොභස්සන්ධාදීන් බිදුනට සමත් මොනොවට දුට්ඨස්ස කරා යන ක්‍රමණින් ක්‍රමණය වෙයි. රජකුමරුවෙහි, ප්‍රධන් වැර වඩන මහණහු ගේ මේ පඤ්චාධිගයෝ වෙති. රජ කුමරුවෙහි, මේ පඤ්චප්‍රකාර පධානියධිගයෙන් සමන්වාගත මහණ විනයක වූ තරාගතයන් වහන්සේ ලබමින් යම් අරියක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම බ්‍රහ්මචරියාව පයභිවසානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්හත්ඵලය ඉහාත්මයෙහි මෑ තමන් විසින් සත්වපෙකින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන පසක් කොට ඵයට පැමිණ වාස කරන්නෝ යෑ.

රජකුමරුවෙහි, සප්තවිෂයෝ තිබෙත්වා, මේ පඤ්ච පධානියධිගයෙන් සමන්වාගත මහණ . . . සවසෙකින් . . . පස් වසෙකින් . . . සතර වසෙකින් . . . තුන් වසෙකින් . . . දෙ වසෙකින් . . . එක් වසෙකින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන පසක් කොට ඵයට පැමිණ වාස කරන්නෝ යෑ.

රජකුමරුවෙහි, එක් වස තිබෙවා, මේ පඤ්ච පධානියධිගයෙන් සමන්වාගත මහණ සත් මසෙකින් . . . වාස කරන්නෝ යෑ. රජකුමරුවෙහි, සප්ත මාසයෝ තිබෙත්වා, මේ පඤ්ච පධානියධිගයෙන් සමන්වාගත මහණ සමසෙකින් . . . පස් මසෙකින් . . . සාර මසෙකින් . . . තුන් මසෙකින් . . . දෙමසෙකින් . . . එක් මසෙකින් . . . අඩ මසෙකින් විශිෂ්ට ඤ්ඤායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඵය උපදවා වාස කරන්නෝ යෑ.

රජකුමරුවෙහි, අඩමස තිබෙවා, මේ පඤ්චපධානියධිගයෙන් සමන්වාගත මහණ විනයක වූ තරාගතයන් වහන්සේ ලැබමින් යම් අරියක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මනා කොට ගෙන් නික්ම සස්තට වදිත් ද බ්‍රහ්මචරියාව පයභිවසානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්හත්ඵලය ඉහාත්මයෙහි මෑ සත් දවඳයෙකින් තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන පසක් කොට ඊට පැමිණ වාස කරන්නෝ යි.

රජකුමරුවෙහි, සත් රැදවහල්හු තිබෙත්වා, මේ පඤ්චපධානියධිගයෙන් සමන්වාගත මහණ විනයක වූ තරාගතයන් වහන්සේ ලැබමින් යම් අරියක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වදිත් ද බ්‍රහ්මචරියාව පයභිවසානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්හත් ඵලය දවඳ සයෙකින් තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන පසක් කොට ඊට පැමිණ වාස කරන්නෝ යෑ, දවඳ පසෙකින් . . . දවඳ සතරෙකින් . . . දවඳ කුනෙකින් . . . දවඳ දෙකෙකින් . . . එක් දවඳයෙකින් තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන පසක් කොට ඊට පැමිණ වාස කරන්නෝ යි.

තිට්ඨතු රජකුමාර, එකං රතනීන්ද්‍රිවං,¹ ඉමෙහි පඤ්චහි පටිච්චයවෙතති සමන්තාගතො: භික්ඛු තථාගතං විනායකං ලුහමානො: සායමනුසිට්ඨො: පානො විසෙසං අධිගමීඤ්ඤති. පානමනුසිට්ඨො: සායං විසෙසං අධිගමීඤ්ඤති.

එවං වුත්තො බොධි රජකුමාරෙහ භගවන්තං එතදවොච: අහො බුද්ධො, අහො ධම්මො, අහො ධම්මෙඤ්ඤ ඤා:කඤ්ඤා:තනා, යත්‍ර හි නාම සායමනුසිට්ඨො: පානො විසෙසං අධිගමීඤ්ඤති, පානමනුසිට්ඨො: සායං විසෙසං අධිගමීඤ්ඤති.

එවං වුත්තො සඤ්ජකාපුත්තො මාණවො බොධිරජකුමාරං එතදවොච: එවිමෙව පනායං භවං බොධි අහො බුද්ධො, අහො ධම්මො, අහො ධම්මෙඤ්ඤ ඤා:කඤ්ඤා:තනාති ච වදෙති². අථ ච පන භවං³ න නං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡති⁴ ධම්මඤ්ඤ භික්ඛුසංඝඤ්ඤා:ති.

මා හෙවං සමම සඤ්ජකාපුත්ත අචච, මා හෙවං සමම සඤ්ජකාපුත්ත අචච, සමමුඛාමෙතං සමම සඤ්ජකාපුත්ත, අය්‍යාය පුතං සමමුඛා පච්චිකාමිතං එකමීදං සමම සඤ්ජකාපුත්ත, සමයං භගවා කොසලිකං විහරති භොසිඨාරමෙ. අථ බො මෙ අය්‍යා කුච්ඡමනී⁵ යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි, උපසංඝමිනී: භගවන්තං අභිවාදෙති: එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තා බො මෙ අය්‍යා භගවන්තං එතදවොච: යො මෙ අයං භන්තො, කුච්ඡගතො කුමාරකොචා කුමාරිකා වා, සො භගවන්තං සරණං ගච්ඡති ධම්මඤ්ඤ භික්ඛුසංඝඤ්ඤා, උපාසකං තං භගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගො පාඤ්ඤපෙතං සරණං ගන්තති.

එකමීදං සමම සඤ්ජකාපුත්ත, සමයං භගවා ඉධෙව හග්ගෙසු විහරති පුංසුමාරභීරෙ හෙසකලාවනෙ මීගදගෙ අථ බො මමං ධානී අභෙකන වානිනා: යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි උපසංඝමිනී: භගවන්තං අභිවාදෙති: එකමන්තං අධ්‍යාසි එකමන්තං ඝිතා බො මමං⁶ ධානී භගවන්තං එතදවොච: අයං භන්තො, බොධිරජකුමාරෙහ භගවන්තං සරණං ගච්ඡති ධම්මඤ්ඤ භික්ඛුසංඝඤ්ඤා උපාසකං තං භගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගො පාඤ්ඤපෙතං සරණං ගන්තති.

එසා'හං සමම සඤ්ජකාපුත්ත, තනීයමපි භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤ භික්ඛුසංඝඤ්ඤා. උපාසකං මං භගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගො පාඤ්ඤපෙතං සරණං ගන්තති.

බොධිරාජකුමාරසුභතං පඤ්චමං.

1. එතො: රතනීන්ද්‍රිවො - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
2. වදෙති - සිඤ්ඤ, පචෙදෙති - ස්‍යා.
3. අථ ච පන - මජ්ඣං, සිඤ්ඤ, PTS. 4. ගච්ඡාමි - PTS.
5. කුච්ඡමනී - PTS. 6. පාඨිනා - ස්‍යා හරිනා - මජ්ඣං.
7. මං ධානී - මජ්ඣං, PTS

රජකුමරුවෙහි, එක් දවරය කිවෙවා, මේ පඤ්චපධානියභිගයෙන් සමන්වාහක මහණ විනයක වූ කරුණකින් වහන්සේ ලැබෙමින් සවස අනුශිෂ්ට වූ උදය විශේෂාධිගමය කරන්නේ යැ, උදය අනුසස්තා ලදු වූ සවස විශේෂාධිගමය කරන්නේ යි.

මෙසේ වදළ කල්හි බෝධිරාජ කුමර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ : “හගචන්හු ආශ්වයාහ, ධම්ම ආශ්වයාහි යැ, ධම්මයා ගේ ස්වාඛ්‍යාත භාවය ආශ්වයාහි යි. චිත්තයෙකි. සවස අනුසස්තාලදු වූ උදය විශේෂාධිගම කෙරෙයි, උදය අනුසස්තාලදු වූ සවස විශේෂාධිගම කෙරේ” යයි.

මෙසේ කී කල්හි සඤ්චිකාපුත් මාණවක බෝධිරාජ කුමරහට තෙල කී : මෙසෙයින් මෑ මේ හවත් බොධිරාජකුමාර තෙමේ “චූළුභු ආශ්වයාහිග, ධම්ම ආශ්වයාහි යැ, ධම්මයා ගේ ස්වාඛ්‍යාතභාවය ආශ්වයාහි යැ” යි. කියයි. වැළි ඒ හවත් ගොසුමාණන් හා ධම්ම ද බික්සහන ද සරණ කොට නො යෙකී” යි.

සගය, සඤ්චිකාපුත්‍රයෙහි, මෙසේ නහමක් කියව, සගය, සඤ්චිකාපුත්‍රයෙහි, මෙසේ නහමක් කියව. සගය සඤ්චිකාපුත්‍රයෙහි, මෑණියන් හමුයෙහි දී තෙල අසනලදී. සගය, සඤ්චිකාපුත්‍රයෙහි, එක් කලෙකු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹානුවර සෙස්ඛිකාරාමයෙහි වැඩ වාස කෙරෙකි. එසඳ ගැබ්ලි වූ සිටි මා ගේ මව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියා. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වූ හුන. එකත්පස් වූ හුන් මා ගේ මව හගචන්හට තෙල කීවූ : “වහන්ස, මා ගේ කුක්ඛිගත යම් කුමරෙක් හෝ කුමරියක් හෝ ඇද්ද, ගේ චූළුන් සරණ කොට යෙයි, දහම් සරණ කොට යෙයි, බික්සහන සරණ කොට යෙයි. හගචන්හු ඔහු අද පටන් කොට ප්‍රාණොපෙන සරණයගිය, උපාසකයකු කොට ධරන්ව” යි.

සගය සඤ්චිකාපුත්‍රයෙහි, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ හග්ගජනපදයෙහි මෑ සුංචුමාරගිර නුවර හෙසකලාවන නම් මුවුළුවහි වාස කෙරෙකි. එසඳ කිට්ටව මා ඇකයෙන් විධාගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියා. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වූ සිටගතු. එකත්පස් වූ සිටගත් මා ගේ උපමාකාව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීවූ යැ : වහන්ස, මේ බොධිරාජකුමාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ කොට යෙයි ධම්ම ද සරණ කොට යෙයි, බික්සහන ද සරණ කොට යෙයි. භාග්‍ය වතුන් වහන්සේ අද පටන් ගෙන ඔහු ප්‍රාණෝපේතසරණය ගිය උපාසකයකු කොට ධරන් සේක්ව” යි.

සගය සඤ්චිකාපුත්‍රයෙහි, තෙල මම තුන් වන වට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ කොට යෙමි, ධම්ම ද සභිසයා ද සරණ කොට යෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් කොට මා දිවිහිමියෙන් සරණගිය උපාසකයකු කොට ධරන් සේක්ව” යි.

පස් වැනි බෝධිරාජකුමාරසුත්‍ර යි.

2. 4. 6

අඩුලිමාල සුඛයා

එවි. මේ සුඛයා : එක සමයට හඟවා සාවස්ථය විහරති ජේතවනෙ අනාරාමසිංහනිකායා ආරාමේ තෙන ඛො පන සමයෙන රඤ්ඤ පසෙනදිසා කොසලසා විජ්ඣෙ වොරෙ අඩුලිමාලො නාම හොති පුද්දෙ ලොකිතපාණී හතපහතෙ නිව්චෙයා අදයාපනො පාණ්භුතෙසු. තෙන ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදපි අජනපද කතා. සො මනුසෙස වධිකා වධිකා අඩුලිනං මාලං ධාරෙති. අඵ ඛො හඟවා පුබ්බනහසමයං නිවාසෙකා පහතච්චරං ආදය සාවස්ථිං¹ පිත්ඛාය පාවිසි. සාවස්ථිතං පිත්ඛාය චරිකා පච්ඡා-හතාං පිත්ඛාපාත්තපට්ඨකනො සෙතායනං සංසාමෙකා පහතච්චරං ආදය යෙන වොරෙ අඩුලිමාලො තෙන'ඤානමයාං පටිපජ්ජි.

අද්දසාසු² ඛො ගොපාලකා පසුපාලකා කසාකා පථාවිනො³ හඟවනාං යෙන වොරෙ අඩුලිමාලො තෙනඤානමයාං පටිපනා දිසාන හඟවනාං එතදවොචුං : මා සමණ, එතං මයාං පටිපජ්ජි, එතසමිං සමණ, මයො වොරෙ අඩුලිමාලො නාම පුද්දෙ ලොකිතපාණී හතපහතෙ නිව්චෙයා අදයාපනො පාණ්භුතෙසු. තෙන ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදපි අජනපද කතා. සො මනුසෙස වධිකා වධිකා අඩුලිනං මාලං ධාරෙති. එතං හි සමණ, මයාං දසපි පුරිසා විසතිමපි පුරිසා කිංසමපි පුරිසා චතතාරිසමපි පුරිසා පඤ්ඤසමපි පුරිසා සංහරිකා සංහරිකා⁴ පටිපජ්ජන්ති. තෙපි වොරසා අඩුලිමාලසා හත්ථඛතච්ඡන්ති⁵. එවි. වුත්තෙ හඟවා තුණ්ඨිභුතො අගමාසි.

දුඨියමපි ඛො ගොපාලකා පසුපාලකා කසාකා පථාවිනො³ හඟවනාං එතදවොචුං : මා සමණ, එතං මයාං පටිපජ්ජි. එතසමිං සමණ, මයො-පෙ-හත්ථඛතච්ඡන්ති⁵ දුඨියමපි ඛො හඟවා තුණ්ඨි-භුතො අගමාසි.

තඨියමපි ඛො ගොපාලකා පසුපාලකා කසාකා පථාවිනො³ හඟවනාං එතදවොචුං : මා සමණ, එතං මයාං පටිපජ්ජි, එතසමිං සමණ, මයො වොරෙ අඩුලිමාලො නාම පුද්දෙ ලොකිතපාණී හත-පහතෙ නිව්චෙයා අදයාපනො පාණ්භුතෙසු. තෙන ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදපි අජනපද කතා. සො මනුසෙස වධිකා වධිකා අඩුලිනං මාලං ධාරෙති. එතං සමණ, මයාං දසපි පුරිසා විසතිමපි පුරිසා කිංසමපි පුරිසා චතතාරිසමපි පුරිසා පඤ්ඤසමපි පුරිසා සංහරිකා සංහරිකා⁴ පටිපජ්ජන්ති, තෙපි වොරසා අඩුලිමාලසා හත්ථඛතච්ඡන්ති⁵. තඨියමපි ඛො හඟවා තුණ්ඨිභුතො අගමාසි.

---

1. සාවස්ථය - සිඹු
 2. අද්දසාසු - මජ්ඣං, සිඹු, PTS
 3. පථාවිනො - PTS, සා.
 4. {සඛකරිකා සඛකරිකා - මජ්ඣං.
 {සඛකරිකා සඛකරිකා - සා.
 5. {හත්ථතාං ගච්ඡන්ති - සිඹු.
 {හත්ථථං ගච්ඡන්ති - මජ්ඣං, සා., PTS.

2 4 6

අභ්‍යුලිමාල සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයනලද : එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීප-යෙහි රේකවන නම් වූ අනේජඬු සිටුහු හේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල පසේනදි කොසොල් රජහුගේ විජිතයෙහි අභුල්මල් නම් යොරෙක් ඇත. (හේ) දරුණු ය. ලෙහෙ වැකුණු අත් ඇතියේ ය. මෙරමා පැහැරිමිහි හා මැරිමිහි බැස සිටියේ ය. සතුන් කෙරෙහි කරුණා නැත්තේ ය. උහු විසින් ගමුණු නො ගම් කරන ලද. නියම්ගමුණු නො නියම්ගම් කරන ලද. දනවුණු නො දනවු කරන ලදි. හේ මිනිසුන් මරමරා අභුල්මල් ධරයි. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත් නුවර පිඬු පිණිස වැඩියේක. සැවැතෙහි පිඬු පිණිස හැසිර පිණිසපාතයෙන් වැළකියේක් සෙනසුන් සහවා තබා අභුල්මල් සොරු බලා අඳන්මහට පිළිපත් සේක.

ගවයන් රක්නාහු සියුපාචුන් රක්නාහු සීසහන්නාහු ගමන් යන්නාහු අභුල්මල් සොර සිටුනා අඳන්මහට පිළිපත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටහ. දක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහු : "මහණ ඒ මහට නො යා, මහණ එමහ අභුල්මල් නම් යොරෙක, කැකුළු ය. ලෙහෙ වුණු අත් ඇත්තේ ය. පැහැරිමි මැරිමි දෙක්හි බැස සිටියේ ය. සතුන් කෙරෙහි කුළුණු නැතියේ ය. උහු විසින් ගම්හු දුනො ගම් කරන ලදහ, නියම්ගම්හු දුනො නියම්ගම් කරන ලදහ, දනවුණු නො දනවු කරන ලදහ. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇතිලි විද මාලා කොට ධරයි. මහණ, තෙල මහට පුරුෂයෝ දස දෙන දු විස්-කිස්-සතලිස්-පනස් දෙන දු වග වග වැ යෙහි. ඔහු අභුල්මල් සොරහුගේ අකෑ නස්ති"යි. මෙසේ කී කල්හි බුදුහු නො බැණ නැගී වැඩියෝ.

දෙවන වට ද ගෙවින් රක්නාහු සියුපාචුන් රක්නාහු සීසහන්නාහු ගමන් යන්නාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහු : "මහණ, තෙල මහට නො යා. මහණ, තෙල මහ . . . අක්ති නයිති"යි. දෙවන වට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො බැණ නැගී වැඩියෝ.

තුන් වන වට ද ගොන් රක්නාහු සියුපාචුන් රක්නාහු සහන්නාහු ගමන් යන්නාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහු : "මහණ, තෙල මහට නො යා. මහණ, තෙල මහෙහි අභුල්මල් නම් යොරෙක. කැකුළු ය, ලෙහෙ වුණු අත් ඇත්තේ ය, පැහැරිමි මැරිමිහි බැස සිටියේ ය, සතුන් කෙරෙහි දයා නැත්තේ ය. උහු විසින් ගම්හු නො ගම් කරන ලදහ, නියම්ගම්හු නො නියම්ගම් කරන ලදහ, දනවුණු නො දනවු කරන ලදහ. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇතිලි විදගෙන මාලා කොට ධරයි, මහණ, තෙල මහට පුරුෂයෝ දස දෙන දු විස්-කිස්-සතලිස්-පනස් දෙන දු වග වග වැ යෙහි. ඔහු දු අභුල්මල් සොර අකෑ නයිති"යි.

අද්දතා ඛො වොරෙ අඛතුලිමාලො භගවතං දුරතොව අංගච්ඡන්තං,
 දිස්සානස්ස ඵතදහොසි: අච්ඡරියං වත හො අඛතුතං වත හො, ඉමං
 හි මඤ්ඤං දසපි පුරිසා, වසතිමපි පුරිසා, තිංසමපි පුරිසා, වතනාරිකමපි
 පුරිසා, පඤ්ඤාසමපි පුරිසා සංහරිතා: සංහරිතා: පටිපජ්ජන්ති, තෙපි
 මම භස්සඤ්ඤාච්ඡන්ති. අථ ච පනාඨං සමඤ්ඤා ඵකො අදුතියො
 පසංසා මඤ්ඤාදා අංගච්ඡති. සන්ත්තනාභං ඉමං සමඤ්ඤං ජවිතා
 වොරෙපෙසස්සන්ති.

අථ ඛො වොරෙ අඛතුලිමාලො අසිවමමං ගහෙතා: ධනුකලාපං
 සන්තායතිතා: භගවතං පිට්ඨිතො: පිට්ඨිතො: අනුඛන්ති. අථ ඛො භගව:
 නථාරූපං ඉක්ඛාගිසඛ්ඛාරං අභිඛ්ඛාසි. යථා වොරෙ අඛතුලිමාලො
 භගවතං පකතියා: ගච්ඡන්තං සබ්බජාමේන ගච්ඡන්තො: න සකෙකාති
 සමපාපුණ්ණුං. අථ ඛො වොරස්ස අඛතුලිමාලස්ස ඵතදහොසි: අච්ඡරියං
 වත හො අඛතුතං වත හො, අහං හි පුබ්බෙ භජිමපි ධාවන්තං අනුපතීතා:
 ගණ්ඨාමි, අස්සමපි ධාවන්තං අනුපතීතා: ගණ්ඨාමි, රථමපි ධාවන්තං
 අනුපතීතා: ගණ්ඨාමි, මීගමපි ධාවන්තං අනුපතීතා: ගණ්ඨාමි. අථ ච පනාඨං
 ඉමං සමඤ්ඤං පකතියා: ගච්ඡන්තං සබ්බජාමේන ගච්ඡන්තො: න සකෙකාමි
 සමපාපුණ්ණු'න්ති ඕතො භගවතං ඵතදවොච: තිට්ඨි සමඤ්ඤං, තිට්ඨි
 සමඤ්ඤාති. ඕතො අහං අඛතුලිමාල, තිඤ්ඤා තිට්ඨාති.

අථ ඛො වොරස්ස අඛතුලිමාලස්ස ඵතදහොසි: ඉමෙ ඛො සමඤ්ඤා
 සක්ඛාපුහතියා: සච්චවාදිතො: සච්චපට්ඨිඤ්ඤා, අථ ච පනාඨං සමඤ්ඤා
 ගච්ඡංගෙව සමානො ඵවමාහං ඕතො අහං අඛතුලිමාල, තිඤ්ඤා තිට්ඨා'ති.
 සන්ත්තනාභං ඉමං සමඤ්ඤං පුබ්බෙයස්සන්ති. අථ ඛො වොරෙ අඛතුලිමාලො
 භගවතං ගාථාය අජ්ඣාභාසි:

ගච්ඡං වදෙසි සමඤ්ඤා ඕතොච්චි
 මමඤ්ඤා ඉධි සිතං අච්ඡිතොති,
 පුච්ඡාමි තං සමඤ්ඤා ඵතමස්සං
 කථං ඕතො: තං අහමට්ඨිතොමිති'ති?

ඕතො අහං අඛතුලිමාල සබ්බදා
 සබ්බෙසු භුතෙසු නිවාය දණ්ඨං,
 තුවඤ්ඤා පාණෙසු අසඤ්ඤාතොසි
 තසමා: ඕතොභං තුවමට්ඨිතොසි'ති.

චිරස්සං වත මෙ මහිතො: මහෙසි
 මහාවනං සමඤ්ඤායං පච්චුපාදි,
 සොභං චිරස්සාපි පහස්සං පාපං
 සුත්තාන ගාථං තච ධම්මසුත්තං.

ඉතෙව වොරෙ අසිඤ්ඤාච්චිඤ්ඤා
 සොබ්බෙ පපාතො නරකො අනිකාරි,
 අච්ඡදි වොරෙ සුගතස්ස පාදෙ
 තතෙව නං පබ්බජ්ජං අධාරි.

1. අභිඛඛ්ඛාරෙසි - ස්‍යා.   2. ගච්ඡංගෙවාහ - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
3. { මහාවනං පාපුණ්ණි සච්චවාදි - මජ්ඣං.
 { මහාවනං සමඤ්ඤා පච්චුපාදි - ස්‍යා.
 { මහාවනං සමඤ්ඤායං පච්චවාදි PTS.
4. { පනාඨං - මජ්ඣං. පජ්ඣස්ස - ස්‍යා.
 { පනාඨං - සිඤ්ඤා, PTS.
5. අච්ඡි - මජ්ඣං. මනිකාරි - ස්‍යා.

අභ්‍යන්තර සොර වධනා බුදුන් දුරදී මැ දුටු, දක උසුටු තෙල සිත් වී : "භවත්ති, ආශ්වයායෙක් මැ ය, භවත්ති, අද්දහයෙක් මැ ය. මේ මහට පුරුෂයෝ දස දෙන දු වීසි-තිස්-සතලිස්-පනස් දෙන දු වග වග වැ වදිත්. ඔහු දු මා අතැ නස්නාහ. වැළිත් මේ මහණ එකලා වැ අද්විතීය වැ අභිභවමින් මෙන් එයි. මම මේ මහණ දිවියෙන් තොර කෙරෙමි නම් මැනැවැ"යි.

එසඳ අභ්‍යන්තර සොර කවුළුගත ගෙන දුකුණියවුරු බැඳ බුදුන් පස් පස් ලුහුබැඳ ගියේ. එසඳ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ යම්සේ අභ්‍යන්තර සොර පියවී ගමනින් වධනා බුදුන් බල පමණින් දිවෙනුයේ හඹා නො ගත හේ ද, එබදු අධිෂ්ඨාතයක් කළේ. එසඳ අභ්‍යන්තර සොරහට තෙල සිත් වී : "භවත්ති, ආශ්වයා මැ යැ, භවත්ති, අද්දහ මැ යි. මම පෙර දිවෙන ඇතු දු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. දිවෙන අසුදු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. දිවෙන රථ දු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. දිවෙන මුටු දු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. එතෙකුදු වත් මේ මහණහු පියවීගමනින් යත්නහු බල පමණින් දිවෙනුයෙමි හඹා නො ගත හෙමි"යි සිටියේ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "සිට මහණ, සිට මහණ"යි. අභ්‍යන්තර, මම සිටියෙමි, තො ද සිට'යි වදළහ.

එසඳ අභ්‍යන්තර සොරහට තෙල සිත් වී : "මේ සැහැසුත් මහණහු සත්‍යවාදීහ. සත්‍යප්‍රතිඥ ඇතියහ. වැළිත් මේ මහණ යනුයේ මැ 'අභ්‍යන්තර, මම සිටියෙමි, තො ද සිට'යි යෙයි, මම මේ මහණ පුරවුස්නෙමි නම් මනා මැ නු යි. එ සඳ අභ්‍යන්තර සොර භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට භාජනයක් කී :

"මහණ, යෙමින් සිටියෙමි'යි කියෙහි, සිටියා මු මට ද නො සිටියෙහි'යි කියව. මහණ තෙල කරුණ තොප පුරවුස්මි, තෙපි කෙසේ සිටියහු ද? මම නො සිටියෙමි ද?යි.

අභ්‍යන්තර, මම හැමද හැම සතුන් කෙරෙහි දුටු බැහැර කබා සිටියෙමි වෙමි. තෝ වනාහි සතුන් කෙරෙහි අසංයතයෙහි, එයින් මම සිටියෙමි වෙමි. තෝ නො සිටියෙහි යි.

දෙවිමිනිසුන් විසින් පූජිත මෙ මහර්ෂි මහණ බොහෝ කල් ඇවැමෙන් මට වැඩ සඳහා මහවනයට වැඩියේ ය. මම තොප හේ ධර්ම යුක්ත භාජා අසා කල් ඇවැමෙමුහුදු පව හරනෙමි.

මෙසේ කියා මැ අභ්‍යන්තර සොර බඩග හා තදනා ආයුධ අවට බුන් හෙබෙහි එක් පස බුන් ප්‍රපාතයෙහි පැළිගිය බිමෙහි හෙළාපි. (වෙනෙහි බැඹි.) සොර සුභකයන් වහන්සේ හේ පා වැන්දේ යැ. එහි දී මැ උන් වහන්සේ අතින් පැවිදි යැදි.

බුද්ධො ච ඛො කාරුණිකො මහෙසි
යො ධර්මො ලොකස්ස භද්දෙවකස්ස,
තමෙහි භික්ඛුති තද අවොච
ඵසොච තස්ස අනු භික්ඛුභාවො'ති.

අථ ඛො භගවා අයස්මිනා අඛුලුමාලෙන පච්ඡාසමණෙන යෙන සාවඡී තෙන වාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන සාවඡී තදවසරි. තනු පුදං භගවා සාවඡීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ පිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන රඤ්ඤෙ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස අනෙතපුරුඤාරෙ මහාජනකායො භනතිපටිත්ථා උච්චාසද්දෙ මහාසද්දෙ භොති. වොරෙ තෙ දෙව, විජ්ඣෙ අඛුලුමාලො නාම පුද්දෙ ලොකිතපාණී භතපභතෙ තිව්චෙඨා අදයාපතො පාණ්භුතෙසු. තෙන ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදපි අජනපද කතා, සො මනුස්සෙ වධිත්ථා වධිත්ථා අඛුලුමාලො මාලං ඛාරෙති. තං දෙවො පටිසෙධෙතු'ති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො පඤ්චමතොති අස්සභතෙහි සාවඡීයා තික්කමි. දිව්ඤ්චස්ස යෙනාරුමො තෙන පායාසි. යාවතිකා¹ යානස්ස භුමි, යානෙන ගතත්ථා යානා පච්චොරෙහිත්ථා පතතිකොච යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිත්ථා භගවතො අභිවාදෙත්ථා ඵකමන්තං තිසිදි. ඵකමන්තං තිසිත්තං ඛො රුජානං පසෙනදිං කොසලං භගවා ඵතදවොච: කිනනු තෙ මහරුජ, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිච්චිසාරෙ කුපිනො, වෙසාලිකා වා ලිච්ච්ච්, අඤ්ඤෙ වා පචිරුජානො'ති. න ඛො මෙ භතො, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිච්චිසාරෙ කුපිනො, නපි වෙසාලිකා ලිච්ච්ච්, නපි අඤ්ඤෙ පචිරුජානො. වොරෙ මෙ භතො, විජ්ඣෙ අඛුලුමාලො නාම පුද්දෙ ලොකිතපාණී භතපභතෙ තිව්චෙඨා අදයාපතො පාණ්භුතෙසු. තෙන ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදපි අජනපද කතා. සො මනුස්සෙ වධිත්ථා වධිත්ථා අඛුලුමාලො මාලං ඛාරෙති. තාභං භතො පටිසෙධිස්සාමිති.

සචෙ පන තං මහරුජ, අඛුලුමාලං පස්සෙග්ගාසි කෙසමංසුං මහාරෙත්ථා කාසායාති වන්ථාති අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතං, විරතං පාණාතිපාතා විරතං අදික්කාදුනා විරතං ඕසාවාද ඵකභතතිකං බුභම්චාරිං සිලවන්තං කල්යාණධම්මං, කිනති නං කරෙග්ගාසිති? අභිවාදෙග්ගාම වා මයං භතො, පච්චුචෙධිග්ගාම වා අසනෙන වා තිමනොග්ගාම අභිතිමනොග්ගාමපි නං චිචරපිණ්ඩපාතසෙතාසන- ඤිලානපච්චවගහෙසජ්ජපරික්කාරෙහි, ධම්මකං වා අස්ස රක්ඛාවරණගුහතිං සංවිද්දග්ගාම කුතො පනස්ස භතො, දුස්සිලස්ස පාපධම්මස්ස ඵචරුපො සිලසංයමො භවිස්සාතිති? තෙන ඛො පන සමයෙන අයස්මා අඛුලුමාලො භගවතො අවිදුරෙ තිසිත්තො භොති. අථ ඛො භගවා දක්ඛිණං බාහුං² පඤ්ඤෙත්ථා රුජානං පසෙනදිං කොසලං ඵතදවොච: ඵසො මහරුජ, අඛුලුමාලො'ති.

1. යාවතිකො - PTS. 2. දක්ඛිණබාහං - PTS.

කාරුණික වූ සදෙවලොකයාගේ ශාස්තෘ වූ මහරජ වූ බුදුහු ද එසඳ 'මහණ එ'යි උහුට වදළහ. තෙල බස් මැ උහුට හික්කුභාව වී."

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භණ්ඩගාහක පසුමභණකු වූ ආයුෂ්මත් අඟුල්මල් තෙරුන් හා සැවැත්නුවර කරා වාරිකා කොට වැඩියෝ. පිළිවෙළින් සැවිසරමින් සැවැත් නුවර වැඩියෝ. එකල්හි විනාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජෙනවන නම් වූ අනේපිඩු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වෙසෙති, එකල පසේනදි කොසොල් රජහු ගේ ගෙවත්දෙර මහජනයෝ රැස් වූ "දෙවියන් වහන්ස, කොප ගේ රට අඟුල්මල් නම් සොරෙක, කැකුර ය, ලෙහෙ මුසු අත් ඇත්තේ ය. පැහැරීම් මැරීම්හි බැස සිටියේ ය. සතුන් කෙරෙහි කුරුණු නැත්තේ ය. උහු විසින් ගම්හුදු නො ගම් කරන ලදහ, නියම්ගම්හුදු නො නියම්ගම් කරන ලදහ. දනවුහු දු නො දනවු කරන ලදහ. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇතිලී වීද මාලා කොට ධරයි. දෙවියන් වහන්සේ ඒ සොර වළකාලන සේක්ව"යි උස්ගඩ මහඟඩ ඇති වූ භූගුළෝ.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ පත්සියක් මත් අසුන් සදගෙන සැවැත් නුවරින් නික්මියේ යැ. දෙවෙන්දවාලෙහි දෙවරම කරා ගියේ. යානභූමි කාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමනින් මැ බුදුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ වුදුන් වැඳ එකත්පසෙක හින. එකත්පස් වූ හුන් පසේනදි කොසොල්රජහට බුදුහු තෙල කරුණ වදළහ : "කිමෙක් ද මහරජ, කොපට මගධේච්චර වූ සේනා බල ඇති බිම්සර මහරජ කිපියේ ද? විසල්පුර ලිවජවීහු හෝ කිපියාහු ද? තදනා වූ හෝ විරුදු රජ කෙනෙක් හෝ කිපියාහු ද?"යි. විහන්ස, මට මගධේච්චර වූ සේනිය බිම්බිසාර මහරජ කිපියේ නො වෙයි, විසල්පුර ලිවජවීහු ද නො ද කිපියාහු යැ. තදනා විරුදු රජ කෙනෙක් නො ද කිපියහ. විහන්ස, මාගේ විරිකයෙහි අඟුල්මල් නම් සොරෙක, දරුණු යැ, ලෙහෙමුසු අත් ඇත්තේ යැ, පැහැරීම් මැරීම් දෙකේ බැසගත්තේ යැ, සතුන් කෙරෙහි කුරුණු නැතියේ යි. උහු විසින් ගම්හුදු නො ගම් කරන ලද, නියම්ගම්හුදු නො නියම්ගම් කරනලද. දනවුහු නො දනවු කරන ලද. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇතිලී වීද මාලා කොට ධරයි. විහන්ස, මම උහු වළකාලම්'යි.

"මහරජ, ඉදින් තෙපි අඟුල්මල්සොර කෙහෙරවුළු බහා කසාවත් හැඳපෙරවැ ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වැඳ පණ්ඩායෙන් වෙන් වූ අධිනාදනින් වෙන් වූ මුසායෙන් වෙන් වූ එක්වෙලේ වළඳනු වූ බඹසර ඇති වූ සිල්වත් වූ කලණදහම් ඇති වූ සිටියහු දක්නහු නම් ඔහට කුමක් කරන්නාහු ද?"යි. "වහන්ස, අපි අභිවාදන හෝ කරමහ, දක හුනාස්-තෙන් හෝ නැගෙමහ, අසුනින් හෝ පවරමහ, ඔහු සිවුරු-පිඩුවා-සෙනාසුන්-ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරිනුදු නිමන්ත්‍රණ කරමහ, ඔහට ධාර්මික රක්ෂාවිරණගොපන ද සංවිධාන කරමහ. විහන්ස, මේ දුසිල් පව්වුසැවී ඇතියහුට මෙබඳු ශීලසංයමයෙක් කොසින් වන්නේ ද?"යි.

එසමයෙහි විනාහි ආයුෂ්මත් අඟුල්මල් තෙරුන්ගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි හුන්නාහු වෙති. එසඳ බුදුහු දකුණත නභාගෙන පසේනදි කොසොල් රජහට තෙල බස් වදළහ : "මහරජ තෙලෙ අඛණ්ඩමාල යැ"යි.

අඵ ඛො රඤ්ඤො පසෙනදිස්ස කොසලස්ස අනුදෙව් හයං අනු ඡව්ඨිතත්තං අනු ලොමභංගො. අඵ ඛො හගචා රුජානං පසෙනදිං කොසලං තිතං සංවික්ඛං ලොමභට්ඨජාතං විදිත්ථි රුජානං පසෙනදිං කොසලං එතදවොච: මා භාසි මභාරුජ, මා භාසි මභාරුජ, නඤ්ඤි තෙ අනො හයන්ති. අඵ ඛො රඤ්ඤො පසෙනදිස්ස කොසලස්ස යං අභොසි හයං වා ඡව්ඨිතත්තං වා ලොමභංගො වා, සො පටිපසස්සමභි. අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙනාගස්මි අඛණ්ඩමාලො තෙනුපසඛක්ඛි. උපසඛක්ඛිත්ථි: අයස්මත්තං අඛණ්ඩමාලං එතදවොච: අයො නො හනො, අඛණ්ඩමාලොති? එවං මභාරුජාති. කථංගොතො: හනො, අයස්ස පිත්තා, කථංගොතො: මාතාති? ගග්ගො ඛො මභාරුජ, පිත්තා, මන්තාති මාතාති. අභිරමභු හනො, අයො ගග්ගො මන්තාතිපුත්තො. අභමයස්ස ගග්ගස්ස මන්තාතිපුත්තස්ස උස්සක්කං කරිස්සාමි විචර- පිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකඛාරුහන්ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන අයස්මි අඛණ්ඩමාලො අරඤ්ඤකො භොති පිණ්ඩපාතිකො පංසුකුලිකො තෙච්චරිකො. අඵ ඛො අයස්මි අඛණ්ඩමාලො රුජානං පසෙනදිං කොසලං එතදවොච: අලං මභාරුජ, පටිපුණ්ණං මෙ තිච්චරන්ති.

අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙන හගචා, තෙනුපසඛක්ඛි, උපසඛක්ඛිත්ථි: හගචන්තං අභිවාදෙත්ථි එකමන්තං තිසිද්දි. එකමන්තං තිසිත්තො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො හගචන්තං එතදවොච: අච්ඡරිතං හනො, අඛණ්ඩං හනො, ගාච්ඤ්ඤිදං හනො, හගචා අදන්තානං දමොතා අසන්තානං¹ සමොතා අපරිනිබ්බුතානං² පරිනිබ්බා- පෙනා. යං හි මයං හනො, නාසකඛිමා දඤ්ඤිනපි සන්තොනපි දමොදුං. සො හගචතා අදඤ්ඤිත අසන්තොනෙව³ දනොතා. හඤ්ඤ ච දුක්ඛී මයං හනො, ගච්ඡාමි බහුක්ච්චමා; මයං බහුකරණීතාති. ගග්ගදුක්ඛි තං මභාරුජ, කාලං මඤ්ඤසිති. අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො උච්චායාසනා හගචන්තං අභිවාදෙත්ථි; පදක්ඛිණං කත්ථා පක්කාමි.

අඵ ඛො අයස්මි අඛණ්ඩමාලො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්ථි; පන්තච්චරං අදාය ආච්ඡෙදි⁴ පිණ්ඩාය පාවිසි. අදායං ඛො අයස්මි අඛණ්ඩමාලො ආච්ඡෙදිතං සපදනං පිණ්ඩාය චරමානො අඤ්ඤතරං ඉඤ්ඤි මුලුගඛං විශානගඛං⁵ දිස්වානස්ස එතදභොසි: කිලිස්සන්ති වත භො සත්තා කිලිස්සන්ති වත භො සත්තා'ති. අඵ ඛො අයස්මි අඛණ්ඩමාලො ආච්ඡෙදිතං පිණ්ඩාය චරිත්ථි; පච්ඡාභුන්තං පිණ්ඩපාත- පටිකක්ඛනො යෙන හගචා තෙනුපසඛක්ඛි, උපසඛක්ඛිත්ථි: හගචන්තං අභිවාදෙත්ථි එකමන්තං තිසිද්දි, එකමන්තං තිසිත්තො ඛො අයස්මි අඛණ්ඩමාලො හගචන්තං එතදවොච: ඉධාහං හනො, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්ථි; පන්තච්චරං අදාය ආච්ඡෙදි⁶ පිණ්ඩාය පාවිසිං, අදායං ඛො අහං හනො, ආච්ඡෙදිතං සපදනං පිණ්ඩාය චරමානො අඤ්ඤතරං ඉඤ්ඤි මුලුගඛං විශානගඛං⁷ දිස්වාන මෙ එතදභොසි: කිලිස්සන්ති වත භො සත්තා, කිලිස්සන්ති වත භො සත්තා'ති.

- 1. පරිකඛාරුහිති - සිඹු.
- 2. අසමොන්තානං - ස්වා.
- 3. අපරිනිබ්බුතානං - ස්වා.
- 4. අසන්තො - ස්වා.
- 5. හඤ්ඤති - ස්වා, PTS.
- 6. ආච්ඡෙදිතං - සිඹු, මජ්ඣ.
- 7. විශානගඛං - PTS, ස්වා.

එසේද පසේනදි කොසොල් රජහට බියෙක් වූයේ මැ යැ තැනිගැන්මෙක් වී. ලොමුදහ වී මැ යි. එසේද බුදුහු බියපත් තැනිගත් ලොමුදහගත් පසේනදි කොසොල් රජහු දැන පසේනදි කොසොල් රජහට තෙල වදළහ : "මහරජ, නහමක් බියව, තොපට උහුගෙන් බියෙක් නැතැ"යි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජහට යම් බියෙක් හෝ තැනිගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහගැන්මෙක් හෝ වී නම් ඒ සත්හිත. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ අභුල්මල් තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවන්ට තෙල බස් කී : "වහන්ස, අපගේ ආයුෂී වූ අභිමුඛිකාල තෙරණුවෝ ද?"යි. 'එසේ යැ මහරජ'යි. වහන්ස, ආයුෂීන්ගේ පිය තෙම කෙබඳු ගෝත්‍ර ඇත්තේ ද? මව කෙබඳු ගෝත්‍ර ඇත්තී ද?'යි. 'මහරජ, පියා ගර්භ නම, මව මන්තානී නමු'යි. වහන්ස, මන්තානී පුත්‍ර ආයුෂීගර්භයෝ සස්තෙහි අභිරමණ කෙරෙත්වා, මම මන්තානීපුත්‍ර ආයුෂීගර්භයනට සිවුරු-පිඬුවා-සෙනසුන්-ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරින් උත්සුක කරන්නෙමි' යි.

එසමයෙහි ආයුෂ්මත් අභිමුඛිකාල තෙරණුවෝ ආරණ්‍යකාඨිග ඇත්තාහු පිණ්ඩ-පාතිකාඨිග ඇත්තාහු පාඤ්ඤාභිකාඨිග ඇත්තාහු තෙවීච්චිකාඨිග ඇත්තාහු වෙති. එසේද අභුල්මල් තෙරණුවෝ පසේනදි කොසොල් රජහට තෙල බස් කීහ : "කම්මාන මහරජ, මට තුන්සිවුරු පරිඤ්ඤා යැ"යි.

එසේද පසේනදි කොසොල් රජ බුදුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේ : "වහන්ස, ආශ්වයුෂී යැ, වහන්ස අද්දහු යැ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අදන්තයන් දමනය කරන සේක් මැ යැ, අභාන්තයන් ශමනය කරන සේක් මැ යැ, නො පිරිනිව්‍යන් පිරිනිවන සේක් මැ යි. වහන්ස, අපි යමක්හු දඬිනුදු සැතිනුදු දමනය කරන්නට නො හැකි වූමෝ ද, හේ භාග්‍යවතුන් විසින් දඩ නැති වැ මැ සැත් නැති වැ මැ දමනය කරනලද. වහන්ස, දන් අපි යම්භ, අපි බහුකාන්‍යා බහු කරණී ඇතියම්භ'යි. 'මහරජ, තෙපි එයට කල් දනැ'යි. එසේද පසේනදි කොසොල් රජ හුනස්තෙන් නැඹි බුදුන් වැඳ පෑදකුණු කොට නික්ම ගියේ යි.

එසේද ආයුෂ්මත් අභිමුඛිකාල තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත් කුච්චට පිඬු සිභා වැඩියහ. ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ සැවැත්කුච්චර ගෙපිළිවෙළින් පිඬු සිභා වඩනාහු මුඛගර්භ වැ නො වැදිය හෙන එක්තරා මාගමක දුටහ. දක උන් වහන්සේට තෙල සිත් උපත : "භවත්ති, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති, භවත්ති, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති"යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ සැවැත්කුච්චර පිඬු සිභා වැඩ පසුබත්ති පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැත්තාහු බුදුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹි බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ, එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල පවත් සැල කොළෝ : "වහන්ස, මම පෙරවරුයෙහි හැඳපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත්කුච්චර ගෙපිළිවෙළින් පිඬු සිභා යන්නෙමි මුඛගර්භ වැ නො වැදියහෙන එක්තරා මාගමක දිවිමි. දක මට තෙල සිත් උපත : "භවත්ති, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති, භවත්ති, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති"යි.

අභුල්මල, එසේ වී නම් තෙපි ඒ මාගම කරා එළැඹෙව්, එළැඹී ඒ මාගමට මෙසේ කියව : “නැඟැණියෙනි, මම උපන් තැන් පටන් කොට දැනැදැනැ සකස්සු දිවියෙන් ගැළවුයෙමි නො දැනිමි, එසයින් කිට සෙක් වෙවා, ගබට සෙක් වෙවා”යි. වහන්ස, හේ මට සම්පජන මුසවා වෙයි, වහන්ස, මා වීසින් බොහෝ සක්සු දැනැදැනැ දිවියෙන් ගළවනලදා”යි.

අභුල්මල, එසේ වී නම් තෙපි ඒ මාගම කරා එළැඹෙව්, එළැඹී ඒ මාගමට මෙසේ කියව : නැඟැණියෙනි, මම යම් දවසෙකැ ආයාර්තියෙහි උපතෙමි ද එතැන් පටන් කොට දැනැදැනැ සකස්සු දිවියෙන් ගැළවුයෙමි නො දැනිමි. එ සයින් කිට සෙක් වෙවා ගබට සෙක් වෙව”යි. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ඒ මාගම කරා එළැඹියහ. එළැඹී ඒ මාගමට තෙල බස් කීහු : “නැඟැණියෙනි, යම් දවසෙක මම ආයාර්තියෙහි උපතෙමි ද, එතැන් පටන් කොට දැනැදැනැ සකස්සු දිවියෙන් ගැළවුයෙමි නො දැනිමි, එ සයින් කිට සෙක් වෙවා ගබට සෙක් වෙව”යි. එසඳ මාගමට සෙක් විය, ගබට සෙක් වී.

එසඳ ආයුෂ්මත් අභිභූතිමාල තෙරණුවෝ එකලා වැ (වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන් කෙරෙන් කයිත්‍රුසිකිත්‍රුසු) වෙන් වැ (කමටහන්හි) සිහි එළවා කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙසු සිත් ඇති වැ වාස කරන්නාහු නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අර්භක්චයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වදින් ද, එ අනුත්තර වූ බුක්චවයාර්චයාර්චසන සච්චාසක අර්භක්චරුය ඉභාක්මයෙහි මැ තමා වීසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රකාශ්‍ය කොට උපයා වාස කළහ. ‘ජාතිය ක්ෂය වූ යැ මහබ්බසර වැස නිමවන ලද. කරණි කරනලද, මෙ රහත් බවට අත් කිසෙක් නැතැ’යි දකුචහ. ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ ද රහතුන් අතුරෙහි එක්තරා කෙතෙක් වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත්නුවර පිඩු සිභා වැඩියහ තවද එසමයෙහි අත් දෙසෙක්හිදු ලු කැටපහණ ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන්ගේ වෙඳ හෙයි. අත් දෙසෙක්හි දු ලු දුඬු ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන් ගේ සිරුරෙහි හෙයි. අත් දෙසෙක්හි දු ලු හකුරු(ගල්කැට) ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන් ගේ කයෙහි හෙයි. එසඳ ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ බුන් හිසින්, ගලන ලෙහෙයෙන් , හත්ත පාත්‍රයෙන්, හිරුණු සහළසිවුරින් යුතු වැ බුදුන් කරා එළැඹියහ. බුදුහු දුරින් මැ එන ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන් දුටහ, දක ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන්ට තෙල බස් වදළහ : “බ්‍රාහ්මණය, තෙපි අධිවාසනා කරව, (ඉවසව) බ්‍රාහ්මණය, තෙපි අධිවාසනා කරව. තෙපි යම් කම්යක්සුගේ වීජාකයෙන් නො එක් වම්යන් නො එක් වම්සකයන් නො එක් වම්සහසුගන් නිඳහි පැසෙන්නහු ද, බ්‍රාහ්මණය තෙපි ඒ කම්යාගේ වීජාක මෙ අත්බැවහි මැ වීදුනහු යැ”යි. එසඳ ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ රහොගහ වැ වීචික්ච වැ වැඩහිදුනාහු එලසමවක් සුව වීදුමින් (එසින් නැඹී) එ වෙලෙහි මේ උදන් හැනු :

“යමෙක් පළමු පමා වැ සිට පසු වැ හේ නො පමා වෙි ද, හෙතෙමේ අහු හිමාදින් මිදුණු සඳමචල සෙසින් මෙලොව බබුළුවන්ගේ යි.

ගඤ්ඤා පාපං කතං කම්මං කුසලෙහ පිට්ඨති,
සො ඉමං ලොකං පභාසෙති අබ්‍යා ඉතෙතොව වන්දිමා.

සො හවෙ දහරෙ හික්ඛු සුඤ්ඤාති බුද්ධිසංගතො,
සො ඉමං ලොකං පභාසෙති අබ්‍යා ඉතෙතොව වන්දිමා.

දිසා හි මෙ ධම්මකථං සුඤ්ඤාතු
දිසා හි මෙ සුඤ්ඤාතු බුද්ධිසංගතො,
දිසා හි මෙ තෙ මිත්‍රප්ප්ඵඤ්ඤා භජනතු
තෙ ධම්මමෙව්‍යාදපසනති සනෙතො.

දිසා හි මෙ ඛන්තිවාදනං¹ අවිරේඛපපසංසිතං,²
සුඤ්ඤා ධම්මං කාලෙහ තඤ්ඤා අනුච්චිතතතු.

න හි ජාතු සො මමං හිංසෙ අඤ්ඤං වා පහ කඤ්ඤනං³,
පප්පයා පරමං සනතිං රකෙඛයා තසථාවරෙ

උදකං හි නගනති නෙතතිකා උසුකාරං නම්මනති නෙජනං
දුරං නම්මනති තච්ඡකා අත්තානං දම්මනති පඤ්ඤාතා.

දඤ්ඤානෙතෙ දම්මනති අඛ්‍යුලෙහි කසාති ව,
අදඤ්ඤාන අභවන අහං දනෙතොමිති තාදිතා.

අභිංසකොති මෙ නාමං හිංසකඤ්ඤා පුරෙ සතො,
අජ්ජාහං සච්චනාමොමිති න නං හිංසාමි කඤ්ඤනං⁴.

වොරෙ අහං පුරෙ අාසිං අඛ්‍යුලිමාලොති විඤ්ඤාතො,
වුඤ්ඤාතො මහොසෙත බුද්ධිං සරණමාගමං.

ලොහිතපාණි පුරෙ අාසිං අඛ්‍යුලිමාලොති විඤ්ඤාතො,
සරණමාගමං පඤ්ඤා හවනෙතති සමුභතා.

තාදිසං කම්මං කතංත ඛන්තං⁵ දුඤ්ඤාතිකාමිතං,
පුඤ්ඤා කම්මච්චිපානෙත අනඤ්ඤා භුඤ්ඤාමි භොජනං.

පමාදමිත්‍රසුඤ්ඤාති බාලා දුඤ්ඤාතිකො ජනා,
අප්පමාදඤ්ඤා මෙධාච්චි ධනං සෙව්භංචි රකඛති.

මා පමාදමිත්‍රසුඤ්ඤාථ මා කාමරතිසන්චං,
අප්පමාදෙතො හි කුංසෙතො පපොති විපුලං සුඛං.

1. { මිත්‍රඤ්ඤා - සිද්ධි. මිත්‍රජා - මජ්ඣිම, සා. }
   { මිත්‍රඤ්ඤා - PTS.
2. ඛන්තිවාදනං - සා.
3. අවිරේඛපපසංසිතං - සා, සංසිතං - මජ්ඣිම.
4. කඤ්ඤනං - මජ්ඣිම.
5. { කඤ්ඤනං - සිද්ධි, PTS, සා. }
   { කඤ්ඤනං - මජ්ඣිම.   6. ඛන්තං - PTS.

යමක්හු විසින් කළ පවකම් මාභිකුභලයෙන් වසාලනු ලැබේ ද, හේ අහු (වලා) තිමාදීන් මිදුණු සදමඛල සෙයින් මෙලොව බබුළුවන්නේ යි.

යම් දහර මහණෙක් බුද්ධඛසනායෙහි ඒකාන්තයෙන් තුන්දෙරිත් යුක්තප්‍රසුක්ත වැ වාස කෙරේ ද, හේ අහු තිමාදියෙන් මිදුණු සදමඛල සෙයින් මෙලොව බබුළුවන්නේ යි.

මා හේ සතුරෝ වතුස්සතාධම්මකරා අසත්වා, මා හේ සතුරෝ බුද්ධඛසනායෙහි යුක්ත- ප්‍රසුක්ත වෙත්වා ,මා හේ සතුරෝ යම් යත්පුරුෂ කෙනෙක් දහම් මැ සමාදන් කරවක් ද, ඒ මනුෂ්‍යයන් හජනය කෙරෙත්වා.

මා හේ සතුරෝ ක්ෂාන්තිවාද ඇති මෙත්ඉණ පසස්තා බුද්ධගේ ක්ෂාන්තිමෙත්‍රිධම්ය ක්ෂණ ක්ෂණ සඬබ්‍යාත කාලයෙහි අසත්වා. ඒ දහම (අනුක්‍රියා විසින්) පුරත්වා.

මා හේ ඒ සතුරා ඒකාන්තයෙන් මැ මට හිංසා නො කෙරේවා, අන් සතක්හට ද හිංසා නො කෙරේවා, පරමඛාන්ති සඬබ්‍යාත නිවනට පැමිණ සත්‍යක්ෂණ නිස්ත්‍යක්ෂණ සත්ත්වයන් රකීවා.

දියාඵලෝ දිය නිසි තැනට ගෙන යත්, ඊවඩුවෝ ඊ කැමැති සේ නමා සාජු කෙරෙත්, වඩුවෝ දුව අභිමත සේ නමත්, පණ්ඩිතයෝ අත්මය දමනය කෙරෙත්.

සමහර කෙනෙක් දඩිනුදු අකුස්සෙහුදු කසයෙහුදු දමනය කෙරෙති. මම දඩු නැති සැත් නැති තෘදී වූ බුද්ධන් විසින් දමනය කරන ලද්දෙමි.

පෙර හිංසක වූ මට 'අභිංසක'යි නම් වී. දැන් මම සත්‍ය වූ (අභිංසක) නම් ඇතියෙමි. ඒ කිසිවක්හු නො පෙළුමි.

පෙර මම 'අභිභූතිමාල'යි ප්‍රසිද්ධ වූ සොර වීමි. අවිදු මහවතුරින් උසුලාගෙනයනු ලබනුයෙමි බුද්ධන් සරණ කොට පැමිණියෙමි.

පෙර මම 'අභුල්මලා'යි පසිදු ලෙහෙ වැකි අත් ඇතියෙමි වීමි. සරණාගමනඵල බලව, (මා විසින්) හවරජ්ජුව (සසරධහැත්) නස්තා ලද.

දුගතියට යනපුලු ඵබ්දු බොහෝ පවකම් කොට (කම් පස්තා හෙයින්) කම්විසාක සඬබ්‍යාත මාභිවේතනා විසින් පහස්තා ලද්දෙමි කෙලෙස් ණය නැති වැ බොදුන් වළඳමි.

කීරණපුභුදු නැති බාලජනයෝ ප්‍රමාදයෙහි අනුයුක්ත වෙති, ඵතෙකුදු වත් නුවණැති පුරුෂ අප්‍රමාදය ශ්‍රේෂ්ඨධනයක් සෙයින් රකී.

නහමක් ප්‍රමාදයෙහි යෙදෙව, නහමක් කාමරකිසන්ඵව කරව, යම් හෙයෙකින් අප්‍රමන්ත වැ ධ්‍යාන කරන්නේ විපුල සුව ලබා ද, ඵහෙයිති.

මජ්ඣිම ප. - රූපවග්ගො [2.4.8 අභිතුලිමාල සුත්තං]

සාගතං¹ නාපගතං නසිදං දුමමනතිතං මම,
සංචිග්ගෙනසු² ධම්මෙසු යං සෙට්ඨං තදුපාගමිං.

සාගතං¹ නාපගතං නසිදං දුමමනතිතං මම,
තිස්සො විජ්ජා අනුපාසනා කතං බුද්ධස්ස සංසතනති.

අභිතුලිමාලසුත්තං ජට්ඨං.

---

1. ස්වාගතං - මර්ගං, ගතා

2. { සුචිග්ගෙනසු - සතා.
සචිග්ගෙනසු - PTS.

මා ගේ මේ සස්තට ඊම ස්වාගත (මනා ඊමෙක්) වෙයි. නො මනා ඊමෙක් නො වෙයි. ('පැවිදිවෙමි'යි) නපුරු කොට සිතනලද නො වෙයි. (ලොව උපන්) සංවිභක්ත (විභාග කළ) දහමහි යම ශ්‍රේෂ්ඨ නිමාණයෙක් ඇද්ද, එය ලදිමි.

මා ගේ මේ ඊම ස්වාගත යැ, අපගත නො වෙයි. මා වීසින් (පැවිදි වෙමි'යි) නො මනා කොට සිතනලද නො වෙයි. මා වීසින් ත්‍රිවිද්‍යා ලබනලද. බුදුසසුන් (සසුන්හි කළයුතු කිස) කරන ලදි.

සවැනි අඛණ්ඩමාල සූත්‍ර යි.

2. 4. 7

පියජාතික සුඛය

එව. මේ සුඛය: එක. සමය. හඟව: සාවිච්චිය. විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තෙන ඛෙ පන සමයෙන අඤ්ඤාචරණං ගහපතියං එකපුත්තකො පියො මනාපො කාලකතො¹ හොති. තස්ස කාලකිරියං නෙව කම්මන්තා පටිගන්ති, න හත්තං පටිගාති. සො ආලාභනං² ගන්තියා ගන්තියා කන්දති කහං එකපුත්තක, කහං එකපුත්තකා³ති. අඨ ඛෙ සො ගහපති යෙන හඟව: තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා හඟවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසිත්තං ඛෙ තං ගහපතියා හඟව: එතදවොච: න ඛො තෙ ගහපති, සකෙ විතෙත සීඨස්ස ඉන්ද්‍රියාති, අපී තෙ ඉන්ද්‍රියානං අඤ්ඤාචරන්තා⁴ති.

සී. හි මේ හතෙත ඉන්ද්‍රියානං නාඤ්ඤාචරන්තං හවිස්සති? මස්ස හි හතෙත, එකපුත්තකො පියො මනාපො කාලකතො තස්ස කාලකිරියං නෙව කම්මන්තා පටිගන්ති, න හත්තං පටිගාති. සොහං ආලාභනං² ගන්තියා ගන්තියා කන්දමි කහං එකපුත්තක, කහං එකපුත්තකා³ති.

එවමෙව ගහපති, පියජාතිකා හි ගහපති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසං පියපහවිකා⁵ති.

සීස්ස ඤ ඛො⁴ නාමෙතං හතෙත, එව. හවිස්සති: පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසං පියපහවිකා, පියජාතිකා හි ඛෙ හතෙත, ආනන්දසොමනස්සා පියපහවිකාති. අඨ ඛෙ සො ගහපති හඟවතො හාසිත්තං අනභිනන්දිත්වා පටිකෙකාසිත්වා⁵ උඨායාසනා පක්කාමි.

තෙන ඛෙ පන සමයෙන සම්ඛවුලා අක්ඛවුත්තා හඟවතො අවිදුරෙ අකෙඛති දිබ්බන්ති. අඨ ඛෙ සො ගහපති යෙන තෙ අක්ඛවුත්තා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා තෙ අක්ඛවුත්තෙ එතදවොච: ඉධාහං හොතෙතා, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා සමණං ගොතමං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසිත්තං ඛෙ මං හොතෙතා, සමණො ගොතමො එතදවොච: න ඛො තෙ ගහපති, සකෙ විතෙත සීඨස්ස ඉන්ද්‍රියාති අපී තෙ ඉන්ද්‍රියානං අඤ්ඤාචරන්තා⁴ති. එව. වූතෙත අහං හොතෙතා, සමණං ගොතමං එතදවොච: සී. හි මේ හතෙත, ඉන්ද්‍රියානං නාඤ්ඤාචරන්තං හවිස්සති, මස්ස හි හතෙත, එකපුත්තකො පියො මනාපො කාලකතො, තස්ස කාලකිරියං නෙව කම්මන්තා පටිගන්ති, න හත්තං පටිගාති. සොහං ආලාභනං ගන්තියා ගන්තියා කන්දමි: 'කහං එකපුත්තක, කහං එකපුත්තකා³ති. එවමෙතං ගහපති, එවමෙතං ගහපති, පියජාතිකා හි ගහපති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසං පියපහවිකාති. සීස්ස⁴ ඤ

1. කාලකතො - මජ්ඣ. 2. ආලාභණං - සීඝ්‍ර.
3. පියපහවිකාති - ධර්ම.
4. කස්ස ඛො - මජ්ඣ, PTS. කස්ස ඛො - ධර්ම.
5. අපහවිකෙකාසිත්වා - ධර්ම.

2. 4. 7

පියජාතික සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර නිසා ජෙතවන නම් වූ අන්තර්විච්චි සිටුහු ගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල එක්තරා ගැහැටියක්හුගේ ප්‍රියමනාප වූ එක් මෑ පුත් කලුරිය කෙළේ වෙයි. ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් කමිණිකයෝ නො මැ වටහන්. බත ද නො රුස්නේ යැ. හේ සොහොනට පුනපුනා ගොස් හඩයි : 'භා එක් මෑ පුතෑ කොහි යැ, භා එක් මෑ පුතෑ කොහි යැ'යි. ඉක්බිති ඒ ගැහැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීයේ. එළැඹ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හින. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකත්පස් ව හුන් ඒ ගැහැටිහට තෙල වදලහ : 'ගැහැටිය, සවිකියවිත්තයෙහි සිටුනා කාගේ ඉඳුරෝ ඇත්තාහු නො වෙති, කාගේ ඉඳුරන්ගේ අන්‍යරාත්වයෙකි'යි.

වහන්ස, මා ඉඳුරන්ගේ අන්‍යරාත්වයෙක් කිම නො වේද? වහන්ස, මාගේ ප්‍රියමනාප වූ එක් මෑ පුත් කලුරිය කෙළේ යැ. ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් කමිණිකයෝ නො මැ වටහන්, බත නුරුස්නේ යැ, මම සොහොනට පුනපුනා ගොස් හඩමි : 'කොහි යැ භා! එක් මෑ පුතෑ, කොහි යැ භා! එක් මෑ පුතෑ'යි.

ගැහැටිය, එසේ මෑ යැ. ගැහැටිය, ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොළීනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇතියහ.

වහන්ස, කුමට තෙල මෙසේ වේ ද? ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොළීනසා-උපායාසයෝ කුමට ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇති වෙද්ද? කුමට ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇති වෙද්ද? වහන්ස, ආනන්ද-සොමනසායෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇතියහ'යි. ඉක්බිති ඒ ගැහැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නො කොට පිළිකෙටි කොට බැස ගියේ.

එසමයෙහි බොහෝ දුකෙළින්තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි පැවිණි කෙළින්. ඉක්බිති ඒ ගැහැටි ඒ අක්ෂධුතියන් කරා එළැඹීයේ. එළැඹ ඒ අක්ෂධුතියනට තෙල කී : 'හවත්නි, මම මෙහි දී මහණ ගොයුම්හු කරා එළැඹීයෙමි. එළැඹ මහණ ගොයුම්හන් සකසා වැද එකත්පසෙක හිනිමි. හවත්නි, එකත්පස් ව හුන් මට මහණ ගොයුම් තෙල කී : 'ගැහැටිය, සවිකිය විත්තයෙහි සිටුනා කාගේ ඉඳුරෝ ඇත්තාහු නො වෙති. කා ඉඳුරන්ගේ අන්‍යරාත්වයෙකැ'යි. හවත්නි, මම මෙසේ කී කල මහණ ගොයුම්හට තෙල කීමි : 'වහන්ස, මා ඉඳුරන්ගේ අන්‍යරාත්වයෙක් කිම නො වේ ද? වහන්ස, මා ගේ ප්‍රිය මනාප වූ එක් මෑ පුත් කලුරිය කෙළේ. ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් කමිණිකයෝ නො වටහන්, බත නුරුස්නේ යැ. මම සොහොනට පුනපුනා වැද හඩමි : 'කොහි යැ භා! එක් මෑ පුතෑ, කොහි යැ භා! එක් මෑ පුතෑ'යි. ගැහැටිය, තෙල එසේ මෑ යැ. ගැහැටිය, තෙල එසේ මෑ යැ. ගැහැටිය, ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොළීනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇතියහ'යි. වහන්ස, තෙල

බො: නාමේතං භනෙත, එවං භවිස්සති: පියජාතීකා සොකපරිදෙව-
දුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපහවිකා, පියජාතීකා හි බො භනෙත,
ආනන්දසොමනස්සා පියපහවිකාති. අථ බව්භං¹ හොනෙතා, සමිණස්ස
ගොතමස්ස භාසිතං අනභිනන්දිතී: පචිකේකාසිතී: උච්ඡායාසනා
පක්කමි²තී.

එවමේතං ගහපතී, එවමේතං ගහපතී, පියජාතීකා හි ගහපතී,
ආනන්දසොමනස්සා පියපහවිකා³ති. අථ බො සො ගහපතී, සමේතී
මේ අක්ඛවුතෙතතීති පක්කමි. අථ බො ඉදං කථාචන්ද්‍රං අනුපුබ්බෙත
රුජනෙතපුරං පාවිසී.

අථ බො පඤ්ඤාදි කොසලො මුලුකං දෙවිං ආමනෙතසී: ඉදනෙත
මුලුකෙ, සමිණෙත ගොතමේත භාසිතං: 'පියජාතීකා සොකපරිදෙව-
දුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපහවිකා³ති.

සචෙ තං මහාරුජ, භගවතා භසිතං, එවමේතතී.

එවමේවං පනායං මුලුකා සඤ්ඤාදෙව සමිණො ගොතමො භාසතී
තංතදෙවස්ස අබ්භනුමොදති. සචෙ තං මහාරුජ, භගවතා භාසිතං
එවමේත³තී. සෙය්‍යථාපි නාම ආචරිතො සඤ්ඤාදෙව අනෙතවාසිස්ස²
භාසතී, තං තදෙවස්ස අනෙතවාසී අබ්භනුමොදතී: එවමේතං ආචරිතං
එවමේතං ආචරිතාසී. එවමේවං බො තිං මුලුකෙ, සඤ්ඤාදෙව
සමිණො ගොතමො භාසතී. තං තදෙවස්ස අබ්භනුමොදති. සචෙ තං
මහාරුජ, භගවතා භාසිතං එවමේත³තී. චර පරො මුලුකෙ,
විනස්සාතී.

අථ බො මුලුකා දෙවී නාඝ්‍රිජඛ්ඤං බ්‍රාහ්මණං ආමනෙතසී: එහි
තිං බ්‍රාහ්මණ, යෙන භගවා තෙනුපසඛකම, උපසඛකමිතී: මම වචනෙත
භගවතො: පාදෙ සිරසා වන්දති, අපාඛාඛං අපාතඛකං ලහුච්ඡානං ඛලං
එංසුචිභාරං පුච්ඡ්: 'මුලුකා භනෙත, දෙවී භගවතො: පාදෙ සිරසා
වන්දති, අපාඛාඛං අපාතඛකං ලහුච්ඡානං ඛලං එංසුචිභාරං පුච්ඡ්තී¹.
එවඤ්ච වදෙති: "භාසිතා නු බො භනෙත, භගවතා එසා වාචා:
පියජාතීකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපහවිකා³ති. සථා
ච තෙ භගවා: ව්‍යාකරෙතී, තථා තං සාධුකං උග්ගහෙතී: මමං
ආරෙච්චෙය්‍යාසී. න හි තථාගතා: විතථං භණන්තී"තී. එවං ගොතීතී බො
නාඝ්‍රිජඛ්ඤා: බ්‍රාහ්මණො මුලුකාය දෙවීයා පච්ඤ්ඤා: යෙන භගවා
තෙනුපසඛකම, උපසඛකමිතී: භගවතා සද්ධිං සචෙමාදි, සචෙමාදතීයං
කථං සාරුණීයං විතීසාරෙතී: එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිකොතා:
බො නාඝ්‍රිජඛ්ඤා: බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදචොච: 'මුලුකා හො
ගොතම, දෙවී හොනො ගොතමස්ස පාදෙ සිරසා වන්දති, අපාඛාඛං
අපාතඛකං ලහුච්ඡානං ඛලං එංසුචිභාරං පුච්ඡ්තී. එවඤ්ච වදෙති:
"භාසිතා නු බො භනෙත, භගවතා එසා වාචා: පියජාතීකා සොකපරිදෙව-
දුක්ඛදොමනස්සපායාසා පියපහවිකා³ති."

1. අථ බොහං - ස්‍යා.
2. අනෙතවාසී - සිඝ්‍ර.
3. චර පි රෙ - PTS.

මෙසේ කුමට නම් වේ ද? ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ කුමට ප්‍රිය දැයිත් උපදනා සැඟවී ඇති වේදද? කුමට ප්‍රිය දැයිත් පහළ වන සැඟවී ඇති වේදද? වහන්ස, ආනන්ද-දොම්නසයෝ නම් ප්‍රිය දැයිත් උපදනා සැඟවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයිත් පහළ වන සැඟවී ඇතියහ'යි. හවත්නි, එසඳ මම මහණ ගොයුම්හු ගේ භාෂිතය අභිනන්දන නො කොට පිළිකෙට කොට හුනස්නෙන් නැගී බැස ගියෙමි.

'භැඟවීය, තෙල එසේ මැ යැ, භැඟවීය, තෙල එසේ මැ යැ. භැඟවීය, ආනන්ද-දොම්නසයෝ ප්‍රිය දැයිත් උපදනා සැඟවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයිත් පහළ වන සැඟවී ඇතියහ'යි. ඉක්බිති ඒ භැඟවී මා අදහස් අක්ඛේදියන් හා එකතු වෙතී'යි නික්ම ගියේ. එසඳ මේ කථාවස්තුව ක්‍රමයෙන් රාජාත්තපුරය කරා ගියේ.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල්ලර මල්ලිකා දේවිය ඇමැති : "මල්ලිකාවෙනි, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ වීසින් මේ බස් පැවැසිණ: ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයිත් උපදනා සැඟවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයිත් පහළ වන සැඟවී ඇතියහ"යි

මහරජ, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වීසින් එය වදරන ලද නම් තෙල එසේ මැ යැ යි.

මෙසේ මැ මේ මල්ලිකා දේවී මහණ ගොයුම්හු යම් මැ දැයක් කියත් නම් එය මැ අනුමෝදන් වෙයි : "ඉදින් මහරජ, ඒ භාග්‍යවතුන් වීසින් වදරන ලද නම් තෙල එසේ මැ යැ"යි. යම්සේ ආවායඹි කෙනෙක් අකැවැසියක්හට යම් මැ දැයක් කියද්ද, අකැවැසි තෙල එසේ මැ යැ ආවායඹියෙනි, තෙල එසේ මැ යැ ආවායඹියෙනි"යි එය මැ අනුමෝදන් වේ ද, එසෙයින් මැ මල්ලිකාවෙනි, තෙපි මහණ ගොයුම්හු යම් මැ දැයක් කියද්ද, 'ඉදින් මහරජ, භාග්‍යවතුන් වීසින් ඒ වදරන ලද නම් තෙල එසේ මැ යැ'යි එය මැ අනුමෝදන් වව. මල්ලිකා, නො පැනී පහව යා"යි.

එසඳ මල්ලිකා දේවී නාළිජඞ්ඞ නම් බමුණු ඇමැතු : "බමුණ, එව තෙපි භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹෙව, එළැඹ මා ගේ බසින් භාග්‍යවතුන්ගේ පාසහළ මුදුනින් වදුව, ආරෝග්‍යය නිදුක් බව සැඟැල්ලු බව කායබලය පහසුච්ඡරණ පුළුවුව : "වහන්ස, මල්ලිකා දේවී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ මුදුනින් වදිසි, අරොගබව නිදුක්බව සිරුරෙහි සැඟැල්ලුබව කායබලය පහසුච්ඡරණ පුළුවුයි"යි. මෙසේත් කියව : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වීසින් 'ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රියදැයිත් උපදනාහ, ප්‍රියදැයිත් උපදනා සැඟවී ඇතියහ, යන තෙල බස් වදරනලද ද?'යි. බුදුහු යම්සේ තොපට පවසත් ද, එය එසේ මනාකොට උගෙන මට දන්ව, තථාගතයෝ මුසා නො මැ බෙණෙකි"යි. 'එසේ යැ හවත්නි'යි නාළිජඞ්ඞ බමුණු මල්ලිකාදේවියට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹිණේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමඟ සතුටු විය, සතුටු විය යුතු කලකුරුගි සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පසෙක හින. එකත්පස් වැ හුන් නාළිජඞ්ඞ ප්‍රාභ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැළ කෙළේ : හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මල්ලිකාදේවී හවත් ගෞතමයන්ගේ පාසහළ සිරසින් වදිසි. අරෝග බව නිදුක් බව කයෙහි සැඟැල්ලු බව කායබලය පහසුච්ඡරණ පුළුවුයි. මෙසේත් කියයි : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වීසින් 'ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයිත් උපදනාහ, ප්‍රිය දැයිත් උපදනා සැඟවී ඇතියහ' යන තෙල බස් වදරන ලද ද?"යි.

එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, එවමෙතං බ්‍රාහ්මණ, පියජාතිකා හි ඛෙ: බ්‍රාහ්මණ, සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනසුපායාසා පියජාහවිකාති.

තදුමිතොපෙතං බ්‍රාහ්මණ, පරියායෙහ වෙදිතබ්බං: 'යථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනසුපායාසා පියජාහවිකාති. භුතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ, ඉමිසායෙව සාචජීයං අඤ්ඤාතරණං¹ ඉජීයං මාතා කාලමකාසි. සා තස්සා කාලකිරියාය උම්මතතිකා ඩිත්තවිත්තො රජියාය² රජියං සිඛ්ඛාචකෙහ සිඛ්ඛාචකං උපසඛ්ඛමිති. එවමාහ: 'අපි මෙ මාතරං අද්දසථා³ අපි මෙ මාතරං අද්දසථා'ති?

ඉමිතොපි ඛෙ: එතං බ්‍රාහ්මණ, පරියායෙහ වෙදිතබ්බං: 'යථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනසුපායාසා පියජාහවිකාති. භුතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ, ඉමිසායෙව සාචජීයං අඤ්ඤාතරණං⁴ ඉජීයං පිතා කාලමකාසි -පෙ- හාතා කාලමකාසි, -පෙ- හබ්බිති කාලමකාසි -පෙ- පුත්තො කාලමකාසි -පෙ- ඩිතා කාලමකාසි -පෙ- සාමිකො කාලමකාසි. සා තස්සා කාල- කිරියාය උම්මතතිකා ඩිත්තවිත්තො රජියාය⁵ රජියං සිඛ්ඛාචකෙහ සිඛ්ඛාචකං උපසඛ්ඛමිති. එවමාහ: 'අපි මෙ සාමිකං අද්දසථා, අපි මෙ සාමිකං අද්දසථා'ති?

ඉමිතොපි ඛෙ: එතං බ්‍රාහ්මණ, පරියායෙහ වෙදිතබ්බං: 'යථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනසුපායාසා පියජාහවිකාති. භුතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ, ඉමිසායෙව සාචජීයං අඤ්ඤාතරණං පුරිසස්ස මාතා කාලමකාසි. සො තස්සා කාලකිරියාය උම්මතතිකො ඩිත්තවිත්තො රජියාය⁶ රජියං සිඛ්ඛාචකෙහ සිඛ්ඛාචකං උපසඛ්ඛමිති. එවමාහ: 'අපි මෙ මාතරං අද්දසථා, අපි මෙ මාතරං අද්දසථා'ති?

ඉමිතොපි ඛෙ: එතං බ්‍රාහ්මණ, පරියායෙහ වෙදිතබ්බං: 'යථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනසුපායාසා පියජාහවිකාති. භුතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ, ඉමිසායෙව සාචජීයං අඤ්ඤාතරණං පුරිසස්ස පිතා කාලමකාසි. -පෙ-හාතා කාලමකාසි-පෙ-හබ්බිති කාලමකාසි-පෙ-පුත්තො කාලමකාසි -පෙ-ඩිතා කාලමකාසි-පෙ-පජාපති කාලමකාසි. සො තස්සා කාල- කිරියාය උම්මතතිකො ඩිත්තවිත්තො රජියාය⁷ රජියං සිඛ්ඛාචකෙහ සිඛ්ඛාචකං උපසඛ්ඛමිති. එවමාහ: 'අපි මෙ පජාපතිං අද්දසථා, අපි මෙ පජාපතිං අද්දසථා'ති?

ඉමිතොපි ඛෙ: එතං බ්‍රාහ්මණ, පරියායෙහ වෙදිතබ්බං: 'යථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනසුපායාසා පියජාහවිකාති. භුතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ, ඉමිසායෙව සාචජීයං අඤ්ඤාතරං ඉජී සද්ධිඤ්ඤා ආගමාසි. තස්සා හෙ සද්ධතකා සාමිකා⁸ අච්චිදිති: අඤ්ඤාසං දදාකාමා, සා ච තං හ ඉච්චති. අථ ඛෙ: සා ඉජී⁹ සාමිකං එතදවෙච: 'ඉමෙ මං¹⁰ අග්ගපුත්ත, සද්ධතකා තයා' අච්චිදිති: අඤ්ඤාසං දදාකාමා අහඤ්ඤා

1. අඤ්ඤාතරණං - මජ්ඣං.
2. {රජිකාය රජිකං - මජ්ඣං. 3. {අද්දසථා - සා.
{රජියං රජියං - සිඤ්ඤා. {අද්දසථා - මජ්ඣං.
4. සාමිකං - සිඤ්ඤා, මජ්ඣං, සා, PTS.
5. සාචජී - PTS. 6. මම - සා, මම - PTS.
7. තං - සිඤ්ඤා, සා, PTS. නිං - මජ්ඣං.

'ඔවුණ, තෙල එසේ යැ, ඔවුණ, තෙල එසේ යි. ඔවුණ, ශොක-පරිදේව-දූෂිත-දොළිනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනාහ, ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇතියහ'යි.

ඔවුණ, 'ශොක-පරිදේව-දූෂිත-දොළිනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් මැ උපදනාහ, ප්‍රිය දැයින් මැ උපදනා සැහැවී ඇතියහ, යන තෙල කාරණය මේ කරුණින්ද දන යුතු : 'ඔවුණ, පෙර මේ මැ සැවැත්තුවර එක්තරා මාගමක්හුගේ මව කලුරිය කළා. හෝ ඇයගේ කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූවා වික්ෂිප්ත සිත් ඇත්තී වීරියෙන් වීරියට වතුණකයෙන් වතුණකයට එළැඹ : "මාගේ මව දුටුහු ද, මා ගේ මව දුටුහු ද?"'යි මෙසේ කියයි.

ඔවුණ, 'ශෝක-පරිදේව-දූෂිත-දොළිනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් මැ උපදනාහ, ප්‍රිය දැයින් මැ උපදනා සැහැවී ඇතියහ' යන තෙල කාරණය මේ කරුණින්ද දන යුතු. "ඔවුණ, පෙර මේ මැ සැවැත්තුවර එක්තරා මාගමක ගේ පියා කලුරිය කෙළේ. . . . බැයා කලුරිය කෙළේ. . . . බුහුණියෝ කලුරිය කළ. . . . . පුත් කලුරිය කෙළේ. . . . දු කලුරිය කළා. . . හිමි කලුරිය කෙළේ. හෝ ඔහු කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූවා වික්ෂිප්ත වූවා වීරියෙන් වීරියට වතුණකයෙන් වතුණකයට එළැඹ 'මා හිමියා දුටුහු ද, මා හිමියා දුටුහු ද?'යි මෙසේ කියයි.

ඔවුණ, ශොක-පරිදේව-දූෂිත-දොළිනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනාහේ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇති සේ මේ කරුණින්ද දන යුතු : ඔවුණ පෙර මේ මැ සැවැත්තුවර ආනාතර පුරුෂයක්හුගේ මව කලුරිය කළා. හෝ ඇයගේ කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූයේ වික්ෂිප්ත සිත් ඇත්තේ වීරියෙන් වීරියට වතුණකයෙන් වතුණකයට එළැඹ මෙසේ කියයි : "මා ගේ මව දුටුහු ද, මා ගේ මව දුටුහු ද?"යි.

ඔවුණ, 'ශොක-පරිදේව-දූෂිත-දොළිනසා-උපායාසයෝ යම් පරිදි, ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇති වෙද්ද, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇති වෙද්ද' තෙල කරුණ මේ කරුණින්ද දන යුතු යැ. ඔවුණ පෙර වූ දැයක් කියමි : මේ සැවැත්තී මැ එක්තරා පුරුෂයක්හු ගේ පියේ කලුරිය කෙළේ යි . . . සෙහොවුරු කලුරිය කෙළේ. . . . බුහුණ කලුරිය කළා. . . . පුත් කලුරිය කෙළේ . . . දුව කලුරිය කළා . . . බිරිය කලුරිය කළා. හෝ ඇය කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූ වික්ෂිප්තවිත්ත වූ වීරියෙන් වීරියට මාසන්ධියෙන් මාසන්ධියට එළැඹ මෙසේ කී : 'කිම, මා බිරිය දක්නාව? කිම, මා බිරිය දක්නාව'යි?

ඔවුණ, 'යම් පරිදි ශොක-පරිදේව-දූෂිත-දොළිනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇති වෙද්ද, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇති වෙද්ද' තෙල මේ කරුණින්ද දන යුතු යැ. ඔවුණ, වූ වීරි දැයෙකි : මේ සැවැත්තුවර මැ ආනාතර ස්ත්‍රියක් නැඟුලත් කරා ගියා. ඇයගේ ඒ නෑයෝ හිමියා කෙරෙන් පැහැර ගෙන අනෙකක්හට දෙනු කැමැතී වූහු, ඔ ද එ ය නුරුස්තී වෙයි. ඉක්බිති ඒ ස්ත්‍රී හිමියාට තෙල කීවු: හිමියාපුත, මේ නෑයෝ කොප කෙරෙන් මා බැහැර කොට අනෙකක්හට දෙනු කැමැතියහ, මම ද එය නුරුස්තවු.

තං න ඉච්ඡාමී'ති. අථ ඛො සො පුරිසො තං ඉච්චං දුට්ඨං ඡේතො අත්තංතං ඔපාදෙයි¹, 'උභො පෙච්ච භවිත්තාමා'ති. ඉමිතාපි ඛො එතං ප්‍රාභමණ, පරියායෙන වෙදිතබ්බං: 'යථා පියජාතීකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්ස-පායාසා, පියපාභවිත්තා'ති.

අථ ඛො හාග්‍රිජ්ඣො: ප්‍රාභමණො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා යෙන මුලිකා දෙවි තෙනුපසඛිකමි, උපසඛිකමිතො යාවතතො අභොසි භගවතා සද්ධිං කථාසලාපො, තං සබ්බං මුලිකාය දෙවිතො ආරෙවෙසි. අථ ඛො මුලිකා දෙවි යෙන රජා පසෙහදි කොසලො තෙනුපසඛිකමි, උපසඛිකමිතො රජානං පසෙහදිං කොසලං එතදවොච:

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, පියා තෙ වජ්ජි කුමාරිති?

එචං මුලිකෙ, පියා මෙ වජ්ජි කුමාරිති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, වජ්ජිතො තෙ කුමාරිතො විපරිණාමඤ්ඤථා-භාවා උපපජ්ජෙත්තුං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා'ති?

වජ්ජිතො මෙ මුලිකෙ, කුමාරිතො විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා ජ්චිතස්සපි සියං අඤ්ඤථතනා, කිමෙන මෙ හ උපපජ්ජෙත්තනති සොකපරිදෙවදුක්ඛ-දෙමනස්සපායාසා'ති?

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන භගවතා ජානනා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධො භක්ඛාය භාසිතං: 'පියජාතීකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙම-නස්සපායාසා පියපාභවිත්තා'ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, පියා තෙ වාසභා ඛතතීයාති²?

එචං මුලිකෙ, පියා මෙ වාසභා ඛතතීයාති.³

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, වාසභාය තෙ ඛතතීයාය විපරිණාමඤ්ඤථා-භාවා උපපජ්ජෙත්තුං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා'ති?

වාසභාය මෙ මුලිකෙ, ඛතතීයාය විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා ජ්චිතස්සපි සියං අඤ්ඤථතනා, කිං පෙන මෙ හ උපපජ්ජෙත්තනති සොකපරිදෙවදුක්ඛ-දෙමනස්සපායාසා'ති.

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන භගවතා ජානනා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධො භක්ඛාය භාසිතං: 'පියජාතීකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙම-නස්සපායාසා පියපාභවිත්තා'ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, පියො තෙ විච්චිඛගො⁴ සෙහාපතී'ති?

එචං මුලිකෙ, පියො මෙ විච්චිඛගො සෙහාපතී'ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, විච්චිඛගො තෙ සෙහාපතීයා විපරිණා-මඤ්ඤථාභාවා උපපජ්ජෙත්තුං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා'ති?

1. {උපපාලෙයි - මජ්ඣං, සෘ. 2. වාසභාඛතතීයාති - සෘ.
{උපපාලෙයි - සිඹු, PTS. 3. විච්චිඛගො මජ්ඣං.

ඉක්බිති ඒ පුරුෂයා ඒ ස්ත්‍රිය දෙකට කොට සිදු නමා (කඩුවෙන් පළා) හෙළි. දෙදෙනාමෝ පරලොච ඵක්චම්භ'යි. ඛවුණ, යම් පරිදි ශෝක-පරිදේව-දුෂ්ඨ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇති වෙද්ද, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇති වෙද්ද, තෙල කරුණ මෙ කරුණුද දකුණු ය.

ඉක්බිති නාළිපඵස ඛවුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් වූ හුනස්නෙන් නැගී මල්ලිකාදේවිය කරා එළැඹිණේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග යම් තාක් කථාසල්ලාප වී ද එ හැම මල්ලිකාදේවියට කී : එසඳ මල්ලිකාදේවී පසේනදී කොසොල්ලරජු කරා එළැඹියා. එළැඹ පසේනදී කොසොල් රජුට තෙල බස් කිවු :

"මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපට වජීරී කුමරිය ප්‍රිය වේ ද? යි.

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ, වජීරී කුමරිය මට ප්‍රිය වෙයි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපගේ වජීරී කුමරියගේ (මරණයෙන්) වන විපරිණාමය හා (පැනැයුම වන) අන්‍යරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දුෂ්ඨ-දොම්නසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, මා ගේ වජීරීකුමරියගේ විපරිණාමය හා අන්‍යරාභාවයෙන් ජීවිතයාගේත් අන්‍යරාභාවයක් වෙයි. කීම, මට ශෝක-පරිදේව-දුෂ්ඨ-දොම්නසා-උපායාසයෝ නුපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, 'ශෝක-පරිදේව-දුෂ්ඨ-දොම්නසා-උපායාසයෝ' ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා සියල්ල දන්තා සියල්ල දන්තා ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වීසින් වදරනලදී.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපට වාසභා නම් කැතදු ප්‍රිය වේ ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ. මට වාසභා කැතදු ප්‍රිය යැ.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපගේ වාසභා කැතදු පිළිබඳ විපරිණාමය හා අන්‍යරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දුෂ්ඨ-දොම්නසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද.

මල්ලිකාවෙනි, මා ගේ වාසභා කැතදු පිළිබඳ විපරිණාමය හා අන්‍යරාභාවයෙන් ජීවිතයාගේත් අන්‍යරාභාවයක් වෙයි. කීම, මට ශෝක-පරිදේව-දුෂ්ඨ-දොම්නසා-උපායාසයෝ නුපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, සියල්ල දන්තා සියල්ල දන්තා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වීසින් 'ශෝක-පරිදේව-දුෂ්ඨ-දොම්නසා-උපායාසයෝ' ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදරන ලදී.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපට වීඩුධග සෙන්පති ප්‍රිය වේ ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ. මට වීඩුධග සෙන්පති ප්‍රිය වෙයි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපගේ වීඩුධග සෙන්පතිහු ගේ විපරිණාමය හා අන්‍යරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දුෂ්ඨ-දොම්නසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද?

විවුඛග්ගං මේ මුලුකෙ, සෙනාපතීග්ගං විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා ජ්විතග්ගපි සියා අඤ්ඤාථතතං. කිං පභ මේ න උපපජ්ජිග්ගනති සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනග්ගපායාසාති?

ඉදං ඛො තං මහාරාජ, තෙත භගවතා ජානතා පග්ගතා අරහතා සම්මාසම්මුද්දොන සක්ඛාය භාසිතං : ‘පියජාතීකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනග්ගපායාසා පියපාහවිකා’ති.

තං කිං මඤ්ඤපි මහාරාජ, පියා තෙ අභනති?

ඵචං මුලුකෙ, පියා මේසි නිනති.

තං කිං මඤ්ඤපි මහාරාජ, මග්ගං තෙ විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා උපපජ්ජෙග්ගං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනග්ගපායාසාති?

තුග්ගං හි මේ මුලුකෙ, විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා ජ්විතග්ගපි සියා අඤ්ඤාථතතං. කිං පභ මේ න උපපජ්ජිග්ගනති සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනග්ගපායාසාති?

ඉදං ඛො තං මහාරාජ, තෙත භගවතා ජානතා පග්ගතා අරහතා සම්මාසම්මුද්දොන සක්ඛාය භාසිතං : ‘පියජාතීකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනග්ගපායාසා පියපාහවිකා’ති.

තං කිං මඤ්ඤපි මහාරාජ, පියා තෙ කාසිකොසලාති?

ඵචං මුලුකෙ, පියා මේ කාසිකොසලා. කාසිකොසලානං මුලුකෙ, අනුභාවෙන කාසිකොසලං කාසිකච්ඡදනං පච්චිත්තගොම, මාලාගනි- විලෙපනං ඛාරෙමා’ති.

තං කිං මඤ්ඤපි මහාරාජ, කාසිකොසලානං තෙ විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා උපපජ්ජෙග්ගං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනග්ගපායාසාති?

කාසිකොසලානං හි මේ මුලුකෙ, විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා ජ්විතග්ගපි සියා අඤ්ඤාථතතං. කිං පභ මේ න උපපජ්ජිග්ගනති සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනග්ගපායාසාති?

ඉදං ඛො තං මහාරාජ, තෙත භගවතා ජානතා පග්ගතා අරහතා සම්මාසම්මුද්දොන සක්ඛාය භාසිතං : ‘පියජාතීකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනග්ගපායාසා පියපාහවිකා’ති.

අච්ඡර්ඨං මුලුකෙ, අඛග්ගං මුලුකෙ, සාවඤ්ඤා සො භගවා පඤ්ඤාය අභිච්ඡං මඤ්ඤා¹ පග්ගති. ඵහි මුලුකෙ, අචාමෙහිති²

අථ ඛො රාජා පහෙහදි කොසලො උට්ඨායාසතා ඵකංසං උත්තරාසභිතං කරිත්ථා සෙත භගවා තෙතඤ්ඤා පනාමෙති තික්ඛිතං උදනං උදහෙසි : ‘නමො තග්ග භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්දොන, නමො තග්ග භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්දොන, නමො තග්ග භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්දොන, නමො තග්ග භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්දොන’ති.

පියජාතීකසුත්තං සභභමං.

1 අභිච්ඡං පඤ්ඤාය - PTS.
2 අචාමෙහිති - මජ්ඣං.

මල්ලිකාවෙනි, මා හේ වීඛ්ඛිත සෙන්පතිහු හේ වීපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ජීවිතයාගේත් අන්‍යාරාත්වයෙන් වෙයි. කිම, මට ශෝක-පරිදේව-ද්‍රූම-දොම්නසා-උපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි)

මහරජ, සියල්ල දන්නා සියල්ල දන්නා ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'ශෝක-පරිදේව-ද්‍රූම-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයිත් උපද්‍ර්‍යා සැභැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයිත් පහළ වන සැභැවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදරනලදි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? තොපට මා ප්‍රිය වෙ ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ. තෝ මට ප්‍රියහු යැ.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? තොප සතු මා හේ වීපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-ද්‍රූම-දොම්නසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, මා සතු තොප හේ වීපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ජීවිතයාගේත් අන්‍යාරාත්වයෙන් වෙයි. කිම, මට ශෝක-පරිදේව-ද්‍රූම-දොම්නසා-උපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, සියල්ල දන්නා සියල්ල දන්නා ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'ශෝක-පරිදේව-ද්‍රූම-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයිත් උපද්‍ර්‍යා සැභැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයිත් පහළ වන සැභැවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදරනලදි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? තොපට කපිකොසොල් දනවවැස්සෝ ප්‍රිය වෙත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ, මට කපිකොසොල් දනවවැස්සෝ ප්‍රිය වෙති. මල්ලිකාවෙනි, කපිකොසොල් වැසියන් හේ අනුභාවයෙන් කපිකොසොල් කාශිකවඤ්ඤා වළඳ කරමිහ, මල්හඳ වීලෙච්ඡන් ධරමිහ'යි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? තොප සතු කාශිකොසොලයන් හේ වීපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-ද්‍රූම-දොම්නසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, මා සතු කාශිකොසොලයන් හේ වීපරිණාමයෙන් හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ජීවිතයා හේත් අන්‍යාරාත්වයෙන් වෙයි. කිම, මට ශෝක-පරිදේව-ද්‍රූම-දොම්නසා-උපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, සියල්ල දන්නා සියල්ල දන්නා ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'ශෝක-පරිදේව-ද්‍රූම-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයිත් උපද්‍ර්‍යා සැභැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයිත් පහළ වන සැභැවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදරනලදි.

මල්ලිකාවෙනි, අසිරි යැ, මල්ලිකාවෙනි, අද්භූත යැ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රභූතයන් විනිවිදහත් සෙයින් දක්නාසේක් මැ යැ. මල්ලිකාව, එව, (මුව) දෝනා දිය දෙව'යි.

එසඳ පසේනදී කොසොල්ලර පුතාස්නෙන් නැඟී උත්තරාසඛගය එකස් කොට බහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ තෙව්වක් උදන් ඇති : 'ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා!!!'යි.

සත් වැනි පියජාතිකසූත්‍ර යි.

2. 4. 8

බාහිනික සුඛය

එවිං මෙ සුඛං: එකං සම්මං ගඟවා සාවච්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකය්‍ය ආරාමෙ. අථ ඛො අයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසම්මං කිවාසෙත්ති: පත්තච්චිරං ආදාය සාවච්චී: පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවච්චියං පිණ්ඩාය චරිත්ති: පච්ඡාභ්‍යතං පිණ්ඩපානපටික්කන්තො, යෙන පුබ්බාරාමො ඕභාරමාදාදා පාසාදෙ තෙත්තපසඛකම් දිවාච්චාරාය.

තෙන ඛො පන සම්මයෙන රුජා පසෙනදි කොසලො එකපුණ්ඩරිකං නාගං අභිරුහිත්ති: සාවච්චියා නියාසාසි දිවාදිවසා. අද්දසා ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආයස්මන්තං ආනන්දං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්සාන සිරිවසිං මහාමන්තං ආමන්තෙයි: 'ආයස්මා හු ඛො එසො සම්ම සිරිවසිං, ආනන්දෙ'ති? එවිං මහාරුජ, ආයස්මා එසො ආනන්දෙ'ති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමන්තෙයි: 'එහි නිං අමො: පුරිස, යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්ච: මම චචනෙන ආයස්මතො: ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දාහි: රුජා ගන්තෙ, පසෙනදි කොසලො ආයස්මතො: ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දාහි'ති.¹ එවිඤ්චි වදෙති: 'ගචෙ කිර ගන්තෙ, ආයස්මතො: ආනන්දස්ස න කිඤ්චි අච්චාසිකං කරණීයං, ආගමෙතු කිර ගන්තෙ, ආයස්මා ආනන්දෙ ඉත්තන්තං අත්තකම්පං උපාදායා'ති. එවිං දෙවාති ඛො සො පුරිසො: රඤ්ඤෙ පසෙනදිය්‍ය කොසලො පටිසුත්ති: යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙත්තපසඛකම්, උපසඛකම්ච: ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙත්ති: එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො සො පුරිසො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදචොච: "රුජා ගන්තෙ, පසෙනදි කොසලො ආයස්මතො: ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දාහි, එවිඤ්චි වදෙති: 'ගචෙ කිර ගන්තෙ, ආයස්මතො: ආනන්දස්ස න කිඤ්චි අච්චාසිකං කරණීයං, ආගමෙතු කිර ගන්තෙ, ආයස්මා ආනන්දෙ ඉත්තන්තං අත්තකම්පං උපාදායා'ති. අධිවාසෙසි ඛො ආයස්මා: ආනන්දෙ තුණ්ඨිභාවෙන.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යාවනිකා නාගස්ස භුමි, නාගෙන ගන්ති: නාගා පච්චාරොහිත්ති: පත්තිකොච යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙත්තපසඛකම්, උපසඛකම්ච: ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙත්ති: එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදචොච: 'ගචෙ ගන්තෙ, ආයස්මතො: ආනන්දස්ස න කිඤ්චි අච්චාසිකං කරණීයං, ආගමෙතු කිර ගන්තෙ, ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන අච්චරචිතියා නදියා තීරං, තෙත්තපසඛකම්භු අත්තකම්පං උපාදායාහි. අධිවාසෙසි ඛො ආයස්මා: ආනන්දෙ තුණ්ඨිභාවෙන.

1. සාවච්චියං - සිඹු, මජ්ඣම.

2. ඕභාරමාදාදා - සාසා.

3. වන්දාහි - සිඹු.

4. වදෙති - සිඹු.

2. 4. 8

බාහිනික සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර අනේපිඬු මහසිටුහු ගේ ජේතවන නම් අරමිහි වැඩ වසන සේක. එසඳ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ පෙරවරු වෙලෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවතෙහි පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සැවතෙහි පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකියාහු පුවරම් නම් මුඩරමාපභය කරා දිවාවිහාර සඳහා එළැඹියහ.

එසමයෙහි පසේනදී කොසොල් රජ 'එකපුණ්ඩරික' නම් ඇතු නැඟී දෙවෙන් දවලෑ සැවැතින් නික්මිණ. පසේනදී කොසොල් රජ වඩනා ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් දුරදී මැ දිට. දක 'සිරිවඩු' මහමැකී ඇමැකී: "සඟය සිරිවඩුවෙහි, තෙල ආයුෂමත් අනඳ තෙර වෙ දූ" යි. "මහරජ, එසේ යැ. තෙල ආයුෂමත් අනඳ තෙර" යයි, එසඳ පසේනදී කොසොල් රජ එක්තරා පුරුෂයකු ඇමැකී: "එම්බා පුරුෂය, තෝ එව. ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹෙව, එළැඹ මා ගේ වචනයෙන් ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් ගේ දෙපා සිරසින් වදුව: "වහන්ස, පසේනදී කොසොල් රජ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් ගේ දෙපා සිරසින් වදිති කියව." මෙසේත් කියව: "වහන්ස, ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවනට ඉදින් ලාභෙළා කළමනා කරණි නැත් නම් වහන්ස, ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස මොහොතක් බලන සේත්ව"යි. දේවයන් වහන්ස, එසේ යැ'යි කියා ඒ පුරුෂයා පසේනදී කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යි, එළැඹ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් සකසා වැඳ එකත්පස් වැ සිටියේ යි. එකත්පස් වැ සිටි ඒ පුරුෂ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී: "වහන්ස, පසේනදී කොසොල් රජ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් ගේ දෙපා සිරසින් වදිති මෙසේත් කියයි: වහන්ස, ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවනට ඉදින් ආත්‍යායික කරණි නැත් නම් ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස මොහොතක් බලත්ව"යි. ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් කුෂණිමභාවයෙන් ඉවසුහ.

ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ නාගයා (ඇත්ත) යාහෙන භූමිය යම්තාක් ද එතෙක් නාගවාහනයෙන් ගොස් නාගවාහනයෙන් බැස පාගමන් ඇතිසේ මැ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ. එළැඹ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවන් සකසා වැඳ එකත්පස් වැ සිටියේ යි. එකත්පස් වැ සිටි පසේනදී කොසොල් රජ ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී: "වහන්ස, ඉදින් ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවනට කිසි ආත්‍යායික කරණි නැත් නම්, වහන්ස, ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ අවිරවකී නදීකීරය කරා අනුකම්පා පිණිස වඩනා සේක් නම් මැනැවැ"යි. ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවෝ කුෂණිමභාවයෙන් ඉවසුහ.

අට බො ආයඹො ආනඤ්ඤ යෙන අචිරච්ඡීයා නදිතා තීරං, නෙත්තපභවිකමී, උපසඛකමීනිං අඤ්ඤතරඹං රුක්ඛමුලෙ පඤ්ඤතෙන ආයතෙන නිසීදි. අට බො රුජා පසෙතදි කොසලො යාච්ඡිකා නාගඤ්ඤ භූමි නාගෙන ගන්තාමි, නාගා පච්චොරොතිනි, පනතිකොච යෙනායඹො ආනඤ්ඤ තෙනුපභවිකමී. උපසඛකමීනිං ආයඹන්තං ආනඤ්ඤ අභිචාදෙනි, එකමන්තං අච්ඡායි. එකමන්තං ධීනො බො රුජා පසෙතදි කොසලො ආයඹන්තං ආනඤ්ඤ එතදවොච: ඉධ භනෙත, ආයඹො ආනඤ්ඤ ගන්තරො නිසීදතු'ති. අලං මහාරුජ, නිසීද නිං, නිසිකෙනා අහං සකෙ ආයතෝති. නිසීදි බො රුජා පසෙතදි කොසලො පඤ්ඤතෙන ආයතෙන, නිසජ්ඣ බො රුජා පසෙතදි කොසලො ආයඹන්තං ආනඤ්ඤ එතදවොච:

කිනත්ත බො භනෙත ආනඤ්ඤ, සො භගවා තථාරූපං කායසමාචාරං සමාචරෙය්‍ය යාංසාමි කායසමාචාරෙ ඕපාරලොහා සමඤ්ඤති වුභමඤ්ඤති? න බො මහාරුජ, සො භගවා තථාරූපං කායසමාචාරං සමාචරෙය්‍ය යාංසාමි කායසමාචාරෙ ඕපාරලොහා සමඤ්ඤති වුභමඤ්ඤති විඤ්ඤති'ති

කිචපන භනෙත ආනඤ්ඤ, සො භගවා තථාරූපං චචිසමාචාරං-පෙ-මනොසමාචාරං සමාචරෙය්‍ය යාංසාමි මනොසමාචාරෙ ඕපාරලොහා සමඤ්ඤති වුභමඤ්ඤති? න බො මහාරුජ, සො භගවා තථාරූපං මනොසමාචාරං සමාචරෙය්‍ය යාංසාමි මනොසමාචාරෙ ඕපාරලොහා සමඤ්ඤති වුභමඤ්ඤති විඤ්ඤති.

අච්ඡරිතං භනෙත, අබ්භුතං භනෙත, යං භී මයං භනෙත, නාගකම්මො පඤ්ඤත පරිපුරෙතු, තං භනෙත, ආයඹනා ආනඤ්ඤත පඤ්ඤායා චෙය්‍යාකරණෙන පරිපුරිතං. යෙ තෙ භනෙත, බාලො අබ්‍යතතා අනත්තච්චි අපරිසොගාගෙනි; පරෙසං චණණං වා අචණණං වා භාසනති, හ මයං තං සාරතො පච්චාගච්ඡාමි. යෙ ච බො තෝ භනෙත, පඤ්ඤතා බ්‍යතතා¹ මේධාවිනො අත්තච්චි පරිසොගාගෙනි; පරෙසං චණණං වා අචණණං වා භාසනති, තං මයං සාරතො පච්චාගච්ඡාමි.

කතමො පන භනෙත ආනඤ්ඤ, කායසමාචාරෙ ඕපාරලොහා සමඤ්ඤති වුභමඤ්ඤති විඤ්ඤති?.

- යො බො මහාරුජ, කායසමාචාරෙ අකුසලො.
- කතමො පන භනෙත, කායසමාචාරෙ අකුසලො?
- යො බො මහාරුජ, කායසමාචාරෙ සාවජේජා.
- කතමො පන භනෙත, කායසමාචාරෙ සාවජේජා?
- යො බො මහාරුජ, කායසමාචාරො සබ්‍යාපජේඤ්ඤා².
- කතමො පන භනෙත, කායසමාචාරෙ සබ්‍යාපජේඤ්ඤා?
- යො බො මහාරුජ, කායසමාචාරෙ දුක්ඛච්චපාකො.
- කතමො පන භනෙත, කායසමාචාරෙ දුක්ඛච්චපාකො?

---

1. යාංසාමි - සා. 4. විගතතා - මජ්ඣ. 2. වුභමඤ්ඤති විඤ්ඤති - සීඝ්‍ර, PTS. 3. යෙ පන ගෙ - මජ්ඣ. 5. සබ්‍යාචජේඤ්ඤා - මජ්ඣ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ අචිරවතී නදීතිරය කරා එළැඹියහ. එළැඹ එක්කරා රුක්ඛුලෙක පැන්වූ අස්නෙහි වැඩ හුන්හ. ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ භස්තියානාය යාහෙන භූමිය යම් තාක් ද එතෙක් භස්තියානායෙන් ගොස් භස්තියානායෙන් බැස පාමෙන් ඇතියේ මැ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යි. එළැඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් සකසා වැද එකත්පස් වැ සිටියේ යි. එකත්පස් වැ සිටි පසේනදී කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී : "වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ මේ ඇත්පලසෙහි හිඳුනා සේක්ව"යි. මහරජ, කම් නැත, තෙපි හිඳුව. මම සිය අස්නෙහි හුන්මි. පසේනදී කොසොල් රජ පැන්වූ අස්නෙහි හිත. හිඳ පසේනදී කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී :

"වහන්ස, ආනාදයෙනී, කීමෙක ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ යම් කායසමාවාරයෙක් මහණබමුණන් විසින් පරිභාෂණ කළයුතු වේ නම්, එබඳු කායසමාවාරයක් කරන සේක් ද? මහරජ, ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ යම් කායසමාවාරයෙක් නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ කළ යුතු වේ නම් එබඳු කායසමාවාරයක් නො කරන සේක් මැ යැ.

වහන්ස, ආනාදයෙනී, කීමෙක ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ යම් වාක්සමාවාරයෙක් . . . . යම් මනාසමාවාරයෙක් මහණබමුණන් විසින් නිග්‍රහ කළයුතු වේ නම් එබඳු මනාසමාවාරයක් කරන සේක් ද? මහරජ, ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ යම් මනාසමාවාරයෙක් නුවණැති මහණබමුණන් විසින් නිදා කළයුතු වේ නම් එබඳු මනාසමාවාරයක් නො කරන සේක් මැ යැ.

වහන්ස, ආශ්වයානී යැ, වහන්ස, අද්භුත යැ, වහන්ස, අපි මූල කී යම් කරුණක් ප්‍රශ්න කිරීමෙන් සපුරාලන්නට නො හැකි වූමෝ ද, වහන්ස, මූල කී එ කරුණ ආයුෂ්මත් ආනාද සඨපිරියන් වහන්සේ විසින් ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් පුරාලන ලද. වහන්ස, යම් බාල අව්‍යක්ත කෙනෙක් නුවණින් නො විමසා නුවණින් බැස නො ගෙන මෙරමා ගේ ගුණ හෝ අගුණ හෝ බෙණෙක් ද, අපි එය සාර විසින් නො පිළිගනුමහ. වහන්ස, යම් ඒ පණ්ඩිත වාක්ත ප්‍රශස්තච්ඡිද්ධි ඇති කෙනෙක් නුවණින් දන නුවණින් බැසගෙන පරාගේ ගුණ හෝ අගුණ හෝ බෙණෙක් ද, අපි එය සාර විසින් පිළිගනුමහ.

වහන්ස, ආනාදයෙනී, නුවණැති මහණබමුණන් විසින් නිග්‍රහ කළයුතු කායසමාවාර නම් කවරේ යැ?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් අකුසල් වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අකුසල කායසමාවාර නම් කවරේ යැ?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් සාවද්‍ය වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සාවද්‍ය කායසමාවාර නම් කවරේ යැ?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් සදුඛ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සදුඛ කායසමාවාර නම් කවරේ යැ?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් නිස්සාද දුඛවිපාක වේ ද, එය යි.

වහන්ස, නිස්සාද දුඛවිපාක කායසමාවාර නම් කවරේ යැ?

යො මහාරජ, කායසමාවාසෙ අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති,
පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති. තස්ස අකුසලො
ධම්මො අභිවිඤ්ඤති, කුසලො ධම්මො පරිහායන්ති. ඵවරුපො ඛො
මහාරජ, කායසමාවාසෙ ඕපාරමො සමණෙති වුභමණෙති විඤ්ඤති.

කතමො පන භනෙත අනන්ද, වච්ඡමාවාසෙ-පෙ-මනොසමාවාසෙ
ඕපාරමො සමණෙති වුභමණෙති විඤ්ඤති?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාසෙ අකුසලො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාසෙ අකුසලො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාසෙ සාවජේයො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාසෙ සාවජේයො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාසෙ සබ්‍යාපජේඛා.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාසෙ සබ්‍යාපජේඛා?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාසෙ දුක්ඛවිපාකො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාසෙ දුක්ඛවිපාකො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාසෙ අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති
-පෙ-උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති. තස්ස අකුසලො ධම්මො අභිවිඤ්ඤති,
කුසලො ධම්මො පරිහායන්ති. ඵවරුපො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාසෙ
ඕපාරමො සමණෙති වුභමණෙති විඤ්ඤති.

කීන්හු ඛො භනෙත අනන්ද, යො භගවා සබ්බසංගෙව අකුසලොනං
ධම්මානං පභානං විණෙණතිති?

සබ්බො'කුසලධම්මපභිනො' ඛො මහාරජ, හථංගතො කුසලධම්ම-
සමන්තාභතොති.

කතමො පන භනෙත අනන්ද, කායසමාවාසෙ අනොපාරමො
සමණෙති වුභමණෙති විඤ්ඤති?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාසෙ කුසලො.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාසෙ කුසලො?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාසෙ අනවජේයො.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාසෙ අනවජේයො?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාසෙ අබ්‍යාපජේඛා?

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාසෙ අබ්‍යාපජේඛා?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාසෙ සුඛවිපාකො.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාසෙ සුඛවිපාකො?

1. සබ්බො අකුසලො ධම්මො පභිනො - සීඞු.
2. අබ්‍යාචජේඛා - මජ්ඣං.

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිස වැටේ ද, පරව්‍යාබාධ පිණිස වැටේ ද, උභය ව්‍යාබාධ පිණිස වැටේ ද, ඔහුට අකුලධම්යෝ වැටෙත් ද, කුලධම්යෝ පිරිහෙත් ද, මහරජ, මේ බදු කායසමාවාරය නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ (නිදා) කළයුතු වෙයි.

වහන්ස, ආනාදයෙනී, නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ කළයුතු වාක්සමාවාර . . . මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් අකුසල් වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අකුසල මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් සාවද්‍ය වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සාවද්‍යමනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් සව්‍යාබාධ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සව්‍යාබාධ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් දුෛච්ඡාක වේ ද, එය යි.

වහන්ස, දුෛච්ඡාක වූ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිසත් පවතී ද, . . . උභයව්‍යාබාධ පිණිසත් පවතී ද, ඔහුට අකුලධම්යෝ වැටෙති. කුලධම්යෝ පිරිහෙති, මහරජ, මේ බදු මනාසමාවාර නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ කටයුතු වෙයි.

වහන්ස, ආනාදයෙනී, කිම, ඒ භාග්‍යවත්හු හැම අකුලධම්යන්ගේ මැ ප්‍රභාණය වණිනා හෙතෙක් ද?යි.

මහරජ, තරුණයෝ හැම අකුසල්දහම් ප්‍රචිණ කළ හෙතෙක. කුලධම් සමන්වාහක කෙතෙකැ'යි.

වහන්ස, ආනාදයෙනී, වැළිත් නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ නො කළයුතු කායසමාවාර කවරේ ද?යි.

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් කුසල් වේ ද එය යි.

වහන්ස, කුලධම්කායසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් අනවද්‍ය වේ ද එය යි.

වහන්ස, අනවද්‍යකායසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් අව්‍යාබාධ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අව්‍යාබාධ කායසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් සුච්චිපාක ඇත්තේ ද, එය යි.

වහන්ස, සුච්චිපාක ඇති කායසමාවාර කවරේ ද?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාචාරෙ නෙවත්තව්‍යාඛාධායපි සංචිත්තති, න පරව්‍යාඛාධායපි සංචිත්තති, න උභයව්‍යාඛාධායපි සංචිත්තති. තස්ස අකුසලා ධම්මා පටිභාගන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවංචන්ති. ඵචරුපො ඛො මහාරජ, කායසමාචාරෙ අනොපාරච්ඤා සමණෙහි වුඤ්ඤෙහි විඤ්ඤතිති.

කතමො පන භනෙත අනන්ද, චරිතමාචාරෙ-පෙ-මනොසමාචාරෙ අනොපාරච්ඤා සමණෙහි වුඤ්ඤෙහි විඤ්ඤතිති?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ කුසලො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ කුසලො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ අනවජේජා.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ අනවජේජා?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ අබ්‍යාපජේඛා.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ අබ්‍යාපජේඛා?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ සුඛවිපාකො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ සුඛවිපාකො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ නෙවත්තව්‍යාඛාධායපි සංචිත්තති න පරව්‍යාඛාධායපි සංචිත්තති න උභයව්‍යාඛාධායපි සංචිත්තති. තස්ස අකුසලා ධම්මා පටිභාගන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවංචන්ති. ඵචරුපො ඛො මහාරජ, මනොසමාචාරෙ අනොපාරච්ඤා සමණෙහි වුඤ්ඤෙහි විඤ්ඤතිති.

කිං පනථ භනෙත අනන්ද, කො භගව: සබ්බසංයෙව කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදං වණෙණතිති?

සබ්බා'කුසලධම්මපතිනො ඛො මහාරජ, තථාභනො කුසලධම්මසම්භ්‍යාභනොති.

අච්ඡරිතං භනෙත, අබ්‍යුත්තං භනෙත, ආචක්‍රිතාසිතඤ්චිදං¹ භනෙත, අයස්මනා අනන්දෙන. ඉමීනා ව මයං භනෙත, අයස්මනො අනන්දස්ස සුභාසිතෙන අත්තමනාභිරඤ්ඤා, ඵචං අත්තමනාභිරඤ්ඤා ව මයං භනෙත, අයස්මනො අනන්දස්ස සුභාසිතෙන, සචෙ භනෙත, අයස්මනො අනන්දස්ස භච්චරත්තං කපෙපය්‍ය, භච්චරත්තමපි මයං අයස්මනො අනන්දස්ස දදෙය්‍යාම. සචෙ භනෙත, අයස්මනො අනන්දස්ස අස්ස රත්තං කපෙපය්‍ය, අස්ස රත්තමපි මයං අයස්මනො අනන්දස්ස දදෙය්‍යාම. සචෙ භනෙත, අයස්මනො අනන්දස්ස භාමචිරං කපෙපය්‍ය, භාමචිරමපි මයං අයස්මනො අනන්දස්ස දදෙය්‍යාම. අපි ව භනෙත, මයචෙපතං² ජානාමි: නෙතං අයස්මනො අනන්දස්ස කප්පතිති. අයං මෙ භනෙත, බාහිනිකා රඤ්ඤා³ මාභගවෙන අජාතස්සකුන්‍යා චෙදෙහිපුත්තෙන වත්ථනාශ්‍රිතා⁴ පක්ඛිට්ඨිනා පතිතා සොලසසමා අයාමෙන, අච්චිතමා වින්ධාරෙන, තං භනෙත, අයස්මා අනන්දො පතිගණකාකු අනුකම්පං උපදයාති.

- 1. කිං නුඛො පන - ස්‍යා.
- 2. සුභාසිතමිදං - සිඡු.
- 3. මයචෙපතං තං - සිඡු.
- 4. රඤ්ඤා - PTS.
- 5. ජ්‍යෙෂ්ඨතා - ස්‍යා, PTS.

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටෙව ද, පරව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටෙව ද උභයව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටෙව ද, ඔහට අකුසලධර්මයෝ පිරිහෙති, කුසලධර්මයෝ වැඩෙති. මහරජ, මෙබඳු වූ කායසමාවාරය නුවණැති මහණ බඩුණන් විසින් උපාරම්භ කටයුතු නො වේ යයි.

වහන්ස, ආනාදයෙනි, වැළිත් නුවණැති මහණබඩුණන් විසින් උපාරම්භ නො කටයුතු වෘක්ඛමාවාර . . . මනාසමාවාර කවරේ ද? යි.

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් කුසල් වේ ද, එය යි.

වහන්ස, කුසල වූ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් අනාවද්‍ය වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අනාවද්‍ය මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් අව්‍යාබාධ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අව්‍යාබාධ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් සුබවිපාක ඇත්තේ ද, එය යි.

වහන්ස, සුබවිපාක ඇති මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටෙව ද, පරව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටෙව ද, උභයව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටෙව ද ඔහට අකුසල ධර්මයෝ පිරිහෙති, කුසලධර්මයෝ වැඩෙති. මහරජ, මෙවන් මනාසමාවාරය නුවණැති මහණ බඩුණන් විසින් උපාරම්භ කටයුතු නො වේ යයි.

කිම වහන්ස, ආනාදයෙනි, ඒ බුදුහු හැම කුසලධර්මයන්ගේ මැ රැස් කිරීම පසසත් ද ? යි.

මහරජ, කථාගතයෝ ප්‍රභිණ කළ හැම අකුසල් දහම් ඇතියහ, කුසලධර්මසමන්වි-
ගතයහ'යි.

වහන්ස, ආශ්වයාභි යැ, වහන්ස, අද්භූත යි, වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනාදයන් විසින් මේ වදළ තාක් සුභාෂිත මැ යි. වහන්ස, ඇපි ආයුෂ්මත් ආනාදයන් ගේ මේ සුභාෂිතයෙහුද සකුටුසින් ඇතියමෝ ආරාධිතයම්භ. වහන්ස, මෙසෙයින් ආයුෂ්මත් ආනාදයන් ගේ සුභාෂිතයෙන් සකුටු වැ සින් ඇල වූ ඇපි ඉදින් වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනාදයනට හස්ති රත්තය කැප වේ නම් ආයුෂ්මත් ආනාදයනට හස්තිරත්තය ද දෙමිභ. වහන්ස, ඉදින් ආයුෂ්මත් ආනාදයනට අශ්වරත්තය කැප වේ නම්, ඇපි ආයුෂ්මත් ආනාදයනට අශ්ව රත්තය ද දෙමිභ. වහන්ස, ඉදින් ආයුෂ්මත් ආනාදයනට ගම්වර කැප වේ නම් ඇපි ආයුෂ්මත් ආනාදයනට ගම්වර ද දෙමිභ. එතෙකුදුවත් වහන්ස, තෙලෙ ආයුෂ්මත් ආනාදයනට කැප නො වේ' යන තෙල කරුණ ඇපි ද දනුම්භ. වහන්ස, මා ගේ මේ බාහිනික වස්ත්‍රය මගධෙස්වර වූ වෙදෙහි පුත්‍ර ආරාධනයක්තුරු වූ විසින් වස්ත්‍රනාළියෙහි බහා එවන ලද්දේ අයම්න් සොළොස්හත් විතරින් අටහත් ඇතියේ යැ, වහන්ස, එය ආයුෂ්මත් ආනාදයෝ අනුකම්පා පිණිස පිළිගන්නා සේක්ව'යි.

අලං මහාරජ, පරිපුණ්ණං මේ තිච්චරන්ති.

අයං භනෙන, අචිරවති නදී දිට්ඨා ආයස්මතා වෙච්ච ආනන්දෙන අමොහි ව, යද උපරි පබ්බතෙ මහාමෙහෙ ආභිප්පුට්ඨො හොති¹ අථායං අචිරවති නදී උභතො කුලාති සංවිසාදනති ගච්ඡති. එවමෙච ඛො භනෙන, ආයස්මා ආනන්දෙ ඉමාය බාහිනිකාය අත්තනො තිච්චරං කරිස්සති. යමපනායස්මතො ආනන්දස්ස පුරුණං තිච්චරං, තං සමුගමවාට්ඨි සංවිහරිස්සති. එවායං අමහාකං දකඛිණං සංවිසාදනති මඤ්ඤෙ ගමිස්සති. පතිගණනාතු භනෙන, ආයස්මා ආනන්දෙ බාහිනිකන්ති.

පට්ඨග්ගහෙසි ඛො ආයස්මා ආනන්ද බාහිනිකං. අථ ඛො රුජා පසෙහදි කොසලො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච : ‘භන්ද වදන්ති මයං භනෙන ආනන්ද, ගච්ඡාම, ඔහුකිච්චා මයං ඔහුකරණීයා’ති. යස්සදුති නං මහාරජ, කාලං මඤ්ඤසීති.

අථ ඛො රුජා පසෙහදි කොසලො ආයස්මතො ආනන්දස්ස භාසිතං අභිනන්දන්තා අනුමොදන්තා උට්ඨායායනා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කන්තා පකකාමි.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ අචිරපකකන්තස්ස රඤ්ඤෙපසෙහදිස්ස කොසලස්ස යෙන ගගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා ගගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යාවතකො අහොසි රඤ්ඤෙ පසෙහදිතා කොසලෙන සඤ්ඤිං කථාසල්ලාපො. තං සබ්බං ගගවතො ආරොචෙසි. තඤ්ච බාහිනිකං ගගවතො පාදසි.

අථ ඛො ගගවා හිකඤ්ඤ ආමන්තෙසි : ‘ලාභා හිකඛවෙච්ච, රඤ්ඤෙපසෙහදිස්ස කොසලස්ස, සුලඤ්ඤාලාභා හිකඛවෙච්ච, රඤ්ඤෙපසෙහදිස්ස කොසලස්ස. යං රුජා² පසෙහදි කොසලො ලභති ආනන්දං දස්සනාය. ලභති පසිරාපායනායාති.

ඉදමවොච ගගවා, අත්තමිතා තෙ හිකඤ්ඤ ගගවතො භාසිතං අභිනන්දන්ති.

බාහිනිකසුඤ්ඤා අට්ඨමං.

1. අභිප්පුට්ඨොහොති - සිඤ්ඤ.
2. අයං රුජා - සිඤ්ඤ.

මහරජ, කම් නැත. මට තුන්සිවුරු පරිපූණී යැ යි.

වහන්ස, මේ අවිච්ඡේදිකා භාෂණය ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවන් විසිනුදු අප විසිනුදු දක්නා ලද. යම් කලෙක පරිත මස්තකයෙහි මහාමේඝයෙක් මොනොවට වටුයේ වේ ද, එකල මේ අවිච්ඡේදිකා භාෂණය දෙපස ඉවුරු ගලමින් යෙයි. වහන්ස, එපරිදි මැ ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවෝ මේ බාහිතික වස්ත්‍රයෙන් තමනට තුන් සිවුරු කරන්නාහ. ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවන් ගේ යම් පැරණි තුන්සිවුරෙක් වී නම් එය සමුම්භරුන් හා බෙදා ගන්නාහ. මෙසේ අප ගේ මේ දක්ෂිණාව ඉතිරි යන්නක් මෙන් යෙයි. වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවෝ බාහිතික වස්ත්‍ර පිළිගන්නා සේක්වා.

ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවෝ බාහිතික වස්ත්‍ර පිළිගත්හ. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවනට පෙල කී : "වහන්ස, ආනාදයෙනි, අපි දන් යම්හ, අපි බොහෝ කිස ඇතියම්හ, බොහෝ කරණි ඇතියම්හ යි, මහරජ, කෙපි දන් එයට කල් දැනුව.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවන්ගේ බස අභිනාදනා කොට අනුමෝදනා කොට හුනාස්නෙන් නැගී ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවන් සකසා වැද පැදකුණු කොට බැස ගියේ,

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවෝ පසේනදි කොසොල් රජු බැස ගිය නොබෝ කල් ඇති කල්හි භාගාවතුන් කරා එළැඹීයහ. එළැඹී බුදුන් වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත් පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් අනාද තෙරණුවෝ පසේනදි කොසොල් රජු හා සමග යම් පමණ කරාසල්ලාපයෙක් වී ද එ හැම භාගාවතුන්හට සැලකළහ. එ බාහිතික වස්ත්‍රය ද භාගාවතුන් වහන්සේට පිළිගැන්වූහ.

එසඳ බුදුහු හික්ෂුන් ඇමැතුසේක : "මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජහට ලාභයෙක, මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජහට මනා ලාභයෙක. යම් හෙයෙකින් පසේනදි කොසොල් රජ ආනාදයන් දක්නට ලැබේ ද පර්යයුපාසනයට ලැබේ ද එහෙයින්" යි.

බුදුහු මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති එ මහණහු භාගාවතුන් ගේ භාෂිතය අනුමෝදන් කළහ'යි.

අට වැනි බාහිතික සූත්‍ර යි.

2. 4. 9

ධම්මවේනිය සුඛං

එම මෙ සුඛං: එකං සමයං හඟවා සකෙකසු විහරති මෙදතඵලපං¹ නාම සක්කානං නිගමො. තෙන ඛො පන සමයෙන රුජා පසෙනදි කොසලො නගරකං² අනුපපතෙතා හොති කෙනඵදෙව කරණියෙන. අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො දිඝං කාරුගනං ආමිනෙතයි: 'යොජේති සමම කාරුගන, හද්දාති හද්දාති යානාති, උග්ගානගුමිං ගච්ඡාමි සුගුමිං දඤ්ඤායා'ති. එවා දෙවොති ඛො දිඝො කාරුගනො රඤ්ඤො පසෙනදිඤ්ඤා කොසලඤ්ඤා පටිසුඤ්ඤා හද්දාති හද්දාති යානාති යොජාපෙතා රඤ්ඤො පසෙනදිඤ්ඤා කොසලඤ්ඤා පටිවෙදෙයි: 'සුඛතාති ඛො දෙව හද්දාති හද්දාති යානාති, යඤ්ඤාති කාලං මඤ්ඤාසි'ති. අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො හද්දං යානං අභිරුහිතා හද්දෙති හද්දෙති යානෙති නගරමතා නිග්ගාසි මහව්ව්³ රුජානුභාවෙන යෙන ආරුමො තෙන පායාසි. යාවතීකා යානඤ්ඤා ගුමි යානෙන ගතවා යානා පවොරෙහිතා පතතිකොව ආරුමි පාවිසි.

අද්දතා ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආරුමෙ ජබ්බාච්චාරං අනුචචකමිමානො අනුවච්චරමානො රුක්ඛමුලාති පාසාදිකාති පසාදති යාති අපපසද්දති අපපතිගෙඝාසාති විජනවාතාති මනුස්සරුහසෙයාකාති පටිසලානසාරුපපාති. දිඝාන හඟවනතංගෙව ආරමිත සති උදපාදි: 'ඉමාති ඛො තාති' රුක්ඛමුලාති පාසාදිකාති පසාදතියාති අපපසද්දති අපපතිගෙඝාසාති විජනවාතාති මනුස්සරුහසෙයාකාති පටිසලානසාරුපපාති, යඪ් සුදං මයං තං හඟවනතං පභිරුපාසාමි අරහනතං සමමාසවුඤ්ඤාති

අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො දිඝං කාරුගනං ආමිනෙතයි: ඉමාති ඛො සමම කාරුගන, තාති රුක්ඛමුලාති පාසාදිකාති පසාදතියාති අපපසද්දති අපපතිගෙඝාසාති විජනවාතාති මනුස්සරුහසෙයාකාති පටිසලානසාරුපපාති. යඪ් සුදං⁴ මයං තං හඟවනතං පභිරුපාසාමි අරහනතං සමමාසවුඤ්ඤා. කතං ඤ ඛො සමම කාරුගන, එතරගි සො හඟවා විහරති අරහං සමමාසවුඤ්ඤො'ති?

අඪ්චි මහාරුජ, මෙදතඵලපං¹ නාම සක්කානං නිගමො. තඪ්ච සො හඟවා එතරගි අරහං සමමාසවුඤ්ඤො විහරති'ති. කීචි දුරො පන සමම කාරුගන, නගරකමතා² මෙදතඵලපං¹ නාම සක්කානං නිගමො හොතිති? න දුරෙ මහාරුජ, තිණි යොජනාති. සකකා දිවසාවසෙසෙන ගතභුතති. තෙන ගි සමම කාරුගන, යොජේති හද්දාති හද්දාති යානාති ගමිසාම මයං තං හඟවනතං දඤ්ඤායා අරහනතං සමමාසවුඤ්ඤාති.

<p>1. { මෙදඵලපං - මජ්ඣං, සතා. මෙදඵලපං - PTS. මෙතලපං - සිඤ්ඤ. යඪ්සුදං - PTS.</p>	<p>2. නච්චාරතං - PTS. 3. මහව්ව් - සිඤ්ඤ, මජ්ඣං. 4. ඉමාති ඛොදති - සිඤ්ඤ. 5. නච්චාරමතා - PTS.</p>
--	--

2. 4. 9.

ධම්මවේනිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි මේදකඵලිප නම් සැහැරුණුන්ගේ නියමිතමිහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි පසේනදි කොසොල් රජ කිසි කටයුත්තෙකින් නගරක නම් ශාක්‍යනිගමයට පැමිණියේ වෙයි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ දිසකාරායන සෙනෙවි ඇමැති: "සගය කාරායනායෙනි, හද්‍ර හද්‍ර යානායන් යොදව, මනාබිම් වූ උයන්බිම දක්නට යමිහ"යි. 'එසේ යෑ දෙවයිනි'යි දිසකාරායන පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිවදන් අස්වා හද්‍රහද්‍ර යානායන් යොදවා පසේනදි කොසොල් රජහට දන්වී: "දේවයිනි, හද්‍රහද්‍ර යානායෝ යොදනලදහ, එයට දන් කල් දන්තෝ යෑ"යි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ සුඤ්ඤර යානායෙක නැඟී සුඤ්ඤර සුඤ්ඤර යානායෙන් යුතු වැ මහත්වූ රාජානුභාවයෙන් නුවරින් නික්මියේ, ආරාමය කරා ගියේ. යානභූමි කාක් යානායෙන් ගොස් යානායෙන් බැස පාගමනින් මෑ අරමට පිවිසියේ යි.

පසේනදි කොසොල් රජ ආරාමයෙහි ජඩ්ඝාවිහාරයෙහි සක්මන් කරනුයේ ඇවිදිනුයේ දකුම්කලු වූ ප්‍රසාද ඵලවන්තා වූ නිහඬ වූ නිර්ඝෝෂ රහිත වූ ජනවාත රහිත වූ මිනිසුන්ගේ රහස්කමට නිසි වූ පිළිසලනට නිසි වූ රුක්වුල් සෙනසුන් දිට. දක වූයන් මෑ ඇරඹ සිහි උපත: "යම් බදු සෙනසුනෙක අපි ඒ අර්භක් සමාක්සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පර්යයුපාසන කරමෝ නම් මේ එ බදු දකුම්කලු වූ ප්‍රසාද ඵලවන්තා වූ නිහඬ වූ අලපනිර්ඝෝෂ ඇති ජනවාත රහිත වූ මිනිසුන්ගේ රහස්කමට නිසි වූ පිළිසලනට නිසි වූ රුක්වුල් සෙනසුනෑ"යි.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ දිසකාරායන සෙනෙවි ඇමැති: "සගය කාරායනායෙනි, යම් බදු සෙනසුනෙක අපි ඒ අර්භක් සමාක්සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පර්යයුපාසන කරමෝ නම් මේ එ බදු දකුම්කලු වූ ප්‍රසාද ඵලවන්තා වූ නිහඬ වූ අලපනිර්ඝෝෂ ඇති ජනවාත රහිත වූ මිනිසුන්ගේ රහස්කමට නිසි වූ පිළිසලනට නිසි වූ රුක්වුල් සෙනසුන. සගය කාරායනායෙනි, දන් ඒ අර්භක් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොඟි වැඩ වෙසෙක් ද?යි.

මහරජ, මේදකඵලිප නම් ශාක්‍යයන්ගේ නිගමයක් ඇත. දන් ඒ අර්භක් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවන්හු එහි වැඩ වෙසෙති'යි. සගය කාරායනායෙනි, නගරක නියමිතමිහි සිට මේදකඵලිප නම් සැහැරුණුන්ගේ නිගමය කොපමණ දුරකි වෙ ද? යි. මහරජ, දුර නො වෙයි, කුන් යොදුනෙකැ. දිවසාවගේෂයෙන් යන්තට හැක්කෑ'යි. එසේ වී නම් සගය කාරායනායෙනි, හද්‍රහද්‍රයානායන් යොදව. ඇපි ඒ අර්භක් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන්

එවිං දෙව්භි ඛො දීඝො කාරියතො රඤ්ඤා පසෙනදිඤ්ඤා කොසලඤ්ඤා පටිසසුඤ්ඤා හද්දාති හද්දාති යානාති යොජ්ජපෙඤ්ඤා රඤ්ඤා පසෙනදිඤ්ඤා කොසලඤ්ඤා පටිවේදෙයි: සුඤ්ඤාති ඛො තෙ දෙව, හද්දාති හද්දාති යානාති. යඤ්ඤාති කාරො මඤ්ඤාසී'ති. අථ ඛො රූප, පසෙනදි කොසලො හද්දං යානං අභිරුහිතො හද්දෙති හද්දෙති යානෙති නගරකම්මා තිකඤ්ඤා යෙන මේදතඵලං නාම සක්ඛානං නිගමො තෙන පායාසි තෙනෙව දිව්ඤාවගෙසෙන මේදතඵලං නාම සක්ඛානං නිගමං සම්පාපුණ්ඤි යෙන අරුමො තෙන පායාසි. යාවතීකා යානං භූමි යානෙන ගන්තො යානා පච්චාරොගිතො පතතිකොච අරුමං පාවිසි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බුද්ධා භික්ඛු අබ්බහාකාසෙ වධිකම්මතී. අථ ඛො රූප, පසෙනදි කොසලො යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසධිකම්. උපසධිකම්මිතො තෙ භික්ඛු එතද්දෙව්භි: කභං නු ඛො හනොත, එතරති සො හගචා විහරති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, දඤ්ඤාකාමා හි මයං තං හගචන්තං අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධා'නති. එසො මහාරුජ විහාරෙ සංවුත්ථාරෙ තෙන අප්පසද්දො උපසධිකම්මිතො අතරමානො ආලිඤ්ඤා පටිසිඤ්ඤා උකකාසිඤ්ඤා අහාරො ආකොචෙති, විචිරිඤ්ඤාති තෙ හගචා ආරු'නති. අථ ඛො රූප, පසෙනදි කොසලො තනෙච ඛග්ගඤ්ඤා උණ්ඤිකඤ්ඤා දීඝඤ්ඤා කාරියතො පාදාසි, අථ ඛො දීඝඤ්ඤා කාරියතො එතද්දෙව්භි: රහායතී ඛොදාති මහාරුජා තෙතිච්චෙදාති¹ මයං ධාතබ්බ'නති. අථ ඛො රූප, පසෙනදි කොසලො යෙන සො විහාරෙ සංවුත්ථාරෙ තෙන අප්පසද්දො උපසධිකම්මිතො අතරමානො ආලිඤ්ඤා පටිසිඤ්ඤා උකකාසිඤ්ඤා අහාරො ආකොචෙති. විචිරි හගචා ආරො. අථ ඛො රූප, පසෙනදි කොසලො විහාරං පටිසිඤ්ඤා හගචතො පාදෙ සිරසා තිපතිතො හගචතො පාදාති ඉබ්බෙන ච පරිච්චිබ්බති. පාණ්ඤි ච පරිනම්බාහති, නාමඤ්ඤා සාවේති: රුජාහං හනොත, පසෙනදි කොසලො, රුජාහං හනොත, පසෙනදි කොසලො'ති.

කීං පන තිං මහාරුජ, අත්ඵලං සලපඤ්ඤානො ඉමසම්. සරිරෙ එචරුපං පරමනිපච්චාකාරං කරොසි විතතුපහාරො² උපදංසෙසිති?

අපී ඛො මෙ හනොත, හගචති ධම්මඤ්ඤා, හොති සම්මාසම්බුද්ධො හගචා, ඤා:කඤ්ඤානො හගචතා ධම්මො, සුපටිපන්නා³ හගචතො සාවකසඤ්ඤා'ති. ඉධාහං හනොත, පඤ්ඤාමි එසො සමණප්‍රාග්බ්‍රහ්මණ පරියන්තකතං බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති. දසපි වඤ්ඤාති, විසතිච්චි වඤ්ඤාති, තිංසමපි වඤ්ඤාති, චතතාරිකමපි වඤ්ඤාති. තෙ අපරෙත ඤාමයෙන සුභාසානා සුචිරිතතා කපපිතකෙසමස්ස පඤ්ඤාති කාමගුණෙති සමප්පිතා සමබ්බිභුතා පරිවාරෙතති⁴ ඉධ පනාහං හනොත, භික්ඛු පඤ්ඤාමි යාවච්චං අපාණකොටිකං පරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං චරන්තො, න ඛො පනාහං හනොත, ඉතො ඛිතිඤ්ඤා අඤ්ඤාමි එවිං පරිපුණ්ණං පරිපුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං සමනුපඤ්ඤාමි. අයමපි ඛො මෙ හනොත, හගචති ධම්මඤ්ඤා, හොති සම්මාසම්බුද්ධො හගචා, ඤා:කඤ්ඤානො හගචතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සඤ්ඤාති⁵.

1. ඉධෙච්චෙදාති - සිඤ්ඤා, මජ්ඣම, සා, PTS. 3 සුපටිපන්නා - මජ්ඣම.
 2. විතතුපහාරො - මජ්ඣම, සා, PTS. 4. පරිවාරෙතති - PTS
 5. හගචතො සාවකසඤ්ඤාති - මජ්ඣම.

දක්නට යම්හ'යි. 'එසේ යැ දේවයිනි'යි දීඝකාරායන සෙනෙවි පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී හදු වූ හදු වූ යානයන් යොදවා පසේනදි කොසොල් රජහට දන්වී : "දේවයිනි, හදු වූ හදු වූ යානයෝ යොදන ලදහ. එයට දන් කල් දනැ"යි. එ සඳ පසේනදි කොසොල් රජ සුඤ්ජර යානයෙකැ නැගී සුඤ්ජර සුඤ්ජර යානයෙන් යුතු වැ නගරක නම් නිගමයෙන් නික්ම මෙදනඵලිප නම් නියමිගම කරා පිටත් වැ ගියේ, එ මැ දිවසාවගෙෂයෙන් මෙදනඵලිප නම් සැහැරපුන්ගේ නියමිගමට පැමිණියේ, අරම කරා ගියේ යි. යාන භූමි තාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමනින් මැ අරමට පිවිසියේ යි.

එසමයෙහි බොහෝ මහණහු අභාවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙහි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ එ මහණුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි එ මහණුනට තෙල බස් කී : "වහන්ස, දන් ඒ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ භාගාවත්තූ කොහි යැ? අපි ඒ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ භාගාවතුන් දක්නා රිසියම්හ"යි. මහරජ, තෙල වෙහෙර පියු දෙර ඇතිසේ යැ. එහෙයින් නිහඬ වැ එළැඹි වෙලෙව් නො වැ අක්දෙරියට පිවිස උකැසි හඬ කොට කවළියෙහි (කෙසි සිද වෙත) අකොළව (සෙමින් පහරව). බුදුහු තොපට දෙර වීවර කෙරෙහි'යි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ කඩුවක් නළල්පටක් එහි මැ දීඝකාරායනහට දින. ඉක්බිති දීඝකාරායනහට තෙල සිත් වී : "දන් කලී මහරජ රහස් බෙණෙයි, එයින් දන් මා මෙහි මැ සිටියයුතු යැ"යි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ පියු දෙර ඇති එ වෙහෙර කරා නිශ්ඛඳ වැ එළැඹි නො වෙලෙව් වැ අක්දෙරියට වැද උකැසි හඬ නඟා කඩුව පහළේ යැ. බුදුහු දෙර වීවර කොළෝ. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ වෙහෙර වැද බුදුන්ගේ පාටුල හිසින් වැටී බුදුන්ගේ පාසහළ වුවනු සිඹී. දෙඅතිනු සම්බාහනා කෙරෙයි, නමුදු අස්වයි : "වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජමී, වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජමී"යි.

මහරජ, තෙපි කීනම් කරුණක් දක්මින් මේ සිරුරෙහි ලා මේ බදු පරම ගෞරවාකාර කරව. ගෞරවොපහාර දක්වව?

වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ධර්මාන්වයෙක් ඇත : "හගවත්තූ සමාක් සම්බුද්ධයහ. හගවත්තූ වීසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යාතය. හගවත්තූගේ සවුසහනු සුපිළිපත්හ" යි. වහන්ස, මම මෙලොව දසවසෙක වීසිවසෙක තිස්වසෙක සකලස්වසෙකැ'යි මෙසේ අවධි සහිත කොට බමසර පුරන ඇතැම් මහණබවුණු කෙනතුන් දක්මී. පසු කලෙක ඔහු මොනොවට සනඟා සිටියාහු වීලෙවුන් ගත්තාහු අන්දමී තැබූ කෙසෙමස් ඇත්තාහු පස්කම් ඉණෙන් සමර්ථපිත වැ සමඛගීභූත වැ ඉදුරන් පිණවත්, වහන්ස, මම මෙ සස්තොහි දිවි ඇති තාක් ප්‍රාණපරිත්‍යාගය ඇතුළු කොට ඇති පිරිසුන් පිරිසුදු බමසර පුරන මහණුන් දක්මී. වහන්ස, මම මෙ සස්තොන් බැහැර මෙසේ පිරිසුන් පිරිසුදු අන් බමසරක් නො දක්මී. වහන්ස, හගවත්තූ කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : "හගවත්තූ සමාක් සම්බුද්ධයහ, හගවත්තූ වීසින් දහම මොනොවට දෙසන ලද, සහනු සුපිළිපත්හ"යි.

සුභ ව ජරං භනෙත, රුජංනොපි රුජුඤ්චි විවදනති. ඛතතියංපි ඛතතියෙති විවදනති. බ්‍රාහ්මණොපි බ්‍රාහ්මණෙති විවදනති. ගහපතීපි ගහපතීති විවදනති. මාතාපි පුතොන විවදති. පුතොනාපි මාතරු විවදති. විතාපි පුතොන විවදති. පුතොනාපි විතරු විවදති. භාතාපි භාතරු විවදති. භාතාපි භතියා විවදති. භතියාපි භාතරු විවදති. සතායොපි සතායොන විවදති. ඉධ පනාහං භනෙත, හික්ඛු පසාංගි සමඤ්ඤා සමමොදමොනා අවිවදමොනා ඛිරෙදකීභුතො අඤ්ඤාමඤ්ඤං පියචක්ඛුඤ්ච සමපසානනා විහරන්ති¹. න ඛො පනාහං භනෙත, ඉතො ඛහිඤ්ඤා අඤ්ඤං එවං සමඤ්ඤං පරිඤ්ඤං සමඤ්ඤාමඤ්ඤං අයමපි ඛො මෙ භනෙත, භගවතී ධම්මනියො හොති සමමොසමුද්ධො භගවා, ඤාකඛානො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටකො සබ්බොති².

සුභ වජරංභං භනෙත, අරුමෙත අරුමං උයානෙන උයානං අනුච්චිකමාමි අනුච්චිරමි. සොහං තථ පසාංගි එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණෙ කීසෙ පුබ්බ දුබ්බණ්ණ උපාඤ්චුපඤ්චුකථානෙ³ ධම්නිසඤ්ඤානගතො න විය මඤ්ඤා චක්ඛුං ඛක්ඛිනො ජනස්ස දස්සනායං. තස්ස මඤ්ඤං භනෙත එවං හොති⁴ අඤ්ඤා ඉමෙ අයඤ්ඤානො අනභිරතා⁵ වා බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති. අපි වා නෙසං කීඤ්චි පාපං කම්මං කතං පට්ටිජ්ජනං තථා ඉමෙ අයඤ්ඤානො කීසා ලුඛා දුබ්බණ්ණ උපාඤ්චුපඤ්චුකථානා ධම්නිසඤ්ඤානගතො න විය මඤ්ඤා චක්ඛුං ඛක්ඛිනති ජනස්ස දස්සනායංති. ත්‍යාහං උපසඛන්ධිනි⁶ එවං වදාමි කීනානු තුලෙත අයඤ්ඤානො කීසා ලුඛා දුබ්බණ්ණ උපාඤ්චුපඤ්චුකථානා ධම්නිසඤ්ඤානගතො, න විය මඤ්ඤා චක්ඛුං ඛක්ඛිත ජනස්ස දස්සනායංති. තෙ එවමාහංසු ඛක්ඛිකරෙණො නො මහරුජා⁷ති. ඉධ පනාහං භනෙත, හික්ඛු පසාංගි භවිඨපභවිඨා උදගගුදගො අභිරතරුපා පිණ්ඩිඤ්ඤා අපොසාඤ්ඤානො පනඤ්ඤාමො පරදවුතො මිගභුතොන චෙතසා විහරන්ති⁸ තස්ස මඤ්ඤං භනෙත එවං හොති⁹. අඤ්ඤා ඉමෙ අයඤ්ඤානො තස්ස භගවතො සාගතෙ උදාරං පුබ්බිනාපරං විසෙසං සඤ්ඤානන්ති, තථා ඉමෙ අයඤ්ඤානො භවිඨපභවිඨා උදගගුදගො අභිරතරුපා පිණ්ඩිඤ්ඤා අපොසාඤ්ඤානො පනඤ්ඤාමො පරදවුතො මිගභුතොන චෙතසා විහරන්ති¹⁰ති. අයමපි ඛො මෙ භනෙත, භගවතී ධම්මනියො හොති සමමොසමුද්ධො භගවා ඤාකඛානො භගවතා ධම්මො, සුපට්ටකො සබ්බොති.

සුභ වජරංභං භනෙත, රුජං ඛතතියො ඉඤ්ඤාච්චිකෙතො පඤ්ඤාමි ඤාතොනායං වා ඤාතොනා ජාපෙතොයං වා ජාපෙතො. පඤ්ඤාපෙතොයං වා පඤ්ඤාපෙතො. තස්ස මඤ්ඤං භනෙත, අට්ඨකරණෙ¹ තිසිත්තස්ස අනතරනතරු කථං ඔපානෙතති. සොහං න උභාමි : මාමෙ² ගොනොනො අට්ඨකරණෙ³ තිසිත්තස්ස මෙ අනතරනතරු කථං ඔපානෙතථ⁴. කථාපරියොගානං මෙ භවිනොනො අගමෙතභුතී. තස්ස මඤ්ඤං භනෙත, අනතරනතරාව

1. සමඤ්ඤා සමමොදමොනෙ ඛිරෙදකීභුතො අඤ්ඤාමඤ්ඤං පියචක්ඛුඤ්ච සමපසානනා විහරන්තො - PTS, මජ්ඣං.
2. උපාඤ්චුපඤ්චුකථානෙ - ස්‍යා.
3. එතදභොසි - ස්‍යා.
4. අනභිරතං - සිඞ්ඤ.
5. භවිඨපභවිඨ උදගගුදගො අභිරතරුපෙ පිණ්ඩිඤ්ඤා අපොසාඤ්ඤානො පඤ්ඤාමො පරදවුතො මිගභුතොන චෙතසා විහරන්තො - PTS, මජ්ඣං.
6. අභිරතරණෙ - සිඞ්ඤ, PTS.
7. ඉමෙ - සිඞ්ඤ.
8. ඔපානෙතභු - සිඞ්ඤ.

තවද වහන්ස, රජදරුවෝ ද රජදරුවන් හා විවාද කෙරෙහි, කැත්කුල ඇතියෝ ද කැත්කුලැතියන් හා විවාද කෙරෙහි, බමුණෝ ද බමුණන් හා විවාද කෙරෙහි, ගැහැටියෝ ද ගැහැටියන් හා විවාද කෙරෙහි, මව ද පුතු හා විවාද කෙරෙයි, පුත් ද මව හා විවාද කෙරෙයි, පියා ද පුතු හා විවාද කෙරෙයි, පුත් ද පියා හා විවාද කෙරෙයි, සොහොයුරා ද සොහොයුරු හා විවාද කෙරෙයි, බෑයා ද බුහුන හා විවාද කෙරෙයි, බුහුන ද බෑයා හා විවාද කෙරෙයි, යහළු ද යහළු හා විවාද කෙරේ. වහන්ස, මම මේ සස්තෙහි සමග වූ සතුටු වන විවාද නො කරන කිරි-දිය සේ එක් වූ උතුන් ප්‍රිය ඇසින් දක්මින් වෙසෙන මහණුන් දක්මි. වහන්ස, මම මේ සස්තෙහි බෑහැර මෙසේ සමග වූ අන් පිරිසක් නො මැ දක්මි. වහන්ස, හඟවත්තු කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “හඟවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, හඟවත්තු වීසින් සිව්සස් දහමි මොනොවට දෙසන ලද, සහගු සුපිළිපත්හ”යි.

තවද වහන්ස, මම අරමින් අරමට උයනින් උයනට සක්මන් කරමි, ඇවිදමි. එ මම එහි කෘග වූ රළ වූ දුච්ඡ වූ හටගත් පඩුපැහැ ඇති නහර ඉල්ලුණු සිරුරු ඇති ඇතැම් මහණබමුණු කෙනාකුත් පුනාපුනා දක්නට ජනයාගේ නෙත් නො බඳනවුන් මෙන් දක්මි. වහන්ස, එ මට මෙසේ සිත් වෙයි : “එකැතීන් මේ ආයුෂ්මත්තු දනහිරත වැ හෝ බමසර සෙරෙහි. ඔවුන් වීසින් පිළිසන් වැ කළ පවකමක් හෝ ඇත. එසේ මැ යැ මේ ආයුෂ්මත්තු කෘග වූවාහු රුක්ෂ වූවාහු දුච්ඡ වූවාහු හටගත් පඩුපැහැ සිරුරු ඇත්තාහු නහර පැතුරුණු සිරුරු ඇත්තාහු වෙති. ජනයාගේ දඹිනය පිණිස ඇස් නො බඳනවුන් සෙයින් වෙති”යි. මම ඔවුන් කරා එළැඹ මෙසේ කියමි : “ආයුෂ්මත්ති, තෙපි කවර හෙයකින් කෘග වව, රුක්ෂ වව, දුච්ඡ වව. හටගත් පඩුරෝ ඇතියාව. නහර ඉපිළි සිරුරු ඇතියාව, ජනයාගේ දඹිනයට ඇස් නො බඳනවුන් සෙයින් වව”යි. ඔහු මෙසේ කීහු : “මහරජ අපට බන්ධු(පරපුරින් ආ) රොගයෙකැ”යි. වහන්ස, මම මේ සස්තෙහි තුටු පහටු ඔදවැටී අහිරත රූප ඇති පිණාගීය ඉඳුරන් ඇති අල්පොත්සුක වූ (නිර්භය හෙයින්) හුණුලොම් ඇති පරා දුන් දැයින් වැටුම් ඇති නිරාගසිනින් වසන මහණුන් දක්මි. වහන්ස, මට මෙසේ සිත් වෙයි : “මේ ආයුෂ්මත්තු එකැතීන් ඒ හඟවත්තූගේ ශාසනයෙහි උදර වූ පළවු ඉපැයු විශේෂයෙන් වැඩී අපර විශේෂයක් දනිත් මැ යැ. එසේ මැ යි මේ ආයුෂ්මත්තු තුටු පහටු වැ ඔදවැටී වැ අහිරතරූප ඇති වැ පිණාගීය ඉඳුරන් ඇති වැ ප්‍රකාශයාත්පාදයෙහි අල්පොත්සුක වැ (අක්‍රමක) තෙයින් පතිතලොම වැ පරා දුන් දැයින් යැපෙන දිවිවැටුම් ඇති වැ නිරාගසිනින් වෙසෙති”යි. වහන්ස, හඟවත්තු කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “හඟවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, හඟවත්තු වීසින් ධර්මය මනාකොට දෙසන ලද, සහගු සුපිළිපත්හ”යි.

තවද වහන්ස, මම මුදුනෙහි ඕසෙස් කළ කැත් රජ වූයෙම් නස්නට නිසියහු නසන්නට වෙවයි. නිර්ධන කරන්නට නිසියහු නිර්ධන කරන්නට වෙවයි රචින් තෙරනට නිසියහු රචින් තෙරන්නට වෙවයි පොහොම්, වහන්ස, අධිකරණවිනිශ්චයෙහි හිඳුනා මට අතරතුර කථා බහත්. මම “මේ හවත්තු අධිකරණයෙහි හිඳුනා මට අතරතුර කථා නහමක් බහත්වා; මේ හවත්තු මා ගේ කථා පයච්චසාතය බලා සිටිත්වා” යනු නො ලබමි. වහන්ස, මට අතරතුර කථා බහත්. වහන්ස, යම් දවසෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනෙකඟක

කථං ඕපානෙතනී. ඉධ පනාහං හනෙන්, භික්ඛු පසාංඝී යස්මිං සමයෙ හගච්චා අනෙකතතාය පරිතාය ධම්මං දෙසෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ හගච්චන්තො සාවකානං ඛිපිතසඤ්ඤා වා හොති උක්කාසිතසඤ්ඤා වා. භුතපුබ්බං හනෙන්, හගච්චා අනෙකතතාය පරිතාය ධම්මං දෙසෙයි. තභ්‍රහ්‍මද්දන්තරෙ හගච්චන්තො සාවකො උක්කාසි. තමෙනද්දන්තරෙ සමුභවචාරී ජණ්ණුකෙන හච්චෙයි : ‘අපසඤ්ඤා ආයස්මා හොතු, මායස්මා සඤ්ඤාසි. සත්ථා නො හගච්චා ධම්මං දෙසෙතී’ති, තස්ස මයාං හනෙන්, එතද්දහොසි : අච්චරියං වත හො, අබ්බුතං වත හො. අද්දෙකින වත කීර හො අතරෙච්ච එවං සුචිතීතා පරිතා හවිස්සතී’ති. න ඛො පනාහං හනෙන්, ඉතො බග්ගිඤ්ඤා අද්දන්තරෙ එවං සුචිතීතං පරිතං සමනුපසාංඝී. අයමපි ඛො මෙ හනෙන්, හගච්චති ධම්මච්චියො හොති : ‘සමමාසච්චුඤ්ඤො හගච්චා, සාංකඛානො හගච්චතා ධම්මො, සුපට්ඨනො සඛෙතා’ති.

පුත වපරාහං හනෙන්, පසාංඝී ඉධෙකච්චෙව ඛතතියපණ්ණිනෙ තීපුණේ කතපරපචාදෙ වාලචෙධිරූපෙ වොභිඤ්ඤානා¹ මඤ්ඤා චරන්ති පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨිගතානි. තෙ සුණන්ති සමණො ඛලු හො ගොතමො අශ්‍රීතං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතී. තෙ පඤ්ඤා අභිසඛි-රොන්ති. ඉමං මයං පඤ්ඤා සමණං ගොතමං උපසඛිකමිනා පුච්ඡිස්සාම : ‘එවං චෙ නො පුච්චො එවං බ්‍යාකරිස්සති, එවිමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවං චෙපි නො පුච්චො එවං බ්‍යාකරිස්සති, එවිමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමා’ති. තෙ සුණන්ති ‘සමණො ඛලු හො ගොතමො අශ්‍රීතං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසටො’ති. තෙ යෙන හගච්චා තෙනුපසඛිකමන්ති. තෙ හගච්චා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙස්සති සමාදපෙති සමුතොතෙති සමපහංසෙති : තෙ හගච්චතා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙස්සති සමාදපිතා සමුතොතෙති සමපහංසිතා න චෙව හගච්චතං පඤ්ඤා පුච්ඡන්ති. කුතො² වාදං ආරොපෙස්සන්ති. අද්දන්තරෙ³ හගච්චන්තො සාවකා සමපඤ්ඤන්ති. අයමපි ඛො මෙ හනෙන් හගච්චති ධම්මච්චියො හොති. ‘සමමාසච්චුඤ්ඤො හගච්චා, සාංකඛානො හගච්චතා ධම්මො, සුපට්ඨනො සඛෙතා’ති

පුත වපරාහං හනෙන්, පසාංඝී ඉධෙකච්චෙව මුඛමණපණ්ණිනෙ -පෙ- හතපතිපණ්ණිනෙ-පෙ-සමණපණ්ණිනෙ තීපුණේ කතපරපචාදෙ වාලචෙධිරූපෙ වොභිඤ්ඤානා¹ මඤ්ඤා චරන්ති. පඤ්ඤාගතෙන දිට්ඨි-ගතානි. තෙ සුණන්ති ‘සමණො ඛලු හො ගොතමො අශ්‍රීතං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරිස්සතී’ති. තෙ පඤ්ඤා අභිසඛිරොන්ති : ‘ඉමං මයං පඤ්ඤා සමණං ගොතමං උපසඛිකමිනා පුච්ඡිස්සාම. එවං චෙ නො පුච්චො එවං බ්‍යාකරිස්සති, එවිමස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාම. එවං චෙපි නො පුච්චො එවං බ්‍යාකරිස්සති, එවිමපිස්ස මයං වාදං ආරොපෙස්සාමා’ති. තෙ සුණන්ති ‘සමණො ඛලු හො ගොතමො අශ්‍රීතං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසටො’ති. තෙ යෙන හගච්චා තෙනුපසඛිකමන්ති. තෙ හගච්චා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙස්සති සමාදපෙති සමුතොතෙති සමපහංසෙති. තෙ හගච්චතා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙස්සති සමාදපිතා සමුතොතෙති සමපහංසිතා න චෙව හගච්චතං පඤ්ඤා පුච්ඡන්ති. කුතො² වාදං ආරොපෙස්සන්ති. අද්දන්තරෙ³ හගච්චන්තො සාවකා සමපඤ්ඤන්ති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බඤ්ඤාය. තෙ හගච්චා

1. තෙ භිඤ්ඤානා - ස්‍යා, මජ්ඣං.
 2. කුතස්ස - ස්‍යා.
 3 අද්දන්තරෙ - ස්‍යා.

පමිද්ධි දහම් දෙසන සේක් ද, එදවස්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සවිචන් කිවිස්සා ගබ්ඳයෙක් වෙවයි, උකැයි හචෙක් වෙවයි නැත් ද, එ බදු මහණුන් මෙ සස්තොති දක්මි. වහන්ස, වුවිච් දයක් කියමි : භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනේකගතපමිද්ධි දහම් දෙසු සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අන්‍යතර ශ්‍රාවකයෙක් උකැයි කෙළේ. එක්තරා සමුච්චරෙක් දඬින් උහු හැටි : “ආයුෂමත් නිහඬ වෙවා, ආයුෂමත් නහමක් ගබ්ඳ කරන්නේ යැ. අප ගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේකැ”යි. වහන්ස, මට කෙල සිත් වී : “හවස්නි, ආස්වයානි මැ යැ හවස්නි, අදස්ඛියෙන් අයස්ත්‍රයෙන් මෙසේ සුවිනිත පමිද් වෙ මැ යයි. වහන්ස, මෙ සස්තොත් බැහැර මම මෙසේ සුවිනිත අත් පිරිසක් නො දක්මි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “හගචන්ත්‍ර සමාක් සම්බුද්ධයහ, හගචන්ත්‍ර වීසින් ධර්මය මොනොවට දෙසන ලද, සහත්‍ර සුපිළිපත්හ”යි.

තවද වහන්ස, මම මෙලොචනිත්‍රණ වූ පරා හා කළ වාදපරිචය ඇති වාලවෙයි ධනුර්ධරයන් බදු ඇකැමි ක්ෂත්‍රිය පණ්ඩිත කෙතොක් ප්‍රඥයෙන් දෘෂ්ටිගතයන් බිදුනාවුන් මෙන් හැසිරෙති. ඔහු ශ්‍රමණභවත් ගොතමයෝ අසුවල් නම් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ පිවිසෙත් ල යි අසති. ඔහු පැන සකස් කෙරෙති : “ඇපි ශ්‍රමණ ගොතමයන් කරා එළැඹ මේ ප්‍රශ්නය පුළුවස්මහ, අප වීසින් මෙසේත් පුළුවස්සා ලද්දහු මෙසේ විසදන්නාහ. මෙසෙයින් ඇපි ඔවුනට වාදරොපණ කරමහ. ඉදින් අප වීසින් මෙසේ පුළුවස්සා ලද්දහු මෙසෙයින් විසදන්නාහු නම් ඇපි මෙසේත් ඔවුනට වාදරොපණ කරමහ”යි. ඔහු “මහණ භවත් ගොයුම්හු අසෝ නම් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ වැඩිසේකැ”යි අසත්. ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹෙත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන් දහැමි කරායෙන් කරුණු දක්වනසේක. සමාදන් කරවන සේක, කෙද ගන්වන සේක, මොනොවට පහදවන සේක. ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වීසින් දහැමි කරායෙන් කරුණු දක්වන ලද වැ සමාදන් කරවන ලද වැ කෙද ගන්වන ලද වැ සතුටු කරවන ලද වැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් පැන නො පුළුවස්සාහ. කවර හෙයින් නම් වාදරෝපණ කෙරෙත් ද? ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සවු වෙත්. වහන්ස, මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “හගචන්ත්‍ර සමාක් සම්බුද්ධයහ. හගචන්ත්‍ර වීසින් ධර්මය ස්වාමාන යැ. සහත්‍ර සුපිළිපත්හ”යි.

තවද වහන්ස, මම මෙලොචනිත්‍රණ වූ පරා හා කළ වාදපරිචය ඇති වාලවෙයි ධනුර්ධරයන් බදු ප්‍රඥයෙන් දෘෂ්ටිගතයන් බිදුනාවුන් මෙන් හැසිරෙන මුණ්ණ පණ්ඩිතයන්හු . . . ගහපති පණ්ඩිතයන්හු . . . ශ්‍රමණපණ්ඩිතයන්හු දක්මි. ඔහු ශ්‍රමණ භවත් ගොයුම්හු අසෝ නම් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ වඩනාසේකැ”යි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න අභිසංස්කරණ කෙරෙති : “අපි මෙ පැන මහණ ගොයුම්හු කරා එළැඹ පුළුවස්මහ. ඉදින් අප වීසින් මෙසේ පුළුවස්සා ලද වැ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් අපි ඔබට මෙසේ වාදරොපණ කරමහ. අප වීසින් මෙසේත් පුළුවස්සාලද වැ මෙසේ ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් අපි මෙසේත් ඔබට වාදරොපණ කරමහ”යි ඔහු ශ්‍රමණ භවත් ගොයුම්හු අසෝ නම් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ වැඩිසේකැ”යි අසත්, ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹෙති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන් දහැමි කරායෙන් කරුණු දක්වනසේක, සමාදන් කරවනසේක, කෙද ගන්වනසේක, සතුටු කරවනසේක. ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වීසින් දහැමි කරායෙන් කරුණු දක්වනලද වැ සමාදන් කරවන ලද වැ කෙද ගන්වන ලද වැ සතුටු කරවන ලද වැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් පැන නො ද පුළුවස්සාහු මැ යැ. කවර හෙයින් වාදරෝපණ කෙරෙත් ද? ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් මැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදහු සදහා අවිකාශ යදිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන් පැවිදි

පබ්බජෙති. තෙ තථා පබ්බජිතො සමානො එකො වූපකච්ඡි, අප්පමිත්තො ආනාපිනො පතිත්තතො විහරන්තො න චිරංගොච යස්සන්ධංය ඤාපුත්තො සම්මදෙව අභාරස්මිං අනගාරිතං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බුග්ගචරිතං-පරියොසානං දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා භවිකන්ති, උපසම්පජ්ඣ විහරන්ති. තෙ එවමානංසු : ‘මහං¹ චත හො අනග්ගාම, මහං¹ චත හො පනග්ගාම. මහං හි පුබ්බෙ අග්ගමණ්ණංච සමානො සමණඛානී පච්ජානිමිනා, අබ්බාභමණ්ණංච සමානො බ්බාභමණ්ණානී පච්ජානිමිනා, අනරහන්තොච සමානො අරහන්තොඛානී පච්ජානිමිනා. ඉදනි ඛොමිනා සමණො, ඉදනි ඛොමිනා බ්බාභමණො, ඉදනි ඛොමිනා අරහන්තො’ති. අගච්චි ඛො මෙ හන්තො, හභවති ධම්මනිගො හොති : ‘සම්මාසම්බුද්ධො හභවා, ඤාතඤාතො හභවතො ධම්මො, සුපච්චන්තො සඛෙඤා’ති.

පුත ව පරං හන්තො, ඉමෙ ඉඤ්ඤාපුරුණො ඵපතගො මම්හන්තො මම්මානො අහං තෙසං ජීවිතස්ස පදුතා² යස්ස ආහන්තො අථ ච පන නො තථා මිසි නිපච්චාකාරං කරොන්ති යථා හභවති. භුත්තපුබ්බාහං හන්තො සෙහං අබ්බුග්ගානො සමානො ඉමෙව ඉඤ්ඤාපුරුණො ඵපතගො විමංසමානො අඤ්ඤාතරස්මිං සම්මාඛෙ ආච්ඡපෙ වාසං උපසඤ්ජිං. අථ ඛො හන්තො, ඉමෙ ඉඤ්ඤාපුරුණො ඵපතගො ඛුත්තදෙව රන්ති. ධම්මිතො තථාය විනිනාමෙති. යතො අගොසි හභවා නගො සිතං කන්ති මං පාදනො කරිති. නිපජ්ජංසු. තස්ස මග්ගං හන්තො, එතදහොසි : ‘අච්ඡරිතං චත හො, අබ්බුග්ගං චත හො, ඉමෙ ඉඤ්ඤාපුරුණො ඵපතගො මම්හන්තො මම්මානො, අහං තෙසං ජීවිතස්ස පදුතා, යස්ස ආහන්තො. අථ ච පන නො තථා මිසි නිපච්චාකාරං කරොන්ති යථා හභවති. අඤ්ඤා ඉමෙ ආගස්මන්තො තස්ස හභවතො සාසනෙ උලාරං පුබ්බෙතාපරං විසෙසං සඤ්ජානන්ති’ති. අගච්චි ඛො මෙ හන්තො, හභවති ධම්මනිගො හොති : ‘සම්මාසම්බුද්ධො හභවා, ඤාතඤාතො හභවතො ධම්මො, සුපච්චන්තො සඛෙඤා’ති.

පුත ව පරං හන්තො, හභවාපි ඛන්තීගො, අගච්චි ඛන්තීගො, හභවාපි කොසලකො, අගච්චි කොසලකො, හභවාපි ආසිනීකො, අගච්චි ආසිනීකො යච්චි හන්තො, හභවාපි ඛන්තීගො, අගච්චි ඛන්තීගො, ඛභවාපි කොසලකො, අගච්චි කොසලකො, හභවාපි ආසිනීකො, අගච්චි ආසිනීකො. ඉමිනාචාරහාමෙචාහං හන්තො, හභවති පරමනිපච්චාකාරං කතං. චිත්තපහාරං උපදංසෙතුං. හන්ත ව දනී මහං හන්තො, හච්ඡාම. ඛුත්තච්චි මහං ඛුත්තරණීයා’ති. යස්සදනී නිං මහාරජ, කාලං මඤ්ඤාසිති. අථ ඛො රජා පසෙසදි කොසලො උච්ඡාසාසනො හභවන්තං අභිවාදෙති. පදකඤ්ඤා කන්ති පනගාමි.

1. මහං - සහං.
 2. {ජීවිතාස, දුතා - මජ්ඣං.
 {ජීවිතං දුතා - PTS.

කෙරෙත්. ඔහු එසේ පැවිදි වූවාහු එකලා වූවාහු වෙන් වූවාහු අප්‍රමන්ත වූවාහු කෙලෙස් තවන වැර ඇතියාහු ජීවිත නිරපේක්ෂක වැ වසන්තාහු නොබෝ කලෙකින් මැ කුලපුත්‍රයේ යම් අරියක් සඳහා මොනොවට ගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, ප්‍රාග්මවයාච්චයාච්චසාන කොට ඇති ඒ අනුක්තරාරිය දුටුදේශෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දන පසක් කොට උපයාගෙන විහරණ කෙරෙත්. ඔහු මෙසේ කීහු : "භවත්ති, මදෙකින් තස්තමෝ මැ යැ, භවත්ති, මදෙකින් විතස්තමෝ මැ යැ. අපි පෙර අශ්‍රමණයමෝ 'ශ්‍රමණයම්භ'යි පිළින කළම්භ, අශ්‍රාමණයමෝ 'ශ්‍රාමණයම්භ'යි පිළින කළම්භ, අර්භත් නොවත්තමෝ මැ 'අර්භත් වම්භ'යි පිළින කළම්භ. දන් කලි ශ්‍රමණයම්භ, දන් කලි ශ්‍රාමණයම්භ, දන් කලි අර්භත් වම්භ"යි. වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : "භගවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, භගවත්තු විසින් දඟම මොනොවට දෙසන ලද, සහග්‍ර සුපිළිපත්භ"යි.

තවද වහන්ස, ඉසිදත්ත යැ පුරාණ යැ යන මේ දෙවඩුවෝ මා සතු බත් ඇතියාහු මා සතු යාන ඇතියාහු වෙති. මම උන් ගේ ජීවිත දෝනොම් යසස් අරනොම් වෙමි. එසේ වුව ද භාගාවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි සෙයින් මා කෙරෙහි ගෞරවාකාර නොකෙරෙහි. වහන්ස, පෙර වූ දයක් කියමි : "මම ගෙන් මෙහෙයන්තොම් මේ ඉසිදත්තපුරාණ දෙවඩු-වතුදු විමසන්තොම් එක්තරා සසම්බාධ ආච්ච්චයෙක වාසයට එළැඹියෙමි. වහන්ස, එසඳ මේ ඉසිදත්තපුරාණ දෙවඩුවෝ රැය බොහෝ වෙලාවක් දඟුම් කරායෙන් කල් භලවා භාගාවතුන් වහන්සේ වසන දසට හිස කොට මා පාදපෙහි කොට වැදගොත්භ. වහන්ස, මට කෙල සිත්චි : "භවත්ති, ආශ්ච්චයෙක් මැ යැ, භවත්ති, අද්භුතයෙක් මැ යැ. මේ ඉසිදත්තපුරාණ දෙවඩුවෝ මා සතු බත් ඇතියාහු මා සතු යාන ඇතියාහු වෙති. මම උනට ජීවිතදයක වෙමි. යසස් අරනොම් වෙමි. එතෙකුදු වුව භාගාවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි සෙයින් මා කෙරෙහි නිපතාකාර නො කෙරෙහි. ඒකාන්තයෙන් මේ ආශුෂ්මත්තු දෙදොන ඒ භාගාවතුන් වහන්සේ ගේ සස්තොහි උදර වූ කැල මැ ඉපැයු විශේෂයට වැඩි අපර විශේෂයක් දැන් මැ යැ, වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : "භගවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, භගවත්තු විසින් දඟම මොනොවට දෙසන ලද, සහග්‍ර සුපිළිපත්භ"යි.

තවද වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රියයහ, මම ද ක්ෂත්‍රියයෙමි. භාගාවතුන් වහන්සේ ද කොසොල් දනාවචුසියහ, මම ද කොසොල්දනාව වුසියෙමි. භාගාවතුන් වහන්සේ ද අසුචියස් ඇතියහ, මම ද අසුචියස් ඇතියෙමි. වහන්ස, "භාගාවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රියයහ, මම ද ක්ෂත්‍රියයෙමි. භාගාවතුන් වහන්සේ ද කොසොල් දනාවචුසියහ, මම ද කොසොල්දනාවචුසියෙමි. භාගාවතුන් වහන්සේ ද අසුචියස් ඇතියහ, මම ද අසුචියස් ඇතියෙමි" යන යම් කරුණෙක් ඇත් ද වහන්ස, මම මේ කරුණින් මැ පරමගෞරවාකාර කරන්නට ගෞරවොපහාර දක්වන්නට නිසියෙමි මැ යැ. වහන්ස, එයින් දන් අපි යම්භ. අපි බොහෝ කීස ඇතියමෝ බොහෝ කරුණි ඇතියමෝ යයි. මහරජ, තෙපි දන් එයට කල් දනැ'යි වදලෝ. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ හුනස්නෙන් නැඹි භාගාවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට බැස ගියේ යි.

අථ ඛො භගවා අචිරපක්ඛන්තස්ස රඤ්ඤා පසෙහදිස්ස නොසලස්ස භික්ඛු අමනෙතඤ්ඤි: ‘ඵසො භික්ඛවෙ, උජා පසෙහදි නොසලො ධම්මවේනීයාති භාසිණො උට්ඨායාසනො පක්ඛන්තො. උග්ගණ්ඨාථ¹ භික්ඛවෙ, ධම්මවේනීයාති. පරියාපුණ්ථ භික්ඛවෙ, ධම්මවේනීයාති. ධාරෙථ භික්ඛවෙ, ධම්මවේනීයාති අභ්භංගිතාති භික්ඛවෙ, ධම්මවේනීයාති අදිට්ඨභම්මවිට්ඨකාති’ති.

ඉදම්චොච්ච භගවා අත්තමිනො තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිණො අභිනඤ්ඤති.

ධම්මවේනීයසුභතො නවමං.

1. උග්ගණ්ඨාථ - මජ්ඣං, සඤා.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පස්නදි කොසොල් රජු නික්ම යන්නා හා මෑ මහණුන් ඇමැතුණේක : "මහණෙනි, කෙල පස්නදි කොසොල් රජ ධර්මවේදිකායන් කියා සුතස්-තොත් නැති නික්ම ගියේ. මහණෙනි, ධර්මවේදිකායන් උගනුව, මහණෙනි, ධර්මවේදිකායන් පුහුණු කරව, මහණෙනි, ධර්මවේදිකායන් ධරව. මහණෙනි, ධර්මවේදිකායන් අරිසංහිතයහ, ආදිවුත්මවයාභිකයහ"යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. සතුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය අභිනාසදානා කළහ"යි.

නව වැනි ධර්මවේදිකා සූත්‍ර යි.

2. 4. 10

කණ්ණකප්පල සුභාවං

එවං මේ සුභං: එකං සමයං ගඟව: උජ්ජකායං¹ විහරති කණ්ණකප්පලෙ මිඤ්ඤෙ. තෙන ඛෙ: පන සමයෙහ රුජ: පසෙහදි කොසලො: උජ්ජකං අනුපාදෙතො: හොති කෙනවිදෙව කරණියෙහ. අඵ ඛෙ: රුජ: පසෙහදි කොසලො: අඤ්ඤාචරං පුරිතං අංමිනෙහසි: 'එති තිං අමො: පුරිතා යෙහ ගඟව: තෙහුපසඛකම්, උපසඛකමිනි: මම් වචනෙන ගඟවතො: පාදෙ සිරස: වන්දති. අපා:ඛාඛං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං ඛලං එ:සුචිභාරං පුච්ඡ, 'රුජ: ගනෙහ, පසෙහදි කොසලො: ගඟවතො: පාදෙ සිරස: වන්දති, අපා:ඛාඛං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං ඛලං එ:සුචිභාරං පුච්ඡති'ති. එවිඤ්චි වදෙති: 'අජ් කිර ගනෙහ, රුජ: පසෙහදි කොසලො: පච්ඡාගතනං භුතපාතරුසො: ගඟවතනං දඤ්ඤාය උපසඛකමිඤ්ඤාති'ති. එවං දෙවොති ඛෙ: සො: පුරිතො: රඤ්ඤා පසෙහදිඤ්ඤා කොසලඤ්ඤා පච්ඤානි: යෙහ ගඟව: තෙහුපසඛකම්. උපසඛකමිනි: ගඟවතනං අභිවාදෙති: එකමිනනං තිසිදි. එකමිනනං තිසිනො: ඛෙ: සො: පුරිතො: ගඟවතනං එතදවොච: 'රුජ: ගනෙහ, පසෙහදි කොසලො: ගඟවතො: පාදෙ සිරස: වන්දති. අපා:ඛාඛං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං ඛලං එ:සුචිභාරං පුච්ඡති. එවිඤ්චි වදෙති: අජ් කිර ගනෙහ, රුජ: පසෙහදි කොසලො: පච්ඡාගතනං භුතපාතරුසො: ගඟවතනං දඤ්ඤාය උපසඛකමිඤ්ඤාති'ති.

අඤ්ඤාසු ඛෙ: සොම: ව ගභිති සකුලා ව ගභිති 'අජ් කිර රුජ: පසෙහදි. කොසලො: පච්ඡාගතනං භුතපාතරුසො: ගඟවතනං දඤ්ඤාය උපසඛකමිඤ්ඤාති'ති. අඵ ඛෙ: සොම: ව ගභිති සකුලා ව ගභිති රුජ:නං පසෙහදි කොසලං ගතනාභිභාරෙ උපසඛකමිනි: එතදවොචුං: 'තෙන හි මහාරුජ, අමහාකම්චි වචනෙන ගඟවතො: පාදෙ සිරස: වන්දති. අපා:ඛාඛං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං ඛලං එ:සුචිභාරං පුච්ඡ: 'සොම: ව ගනෙහ, ගභිති සකුලා ව ගභිති ගඟවතො: පාදෙ සිරස: වන්දති, අපා:ඛාඛං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං ඛලං එ:සුචිභාරං පුච්ඡති'ති.

අඵ ඛෙ: රුජ: පසෙහදි කොසලො: පච්ඡාගතනං භුතපාතරුසො: යෙහ ගඟව: තෙහුපසඛකම්. උපසඛකමිනි: ගඟවතනං අභිවාදෙති: එකමිනනං තිසිදි. එකමිනනං තිසිනො: ඛෙ: රුජ: පසෙහදි කොසලො: ගඟවතනං එතදවොච: 'සොම: ව ගනෙහ, ගභිති සකුලා ව ගභිති ගඟවතො: පාදෙ සිරස: වන්දති. අපා:ඛාඛං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං ඛලං එ:සුචිභාරං පුච්ඡති'ති. කම්පන මහාරුජ, සොම: ව ගභිති සකුලා ව ගභිති අඤ්ඤං දුහං තාලඤ්චි'නති.

1. { උරුඤ්ඤායං - මජ්ඣං.
       { උදඤ්ඤායං - සා:.
       { උදුඤ්ඤායං - PTS.

2. 4. 10

කණ්ණකන්ඵල සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද; එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උජුකා රටැ කණ්ණකන්ඵල නම් මුවලැවහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි පසේනදී කොසොල් රජ කිසි කටයුත්තෙකින් උජුකාවට පැමිණියේ වෙයි. එසඳ පසේනදී කොසොල් රජ එක්කරා පුරුෂයකු ඇමැති : එමඛල පුරුෂය, තෝ එව. බුදුන් කරා එළැඹෙව, එළැඹ මාගේ වචනයෙන් බුදුන්ගේ පාසහළ හිසින් වදු. "වහන්ස, පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදියි. අල්පාබාධ බව නිදුක් බව සිරුරෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවුයි" යයි අල්පාබාධත්වය නිදුක් බව ගර්භයෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවුයි. මෙසේත් කියව : "වහන්ස, අද පසේනදී කොසොල් රජ පසුබතැ. වැළඳු පෙරවරුබත් ඇතිගේ බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹෙමි" යයි. 'දේවයිති, එසේ යැ' යි ඒ පුරුෂයා පසේනදී කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිගේ. එළැඹ බුදුන් වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ඒ පුරුෂයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ. වහන්ස, පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදියි. අල්පාබාධ බව නිදුක් බව සිරුරෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවුයි. මෙසේත් කියයි : "වහන්ස, පසේනදී කොසොල් රජ අද වැළඳු පෙරවරුබත් ඇති වැ පසුබත්හි බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹෙමි" යයි.

සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද "පසේනදී කොසොල් රජ අද වැළඳු පෙරවරුබත් ඇති වැ පසුබත්හි බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹෙමි" ඇහුහු. එසඳ සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද බත් වඩන තත්හි දී පසේනදී කොසොල් රජු කරා එළැඹ තෙල කීහු : "මහරජ එසේ හෙයින් අප ගේ වචනයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදිනු මැනැව. අල්පාබාධ නිරුතභික සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසු විහරණ පිළිවිසිනු මැනැව : "සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළවත් හිසින් වදිති, අල්පාබාධ නිරුතභික සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුළුවුයිත්" යයි..

ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ වැළඳු පෙරවරුබත් ඇති වැ පසුබත්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිගේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ : "වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ පාදයන් හිසින් වදිති. නිරාබාධ නිරුතභික සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුළුවුයිත්. කීමෙක මහරජ සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද අන්‍යාද්‍යයකු නො ලද්දු ද ? යි.

අසොසංඝං ඛො භනෙන, සොමා ච භගිනී සකුලා ච භගිනී. ‘අජ්ඣි රුජා පසෙනදී කොසලො පච්ඡාභග්ගං භුත්තපාතරුසො භගවන්තං දස්සනාය උපසඤ්ඤාමිස්සාති’ති. අථ ඛො භනෙන, සොමා ච භගිනී සකුලා ච භගිනී මං භග්ගාභිභාසෙර උපසඤ්ඤාමිත්වා එතදවොචුං: තෙන හි මහාරුජ, අමහාකම්පි චචනෙහ භගවතො පාදෙ සිරසා වන්දසී, අපාඛාඛං අපාඛවකං ලුත්ථානං ඛලං එසුච්චාරං පුච්ඡ, සොමා ච භනෙන, භගිනී සකුලා ච භගිනී භගවතො පාදෙ සිරසා වන්දනති, අපාඛාඛං අපාඛවකං ලුත්ථානං ඛලං එසුච්චාරං පුච්ඡන්තී’ති.

සුඛිනියො සොනතු මහාරුජ, සොමා ච භගිනී සකුලා ච භගිනීති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදී කොසලො භගවන්තං එතදවොච: ‘සුඛං මේතං භනෙන, සමිණො ගොතමො එච්චාහ: ‘නත්ථි සො සමිණො වා මුඛමිණො වා යො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාචි අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පච්ඡානිස්සාති, නෙතං ධානං විජ්ජන්තී’ති. යෙ තෙ භනෙන එච්චාහංසු: ‘සමිණො ගොතමො එච්චාහ: නත්ථි සො සමිණො වා මුඛමිණො වා යො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාචි අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පච්ඡානිස්සාති. නෙතං ධානං විජ්ජන්තී. කච්චි තෙ භනෙන, භගවතො වුත්තවාදිනො, න ච භගවන්තං අභුතෙන අඛොචිකඛනති. ධම්මස්ස වාසුධම්මං ඛ්‍යාකරෙත්ති, න ච කොචි සභධම්මකො වාදුත්ථවාදෙ ගාරග්ගං ධානං ආගච්ඡන්තී’ති.

යෙ තෙ මහාරුජ, එච්චාහංසු: ‘සමිණො ගොතමො එච්චාහ: නත්ථි සො සමිණො වා මුඛමිණො වා යො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාචි අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පච්ඡානිස්සාති. නෙතං ධානං විජ්ජන්තී. න මේ තෙ වුත්ත වාදිනො අඛොචිකඛනති ච පන මං තෙ අභගා අභුතෙනා’ති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදී කොසලො විඩ්ඛිතං¹ සෙනාපතිං ආමනෙතසි: ‘කො හු ඛොජ්ජ’ සෙනාපති, ඉමං කථාචන්දු² රුජනොපුරෙ අබ්භුදාහාසිති? ‘සඤ්ජයො මහාරුජ, මුඛමිණො ආකාසගොතො’ති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදී කොසලො අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමනෙතසි, ‘එහි තිං අමො, පුරිස, මම චචනෙහ සඤ්ජයං මුඛමිණං ආකාසගොතං ආමනෙතසි. රුජා තං³ භනෙන, පසෙනදී කොසලො ආමනෙතන්තී’ති. එමං දෙවාති ඛො සො පුරිසො රඤ්ඤා පසෙනදීස්ස කොසලස්ස පච්චස්සුත්වා යෙන සඤ්ජයො මුඛමිණො ආකාසගොතො තෙහුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා සඤ්ජයං මුඛමිණං ආකාසගොතං එතදවොච: ‘රුජා තං භනෙන, පසෙනදී කොසලො ආමනෙතන්තී’ති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදී කොසලො භගවන්තං එතදවොච: සිතං හු ඛො භනෙන, භගවතා අඤ්ඤදෙව කිඤ්චි සක්ඛාය වාචා භාසිතා⁴, තඤ්ච ජනො අඤ්ඤථා විපච්චාගචේජ්ජයාති⁵.

අභිජානාමි මහාරුජ වාචං භාසිතාති⁷

- 1. විච්චිතං - මජ්ඣං. 3. කථාචන්දු - සිඉ.
- 2. කො හු ඛො - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS. 4. රුජා තෙ - PTS.
- 5. සක්ඛාය භාසිතං - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
- 6. විපච්චාගචේජ්ජයා - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
- 7. අභිජානාමි මහාරුජ වාචං භාසිතාති. මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS, උපනං.

වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද "අද පස්නාදි කොසොල් රජ වැළැඳු පෙරවරු බත් ඇති වැ පසුබත්ති බුදුන් දක්නට එළැඹේ"යි ඇසූහ. එසේ වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද බත්වඩන කැන්ති මා කරා එළැඹි තෙල කීහු : එසේ වී නම් මහරජ, "වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හේ පාසඟුළු හිසින් වදිති, නිරාබාධ නිරාකඩක සැඟැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවරණ පුළුවන්"යි අපගේ ද බසින් භාග්‍යවතුන්ගේ පාසඟුළු වදුව, අල්පාබාධ අල්පාකඩක ලසුකාරාන කායබල එසුවරණ පුළුවන්"යි කීහු.

මහරජ, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද සුවපත් වෙත්ව'යි.

ඉක්බිති පස්නාදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බත් සැලකෙමු : "වහන්ස, මා විසින් තෙලෙ අසන ලද, ශ්‍රමණ ගෞතම මෙසේ කියයි : "යමෙක් සියල්ල දන්තේ සියල්ල දක්නේ නිරවශේෂ දෙනදම්නය පිළින කරන්නේ නම් එ බඳු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත. තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ" යයි. වහන්සේ, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු නම් : "මහණ ගොයුම් මෙසේ කියයි : 'යමෙක් සියල්ල දන්තේ සියල්ල දක්නේ නිරවශේෂ දෙනදම්නය පිළින කරන්නේ නම් එබඳු ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ නැත. තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ" යයි කීහු නම්, කිම වහන්ස, ඔහු භාග්‍යවතුන් විසින් කීපු දැයක් කියන්නාහු ද, භාග්‍යවත්තට අභුතයෙන් නො ද අභිභවා කියත් ද, වදනු කාරණයට අනුකාරණයක් පවසත් ද, කිසි සකාරණ වාදනාදියක් නො ද ගැරහියයුතු කැනට ඒ ද ?යි.

මහරජ, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද : "මහණ ගොයුම් මෙසේ කියයි : 'යමෙක් සියල්ල දන්තේ සියල්ල දක්නේ නිරවශේෂ දෙනදම්නය පිළින කරන්නේ නම් එබඳු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත, තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ" යයි කීහු නම් ඔහු මට උක්තවාදී නො වෙති, වැළිත් ඔහු මට අසත්‍යයෙන් අභුතයෙන් අභිභවා කියති"යි.

එසේ පස්නාදි කොසොල් රජ විඩුබහ සෙත්පතිහු ඇමැති : "සෙත්පතිය, අද කවරෙක් නම් මේ කාරාවස්තු ව රාජාණ්ඩුපුරයෙහි පහළ කොට බිණි ද? මහරජ, ආකාශයේ පු සඤ්ජයාචාරණය යි.

එසේ පස්නාදි කොසොල් රජ අනාගත පුරුෂයකු ඇමැති : එම්බා පුරුෂය, කෙත් ඒ, මා බසින් අභස්තොකු සඤ්ජය බමුණු කැදව. වහන්ස, "පස්නාදි කොසොල් රජ මුඛ කැදවති"යි. 'දෙවයෙනි එසේ යැ'යි ඒ පුරුෂයා පස්නාදි කොසොල් රජට පිළිවදන් දී අභස්තොකු සඤ්ජය බමුණු කරා එළැඹියේ, එළැඹි අභස්තොකු සඤ්ජය බමුණුට තෙල කී : "වහන්ස, පස්නාදි කොසොල් රජ මුඛ කැදවති"යි.

ඉක්බිති පස්නාදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙමු යැ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අත් කිසි දැයක් මැ සඳහා වදනු බසෙක් ඇද්ද, ජනයා එ බස අත් සැටියෙකින් වරදවා ගන්නේ යැ'යි.

මහරජ, බසක් කියෙමි දනිමි මැ යැ.

යථා කථමපන හනෙත,හගව්‍යා අභිජානාති වාචං භාසිතාති?¹.

එවං ඛො අහං මහාරජ, අභිජානාමි වාචං භාසිතා¹ 'නජ්ඣ සො සමණො වා ඩ්‍රාගමණො වා, යො සක්ඛදෙව සබ්බං ඤාසාති, සබ්බං දක්ඛිති, නෙතං ධානං විජ්ජති'ති.

හෙතුරූපං හනෙත, හගව්‍යා අහ සහෙතුරූපං හනෙත හගව්‍යා අහ : 'නජ්ඣ සො සමණො වා ඩ්‍රාගමණො වා, යො සක්ඛදෙව සබ්බං ඤාසාති, සබ්බං දක්ඛිති, නෙතං ධානං විජ්ජති.. වත්තාඤෙ මෙ හනෙත, වණණා: බ්‍රහ්මභ්‍යා ඩ්‍රාගමණා වෙසාසා සුඤ්ඤා ඉමෙසං ඤු ඛො හනෙත, වතුභ්‍යං වණණා:හං සියා විසෙසො, සියා නානාකරණ'නති?

වත්තාඤෙ 'මෙ මහාරජ, වණණා. බ්‍රහ්මභ්‍යා ඩ්‍රාගමණා වෙසාසා සුඤ්ඤා ඉමෙසං ඛො මහාරජ, වතුභ්‍යං වණණා:හං ඤෙ වණණා අඤ්ඤාමකායනති, බ්‍රහ්මභ්‍යා ඩ්‍රාගමණා ව. යද්දං අභිවාදනපච්චුට්ඨානඅඤ්ඤාලිකමමසාමිච්චකමමානනති¹.

නාහං හනෙත, හගව්‍යනං දිට්ඨධම්මකං පුච්ඡාමි, සමපරාසිකාහං හනෙත, හගව්‍යනං පුච්ඡාමි. වත්තාඤෙ මෙ හනෙත, වණණා: බ්‍රහ්මභ්‍යා ඩ්‍රාගමණා වෙසාසා සුඤ්ඤා ඉමෙසං ඤු ඛො හනෙත, වතුභ්‍යං වණණා:හං සියා විසෙසො, සියා නානාකරණනති?

පඤ්චමාති මහාරජ, පට්ඨානිඨඛානි. කතමාති පඤ්ච? ඉධ මහාරජ, හික්ඛු සඤ්ඤා භොති, සඤ්ඤාති තථාගතස්ස ඛොධිං : 'ඉතිපි සො හගව්‍යා අරහං සමමාසමුඤ්ඤො විජ්ජාචරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සන්ථා දෙවමනුස්සාහං බ්‍රහ්මභ්‍යා හගව්‍යා'ති. අපාඛාධො භොති අපාතඛෙකා සමච්චෙපාතිනියා ගහණියා සමන්තාගතො නාතිසිතාය නාච්චුණ්ඤාය මජ්ඣමාය පට්ඨානකම්මාය අසඤ්ඤා භොති අමායාපි සථාගුතං අත්තාහං අච්චතතා සන්ථරි වා විඤ්ඤුසු වා සමුගමවාට්ඨසු. අරභුච්චියො විගරති අකුසලාහං ධම්මාහං පහානාය කුසලාහං ධම්මාහං උපසම්පදාය ථාමවා දලහපරකතමො අතීකම්මතබ්බුරෙ කුසලෙසු ධම්මෙසු. පඤ්ඤාචා භොති උදයන්ඨාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය තිබ්බෙධිකාය සමමාදුක්ඛකඛයගාමිනියා ඉමාති ඛො මහාරජ, පඤ්ච පට්ඨානිඨඛානි. වත්තාඤෙමෙ මහාරජ, වණණා: බ්‍රහ්මභ්‍යා ඩ්‍රාගමණා වෙසාසා සුඤ්ඤා නෙ වසු ඉමෙති පඤ්චති පට්ඨානිඨඛෙහති සමන්තාගතා, තං නෙතං² වසා දිඤ්ඤානං හිතාය සුඛායාති.

වත්තාඤෙ මෙ හනෙත වණණා: බ්‍රහ්මභ්‍යා ඩ්‍රාගමණා වෙසාසා සුඤ්ඤා නෙ වසු ඉමෙති පඤ්චති පට්ඨානිඨඛෙහති සමන්තාගතා එන්ථ පන නෙතං හනෙත, සියා විසෙසො සියා නානාකරණනති?

1. එවං භාසිතා - සිඤ්ඤා.
2. {සාමිච්චකමමාතිති - මජ්ඣං.
{සාමිච්චකමමනති - සපා, PTS.
3. එන්ථ පන නෙතං - මජ්ඣං.

වහන්ස, බසක් බණන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙබඳු බසක් සිහි කරන සේක් ද?

මහරජ, බසක් බණන මම මෙසේ දන්වමි : "යමෙක් එක් වර මැ හැම දත්තේ නම් හැම දත්තේ නම් එබඳු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත, තෙල කරුණ වීදාමාන නො වෙයි"යි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භේදයවහාවය වදරනි, වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකාරණ සවහාවය වදරනි. එක් වර මැ හැම දත්තා හැම දත්තා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත, තෙල කරුණ වීදාමාන නො වෙයි"යි. වහන්ස, මේ සතර වර්ණ කෙතෙක් ඇත : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ ය. වෛශ්‍යයෝ යැ, ශුද්‍රයෝ යි. වහන්ස, මේ සතර වර්ණයන් ගේ විශේෂයෙක් ඇත නානාත්වයෙක් ඇත?

මහරජ, මේ වර්ණයෝ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෛශ්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. මහරජ, මේ සතර වර්ණයන් අතුරින් වර්ණයෝ දෙදෙනෙක් අග්‍රයහ'යි කියනු ලැබෙයි. ක්ෂත්‍රියයන් හා බ්‍රාහ්මණයෝ යි. කෙසේ යැ යත් : අභිවාදන උත්ථාන අඤ්ඤාදිකම් සාම්චිකම්යන්ගේ වශයෙනි.

වහන්ස, මම භාග්‍යවත්හු අතින් ඵෙහලොකික වේතස නො පුළුවුණි. වහන්ස, මම භගවත්හු අතින් පාරලොකිකවේතස පුළුවුණි. වහන්ස, මේ වර්ණයෝ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෛශ්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. වහන්ස, මේ සතර වර්ණයන්ගේ විශේෂයෙක් ඇද්ද, නානාකරණයෙක් ඇද්ද?

මහරජ, මේ ප්‍රධන්වීයාභියව භිත වූ අධිගයෝ පස් දෙනෙකි : කවර පස් දෙනෙක යත් : මහරජ, මේ සස්තෙහි මහණ සැදුහැකි වෙයි, තරාගතයන් වහන්සේගේ සමාක් සම්බෝධිය හදහයි : "මෙ කරුණුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අර්හත්භ, සමාක් සම්බුද්ධියහ, වීදාමාන සම්පන්නයහ, සුගතයහ; ලොකවිත්භ, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථිහ, දෙවච්චිනිස්තව ඤස්තභ, සිව්සස් දත්භ, භගවත්භ"යි. අල්පාබාධ වැ අල්පාභික වැ නාතිශිත, නාසුෂ්ණ, මධ්‍යම, ප්‍රධන්වීයාභියව නිසි සම් වැ පස්තා ග්‍රහණයෙන් සමන්වාගත වැ සිටුනේ වෙයි. අශය වෙයි, අමායාචී වෙයි. යරාභුත ආත්මය ඤස්තවරයා කෙරෙහිද වීඤ්ඤ සමුත්ථවාරිත් කෙරෙහි දු භෙළි කරනු වෙයි. අකුසලධර්මයන් ගේ ප්‍රහාණය සදහා කුසලධර්මයන්ගේ උපසම්පත් සදහා බලවත් වැ දාධපරාක්‍රම ඇති වැ කුසල් දහම්හි නො හළ පුර ඇති වැ රුකුළු වැර ඇති වැ වෙසෙයි. ආයාචී වූ කෙලෙසුන් බීදුනා මොනොවට දුක් කිය කරනුවට යන උදවිය කරා දිවෙන ප්‍රභූයෙන් සමන්වාගත වැ ප්‍රභූවත් වෙයි. මහරජ, මේ පස් පධානියධිගයෝ යි. මහරජ, මේ වර්ණයෝ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෛශ්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. ඔහු මේ පස් වැදෑරුම් ප්‍රධන් වැරට භිත කරුණින් සමන්වාගත වෙත් ද, එය ඔවුන්ට දීඝිරාත්‍රියෙහි භිතයට සුබයට වැටෙයි.

වහන්ස, මේ වර්ණයෝ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෛශ්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. ඔහුද මේ පඤ්චප්‍රකාර ප්‍රධන් වැරට භිත වූ කරුණින් සමන්වාගත වෙත් ද, මෙහිදු වහන්ස, උන්ගේ විශේෂයෙක් ඇද්ද; නානාකරණයෙක් ඇද්ද?

එසේ බො පන නෙසාහං මහාරජ, පට්ඨානවේමත්තනං¹ වදාමි. සෙය්‍යථාපඤ්ඤා මහාරජ, ඥානභවදම්මො වා, අඤ්ඤාදම්මො වා, ගොදම්මො වා, සුදන්තා සුචිතීතා, ඥානභවදම්මො වා, අඤ්ඤාදම්මො වා, ගොදම්මො වා, අදන්තා අචිතීතා. තං කීං මඤ්ඤාසි මහාරජ, යෙ තෙ ඥානභවදම්මො වා, අඤ්ඤාදම්මො වා, ගොදම්මො වා, සුදන්තා සුචිතීතා, අපි නු තෙ දන්තාව දන්තකාරණං ගච්ඡන්තං. දන්තාව දන්තභූමීං සම්පාපුණෙය්‍යන්ති?

එවං හනෙත.

යෙ පන තෙ ඥානභවදම්මො වා, අඤ්ඤාදම්මො වා, ගොදම්මො වා, අදන්තා අචිතීතා, අපි නු තෙ අදන්තාව දන්තකාරණං ගච්ඡන්තං. අදන්තාව දන්තභූමීං සම්පාපුණෙය්‍යං සෙය්‍යථාපී තෙ ඥානභවදම්මො වා, අඤ්ඤාදම්මො වා, ගොදම්මො වා, සුදන්තා සුචිතීතාති?

නොහෙතං හනෙත.

එවමෙව බො මහාරජ, යං තං සද්ධෙත පත්තබ්බං අප්පාඛාධෙත අසද්ධෙත අමායාවිතා අරඬුවිරියෙත පඤ්ඤාවතා, තං වත අඤ්ඤාදො ඛට්ඨාඛාධො සථො මායාව කුසිතො උපපඤ්ඤා පාපුණියන්ති² තෙනං ථානං විජ්ජන්ති.

භගතුරුපං හනෙත, ගගවා අංග. සභගතුරුපං හනෙත ගගවා අංග. වත්තාඤ්ඤා මේ හනෙත, වණණා: ඛතතීයා චූභමණා වෙඤ්ඤා සුඤ්ඤා, තෙ වඤ්ඤා ඉමෙති පඤ්ඤාති පට්ඨානියවෙතති සම්මන්තාගතා, තෙ වඤ්ඤා සම්මප්පට්ඨානා. එසේ පන නෙසං හනෙත, සියා විසෙසො, සියා නානාකරණන්ති.

එසේ බො පන නෙසාහං මහාරජ, න කීඤ්චි නානාකරණං වදාමි, යදිදං විච්ඡිතතීයා විච්ඡිතතීයං. සෙය්‍යථාපී මහාරජ, පුරිසො සුක්ඛං සාකකච්චං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතය්‍ය, තෙජෝ පාතුකරෙත්‍ය. අථ අපරෙ පුරිසො සුක්ඛං සාලකච්චං ආදාය, අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතය්‍ය, තෙජෝ පාතුකරෙත්‍ය. අථ අපරෙ පුරිසො සුක්ඛං අම්බකච්චං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතය්‍ය. තෙජෝ පාතුකරෙත්‍ය. අථ අපරෙ පුරිසො සුක්ඛං උදුම්බකච්චං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතය්‍ය තෙජෝ පාතුකරෙත්‍ය. තං කීං මඤ්ඤාසි මහාරජ, සියා නු බො තෙසං අග්ගිතං නානාදුරුතො අභිනිබ්බතානං කීඤ්චි නානාකරණං, අච්චියා වා, අච්චිං වණෙණෙන වා වණණං, ආභාය වා ආභන්ති?

නො හෙතං හනෙත.

එවමෙව බො මහාරජ, යං තං තෙජං විරියං නිපථරති, තං පට්ඨානාභිනිබ්බතනං³ නාහං තස්ස කීඤ්චි නානාකරණං වදාමි යදිදං විච්ඡිතතීයා විච්ඡිතතීයන්ති.

-
1. { නානාකරණං - සීඝ්‍ර. }
    { වේමත්තං - PTS.
  2. සෙය්‍යථාපීඤ්ඤා - මජ්ඣං, PTS.
  3. එසේ බො නෙසාහං - මජ්ඣං, PTS.
  4. විරියා නිමමවිතං - මජ්ඣං.
  5. පච්ඡාභිනිබ්බතනං - සීඝ්‍ර.

මහරජ, මෙහිලා උන්ගේ ප්‍රධන්ති වෙනස් බව කියමි. මහරජ, යම් පරිදි නහඹු හස්තිහු දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු අශ්වයෝ දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු ගවයෝ දෙදෙනෙක් හෝ සුදන්ත වැ සුවිනිත වැ ඇද්ද, නහඹු හස්තිහු දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු අශ්වයෝ දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු ගවයෝ දෙදෙනෙක් හෝ අදන්ත වැ අවිනිත වැ ඇද්ද, මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? යම් ඒ නහඹු හස්තිහු දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු අශ්වයෝ දෙදෙනෙක් හෝ නහඹු ගවයෝ දෙදෙනෙක් හෝ සුදන්ත වැ සුවිනිත වැ වැටෙත් ද, කිම ඔහු දන්ත වූවාහු මැ දන්තකාරණයට යෙත් ද, දන්ත වූවාහු මැ දන්තභූමියට පැමිණෙත් ද? යි.

වහන්ස, එසේ යැ.

යම් ඒ නහඹු හස්තිහු දෙදෙන හෝ නහඹු අශ්වයෝ දෙදෙන හෝ නහඹු ගවයෝ දෙදෙන හෝ අදන්ත වැ මැ යම් පරිදි මූල කී සුදන්ත සුවිනිත ඒ නහඹු ඇතුත් දෙදෙනා සෙයින් නහඹු අසුන් දෙදෙනා සෙයින් නහඹු ගවයන් දෙදෙනා සෙයින් අදන්තවූවාහු මැ දන්තකාරණයට යෙත් ද? අදන්ත වූවාහු මැ දන්තභූමියට යෙත් ද? යි.

වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යි.

මහරජ, එ පරිදි මැ සැදහැකි අල්පාබාධ අභය, මායා බහුල නො වන, ආරම්භවීයාහි ඇති, ප්‍රඥාසම්පන්න ශ්‍රාවකයා විසින් යම් ඒ ඵලයක් ලැබියයුතු වේ නම් සැදහැ නැති ආබාධ බහුල වූ යම වූ මායා බහුල වූ කුසිත වූ දුෂ්ප්‍රාඥ වූයේ ඒ ඵලය එකාත්තයෙන් ලබන්නේ යැ යන කරුණ සිදු-නො වෙයි.

වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ භේතුසිරිපයක් වදරති, වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ සකාරණසිරිපය වදරති. වහන්ස, මේ වණයෝ සතර දෙනෙකි : කෘත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ චෛත්‍යයෝ යැ ඉන්ද්‍රියෝ යි. ඔහු ද මේ පස් වැදෑරුම් ප්‍රධන් වැරට හිත කරුණින් සමන්වාගත වෙත් ද, ඔහු දු සමාක් ප්‍රධන් වීයාහි ඇත්තාහු වෙත් ද, වහන්සෙ, මෙහිලා උන්ගේ වීශේෂයෙක් ඇද්ද, නානාත්වයෙක් ඇද්ද? යි.

මහරජ, මම මෙහි ලා උන්ගේ කිසි නානාත්වයක් නො කියමි. එනම් වීච්ඡික්ඛියෙන් වීච්ඡික්ඛිය යි, (එකක්හු ගේ එලවීච්ඡික්ඛියෙන් අනෙකක්හුගේ එලවීච්ඡික්ඛිය ඇරැබෑ යැ.) මහරජ, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් වියැළි ශාකාක්ෂටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම් යළි අන් පුරුෂයෙක් වියැළි ශාලකාක්ෂටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම් යළි අන් පුරුෂයෙක් වියැළි ආම්‍රිකාක්ෂටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම් යළි අන් පුරුෂයෙක් වියැළි උදුම්බරකාක්ෂටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම්, මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? නන් දරින් නිපන් ඒ අග්නිත්ගේ කිසියම් වෙනසෙක් වේ ද; පිඵවෙන් පිඵවෙහි හෝ යැ, පැහැයෙන් පැහැයෙහි හෝ යැ එළියෙන් එළියෙහි හෝ යැ?

වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යි.

මහරජ, එපරිදි මැ යම් ඒ තෙදක් වැර අරභයා පැතිර පිටුනේ ද, ඒ ප්‍රධනින් නිපණ. එහිලා මම කිසි නානාත්වයක් නො කියමි. එනම් වීච්ඡික්ඛියෙන් වීච්ඡික්ඛිය ඇරැබෑ යැ.

හෙතුරූපං භනෙත්ථ, භගවා ආහ, සහෙතුරූපං භනෙත්ථ, භගවා ආහ කිං පභ භනෙත්ථ, අපී දෙවාති? කිං පභ කිං මහාරුජ? එවං චදෙසි: කිං පභ භනෙත්ථ, අපී දෙවාති? යදි ච: තෙ භනෙත්ථ, දෙවා ආභනතාඤ්ඤ ඉත්ථත්තං, යදි ච: අභාගනතාඤ්ඤ ඉත්ථත්තනති. යෙ තෙ මහාරුජ? දෙවා සබ්බාපජ්ඣා: තෙ දෙවා ආභනතාඤ්ඤ ඉත්ථත්තං යෙ තෙ දෙවා අබ්බාපජ්ඣා: තෙ දෙවා අභාගනතාඤ්ඤ ඉත්ථත්තනති.

එවං වුත්තෙත්ථ විචුච්ඡිභො: සෙනාපති භගවත්තං එතදවොච: ‘යෙ තෙ භනෙත්ථ දෙවා සබ්බාපජ්ඣා: අභනතාඤ්ඤ ඉත්ථත්තං, තෙ දෙවා යෙ තෙ දෙවා අබ්බාපජ්ඣා: අභනතාඤ්ඤ ඉත්ථත්තං තෙ දෙවෙ නමහා ධානා වාචෙඤ්ඤනති ච, පබ්බාජෙඤ්ඤනති ච.’ති.

අථ ඛො ආයඤ්ඤො ආනන්දස්ස එතදභොසි: ‘අයං ඛො විචුච්ඡිභො: සෙනාපති රඤ්ඤෙඤ්ඤ පසෙනදිඤ්ඤ කොසලස්ස වුත්තො. අහං භගවතො වුත්තො. අයං ඛො කාලො යං වුත්තො: වුත්තෙතභ මනෙත්තොයා’ති.

අථ ඛො ආයඤ්ඤො ආනන්දො විචුච්ඡිභං සෙනාපතිං ආමනෙත්ථ: ‘තෙතති සෙනාපති, තං යෙවෙත්ථ පච්චුච්ඡිඤ්ඤාමි. යථ: තෙ ඛමෙත්ථ තථ: නං බ්බාකරෙත්ථාසි. තං කිං මඤ්ඤෙසි සෙනාපති, යථ: තා රඤ්ඤෙඤ්ඤ පසෙනදිඤ්ඤ කොසලස්ස විජ්ඣං, යත්ථ ච රුජ: පසෙනදි කොසලො ඉස්සරියාධිපච්චං රජ්ජං කාමෙති. පහොති තත්ථ රුජ: පසෙනදි කොසලො සමණං ච, බ්බාහමණං ච, වුත්තෙත්ථ ච, අවුත්තෙත්ථ ච, බ්බාහමචරියවත්තං ච, අබ්බාහමචරියවත්තං ච, තමහා ධානා වාචෙඤ්ඤං ච, පබ්බාජෙඤ්ඤං ච.’ති?

යථ: තා හො රඤ්ඤෙඤ්ඤ පසෙනදිඤ්ඤ කොසලස්ස විජ්ඣං යත්ථ ච රුජ: පසෙනදි කොසලො ඉස්සරියාධිපච්චං රජ්ජං කාමෙති. පහොති තත්ථ රුජ: පසෙනදි කොසලො සමණං ච, බ්බාහමණං ච, වුත්තෙත්ථ ච, අවුත්තෙත්ථ ච, බ්බාහමචරියවත්තං ච, අබ්බාහමචරියවත්තං ච, තමහා ධානා වාචෙඤ්ඤං ච, පබ්බාජෙඤ්ඤං ච.’ති.

තං කිං මඤ්ඤෙසි සෙනාපති, යථ: තා රඤ්ඤෙඤ්ඤ පසෙනදිඤ්ඤ කොසලස්ස අවිජ්ඣං. යත්ථ ච රුජ: පසෙනදි කොසලො ඉස්සරියාධිපච්චං රජ්ජං න කාමෙති. පහොති තත්ථ රුජ: පසෙනදි කොසලො සමණං ච, බ්බාහමණං ච, වුත්තෙත්ථ ච, අවුත්තෙත්ථ ච, බ්බාහමචරියවත්තං ච, අබ්බාහමචරියවත්තං ච, තමහා ධානා වාචෙඤ්ඤං ච, පබ්බාජෙඤ්ඤං ච.’ති.

යථ: තා හො රඤ්ඤෙඤ්ඤ පසෙනදිඤ්ඤ කොසලස්ස අවිජ්ඣං, යත්ථ ච රුජ: පසෙනදිඤ්ඤ කොසලො ඉස්සරියාධිපච්චං රජ්ජං න කාමෙති. න තත්ථ පහොති රුජ: පසෙනදි කොසලො සමණං ච, බ්බාහමණං ච, වුත්තෙත්ථ ච, අවුත්තෙත්ථ ච, බ්බාහමචරියවත්තං ච, අබ්බාහමචරියවත්තං ච, තමහා ධානා වාචෙඤ්ඤං ච, පබ්බාජෙඤ්ඤං ච.’ති.

තං කිං මඤ්ඤෙසි සෙනාපති, සුත්තං තෙ දෙවා නාමකිංකාති? එවං හො, සුත්තං මේ දෙවා නාමකිංකා. ඉධාපි හොතා රඤ්ඤෙඤ්ඤ පසෙනදිඤ්ඤ කොසලෙත සුත්තං දෙවා නාමකිංකා’ති.

1. විචුච්ඡිභො - මජ්ඣං.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භේදාසවරූපය වදරනී. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සභේදාස සවරූපය වදරනී. වහන්ස, කීම් දෙවියෝ ඇද්ද, මහරජ, “වහන්ස, කීම් දෙවියෝ ඇද්ද”යි කුමට තෝ මෙසේ කියෙහි? වහන්ස, ඒ දෙවියෝ මේ මිනිසක් බවට ඉදින් එතසුලු හෝ වෙත් ද, ඉදින් මිනිසක් බවට නො එතසුලු හෝ වෙත් ද”යි. මහරජ, යම් දෙවි කෙනෙක් තුසුහුන් වෛකසික දුක් ඇත්තාහු ද, ඒ දෙවියෝ මිනිසක් බවට (උපපත්ති වශයෙන්) එත සුලු වෙත්. යම් දෙවි කෙනෙක් පුහුන් වෛකසික දුක් ඇත්තාහු ද, ඒ දෙවියෝ මේ මිනිසක් බවට (උපපත්ති වශයෙන්) නො එත සුලු වෙත්.

මෙසේ වදන කල විච්චිත සෙන්පති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල කී : “වහන්ස, දුක්සහගිය මිනිසක් බවට එතසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ ද, නිදුක් වූ මිනිසක් බවට නො එතසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ ද”යි ඒ දෙ වැදූරුම් දෙවියන් ඒ දේවස්ථානයෙන් ව්‍යුහ කරවන්නාහු වෙත් ද නොඑන්නාහු හෝ වෙත් ද?යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරඤ්චනාට කෙල සිත් වී : “මේ විච්චිත සෙන්පති පසේනදි කොසොල් රජුගේ පුත් යැ. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පුත්මි. පුතෙක් පුතකු හා මත්ත්‍රණ කරන්නේ යැ යන යමෙක් ඇද්ද, මේ එයට කාලය යනු යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරඤ්චෝ විච්චිත සෙන්පතීහි ඇමැතුහ : සෙන්පතිය, එකරුණන් මෙහි දී තා මැ පුටවුස්මි. යම් පරිදි තට රුස්නේ නම් එපරිදි එය පවසව. සෙන්පතිය ඒ කෙසේ හඟිහි? පසේනදි කොසොල් රජහු ගේ චීරිතය යම් තාක් වේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ යම් චීරිතයෙක ඉසුරු බව හා අධිපතාය ඇති රාජ්‍යය කෙරේ ද ඒ චීරිතයෙහි දී පසේනදි කොසොල් රජ පුණුවත් හෝ අපුණුවත් හෝ බ්‍රහ්මවය්‍යවත් හෝ අබ්‍රහ්මවය්‍යවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ව්‍යුහ කරවන්නට නාචන්නට හෝ හැකි වේ ද?

භවත්ති, පසේනදි කොසොල් රජහු ගේ චීරිතය යම් තාක් වේ ද පසේනදි කොසොල් රජ යම් චීරිතයෙක ඉසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රාජ්‍යය කෙරේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ ඒ චීරිතයෙහි දී පුණුවත් හෝ අපුණුවත් හෝ බ්‍රහ්මවය්‍යවත් හෝ අබ්‍රහ්මවය්‍යවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ එකැනින් ව්‍යුහ කරවන්නට හෝ නාචන්නට හෝ හැකි වෙයි.

සෙන්පතිය, ඒ කෙසේ හඟිහි? පසේනදි කොසොල් රජහුගේ චීරිත නො වූ රට යම් තාක් ඇද්ද, පසේනදි කොසොල් රජ කමනාට අවිෂය වූ යම් රටෙක ඉසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රාජ්‍යය නො කෙරේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ එහි දී පුණුවත් හෝ අපුණුවත් හෝ බ්‍රහ්මවය්‍යවත් හෝ අබ්‍රහ්මවය්‍යවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ එකැනින් ව්‍යුහ කරවන්නට හෝ නාචන්නට හෝ හැකි වේ ද? යි.

භවත්ති, පසේනදි කොසොල් රජහු ගේ චීරිත නො වූ රට යම් තාක් ඇද්ද, පසේනදි කොසොල් රජ විෂය නො වූ යම් රටෙක අසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රාජ්‍යය නො කෙරේ ද, එහි දී පසේනදි කොසොල් රජ පුණුවත් හෝ අපුණුවත් හෝ බ්‍රහ්මවය්‍යවත් හෝ අබ්‍රහ්මවය්‍යවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ඒ ශ්‍රමණදී භාවයෙන් ව්‍යුහ කරවන්නට හෝ නාචන්නට හෝ නො හැකි යැ යි.

සෙන්පතිය, ඒ කෙසේ හඟිහි? තා විසින් තවතියා වැසි දෙවියෝ අසනා ලඳුහු ද?

භවත්ති, එසේ යැ. මා විසින් තවතියා වැසි දෙවියෝ අසනා ලඳුහ. මෙහි දී භවත් පසේනදි කොසොල් රජු විසිනුදු තවතියා වැසි දෙවියෝ අසනාලඳුහ’යි.

තං කීං මඤ්ඤසි සෙතාපතී, පහොති රුජා පසෙතදි කොසලො දෙවෙ තාවතීංසෙ තමිතා රාතා වාචෙකුං වා පබ්බාජෙත්ථුං වාති?

දක්ඛනායපි හො රුජා පසෙතදි කොසලො දෙවෙ තාවතීංසෙ තප්පහොති. කුතො පන තමිතා රාතා වාචෙක්ඛති වා පබ්බාජෙත්ඛති වා'ති.

එවමෙව ඛො සෙතාපතී. යෙ තෙ දෙවා සබ්‍යාපජ්ඣා ආභන්තාඤ ඉජ්ජන්තං තෙ දෙවා, යෙ තෙ දෙවා අබ්‍යාපජ්ඣා අනාභන්තාඤ ඉජ්ජන්තං, තෙ දෙවා දක්ඛනායපි තප්පහොති, කුතො පන තමිතා රාතා වාචෙක්ඛති වා පබ්බාජෙත්ඛති වා'ති.

අථ ඛො රුජා පසෙතදි කොසලො භගවන්තං එතදචොච: 'කො තාමො අයං භන්තෙ භික්ඛුතී?

ආනන්දෙ තාම මහරුජාති.

ආනන්දෙ වත හො ආනන්දරුපො වත හො. හෙතුරුපං භන්තෙ ආයස්මි ආනන්දෙ ආහ. කතෙතුරුපං භන්තෙ, ආයස්මි ආනන්දෙ ආහ.

කීං පන භන්තෙ, අපී ඩ්‍රහමිති?

කීං පන තිං මහරුජ එවං වදෙසී: කීං පන භන්තෙ, අපී ඩ්‍රහමිති?

යදි වා සො භන්තෙ, ඩ්‍රහමි ආභන්තා ඉජ්ජන්තං. යදි වා අනාභන්තා ඉජ්ජන්තන්ති.

යො සො මහරුජ ඩ්‍රහමි සබ්‍යාපජ්ඣා, සො ඩ්‍රහමි ආභන්තා ඉජ්ජන්තං, යො සො ඩ්‍රහමි අබ්‍යාපජ්ඣා සො ඩ්‍රහමි අනාභන්තා ඉජ්ජන්තන්ති.

අථ ඛො අඤ්ඤතරො පුරිසො රුජානං පසෙතදිං කොසලං එතදචොච: 'කඤ්ඤසො මහරුජ, ඩ්‍රාහමිණො ආකාසගොන්තො ආගතො'ති.

අථ ඛො රුජා පසෙතදි කොසලො කඤ්ඤසො ඩ්‍රාහමිණ ආකාසගොන්තං එතදචොච: 'කො භු ඛො ඩ්‍රාහමිණ, ඉමං කථංචිඤ්ඤං රුජන්තෙපුරෙ අබ්‍රහ්මදහාසීති?

'විච්චිඛගො මහරුජ, සෙතාපතී'ති. විච්චිඛගො සෙතාපතී එවමාහ: කඤ්ඤසො මහරුජ, ඩ්‍රාහමිණො ආකාසගොන්තො'ති.

අථ ඛො අඤ්ඤතරො පුරිසො රුජානං පසෙතදිං කොසලං එතදචොච. යානකාලො මහරුජාති. අථ ඛො රුජා පසෙතදි කොසලො භගවන්තං එතදචොච: කච්චඤ්ඤතං මයං භන්තෙ භගවන්තං අපුච්ඡිමහා කච්චඤ්ඤතං භගවා ව්‍යාකාසී. කඤ්ච පනමහාකං රුච්චිති චෙච ඛමති ව, තෙන වමහා අත්තමහා වාතුචණ්ණිං සුඤ්ඤිං මයං භන්තෙ, භගවන්තං අපුච්ඡිමහා වාතුචණ්ණිං සුඤ්ඤිං භගවා ව්‍යාකාසී කඤ්ච පනමහාකං රුච්චිති. චෙච ඛමති ව. තෙන වමහා අත්තමහා අධිදෙවෙ මයං

1. වාතුචණ්ණි සුඤ්ඤිං - මජ්ඣං.

සෙන්පතිය, ඒ කෙසේ හභිති? පසේනදි කොසොල් රජ තවතියා වැසි දෙවියන් ඒ දෙවියානායෙන් ව්‍යුත කරවන්නට හෝ නංවන්නට හෝ හැකි වේ ද?

භවත්ති, පසේනදි කොසොල් රජ තවතියා වැසි දෙවියන් දන්නට ද නො හැකි වෙයි. ඒ දෙවියානායෙන් ව්‍යුත කරවන්නේ හෝ යැ නංවන්නේ හෝ යි යනු කොයින් ලැබේ ද?

සෙන්පතිය, එසරිදි මැ මිනිසක් බවට එනසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ යැ නිර්දුෂ්ට වූ මිනිසක් බවට එනසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ යයි ඒ දෙවැදුරුම් දෙවියන් දන්නට ද නො හැකි යැ. ඒ දෙවියානායෙන් ව්‍යුත කරවන්නේ හෝ යැ නංවන්නේ හෝ යැ යනු කොයින් ලැබේ ද?

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල කී : “වහන්ස, මේ මහණ කවරෙක් නම් වේ ද?

මහරජ, ආනන්ද නමැ යි.

භවත්ති, එකැතින් ආනන්ද යැ, භවත්ති, එකැතින් ආනන්ද සම්භාව යැ. වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ හේතුසචරුපය කියති. වහන්ස, ආනන්ද තෙරණුවෝ සහේතුකසචරුපය කියත්.

වහන්ස, කිම ඉහ්මයෝ ඇද්ද?

“වහන්ස, කිම ඉහ්ම ඇද්ද? යි තෙපි කුමට මෙසේ අසව.

වහන්ස, ඒ බම් මිනිසක් බවට එනසුලු හෝ වේ ද, මිනිසක් බවට නො එනසුලු හෝ වේ ද?

මහරජ, ජෛතසික වීසින් සදුෂ්ට වූ යම් බමෙක් ඇද්ද, ඒ බම් මිනිසක් බවට එනසුලු යැ. නිර්දුෂ්ට වූ යම් බමෙක් ඇද්ද, ඒ බම් මිනිසක් බවට නො එනසුලු යැ.

එසඳ එක්තරා පුරුෂයෙක් පසේනදි කොසොල් රජහට කෙල කී : “මහරජාණෙනි, ආනාගගෝත්‍ර සඤ්ජය ඉහ්මණ ආයේ යැ”යි.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ ආනාගගෝත්‍ර සඤ්ජය ඉහ්මණහට කෙල කී : “බමුණ, කවරෙක් නම් මේ කථාවස්තුව රාජාත්තපුරයෙහි පහළ කෙළේ ද?යි.

‘මහරජාණෙනි, වීඛුධිත සෙන්පති යැ’යි. වීඛුධිත සෙන්පති මෙසේ කී : “මහරජාණෙනි, ආනාගගෝත්‍ර සඤ්ජය ඉහ්මණ යැ’යි.

එසඳ එක්තරා පුරුෂයෙක් පසේනදි කොසොල් රජුට කෙල කී : “මහරජාණෙනි, ගමන්කල් එළැඹිණැ”යි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල කී : “වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් සඵඤ්ජා පුළුවුසුම්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඵඤ්ජා ප්‍රකාශ කළසේක. එ ද අපට රුඤ්ජෝ ද සහනෝ ද වෙයි. එයිනුදු අපි සතුටුයිත් ඇතියම්හ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් වතුම්ණියට අයත් ඉද්ධිය පුළුවුසුම්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාතුම්ණි ඉද්ධිය පැවැසුසේක. එ ද අපට රුඤ්ජෝත් සහනෝත් වෙයි. එයිනුදු අපි සතුටුයිත් ඇතියම්හ.

භනෙන, භගවන්තං අපුච්ඡිමාං, අභිදෙවෙ භගව: ව්‍යාකාසි. නඤ්ච පනමාකං රුච්චිති වෙච ඛමති ව. තෙන චමා: අත්තමනා. අභි-
 චුභමානං මයං භනෙන, භගවන්තං අපුච්ඡිමාං. අභිචුභමානං භගව: ව්‍යාකාසි. නඤ්ච පනමාකං රුච්චිති වෙච ඛමති ව, තෙන චමා: අත්තමනා. යං යදෙව ච පන මයං භනෙන, භගවන්තං අපුච්ඡිමාං නන්තදෙව භගව: ව්‍යාකාසි. නඤ්ච පනමාකං රුච්චිති වෙච ඛමති ව, තෙන චමා: අත්තමනා හන්ද චද්‍යති මයං භනෙන, ගච්ඡාමි ඛත්‍රුකිච්චා මයං ඛත්‍රුකරණීයාති.

යස්සද්‍යති නිං මහාරාජ, කාලං මඤ්ඤයිති.

අථ ඛො රාජ: පතෙනදි කොසලො භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති; අනුමොදීති; උච්චායාසනා භගවන්තං අභිචාදෙති; පදකඛිණං කතී: පකකාමීති.

කණ්ණකන්ථල සුභතං දසමං.

රාජවග්ගො චතුර්ථො

තස්ස වග්ගස්ස උද්දනං.

භට්ඨකාණේ රච්චපාලො මධාදෙවො මච්චිරියං,
 බොධි අභිතුලිමාලො ච පියජාතං බාහිනිකං;
 ධම්මචෙතිය සුභතං ච දසමං කණ්ණකන්ථලං.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් අධිදේවයන් පුරවුසුම්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිදේවයන් පැවැසුසේක. ඵ ද අපට රුස්තේ ද සහතේ ද වෙයි. අපි එයිනුදු සතුටු වුම්හ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් අතින් අධිත්‍රිත්මයා පුරවුසුම්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිත්‍රිත්මයා පැවැසුසේක. ඵ ද අපට රුස්තේ ද සහතේ ද වෙයි. එයිනුදු අපි සතුටු වුම්හ. වහන්ස, අපි යම් යම් මෑ පැනයක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් පුරවුසුමෝ ද එය මෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැවැසුසේක. ඵ ද අපට රුස්තේ ද සහතේ ද වෙයි. එයිනුදු සතුටු වුම්හ. වහන්ස, ඵ බැවින් දන් අපි යම්හ. අපි බොහෝ කිස ඇතියම්හ, බොහෝ කරණි ඇතියම්හ'යි.

මහරජ, තෙපි එයට කල් දැනැ'යි වදලෝ.

එසේද පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය සතුටින් පිළිගෙන අනුමොදන් වූ හුන්සෙනන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ පැදකුණු කොට බැස ගියේ.

දස වැනි කණ්ණකන්ඵල සුත්‍ර යි.

සතර වැනි රාජවර්ග යි.

ඒ වර්ගයේ උද්දනය :

සථිකාර සුත්‍ර යැ රචයපාල සුත්‍ර යැ මබ්බදේව සුත්‍ර යැ මධුර සුත්‍ර යැ බොධිරාජකුමාර සුත්‍ර යැ අභිගුලිමාල සුත්‍ර යැ පියජාතික සුත්‍ර යැ බාහිතික සුත්‍ර යැ ධම්මචෙතිය සුත්‍ර යැ දස වැනි කණ්ණකන්ඵල සුත්‍ර යැ යි මේ වර්ගයෙහි සුත්‍ර දසයෙකි.

5. බ්‍රාහ්මණවග්ගො

2. 5. 1

බ්‍රහ්මායුක්තනං

ඵලං මෙ සුතං: ඵකං සමයං හගමා: වීදෙහෙසු වාරිකං වරති මහතා: හික්ඛුසවෙසන සද්ධිං පඤ්චමතෙතති හික්ඛුසතෙති. තෙන ඛො: පන සමයෙන බ්‍රාහ්මායු නාම බ්‍රාහ්මණො: මිට්ඨොං පටිච්චනි ජණේණ: වුඤ්ඤි: මහලුකො: අභිගතො: වයො: අනුපපතො: විසංවය්‍යසතිකො: ජාතියා, තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිඝණ්ඤුකෙටුභානං සාකඛරපපගෙදනං ඉතීභාසපඤ්චමානං පදනො: වෙය්‍යාකරණො: ලොකායතමිභාපුරිසලකඛණේසු අනවතො. අපෙය්‍යාසි ඛො: බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො: “සමණො: ඛපු හො: ගොතමො: සකාපුතො: සකාකුලා: පඛඛජ්ඤො: වීදෙහෙසු වාරිකං වරති මහතා: හික්ඛුසවෙසන සද්ධිං පඤ්චමතෙතති හික්ඛුසතෙති. තං ඛො: පන හගවන්තං ගොතමං ඵලං කල්‍යාණො: නිතතිසද්දො අබ්බුඤ්ඤො: ‘ඉතීපි සො: හගමා: අරහං සමමා- සමුඤ්ඤො: විජ්ජාචරණං සමපනො: සුගතො: ලොකවිදු අනුත්තරො: පුරිසදම්මසාරපි සත්ථ: දෙවමිනුස්සානං බුඤ්ඤො: හගමා: සො: ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුගමකං සසාමණ්ඤුබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමිනුස්සානං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතී: පචෙදෙති. සො: ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පටිපෙය්‍යාසානකල්‍යාණං සාත්ථං සමසඤ්ඤානං කෙවලු- පටිපුණ්ණං පටිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරිතං පකාගෙති. සාබු ඛො: පන තථාරුපානං අරහතං දස්සනං භොති’ති.

තෙන ඛො: පන සමයෙන බ්‍රහ්මායුක්ත බ්‍රාහ්මණස්ස උත්තරො: නාම මාණවො: අනෙතවාසි භොති තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිඝණ්ඤු- කෙටුභානං සාකඛරපපගෙදනං ඉතීභාසපඤ්චමානං පදනො: වෙය්‍යා- කරණො: ලොකායතමිභාපුරිසලකඛණේසු අනවතො. අඵ ඛො: බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො: උත්තරං මාණවං අමනෙතසී: ‘අයං තාස උත්තර, සමණො: ගොතමො: සකාපුතො: සකාකුලා: පඛඛජ්ඤො: වීදෙහෙසු වාරිකං වරති මහතා: හික්ඛුසවෙසන සද්ධිං පඤ්චමතෙතති හික්ඛුසතෙති. තං ඛො: පන හගවන්තං ගොතමං ඵලං කල්‍යාණො: නිතතිසද්දො අබ්බුඤ්ඤො: ‘ඉතීපි සො: හගමා: අරහං සමමා: සමුඤ්ඤො: -පෙ- සාබු ඛො: පන තථාරුපානං අරහතං දස්සනං භොති’ති. ඵහි තිං තාස උත්තර, යෙන සමණො: ගොතමො: තෙසුපසතිකමී. උපසතිකමීනා: සමාඤං ගොතමං ජානාති යදි වා: තං හවන්තං ගොතමං තථාසන්තං යෙව සද්දො අබ්බුඤ්ඤො. යදි වා: නො: තථා, යදි වා: සො: හවං ගොතමො: තාදිසො, යදි වා: හ තාදිසො, තයං මයං තං හවන්තං ගොතමං වෙදිස්සාමී’ති. යථා: කථම්පනාහං ගො: තං හවන්තං ගොතමං ජාතීස්සාමී: යදි වා: තං හවන්තං ගොතමං තථා: සන්තං යෙව සද්දො අබ්බුඤ්ඤො, යදි වා: නො: තථා, යදි වා: සො: හවං ගොතමො: තාදිසො: යදි වා: හ තාදිසො’ති.

5. බ්‍රාහ්මණවර්ගය

2. 5. 1.

බ්‍රහ්මායුක්තිය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විදෙහ දනවියෙහි පන්සියක් පමණ (ඉණ විසින්) මහත් බික්සඟුන් හා සමග සැරිසරන සේක. එකල ජරාඒණ, වෘද්ධ, මහලු, කල් ගැලවූ, පස්වීම වයසට පැමිණි, උපතින් එක්සිය විසිහැවිරිදි, නිසන්ඩු කේටුභභාසත්‍ර සහිත, ශික්ෂා නිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස්වතු කොට ඇති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර පත්, පද හදරන, ව්‍යාකරණ හදරන, ලොකායතික මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වූ බ්‍රහ්මායු නම් බමුණු ඒඵලායෙහි වෙසෙයි. "සැහැ-
 කුලපුත් මහණ හවත් ගොයුම්පු සැහැකුලින් පැවිදි වූ පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සඟුන් හා සමග විදේහජනපදයෙහි සැරිසරනසේක්ල" යනු බ්‍රහ්මායු බමුණු ඇයි. ඒ හවත් ගොයුමාණන් ගේ මෙසේ කලණ යසගී උස් වූ නැඟිණ : "මේ කරුණුදු ඒ හඟවත්පු අර්හත්හ, සමාක් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ, සුගතයහ, ලොකවිත්හ, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථීහ, දෙවිමිනිස්නට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, හඟවත්හ"යි. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුණ සහිත මෙලොව හා මහණබමුණන් සහිත දෙවි-
 මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව තමන් විසින් විශිෂ්ටභූතයෙන් දන පසක් කොට දන්වති. ඔබ ආදිකලාණ කොට මධ්‍යකලාණ කොට පශ්චාත්ත කලාණ කොට සාරී කොට සවාසද්දන කොට දහම් දෙසති, කේවලපරිපුණ් පරිභුද්ධ බ්‍රහ්මවයාරීය ප්‍රකාශ කෙරෙති. එ බඳු රහතුන් දක්ම මනා මෑ කු"යි.

එකල උත්තර නම් මාණවකයෙක් බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණ ගේ අතැවැසි වෙයි. නිසන්ඩු කේටුභභාසත්‍ර සහිත, ශික්ෂානිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස් වතු කොට ඇති, ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර දුටුයේ වෙයි. පදභාසත්‍ර හදරනුයේ වෙයි, ව්‍යාකරණ හදරනුයේ වෙයි, ලෝකායතික මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ඉක්බිති බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණ උත්තර මාණවකයා ඇමැති : "පුතෑ උත්තරයෙනි, මේ ශාක්‍යපුත්‍රයෝ ශ්‍රමණගොතමයෝ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ විදේහජනපදයෙහි පන්සියක් පමණ මහත් බික්සඟුන් හා සමග සැරිසරන සේක් ල, ඒ හඟවත් ගොතමයන්ගේ මෙසේ කලණ යසගී උස් වූ නැඟිණ : "මේ කරුණු-
 දු ඒ හඟවත්පු අර්හත්හ, සමාක් සම්බුද්ධයහ, . . . එ බඳු රහතුන් දක්ම වේ නම් මනා මෑ කු! පුතෑ උත්තරයෙනි, තෝ එව. මහණ ගොයුමන් කරා යා. ගොස් ඒ මහණ ගොයුමන් ගේ ඇති සෙයින් මෑ යසගී නැඟිණි ද? ඇති සෙයින් නො නැඟිණි ද? යි ඒ මහණ ගොයුමන් දනගනෑ"යි. "ඉදින් ඒ හවත් ගොයුමාණෝ ඒ සැටි මෑ වෙත් ද නොහොත් ඒ සැටි මෑ නො වෙත් ද? යි තා ගේ වශයෙන් අපි ඒ හවත් ගොයුමාණන් හඳුනාගනුමි"යි. හවත්නි, කෙසේ නම් මම ඒ හවත් ගොයුමාණන් හඳුනාගන්නෙමි ද? ඒ හවත් ගොයු-
 මාණන් ගේ ඇති සැටි මෑ යසගී නැඟිණි ද, නොහොත් ඇති සැටි නො නැඟිණි ද, ඒ හවත් ගොයුමාණෝ එ බඳු මෑ වෙත් ද, නොහොත් එ බඳු මෑ නො වෙත් ද? යි පිළිවිත්.

ආහනානි ඛො තාඤ්ඤ උත්තරං, අච්ඡාදනං මනෙතසු ආතතිංස මහාපුරිසලක්ඛණානි, යෙනි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දොසෙව ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා, සචෙ අගාරං අජ්ඣාචකති, රුජා හොති චක්ඛවන්ති ධම්මිකො ධම්මරුජා චාතුරතො චිජ්තාචි ජනපදත්ථා-චරියපඤ්ඤා සත්තරතනසමන්තාගතො. තස්සිමොති සත්තරතනානි භවන්ති, සෙසාපීදං චක්ඛරතනං භජීරතනං අසාරතනං මණ්ණිකනං ඉඤ්චිතනං ගහපතිරතනං පරිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුත්තා භවන්ති සුරා වීරඛිගරුපා පරසෙනපමඤ්ඤා. සො ඉමං පඨවිං සාගරපරියන්තං අදකොඤ්ඤා අසනෙඤ්ඤා ධම්මෙව අභිචිජ්ඣ අජ්ඣාචකති: සචෙ ඛො පන අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති, අරහං හොති සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ විචිතච්ඡද්දො¹. අහං ඛො පන තෙ තාඤ්ඤ උත්තරං, මන්තානං දුතා, නිං මෙ මන්තානං පටිඤ්ඤාගතාති.

එවං හොති ඛො උත්තරෙ මාණවො බ්‍රහ්මචරිස්ස බ්‍රහ්මචරිස්ස පටිඤ්ඤා උට්ඨායාසනා බ්‍රහ්මචරි බ්‍රහ්මචරි අභිචාදෙත්ථා පදක්ඛිණං කත්ථා විදෙහෙසු යෙන ගගවා තෙන චරිතං පක්කාමි. අනුපුබ්බෙච චාරිතං චරමානො යෙන ගගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්ථා ගගවතා සඤ්ඤා සමෙමාදි, සමෙමාදතියං කථං සාරුඤ්ඤා විතීසාරෙත්ථා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො උත්තරෙ මාණවො ගගවතො කායෙ ආතතිංස මහාපුරිසලක්ඛණානි සම්මනෙතසි. අඤ්ඤා ඛො උත්තරෙ මාණවො ගගවතො කායෙ ආතතිංස මහාපුරිසලක්ඛණානි යෙභුයොන ධපෙත්ථා දො. ද්විසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඛිති විචිකිච්ඡති නාගිඤ්චිචති න සම්පසීදති: ‘කොසොතිතෙ ච චන්දගුයො පහුතජ්චාතාය චා’ති. අථ ඛො ගගවතො එතදහොසි: ‘පස්සති ඛො මෙ අයං උත්තරෙ මාණවො ආතතිංස මහාපුරිසලක්ඛණානි යෙභුයොන ධපෙත්ථා දො. ද්විසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඛිති විචිකිච්ඡති නාගිඤ්චිචති න සම්පසීදති කොසොතිතෙ ච චන්දගුයො පහුතජ්චාතාය චා’ති.

අථ ඛො ගගවා තථාරුපං ඉඤ්ඤාභිකඛිධාරං අභිකඛාසී². යථා අඤ්ඤ උත්තරෙ මාණවො ගගවතො නොසොතිතං චන්දගුයං. අථ ඛො ගගවා ජීවනං නිත්තාමෙත්ථා උගොපි කණ්ණසොතානි අනුමසි පරිමසී³. උගොපි නාසිකාසොතානි අනුමසි පරිමසි. කෙච්චරිචි⁴ ලොචමණ්ඛලං⁵ ජීවනාය ඡාදෙසි.

අථ ඛො උත්තරස්ස මාණවස්ස එතදහොසි: ඤ්ඤාගතො ඛො සමණො ගොතමො ආතතිංස මහාපුරිසලක්ඛණෙති. සන්ත්තනාහං සමණං ගොතමං අනුබ්‍රුමෙය්‍යං ඉරියංපඨඤ්ඤාය පස්සෙය්‍යා’න්ති. අථ ඛො උත්තරො මාණවො සත්ත මාසානි ගගවන්තං අනුබ්‍රුමි ජායාව අනපාසිති අථ ඛො උත්තරෙ මාණවො සත්තමන්තං මාසානං අච්චයෙන විදෙහෙසු යෙන මිට්ඨා තෙන චාරිතං පක්කාමි. අනුපුබ්බෙච චාරිතං චරමානො යෙන මිට්ඨා යෙන බ්‍රහ්මචරි බ්‍රහ්මචරි තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්ථා බ්‍රහ්මචරි බ්‍රහ්මචරි අභිචාදෙත්ථා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනං ඛො උත්තරං මාණවං බ්‍රහ්මචරි බ්‍රහ්මචරි එතදවොච: කචචි තාඤ්ඤ උත්තරං, තං ගගවන්තං ගොතමං තථා සත්තං යෙව සද්දො අභිඤ්ඤානො නො අඤ්ඤාථා, කචචි ච පන සො ගවං ගොතමො තාදිසො, නො අඤ්ඤාදිසො’ති.

1. විචිතච්ඡද්දො - සිඤ්ඤ. 3. පටිමසි - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
 2. අභිකඛාසෙසි - ස්‍යා. 4. කෙච්චකමපි - PTS.
 5. නලොචමණ්ඛලං - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

පුතෑ උත්තරයෙනි, යම් ලකුණින් සමන්වාගත මහාපුරුෂයක්හට ගතීහු දෙදෙනෙක් මැ ඇද්ද . . . අන් ගතියක් නැද්ද, එ බඳු දෙකින් මහාපුරුෂලක්ෂණයෝ අපගේ වේදයෙහි ආහ. ඉදින් ගිහිගෙහි වෙසේ නම් දහැළින් වැටෙන දහැළින් රජ තන් පත් සතර මුහුදු හිමි කොට ඉසුරු කරන අභ්‍යන්තර බාහිර සතුරන් දිනු දනවියෙහි බුද්ධිව්‍යවය ලත් සචරත්න සමන්වාගත වූ සක්විති රජ වෙයි. ඔබ ගේ මේ සජ්ජරත්නයෝ වෙති. ඔහු කවරහ යන් : වක්‍රත්න යැ හස්තීරත්න යැ අශ්වරත්න යැ මණිරත්න යැ ස්ත්‍රීරත්න යැ ගෘහපතිරත්න යැ සත් වැනි පුත්‍රත්න යැ යි. ඔබට ඉර වූ වියඵයගිරි ඇති පරසෙන් මධ්‍යතා දාසින් වැඩි පුත්‍රයෝ ඇත. ඔබ සාගර පයඵත්ත කොට ඇති මේ පොළොව අදක්ඛයෙන් අශේත්‍රයෙන් පඤ්චලීලධම්මයෙන් දිනා ගෙන වෙසෙති. ඉදින් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනේ නම් ලොකයෙහි කෙලෙස් සියන් පෙරප අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වෙති. (එ බඳු මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෝ යි.) පුතෑ උත්තරයෙනි, මම කලී තට වෙද දින්මි. තෝ මා ගේ මතුරු පිළිගත්ති"යි.

'හවත්ති, එසේ යැ'යි උත්තර මණෙවු බ්‍රහ්මාණු බමුණුහට පිළිවදන් දී හුනක්නෙන් නැඟී බ්‍රහ්මාණු බමුණු සකසා වැද විදෙන දනවියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා වාරිකා කොට ගියේ. පිළිවෙළින් සැරිසරනුයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සිහි කළයුතු කරා නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් උත්තර මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශරීරයෙහි දෙකින් මහපුරිස් ලකුණු සමනාගන්තට වී. උත්තර මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙකින් මහපුරිස් ලකුණු බෙහෙවින් දිට, දෙකක් තබා යැ. මහාපුරුෂලක්ෂණ දෙකෙකු පැතුම් කෙරෙයි, සොයමින් වෙහෙසෙයි, සනිටුහනට නො යෙයි, විමනී හෙයින් නො පහදීයි. කෝෂාවහිතවස්ත්‍රගුණයෙහි යැ ප්‍රභූතච්ඡව්‍යයෙහි යැ යි. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සිත් වී : "මේ උත්තර මාණවක මා ගේ දෙකින් මහාපුරුෂලක්ෂණ දෙකක් තබා බෙහෙවින් දක්නේ යැ. මහාපුරුෂලක්ෂණ දෙකෙකු ආසාදික්ෂා කෙරෙයි, විවිකිච්ඡා කෙරෙයි, අධිමුක්ති නො කෙරෙයි, සම්ප්‍රසාද නො කෙරෙයි. කොෂාවහිත වස්ත්‍රගුණයෙහි යැ. ප්‍රභූතච්ඡව්‍යයෙහි යැ යි.

එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිදි උත්තර මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කෝෂාවහිතවස්ත්‍රගුණය දිවි ද ඒ පරිදි ඉදහසක් කළසේක. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවනොද දෙකන්සිදුරු අනුමාර්ජන පරිමාර්ජන කළ සේක. දෙ නැහැසිදුරු දු අනුමාර්ජන පරිමාර්ජන කළ සේක. හැම නළල් මඩල ද දිවින් වැසු සේකි.

ඉක්බිති උත්තර මාණවකයාහට කෙල සිත් වී : ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ද්විත්විංශත් මහාපුරුෂලක්ෂණයෙන් සමන්වාගතයහ. මම ශ්‍රමණගෞතමයන් පුහුබදනෙමි නම් ඔබගේ ඉරියවු දක්නෙමි නම් මනා මැ හු යි. ඉක්බිති උත්තර මාණවක සත් මසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙන් වැ නො යන සේසක් සෙයින් පුහුබැද ගියේ. ඉක්බිති උත්තර මාණවක සත් මස් ඇවෑමෙන් විදෙන දනවියෙහි මීරීලාව කරා සැරිසරා ගියේ. පිළිවෙළින් සැරිසරමින් මීරීලාව කරා බ්‍රහ්මාණු බමුණු කරා එළැඹිණ. එළැඹ බ්‍රහ්මාණු බමුණු සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. බ්‍රහ්මාණු බමුණු එකත්පස් වැ හුන් උත්තර මාණවක-යාහට කෙල කී : "කිමෙක දරුව උත්තරයෙනි, ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ එසේ ඇති සැටි වූ මැ යසගී නැඟිණි ද? අන් පරිදි නො නැඟිණි ද? කිමෙක ඒ හවත් ගෞතමයෝ එ බඳු මැ වෙත් ද? අන් බඳු නො වෙත් ද?"යි.

නිථංසනතංගෙව හො නං හවිනතං ගොනමං නිථං සද්දො අබ්බුඤ්ඤො, හො අද්දොථො, නාදිසො ච හො සො හවං ගොනමො, න අද්දොදිසො. තමනතාගතො ච සො හො හවං ගොනමො ආතතිංස මහාපුරිසලකඛණෙති.

පුප්පනිට්ඨිතපාදො ඛො පන සො හවං ගොනමො, ඉදම්පි තඤ්ඤා ගොතො ගොනමඤ්ඤ මහාපුරිසඤ්ඤ මහාපුරිසලකඛණං හවති.

හෙට්ඨං ඛො පනඤ්ඤ හොතො ගොනමඤ්ඤ පාදනලෙසු වකකානි ජාතානි සහඤ්ඤානි සහෙමිකානි සනාතිකානි සබ්බාකාරපරිපුරුණි.

ආතනපණ්ණි ඛො පන සො හවං ගොනමො.

දීඝබ්බුලී ඛො පන සො හවං ගොනමො.

මුදුනථණ්ණපාදො ඛො පන සො හවං ගොනමො.

ජාලහත්ථපාදො ඛො පන සො හවං ගොනමො.

උඤ්ඤිතපාදො ඛො පන සො හවං ගොනමො.

ඵණ්ණිජ්ඣො ඛො පන සො හවං ගොනමො.

සීතකොච ඛො පන සො හවං ගොනමො අනොනමනො උගොති පාණ්ණිලෙහි ජණ්ණිකානි පරිමසති පරිමජ්ජති.

කොසොතිනවිත්ථගුඤ්ඤො ඛො පන සො හවං ගොනමො.

සුචණ්ණවණ්ණො ඛො පන සො හවං ගොනමො කඤ්චනං සනතිගතතවො.

සුබ්බිමච්චී ඛො පන සො හවං ගොනමො සුබ්බිමතො ජ්චිතං රජොජලං කාගෙ න උපලීපති.¹

ඵකෙකලොමො ඛො පන සො හවං ගොනමො, ඵකෙකානි ලොමානි ලොමිකුපෙසු ජාතානි.

උඤ්ඤාලොමො ඛො පන සො හවං ගොනමො උඤ්ඤානි ලොමානි ජාතානි නීලානි අඤ්ඤවණ්ණානි කුණ්ඩලාවතතානි² පදකඤ්ඤා- වතතකජාතානි.

බ්‍රහ්මිජ්ජගතො ඛො පන සො හවං ගොනමො.

තතඤ්ඤො ඛො පන සො හවං ගොනමො.

සිහපුබ්බිඤ්ඤා ඛො පන සො හවං ගොනමො.

ඵතනතරංගො ඛො පන සො හවං ගොනමො.

නිලොචපරිමණ්ඩලො ඛො පන සො හවං ගොනමො, යාවතකඤ්ඤ කාගො තාවතකඤ්ඤ ව්‍යාමො යාවතකඤ්ඤ ව්‍යාමො තාවතකඤ්ඤ කාගො

1. ඉදම්පිඤ්ඤ - සිඤ්ඤ.
2. උපලීපති - සිඤ්ඤ, මජ්ඣං.
3. කුණ්ඩලාවච්චානි - මජ්ඣං, ස්‍යා.

භවත්ති, ඒ භවත් ගෞතමයන්ගේ එසේ ඇති සැටි වූ මෑ එසේ යසගී නැඟිණ. අන් පරිදි නො වෙයි. භවත්ති, ඒ භවත් ගෞතමාණේ එ බඳු ද වෙති. අන් බඳු නො වෙති. ඒ භවත් ගෞතමාණේ දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් සමන්වාගත ද වෙත් :

ඒ භවත් ගෞතමයෝ කප්පි සුප්‍රතිස්ඨිතපාද ඇතියහ, ඒ භවත් ගෞතමාණන්ගේ මෙ මහපුරිස්ලකුණ ද වෙයි.

ඒ භවත් ගෞතමයන් ගේ යට පාතෙලෙහි දහස් අර ඇති නිම්වළලු සියෝ නැබමවුලු සියෝ, සඵාකාර පරිපුණ් වක්‍රයෝ උපන්හ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ දික්විලුම් ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ දිගැහිලි ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ මිඳු කරුණ හස්තපාද ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ ජාලහස්තපාද ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ (උඩ පිහිටි ගොප් ඇට ඇතියෝන්) උක්සඩිචපාදයහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ (එණිමාගයන්ට බඳු ජඩ්‍යා ඇතියෝන්) එණිජඩ්‍යයහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ සිටි වන සිටි සේක් මෑ නො නැමෙන්නාහු දෙ අත්ලෙන් දෙ දණ පිරිමදින්නාහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ (කොෂයෙහි ගිලුණු අභිගජාත ඇතියෝන්) කොෂාවහිතවස්ත්‍ර ඉහා ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ ස්වණ්වණ්‍යහ. කසුන් වත් සිව්පැහැ ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ සිසුම්සිව් ඇතියහ. සිව් සිසුම් වන බැවින් රජස් හා දැලි කයෙහි නො ලැගෙයි.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ එතෙකකලොමයහ, එක් එක් ලොමෙක් ලොමකුපයෙහි උපන.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ උර්ධ්වභාගුරොම ඇතියහ. නිල්වත් අඳුන්වත් කුණ්ඩලාවති ඇති දක්ෂිණාවති වෑ උපන් උඩු අක් ඇති රොමයෝ උපන්හ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ චුත්මයාට බඳු සෘජුගාත්‍ර ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ සත් කැනෙක පරිපුණ් මාංශොත්සද ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ සිංහයාට බඳු පූඵාර්ධකාය ඇතියහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ (මාංශයෝන් පරිපුණ් අන්තරාංශ ඇතියෝන්) වීතාන්තරාංශයහ.

ඒ භවත් ගෞතමයෝ නාග්‍රොධිපරිමණ්ඩලයහ. ඔබ ගේ කය යම් තාක් වේ ද, ඔබ ගේ ව්‍යාමය ඒ තාක් වෙයි. ඔබ ගේ ව්‍යාමය යම් තාක් වේ ද, ඔබ ගේ කය ඒ තාක් වෙයි.

- සම්මවත්තකඛිකේ ඛො පන සො හවං ගොතමො.
- රභ්භාසගභී ඛො පන සො හවං ගොතමො.
- සීහහනු ඛො පන සො හවං ගොතමො.
- චත්තාප්‍රීතදන්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
- සමදන්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
- අවිචරදන්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
- සුසුක්කදුඨො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
- පහුතථ්ථෙහො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
- බ්‍රහ්මිඤ්ඤ ඛො පන සො හවං ගොතමො, කරවිකභාණී.
- අභිඤ්ඤානෙත්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
- ගොපබුමො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

උණණො ඛො පනස්ස භොතො ගොතමස්ස හමුක්කන්තරෙ ජාතා මිදාතා මුදුතුලසන්තිතා:

උණතිසසිසො ඛො පන සො හවං ගොතමො ඉදමපි තස්ස භොතො ගොතමස්ස මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං හවතී. ඉමෙහි ඛො සො හවං ගොතමො ධුතියංස මහාපුරිසලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො.

ගව්ඡන්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො දක්ඛිණෙතෙව පාදෙන පඨමං පක්කමති, සො නාතිදුරෙ පාදං උඤ්චති, නාච්චාසන්තො පාදං තික්ඛිපති, සො නාතිසිඝං ගව්ඡති, නාතිසනිකං ගව්ඡති, න ච අඤ්චෙන අඤ්චං සබ්බවෙවන්තො ගව්ඡති, න ච ගොපථකෙන ගොපථකං සබ්බවෙවන්තො ගව්ඡති, සො ගව්ඡන්තො න සත්ථං උත්තාමෙති, න සත්ථං ඕනාමෙති, න සත්ථං සන්තාමෙති, න සත්ථං විනාමෙති. ගව්ඡන්තො ඛො පනස්ස භොතො ගොතමස්ස අධිරකායොව¹ ඉඤ්ඤති. න ච කාඨබලෙන ගව්ඡති. අවිලොකෙන්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො සබ්බකායෙතෙව අවිලොකෙති. සො න උඤ්චං උලොකෙති. න අධො ඕලොකෙති. න ච විපෙක්ඛමානො ගව්ඡති. සුගමත්තඤ්ච පෙක්ඛති. තතො චස්ස උත්තරිං අනාවටං ඤ්ඤදස්සනං හවතී.

සො අන්තර්ගරං පච්චිසන්තො න කායං උත්තාමෙති. න කායං ඕනාමෙති. න කායං සන්තාමෙති. න කායං විනාමෙති. සො නාතිදුරෙ නාච්චාසන්තො ආසනස්ස පරිචක්කති. න ච පාණිනො ආලම්බිතො ආසනෙ තිසිදති. න ච ආසනසමිං කායං පක්ඛිපති. සො අන්තර්ගරෙ තිසින්තො සමානො න හත්ථකුක්කච්චං ආපඤ්ඤති. න පාදකුක්කච්චං ආපඤ්ඤති. න ච අඤ්චෙන අඤ්චං² ආර්ඤ්ඤෙතො තිසිදති. න ච ගොපථකෙන ගොපථකං ආර්ඤ්ඤෙතො තිසිදති. න ච පාණිනො හනුකං උපාදිසිතො³ තිසිදති. සො අන්තර්ගරෙ තිසින්තොව සමානො නච්චිභග්ගි න කම්පති න වෙධති න පරිභස්සති. අච්ඡමිහි අකම්පි අවෙසි අපරිභස්සි විගතලොමහංසො. විචේකාවන්තො ච⁴ සො හවං ගොතමො අන්තර්ගරෙ තිසින්තො ගොතී.

1. අරඤ්චකායොව - සා.
 2. අඤ්චෙන අඤ්චං - සා.
 3. { උපදගිතො - මජ්ඣං.
 උපදගෙතො - සා.
 4. විචේකවන්තො - සිඤ්ඤ.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ සමවතීස්කන්ධ ඇතියහ.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ රසග්‍රසාග්‍ර ඇතියහ.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ සිංහහත්‍රු ඇතියහ.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ වත්වාරිංගදන්ත ඇතියහ.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ ගෞතමයෝ සමදන්ත ඇතියහ.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ අච්චරදන්ත ඇතියහ.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ සුග්‍රක්ලදංශ්ට්‍රා ඇතියහ.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ ප්‍රභුතජීන්වා ඇතියහ.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ බ්‍රහ්මසිර ඇතියහ. කුරුවකෙවිල්ලන් සිර වැනි සිර ඇතියහ.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ අභිතිලනෙත්‍ර ඇතියහ.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ (ඊ මොහොත උපන් රතුවස්සන් ගේ වක්ෂුඛණ්ඩ වැනි වක්ෂුර්-ගණ්ඩ ඇතියෙන්) ගොපක්ෂමයහ.

ඒ හවත් ගෞතමයන් ගේ දෙ බැම අතර සුදු මොළොක් පිලිත් වැනි උණොරොමධා උපත.

ඒ හවත් ගෞතමයෝ උෂ්ණිෂයිෂී ඇතියහ. මෙ ද මහාපුරුෂ වූ ඒ හවත් ගෞතමයන් පස් මහාපුරුෂලක්ෂණ වෙයි. ඒ හවත් ගෞතමයෝ මෙකී දෙකීස් මහපුරිස් ලකුණින් සමන්වාගතයහ.

තවද ඒ හවත් ගෞතමයෝ යන්තාහු දකුණුපසින් මැ පළමු කොට ගමන් අරඹති, ඔබ ඉතා කුදුරෙහි පිය නහති, ඉතා ළඟ පිය නො තබති, ඔබ ඉතා වෙලෙච් වැ නො යෙති, ඉතා ලැහි වැ නො යෙති, නො ද දණින් දණ ගටමින් යෙති, නො ද ගොප් ඇටයෙන් ගොප් ඇටය ගටමින් යෙති, ඔබ යන්තාහු (ගැඹුරු දියෙහි යනුවන් සෙයින්) කලවෙ උඩට නො නමති, කලවෙ යටට නො නමති, (කෙමුහු තැන පා තබන සෙයින්) තද කොට නො තබති, (පොතැලීරු කෙළවන සෙයින්) ඔබ මොබ නො කෙළවති, යන්තා වූ හවත් ගෞතමයන් ගේ කලී යටිකය මැ සැලෙයි, නො ද කායබලයෙන් යෙති, හවත් ගෞතමයෝ කලී බලන්තාහු (ශ්‍රීවා නො පෙරළා) හැම කයින් මැ බලති, ඔබ (නකක් ගණන සෙයින්) උඩ නො බලති, යට නො බලති, නො ද අවට බලමින් යෙති, වියදවු පමණ (දුර) බලති, එතෙකුදු වත් එයින් මතු උන් වහන්සේගේ අනාවාස භද්‍රාදර්ශනය වෙයි.

ඔබ ඇතුළුගමට පිරිසෙන්තාහු කය උඩට නො නමති, කය යටට නො නමති, කාය සන්තාමන නො කෙරෙති, කය ඔබ මොබ නො නමති, ඔබ ඉතා දුර සිට ඉතා ළඟ සිට අසුනට නො පෙරළෙති, අතින් එල්බගෙන අස්නෙහි නො ද හිඳිති, අස්නෙහි කය නොද බහාලති, ඔබ ඇතුළුගමැ හුන්තාහු අක්කුකුසට නො පැමිණෙති, පාකුකුසට නො පැමිණෙති, දණින් දණ නභාලා නො ද හිඳිති, ගොප් ඇටයෙන් ගොප්ඇටය නභාලා නො හිඳිති, අත්ලෙන් හඳුනව ගෙන නො ද හිඳිති, ඔබ ඇතුළුගම හුන්තාහු බිය නො වෙති, නො ගැලෙති, නො සැලෙති, නො තැනිගනිති. ඔබ නො බන්තාහු නො ගැලෙන්නාහු නො සැලෙන්නාහු නො කැනිගන්නාහු පහවූ ලොවුදහ ඇත්තාහු වෙති. ඒ හවත් ගෞතමයෝ නිරිඤ්චි සිත් ඇති වැ ඇතුළුගම හුන්තාහු වෙත්.

ඔබ පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගන්නාහු පාත්‍රය උඩට නො නමති, පාත්‍රය යටට නො නමති, පාත්‍රය තද කොට නො ගනිති, පාත්‍රය ඔබ මොබ නො සලති. ඔබ ඉතා මද නො කොට ඉතා බොහෝ නො කොට පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගනිති, ඔබ 'බුදු බුදු' අනුකරණ කොට පාත්‍රය නො දෙවිති, පාත්‍රය පෙරළා නො දෙවිති, පාත්‍රය බිමට බොහෝ අත් නො දෙවිති, දෙ අත් දෙවූ කලා පාත්‍රය දේනාලද වෙයි. පාත්‍රය දෙවූ කලා හස්තයෝ දේනාලද වෙති, ඔබ පාදෙවූ දිය ඉතා දුර නො වැ ඉතා ළඟ නො වැ නො ද වීසුරුවමින් බැහැරලති.

ඔබ බත් පිළිගන්නාහු පාත්‍රය උඩට නො නමති, යටට නො නමති, පාත්‍රය තද කොට නො ගනිති, පාත්‍රය ඔබමොබ නො සලති. ඔබ ඉතා මද නො කොට ඉතා බොහෝ නො කොට බත් පිළිගනිති, යළි ඒ හවත් ගෞතමයෝ ව්‍යාඤ්ජනය ව්‍යාඤ්ජන පමණින් වළඳති, ව්‍යාඤ්ජනයෙන් ආලොපය (බත්පිඩ) නො ද ඉක්මවති, ඒ හවත් ගෞතමයෝ දෙකුත් වරක් මුවෙහි ආලොපය පෙරළා පරහලා කෙරෙහි (ගිලිහි) කිසි හක්කමප්පාවක් අමුණු වැ ඔබ ගේ කයට නො ද වදිති, කිසි හක්කමප්පාවක් ඔබ ගේ මුවෙහි නො ද ගෙණ වෙයි. ඉක්බිති අනෙක් ආලොපයක් එළවති. තවද ඒ හවත් ගෞතමයෝ රසවිදුමින් අහර වළඳති, රසරාගවිදුමින් නො ද වළඳති. තවද ඒ හවත් ගෞතමයෝ අස්වාදිග සමන්වාගත ආහාරය වළඳති : 'දඩයට නො වැ මදයට නො වැ මණ්ඩනයට නො වැ භූෂණයට නො වැ මෙ සිරුරෙහි සිටීමට යැපීමට වේගෙය සන්තිදීමට බහිරට අනුග්‍රහයට පමණි. මෙසේ පැරැණි කුසගිනි වේදනාවත් නසමි, අළුත් හක්කමමද වේදනාවත් නො උපදවන්නෙමි, මා ගේ ජීවිතයාත්‍රාවත් නිරවද්‍ය භාවයත් පහසුවිහරණයත් වන්නේ යැ'යි.

ඔබ වැළඳු සේක් පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගන්නාහු පාත්‍රය උඩට නො නමති, යටට නො බහති, පාත්‍රය ලාභෙලා නො නමති, පාත්‍රය ඔබ මොබ නො නමති, ඔබ ඉතා මද නො කොට ඉතා බොහෝ නො කොට පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගනිති. ඔබ 'බුදු බුදු' අනුකරණ කොට පාත්‍රය නො දෙවිති, පාත්‍රය පෙරළා නො දෙවිති, පාත්‍රය බිමට බොහෝ අත් නො දෙවිති, දෙ අත් දෙවූ කල්හි පාත්‍රය දේනාලද වෙයි, පාත්‍රය දෙවූ කල්හි හස්තයෝ දේනා ලද වෙයි. ඔබ පාත්‍රය දෙවූ දිය නානිදුරයෙහි හෝ නාතාසාසන්නයෙහි හෝ නො දමති. නො ද වීසුරුවමින් දමති, ඔබ වැළඳු සේක් නානිදුරයෙහි හෝ නාතාසාසන්නයෙහිහෝ පාත්‍රය බිමට නො තබති. පාත්‍රයෙන් අරි නැත්තාහු නො ද වෙති. පාත්‍රය කල් පත්වා රක්තාහු නො ද වෙති.

ඔබ වැළඳුසේක් මොහොතක් කුණ්ණිමිභූත වැ වැඩිහිදිති, අනුමෙවුනියට නො ද කල් ඉක්මවති, ඔබ වැළඳුසේක් අනුමෝදනා කෙරෙහි. එ බත නො ගරහති, අත් බතක් නො පතති. එකක්කෙන් දහැමි කපායෙකින් මැ එ පිරිස කරුණු දක්වති, සමාදාන් කරවති, තෙද ගත්වති, සතුටු කරවති. ඔබ එ පිරිස දහැමි කපායෙන් කරුණු දක්වා සමාදාන් කරවා තෙද ගත්වා සතුටු කරවා හුනස්නෙන් නැඟි නික්ම යෙති.

සො නාතිසිසං ගච්ඡති නාතිසනිකං ගච්ඡති. න ච තිඤ්චේතුකාමෝ¹ ගච්ඡති. න ච තස්ස භොතො ගොතමස්ස කායෙ චිවරං අච්චුක්ඛධං භොති, න ච අවේවාක්ඛධං, න ච කායඤ්චිං අලුච්චිතං, න ච කායසමා අපකච්චං, න ච තස්ස භොතො ගොතමස්ස කායමා; වාතො චිවරං අපච්චති². න ච තස්ස භොතො ගොතමස්ස කායෙ රජෝජලං උපලීපාති³

සො ආරම්භතො තිසීදති පඤ්ඤානෙත ආගනෙ. තිසර්ජ පාදෙ පක්ඛාලෙති. න ච සො හවං ගොතමො පාදමණ්ඩනානුයොගමනුයුතො; චිවරති. සො පාදෙ පක්ඛාලෙතො; තිසීදති පලලඛිතං ආභුජ්ඣා උජ්ඣං කායං පණ්ඩාය පරිඤ්චං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො නෙව අත්තව්‍යාඛාධාය වෙනෙති න පරව්‍යාඛාධාය වෙනෙති. න උභයව්‍යාඛාධාය වෙනෙති. අත්තතිතං පරතිතං උභයභිතං සබ්බලොකතිතමෙව සො හවං ගොතමො විනොතනො; තිසිනො; භොති.

සො ආරම්භතො පරිසයං ධම්මං දෙසෙති න තං පරිසං උසාදෙති. න තං පරිසං අපසාදෙති. අඤ්ඤාදදුච්ච ධම්මොච කථාය තං පරිසං සන්දයෙති සමාදපෙති සමුතොජෙති සමපහංසෙති. අට්ඨඛිත-සමන්තාගතො; ඛො පනස්ස භොතො ගොතමස්ස මුඛතො; සොසො නිව්ඡරති. විසුඛෙට්ඨා ච විඤ්ඤායො; ච මිඤ්ඤු ච සචනීයො; ච ඛිත්ථු ච අවිසාරී ච ගමිතීරෙ ච තිත්තාදී ච. යථාපරිසං ඛො පන සො හවං ගොතමො සරෙන විඤ්ඤාපෙති. න චස්ස ඛගිඤ්චා; පරිසාය සොසො නිව්ඡරති. තෙ තෙන භොතො; ගොතමෙන ධම්මො; කථාය සන්දයතිතා; සමාදපිතා; සමුතොජිතා; සමපහංසිතා; උට්ඨායාසනා; පක්ඛාමනාති අපලොකමානා;යෙව අවිජ්ජනා; භාවෙන⁴. අද්දසාම ඛො මයං භො තං හචනං ගොතමං ගච්ඡන්තං. අද්දසාම සීතං. අද්දසාම අත්තරභරං පච්චිතනං⁵ අද්දසාම අත්තරභරෙ තිසිත්තං තුණ්හිභුතං. අද්දසාම භුත්තාචිං අනුමොදනං. අද්දසාම ආරමං ගච්ඡන්තං⁶ අද්දසාම ආරම්භතං තිසිත්තං තුණ්හිභුතං. අද්දසාම ආරාමගතං පරිසයං ධම්මං දෙසෙත්තං. එදිසො ච එදිසො ච භො සො හවං ගොතමො, තතො ච තියොසා'ති.

එවං වුත්තෙත බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඛිතං කරිතො; සෙන හභවා; තෙනඤ්ඤුච්චිං පනාමෙත්වා; තික්ඛතත්ථුං උදුන්ථං උදුනෙසි; නමො; තස්ස හභවතො; අරහතො; සම්මාසම්බුද්ධස්ස, නමො; තස්ස හභවතො; අරහතො; සම්මාසම්බුද්ධස්ස, නමො; තස්ස හභවතො; අරහතො; සම්මාසම්බුද්ධස්ස. අපෙච නාම මයං කදුච්චි කරහචි තෙන භොතො; ගොතමෙන සද්ධිං සමාගවෙජ්ජසාම, අපෙච නාම සීයා; කොච්චෙව කථාසලාපො'ති.

1. { මුච්චේතුකාමො - මජ්ඣං, සා, PTS. 2. අසංචිතති - සා.
විඤ්චේතුකාමො - සිඤ්ඤ. 4. අවිජ්ජනා - මජ්ඣං.
3. උපලීපාති - සිඤ්ඤ, සා, මජ්ඣං.
5. අද්දසාම අත්තරභරං පච්චිතනං - PTS, උනං
6. ආගච්ඡන්තං - සා.

ඔබ ඉතා වෙලෙච් වූ නො යෙකි, ඉතා ලැසි වූ නො යෙකි, (පිරිසෙන්) නැඟී යනු කැමැති වූ නො ද යෙකි. ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ කයෙහි සිටුර (හනුඇටය දක්වා නභා පොරෝනාටුන්ගේ සෙයින්) උඩට නැඟුණේ නො වෙයි, (ගොප්ඇටය දක්වා බහා පොරෝනාටුන් ගේ සෙයින්) නො බැහුණේ වෙයි. නො ද කයෙහි ඇලුණේ වෙයි, නො ද කයින් වෙන් වූයේ වෙයි. ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ කයින් වාතය සිටුර නො නඟයි. ඒ හවත් ගෞතමයන් ගේ කයෙහි නො ද රජස්දල් තැවූරෙයි.

ඔබ අරමට භියාහු පැනවූ අස්නෙහි වැඩිහිඳිනි. නිද සාසඟුළුවන් ප්‍රක්ෂාලනා කෙරෙති. ඒ හවත් ගෞතමයෝ නො ද පාද මණ්ඩනායෙහි යෙදී වෙසෙති. ඔබ පාද ප්‍රක්ෂාලනා කොට පලක් අවුළුවා (බැඳ) කය සාස්‍ර කොට තබා කම්සාරානාච්චුබ්‍ර කොට සිහි එළවා හිඳිනි. ඔබ තමහට දුක් පිණිස නො මැ සිතති, පරාහට දුක් පිණිස නො සිතති. තමහට ද පරාහට ද දුක් පිණිස නො සිතති. ඒ හවත් ගෞතමයෝ ආත්මභීතය ද පරභීතය ද උග්‍රයභීතය ද යි (මෙසේ) සඵලොකභීතය මැ සිතමින් හුන්නාහු වෙති.

ඔබ අරමට භියාහු පිරිස්හි දහම් දෙසති. එ පිරිස නො හුවති, එ පිරිස නො හෙළති, එකත්තෙන් දහම් කථායෙන් මැ එ පිරිස කරුණු දක්වති, සමාදන් කරවති, තෙද ගන්වති සතුටු කරවති. තවද ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ මුඛින් (ශ්‍රේණිමාදීන්) බාධිත නො වූ විශේය වූ මධුර වූ ශ්‍රවණිය වූ සම්පිණ්ඩිත වූ නො විසිරෙනසුලු වූ ගැඹුරු වූ නින්තාද ඇති අෂ්ටාභිගසමන්වාගත සොෂය නික්මෙයි. ඒ හවත් ගෞතමයෝ වැළිත් පිරිස් නො ඉක්ම සවරයෙන් හඟවති. ඔබගේ සොෂය පිරිසෙන් බැහැර නො නික්මෙයි. ඔහු ඒ හවත් ගෞතමයන් විසින් දහම්කථායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු සමාදන් කරවන ලද්දහු තෙද ගන්වන ලද්දහු ප්‍රභූ කරවන ලද්දහු හුනස්නෙන් නැඟී අවිජහක් සම්භාවයෙන් අපලොකනය කරන්නාහු මැ බැස යෙති. "හවත්නි, අපි ඒ හවත් ගෞතමයන් වඩනවුන් දකුම්භ, සිටියවුන් දකුම්භ, ඇත්ගමට වදනවුන් දකුම්භ, ඇත්ගමෙහි නිහඬ වූ හිඳිනවුන්. දකුම්භ, අනුමොදනා කරන වළඳා නිමවූවන් දකුම්භ, අරම්වදනවුන් දකුම්භ, ආරාමගත වූ නිහඬ වූ හිඳිනවුන් දකුම්භ, ආරාමගත වූ පිරිස්හි දහම් දෙසනවුන් දකුම්භ" කියායි. හවත් ආවායභීයෙනි, ඒ හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු මෙබඳු ගුණ ඇතියෝ යි. එයින් වැඩි ගුණ ඇතියෝ ද වෙති.

මෙසේ කී කල්හි බ්‍රහ්මාණු බ්‍රහ්මණ හුනස්නෙන් නැඟී උත්තරාසභිගය එකස් කොට බහා භාග්‍යවකුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ තෙව්ටක් උදන් ඇති : "ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා," ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා, ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා" කියා යි. අපි කිසියම් දඩපෙසක ඒ හවත් ගෞතමයන් හා එක්වන්නමෝ නම් මනා මැ හු, කිසියම් කථාසල්ලාපයෙක් වේ නම් මනා මැ හු"යි.

අථ ඛො භගව්‍යා විදෙහෙසු අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන මිට්ඨො තදවසරි. තනු සුදං භගව්‍යා මිට්ඨොයං විහරතී මඛාදෙවම්බවනෙ අසොයාසුං ඛො මේට්ඨෙයාසකා¹ බ්‍රාහ්මණගහපතීකා සමණො ඛුපු හො ගොතමො සත්‍යපුතො සත්‍යකුලො පබ්බජ්ඣො විදෙහෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධීං පඤ්චමනොති භික්ඛුසඛොති මිට්ඨො අනුපපතො මිට්ඨොයං විහරතී මඛාදෙවම්බවනෙ. තං ඛො පන භගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කීර්තිසද්දො අබ්‍රහ්මණො: ‘ඉතීපි සො භගව්‍යා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බනුසානං බුද්ධො භගව්‍යා, සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සසමණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවම්බනුසං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදෙති. සො ඛම්බං දෙසෙති ආදීකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සමාඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාඛු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොතී’ති. අථ ඛො මේට්ඨෙයාසකා¹ බ්‍රාහ්මණගහපතීකා යෙන භගව්‍යා තෙනුපසඛකමීංසු. උපසඛකමීනා අපෙකකෙව්ව භගවන්තං අභිච්චාදෙත්ථා එකමන්තං තීසිදිංසු, අපෙකකෙව්ව භගවතා සද්ධීං සමේවාදිංසු, සමේවාදනීයං කථං සාරණීයං² විතීසාරෙත්ථා එකමන්තං තීසිදිංසු. අපෙකකෙව්ව යෙන භගව්‍යා තෙනඤ්ඤාපි. පණාමෙත්ථා එකමන්තං තීසිදිංසු, අපෙකකෙව්ව භගවතො සන්තීකො නාමගොත්තං සාවේත්ථා එකමන්තං තීසිදිංසු. අපෙකකෙව්ව තුණ්හිභුතා එකමන්තං තීසිදිංසු.

අසොයාසි ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො, ‘සමණො ඛුපු හො ගොතමො සත්‍යපුතො සත්‍යකුලො පබ්බජ්ඣො මිට්ඨො අනුපපතො, මිට්ඨොයං විහරතී මඛාදෙවම්බවනෙ’ති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො සම්බසුලෙහි මාණවකෙහි සද්ධීං යෙන මඛාදෙවම්බවනං තෙනුපසඛකමී, අථ ඛො බ්‍රහ්මායුනො බ්‍රාහ්මණස්ස අවිදුරෙ අම්බවනස්ස එතදහොසි: ‘න ඛො මෙතං පතීරූපං යොහං පුබ්බ අපාපිසංවිදිතො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමේයා’න්ති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාතරං මාණවකං ආමනොසි: ‘එහි ත්වං මාණවක, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම, උපසඛකමීනා මම චිචනෙන සමණං ගොතමං අපාඛාධං අපානඛකං ලහුරිතානං ඛලං එසුචිතාරං පුච්ඡ, බ්‍රහ්මායු හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො භවන්තං ගොතමං අපාඛාධං අපානඛකං ලහුරිතානං ඛලං එසුචිතාරං පුච්ඡතී’ති. එවං ච විදෙහි, බ්‍රහ්මායු හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො ජණෙණං වුද්ධො මහලුලකො අභිගතො වියො අනුපපතො විසංවිසස-සතිකො ජාතියා තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සනිසණ්ඤුකෙට්ඨානං සාකඛරපභෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙයාසකරණො ලොකායතමාසුරිසලකඛණෙසු අනවයො. යචිතා ඛො බ්‍රාහ්මණගහපතීකා මිට්ඨොයං පටිච්ඡන්තී බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාකඛායතී යදිදං හොගෙහි. බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාකඛායතී යදිදං මනොතති. බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාකඛායතී යදිදං ආසුනා චෙච යසසා ව. සො හොතො ගොතමස්ස දස්සනකාමො’ති.

1. මිට්ඨෙයාසකා - මජ්ඣං, ස්‍යා.
 2. සාරණීයං - මජ්ඣං.

එකල්හි බුදුහු විදේහජනපදයෙහි අනුක්‍රමයෙන් යැරිසරන්නාහු මියුලු නුවරට වැඩියහ. එහි දී බුදුහු මියුලු නුවර මුට්ඨෙව නම් අඹ උයන්හි වැඩවෙසෙති. මියුලුනුවර වැසි බමුණු ගැහැටියෝ තෙල බස් ඇසූහ : "හවත්නී, ශාකාපුත්‍ර වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ශාකාකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූවාහු පන්සියක් පමණ මහත් භික්ෂුසභිසයා හා සමග විදේහයෙහි යැරිසරනායෙක් මියුලුනුවරට පැමිණියාහු මියුලුනුවර මුට්ඨෙව නම් අඹඋයන්හි වැඩ වෙසෙති. ඒ හවත් ගෞතමයන් ගේ මෙබඳු කලණ යසගී උස් වැ නැඟිණ : "මෙ කරුණිනුදු ඒ භාගාවත්තු අර්භත්භ, සමාස් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ, සුගත්භ, ලොකවිද්භ, අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථිහ, දෙව්මිනිසුනට ශාස්තෘයහ, බුද්ධයහ, භාගාවත්භ" ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත මෙලොව හා දෙව්මිනිසුන් සහිත මහණබමුණන් සහිත පුරාව තමන් වීසින් වීසිමිඤ්ජනායෙන් දන පසක් කොට දන්වත්. ඔබ ආදී කලායාණ කොට මධ්‍යකලායාණ කොට පයඛිට්ඨානකලායාණ කොට සාරී කොට සවාසද්දන කොට කෙටිල පටිපුණ් කොට දහම් දෙසත්. පිරිසුදු බඹසර පවසත්. එබඳු රහතුන්ගේ දක්මක් වේ නම් මැනැවැ"යි. ඉක්බිති මියුලුනුවර වැසි බමුණුගැහැටියෝ භාගාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹි කෙනෙක් භාගාවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. කෙනෙක් භාගාවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කළයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හුන්හ. කෙනෙක් භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැද එකත්පස් වැ හුන්හ. කෙනෙක් භාගාවතුන් හමුයෙහි නම්ගොත් අස්වා එකත්පස් වැ හුන්හ. කෙනෙක් කුෂ්ඨිමිභුත වැ එකත්පස් වැ හුන්හ.

බ්‍රහ්මෝසු බමුණු : "සැහැකුලපුත් සැහැකුලින් පැවිදි වූ ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මියුලු නුවරට වැඩිසේක් මියුලුනුවර මුට්ඨෙව අඹඋයන්හි වැඩවෙසෙති"යි. ඇසුයේ මැ යි. එසඳ බ්‍රහ්මෝසු බමුණු බොහෝ මණෙවුන් හා සමග මුට්ඨෙව අඹ උයන් කරා ගියේ. ඉක්බිති බ්‍රහ්මෝසු බමුණුහට අඹඋයන්හුදුරෙහි දී තෙල සිත් වී : "මම කැල මැ නො දන්වන ලද්දෙම මහණ ගොයුමන් දක්නට එළැඹෙමි නම් තෙල මට නො නිසි යැ" යනු යි. එසඳ බ්‍රහ්මෝසු බමුණු එක්කරා මාණවයකු ඇමැනී : "මාණවකය තෝ එව. මහණ ගොයුමන් කරා එළැඹෙව. එළැඹි මා බසින් මහණ ගොයුමන්ගේ අතින් අල්පාබාධ අල්පාතභික සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුළුවුණි : "හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මෝසු බමුණු හවත් ගෞතමයන් අතින් නිරාබාධ නිරාතභික සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුළුවුණි" කියා යි. මෙසේත් කියව : "හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මෝසු බ්‍රාහ්මණ ජීණ යැ වෘද්ධ යැ මහලු යැ බොහෝ කල් ගැළවී යැ. පස්විම වයසට පැමිණියේ යැ, උපතින් එක්සියවීසිහැවිරිදි යැ. නිසන්ධු කෙටුහශාස්ත්‍ර සහිත ශික්ෂානිරුක්ති සහිත ඉතිහාසය පස්වතු කොට ඇති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර ගියේ යැ-පද හදරන්නේ යැ තදවණේෂ ව්‍යාකරණ හදරන්නේ යැ. ලෝකායතමිහාපුරුෂලක්ෂණ, යෙහි පටිපුරකාරී යැ. මියුලු නුවර යම් තාක් බමුණුගැහැටියෝ වෙසෙත් ද, ඔවුනතුරින් බ්‍රහ්මෝසු බ්‍රාහ්මණ භොගයෙන් අග්‍ර යැ'යි කියනු ලැබේ. 'බ්‍රහ්මෝසු බ්‍රාහ්මණ ඔවුනතුරින් වෙදයෙන් අග්‍ර යැ'යි කියනු ලැබේ. 'බ්‍රහ්මෝසු බ්‍රාහ්මණ ඔවුනතුරින් ආයුෂ හා යසසිනුදු අග්‍ර යැ'යි කියනු ලැබේ. හේ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දක්නා කැමැත්තේ යැ"යි.

එවං හොති ඛො භො මාණවකො බ්‍රහ්මායුසො බ්‍රාහ්මණො පච්ඤ්ඤානං යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො හගවතො සද්ධිං සමමොද්දි, සමමොදන්තං කථං සාරුඤ්ඤිං චිතියාචරන්තො එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සිනො ඛො භො මාණවකො හගවන්තං එතදවොච: බ්‍රහ්මායු භො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො හවන්තං ගොතමිං අප්පාඛාඛං අප්පාඤ්ඤිං උත්ථානං ඛලං එතදවොච: පුට්ඨති. බ්‍රහ්මායු භො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො ජිණ්ණො-පෙ-ලොකායනමිභාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවගො. යාවතො හො බ්‍රාහ්මණගහපතිකා මිට්ඨොයං පච්චිතන්ති, බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාමකංගතී යද්දං හොගෙහි. බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාමකංගතී යද්දං මනෙහති. බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාමකංගතී යද්දං අයුතො චෙච යසො ච. භො හොතො ගොතමියං දඤ්ඤාමො'ති.

'යඤ්ඤාති මාණවක, බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො කාලං මිඤ්ඤාති'ති.

අථ ඛො භො මාණවකො යෙන බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො එතදවොච: 'කතාවකාසො ඛො හවං සමණෙන ගොතමෙන, යඤ්ඤාති හවං කාලං මිඤ්ඤාති'ති.

අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. අද්දසා ඛො සා පරිසා බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණං දුරතොච අහවන්තං, දිස්වාන අථ නං¹ ඕකාසමකාසි යථා තං ඤාගස්ස යසංසිනො. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො තං පරිසං එතදවොච: අලං භො, නිසිද්දථ තුලෙන සකෙ අසනෙ, ඉධාහං සමණස්ස ගොතමියං සන්තිකෙ නිසිද්දියාමිති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො හගවතො සද්ධිං සමමොද්දි. සමමොදන්තං කථං සාරුඤ්ඤිං චිතියාචරන්තො එකමන්තං නිසිද්දි. එකමන්තං නිසිනො ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො හගවතො කාසෙ අනතීංග මහාපුරිසලක්ඛණානි සමමනෙහසි. අද්දසා ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො හගවතො කාසෙ අනතීංග මහාපුරිසලක්ඛණානි, යෙභුගොසන ඵපෙනා ද්වෙ ද්විසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඤ්ඤාති චිච්චිට්ඨති නාඛිච්චිට්ඨති න සමපසිද්ධති, කොසොතිතෙච චන්ද්‍රගුණො පසුතජ්චගතො ච. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං ගාථාහි අජ්ඣාතාසි:

'යෙ මෙ අනතීංගානි සුතා මහාපුරිසලක්ඛණා,
 දුචෙ තෙසං න පසාමි හොතො කාසංගමිං ගොතමි.
 කච්චි කොසොගීතං හොතො චන්ද්‍රගුණං නරුතනම,
 නාරීසහනාම සට්ඨසා² කච්චි ජ්චා න රසසිකා³
 කච්චි පසුතජ්චෙතාසි⁴ යථා තං ජාතියාමසෙ,
 නිත්තාමසෙතං නනුතං කඤ්ඤං චිතං තො ඉසෙ,
 දිට්ඨධම්මතිත්තාසං සමපරාය සුඛාය ච,
 කතාවකාසා පුචෙත්ඤ්ඤා⁵ ගං කිඤ්ඤා අභිපජ්ඣිත'න්ති.

1. { දිස්වාන ඕරමිත - මජ්ඣ. 4. { පුචෙත්ම - සිඤ්ඤ. }
 දිස්වා ඕරමත්ථ - ස්‍යා. { පුච්චාම - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS. }
 දිස්වාන ඕරමත්ථ - PTS.
 2. නාරීසමානසච්චගතා - සිඤ්ඤ, මජ්ඣං.
 3. { තදඤ්ඤා - සිඤ්ඤ. }
 4. { න දඤ්ඤා - මජ්ඣං. }

'එසේ යැ හවත්නි' යි ඒ මනෙටු බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියාට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භා සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් ඒ මනෙටු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කී : "හවත් ගොයුමාණෙනි, බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා හවත් ගොතමයන් අතින් නිරාබාධ නිරාතඩක සැලැස්සු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුළුවනි. හවත් ගොතමයෙනි, බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා ජීවිතය යැ . . . ලොකායතමහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී යැ. මියුලු නුවර යම් තාක් බ්‍රහ්මචරිණියාට වෙසෙත් ද, ඔවුනතුරෙහි 'බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා භොගයෙන් අග්‍ර යැ'යි කියනු ලැබේ. ඔවුනතුරින් බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා වෙදයෙන් අග්‍ර යැ'යි කියනු ලැබේ. බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා ඔවුනතුරින් ආයුෂ හා යසසිතිද අග්‍ර යැ'යි කියනු ලැබේ. හේ හවත් ගොතමයන් වහන්සේ දක්නා කැමැත්තේ යැ'යි.

මාණවකය, එයට දන් බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා කල් දන්තේ යැ'යි.

එසේ ඒ මනෙටු බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා කරා එළැඹියේ. එළැඹ බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියාට තෙල කී : "හවත් ග්‍රමණ ගොතම වීසින් කළ අවකාශ ඇත්තේ යැ, එයට දන් හවත් කල් දන්තේ යැ'යි.

එසේ බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එ පිරිස බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා දුර දී මැ එන්නා දුටු. දක ඉක්කිනි යසස්වී ඤාපුරුෂයකුට සෙයින් ඔහුට අවකාශ කළා. එසේ බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා එ පිරිසට තෙල කී : "හවත්නි, කම් නැත, තෙපි සිය අස්තෙහි හිදුව, මෙහි මම මහණ ගොයුමන් වෙත හිදිමි"යි. ඉක්කිනි බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සාරාණිය කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කයෙහි දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණු පිරික්සී. බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා භාග්‍යවතුන්ගේ කයෙහි දෙලකුණක් තබා දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණු බෙහෙවින් දිට. මහපුරිස් ලකුණු දෙකක් (දක්නට) පතයි, සොයමින් වෙහෙසෙයි, සනිටුහනට නො යෙයි, (නො දක්මෙන්) නො පහදී. කෝෂාවතිකවස්ත්‍රභාග්‍යයෙහි ද ප්‍රභූතච්ඡේදනයෙහි ද යන දෙකේ යැ. ඉක්කිනි බ්‍රහ්මචරිණියා බ්‍රහ්මචරිණියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාරයෙන් කී :

"ගොයුමාණෙනි, මා වීසින් යම් මහපුරිස් ලකුණු දෙකිසකැ'යි අසනලද ද ඔවුනතුරින් දෙකක් හවතුන්ගේ කයෙහි නො දක්මි.

නරොත්තමයෙනි, කිම හවත්හුගේ කෝෂාවතිකවස්ත්‍රභාග්‍යය ඇද්ද? කිම චන්ද්‍රිලිභිගයෙන් කියයුතු භුස්ව නො වූ ජීව්වා ඇද්ද?

කිම ප්‍රභූතච්ඡේද වෙහි ද? හවත් සෘෂිවරයින්, අපි යම් පරිදි එය දැනුමෙන් නම් එ පරිදි තෙල තුනි දිව තෙරුව මැනැවැ. සැක දුරු කළ මැනැවැ.

යම් කිසිවක් පතනලද නම් එය කළ අවකාශ ඇතියමෙන් ඵෙහලොකිකසුබය සඳහාත් පාරලොකිකසුබය සඳහාත් පුළුවනුමහ.

එසේද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සික් වී : “මේ බ්‍රහ්මච්ඡ බ්‍රහ්මචණ මා හේ දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු බෙහෙවින් දෙකක් තබා දන්නේ යැ මහපුරිස් ලකුණු දෙකෙක ආකාරිකා කෙරෙයි, විචිකිත්සා කෙරෙයි, සනිටුහන් නො කෙරෙයි, සම්ප්‍රසාද නො කෙරෙයි. කොභාවතිතවස්ත්‍රභාග්‍යයෙහි හා ප්‍රභූතච්ඡවිකාග්‍යෙහි යි. එසේද බුදුහු යම්සේ බ්‍රහ්මච්ඡ බ්‍රහ්මචණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කොභාවතිතවස්ත්‍රභාග්‍යය දීවී නම් එබඳු ඉහුයක් කොළෝ. ඉක්බිති බුදුහු දිව නොද දෙකත්සිද්ධත් අනුමභි පරිමභි කළහ, දෙනාහැසිද්ධත් අනුමභි පරිමභි කළහ, සියලු නළල්මභිල ද වැසූහ. ඉක්බිති බුදුහු බ්‍රහ්මච්ඡ බ්‍රහ්මචණට ගාරායෙන් මෙසේ වදළහ :

“බ්‍රහ්ම කොප වීසින් දෙතිසකැ’යි යම් මහපුරිස්ලකුණු කෙනෙක් අසනලඤ්ඤ නම් එහුම මා හේ කයෙහි වෙයි. කොපට නහමක් සැක වේවා.

බ්‍රහ්ම මා වීසින් දහයුක්ත දත්තාලද, භාවිතවාය භාවිත යැ, ප්‍රභාතවාය ප්‍රභාණය කරන ලද, එහෙයින් බුද්ධ වෙමි.

ඉහාත්මයෙහි භිතයට ද පරලෙවිභි සුඛයට ද කළ අවකාශ ඇතියමහ, යම් කිසිවක් පතනලද නම් එය පුළුවන්’යි.

එසේද බ්‍රහ්මච්ඡ බ්‍රහ්මචණට තෙල සික් වී : “භ්‍රමණ ගොතමයන් වීසින් කළ අවකාශ ඇතියමේ. මම කුමක් මහණ ගොයුමන් අතින් පුළුවන්නෙම් ද? ඵෙහලොකික අරිය හෝ යැ පාරලොකික අරිය හෝ යැ’යි. ඉක්බිති බ්‍රහ්මච්ඡ බ්‍රහ්මචණට තෙල සික් වී : “මම වුකලි දුෂ්ටධාරම්කාරියෙහි කුශලයෙමි, අනායෝ ද මා අතින් දුෂ්ටධාරම්කාරිය පුළුවනි. මම මහණ ගොයුමන් අතින් සාම්පරායිකාරිය පුළුවන්නෙම් නම් මනා මැ හු’යි. ඉක්බිති බ්‍රහ්මච්ඡ බ්‍රහ්මචණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාරායෙන් තෙල කී :

“භවත්ති, කිසෙයින් ‘බ්‍රහ්මචණ’ වෙ ද, කිසෙයින් ‘වෙදභූ’ වෙ ද, කිසෙයින් ‘භෙත්‍රවීදා’ වෙ ද, කවරෙක් ‘සොත්තිය’යි කියනු ලැබේ ද?

භවත්ති, කිසෙයින් අර්හත් වෙ ද, කිසෙයින් ‘කෙවලී’ (සකලගුණයම්පන්න) වෙ ද, කිසෙයින් ‘චූති’ වෙ ද, කවරෙක් ‘බුද්ධ’යි කියනු ලැබේ ද?’ යි.

එකල්හි බුදුහු බ්‍රහ්මච්ඡ බ්‍රහ්මචණට ගාරායෙන් පිළිතුරු වදළහ :

“යමෙක් පුරිතිවාසය දන්නේ ද, (දිවැසින්) සම්මයක් අපායක් දකී ද, යළි ජාතිකයට පැමිණියේ ද, (අර්හද්දෙනාගෙන්) අභිජානන කොට අවසානයට පැමිණියේ ද, (අර්හත් දෙනා සම්බන්ධ) චූතිභාවයෙන් සමත්වූයෙහි වූයේ ද.

සර්වකාරයෙන් රාගයෙන් මිදුණු (එහෙයින් මව) විභද්ධ වූ සිත දැනී ද, ප්‍රභිණ වූ ජාති හා මරණ ඇත්තේ ද, සියලු සිව්මහමමසර ඇත්තේ ද, සියලු (ලොව්ලොවුතුරු) දහමුත්තේ සාරයට ගියේ ද, එ බඳු පුද්ගල ‘බුද්ධ’යයි කියනු ලැබේ” යයි.

එවං වුතෙත බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරංසංකං කරිතො භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීනො භගවතො පාදනි ඉබ්බෙන ච පරිවුඛති. පාඤ්ඤි ච පරිසම්බොහති. නාමිඤ්ච සාවෙති : බ්‍රහ්මායු වාහං¹ හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණො, බ්‍රහ්මායු වාහං¹ හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණො² ති. අථ ඛො සා පරිසා අච්චරිතබ්බුතචිත්තා ජාතා අහොසි : ‘අච්චරිතං වත හො, අබ්බුතං වත හො, සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා³ යත්‍රහි නාමායං බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො ඤාතො යසංසි එවරුපං පරම-නිපච්චකාරං⁴ කරිස්සතී⁵ ති.

අථ ඛො භගවා බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච : ‘අලං බ්‍රාහ්මණ, උට්ඨාය, නිසිද නිං සකෙ ආසනෙ, යතො තෙ මසි චිත්තං පසන්න’නති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා සකෙ ආසනෙ නිසිදි.

අථ ඛො භගවා බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ආනුපුබ්බිකථං කථෙසි. සෙය්‍යථිදං : ‘දනකථං සිලකථං සග්ගකථං කාමානං ආදීනවං ඕකාරං සංඛිතියෙසං නෙකඛමෙම ආනිසංසං පකාසෙසි යද්ද භගවා අඤ්ඤාසි බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං කල්‍යාණිකං ඉද්දුචිත්තං විනිවර්ණචිත්තං උදය්‍යචිත්තං පසන්නචිත්තං, අථ යා බුද්ධානං සංඉක්කංසිකා ධම්මදෙසනා නං පකාසෙසි දුක්ඛං සඉද්දං නිරොධං මඤ්ඤං. තෙය්‍යථාපි නාම සුඤ්ඤං වජ්ඣං අපගතකාලකං සම්මදෙව රජනං පඤ්ඤාසෙසං, එවමෙවං බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තසමිඤ්ඤෙව ආසනෙ විරජං විතමිලං ධම්මචක්ඛං උදපාදි, යං නිඤ්ඤි සඉද්දංධම්මං සඛං නං නිරොධධම්මනති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො දිට්ඨධම්මො, පතඤ්ඤාධම්මො, විදිතධම්මො, පරිසොගාලාධම්මො නිඤ්ඤාච්චිනිචේ; විගතකථාච්චිකථො වෙසාරජ්ජපනො; අපරපච්චයො සඤ්ඤාසංසෙ භගවතං එතදවොච : “අභිකක්කනං හො ගොතමි, අභිකක්කනං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නිකඤ්ඤාත්තං වා උක්කඤ්ඤාත්තං. පටිච්චනං වා විචරෙය්‍ය, මුලාසං වා මඤ්ඤං ආචිකෙසිය්‍ය, අභිකාච්ච වා තෙලපඤ්ඤාත්තං ධාරෙය්‍ය ‘චක්ඛුමකො; රුපානි දක්ඛිතී’ති. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරිසංසෙසං ධම්මො පකාසිතො එසාහං භගවතං ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසංඛිතඤ්ඤා, උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අඤ්ඤාසෙසං පාඤ්ඤාපෙතං සරණංභවං. අභිවාසෙතු ච මෙ භවං ගොතමො ස්වාතනාය භතං සද්ධිං භික්ඛුසංඛිතො”ති. අභිවාසෙසි භගවා තුණ්හිතාවෙන.

අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො භගවතො අභිවාසනං විදිනො උට්ඨායාසනා භගවතං අභිවාදෙනි පදක්ඛිණං කනිං පකාමි. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො තස්ස රතභියං අච්චයෙන සකෙ නිවෙසනෙ පඤ්ඤා ඛාදනියං ගොඤ්ඤානියං පරිසංසෙසනො භගවතො කාලං ආරොචාපෙසි : කාලො හො ගොතමි, නිට්ඨිතං භතන’නති. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්ධංසමිතං නිවාසෙසා පතඤ්චීරං ආදාය යෙන බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතො පඤ්ඤාසෙන ආසනෙ නිසිදි.

1. { බ්‍රහ්මායු අහං - මජ්ඣං,
 { බ්‍රහ්මායවාහං - ස්‍යා, PTS.
 2. සමණස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා - මජ්ඣං, උභයං.
 3. { පරමනිපච්චාකාරං - සිඤ්ඤා,
 { පරමං නිපච්චාකාරං - ස්‍යා.

මෙසේ වදන කල්හි බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා හුනාස්නෙන් නැඟී උතුරුසහ ඵකස් කොට පෙරෙවු භාගාවතුන් වහන්සේගේ පාසඟුරුසෙහි තිසින් වැදවැටී භාගාවතුන් වහන්සේ ගේ පාසඟුරුවන් මුළුතුණ සිඹි. අතිතුණ සම්බාහන කෙරෙයි; "හවත් ගොයුමාණෙනි, මම බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යාමේ, හවත් ගොයුමාණෙනි, මම බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යාමේ"යි නමුණු අස්වයි. එසඳ එ පිරිස අස්වයා අදහන සිත් ඇති වූ : "හවත්නි අස්වයා යැ, හවත්නි අදහන යි, මහණක්හුගේ මහත් සෘද්ධියක් බලව, මහත් අනුභාවයක් බලව, යම් කරුණක්හි ලා ප්‍රකට වූ යසස් ඇති මේ බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා මේ වත් පරමනිපතාකාරයක් කෙරේ"යි.

එසඳ බුදුහු බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යාට තෙල වදන : බ්‍රහ්මචර්යා නැත, නැඟී සිටුව, තෙපි සිය අස්නෙහි තිදුව, මා කෙරෙහි කොප ගේ සිත් පහන් ගෙයිනැ"යි. එකල්හි බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා නැඟී සිය අස්නෙහි තින.

ඉක්බිති බුදුහු බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යාට අනුප්‍රවීකරා වදන. ඒ කෙසේ යැ යත් : දනකරා යැ ගීලකරා යැ ස්වභිකරා යැ කාමයන් ගේ ආදීනව යැ සංක්ලෙශයන්ගේ ලාමක බව හා නොනිකුණුමයෙහි අනුසස් ප්‍රකාශ කළහ. යම් කලෙක බුදුහු බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා අරොග සිත් ඇතියහු මෘදු සිත් ඇතියහු වීගත නිවරණ සිත් ඇතියහු ඔදවැඩී සිත් ඇතියහු පහන්සිත් ඇතියහු බව දන්සේක් ද එකල්හි බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුක්කංසික (සිවිසස්) ධර්මදේශනාවක් වෙ ද, එ දහම ප්‍රකාශ කළහ : දුඛය යැ සමුදය යැ නිරෝධ යැ මාර්ග යැ යි. යම්සේ නම් පහවැ ගිය කරුණැ ඇති ශුද්ධ වස්තූයක් මොනොවට රදන් ගන්නේ ද එසෙසින් මැ බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යාට එ අස්නෙහි දී මැ 'යම් කිසි සමුදය ධර්මයක් ඇද්ද, එ හැම නිරොධසම්භාවය ඇතැ'යි පහ වැ ගිය (රාගාදී) රජස් ඇති පහ වැ ගිය (රාගාදී) මල ඇති දහම ඇස උපත. ඉක්බිති බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා දක්නාලද (ලොවුතුරු) දහම ඇති වැ, පැමිණි දහම ඇති වැ දන්නා ලද දහම ඇති වැ බැසගත් දහම ඇති වැ තරණය කළ විවිකිත්සා ඇති වැ පහ වැ ගිය සැක ඇති වැ විශාරද බවට පැමිණියේ ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රකාශ රහිත වූයේ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "හවත් ගොයුමාණෙනි ඉතා කාන්ත යැ, හවත් ගොතමයෙනි ඉතා කාන්ත යැ. හවත් ගොයුමාණෙනි, යම්සේ යටිහුරු කළ දයක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ විවර කරන්නේ ද, මුළු වූවකුට හෝ මග කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්නා'යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙසින් මැ හවත් ගොයුමාණන් විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම පවසන ලද. තෙල මම හවත් ගොතමයන් ද දහම ද බික්සහන ද සරණ කොට යෙමි. හවත් ගොතමයෝ මා අද පටන් කොට දිවි හිම කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරන්නවා. හවත් ගොතමයෝ බික්සහන හා සමග සෙට මා ගේ බත ද ඉවසන්ව"යි. බුදුහු කුණ්ණිමභාවයෙන් ඉවැසුහ.

එසඳ බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා භාගාවතුන් වහන්සේගේ අධිවාසනය දන හුනාස්නෙන් නැඟී භාගාවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට බැස ගියේ. ඉක්බිති බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යා එ රැස් ඇවැමෙන් සිය නිවෙස්නෙහි ප්‍රණීත බාදාහොජා පිළියෙල කරවා 'හවත් ගොතමයන් වහන්ස, බත නිමියේ යැ, වඩනට කලැ'යි භාගාවතුන් වහන්සේට කල් දන් වී. එසඳ බුදුහු පෙරවරු සමයෙහි හැදපෙරෙවු පාසිටුරු ගෙන බ්‍රහ්මචර්යා බ්‍රහ්මචර්යාගේ නිවෙස්න කරා එළැඹීයහ. එළැඹී පැනැවූ අස්නෙහි බික්සහන්

භා සමග වැඩිහුන්හ. ඉක්බිති බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණ සතියක් මුළුලොව බ්‍රහ්මායුක වීක්සභන් ප්‍රණීත බාදායෙන් හෝරායෙන් සියතීන් සැතැප්වී, පෑවැරී. එකල බ්‍රහ්මණ එ සත්දවස ඇවැලෙන් විදෙහදනාවියෙහි වාරිකාවට නික්ම වැටියහ. ඉක්බිති බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණ බ්‍රහ්මණ නික්ම ගිය නොබෝ කල්හි කල්පය කෙළේ.

එසඳ බොහෝ භික්ෂුහු භාගාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීයහ. එළැඹ භාගාවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ඒ මහණහු භාගාවතුන් වහන්සේට කෙල කීහු : වහන්ස, බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණ කල්පය කෙළේ. ඔහුගේ හතිය (උපත) කවර? (හේ) පරලොච්චි කවරෙක් වේ ද?''යි.

මහණෙනි, බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණ පණ්ඩිත යැ, ධම් (අර්හත්මාභි)යාගේ අනුධම් (යට තුන්මහ පල) යට පිළිපත්තේ යැ. ධම්හෙතෙයන් මා නො ද වෙහෙයි. මහණෙනි, බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණ පඤ්ච ඔරමිභාගිය සංයොජනයන් ක්‍ෂය වීමෙන් ඒ සුදුවස් බම්ලොවැ පිරිනිවේනසුඤ්ච වැ එ ලොච්චන් පෙරළා නො එන සැහැවී ඇති වැ ඔපපාතික වේ''යි.

බ්‍රහ්මණ මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාගාවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනාදනා කළහ''යි.

පළමු වැනි බ්‍රහ්මායු සුත්‍ර යි.

2. 5. 2

සෙල සුඛය

එවං මෙ සුඛය : එකං සමයං භගවා අඛණ්ඩකරපෙසු චාරිකං චර මානෝ මහතා භික්ෂුසංඝෙසු සද්ධිං අඛණ්ඩකරපෙසු භික්ෂුසංඝෙසු, යෙන ආපණං නාම අඛණ්ඩකරපානං තිගමෝ තදවසරි. අසොසි ඛො කෙණ්ඨො ජරිලො තමණො ඛපු හො ගොතමො සකාපුතො සකාකුලො පඛච්ඡො අඛණ්ඩකරපෙසු චාරිකං චරමානෝ මහතා භික්ෂුසංඝෙසු සද්ධිං අඛණ්ඩකරපෙසු භික්ෂුසංඝෙසු ආපණං අනුපපතො. නං ඛො පන භගවතං ගොතමං එවං කල්යාණො කිංකරිතදො අඛණ්ඩකරපො : 'ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසලවුද්ධො විජ්ජාවරණං සමපතො සුගතො ලොකවිදු අනුතතරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථ දෙවමනුසානං වුද්ධො භගවාති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුගමකං සසාමණ්ඩ්‍රාගමණිං පජං සදෙවමනුසං සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකතො පචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්යාණං මජ්ඣිකල්යාණං පරියොසානකල්යාණං සාත්ථං සමාසඤ්ඤා කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඛං වුගමචරිතං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දසානං හොති'ති.

අච ඛො කෙණ්ඨො ජරිලො යෙන භගවා නෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්භි: භගවතා සද්ධිං සමමාදි. සමමාදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙණි: එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිතං ඛො කෙණ්ඨො ජරිලො භගවා ධම්මො කථාය සද්දසොසි සමාදපෙසි සමුතොපෙසි සමපතංසෙසි. අච ඛො කෙණ්ඨො ජරිලො භගවතා ධම්මො කථාය සද්දසිතො සමාදපිතො සමුතොපිතො සමපතංසිතො භගවතං එතදවොච : 'අඛණ්ඩකර මෙ භවං ගොතමො ඥානනාය භතතං සද්ධිං භික්ෂුසංඝෙසු'ති.

එවං වුතො භගවා කෙණ්ඨො ජරිලො එතදවොච : මහා ඛො කෙණ්ඨො භික්ෂුසංඝො අඛණ්ඩකරපෙසු භික්ෂුසංඝො. නිඤ්ච ඛො වුගමණෙසු අභිපපතො'ති. දුතියමපි ඛො කෙණ්ඨො ජරිලො භගවතං එතදවොච : 'කිඤ්චාපි හො ගොතම, මහා භික්ෂුසංඝො, අඛණ්ඩකරපෙසු භික්ෂුසංඝො, අභඤ්ච වුගමණෙසු අභිපපතො, අඛණ්ඩකර මෙ භවං ගොතමො ඥානනාය භතතං සද්ධිං භික්ෂුසංඝෙසු'ති. දුතියමපි ඛො භගවා කෙණ්ඨො ජරිලො එතදවොච : 'මහා ඛො කෙණ්ඨො භික්ෂුසංඝො අඛණ්ඩකරපෙසු භික්ෂුසංඝො. නිඤ්ච ඛො වුගමණෙසු අභිපපතො'ති, තතියමපි ඛො කෙණ්ඨො ජරිලො භගවතං එතදවොච : 'කිඤ්චාපි හො ගොතම මහා භික්ෂුසංඝො, අඛණ්ඩකරපෙසු භික්ෂුසංඝො. අභඤ්ච වුගමණෙසු අභිපපතො, අඛණ්ඩකර මෙ භවං ගොතමො ඥානනාය භතතං සද්ධිං භික්ෂුසංඝෙසු'ති. අඛණ්ඩකර භගවා කුණ්ඨිතාවෙත

2. 5. 2

සේල සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිභූත්තරාජ නම් දනවියෙහි අධිතෙළෙස්සල්ලියක් පමණ මහත් වූ ඩික්සඟුන් හා සමග සැරිසරන සේක් අභිභූත්තරාජදනවු වැසියන්ගේ ආපණ නම් නියමිතම කරා වැඩිසේක. කේණිය ජච්ල තෙල යසගී ඇයි : "භවත්ති, සැහැසුන් සැහැසුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ මහණ ගොයුම්හු අධිතෙළෙස්සල්ලියක් පමණ මහත් වූ ඩික්සඟුන් හා සමග අභිභූත්තරාජ නම් දනවියෙහි සැරිසරන සේක් ආපණ නම් නිතමයට පැමිණියහ. ඒ භවත් ගොයුමාණන්ගේ කලී මෙ වත් කලණ යසගී උස් වූ නැගිණ : "මෙ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවත්හු අර්භත්භ, සමාන් සමබුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පත්තයහ, සුගත්භ, ලොකවිද්භ, අනුත්තර පුරුද්දමා සාරථිභ, දෙවිච්චිනුතට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, භාග්‍යවත්භ"යි. ඔබ දෙවිලෝ සහිත මරලෝ සහිත බබලෝ සහිත මෙ ලොව ද, මහණබමුණන් සහිත දෙවිච්චිනුත් සහිත ප්‍රජාව ද තමා විසින් විශිෂ්ටභද්‍රනයෙන් දැන ප්‍රකාශ්‍ය කොට ප්‍රකාශ කෙරෙහි. ඔබ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චාත්කල්‍යාණ කොට අර්ථ සහිත වූ ව්‍යාඤ්ජන සහිත වූ දහම් දෙසෙහි. සියල්ල පිරිසුන් පිරිසුදු බබසර පවසෙහි. එ වත් රහතුන්ගේ දක්ම මනා මැනු" යි.

එසඳ කේණිය ජච්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණේ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු කලතුරුහි සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වූ හින. බුදුහු එකත්පස් වූ හුන් කේණිය ජච්ලයාහට දහැම් කරායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදන් කරවූහ, තෙද ගැන්වූහ, ප්‍රහම් කරවූහ. ඉක්බිති කේණිය ජච්ල භාග්‍යවතුන් විසින් දහැම් කරායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දේ සමාදන් කරවන ලද්දේ මොනොවට තෙද ගන්වන ලද්දේ සම්ප්‍රහම් කරවන ලද්දේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කී : "භවත් ගොතමයෝ ඩික්සඟුන් හා සමග සෙට මා ගේ බත ඉවසන සේක්ව"යි.

මෙසේ කී කල්හි බුදුහු කේණිය ජච්ලහට තෙල වදළහ : "කේණියෙනි, ඩික්සඟු මහත්භ, අධිතෙළෙස්සල්ලියක් මහණහු ය, කොයින් බමුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්නයෙනි"යි. දෙවනවට ද කේණිය ජච්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "භවත්-ගොයුම් ගොකුට, අධිතෙළෙස්සල්ලියක් පමණ ඩික්සඟන මහත් වූව ද, මගින් බමුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වූව ද භවත් ගොතමයන් වහන්සේ සෙට මාගේ බත ඩික්සඟන හා සමග ඉවසන සේක්වා, දෙවනවට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කේණිය ජච්ලයාහට තෙල වදළ සේක : "කේණියෙනි, ඩික්සඟු බොහෝභ, අධිතෙළෙස්සල්ලියක් මහණහු ය, කොයින් බමුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්නයෙනි"යි. තෙවනවට ද කේණිය ජච්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "භවත් ගොයුම් ගොකුට, අධිතෙළෙස්සල්ලියක් පමණ ඩික්සඟන බොහෝ වූව ද මගින් බමුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වූව ද භවත් ගොතමයන් වහන්සේ සෙට මා ගේ බත ඩික්සඟන හා සමග ඉවසන සේක්ව"යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමභාවයෙන් ඉවසූ සේක.

එසේ කේතිය ජවල භාගාවතුන් වහන්සේගේ අධිවාසනාව ලැබ හුනන්නෙන් නැති සිය අසපුව කරා එළැඹියේ යි. එළැඹි මිත්‍රාමාත්‍යයන් හා නෑසාලේනෑයන් ඇමැති : "භවත් මිත්‍රාමාත්‍යයන් හා නෑසාලේනෑයෝ මබස අසත්වා! මා වීසිත් මහණ ගොයුම්හු සෙට මතට බික්සහන හා සමග නිමන්ත්‍රණ කරන ලදහ. එහෙයින් මට කායවතාවත් කරව"යි. "එසේ යැ භවත්නි"යි කේතිය ජවලයාගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ නෑසාලේ නෑයෝ කේතිය ජවලයාට පිළිවදන් දී ඇතැම් කෙනෙක් උසුන් කණිනි, ඇතැම් කෙනෙක් දර පලකි, ඇතැම් කෙනෙක් බඳුන් දෙවිනි, ඇතැම් කෙනෙක් දියසැළ පිහිටුවකි(තබකි) ඇතැම් කෙනෙක් අසුන් පතවකි. කේතිය ජවල වැළික් තෙමේ මැ මණ්ඩලමාලය (පිළි මඩුව) පිළියෙල කරයි.

එසේ සේලබ්‍රාහ්මණ ආපණ නම් නියමගමිහි වෙසෙයි : නිසන්ධුකෙටුන සහිත ගික්භා නිරුක්ති සහිත ඉතිහාසය පස් වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයෙහි පාරයට ගියේ යැ. පද හා තදනා ව්‍යාකරණ හදරතූයේ යැ, ලෝකායත මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී යැ' කුන්සියක් මාණ්ඩකයනට වේද හදරවයි. එසේ කේතිය ජවල සේලබ්‍රාහ්මණ කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වෙයි. ඉක්බිති සේලබ්‍රාහ්මණ කුන්සියක් මණෙටුවන් වීසිත් පිරිවරනලද්දේ ජවසාවිහාරයෙහි සක්මන් කරනුයේ ඇවිදුනේ කේතිය ජවලයාගේ අසපුව කරා එළැඹියේ යි. සේලබ්‍රාහ්මණ කේතිය ජවලයාගේ අසපුවෙහි ඇතැම් කෙනෙකුන් උසුන් කණිනුවන් ඇතැම් කෙනෙකුන් දරපලතුවන් ඇතැම් කෙනෙකුන් බඳුන් දේනාටුන් ඇතැම් කෙනෙකුන් දියසැළ තබනුවන් ඇතැම් කෙනෙකුන් අසුන් පතවනුවන්, කේතිය ජවල වැළික් තමා මැ මණ්ඩලමාලය පිළියෙළ කරන්නා දුටුයේ යැ. දක කේතිය ජවලයාට කෙල කී : "කිම? භවත් කේතිය ජවල ආවාහයෙක් හෝ වන්නේ ද, විවාහයෙක් හෝ වන්නේ ද, මහායාගයෙක් හෝ එළැඹිසිටියේ ද, මගධෙස්වර සේනියාබිම්බසාර රජ හෝ සෙට දවසට බලකාය හා සමග නිමන්ත්‍රණ කරන ලද ද?"යි. භවත් සේලයෙනි, මට ආවාහයෙක් නො වෙයි, විවාහයෙක් ද නො වෙයි, මගධෙස්වර සේනියා බිම්බසාර රජ හෝ සෙට දවසට බලකාය හා සමග නිමන්ත්‍රණ නො කරනලද, එතෙකු වත් මට මහායාගයෙක් එළැඹිසිටියේ යැ. භවත්නි, සැහැසුන් සැහැසුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ මහණගොයුම්හු ඇත, අභිතෙළෙස් යල්සියක් පමණ මහත් වූ බික්සහුන් හා සමග අභිගුත්තරාප ජනපදයෙහි සැරිසරන සේත් ආපණ නම් නියමගමට වැඩියහ. ඒ භාගාවත් ගොයුම්ගොකුට්ඨන්ගේ මෙවන් කලණ යසගී උස් වැ නැඟිණි : මෙ කරුණිනුදු ඒ හඟවත්හු අර්භත්ත, සමාක්සම්බුද්ධයහ, විද්‍යා වරණ සමපන්නයහ, සුගත්ත, ලොකවිද්දහ, අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථියහ, දෙව්ඵිතිසුනට ඤාස්තියහ, බුද්ධයහ, භගවත්ත"යි. මබ මා වීසිත් සෙට මතට බික්සහුන් හා සමග නිමන්ත්‍රණ කරනලදහ"යි. භවත් කේතියෙනි, 'බුදුහ'යි කියෙහි, භවත් සේලයෙනි, 'බුදුහ'යි කියමි. භවත් කේතියෙනි, 'බුදුහ'යි කියෙහි, භවත් සේලයෙනි, 'බුදුහ'යි කියමි. භවත් කේතියෙනි, 'බුදුහ'යි කියෙහි, භවත් සේලයෙනි 'බුදුහ'යි කියමි"යි.

එසේ සෙල බ්‍රාහ්මණයාට කෙල සිත් වී : "බුදුහු" යන කෙල සේසය පවා ලෝකයෙහි දුර්ලභ ය. අපගේ වේදයෙහි දෙතිස් මහාපුරුෂලක්ෂණයෝ ආවාහු ය. එ ලකුණෙන් සමන්වාහත මහපුරිස්භට ගනීහු දෙදෙනෙක් මැ වෙති. අන් ගනියෙක් නො වෙයි. ඉදින් ගිහිගෙයි වෙසේ නම් දහමී වූ ධර්මාචන් වූ සියුසයුරු හිමි කොට ඇති පෘථිවියට වීඛ්වර වූ පසම්කුරන් දිනු දහවූ තහවුරු සේ ලත් සත්රුවනින් සමන්වාහත වූ සක්චිති රජ වෙයි. ඔහුට මේ සත්කර්මනායෝ පහළ වෙති : ඒ කෙසේ යැ යත් : "වසුරත්ත යැ හස්තිරත්ත යැ

මිණිරතනං ඉඤ්ඤතනං ගහපතිරතනං පරිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසකසාං ඛො පනසා සුඛනා හවිනති සුරා විරබ්භරාපා පරසෙනපාමිද්දනා. සො ඉමං පඨවිං සාගරපරියන්තං අදුණෙඛන අසනේන ඛමෙමන අභිච්ඡය අඤ්ඤාචසති. සචෙ පන අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජති, අරහං හොති සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ විවට්ඨව්ඡද්දා¹ කභං පන හො කෙණ්ඨය එතරති සො හවිං ගොතමො විහරති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො²ති. එවං චුඤ්ඤ කෙණ්ඨයො ජච්චෙලො දකඝිණං බාහුං පග්ගහෙති; සෙලො බ්‍රහ්මණං එතදභොව: සෙතෙසා හො සෙල කීලුවනරාජ³ති. අථ ඛො සෙලො බ්‍රහ්මණො තිති මාණවකසනෙති සද්ධිං සෙත හඟව: තෙහුපසඛකමි. අථ ඛො සෙලො බ්‍රහ්මණො තෙ මාණවකෙ ආමනෙතයි: අපාසද්දා හොනො: ආගච්ඡන්තු පාදෙ පාදං⁴ නිකඝිපන්තා, දුරාසද්දා හි තෙ හඟවනො: සිභාවි එකචරා, යද්ද චාහං හො සම්මණෙන ගොතමෙන සද්ධිං මනෙතයාං, මා මෙ හොනො: අනතරන්තරා කථං ඕපානෙථ, කථාපරියොසානං මෙ හවිනො: ආහමෙන්නා⁵ති.

අථ ඛො සෙලො බ්‍රහ්මණො සෙත හඟව: තෙහුපසඛකමි. උපසඛකමිතා හඟවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදතියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙතා: එකමිත්තං තිසිදි, එකමිත්තං තිසිනො: ඛො සෙලො බ්‍රහ්මණො හඟවතො කාසෙ ආතතියං මහාපුරිසලකඛණාති සම්මනෙතයි⁶ අද්දසා ඛො සෙලො බ්‍රහ්මණො හඟවතො කාසෙ ආතතියං මහාපුරිසලකඛණාති සෙභුසොසන ධපෙතා: අඛ, ද්විසු මහාපුරිසලකඛණෙසු කඛකි විචිකිච්ඡති නාඛිඝ්ඛවති න සමපසිදති, කොසොතිතෙ ව චන්දගුයො පසුතජ්චතනාය වා⁷ති. අථ ඛො හඟවතො: එතදභොසි: පග්ගති ඛො මෙ අයං සෙලො බ්‍රහ්මණො ආතතියං මහාපුරිසලකඛණාති සෙභුසොසන ධපෙතා: අඛ, ද්විසු මහාපුරිසලකඛණෙසු [කඛකි විචිකිච්ඡති නාඛිඝ්ඛවති න සමපසිදති, කොසොතිතෙ ව චන්දගුයො පසුතජ්චතනාය වාති. අථ ඛො හඟව: තථාරාපං ඉඤ්ඤාතිසඛිතාරං අභිසඛිඤ්ඤා සථා අද්දසා සෙලො බ්‍රහ්මණො හඟවතො කොසොතිතං චන්දගුයාං. අථ ඛො හඟව: ජ්චං නිත්තාමෙතා: උභොපි කණ්ණසොතාති අනුමසි පරිමසි⁸. උභොපි නාසිකාසොතාති⁹ අනුමසි පරිමසි. කෙචලච්චි¹⁰ ලොචමණිලො¹¹ ජ්චතාය ඡාදෙසි.

අථ ඛො සෙලසා බ්‍රහ්මණසා එතදභොසි: සමන්තාගතො ඛො සම්මණො ගොතමො ආතතියං මහාපුරිසලකඛණෙති පරිපුණෙණති නො අපරිපුණෙණති, නො ව ඛො නං ජානාමි බුද්ධො වා නො වා. සුඛං ඛො පන මෙතං බ්‍රහ්මණානං චුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං. සෙ තෙ හවිනති අරහනො: සම්මාසම්බුද්ධා, තෙ සකෙ වණෙණ භඤ්ඤාමොනෙ අත්තානං පාඤ්ඤාසොතාති. යනුනානං සම්මණං ගොතමං සම්බුද්ධා සාරාපාති ගාථාති අභිච්ඡවෙය්¹²නති අථ ඛො සෙලො බ්‍රහ්මණො හඟවතො සම්බුද්ධා සාරාපාති ගාථාති අභිච්ඡවි.

1 { විචිකිච්ඡද්දා - සිඝ්ඛ
 විචට්ඨව්ඡද්දා - සා.
 2. පදෙ පදං - මජ්ඣං, සා.
 3. සම්මනෙතයි - මජ්ඣං.
 4 පරිමසි - මජ්ඣං.
 5. නාසිකසොතාති - මජ්ඣං, සා.
 6. කෙචලකපං - සා.
 7. තලොචමණිලො - මජ්ඣං, සා.
 8. 9. 10. 11. 12.

පරිපුණ්ණකායො සුරුචි පුජාතො වාරුදකොනො
සුචණ්ණවණ්ණොසි භගවා සුසුඤ්ඤාදොසි චිරියවා¹

භරණං හි සුජාතං යෙ භවන්ති විශඤ්ජනා²
සබ්බෙ තෙ තච කායසම්මිහාසුරිසලපඤ්ඤා.

පසන්නගෙනො සුමුඛො චුභා³ උජ්ජ පතාපවා,
මජ්ඣෙසි සමණසමාසං අංද්දවෙවාච විරොචසි.

කලායාණදකොනො හිසසු කඤ්ඤිතසන්තිසුභතවො,
කිනො සමණභාවෙහ ඵම්මි උත්තමවණ්ණිනො

රාජා අරහසි භවතුං චක්ඛවන්ති රජෙසගො,
වාතුරනොතො විජ්ජාපි ජමුඤ්ඤිකංසා⁴ ඉසංසෙ

බන්ධනා හොති රජානො⁵ අනුසුභතා⁶ භවන්තු තෙ,
රජාහිරජා මනුජ්ජෙඤ්ඤ රජා කාමෙහි ගොතම්මි.

රජාහමිසම්මි සෙලා⁷ති ධම්මරජා අනුසුභතෙ,
ධම්මෙහ චක්ඛං චනෙතම් චක්ඛං අපට්ඨවන්තිසං⁸

සමුඤ්ඤො පච්ජාතාසි ධම්මරජා අනුසුභතෙ,
ධම්මෙහ චක්ඛං චනෙතම් ඉති භාසසි ගොතම්මි.

කො ඤු සෙසාපති හොතො සාවකො සජ්ජිරනියො⁹,
කො තෙ ඉම්මි අනුචනෙතති¹⁰ ධම්මචක්ඛං පච්ඤතං

මය පච්ඤතිතං චක්ඛං (සෙලාති භගවා) ධම්මචක්ඛං අනුසුභතං,
සාරිපුතො අනුචනෙතති අනුජාතො තථාගතං.

අභිඤ්ඤායං අභිඤ්ඤායං භාවෙතබ්බඤ්ඤා භාවිතං,
පහාතබ්බං පටිතං මේ තස්මි, චුඤ්ඤොසම්මි චුභමණ.

චිතසසු මසි කසිං අභිඤ්චවසු චුභමණ,
දුලලභං දකංසං හොති සමුඤ්ඤාතං අභිණ්ණසො.

සෙසං වෙ දුලලභො ලොකෙ පාතුභාවො අභිණ්ණසො,
සොභං චුභමණ සමුඤ්ඤො සලලකතො අනුසුභතෙ.

චුභමභුතො අභිතුලො මාරකෙහපමඤ්ඤො,
සබ්බාමිනෙත¹⁰ චසි කන්ධා මොදුම් අකුතොභයො.

ඉම්මි හොතොතො තිසාමෙථ යථා භාසති චක්ඛමා,
සලලකතො මහාච්ඤෙසි සිහොච නදති වනෙ.

---

1. { චිරියවා - මජ්ඣං.
සුසුඤ්ඤාදො සචිරියවා - සා.
2. ව්‍යඤ්ජනා - සිඤ්ඤා, විඤ්ඤාඤ්ජනා - සා.
3. චුභමා - සා.
4. ජමුඤ්ඤිකංසා - සිඤ්ඤා.
5. හොජ්ජරජානො - සිඤ්ඤා.
6. අනුසුභතා - මජ්ඣං.
7. අපට්ඨවන්තිසං - මජ්ඣං, සා.
8. සජ්ජිරනියො - සා.
9. නමනුචනෙතති - මජ්ඣං.
10. සබ්බෙ මිනෙත - සිඤ්ඤා.

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ (ලක්ෂණ විසින්) පිරිසුන් සිරුරු ඇතියවත. මනා සිරුරුපැහැ ඇතියවත. සුරාතයහ, මනහර දෘෂිත ඇතියවත, ස්වණයට බඳු පැහැ ඇතියවත, සුසුදු දත් ඇතියවත. වියඹ ඇතියවත.

සුරාත පුරුෂයක්භව යම් ලක්ෂණ කෙනෙක් වෙත් ද, මුඛ වහන්සේගේ සිරුරෙහි එ හැම මහසුරිස් ලකුණු ඇත.

පස්පැදිස්තා තුවන් ඇතියවත, සුඤ්ච වූ මුඛ ඇතියවත, (ආරොහපරිණාහ සම්පත්තියෙන්) මහත්භ. සෘජුභාගු ඇතියවත, ප්‍රකාප ඇතියවත, මහණගණ මැද හිරුමඬල සෙයින් බබළන්නහු.

කසුන් වන් සිඵි ඇති කලණ දසුන් ඇති මහණ කෙනෙක්භ. මෙ වන් උතුම් වණි ඇති මුඛ වහන්සේට ශ්‍රමණ භාවයෙන් කවර අර්ථයෙක් ද?

උත්තමරථ ඇති සියුසයුරු හිමි කොට ඇති පොළොවට අධිපති වූ දිනු පසම්තුරන් ඇති දඹදිවට ඊස්වර වූ සක්ඵිති රජ වන්නට නිසියාව.

(ජාතියෙන්) ක්‍ෂත්‍රීයයෝ ද භෝගීහු ද රජදරුවෝ ද මුඛ වහන්සේට අනුසුක්ත වෙත්වා. භොසුම්භොතුච, රාජාධිරාජ වැ මිනිසුනට පරමෙස්වර වැ රාජ්‍යා කරව.

සේලයෙනි, මම් රජ වෙමි. අනුක්තර ධර්මරාජයෙමි. යම් අණසකක් අනෙකක්හු විසින් ප්‍රවිනිත නො කළ හෙයි ද, එ අණසක දහැමින් පවත්වමි.

භොසුම් භොතුච, අනුක්තර ධර්මරාජන් වූ ‘සම්බුද්ධයෙමි’යි පිළින කරව. ‘දහැමින් අණසක් පවත්වමි’යි කියව.

භවත්හුගේ සෙන්පති කවර යැ? යාස්තංහුගේ ධර්මාන්වය ඇති කවර ශ්‍රාවකයෙක් මුඛ වහන්සේ විසින් පවත්වනලද මෙ දම්සක් අනුවනිත කෙරේ ද?

(‘කෙලධිති’යි බුදුහු වදළහ :) මා විසින් පවත්වන ලද අනුක්තර ධර්මවක්‍රය වූ අණසක තරාගතයනට අනුජාත වූ සැරියුක් අනුවනිත කෙරෙයි.

මා විසින් අභිඤ්ඤ (දකුණු විද්‍යාවිමුක්ති)ය අභිඤ්ඤ (දන්තාලද)යැ. භාවිතවා (මාභිසතා)ය භාවිත යැ. ප්‍රභාතවා (සමුදයසතා)ය ප්‍රභිණ යැ. බමුණ, එහෙයින් මම බුද්ධයෙමි.

බමුණ, මා කෙරෙහි සැකය දුරු කරව, සනිටුහනට යව. සම්බුදුන්ගේ එක්වන් දක්ම දුලබ වෙයි.

බමුණ, ලොවැ යම් කෙනකුන් ගේ එක්වන් පහළ වීම ඒකාන්තයෙන් දුර්ලභ වෙ ද, මම් ඒ අනුක්තර ශ්‍රාවකවේද්‍ය (රාහාදී හුල් හරතා) වූ සම්බුද්ධයෙමි.

ශ්‍රෙෂ්ඨ වූයෙමි නිරූපම වූයෙමි (කාමාදී මරසෙන් මඛනෙම) සියලු පසම්තුරන් (පස් මරුන්) වශයෙහි පවත්වා කොයිහුදු බිය නැත්තෙමි සතුටු වෙමි.

භවත්නි, පසැස් ඇති බුදුහු යම්සේ වදරක් ද, තෙපි මෙය අසව. ශ්‍රාවකවේද්‍ය මහාර්ථයේ වතයෙහි සිංහයකු සෙයින් නාද කෙරෙහි.

මුහුණතො අතිකුලං මාරසෙනපපමගුණං,
කො දිසා නපසිදෙය්‍ය අපි කණ්ඨාභිජාතිකො.

යො මං ඉච්ඡති අනේකු යො වාචිච්ඡති ගච්ඡතු,
ඉධාහං පබ්බජ්‍යාමි වරපඤ්ඤායා සන්තිකො.

එතඤ්ඤා¹ රුච්චති හොතො සම්මාසම්මුඤ්ඤාසංඝං²
මසච්චි පබ්බජ්‍යාමි වරපඤ්ඤායා සන්තිකො.

මූලනිකායා නිකායා ඉමෙ යාවන්ති පඤ්ඤාලිකා,
මුහුණ්ටරියං චරිතාම ගඟවා තච සන්තිකො.

සාකඛාතං මුහුණ්ටරියං (සෙලාති ගඟවා) සඤ්චිකම්මාලිකං,
යත් අමොඝා පබ්බජ්‍යා අපමනායා සිකඛතො³ති.

අලත්ථ ඛො සෙලො මූලනිකායා සපරිසො ගඟවතො සන්තිකො පබ්බජ්‍යං, අලත්ථ උපසම්පදං. අථ ඛො කෙණ්ඨියො ජථිලො තස්ස රතතියා අච්චයෙන සකෙ අස්සමේ පණීතං බාදතියං ගොජතියං පථියාදපෙත්වා ගඟවතො කාලං ආරෝවාපෙයි: ‘කාලො හො ගොතම්, නිවසිතං හතත’න්ති. අථ ඛො ගඟවා පුබ්බතභසමං නිවාසෙත්වා පත්තචීරං ආදාය යෙන කෙණ්ඨියං ජථිලායා අස්සමො තෙත්ථපසඛකම්. උපසඛකම්චා පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසිදි සද්ධිං හිත්ථසඛෙතො. අථ ඛො කෙණ්ඨියො ජථිලො මුඤ්ඤාමං¹ හිත්ථසඛං පණීතෙන බාදතියෙන ගොජතියෙන සහත්ථා සන්තපෙසයි සම්මවාරෙයි. අථ ඛො කෙණ්ඨියො ජථිලො ගඟවතං භුත්තාචිං ඕනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිචං ආසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තං ඛො කෙණ්ඨියං ජථිලං ගඟවා ඉමාහි ගාථාහි අනුමොදී.

‘අහනිත්ථසඛං සඤ්ඤා සාචිතති ජන්දසො මුඛං,
රාජා මුඛං මත්ථසානං නදිතං සාගරො මුඛං.

නසඛතතානං මුඛං චන්දො ආදිවෙච්චා තපතං මුඛං,
පුඤ්ඤං ආකඛමානානං සඛෙතා වෙ යජතං මුඛං’න්ති.

අථ ඛො ගඟවා කෙණ්ඨියං ජථිලං ඉමාහි ගාථාහි අනුමොදීත්වා උච්චාසාසනං පකකාමි. අථ ඛො ආයස්මා සෙලො සපරිසො එකො වූපකටෙඨා අපමනෙතා ආතාපි පහිතතො විහරතො න චිරසෙඤ්ච යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙච අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං මුහුණ්ටරියපරියොඝානං දිවෙඨච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකනිච්ච උපසම්පජ්ඣ චිහායි. ඛිණං ජාති, වූසිතං මුහුණ්ටරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථතතායාහි අධ්‍යාඤ්ඤායි. අඤ්ඤාතරො ච ඛො පනායස්මා සෙලො සපරිසො අරහතං අකොයි.

1. එවඤ්ඤා - මජ්ඣං, සෘ. 2. සාසනෙ - මජ්ඣං.
3. මුඤ්ඤාමං - මජ්ඣං.

ශ්‍රේෂ්ඨ වූ නිරූපම වූ මරසෙන් මධ්‍යා බුද්ධන් දක කවර නම් කෘෂ්ණාභිජාති (නිවතුල උපත්) ඇත්තෙක් පවා නො පහදන්නේ ද?

යමෙක් රුස්තේ ද හේ මා අනුව ඒවා. යමෙක් කුරුස්තේ හෝ වේද හේ යේවා. මම මෙ සස්තොති උත්තමප්‍රාඥ බුද්ධන් වෙත පැවිදි වන්නෙමි.

ඉදින් හවත්තට තෙල සම්බුදු සස්ත රුස්තේ නම් උත්තමප්‍රාඥ බුද්ධන් වෙත අපිදු පැවිදි වම්හ.

මේ තුන්පියක් බමුණෝ මුදුනෙහි ඇදිලි බැඳ 'භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ වෙත බබසර සරම්හ'යි අයදිති.

(‘සේලයෙනි’යි බුදුහු වදන :) “යම් බබසර වසෙත්ති අප්‍රමත්ත වූ භික්ෂෙකුච්චට පැවිද්ද නො සිස් වේ ද, ඒ බබසර මොනොවට පවසන ලද. තමා විසින් (පසක් කොට) දක්කපුකු යෑ. කල් නො යවා පල දෙන්නේ යෑ”යි.

සේලප්‍රාචමණ පිරිස් සහිත වූ බුද්ධන් කෙරෙහි පැවිදි ලද. උපසපුව ලත්. ඉක්බිති කේණිය ජටිල ඵ රය ඇවෑමෙන් සිය අසපුයෙහි ප්‍රණීත බාදාහෝජායන් පිළියෙල කරවා ‘හවත් ගොයුම්ගොකුව, වඩනට කලී, බත නිමියේ යෑ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කල් දන්වී. ඵ සඳ බුදුහු පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවෑ පාසිවුරු ගෙන කේණිය ජටිලයාගේ අසපුව කරා එළැඹියහ. එළැඹි පැනවූ අස්තොති ඕක්සඟුන් හා සමග වැඩ හුත්හ. ඉක්බිති කේණිය ජටිල බුදුපාමොක් මහසහන ප්‍රණීත බාදායෙන් හෝජායෙන් සියතින් සැතැපවී මොනොවට පැවැරී. ඉක්බිති කේණිය ජටිල වළඳා නිමවූ, පාත්‍රයෙන් බැහැර කළ අත් ඇති, භාග්‍යවතුන් දක එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එක්තරා වූ හිත. එක්තරා වූ හුන් කේණිය ජටිලයාහට බුදුහු මේ ගාථායෙන් අනුමෝදනා කළහ :

“යාගයෝ අත්තිහෝම ශ්‍රේෂ්ඨ කොට ඇතියහ, වේදයට සාවිත්‍රී (පළමු හදළ යුතු සුත්‍රය) ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, රජ මිනිසුනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, සාගරය නදීනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

වන්ද්‍රයා නක්ෂත්‍රයනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, සුයඨියා දිලියෙනදුනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, පින් කැමැති යාග කරනුවනට ඒකාන්තයෙන් සභසයා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ” යයි.

එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කේණිය ජටිලයාහට මේ ගාථායෙන් අනුමේවුනි කොට හුනස්නෙන් නැඟී වැඩියෝ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සේලතෙරණුවෝ පිරිස් සහිත වූ එකලා වූ ගණයා කෙරෙත් වෙන් වූ අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වූ වසන්තාහු, යම් අර්හත්ත්වයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගෙන් නික්ම සස්තට නොබෝ කලෙකින් මෑ වදිත් ද, මුල්මවයඨිය පයඨිවසන කොට ඇති ඒ අනුත්තර අර්හත්ඵලය දුටුදම්යෙහි මෑ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දන පසක් කොට උපයාගෙන විසුහු. ජාතිය ක්ෂණ විය. බබසර වෑස නිමවිණ. කරුණි කරනලද මේ අර්හත්ත්වය සඳහා කළමනා අත් දයෙක් නැති’යි වෙසෙසින් දක්හ. පමිත් සහිත ආයුෂ්මත් සේල තෙරණුවෝ රහතුන් කෙරෙහි අනාතර ද වූහ.

අඵ ඛො ආගඤ්ඤා සෙලො කපරිසො යෙන ගභවා තෙත්ථපසඛකම්,
උපසඛකම්ඤ්ඤා එකංසං විචිරං කත්ඤා යෙන ගභවා තෙතඤ්ඤලීපණංමෙත්ඤා
ගභවන්තං ගාථාග අජ්ඣගායි.

යන්තං සරණමාගම්ම ඉතො අධිඤ්ඤි චක්ඛුමි,¹
සත්තරතෙතනං² ගභවා දන්තමා,³ තච සාසතෙ.

තුමං බුද්ධො තුමං සත්ථා තුමං මාරාභිභු ඉති,
තුමං අනුසතෙ ඡේත්ඤා තිණ්ණො තාරෙයිමං පජං.

උපධි තෙ සම්භික්ඛන්තා ආසවා තෙ පදුලිතා,
සිගොච අනුපාදතො පභිනභගභෙරවො.

භික්ඛවො තිසත්ථා ඉමෙ තිට්ඨන්ති පඤ්ඤලීඝන්තා,
පාදෙ වීර පසාරෙභි නාභා ව්‍යදන්තු සත්ථිතො⁴ති.

ශෙලසුභතං දුතීයං.

---

1. චක්ඛුමි - ස්‍යා.
2. අනුතතරෙන - මජ්ඣං.
3. දන්තමා - සිඞ්ඤ, මජ්ඣං.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සේල තෙරණුවෝ පිරිස් සහිත වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීයහ. එළැඹ සිවුරු එකක් කොට ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීහ :

පසැස් ඇත්තව, මෙයින් අට වැනි දින යම් ඒ සරණක් ලද්දෝ ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සත් දිනෙකින් තොප සස්තෙහි (පැවිදි වූ) දන්ත වූමහ.

මුනින්ද්‍රයාණෙනි, තොප වහන්සේ බුද්ධියහ, තොප වහන්සේ ශාස්තෘයහ, තොප වහන්සේ මරුන් මැඩ සිටියහ. තොප වහන්සේ අනුශයන් සිදු උත්තීණ වූ සේක් මේ ප්‍රජාව තරණය කරවන්නාව.

තොප විසින් උපධිහු සමකීත්‍රාන්තයහ. තොප විසින් ආසුචියෝ බිඳුණාලදහ. සිංහයකු සෙයින් උපාදන රහිත වූ සිට පැහු හය ගෙරව ඇත්තාහ.

තුන්සියක් මේ මහණහු කළ බද්දිලි ඇති වූ සිවුනාහ. වීරයාණෙනි, දෙපා දිගු කළ මැනැව. ශ්‍රමණ නාගයෝ ශාස්තෘන් වහන්සේට වදිත්වා.

දෙ වැනි සේලසුත්‍ර යි.

2. 5. 3

අසසලායනිසුභතං

එවං මේ සුභතං : එකං සමයං භගවා සාවච්චියං විහරති ජේතවනෙ අනාපට්ඨිණිකයා ආරාමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන නානාචේරජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පඤ්චම්භතාති බ්‍රාහ්මණසත්‍යාති සාවච්චියං පට්ඨවසනාති කෙනච්චදෙව කරණීයෙන. අඵ ඛො තෙසං බ්‍රාහ්මණානං එතදභොසි : ‘අයං ඛො සමණො ගොතමො චාතුචණ්ණිං සුඤ්ඨිං පඤ්ඤපෙති’ කො භු ඛො පභොති සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අඤ්ඨිං චචනෙ පතිමනෙතතු’නති.

තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤායනො නාම මාණවො සාවච්චියං පට්ඨවසනී දහරො චුත්තසිරො සොලසවඤ්ඤදොසිකො ජාතියා, තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සනිඝණ්ඤකෙටුභානං සාකඛරපභෙදනං ඉතීභාසපඤ්ඤා-මානං පදකො වේයාකරණො ලොකායතමිභාපුරිසලකඛණේසු අභවයො. අඵ ඛො තෙසං බ්‍රාහ්මණානං එතදභොසි : ‘අයං ඛො අඤ්ඤායනො මාණවො සාවච්චියං පට්ඨවසනී දහරො චුත්තසිරො සොලසවඤ්ඤදොසිකො ජාතියා, තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සනිඝණ්ඤකෙටුභානං සාකඛරපභෙදනං ඉතීභාසපඤ්ඤාමානං, පදකො වේයාකරණො ලොකායතමිභාපුරිස-ලකඛණේසු අභවයො. සො ඛො පභොති සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අඤ්ඨිං චචනෙ පතිමනෙතතු’නති.

අඵ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා යෙන අඤ්ඤායනො මාණවො තෙභුපසබ්බමිංසු, උපසබ්බමිත්‍යා අඤ්ඤායනං මාණවං එතදචොචුං : ‘අයං භො අඤ්ඤායන, සමණො ගොතමො චාතුචණ්ණිං සුඤ්ඨිං පඤ්ඤපෙති’ එතු භවං අඤ්ඤායනො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අඤ්ඨිං චචනෙ පතිමනෙතතු’නති. එවං චුත්තෙ අඤ්ඤායනො මාණවො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදචොච : ‘සමණො ඛලු භො ගොතමො ඛම්චචාදී, ඛම්චචාදීනො ච පන දුපපතිමනතිසා භවනති. නාහං සකෙකාමි සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අඤ්ඨිං චචනෙ පතිමනෙතතු’නති. දුතියමපි ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා අඤ්ඤායනං මාණවං එතදචොචුං : ‘අයං භො අඤ්ඤායන, සමණො ගොතමො චාතුචණ්ණිං සුඤ්ඨිං පඤ්ඤපෙති. එතු භවං අඤ්ඤායනො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අඤ්ඨිං චචනෙ පතිමනෙතතු. චරිතං ඛො පන භොතා අඤ්ඤායනෙන පරිබ්බාජක’නති. දුතියමපි ඛො අඤ්ඤායනො මාණවො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදචොච : ‘සමණො ඛලු භො ගොතමො ඛම්චචාදී, ඛම්චචාදීනො ච පන දුපපතිමනතිසා භවනති. නාහං සකෙකාමි සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අඤ්ඨිං චචනෙ පතිමනෙතතු’නති. තුතියමපි ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා අඤ්ඤායනං මාණවං එතදචොචුං : ‘අයං භො අඤ්ඤායන සමණො ගොතමො චාතුචණ්ණිං සුඤ්ඨිං පඤ්ඤපෙති. එතු භවං අඤ්ඤායනො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අඤ්ඨිං චචනෙ පතිමනෙතතු. චරිතං ඛො පන භොතා අඤ්ඤායනෙන පරිබ්බාජකං, මා භවං අඤ්ඤායනො අසුඤ්ඨිපරාජිතං පරාජිති’නති.

1. පඤ්ඤපෙති - මජ්ඣං.

2. 5. 3

අස්සලායන සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අස්සන ලද : එක් සමයෙක්හි භාගාවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි අන්තේසිවු සිටුහුගේ දෙවරම් වෙහෙරෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි (අඛිමමධාදී) නානාප්‍රකාර වෙන් වෙන් රජයෙන් පැමිණි බමුණුදහන් පිළිබඳ පන්සියක් පමණ බමුණෝ සැවැත්නුවර වෙසෙත්. (යඤ්ජපාසනාදී) කිසියම් කරණි හෙයින්. එසඳ ඒ බමුණනට තෙල සිත් වී : "මේ මහණ ගෝයුම්හු වතුරින් සාධාරණ ඉද්ධි වීඩියක් පනවති. මේ වචනයෙහි ලා මහණ ගෝයුමන් හා සමග ප්‍රතිමන්ත්‍රණය පිණිස කවරෙක් සමත් වේ ද හෝ යි.

එසමයෙහි අස්සලායන නම් මණෙවු සැවැත්හි වෙසෙයි. දහර යැ, අපතානකේශ ඇතියෙ යැ, උපතින් සොළොස් හැවිරිද්ද, නිසණ්ඩු කේටුභ සහිත වූ අක්ෂරප්‍රභේද සහිත වූ ඉතිහාසය පස් වනු කොට වැටෙන ත්‍රිවේදයන් ගේ පාරයට ගියේ යැ, පද හදරනු වෙයි, ව්‍යාකරණ හදරනු වෙයි, ලොකීකායකික මහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. එ සඳ ඒ බමුණනට තෙල සිත් වී : "මේ අස්සලායන මාණවක සැවැත්හි වෙසෙයි, කරුණ යැ, කේසාපහරණ කෙළේ යැ, උපතින් සොළොස් හැවිරිදී යැ, නිසණ්ඩු කේටුභශාස්ත්‍ර සහිත ශික්ෂා සහිත ඉතිහාසය පස්වනු කොට වැටෙන ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර දුටුයේ යැ, පද හදරනු වෙයි, ව්‍යාකරණ හදරනු වෙයි, ලොකීක මහා පුරුෂලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ වනාහි මහණ ගෝයුමන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කරන්නට පොහොනේ වෙයි.

ඉක්බිති ඒ බමුණු අස්සලායන මණෙවු කරා එළඹියහ. එළැඹ අස්සලායන මණෙවුහට තෙල කීහු : "හවත් අස්සලායනයෙනි, මේ මහණ ගෝයුම්හු වතුරින් සාධාරණ ඉද්ධි වීඩියක් පනවති. එව, හවත් අස්සලායනයේ මහණගෝයුමන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කෙරෙත්වා" යි. මෙසේ කී කල අස්සලායන මාණවක ඒ බමුණුහට තෙල කී : "හවත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ධර්මාදී වෙති. ධර්මාදීහු නම් දුක්ඛයේ ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කළයුත්තාහ. මම වනාහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට නො හැක්කෙමි. දෙවනවට ද ඒ බමුණෝ අස්සලායන මාණවකහට තෙල කීහු : "හවත් අස්සලායනයෙනි, මේ මහණ ගෝයුම්හු වතුරින් සාධාරණ ඉද්ධි වීඩියක් පනවති. හවත් අස්සලායනයේ මහණ ගෝයුමන් හා සමග ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට එත්වා, හවත් අස්සලායනයන් විසින් ප්‍රචුර්‍යාවිධාන ශික්ෂිත වෙයි. දෙවනවට ද අස්සලායන මාණවක ඒ බමුණනට තෙල කී : "හවත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ධර්මවාදීහ, ධර්මවාදීහු වනාහි දුක්ඛයේ ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කළයුත්තාහ. මම වනාහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හා මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට නො හැක්කෙමි. තුන් වන වට ද ඒ බමුණෝ අස්සලායන මාණවකහට තෙල කීහු : "හවත් අස්සලායනයෙනි, මේ මහණ ගෝයුම්හු වතුරින් සාධාරණ ඉද්ධියක් පනවති. හවත් අස්සලායනයේ මහණ ගෝයුමන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට එත්වා. හවත් අස්සලායනයන් විසින් ප්‍රචුර්‍යාවිධාන ශික්ෂිත වෙයි. හවත් අස්සලායනයේ යුද නො කොට පැරදුමක් නාමක් කෙරෙත්වා.

එවිං චූඤ්ඤා අක්ඛලායනො මාණවො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ ඵතදවොච : 'අඬුං ඛො අහං භවනොතා¹ න ලහාමි. සමණො ඛු භො ගොතමො ධම්මවාදී, ධම්මවාදීනො ච පන දුප්පතීමනතියා භවන්ති. නාහං සකෙකාමි සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අහමිං වචනෙ පතීමනොතදුං. අපි වාහං භවන්තාහං² වචනෙන ගමිස්සාමි³ති.

අථ ඛො අක්ඛලායනො මාණවො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං ගෙන භගවා තෙහුප්පතවිකමි. උප්පතවිකමිකා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදී. සමෙමාදතීයං කථං සාරාණීයං විතීතාරෙත්ති ඵකමන්තා තිසීදී. ඵකමන්තා නිසීනො ඛො අක්ඛලායනො මාණවො භගවන්තං ඵතදවොච : 'බ්‍රාහ්මණා හො ගොතම, එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණො. භීනො අඤ්ඤා වණණො. බ්‍රාහ්මණාච සුඤ්ඤා වණණො, කණො අඤ්ඤා වණණො, බ්‍රාහ්මණාච සුඤ්ඤානි නො අබ්‍රාහ්මණා, බ්‍රාහ්මණාච බ්‍රහ්මනො පුත්තා ඕරසා ඉබ්බතො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මනිම්මිතා බ්‍රහ්මදයාදා⁴ති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාහා⁵ති?

දීක්ඛනො ඛො පන අක්ඛලායන, බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණීයො උතුතියොපි ගබ්භිතියොපි විජායමානාපි පායමානාපි තෙ ච බ්‍රාහ්මණා, ගොතීජාච සමානා, එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණො, භීනො අඤ්ඤා වණණො. බ්‍රාහ්මණාච සුඤ්ඤා වණණො, කණො අඤ්ඤා වණණො. බ්‍රාහ්මණාච සුඤ්ඤානි නො අබ්‍රාහ්මණා, බ්‍රාහ්මණාච බ්‍රහ්මනො පුත්තා ඕරසා ඉබ්බතො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මනිම්මිතා බ්‍රහ්මදයාදා⁴ති.

කිඤ්චාපි භවං ගොතමො එවමාහ. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණා එවමෙතං මඤ්ඤානති. 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණො භීනො අඤ්ඤා වණණො, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදා⁴ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි අක්ඛලායන, සුතං තෙ : 'ගොතකමොජෙසු⁶ අඤ්ඤාසු ච පච්චන්තිමේසු ජනපදෙසු දොච වණණො, අගොසා වෙච දුගොච. අගොසා හුත්වා දුගො හොති, දුගො හුත්වා අගොසා හොති⁷ති.

එවිං ගො සුතං මෙ ගොතකමොජෙසු අඤ්ඤාසු ච පච්චන්තිමේසු ජනපදෙසු දොච වණණො අගොසා වෙච දුගොච. අගොසා හුත්වා දුගො හොති, දුගො හුත්වා අගොසා හොති⁷ති. එත්ථ අක්ඛලායන බ්‍රාහ්මණානං කිං බලං කො අක්ඛාගො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණො, භීනො අඤ්ඤා වණණො, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදා⁴ති.

කිඤ්චාපි භවං ගොතමො එවමාහ. අථ ඛො එත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමෙතං මඤ්ඤානති : 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණො භීනො අඤ්ඤා වණණො, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදා⁴ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි අක්ඛලායන, බහතියොච නු ඛො පාණාතිපාති අදිත්තාදාසී කාමෙසු මිච්ජාචාරී ඉතීවාදී පිසුනාවාවො ඵරුතාවාවො සමඵප්පලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍රාහ්මණවනො මිච්ජාදිට්ඨි, කාගස්ස ගෙද පරම්මරණා අපායං දුග්ගතීං විතීපාතං තීරයං උපපජේශ්ඤා, නො බ්‍රාහ්මණො. වෙසෙසාච නු ඛො -පෙ- සුද්දෙච නු ඛො පාණාතිපාති අදිත්තාදාසී කාමෙසු මිච්ජාචාරී ඉතීවාදී පිසුනාවාවො ඵරුතාවාවො සමඵප්පලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍රාහ්මණවනො මිච්ජාදිට්ඨි, කාගස්ස ගෙද පරම්මරණා අපායං දුග්ගතීං විතීපාතං තීරයං උපපජේශ්ඤා, නො බ්‍රාහ්මණො⁸ති.

1. භනොත - සාසා භවනොත - PTS. 2. භවතං - සාසා.
3. දීක්ඛනාති - මජ්ඣං. 4. ගොතකකමොජෙසු - සාසා.

මෙසේ කී කල්හි අස්සලායන මාණවක ඒ බමුණනට තෙල කී : “ඒකාන්තයෙන් මම හටතුන් නො ලබමි. හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු ධර්මවාදීහ, ධර්මවාදීහු වනාහි දුකසේ ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කළයුත්තාහ. මම ශ්‍රමණ ගොතමයන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රති මන්ත්‍රණය කරන්නට නො හැක්කෙමි. වැළිදු මම හටතුන් හේ වචනයෙන් එමි.

ඉක්බිති අස්සලායන මාණවක මහත් බ්‍රාහ්මණ ගණයා හා සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේසේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු කලක් සිහි කළයුතු කරුව කොට නිමවා එකක්සේ වැ හින. එකක්සේ වැ හුන් අස්සලායන මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “හවත් ගොයුම් ගොතුව බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කියත් : බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණයි. අත්‍යවර්ණ හීනයි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඉක්ලවණ්ණයි. අත්‍යවණ්ණ කෘෂ්ණයි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ පිරිසුදු වෙත්. තදත්‍යයෝ පිරිසුදු නො වෙත්. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ බ්‍රහ්මයාගේ පුත්හ, ඕරසයහ, මුඛයෙන් ජාතයහ, එයින් මැ බ්‍රහ්මජයහ, බ්‍රහ්මනිර්මිතයහ, බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි. හවත් ගොතමයන් වහන්සේ මෙහි ලා කුමක් වදරනසේක් ද?

අස්සලායනයෙනි, බමුණන්ගේ බැමිණියෝ සාකුනී වූවාහු ද ගැබිනී වූවාහු ද වදන්නාහු ද කිරිපොවන්නාහු ද පැනෙන්, එ බමුණෝ ද යෝනියෙන් උපන්නාහු මැ මෙසේ කීහු : “බ්‍රහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණයි, අත්‍යවණ්ණ හීනයි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඉක්ලවණ්ණයි, අත්‍යවණ්ණ කෘෂ්ණයි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ පිරිසුදු වෙත්. තදත්‍යයෝ පිරිසුදු නො වෙත්. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ බ්‍රහ්මයාගේ පුත්හ, ඕරසයහ, මුඛයෙන් ජාතයහ, එයින් මැ බ්‍රහ්මජයහ, බ්‍රහ්මනිර්මිතයහ, බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි.

හවත් ගොතමයන් වහන්සේ මෙසේ වදරතුදු බ්‍රාහ්මණයෝ වැළිත් තෙල කරුණ මෙසේ හඟිති : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණ යැ, අත්‍යවණ්ණ හීනයි. . . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කීමැයි හඟිති? “යෝනකාමිබෝධ ද්‍යාවිහි දු අත් පසල්ද්‍යාවිහි දු වණ්ණ (කුල) දෙකක් මැ යැ : ස්වාමී ද දස ද යන දෙකයි. ස්වාමී වැ දස වෙයි, දස වැ ස්වාමී වෙ” යයි තොප විසින් අසනලද ද?

හවත්නි, මා විසින් මෙසේ අසන ලද : “යෝනකාමිබෝධ ද්‍යාවිහි දු අත් පසල්ද්‍යාවිහි දු ස්වාමී යැ, දස යැ යි වණ්ණ දෙකක් මැ යැ. ස්වාමී වැ සිට දස වෙයි, දස වැ සිට ස්වාමී වෙ” යයි. අස්සලායනයෙනි, යම් භගයකින් මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කියත් ද : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණ යැ, අත්‍යවණ්ණ හීනවණ්ණයි. . . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි, මෙ කරුණෙහි ලා බමුණනට කවර බලයෙක් ද? කවර ආසාදයෙක් ද?

හවත් ගොතමයෝ මෙසේ වදරතුදු බ්‍රාහ්මණයෝ වැළිත් තෙල කරුණ මෙසේ හඟිති : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණ යැ, අත්‍යවණ්ණ හීනයි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කීමැයි හඟිති? ප්‍රාණවධ කරන, නුදුන් දස ගන්තා, කාමයෙහි මිසභසර ඇති, මුසා බණන පිසුණුබස් ඇති පරොස්බස් ඇති සිස්බස් බණන, අභිධ්‍යා බහුල, ව්‍යාපන්න සිත් ඇති ,මිසදිටු ඇති කෘත්‍රිය මැ කාමුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ වීචස වැ පතිත වන නිරයෙහි උපදනේ ද? බ්‍රාහ්මණ නුපදනේ ද? වෛශ්‍ය මැ . . . ප්‍රාණවධ කරන, අධිනාදන් කරන, කාමයෙහි මිසභසර ඇති, මුසා බණන, පිසුණුබස් ඇති, පරොස්බස් ඇති, සිස්බස් තෙපලන, අභිධ්‍යා බහුල, ව්‍යාපන්න සිත් ඇති, මිසදිටු ඇති ඉදු මැ කාමුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති වූ වීචස වැ පතිත වන නිරයෙහි උපදනේ ද? බමුණු නුපදනේ ද? යි.

නො හිදං හො ගොතම, බතතිධොපි හි හො ගොතම, පාණාතිපාති අදින්නාදුසි කාමෙසු මිච්චාචාරි මුසාවාදි පිසුනාවාවො ඵරුකාවාවො සමඵපප්පාපාපි අනිඤ්ඤාසු බ්‍රාහ්මචර්යානුස්ථානෙහි මිච්චාදිට්ඨි, කායසා භෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍යා, බ්‍රාහ්මණොපි හි හො ගොතම -පෙ- වෙසොපි හි හො ගොතම -පෙ-සුඤ්ඤාපි හි හො ගොතම -පෙ- සබ්බෙපි හි හො ගොතම, චතතාරෙ වණණං පාණාතිපාති¹ අදින්නාදුසි කාමෙසු මිච්චාචාරි මුසාවාදි පිසුනාවාවො ඵරුකාවාවො සමඵපප්පාපාපි අනිඤ්ඤාසු බ්‍රාහ්මචර්යානුස්ථානෙහි මිච්චාදිට්ඨි කායසා භෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍යා²ති.

ඵත් අක්ඛලායන, බ්‍රාහ්මණානං කිං බලං කො අක්ඛාසො, යදෙත්ඵ බ්‍රාහ්මණා ඵවමාහංසු : ‘බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණං-පෙ-බ්‍රහ්මදාදාද’ති.

කිඤ්ඤාපි හවං ගොතමො ඵවමාහ, අඵ ඛො ඵත් බ්‍රාහ්මණා ඵව මෙතං මඤ්ඤානති : බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණං, හිනො අඤ්ඤාදු වණණං -පෙ- බ්‍රහ්මදාදාද’ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි අක්ඛලායන, බ්‍රාහ්මණොව නු ඛො පාණාතිපාතා පටිවිරතො අදින්නාදුනා පටිවිරතො කාමෙසු මිච්චාචාරි පටිවිරතො මුසාවාද පටිවිරතො පිසුනාවාවො පටිවිරතො ඵරුකාවාවො පටිවිරතො සමඵපප්පාපා පටිවිරතො අනිඤ්ඤාසු බ්‍රාහ්මචර්යානුස්ථානෙහි මිච්චාදිට්ඨි කායසා භෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍යා. නො බතතිධො, නො වෙසො, නො සුඤ්ඤාති.

නො හිදං හො ගොතම, බතතිධොපි හි හො ගොතම, පාණාතිපාතා පටිවිරතො අදින්නාදුනා පටිවිරතො කාමෙසු මිච්චාචාරි පටිවිරතො මුසාවාද පටිවිරතො පිසුනාවාවො පටිවිරතො ඵරුකාවාවො පටිවිරතො සමඵපප්පාපා පටිවිරතො අනිඤ්ඤාසු බ්‍රාහ්මචර්යානුස්ථානෙහි මිච්චාදිට්ඨි කායසා භෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍යා. බ්‍රාහ්මණොපි හි හො ගොතම -පෙ- වෙසොපි හි හො ගොතම -පෙ- සුඤ්ඤාපි හි හො ගොතම -පෙ- සබ්බෙපි හි හො ගොතම, චතතාරෙ වණණං පාණාතිපාතා පටිවිරතා අදින්නාදුනා පටිවිරතා කාමෙසු මිච්චාචාරි පටිවිරතා මුසාවාද පටිවිරතා පිසුනාවාවො පටිවිරතා ඵරුකාවාවො පටිවිරතා සමඵපප්පාපා පටිවිරතා අනිඤ්ඤාසු බ්‍රාහ්මචර්යානුස්ථානෙහි මිච්චාදිට්ඨි, කායසා භෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍යා²ති.

ඵත් අක්ඛලායන, බ්‍රාහ්මණානං කිං බලං කො අක්ඛාසො, යදෙත්ඵ බ්‍රාහ්මණා ඵවමාහංසු : ‘බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණං, හිනො අඤ්ඤාදු වණණං-පෙ-බ්‍රහ්මදාදාද’ති.

කිඤ්ඤාපි හවං ගොතමො ඵවමාහ, අඵ ඛො ඵත් බ්‍රාහ්මණා ඵවමෙවං මඤ්ඤානති : බ්‍රාහ්මණාව සෙට්ඨා වණණං, හිනො අඤ්ඤාදු වණණං -පෙ- බ්‍රහ්මදාදාද’ති.

1 පාණාතිපාතීනො - මජ්ඣ, සා, PTS.
 Free Distribution www.aathaapi.org

භවත් ගෝසුමාණෙනි, මෙ කරුණ නො වේ මැ යි. භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, ප්‍රාණවධ කරන අධිනාදන් කරන කාමයෙහි මිසභසර ඇති මුසා බණන පිසුණු බස් ඇති පරොස්බස් ඇති සිස්බස් තෙපලන අභිධ්‍යා බහුල ව්‍යාපන්න සිත් ඇති මිසද්ධු ඇති කෘත්‍රිය තෙමේත් කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති ඇති, විවස වැ පතිත වන නිද වදනේ යැ. භවත් ගෝසුමාණෙනි, බ්‍රාහ්මණ තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, චෛශ්‍ය තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, ශුද්‍ර තෙමේත් . . . භවත් ගෝසුමාණන් වහන්ස, ප්‍රාණවධ කරන අධිනාදන් කරන කාමයෙහි මිසභසර ඇති මුසා බණන පිසුණුබස් ඇති පරොස්බස් ඇති සිස්බස් තෙපලන අභිධ්‍යා බහුල ව්‍යාපන්න සිත් ඇති මිසද්ධුගත් හැම සතර වණියෝ මැ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති වූ විවස වැ පතිත වන නිරයට වදනාහ"යි.

අස්සලායනායෙනි, යම් භෙයෙකින් මෙ කරුණෙහි ලා "බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ. . . බ්‍රහ්මදයාදයහ"යි බමුණෝ මෙසේ කීහු නම් මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයන්ට කවර බලයෙක් ද, කවර ආභාසයෙක් ද?

භවත් ගෝතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියනුදු මෙහි ලා 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අත්‍යවණියෝ භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ'යි බ්‍රාහ්මණයෝ හඟිති.

අස්සලායනායෙනි, ඒ කිමැයි හඟිති? ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූ අධිනාදනින් වෙන් වූ කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූ මුසවායෙන් වෙන් වූ පිසුණුබසින් වෙන් වූ පරොස්බසින් වෙන් වූ හිස්බසින් වෙන් වූ අභිධ්‍යා බහුල නො වූ ව්‍යාපන්න සිත් නැති සම්දිධු ඇති බ්‍රාහ්මණ තෙමේ මැ කාබුන් මරණින් මතු සුදුරගති ඇති ස්වභාවිකයෙහි උපදනේ ද? කෘත්‍රිය නුපදනේ ද, චෛශ්‍ය නුපදනේ ද, ශුද්‍ර නුපදනේ ද? යි.

භවත් ගෝසුමාණෙනි, මේ නො වේ මැ යි. ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූ අධිනාදනින් වෙන් වූ කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූ මුසවායෙන් වෙන් වූ පිසුණුබසින් වෙන් වූ පරොස්බසින් වෙන් වූ සිස්බසින් වෙන් වූ අභිධ්‍යා බහුල නො වූ ව්‍යාපන්න සිත් නැති සම්දිධු ඇති කෘත්‍රිය තෙමේත් කාබුන් මරණින් මතු සුදුර ගති ඇති ස්වභාවිකයෙහි උපදනේ යැ. භවත් ගෝසුමාණෙනි, බ්‍රාහ්මණ තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයෙනි, චෛශ්‍ය තෙමේත් . . . භවත් ගෝසුමාණෙනි, ශුද්‍ර තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, පණ්ඩායෙන් වෙන් වූ අධිනාදනින් වෙන් වූ කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූ මුසවායෙන් වෙන් වූ පිසුණුබසින් වෙන් වූ පරොස්බසින් වෙන් වූ සිස්බසින් වෙන් වූ අභිධ්‍යා බහුල නො වූ ව්‍යාපන්න සිත් නැති සම්දිධු ඇති හැම සතර වණියෝ මැ කාබුන් මරණින් මතු සුදුරගති ඇති ස්වභාවිකයෙහි උපදනාහ"යි.

අස්සලායනායෙනි, යම් භෙයෙකින් මෙකරුණෙහි ලා "බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අත්‍යවණිය භීතවණ් යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ"යි බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කීහු නම් මෙහි ලා බමුණන්ට කවර බලයෙක් ද? කවර ආභාසයෙක් ද?

භවත් ගෝතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියනුදු මෙහි ලා 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අත්‍යවණිය භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ'යි බ්‍රාහ්මණයෝ මේ මෙසේ හඟිති"යි.

තං කීං මඤ්ඤපි අක්ඛලායන, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පභොති අඤ්ඤං පදෙසෙ අවේරං අබ්‍යාපජ්ඣං මේතනං චිතතං භාවෙත්‍යං හො ඛතතිගො හො වේසො හො සුඤ්ඤාදී.

හො හිදං හො හොතම, ඛතතිගොපි හි හො හොතම, පභොති අඤ්ඤං පදෙසෙ අවේරං අබ්‍යාපජ්ඣං මේතනං චිතතං භාවෙත්‍යං, බ්‍රාහ්මණොපි හි හො හොතම -පෙ- වේසොපි හි හො හොතම -පෙ- සුඤ්ඤපි හි හො හොතම -පෙ- සබ්බපි හි හො හොතම, චිතතාරො චණ්ණො පභොතති අඤ්ඤං පදෙසෙ අවේරං අබ්‍යාපජ්ඣං මේතනං චිතතං භාවෙත්‍යාදී.

එතථ අක්ඛලායන, බ්‍රාහ්මණානං කීං ඛලං කො අක්ඛාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණොච සෙට්ඨා වණ්ණො, හිනො අඤ්ඤාදී වණ්ණො -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදී.

කීඤ්ඤාපි භවං ගොතමො එවමාහ. අථ ඛො එතථ බ්‍රාහ්මණා එවමේතං මඤ්ඤාදී : 'බ්‍රාහ්මණොච සෙට්ඨා වණ්ණො, හිනො අඤ්ඤාදී වණ්ණො, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදී.

තං කීං මඤ්ඤපි අක්ඛලායන, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පභොති සොතතිං සිනාතීං¹ අදාය නදිං ගතඛා රජොජ්ජලං පචාහෙත්‍යං, හො ඛතතිගො, හො වේසො හො සුඤ්ඤාදී.

හො හිදං හො හොතම, ඛතතිගොපි හි හො හොතම, පභොති සොතතිං සිනාතීං¹ අදාය නදිං ගතඛා රජොජ්ජලං පචාහෙත්‍යං, බ්‍රාහ්මණොපි හි හො හොතම, -පෙ- වේසොපි හි හො හොතම, -පෙ- සුඤ්ඤපි හි හො හොතම, -පෙ- සබ්බපි හි හො හොතම, චිතතාරො චණ්ණො පභොතති සොතතිං සිනාතීං අදාය නදිං ගතඛා රජොජ්ජලං පචාහෙත්‍යාදී. එතථ අක්ඛලායන බ්‍රාහ්මණානං කීං ඛලං කො අක්ඛාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු : බ්‍රාහ්මණොච සෙට්ඨා වණ්ණො, හිනො අඤ්ඤාදී වණ්ණො, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදී.

කීඤ්ඤාපි භවං ගොතමො එවමාහ, අථ ඛො එතථ බ්‍රාහ්මණා එවමේතං මඤ්ඤාදී : බ්‍රාහ්මණොච සෙට්ඨා වණ්ණො හිනො අඤ්ඤාදී වණ්ණො, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදී.

තං කීං මඤ්ඤපි අක්ඛලායන, ඉධ රාජා ඛතතිගො මුඛාචසිනෙතා කානාජචමානං පුරිසානං පුරිසතනං සනතිපානෙතසා : අයනඤ්ඤා හොනෙතා, යෙ තථ ඛතතිගකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රාජඤ්ඤාකුලා උප්පනතා කාලසා වා කලසා වා² වජ්ජනසා වා පඤ්ඤා³ වා උත්තරා රණීං අදාය අඤ්ඤං අතිනිබ්බනෙතනඤ්ඤා, තෙජො පාතුකරොනඤ්ඤා, අයනඤ්ඤා පුහ හොනෙතා, යෙ තථ වණ්ණාලකුලා නෙසාදකුලා වේණකුලා⁴ රථකාරකුලා පුහකුලකුලා උප්පනතා කාපානදෙණියා වා පුහර දෙණියා වා රජකදෙණියා වා එලුණ්ඛකඛිසා වා උත්තරා රණීං අදාය අඤ්ඤං අතිනිබ්බනෙතනඤ්ඤා, තෙජො පාතුකරොනඤ්ඤාදී.

1. {සොතතිසිනාතීං - මජ්ඣ. 3. පඤ්ඤාසා - මජ්ඣ., සා, PTS.
{සොතීං සිනාතීං - සිඤ්ඤා. 4. වේණකුලා - සා.
2. කාකසා වා කලසා වා - මජ්ඣ., සා.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කිමැ'යි හභිති? මෙ පෙදෙසැ අවෙර වූ නිදුක් වූ මෙක්සිත වඩන්තට බ්‍රාහ්මණ මැ පොහොනේ ද? කෘත්‍රිය නො පොහොනේ ද, වෙව්‍යා නො පොහොනේ ද, ශුද්‍ර නො පොහොනේ ද? යි.

හවත් ගොස්‍රමගොකුච, මෙ කරුණ නො වේ මැ යි. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මෙ පෙදෙස්හි අවෙර වූ නිදුක් වූ මෙක්සිත වඩන්තට කෘත්‍රිය ද පොහොනේ යැ. හවත් ගොස්‍රම ගොකුච, බ්‍රාහ්මණ ද... හවත් ගොස්‍රමාණෙනි, වෙව්‍යා ද... හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ශුද්‍ර ද... හවත් ගොස්‍රමාණන් වහන්ස, මෙ පෙදෙස්හි අවෙර වූ නිදුක් වූ මෙක්සිත වඩන්තට හැම සතර වණයෝ මැ පොහොනාහ'යි.

අස්සලායනයෙනි, යම් හෙයෙකින් 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ තද්‍යාවණ්‍ය භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ'යි බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කීහු නම් මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයන්ට කවර බලයක් ද? කවර ආස්වාසයක් ද?

හවත් ගොතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියනු මෙහි ලා 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ තද්‍යාවණ්‍ය භීතවණ් යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ'යි මෙ මෙසේ මැ බ්‍රාහ්මණයෝ හභිති'යි.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කිමැ'යි හභිති? බ්‍රාහ්මණ මැ නහන කුරුදුවැල ගෙන නදියට ගොස් රජස්දලී යෝධාලන්තට පොහොනේ ද? කෘත්‍රිය නො පොහොනේ ද? වෙව්‍යා නො පොහොනේ ද? ශුද්‍ර නො පොහොනේ ද? යි.

හවත් ගොස්‍රමගොකුච, මේ නො වේ මැ යි. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, කෘත්‍රිය ද නහන කුරුදුවැල ගෙන නදියට ගොස් රජස්දලී යෝධා හරතට පොහොනේ යැ. හවත් ගොස්‍රමාණෙනි, බ්‍රාහ්මණ ද... හවත් ගොස්‍රමාණන් වහන්ස, වෙව්‍යා ද... හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ශුද්‍ර ද... හවත් ගොතමයන් වහන්ස, හැම සතර වණයෝ මැ නහන කුරුදුවැල ගෙන නදියට ගොස් රජස්දලී යෝධා හරතට පොහොනාහ'යි. අස්සලායනය, මෙ තත්හි දී බමුණෝ : 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අන්‍යවණ් භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදය'යි. යමක් කියක් ද, මෙහි ලා ඒ බමුණන්ට කවර බලයක් වේ ද? කවර ආස්වාසයක් වේ ද?

හවත් ගොතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියනු වැළිත් මෙ තත්හි දී බමුණෝ තෙල කරුණ මෙසේ සිතක් : 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ, අන්‍යවණ් භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදය කියා යි.

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හභිති? මෙලොවැ වූදුන්හි බීසෙස් කළ කැත්රජෙක් නන්කුල උපන් පුරුෂයන් අකුරින් පුරුෂයන් සියක් රැස් කරව'යි : 'හවත්ති, එව. එහි කැත්කුලින් හෝ බමුණුකුලින් හෝ රජකුලින් හෝ කෘත්‍රියකුලින් හෝ උපන් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වතුනමය වූ හෝ ගිනිගානා උකුරුපිණි ගෙන ගිනි දල්වත්වා, තෙද පහළ කෙරෙත්වා. හවත්ති, දෙවනුව එව. එහි වණ්ඩාලකුලයෙන් හෝ නේසාද කුලයෙන් හෝ වෙණකුලයෙන් හෝ රථකාරකුලයෙන් හෝ පුක්කුස කුලයෙන් හෝ උපන් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, කුකුරුවන් පැන් බොන දෙණියෙහි දුවයෙන් කළ හෝ හුරන් බුදුනා දෙණියෙහි දුවයෙන් කළ හෝ රජකයන් අයත් දෙණියෙහි දුවයෙන් කළ හෝ එරණ්ඩකාෂ්ටයෙන් කළ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන ගිනි දල්වත්වා තෙද පහළ කෙරෙත්වා'යි.

තං කීං මිඤ්ඤසි අසලායන යො ඵචං හු ඛො හො ඛතතියකුලා
 බ්‍රාහ්මණකුලා රුජ්ඤ්ඤකුලා උප්පතොති සාලස්ස චා සලලස්ස චා
 චන්දනස්ස චා පදුමස්ස චා උත්තරාරණීං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො
 තෙජෝ පාතුකතො, හො ඵචනුබ්බාස්ස අග්ගි අච්චිමා ච චණ්ණචා ච
 පහස්සරො ච. තෙන ච සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුං. යො
 පන යො චණ්ඩාලකුලා තෙසාදකුලා චේණකුලා රථකාරකුලා පුකකුල
 කුලා උප්පතොති සාපානදෙණීයා චා සුකරදෙණීයා චා රජකදෙණීයා
 චා ඵලණිකවර්ණස්ස චා උත්තරාරණීං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො
 තෙජෝ පාතුකතො, ස්වාස්ස අග්ගි න චෙච අච්චිමා, න ච චණ්ණචා,
 න ච පහස්සරො, න ච තෙන සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතු'න්ති.

හො හිදං හො හොතමි, යො හො හො හොතමි, ඛතතියකුලා
 බ්‍රාහ්මණකුලා රුජ්ඤ්ඤකුලා උප්පතොති සාලස්ස චා සලලස්ස චා චන්ද
 නස්ස චා පදුමස්ස චා උත්තරාරණීං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො තෙජෝ
 පාතුකතො. ස්වාස්ස අග්ගි අච්චිමා ච චණ්ණචා ච පහස්සරො ච, තෙන ච
 සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුං. යොපි හො චණ්ඩාලකුලා තෙසාද
 කුලා චේණකුලා රථකාරකුලා පුකකුලකුලා උප්පතොති සාපාන
 දෙණීයා චා සුකරදෙණීයා චා රජකදෙණීයා චා ඵලණිකවර්ණස්ස චා
 උත්තරාරණීං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො තෙජෝ පාතුකතො, හො
 චස්ස අග්ගි අච්චිමා ච චණ්ණචා ච පහස්සරො ච. තෙන ච සකකා
 අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුං සබ්බොපි හි හො හොතමි, අග්ගි අච්චිමා
 ච චණ්ණචා ච පහස්සරො ච, සබ්බෙනපි ච සකකා අග්ගිනා අග්ගිකර
 ණීයං කාතු'න්ති

ඵථ අසලායන, බ්‍රාහ්මණානං කීං බලං කො අස්සාසො, යදෙථ
 බ්‍රාහ්මණා ඵචමානංසු: බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා චණ්ණො, හිනො අඤ්ඤා
 චණ්ණො: බ්‍රාහ්මණාච සුතොකා චණ්ණො, කණො අඤ්ඤා චණ්ණො.
 බ්‍රාහ්මණාච සුජ්ඣනති හො අබ්‍රාහ්මණා. බ්‍රාහ්මණාච බ්‍රහ්මනො පුතතා
 ඕරසා බ්‍රිහතො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මනිමිතා බ්‍රහ්මදායාදති.

කිඤ්ඤාපි හචං හොතමො ඵචමාන, අථ ඛො ඵථ බ්‍රාහ්මණා
 ඵචමෙනං මිඤ්ඤනති: බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා චණ්ණො, හිනො අඤ්ඤා
 චණ්ණො-පෙ-බ්‍රහ්මදායාදති.

තං කීං මිඤ්ඤසි අසලායන, ඉධ ඛතතියකුමාරො බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය
 සද්ධිං සංවාසං කපොඨස. තෙසං සංවාසමනියාය පුතොතා ජායෙථ,
 යො හො ඛතතියකුමාරෙන බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය පුතොතා උප්පතො
 සියා, හො මාතුපි සද්ධිසො, පිතුපි සද්ධිසො 'ඛතතියො' තීපි චතතබ්බො
 'බ්‍රාහ්මණො' තීපි චතතබ්බො'ති.

යො හො හො හොතමි, ඛතතියකුමාරෙන බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය පුතොතා
 උප්පතොතා සියා, හො මාතුපි සද්ධිසො, පිතුපි සද්ධිසො, 'ඛතතියො'
 තීපි චතතබ්බො, බ්‍රාහ්මණො' තීපි චතතබ්බො'ති.

තං කීං මිඤ්ඤසි අසලායන, ඉධ බ්‍රාහ්මණකුමාරො ඛතතියකඤ්ඤාය
 සද්ධිං සංවාසං කපොඨස. තෙසං සංවාසමනියාය පුතොතා ජායෙථ.
 යො හො බ්‍රාහ්මණකුමාරෙන ඛතතියකඤ්ඤාය පුතොතා උප්පතො
 සියා, හො මාතුපි සද්ධිසො, පිතුපි සද්ධිසො, ඛතතියොතීපි චතතබ්බො,
 බ්‍රාහ්මණොතීපි චතතබ්බො'ති.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කෘත්‍රියකුලයෙන් හෝ බ්‍රාහ්මණකුලයෙන් හෝ රාජතාකුලයෙන් හෝ උපකුන් වීසින් සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වෘද්ධමය වූ හෝ පද්මමය වූ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන මෙසේ ගිනි දල්වූ තෙද පහළ කළ යම් ඒ ගින්නක් ඇද්ද, මෙසේ ඒ ගින්න සිඵ ඇතියේ වණ ඇතියේ ප්‍රභාසිර වූයේත් වේ ද, ඒ ගින්නෙහු ගිනියෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට හැකි වේ ද, වණ්ඩාලකුලයෙන් හෝ නේසාදකුලයෙන් හෝ වෙණකුලයෙන් හෝ රජකාරකුලයෙන් හෝ පුක්කුසකුලයෙන් හෝ උපකුන් වීසින් කුකුරුවන් පැන් බොන දෙණියට අයක් දවයෙන් කළ හෝ හුරන් බුද්ධතා දෙණියට අයක් දවයෙන් කළ හෝ රජකයන් සතු දෙණියට අයක් දවයෙන් කළ හෝ ඵරණ්ඩකාණ්ටමය දවයෙන් කළ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන ගිනි දල්වූ තෙද පහළ කළ යම් ගින්නක් ඇද්ද, ඒ ගින්න සිඵ ඇතියේ නො ද වේ ද? වණ ඇතියේ නො ද වේ ද? ප්‍රභාසිර නො ද වේ ද? ඒ ගින්නෙන්, ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට නො හැකි වේ ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ වෙනස නො වේ මැ යැ, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කෘත්‍රිය කුලයෙන් හෝ බ්‍රාහ්මණකුලයෙන් හෝ රාජතාකුලයෙන් හෝ උපකුන් වීසින් සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වෘද්ධමය වූ හෝ පද්මමය වූ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන දල්වූ පහළ කළ යම් ඒ ගින්නක් ඇද්ද, ඒ ගින්න සිඵ ඇතියේ ද වණ ඇතියේ ද ප්‍රභාසිර වූයේ ද වෙයි. ඒ ගින්නෙහු ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට හැකි වෙයි, වණ්ඩාලකුලයෙන් හෝ නේසාද කුලයෙන් හෝ වෙණකුලයෙන් හෝ රජකාර කුලයෙන් හෝ පුක්කුසකුලයෙන් හෝ උපකුන් වීසින් කුකුරුවන් පැන් බොන දෙණියට අයක් දවයෙන් කළ හෝ හුරන් බුද්ධතා දෙණියට අයක් දවයෙන් කළ හෝ රජකයන් සතු දෙණියට අයක් දවයෙන් කළ හෝ ඵරණ්ඩකාණ්ටයෙන් කළ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන දල්වූ පහළ කළ යම් ඒ ගින්නක් ඇද්ද, ඒ ගින්න ද සිඵ ඇතියේත් වණ ඇතියේත් ප්‍රභාසිර වූයේත් වෙයි. ඒ ගින්නෙහු ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට හැකි වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, හැම ගින්න මැ සිඵ ඇතියේත් වණ ඇතියේත් ප්‍රභාසිර වූයේත් වෙයි. හැම ගින්නෙහු ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට ද හැකි වෙයි.

අස්සලායනය, මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයෝ යමක් මෙසේ කියත් ද : "බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අත්‍යවණ් භීත යි, බ්‍රාහ්මණයෝ මැ භුක්තවණ් යැ අත්‍යවණ් කාණ්ණ යි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ භුද්ධ වෙති, අබ්‍රාහ්මණයෝ භුද්ධ නො වෙත්. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ බ්‍රාහ්මයාගේ පුත්භ, උරුදවෙති, මුඛයෙන් ජාතයභ, එයින් මැ බ්‍රාහ්මජයභ, බ්‍රාහ්මචරීච්චිතයභ, බ්‍රාහ්මදයාදයභ" යි. මෙ කරුණෙහි ඒ බමුණනට කිනම් බලයක් ඇද්ද, කවර ආඥාසයක් ඇද්ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියනු වැළිත් මෙහි ලා බමුණෝ තෙල කරුණ මෙසේ හඟිති : "බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අත්‍යවණ් භීත යි . . . බ්‍රාහ්මදයාදයභ" යි.

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කෘත්‍රිය කුමාරයෙක් බ්‍රාහ්මණකුමාරියක හා සමඟ සංවාස කරන්නේ යැ උන්ගේ සංවාසය නිසා පුතෙක් උපදනේ යැ. කෘත්‍රිය කුමාරයකු නිසා බ්‍රාහ්මණකුමාරියකට යම් පුතෙක් උපදනේ වේ ද, හේ මවට ද සමාන යැ පියාට ද සමාන යැ. 'කෘත්‍රියභ' යි ද කියයුතු වේ ද? බ්‍රාහ්මණයභ' යි ද කියයුතු වේ ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කෘත්‍රියකුමාරයකු කරණ කොට බ්‍රාහ්මණ කන්‍යාවකට යම් පුතෙක් උපන්නේ වේ ද හේ මවට ද සමාන වෙයි. පියාට ද සමාන වෙයි. (එයින් 'කෘත්‍රියභ' යි ද කියයුතු වෙයි, 'බ්‍රාහ්මණයභ' යි ද කියයුතු වේ යි.)

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ බ්‍රාහ්මණකුමාරයෙක් කෘත්‍රියකුමාරියක හා සංවාස කරන්නේ යැ, උන්ගේ සංවාසය නිසා පුතෙක් උපදනේ යැ. බ්‍රාහ්මණ කුමාරයා කරණ කොට කෘත්‍රියකන්‍යාවට යම් පුතෙක් උපන්නේ වේ ද, හේ මවට ද සමාන යැ පියාට ද සමාන යැ. 'කෘත්‍රියභ' යි ද කියයුතු වේ ද? 'බ්‍රාහ්මණයභ' යි ද කියයුතු වේ ද? යි.

යො සො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණකුමාරොන ඛතතිකඤ්ඤාය පුනෙනා උපතෙනා සියා, සො මාතුපි සද්දිසො, පිතුපි සද්දිසො, ඛතතියො තිපි චතතඛෙඛො, බ්‍රාහ්මණොතිපි චතතඛෙඛො'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි අස්සලායන, ඉධි චළුචං ගද්දහෙන සමපයොජෙරස්සං. තෙහං සමපයොගමනියං කිසොඤ්ඤො ජායෙථ. යො සො චළුචාය ගද්දහෙන කිසොඤ්ඤො උපතෙනා සියා, සො මාතුපි සද්දිසො, පිතුපි සද්දිසො, අස්සොති චතතඛෙඛො, ගද්දහොති චතතඛෙඛො'ති.

වෙඤ්ඤාජාය භි¹ සො හො ගොතම, අස්සතඤ්ඤො හොති. ඉදං භිය්‍ය හො ගොතම, තානාකාරණං පස්සාමි. අච්ඡුත්‍ර ච පනෙසානං² න කිඤ්ඤි තානාකාරණං³ පස්සාමිති.

තං කිං මඤ්ඤාසි අස්සලායන, ඉධිඤ්ඤ ඤො මාණවකා හාතඤ්ඤො සඋදරියා, එකො අඤ්ඤායකො උපතීනො, එකො අනඤ්ඤායකො අනුපතීනො. කමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජෙරස්සං සඤ්ඤො චා ථාලිපාකෙ චා යඤ්ඤාඤ්ඤො චා පාහුනෙ⁴ චාති?

යො සො හො ගොතම, මාණවකො අඤ්ඤායකො උපතීනො තමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජෙරස්සං සඤ්ඤො චා ථාලිපාකෙ චා යඤ්ඤාඤ්ඤො චා පාහුනෙ චා. කිං භි හො ගොතම, අනඤ්ඤායකො අනුපතීනො දින්නං මහපථලං හවිස්සති'ති?

තං කිං මඤ්ඤාසි අස්සලායන, ඉධිඤ්ඤ ඤො මාණවකා හාතඤ්ඤො සඋදරියා, එකො අඤ්ඤායකො උපතීනො දුස්සිලො පාපධම්මො, එකො අනඤ්ඤායකො අනුපතීනො සීලවා කල්‍යාණධම්මො. කමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජෙරස්සං සඤ්ඤො චා ථාලිපාකෙ චා යඤ්ඤාඤ්ඤො චා පාහුනෙ චාති? යො සො හො ගොතම, මාණවකො අනඤ්ඤායකො අනුපතීනො සීලවා කල්‍යාණධම්මො, තමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජෙරස්සං සඤ්ඤො චා ථාලිපාකෙ චා යඤ්ඤාඤ්ඤො චා පාහුනෙ චා. කිං භි හො ගොතම, දුස්සිලො පාපධම්මො දින්නං මහපථලං හවිස්සති'ති?

පුඛෙඛි ඛො නිං අස්සලායන, ජාතීං අගමාසි. ජාතීං ගතවා මනෙත අගමාසි. මනෙත ගතවා තපෙ අගමාසි. තපෙ ගතවා චාතුචණ්ණිං සුද්ධිං පච්චාගතො යමහං පඤ්ඤාපෙමි'ති.

එචං වුතෙන අස්සලායනො මාණවො තුණ්හිගුතො මඛකුගුතො පතතකඛකො අධොච්ඡුඛො පඤ්ඤායනො අපථිභානො⁵ තිසිදි.

අථ ඛො හභවා අස්සලායනං මාණවං තුණ්හිගුතං මඛකුගුතං පතතකඛකං අධොච්ඡුඛං පඤ්ඤායනං අපථිභානං විදිතං අස්සලායනං මාණවං එතදවොච:

1. { කුඤ්ඤංභි - මජ්ඣං.	4. පාහුනෙ - සිඞ්ඞු, PTS
{ කුමාරඤ්ඤොපිභි - ස්‍යා.	5. අපථිභානො - PTS.
2. අච්ඡුත්‍ර ච පන - සානං, ස්‍යා.	
3. තානාකාරණං - සිඞ්ඞු.	

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණකුමාරයකු නිසා කෘත්‍රියකන්‍යාවකට යම් පුතෙක් උපන්නේ වේ ද, හේ මවට ද සමාන වෙයි, පියාට ද සමාන වෙයි, හේ 'කෘත්‍රියත'යි ද කියයුතු වන්නේ යැ 'බ්‍රාහ්මණත'යි ද කියයුතු වන්නේ යි.

අස්සලායනාය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ වෙළඹක් ගදුබුවකු හා සමග සම්ප්‍රයෝග කරන්නාහ. උන්ගේ සම්ප්‍රයෝගය නිසා අස්පොව්වෙක් උපදනේ යැ, වෙළඹට ගදුබුවකු නිසා යම් අස්පොව්වෙක් උපන්නේ වේ ද, හේ මවට ද සමාන වෙයි, පියාට ද සමාන වෙයි. 'අස්ව'යයි කියයුතු වේ ද? 'ගදුභ'යයි කියයුතු වේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, වෙකුරුක්කුට (වෙළඹ) ගෙන් උපන් හේ 'අස්වකර' වෙයි. භවත් ගෞසුමගොකුට, උහුගේ මේ වෙනස දක්මි. අයෝ තැන්හි වැළිත් උන් (මාණවකයන්) හේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි'යි.

අස්සලායනාය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ සමාන මාතෘකුක්ෂි ඇති සොහොයුරු මාණවකයෝ දෙදෙනෙක් වෙත් : එකෙක් මන්ත්‍රභද්‍රණුයේ යැ උපනායන කරන ලද්දේයි. එකෙක් වේද නො භද්‍රණුයේ යැ, උපනායන නො කරන ලද්දේ යි. මෙහි බමුණෝ මතකබන්ති වේවයි පණුරුබන්ති වේවයි, යාගබන්ති වේවයි අමුකුචනට කළ බන්ති වේවයි කවරක්හු පළමු කොට වළඳවන්නාහු ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මාණවකයෙක් වේද භද්‍රණුයේ ද උපනායන කරන ලද්දේ ද, එ මණෙහු මෙහි බමුණෝ මතකබන්ති වේවයි පඩුරින් අළු බන්ති වේවයි යාග බන්ති වේවයි අමුකුචන්ති වේවයි පළමු කොට වළඳවන්නාහ. භවත් ගෞසුමාණෙනී, කිම වේද නො භද්‍රණුවා උපනායන නො කළහු කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වන්නේ ද? යි.

අස්සලායනාය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ එක් කුසැ හින් සොහොයුරු මණෙහු වෙත් දෙදෙනෙක් වෙත් : එකෙක් වේද භද්‍රණුයේ යැ උපනිත යැ දුශ්ශීල යැ පාපධම් ඇත්තේ යි. එකෙක් වේද නො භද්‍රණුයේ යැ උපනිත නො වෙයි, සිල්වත, කළණදහම් ඇතියේ යි. මෙහි කවරක්හු බමුණෝ මතකබන්ති වේවයි පණුරුබන්ති වේවයි යාගබන්ති වේවයි අමුකුචන්ති වේවයි පළමු කොට වළඳවන්නාහු ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මාණවකයෙක් වේද නො භද්‍රණුයේ උපනිත නො වූයේ සිල්වත් ද, කළණදහම් ඇතියේ ද, එ මණෙහු මෙහි බමුණෝ මතකබන්ති වේවයි පණුරුබන්ති වේවයි යාගබන්ති වේවයි අමුකුචන්ති වේවයි පළමු කොට වළඳවන්නාහු යැ. කිම භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, දුශ්ශීල වූ පාපධම් ඇතියා කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වන්නේ ද? යි.

අස්සලායනායෙනී, පළමු තෙහි ජාතියට ගියාව, ජාතියට ගොස් වේදයට ගියාව, වේදයට ගොස් තපසට ගියාව තපසට ගොස් වාතුර්වර්ණඉද්ධියට පෙරළා අව. මම යම් වාතුර් වර්ණඉද්ධියක් පනවමි ද, එයට යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අස්සලායන මණෙහු නිහඬ වැ මකු වැ කඳට බහාගෙන යටිමුව වැ සිකිච්චිපර වැ ප්‍රතිභාන රහිත වැ හුන්නේ ය.

එයද බුදුහු නිහඬ වූ මකු වූ භෙළාලු කඳට ඇති අධොමුඛ වූ සිකිච්චිපර වූ ප්‍රතිභාන රහිත වූ අස්සලායන මාණවක දක අස්සලායන මාණවකහට තෙල කරුණ වදළහ :

භූතපුබ්බං අක්කලායන, සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයිනං අරඤ්ඤයතනෙ පණණකුට්ඨු සම්මන්තානං ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණා, තිනො අඤ්ඤා වණණා, -පෙ- බ්‍රාහ්මදයාදු'ති. අසොයාසි ඛො අක්කලායන, අසිනො දෙවලො ඉසි සත්තන්තං කීර බ්‍රාහ්මණීයිනං අරඤ්ඤයතනෙ පණණකුට්ඨු සම්මන්තානං ඵවරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පන්නං හොති: බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණා තිනො අඤ්ඤා වණණා-පෙ-බ්‍රාහ්මදයාදු'ති. අථ ඛො අක්කලායන, අසිනො දෙවලො ඉසි කෙසම්ඤ්ඤං කප්පෙති: මඤ්ඤව්ඨවණණාති දුක්ඛාති තිවාසෙති: අට්ඨිගො¹ උපාහතා: ආරාහිති: ජාතරූපමයං දණ්ඨං ගහෙති: සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයිනං පඤ්ඤාලො පාතුරහොසි.

අථ ඛො අක්කලායන, අසිනො දෙවලො ඉසි සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයිනං පඤ්ඤාලො වඩ්ඤමිනොනො ඵවමාහ: හන්ද කි ඤු ඛො² ඉමෙ භවන්තො: බ්‍රාහ්මණීයිතයො ගතො. හන්ද කි ඤු ඛො³ ඉමෙ භවන්තො: බ්‍රාහ්මණීයිතයො ගතො'ති⁴ අථ ඛො අක්කලායන, සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයිනං ඵතදහොසි: කොනායං ගාමිණිඋරුපො විය සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයිනං පඤ්ඤාලො වඩ්ඤමිනොනො ඵවමාහ: හන්ද කි ඤු ඛො ඉමෙ භවන්තො: බ්‍රාහ්මණීයිතයො ගතො, හන්ද කි ඤු ඛො ඉමෙ භවන්තො: බ්‍රාහ්මණීයිතයො ගතො'ති. හන්ද නං අභිසපාමාති⁵. අථ ඛො අක්කලායන, සත්තබ්‍රාහ්මණීයිතයො අසිතං දෙවලං ඉසිං අභිසපිංසු: හඤ්ඤා වසල හොතිති⁶. යථා යථා ඛො අක්කලායන, සත්ත බ්‍රාහ්මණීයිතයො අසිතං දෙවලං ඉසිං අභිසපිංසු. තථා තථා අසිනො දෙවලො ඉසි අභිරූපතරෙ වෙච්ච හොති දක්ඛනීයතරෙ ච පාසාදිකතරෙ ච.

අථ ඛො අක්කලායන, සත්තන්තං බ්‍රාහ්මණීයිනං ඵතදහොසි: මොඤං චත නො තපො, අථලං බ්‍රහ්මචරියං, මයං හි පුබ්බෙ යං අභිසපාම හඤ්ඤා වසල හොති'ති හඤ්ඤාච භවති ඵකචෙච්චා. ඉමං පන මයං යථා යථා අභිසපාම, තථා අභිරූපතරෙ වෙච්ච හොති දක්ඛනීයතරෙ ච පාසාදිකතරෙ චා'ති.

න භවන්තානං මොඤං තපො, නාථලං⁶ බ්‍රහ්මචරියං. ඉඤ්ඤ භවන්තො යො මසි මනොපදෙසො, තං පඤ්ඤාති.

යො භවති මනොපදෙසො තං පඤ්ඤාමි. කො ඤු ඛො භවං හොතිති?

සුතො නො භවතං අසිනො දෙවලො ඉසි'ති?

ඵචං හො.

යො ඛවාහං හොමිති.

---

1. { පට්ඨිගො - මජ්ඣං. 2. හන්ද කො ඤු ඛො - මජ්ඣං, සා, PTS.
 අග්ඨිගො - සා. 3. ගන්තො - සා.
 4. අභිසපිඤ්ඤාමාති - සා.
 5. { හඤ්ඤා වසල හොතිති - සිඤ්ඤ.
 හඤ්ඤා වසල හොති හඤ්ඤා වසල හොතිති - මජ්ඣං.
 හඤ්ඤා වසල හොති හඤ්ඤා වසල හොති හඤ්ඤා වසල හොතිති - සා.
 හඤ්ඤා වසල හොතිති - PTS.
 6. න පනාථලං - PTS.

“අස්සලායනයෙනි, පෙර වූ දයක් කියමි : අරණ්‍යායනයෙනි පන්සල්හි මන්ත්‍රණ කරන බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු සත් දෙනකුන්ට මෙබඳු ලාමකදායකියක් උපතා : “බ්‍රාහ්මණයෝ මෑ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යෑ අන්‍යවර්ණය හීන යි . . . . බ්‍රාහ්මදයාදය” යි. අස්සලායනයෙනි, අග්නි නම් වූ දේවල සෘෂි අරනෙහි පර්ණකුට්ටිහි මන්ත්‍රණ කරන බමුණුරුසියන් සත්දෙනාහට මෙබඳු ලාමකදායකියක් උපන්නේ වේ ලෑ’යි ඇයි : “බ්‍රාහ්මණයෝ මෑ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යෑ අන්‍යවර්ණය හීන යි . . . බ්‍රාහ්මදයාදය” යි. එසඳ අස්සලායනයෙනි, කාළදේවල සෘෂි කෙස්මස් කපා මදටවන් පිළි හැඳ පෙරෙවෑ ගණ්ඩගණු පාහන පයුලා රන්වුටා සැරයවියක් ගෙන බ්‍රාහ්මණර්ෂින් සත්දෙනාගේ පන්සල්පිරිවෙත්හි පහළ වී.

එසඳ අස්සලායනයෙනි, කාළදේවල සෘෂි සත් බමුණුරුසියන්ගේ පන්සල්පිරිවෙත්හි සක්මන් කෙරෙමින් මෙසේ කී : “සොදේ මේ හවක් බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු කොහි ගියාහු ද, සොදේ මේ හවක් බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු කොහි ගියාහු ද?” යි. එසඳ අස්සලායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂින් සත් දෙනාහට කෙල සිත් වී : “මේ කවරෙක් ගම්දරුවකු සෙයින් බ්‍රාහ්මණර්ෂින් සත්දෙනාගේ පන්සල් පිරිවෙත්හි සක්මන් කෙරෙමින් මෙසේ කියා ද : “සොදේ මේ හවක් බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු කොහි ගියාහු ද, සොදේ මේ හවක් බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු කොහි ගියාහු ද?” යි ‘ඔහට ශාප කරමෝ නම් මැනෑවෑ’ යි. ඉක්බිති අස්සලායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු සත් දෙන කාළදේවල සෘෂිහට ‘වසලය හස්ම වව’ යි ශාප කළහ. අස්සලායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂිහු සත්දෙන කාළදේවලහට ශාප කරත් කරත් මෑ කාළදේවල සෘෂි අභිරූපතර ද දර්ශනීයතර ද ප්‍රාසාදිකතර ද වෙයි.

එසඳ අස්සලායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂින් සත් දෙනාහට කෙල සිත් වී : “ඒකාන්තයෙන් අපගේ තපස සිස් යෑ, බ්‍රාහ්මවයභාව එල නෑක. අපි වනාහි පෙර යමක්හට ‘වසලය හස්මව’ යි හවමෝ නම් කිසිවෙක් හඵ වේ මෑ යි. මොහු වෑළික් අප හවක් හවක් මෑ අභිශයින් අභිරූපත් අභිශයින් දඹනීයත් අභිශයින් ප්‍රාසාදිකත් වේ’ යයි.

හවකුන්ගේ තපස මෝස නො වෙයි, බ්‍රාහ්මවයභාව වීඵල නො වෙයි, හවක්නි මා කෙරෙහි යම් මනෝපදේශයෙක් වේ නම් එය දුරලව’ යි.

හවක්හු කෙරෙහි යම් මනෝපදේශයෙක් වේ නම් එය දුරලම්භ. හවක් කවරෙක් වේ ද? යි.

හවකුන් විසින් ‘කාළදේවල සෘෂි’ අසනලද ද? යි.

එසේ යෑ හවක්නි,

හේ මම් වෙමි’ යි.

අඵ ඛො අක්කලායන, සත්ත බ්‍රාහ්මණීයයො අසිතං දෙවලං ඉසිං අභිචාදෙත්ථං උපසඛික්ඛමිංසු.

අඵ ඛො අක්කලායන, අසිතො දෙවලො ඉසි සත්ත බ්‍රාහ්මණීයයො එතදමොච : 'සුතං මේතං හො, සත්තනනං කීර් බ්‍රාහ්මණීයීනං අරඤ්ඤායතනෙ පණණකුට්ඨිඤ්ච සත්තනානං එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපසත්තං : 'බ්‍රාහ්මණොච තෙට්ඨො චණණො, භීතො අඤ්ඤා චණණො. බ්‍රාහ්මණොච සුතෙක්ඛා චණණො, කණෙතා අඤ්ඤා චණණො. බ්‍රාහ්මණොච සුඤ්ඤානභි, හො අබ්‍රාහ්මණො. බ්‍රාහ්මණොච බ්‍රහ්මදො පුත්තා¹ ඔරසා බ්‍රහ්මදො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මභීමමිතා බ්‍රහ්මදයාදාහි.

එච්ඡො.

ජානනභි පන හොනෙතා ය ජනිකා මාතා² බ්‍රාහ්මණං යෙච අගමාසි. හො අබ්‍රාහ්මණනභි.

හො භීදං හො.

ජානනභි පන හොනෙතා ය ජනිකාමාතූමාතා යච සත්තමා මාතාමහසුතා බ්‍රාහ්මණං යෙච අගමාසි, හො අබ්‍රාහ්මණනභි.

හො භීදං හො.

ජානනභි පන හොනෙතා යො ජනකො පිතා³ බ්‍රාහ්මණීං යෙච අගමාසි හො අබ්‍රාහ්මණීනභි.

හො භීදං හො.

ජානනභි පන හොනෙතා යො ජනකපිතූපිතා යචසත්තමා පිතා-මහසුතා බ්‍රාහ්මණීංයෙච අගමාසි, හො අබ්‍රාහ්මණීනභි.

හො භීදං හො.

ජානනභි පන හොනෙතා යථා ගබ්භස්ස අචක්ඛනනභි හොතිති?

ජානාමි මිඨං හො යථා ගබ්භස්ස අචක්ඛනනභි හොති. ඉධ මාතා-පිතූරො ච සත්තීපතිතා හොනති. මාතා ච උතුභී හොති, ගඤ්ඤොච පච්චුපට්ඨිතො හොති. එච්චං කීණණං සත්තීපාතා ගබ්භස්ස අචක්ඛනනභි හොතිති.

ජානනභි පන හොනෙතා ගග්ගො⁴ හො ගඤ්ඤො ඛතතීයො ච, බ්‍රාහ්මණො ච, වෙඤ්ඤො ච, සුඤ්ඤා චාති?

හ මිඨං හො, ජානාමි ගග්ගො හො ගඤ්ඤො ඛතතීයො ච, බ්‍රහ්මණො ච, වෙඤ්ඤො ච, සුඤ්ඤා චාති.

1. පුත්තො - PTS. 2. ජනිමාතා - සා. ජනිමාතා - PTS. 3. ජනිපිතා - සා, PTS. 4. තග්ගො - මජ්ඣං.

එසේ අස්භවායනායෙනි, ප්‍රාණමණර්මිහ සත් දෙන කාළදේවල සාමිත් වදිතට එළැඹියෝ.

ඉක්කිති අස්භවායනායෙනි, කාළදේවල සාමි බමුණු රුසියන් සත්දෙනාහට තෙල කී :
"හවත්නි, මා විසින් තෙල කරුණ අසනලද; අරණ්‍යායනනායෙනි පන්සල්හි වසන ප්‍රාණමණ
ර්මිත් සත්දෙනාහට මෙ බදු ලාමකදාමයක් උසන්ලැ'යි. කවර දාමයක යත් :
'ප්‍රාණමණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යැ; අනාවර්ණය හීන යි. ප්‍රාණමණයෝ මැ ඉක්ලවණ යැ,
අනාවර්ණය කාෂණ යි. ප්‍රාණමණයෝ මැ ඉද්ධ වෙති, අප්‍රාණමණයෝ නො වෙත්.
ප්‍රාණමණයෝ මැ ප්‍රාණමණයෝ පුත්ත, උරු වෙති, මුඛයෙන් උපනුවන, එයින් මැ ප්‍රාණමණයහ,
ප්‍රාණමණර්මිහයහ, ප්‍රාණමණයාදයහ''යි.

එසේ යැ හවත්නි.

හවත්නු තොප වැදු යම් මවක් ඇද්ද, හෝ ප්‍රාණමණයකු මැ කරා ගියා යැ අප්‍රාණමණයකු
කරා නො ගියා යැ'යි දනිත් ද?යි.

නො දනුම්හ හවත්නි.

හවත්නු, යම් වැදු මවගේ මවක් සත් වැනි මුත්තාපුතය තෙක් 'බමුණකු වෙත මැ ගියා යැ
නොබමුණකු වෙත නො ගියා යැ'යි දනිත් ද?

නො දනුම්හ හවත්නි.

හවත්නු තොපගේ ජනක පියෙක් වී ද හෝ ප්‍රාණමණයක වෙත මැ ගියේ යැ, අප්‍රාණමණයක
වෙත නො ගියේ යැ'යි දනිත් ද?

නො දනුම්හ හවත්නි.

හවත්නු යම් ජනක පියාගේ පියෙ සත් වැනි මුත්තාපුතය තෙක් බැමිණියක වෙත මැ
ගියේ යැ, නො බැමිණියක වෙත නො ගියේ යැ'යි දනිත් ද?

නො දනුම්හ හවත්නි.

හවත්නු ගර්භාවක්‍රාන්ති වන සේ දනිත් ද?

හවත්නි ඇපි ගර්භාවක්‍රාන්ති වන සේ දනුම්හ. මෙහි මාපිය දෙදෙන සභිගම වූවාහු
වෙති. මව ද සාකුනී වෙයි, ගන්ධර්ව ද එළැඹියිටියේ වෙයි. මෙසෙයින් තුන් දෙනාකුන්
එක් වීමෙන් ගර්භාවක්‍රාන්ති වේ''යයි.

හවත්නු ඒ ගන්ධර්ව කෘත්‍රියයෙක හෝ යැ ප්‍රාණමණයෙක හෝ යැ වෛශ්‍යයෙක හෝ යැ
ශුද්‍රයෙක හෝ යි ඒකාන්තයෙන් දනිත් ද?

හවත්නි, ඇපි ඒකාන්තයෙන් ඒ ගන්ධර්ව කෘත්‍රියයෙක හෝ යැ ප්‍රාණමණයෙක හෝ යැ
වෛශ්‍යයෙක හෝ යැ ශුද්‍රයෙක හෝ යි නො දනුම්හ'යි.

එවිං සනෙත හො ජානාථ කෙ තුමෙත හොථාති¹.

එවිං සනෙත හො, න මයං ජානාම කෙ ව මයං හොමාති.

තෙ හි නාම අසූලායන, සත්ත බ්‍රාහ්මණිකයො අසිතෙත දෙවලෙන ඉසිනා සකෙ ජාතිවාදෙ සමනුසුඤ්ඤමානා සමනුභාසිතමානා සමනුභාසිතමානා න සමපාසිසානති. තිං පන තිං එතරහි මයං සකසමිං ජාතිවාදෙ සමනුසුඤ්ඤමානො සමනුභාසිතමානො සමනුභාසිතමානො සමපාසිසාසි. යෙසං තිං සාවරියකො න පුණ්ණො දබ්බිතාහොති.

එවිං වුතෙත අසූලායනො මාණවො භගවත්තං එතදවොච: අභිකකත්තං හො හොතමි, -පෙ- උපාසකං මිං හවිං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතංසො පාණ්ණපෙතං සරණං ගත'න්ති.

අසූලායනසුභං තනිසං.

1. ගොතිති - සිඉ.

භවත්ති, මෙසේ ඇති කල්හි තෙපි කවරහු වච්ඡි දැයි දැනිවු ද? යි

භවත්ති, මෙසේ ඇති කල්හි ඇපි කවරහු වමෝ දැයි ඇපි නො දනුමහ'යි.

අස්සලායනයෙනි, ඒ සප්තමුණ්ණිකම්මෙහි නමුදු කාළදේවල සෘෂිහු විසින් සවකීය ජාතිවාදයෙහි අනුයෝග කරනුලබන්නාහු කරුණු පුළුල්කරා ලබන්නාහු ලබයි පිහිටුවනු ලබන්නාහු සපයා කියන්නට නො හැකි වෙති. කිම තෙපි වැළිත් දන් මා විසින් සවකීය ජාතිවාදයෙහි අනුයෝග කරනු ලබන්නාහු කරුණු පුළුල්කරා ලබන්නාහු ලබයි පිහිටුවනු ලබන්නාහු සපයා කියතෙව? සාමාන්‍යය වූ තෙපි යම් සප්තර්ෂි කෙනෙකුන්ගේ යාග සැන්ද්ගන්තා පුණ් ද නො වච්ඡි යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අස්සලායන මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “ඉතා මැනව භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, . . . භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවිහිම වැ සරණගිය උපාසකයකු කොට ධරත්ව්'යි.

තුන් වැනි අස්සලායනසුත්‍ර යි.

2. 5. 4

සෝචනාමය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි ආයුෂමත් උදේන තෙරණුවෝ බරණැස් තුවර සම්පයෙහි බේමිය නම් අඹවෙනෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි සෝචනාමය ප්‍රාච්ඡන්ත කිසි කටයුත්තෙකින් බරණැස්තුවරට පැමිණියේ යි. එසඳ සෝචනාමය බුදුණු ජඩසාවිභාර පිණිස සක්මන් කරනුයේ ඇවිදුනේ බේමිය අඹඋයන් කරා එළැඹිණේ. ඒ සමයෙහි ආයුෂමත් උදේන තෙරණුවෝ අභාවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙති.

ඉක්බිති ඒ සෝචනාමය බුදුණු උදේන තෙරුන් කරා එළැඹිණේ. එළැඹි ආයුෂමත් උදේන තෙරුන් හා සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සාරාණිය කරාකොට තිමවා සක්මන් කරන ආයුෂමත් උදේන තෙරුන් අනුව සක්මන් කෙරෙමින් මෙසේ කී : “එමබා මහණ දහැමි පැවිදි නැති, මට මෙහි ලා මෙසේ සිත් වෙයි, එ ද හවත්නු වැනියන් හෝ නො දක්මන, මෙහි යම් දහමක් ඇද්ද, එය හෝ නො දක්මනි” යි.

මෙසේ කී කල්හි ආයුෂමත් උදේන තෙරණුවෝ සක්මනින් බැස වෙහෙරට පිවිස පැනැවූ අස්තෙහි වැඩහුන්හ. සෝචනාමය බුදුණු ද සක්මනින් බැස වෙහෙරට පිවිස එකක්පස් වැ සිටියේ යැ. එකක්පස් වැ සිටි සෝචනාමය ප්‍රාච්ඡන්ත ආයුෂමත් උදේන තෙරණුවෝ තෙල කීහ : ‘බුදුණ, අසුන් ඇත, කැමැත්තෙහි නම් හිඳුව’ යි.

ඇපි හවත් උදේන තෙරුන්ගේ තෙල බස මැ අපේක්ෂා කරමින් නො හිඳුවහ. කෙසේ නම් මා බදුසෙක් පෙර නිමන්ත්‍රණ නො කරනලද්දේ අසුතෙහි හින්දුසු කොට සිතා ද? යි. ඉක්බිති සෝචනාමය එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන එකක්පස් වැ හිත. එකක්පස් වැ හුන් සෝචනාමය ප්‍රාච්ඡන්ත ආයුෂමත් උදේනතට තෙල කී : “එමබා මහණ, දහැමි පැවි නැති, මෙහි ලා මට මෙසේ සිත් වෙයි, එ ද හවත්නු වැනියන් හෝ නො දක්මන, මෙහි යම් දහමක් ඇද්ද, එය හෝ නො දක්මනි” යි.

බුදුණ, ඉදින් තෝ අනුදත්තයුතු මධස අනුදාහි නම්, පිළිකෙටි කළයුතු මධස පිළිකෙටි කරන්නෙහි නම් මා බණන යම් බසක්හුගේ අරුත් නො දන්නි ද “හවත් උදයනායෙනි, තෙල කෙසේ යැ? තෙල බස්හුගේ අරුත් කෙසේ යැ?” යි. එහි ලා මා මැ මතු පුරවුණ්-තෙහි නම් මෙසේ කොට අපගේ මෙහි ලා කරාසල්ලාප වන්නේ යැ” යි.

මම හවත් උදයනායන්ගේ අනුදත්තයුතු බස් අනුදාහි. පිළිකෙටි කළයුතු බස් පිළිකෙටි කරන්නෙහි. මම හවත් උදයනායන්ගේ යම් බසක්හුගේ අරුත් නො දන්නි ද, “හවත් උදයනායෙනි” තෙල කෙසේ යැ? තෙල භාෂිතයාගේ අරුත් කෙසේ යැ?” යි. එහි ලා හවත් උදයනායන් මැ මතු පුරවුණ්. මෙසේ කොට මෙ කරුණෙහි අපගේ කරා-සල්ලාපය වෙවා.

චත්තාරොමේ බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤා සන්තො: තංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමේ චත්තාරො: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා: පුඤ්ඤො අත්තන්තපො හොති අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා: පුඤ්ඤො පරන්තපො හොති පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො. ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා: පුඤ්ඤො අත්තන්තපො ච හොති අත්තපරිතාපනානු-යොගමනුසුත්තො, පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා: පුඤ්ඤො තෙචත්තන්තපො හොති නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, න පරන්තපො න පරපරිතාප-නානුයොගමනුසුත්තො, සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිවෙස්චධිමේම නිච්ඡාතො නිබ්බුතො සිතීභුතො සුඛපට්ඨංචෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති. ඉමෙසං බ්‍රාහ්මණ, චතුක්ඛං පුඤ්ඤානං කතමො හෙ පුඤ්ඤො චිත්තං ආරාධෙති'ති?

ය්‍යායං හො උදෙහ, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානු-යොගමනුසුත්තො, අයං මේ පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙහ, පුඤ්ඤො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, අයමිධි මේ පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙහ, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, අයමිධි මේ පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං හො උදෙහ, පුඤ්ඤො තෙචත්ත-න්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිවෙස්චධිමේම නිච්ඡාතො නිබ්බුතො සිතීභුතො සුඛපට්ඨංචෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති. අයං මේ පුඤ්ඤො චිත්තං ආරාධෙති'ති

කතමා පන හෙ බ්‍රාහ්මණ, ඉමෙ තයො පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති'ති? ය්‍යායං හො උදෙහ, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුයොග-මනුසුත්තො, සො අත්තානං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකාලං ආතාපෙති පරිතාපෙති, ඉමිනා මේ අයං පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙහ, පුඤ්ඤො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො පරං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකාලං ආතාපෙති පරිතාපෙති, ඉමිනා මේ අයං පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙහ, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අත්තානස්ඤ්ච පරස්ඤ්ච සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකාලං ආතාපෙති පරිතාපෙති, ඉමිනා මේ අයං පුඤ්ඤො චිත්තං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං හො උදෙහ, පුඤ්ඤො තෙචත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිවෙස්චධිමේම නිච්ඡාතො නිබ්බුතො සිතීභුතො සුඛපට්ඨංචෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති. සො අත්තානස්ඤ්ච පරස්ඤ්ච සුඛකාමෙ දුක්ඛපට්ඨකාලෙ තෙච ආතාපෙති, න පරිතාපෙති, ඉමිනා මේ අයං පුඤ්ඤො චිත්තං ආරාධෙති'ති.

බමුණ, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විදාමානාසහ. කවර සතර දෙනෙකු යත් : බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු 'අත්තත්තප' වෙයි. බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු 'පරත්තප' වෙයි. බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු 'අත්තත්තප' ද වෙයි, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු 'පරත්තප' ද වෙයි. බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු 'අත්තත්තප' නො මැ වෙයි, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු 'පරත්තප' ද නො මැ වෙයි. හේ 'අත්තත්තප' නො වූයේ 'පරත්තප' ද නො වූයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂණා රහිත වූයේ නිවුණේ සිහිල් වූයේ සුව විදුනේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරෙයි. බමුණ, මේ සතර පුභුලන් අතුරින් කවර පුභුලෙක් තාගේ සිත් ගත්තේ වෙ ද?

භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු 'අත්තත්තපයෙක්' වෙ ද, මේ පුද්ගල මා සිත් නො ගත්තේ යැ. භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු 'පරත්තපයෙක්' වෙ ද, මේ පුද්ගල ද මා සිත් නො ගත්තේ යැ, භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්ම පරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු 'අත්තත්තපයෙකුත්' වෙ ද, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරත්තපයෙකුත් වෙ ද, මේ පුද්ගල ද මා සිත් නො ගත්තේ යැ, භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු අත්තත්තපයෙකුත් නො වෙ ද, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරත්තපයෙකුත් නො වෙ ද, හේ අත්තත්තප නො වූයේ පරත්තප ද නො වූයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂණා රහිත වැ නිර්වාස වැ ශීඝ්‍රත වැ සුව විදිනාසුලු වැ මෙසේ ශ්‍රේෂ්ඨ ආත්මයෙන් යුතු වැ වාස කෙරේ ද, මේ පුද්ගල මා සිත් ගත්තේ යැ''යි.

බමුණ, කවර හෙයෙකින් මේ තුන් පුද්ගලයෝ තා සිත් නො ගනිත් ද? භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු අත්තත්තපයෙක් වෙ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති ආත්මයා ආකාපන පරිතාපන කෙරෙයි. මෙ කරුණින් මේ පුද්ගල මා සිත් නො ගත්තේ යැ. භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරත්තපයෙක් වෙ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති මෙරමා ආකාපනපරිතාපන කෙරෙයි. මේ කරුණින් ඒ පුද්ගල මා සිත් නො ගත්තේ යි. භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු අත්තත්තපයෙකුත් වෙ ද, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරත්තපයෙකුත් වෙ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති තමා හා මෙරමා ආකාපනපරිතාපන කෙරෙයි. මෙ කරුණින් මේ පුද්ගල මා සිත් නො ගත්තේ යැ. භවත් උදයනායෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු අත්තත්තපයකු හා පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරත්තපයෙකුත් නො වෙ ද, හේ අත්තත්තප නො වූයේ පරත්තප ද නො වූයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂණා රහිත වැ නිර්වාස වැ සිහිල් වැ සුව විදුනාසුලු වැ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරේ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති තමා හා මෙරමා ආකාපනපරිතාපන නො මැ කෙරෙයි. මේ කරුණින් මේ පුද්ගල මා සිත් ගත්තේ යැ.

ද්‍රෝමා බ්‍රාහ්මණ පරිසා, කතමා ද්‍රෝ ඉධි බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා පරිසා ආරාමකරතතා මණ්ඩකුණ්ඩලෙසු පුත්තභරිසං පරියෙසති, දුසිදුසං පරියෙසති, බෙත්තච්චුං පරියෙසති, ජාතරූපරජතං පරියෙසති. ඉධි පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා පරිසා අආරාමකරතතා මණ්ඩකුණ්ඩලෙසු පුත්තභරිසං පහාය දුසිදුසං පහාය බෙත්තච්චුං පහාය ජාතරූපරජතං පහාය අආරාමා අනභාරිසං පබ්බජිතා. යායං බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤො තෙව්නතනතපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තනතපො අපරන්තපො දිට්ඨෙච්චධමෙම නිච්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභුතො සුඛපට්ඨංචෙදී බ්‍රහ්මභුතෙත අත්තනා විහරති. ඉමං නං බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤං කතමස්සං පරිසායං බහුලං සමනුපස්සාමි¹ යා වායං² පරිසා ආරාමකරතතා මණ්ඩකුණ්ඩලෙසු පුත්තභරිසං පරියෙසති, දුසිදුසං පරියෙසති, බෙත්තච්චුං පරියෙසති, ජාතරූපරජතං පරියෙසති. යා වායං² පරිසා අආරාමකරතතා මණ්ඩකුණ්ඩලෙසු පුත්තභරිසං පහාය දුසිදුසං පහාය බෙත්තච්චුං පහාය ජාතරූපරජතං පහාය අආරාමා අනභාරිසං පබ්බජිතා³ති.

යායං සො උදෙහ, පුඤ්ඤො තෙව්නතනතපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තනතපො අපරන්තපො දිට්ඨෙච්චධමෙම නිච්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභුතො සුඛපට්ඨංචෙදී බ්‍රහ්මභුතෙත අත්තනා විහරති. ඉමංහං පුඤ්ඤං යායං පරිසා අආරාමකරතතා මණ්ඩකුණ්ඩලෙසු පුත්තභරිසං පහාය දුසිදුසං පහාය බෙත්තච්චුං පහාය ජාතරූපරජතං පහාය අආරාමා අනභාරිසං පබ්බජිතා, ඉමස්සං පරිසායං බහුලං සමනුපස්සාමි³ති.

ඉදුතෙච්ච ඛො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ, භාසිතං මයං එච්චං ආජානාම, අච්චො සමණ, නත්ථි ධම්මකො පරිබ්බාජො, එච්චං මෙ එත්ථ භොති, තඤ්ච ඛො භවිත්තරූපානං වා අදස්සානා, යො වා පනෙත්ථ ධම්මො³ති.

අභ්‍රාමෙසා සො උදෙහ, සානුඤ්ඤා වාචා භාසිතා, අත්ථි ධම්මකො පරිබ්බාජො, එච්චං මෙ එත්ථ භොති, එච්චඤ්ච පන මං භවං උදෙහො ධාරෙතු. යෙච්චෙමෙ භොතා උදෙහෙන චත්තාරෙ පුඤ්ඤො සම්බිත්තෙන චුත්තා විත්ථාරෙන අච්චිත්තා, සාධු මෙ භවං උදෙහො ඉමෙ චත්තාරෙ පුඤ්ඤෙ විත්ථාරෙන විහරතු අනුකම්පං උපාදායාති

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ, සුණාති, සාධුකං මනසි කරෙති, භාසිස්සාමිති.

එච්චං භොති ඛො ඝොට්ඨුඛො බ්‍රාහ්මණො අංගස්මතො උදෙහස්ස පච්චස්සාමි. අංගස්මා උදෙහො එතදචොච්චා

---

1. ඉධි කතමං නං බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤං කතමාය පරිසායං බහුලං සමනුපස්සාමි - මජ්ඣං.
 2. යා වායං - PTS.

බමුණ, මේ පිරිස්හු දෙදෙනෙකි, කවර දෙදෙනෙක යත් : බමුණ, මෙලොවැ කිසි පිරිසෙක් මිණිකොඩොලෙහි සංරක්ත වූ පුත්‍රභායා පිරියොස්නේ යැ, දසිදස් පිරියොස්නේ යැ, කෙක්වත් පිරියොස්නේ යැ, රන්රිදී පිරියොස්නේ යි. බමුණ, මෙලොවැ කිසි පිරිසෙක් මිණිකොඩොලෙහි සංරක්ත වූ සිට පුත්‍රදරාවන් හැර දසිදස් හැර කෙක්වත් හැර රන්රිදී හැර ගෙන් නික්ම සසුන් වැදුණේ වෙයි, බමුණ, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු අත්තන්තපයෙකුක් නො මැ වේ ද, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරන්තපයෙකුක් නො මැ වේ ද, හේ අත්තන්තප ද නො වී පරන්තප ද නො වී ඉහත්මයෙහි මැ තෘණය රහිත වූ නිර්වාන වූ සිහිල වූ සුව චිත්තාසුලු වූ ශ්‍රේෂ්ඨ ආත්මයෙන් යුක්ත වූ වාස කෙරේ ද, බ්‍රාහ්මණය, තෝ මේ පුද්ගලයා කවර පිරිසෙක්හි ලා බහුල කොට තුවණින් දක්ති? යම් මේ පිරිසෙක් මිණිකොඩොලෙහි සංරක්ත වූ සිට අඹුදරු පිරියොස්නේ වේ ද, දසිදස් පිරියොස්නේ වේ ද, කෙක්වත් පිරියොස්නේ වේ ද, රන්රිදී පිරියොස්නේ වේ ද, යම් මේ පිරිසෙක් මිණිකොඩොලෙහි අසංරක්ත වූ සිට අඹුදරු හැරපියා දසිදස් හැරපියා කෙක්වත් හැරපියා රන්රිදී හැරපියා ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියේ වේ ද, (මේ පිරිස් අකුරෙහි) දක්ති?

භවත් උදයනගෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු අත්තන්තපයෙකුක් නො වේ ද, පරපරිතාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරන්තපයෙකුක් නො වේ ද, හේ අත්තන්තප ද නො වී පරන්තප ද නො වී ඉහත්මයෙහි මැ තෘණය නැති වූ නිර්වාන වූ සිහිල වූ සුව චිත්තාසුලු වූ ශ්‍රේෂ්ඨ ආත්මයෙන් යුතු වූ වාස කෙරේ ද, මම මේ පුභුල් මිණිකොඩොලෙහි අසංරක්ත වූ අඹුදරුවන් පියා දසිදස් පියා කෙක්වත් පියා රන්රිදී පියා ගෙන් නික්ම සස්නට වැදුණු යම් පිරිසෙක් ඇද්ද, මේ පිරිස්හි ලා තුවණින් දක්මි.

බමුණ, දන් මේ වෙලෙහි මැ තා විසින් "අපි මෙසේ දන සිටුම්හ. ශ්‍රමණයෙනි, දඟුම් පැවිදි නැත. මෙහි ලා මට මේ බඳු සිත් වෙයි. එ සිතුණු භවරූපයන් නො දක්මෙකුණු හෝ මෙහි යම් ස්වභාවයෙක් හෝ වේ ද, ඒ නො දක්මෙකුණු හෝ" යයි, පැවැසිණ.

භවත් උදයනගෙනි, මට ඒකාන්තයෙන් සෝපකාරක වූ තෙල බස පැවැසිණ, දඟුම් පැවිදි ඇත, මෙහි ලා මට මේ බඳු සිත් වෙයි. භවත් උදයනගෙය් මෙසෙයින් මා ධරස්වා. භවත් උදයනගෙන් විසින් යම් මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් සැකෙවින් කියන ලද වූ විස්තර විසින් විභාග නො කරන ලද්දහු ද, යදිම්, භවත් උදයනගෙය් මට මේ සතර පුද්ගලයන් අනුකම්පා පිණිස විස්තර විසින් බෙද පවසත්වා.

'බ්‍රාහ්මණය, එහෙයින් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, කියමි'යි.

භවත්නි, එසේ යැ'යි සෝටමුට බමුණු ආයුෂ්මත් උදයනගන්හට පිළිවදන් ඇස්වී. ආයුෂ්මත් උදයන්ගේ තෙල කීහු :

“බ්‍රාහ්මණය, ආත්මපරිකාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු අත්තන්තප පුද්ගල කවරේ යැ : බ්‍රාහ්මණය මෙලොවැ කිසි පුද්ගලයෙක් සෙලු වෙයි, හළ ආචාර ඇති වෙයි, පිඩු නිඹි කල අත ලෝනේ වෙයි, ‘එව වහන්සැ’යි කී කල නො එනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි, ‘සිටුව වහන්සැ’යි කී කල නො සිටුනාසුලු වෙයි, පළමු එළඹු අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, උදෙසා කළ අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, නිමන්ත්‍රණය නො පිළිගන්නේ වෙයි, හේ කළමුච්ඡන් නභා දුන් අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, සැළමුච්ඡන් නභා දුන් අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, එළිපත අතුරු කොට දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, දඬු අතුරු කොට දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, මොහොල අතුරු කොට දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, වළදන දෙදෙනකුන් අතුරින් එකකු නැති දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, භෑෂිතිය දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, කිරිපොවන්තිය දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, පිරිමිනින් අතරට ගිය සත්‍රිය දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, සමාදන් කොට පිසුයෙහි අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, සුනඛයකු එළැඹිසිටි තැන දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, මැයිමුළු ගළගළ වෑ හැසිරෙන තන්හි දෙන අහර නො පිළිගන්නේ වෙයි, මත්සාමාංස නො පිළිගන්නේ වෙයි, රහ නොබොයි, මෙර නොබොයි, සෝචිරකය නො බොයි, හේ එක් ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, එක් ආලෝපයෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, දෙගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, ආලෝප දෙකකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි . . . සත් ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, ආලෝප සතෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, එක් දත්තියෙකිනුදු (කුඩා කලියෙනුදු) යැපෙයි, දෙ දත්තියෙකිනුදු යැපෙයි, . . . සත් දත්තියෙකිනුදු යැපෙයි. එක් දවසක් අතුරු කොට ගන්නා අහර ද වළදයි, දෙ දවසක් අතුරු කොට ගන්නා අහර ද වළදයි. . . . සත් දවසක් අතුරු කොට ගන්නා අහර ද වළදයි. මෙසේ මෙ බඳු අධිමසක් අතුරු කොට ගන්නා අහර දැයි වාරභක්තභෝජනානුසුක්ත වෑ වෙසෙයි. හේ පළා වළදනුයේ හෝ වෙයි. බඩහමු වළදනුයේ හෝ වෙයි, හුරුහැල් වළදනුයේ හෝ වෙයි, සම්කසට වළදනුයේ හෝ වෙයි, ලහවු වළදනුයේ හෝ වෙයි, කුඩු වළදනුයේ හෝ වෙයි, දඬු බත් වළදනුයේ හෝ වෙයි, මුරුවට වළදනුයේ හෝ වෙයි, කෘණ වළදනුයේ හෝ වෙයි, ගොම වළදනුයේ හෝ වෙයි, වැටුණු එල වළදනුයේ වනමුල්පල අහර ඇති වෑ යැපෙයි. හේ හණ වැහැරී ද දරයි, මුසුහණවැහැරී ද දරයි, මිනියෙන් හළ පිළි ද දරයි, පහුල් ද දරයි, රුක්සුඹුලු ද දරයි, අඳුන්මුවසම් ද දරයි, කුර සහිත අඳුන්දිවිසම් ද දරයි, කුසවැහැරී ද දරයි, වාකවීර ද දරයි, එලකවීර ද දරයි, කේශකම්බල ද දරයි, වාලකම්බල ද දරයි, මහමුහුණු පියාපතින් කළ හදනා ද දරයි. කෙහෙරවුළු උදුරාලීමෙහි යෙදුනේ කෙහෙරවුළු උදුරනුයේ ද වෙයි, අසුන් පිළිකෙව කෙළේ උඩුහුරු වෑ සිටුනේ ද වෙයි, උළුවැර වැඩුමෙහි යෙදුනේ උළුවයෙන් සිටුනේ ද වෙයි, කටු ඇතිරිය ඇක්මෙනුයේ ද වෙයි, කටු ඇතිරියෙහි ඔයනය ද කෙරෙයි, සවස තුන් වනු කොට තෙවරක් උදකාවගාභයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. මෙසේ මෙ බඳු අන්තකවිඳු වූ කය පිළිබඳ ආකාපනපරිකාපනානුයෝගයෙහි යෙදී වෙසෙයි. බමුණ, මේ පුද්ගල ආත්මපරිකාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු ‘අත්තන්තප’ යයි කියනු ලැබේ.

බමුණ, මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප පුද්ගල කවරේ යත් : බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් එළවැදී වෙයි, හුරුවැදී වෙයි, ළිඟිඟුවැදී වෙයි, මුවුවැදී වෙයි, දරුණු වූයේ මස්වැදී (කෙටුළු) වෙයි, සොර වෙයි, වෝරසාතක වෙයි, බන්ධනාගාර ගොපක වෙයි, යළි අත්‍ය වූ ක් යම්කිසි දරුණුකම් ඇද්ද, එයින් දීවී රක්තේ වෙයි, බමුණ, මේ පුද්ගල මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණු ‘පරන්තප’ යයි කියනු ලැබේ.

කතමො ච බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාප-
නානුයොගමනුසුතො පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතො:
ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකදේවො පුඤ්ඤො රුජා වා හොති ඛන්තියො ශ්‍රීඤ්ඤි-
සිතො¹, බ්‍රාහ්මණො වා ඕභාසාලො, සො පුරුජීමෙන නගරස්ස නචිං
සන්ථාගාරං කාරාපෙනා කෙසමස්සං ඕභාරොක්ඛා ඛරුජනං නිවාසෙක්ඛා
සප්පිතෙලෙන කායං අඛඤ්ඤාදික්ඛා මගච්ඡාණෙන² පිට්ඨිං කණ්ඩුවමානො
සන්ථාගාරං පච්ඡති සද්ධිං මහෙසියා බ්‍රාහ්මණෙන ච පුරුරුභිකෙන.
සො තස්ස අනන්තරභිකාය භූමියා භරිතුපත්තාය³ සෙය්‍යං කපෙති,
එක්ඛාං ගාච්ඡා සරුපච්චරියාය යං එකස්මිං එනෙ ඛීරං හොති, තෙන
රුජා යාපෙති. යං දුතියස්මිං එනෙ ඛීරං හොති, තෙන මහෙසී යාපෙති.
යං තතියස්මිං එනෙ ඛීරං හොති, තෙන බ්‍රාහ්මණො පුරුරුභිකො
යාපෙති. යං චතුස්මිං එනෙ ඛීරං හොති, තෙන අහං ජුගන්ති.
අච්ඡෙදෙන චච්ඡකො යාපෙති. සො එවමාග : 'එත්තකා උසභා
හඤ්ඤන්තා යඤ්ඤන්තාය, එත්තකා චච්ඡන්තා හඤ්ඤන්තා යඤ්ඤන්තාය,
එත්තකා චච්ඡන්තො හඤ්ඤන්තා යඤ්ඤන්තාය, එත්තකා අජා හඤ්ඤන්තා
යඤ්ඤන්තාය, එත්තකා උරඛභා හඤ්ඤන්තා යඤ්ඤන්තාය, එත්තකා රුකඛා
ජ්ජන්තානු සුපන්තාය, එත්තකා දඛඛා ලුගන්තා ඛරිභිභන්තායා⁴. යෙපිඤ්ඤ
තෙ හොන්ති දුසාති වා පෙඤ්ඤාති වා කම්මකරුති වා, තෙපි දණ්ඩනජ්ජනා
භයනජ්ජනා අස්සමුඛො රුදමානා පරිකම්මාති කරෙන්නති. අයං වුච්චති
බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුතො
පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතො.

කතමො ච බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාප-
නානුයොගමනුසුතො, න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනු-
සුතො, සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨෙවධිමෙම නිච්ජාතො
නිබ්බුතො සිනිභුතො සුඛපච්ඡිතංවෙදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරති :
'ඉධ බ්‍රාහ්මණ, තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමමාසමුච්ඡෙය්‍යො
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි
සන්ථා දෙවමනුසානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං
සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සසමණ්ණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුසං සයං
අභිඤ්ඤා සචජ්ජානා පචෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති අදිකල්‍යාණං
මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාන්ථං සඛ්‍යඤ්ඤානං කෙවල-
පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති
භගපති වා භගපතිපුත්තො වා අඤ්ඤන්තරස්මිං කුලෙ පච්චාජාතො, සො
තං ධම්මං සුක්ඛා තථාගතෙ සඤ්ඤා පච්චිගති. සො තෙන සඤ්ඤා
පච්චිලාගෙන සමන්තාගතො ඉති පරිසඤ්ඤීකමති : 'භම්මාධො ඤරවාසො
රජාපථො, අබොකාසො පඛච්ජා, නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා
එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුඤ්ඤං සඛිලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං,
යනුක්ඛානං කෙසමස්සං ඕභාරොක්ඛා කාසායාති වන්ථාති අච්ජාදෙක්ඛා
අගාරස්මා අනගාරියං පඛච්ජෙය්‍යාති. සො අපරෙන සම්මෙතෙ අපං වා
හොගකඛිං පහාය මහන්තං වා හොගකඛිං පහාය අපං වා ඤ්ඤති
පරිච්චං පහාය මහන්තං වා ඤ්ඤතිපරිච්චං පහාය කෙසමස්සං ඕභාරොක්ඛා
කාසායාති වන්ථාති අච්ජාදෙක්ඛා අගාරස්මා අනගාරියං පඛච්ජති.

1. ශ්‍රීඤ්ඤිසිතො - මජ්ඣං. 2. මගච්ඡාණෙන - මජ්ඣං.
3. භරිතුපත්තාය - මජ්ඣං, ස්‍යා. 4. පරිසන්තායාති - ස්‍යා.

බමුණ, කවර පුද්ගලයෙක් තමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ 'අත්තන්තප' ද මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ 'පරන්තප' ද වෙයි යත් : බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මුදුනෙහි බීසෙස් කළ කෘත්‍රිය රජ හෝ වෙයි, බමුණු මහසල් හෝ වෙයි, හේ කුට්ටිට පැදුන්දිග නව යාගහලක් කරවා කෙස්මස් බහා කුර සහිත අඳුන්ද්විසමක් හැඳ ගියෙන් හා තෙලින් සිරුරු තවරා මුවහහින් පිට කසමින් මෙහෙයිය ද පෙරෙව්බමුණු ද සමග යාගශාලාවට පිවිසෙයි. හේ එහි නො අතුළ ගොමපිරිබඩගත් බීමැ ගයනය කෙරෙයි. සමාන වස්සකු ඇති එක් දෙනකගේ එක් තනායකැ යම් කිරෙක් වෙ ද, එයින් රජ යැපෙයි. දෙ වැනි තනායෙහි යම් කිරෙක් වෙ ද, එයින් මෙහෙයිය යැපෙයි. තුන් වැනි තනායෙහි යම් කිරෙක් වෙ ද, එයින් පෙරෙව්බමුණු යැපෙයි. සතර වැනි තනායෙහි යම් කිරෙක් වෙ ද, එයින් ගිනි පුදකි. අවශේෂයෙන් වස්සා යැපෙයි. හේ මෙසේ කියයි : "යාගයට මෙතෙක් වෘෂභයෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් නභඹුවස්සෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් නැහැඹිවස්සෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් කිරෙච්චෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් එච්චෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගස්කම්භයට මෙතෙක් වෘක්ෂයෝ සිද්ධනුලැබෙත්වා, පිරිකෙව් කරනු පිණිසත් යාගභූමියෙහි අඳුරනු පිණිසත් මෙතෙක් කුසතණ කපනුලැබෙත්වා" යි. ඔහට යම් දස් කෙනෙක් හෝ මෙහෙකරු කෙනෙක් හෝ කම්කරු කෙනෙක් හෝ ඇද්ද, ඔහු ද දඩින් තෙදන ලද්දහු හයින් තර්ජන කරනලද්දහු කඳුරගලනමුහුණු ඇතියාහු හඩමින් පිරියම් කෙරෙති. බමුණ, මේ පුද්ගල ආත්මපරිනාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු අත්තන්තප ද පරපරිනාපාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප ද වෙ යැ යි කියනුලැබේ.

බමුණ, තමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ අත්තන්තප නො වූ මෙරමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ පරන්තප නො වූ පුද්ගල කවරෙ යත් : හේ අත්තන්තප නො වූයේ පරන්තප නො වූයේ මෙ අත්බැවිහි මැ තෘෂණා රහිත වූයේ නිවියේ සිහිල් වූයේ සුව විදුනේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුතු වැ වාස කෙරෙයි. 'බමුණ, මෙ ලොවැ අර්භත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ සුගත් වූ ලොකවිද් වූ අනුක්තර පුරුෂදමා සාරම් වූ දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ හගවත් වූ තරාගත උපදි. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුජාව තමා විසින් විශිෂ්ට දෙනයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති. ඔබ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චිමසානකල්‍යාණ කොට දහම් දෙසති. සියල්ල පිරිපුන් පිරිසුදු බඹසර පවසති. එ දහම ශාභපතියෙක් හෝ ශාභපතිපුත්‍රයෙක් හෝ එක්තරා කුලයෙකැ උපන්නෙක් හෝ අසයි. හෙ ඒ දහම අසා තරාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව ලබයි. හෙ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්වාගත වූයේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි; ශාභ වාසය සම්බාධයෙක, (රාහාදී) රජසට මාභියෙක, පැවිද්ද අභාවකාශයෙක, ගිහිගෙයි වසනුවහු විසින් එකාත්තපරිපුණි වූ එකාත්තපරිභුද්ධ වූ ධොතසභධිසදාග මෙ බඹසර පුරන්තට සුකර නො වෙයි. මම කෙහෙරවුළු බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙම නම් මනා මැ තු'යි. හේ මැත භාගයෙහි අල්ප වූ හෝ හෝභස්කන්ධය හැරපියා මහත් වූ හෝ හෝභස්කන්ධය හැරපියා අල්ප වූ හෝ නැපිරිවට හැරපියා මහත් වූ හෝ නැපිරිවට හැරපියා කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදි.

සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො හික්ඛුනං සික්ඛාසාප්ඵසමාපනො
 පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතාං පටිවිරතො හොති තිහිතදණ්ඨො
 තිහිතසන්තො උජ්ජි දයාපනො සබ්බපාණභුතහිතානුකම්පි විහරති,
 අදික්ඛාදුතං පහාය අදික්ඛාදුතාං පටිවිරතො හොති දික්ඛාදුති
 දික්ඛපාටිකඛිති අපේනෙන සුචිභුතෙන අත්තතා විහරති, අමුඛමචිරිතං
 පහාය මුඛමචාරී හොති අරුචාරී වීරතො මෙදුතා ගාමමමා, මුසාවාදං
 පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති සච්චමාදී සච්චසන්තො ජෙතො
 පච්චගිකො අවිසංචාදකො ලොකස්ස, පිසුතං වාචං පහාය පිසුතාය
 වාචාය පටිවිරතො හොති ඉතො සුඤ්ඤා න අමුත්ථ අක්ඛාතා ඉමෙසං
 හෙදය අමුත්ථ වා සුඤ්ඤා න ඉමෙසං අක්ඛාතා අමුසං හෙදය, ඉති
 හික්ඛානං වා සක්ඛාතා සහිතානං වා අනුපපදාතා සමඤ්ඤා සමඤ්ඤා
 සමඤ්ඤාදී සමඤ්ඤාකරණීං වාචං භාසිතා හොති, ඵරුසං වාචං පහාය
 ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුඛා
 පෙමතිතා හදයඛහමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමිතාපා, තථාරූපිං
 වාචං භාසිතා හොති, සමච්චපලාපං පහාය සමච්චපලාපා පටිවිරතො
 හොති, කාලවාදී භුතවාදී අත්චවාදී ධම්මවාදී විතචවාදී නිධානමිතීං
 වාචං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරිසන්තමිතීං අත්චසංහිතං

සො ඛිජ්ජාමභුතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති, ඵකභතතිකො
 හොති රත්තපරතො වීරතො විකාලහොජනා, නච්චගිතවාදිතවිසුක-
 දස්සනා පටිවිරතො හොති, මාලාගනිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභුසනච්චානා
 පටිවිරතො හොති, උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො හොති, ජානරූප-
 රජතපටිඤ්ඤානා පටිවිරතො හොති, අමකධිඤ්ඤාපටිඤ්ඤානා පටිවිරතො
 හොති, අමකමංසපටිඤ්ඤානා පටිවිරතො හොති, ඉඤ්ඤාමාරිකපටිඤ්ඤානා
 පටිවිරතො හොති, දුසිදුසපටිඤ්ඤානා පටිවිරතො හොති, අජේලක-
 පටිඤ්ඤානා පටිවිරතො හොති, කුකුභුටසුකරපටිඤ්ඤානා පටිවිරතො
 හොති, හජීගමාස්සවලවපටිඤ්ඤානා පටිවිරතො හොති, බෙත්තවච්ඡු-
 පටිඤ්ඤානා පටිවිරතො හොති, දුතෙසපභිතගමනානුසොගා පටිවිරතො
 හොති, කයවිකකයා පටිවිරතො හොති, කුලාකුටිකංසකුටිමානකුටි-
 පටිවිරතො හොති, උතෙකාටනවඤ්ඤානිකතිසාචියොගා පටිවිරතො
 හොති, ජේදනවධබකිනවිපරුමොසආලොපසහසාකාරං පටිවිරතො
 හොති, සො සන්තුටේඨා හොති කායපරිහාරිකෙන විචරෙන කුච්ඡි-
 පරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන, සො යෙන යෙනෙව පක්ඛමති සමාදුයෙව
 පක්ඛමති, සෙය්ථාපි නාම පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව බෙති,
 සපත්තහාරෙව බෙති. ඵවමෙවං හික්ඛු සන්තුටේඨා හොති කායපරි-
 හාරිකෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන, යෙන යෙනෙව
 පක්ඛමති සමාදුයෙව පක්ඛමති. සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඛකෙන
 සමන්තාගතො අජ්ඣන්තං අනච්ඡ්ඤ්ඤං පටිසංවෙදෙති.

සො චක්ඛුනා රූපං දිඤ්ඤා න තිමිත්තඤ්ඤාති හොති නානුඛ්ඤ්ඤානඤ්ඤාති
 යකාඛිකරණමෙතං චක්ඛුඤ්ඤායං අසංචිතං විහරන්තං අභිජ්ඣා
 දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අඤ්ඤාස්සෙය්ඤ්ඤා, තස්ස සංවරය
 පටිපජ්ජති රක්ඛති චක්ඛුඤ්ඤායං චක්ඛුඤ්ඤායෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන
 සඤ්ඤා සුඤ්ඤා -පෙ- භාතෙන ගතං භාසිතා -පෙ- ජීව්ඤ්ඤා රසං සාසිතා
 -පෙ- කායෙන චොට්ඨබ්බං චුසිතා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න
 තිමිත්තඤ්ඤාති හොති නානුඛ්ඤ්ඤානඤ්ඤාති, යකාඛිකරණමෙතං මනිජ්ඣයං
 අසංචිතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා
 අඤ්ඤාස්සෙය්ඤ්ඤා, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනිජ්ඣයං, මනිජ්ඣයෙ
 සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉඤ්ඤාසංවරෙන සමන්තාගතො
 අජ්ඣන්තං අඛ්ඤාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති.

හෙ මෙසෙයින් පැවිදි වූයේ මැ හික්කුන්ගේ ශික්ෂාසාධිතයට පැමිණියේ ප්‍රාණවධ හැරවියා පණ්ඩායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, බහා තබනලද දඩු ඇති වැ බහා තබනලද ආයුධ ඇති වැ ලජ්ජා ඇති වැ මෙන්සිතට පැමිණ හැම සත්තට භික්ෂාකම්පා ඇති වැ වාස කෙරෙයි. නුසුන් අත් සතු දය හැරවියා අධිනාදනින් වෙන් වූයේ වෙයි, සුන් දය ගනුයේ සුන් දය කැමැති වනුයේ නො සොර වූ පිරිසුදු වූ ආත්මයෙන් යුතු වැ වාස කෙරෙයි. අමුම්සර හැරවියා බමසර (ශ්‍රේෂ්ඨ ආචාර) ඇතියේ වෙයි, අමුම්සරින් දුරු වූ ආචාර ඇතියේ ශ්‍රාමාධම් වූ මෙමුනුනගෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. මුසවා හැරවියා මුසවායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, සත්‍ය කියනුයේ සත්‍ය ගළපනුයේ ස්ථිරකථා ඇතියේ හැදෑරියයුතු කරා ඇතියේ ලෝකයා විස-වාද නො කරනුයේ වෙයි, පිසුණුබස් හැරවියා පිසුණුබසින් වෙන් වූයේ වෙයි, මෙතැනින් අසා මුත් බිඳුනට එ තැන නො කියන්නේ යැ, එ තැන හෝ අසා උන් බිඳුනට මුත්තට නො කියන්නේ යැ, මෙසෙයින් බිඳුණුවන් හෝ ගළප-නුයේ සමගවූවන් හෝ දඩි කරනුයේ සමග වූවන් කෙරෙහි සිත් අළුවනුයේ සමගයන් කෙරෙහි ඇලුණේ සමගයනට තුටු වූයේ සමග කරන බස් බණනුයේ වෙයි. පරොස්බස් හැරවියා පරොස්බසින් වෙන් වූයේ වෙයි, යම් බසෙක් කෙලකොලු නො වේ ද, කනට සුව එළවනුයේ ද, ප්‍රේමනීය ද, භාදයධගම ද, නාගරික ද, බොහෝදෙතාට කාන්ත ද, බොහෝදෙතාගේ මන වඩනුයේ ද, එ බඳු බස් බණනුයේ වෙයි. සිස්බස් හැරවියා සිස්බසින් වෙන් වූයේ වෙයි, නිසි කල්හි කියනුයේ තරාය කියනුයේ අත්ථිසංභිතය කියනුයේ ධම්නිඃශ්‍රීතය කියනුයේ (සංවර ප්‍රභාණ) විනයනිඃශ්‍රීතය කියනුයේ නිසි කල්හි සකාරණ වූ පිරිසිඳුම් ඇති අත්ථිසංභිත වූ (හදවත්හි) නිධන් කළයුතු බස් බණනුයේ යි.

හේ ධීරගාමභූතගාම විකෝපනගෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, රාත්‍රිහෝපනගෙන් වැළකියේ විකල්බොජුනෙන් වැළකියේ ඒකභක්තික වෙයි. නටනු ගනු වයනු විසුරදස්නෙන් දුරු වෙයි. මල් ගඳ විලෙවුන් දරීම හා මණඩන විභූෂණ යන කරුණින් වැළකියේ වෙයි. උසසුන් මහඅස්නෙන් වැළකියේ වෙයි. රන්රිදි පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, (සත්වැදෑරුම්) ආමකධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, අමුම්ස පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් හා කුමරියන් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, දුසිදුසුන් පිළිගැන් මෙන් වැළකියේ වෙයි, එච්චරෙච්චන් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, කුකුළුහුරන් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, ඇත්-ගව-අස්-වෙළඹ පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, දුකකම් යැ පහිණගමන යැ යන මෙහි යෙදීමෙන් වැළකියේ වෙයි, ගනුදෙනුයෙන් වැළකියේ වෙයි, කුලාකුට කංසකුට මානකුට යන මෙයින් වැළකියේ වෙයි, අල්ලස් ගැනීම යැ නුළු කිරීම යැ මායා යැ යන සාවියොග (ධවැවිලි)යෙන් වැළකියේ වෙයි, (අත්පා ආදිය) සිදීම යැ මැරීම යැ බන්ධන යැ සැහැවී සිට සථිඨාපහරණ යැ ගම් වොලොගැන්ම යැ සැහැසිකම් යැ යන මෙයින් වැළකියේ වෙයි. හේ කය පරිහරණයට සමණ වූ සිවුරින් කුස පරිහරණයට පමණ වූ පිඬුවායෙන් සකුටු වූයේ වෙයි. හේ යම් මැ තැනෙක යේ ද, මහණ පිරිකර (සායපට්ඨද්ධ කොට) ගෙන මැ යෙයි. යම්සේ පියාපත් ඇති ළිහිණියෙක් යම් යම් තැනෙක ඉඟිල යේ නම් සිය පියාපත්බර ඇති වැ මැ ඉඟිල යෙයි. එසෙයින් මැ මහණ කායපරිහාරික සිවුරින් කුට්ඨිපරිහාරික පිණ්ඩපාතයෙන් සකුටු වූයේ වෙයි. යම් මැ තැනෙක යේ ද, මහණ පිරිකර ගෙන මැ යෙයි. හේ මේ ආයඨි වූ ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අනවදාසුමය විදියි.

හේ ඇසින් රූපයක් දක නිමිති ගන්නේ නො වෙයි, අනුබ්‍යාඤ්ජන ගන්නේ නො වෙයි, යම් කරුණෙකින් වක්ෂුරිනද්‍රියය අසංවෘත වැ වාස කරන මොහු අභිධ්‍යාදොච්ඡාසා සධ්ධාත ලාමක අකුලධම්මයේ ලුහුබදනාහු නම් ඒ වක්ෂුරිනද්‍රියය සංවරයට පැමිණෙයි. කනින් හඬ අසා . . . නැහැයෙන් ගඳක් ආශ්‍රාණය කොට . . . දිවින් රසක් විඳ . . . කයින් පහසක් පැහැස . . . මනසින් දහමක් දන නිමිති ගන්නේ නො වෙයි, අනුච්ඡාදන ගන්නේ නො වෙයි, යම් කරුණෙකින් මනින්ද්‍රියය අසංවෘත වැ වාස කරන මොහු අභිධ්‍යාදොච්ඡාසා සධ්ධාත ලාමක අකුලධම්මයේ ලුහුබදනාහු නම් ඒ මනින්ද්‍රියයගේ සංවරයට පැමිණෙයි, මනින්ද්‍රියය රකියි, මනින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. හේ මේ ආයඨිගන්ද්‍රියසංවරයෙන් යුක්ත වැ අධ්‍යාත්මයෙහි ක්ලෙශාභිෂේක රහිත සුවය විදී.

සො අභික්ඛනෙන සපික්ඛනෙන සමපජානකාරී හොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති, සමච්ඤ්ඤිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති, සඛ්‍යාච්චතනවිචරධාරණේ සමපජානකාරී හොති, අසිතෙ පිතෙ ඛාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති, උච්චාරපඤ්ඤාචකලේච සමපජානකාරී හොති, ගතෙ සිතෙ නිසිතො සුතො ජාගරිතෙ භාසිතෙ භුණ්ඨිභාවෙ සමපජානකාරී හොති.

සො ඉමිනා ච අරියෙන සිලකඛනේන සමිත්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමිත්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙන සති-සමපජඤ්ඤාන සමිත්තාගතො, විවිතනං සෙනාසනං භජති: අරඤ්ඤං රැකඛමුලං පබ්බතං කාන්දරං හිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අබොධාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාහතං පිණ්ඩපතපටික්ඛනෙනා නිසිදති පලලඛිතං ආභුජ්ඣා උජුං කායං පතිධාය පටිමුඛං සතිං උපට්ඨි පෙකා, සො අභිජ්ඣාං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣාන වෙනසා විහරති අභිජ්ඣාය විතනං පරිසොධෙති, බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපනනවිතො විහරති සබ්බපාණභුතානුකම්පී, බ්‍යාපාදපදෙසං විතනං පරිසොධෙති, ජිනමිඤ්ඤං පහාය විගතජිනමිඤ්ඤා විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජානො ජිනමිඤ්ඤා විතනං පරිසොධෙති, උඤ්චවකුක්ඛකුච්චං පහාය අනුඤ්ඤා විහරති අජ්ඣාතනං මුපසනනවිතො, උඤ්චවකුක්ඛකුච්චා විතනං පරිසොධෙති, විචිකිච්ඡං පහාය කිණ්ණවිචිකිච්ඡා විහරති අභර්ඛනපී කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචිකිච්ඡාය විතනං පරිසොධෙති.

සො ඉමෙ පඤ්චනීවරණේ පහාය වෙනසො උපකක්ඛලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණේ විච්චෙචච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්ඛං සච්චාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසමපජ්ඡ විහරති, විතක්ඛවිචාරනං මුපසමා අජ්ඣාතනං සමපහාදනං වෙනසො එකොදි-භාවං අවිතක්ඛං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්ඛානං උපසමපජ්ඡ විහරති, පිතියා ච විරයා උපෙකකිකො ච විහරති සතො ච සමපජානො සුබඤ්ඤා කාසෙන පටිසංවෙදෙති යං තං අරියා ආවිකඛනති උපෙකකිකො සතිමා සුබවිහාරිති තං තතියං ක්ඛානං උපසමපජ්ඡ විහරති, සුබස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙච සොමනස්ස දෙමනස්සානං අභ්චිකමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකඛා සතිපරිසුද්ධිං චතුඤ්ඤං ක්ඛානං උපසමපජ්ඡ විහරති.

සො එවං සමාභිතෙ විතො පරිසුද්ධො පරියොදුතො අනඛගණේ විගතපකක්ඛලෙසෙ මුද්දභුතෙ කමමනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ඤපපනො පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතනං අභිනිත්තාමෙති, සො අනෙක-විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපිදං: එකමි ජාතිං, ද්‍රෝපි ජාතියො, කිසොපි -පෙ- අනෙකෙපි සංචට්ටවිච්චකපෙ, අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොතො: එවංචණණං එවමාභාගේ එවංසුබදුක්ඛ-පටිසංවෙදී එවමාසුපරියතො, සො තතො මුතො අමුත්‍ර උදපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොතො: එවංචණණං එවමාභාගේ එවං-සුබදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමාසුපරියතො, සො තතො මුතො ඉසුප-පතො:ති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

හේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරලා ඊමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, ඉදිරිය බැලීමෙහි අවට බැලීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, අත්පා හැකිළීමෙහි දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, සහළපායිවුරු දැරීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, බිදීමෙහි පිමෙහි කැමෙහි ලෙවීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, මලමු පහ කිරීමෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි, යෑමෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි නිදිවැරීමෙහි සිනාසීමෙහි තුෂ්ණිභාවයෙහි නුවණින් දැන කරනුයේ වෙයි.

හේ මේ ආයතීඝ්‍රිලස්කන්ධයෙහිදී සමන්වාගත වූ මේ ආයතීඉන්ද්‍රියසංවරයෙහිදී සමන්වාගත වූ මේ ආයතීස්මානිසම්ප්‍රජනායෙහිදී සමන්වාගත වූ අරණ්‍යා යෑ වෘක්කමුල යෑ පඵත යෑ කදුරු යෑ ගිරිඉහාව යෑ සොහොන යෑ වනයෙහි දුර සෙනසුන යෑ අභ්‍යාවකාශ යෑ පලාල(පිදුරු) පුඤ්ජයෑ යන විවික්ත සෙනසුන භජනාය කෙරෙයි. හේ පසුබත්ති පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරලා ආයේ පලක් අවුළුවා කය සාජු කොට තබා කම්සරානාහිමුඛ කොට සිහි එළවා තිදිසි. හේ (කායාදි) ලොකයෙහි අභිධ්‍යාව හැරපියා පහවූ අභිධ්‍යා ඇති සිහින් යුතු වූ වාස කෙරෙයි, අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාදදෙශය හැරපියා අව්‍යාපන්ත සිත් ඇති වූ සියලු ප්‍රාණභූතයන් කෙරෙහි අනුකම්පා ඇති වූ වාස කෙරෙයි, ව්‍යාපාදදෙශයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. ඊනම්ද්ධිය හැරපියා පහවූ ඊනම්ද්ධියෙන් යුතු වූ ආලොක සංඥ ඇති වූ සිහි ඇති වූ සමාග්ඤන ඇති වූ වාස කෙරෙයි. ඊනම්ද්ධියෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. උද්ධවචකුක්කුචවස හැරපියා අනුද්ධත වූ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්ත්‍රන් සිත් ඇති වූ වාස කෙරෙයි, උද්ධවචකුක්කුචවසෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි, විචික්ඛසා හැරපියා තරණය කළ විචික්ඛසා ඇති වූ කුසල්ඤමහි කථකරා (සැක) නැති වූ වාස කෙරෙයි, විචික්ඛසායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි.

හේ සිතට උපක්ලේශ වූ ප්‍රඥව දුර්ල කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා අකුසල් ඤමන් වෙන් වූ මෑ විතකි සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානාය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. විතකිවිචාරයන් හේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි ප්‍රසාදය ඇති විත්තයාගේ එකඟ බව වූ විතකි රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානාය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් උපේක්කා ඇති වූ ද වාස කෙරෙයි. යළි සිහි ඇති වූ සමාග්ඤන ඇති වූ කයින් සුව ද විදිසි, ආයතීයේ යම් ධ්‍යානායක් සඳහා උපෙක්කා ඇත්තේ යෑ, සිහි ඇත්තේ යෑ, සුඛවිහාර ඇත්තේ යෑ'යි කියත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානාය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කැල මෑ සොමනස්දෙමනසුන් හේ අස්තභගමයෙන් දුක් නැති සුව ඇති උපේක්කායෙන් උපන් ස්මෘතිපාරිශුද්ධිය ඇති වතුන්ට ධ්‍යානාය උපයා ගෙන වාස කෙරෙයි.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත පරිශුද්ධ පයවිදුක අනාභිගණ විගතොපක්ලේශ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණ්‍යා වූ සිටි කල්හි තහවුරු බවට පත් කල්හි පූච්චිතිව්‍යානුස්මානිඤ්ජනායට සිත නමයි. හේ අනේකච්චි පූච්චිතිව්‍යාසය සිහි කෙරෙයි. හේ කෙසේ යෑ යත් : "එක් ජාතියකුදු දෙ ජාතියකුදු තුන් ජාතියකුදු . . . නොයෙක් සංවච්චිවිචිකල්පයකුදු අසෝ තැන්හි මේ නම් ඇති වීම්, මෙවන් ගෝත්‍ර මෙබඳු පෑහැසටහන් මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්. මෙබඳු සුවදුක් විදුනෙම් වීම්. මෙබඳු ආයුෂපයාත්ත ඇති වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුහ වූයෙම් මෙහි උපන්මි"යි මෙසේ ආහාර සහිත කොට උද්දේශ සහිත කොට නත් වැදුරුම් පූච්චිතිව්‍යාසය සිහි කෙරේ.

සො ඵලං සමාහිතෙ ඵතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඥොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපකක්ඛිලොසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ ඤීතෙ ආනෙඤ්ජපපතෙත සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බිකත වකචුනා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පසාති: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති: ඉමෙ වත භොතොතා සත්තා කායදුච්චිරිතෙත සම්මනාගතා -පෙ- මිච්ජාදිච්චිකම්මසමාදානා, තෙ කායසාධකෙදු පරමමරණ අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං නිරයං උපපත්තා, ඉමෙ වා පන භොතොතා සත්තා කායසුචිරිතෙත සම්මනාගතා -පෙ- සම්මාදිච්චිකම්මසමාදානා, තෙ කායසාධකෙදු පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපත්තාති. ඉති දිබ්බිකත වකචුනා විසුඤ්ඤාන අතිකකන්තමානුසකෙත සතෙත පසාති: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති.

සො ඵලං සමාහිතෙ ඵතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඥොදනෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපකක්ඛිලොසෙ මුදුහුතෙ කම්මනියෙ ඤීතෙ ආනෙඤ්ජපපතෙත ආසවානං බසඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිත්තාමෙති, සො ඉදං දුකඛතති යථාභුතං පජානාති, අයං දුකඛසමුදයොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුකඛනිරුධොති යථාභුතං පජානාති, අයං දුකඛනිච්චිකම්මපටිපදාති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවනිරුධොති යථාභුතං පජානාති, අයං ආසවනිච්චිකම්මපටිපදාති යථාභුතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජානතො ඵලං පසාතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. විමුක්තසම්මිච්චිකම්මිති ඤ්ඤාණං භොති: ඛිණ් ජාති චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරඤ්ඤිතං නාපරං ඉන්ධනායාති පජානාති. අයං චුච්චති බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලො තෙවත්තත්තපො නාත්තපරිතාපනානුසොගම්හුසුතොතා, න පරත්තපො න පරපරිතාපනානුසොගම්හුසුතොතා, සො අනත්තත්තපො අපරත්තපො දිට්ඨෙවගමෙමි නිච්ජාතො නිබ්බුතො සිතීගුතො සුඛපච්චසාවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙත අත්තනා විහරති'ති.

ඵලං චුතොතො කොට්ඨමො බ්‍රාහ්මණො ආයසමත්තං උදෙතං ඵතදවොච: අභිකකන්තං භො උදෙත, අභිකකන්තං භො උදෙත, සෙය්‍යථාපි භො උදෙත, නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජිතං, පටිච්චත්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුකස්ස වා මග්ගං අභිකකන්තං, අකිකාරෙ වා තෙලපජේජානං ධාරෙය්‍ය වකචුමනො රූපානි දකඛිත්තීති. ඵලමෙවං භොතා උදෙතෙත අනෙකපරියාගෙන ධමෙමො පකාසිතො ඵසාහං කචිත්තං උදෙතං සරණං ගච්ජාමි ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසභිකඤ්ඤා, උපාසකං මං භවං උදෙතො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාඤ්ඤපෙතං සරණං ගත'න්ති.

මා ඛො මං ත්වං බ්‍රාහ්මණ, සරණං අගමාසි, තමෙව ත්වං භගවත්තං සරණං ගච්ජ සම්භං සරණං ගතොති.

කහං පන භො උදෙත, ඵතරහි සො භවං භොතමො විහරති අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤොති?

පරිනිබ්බුතො ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඵතරහි සොභගවා අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤොති.

හේ මෙසෙයින් සිත සමාහිත කල්හි පරිශුද්ධ පයඛිච්ඡාදන අනාභිගණ වගතොපක්ෂේපය කල්හි මාදු වූ කල්හි කම්ණා වෑ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සත්තියන් හේ ව්‍යුතිඋපප්‍රාප්ති දෙනාට සිත නමයි. හේ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිව ඇසින් ව්‍යුත වන උපදානා භීත ප්‍රණීත සුවණ් දුර්ණ් සුගත දුර්ත සත්තියන් දකියි, කම්භානුරූප වෑ යන සත්තවයන් දනගනියි: “මෙ හවත් සත්තවයෝ ඒකාන්තයෙන් කායදුග්චිතියෙන් සමන්වාගතයහ . . . මිඛාදාෂ්ටිකම්සමාදන ඇතියහ. ඔහු කායුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති වූ විවිච වෑ පතිත වන නිරයට පැමිණියහ. යළි මෙ හවත් සත්තවයෝ කායසුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ . . . සමාග් දාෂ්ටිකම්සමාදන ඇතියහ. ඔහු කායුත් මරණින් මතු සුඤ්ජරගති ඇති සචරිලෝකයට පැමිණියහ”යි මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්මගිය දිවැසින් මියන උපදානා භීත ප්‍රණීත සුවණ් දුර්ණ් සුගත දුර්ත සත්තියන් දකී, යථාකමෝපග සත්තියන් දනගනී.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිශුද්ධ පයඛිච්ඡාදන අනාභිගණ වගතොපක්ෂේපය කල්හි මාදු වූ කල්හි කම්ණ වෑ සිටි කල්හි අකම්පාභාවයට පැමිණි කල්හි ආප්‍රවික්ඛයදෙනාට සිත නමයි. හෙ ‘මෙ (පඤ්චස්කන්ධය) දුකැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මෙ (තෘෂ්ණාසමුදය) දුක් උපදානා කාරණයැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මෙ දුක් නැති කිරීම යැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මෙ දුක් නැති කිරීමට යන පිළිවෙතැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි. ‘මෙහු ආප්‍රවයහ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මෙ ආප්‍රවසමුදය’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මේ ආප්‍රවතිරෝධ යැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි, ‘මේ ආප්‍රවතිරෝධභාවීනිප්‍රතිපද යැ’යි ඇති සැටියෙන් දනගනියි. මෙසේ දන්තා මෙසේ දන්තා ඔහුගේ සිත කාමාප්‍රවයෙහුද මිදෙයි, භවාප්‍රවයෙහුද සිත මිදෙයි, අවිද්‍යාප්‍රවයෙහුද සිත මිදෙයි. මිදුණ කල්හි ‘මිදිණැ’යි දෙනා වෙයි. ජාතිය ක්ෂිණ වූ, බ්‍රහ්මර වෑස නිමවන ලදී, කරණි කරනලද, මේ බවට (කළයුතු) අත් කිසෙක් නැතැ’යි දනගනී. බමුණ, මේ පුද්ගල නො මෑ තමා තවනුයේ තමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ මෙරමා නො තවනුයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ යයි කියනුලැබේ. හේ තමා නො තවනුයේ පරා නො තවනුයේ මෙ අත්බැවිහි මෑ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිව්චයේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුතු වෑ වාස කෙරේ”යි.

මෙසේ කී කල්හි භෞමවුම මුත්මණ ආයුෂ්මත් උදේනභට තෙල කී : “හවත් උදේන යෙනි, ඉතා කාන්ත යෑ, හවත් උදේනායෙනි, ඉතා කාන්ත යි. හවත් උදේනායෙනි, යමසේ යටිහුරු කරනලද්දත් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ විවර කරන්නේ ද, මුසා වුවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, ‘ඇස් ඇත්තෝ රූප දකිත්ව’යි අදුරෙහි කෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙයින් මෑ හවත් උදේනායන් විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පැවැසිණ. තෙල මම හවත් උදේනායන් දහම් හා ධික්සහන හා සරණ කොට යෙමි, හවත් උදේනායෝ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරන සේත්ව”යි.

බමුණ, කෙපි මා නහමක් සරණ යව්, මම යම් කෙනකුත් සරණ ගියෙමි ද, කෙපි ඒ මෑ භාගාවකුත් වහන්සේ සරණ යව්’යි.

හවත් උදේනායෙනි, වැළික් ඒ අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ හවත් ගොයුම් ගොකුචෝ දත් කොහි වැඩවෙසෙත් ද? යි.

බමුණ, ඒ අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ භාගාවකුත් වහන්සේ මෙ කල්හි පිරිනිවියහ’යි.

තවෙ හි මයං භො උදෙන, සුඤ්ඤාමාමි නං භවන්තං ගොතමිං දසසු යොජනෙසු, දසපි මයං යොජනාති ගවේජයාමි නං භවන්තං ගොතමිං දසසුනාය අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං. තවෙ මයං භො උදෙන, සුඤ්ඤාමාමි නං භවන්තං ගොතමිං විසතිං යොජනෙසු—පෙ—තිංකාය යොජනෙසු—පෙ—චත්තාරිසාය යොජනෙසු—පෙ—පඤ්ඤාසාය යොජනෙසු, පඤ්ඤාසම්බුද්ධි මයං යොජනාති ගවේජයාමි නං භවන්තං ගොතමිං දසසුනාය අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං. යොජනසතෙපි මයං භො උදෙන, සුඤ්ඤාමාමි නං භවන්තං ගොතමිං, යොජනසතම්බුද්ධි මයං ගවේජයාමි නං භවන්තං ගොතමිං දසසුනාය අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං. යතො ච ඛො භො උදෙන, පරිනිබ්බුතො භො භවං ගොතමො, පරිනිබ්බුතම්බුද්ධි මයං නං භවන්තං ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසම්බඤ්ච. උපාසකං මං භවං උදෙනො ධාරෙතු අජ්ජතංගො පාඤ්ඤපෙතං සරණං ගතං. අපි ච මෙ භො උදෙන, අඛතරු දෙවසිකං නිව්ච්ඡිකං දදාහි. තතොහං භොතො උදෙනංග ඵකං නිව්ච්ඡිකං දදාමිහි.

කීං පන තෙ බ්‍රාහ්මණ, අඛතරු දෙවසිකං නිව්ච්ඡිකං දදාහීති? පඤ්ච භො උදෙන, කතාපණසතාතීති න ඛො තො බ්‍රාහ්මණ, කපාති ජාතරූපරජතං පටිඤ්ඤෙතුන්ති.

තවෙ තං භොතො උදෙනංග න කපාති, විහාරං භොතො උදෙනංග කාරුපෙඤ්ඤාමිහි.

තවෙ ඛො මේ තිං බ්‍රාහ්මණ, විහාරං කාරුපෙතුකාමො, පාටලීපුතො සම්බඤ්ඤා උපට්ඨානසාරං කාරුපෙහීති.

ඉමිනාපහං¹ භොතො උදෙනංග භිග්ගොසොමන්තාය අත්තමනො අභිරඤ්ඤා, යං මං භවං උදෙනො සම්බඤ්ඤා දනෙ² සමාදපෙහි, ඵසාහං³ භො උදෙන, ඵතිඤ්ඤා ච නිව්ච්ඡිකංග අපරාය ච නිව්ච්ඡිකංග පාටලීපුතො සම්බඤ්ඤා උපට්ඨානසාරං කාරුපෙඤ්ඤාමිහි.

අඵ ඛො භොටමුඛො බ්‍රාහ්මණො ඵතිඤ්ඤා ච නිව්ච්ඡිකංග අපරාය ච නිව්ච්ඡිකංග පාටලීපුතො සම්බඤ්ඤා උපට්ඨානසාරං කාරුපෙහි. සා ඵතරහි භොටමුඛීති වුච්චිතීති.

භොටමුඛසුභතං චතුස්ථං.

---

1. ඉමිනාහං - සඤා, ඉමිනාපහං - PTS.
 2. දනං - PTS.
 3. සොහං - සිච්චි.

භවත් උදේනායෙති, ඉදින් අපි ඒ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දසයොදනෙක්හි අසන්-
නාමෝ නම් අපි ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භවත් ගෞතමයන් දක්නට දසයොදුන් දුර ද
යම්භ. භවත් උදේනායෙති, ඉදින් අපි ඒ භවත් ගෞතමයන් විසියොදනෙක්හි . . . තිස්
යොදනෙක්හි . . . . සතලිස්යොදනෙක්හි . . . පනස්යොදනෙක්හි අසන්නාමෝ නම් අපි
ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භවත් ගෞතමයන් දක්නට පනස්යොදුන් දුර ද යම්භ. භවත්
උදේනායෙති, අපි යොදුන් සියයෙක්හිදී ඒ භවත් ගෞතමයන් අසන්නාමෝ නම් අපි ඒ
අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භවත් ගෞතමයන් දක්නට සියක් යොදුන් දුර ද යම්භ. භවත්
උදේනායෙති, යම් දවසෙක ඒ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිරිනිවිච්ඡේක් ද, අපි පිරිනිවිච්ඡා
වූ ද ඒ භවත් ගෞතමයන් ධර්මය හා භික්ෂුසම්පයා හා සරණ යම්භ, භවත් උදේනායෝ මා
අද පටන් කොට දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරන ඡේක්ඛා. භවත්
උදේනායෙති, මට දවස් පතා නිත්‍යභික්ෂා දෙන අභිගරජ ඇත. මම භවත් උදේනාභට
රයිත් එක් නිත්‍යභික්ෂාවක් දෙමි'යි.

බමුණ තොපට අඟුරජ දිනපතා කිනම් නිත්‍ය භික්ෂාවක් දේ ද? භවත් උදයනායෙති,
පන්සියක් කභවණු යෑ. බමුණ, අපට රන්රිදී පිළිගන්නට කැප නො වෙයි.

ඉදින් භවත් උදයනායන්භට ඒ රන්රිදී නොකැප වේ නම් භවත් උදයනායන්භට
වෙහෙරක් කරවමි'යි.

බමුණ, ඉදින් තෙපි මට වෙහෙරක් කරවනු කැමැත්තහු නම් පැළලුප්නුවර සභනට
උපසානශාලාවක් කරවමි'යි.

මම මෙයිනුදු භවත් උදයනායන්භට බෙහෙවින් සතුටු වීම්. සිත් ඇලවීම්. භවත්
උදයනායෝ යම් භග්‍යෙකින් මා සඟුන් විෂයෙහි දෙන දන්හි සමාදන් කරවත් ද,
එහෙයින්. භවත් උදයනායෙති, තෙල මම තෙල නිත්‍යභික්ෂායෙතූදු අපර නිත්‍යභික්ෂා-
යෙකිනුදු පාටලීපුත්‍රයෙහි සභනට උපසානශාලාවක් කරවමි'යි.

ඉක්බිති සොටමුඛ බමුණු තෙල නිත්‍යභික්ෂායෙතූදු අන්‍ය නිත්‍යභික්ෂායෙකිනුදු පාටලී-
පුත්‍රයෙහි සභනට උපසාන ශාලාවක් කරවී. ඒ ශාලාව දැන් 'සොටමුඛ' යයි කියනුලැබේ.

සතර වැනි සොටමුඛ සූත්‍ර යි.

2. 5. 5

ච්චිකිසුතතං

ඵචං මෙ සුතං : ඵකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං යෙන ඔපසාදං¹ නාම කොසලානං මුඛමණ්ඩානාමො තදච්චරි. තනු සුදං භගවා ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙන ඔපසාදං² දෙවච්චෙන සාලච්චෙන. තෙන ඛො පන සමයෙන චඛිකි මුඛමණ්ඩානාම ඔපසාදං අඤ්ඤාවසති සත්තසුඤ්ඤං සතිණ්කච්චොදකං සධිඤ්ඤං රුජ්භොග්ගං රඤ්ඤං පසෙනදිනා කොසලෙන දින්නං රුජ්ඤං මුඛමදෙසං.

අස්සොසු ඛො ඔපසාදකා මුඛමණ්ඩානපතිකා : ‘සමණො ඛපු භො ගොතමො සත්තපුත්තො සත්තසුලා පඛඛජ්ඤො කොසලෙසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං ඔපසාදං අනුප්පත්තො ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙන ඔපසාදං දෙවච්චෙන සාලච්චෙන

තං ඛො පන භගවන්තං ගොතමං ඵචං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අඛ්ඤානානො : ‘ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණං සමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුඛමකං සසාමණ්ඩානමණ්ඩානං පඤ්ඤා සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්චිකතී පච්චෙදෙති, සො ඛිමමං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිසොසානකල්‍යාණං සත්ථං සඛ්‍යඤ්ඤං කෙච්චපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං මුඛමච්චරි පකාසෙති. සාබ්බ ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං භොති’ති.

අඵ ඛො ඔපසාදකා³ මුඛමණ්ඩානපතිකා ඔපසාද නික්ඛමිත්තො සඛ්‍යාසඛිකි⁴ ගණීභුතා උත්තරෙන මුඛො⁵ ගච්චන්ති යෙන දෙවච්චනං සාලච්චනං. තෙන ඛො පන සමයෙන චඛිකි මුඛමණ්ඩාන උපරි පාසාදෙ දිවාසෙසං උපගතො භොති. අද්දසා ඛො චඛිකි මුඛමණ්ඩාන ඔපසාදකො මුඛමණ්ඩානපතිකො, ඔපසාද නික්ඛමිත්තො සඛ්‍යාසඛිකි⁴ ගණීභුතො උත්තරෙන මුඛෙ ගච්චන්තො යෙන දෙවච්චනං සාලච්චනං⁵, දිස්සාන ඛත්තං ආමනොසී : කිත්තං ඛො භො ඛතො, ඔපසාදකා මුඛමණ්ඩානපතිකා ඔපසාද නික්ඛමිත්තො සඛ්‍යාසඛිකි⁴ ගණීභුතා උත්තරෙන මුඛො⁵ ගච්චන්ති යෙන දෙවච්චනං සාලච්චනං.

අපි භො චඛිකි, සමණො භො ගොතමො සත්තපුත්තො සත්තසුලා පඛඛජ්ඤො කොසලෙසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං ඔපසාදං අනුප්පත්තො ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙන ඔපසාදං දෙවච්චෙන සාලච්චෙන. තං ඛො පන භගවන්තං ගොතමං ඵචං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අඛ්ඤානානො : ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණං සමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදමමසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා’ති. තමෙකෙ භවන්තං ගොතමං දස්සනං උපසඛිකමන්ති’ති.

1. ඔපසාදං - මජ්ඣං, සා. 2. ඔපසාදකා - මජ්ඣං, සා.
 3. සඛ්‍යාසඛිකි - සා., මජ්ඣං. 4. උත්තරෙන මුඛෙ - PTS.
 5. උත්තරෙන මුඛෙ යෙන දෙවච්චනං සාලච්චනං තෙත්තසඛිකමනො - මජ්ඣං.

2. 5. 5 මඛනිසුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් වූ බික්සහන හා සමග කොසොල් දනවියෙහි සැරිසරා වඩනාසේක් ඔපසාද නම් කොසොල්දනවූවැසි ශ්‍රාවමණයන්ගේ ගම කරා වැඩිසේකි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ඔපසාද බමුණුගමහි ඔපසාදයට උතුරුදිග දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවස කෙරෙහි. එසමයෙහි වඩකී ශ්‍රාවමණ බහුජනාකීර්ණ වූ තෘණකාණ්ටොදක සහිත වැ ධාන්‍ය සහිත වැ බ්‍රහ්මදෙය කොට පසේනදී කොසොල්රජු විසින් දෙන ලද රාජදයාදා වූ රාජභෝග්‍ය වූ ඔපසාද නම් ගමෙහි ඊස්වර වැ වෙසෙයි.

ඔපසාද ගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ : “හවත්ති, සැහැකුලපුත් මහණ ගොයුම්ගොකුවෝ සැහැකුලින් නික්ම පැවිදිවූ මහත් වූ බික්සහන හා සමග කොසොල් දනවියෙහි සැරිසරා වඩනාසේක් ඔපසාදයට පැමිණියාහු ඔපසාදබමුණු ගමහි ඔපසාදයට උතුරුදිග දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවෙසෙති”යි ඇසූහ.

ඒ හවත් ගොයුම්ගොකුවන්ගේ වූ කලී මෙබඳු කලණ යසගීහඬෙක් උස් වැ නැගිණ : “ඒ භාග්‍යවත්හු මෙ කරුණින්දු අර්හත්හ සමාක්සම්බුද්ධයහ විද්‍යාවරණ සම්පත්තයහ සුගත්හ ලෝකවිද්දහ අනුත්තරපුරුෂදමා සාරථිහ දෙවිච්ඡිකුතට ශාස්තෘහ බුද්ධයහ භාග්‍යවත්හ”යි. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුණු සහිත මෙ ලොව මහණබමුණන් සහිත දෙවිච්ඡිකුත සහිත ප්‍රජාව තුටු වීශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන ප්‍රකාශක කොට ප්‍රකාශ කෙරෙහි, ඔබ ආදිකලාණ වූ මධ්‍යකලාණ වූ පයථිවසාන කලාණ වූ දහම අර්ථ සහිත වැ ව්‍යඤ්ජන සහිත වැ දෙසති, කේවලපරිපුණ්ණ වූ පරිඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරියා ප්‍රකාශ කෙරෙහි. එ බඳු රහතුන්ගේ දක්ම මනා මැ හු”යි.

එසඳ ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ ඔපසාදයෙන් නික්ම මුළුමුළු වැ ගොස් ගණ වැ උතුරු දිගට මුහුණලා දේවවන නම් සල්උයන් කරා යෙති. එසමයෙහි වඩකී ශ්‍රාවමණ මතු මහලේහි දිවාශයාවට එළැඹිසේ වෙයි. වඩකී ශ්‍රාවමණ වැළිත් ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ ඔපසාදයෙන් නික්ම මුළුමුළු වැ ගොස් ගණ වැ උතුරුදස බලා දේවවන නම් සල්උයන් කරා යනුවන් දිට. දක කතු (බත්ත) මහඇමැති ඇමැති : “හවත් බත්තයෙනි, ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ ඔපසාදයෙන් නික්ම මුළුමුළු වැ ගණබැඳී උතුරුදිග බලා දේවවන නම් සල්වනයට කුමට යෙත් ද?”යි.

හවත් වඩකියෙනි, සැහැකුලපුත් සැහැකුලෙන් නික්ම පැවිදි වූ මහණ ගොයුම්ගොකුවෝ ඇත. ඔබ මහත් වූ බික්සහන හා සමග කොසොල් දනවියෙහි සැරිසරනාසේක් ඔපසාද නම් බමුණුගමට පැමිණියාහු ඔපසාද බමුණුගමහි ඔපසාදයට උතුරුදිග දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවෙසෙති. ඒ හවත් ගොයුම් ගොකුවන්ගේ මෙවන් කලණ යසගීහඬෙක් උස් වැ නැගිණ : “මෙ කරුණින්දු ඒ භාග්‍යවත්හු අර්හත්හ සමාක්සම්බුද්ධයහ විද්‍යාවරණ සම්පත්තයහ සුගත්හ ලෝකවිද්දහ අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථිහ දෙවිච්ඡිකුතට ශාස්තෘහ බුද්ධයහ භාග්‍යවත්හ”යි. තුටුහු ඒ හවත් ගොයුම්ගොකුවන් දක්නට එළැඹෙති”යි.

තෙන හි හො බ්‍රහ්මෙත, යෙන ඔපසාදකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසවිකම්, උපසවිකම්නි ඔපසාදකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එවං වදෙති: වඩකී හො බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ආගමෙනතු කිර හව්‍රහ්මො, වඩකීපි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසවිකම්සාති'ති. එවං හොති ඛො යො බ්‍රහ්මො¹ වඩකීසා බ්‍රාහ්මණසා පරියුත්තා යෙන ඔපසාදකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසවිකම්, උපසවිකම්නි ඔපසාදකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එතදවොච: වඩකී හො බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ආගමෙනතු කිර හව්‍රහ්මො, වඩකීපි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසවිකම්සාති'ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන නානාවෙරජ්ජකානං බ්‍රාහ්මණානං පඤ්චමත්තාති බ්‍රාහ්මණසතාති ඔපසාදෙ පච්චිකන්ති කෙනවදෙච කරණියෙන. අස්සොසුං ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො වඩකී කිර බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසවිකම්සාති'ති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන වඩකී බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසවිකම්සු, උපසවිකම්නි වඩකී බ්‍රාහ්මණං එතදවොචු: සච්චං කිර හවං වඩකී සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසවිකම්සාති'ති.

එවං ඛො මෙ හො හොති, අහමපි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසවිකම්සාමිති.

මා හවං වඩකී සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසවිකම්. න අරහති හවං වඩකී සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසවිකම්තුං, සමණොකෙච ගොතමො අරහති හව්‍රහ්මො වඩකී දස්සනාය උපසවිකම්තුං. හවං හි වඩකී උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුභා අකඛිතො අනුපකකුට්ඨා ජාතිවාදෙන, යමපි හවං වඩකී උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතීතො ච, සංසුඤ්ඤානිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුභා අකඛිතො අනුපකකුට්ඨා ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපඛෙතන න අරහති හවං වඩකී සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසවිකම්තුං, සමණො කෙච ගොතමො අරහති හව්‍රහ්මො වඩකී දස්සනාය උපසවිකම්තුං. හවං හි වඩකී අධිකා මහඤ්ඤානිකො මහාගොගො-පෙ-හවං හි වඩකී තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිසංඤ්ඤානිකො සාකර්පපභෙදනං ඉතිහාස-පඤ්චමානං, පදකො වෙට්ඨාකරණො ලොකායනමහාසුරිසලකඛණෙසු අනවයො-පෙ-හවං හි වඩකී අතිරුපො දස්සනියො පාසාදිතො පරමාය වණ්ණපොකර්තාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණී බ්‍රහ්මච්ච්චි² අකබුඤ්ඤානො දස්සනාය-පෙ-හවං හි වඩකී සීලවං වුඤ්ඤානිකො සමන්තාගතො-පෙ-හවං හි වඩකී කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසුච්චාය අනෙලග්‍රොය අභ්‍රහ්ම විඤ්ඤාපතියා-පෙ-හවං හි වඩකී බහුත්තං අචරිතපාචරියො තිණ්ණි මාණවකසතාති මහොත වාචෙති-පෙ-හවං හි වඩකී රඤ්ඤා පභෙත-දිසස කොසලස සත්තතො ගරුකතො මාතිතො සුජාතො අපචිතො-පෙ-හවං හි වඩකී බ්‍රාහ්මණසා පොකර්තාතිය සත්තතො ගරුකතො මාතිතො සුජාතො අපචිතො-පෙ-හවං හි වඩකී ඔපසාදං අජ්ඣාචසති පතතුසාදං සතිණකට්ඨාදකං සධ්දාදං රුජ්ඣොගං රඤ්ඤා පභෙතදිනං කොසලෙන දිත්තං රුජ්ඣං බ්‍රහ්මදෙයං. යමපි හවං වඩකී ඔපසාදං අජ්ඣාචසති පතතුසාදං සතිණකට්ඨාදකං සධ්දාදං රුජ්ඣොගං රඤ්ඤා පභෙතදිනං කොසලෙන දිත්තං රුජ්ඣං බ්‍රහ්මදෙයං ඉමිනාපඛෙතන න අරහති හවං වඩකී සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසවිකම්තුං. සමණොකෙච ගොතමො අරහති හව්‍රහ්මො වඩකී දස්සනාය උපසවිකම්තු'නති.

1. බතො - PTS. 2. බ්‍රහ්මච්ච්චි - සීලී, මජ්ඣං, සා. 3. රඤ්ඤා - PTS.

එසේ වී නම් හවත් කතුවෙති, ඕපසාද බමුණුගමවැසි බමුණුගැහැවියන් කරා එළැඹෙව, එළැඹූ ඕපසාද බමුණුගමවැසි බමුණුගැහැවියනට මෙසේ කියව : "හවත්නි, වඩනීඛ්‍යාත්මණ මෙසේ කියයි : 'හවත්හු මොහොතක් බලත්වා, වඩනීඛ්‍යාත්මණ ද මහණ ගොයුම් ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙන්නේ ල'යි. එසේ යෑ හවත්නි,යි ඒ කතූ මහඥැඬි වඩනීඛ්‍යාත්මණට පිළිවදන් දී ඕපසාද බමුණුගමවැසි බමුණුගැහැවියන් කරා එළැඹියේ. එළැඹූ ඕපසාද බමුණුගමවැසි බමුණුගැහැවියනට තෙල කී : "හවත්නි වඩනීඛ්‍යාත්මණ මෙසේ කියයි : හවත්හු මොහොතක් බලත්වා, වඩනීඛ්‍යාත්මණ ද මහණ ගොයුම්ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙත් ල"යි.

එසමයෙහි වනාහි නොයෙක් වෙන් වෙන් රාජ්‍ය සම්බන්ධී බමුණන් අතුරෙහි පන්සියක් පමණ බමුණෝ ඕපසාද බමුණුගමහි කිසි කටයුත්තෙකින් වෙසෙහි, ඒ බමුණෝ "වඩනී ඛ්‍යාත්මණ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නේ ල"යි ඇසුහු. එ සද එ බමුණෝ වඩනී ඛ්‍යාත්මණ කරා එළැඹියහ. එළැඹූ වඩනීඛ්‍යාත්මණහට තෙල කීහු : "සැබැවෙක් ද, හවත් වඩනීඛ්‍යාත්මණ මහණ ගොයුම් ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙන්නේ ල?"යි.

හවත්නි, මට මෙසේ සිත් වෙයි: "මම ද මහණ ගොයුම් ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙන්නේ නෙමි"යි.

හවත් වඩනී මහණ ගොයුමන් දක්නට නහමක් එළැඹෙව. හවත් වඩනී මහණ ගොයුමන් දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිස්ස. මහණ ගොයුමෝ මෑ හවත් වඩනී දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියහ. හවත් වඩනී මවුපසින් ද පියපසින් ද'යි දෙපසින් සුජාත මෑ යෑ, සත් වැනි මුත්තායුගය තෙක් පිරිසුදු මවකුස් ඇතියෙ යෑ, ජාතිවාදයෙන් උපක්‍රෝශ නො කරන ලද්දෙ යෑ, බැහැර නො ලන ලද්දෙ යෑ. යම් හෙයෙකින් හවත් වඩනී මවුපසින් ද පියපසින් ද'යි දෙපසින් සුජාත වෙ ද, සත් වැනි මුත්තායුගය තෙක් සංඥද්ධගුණි ඇතියේ ද, ජාතිවාදයෙන් උපක්‍රෝශ නො කරන ලද්දේ ද, බැහැර නො ලන ලද්දෙ ද, මෙ කරුණිනුදු හවත් වඩනී මහණගොයුමන් දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිස්ස. මහණ ගොයුම්හු මෑ හවත් වඩනී දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියහ. හවත් වඩනී ආඨා යෑ, මහත් ධන ඇතියේ යෑ, මහත් භෝග ඇතියෙ යෑ . . . හවත් වඩනී නිසණ්ඩු කේටුහ සහිත ශිකානිරුක්ති සහිත ඉතිහාසය පස් වතු කොට ඇති ත්‍රිවෙදයෙහි පාරයට ගියේ යෑ. පද හදරතූයෙ යෑ, ව්‍යාකරණ හදරතූයෙ යෑ ලෝකායත මහාසුරූෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී යෑ . . . හවත් වඩනී වීශිෂ්ට රූප ඇතියේ යෑ දකුම්කලු යෑ ප්‍රසාද එළවතූයෙ යෑ පරම වූ වණ්සොඤ්ඤායෙත් සමන්වාගත යෑ. ශ්‍රේෂ්ඨවණ් (රත්වත්) ඇතියේ යෑ මහබමුණේ සිරුරුපෑහෑ ඇතියේ යෑ (හවත්හුගේ සිරුර) දක්නා අවකාශය කුඩා නො වෙයි . . . හවත් වඩනී සිල්වත් යෑ වැඩුණුසිල් ඇතියේ යෑ වෘදධශීලයෙන් සමන්වාගත යෑ . . . හවත් වඩනී සුඤ්ඤාවචන ඇතියේ යෑ මධුරවාක්කරණ ඇතියේ යෑ පලිබෝධ රහිත වූ කෙළතොලු නො වූ අරුත් හැඟවීමෙහි නිසි පෞරවචනයෙන් සමන්වාගත යෑ . . . හවත් වඩනී බොහෝ දෙනාට ආවායභිප්‍රාවායභි වෙයි. තුන් සියක් මංණවකයනට මන්ත්‍රහදරවයි. . . . හවත් වඩනී පසේනදී කොසොල් රජහු විසින් සත්කෘත යෑ ගරුකෘත යෑ මානිත යෑ පූර්ත යෑ අපවායන කරන ලද . . . හවත් වඩනී පොක්චරසානී බමුණු විසින් සත්කාර ගරුකාර මානන පූරා අපවායන කරන ලද . . . හවත් වඩනී පසේනදී කොසොල් රජහු විසින් තෘණකාෂ්ටොදක සහිත වෑ ධානා සහිත වෑ බ්‍රහ්මදේය කොට දෙනලද රාජදයාආ වූ රාජභොග්‍ය වූ බ්‍රහ්මජනාකීණී ඕපසාද බමුණුගමහි වෙසෙයි. යම් හෙයෙකින් හවත් වඩනී පසේනදී කොසොල් රජහු විසින් තෘණකාෂ්ටොදක සහිත වෑ ධානා සහිත වෑ බ්‍රහ්මදේය කොට දෙන ලද රාජදයාආ වූ රාජභෝග්‍ය වූ බ්‍රහ්මජනාකීණී ඕපසාද බමුණුගමහි වෙසේ ද, මෙ කරුණිනුදු හවත් වඩනී ශ්‍රමණගෞතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිස්ස. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මෑ හවත් වඩනීහු දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියහ"යි.

එවං වුතොත වඩකී බ්‍රහ්මචරියො තෙ බ්‍රහ්මචරියො එතදවොච : තෙන හි හො, මමපි සුඤ්ඤාඨ යථා මයමෙව අරහම් තං භවිත්තං ගොතමො දසසනාය උපසංඛකමිතුං. න තෙව අරහති සො භවං ගොතමො අමහාකං දසසනාය උපසංඛකමිතුං.

සමඤ්ඤො ඛලු හො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාගණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුභා අකඛිතො අනුපකකුටෙඨා ජාතිවාදෙන. යමපි හො සමඤ්ඤො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාගණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුභා අකඛිතො අනුපකකුටෙඨා ජාතිවාදෙන, ඉමිතොපධොන න අරහති සො භවං ගොතමො අමහාකං දසසනාය උපසංඛකමිතුං, අථ ඛො මයමෙව අරහම් තං භවිත්තං ගොතමං දසසනාය උපසංඛකමිතුං.

සමඤ්ඤො ඛලු හො ගොතමො පහුතං තිරසුඤ්ඤවණණං මහාය පබ්බජිතො භුමිගතඤ්ඤා වෙහාසරිඨඤ්ඤා-පෙ-

සමඤ්ඤො ඛලු හො ගොතමො දහරෙ සමානො සුසුකාලකෙතො භද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො-පෙ-

සමඤ්ඤො ඛලු හො ගොතමො අකාමකානං මානාපිතුත්තං අසුඤ්ඤානං රුද්ධතානං කෙසමිසුඤ්ඤා මහාරෙත්තා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙනා අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතො -පෙ-

සමඤ්ඤො ඛලු හො ගොතමො අභිරුපො දසසනියො පාසාදිකො පරමාය වණණපොකධරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මචරියණී බ්‍රහ්මචරිවසී අකච්ඡාදුචිකාසො දසසනාය-පෙ-

සමඤ්ඤො ඛලු හො ගොතමො සිලවා අරියසීලී කුසලසීලී කුසල-සිලෙන සමන්තාගතො-පෙ-

සමඤ්ඤො ඛලු හො ගොතමො කලාණචාලො කලාණචාකකරඤ්ඤො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විසුචරියාය අනෙලලයාය අත්ඤ්ඤා විඤ්ඤාපනියා-පෙ-

සමඤ්ඤො ඛලු හො ගොතමො බහුත්තං ආචරිතපාචරියො-පෙ-

සමඤ්ඤො ඛලු හො ගොතමො ඛිණකාමරුගො විගතවාපලො¹ -පෙ-

සමඤ්ඤො ඛලු හො ගොතමො කමමවාදී කිරියවාදී අපාපපුරෙකඛාරෙ බ්‍රහ්මඤ්ඤාය පජාය-පෙ-

සමඤ්ඤො ඛලු හො ගොතමො උච්චාකුලා පබ්බජිතො අසමතිත්තා බතතියකුලා-පෙ-

1. සමඤ්ඤො ගොතමො - සා. 2. බ්‍රහ්මචරිවසී - සීඝ්‍රී, මජ්ඣං, සා. 3. විගතපපලො - සීඝ්‍රී.

මෙසේ කී කල්හි වඩකීප්‍රාච්ඤා ඒ ඔවුණනට තෙල කී 'එසේ වී නම් හවත්නි, යම්සේ අපි ම ඒ හවත් ගොයුම්ගොකුවත් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියමෝ ද, ඒ හවත් ගොයුම්ගොකුවෝ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසි වෙත් ද එසේ වූ මඔසුද අසව.

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලී මව්පසින් ද පියපසින් ද'යි දෙපසින් සුජාතයහ, සත් වැනි චුත්තායුගය තෙක් සංගුද්ධමාතෘකු කෂී ඇතියහ, ජාතීවාදයෙන් බැහැර නො ලනලද උපත්‍රෝශ නො කරන ලද. මෙ කරුණිනුදු ඒ හවත් ගොතමයෝ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසියහ, වැළිත් අපි මැ ඒ හවත් ගොතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියම්හ.

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලී භූමිගත වූ ත් ආකාශගත වූ ත් බොහෝ වූ තීරණාසුවණී හැරපියා පැවිදි වූහ . . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලී තරුණ වූවාහු මැ මනා කරකෙහෙ ඇතියාහු හදුයොවන යෙන් සමන්වාගත වූවාහු පළමු වයස්හි ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වත්හ . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලී නො කැමැති මව්පියන් කඳුළු වගුළුහුණු ඇති වැ හඩද්දී කෙස්මස් බහා කහවත් හැද පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වත්හ. . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලී විශිෂ්ට රූප ඇතියහ දඹනීයහ ප්‍රසාද එළවනුවහ පරම වණ්සොද්‍යයායෙන් සමන්වාගතයහ, රන්වන්හ මහබඹහු බදු සිරුරු ඇතියහ කුඩා නො වූ දඹනාවකාශ ඇතියහ . . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලී සිල්වත්හ ආයාතීල ඇතියහ කුශල (නිරවද්‍ය) ශීල ඇතියහ කුශලශීලයෙන් සමන්වාගතයහ . . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලී කලණබස් ඇතියහ මධුර වාක්කරණ (උසුරුවීම්ගොස) ඇතියහ, පරිබාධ රහිත වූ කෙළතොලු නො වූ අරුත් හඟවනු සමත් පෞරජනයන්ගේ වචනයට බදු වචනයෙන් සමන්වාගතයහ . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලී බොහෝ දෙනාහට ආවායාප්‍රවායාතියහ . . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු කෂය කළ කාමරාග ඇතියහ පහවූ වපල බව ඇතියහ . . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලී කම්චාදීයහ ක්‍රියාවාදීයහ නවලොවුතුරු දහම් පෙරවූ කොට ඇතියහ ප්‍රාච්ඤාපුරාව පෙරවූ කොට ඇතියහ . . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලී අමීග්‍ර කෘත්‍රියකුල සධ්වරාග උසස්කුලෙන් නික්ම පැවිදි වූවහ . . . .

සමණො ඛලු හො ගොතමො අඛිකුලා¹ පබ්බජිතො මහඤ්චා මහාභොගා-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමං තීරොථියා තීරොච්ඡතපදා සමුච්ඡිකුං අභච්ඡන්ති-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමං අනෙකාති දෙවතාසහස්සාති පාණෙහි සරණං ගතාති-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අඛුග්ගහතො: ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසමබ්බුද්ධො විජ්ජාචරණං සමපනෙතා සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවම්බුස්සානං බුද්ධො හගවාති-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඤාතියංසමභාපුරිසලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමං රුජා මාගධො සෙතියො විචේතාසෙරං සපුත්තදුරෙ පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමං රුජා පසෙතදි කොසලො සපුත්තදුරෙ පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමං බ්‍රාහ්මණො පොකධරසාති සපුත්තදුරෙ පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඔපසාදං අනුපාතෙතා ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙත ඔපසාදං දෙවච්චෙන සාලච්චෙන. ඥෙ පන ඛො කෙච්චි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අමානං ගාමකෙඛිත්තං අභච්ඡන්ති. අතිපි හො තෙ භොන්ති. අතිපි ඛො පනමොති සකකාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො පුජේතබ්බො, යච්චි හො සමණො ගොතමො ඔපසාදං අනුපාතෙතා ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙත ඔපසාදං දෙවච්චෙන සාලච්චෙන. අතිපි අසමාකං² සමණො ගොතමො. අතිපි ඛො පනමොති සකකාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො පුජේතබ්බො. ඉමිනා පඛෙතන³ න අරහති සො හවං ගොතමො අමානං දස්සනාය උප-සඛිකම්භුං. අථ ඛො මයමෙව අරහාමි නං හවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඛිකම්භුං. එත්තකං ඛො අහං හො තස්ස භොතො ගොතමස්ස වණ්ණං පරියාපුණාමි. න ච සො හවං ගොතමො එත්තක-වණ්ණො, අපරිමාණවණ්ණො හි සො හවංගොතමො. එකමේකෙනචි හො, අඛෙතන සමන්තාගතො න අරහති සො හවං ගොතමො අමානං දස්සනාය උපසඛිකම්භුං. අථ ඛො මයමෙව අරහාමි නං හවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඛිකම්භුං. තෙන හි හො සබ්බෙව මයං සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛිකම්භාමා³ති.

1. අඤ්චකුලා - ස්‍රාවස්ථි. 2. { අතිපිමානං - මජ්ඣං. 3. ඉමිනාපඛෙතන හො - සිඹු. { අතිපිසමානං - PTS.

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූකලී මහද්ධන ඇති මහද්භෝග ඇති ආරාමකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූවහ . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් වූකලී (පෑන) පුළුවස්නට පරවත් පරදනවියෙන් (ක්ෂත්‍රීය බ්‍රාහ්මණාදී පණ්ඩිතයෝ) එති. . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් වූකලී නොයෙක් දහස් ගණන් දෙවියෝ දිවිහිමියෝ සරණ ගියහ . . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුම්ගොතුවන්ගේ වූකලී මේ බදු කලණ යසගී උස් වෑ නැගිණ : "මේ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවත්හු අර්හත්භ සමාක් සම්පුද්ධයහ විද්‍යාවරණ සමපන්තයහ සුගත්භ ලොකවිද්භ අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථීයහ දෙවිචීතිසුතට ශක්තාවහ පුද්ධයහ භගවත්භ"යි. . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුම්හු වූකලී දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් සමන්වාගතයහ . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් මගධෙස්වර සේනිය බීමබ්සාර රජ පුත්‍රදරාවන් සහිත වෑ දිවිහිම වෑ සරණ ගියේ යි . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් වූකලී පසේනදී කොසොල් රජ පුත්‍රදරාවන් සහිත වෑ දිවිහිම කොට සරණ ගියේ යි . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුමන් වූකලී පොක්ඛරසානී බමුණු පුත්‍රදරාවන් සහිත වෑ දිවිහිමියෝ සරණ ගියේ යි . . . .

භවත්ති, මහණ ගොයුම්ගොතුවෝ ඕපසාද බමුණුගමට පැමිණියාහු ඕපසාදයෙහි ඕපසාදයට උතුරුදික්හි දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවෙසෙති. යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි අපගේ ගම්කෙතට එක් ද, ඔහු අපට ආගන්තුක වෙති, ආගන්තුකයෝ වැළිත් අප විසින් සත්කාර ගරුකාර මානන පුරා කළයුත්තාහ. භවත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ගොයුම්ගොතුවෝ ඕපසාද බමුණුගමට වැඩියාහු ඕපසාද බමුණුගම වැඩියාද සල්වෙනෙහි වැඩවෙසෙත් ද, එහෙයින් මහණ ගොයුම්හු අපට අමුතුවහ. අමුතුවෝ වැළිත් අප විසින් සත්කාර ගරුකාර මානන පුරා කළයුත්තාහ. මේ කරුණිනුදු ඒ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසියහ. අපි මෑ වැළිත් ඒ භවත් ගෞතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියමහ. භවත්ති, මම ඒ භවත් ගෞතමයන්ගේ මෙනෙක් මෑ ගුණ දැනිමි. ඒ භවත් ගොයුම්ගොතුවෝ මෙනෙක් මෑ ගුණ ඇතියාහු නො ද වෙති. ඒ භවත් ගොයු- මාණෝ අපමණ ගුණ ඇතියාහු මෑ යි. භවත්ති, එකෙකි අභිනුදු සමන්වාගත වූ ඒ භවත් ගොයුම්ගොතුවෝ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසියහ. අපි මෑ වැළිත් ඒ භවත් ගොයුම්ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියමහ, එසේ වී නම් භවත්ති, අපි භූමදෙ- දෙනාමෝ මහණ ගොයුමන් දක්නට එළැඹෙමිහ"යි.

අඵ ඛො වඩනී බ්‍රාහ්මණො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධං යෙන හගවා තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීනා හගවතා සද්ධං සමමොදී, සමමො-
දනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙතියා එකමන්තං තිසිදී. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා වුද්ධොති වුද්ධොති¹ බ්‍රාහ්මණෙති සද්ධං කිඤ්චි කිඤ්චි කථං සාරණීයං විනිසාරෙතියා තිසිනොනා හොති.

තෙන ඛො පන සමයෙන කාපටිකො² නාම මාණවො දහරේ වුත්තසිරේ සොලසවග්ගදොසිකො ජාතියා, තිණණං වෙදනං පාරගු සනීඝණ්ඨකෙවුගානං සාකඛරපභෙදනං ඉතීහාසපඤ්චිමානං පදකො වෙග්ගාකරණො ලොකාසතමහාපුරිසලකඛණෙසු අනවයො, තසො පරිසායං තිසිනොනා හොති. සො වුද්ධානං බ්‍රාහ්මණානං හගවතා සද්ධං මන්තයමානානං අන්තරන්තරා කථං ඔපානෙති. අඵ ඛො හගවා කාපටිකං මාණවං අපසාදෙසි: මාගසමා භාරඤාජො වුද්ධානං වුද්ධානං බ්‍රාහ්මණානං මන්තයමානානං අන්තරන්තරා කථං ඔපානෙතු³, කථා-
පරිගොසානං අගසමා භාරඤාජො අගමෙතු⁴ති. එවං වුත්තෙ වඩනී බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච: මා හවං ගොතමො කාපටිකං මාණවං අපසාදෙසි, කුලපුත්තො ච කාපටිකො මාණවො ඛුසුසුත්තො ච කාපටිකො මාණවො කලුසාණවාකකරණො ච කපටිකො මාණවො පණතිත්තො ච කාපටිකො මාණවො, පහොති ච කාපටිකො මාණවො හොනා ගොතමෙන සද්ධං අසමීං වචනෙ පතිමන්තෙතු⁵න්ති.

අඵ ඛො හගවතො එතදභොසි: 'අඤා ඛො කාපටිකං මාණවං තෙවිජ්ජකෙ පාවචනෙ කතං⁶ හවිසාති. තථා හි නං බ්‍රාහ්මණා සමුපරෙකඛරෙන්නී'ති. අඵ ඛො කාපටිකං මාණවං එතදභොසි: 'ගද මෙ සමණො ගොතමො චක්ඛුනා චක්ඛුං උපසංහරිසාති, අථාහං සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡිසාමී'ති. අඵ ඛො හගවා කාපටිකං මාණවං වෙනසා වෙනොපරිචිතකකමඤ්ඤාය යෙන කාපටිකො මාණවො තෙන චක්ඛුති උපසංහාසි. අඵ ඛො කාපටිකං මාණවං එතදභොසි: 'සමන්තාහරති ඛො මං සමණො ගොතමො, යන්තූනාහං සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍ය'න්ති. අඵ ඛො කාපටිකො මාණවො හගවන්තං එතදවොච: 'ගමීදං හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණානං පොරණානං මන්තපදං ඉතීතිතිහ පරිමපරං පිටකසමපදං, තස්ච ච බ්‍රාහ්මණා එකංගෙන තිට්ඨං ගච්ඡන්ති. 'ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤ'න්ති, ඉධ හවං ගොතමො කිමාහා'ති.

කිං පන භාරඤාජ, අජචි කොචි බ්‍රාහ්මණානං එකබ්‍රාහ්මණොපි යො එවමාහ: 'අහමෙනං ජානාමී, අහමෙනං පසාමී: 'ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤ'න්ති

නො සිදං හො ගොතම.

කිං පන භාරඤාජ, අජචි කොචි බ්‍රාහ්මණානං එකාවරියොපි එකාවරියොපි යාව සත්තමා අවරියමභග්ගොපි, යො එවමාහ: 'අහමෙනං ජානාමී, අහමෙනං පසාමී, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤ'න්ති.

නොසිදං හො ගොතම.

---

1. වුද්ධොති වුද්ධොති - සා.
 2. { කාපටිකො - සා.
    { කාපටිකො - PTS.
 3. { ඔපානෙතුං - සිඞ්.
    { ඔපානෙසි - සා.
 4. කථං - සිඞ්, කථා - මජ්ඣං.

එසඳ වඩිකී මුණ්ණෙ මහත් වූ බමුණුගණයා හා සමග භාගාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාගාවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සාරාණිය කරා කොට නිමවා එකත්පස් වූ හිත. එසමයෙහි භාගාවතුන් වහන්සේ මහලු මහලු බමුණන් හා සමග කිසි කිසි සාරාණියකරා කොට නිමවා වැඩහුන්නාහු වෙති.

එසමයෙහි කරුණ වූ බහාලු කෙහෙ ඇති උපතින් සොළොස්වස් පමණ ඇති, නිසන්වූ කේවල සහිත ශික්ෂානිරුක්ති සහිත ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයෙහි පාරයට ගිය පද හදරන ව්‍යාකරණ හදරන ලෝකායතමහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි අනුත වූ කාපටික නම් මාණව එ පිටිස්ති හුන්තේ වෙයි. ඡේ භාගාවතුන් වහන්සේ හා සමග මන්ත්‍රණ කරන මහලු බමුණනට අතුරුතරෙහි කරා බහාලයි. එසඳ බුදුහු "ආයුෂ්මත් භාරද්වාජ මන්ත්‍රණ කරන මහලු බමුණනට අතුරුතරෙහි නහමක් කරා බහාලව. ආයුෂ්මත් භාරද්වාජ කරා පයඛිට්ඨානාය බලව"යි කාපටික මණෙවු බැහැර කළහ. මෙසේ වදල කල්හි වඩිකී මුණ්ණෙ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ : "හවත් ගොතමයන් වහන්සේ කාපටික මාණව නහමක් බැහැර ලන සේක්වා. කාපටික මාණව කුලපුත්‍ර ද වෙයි, කාපටික මාණව බහුග්‍රහ ද වෙයි, කාපටික මාණව කලායාණවාක්කරණ ද වෙයි, කාපටික මාණව පණ්ඩිත ද වෙයි, කාපටික මාණව මේ වචනායෙහි හවත් ගොයුම් ගොතුටත් හා සමග ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කරන්නට පොහොනේ යැ"යි.

එසඳ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සිත් වී : ඒකාන්තයෙන් මැ කාපටික මාණව ත්‍රිවේද සධ්ව්‍යාක ප්‍රචචනය හදලේ වන. එසේ මැ යි මූහමණයෝ ඔහු පෙරටු කොට හැපිරෙති"යි. එසඳ කාපටික මාණවහට තෙල සිත් වී : යම් කලෙක ශ්‍රමණ ගොතම ඔබගේ ඇසින් මාගේ ඇස බලා ද එකල්හි මම ශ්‍රමණ ගොතමයන් අතින් පැන පුළුවස්මි"යි. ඉක්බිති බුදුහු තමන් සිතින් කාපටික මාණවගේ වික්තපටිච්ඡේදන කාපටික මාණව කරා දෙනුවත් එළැඹුහ. එසඳ කාපටික මාණවහට තෙල සිත් වී : "මහණ ගොයුම්හු මා මෙනෙහි කෙරෙති, මම මහණ ගොයුම් ගොතුටත් අතින් පැන පුළුවස්නෙමි නම් මනා මැ නු"යි. ඉක්බිති කාපටික මාණව භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "හවත් ගොතමයන් වහන්ස, පැරැණි බමුණන්ගේ පරම්පරායෙහි පිටකසම්ප්‍රදයයෙහි 'මෙසේ මෙසේ වී යැ'යි යම් මන්ත්‍රපදයක් වේ ද, එහිදු මුණ්ණෙයෝ 'මේ මැ සත්‍ය යැ, තදත්‍යය සිස් යැ'යි ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට යෙති. මෙහි ලා හවත් ගොතමයෝ කුමක් කියත් ද?"යි.

කිම භාරද්වාජයෙනි, බමුණන් අතුරෙහි යමෙක් "මම තෙල කරුණ දැනිමි, මම තෙල කරුණ දැනිමි, මේ මැ සත්‍ය යැ අත්‍යය සිස් යැ'යි මෙසේ කියා නම් එබදු කිසි එකද බමුණෙක් ඇද්ද?

මේ නො වේ මැ යි හවත් ගොතමයෙනි.

කිම භාරද්වාජයෙනි, බමුණන් අතුරෙහි යමෙක් "මම තෙල කරුණ දැනිමි. මම තෙල කරුණ දැනිමි, මේ මැ සත්‍ය යැ සෙස්ස සිස් යැ'යි මෙසේ කියා නම් එබදු කිසි එකද ආට්ඨාසීයෙක් එකද ආට්ඨාසීප්‍රාට්ඨාසීයෙක් සත් වැනි ප්‍රාට්ඨාසීයුගය හිමි කොට පවා ඇද්ද?

මේ නො වේ මැ යි හවත් ගොයුමාණෙනි.

කීං පන භාරද්‍රාජ, යෙපි තෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කත්තාඤ්ඤ මන්තානං පච්ඤතාඤ්ඤ, යෙසමිදං එතරගි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මන්තපදං ගීතං පට්ඨතං තමිහිතං තදනුගායනති තදනු-භාසනති, භාසිතමනුභාසනති, වාචිතමනුචාචෙනති. සෙය්‍යපීදං¹ : ‘අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙඤ්ඤාමිතො යමනග්ගි අභිභීරසො භාරද්‍රාජො වාසෙට්ඨා කඤ්ඤාපො හගු. තෙපි එවමාහංසු : ‘මයමෙතං ජානාම, මයං මෙතං පඤ්ඤාම : ‘ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා’නති.

නො හීදං හො ගොතමි.

ඉති කීර භාරද්‍රාජ, නතී කොචි බ්‍රාහ්මණානං එකබ්‍රාහ්මණොපි යො එවමාහ : ‘අහමෙතං ජානාමි, අහමෙතං පඤ්ඤාමි, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා’නති. නතී කොචි බ්‍රාහ්මණානං එකාචරියොපි එකාචරිය-පාචරියොපි යාච සත්තමා අචරියමහසුගා, යො එවමාහ : ‘අහමෙතං ජානාමි, අහමෙතං පඤ්ඤාමි, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා’නති. යෙපි තෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මන්තානං කත්තාඤ්ඤ මන්තානං පච්ඤතාඤ්ඤ, යෙසමිදං එතරගි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මන්තපදං ගීතං පට්ඨතං තමිහිතං තදනුගායනති, තදනුභාසනති, භාසිතමනුභාසනති, වාචිතමනුචාචෙනති. සෙය්‍යපීදං : ‘අට්ටකො වාමකො වාමදෙවො වෙඤ්ඤාමිතො යමනග්ගි අභිභීරසො භාරද්‍රාජො වාසෙට්ඨා කඤ්ඤාපො හගු’ තෙපි න එවමාහංසු : ‘මයමෙතං ජානාම, මයමෙතං පඤ්ඤාමි, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා’නති.

‘සෙය්‍යපාපි භාරද්‍රාජ, අකිචෙඤ්ඤා පරමපරතංසත්තා පුරිමොපි න පඤ්ඤාති, මජ්ඣමොපි න පඤ්ඤාති, පච්චිමොපි න පඤ්ඤාති. එවමෙව ඛො භාරද්‍රාජ, අකිචෙඤ්ඤාපමං මඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං සමපජ්ජති. පුරිමොපි න පඤ්ඤාති, මජ්ඣමොපි න පඤ්ඤාති, පච්චිමොපි න පඤ්ඤාති. තං කීං මඤ්ඤාසි භාරද්‍රාජ, න නු එවං සන්තො බ්‍රාහ්මණානං අඤ්ඤාසා සඤ්ඤා සමපජ්ජති’ති.

න ඛොත්ථ² හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණා සඤ්ඤාසෙව පසිරාපාසනති, අනුඤ්ඤාපෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පසිරාපාසනති’ති.

පුබ්බෙව ඛො තිං භාරද්‍රාජ, සඤ්ඤා අහමාසි, අනුඤ්ඤා ඉදති වදෙසි, පඤ්ඤා ඛො ඉමෙ භාරද්‍රාජ, ධම්මා දිට්ඨෙවධම්මෙ ඤ්ඤා විපාකා. තතමෙ පඤ්ඤා : සඤ්ඤා රාචී අනුඤ්ඤාපො ආභාරපරිචිතකෙකා දිට්ඨිත්ඤ්ඤාසකකතති. ඉමෙ ඛො භාරද්‍රාජ, පඤ්ඤා ධම්මා දිට්ඨෙව ධම්මෙ ඤ්ඤා විපාකා. අපි ච භාරද්‍රාජ, සුඤ්ඤාතං යෙව හොති, තඤ්ඤා ගොති රිතං තුච්ඡං ඉඤ්ඤා, නො වෙපි සුඤ්ඤාතං හොති, ඉතං තුච්ඡං අනඤ්ඤාථා. අපි ච භාරද්‍රාජ, සුරාචිතං යෙව හොති. -පෙ- ඤ්ඤාසුඤ්ඤාතං යෙව හොති. -පෙ- සුපරිචිතකකිතං යෙව හොති. -පෙ- සුඤ්ඤාසුඤ්ඤාතං යෙව හොති. තඤ්ඤා ගොති රිතං තුච්ඡං ඉඤ්ඤා, නො වෙපි සුඤ්ඤාසුඤ්ඤාතං හොති, ඉතං තුච්ඡං අනඤ්ඤාථා. සච්ච-මනුරක්කතා භාරද්‍රාජ, මඤ්ඤාසා පුරිමෙත නාලමෙත්ථ එකංසෙත තිට්ඨං සත්තං ‘ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා’නති.

1. සෙය්‍යපීදං - මජ්ඣම. 2. අකිචෙඤ්ඤා - සිඤ්ඤා.
3. න ඛොත්ථ - සිඤ්ඤා, මජ්ඣම, ඤ්ඤා.

කීම භාරද්වාරයෙනි, මන්ත්‍රකතී වූ මන්ත්‍රප්‍රවණික වූ ඛමුණන්ගේ යම් පුරී සෘෂි කෙනෙක් ඇද්ද, යම් කෙනෙකුත් විසින් හදල වාචනා කළ රැස් කොට තැබූ පෞරාණමන්ත්‍රපදයක් මෙකලා ඛමුණේ (ඔවුන් විසින්) ගයනලද්ද අනුව ගයත් ද ඛමුන් අනුව මෙණේත් ද, ඛණනලද්ද අනුව මෙණේත් ද, වාචනා කරන ලද්ද අනුව වාචනා කෙරෙද්ද ඔහු යි. යළි ඔහු කවරහයත් : අටටක යැ වාමක යැ වාමදේව යැ වෙස්සාමීත්ත යැ යමතග්ගී යැ අභිරීරස යැ භාරද්වාර යැ වාසෙටිය යැ කස්සප යැ හඟු යැ යන මොහු යි. ඔහුදු 'තෙල කරුණ අපි දනුමහ, තෙල කරුණ අපි දකුමහ. මේ මැ සත්‍ය යැ තදන්‍යය සිස් යැ'යි කීහු ද?

මේ කරුණ නො වේ මැ යි හවත් ගොයුමාණෙනි.

මෙසෙයින් භාරද්වාරයෙනි, ඛමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මෙම තෙල කරුණ දැනීම, මම තෙල කරුණ දැනීම, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යය සිස් යැ'යි මෙසේ කියා නම් එ ඛදු කිසි එකද ඛමුණෙක් නැත් ල, ඛමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම තෙල කරුණ දැනීම, මම තෙල කරුණ දැනීම, මේ මැ සත්‍ය යැ සෙස්ස සිස් යැ'යි මෙසේ කියා නම් එ ඛදු කිසි එක ද ආවායභියෙක් එක ද ආවායභිප්‍රාවායභියෙක් සත් වැනි ප්‍රාවායභිපුගය හිමි කොට නැත් ල, ඛමුණන්ගේ මන්ත්‍ර කතී වූ මන්ත්‍රප්‍රවණික වූ යම් ඒ පුරී සෘෂි කෙනෙකුත් ඇද්ද, යම් කෙනෙකුත් විසින් හදල වාචනා කළ රැස් කොට තැබූ මේ පැරැණි මන්ත්‍රපදයක් මෙකලා ඛමුණේ ඛමුන් අනුව ගයත් ද ඛමුන් අනුව මෙණේත් ද, කියනලද්ද අනුව කියත් ද, වාචනා කරන ලද්ද අනුව වාචනා කෙරෙත් ද, ඔහු යි, වැළි ඔහු කවරහයත් : අටටක යැ වාමක යැ වාමදේව යැ විස්වාමීත්‍ර යැ යමදග්නි යැ අභිරීරස් යැ භාරද්වාර යැ වාශිෂ්ට යැ කාශ්‍යප යැ භෞගු යැ යන මොහු යි. ඔහුදු "අපි තෙල දනුමහ, අපි තෙල දකුමහ, මේ මැ සත්‍ය යැ තදන්‍යය සිස් යැ'යි මෙසේ නො කීහු.

භාරද්වාරය, යම් පරිදි පරම්පරා විසින් සංසක්ත (ඛදුණු) වූ අන්ධවෙණියෙක් ඇද්ද, එහි පළමු අන්ධයා ද නො දක්නේ යැ මධ්‍යම අන්ධයා ද නො දක්නේ වේ ද, පශ්චිම අන්ධයා ද නො දක්නේ වේ ද, භාරද්වාරය, එ පරිදි මැ මුහමණයන්ගේ භාෂිතය අන්ධවෙණුපමා මෙන් වෙයි. (පළමු කී දස ඛමුණන් කෙරෙහි) පුරිම ඛමුණුදු නො දක්නේ යැ මධ්‍යම ඛමුණුදු නො දක්නේ යැ පශ්චිම ඛමුණුදු නො දක්නේ යැ. භාරද්වාරය, ඒ කෙසේ හභිති? මෙසේ ඇති වත් මැ ඛමුණන් ගේ සැදහැ අමුලික වන්නේ නො වේ ද?

හවත් ගොතමයෙනි, මෙහි ලා ඛමුණේ සැදහැයෙන් මැ පර්යයුපාසනා නො කෙරෙහි. මෙහි ලා අනුශ්‍රවයෙනුදු ඛමුණේ පර්යයුපාසනා කෙරෙහි.

භාරද්වාරය, පළමු මැ තෝ සැදහැ කරා ගියෙහි. දන් අනුශ්‍රවය කියෙහි. භාරද්වාරය, මේ ධම්මයේ පස් දෙනෙක් දුටුදම්මයෙහි මැ (භූත අභූත විසින්) දෙවැදෑරුම් විපාක ඇත්තාහ. කවර පස්දෙනෙක් යත් : ශ්‍රද්ධා යැ රූචි යැ අනුශ්‍රව යැ ආකාරපරිචිතර්ක යැ දිවයනිස්කඩාන ඛත්ති යැ යන මොහු යි. භාරද්වාරය, මේ පඤ්ච ධම්මයේ ඉහත්මයෙහි මැ දෙවැදෑරුම් විපාක ඇත්තාහ. භාරද්වාරය, මොනොවට අදහනලද නමුදු එ ද රික්ත වෙයි, කුරික වෙයි, මෘෂා වෙයි. නො අදහනලද නමුදු භූත වෙයි, තරා වෙයි, අන්‍යන්‍යා වෙයි. භාරද්වාරය, මැනැවින් රුස්නාලද නමුදු . . . මොනොවට අසනලද නමුදු . . . මොනොවට පරිචිතකී කරනාලද නමුදු . . . මොනොවට සිකින් ඛලනලද නමුදු එ ද රික්ත වෙයි, කුරික වෙයි, මෘෂා වෙයි. නො ඛලනලද නමුදු භූත වෙයි, තරා වෙයි, අන්‍යන්‍යා වෙයි, භාරද්වාරය, සත්‍යය රක්තා විඤ්ජුරුෂයකු විසින් "මෙය මැ සත්‍ය යැ අනෙක මොස යැ'යි මෙහි ලා ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට යනු නො නිසි යැ.

කිත්තාවතා පන භො ගොතම, සච්චානුරක්ඛනා භොති, කිත්තාවතා සච්චමනුරක්ඛති? සච්චානුරක්ඛනං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡමා'ති.

සඤ්ඤා වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස භොති, 'ඵචං මෙ සඤ්ඤා'ති ඉති වදං සච්චමනුරක්ඛති, න නෙවි තාව ඵකංසෙන තිට්ඨං ගච්ඡති : 'ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'ති. ඵත්තාවතා ඛො භාරදාජ සච්චානුරක්ඛනා භොති. ඵත්තාවතා සච්චමනුරක්ඛති. ඵත්තාවතා ව මයං සච්චානුරක්ඛනං පඤ්ඤපෙම. න නෙවි තාව සච්චානුබොධො භොති.¹ රුචි වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස භොති, -පෙ- අනුස්සවො වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස භොති, -පෙ- ආකාරපට්ඨිතකෙතා වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස භොති, -පෙ- දිට්ඨිතිජ්ඣානකකනති වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස භොති 'ඵචං මෙ දිට්ඨිතිජ්ඣානකකනති'ති ඉති වදං සච්චමනුරක්ඛති න නෙවි තාව ඵකංසෙන තිට්ඨං ගච්ඡති : 'ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'ති. ඵත්තාවතා ඛො භාරදාජ, සච්චානුරක්ඛනා භොති, ඵත්තාවතා සච්චමනුරක්ඛති, ඵත්තාවතා ව මයං සච්චානුරක්ඛනං පඤ්ඤපෙම. න නෙවි තාව සච්චානුබොධො භොති'ති.

ඵත්තාවතා භො ගොතම, සච්චානුරක්ඛනා භොති, ඵත්තාවතා සච්චමනුරක්ඛති, ඵත්තාවතා ව මයං සච්චානුරක්ඛනං පෙක්ඛාමි. කිත්තාවතා පන භො ගොතම, සච්චානුබොධො භොති, කිත්තාවතා සච්චමනුරක්ඛති? සච්චානුබොධං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡමා'ති.

ඉධ² භාරදාජ භික්ඛු අඤ්ඤාකරං ගාමිං වා නිගමිං වා උපනිස්සාය විහරති. තමෙතං³ ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා උපසඤ්ඤානි තිසු ධම්මෙසු සමිත්තෙසු : ලොභනීයෙසු ධම්මෙසු දෙසනීයෙසු ධම්මෙසු මොඝනීයෙසු ධම්මෙසු. අපච්චි නු ඛො ඉමස්ස ආයසමතො තථාරූපා ලොභනීයා ධම්මා යථාරූපෙහි ලොභනීයෙහි ධම්මෙහි පටිසාදිත්තවිත්තො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති, පරං වා තථත්තාය⁴ සමාදපෙය්‍ය යං පරෙතං අස්ස දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛායාති. තමෙතං සමිත්තෙසුමානො ඵචං ජානාති : නපච්චි ඛො ඉමස්සායසමතො තථාරූපා ලොභනීයා ධම්මා යථාරූපෙහි ලොභනීයෙහි ධම්මෙහි පටිසාදිත්තවිත්තො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති, පරං වා තථත්තාය⁴ සමාදපෙය්‍ය, යං පරෙතං අස්ස දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛායාති, තථා⁵ ඛො පනිමස්සායසමතො කායසමාචාරො, තථා වච්චසමාචාරො, තථා තං අලුඤ්ඤා : යං ඛො පන අයමායසමා ධම්මං දෙසෙති, ගමිතිරො සො ධම්මො දුඤ්ඤො දුරනුබොධො සත්තො පණීතො අතක්ඛාවච්චරො නිපුණො පණීතවෙදනීයො, න සො ධම්මො සුදෙසීයො ලුඤ්ඤානාති.

1. ඵත්තාවතා -පෙ- භොති - මජ්ඣම පණ්ණාසකො.
 2. ඉධ කිර - ස්‍යා.
 3. තමෙව - ස්‍යා.
 4. තදන්තං - සිඝ්‍ර, මජ්ඣම.
 5. තථාරූපා - මජ්ඣම.

භවත් ගෞතමයෙනි, කීපමණෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වේ ද? කීපමණෙකින් සත්‍යය රක්ෂේ වේ ද? අපි භවත් ගෞතමයන් සත්‍යානුරක්ෂණව පුරවුසුම්හ'යි.

භාරද්වාරය, "මා ඇදහිලි මෙසේ යැ"යි ඉදින් පුරුෂයක්භව සැදහැ ඇති වේ නම් මෙසේ බණනුයේ සත්‍යය රක්ෂේ වෙයි. එසේ වුව ද එතෙකින් ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට නො මැ යෙයි. 'මෙය මැ සත්‍ය යැ, අනෙක අසත්‍ය යැ' කියා යි. භාරද්වාරය, මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වෙයි, මෙතෙකින් සත්‍යය රක්ෂේ යැ. අපි මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණව පනවමිහ. එතෙකින් සත්‍යානුබෝධය නො වන්නේ මැ යැ. භාරද්වාරය, ඉදින් රුචිය ද පුරුෂයක්භව වේ ද... භාරද්වාරය, ඉදින් අනුශ්‍රවය ද පුරුෂයක්භව වේ ද... භාරද්වාරය, ඉදින් පටිච්චකමිය ද පුරුෂයක්භව වේ ද... භාරද්වාරය, ඉදින් දිට්ඨිනිජ්ඣානාකඛන්තිය ද පුරුෂයක්භව වේ ද, මා ගේ දිට්ඨිනිජ්ඣානාකඛන්තිය මෙසේ යැ කියා යි. මෙසේ බණනුයේ සත්‍යය රක්ෂේ යැ. එතෙකින් එකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට නො යන්නේ මැ යැ. 'මෙය මැ සත්‍යය වෙයි. අනෙක අසත්‍යය වේ යැ' කියා යි. භාරද්වාරය, මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වෙයි, මෙතෙකින් සත්‍යය රක්ෂේ යැ, අපි මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ පනවමිහ. එතෙකින් සත්‍යානුබෝධය නො වේ මැ යැ.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වෙයි, මෙතෙකින් සත්‍යය රක්ෂේ යැ, අපි මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණව දකුම්හ. භවත් ගෞතමයෙනි, කීපමණෙකින් සත්‍යානුබෝධය වේ ද? කීපමණෙකින් සත්‍යය අවබෝධ කරන්නේ වේ ද? අපි භවත් ගෞතමයන් සත්‍යානුබෝධය පුරවුසුම්හ.

භාරද්වාරය, මෙසේනෙහි මහණ එක්තරා ගමක් හෝ නියමිතමක් ඇසුරු කොට වාස කෙරෙයි. ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැටිපුතෙක් හෝ කුලුන් කරා එළැඹ තුන් කරුණෙක සමන්තේසනා කෙරෙයි, ලෝභධම්මයෙහි යැ ද්වේෂධම්මයෙහි යැ මෝහධම්මයෙහි යැ යි. (කෙසේ යැ යත් :) "යම් බද්ධ ලෝභධම්මයෙකින් ගත් සිතැත්තෝ නො දන්මින් හෝ 'දන්මි'යි බෙණේ ද, නො දක්මින් හෝ 'දක්මි'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාභව අභිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ නම් ඒ පිණිස මෙරමා හෝ සමාදන් කරවා ද මේ ආයුෂ්මත් භව එ බද්ධ ලෝභධම්මයෝ ඇද්දෝ හො"යි. කුලුන් සමන්තේසනා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ යැ: (කෙසේ යැ යත්) "යම් බද්ධ ලෝභධම්මයෙකින් ගත් සිතැත්තෝ නො දන්මින් හෝ 'දන්මි'යි බෙණේ ද නො දක්මින් හෝ 'දක්මි'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාභව දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ ද, මෙරමා හෝ එය පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්භව එ බද්ධ ලෝභධම්මයෝ නැති"යි. අලුබ්ධයක්භව යම්සේ වේ ද මේ ආයුෂ්මත්හුගේ කායසමාවාර එසේ වෙයි, වාක්සමාවාර එසේ වෙයි, මේ ආයුෂ්මත් යම් දහමක් දෙසා නම් ඒ දහම ගම්භීර යැ, දුර්දර්භ යැ, දුරතූබෝධ යැ, ඥාන්ත යැ ප්‍රණිත යැ, අතර්කාවචර යැ නිසුණ යැ, පණ්ඩිතයන් විසින් වේදිතව්‍ය යි. ලුබ්ධයක්භු විසින් ඒ දහම සුවසේ නො දෙසියහැකි යැ.

යතො නං සමනෙතසමානො විසුඤ්ඤා මොහනීයෙහි ධම්මෙහි සමනු පසාති. තතො නං උත්තරිං සමනෙතසති දෙසනීයෙසු ධම්මෙසු: අත්ථි නු ඛො ඉමස්ස අංගස්මනො තථාරූපා දෙසනීයා ධම්මා: යථාරූපෙහි දෙසනීයෙහි ධම්මෙහි පරිතාදිත්තවිතොනො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙය්‍ය, යං පරෙහං අස්ස දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති. තමෙනං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: නත්ථි ඛො ඉමස්සාගස්මනො තථාරූපා දෙසනීයා ධම්මා, යථාරූපෙහි දෙසනීයෙහි ධම්මෙහි පරිතාදිත්තවිතොනො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙය්‍ය යං පරෙහං අස්ස දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති. තථා ඛො පතිමස්සාගස්මනො කායසමාචාරො, තථා වච්ඡිසමාචාරො, යථා තං අනුච්ඡාස්ස. යං ඛො පන අගමායස්මා ධම්මං දෙසෙති. ගමිතීරො සො ධම්මො දුඤ්ඤො දුරනුබොධො සනෙතො පණීතො අතකකාචචරො නිසුඤ්ඤො පණීතවෙදනීයො, න සො ධම්මො සුදෙසියො දුට්ඨිනාති.

යතො නං සමනෙතසමානො විසුඤ්ඤා දෙසනීයෙහි ධම්මෙහි සමනු පසාති. තතො නං උත්තරිං සමනෙතසති මොහනීයෙසු ධම්මෙසු: අත්ථි නු ඛො ඉමස්ස අංගස්මනො තථාරූපා මොහනීයා ධම්මා, යථාරූපෙහි මොහනීයෙහි ධම්මෙහි පරිතාදිත්තවිතොනො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති. පරං වා තථත්තාය සමාදපෙය්‍ය, යං පරෙහං අස්ස දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති. තමෙනං සමනෙතසමානො ඵලං ජානාති: නත්ථි ඛො ඉමස්සාගස්මනො තථාරූපා මොහනීයා ධම්මා, යථාරූපෙහි මොහනීයෙහි ධම්මෙහි පරිතාදිත්තවිතොනො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති. පරං වා තථත්තාය සමාදපෙය්‍ය යං පරෙහං අස්ස දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති. තථා ඛො පතිමස්සාගස්මනො කායසමාචාරො, තථා වච්ඡිසමාචාරො, යථා තං අනුච්ඡාස්ස. යං ඛො පන අගමායස්මා ධම්මං දෙසෙති. ගමිතීරො සො ධම්මො දුඤ්ඤො දුරනුබොධො සනෙතො පණීතො අතකකාචචරො නිසුඤ්ඤො පණීතවෙදනීයො, න සො ධම්මො සුදෙසියො බුලොකනාති.

යතො නං සමනෙතසමානො විසුඤ්ඤා මොහනීයෙහි ධම්මෙහි සමනු පසාති. අථ තස්මිං සඤ්ඤා නිවේසෙති. සඤ්ඤාජානො උපසඤ්ඤාමති උපසඤ්ඤාමනො පසිරූපාසති. පසිරූපාසනො සොනං ඕදහති. ඕතිතසොනො ධම්මං සුඤ්ඤාති. සුඤ්ඤා ධම්මං ධාරෙති. ධනානං ධම්මානං අත්ථං උපපරිකඛති. අත්ථං උපපරිකඛනො ධම්මො නිජ්ඣානං ඛමනති. ධම්මනිජ්ඣානකඛනනීයා සති ඡන්දො ජායති. ඡන්දජානො උසහති. උසහතිනා: භුලයති. භුලයති: පහදති. පතිතනො සමානො කායෙහ වෙච්ච පරමසම්මං සම්මතරොති. පඤ්ඤාය ච නං අතීච්ඤා පසාති. ඵත්තාචතා ඛො භාරඤ්ඤා, සම්මානුබොධො භොති. ඵත්තාචතා සම්මතනුබුද්ධාති. ඵත්තාචතා ච මයං සම්මානුබොධං පඤ්ඤාපෙච්ච. න තෙච්ච තාච්ච සම්මානුපතති භොතිති.

1. පසාති සමනුපසාති - සා. 2. තදත්තාය - සිඹු. 3. තථාරූපො - මජ්ඣ. 4. න තෙච්ච - PTS.

යම් භෙයකින් ඔහු සොයා බලනුයේ ලෝභධම්මයෙන් විභූද්ධ වූවහු තුවණින් දක්නේ වේ ද, එහෙයින් ඔහු මතුයෙහි ද්වේෂධම්මයෙහි ලා පරික්ෂා කෙරෙයි. (කෙසේ යැ යත් : 'යම් බදු ද්වේෂධම්මයකින් හත් සිතැත්තේ නො දන්වීන් හෝ 'දන්වී'යි බෙණේ ද, නො දක්වීන් හෝ 'දක්වී'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ ද, මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බදු ද්වේෂධම්මයෝ ඇද්දෝ හෝ'යි. තුළුන් මෙසේ සොයනුයේ මෙසේ දක්නේ යැ : කෙසේ යැ යත් :) 'යම් බදු ද්වේෂධම්මයකින් හත් සිතැත්තේ නො දන්වීන් හෝ 'දන්වී'යි බෙණේ ද, නො දක්වීන් හෝ 'දක්වී'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ නම් මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බදු ද්වේෂධම්මයෝ නැති'යි, ද්වේෂ රහිතයක්තට යම්සේ වේද, මේ ආයුෂ්මත්ත හේ කායසමාවාර එසේ වෙයි, වාක් සමාවාර එසේ වෙයි. මේ ආයුෂ්මත් යම් දහමක් දෙසා නම් එ දහම ගම්භීර යැ දුර්දඬු යැ දුරතුබොධ යැ ශාන්ත යැ ප්‍රණිත යැ අතර්කාවචර යැ නිසුණ යැ පණ්ඩිතයන් විසින් වේදිතව්‍ය යි. ද්වේෂ සහගතයකු විසින් එ දහම සුවසේ නො දෙසිය හැකි යැ.

යම් භෙයකින් ඔහු සොයා බලනුයේ ද්වේෂධම්මයෙන් විභූද්ධ වූවහු තුවණින් දක්නේ වේ ද, එහෙයින් ඔහු මතුයෙහි මෝහධම්මයෙහි ලා පරික්ෂා කෙරෙයි. (කෙසේ යැ යත් :) 'යම් බදු මෝහධම්මයකින් හත් සිතැත්තේ නො දන්වීන් හෝ 'දන්වී'යි බෙණේ ද, නො දක්වීන් හෝ 'දක්වී'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ ද, මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බදු මෝහධම්මයෝ ඇද්දෝ හෝ'යි. තුළුන් මෙසේ සොයනුයේ මෙසේ දක්නේ යැ : (කෙසේ යැ යත් :) 'යම් බදු මෝහධම්මයකින් මැඩගත් සිතැත්තේ නො දන්වීන් හෝ 'දන්වී'යි බෙණේ ද, නො දක්වීන් හෝ 'දක්වී'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ නම් මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බදු මෝහධම්මයෝ නැති'යි. මෝහ රහිතයක්තට යම්සේ වේ ද, මේ ආයුෂ්මත්ත හේ කායසමාවාර එසේ වෙයි, වාක් සමාවාර එසේ වෙයි, මේ ආයුෂ්මත් යම් දහමක් දෙසා නම් එ දහම ගම්භීර යැ දුර්දඬු යැ දුරතුබොධ යැ ශාන්ත යැ ප්‍රණිත යැ අතර්කාවචර යැ නිසුණ යැ පණ්ඩිතයන් විසින් වේදිතව්‍ය යි. මොහ සහගතයක්ත විසින් එ දහම සුවසේ නො දෙසිය හැක්ක.

යම් භෙයකින් ඔහු සොයා බලනුයේ මෝහ ධම්මයෙන් විභූද්ධ වූවහු තුවණින් දක්නේ වේ ද, එ සඳ ඔහු කෙරෙහි සැදහැ පිහිටුවයි. හටගත් සැදහැ ඇතියේ එළැබෙයි, එළැබෙනුයේ පර්ඤ්ජපාසනා කෙරෙයි, පර්ඤ්ජපාසනා කරනුයේ කන් නතු කෙරෙයි, නතු කළ කන් ඇතියේ දහම් අසයි, අසා දහම් ධරයි. ධැරූ දහමහි අරුත් පිරික්සයි. අරුත් පිරික්සනුවහට ධම්මයෝ වටහති, දහම් වැටහීම (ධම්මනිජ්ක්ඛානක්ඛන්ති) ඇති කල්හි කර්තුකමාසා ඡන්දය උපදී, හටගත් ඡන්ද ඇතියේ උත්සාහ කෙරෙයි, උත්සාහ (වැයම්) කොට තුලනය (අනිතසාදි විසින් තීරණය) කෙරෙයි, තුලනය කොට ප්‍රධන්වීයා කෙරෙයි, නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇත්තේ මැ (නාම) කයිත්තු සත්‍යය(නිවන) ප්‍රකාශක කෙරෙයි, ප්‍රඥපෙනුදු කෙලෙස් විනිවිද දකී. භාරද්වාජයෙහි, මෙතෙකින් මැ සත්‍යානුබෝධය වෙයි මෙතෙකින් සත්‍යය අනුබෝධ කෙරෙයි, මෙතෙකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුබෝධය පනවමහ. එපමණෙකින් සත්‍යානුප්‍රාප්ති නො වේ මැ යි.

එතතාවතා හො ගොතම, සච්චානුබොධො හොති, එතතාවතා සච්චමනුබුද්ධිති, එතතාවතා ච මයං සච්චානුබොධං පෙක්ඛාම. කිත්තාවතා පන හො ගොතම, සච්චානුපතති හොති? කිත්තාවතා සච්චමනුපාපුණාති? සච්චානුපතතිං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති

තෙසංගෙච ඛො භාරදාජ, ධම්මානං ආගෙචනා භාවනා ඛහුලී කම්මා සච්චානුපතති හොති, එතතාවතා ඛො භාරදාජ, සච්චානුපතති හොති, එතතාවතා සච්චමනුපාපුණාති, එතතාවතා ච මයං සච්චානු පතතිං පඤ්ඤපෙමාති.

එතතාවතා හො ගොතම, සච්චානුපතති හොති, එතතාවතා සච්චමනුපාපුණාති, එතතාවතා ච මයං සච්චානුපතතිං පෙක්ඛාම. සච්චානුපතතිං පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛහුකාරො? සච්චානුපතතිං ඛහුකාරං ධම්මං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

සච්චානුපතතිං ඛො භාරදාජ, පට්ඨානං ඛහුකාරං. නො චේතං පදහෙය්‍ය, නසිදං සච්චං අනුපාපුණෙය්‍ය. යඤ්ච ච ඛො පදහති, තඤ්ච සච්චං අනුපාපුණාති. තඤ්ච සච්චානුපතතිං පට්ඨානං ඛහුකාරනති.

පට්ඨානං පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛහුකාරො? පට්ඨානං ඛහුකාරං ධම්මං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

පට්ඨානං ඛො භාරදාජ, තුලනා ඛහුකාරං. නො චේතං තුලෙය්‍ය, නසිදං පදහෙය්‍ය. යඤ්ච ච ඛො තුලෙති, තඤ්ච පදහති. තඤ්ච පට්ඨානං තුලනා ඛහුකාරති.

තුලනා පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛහුකාරො? තුලනා ඛහුකාරං ධම්මං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

තුලනා ඛො භාරදාජ, උත්ඨාහො ඛහුකාරො. නො චේතං උත්ඨාහෙය්‍ය, නසිදං තුලෙය්‍ය. යඤ්ච ච ඛො උත්ඨාහති, තඤ්ච තුලෙති. තඤ්ච තුලනා උත්ඨාහො ඛහුකාරෙති.

උත්ඨාහං පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛහුකාරො? උත්ඨාහං ඛහුකාරං ධම්මං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති

උත්ඨාහං ඛො භාරදාජ, ඡන්දො ඛහුකාරො. නො චේතං ඡන්දෙ ජාගෙථ, නසිදං උත්ඨාහෙය්‍ය. යඤ්ච ච ඛො ඡන්දෙ ජාගති, තඤ්ච උත්ඨාහති. තඤ්ච උත්ඨාහං ඡන්දො ඛහුකාරෙති.

ඡන්දං පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛහුකාරො? ඡන්දං ඛහුකාරං ධම්මං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

ඡන්දං ඛො භාරදාජ, ධම්මනිඡ්ඛානකඛනති ඛහුකාරං. නො චේතං ධම්මනිඡ්ඛානං ඛමෙය්‍යං, නසිදං ඡන්දෙ ජාගෙථ. යඤ්ච ච ඛො ධම්මනිඡ්ඛානං ඛමනති, තඤ්ච ඡන්දෙ ජාගති. තඤ්ච ඡන්දං ධම්මනිඡ්ඛානකඛනති ඛහුකාරති.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙපමණකින් සත්‍යානුබෝධය වෙයි, මෙපමණකින් සත්‍යානුබෝධය කෙරෙයි, මෙපමණකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුබෝධය දක්මහ. භවත් ගෞතමයෙනි, කීපමණකින් වැළිත් සත්‍යානුප්‍රාප්ති වේ ද? කීපමණකින් සත්‍යයට පැමිණේ ද? අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුණිම'යි.

භාරද්වාරයෙනි, එ මෑ ධර්මයන්ගේ ආසේවනයෙන් භාවිතයෙන් බහුලිකරණයෙන් සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වෙයි. භාරද්වාරයෙනි, මෙපමණකින් මෑ සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වෙයි, මෙපමණකින් සත්‍යයට පැමිණෙයි. මෙපමණකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය පනවමිම'යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙපමණකින් සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වෙයි, මෙපමණකින් සත්‍යයට පැමිණෙයි, මෙපමණකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය දකුමහ. භවත් ගෞතමයෙනි, වැළිත් සත්‍යානුප්‍රාප්තියට (ඵලප්‍රත්‍යක්‍ෂයට) කවර ධර්මයක් බහුකාර වේ ද? සත්‍යානුප්‍රාප්තියට බහුකාරධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුණිම'යි.

භාරද්වාරයෙනි, සත්‍යානුප්‍රාප්තියට ප්‍රධානය (මාථි ප්‍රධානය) බහුකාර වෙයි. ඉදින් කෙල මාථිප්‍රධානය නො කෙරේ නම් මේ සත්‍යයට නො පැමිණෙන්නේ යැ. යම් භෙයකින් මාථිප්‍රධානය කෙරේ ද, එහෙයින් සත්‍යයට පැමිණෙයි (සත්‍යය උබයි). එහෙයින් සත්‍යානුප්‍රාප්තියට ප්‍රධානය බහුකාර වේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, වැළිත් මාථිප්‍රධානයට කවර දහමක් බහුකාර වේ ද? මාථි ප්‍රධානයට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුණිම'යි.

භාරද්වාරයෙනි, ප්‍රධානයට කුලනාව බහුකාර වෙයි. ඉදින් කුලනා නො කෙරේ නම් මේ ප්‍රධාන වියාමය නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් කුලනා කෙරේ ද, එහෙයින් මාථිප්‍රධානය කෙරෙයි. එහෙයින් ප්‍රධානයට කුලනාව බහුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, කුලනාවට වැළිත් කවර ධර්මයක් බහුකාර වේ ද? කුලනාවට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුණිම'යි.

භාරද්වාරයෙනි, කුලනාවට ව්‍යායාමය බහුකාර වෙයි. ඉදින් ව්‍යායාම නො කෙරේ නම් මේ කුලනාව නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් ව්‍යායාම කෙරේ ද, එහෙයින් කුලනය කෙරෙයි. එහෙයින් කුලනාවට ව්‍යායාමය බහුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ව්‍යායාමයට කවර ධර්මයක් බහුකාර වේ ද? ව්‍යායාමයට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුණිම'යි.

භාරද්වාරයෙනි, ව්‍යායාමයට (කර්තුකම්‍යතා) ඡන්දය බහුකාර වෙයි. ඉදින් ඡන්දය නූපදී නම් මේ ව්‍යායාමය නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් ඡන්දය උපදී ද, එහෙයින් ව්‍යායාම කෙරෙයි. එහෙයින් ව්‍යායාමයට ඡන්දය බහුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ඡන්දයට කවර දහමක් බහුකාර වේ ද? ඡන්දයට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවුණිම'යි.

භාරද්වාරයෙනි, ඡන්දයට ධර්මනිජ්ඣානකඛන්තිය (දහම වැටඹීම) බහුකාර වෙයි. ඉදින් ධර්මයේ බැලීම නො සහත් (නො වටහත්) නම් මේ ඡන්දය නූපදුනේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් ධර්මයේ වටහත් ද, එහෙයින් ඡන්දය උපදී. එහෙයින් ඡන්දයට ධර්මනිධානකඛන්තිය බහුකාර වෙයි.

ධම්මනිජ්ඣානකඛන්ධයා පන හො ගොතමි, කතමො ධම්මො ඛුත්තාඤ්ඤා? ධම්මනිජ්ඣානකඛන්ධයා ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමිං පුච්ඡාමාහි.

ධම්මනිජ්ඣානකඛන්ධයා ඛො භාරද්‍රාජ, අඤ්ඤාපපටිකඛා ඛුත්තාරා. නො වේතං අත්ථං උපපටිකෙඛයා, නසිදං ධම්මනිජ්ඣානං ඛම්මෙයද්දං. යස්මා ච ඛො අත්ථං උපපටිකඛා, තස්මා ධම්මනිජ්ඣානං ඛම්මන්ති. තස්මා ධම්මනිජ්ඣානකඛන්ධයා අඤ්ඤාපපටිකඛා ඛුත්තාරාහි.

අඤ්ඤාපපටිකඛාය පන හො ගොතමි, කතමො ධම්මො ඛුත්තාඤ්ඤා? අඤ්ඤාපපටිකඛාය ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමිං පුච්ඡාමාහි.

අඤ්ඤාපපටිකඛාය ඛො භාරද්‍රාජ, ධම්මධාරණං ඛුත්තාරා. නො වේතං ධම්මං ධාරෙයා, නසිදං අත්ථං උපපටිකෙඛයා. යස්මා ච ඛො ධම්මං ධාරෙහි, තස්මා අත්ථං උපපටිකඛා. තස්මා අඤ්ඤාපපටිකඛාය ධම්මධාරණං ඛුත්තාරාහි.

ධම්මධාරණාය පන හො ගොතමි, කතමො ධම්මො ඛුත්තාඤ්ඤා? ධම්මධාරණාය ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමිං පුච්ඡාමාහි.

ධම්මධාරණාය ඛො භාරද්‍රාජ, ධම්මසචනං ඛුත්තාරං නො වේතං ධම්මං සුඤ්ඤයා, නසිදං ධම්මං ධාරෙයා. යස්මා ච ඛො ධම්මං සුඤ්ඤාහි, තස්මා ධම්මං ධාරෙහි. තස්මා ධම්මධාරණාය ධම්මසචනං ඛුත්තාරාහි.

ධම්මසචනස්ස පන හො ගොතමි, කතමො ධම්මො ඛුත්තාඤ්ඤා? ධම්මසචනස්ස ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමිං පුච්ඡාමාහි.

ධම්මසචනස්ස ඛො භාරද්‍රාජ, සොකාචධානං ඛුත්තාරං. නො වේතං සොකං ඔද්දෙයා, න ඉදං ධම්මං සුඤ්ඤයා. යස්මා ච ඛො සොකං ඔද්දහා, තස්මා ධම්මං සුඤ්ඤාහි. තස්මා ධම්මසචනස්ස සොකාචධානං ඛුත්තාරාහි.

සොකාචධානස්ස පන හො ගොතමි, කතමො ධම්මො ඛුත්තාඤ්ඤා? සොකාචධානස්ස ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමිං පුච්ඡාමාහි.

සොකාචධානස්ස ඛො භාරද්‍රාජ, පසිරුපාසනා ඛුත්තාරා. නො වේතං පසිරුපාසෙයා, නසිදං සොකං ඔද්දෙයා. යස්මා ච ඛො පසිරුපාසාහි, තස්මා සොකං ඔද්දහා. තස්මා සොකාචධානස්ස පසිරුපාසනා ඛුත්තාරාහි.

පසිරුපාසනාය පන හො ගොතමි, කතමො ධම්මො ඛුත්තාඤ්ඤා? පසිරුපාසනාය ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමිං පුච්ඡාමාහි.

පසිරුපාසනාය ඛො භාරද්‍රාජ, උපසඛකමනං ඛුත්තාරං. නො වේතං උපසඛකමෙයා, නසිදං පසිරුපාසෙයා. යස්මා ච ඛො උපසඛකමාහි, තස්මා පසිරුපාසාහි. තස්මා පසිරුපාසනාය උපසඛකමනං ඛුත්තාරාහි.

උපසඛකමනස්ස පන හො ගොතමි, කතමො ධම්මො ඛුත්තාඤ්ඤා? උපසඛකමනස්ස ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමිං පුච්ඡාමාහි.

හවත් ගොතමයෙනි, ධම්නිධානානානාන්තියට කවර දහමෙක් බහුකාර වෙ ද? ධම්නිධානානානාන්තියට බහුකාර දහම අපි හවත් ගොතමයන් අතින් පුළුවුස්මහ'යි.

හාරද්වාරයෙනි, ධම්නිධානානානාන්තියට අරුත් වීමයිම බහුකාර වෙයි. ඉදින් අරුත් නො වීමසා නම් මෙ ධම්යෝ නො වටහත්. යම් භෙයකින් වැළිත් අරුත් වීමසා ද, එහෙයින් ධම්යෝ වටහති. එහෙයින් දහම්වැටහීමට අරුත් වීමයිම බහුකාර වෙයි.

හවත් ගොතමයෙනි, අරුත් පිරික්සීමට කවර දහමෙක් බහුකාර වෙ ද? අරුත් පිරික්සීමට බහුකාර දහම අපි හවත් ගොතමයන් අතින් පුළුවුස්මහ'යි.

හාරද්වාරයෙනි, අරුත් පිරික්සීමට වැළිත් දහම් බැරීම බහුකාර වෙයි. ඉදින් දහම් නො ධරා නම් මෙ අරුත් නො පිරික්සන්නෝ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් දහම් ධාරණ කෙරේ ද, එහෙයින් අරුත් පිරික්සයි. එයින් අරුත් පිරික්සීමට ධම්ධාරණය බහුකාර වෙයි.

හවත් ගොතමයන් වහන්ස, වැළිත් ධම්ධාරණයට කවර දහමෙක් බහුකාර වෙ ද? ධම්ධාරණයට බහුකාර ධම්ය අපි හවත් ගොතමයන් අතින් පුළුවුස්මහ'යි.

හාරද්වාරයෙනි, ධම්ධාරණයට ධම්ශ්‍රවණය බහුකාර වෙයි. ඉදින් දහම් නො අසා නම් මෙ දහම් නො ධරන්නෝ යැ. යම්භෙයකින් වැළිත් දහම් අසා ද, එහෙයින් දහම් ධරයි. එයින් ධම්ධාරණයට ධම්ශ්‍රවණය බහුකාර වෙයි.

හවත් ගොතමයෙනි, වැළිත් ධම්ශ්‍රවණයට කවර දහමෙක් බහුකාර වෙ ද? ධම්ශ්‍රවණයට බහුකාර ධම්ය අපි හවත් ගොතමයන් අතින් පුළුවුස්මහ'යි.

හාරද්වාරයෙනි, ධම්ශ්‍රවණයට ශ්‍රෝත්‍රාවධානය (කන් නතු කිරීම) බහුකාර වෙයි. ඉදින් කන් නතු නො කෙරේ නම් මෙ දහම් නො අසන්නෝ යැ. යම් භෙයෙකින් වැළිත් කන් නමා ද, එහෙයින් දහම් අසයි. එයින් ධම්ශ්‍රවණයට ශ්‍රෝත්‍රාවධානය බහුකාර වෙයි.

හවත් ගොතමයෙනි, ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට කවර දහමෙක් බහුකාර වෙ ද? ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට බහුකාර ධම්ය අපි හවත් ගොතමයන් අතින් පුළුවුස්මහ'යි.

හාරද්වාරයෙනි, ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට පර්යයුපාසනය (ඇසුරු කිරීම) බහුකාර වෙයි. ඉදින් පර්යයුපාසනා නො කෙරේ නම් මෙ ශ්‍රෝත්‍රාවධාන නො කරන්නෝ යැ. යම් භෙයෙකින් වැළිත් පර්යයුපාසනා කෙරේ ද, එහෙයින් ශ්‍රෝත්‍රාවධාන කෙරෙයි. එයින් ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට පර්යයුපාසනය බහුකාර වෙයි.

හවත් ගොතමයෙනි, පර්යයුපාසනයට කවර දහමෙක් බහුකාර වෙ ද? පර්යයුපාසනයට බහුකාර ධම්ය අපි හවත් ගොතමයන් අතින් පුළුවුස්මහ'යි.

හාරද්වාරයෙනි, පර්යයුපාසනයට එළැඹීම බහුකාර වෙයි. ඉදින් නො එළැඹේ නම් පර්යයුපාසනා නො කරන්නෝ යැ. යම් භෙයෙකින් වැළිත් එළැඹේ ද, එහෙයින් පර්යයුපාසනා කෙරෙයි. එයින් පර්යයුපාසනයට උපසංක්‍රමණය බහුකාර වෙයි.

හවත් ගොතමයෙනි, උපසංක්‍රමණයට කවර දහමෙක් බහුකාර වෙ ද? උපසංක්‍රමණයට බහුකාර කරුණ අපි හවත් ගොතමයන් අතින් පුළුවුස්මහ'යි.

උපසංඝමනස්ස ඛො භාරදාජ, සඤ්ඤා ඛුත්තාරු. නො චේතං සඤ්ඤා ජායෙථ, නසිදං උපසංඝමෙය්‍ය. සසමා ච ඛො සඤ්ඤා ජායති, තසමා උපසංඝමති. තසමා උපසංඝමනස්ස සඤ්ඤා ඛුත්තාරුති.

සච්චානුරක්ඛනං මයං භවන්තං ගොතමිං අපුච්ඡිමහ. සච්චානුරක්ඛනං භවං ගොතමො ඛ්‍යාතාසි. තඤ්ඤා පනමාකං රුච්චති චෙච ඛමති ච, තෙන චමා අත්තමනා. සච්චානුඛොධං¹ මයං භවන්තං ගොතමිං අපුච්ඡිමහ. සච්චානුඛොධං¹ භවං ගො ගොතමො ඛ්‍යාතාසි. තඤ්ඤා පනමාකං රුච්චති චෙච ඛමති ච, තෙන චමා අත්තමනා. සච්චානු-පත්තිං මයං භවන්තං ගොතමිං අපුච්ඡිමහ. සච්චානුපත්තිං භවං ගොතමො ඛ්‍යාතාසි. තඤ්ඤා පනමාකං රුච්චති චෙච ඛමති ච, තෙන චමා අත්තමනා. සච්චානුපත්තිං ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමිං අපුච්ඡිමහ. සච්චානුපත්තිං ඛුත්තාරං ධම්මං භවං ගොතමො ඛ්‍යාතාසි. තඤ්ඤා පනමාකං රුච්චති චෙච ඛමති ච, තෙන චමා අත්තමනා. යං යදෙච ච පන මයං භවන්තං ගොතමිං අපුච්ඡිමහ, තං තදෙච භවං ගොතමො ඛ්‍යාතාසි. තඤ්ඤා පනමාකං රුච්චති චෙච ඛමති ච, තෙන චමා අත්තමනා.

මයං හි ගො ගොතමි, පුබ්බෙ ඵලං ජානාමි : තෙ ච මුණ්ඩකා සමණකා ඉබ්බා කණ්ඨා ඛඤ්ඤාපදාච්චා, තෙ ච ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරුති. අජ්ඣෙසි චත මේ භවං ගොතමො සමණෙසු සමණපෙමං, සමණෙසු සමණපදාදා, සමණෙසු සමණභාරවං. අභික්ඛන්තං ගො ගොතමි, අභික්ඛන්තං ගො ගොතමි, -පෙ-උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතවති.

වග්ගීසුත්තං පඤ්ඤමං.

1. සච්චමනුඛොධං - ස්‍යා.

භාරද්වාරයෙහි, උපසංක්‍රමණයට ශ්‍රද්ධාව බහුකාර වෙයි, ඉදින් ශ්‍රද්ධා නූපදී නම් උපසංක්‍රමණ නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයෙකින් වැළිත් ශ්‍රද්ධා උපදනේ ද, එහෙයින් උපසංක්‍රමණ කෙරෙයි. එකරුණින් උපසංක්‍රමණයට ශ්‍රද්ධා බහුකාර වෙයි.

අපි සත්‍යානුරක්‍ෂණය හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞසුම් ගොතුචෝ සත්‍යානුරක්‍ෂණය පැවැසූහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි සත්‍යානුබොධිය හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞතමයෝ සත්‍යානුබොධිය ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞතමයෝ සත්‍යානුප්‍රාප්තිය ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි සත්‍යානු ප්‍රාප්තියට බහුකාර කරුණු හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞතමයෝ සත්‍යානුප්‍රාප්තියට බහුකාර කරුණු ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි වැළිත් යම් යම් මෑ දෑක් හවත් ගෞතමයන් අතින් විවාළමෝ ද, හවත් ගෞතමයෝ ඒ ඒ දෑ මෑ ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටුසිත් ඇති වූම්හ.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි ව්‍යාභි පෙර මෙසේ දැනුම්හ : 'මුණ්ඩකයෝ ශ්‍රමණකයෝ ගාභපතිහු කෘෂ්ණයෝ බඹහුගේ පිටිපයින් උපන් දරුවෝ කවරහු ද? අහම් දන්නාහු කවරහු ද'යි. හවත් ගෞතමයෝ ඒකාර්තයෙන් මට ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණප්‍රේමය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණප්‍රසාදය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණගෞරවය ඉපැදූහ. හවත් ගෞතමයෙහි, ඉතා කාර්ත යැ, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාර්ත යි. . . . හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරන්ව'යි.

පස් වැනි වගන්තියයි.

2. 5. 6

එසුකාරීසුභතං

එවං මේ සුභතං: එකං තමයං හඟවි: සාවඤ්චයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමේ. අථ ඛො එසුකාරී මුඛමණො යෙන හඟවි: තෙනුපතඛකමී, උපතඛකමීනා හඟවතා: තද්ධිං සමෙමාදී, සමෙමාදතීයං කථං සාරුණීයං විතීසාරෙත්වා එකමන්තාං නිසීදී. එකමන්තාං නිසිත්තො ඛො එසුකාරී මුඛමණො හඟවන්තං එතදවොච :

මුඛමණො හො ගොතමි, චතස්සො පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. මුඛමණස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති, ඛතතීයස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති, වේසස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති, සුඤ්ඤස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. තඤ්ඤං හො ගොතමි, මුඛමණො මුඛමණස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති, මුඛමණො වා මුඛමණං පරිචරෙත්වා, ඛතතීයො වා මුඛමණං පරිචරෙත්වා, වේසො වා මුඛමණං පරිචරෙත්වා. සුඤ්ඤං වා මුඛමණං පරිචරෙත්වානී. ඉදං ඛො හො ගොතමි, මුඛමණො මුඛමණස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. තඤ්ඤං හො ගොතමි, මුඛමණො ඛතතීයස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. ඛතතීයො වා ඛතතීයං පරිචරෙත්වා, වේසො වා ඛතතීයං පරිචරෙත්වා, සුඤ්ඤං වා ඛතතීයං පරිචරෙත්වානී. ඉදං ඛො හො ගොතමි, මුඛමණො ඛතතීයස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. තඤ්ඤං හො ගොතමි මුඛමණො වේසස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. වේසො වා වේසං පරිචරෙත්වා, සුඤ්ඤං වා වේසං පරිචරෙත්වානී. ඉදං ඛො හො ගොතමි, මුඛමණො වේසස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. තඤ්ඤං හො ගොතමි, මුඛමණො සුඤ්ඤස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. සුඤ්ඤං වා සුඤ්ඤං පරිචරෙත්වා. හො වා පනඤ්ඤ සුඤ්ඤං පරිචරියානීනී. ඉදං ඛො හො ගොතමි, මුඛමණො සුඤ්ඤස්ස පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. මුඛමණො හො ගොතමි, ඉමි චතස්සො පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති. ඉධ හවං ගොතමො: කිමිභානි?

කිං පන මුඛමණ, සබ්බො ට්‍රොකො මුඛමණානං එතදබහුජානාති ඉමි: චතස්සො පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති'නි?

තොතිදං හො ගොතමි.

තෙසාඨාපි මුඛමණ, පුරිතො දඤ්ඤො අස්සකො අනාලුතියො, තස්ස අකාමකස්ස බිලං ඕලගෙහය්‍යා: ඉධ තෙ අමෙච පුරිත, මංගං ඛාදිතබ්බං, මූලඤ්ඤ අනුපාදතබ්බ'නති. එවමෙව ඛො මුඛමණ, මුඛමණො අපට්ඨඤ්ඤාද් තෙසං තමණමුඛමණානං. අථ ච පනිමා චතස්සො පාරිචරියං පඤ්ඤපෙනති නාහං මුඛමණ, සබ්බං පරිචරිතබ්බනති වදමි. න පනාහං මුඛමණ, සබ්බං න පරිචරිතබ්බනති වදමි. යං හිස්ස මුඛමණ, පරිචරෙත්වා, පාරිචරියංහෙතු පාපියො අස්ස න සෙයෙත්වා. නාහන්තං පරිචරිතබ්බනති වදමි. යඤ්ච ඛවාස්ස මුඛමණ, පරිචරෙත්වා පාරිචරියංහෙතු සෙයෙත්වා අස්ස න පාපියො, තමහං පරිචරිතබ්බනති වදමි.

1. { පඤ්ඤපෙනතුති - මජ්ඣං, සා. 2. අපට්ඨඤ්ඤාද - සිමු, මජ්ඣං. පඤ්ඤපෙනතුති - PTS.

2. 5. 6

ඒසුකාරිසුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදී : එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර ජේතවන නම් වූ අනන්ද්‍රී වූ මහසිට්ඨාණන් හේ අරමිහි වැඩ වාස කෙරෙත්. එසඳ ඒසුකාරි බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු කලක් සිහි කටයුතු කටාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හිතා. එකත්පසෙක හුන් ඒසුකාරි බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ :

භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ පරිවය්‍යා සතර දෙනාකුත් පනවත්. බමුණුහට පරිවය්‍යා පනවති, ක්‍ෂත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා පනවති, වෛශ්‍යයාහට පරිවය්‍යා පනවති, ඉද්‍රියාහට පරිවය්‍යා පනවත්. භවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ බ්‍රාහ්මණයන්හට මේ පරිවය්‍යාව පනවති, (කෙසේ යැ යත් :) බමුණෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ක්‍ෂත්‍රියයෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, වෛශ්‍යයෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ඉද්‍රියෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ බ්‍රාහ්මණයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවත්. භවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ ක්‍ෂත්‍රියයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති, (කෙසේ යැ යත් :) ක්‍ෂත්‍රියයෙක් හෝ ක්‍ෂත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, වෛශ්‍යයෙක් හෝ ක්‍ෂත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ඉද්‍රියෙක් හෝ ක්‍ෂත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යයි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ ක්‍ෂත්‍රියයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති. භවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ වෛශ්‍යයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති, (කෙසේ යැ යත් :) වෛශ්‍යයෙක් හෝ වෛශ්‍යයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ඉද්‍රියෙක් හෝ වෛශ්‍යයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ වෛශ්‍යයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවත්. භවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ ඉද්‍රියාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති : (කෙසේ යැ යත් :) ඉද්‍රියෙක් මැ ඉද්‍රියාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ. අන් කවරෙක් නම් ඉද්‍රියාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ වේ ද? යි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ ඉද්‍රියාහට මේ පරිවය්‍යා පනවත්. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ මේ සතර පරිවය්‍යාවන් පනවත්. භවත් ගෞතමයෝ මෙහි ලා කුමක් වදාරත් ද?

කීම බමුණ, සියලු ලෝකයා 'මේ සතර පරිවය්‍යා පනවති'යි බමුණනට තෙල අනුදන් ද? යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙ කරුණ නො වේ මැ යි.

බමුණ, යම්සේ සහල් නැළියෙක ධනයකුදු නැති, තමා සතු කිසිවක් නැති දිළිඳු පුරුෂයෙක් වේ ද, ඔහු නො කැමැතියාහට 'එම්බා පුරුෂය, මෙහි තා විසින් මස් කැයුතු යැ (මස්) මිල ද දියයුතු යැ'යි කොටස නංවා ද, එසෙයින් මැ බමුණ, බ්‍රාහ්මණයෝ ඒ මහණ බමුණන්ගේ ප්‍රතිඥ නැති වැ එතෙකුදු වත් මෙ සතර පරිවය්‍යාවන් පනවත්. බමුණ, මම හැම පරිවය්‍යා කළ යුතු යයි නො කියමි, බමුණ, වැළිත් මම හැම පරිවය්‍යා නො කළයුතු යයි නො කියමි. බමුණ, යමක්හු පරිවය්‍යා කරන ඔහට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් පාපයෙක් වේ ද, හිතයෙක් නො වේ ද, ඔහු පරිවය්‍යා කළයුතු යැ යි මම නො කියමි. බමුණ, යමක්හු වැළිත් පරිවය්‍යා කරන ඔහට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් හිතයෙක් වන්නේ ද, පාපයෙක් නො වන්නේ ද, ඔහු පරිවය්‍යා කළයුතු යැ යි මම කියමි.

බතතිතඤ්ඤාපි බ්‍රාහ්මණ, එවං පුච්ඡෙත්ඤාං: යං වා තෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු පාපියො අස්ස න සෙයොසා, යං වා තෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු සෙයොසා අස්ස න පාපියො. කමෙත්ථ පරිචරෙත්ඤාං-සීති? බතතිතොපි හි බ්‍රාහ්මණ, සම්මා ඛ්‍යාකරමානො එවං ඛ්‍යාකරෙත්ඤාං: යං හි මෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු පාපියො අස්ස න සෙයොසා, නාහං තං පරිචරෙත්ඤාං. යඤ්ච ඛො මෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු සෙයොසා අස්ස න පාපියො, තම්භං පරිචරෙත්ඤාං'නති.

බ්‍රාහ්මණඤ්ඤාපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- වේඤ්ඤාපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- සුද්දඤ්ඤාපි බ්‍රාහ්මණ, එවං පුච්ඡෙත්ඤාං: යං වා තෙ පරිචරතො පාරිචරියා-හෙතු පාපියො අස්ස න සෙයොසා, යං වා තෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු සෙයොසා අස්ස, න පාපියො. කමෙත්ථ පරිචරෙත්ඤාං'සීති? සුද්දාපි හි බ්‍රාහ්මණ, සම්මා ඛ්‍යාකරමානො එවං ඛ්‍යාකරෙත්ඤාං: යං හි මෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු පාපියො අස්ස න සෙයොසා, නාහං තං පරිචරෙත්ඤාං. යඤ්ච ඛො මෙ පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු සෙයොසා අස්ස න පාපියො, තම්භං පරිචරෙත්ඤාං'නති.

නාහං බ්‍රාහ්මණ, උච්චාකුලීනතා සෙත්ඤාංගොති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, උච්චාකුලීනතා පාපියංගොති වදමි. නාහං බ්‍රාහ්මණ උලාර-වණණතා සෙත්ඤාංගොති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, උලාරවණණතා පාපියංගොති වදමි. නාහං බ්‍රාහ්මණ, උලාරගොගතා සෙත්ඤාංගොති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, උලාරගොගතා පාපියංගොති වදමි.

උච්චාකුලීනොපි හි බ්‍රාහ්මණ, ඉධෙකච්චො පාණාතිපාති හොති, අදිත්තාදාති හොති, කාමේසුමිච්ඡාචාරී හොති, මුතාචාදො හොති, පිසුනාචාචො හොති, එරුඤාචාචො හොති, සම්ඵප්පලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ඛ්‍යාපනනවිතො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. තස්මා න උච්චා-කුලීනතා සෙත්ඤාංගොති වදමි. උච්චාකුලීනොපි හි බ්‍රාහ්මණ ඉධෙ-කච්චො පාණාතිපාතා පටිච්චරතො හොති, අදිත්තාදානා පටිච්චරතො හොති, කාමේසු මිච්ඡාචාරී පටිච්චරතො හොති, මුතාචාද පටිච්චරතො හොති, පිසුනාචාචා පටිච්චරතො හොති, එරුඤාචාචා පටිච්චරතො හොති, සම්ඵප්පලාපා පටිච්චරතො හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, අඛ්‍යාපනන-විතො හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති. තස්මා න උච්චාකුලීනතා පාපියංගොති වදමි.

උලාරවණණොපි හි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- උලාරගොගොපි හි බ්‍රාහ්මණ, ඉධෙකච්චො පාණාතිපාති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. තස්මා න උලාර-ගොගතා සෙත්ඤාංගොති වදමි. උලාරගොගොපි හි බ්‍රාහ්මණ, ඉධෙ-කච්චො පාණාතිපාතා පටිච්චරතො -පෙ- සම්මාදිට්ඨි හොති. තස්මා න උලාරගොගතා පාපියංගොති වදමි.

නාහං බ්‍රාහ්මණ, සබ්බං පරිචරිතබ්බන්ති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, සබ්බං න පරිචරිතබ්බන්ති වදමි. යං හිංඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ, පරිචරතො පාරිචරියාහෙතු සඤ්ඤා වර්ධනී, සීලං වර්ධනී, සුතං වර්ධනී, වාගො වර්ධනී, පඤ්ඤා වර්ධනී. තම්භං පරිචරිතබ්බන්ති වදමි. යං හිංඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ පරිචරතො පාරිචරියා හෙතු න සඤ්ඤා වර්ධනී, න සීලං වර්ධනී, න සුතං වර්ධනී, න වාගො වර්ධනී, න පඤ්ඤා වර්ධනී. නාහං තං පරිචරිතබ්බන්ති වදමි'ති

බමුණ, ඉදින් කෘත්‍රියයකුදු මෙසේ පුඵසින්නාහු නම : (කෙසේ යැ යත් :) යමක්හු හෝ පරිවය්‍යා කරන තට පරිවය්‍යා හේතුයෙන් පාපයෙක් වන්නේ යැ, හිතයෙක් නො වන්නේ යි. යමක්හු හෝ පරිවය්‍යා කරන තට පරිවය්‍යා හේතුයෙන් හිතයෙක් වන්නේ යැ, පාපයෙක් නො වන්නේ යි. මෙහි දී කවරක්හු පරිවය්‍යා කරන්නෙහි ද?''යි. බමුණ, කෘත්‍රිය තෙමේත් මොනොවට ප්‍රකාශ කරනුයේ මෙසේ කියන්නේ යැ : ''යමක්හු පරිවය්‍යා කරන මට පරිවය්‍යා හේතුයෙන් පාපයෙක් වන්නේ ද හිතයෙක් නො වන්නේ ද, මම ඔහු පරිවය්‍යා නො කරන්නෙමි. යමක්හු වැළිත් පරිවය්‍යා කරන මට පරිවය්‍යා හේතුයෙන් හිතයෙක් වන්නේ ද පාපයෙක් නො වන්නේ ද, ඔහු මම පරිවය්‍යා කරන්නෙමි''යි.

බමුණ, ඉදින් බ්‍රහමණයකුදු . . . . බමුණ, ඉදින් චෛග්‍යයකුදු . . . . බමුණ, ඉදින් ශුද්‍රයකුදු මෙසේ විචාරන්නාහු නම : (කෙසේ යැ යත් :) ''යමක්හු හෝ පරිවය්‍යා කරන තට පරිවය්‍යා හේතුයෙන් පාපයෙක් වන්නේ ද හිතයෙක් නො වන්නේ ද, යමක්හු හෝ පරිවය්‍යා කරන තට පරිවය්‍යා හේතුයෙන් හිතයෙක් වන්නේ ද පාපයෙක් නො වන්නේ ද, මෙහි දී කවරක්හු පරිවය්‍යා කරන්නෙහි ද?''යි. බමුණ, ශුද්‍ර තෙමේත් මොනොවට ප්‍රකාශ කරනුයේ මෙසේ කියන්නේ යැ : ''යමක්හු පරිවය්‍යා කරන මට පරිවය්‍යා හේතුයෙන් පාපයෙක් වන්නේ ද හිතයෙක් නො වන්නේ ද, මම ඔහු පරිවය්‍යා නො කරන්නෙමි. යමක්හු වැළිත් පරිවය්‍යා කරන මට පරිවය්‍යා හේතුයෙන් හිතයෙක් වන්නේ ද පාපයෙක් නො වන්නේ ද, ඔහු මම පරිවය්‍යා කරන්නෙමි''යි.

බමුණ, මම 'උසස් කුල ඇති බව ප්‍රශස්ත යැ'යි නො කියමි. බමුණ, වැළිත් මම 'උසස්කුල ඇති බව ලාමක යැ'යි ද නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරවණ ඇති බව උතුම් යැ'යි නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරවණ ඇති බව පාපක යැ'යි නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරහෝග ඇති බව උත්තම යැ'යි නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරහෝග ඇති බව පාපක යැ'යි නො කියමි.

බමුණ, උසස්කුල ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණ්ඩා කරනු වෙයි, අධිනාදන් කරනු වෙයි, කාමයෙහි ඵ්සහසර ඇති වෙයි, මුසවා බණනු වෙයි, පිසුණු තෙසුල් ඇති වෙයි, පරොස්බස් ඇති වෙයි, පලස් ඇති වෙයි, අභිධ්‍යා බිහිලී වෙයි, ව්‍යාපන්න සිත් ඇති වෙයි, ඵසද්වු වෙයි. එහෙයින් උසස්කුල ඇති බව අතිශය ශ්‍රේෂ්ඨ යැ'යි නො කියමි. බමුණ, උසස්කුල ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණ්ඩායෙන් වැළකීමේ වෙයි, අධිනාදන් වැළකීමේ වෙයි, කාමයෙහි ඵ්සහසරින් වැළකීමේ වෙයි, මුසවායෙන් වැළකීමේ වෙයි, පිසුණුබසින් වැළකීමේ වෙයි, පරොස්බසින් වැළකීමේ වෙයි, පලසින් වැළකීමේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුල නො වෙයි, අව්‍යාපන්න සිත් ඇති වෙයි, සම්ඳිවු වෙයි. එහෙයින් උසස්කුල ඇති බව අතිශය පාපක යැ'යි නො කියමි.

බමුණ උදරවණ ඇති වූත් . . . බමුණ, උදරහෝග ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණ්ඩා කරනු වෙයි . . . ඵසද්වු ඇති වෙයි. එහෙයින් 'උදරහෝග ඇති බව ශ්‍රේෂ්ඨ යැ'යි නො කියමි. බමුණ, උදරහෝග ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණ්ඩායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි . . . සම්ඳිවු ඇති වෙයි. එහෙයින් 'උදරහෝග ඇති බව පාපක යැ'යි නො කියමි.

බමුණ, මම හැම පරිවය්‍යා කටයුතු යැ'යි නො කියමි. බමුණ, වැළිත් මම හැම පරිවය්‍යා නො කටයුතු යැ'යි නො කියමි. බමුණ, යමක්හු පරිවය්‍යා කරන ඕනට පරිවය්‍යා හේතුයෙන් ශුද්ධාව වැටෙයි ද, ඕලය වැටෙයි ද, ග්‍රැතය වැටෙයි ද, ක්‍යාගය වැටෙයි ද, ප්‍රඤච වැටෙයි ද, මම ඔහු පරිවය්‍යා කටයුතු යැ යි කියමි. බමුණ යමක්හු පරිවය්‍යා කරන ඕනට පරිවය්‍යා හේතුයෙන් ශුද්ධාව නො වැටෙයි ද, ඕලය නො වැටෙයි ද, ග්‍රැතය නො වැටෙයි ද, ක්‍යාගය නො වැටෙයි ද, ප්‍රඤච නො වැටෙයි ද, මම ඔහු පරිවය්‍යා නො කටයුතු යැ'යි කියමි''යි.

එවිං චූභොත ඵසුකාරී බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොචි: බ්‍රාහ්මණො හො ගොතමි, චත්තාරි ධනානි පඤ්ඤාපෙතති. බ්‍රාහ්මණස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති, බ්‍රහ්මභික්ඛස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති. වේසස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති. සුද්දස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තඤ්ඤිදං හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති භික්ඛාචරිතං. භික්ඛාචරිතස්ස ජන බ්‍රාහ්මණො සක්කිනං අතිමඤ්ඤාමානො අතිච්චකාරී හොති ගොපොච අදින්නං ආදිගමානොති. ඉදං ඛො හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තඤ්ඤිදං හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මභික්ඛස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති ධනුකලාපං. ධනුකලාපස්ස ජන බ්‍රහ්මභික්ඛො සක්කිනං අතිමඤ්ඤාමානො අතිච්චකාරී හොති. ගොපොච අදින්නං ආදිගමානොති. ඉදං ඛො හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මභික්ඛස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තඤ්ඤිදං හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො වේසස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති කසිගොරකඛං. කසිගොරකඛස්ස ජන වේසස්ස සක්කිනං අතිමඤ්ඤාමානො අතිච්චකාරී හොති ගොපොච අදින්නං ආදිගමානොති. ඉදං ඛො හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො වේසස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තඤ්ඤිදං හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො සුද්දස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති අසිතඛ්‍යාහඞ්ඛිං. අසිතඛ්‍යාහඞ්ඛිස්ස ජන සුද්දෙ සක්කිනං අතිමඤ්ඤාමානො අතිච්චකාරී හොති ගොපොච අදින්නං ආදිගමානොති. ඉදං ඛො හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො සුද්දස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති බ්‍රාහ්මණො හො ගොතමි, ඉමානි චත්තාරි ධනානි පඤ්ඤාපෙතති. ඉධ භවං ගොතමො තිමාහාති.

තිං ජන බ්‍රාහ්මණ, සබ්බො ලොකො බ්‍රාහ්මණානං එතදබ්‍රහ්මචාරිනාති. ඉමානි චත්තාරි ධනානි පඤ්ඤාපෙතතිති? නො හිදං හො ගොතමි.

තෙසංථාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො දළිඤ්ඤා අස්සකො අනාලබ්ධො තස්ස අකාමස්ස ඛිලං ඕලග්ගෙග්ගුං: ඉදං තෙ අවේසා පුරිස, මංසං බාදිතබ්බං මූලස්ස අනුපපදහබ්බන්ති. එවමේව ඛො බ්‍රාහ්මණ, අපච්ඤ්ඤාග තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං. අථ ච පනිමානි චත්තාරි ධනානි පඤ්ඤාපෙතති:

අරිසං ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ, ලොකුත්තරං ධම්මං පුරිසස්ස සාක්කිනං පඤ්ඤාපෙමි. පොරුණං ඛො පනස්ස මාතාපෙතතිකං කුලච්චං අනුස්සරතො ගත්ථ ගත්ථෙව අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බන්ති හොති, තෙන තෙනෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. බ්‍රහ්මභික්ඛලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බන්ති හොති, බ්‍රහ්මභික්ඛොත්ථෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. බ්‍රාහ්මණකුලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බන්ති හොති, බ්‍රාහ්මණොත්ථෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. වේසකුලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බන්ති හොති, වේසොත්ථෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. සුද්දකුලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බන්ති හොති, සුද්දොත්ථෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

1. චත්තාරී - PTS, උභං. 2. පඤ්ඤාපෙතුති - මජ්ඣ, සං, PTS. 3. අපච්ඤ්ඤාගෙ තෙසං - PTS.

මෙසේ වදළ කල්හි ඵසුකාරී බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : 'භවත් ගෞතමයෙනි, ඔවුණේ සතර ධන කෙනතුන් පනවති : ඔවුණුහට ස්වකීය ධනයක් පනවති, කෘත්‍රියහට ස්වකීය ධනයක් පනවති, වෛශ්‍යහට ස්වකීය ධනයක් පනවති, ශුද්‍රහට ස්වකීය ධනයක් පනවති.

භවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා ඔවුණේ බ්‍රාහ්මණහට මේ ස්වකීය ධනය පනවති. හික්ෂා වයඹාව යි. ඔවුණු වැළිත් ස්වකීය ධනය වූ හික්ෂාවයඹාව ඉක්මවා සිතනුයේ (රැක්කයුතු ඔවු) තෙතාගන්තා අරක් මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නොකටයුතු කරන්නේ වෙයි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයේ ඔවුණුහට මේ ස්වකීයධනය පනවති.

භවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා බ්‍රාහ්මණයේ කෘත්‍රියහට මේ ස්වකීය ධනය පනවති : ද්‍රුහියවුරු යි. කෘත්‍රිය වැළිත් ස්වකීය ධනය වූ ද්‍රුහියවුරු ඉක්මවා සිතනුයේ (රැක්කයුතු ඔවු) තෙතාගන්තා අරක් මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නොකටයුතු කරනුයේ වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා බ්‍රාහ්මණයේ වෛශ්‍යහට මේ ස්වකීයධනය පනවති : කෘෂිකම හා ගෝරක්ෂා යි. වෛශ්‍ය වැළිත් ස්වකීය ධනය වූ කෘෂිගෝරක්ෂා ඉක්මවා සිතනුයේ (රැක්කයුතු ඔවු) තෙතාගන්තා අරක්මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නො කටයුතු කරනුයේ වෙයි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයේ වෛශ්‍යහට මේ ස්වධනය පනවති.

භවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා බ්‍රාහ්මණයේ ශුද්‍රහට මේ ස්වධනය පනවති : (තණ කපන) දැකැත්ත හා කද යි. ශුද්‍ර වැළිත් ස්වධනය වූ දැකැත්ත හා කද ඉක්මවා සිතනුයේ (රැක්කයුතු ඔවු) තෙතාගන්තා අරක්මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නොකටයුතු කරනුයේ වෙයි. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයේ ශුද්‍රහට මේ ස්වධනය පනවති. භවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයේ මේ සතර ධනයන් පනවති. මෙහි ලා භවත් ගෞතමයේ කුමක් කියක් ද ? යි.

කීම ඔවුණ, 'මෙ සතර ධනයන් පනවති'යි සියලු ලෝකයා ඔවුණන්ගේ තෙල පැනවීම අනුදනී ද?යි. භවත් ගෞතමයෙනි, මේ කරුණ නො වේ මැ යි.

ඔවුණ, යම්සේ සහල් නැළියෙක ධනයකු නැති ස්වකීය වූ කිසිවක් නැති දිළිඳු පුරුෂයෙක් වේ ද, නො කැමැති මහට 'එමබා පුරුෂය, කා වසින් මේ මස් කෑයුතු යැ, මස්මළ ද දියයුතු යැ'යි මීළ කොටස නංවන්නාහු ද, එසෙයින් මැ ඔවුණ, ඒ මහණඔවුණන්ගේ පිළින නැති වූ එතෙකුද වත් මේ සතර ධනයන් පනවති.

ඔවුණ, මම ආයඹ වූ ලෝකොත්තර ධර්මය පුරුෂයාගේ ස්වධන කොට පනවමි. පැරැණි වූ මව්පිය සතු කුලචංසය සිහි කරන මිහුගේ ආත්මභාවය යම් යම් කුලචංසයෙක මැ ඉපැත්ම වේ ද, ඒ ඒ කුලචංසයෙන් මැ ගිණිමට යෙයි. ඉදින් කැත්කුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'කෘත්‍රියහ'යි මැ ගිණිමට යෙයි. ඉදින් ඔවුණුකුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'බ්‍රාහ්මණයහ'යි මැ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් වෛශ්‍යකුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'වෛශ්‍යයහ'යි මැ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් ශුද්‍රකුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'ශුද්‍රයහ'යි මැ ගිණිමට යේ.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පරිච්ච අග්භි ජලභි, තෙන තෙනෙව සඛිං ගච්ඡති. කර්ඨකේච පරිච්ච අග්භි ජලභි, කර්ඨකේච සඛිං ගච්ඡති. සකලිකකේච පරිච්ච අග්භි ජලභි, සකලිකකේච සඛිං ගච්ඡති. තිණකේච පරිච්ච අග්භි ජලභි, තිණකේච සඛිං ගච්ඡති. ගොමියකේච පරිච්ච අග්භි ජලභි, ගොමියකේච සඛිං ගච්ඡති. එවමේච ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ, අරියං ට්‍රොකුතතරං ධම්මං පුරිසස්ස සකිනං පඤ්ඤාපෙමි. පොරුණං ඛො පනස්ස මිත්‍යාපෙතතිකං කුලචංසං අනුසාරතො යත්ථ යත්ථෙව අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති හොති, තෙන තෙනෙව සඛිං ගච්ඡති. ඛතතිකකුලෙ චෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති හොති, ඛතතිකොකේච සඛිං ගච්ඡති. බ්‍රාහ්මණකුලෙ චෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති හොති, බ්‍රාහ්මණොකේච සඛිං ගච්ඡති. වේස්සකුලෙ චෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති හොති, වේස්සොකේච සඛිං ගච්ඡති. සුද්දකුලෙ චෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති හොති, සුද්දොකේච සඛිං ගච්ඡති.

ඛතතිකකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරඝමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතපථවේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ණිපාතා පරිච්චරතො හොති, අදික්ඛාදනා පරිච්චරතො හොති, අභුගම්චරියං පරිච්චරතො හොති, මුතචාද පරිච්චරතො හොති, පිසුනා වාචා පරිච්චරතො හොති, එරුඝා වාචා පරිච්චරතො හොති, සම්ඵප්පලාපා පරිච්චරතො හොති, අනභිජ්ඣාපු හොති. අඛ්‍යාපක්ඛාචිතො හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, ආරුධිකො හොති ඤයං ධම්මං කුසලං. බ්‍රාහ්මණකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරඝමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතපථවේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ණිපාතා පරිච්චරතො හොති, -පෙ- සම්මාදිට්ඨි හොති, ආරුධිකො හොති ඤයං ධම්මං කුසලං. වේස්සකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරඝමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතපථවේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ණිපාතා පරිච්චරතො හොති, -පෙ- සම්මාදිට්ඨි හොති, ආරුධිකො හොති ඤයං ධම්මං කුසලං. සුද්දකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරඝමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතපථවේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ණිපාතා පරිච්චරතො හොති, -පෙ- ඤයං ධම්මං කුසලං.

තං තිං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පහොති අගම්ම පදෙසෙ අචේරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේතතචිත්තං භාවේතුං. නො ඛතතිකො, නො වේස්සො, නො සුද්දොති?

නො තිදං හො ගොතම්, ඛතතිකො පි ති හො ගොතම්, පහොති අගම්ම පදෙසෙ අචේරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේතතචිත්තං භාවේතුං. බ්‍රාහ්මණොපි ති හො ගොතම්, -පෙ- වේස්සොපි ති හො ගොතම්, -පෙ- සුද්දොපි ති හො ගොතම්, -පෙ- සබ්බෙපි ති හො ගොතම්, චත්තාරෙ වණණං පහොනති අගම්ම පදෙසෙ අචේරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේතතචිත්තං භාවේතු'නති.

එවමේච ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඛතතිකකුලා චෙපි අගාරඝමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතපථවේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ණිපාතා පරිච්චරතො හොති, -පෙ- ඤයං ධම්මං කුසලං. බ්‍රාහ්මණකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- වේස්සකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- සුද්දකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරඝමා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, සො ච

බමුණ, යම් පරිදි යම් යම් මෑ ප්‍රත්‍යයක් පිණිස ගිනි දිලේ ද, ඒ ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් මෑ ගිණිමට යෙයි. ඉදින් කෘතමය නිසා ගිනි දල්වේ ද, 'කෘතමය' යයි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් පතුරු නිසා ගිනි දල්වේ ද, 'පතුරුගිනි' යයි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් තෘණ නිසා ගිනි දල්වේ ද, 'තෘණගිනි' යයි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් ගොම නිසා ගිනි දල්වේ ද, 'ගොමයගිනි' යයි මෑ ගිණිමට යෙයි. බමුණ, එපරිදි මෑ මම ආයතී වූ ලෝකෝත්තර ධර්මය පුරුෂයාගේ ස්වධන කොට පනවමි. පැරැණි වූ මවපියන්ගෙන් පැවැත එන කුලවංශය සිහි කරන ඔහුගේ ආත්මභාවෝත්පත්තිය යම් යම් කුලවංශයක මෑ වේ ද, ඒ ඒ කුලවංශයෙහි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් කෘත්‍රියකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්තී වේ නම් 'කෘත්‍රියග' යි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් බ්‍රාහ්මණකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්තී වේ නම් 'බ්‍රාහ්මණග' යි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් වෛශ්‍යකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්තී වේ නම් 'වෛශ්‍යග' යි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් ශුද්‍රකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්තී වේ නම් 'ශුද්‍රග' යි මෑ ගිණිමට යෙයි.

බමුණ, ඉදින් කෘත්‍රියකුලයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වැදුණේ වේ ද, හෙ ද තථාගත-ප්‍රවිදික ධර්මිතය ලැබ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද. අධිනාදනින් වැළකියේ වේ ද, අමුම්භරින් වැළකියේ වේ ද, මුඛවායෙන් වැළකියේ වේ ද, පිඤ්ඤාසිත්ත වැළකියේ වේ ද, පරොස් බසින් වැළකියේ වේ ද, පලසින් වැළකියේ වේ ද, අභිධ්‍යා බහුල නො වේ ද, ව්‍යාපන්තසිත් නැතියේ වේ ද, සම්මද්‍රව වේ ද, න්‍යාය සඛිඛ්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ, බ්‍රාහ්මණකුලයෙහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තථාගතප්‍රවිදික ධර්මිතයට පැමිණ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද... සම්මද්‍රව වේ ද, (හේ) න්‍යාය සඛිඛ්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ ඉදින් වෛශ්‍ය කුලයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තථාගතප්‍රවිදික ධර්මිතයට පැමිණ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද... සම්මද්‍රව වේ ද, හේ ද න්‍යාය සඛිඛ්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, ශුද්‍රකුලයෙහි ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හේ ද තථාගතප්‍රවිදික ධර්මිතයට පැමිණ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද... හේ ද න්‍යාය සඛිඛ්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වේ.

බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිති? බමුණෙක් මෑ මෙපෙදෙසෙහි අපෙවර නිර්දූඛ මෙමුත්‍රී චිත්තය වචන්තට පොහොනේ වේ ද, කෘත්‍රියයෙක් පොහොනේ නො වේ ද, වෛශ්‍යයෙක් පොහොනේ නො වේ ද, ශුද්‍රයෙක් පොහොනේ නො වේ ද?

හවත් ගෞතමයෙනි, මේ නොවන්නෙකි, හවත් ගෞතමයෙනි, කෘත්‍රියයෙකු මෙ පෙදෙසෙහි අපෙවර නිර්දූඛ මෙමුත්‍රීචිත්තය හවන්තට පොහොනේ ය. හවත් ගෞතම-යෙනි, බ්‍රාහ්මණයෙකු... හවත් ගෞතමයෙනි, වෛශ්‍යයෙකු... හවත් ගෞතමයෙනි, ශුද්‍රයෙකු... හවත් ගෞතමයෙනි, හැම වතුච්ඡයෝ මෑ මෙපෙදෙසෙහි අපෙවර නිර්දූඛ මෙමුත්‍රීචිත්තය හවන්තට පොහොනාහු වෙත්.

බමුණ, එ පරිදි මෑ කැත්කුලිත්‍රුද වෙවයි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තථාගතප්‍රවිදික දභර්මිතය දන පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද, ... න්‍යාය සඛිඛ්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි බමුණ, බමුණුකුලෙත්‍රුද වෙවයි... බමුණ, වෛශ්‍ය කුලයෙහි වෙවයි... බමුණ, ශුද්‍රකුලයෙහි වෙවයි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ

තථාගතපඤ්චේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ඩිපාත්‍යා පටිච්චතො හොති, අදින්නාදුනා පටිච්චතො හොති, අබ්‍රහ්මචරියා පටිච්චතො හොති, මුසාවාදු පටිච්චතො හොති, පිසුනා වාචා පටිච්චතො හොති, එරුතා වාචා පටිච්චතො හොති, සම්පජ්ජාපා පටිච්චතො හොති, අනභිජ්ඣාපු හොති. අඛ්‍යාපනාවිතො හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, ආරාධනො හොති සද්ධං ධම්මං කුසලං.

තං කීං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පහොති සොතනීං සිතානීං ආදය නදිං ගතඛා රජොජල්ලං පචාහෙතුං. නො ඛතනීයො, නො වෙසො, නො සුඤ්ඤති?

නො තිදං හො ගොතම්, ඛතනීයොපි හි හො ගොතම්, පහොති සොතනීං සිතානීං ආදය නදිං ගතඛා රජොජල්ලං පචාහෙතුං. බ්‍රාහ්මණොපි හි හො ගොතම් -පෙ- වෙසොපි හි හො ගොතම් -පෙ- සුඤ්ඤපි හි හො ගොතම් -පෙ- සබ්බපි හි හො ගොතම්, චත්තාරෙ වණණ පහොතනී සොතනීං සිතානීං ආදය නදිං ගතඛා රජොජල්ලං පචාහෙතුනති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඛතනීයකුලා වෙපි අභාරඝො අනගාරිතං පබ්බජිතො හොති, නො ච තථාගතපඤ්චේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ඩිපාත්‍යා පටිච්චතො හොති, -පෙ- ආරාධනො හොති සද්ධං ධම්මං කුසලං. බ්‍රාහ්මණකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- වෙසකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- සුඤ්ඤකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, අභාරඝො අනගාරිතං පබ්බජිතො හොති, නො ච තථාගතපඤ්චේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ඩිපාත්‍යා පටිච්චතො හොති, -පෙ- ආරාධනො හොති සද්ධං ධම්මං කුසලං.

තං කීං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, ඉධ රුජා ඛතනීයො මුඛාවසිතො නානාජම්චානං පුරිසානං පුරිසගතං සනතිපානෙග්ග, ආයතඤ්ඤා ගොතොතො ගෙ තථ ඛතනීයකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රුජඤ්ඤකුලා උපපන්නා සාකස්ස වා සාලස්ස වා, සලලස්ස වා චන්දනස්ස වා පදුම්කස්ස වා උත්තරුරණීං ආදය අග්ගි අභිනිබ්බතොනඤ්ඤා තෙජො පානුකරොනඤ්ඤා ආයතඤ්ඤා පන ගොතොතො ගෙ තථ වණ්ණාලකුලා තෙසාදකුලා වෙණකුලා රථකාරකුලා පුකකුකුලා උපපන්නා, සාපානදෙණීයා වා සුකරදෙණීයා වා රජකදෙණීයා වා එළභකිකට්ඨස්ස වා උත්තරුරණීං ආදය අග්ගි අභිනිබ්බතොනඤ්ඤා තෙජො පානුකරොනඤ්ඤා. තං කීං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, ගො එව නු ඛො ගො ඛතනීයකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රුජඤ්ඤකුලා උපපන්නති සාකස්ස වා සාලස්ස වා, සලලස්ස වා චන්දනස්ස වා පදුම්කස්ස වා උත්තරුරණීං ආදය අග්ගි අභිනිබ්බතො තෙජො පානුකරො, ඝෙව නු ඛචස්ස අග්ගි අච්චිමා වෙච වණ්ණිමා, ච පහස්සරෙ ච, තෙන ච සකකා අග්ගිතා අග්ගිකරණීයං කාතුං. ගො පන ගො වණ්ණාලකුලා තෙසාදකුලා වෙණකුලා රථකාරකුලා පුකකුකුලා උපපන්නති සාපානදෙණීයා වා සුකරදෙණීයා වා රජකදෙණීයා වා එළභකිකට්ඨස්ස වා උත්තරුරණීං ආදය අග්ගි අභිනිබ්බතො තෙජො පානුකරො, ස්වාස්ස අග්ගි න වෙච අච්චිමා න ච වණ්ණිමා න ච පහස්සරෙ, න ච තෙන සකකා අග්ගිතා අග්ගිකරණීයං කාතුනති.

- 1. සොතනීසිතානීං - මජ්ඣං.
- 2. සාකස්ස වා - සිමු, නප්ඵි.
- 3. වෙණුකුලා - සිමු.

වේ ද, හෙ ද තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මිතයට පැමිණ පණිවායෙන් වැළකියේ වේ ද, අධිනාදනින් වැළකියේ වේ ද, අභ්‍රමසරින් වැළකියේ වේ ද, මුසවායෙන් වැළකියේ වේ ද, පිසුණුබසින් වැළකියේ වේ ද, පරොස්බසින් වැළකියේ වේ ද, පලපින් වැළකියේ වේ ද, අභිධ්‍යාබහුල නො වේ ද, අව්‍යාපන්න චිත්ත ඇති වේ ද, සම්මිද්ධ වේ ද, හේ න්‍යාය සධ්ව්‍යාක කුසලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි.

බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිති? බමුණෙක් මෑ නහන්නට කළ කුරුදුවැළ ගෙන හොයට ගොස් රජස් දැලි සෝධා ලන්නට පොහොතේ වේ ද, ක්‍ෂත්‍රියයෙක් පොහොතේ නො වේ ද, වෛශ්‍යයෙක් පොහොතේ නො වේ ද, ශුද්‍රයෙක් පොහොතේ නො වේ ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, මේ නොවන්නෙක් මෑ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, ක්‍ෂත්‍රියයෙකු නහන්නට කළ කුරුදුවැළ ගෙන හොයට වැද රජස්දැලි සෝධාලන්නට පොහොතේ යෑ. භවත් ගෞතමයෙනි, බමුණෙකුද . . . භවත් ගෞතමයෙනි, වෛශ්‍යයෙකුද . . . භවත් ගෞතමයෙනි, ශුද්‍රයෙකුද . . . භවත් ගෞතමයෙනි, භූමි වතුර්වණයෝ මෑ නහන කළ කුරුදුවැළ ගෙන හොයට වැද රජස්දැලි බහන්නට පොහොනාහු වෙයි.

බමුණ, එ පරිදි මෑ කැත්කුලෙකුද වෙවයි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාගතයන් වහන්සේ විසින් වදහළ දහම්චිතය දූත පණිවායෙන් වෙන් වූයේ වේ ද . . . (හෙ) න්‍යායසධ්ව්‍යාකකුසල ධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ බමුණුකුලෙකුද වෙවයි . . . බමුණ, වෛශ්‍යකුලයෙකුද වෙවයි . . . බමුණ, ශුද්‍රකුලයෙකුද වෙවයි ගිහිගෙන් බැස පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද බුදුන් වදහළ දහම්චිතය දූත පණිවායෙන් වෙන් වූයේ වේ ද, . . . (හෙ) න්‍යායසධ්ව්‍යාකකුසලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි,

බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවෑ මුදුනෙහි ඩිසෙස් කළ කැත්රජෙක් නානා ජාතියෙහි උපන් සියක් පුරුෂයන් මුළු දෙවන්නේ යෑ, භවත්හු අප කරා එක්වා, ඒ මුළුයෙහි කැත්කුල බමුණුකුල රජකුල උපන් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු සල්මුවා හෝ සලලමුවා හෝ සදුන්මුවා හෝ පියුමුවා හෝ උතුරුරිණි ගෙන ගිනි දල්වත්වා තෙද නහත්වා භවත්හු අප කරා එක්වා, ඒ මුළුයෙහි සැඩල්කුල වැදිකුල කුලපොකුකුල රියකරු කුල පුස්සඬුකුල උපන් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, බලුදෙණිමුවා හෝ හුරුදෙණිමුවා හෝ රදදෙණි මුවා හෝ එරණධකාෂටමය හෝ උතුරුරිණි ගෙන ගිනි දල්වත්වා, තෙදපහල කෙරෙත්වා. බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිති? කැත්කුල හෝ බමුණුකුල හෝ රජකුල හෝ උපනුන් විසින් ශාකමය වූ හෝ සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වඤ්ඤාමය වූ හෝ පදුමකමය වූ හෝ උතුරුරිණි ගෙන ඉපැයූ පහළ කළ යම් ඒ ගින්නෙක් තෙදෙක් වේ ද, ඒ ගිනි මෑ සිඵ ඇතියේත් වණි ඇතියේත් ප්‍රභාභිර වූයේත් වේ ද, ඒ ගින්නෙන් ගිනිකරණි කරන්නට හැකි වේ ද, සැඩල්කුල හෝ වැදිකුල හෝ කුලපොකුකුල හෝ රියකරුකුල හෝ පුස්සඬුකුල හෝ උපනුන් විසින් බලුදෙණිමුවා හෝ හුරුදෙණිමුවා හෝ රදදෙණිමුවා හෝ එරණධ කාෂටමය වූ හෝ උතුරුරිණි ගෙන ඉපැයූ පහළ කළ යම් ගින්නෙක් තෙදෙක් වේ ද, ඒ ගිනි ද සිඵ ඇතියේ නො වේ ද, වණි ඇතියේ නො වේ ද, ප්‍රභාභිර නො වේ ද, ඒ ගින්නෙන් ගිනිකරණි කරන්නට නො හැකි වේ ද?

හො: හිදං හො ගොතම්, යො හො හො ඛතතියකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රුජ්ඤකුලා උපානොති සාකස්ස වා සාලස්ස වා සලලස්ස ව චන්දනස්ස වා පදුමකස්ස වා උත්තරුරණිං ආදය අහි අභිනිබ්බොතො, තෙජෝ පාතුකතො. ස්වාස්ස අහි අච්චිම, චෙච චණ්ණිම, ච පහස්සරේ ව. තෙන ව සක්කා අහිනා අහිකරණීයං කාතුං. යොපි යො චණ්ඩාලකුලා තෙසාදකුලා චෙණකුලා රථකාරකුලා පුක්කුසකුලා උපානොති සාපාන-දෙණියා වා සුකරදෙණියා වා රජකදෙණියා වා එලුණකිකච්චියා වා උත්තරුරණිං ආදය අහි අභිනිබ්බොතො, තෙජෝ පාතුකතො. ස්වාස්ස අහි අච්චිම, චෙච චණ්ණිම, ච පහස්සරේ ව. තෙනපි ව¹ සක්කා අහිනා අහිකරණීයං කාතුං. සබ්බොපි හො ගොතම්, අහි අච්චිම, චෙච චණ්ණිම, ච පහස්සරේ ව සබ්බෙනපි ව² සක්කා අහිනා අහිකරණීයං කාතුනති.

එවමෙච බො බ්‍රාහ්මණ, ඛතතියකුලා චෙපි අගාරභ්මා අනගාරියං පබ්බජ්ඣො හොති, හො ච තථාගතප්පච්චිනං ධම්මචිනයං ආගම්ම පාණාතිපානා පච්චිරතො හොති-පෙ-ආරාධනො හොති ඤයං ධම්මං කුසලං. බ්‍රාහ්මණකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- චෙස්සකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- සුඤ්ඤා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරභ්මා අනගාරියං පබ්බජ්ඣො හොති, හො ච තථාගතප්පච්චිනං ධම්මචිනයං ආගම්ම පාණාතිපානා පච්චිරතො හොති, අදිත්තාදනා පච්චිරතො හොති, අබ්‍රහ්මචරියා පච්චිරතො හොති, සුභාචාද පච්චිරතො හොති, පිසුනාචාචා පච්චිරතො හොති, එරුචාචාචා පච්චිරතො හොති, සම්ඵප්පලාපා පච්චිරතො හොති, අනභිජ්ඣලු හොති, අඛ්‍යාපනච්චිතො හොති, සම්මාදිච්චි හොති, ආරාධනො හොති ඤයං ධම්මං කුසලනති.

එවං චූඨොත එසුකාරී බ්‍රාහ්මණො හගව්නතං එතදවොච: අභික්කන්තං හො ගොතම්, අභික්කන්තං හො ගොතම්-පෙ-උපාසනං මං හචං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනස්සො පාණ්ණපෙනං සරණං ගත'නති.

එසුකාරීසුභතං ජට්ඨමං.

1. තෙන ව - මජ්ඣං.
2. සබ්බෙනපි - මජ්ඣං.

භවත් ගෞතමයෙනි, මේ නොවන්නෙක් මැ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, කෘත්‍රියකුලයෙන් හෝ මුහුණත කුලයෙන් හෝ රාජතාමකුලයෙන් හෝ උපතූන් විසින් ශාකමය වූ හෝ සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වක්‍රතමය වූ හෝ පසුමකමය වූ හෝ උතුරුරිඪි ගෙන පහළ කළ යම් ඒ ගින්නෙක් තෙදෙක් වේ ද, ඒ ගිනි සිඵ ඇතියෙක් වණි ඇතියෙක් ප්‍රභාසිර වූයෙක් වෙයි, ඒ ගින්නෙකු ශිනිකරණි කරන්නට හැකි යැ. වණ්ඩාලකුලයෙන් ව්‍යාධ කුලයෙන් වෙණකුලයෙන් රටකාරකුලයෙන් පුක්කුසකුලයෙන් උපතූන් විසින් බලුදෙණිමුඛා හෝ හුරුදෙණිමුඛා හෝ රදුදෙණිමුඛා හෝ එරණඩකාෂටමය හෝ උතුරුරිඪි ගෙන උපදවනලද ප්‍රාදුර්භූත කළ යම් ඒ ගින්නෙක් තෙදෙක් ඇද්ද, ඒ ගිනි අර්ච්ඡමක් වූයෙක් වණ්ඩත් වූයෙක් ප්‍රභාසිර වූයෙක් වෙයි. ඒ ගින්නෙකු ශිනිකරණි කරන්නට හැකි යැ. භවත් ගෞතමයෙනි, හැම ගිනි මැ අර්ච්ඡමක් ද වණ්ඩත් ද ප්‍රභාසිර ද වෙයි, හැම ගින්නෙකු ශිනිකරණි කරන්නට හැකි යැ.

බමුණ, එපරිදි මැ කෘත්‍රියකුලයෙකු ශිභිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාභතයන් වහන්සේ විසින් වදළ දහම්චිතය දන පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වේ ද . . . . (හෙ) න්‍යාය සඨබ්‍යාත කුභලධම්ම ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ, මුහුණතකුලයෙකු . . . . බමුණ, වෙච්ඡාකුලයෙකු . . . . බමුණ, ශුද්‍රකුලයෙකු ශිභිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාභතප්‍රචිදිත ධම්චිතයට පැමිණ ප්‍රාණවධයෙන් වැළකියේ වේ ද, අදක්තාදනායෙන් වැළකියේ වේ ද, අමුභ්මවයභයෙන් වැළකියේ වේ ද, මෘෂාචාදයෙන් වැළකියේ වේ ද, ජෛශ්‍රතා බසින් වැළකියේ වේ ද, පරුෂ බසින් වැළකියේ වේ ද, සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වැළකියේ වේ ද, අභිධ්‍යාබහුල නො වේ ද, අව්‍යාපන්න සිත් ඇතියේ වේ ද, සමාග්දාෂ්චික වේ ද, හෙ න්‍යාය සඨබ්‍යාත කුභලධම්ම ආරාධනා කරනු වෙයි.

මෙසේ වදළ කලැ ඵසුකාරී මුහුණත භගවත්භට තෙල කී : "භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනැවැ, භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනැවැ. . . . භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට මා දිවිභිමියෙන් සරණ ගිය උපසායකයකු කොට ධරන සේක්වයි.

සචැනි ඵසුකාරීසුත්‍ර යි.

2. 5. 7

ධනඤ්ජානීසුතනං

එම මේ සුතං: එකං සමයං හගවා රුජගභෙ විහරති වෙච්චනෙ කරුඤ්ජකතිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා ආරිපුතො: දක්ඛිණාභිරිත්ථං චාරිතං වරති මහතා භික්ඛුසංඝෙහ සද්ධං. අථ ඛො අඤ්ඤතරෙ භික්ඛු රුජගභෙ වසං වුත්ථො යෙන දක්ඛිණාභිරි යෙනායසමා ආරිපුතො: තෙහුපසඛිකම්, උපසඛිකම්ඤා ආයසමතා ආරිපුතෙතන සද්ධං සමමොදි, සමමොදනිතං කථං ආරඤ්ඤං විනිසාරෙණා එකමන්තං තිසිදි, එකමන්තං තිසිතං ඛො තං භික්ඛුං ආයසමා ආරිපුතො: එතදවොච:

කච්චාචුසො, හගවා අරෙගො ච බලවා වා'ති?

අරෙගො චාචුසො, හගවා බලවා වා'ති.

කච්චි පනාචුසො, භික්ඛුසංඝෙහ අරෙගො ච බලවා වා'ති?

භික්ඛු සංඝෙහාපි ඛො ආචුසො, අරෙගො ච බලවා වා'ති.

එන්ථාචුසො, තඤ්චුලපාලදාරයං¹ ධනඤ්ජානී² නාම බ්‍රාහ්මණො අජී. කච්චාචුසො, ධනඤ්ජානී නාම බ්‍රාහ්මණො අරෙගො ච බලවා වා'ති.

ධනඤ්ජානීපි ඛො අචුසො, බ්‍රාහ්මණො අරෙගො ච බලවා වා'ති.

කච්චි පනාචුසො ධනඤ්ජානී බ්‍රාහ්මණො අපමනෙතාති.

කුතො නො ආචුසො, ධනඤ්ජානීසං බ්‍රාහ්මණසං අපමාදෙ? ධනඤ්ජානී ආචුසො, බ්‍රාහ්මණො රුජානං නිසංසං බ්‍රාහ්මණගහපතීනෙ විලුමති. බ්‍රාහ්මණගහපතීනෙ. නිසංසං රුජානං විලුමති. යාපිසං හරියං සඬා සඬාකුලා³ ආනීතා, සාපිසං කාලකතා, අඤ්ඤ'සං⁴ හරියං අසාඬා අසාඬාකුලා³ ආනීතා'ති.

දුස්සුතං වනාචුසො අස්සමහා, දුස්සුතං වනාචුසො අස්සමහා, යෙ මය ධනඤ්ජානීං බ්‍රාහ්මණං පමන්තං අස්සමහා. අපොචනාම මයං කදච්චි කරහම් ධනඤ්ජානීනා බ්‍රාහ්මණෙත සද්ධං සමාගචෙත්ඤාමි. අපොචනාම සියං කොච්චෙච්චි කරාසලලාපො'ති.

---

1. තඤ්චුලපාලදාරයං - මජ්ඣ. 4. අඤ්ඤසං - සිඤ්ඤ, මජ්ඣං.
 2. ධනඤ්ජානී - PTS. 5. අසාඬාකුලා - මජ්ඣං.
 3. සඬාකුලා - මජ්ඣං.

2. 5. 7

ධනඤ්ජානී සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කළඤ්ජානීවාස නම් වූ වේච්චන විහාරයෙහි වැඩ වාස කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ දක්ඛිණාගිරි දනවියෙහි මහත් බික්සහන හා සමග සැරිසරන සේක. එසඳ එක්තරා මහණෙක් රජගහනුවර වස් විසුයේ දක්ඛිණාගිරි දනවිය කරා ගියේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වී. සම්මොදනායට නිසි සිහි කරනුවට නිසි කරා කොට නිමවා එකක්පස් වැ හින. එකක්පස් වැ හුන් ඒ මහණහට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ කෙල කීහු :

“කිම ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරෝග සේක් ද? කායබල ඇති සේක් ද?”

ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරෝග සේක. කායබල ඇති සේකැ’යි.

කිම ඇවැත්නි, හික්කුසඨසයා නිරෝග වෙද? කායබල ඇති වෙද?

ඇවැත්නි, හික්කුසඨසයා ද නිරෝග වෙයි කායබල ඇති වෙ’යි.

ඇවැත්නි, මෙහි තණවුලපාලදවාරයෙහි ධනඤ්ජානී නම් බමුණෙක් ඇත. කිම ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී නම් බමුණු නිරෝග වෙද, කායබල ඇති වෙද?

ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී බමුණු නිරෝග වෙයි, කායබල ඇති වෙ’යි.

කිම ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී බමුණු අප්‍රමත්ත වෙද?

ඇවැත්නි, කොයින් නම් ධනඤ්ජානී බමුණුහට අප්‍රමාදයෙක් ඇද්ද? ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී බමුණු රජු ඇසිරි කොට බමුණුහැඟවියන් විලුම්ප න කෙරෙයි. බමුණුහැඟවියන් ඇසිරි කොට රජු අසිඳගනී. උහුගේ සැඳහැනිකුලෙන් ගෙන ආ යම් සැඳහැනි බිරියක් වූ ද උහුගේ ඒ බිරිය ද කලුරිය කළා. උහුට සැඳහැනැති කුලයෙකින් සැඳහැනැති අත්බිරියක් ගෙන එනලද.

අපි ධනඤ්ජානී බමුණු අප්‍රමත්ත වූවහු ඇසුමෝ වෙද, එහෙයින් ඇවැත්නි, නපුරු ඇසුමක් ඇසුමෝ මැ යැ, ඇවැත්නි, නපුරු ඇසුමක් ඇසුමෝ මැ යි. අපි කිසියම් දිනෙකැ ධනඤ්ජානී බමුණු හා සමග එකතු වන්නමෝ නම් මැනැවැ, එසඳ කිසියම් කරා සල්ලාපයෙක් වෙ නම් මැනැවැ යි.

අඵ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො දක්ඛණාභිරිතං යථාභිරන්තං විහරිතා යෙන රුජගහං තෙන වාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන රුජගහං තදවගරි. තනු පුදං ආයස්මා සාරිපුතො රුජගහෙ විහරති වෙඵඵවෙන කලුඤ්ඤනිවාපො. අඵ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිචිරං ආදය රුජගහං පිණ්ඩාය පාවිසි.

තෙන ඛො පන සමයෙන ධනාඤ්ඤානී මුහුණේ ඛණිතගරෙ ගාමො ගොවෙඨ දෙහාපෙති¹ අඵ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො රුජගහෙ පිණ්ඩාය වරිතා පච්ඡාගන්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො යෙන ධනාඤ්ඤානී මුහුණේ තෙනුපසඛක්කමි. අද්දසා ඛො ධනාඤ්ඤානී මුහුණේ ආයස්මන්තං සාරිපුතං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන යෙනාස්මා සාරිපුතො තෙනුපසඛක්කමි, උපසඛක්කමිත්වා ආයස්මන්තං සාරිපුතං ඵතදවොච: ඉතො හො සාරිපුත, පයො පියතං තාව ගත්තස්ස කාලො භවිස්සති²ති.

අලං මුහුණ, කතමෙව අජ්ඣ ගත්තතිච්චං. අමුක්කමීං මෙ රුක්ඛමුලෙ දිවාචිතායෙ භවිස්සති. තථ ආගචෙජ්ජයාසි³ති.

ඵචං හොති ඛො ධනාඤ්ඤානී මුහුණේ ආයස්මන්තො සාරිපුතස්ස පච්චස්සොසි. අඵ ඛො ධනාඤ්ඤානී මුහුණේ පච්ඡාගන්තං භුත්තපාතරුසො යෙනාස්මා සාරිපුතො තෙනුපසඛක්කමි, උපසඛක්කමිත්වා ආයස්මන්තො සාරිපුතො සද්ධිං සමමාදි, සමමාදනියං කථං භාරණීයං විනිසායෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසින්නං ඛො ධනාඤ්ඤානීං මුහුණේ ආයස්මා සාරිපුතො ඵතදවොච:

කච්චිසි ධනාඤ්ඤානී, අපමහෙත්වා⁴ති?

‘භුතො හො සාරිපුත, අමනාකං අපමාදෙ යෙසං නො මාතාපිතරෙ පොසෙතබ්බං, පුත්තදුරු පොසෙතබ්බං, දුක්ඛමකරපොරියං පොසෙතබ්බං, මිත්තාමච්චානං මිත්තාමච්චකරණීයං කාතබ්බං ඤ්ඤතිසාලො භිත්තානං ඤ්ඤතිසාලොභිත්තකරණීයං කාතබ්බං, අතිපීනං අතිපීකරණීයං කාතබ්බං, පුබ්බපෙත්තං පුබ්බපෙත්තකරණීයං කාතබ්බං, දෙවිත්තානං දෙවිත්තාකරණීයං කාතබ්බං, රඤ්ඤා රුජකරණීයං කාතබ්බං, අයච්චි කායො පිනෙතබ්බො මුහුණෙතබ්බො⁵ති.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනාඤ්ඤානී, ඉධෙකච්චො මාතාපිතුන්තං⁶ හෙතු අධිමමචාරී විසමචාරී අස්ස, තමෙන අධිමමචරියා විසමචරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලො උපකමෙස්සං. ලභෙත්ස නු ඛො හො ‘අහං ඛො මාතාපිතුන්තං හෙතු අධිමමචාරී විසමචාරී අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලො⁷ති. මාතාපිතරෙ වා පනස්ස ලභෙත්සං ‘ඵසො ඛො අමනාකං හෙතු අධිමමචාරී විසමචාරී අහොසි, මා තං නිරයං නිරයපාලො⁸ති.

නො භීදං හො සාරිපුත, අඵ ඛො නං වික්කඤ්ඤන්තං⁹යෙච නිරයෙ නිරයපාලො පක්ඛිපෙත්සං.

1. දුහාපෙති - මජ්ඣිම, සරා. 3. වික්කඤ්ඤන්තං - සරා, PTS.
2. මාතාපිතුන්තං - සරා, මජ්ඣිම.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ඤ්ඤානීරි දනවියෙහි කැමැති තාක් වාස කොට රජගහනුවර කරා වාරිකා කොට ගියහ. පිළිවෙළින් සැරිසරනුවෝ රජගහ නුවර කරා වැඩියෝ, එහි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ රජගහනුවර කළඤ්ඤානීවාස නම් වෙළඳන වෙහෙරෙහි ඒතරණ කෙරෙහි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි සකසා හැඳ පාසිවුරු ගෙන රජගහාවට පිටු පිණිස වැඩියෝ.

එකලා ධනාඤ්ඤානී බමුණු පිටිනුවරෙහි ගොවුදෙකා ගෙවත් දෙව්වයි. එසඳ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ රජගහනුවර පිටු පිණිස හැසිර පසුබත්හි පිණ්ඩරාතයෙන් වැළකියාහු ධනාඤ්ඤානී බමුණු කරා එළැඹියෝ. ධනාඤ්ඤානී බමුණු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් දුර දී මැ තමන් කරා එන්නවුන් දිට. දක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළැඹියෝ. එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවනට තෙල කී : හවත් ඹාරිපුත්‍රයෙනි, මෙයින් ධාරණණ පයස බොන්තේ මැනැව. එ වීට මැ බතට කල් වේ'යි.

බමුණ, කම් නැත. මා වීසින් අද බත් කිස කරන ලද. තෙල වෘක්ෂමුලයෙහි මාගේ දිවාවිහාර වෙයි. එහි එව'යි.

'හවත්නි, එසේ යැ'යි ධනාඤ්ඤානී බමුණ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවනට පිළිවදන් දින, ඉක්බිති ධනාඤ්ඤානී බමුණු පසුබතැ වැළඳු ප්‍රාතරාස ඇති වැ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළැඹියෝ. එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් හා සතුටු වී, තුස්නට නිසි සිහි කරන්නට නිසි කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිත. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ එකත්පස් වැ හුන් ධනාඤ්ඤානී බමුණුට තෙල කී :

"කිම ධනාඤ්ඤානීයෙනි, අප්‍රමත්තයෙහි?"

හවත් ඹාරිපුත්‍රයෙනි, අප යම් කෙනෙකුන් වීසින් දෙමාපියෝ පෝෂණ කළයුතු වෙත් ද, පුත්‍රරුවෝ පෝෂණ කළයුතු වෙත් ද, දසිකම්කරුපුරිස් පෝෂණ කළයුතු වේ ද, ඒත්‍රාමාත්‍රා යත්තේ ඒත්‍රාමාත්‍රාකරණි කළයුතු වේ ද, නාසාලේනායත්තේ නාසාලේනාකරණි කළයුතු වේ ද, අතිරීත්තේ අතිරීකරණි කළයුතු වේ ද, පුරිප්‍රේතයත්තේ පුරිප්‍රේතකරණි කළයුතු වේ ද, දේවතාවන්තේ දේවතා කරණි කළයුතු වේ ද, රජුගේ රජකරණි කළයුතු වේ ද, මේ කයක් පිණ්ඩියුතුත් වැඩියුතුත් වේ ද, ඒ අපට කොයින් තම අප්‍රමාදයක් ඇදද?යි කී.

ධනාඤ්ඤානීයෙනි, ඒ කෙසේ හෙයි? මෙලොවැ කිසි එකෙක් මව්පියන් නිසා අධම්මාරී වීමෙහි වේ ද, තුලුහු අධම්මියතී වීමෙහි වේද හේතුයෙන් නිශ්පල්හු නිරයට ඇදහන්නාහු නම් හේ "මම වතාහි මව්පියන් හේතු කොට අධම්මාරී වීමෙහි වීම්. නිශ්පල්හු මා නිරයට නො හතිත්වා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ මව්පියන් "තෙල වතාහි අප හේතුයෙන් අධම්මාරී වීමෙහි වීම්. නිශ්පල්හු උහු නිරයට නො හතිත්වා" යනු ලබන් ද?

හවත් ඹාරිපුත්‍රයෙනි, මෙය නො වන්නේ මැ යැ. වැළිදු නිශ්පල්හු වික්‍රඤ්ඤා කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයට බහත් මැ යැ.

තං කීං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජාති, ඉධෙකච්චො පුභතදුරස්ස හෙතු ධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්චරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඝේසිය්‍යං. උභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො පුභතදුරස්ස හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසිං. මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. පුභතදුරචා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො අමහාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

නො හිදං හො සාරිපුභත, අථ ඛො තං වික්කඤ්ජනතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඝිපෙය්‍යං.

තං කීං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජාති, ඉධෙකච්චො දුසකම්මකරපොරිසස්ස හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්චරියා හෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඝේසිය්‍යං. උභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො දුසකම්මකරපොරිසස්ස හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. දුසකම්මකරපොරිසං චා පනස්ස උභෙය්‍ය ‘ඵසො ඛො අමහාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

නො හිදං හො සාරිපුභත, අථ ඛො තං වික්කඤ්ජනතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඝිපෙය්‍යං.

තං කීං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජාති, ඉධෙකච්චො ඡිත්තාම්ච්චානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්චරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඝේසිය්‍යං. උභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො ඡිත්තාම්ච්චානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. ඡිත්තාම්ච්චා චා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො අමහාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

නො හිදං හො සාරිපුභත, අථ ඛො තං වික්කඤ්ජනතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඝිපෙය්‍යං.

තං කීං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජාති, ඉධෙකච්චො ඤ්ඤතිසාලොභිතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්චරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඝේසිය්‍යං. උභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො ඤ්ඤතිසාලොභිතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසිං. මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. ඤ්ඤතිසාලොභිතා චා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො අමහාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි. මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

නො හිදං හො සාරිපුභත, අථ ඛො තං වික්කඤ්ජනතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඝිපෙය්‍යං.

තං කීං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජාති, ඉධෙකච්චො අතිඵභං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්චරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඝේසිය්‍යං. උභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො අතිඵභං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලා’ති. අතිඵචා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො අමහාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා’ති?

නො හිදං හො සාරිපුභත, අථ ඛො තං වික්කඤ්ජනතං යෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඝිපෙය්‍යං.

1. උභෙය්‍ය - සීඝ්‍ර.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසි එකෙක් පුත්‍රදර භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, තුලුහු අධම්මවයා විෂමවයා භේතුයෙන් නිරයට අදාගන්නාහු නම් හේ "මම වනාහි පුත්‍රදර භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වීම්. නිරයට ලඟු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ පුත්‍රදර හෝ "තෙලෙ අප භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වී නිරයට ලඟු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබා ද?

භවත් ආරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු වික්‍රාන්ත කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයට බහත් මැ යැ.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසි එකෙක් දසිකම්මකරුපුරිස් භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, නිරයට ලඟු අධම්මවයා විෂමවයා භේතුයෙන් නිරයට අදාහු නම් හේ "මම වනාහි දසිකම්මකරුපුරිස් භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වීම්. නිරයට ලඟු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ දසිකම්මකරුපුරිස් හෝ "තෙලෙ වනාහි අප භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වී. නිරයට ලඟු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබා ද?

භවත් ආරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයට ලඟු වික්‍රාන්ත කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත් මැ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසි එකෙක් මිත්‍රාමාත්‍ය භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, නිරයට ලඟු තුලුහු අධම්මවයා විෂමවයා භේතුයෙන් නිරයට අදාහු නම් හේ "මම වනාහි මිත්‍රාමාත්‍ය භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වීම්. නිරයට ලඟු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ හෝ "තෙලෙ වනාහි අප භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වී. නිරයට ලඟු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබන් ද?

භවත් ආරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයට ලඟු වික්‍රාන්ත කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසි එකෙක් නෑසාලේනෑ භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, නිරයට ලඟු තුලුහු අධම්මවයා විෂමවයා භේතුයෙන් නිරයට අදාහු නම් හේ "මම වනාහි නෑසාලේනෑ භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වීම්. නිරයට ලඟු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ නෑසාලේනෑයෝ හෝ "තෙලෙ වනාහි අප භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වී. නිරයට ලඟු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබන් ද?

භවත් ආරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයට ලඟු වික්‍රාන්ත කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනාඤ්ඤානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසිවෙක් අතිරීන් (අභ්‍යන්තරයෙන්) භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වෙ ද, නිරයට ලඟු තුලුහු අධම්මවයා විෂමවයා භේතුයෙන් නිරයට අදාහු නම් හේ "මම වනාහි අතිරීන්ගේ භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වීම්. නිරයට ලඟු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ අතිරීහු හෝ "තෙලෙ වනාහි අප භේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වී, නිරයට ලඟු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබෙන් ද?

භවත් ආරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයට ලඟු වික්‍රාන්ත කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාඤ්ඤානි, ඉධෙකච්චො පුඤ්ඤපෙතානං හෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියං විසම්මචරියං හෙතු තීරයං තීරයපාලා උපකඝේඨය්‍යං, උභෙය්‍ය ඤු ඛො සො ‘අහං ඛො පුඤ්ඤපෙතානං හෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අහොසි, මා මං තීරයං තීරයපාලා’ති. පුඤ්ඤපෙතා වා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අහොසි, මා නං තීරයං තීරයපාලා’ති?

හො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං විකක්ඛන්තංගෙව තීරයෙ තීරයපාලා පක්ඛිපෙය්‍යං.

තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාඤ්ඤානි, ඉධෙකච්චො දෙවනානං හෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියං විසම්මචරියං හෙතු තීරයං තීරයපාලා උපකඝේඨය්‍යං, උභෙය්‍ය ඤු ඛො සො ‘අහං ඛො දෙවනානං හෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අහොසි, මා මං තීරයං තීරයපාලා’ති. දෙවනා වා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අහොසි, මා නං තීරයං තීරයපාලා’ති?

හො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං විකක්ඛන්තංගෙව තීරයෙ තීරයපාලා පක්ඛිපෙය්‍යං.

තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාඤ්ඤානි, ඉධෙකච්චො රඤ්ඤෙසු හෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියං විසම්මචරියං හෙතු තීරයං තීරයපාලා උපකඝේඨය්‍යං, උභෙය්‍ය ඤු ඛො සො ‘අහං ඛො රඤ්ඤෙසු හෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අහොසි, මා මං තීරයං තීරයපාලා’ති. රුජා වා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අහොසි, මා නං තීරයං තීරයපාලා’ති?

හො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං විකක්ඛන්තංගෙව තීරයෙ තීරයපාලා පක්ඛිපෙය්‍යං.

තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාඤ්ඤානි, ඉධෙකච්චො කායස්ස පිණ්ඩහෙතු¹ මුග්ගහෙතු² අධම්මවාදී විසම්මවාදී අස්ස. තමෙතං අධම්මචරියං විසම්මචරියං හෙතු තීරයං තීරයපාලා උපකඝේඨය්‍යං, උභෙය්‍ය ඤු ඛො සො ‘අහං ඛො කායස්ස පිණ්ඩහෙතු¹ මුග්ගහෙතු² අධම්මවාදී විසම්මවාදී අහොසි, මා මං තීරයං තීරයපාලා’ති. පරෙ වා පනස්ස උභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො කායස්ස පිණ්ඩහෙතු මුග්ගහෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අහොසි, මා නං තීරයං තීරයපාලා’ති?

හො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං විකක්ඛන්තංගෙව තීරයෙ තීරයපාලා පක්ඛිපෙය්‍යං.

තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාඤ්ඤානි, යො වා මානාපිතුන්තං හෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අස්ස. යො වා මානාපිතුන්තං හෙතු ධම්මවාදී සම්මවාදී අස්ස, කතමං සෙය්‍යොති?

යො හි හො සාරිපුත්ත, මානාපිතුන්තං හෙතු අධම්මවාදී විසම්මවාදී අස්ස, න තං සෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, මානාපිතුන්තං හෙතු ධම්මවාදී සම්මවාදී අස්ස, තදෙච්චෙත්ථ සෙය්‍යො. අධම්මචරියං විසම්මචරියං හි හො සාරිපුත්ත, මුග්ගචරියං සම්මචරියං සෙය්‍යො’ති.

1. පිණ්ඩාහෙතු - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS
2. මුග්ගාහෙතු - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

ධනාත්‍යෝගීය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසිවෙක් පුරිච්ඡේදයන් හේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වේ ද, නිදසල්ලු කුලුහු අධිචරියා විෂමචරියා හේතුවෙන් නිරයට අදනාහු නම් හේ "මම වනාහි පුරිච්ඡේදයන් හේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වීම්. නිදසල්ලු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ පුරිච්ඡේදයෝ හෝ "තෙලෙ අප හේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වී. නිදසල්ලු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබෙත් ද?

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිදසල්ලු වික්‍රාන්ත කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනාත්‍යෝගීය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසිවෙක් දෙවියන් හේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වේ ද, නිදසල්ලු කුලුහු අධිචරියා විෂමචරියා හේතුවෙන් නිරයට අදනාහු නම් හේ "මම වනාහි දෙවියන් හේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වීම්. නිදසල්ලු මා නිරයට නො ගනිත්වා." යනු ලබා ද? ඔහුගේ දෙවියෝ හෝ "තෙලෙ අපහේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වී. නිදසල්ලු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබෙත් ද?

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිදසල්ලු වික්‍රාන්ත කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනාත්‍යෝගීය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසිවෙක් රජු හේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වේ ද, නිදසල්ලු කුලුහු අධිචරියා විෂමචරියා හේතුවෙන් නිරයට අදනාහු නම් හේ "මම වනාහි රජු නියා අධිචාරී විෂමචාරී වීම්. නිදසල්ලු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබේ ද? ඔහුගේ රජ හෝ "තෙලෙ අප නියා අධිචාරී විෂමචාරී වී. නිදසල්ලු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබේ ද?

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. එතෙකුදුවත් වික්‍රාන්ත කරන්නා වූ මැ ඔහු නිදසල්ලු නිරයෙහි බහත්.

ධනාත්‍යෝගීය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ එකෙක් කය පිනවීම් වැඩීම් හේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වේ ද, නිදසල්ලු අධිචරියා විෂමචරියා හේතුවෙන් කුලුහු නිරයට අදනාහු නම් හේ 'මම වනාහි කය පිනවීම් වැඩීම් හේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වීම්. නිදසල්ලු මා නිරයට නො ගනිත්වා' යනු ලබා ද? පරහු හෝ 'තෙලෙ වනාහි කය පිනවීම් වැඩීම් හේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වී. නිදසල්ලු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා' යනු ලබත් ද?

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නෙකි. වැළික් නිදසල්ලු වික්‍රාන්තය කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනාත්‍යෝගීය, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් මවපියන් හේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වේ ද? යමෙක් හෝ මවපියන් හේතුවෙන් ධිචාරී සමචාරී වේ ද, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් මවපියන් හේතුවෙන් අධිචාරී විෂමචාරී වේ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වේ. භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් වනාහි මවපියන් හේතුවෙන් ධිචාරී සමචාරී වේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වේ. භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, අධිචරියා විෂමචරියායෙන් වඩා ධිචරියා සමචරියා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

අපී ඛො ධනාසුඤ්ඤානි, අසුඤ්ඤානි සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, යෙහි සකකා මාතාරිනරො වෙච්ච පොභෙතුං. න ච පාපං කම්මං කන්තං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජිතුං. තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාසුඤ්ඤානි, යො වා පුඤ්ඤාදරණං හෙතු ආධම්මචාරී විසම්මචාරී අරහං, යො වා පුඤ්ඤාදරණං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අරහං. කතමං භෙදෙය්‍යාති?

යො හි භො සාරිපුත්ත, පුඤ්ඤාදරණං හෙතු ආධම්මචාරී විසම්මචාරී අරහං, න තං භෙදෙය්‍යා. යො ච ඛො භො සාරිපුත්ත, පුඤ්ඤාදරණං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අරහං, තදෙවෙඤ්ඤා භෙදෙය්‍යා. ආධම්මචාරියා විසම්මචාරියා හි භො සාරිපුත්ත, ධම්මචාරියා සම්මචාරියා භෙදෙය්‍යාති.

අපී ඛො ධනාසුඤ්ඤානි, අසුඤ්ඤානි සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, යෙහි සකකා පුඤ්ඤාදරො වෙච්ච පොභෙතුං, න ච පාපං කම්මං කන්තං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජිතුං. තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාසුඤ්ඤානි, යො වා දුග්ගකම්මකරපොරිසකං හෙතු ආධම්මචාරී විසම්මචාරී අරහං, යො වා දුග්ගකම්මකරපොරිසකං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අරහං. කතමං භෙදෙය්‍යාති?

යො හි භො සාරිපුත්ත, දුග්ගකම්මකරපොරිසකං හෙතු ආධම්මචාරී විසම්මචාරී අරහං, න තං භෙදෙය්‍යා. යො ච ඛො භො සාරිපුත්ත, දුග්ගකම්මකරපොරිසකං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අරහං, තදෙවෙඤ්ඤා භෙදෙය්‍යා. ආධම්මචාරියා විසම්මචාරියා හි භො සාරිපුත්ත, ධම්මචාරියා සම්මචාරියා භෙදෙය්‍යාති?

අපී ඛො ධනාසුඤ්ඤානි, අසුඤ්ඤානි සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, යෙහි සකකා දුග්ගකම්මකරපොරිසකෙච්ච පොභෙතුං, න ච පාපං කම්මං කන්තං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජිතුං. තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාසුඤ්ඤානි, යො වා මිත්තාමච්චානං හෙතු ආධම්මචාරී විසම්මචාරී අරහං, යො වා මිත්තාමච්චානං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අරහං. කතමං භෙදෙය්‍යාති?

යො හි භො සාරිපුත්ත, මිත්තාමච්චානං හෙතු ආධම්මචාරී විසම්මචාරී අරහං, න තං භෙදෙය්‍යා. යො ච ඛො භො සාරිපුත්ත, මිත්තාමච්චානං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අරහං, තදෙවෙඤ්ඤා භෙදෙය්‍යා. ආධම්මචාරියා විසම්මචාරියා හි භො සාරිපුත්ත, ධම්මචාරියා සම්මචාරියා භෙදෙය්‍යාති.

අපී ඛො ධනාසුඤ්ඤානි, අසුඤ්ඤානි සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, යෙහි සකකා මිත්තාමච්චානෙච්ච මිත්තාමච්චකරණීයං කාතුං, න ච පාපං කම්මං කන්තං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජිතුං. තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාසුඤ්ඤානි, යො වා ඤ්ඤානිසංලොභිතානං හෙතු ආධම්මචාරී විසම්මචාරී අරහං, යො වා ඤ්ඤානිසංලොභිතානං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අරහං. කතමං භෙදෙය්‍යාති?

යො හි භො සාරිපුත්ත, ඤ්ඤානිසංලොභිතානං හෙතු ආධම්මචාරී විසම්මචාරී අරහං, න තං භෙදෙය්‍යා. යො ච ඛො භො සාරිපුත්ත, ඤ්ඤානිසංලොභිතානං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අරහං, තදෙවෙඤ්ඤා භෙදෙය්‍යා. ආධම්මචාරියා විසම්මචාරියා හි භො සාරිපුත්ත, ධම්මචාරියා සම්මචාරියා භෙදෙය්‍යාති.

-
- 1. පාපකම්මං කාතුං - මජ්ඣං, PTS.
  - 2. පුඤ්ඤාදරං - භා.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්මානසෙකිත් මවපියන් පුස්තච හැකි වේ ද, පටිකම්මකරන්තච නො හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපද ද පිළිපදනච හැකි වේ ද, ඒ ඉදු අත්‍යා සහෙකුක ධාර්මික කම්මානසෙය් ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් පුත්‍රදර හේතුසෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, යමෙක් හෝ පුත්‍රදර හෙතුසෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි

භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, යමෙක් පුත්‍රදර හෙතුසෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, යමෙක් වනාහි පුත්‍රදර හෙතුසෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වේ. භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යාසෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්මානසෙකිත් පුත්‍රදරසන් පුස්තච හැකි වේ ද, පටිකම්ම කරන්තච නො හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපද ද පිළිපදනච හැකි වේ ද, අත්‍යා ඒ ඉදු සහෙකුක ධාර්මික කම්මානසෙය් ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් හෝ දස්කම්මකරුපුරිස් හෙතුසෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, යමෙක් හෝ දස්කම්මකරුපුරිස් හෙතුසෙන් ධම්මාරී සමවාරී හෝ වේ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, යමෙක් දස්කම්මකරුපුරිස් හේතුසෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, යමෙක් වනාහි දස්කම්මකරුපුරිස් හේතුසෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යාසෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, දස්කම්මකරුපුරිස් පුස්තච හැකි වේ ද, පටිකම්ම කරන්තච නො හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදන් පිළිපදනච හැකි වේ ද, ඒ ඉදු අත්‍යා සහෙකුක ධාර්මික කර්මාන්තසෙය් ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් හෝ මිත්‍රාමාත්‍ය හේතුසෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, යමෙක් හෝ මිත්‍රාමාත්‍ය හේතුසෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද.

භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, යමෙක් මිත්‍රාමාත්‍ය හේතුසෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, යමෙක් වනාහි මිත්‍රාමාත්‍ය හේතුසෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි ඒ මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යාසෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්මානසෙකිත් මිත්‍රාමාත්‍යසන්හේත් මිත්‍රාමාත්‍ය කර්ම කරන්තච හැකි වේ ද, පටිකම්ම කරන්තච නො හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදන් පිළිපදනච හැකි වේ ද, ඒ ඉදු අත්‍යා වූ ත් සහෙකුක ධාර්මික කම්මානසෙය් ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් නැසාලේනැයන් හේතුසෙන් හෝ අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, යමෙක් නැසාලේනැයන් හේතුසෙන් හෝ ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, යමෙක් නැසාලේනැයන් හේතුසෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, යමෙකුක් නැසාලේනැයන් හේතුසෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, එය මැ මෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, භවත් ඤාරිපුත්‍රසෙනි, අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යාසෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

ධනාත්‍යානියෙති, යම් කම්පාත්තයෙකින් නාසාලේනායන් හේ නාසාලේනාකරණි කරන්තට හැකි වේ ද, පටිකම් කරන්තට නො හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදන්, පිළිපදනට හැකි වේ ද, එ ඔදු ආත්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්පාත්තයෝ ආත. ධනාත්‍යානියෙති, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් අතිරීන් හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී හෝ වේ ද, යමෙක් අතිරීන් හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී හෝ වේ ද, එහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, යමෙක් අතිරීන් හේතුයෙන් අධම්මාරීන් විෂමවාරී වේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි, භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, යමෙකුක් අතිරීන් හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යායෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

ධනාත්‍යානියෙති, යම් කම්පාත්තයෙකින් අතිරීන්හේ අතිරීකරණි ක් කරන්තට හැකි වේ ද, පටිකම් කරන්තට නො ද හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදන් පිළිපදනට හැකි වේ ද, එ ඔදු ආත්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්පාත්තයෝ ආත. ධනාත්‍යානියෙති, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් පුච්චේතයන් හේතුයෙන් හෝ අධම්මාරී විෂමවාරී වන්නෝ යැ, යමෙක් පුච්චේතයන් හේතුයෙන් හෝ ධම්මාරී සමවාරී වන්නෝ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, යමෙක් පුච්චේතයන් හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වන්නෝ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, යමෙකුක් පුච්චේතයන් හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වන්නෝ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, අධම්මවය්‍යා සමවය්‍යායෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වන හෙයිනි.

ධනාත්‍යානියෙති, යම් කම්පාත්තයෙකින් පුච්චේතයන්හේ පුච්චේතකරණි කරන්තටත් පටිකම් නො කරන්තටත් පුණ්‍ය ප්‍රතිපද පිළිපදනටත් හැකි වේ ද, එ ඔදු ආත්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්පාත්තයෝ ආත. ධනාත්‍යානියෙති, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් දෙවියන් හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී හෝ වන්නෝ යැ, යමෙක් දෙවියන් හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී හෝ වන්නෝ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, යමෙක් දෙවියන් හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වන්නෝ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, යමෙකුක් දෙවියන් හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වන්නෝ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, යම් භෙයෙකින් අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යායෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, එහෙයිනි.

ධනාත්‍යානියෙති, යම් කම්පාත්තයෙකින් දෙවියන්හේ දේවකරණි කරන්තටත් පටිකම් නො කරන්තටත් පුණ්‍යප්‍රතිපද පිළිපදනටත් හැකි වේ ද, එ ඔදු ආත්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්පාත්තයෝ ආත. ධනාත්‍යානියෙති, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් රජු හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී හෝ වන්නෝ යැ, යමෙක් රජු හේතු කොට ධම්මාරී සමවාරී හෝ වන්නෝ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, යමෙක් රජු හේතු කොට අධම්මාරී විෂමවාරී හෝ වේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, යමෙකුක් රජු හේතු කොට ධම්මාරී සමවාරී වන්නෝ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙති, යම් භෙයෙකින් අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යායෙන් වධා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, එහෙයිනි.

ධනාත්‍යානියෙති, යම් කම්පාත්තයෙකින් රජුහේ රාජකරණි කරන්තටත් පටිකම් නො කරන්තටත් පුණ්‍යප්‍රතිපද පිළිපදනටත් හැකි වේ ද, එ ඔදු ආත්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්පාත්තයෝ ආත. ධනාත්‍යානියෙති, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් කය පිනැවිම් හේතුයෙන් වැඩිම් හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී හෝ වන්නෝ යැ, යමෙක් කය පිනැවිම් හේතුයෙන් වැඩිම් හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී හෝ වන්නෝ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

යො හි හො සාරිපුත්ත, කායස්ස පිණ්ඩහෙතු චුභතහෙතු අධම්මචාරී විසම්චාරී අස්ස, න තං සෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, කායස්ස පිණ්ඩහෙතු චුභතහෙතු ධම්මචාරී සම්චාරී අස්ස, න දෙවෙඤ්ඤා සෙය්‍යො, අධම්මචාරියො විසම්චාරියාහි හො සාරිපුත්ත, ධම්මචාරියො සම්චාරියො සෙය්‍යොති.

අපි ඛො ධනස්ඤාති, අඤ්ඤා සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, යෙහි සකකා කායඤ්ඤාව පිණ්ඩං චුභෙතං, න ච පාපං කම්මං කන්තං, පුඤ්ඤඤාව පච්චදං පච්චජ්ඣන්ති.

අපි ඛො ධනස්ඤාති බ්‍රාහ්මණො අයස්මිනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතං අනුමොදිතං උච්චායාසනා පක්කාමි.

අපි ඛො ධනස්ඤාති බ්‍රාහ්මණො අපරෙත සම්මෙත අඛාධිකො අභොසි දුක්ඛිතො ඛාලාහිලානො. අපි ඛො ධනස්ඤාති බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාතරං පුරිසං අමනෙතසි: එහි නිං අමොහං පුරිසං, යෙන භගවො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භි: මම් වචනෙන භගවනො පාදෙ සිරසා වන්දහි, 'ධනස්ඤාති භනෙත, බ්‍රාහ්මණො අඛාධිකො දුක්ඛිතො ඛාලාහිලානො, සො භගවනො පාදෙ සිරසා වන්දහි'ති. යෙන චායස්මි සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භි: මම් වචනෙන අයස්මිනො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්දහි, 'ධනස්ඤාති භනෙත, බ්‍රාහ්මණො අඛාධිකො දුක්ඛිතො ඛාලාහිලානො. සො අයස්මිනො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්දහි'ති. එවිඤ්ඤා වදෙහි: 'සාධු තීර භනෙත, අයස්මි සාරිපුත්තො, යෙන ධනස්ඤාතිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවේසනං තෙනුපසඛකම්භු අනුකම්මං උපාදයාති.

එවං භනෙතති ඛො සො පුරිසො ධනස්ඤාතිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පච්චස්සන්ති යෙන භගවො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භි: භගවන්තං අභිවාදෙති: එකම්න්තං තිසිද්දි, එකම්න්තං තිසිතො ඛො සො පුරිසො භගවන්තං එතදවොච 'ධනස්ඤාති භනෙත, බ්‍රාහ්මණො අඛාධිකො දුක්ඛිතො ඛාලාහිලානො සො භගවනො පාදෙ සිරසා වන්දහි'ති. යෙන චායස්මි සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භි: අයස්මිනො සාරිපුත්තං අභිවාදෙති: එකම්න්තං තිසිද්දි. එකම්න්තං තිසිතො ඛො සො පුරිසො අයස්මිනො සාරිපුත්තං එතදවොච: 'ධනස්ඤාති භනෙත, බ්‍රාහ්මණො අඛාධිකො දුක්ඛිතො ඛාලාහිලානො සො අයස්මිනො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්දහි, එවිඤ්ඤා වදෙති. 'සාධු තීර භනෙත, අයස්මි සාරිපුත්තො, යෙන ධනස්ඤාතිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවේසනං තෙනුපසඛකම්භු අනුකම්මං උපාදයාති. අධිවාසෙසි ඛො අයස්මි සාරිපුත්තො තුණ්හිභාවෙන.

අපි ඛො අයස්මි සාරිපුත්තො නිවාසෙති: පත්තච්චිරං අදය යෙන ධනස්ඤාතිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවේසනං තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භි: පඤ්ඤාතෙත අයස්මි තිසිද්දි තිසර්ථ ඛො අයස්මි සාරිපුත්තො ධනස්ඤාති: බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: 'කච්චි තෙ ධනස්ඤාති, ඛම්භියං කච්චි යාපභියං කච්චි දුක්ඛං වෙදනා පච්චකම්භන්ති නො අභිකම්භන්ති, පච්චකම්මොසානං පඤ්ඤායති, නො අභිකම්මොති?

භවත් ඤාපිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් කස පිතෘචීචි හේතුයෙන් වැඩීම් හේතුයෙන් අධිචීචාරී විමලචාරී වන්නේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඤාපිපුත්‍රයෙනි, යමෙකුක් කස පිතෘචීචි හේතුයෙන් වැඩීම් හේතුයෙන් ධිචීචාරී සමචාරී වන්නේ ද, මෙහි එය මෑ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් ඤාපිපුත්‍රයෙනි, යම් හෙයකින් අධිචීචයනී සමචයනීයෙන් වධා ධිචීචයනී සමචයනී ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, එහෙයිනි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්භාත්තයෙකින් කස පිතාවන්තච වධන්තචත් පචකම් නො කරන්නචත් පුණ්‍යපුත්තපද පිළිපදනචත් හැකි වේ ද, එබඳු අත්‍ය වූ සහේතුක ධාරීක කම්භාත්තයෝ ඇත.

එසඳ ධනාඤ්ඤානි බමුණු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ භාෂිතය අභිනාදනා කොට අනුමෝදන් වූ හුන්සනෙන් නැඟී බැස ගියේ.

ඉක්ඛිති ධනාඤ්ඤානි බමුණු මෑත භාගයෙහි ආබාධ ඇතිගේ දුඛිත වූගේ දුඛිගිලන් ඇති වී, එසඳ ධනාඤ්ඤානි බ්‍රහ්මණ එක්තරා පුරුෂයකු ඇමැකී : "එම්බා පුරුෂය, එව තෙපි භාගාවතුන් කරා එළැඹව. එළඹ මා ගේ බසින් භාගාවතුන් වහන්සේ ගේ පාසහළ සිරසින් වඳුව, "වහන්ස, ධනාඤ්ඤානි බමුණු ආබාධ ඇතිගේ දුඛිත වූගේ දුඛිගිලන් වෙයි. හේ භාගාවතුන්ගේ පාසහළ සිරසින් වඳි"යයි වඳුව. 'වහන්ස, ධනාඤ්ඤානි බමුණු ආබාධ ඇතිගේ දුඛිත වූගේ දුඛිගිලන් වෙයි. හේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ගේ දෙපා සිරසින් වඳි"යයි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ගේ ද පාසහළ සිරසින් වඳුව. මෙසේක් කියව : වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ධනාඤ්ඤානි බමුණුගේ නිවෙස්න කරා අනුකම්පා පිණිස එළැඹෙනසේක්ව"යි.

'එසේ යෑ වහන්සැ,යි එ පුරිස් ධනාඤ්ඤානි බමුණුහට පිළිවදන් අස්වා භාගාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීගේ. එළැඹ භාගාවතුන් වැඳ එකත්පස් වූ හිත. එකත්පස් වූ හුන් එ පුරිස් භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "වහන්ස, ධනාඤ්ඤානි බමුණු ආබාධ ඇතිගේ දුඛිත වූගේ දුඛිගිලන් වෙයි. හේ භාගාවතුන් වහන්සේ ගේ පාසහළවන් සිරසින් වඳි"යයි. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා ද එළැඹීගේ, එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් වැඳ එකත්පස් වූ හිත. එකත්පස් වූ හුන් එ පුරිස් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කී : "වහන්ස, ධනාඤ්ඤානි බමුණු ආබාධ ඇතිගේ දුඛිත වූගේ දුඛිගිලන් වෙයි. හේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ගේ පාසහළ සිරසින් වඳි, මෙසේක් කියයි : "වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස ධනාඤ්ඤානි බමුණුගේ නිවෙස්න කරා එළැඹෙන සේක්ව"යි. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ කුෂ්ඨිච්චාවගෙන් ඉවැසුහ.

ඉක්ඛිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ හැඳපෙරෙවෑ පායිවුරෑ ගෙන ධනාඤ්ඤානි බමුණුගේ නිවෙස්න කරා එළැඹීගහ. එළැඹ පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන්හු. වැඩහිඳ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ධනාඤ්ඤානි බමුණුහට තෙල කී : "ධනාඤ්ඤානියෙනි, කිම තොපට සහනු හැකි ද? කිම යැපෙනු හැකි ද? කිම දුක් වේදනාවෝ බැස ගයන් ද? නො වැඩෙක් ද? වැඩීම නො වූ සන්හිඳීම පැනේ ද?"යි.

න මෙ භො සාරිපුත්ත, ඛමනීයං න යාපනීයං, ඛාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමනනී හො පටික්ඛමනනී, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති හො පටික්ඛමොති. සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, ඛලවා පුරිසො තිණ්ණෙන පිඛරොන ඉඤ්ඤිති¹ අභිමනෙත්තය.² එවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අභිමනතා වාතා ඉඤ්ඤිති³ උභහනනනී⁴ න මෙ භො සාරිපුත්ත, ඛමනීයං න යාපනීයං ඛාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමනනී හො පටික්ඛමනනී, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති හො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, ඛලවා පුරිසො දලොක වරතඛක්ඛිනෙන⁵ පිසෙ පිසවේඨනං⁶ ඛනෙත්තය⁷, එවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අභිමනතා පිසෙ පිසවේදනා භොති. න මෙ භො සාරිපුත්ත, ඛමනීයං න යාපනීයං. ඛාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා. අභික්ඛමනනී හො පටික්ඛමනනී, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති හො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, දුක්ඛා ගොඝාතකො වා ගොඝාත-කනෙතවාපි වා තිණ්ණෙන ගොවිතතතනෙන කුච්ඡං පටිකනෙතතය. එවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අභිමනතා වාතා කුච්ඡං පටිකනතනනී. න මෙ භො සාරිපුත්ත, ඛමනීයං න යාපනීයං, ඛාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමනනී හො පටික්ඛමනනී, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති හො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, දො ඛලවනෙතා පුරිසා දුඛිලතරං පුරිසං නානාඛාලාසු ගහෙත්තී අභිභාරකාසුයා සනතාපෙය්‍යං සම්පරිතාපෙය්‍යං, එවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අභිමනෙතා කායසම්ඵද්දහො, න මෙ භො සාරිපුත්ත, ඛමනීයං න යාපනීයං ඛාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛමනනී හො පටික්ඛමනනී, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති හො පටික්ඛමොති.

තං කිං මඤ්ඤපි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙය්‍යො, තීරච්ඡානගොති වා තීරච්ඡානගොති වා තී?

තීරගා භො සාරිපුත්ත, තීරච්ඡානගොති සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤපි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙය්‍යො, තීරච්ඡානගොති වා පෙතතිච්ඡගොති වා තී?

තීරච්ඡානගොතිගා භො සාරිපුත්ත, පෙතතිච්ඡගොති සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤපි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙය්‍යො, පෙතතිච්ඡගොති වා මනුසො වාතී?

පෙතතිච්ඡගොතිගා භො සාරිපුත්ත, මනුසො සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤපි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙය්‍යො, මනුසො වා වාතුමඛනාරජ්ජා දෙවො වාතී?

1. ඉඤ්ඤානං - ස්‍යා,	2. අභිමනෙත්තය - මඡ්ඡං, PTS.
3. ඕහනනනී - ස්‍යා.	4. වරතඛක්ඛින - ස්‍යා.
5. {පිසවේඨනං - ස්‍යා.	6. දදෙය්‍ය - මඡ්ඡං, ස්‍යා.
{පිසවේඨං - මඡ්ඡං.	7. පිතතිච්ඡගොති - ස්‍යා.

භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, මා විසින් නො සිතිය හැක්ක. නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ දැඩි දූෂාවේද්දනාවේ වැඩී යෙත්, බැස නො යෙත්. වැඩුම පැනෙයි, බැසයනු නො පැනෙයි. භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් කියුණු සිරියෙකින් මුද්‍රා දළලන්තේ වේ ද, භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, එ පරිදි මැ අධිමාත්‍ර වාතවේද්දනාවේ මා ගේ මුද්‍රා පහරත්. භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, මා විසින් නො සිතිය හැක්ක, නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ දැඩි දූෂාවේද්දනාවේ නැඟියෙත්, නො ගිලිහෙත්. නැඟියනු පැනේ, බැසයනු නො පැනේ.

භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් දළ වරබහනින් හිසෙහි හිස්වෙළුම් බඳනේ වේ ද, භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, එපරිදි මැ මා ගේ හිසෙහි අධිමාත්‍ර ශීරෝවේද්දනාවේ වෙති. භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, මා විසින් නො සිතිය හැක්ක, නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ දැඩි දූෂාවේද්දනාවේ නැඟියෙත්, නො සන්භිදෙත්. නැඟයනු පැනේ, බැසයනු නො පැනේ.

භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි දක්ෂ ගෝසාතකයෙක් හෝ ගෝසාතක අතවැසියෙක් හෝ කියුණු වූ ගෙටි කපන කැත්තෙන් කුස වීචර කොට කපන්නේ වේ ද, භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, එ පරිදි මැ අධිමාත්‍ර වාතවේද්දනාවේ මා කුස සිදිත්, භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, මා විසින් නො සිතිය හැක්ක. නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ අධි දූෂාවේද්දනාවේ නැඟියෙත්, බැස නො යෙත්, නැඟයනු පැනේ, ගැලයනු නො පැනේ.

භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් දුච්චතර පුරුෂයකු දෙඅත් ගෙන අධිශාරකර්මයෙහි තවත්තාහු ද මොනොවට තවත්තාහු ද, භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, එ පරිදි මැ මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, මා විසින් නො සිතිය හැක්ක. නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ අධි දූෂාවේද්දනාවේ නැඟයෙත්, බැස නො යෙත්. නැඟයනු පැනේ, බැසයනු නො පැනේ.

ධනඤ්ජාතියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? නිරය හෝ තිරිසන් යෝනී හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ ද? යි.

භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, නිරයට වඩා තිරිසන්යෝනිය ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

ධනඤ්ජාතියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? තිරිසන් යෝනී හෝ ප්‍රේතච්ඡය හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, තිරිසන්යොනට වඩා ප්‍රේතච්ඡය ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

ධනඤ්ජාතියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? ප්‍රේතච්ඡය හෝ මිනිස්බව හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඤාතිපුත්‍රයෙනි, ප්‍රේතච්ඡයට වඩා මිනිස්සු ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනඤ්ජාතියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිහි? මිනිස්සු හෝ පියුමහරදවැසි දෙවියෝ හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

මනුස්සොති හො ආරිපුත්ත, වාතුමමහාරුජ්ඣා දෙවො සෙයොනී.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයො, වාතුමමහාරුජ්ඣා වා දෙවො තාවතීංසා වා දෙවොති?

වාතුමමහාරුජ්ඣොති හො ආරිපුත්ත, දෙවෙහි තාවතීංසා දෙවො සෙයොනී.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයො, තාවතීංසා වා දෙවො යාමා වා දෙවොති?

තාවතීංසොති හො ආරිපුත්ත, දෙවෙහි යාමා දෙවො සෙයොනී.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයො, යාමා වා දෙවො තුසිතා වා දෙවොති?

යාමොති හො ආරිපුත්ත, දෙවෙහි තුසිතා දෙවො සෙයොනී.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයො, තුසිතා වා දෙවො නිම්මානරතී වා දෙවොති?

තුසිතොති හො ආරිපුත්ත, දෙවෙහි නිම්මානරතී දෙවො සෙයොනී.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයො, නිම්මානරතී වා දෙවො පරනිමමිතවසවතතී වා දෙවොති?

නිම්මානරතීහි හො ආරිපුත්ත, දෙවෙහි පරනිමමිතවසවතතී දෙවො සෙයොනී.

තං කිං මඤ්ඤසි ධනඤ්ජානී, කතමං සෙයො, පරනිමමිතවසවතතී වා දෙවො බ්‍රහ්මඥොකොචොති?

බ්‍රහ්මඥොකොති භවං ආරිපුත්තො ආහ, බ්‍රහ්මඥොකොති භවං ආරිපුත්තො ආහාති

අඵ ඛො ආයසමනො ආරිපුත්තස්ස එතදභොසි : ඉමෙ ඛො බ්‍රහ්මචරිණො බ්‍රහ්මඥොකාචිඤ්ඤානා. යනුභානං ධනඤ්ජානීස්ස බ්‍රහ්මචරිණස්ස බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මඤ්ඤානං දෙසෙයොනී. බ්‍රහ්මානං තෙ ධනඤ්ජානී සහව්‍යතාය මඤ්ඤානං දෙසිස්සාමි. තං සුඤ්ඤානං ආරිපුත්තං මනසි කුරොති භාසිස්සාමිති. එවමොනාති ඛො ධනඤ්ජානී බ්‍රහ්මචරිණො ආයසමනො ආරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසි.

ආයසමා ආරිපුත්තො එතදවොච : ‘කතමො ච ධනඤ්ජානී, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මඤ්ඤානං? ඉධ ධනඤ්ජානී, තිඤ්ඤා මෙතතාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං එරිඤා විහරතී. තථා දුතියං, තථා තතීයං, තථා චතුසීං. ඉති උඤ්ඤානං තීරියං සබ්බධි සබ්බතතනාය¹ සබ්බාව්‍යතනං ඥානං මෙතතාසහගතෙන වේතසා විපුඥෙන මහගතෙන අපසමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛිත එරිඤා විහරතී. අයමි ඛො ධනඤ්ජානී, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මඤ්ඤානං.

1. සබ්බත්තාය - සිඤ්ඤ, ස්‍යා.

හවත් ආර්යුත්‍රයෙනි, මනිසුනට වඩා සියුම්තරදවැසි දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද? වතුම්භාරාචික දෙවියෝ හෝ තාවතී-ස දෙවියෝ හෝ ද? යි.

හවත් ආර්යුත්‍රයෙනි, වතුම්භාරාචික දෙවියනට වඩා තාවතී-ස දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද; තාවතී-ස දෙවියෝ හෝ යාම දෙවියෝ හෝ ද? යි.

හවත් ආර්යුත්‍රයෙනි, තාවතී-ස දෙවියනට වඩා යාම දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද, යාම දෙවියෝ හෝ කුමිත දෙවියෝ හෝ ද? යි.

හවත් ආර්යුත්‍රයෙනි, යාම දෙවියනට වඩා කුමිත දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද, කුමිත දෙවියෝ හෝ නිම්මානරචී දෙවියෝ හෝ ද? යි.

හවත් ආර්යුත්‍රයෙනි, කුමිත දෙවියනට වඩා නිම්මානරචී දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද, නිම්මානරචී දෙවියෝ හෝ පරනිම්මිතවසවත්තී දෙවියෝ හෝ ද? යි.

හවත් ආර්යුත්‍රයෙනි, නිර්මාණරචී දෙවියනට වඩා පරනිම්මිතවසවර්චී දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වෙ ද, පරනිම්මිතවසවර්චී දෙවියෝ හෝ බ්‍රහ්මලෝකය හෝ ද? යි.

හවත් ආර්යුත්‍ර තෙමේ බ්‍රහ්මලෝකය යි කියයි, හවත් ආර්යුත්‍ර තෙමේ බ්‍රහ්මලෝකය යි කියයි.

එසඳ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්හට තෙල සික් වී : “මේ බමුණෝ නම් බ්‍රහ්මලෝකාධිප්තිත්වයහ, මම ධනාඤ්ඤානී බමුණහට බ්‍රහ්මයන් හා එක්ව වීසීම සඳහා මහ දෙසම් නම් මනා මැ නු”යි. ධනාඤ්ඤානියෙනි, කොපට බ්‍රහ්මය හා එක්ව වීසීම සඳහා මහ දෙසම්. ඒ අසව. මොනොවට මෙනෙහි කරව. කියම් යි. ‘හවත්තී, එසේ යැ’යි ධනාඤ්ඤානී බමුණු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්හට පිළිවඳන් දුන්.

ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහු : “ධනාඤ්ඤානියෙනි, බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසය සඳහා මාභිය කවරේ යැ? ධනාඤ්ඤානියෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ මෙත් සහගිය සිහින් එක් දිගක් ස්පඨ කොට ගෙන වාස කෙරෙයි. දෙවන දිග ද එසේ යැ. තුන්වන දිග ද එසේ යැ. සතරවන දිග ද එසේ යැ. මෙසේ උඩ යට සරස හැටි තැන සරාත්මසමතායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව වීදුල මහදගත අප්‍රමාණ අපවේර අව්‍යාබාධ වූ මෙත් සහගිය සිහින් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. ධනාඤ්ඤානියෙනි, මේ ද බ්‍රහ්මයන්ගේ සහභාවය සඳහා මාභිය යි.

තවද ධනාඤ්ඤානීයෙහි, අත් මගක් කියමි, මහණ කුරුණු භගවිය සිතීන් . . . . . මද්දකාසභගත සිතීන් . . . . . උපේක්ඛාසභගත සිතීන් එක් දිගත් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. දෙවන දිග ද එසේ යැ, තෙවන දිග ද එසේ යැ, සිව්වන දිග ද එසේ යැ. මෙසේ උඩ යට සරස භෑම තැන සර්වමසමකායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව විපුල මහද්වෙත අප්‍රමාණ අභේදීර අව්‍යාධිධ වූ උපේක්ඛා සභගත සිතීන් පැහැසගෙන වාස කෙරෙයි. ධනාඤ්ඤානීයෙහි, මෙ ද බ්‍රහ්මයන් හා සහභාවය සදහා මාධි යි.

භවත් සාරිපුත්‍රයෙහි, එහෙයින් මා ඔසින් භගවත්හුගේ පාදයන් හිසින් වදුව : "වහන්ස, ධනාඤ්ඤානී බමුණු ආබාධික යැ දුර්විත යැ දුර්විලත. ඔේ භගවත්හුගේ පාසඟුරුවන් හිසින් වදී" යයි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ධනාඤ්ඤානී බමුණු මතු කරණි තීරිය දී භික්ෂු මලෝකයෙහි පිහිටුවා හුණත්තෙන් නැඟී වැඩියෝ.

එසේ ධනාඤ්ඤානී බමුණු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් වැඩි නොබෝ වෙලෙහි කලුරිය කෙළේ. බමිලොව ගියේ ද වී.

එසේ භාගාවතුන් වහන්සේ හිසුන් ඇමැතු සේක : "මහණෙනි, තෙල සැරියුත් ධනාඤ්ඤානී බමුණු මතු කරණි තීරිය දී හුණු බමිලොව පිහිටුවා හුණත්තෙන් නැඟී ගියේ යැ" යි වදාළේ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹි භාගාවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකාළෝ : "වහන්ස, ධනාඤ්ඤානී බමුණු ආබාධික යැ දුර්විත යැ දුර්විලත. ඔේ භාගාවතුන් වහන්සේගේ පාසඟුරු හිසින් වදී" යයි.

සාරිපුත්‍රය, තෝ ධනාඤ්ඤානී බමුණු මතු කරණි තීරිය දී හුණු බමිලොව පිහිටුවා හුණත්තෙන් නැඟී කිම බැස ගියෙහි?

වහන්ස, මට මෙ සිත් වී : "මෙ බමුණෙක් නම් බ්‍රහ්මලෝකාධිප්තිත්තයහ, මම ධනාඤ්ඤානී බමුණුව බ්‍රහ්මයන්ගේ සහභාවය සදහා මහ කියමි නම් මහා මැ නු" යනු යි.

සාරිපුත්‍රය, ධනාඤ්ඤානී බමුණු කලුරිය කෙළේ යැ. බමිලොව ගියේ ද වී" යයි වදාළේ.

සත් වැනි ධනාඤ්ඤානීසුත්ත යි.

2. 5. 8

වාසෙට්ඨසුඤ්ඤා

එවං මෙ සුඤ්ඤා ඵකං සමයං භගවා ඉච්ඡානඛිතලො වහරති ඉච්ඡා-
නඛිතලවනසංඝෙඛි. තෙන ඛෙං පන සමයෙන සම්මසුලා අභිඤ්ඤාතා
අභිඤ්ඤාතා ඩ්වංගමිණිමහාසාලා ඉච්ඡානඛිතලො පටිවසන්ති. සෙය්‍යපීදං:
චිඛ්ඛි ඩ්වංගමිණො, නාරදාපො ඩ්වංගමිණො, පොඤ්ඤාතො ඩ්වංගමිණො,
ජානුසොඤ්ඤා ඩ්වංගමිණො, තොදෙයො ඩ්වංගමිණො, අඤ්ඤා ච අභිඤ්ඤා
තා අභිඤ්ඤාතා ඩ්වංගමිණ මහාසාලා.

අට ඛෙ වාසෙට්ඨභාරදාපො මාණවාතං ජග්ඤාචාරං අනුච්චිකම්-
මානානං අනුච්චරමානානං අගමනන්තං කථං උදපාදී: 'කථමො:
ඩ්වංගමිණො හොති'ති. භාරදාපො මාණවො එවමාන: සතො ඛෙ:
හො උභතො සුජාතො හොති මානිතො ච පිනිතො ච, සංසුඤ්ඤාසංඝො:
යච සත්තමා පිතාමහසුඤ්ඤා අභිඤ්ඤාතා අනුපක්ඛෙට්ඨා ජාතිවිදෙහ.
එතතාවතා ඛෙ හො, ඩ්වංගමිණො හොති'ති. වාසෙට්ඨා මාණවො
එවමාන: 'සතො ඛෙ හො, සීලවා ච හොති වකසමපන්නො' ච එතතාවතා
ඛෙ හො, ඩ්වංගමිණො හොති'ති. හෙව ඛෙ අසක්ඛි භාරදාපො
මාණවො වාසෙට්ඨා මාණවං සඤ්ඤාපෙත්තං. න පන අසක්ඛි වාසෙට්ඨා
මාණවො භාරදාපං මාණවං සඤ්ඤාපෙත්තං.

අට ඛෙ වාසෙට්ඨා මාණවො භාරදාපං මාණවං ආමනෙතසී:
'අයං ඛෙ හො භාරදාප, සමිණො ගොතමො සත්තපුතො සත්තකුලා
පඤ්චේතො ඉච්ඡානඛිතලො වහරති ඉච්ඡානඛිතලවනසංඝෙඛි. තං ඛෙ:
පන භගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසඤ්ඤා අබ්භුතතො:
ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසමපන්නො සුභතො
ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථ දෙවමිත්තානං බුද්ධො
භගවා'ති. ආයං මි හො භාරදාප, යෙන සමිණො ගොතමො තෙනුප-
සම්මතමානාමි. උපසම්මතමානා සමිණං ගොතමං එතමත්ථං පුච්ඡිතාමි.
යථා හො සමිණො ගොතමො ඛ්‍යාතරිත්තති, තථා නං ධාරෙත්තාමි'ති.
එවමොති ඛෙ භාරදාපො මාණවො වාසෙට්ඨස්ස මාණවස්ස
පච්චිත්තාමි.

අට ඛෙ වාසෙට්ඨා භාරදාපො මාණවා යෙන භගවා තෙනුපසම්මතමි-
උපසම්මතමානා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදිංසු, සමෙමාදතිං කථං සාරාණීයං
මනිසාරෙතො එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීදන්තො ඛෙ වාසෙට්ඨා
මාණවො භගවන්තං ගාථාති අජ්ඣකාසී:

1. අනුච්චිකම්මන්තානං අනුච්චරන්තානං - මජ්ඣං, සෘ.
2. වකසමපන්නො - මජ්ඣං, සීචු, සෘ.

අනුඤ්ඤානපටිඤ්ඤානා නෙවිජ්ජා මයමිඤ්ඤ හො
අහං පොකරිතානිඤ්ඤා නාරුකඤ්ඤායං මාණවො.

නෙවිජ්ජානං යදකඛානං නත්තං කෙවලිනො'ඤ්ඤෙ
පදකඤ්ඤා වෙතොකරණො ජපෙප අචරිතොදිතා.

නෙතං නො ජාතිවාදකම් විවාදො අභි ගොතමි,
ජාතියා බ්‍රාහ්මණො හොති භාරදාජො ඉති භාසති
අහඤ්ඤා කමමනා බ්‍රුමි ඵලං ජානාති වක්ඛුමි.

හෙ න සකෙකාමි ඤ්ඤෙපඤ්ඤා අඤ්ඤාමඤ්ඤාං මයං උගො
භගවන්තං පුට්ඨමාගමමි¹ සම්බුද්ධං ඉති විඤ්ඤාමං.

චන්දං යථා බයානිතං පෙච්චි පඤ්ඤාලිකා ජනා
චන්දමානා නමිඤ්ඤානි ඵලං ලොකකම් ගොතමි.
චක්ඛුං ලොකෙ සමුප්පන්නං මයං පුච්ඡාමි ගොතමිං.

ජාතියා බ්‍රාහ්මණො හොති උදහු භවති කමමනා
අජානතං නො පබ්බාති යථා ජානෙමු බ්‍රාහ්මණනති.

නෙතං වොහං ව්‍යාවිකඤ්ඤාං² (වාසෙට්ඨාති භගවා)
අනුපුබ්බං යථානථං
ජාතිවිභවිතං පාණානං අඤ්ඤාමඤ්ඤාං හි ජාතියො.

තිණරුකෙඛපි ජානාථ න වාපි පටිජානෙර
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤාං හි ජාතියො.

තතො කිචෙ පටචෙතො³ ච යථා කුන්ධිපිලලිකෙ
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤාං හි ජාතියො.

චතුප්පදෙපි ජානාථ බුද්ධකෙ ච මහලකෙ
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤාං හි ජාතියො.

පාද්දරෙපි ජානාථ උරගෙ දිඝපිට්ඨකෙ⁴
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤාං හි ජාතියො.

තතො මචෙජපි ජානාථ උදකෙ වාටිගොචරෙ
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤාං හි ජාතියො.

තතො පකඤ්චිපි ජානාථ පතතොනෙ විභවිතමෙ
ලිඛිතං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤාං හි ජාතියො.

යථා ඵතාසු ජාතීසු ලිඛිතං ජාතිමයං පුට්ඨ
ඵලං නත්ති මහුඤ්ඤාසු ලිඛිතං ජාතිමයං පුට්ඨ.

1. හො බ්‍රාහ්මණො - සිඞ්ඞි. 4. පතචෙත - සිඞ්ඞි.
2. { පුට්ඨමාගමා - මජ්ඣං. 5. දිඝපිට්ඨකෙ - සිඞ්ඞි.
පුට්ඨො අගමම - ස්‍යා.
3. වො, අහං බ්‍රාහ්මණො - මජ්ඣං.

“භවත් ගෞතමයෙනි, අපි (තොප ශික්ෂිතයහ”යි) ඇදුරන් විසින් අනුඥත වැ (‘ඵසේ යැ ශික්ෂිතයමහ’යි තමන් විසින්) ප්‍රතිඥත වූ ත්‍රිවිද්‍යා පාරගත බ්‍රාහ්මණයමහ. මම පොක්චරසාති බමුණුගේ ශිෂ්‍යයෙමි. මේ මණෙවු තාරුක්ඛ බමුණුගුගේ ශිෂ්‍යයෙක.

ත්‍රිවේද පාරගත බමුණන් විසින් යමක් අතී වාඤ්ඤත විසින් පැවැසිණි ද, එහි ලා (එහැම දත නිෂ්ඨාගත වූ) කෙවලි වමහ. පදගාස්ත්‍ර හදුරන්තමහ, ව්‍යාකරණ හදුරන්තමහ. ජල්පයෙහි ලා ස්වීය ආවායතීයන් වැනියමහ.

ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ අප අතර ජාතිවාදයෙහි ලා විවාදයෙක් ඇත. භාරද්වාර මාණවක ‘ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ’යයි කියයි. මම වනාහි ‘කම්මයෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ’යයි කියමි, පසැස් ඇත්තව, (තෙල විවාදය) මෙසේ දනුමැනැවැ.

ඒ අපි දෙදෙනමෝ උතුන් හඟවන්නට නො හැක්කමහ. ලෝවැසි දෙවියෝ බද්දිලි වූවාහු වෙත එළඹ පරිපුණ් වන්දුමණ්ඩලය වදනා සෙයින් මෙසේ ගෞතමයන් වහන්සේ පසසමින් නමදිත් ද, මෙසේ විශ්‍රැත වූ ලෝකයෙහි පහළ ඇසක් වැනි වූ භගවත් සම්බුද්ධ ගෞතමයන් වහන්සේ පුළුස්සනට අවුදු අපි පුළුවුසමහ :

ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ ද, නොහොත් කම්මයෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ ද?යි බ්‍රාහ්මණ චිතියවය යම් පරිදි දනුමෝ ද, එපරිදි, නො දන්නා අපට වදළ මැනැවි.

(‘වාසෙට්ඨයෙනි’යි බුදුහු ඇමැතුසේක.) මම ඒ තොපට ප්‍රාණයන්ගේ ජාති විභාගය (ජාතීච්ඡතරය) ඇති සැවී අනුපුච්ඡි කොට විවරණ කරමි. ජාතීහු අනන්‍යානායහ. (නානාප්‍රකාරයහ).

(‘අපි තෘණයමහ’ ‘අපි වෘක්ෂයමහ’යි) යම් තෘණ වෘක්ෂ කෙතෙක් වෙත වෙත නො දැනිත් ද, ඒ තෘණ වෘක්ෂයනුද දනුව. උන්ගේ ජාතීමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

ඉන් මතු (උපාදින්නකයන් කෙරෙහි) කුරුකුහුඹුවන් තෙක් පඤ්චනුද පළභෑටියනුද දනුව. උන්ගේ ජාතීමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

(ලෙහෙතුන් ආදී, කුඩාසතුනුද (බළලුන් ආදී) මහසතුනුද මෙසේ වතුෂ්පදජාතීනුද දනුව. උන්ගේ ජාතීමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

දික් පිටු ඇති උරින් යන විෂඨරයනුද දනුව. උන්ගේ ජාතීමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

ඉක්බිති දියෙහි උපන් ජලය ගෝචර කොට ඇති මසුනුද දනුව. උන්ගේ ජාතීමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

ඉක්බිති පියාපත් යාන කොට ඇති අභයැ ඇවිදුනා ලිචිණිනුද දනුව . උන්ගේ ජාතීමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

යම් පරිදි තෙල ජාතියෙහි වෙත වෙත ජාතීමය ලිඛිත ඇත්ද, එපරිදි මිනිසුන් කෙරෙහි වෙත වෙත ජාතීමය ලිඛිත නැත.

න කෙසෙති න සිසෙති න කණ්ණෙති න අකඛිති,
න මුඛෙත න නාසාය න ඕචෙති හමුති වා.

න ගිව්‍යං න අංගෙති න උදරෙත න විට්ඨියා
න සොණ්ණියා න උරසා න සමධායෙව න මෙට්ඨෙතෙ.

න හතෙති න පාදෙති නාඛ්‍යුලිති නඛෙති වා,
න ජකිංහති න උරුති න වණ්ණෙන තරෙන වා
ලිඛිං ජාතිමයං තෙව යථා අඤ්ඤාසු ජාතිසු.

පච්චතතං ව සරීරෙසු මනුසොසෙවනං න විජ්ජති
වොකාරඤ්ච මනුසොසු සමඤ්ඤාය පට්ඨිවිති.

යො හි කොචි මනුසොසු ගොරකඛං උපජ්චති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති කඤ්ඤායො සො න චුඤ්ඤාණො.

යො හි කොචි මනුසොසු පුට්ඨිපෙත ජ්චති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති සිප්පිකො සො න චුඤ්ඤාණො.

යො හි කොචි මනුසොසු වොහාරං උපජ්චති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති වාණිජො සො න චුඤ්ඤාණො.

යො හි කොචි මනුසොසු පරපෙසොස ජ්චති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති පෙසසිකො සො න චුඤ්ඤාණො.

යො හි කොචි මනුසොසු අදිත්තං උපජ්චති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති වොරෙ ඵසො න චුඤ්ඤාණො.

යො හි කොචි මනුසොසු ඉක්කන්ධං උපජ්චති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති ගොධාජ්චො න චුඤ්ඤාණො.

යො හි කොචි මනුසොසු පොරොතිච්චිත ජ්චති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති ගාජකො සො න චුඤ්ඤාණො.

යො හි කොචි මනුසොසු භංඛං රච්චිඤ්ච භුඤ්ඤති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති රජා ඵසො න චුඤ්ඤාණො.

න වාහං චුඤ්ඤාණං චුමි ගොතිජං මතතිගඤ්චං
භොවාදි නාමි සො භොති සචෙ භොති සකිඤ්චො
අකිඤ්චො අනාදානං තමහං චුමි චුඤ්ඤාණං.

සමිඛසඤ්ඤාජනං ඡෙත්ති සො චෙ න පරිතඤ්චි
සමානාතං විසඤ්ඤාතං තමහං චුමි චුඤ්ඤාණං.

ඡෙත්ති නඤ්චි වරතඤ්ච සඤ්චං සහනුකඤ්චං
උකඤ්චතපට්ඨිං චුඤ්චං තමහං චුමි චුඤ්ඤාණං.

(ලිඛිතභෙදයෙන්) කේශයෙන් නැත, හිසින් නැත, කනින් නැත, ඇසින් නැත, මුඛින් නැත, නැහැයෙන් නැත, තොලින් නැත, බැඳිණු නැත.

ශ්‍රීව්‍යයෙන් නැත, අංශයෙන් නැත, උදරයෙන් නැත, පිටින් නැත, ශ්‍රොණියෙන් නැත, උරයෙන් නැත, සම්බාධයෙහි නැත, මෙමුඛනයෙහි නැත.

අතින් නැත, පයින් නැත, ඇඟිල්ලෙන් නැත, නියෙන් නැත, දහින් නැත, කලවෙයින් නැත, පැහැයෙන් නැත, ස්වරයෙන් අනාභාසීන්හි සෙයින් ජාතිමය ලිඛිත නැත් මැ යි.

(බ්‍රාහ්මණාදී භෙදවත්) මිනිස් සිරුරුහි වෙන වෙන තෙල (ජාතිමය ලිඛිතය) නො පැවේ. මිනිසුන් කෙරෙහි නානාත්වය ද ව්‍යවහාරමාත්‍රයෙන් කියනු ලැබේ.

මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් කෘෂිකම්මයෙන් දීවීරක්තේ ද, වාසෙට්ඨයෙනි, මෙසේ, හේ "ගොවියෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් නොයෙක් ශිල්පයෙන් දීවී රක්තේ ද, මෙසෙයින් හේ "ශිල්පියෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් වෙණෙදහමින් දීවී රක්තේ ද, මෙසෙයින් හේ වෙළෙඳෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් පරනව මෙහෙ කිරීමෙන් දීවී රක්තේ ද මෙසෙයින් හේ "මෙහෙකරුවෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් අධිනාදනින් දීවී රක්තේ ද, මෙසෙයින් හේ "සොරෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් ආයුධයෙන් දීවී රක්තේ ද, මෙසෙයින් හේ "යොධාරීව යෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් පෙරෙව්කමින් දීවී රක්තේ ද, මෙසෙයින් හේ "යාජකයෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් හමත් රටක් පරිභෝග කෙරේ ද, මෙසෙයින් හේ "රජෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

මම යොතිජමාතෘසම්භව මාත්‍රයෙන් 'බමුණු' යයි නො කියමි. ඉදින් හේ (රාහාදී) පලිබෝධ සහිත වේ නම් 'හො වාදී' නම් වෙයි. (රාහාදී පලිබෝධ නැති ආදාන නැති (ග්‍රහණ හැරවී) ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ' යයි මම කියමි.

යමෙක් ඒකාන්තයෙන් සියලු සංයෝජනයන් සිදු කෘෂ්ණා නො කෙරේ ද, (රාහාදී) සඛිතයන් ඉක්ම ගිය (සතර යෝගීයෙන් හා සියලු කෙලෙසුන් කෙරෙහි) වෙන් වූ ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ' යයි මම කියමි.

(බද්ධවෙවර සඛිතයා) බහන ද (කෘෂ්ණා සඛිතයා) වරපව ද (දෘෂ්ටිපර්‍යුක්ථන සඛිතයා) පාශය ද (දෘෂ්ට්‍යානුශය සඛිතයා) ගණ්ඨිය ද සිදු නහා හළ (අවිද්‍යා සඛිතයා) අඟුර ඇති, වතුස්සතෘය අවබෝධ කළ ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ' යයි මම කියමි.

අනෙකාසං වධබන්ධාදු අදුට්ඨා; ගො තිතික්ඛති
බන්ධනිචලං බලාඤ්ඤං තමහං චූමි චූභමිණං.

අනෙකාධනං වතචන්තං සීලචන්තං අනුස්සදං
දන්තං අනතිමසාරීරං තමහං චූමි චූභමිණං.

චාරි පොක්ඛරපතෙතච අාරගොරිච සාසපො
ගො න ලිප්පති¹ කාමෙසු තමහං චූමි චූභමිණං.

ගො දුක්ඛස්ස පජානාති ඉධෙව බන්ධනතනො
පන්තභාරං විසංසුභතං තමහං චූමි චූභමිණං.

ගමිතීරපඤ්ඤං මේධාචීං මිග්ගාමිග්ගස්ස නොචීදං
උත්තමත්ථමිත්ථපභවතං තමහං චූමි චූභමිණං.

අසංසට්ඨං ගහට්ඨති අනාගාරෙති චූභතං
අනොකසාරීං අපට්ඨිතං තමහං චූමි චූභමිණං.

තිධාස දණ්ඨං භුතෙසු තෙසු ථාවරෙසු ච
ගො න භන්ති න භාතෙති තමහං චූමි චූභමිණං.

අචිරාඤ්ඤං චිරාඤ්ඤං අත්තදණ්ඨෙසු තිබ්බුතං
සාදුතෙසු අනාදුතං තමහං චූමි චූභමිණං.

ගස්ස රුගො ච දොසො ච මානො මනෙඛා ච ඔභිතො
සාසපොරිචි අාරග්ගා තමහං චූමි චූභමිණං.

අකක්ඛයං විඤ්ඤපතීං² ඕරං තච්චං උද්දීර්ගෙ
යාස නාතිසජේ³ කිඤ්ඤි තමහං චූමි චූභමිණං.

ගො ච දීඝං ච රස්සං චා අඤ්ඤං චූලං සුභාසුභං
ලොකෙ අදීන්තං නාදීතති⁴ තමහං චූමි චූභමිණං.

අාසා ගස්ස න විජ්ජන්ති අගමීං ලොකෙ පරමති ච
තිරුසයං⁵ විසංසුභතං තමහං චූමි චූභමිණං.

ගස්සාලයා නවිජ්ජන්ති අඤ්ඤාද අකථබ්බපී⁶.
අමනොගධං අනුපභවතං තමහං චූමි චූභමිණං.

ගොධ පුඤ්ඤාදු පාපඤ්ඤා උභොසභිතං උපච්චිගා
අසොකං විරජං සුඤ්ඤං තමහං චූමි චූභමිණං.

චන්දංච විමලං සුඤ්ඤං විප්පසන්තමනාවීලං
නන්දීභවපට්ඨකමිණං තමහං චූමි චූභමිණං.

1. ලිප්පති - සිඹු, මජ්ඣං, සා. 2. විඤ්ඤපතීං - සිඹු, මජ්ඣං, සා.
3. නාතිසජේ - මජ්ඣං, සා. 4. නාදෙති - මජ්ඣං, සා.
5. තිරුසයං - මජ්ඣං, සා. 6. අකතබ්බපී - සිඹු.

යමෙක් අදුෂ්ට වැ අන්‍යෝය හා වධ බන්ධ සෙතේ ද, ක්‍ෂාන්තිබල ඇති ක්‍ෂාන්ති සම්බන්ධ බල ඇති ඇති, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

ත්‍රෝධ රහිත වූ බුක්‍ෂාභිත ඇති බුක්‍ෂාභිතවුත ඇති, සිල්වත් වූ ගුණවත් වූ (රාහාදී) උත්සද නැති, දත්ත වූ අත්තිමගර්චරධර වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

පොකුරුපත හුන් දිය සෙයින් හිදි අග හුන් හබ සෙයින් යමෙක් කාමයෙහි නො ලැගේ ද, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් දූඛය දන්නේ ද, මෙ අත්බැව මැ තමා ගේ දූඛකය දන්නේ ද, බහා තැවූ කෙලෙස් බර ඇති, සියලු කෙලෙසුන් කෙරෙන් විසංයුක්ත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

ගැහුරු අරවුණෙහි පැවැති පැත ඇති ප්‍රකෘති ප්‍රභේදයන් ප්‍රභේදවත් වූ මාඛාමාභි පිළිබඳ කෝවිදයකු වූ උත්තමාභී සම්බන්ධ අර්භත්වයට පැමිණි ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

ගෙවැසියන් හා ද අනාගාරිකයන් හා ද'යි දෙපස හා නො හැනුණු පඤ්චකාමගුණයෙහි නො ඇලුණු අල්පෙච්ච වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

භූත තස රාවර සත්ත්වයන් කෙරෙහි දඬුවම් බහා තබා යමෙක් හිංසා නො කෙරේ ද, සාතන නො කෙරේ ද, මම ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

දඬුගත් වෛරින් කෙරෙහි අවිරුද්ධ වූ (ක්ලේශනිවෘණයෙන්) නිවුණු උපාදාන සහිතයන් කෙරෙහි අනුපාදන වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමක්හුගේ රාගද්වේෂමාන හා මුක්‍ෂය ද හිදි අහින් හිලිහුණු අබැටක් සෙයින් බහා තැබීණි ද ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යම් වචනායෙකින් කිසිවකුත් නො සටා ද, කැකුළ නො වූ පෙහෙසුන් නො වූ ඵ බදු සත්‍ය වචන බෙතේ නම් මම ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් ලෝකයෙහි වැටෙන දීඨි වූ ත් හුසව වූ ත් සියුම් වූ ත් දළ වූ ත් ගුහාගුහ අධිනාදන් නො ගනී ද, මම ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමක්හට මෙලොවහි දු පරලොවහි දු ආශාවෝ නැද්ද, තෘෂ්ණා රහිත වූ ඵහෙයින් මැ විසංයුක්ත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමක්හට තෘෂ්ණාලයයෝ නැද්ද, දැනීම හේතු කොට කර්මකරා සම්බන්ධ සැක නැද්ද, අමා තුළට පැමිණි ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

මෙලොවැ යමෙක් පුණ්‍යපාප සම්බන්ධ උභය සධගය ඉක්ම හියේ වේ ද, ශෝක රහිත වූ රජස් රහිත වූ ගුද්ධ වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

විමල පරිශුද්ධ චන්ද්‍රමණ්ඩලය සෙයින් විප්‍රසන්න වූ (රාහාදීන්) අනාච්ච වූ ක්‍ෂය කළ තෘෂ්ණාව හා හවය ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යො ඉමං පට්ඨපථං දුක්ඛං සංසාරං මොහම්ච්චිතා
තිණේණ පාරගතො ක්‍රියාසි අනෙජො අකථමිකපී
අනුපාදය තිබ්බුතො තමහං බ්‍රෑමි බ්‍රාහ්මණො.

යොධි කාමෙ පහතොන අනාභාරෙ පරිබ්බජෙ
කාමහවපරිකම්භං තමහං බ්‍රෑමි බ්‍රාහ්මණො.

යොධි තණ්හං පහතොන අනාභාරෙ පරිබ්බජෙ
තණ්හා හවපරිකම්භං තමහං බ්‍රෑමි බ්‍රාහ්මණො.

තිත්ථා මානුසකං යොගං දිබ්බං යොගං උපච්චිතා
සබ්බයොගච්චසංසුඤ්ඤා තමහං බ්‍රෑමි බ්‍රාහ්මණො.

තිත්ථා රතිඤ්ච අරතියං සිතීභුතං නිරුපධිං
සබ්බාලොකාභිභුං වීරං තමහං බ්‍රෑමි බ්‍රාහ්මණො.

වුතියං යො වෙදී සත්තානං උපපතතිඤ්ච සබ්බසො
අසත්තං සුගතං බුද්ධං තමහං බ්‍රෑමි බ්‍රාහ්මණො.

යස්ස ගතියං න ජානනති දෙවා ගතිබ්බමානුසා
සීණාසවං අරහත්තං තමහං බ්‍රෑමි බ්‍රාහ්මණො.

යස්ස පුරෙ ච පච්ඡා ච මජ්ඣෙ ච නතී කිඤ්චනං
අකිඤ්චනං අනාදාහං තමහං බ්‍රෑමි බ්‍රාහ්මණො.

උසහං පචිරං වීරං මහෙසිං වීජිතාවිතං
අනෙජං නභාතකං බුද්ධං තමහං බ්‍රෑමි බ්‍රාහ්මණො.

පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදී සඤ්ඤාපායඤ්ච පස්සති
අපො ජාතිකභියං පතොතා තමහං බ්‍රෑමි බ්‍රාහ්මණො.

සමඤ්ඤා¹ හෙසා ලොකස්මිං නාමගොතනං පකපටිතං
සමුච්චා² සමුදායනං තත්ථ තත්ථ පකපටිතං

දිහරත්තමනුසසිතං දිට්ඨිගතමජානනං
අජානනා³ නො පබ්‍රෑමනති⁴ ජාතියා හොති බ්‍රාහ්මණො.

න ජච්චා බ්‍රාහ්මණො⁴ හොති න ජච්චා හොති අබ්‍රාහ්මණො⁵
කම්මනා බ්‍රාහ්මණො⁴ හොති කම්මනා හොති අබ්‍රාහ්මණො⁵

කස්සකො කම්මනා හොති සිප්පිකො හොති කම්මනා
වාණිජො කම්මනා හොති පෙස්සිකො හොති කම්මනා.

වොරොපි කම්මනා හොති යොධාච්චොපි කම්මනා
යාජකො කම්මනා හොති රුජාපි හොති කම්මනා.

1. සමුච්චා - සිඹු. 2. ජානනා - සිඹු.
3. පබ්‍රෑමනති - මජ්ඣ. 4. වසලො - ස්‍යා.
5. බ්‍රාහ්මණො - ස්‍යා

යමෙක් විසංවාදකාරීයෙන් පලිපථ වූ දුභි වූ සංසරණයට කාරණ වූ මෝහය ඉක්ම පිරිමේ වේ ද, වතුරෝසය කරණය කෙළේ නිවාණ පාරයට ගියේ ධ්‍යාන කරනුයේ නිෂ්කාණ්ණ වූයේ එමනි නැතිමේ උපාදාන වශයෙන් නො ගෙන පිරිනිවීමේ වේ ද, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් මෙලොවැ කාම හැර පියා ගිහිගෙයින් නික්මීමේ පැවිද්දට පැමිණෙන්නේ වේද, කෘය කළ කාම හා හව ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

යමෙක් මෙලොවැ කෘෂ්ණාව පියා ගිහිගෙයින් නික්මීමේ පැවිද්දට පැමිණෙන්නේ වේ ද, කෘය කළ කෘෂ්ණා හා හව ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

මානුසක පස්කම්මණ යෝගය පියා දිවා පඤ්චකාමණ යෝගය ඉක්ම ගියේ වේ ද, මෙසේ සඵයොග විසංයුක්ත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

පඤ්චකාමණ රතිය හා කුලභාවනායෙහි අරතිය පියා ශීතීභූත වූ උපධි රහිත වූ සියලු ලොව මැඩපිටුනා වැඩු වැර ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුතිය දත්තේ වේ ද, සඵප්‍රකාරයෙන් උප්පත්තිය ද දත්තේ වේ ද, නො ලැබුණු මනා ගති ඇති, සිව්සස් දත් ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

දෙවියන් හා ගන්ධර්විත්‍රණයෝ යමක්හුගේ නිෂ්පත්තිය නො දනිත් ද, කෂිණාශ්‍රව වූ අර්හත් වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

අතීතයෙහිත් අනාගතයෙහිත් ප්‍රකාශත්පත්තියෙහිත් යමක්හුගේ කිඤ්චනාධා කෙලෙස් නැද්ද, කිඤ්චන රහිත වූ (කෙලෙස් විසින්) ආදාන රහිත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ප්‍රචර වූ වැඩු වැර ඇති, මහර්මී වූ දුක්ඛ සඵග්‍රාම ඇති නිෂ්කාණ්ණ වූ සොධා හළ කෙලෙස් ඇති සිව්සස් දත් ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් පුච්චිවාසය දන්නේ ද සඵභාවය දෙකත් දන්නේ ද, ඉක්බිති ජාතිකෘයට පැමිණීමේ වේ ද, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

(නැසහලේනැ ආදීන් විසින්) කරනලද නාමගෝත්‍රයෙක් ඇද්ද ලෝකයෙහි කෙල වාචහාර මාත්‍රයෙකි. දීඨිරාත්‍රයෙහි අත්‍රාගය වශයෙන් බැස සිටි දෘෂ්ටිගතය නො දත් නූයන් විසින් ඒ ඒ තන්හි (ජාත කාලයෙහි) කරනලද (නාමගෝත්‍රය) සමනුභද්‍රයෙන් පහළ වූයෙකි. එය නො දන්නාහු 'ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණයහ'යි කියත්.

ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ නො වෙයි, ජාතියෙන් අබ්‍රාහ්මණත් නො වෙයි, කම්මයෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙයි, කම්මයෙන් අබ්‍රාහ්මණත් වෙයි.

(කෘෂිකම්පාදිය නිපයන වෙතනා) කම්මයෙන් කම්ම වෙයි, කම්මයෙන් ශිල්පික වෙයි, කම්මයෙන් වාණිජ වෙයි, කම්මයෙන් ප්‍රේෂාක වෙයි.

කම්මයෙන් වෞර වෙයි, කම්මයෙන් යොධාරීව ද වෙයි, කම්මයෙන් යාජක (යාග කරනු) වෙයි, කම්මයෙන් රජත් වෙයි.

එවමේතං යථාභුතං කම්මං පඤ්ඤාති පඤ්ඤිතා
පච්චිවසමුප්පාදදසා කම්මවිපාකකොවිදා.

කම්මනා වතනති ලොකො කම්මනා වතනති පජා
කම්මනිබ්බතා සත්තා රථඤ්ඤාචි ආසනො.

තපෙත බ්‍රහ්මචරියෙත සංයමෙත දමෙත ච
එතෙත බ්‍රාහ්මණො හොති එතං බ්‍රාහ්මණසුඤ්ඤාමං.

නීති විජ්ජාති සම්පන්නො සන්නො ඩිණපුඤ්ඤාවො,
එවං වාසෙඨධි ජානාති බ්‍රහ්මා සකකො විජ්ජනනනි.

එවං චූඤ්ඤා වාසෙඨධිභාරදාජා මණවො භගවනතං එතදවොචුං:
අභික්කනනතං හො ගොතමි, අභික්කනනතං හො ගොතමි, සෙය්‍යථාපි
හො ගොතමි, තික්කජ්ජිතං වා උක්කජ්ජෙය්‍ය, පච්චිවසනං වා විචරෙය්‍ය
මුලාසා වා මග්ගං ආචිකෙඛය්‍යා. අක්කිකාරේ වා තෙලපජ්ජාතං
ධාරෙය්‍ය වක්ඛමනො රූපාති දක්ඛනනි'ති. එවමෙවං හොතා
ගොතමෙත අනෙකපරිදායෙත ධම්මො පකාසිනො, එතෙ මිඨං භවනතං
ගොතමං සරණං ගච්ජාම ධම්මස්සච භික්ඛසම්මසච. උපාසකො නො
භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගො පාණ්ණපෙතිං සරණං ගතෙති.

වාසෙඨධිසුඤ්ඤා අධිමං.

මෙසේ ප්‍රතිකාසවුත්පාදය දක්නා කම්චිපාකඤ්ජායෙහි කෝවිද වූ පස්ඨිකයෝ තෙල යථාගත කම්චිය දක්නාහ.

ලෝකය කම්චයෙන් වැටේ. ප්‍රජාව කම්චයෙන් වැටෙයි. යන රථයක්වුගේ අකුරග ඇණය සෙයින් සත්ත්වයෝ කම්ච නිබන්ධන කොට ඇත්තාහ.

ධුකාභිග තපසිභුදු මෙමුත වීරකියෙභුදු ගීලයෙභුදු ඉන්ද්‍රියදමනෙයෙභුදු මෙසේ මෙයින් බ්‍රාහ්මණ වේ. තෙල කම්ච උතුම් බ්‍රාහ්මණභාව එළවන ගුණ යි.

ශ්‍රීවීද්‍යායෙන් සමාද්ධි වූ සන්ත්‍රුත් කෙලෙස් ඇති ක්‍ෂය කළ පුනර්භවය ඇති යමෙක් වේ ද, ඔහු වාසෙට්ඨය, මෙසේ 'බ්‍රහ්මයහ'යි ද 'ශක්‍රයහ'යි ද ක්‍රවණැතිසත්තේ බයින් දඟුව.

මෙසේ වදළ කල 'වාසෙට්ඨ'යැ 'භාරද්වාජ'යැ යන දෙමණෙවුහු භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළෝ : "භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනැවැ ,භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනැවැ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් පරිදි යච්ඡුරු කළ බඳුනක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ වේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ වීචර කරන්නේ වේ ද, මංවුළාවූවක්භට හෝ මාභිය කියන්නේ වේ ද, "ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහ"යි අඳුරෙහි හෝ තෙල්පහනක් ධරන්නේ වේ ද, එපරිදි මැ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් අනේකප්‍රකාරයෙන් දහම් දෙයිණ. තෙල අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද හි ක්‍රූසභිසයා ද සරණ යම්හ. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට අප ප්‍රාණොපෙත සරණ ගීය උපාසකයන් කොට ධරස්වා.

අට වැනි වාසෙට්ඨසුත්‍ර යි.

2. 5. 9

සුභසුභතී

එවිං මේ සුභතී: එකං සමිතං භගව්‍යා සාවච්චියං විහරති ජේතවනේ
 අනාච්චිකම්මස්ස ආරුමේ තෙන ඛෙ: පන සමයෙන සුභො මාණවො
 තොදෙය්‍යපුතො: සාවච්චියං පච්චිසති අඤ්ඤාතරංගං ගහපතියං
 නිවේසනෙ කෙනවිදෙව කරුණීයෙන. අථ ඛෙ: සුභො මාණවො:
 තොදෙය්‍යපුතො: යස්ස ගහපතියං නිවේසනෙ පච්චිසති, තං ගහපතීං
 එතදවොච: සුභං මේඨං ගහපතී, අවිචිතො: සාවච්චි අරහතොති'ති.
 කතනු ඛට්ඨ්ඨ සමණං වා: ප්‍රාගමණං වා: පසිරුපාසෙය්‍යාමා'ති?

අයං භනෙත, භගව්‍යා සාවච්චියං විහරති ජේතවනේ අනාච්චිකම්මස්ස
 ආරුමේ. තං භනෙත, භගව්‍යා: පසිරුපාසෙය්‍යා'ති.

අථ ඛෙ: සුභො මාණවො: තොදෙය්‍යපුතො: තස්ස ගහපතියං
 පච්චිසති: යෙන භගව්‍යා තෙනුපසවිකම්. උපසවිකම්භි: භගව්‍යා: සද්ධිං
 සමමාදි, සමමාදතියං කථං සාරුණියං විතීතාරෙණි: එකමිත්තං නිසිද්දි
 එකමිත්තං නිසිනො: ඛෙ: සුභො මාණවො: තොදෙය්‍යපුතො:
 භගව්‍යා: එතදවොච:

ප්‍රාගමණං හො ගොතමි, එවමිහංසු: ගහවෙතී: ආරුධකො හොති
 ඤ්ඤං ඛම්මං කුසලං, න පබ්බජිතො ආරුධකො හොති ඤ්ඤං ඛම්මං
 කුසල'නති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාහාති?

විහරුච්චාදෙ ඛො අහමෙත්ථ මාණව, නාහමෙත්ථ එකංසවාදෙ, ගිහියං
 වාහං මාණව, පබ්බජිතස්ස වා: මිච්ඡාපච්චිසතියං න වණෙණම්. ගිහි වා: හි
 මාණව, පබ්බජිතො වා: මිච්ඡාපච්චිසනො: මිච්ඡාපච්චිසනාධිකරුණහෙතු
 හ ආරුධකො හොති ඤ්ඤං ඛම්මං කුසලං. ගිහියං වාහං මාණව,
 පබ්බජිතස්ස වා: සමමාපච්චිසතියං වණෙණම්. ගිහි වා: හි මාණව,
 පබ්බජිතො වා: සමමාපච්චිසනො: සමමාපච්චිසනාධිකරුණහෙතු ආරුධකො
 හොති ඤ්ඤං ඛම්මං කුසල'නති.

ප්‍රාගමණං හො ගොතමි, එවමිහංසු : 'මහට්ඨමිදං¹ මහාකිච්චිං
 මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං හරුච්චාසකම්මව්චානං මහපථලං හොති
 අපපට්ඨමිදං අපපට්ඨිවං අපපාධිකරණං අපපසමාරම්භං පබ්බජ්ජා-
 කම්මව්චානං අපපථලං හොති'ති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාහාති?

1. මහට්ඨං - සර්‍යා

2. 5. 9

සුභ සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි අප බුදුහු සැවැත්නුවර නිසා ජේතවන නම් වූ අනෝපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙති. එසමයෙහි තෝදෙයා බමුණුහුගේ පුත් සුභ මණෙටු කිසි කටයුත්තෙකින් සැවැත්නුවර එක්තරා ගෘහපතියක්හුගේ නිවෙස්තෙහි වෙසෙයි. එසඳ තෝදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණව යම් ගැහැවියක්හු ගේ නිවෙස්තෙහි වෙසේ ද, එ ගැහැවිහට තෙල කී : “ගැහැවියෙනි, සැවැත්නුවර රහතුන්ගෙන් වෙන් නො වේ” යන තෙල බස මා විසින් අසන ලද. අද කවර නම් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ පර්යයුපාසන කරමෝ ද?”යි.

“සොමීනි, මේ හඟවත්හු සැවැත්නුවර ජේතවන නම් වූ අනෝපිඬුසිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙති. සොමීනි, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පර්යයුපාසන කරව”යි.

එසඳ තෝදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණව ඒ ගැහැවිහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු කාලාන්තර යෙහි සිහි කටයුතු කරා කොට නිව්වා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ පුත් තෝදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ :

“හවත් ගෞතමයෙනි, බමුණෝ මෙසේ කීහු : ගෘහස්ථ තෙමේ අනාවද්‍ය න්‍යාය (කාරණ) ධර්මය පුරන්තෝ වෙයි, ප්‍රච්චිත තෙමේ අනාවද්‍ය න්‍යායධර්මය පුරන්තෝ නො වේ” යයි. මෙහි ලා හවත් ගෞතමයෝ කුමක් කියත් ද?යි.

මාණවකය, මම මෙහි දී විභජ්ජවාදයෙහි. මම මෙහි දී ඒකාන්තවාද නො වෙමි. මාණවකය, මම ගිහියක්හුගේ වෙවයි, පැවිද්දක්හුගේ වෙවයි, මිත්‍යාප්‍රතිපත් නො වනමි. මාණවකය, ගිහියෙක් වෙවයි පැවිද්දෙක් වෙවයි, වරදවා පිළිපත්තෝ වරදවා පිළිපැදීම හේතු කොට ගෙන අනාවද්‍ය වූ කාරණ ධර්මය සපයන්නෝ නො වේ. මාණවකය, මම ගිහියකුගේ වෙවයි, පැවිද්දකුගේ වෙවයි, මනා පිළිවෙත වනමි. මාණවකය, ගිහියෙක් වෙවයි පැවිද්දෙක් වෙවයි මොනොවට පිළිපත්තෝ මොනොවට පිළිපැදීම හේතුවෙන් අනාවද්‍ය වූ න්‍යායධර්මය සපයන්නෝ වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බමුණෝ මෙසේ කීහු : “බොහෝ වූ (මෙහෙකරුවන් විසින් හෝ උචරණ විසින්) අඵ ඇති මහත් වූ නාමග්‍රහණාදි කිය ඇති මහත් වූ අධිකාර ඇති මහත් වූ (පීඩා සඬ්ඛ්‍යාන) සමාරම්භ ඇති මේ ගෘහාවාස කම්ම මහත්ඵල වෙයි. අල්පාඵ වූ අල්පකෘත්‍ය වූ අල්පාධිකාර ඇති අල්ප සමාරම්භ ඇති මේ ප්‍රච්චර්‍යාකම්මය අල්පඵල වේ ය කියා යි. මෙහි ලා හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කුමක් වදරනසේක් ද?

එතරාපි ඛො අහං මාණව, විහරස්වාදො, නාහමෙත්ථ එකංගවාදො අපි මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං විපජ්ජමානං අප්පඵලං හොති. අපි මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපඵලං හොති. අපි මාණව, කම්මට්ඨානං අප්පඵලං අප්පකිච්චං අප්පාධිකරණං අප්පසමාරම්භං විපජ්ජමානං අප්පඵලං හොති. අපි මාණව, කම්මට්ඨානං අප්පඵලං අප්පකිච්චං අප්පාධිකරණං අප්පසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපඵලං හොති.

කතමඤ්ච¹ මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං විපජ්ජමානං අප්පඵලං හොති: කසි ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං විපජ්ජමානං අප්පඵලං හොති.

කතමඤ්ච මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපඵලං හොති: කසිගෙව ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපඵලං හොති.

කතමඤ්ච මාණව, කම්මට්ඨානං අප්පඵලං අප්පකිච්චං අප්පාධිකරණං අප්පසමාරම්භං විපජ්ජමානං අප්පඵලං හොති: වණ්ණිජ්ජා ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං අප්පඵලං අප්පකිච්චං අප්පාධිකරණං අප්පසමාරම්භං විපජ්ජමානං අප්පඵලං හොති.

කතමඤ්ච මාණව, කම්මට්ඨානං අප්පඵලං අප්පකිච්චං අප්පාධිකරණං අප්පසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපඵලං හොති: වණ්ණිජ්ජාගෙව ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං අප්පඵලං අප්පකිච්චං අප්පාධිකරණං අප්පසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපඵලං හොති.

සෙසාරාපි මාණව, කසි කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං විපජ්ජමානං අප්පඵලං හොති. එවමෙව ඛො මාණව, සරාචාසකම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං විපජ්ජමානං අප්පඵලං හොති.

සෙසාරාපි මාණව, කසිගෙව කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපඵලං හොති. එවමෙව ඛො මාණව, සරාචාසකම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං සම්පජ්ජමානං මහපඵලං හොති.

1. කතමං - සසා.

මාණවකය, මම මෙහි දු විභජ්ජවාදයෙහි. මම මෙහි ඒකාන්තවාද නො වෙමි. මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකාර ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයක් වනසට යන්නේ අල්පඵල වේ ද, ඵලදු කම්මාන්තයක් ඇත. මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකාර ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයක් සම්පාදන කරනුලබනුයේ මහත්ඵල වේ ද, ඵලදු කම්මාන්තයක් ද ඇත. මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්ප කෘතය වූ අල්පාධිකාර ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයක් වැනතසෙනුයේ අල්පඵල වේ ද, ඵලදු කම්මාන්තයක් ද ඇත. මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘතය වූ අල්පාධිකාර ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයක් සපයනුලබන්නේ මහත්ඵල වේ ද, ඵලදු කම්මාන්තයක් ද ඇත.

මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයක් වනසට යන්නේ අල්පඵල වේ ද යත් : මාණවකය, කෘෂිකම්මාන්තය මහාරී වූයේ මහාකෘතය වූයේ මහාධිකරණ ඇත්තේ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ වනසට යන්නේ අල්පඵල වෙයි.

මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයක් සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ඵල වේ ද යත් : මාණවකය, කෘෂිකම්මාන්තය මෑ මහාරී වූයේ මහාකෘතය වූයේ මහාධිකරණ ඇත්තේ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ඵල වෙයි.

මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘතය වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයක් වනසට යනුයේ අල්පඵල වේ ද යත් : මාණවකය, වෙණෙදහම් කම්මාන්තය අල්පාරී වූයේ අල්පකෘතය වූයේ අල්පාධිකරණ ඇතියේ අල්පසමාරම්භ ඇතියේ වනසට යන්නේ අල්පඵල වෙයි.

මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘතය වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයක් සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ඵල වේ ද යත් : මාණවකය, වෙණෙදහම් කම්මාන්තය මෑ අල්පාරී වූයේ අල්පකෘතය වූයේ අල්පාධිකරණ ඇතියේ අල්ප සමාරම්භ ඇතියේ සමෘද්ධ වන්නේ මහත්ඵල වෙයි.

මාණවකය, යම්යේ මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කෘෂිකම්මාන්තය වැනතසෙනුයේ අල්පඵල වේ ද, ඵලසයිත් මෑ මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති ගෘහවාසකම්මය වැනතසෙනුයේ අල්පඵල වෙයි.

මාණවකය, යම්යේ මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කෘෂිකම්මය මෑ සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ඵල වේ ද, ඵලසයිත් මෑ මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති ගෘහවාසකම්මය සමෘද්ධ වන්නේ මහත්ඵල වෙයි.

සෙසත්ථාපි මාණව, වණිජ්ජා කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපට්ඨවිං අපායාධිකරණං අපායමාර්ගිකං විපජ්ජමානං අපට්ඨං ගොති. එවමෙව ඛො මාණව, පබ්බජ්ජා කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපට්ඨවිං අපායාධිකරණං අපායමාර්ගිකං විපජ්ජමානං අපට්ඨං ගොති.

සෙසත්ථාපි මාණව, වණිජ්ජාගෙව කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපට්ඨවිං අපායාධිකරණං අපායමාර්ගිකං සම්පජ්ජමානං මහපථං ගොති. එවමෙව ඛො මාණව, පබ්බජ්ජා කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපට්ඨවිං අපායාධිකරණං අපායමාර්ගිකං සම්පජ්ජමානං මහපථං ගොති'ති.

බ්‍රාහ්මණා හො ගොතම, පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනායාති.

යෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණා පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. සචෙ තෙ අහරු, සාධු තෙ පඤ්ච ධම්මෙ ඉමස්මිං පරිභවිං භාසස්සති.

හ ඛො මෙ හො ගොතම, හරු, යත්ඤ්ඤ භවතොහා වා නිසිත්තා භවන්තරුපා වාති.

තෙන හි මාණව, භාසස්සති.

සච්චං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා පථමං ධම්මං පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. තපං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා දුතියං ධම්මං පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. ත්‍රිතමවර්ගං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා තතීයං ධම්මං පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. අජේඛිසනං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා චතුත්ථං ධම්මං පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. වාගං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා පඤ්චමං ධම්මං පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. බ්‍රාහ්මණා හො ගොතම, ඉමෙ පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනායාති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාහාති?

කිං පන මාණව, අපඨි කොච්චි බ්‍රාහ්මණානං එතබ්‍රාහ්මණොපි යො එවමාහ : 'අහං ඉමෙහං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා, විපාකං පච්චෙදෙමි'ති?

නො හිදං හො ගොතම.

කිං පන මාණව, අපඨි කොච්චි බ්‍රාහ්මණානං එතාවරියොපි එතාවරිය පාවරියොපි යාවසන්තමා අවරියමහසුභා, යො එවමාහ: අහං ඉමෙහං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතා විපාකං පච්චෙදෙමි'ති.

නො හිදං හො ගොතම.

මාණවකය, යම්කලෙකු විසින් අල්පකාලයක් වූ අල්පකාලයක් ඇති අල්පසමාජයක් ඇති වෙහෙදහම කම්පානය නමින් අල්පරාජ වේද, එසේම මෑ මාණවකය, අල්පාච්ච වූ අල්පකාලයක් වූ අල්පකාලයක් ඇති අල්පසමාජයක් ඇති ප්‍රමුඛකාලය නමින් අල්පරාජ වෙයි.

මාණවකය, යම්කලෙකු විසින් අල්පකාලයක් වූ අල්පකාලයක් ඇති අල්පසමාජයක් ඇති වෙහෙදහම කම්පානය මෑ සමාද්ධ වනුයේ මහත්රාජ වේද, එසේම මෑ මාණවකය, අල්පාච්ච වූ අල්පකාලයක් වූ අල්පකාලයක් ඇති අල්පසමාජයක් ඇති ප්‍රමුඛකාලය සමාද්ධ වනුයේ මහත්රාජ වේ''යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට පස්දහමක් පනවති'යි.

මාණවකය, යම් බ්‍රහ්මණ කෙනෙක් පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට පස්දහමක් පනවත් ද, ඉදින් කොපට නො බැරි වේ නම් එ පස්දහම මෙ පිරිස්හි කියව'යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් තැනෙක භවත්හු වෙත්වයි භවතුන් බඳුහු වෙත්වයි හුන්නාහු ද, එහි මට බැරි නො වේ යයි.

එසේ වී නම් මාණවකය, කියව'යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට වාක්සකය පළමු වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට තපස දෙවන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පින් කරනුට කුසල් පපයනුට බ්‍රහ්මවිනය කුන් වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට වේද හැදෑරීම සතර වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට ක්‍රියාගය පස් වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට මෙපස් දහමින් පනවති. මෙහි ලා භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කුමක් විදරනසේක් ද? යි.

කිම මාණවකය, බමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම මෙපස්දහමින් තමා විසින් විශිෂ්ටඥනායෙන් දන ප්‍රකාශ කොට විපාක ප්‍රකාශ කෙරෙමි'යි මෙසේ කියා නම් එ බඳු කිසි එක ද බමුණෙක් ඇද්ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ නො වේ මෑ යි.

කිම මාණවකය, බමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම මේ පස්දහමින් තමා විසින් විශිෂ්ටඥනායෙන් දන ප්‍රකාශ කොට විපාක ප්‍රකාශ කෙරෙමි'යි මෙසේ කියා නම් එ බඳු කිසි එක ද ආවායනියෙක් එක ද ආවායනිප්‍රවායනියෙක් සත් වැනි ආවර්ගමහසුගය තෙක් ඇද්ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ නො වේ මෑ යි.

කීං පන මාණව, යෙපි නෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මිත්තානං කත්තාඤ්ඤ මිත්තානං පච්ඡත්තාඤ්ඤ, යෙතමිදං එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මිත්තපදං ගිතං පච්චිත්තං සමිතිතං තදනුභාගතනි, තදනුභාගතනි, භාසිතමනුභාගතනි, වාචිතමනුචාවෙනි, සෙය්‍යපීදං: අට්ටකො වාමිකො වාමදෙවො වෙඤ්ඤාමිත්තො යමිතනි අබිහිරසො භාරථාඤ්ඤා වාසෙවෙඤ්ඤා කස්සපො භගු. තෙපි එවමාහංසු: මයං ඉමෙතං පඤ්චත්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්චිකත්තා වීජාකං පච්චෙදෙමා'ති?

නො හීදං හො ගොතමි.

ඉති කීර මාණව, නච්චි කොච්චි බ්‍රාහ්මණානං එකබ්‍රාහ්මණාපි යො එවමාහ: අහං ඉමෙතං පඤ්චත්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්චිකත්තා වීජාකං පච්චෙදෙමිති. නච්චි කොච්චි බ්‍රාහ්මණානං එකාවරියොපි එකාවරිය - පාවරියොපි යාවසතතමා අාවරියමහසුභා, යො එවමාහ: 'අහං ඉමෙතං පඤ්චත්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්චිකත්තා වීජාකං පච්චෙදෙමි'ති. යෙපි නෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මිත්තානං කත්තාඤ්ඤ මිත්තානං පච්ඡත්තාඤ්ඤ, යෙතමිදං එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මිත්තපදං ගිතං පච්චිත්තං සමිතිතං තදනුභාගතනි, තදනුභාගතනි, භාසිතමනුභාගතනි, වාචිතමනුචාවෙනි, සෙය්‍යපීදං: අට්ටකො වාමිකො වාමදෙවො වෙඤ්ඤාමිත්තො යමිතනි අබිහිරසො භාරථාඤ්ඤා වාසෙවෙඤ්ඤා කස්සපො භගු. තෙපි එවමාහංසු: මයං ඉමෙතං පඤ්චත්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්චිකත්තා වීජාකං පච්චෙදෙමා'ති.

නො හෙතං හො ගොතමි.

සෙය්‍යථාපි මාණව, අනිවෙඤ්ඤාපරමපර සංඝත්තා:?'¹ පුරිමොපි න පස්සති, මජ්ඣමොපි න පස්සති, පච්චිමොපි න පස්සති. එවමෙව ඛො මාණව, අනිවෙඤ්ඤාපමං මිඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං සමපඤ්ඤා පුරිමොපි න පස්සති, මජ්ඣමොපි න පස්සති, පච්චිමොපි න පස්සති.

එවං චුත්තෙහ සුභො මාණවො නොදෙය්‍යපුත්තො භගවතා අනිවෙඤ්ඤා පමෙහ චුච්චමාහො කුපිතො අනත්තමිතො භගවත්තංයෙව චුංසෙතොතා භගවත්තංයෙව වමෙහනොතා භගවත්තංයෙව වදමාහො 'සඤ්ඤා ගොතමො පාපිතො භවිස්සති'ති. භගවත්තං එතදවොච: බ්‍රාහ්මණො හො ගොතමි, පොකඛරගාති මිපමඤ්ඤා සුභගචිකො එවමාහ: එවමෙව පඤ්ඤෙකෝ සමිණ්ඤාබ්‍රාහ්මණා උත්තරිමනුභාගධම්මා අභ්‍රමරිය - ඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං පච්චිකත්තනි. තෙතමිදං භාසිතං සස්සකංයෙව සමපඤ්ඤාති, නාමකංයෙව සමපඤ්ඤාති, විත්තකංයෙව සමපඤ්ඤාති, කුච්චකං - යෙව සමපඤ්ඤාති. කථං හි නාම මනුස්සකුභො උත්තරිමනුභාගධම්මා අභ්‍රමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං ඤ්ඤාති වා දක්ඛිති² වා සච්චි වා කට්ඨස්සති. හෙතං ථානං වීජ්ඣති'ති.

1. සමහත්තා - ස්‍යා. 2. පඤ්ඤෙකෙව - මජ්ඣ. 3. දක්ඛිති - මජ්ඣ. දක්ඛිස්සති - සිඤ්ඤා.

කිම මාණවකය, ඔවුණන්ගේ මත්ත්‍රකතීඃ ච මත්ත්‍ර ප්‍රවක්තීඃ ච යම් ඒ පූර්ව සංඛි කෙනොත් ඇද්ද, මේ කල්හි ඔවුණේ යම් කෙනෙකුත් විසින් හදුනා වාචනා කළ සංඛිතා (පිටු) කළ පැරැණි වේද සම්බන්ධ මත්ත්‍රපදය ඔවුන් අනුව ගසත් ද, ඔවුන් අනුව කියත් ද, කියුණේ කියත් ද, වාචනා කළ හේ වාචනා කෙරෙත් ද, ඔහු කවරහ යත් : අවටක යැ වාමක යැ වාමදෙව යැ විශ්වාමිත්‍ර යැ යමිදග්නි යැ අභිරිච්ච යැ භාරද්වාර යැ වාසිෂ්ට යැ කාශ්‍යප යැ භෞග්‍ර යැ යන මොහු යි. ඔහු දු 'අපි මේ පස්කරුණු කමත් විසින් විශිෂ්ටදෙනාගෙන් දන ප්‍රකාශන කොට විපාක පවසමි'යි මෙසේ කීහු ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ නො වේ මැ යි.

මාණවකය, මෙසෙයින් ඔවුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම මේ පස්දහම් කමා විසින් විශිෂ්ටදෙනාගෙන් දන පසක් කොට විපාක පවසමි'යි මෙසේ කියා නම් එ ඔදු කිසි එක ද ඔවුණේත් නැත් උ, ඔවුණන් කෙරෙහි 'මම මේ පස්දහම් කමා විසින් විශිෂ්ටදෙනාගෙන් දන පසක් කොට විපාක පවසමි'යි මෙසේ කියා නම් එ ඔදු කිසි එක ද ආවායතියෙන් එක ද ආවායතීප්‍රවායතියෙන් සත් වැනි ආවර්ගමහයුගය තෙක් නැත් උ, මත්ත්‍රකතීඃ ච මත්ත්‍රප්‍රවක්තීඃ ච ඔවුණන් ගේ යම් පූර්ව සංඛි කෙනොත් වුහු ද, මේ කල්හි ඔවුණේ යම් කෙනෙකුත් විසින් හදනලද, කියනලද රැස් කරනලද පැරැණි මත්ත්‍රපද ඒ අනුව ගසත් ද, ඒ අනුව කියත් ද, කියනලද්ද අනුව කියත් ද වාචනා කරනලද්ද අනුව වාචනා කෙරෙද්ද, ඔහු කවරහ යත් : 'අවටක යැ වාමක යැ වාමදෙව යැ විශ්වාමිත්‍ර යැ යමිදග්නි යැ අභිරිච්ච යැ භාරද්වාර යැ වාසිෂ්ට යැ කාශ්‍යප යැ භෞග්‍ර යැ යන මොහු යි. ඔහු දු 'අපි මේ පස්දහමුන්ගේ විපාක කමත් විසින් විශිෂ්ටදෙනාගෙන් දන ප්‍රකාශන කොට පවසමි'යි මෙසේ කීහු ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යි.

මාණවකය, යමෙක් සංසක්ත වූ අත්ධවෙණියෙන් ඇද්ද එහි ප්‍රචම්යාත් නො දකී ද මධ්‍යමයාත් නො දකී ද පස්චම්යාත් නො දකී ද, එසෙයින් මැ මාණවකය, ඔවුණන්ගේ 'ප්‍රචම්යාත් නො දකී, මධ්‍යමයාත් නො දකී, පස්චම්යාත් නො දකී,' යන භාෂිතය 'අත්ධ. වේණුපමාව සපයතී' යි කමි.

මෙසේ වදන කල්හි තෝදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අත්ධවෙණුපමාගෙන් කියනුලබන්නේ කිපියේ නො සතුටු වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මැ මූංසන කෙරෙමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මැ හර්තා කෙරෙමින් ශ්‍රමණ ගෞතම නො දන්නා බවට පමුණුවන ලද්දේ වනැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මැ කියමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ කී : 'භවත් ගෞතමයෙනි, උපමඤ්ඤ ගෝත්‍ර ඇති සුභගවතාට රීස්චර වූ පොක්චරසාති ප්‍රාච්ණික මෙසේ කියයි : "මෙසෙයින් මැ ඇතැම් මහණඔවුණේ මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මත්තෙහි ආයතීභාවකරණයට සමරි දෙනදර්ශනය පිළින කෙරෙකි. උන්ගේ මේ භාෂිතය භාසාය මැ උපදවයි, ලාමක බව මැ උපදවයි, නිස්සාරභාවය මැ උපදවයි, සිස් බව මැ උපදවයි. කෙසේ නම් මනුෂ්‍ය වූයෙක් මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයතීභාව කරණයට සමත් දෙනදර්ශනවිශේෂයක් දන්නේ හෝ දක්නේ හෝ ප්‍රකාශන කරන්නේ හෝ වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ'යි.

කීම මාණවකය, උපමඤ්ඤ ගොත් ඇති සුභගවතයට ඊඟවර වූ පොකබරසාති බමුණු හැම මහණබමුණන්ගේ මැ සිය සිතීන් උන් සිත පිරිසිදු දන්නේ වේ ද? යි.

භවත් ගොතමයන් වහන්ස, උපමඤ්ඤ ගොත්‍ර ඇති සුභගවතාධිපති පොකබරසාති බමුණු සිය පුණණකා දස්සගේ වුව ද සිය සිතීන් ඇය සිත පිරිසිදු නො දන්නේ යැ. කොයින් නම් හැම මහණබමුණන්ගේ මැ සිත සිය සිතීන් පිරිසිදු දන්නේ වේ ද? යි.

මාණවකය, යම් පරිදි ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් කරසුදු රූපායතන නො දන්නේ වේ ද, නිල්වින් රූපායතන නො දන්නේ වේ ද, පිත රූපායතන නො දන්නේ වේ ද, ලෙඟෙවින් රූපායතන නො දන්නේ වේ ද, මදට වත් රූපායතන නො දන්නේ වේ ද, සමච්ඡම ස්ථාන නො දන්නේ වේ ද, තාරකරූප නො දන්නේ වේ ද, සඳහිරු නො දන්නේ වේ ද, (ඊඟෙත්) හේ මෙසේ බෙණේ ද : "සුදුකර රූපායතන නැත, සුදුකර රූපායතන දන්නාසුල්ලෙක් නැත, නිල්වින් රූපායතන නැත, නිල්වින් රූපායතන දන්නා සුල්ලෙක් නැත, පිතවණ් රූපායතන නැත, පිතවණ් රූපායතන දන්නාසුල්ලෙක් නැත. ලෙඟෙවින් රූපායතන නැත, ලෙඟෙවින් රූපායතන දන්නාසුල්ලෙක් නැත. මදට වත් රූපායතන නැත, මදටවත් රූපායතන දන්නාසුල්ලෙක් නැත. සමච්ඡම ස්ථාන නැත, සමච්ඡමස්ථාන දන්නාසුල්ලෙක් නැත. තාරකරූප නැත, තාරකරූප දන්නාසුල්ලෙක් නැත. සඳහිරු නැත, සඳහිරු දන්නාසුල්ලෙක් නැත. 'මම තෙල නො දන්මී, මම තෙල නො දන්මී. ඊඟෙයින් නැතැ'යි බෙණේ ද, මාණවකය, මෙසේ බණන හෙතෙම මැනැවක් බණන්නේ වේ ද?

භවත් ගොතමයන් වහන්ස, මැනැවක් නො බණන්නේ මැ යැ. කෘෂ්ණශුක්ල රූපායතන ඇත, කෘෂ්ණශුක්ල රූපායතන දක්නෙක් ඇත. නීලරූපායතන ඇත, නීල රූපායතන දක්නෙක් ඇත. පිතරූපායතන ඇත, පිතරූපායතන දක්නෙක් ඇත. රක්තරූපායතන ඇත, රක්තරූපායතන දක්නෙක් ඇත. මාඤ්චිෂ්ටරූපායතන ඇත, මාඤ්චිෂ්ටරූපායතන දක්නෙක් ඇත. සමච්ඡමඤ්ඤ නැත, සමච්ඡමඤ්ඤ දක්නෙක් ඇත. තාරකරූප ඇත, තාරකරූප දක්නෙක් ඇත. වන්ද්‍රසුයභියෝ ඇත, වන්ද්‍රසුයභියන් දක්නෙක් ඇත. භවත් ගොතමයන් වහන්ස, මොනොවට බණන්නෙක් 'තෙල මම නො දන්මී, තෙල මම නො දන්මී, ඊඟෙයින් නැතැ'යි නො කියන්නේ මැයි.

මාණවකය, ඊපරිදි මැ උපමඤ්ඤ ගොත්‍ර ඇති සුභගවතයට සොමී වූ පොකබරසාති බමුණු අන්ධ යැ අවක්ඛක යැ. හේ මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයභිභාවකරණයට සමච්ඤ්ඤාදභිනාවිශෙෂයක් දන්නේ හෝ දන්නේ හෝ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්නේ හෝ යැ යන තෙල කරුණ නො වන්නේ මැ යි.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හභිභී? යම් ඒ කොසොල්ලට වැසි බමුණුමහසල්කුලෝ ඇද්ද, ඔහු කවරහ යන් : 'වඩිකී ප්‍රාච්මණ යැ, තාරුක්ඛ ප්‍රාච්මණ යැ පොකබරසාති ප්‍රාච්මණ යැ තාගේ පිය වූ තොදෙයා ප්‍රාච්මණ හෝ යි. ඔහු සම්මුතියෙන් (ලොකවාචභාරයෙන්) යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, අසම්මුතියෙන් යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, උන්ගේ කවර බසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

භවත් ගොතමයන් වහන්ස, සම්මුතියෙන් බණන බස යි.

කතමි: තෙහං භෙදෙහා, යං වා තෙ මන්තා වාචං භාසෙත්තුං. යං වා අමන්තාති?

මන්තා හො තොතමි.

කතමි: තෙහං භෙදෙහා, යං වා තෙ පට්ඨකඛාය වාචං භාසෙත්තුං. යං වා අපට්ඨකඛායාති?

පට්ඨකඛාය හො තොතමි.

කතමි: තෙහං භෙදෙහා, යං වා තෙ අත්ථංගිතං වාචං භාසෙත්තුං. යං වා අත්ථංගිතනාති?

අත්ථංගිතං හො තොතමි.

තං නිං මිඤ්ඤෙහි මිංණව, යද්දි එච්චං සන්තෙ ප්‍රාග්බණ්ණෙ පොකඛරං-
සාතිනා ඔපම්ඤ්ඤෙහු සුභභවතීකොසො සමුච්චවං වාචං භාසිතා, අගමුච්චවං
වාති?

අගමුච්චවං හො තොතමි.

මන්තා වාචං භාසිතා, අමන්තා වාති?

අමන්තා හො තොතමි.

පට්ඨකඛාය වාචං භාසිතා, අපට්ඨකඛාය වාති?

අපට්ඨකඛාය හො තොතමි.

අත්ථංගිතා වාචං භාසිතා, අත්ථංගිතා වාති?

අත්ථංගිතා හො තොතමි.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ මිංණව, තීවරණං. කතමෙ පඤ්ච: කාමච්ඡන්දකීවරණං,
ඛ්‍යාපාදකීවරණං, චිතමිඤ්චිවරණං, උඤ්චවකුක්කුච්චකීවරණං, වච්චිච්ඡ-
කීවරණං. ඉමෙ ඛො මිංණව, පඤ්චකීවරණං. ඉමෙහි ඛො මිංණව,
පඤ්චකී කීවරණෙහි ප්‍රාග්බණ්ණෙ පොකඛරංසාති ඔපම්ඤ්ඤෙහු සුභභවතීකො
අච්චිතො,¹ නිච්චිතො ඔච්චිතො,² පරිතොසඤ්ඤො. සො චිත උතාරමනුස්සංචම්මො,
අභුමිච්චෙඤ්ඤංදකුක්කුච්චෙතං ඤ්ඤාති වා, දකඛිති වා, සච්චි වා, කරිස්සාතිති
තෙතං ධාතං චිජ්ජති.

1. අච්චිතො - PTS.
2. {ඔච්චිතො - මජ්ඣං, ඝරා.
ඔච්චිතො - PTS.

ඔහු තුළනා කොට යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, තුළනා නො කොට යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, ඔවුන් හේ කවර බසක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, තුළනා කොට බණන බස යි.

ඔහු නුවණින් දන යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, නුවණින් නො දන යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, ඔවුන් හේ කවර බසක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, නුවණින් දන බණන බස යි.

ඔහු අර්ථසංහිත වූ යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, අනර්ථසංහිත වූ යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, ඔවුන් හේ කවර බසක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අර්ථසංහිත කොට බණන බස යි.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හිඟි? ඉදින් මෙසේ වත් මැ උපමිඤ්ඤ භෝත්‍රජ වූ සුභගවනයට අධිපති වූ පොක්බරසාති බවුණු වීසින් සම්මුතියෙන් බස බැණිණි ද, අසම්මුතියෙන් හෝ බැණිණි ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අසම්මුතියෙන් බස් බැණිණ.

තුළනා කොට බස් බැණිණි ද, තුළනා නො කොට හෝ බැණිණි ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, තුළනා නො කොට බස් බැණිණ.

නුවණින් දන බස් බැණිණි ද, නුවණින් නො දන හෝ බැණිණි ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, නුවණින් නො දන බස් බැණිණ.

අර්ථසංහිත වූ බස් බැණිණි ද, අනර්ථසංහිත වූ හෝ බස් බැණිණි ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අනර්ථසංහිත බස් බැණිණ.

මාණවකය, මේ පඤ්චනීවරණ කෙතෙක් ඇත. කවර පසෙක යන් : කාමච්ඡන්දනීවරණ යැ ව්‍යාපාද නීවරණ යැ චීනමිද්ධනීවරණ යැ උද්ධවචකුක්කුචනීවරණ යැ විචිකිච්ඡානීවරණ යි. මාණවකය, මේ පඤ්චනීවරණයෝ යි. මාණවකය, උපමිඤ්ඤ භෝත්‍රජ වූ සුභගවනයේවර වූ පොක්බරසාති බ්‍රාහ්මණ මේ පඤ්චනීවරණයන් වීසින් (ආචාරණ වශයෙන්) වළඳනාලද්දේ යැ. අවුරන ලද්දේ යැ. වටාහන්නා ලද්දේ යැ. හාත්පස බඳනා ලද්දේ යැ. හේ මිනිස්දහමින් මතුයෙහි ආයාචනාවකරණයට පොහොසත් දෙනදසින වියෙමය දන්තෝ හෝ යැ දක්තෝ හෝ යැ පුත්‍රසංක කරන්නෝ හෝ යැ යන මෙල කරුණ නො වන්නෝ මැ යි.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ මාණව. කාමගුණා, කතමෙ පඤ්ච: වකඛුච්ඤොඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිටරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. තොතච්ඤොඤායා ගඤ්ඤා -පෙ- භානච්ඤොඤායා ගති: -පෙ- ජ්ඣා-ච්ඤොඤායා රසා -පෙ- කායච්ඤොඤායා ඵොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පිටරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. ඉමෙ ඛො මාණව, පඤ්ච කාමගුණා. ඉමෙහි ඛො මාණව, පඤ්චහි කාමගුණෙහි බ්‍රාහ්මණො පොකඛරතාති ඔපමිඤ්ඤා සුභගච්ඤිනො ගච්ඤො¹ සුච්ඡිතො අපේකාපකොතො අනාදිචචදායාච අනිකාරණපඤ්ඤා පරිගුඤ්ඤති. යො චත උත්තරිමනුස්සධම්මො අඋමරියඤ්ඤාණදායානචගෙහො ඤායාති වා දකඛිති වා සච්ඡි වා කාරියාතිති හෙතං ථානං විජ්ජති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාණව, යං වා තීණකට්ඨපාදානං පටිච්ච අගතිං ජාලොග්ග, යං වා නිකාමධිකිණකට්ඨපාදානං අගතිං ජාලොග්ග, කතමො හු ඛවාස්ස අගති අච්චිමො ච වණ්ණිමො ච පහස්සරෙ වාති?

ගමෙ තං හො ගොතමි, ථානං නිකාමධිකිණකට්ඨපාදානං අගතිං ජාලොග්ග, සොස්ස අගති අච්චිමො ච වණ්ණිමො ච පහස්සරෙ වාති.

අට්ඨානං ඛො එතං මාණව, අනචකාසො, යං නිකාමධිකිණකට්ඨ-පාදානං අගතිං ජාලොග්ග අඤ්ඤාහු ඉද්ධිමිතා. ගෙග්ගථාපි මාණව, තීණකට්ඨපාදානං පටිච්ච අගති ජලති, තථුපමාහං මාණව, ඉමං පිතීං වදාමි. යායං පිතී පඤ්චකාමගුණෙ පටිච්ච. ගෙග්ගථාපි මාණව, නිකාමධිකිණ-කට්ඨපාදානං පටිච්ච අගති ජලති. තථුපමාහං මාණව, ඉමං පිතීං වදාමි, යායං පිතී අඤ්ඤාහුච කාමෙහි අඤ්ඤාහු අකුසලෙහි ධම්මෙහි.

කතමො ච මාණව, පිතී අඤ්ඤාහුච කාමෙහි අඤ්ඤාහු අකුසලෙහි ධම්මෙහි: ඉධ මාණව, හිකඛු ච්චිච්චච කාමෙහි -පෙ- පථමං කානං උපසම්පජ්ජ චහරති, අගච්චි ඛො මාණව, පිතී අඤ්ඤාහුච කාමෙහි අඤ්ඤාහු අකුසලෙහි ධම්මෙහි. පුතච්චරං මාණව, හිකඛු චිතකකච්චාරානං චුපසමා -පෙ- දුතීයං කානං උපසම්පජ්ජ චහරති, අගච්චි ඛො මාණව, පිතී අඤ්ඤාහුච කාමෙහි අඤ්ඤාහු අකුසලෙහි ධම්මෙහි.

ගෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණා පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙහති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. කමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා ධම්මං මහපථලධරං පඤ්ඤාපෙහති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනායාති?

ගෙමෙ හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණා පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙහති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය, වාගමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා ධම්මං මහපථලධරං පඤ්ඤාපෙහති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනායාති.

1. ගහිතො - සසා.

මාණවකය, මේ කාමගුණ පසෙකි. කවර පසෙක යත් : ඉෂට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසිරුප වූ කාමොපසංහිත වූ රාගොත්පත්ති කාරණ වූ චක්‍ෂුර්විද්‍යෙය රූපායතනගෝ යැ ශ්‍රොත්‍රවිද්‍යෙය ශබ්දයතනගෝ යැ . . . ස්‍රාණවිද්‍යෙය ගන්ධායතනගෝ යැ . . . ජිහ්වාවිද්‍යෙය රසායතනගෝ යැ . . . ඉෂට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසිරුප වූ කාමොපසංහිත වූ රාගොත්පත්තිකාරණ වූ කායවිද්‍යෙය ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යායතනගෝ යි. මාණවකය, මේ පඤ්ච කාමගුණගෝ යි. මාණවකය, උපමඤ්ඤ ගෝත්‍රස් වූ සුභගවනොස්චර වූ පොක්ඛරසාති ඛවුණු මෙසේ මේ පඤ්චකාමගුණගෝ වීසින් ග්‍රථිත වැ මුර්ජිත වැ ගැලගන්නාලද වැ ආදීනව නො දක්නාසුලු වැ නිස්සරණප්‍රඥ රහිත වැ වළද කෙරෙයි. හේ මිනිස්දහමින් මතුයෙති ආයථිචාචකරණයට පොහොසත් දෙනදඹනවිශේෂයක් දන්තෝ හෝ දක්තෝ හෝ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්තෝ හෝ යැ යන තෙල කරුණ වීදාමාන නො වේ මැ යි.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හඟිති? තෘණකාෂ්ට සඨබ්‍යාත දර නිසා යම් ගින්නක් හෝ දල්වන්නේ වේ ද, පහ කළ තෘණකාෂ්ට සඨබ්‍යාත දර ඇති යම් ගින්නක් හෝ දල්වන්නේ වේ ද, එහි කවර නම් ගින්නක් ජ්වල ඇතියේත් වණි ඇතියේත් ප්‍රභාසචර වූයේත් වේ ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉදින් හළ තෘණකාෂ්ට සඨබ්‍යාත දර ඇති ගින්නක් දල්වන්නට ඒ තැනෙක් ඇද්ද, එ ගිනි ජ්වල ඇතියේත් වණි ඇතියේත් ප්‍රභාසචර වූයේත් වෙයි.

මාණවකය, යම් හෙයෙකින් සෘද්ධිමතකු වීනා (අනෙකෙක්) හළ තෘණකාෂ්ට සඨබ්‍යාත දර ඇති ගින්නක් දල්වන්නේ යැ යන තෙල කරුණ නො වනසුලු යැ වන්නට අවකාශ ද නැත. මාණවකය, යම් පරිදි තෘණකාෂ්ටොපාදනා නිසා ගිනි දල්වා ද, මාණවකය පස්කම් ගුණ නිසා උපත් යම් ඒ ප්‍රීතියක් ඇද්ද, මම මේ ප්‍රීතිය එ බඳු යැ යි වදරම්. මාණවකය, යම් පරිදි හළ තෘණකාෂ්ටොපාදනා නිසා ගින්නක් දල්වා ද, මාණවකය, පස්කම්ගුණ පියා අකුසල්දහම් පියා නිපත් යම් ඒ ප්‍රීතියක් ඇත් නම් මම මේ ප්‍රීතිය එ බඳු යැ යි කියමි.

මාණවකය, කාමයෙන් වෙන් වූ අකුසල්දහමින් වෙන් වූ ප්‍රීතිය කවර යත් : මාණවකය, මෙ සස්තොහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වැ මැ. . . පුරමධ්‍යානාය උපදවාගෙන වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙ ද කාමයෙන් වෙන් වූ මැ අකුසල්දහමින් වෙන් වූ මැ ප්‍රීතියක. තවද මාණවකය, මහණ තෙම විතකිච්චාරයන් සන්ඛිදීමෙන් . . . දවිතියධ්‍යානාය උපදවා ගෙන වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙ ද කාමයෙන් වෙන් වූ මැ අකුසල්දහමින් වෙන් වූ මැ ප්‍රීතියෙකි.

මාණවකය, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට යම් ඒ පඤ්චධර්මයක් පනවත් ද, බ්‍රාහ්මණයෝ මෙහි පුණ්‍යක්‍රියාවට කුසලසම්පාදනයට කවර දහමක් ඉතා මහත්ඵල කොට පනවත් ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පුණ්‍යක්‍රියාවට කුසලසම්පූර්ණයට යම් පඤ්චධර්මයක් පනවත් ද, බ්‍රාහ්මණයෝ මෙහි පුණ්‍යක්‍රියාවට කුසලසම්පාදනයට ත්‍යාගධම් ඉතා මහත්ඵල කොට පනවති' යි.

තං කිං මඤ්ඤයි මාණව, ඉධිඤ්ඤකරණං බ්‍රාහ්මණස්ස මහායඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිතො අස්ස. අථ ඤේ බ්‍රාහ්මණො ආගචේත්තප්පං : ‘ඉත්තනාමස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස මහායඤ්ඤං අනුභවිස්සාමා’ති. නත්‍රෙකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ඵළිමස්ස : ‘අහො චිත අනමෙව ලහෙය්‍යං හත්තග්ගෙ අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤාපිණ්ඩං, නාඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො ලහෙය්‍ය² හත්තග්ගෙ අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤාපිණ්ඩං. ධානං ඛො පනෙතං මාණව, විජ්ජී : ‘ආ අඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො ලහෙය්‍ය හත්තග්ගෙ අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤාපිණ්ඩං, න හො බ්‍රාහ්මණො ලහෙය්‍ය හත්තග්ගෙ අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤාපිණ්ඩං. අඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො ලහති හත්තග්ගෙ අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤාපිණ්ඩං, නාහං ලහාමි හත්තග්ගෙ අඤ්ඤාසනං අඤ්ඤාදකං අඤ්ඤාපිණ්ඩං’තති, ඉති හො කුපිතො හොති අනත්තමනො. ඉමස්ස පන මාණව, බ්‍රාහ්මණො කිං විපාතං පඤ්ඤාපෙනති’ති¹

න ඛොත්ත² හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො ඵළං දුඨං දෙනති : ඉමිනා පරෙ කුපිතො හොතු අනත්තමනො’ති අථ ඛෙවත්ථ බ්‍රාහ්මණො අනුකම්පා-ඒතිකංගෙව දුඨං දෙනති’ති.

ඵළං සනෙත ඛො මාණව, බ්‍රාහ්මණොහං ඉදං ඡට්ඨං පුඤ්ඤාකිරිතාවඤ්ඤි හොති යද්දිං අනුකම්පාඒතිකතති.

ඵළං සනෙත හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණොහං ඉදං ඡට්ඨං පුඤ්ඤා-කිරිතාවඤ්ඤි හොති යද්දිං අනුකම්පාඒතිකතති.

ගෙ හෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණො පඤ්ඤා ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරිතාය කුසලස්ස ආරාධනාය. ඉමෙ කිං පඤ්ඤා ධම්මෙ කත්ථ ඛහුලං සමිනුපස්සාමි³ ගහවෙඨසු වා පඛචේතෙසු වා’ති⁴

ගෙමෙ හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො පඤ්ඤා ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරිතාය කුසලස්ස ආරාධනාය, ඉමිහං පඤ්ඤා ධම්මෙ පඛචේතෙසු ඛහුලං සමිනුපස්සාමි අපං ගහවෙඨසු. ගහවෙඨා හි හො ගොතමි, මහවෙඨා මහාකිලේවා මහාඛිකරණො මහාසමාරච්ඤා, න සත්තං සමිතං සචචවාදී හොති. පඛචේතො ඛො පන හො ගොතමි, අපවෙඨා අපවෙඨා, අපාඛිකරණො අපසමාරච්ඤා, සත්තං සමිතං සචචවාදී හොති. ගහවෙඨා හි හො ගොතමි, මහවෙඨා මහාකිලේවා මහාඛිකරණො මහාසමාරච්ඤා, න සත්තං සමිතං තපස්සි හොති. බ්‍රහ්මචාරී ආති. සඤ්ඤාය ඛහුලො හොති. වාගඛහුලො හොති. පඛචේතො ඛො පන හො ගොතමි, අපවෙඨා අපවෙඨා, අපාඛිකරණො අපසමාරච්ඤා, සත්තං සමිතං තපස්සි හොති-පෙ-බ්‍රහ්මචාරී හොති-පෙ-සඤ්ඤායඛහුලො හොති -පෙ- වාග ඛහුලො හොති. ගෙමෙ හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො¹ පඤ්ඤා ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති. පුඤ්ඤස්ස කිරිතාය කුසලස්ස ආරාධනාය. ඉමිහං පඤ්ඤා ධම්මෙ පඛචේතෙසු ඛහුලං සමිනුපස්සාමි, අපං ගහවෙඨසුති.

1. න අඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො ලහෙය්‍යං - ස්‍යා.
 2. නඛෙවත්ථ - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
 3. සමිනුපස්සාමි - සිඞ්ඞි.
 4. සමිනුපස්සාමි - PTS.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හිතී? මෙලොවු එක්තරා බමුණක්හට මහායාගයෙක් එළැඹ සිටියේ වෙයි. එසඳ බමුණේ දෙදෙනෙක් එකි : "මෙ නම් බමුණුගේ මහායාග වළඳ කරමිහ"යි. ඔවුන් කෙරෙහි එක් බමුණක්හට මෙවන් සිතෙක් වෙයි : "මම මෑ හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ ලබමි නම් මනා මෑ යෑ. අන් බමුණා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ නො ලබා නම් මනා මෑ නු"යි. මාණවකය, යම් භෙයෙකින් අනාය බ්‍රාහ්මණයා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ ලබා ද ඒ බමුණා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ නො ලබා ද, තෙල කරුණ වෙයි. අනාය බ්‍රාහ්මණයා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ ලබයි. 'මම හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ නො ලබමි'යි මෙසේ හේ කපියේ නො සතුටු සිත් ඇතිසේ වෙයි. මාණවකය, මොහුට බමුණේ කිනම් විපාකයක් පනවත් ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙහි බමුණේ මෙසේ දන් නො දෙත්. (කෙසේ යෑ?) මේ දන්න් අනෙකා කුපිත වේවා, නො සතුටු සිතැති වේවා, කියා යි. වැළි මෙහි දී බමුණේ අනුකම්පාජාතික වූ මෑ දනක් දෙත්.

මාණවකය, මෙසේ වත් මෑ යම් අනුකම්පාසම්භාවයෙක් ඇද්ද? බමුණන්ගේ මේ සවන පුණ්‍ය ක්‍රියාවක් වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එසේ වත් මෑ යම් අනුකම්පා සම්භාවයෙක් ඇද්ද, බමුණන්ගේ මේ සවන පුණ්‍ය ක්‍රියාවක් වෙයි.

මාණවකය, බ්‍රාහ්මණයෝ පුණ්‍යක්‍රියාව පිණිස කුසලයාගේ ආරාධනා පිණිස යම් පඤ්චධම් කෙනකුන් පනවත් ද, තෝ මේ පඤ්චධම්යන් කවුරුන් කෙරෙහි බහුල කොට නුවණින් දක්ති? ගිහියන් කෙරෙහි දක්ති හෝ? පෑවිද්දන් කෙරෙහි දක්ති හෝ? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පුණ්‍යක්‍රියා පිණිස කුසලසම්පාදනය පිණිස යම් පඤ්චධම් කෙනකුන් පනවත් ද, මම මේ පස්දහම් පෑවිද්දන් කෙරෙහි බහුල වෑ දක්මි, ගිහියන් කෙරෙහි අල්ප වෑ දක්මි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ගෘහස්ථ නෙමේ මහාරී මහාකෘත්‍ය මහාධිකරණ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ මෑ යෑ, නිරතුරු එක්වත් සත්‍යවාදී නො වෙයි. එතෙකු වත් හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ප්‍රවුච්ඡිත නෙමේ අල්පාරී අල්පකෘත්‍ය අල්පාධිකරණ අල්පසමාරම්භ ඇත්තේ යෑ. නිරතුරු එක්වත් සත්‍යවාදී වෙයි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ගෑහැවී තෙම මහාරී මහාකෘත්‍ය මහාධිකරණ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ මෑ යෑ. නිරතුරු එක්වත් තපස්ථී නො වෙයි, බ්‍රහ්මචාරී නො වෙයි, ස්වාධ්‍යාය (ගෑදූරීම්) බහුල නො වෙයි. ත්‍යාග බහුල නො වෙයි. එතෙකු වත් හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පෑවිදී තෙම අල්පාරී අල්පකෘත්‍ය අල්පාධිකරණ අල්පසමාරම්භ ඇත්තේ යෑ. නිරතුරු එක්වත් තපස්ථී වෙයි. බ්‍රහ්මචාරී වෙයි, ස්වාධ්‍යායබහුල වෙයි, ත්‍යාගබහුල වෙයි. එහෙයිනි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බමුණේ පින් කිරීමට කුසල සෑපෑයිමට යම් පඤ්චධම් කෙනකුන් පනවත් ද, මම මෙ පස් දහවුන් පෑවිද්දන් කෙරෙහි බහුල වෑ දක්මි, ගෑහැවියන් කෙරෙහි අල්ප වෑ දක්මි.

ගෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණා පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤාසා කිරියාය කුසලාසා ආරාධනාය. චිත්තසාහං එතෙ පරිකාරො වදුමි. යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනාය.

ඉධ මාණව, හික්ඛු තච්චවාදී භොති. සො තච්චවාදීමහිති¹ ලහති අත්චෙදං ලහති, ධම්මචෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාඤ්ඤා² යන්තං කුසලපසංහිතං පාඤ්ඤා³, චිත්තසාහං එතං පරිකාරං වදුමි. යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනාය.

ඉධ මාණව, හික්ඛු තපස්සි භොති - පෙ- බ්‍රහ්මචාරී භොති - පෙ- තජ්ඣායඛෙත්‍රො භොති - පෙ- වාගඛෙත්‍රො භොති. සො වාග ඛෙත්‍රොමහිති ලහති අත්චෙදං, ලහති ධම්මචෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාඤ්ඤා⁴, යන්තං කුසලපසංහිතං පාඤ්ඤා⁵, චිත්තසාහං එතං පරිකාරං වදුමි යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනාය.

ගෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණා පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤාසා කිරියාය කුසලාසා ආරාධනාය. චිත්තසාහං එතෙ පරිකාරො වදුමි යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනායාති.

එවං වුත්තො සුභො මාණවො තොදෙයාපුත්තො භගවත්තං එතදචොච: සුතං මෙතං භො භොතමි, සමිණො ගොතමො බ්‍රහ්මානං තභමාසාය මහං ජාතාතීති.⁶

තං කිං මඤ්ඤාසි මාණව, ආසන්තො ඉතො තලකාරතාමො, නසිතො දුරෙ තලකාරතාමොති?

එවං භො, ආසන්තො ඉතො තලකාරතාමො, නසිතො දුරෙ තලකාරතාමොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාණව, ඉධස්ස¹ පුරිසො තලකාරතාමෙ ජාතවඤ්ඤො² තමෙතං තලකාරතාමතො තාවදෙව අවසට්ඨො³ තලකාරතාමස්ස මහං පුච්ඡෙත්ථසුං. සියා හු ඛො මාණව, තස්ස පුරිසස්ස තලකාරතාමෙ ජාතවඤ්ඤො තලකාරතාමස්ස මහං පුට්ඨස්ස දකුංඝිතත්තං වා විත්ථාසිතත්තං වාති?

භො හිදං භො භොතමි, තං කිස්ස භෙතු: අසු හි භො භොතමි, පුරිසො තලකාරතාමෙ ජාතවඤ්ඤො තස්ස භබ්බානෙව තලකාරතාමස්ස මහංති සුචිදිතාතීති.

1. තච්චවාදීමහිති - සිඤ්ඤා, සා. 2. පාමොඤ්ඤා - මජ්ඣං.
3. පජාතාතීති - සා. 4. ඉධබ්බස්ස - සා.
5. ජාතසංචරෙත්ථා - සා. 6. අපසන්තං - සා.

මාණවකය, යම් මුත්මණ කෙනෙක් පුණාත්‍රියා පිණිස කුසලාරාධනා පිණිස පඤ්චධම් කෙනකුත් පතවත් ද, මම තෙල ධර්මයන් මෙමත්‍රීචිත්තයාගේ පරිඡ්ඤා කොට කියමි. අවෙර අව්‍යාපාද සිතෙක් වේ ද, ඒ මෙමත්‍රීචිත්තයාගේ භාවනා පිණිස යි.

මාණවකය, මෙ සක්තෙහි මහණ සතාවාදී වෙයි, හේ 'සතාවාදීයෙමි'යි අභිච්චේදය ලබයි, ධර්මච්චේදය ලබයි, කුසලොපසංහිත ප්‍රමොදයෙක් ඇද්ද, ඒ කුසලධර්මෝපසංහිත ප්‍රමෝදය ලබයි. මම තෙල සතාවාදී බව චිත්තයාගේ පරිඡ්ඤා කොට කියමි. අවෙර අව්‍යාපාද සිතෙක් ඇද්ද, ඒ මෙමත්‍රීචිත්තයාගේ භාවනා පිණිස යි.

මාණවකය, මෙ සක්තෙහි මහණ තපස්ථී වෙයි . . . . . මුත්මචාරී වෙයි . . . . . සවාධ්‍යාය බහුල වෙයි . . . . . ත්‍යාග බහුල වෙයි. හේ 'ත්‍යාග බහුල වෙමි' යි අර්ථවේදය ලබයි, ධර්මවේදය ලබයි, කුසලොපසංහිත ප්‍රමෝදයෙක් ඇද්ද, ඒ කුසලධර්මෝපසංහිත ප්‍රමෝදය ලබයි. මම තෙල ත්‍යාග බහුලබව චිත්තයාගේ පරිඡ්ඤා කොට කියමි. අවෙර අව්‍යාපාද සිතෙක් ඇද්ද, ඒ මෙමත්‍රීචිත්තයාගේ භාවනා පිණිස යි.

මාණවකය, යම් බමුණු කෙනෙක් පුණාත්‍රියා පිණිස, කුසලාරාධනා පිණිස පඤ්චධම් කෙනකුත් පතවත් ද, මම තෙල අහමුත් චිත්තයාගේ පරිඡ්ඤා කොට කියමි. අවෙර අව්‍යාපාද සිතෙක් වේ ද, ඒ මෙමත්‍රීචිත්තයාගේ භාවනා පිණිස යි.

මෙසේ වදන කල්හි තොදෙය්‍ය බමුණුපුත් සුභ මාණවක භාග්‍යාවකුත් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ; "භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා වීසින් තෙල කරුණ අසනලදී: "මුමණ ගෞතමයන් වහන්සේ මුභමයන්ගේ සහභාවය පිණිස මාභිය දැනිමි" යනුයි.

මාණවකය, එය කෙසේ හඟිති? මෙයින් අසල නළකාර ගමෙක් වේ ද, මෙයින් දුරෙහි ඒ නළකාරගම නො වන්නේ වේ ද?

භවත්ති, එසේ යැ. මෙයින් නුදුරෙහි නළකාරගම ඇත. මෙයින් දුරෙහි නළකාරගම නො වන්නේ වෙයි.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙහි යම් පුරුෂයෙක් නළකාරගමහි ඉපදී වැඩුණේ වේ ද, නළකාරගමින් එකෙකෙහි බැසගිය කුලුන් අතින් නළකාරගම පිළිබඳ මහ පුරවුස්-නාහු යැ, මාණවකය, නළකාරගමහි ඉපදී වැඩුණු, නළකාරගම පිළිබඳ මහ පුරවුස්නාලද ඒ පුරුෂයාහට (සැක වීසින්) ලැයි බවක් හෝ සිරුරු තද වන බවක් හෝ වේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ නො වේ මැ යැ. ඒ කවර හෙයින් යත් : භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, තෙල පුරුෂයා නළකාරගමහි ඉපදී වැඩිණ. ඔහු වීසින් නළකාරගම පිළිබඳ සියලු මාභියේ සුවිදිත වෙයි.

සීග්‍රා නු ඛො මාණව, තස්ස පුරිසස්ස නලකාරතාමේ ජාතවඤ්ඤා නලකාරතාමස්ස මස්සං පුරිස්ස දකිංසිතතං වා, විජ්ජාසිතතං වා, ත නෙව තථාගතස්ස බ්‍රහ්මලොකං වා, බ්‍රහ්මලොකගාමිනීං වා, පටිපදං පුරිස්ස දකිංසිතතං වා, විජ්ජාසිතතං වා, බ්‍රහ්මානං වාහං මාණව, පජානාමි, බ්‍රහ්මලොකස්ථ බ්‍රහ්මලොකගාමිනීස්ථ පටිපදං. යථා පටිපතො ව බ්‍රහ්මා බ්‍රහ්මලොකං උපපතො, තස්ථ පජානාමීති.

‘සුභං මේඛං හො ගොතමි, සමණො ගොතමො බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මස්සං දෙසෙති’ති. තාබු මේ හවං ගොතමො බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මස්සං දෙසෙතු’ති.

තෙන හි මාණව, සුභාසි, තාබුභං මනසි කඤ්ඤි, හාසිස්සාමිති.

ඵලං හොති ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුභෙතා හභවතො පච්චස්සොසි.

හභවා ඵතදවොච: ‘කතමො ච මාණව, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මස්සො: ඉධ මාණව, හිතබු මේතතාසහගතෙන වේතසා ඵකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුඤ්ඤිං. ඉති උඤ්ඤිමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාව්‍යතං ලොකං මේතතා සහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහස්සතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛන ඵරිත්ථා විහරති. ඵලං හාවිතාය ඛො මාණව, මේතතාය වේතොවිච්ඡෙතියායං පමාණකතං කම්මං, න තං තත්‍රාවසිස්සති. න තං තත්‍රාවසීට්ඨති

සෙය්‍යථාපි මාණව, බලවා සබ්බධිමො අප්පකසිරෙනෙව චතුඤ්ඤිභා විඤ්ඤාපෙය්‍ය. ඵලමේව ඛො මාණව, ඵලං හාවිතාය මේතතාය වේතො විච්ඡෙතියායං, යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්‍රාවසිස්සති. න තං තත්‍රාවසීට්ඨති. අයමපි ඛො මාණව, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මස්සො.

සුභවපරං මාණව, හිතබු කරුණාසහගතෙන වේතසා -පෙ- ඉදිතාසහගතෙන වේතසා පෙ-උපෙකඛාසහගතෙන වේතසා ඵකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුඤ්ඤිං. ඉති උඤ්ඤිමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බතතතාය සබ්බාව්‍යතං ලොකං උපෙකඛා- සහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහස්සතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අඛ්‍යාපජේඛන ඵරිත්ථා විහරති. ඵලං හාවිතාය ඛො මාණව, උපෙකඛාය වේතොවිච්ඡෙතියායං පමාණකතං කම්මං, න තං තත්‍රාවසිස්සති, න තං තත්‍රාවසීට්ඨති. සෙය්‍යථාපි මාණව, බලවා සබ්බධිමො අප්පකසිරෙනෙව චතුඤ්ඤිභා විඤ්ඤාපෙය්‍ය. ඵලමේව ඛො මාණව, ඵලං හාවිතාය උපෙකඛාය වේතොවිච්ඡෙතියායං පමාණකතං කම්මං, න තං තත්‍රාවසිස්සති, න තං තත්‍රාවසීට්ඨති. අයමපි ඛො මාණව, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මස්සොසි.

1. සබ්බභවතාය - සිච්ඡ, ස්‍යා. 2. චතුඤ්ඤිභා - ස්‍යා.

මාණවකය, නළකාරගමහි ඉපදී වැඩුණු, නළකාරගම පිළිබඳ මහ පුළුවන්හා ලද ඒ පුරුෂයාහට දන්ධබවක් හෝ සිරුරු තද වන බවක් හෝ විය හෙතුද බඹලොව හෝ බඹලොව යන පිළිවෙත හෝ පුළුවන්හාලද තරාගතයන්හට දන්ධ බවෙක් හෝ සිරුරු තද වන බවෙක් හෝ නො වේ මැ යැ. මාණවකය, මම බ්‍රහ්මයන් පිළිබඳ බඹලොව ද බඹලොව යන පිළිවෙත ද දනිමි. යම් පරිදි යම් පිළිවෙතක පිළිපත් බඹ බඹලොවට පැමිණි ද එ ද දනිමි"යි වදන.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා විසින් තෙල කරුණ අසන ලදී : "මහණ ගොසුම්පු බ්‍රහ්මයන්ගේ සහභාවය පිණිස මාතිය දෙසති" යනු යි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මයන්ගේ සහභාවය පිණිස මට මාතිය දෙසන සේක්ව'යි යදිමි.

'මාණවකය, එසේ වී නම් අසව. මොනොවට මෙතෙහි කරව. කියමි'යි.

'භවත්නි, එසේ යැ'යි තොදෙයා බමුණුපුත් සුභ මාණවක භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දින.

බුදුහු මෙසේ වදනහ : "මාණවකය, බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසයට මාතිය කවරෙ යත් : මාණවකය, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙත් සහගිය සිතීන් එක් දෙසක් අරමුණු කොට වෙහෙසී. දෙ වන දිග ද එසේ යැ තුන්වන දිග ද එසේ යැ සතර වන දිග ද එසේ යි. මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵත්මතායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව ඵ්පුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙමත්‍රීසහගත සිතීන් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙසේ මෙමත්‍රීවිත්තවිච්චක්තිය වඩනා ලද කල්හි ප්‍රමාණකෘත (කාමාවචර වූ) යම් කම්පෙක් ඇද්ද, ඒ කම්ප එහි (රූපාවචරකම්පෙහි) ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී.

මාණවකය, යම්සේ බලවත් සක් පුබුනා පුරුෂයෙක් නිදුකීන් මැ සතරදිග (සචරයෙන්) හභවන්නේ ද, එසෙයින් මැ මාණවකය, මෙසේ මෙමත්‍රීවිත්තවිච්චක්තිය වැඩු කල්හි යම් කාමාවචර කම්පෙක් ඇද්ද, එය එහි ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී. මාණවකය, මෙ ද බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසයට මහෙකී.

තවද මාණවකය, මහණ කරුණාසහගත සිතීන් චෛත්‍යසහගත සිතීන් උපෙක්ෂා සහගත සිතීන් එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. දෙ වන දිග ද එසේ යැ තුන් වන දිග ද එසේ යැ, සතර වන දිග ද එසේ යැ. මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵත්ම-තායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව ඵ්පුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙවර අව්‍යාබාධ උපෙක්ෂා සහගත සිතීන් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙසේ උපෙක්ෂාවිත්ත විච්චක්තිය වැඩු කල්හි යම් කාමාවචරකම්පෙක් ඇද්ද, එය එහි ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී. මාණවකය, යම්සේ ඔක්ති ඇති සක් පුබුනා පුරුෂයෙක් නිදුකීන් මැ සතරදිග (සචරයෙන්) හභවා ද, මාණවකය, එපරිදි මැ මෙසේ උපෙක්ෂාවිත්තවිච්චක්තිය වැඩු කල්හි යම් කාමාවචරකම්පෙක් ඇද්ද, එය එහි ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී. මාණවකය, මෙ ද බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසයට මාතියෙකී'යි.

එවං වුද්ධො සුභො මාණවො නොදෙය්‍යපුද්ධො හභවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි, තික්ඛුජ්ඣිතං වා උක්ඛුජෙජ්ජය්‍ය. පච්චිත්තනං වා විචරෙය්‍ය. මුලුභස්ස වා මග්ගං ආචිකෙඛෙය්‍ය. අක්ඛිකාරෙ වා තෙල-පජේය්‍යතං ධාරෙය්‍ය වක්ඛුමිනො: රුපාති දක්ඛිනති'ති¹. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන. අනෙකපටියායෙහ ධම්මො පකාසිතො, එසාභං හවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්ස භික්ඛුසම්භස්සච. උපායකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජත්තෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. හන්ද වදාති මයං හො ගොතමි, ගච්ඡාමි, ඛුද්ධිච්චි: මයං ඛුද්ධකරණිග්ගාති.

ගස්සදාති තිං මාණව, කාලං මස්සදාසිති.

අථ ඛො සුභො මාණවො නොදෙය්‍යපුද්ධො හභවතො හාසිතං අභිනද්දිසි: අනුමොද්දිසි: උට්ඨායාසනා හභවන්තං අභිචාදෙති: පදක්ඛිණං කාති: පක්ඛාමි.

තෙන ඛො පහ සමයෙහ ජානුස්සොණී බ්‍රාහ්මණො සබ්බසෙතෙන වලභීරථෙහ² සාචජ්ඣිතා නිග්ගාති දිවාදිවස්ස. අද්දතා ඛො ජානුස්සොණී බ්‍රාහ්මණො සුභං මාණවං නොදෙය්‍යපුද්ධං එතදවොච: 'හන්ද කුඨො ණු හවං හාරථාජේ ආගච්ඡති දිවාදිවස්සාති?'

ඉතො හි ඛො හො, අහං ආගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස සනතිකාති.

තං කිං මස්සදාසි හවං හාරථාජේ සමණස්ස ගොතමස්ස පස්සදා-වෙය්‍යතතිං පණ්ණිතො මස්සදාසී?

හො වාහං හො, හො ව සමණස්ස ගොතමස්ස පස්සදාවෙය්‍යතතිං ජාතිස්සාමි. සොපි ණුභස්ස තාදිසොච, යො සමණස්ස ගොතමස්ස පස්සදාවෙය්‍යතතිං ජාතෙග්ගාති.

උලාරාග ඛුද්ධ හවං හාරථාජේ සමණං ගොතමං පසංසාය පසංසතිති.

හො වාහං හො, හො ව සමණං ගොතමං පසංසිස්සාමි. පසන්-පසන්ථො ව සො හවං ගොතමො, සෙට්ඨො දෙවම්ණුස්සානං, යෙ වීමෙ හො බ්‍රාහ්මණ, පස්සච ධම්ම පස්සදාපෙතති පුස්සදාස්ස කිරිගාය කුසලස්ස ආරාධනාය. මිත්තස්ස තෙ සමණො ගොතමො පටික්ඛාරෙ වදෙති, ගද්දං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනායාති.

1. දක්ඛිනති - ස්‍යා.
2. වලභීරථෙහ - මජ්ඣං, PTS.

මෙහි වදන කල්හි තොරොත්තු වනුයේ සුභ මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙමු : "භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යැ, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්ගේ යම්හුරු කළ දයක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ වීථි කරන්නේ ද, මුළුමනකට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තාහු රූප දකින්නේ'යි අදුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද තෙල මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ධර්ම හා භික්ෂුසභ්‍යයා හා සරණ කොටගෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිම වැ සරණගිය උපාසකයකු කොට ධරන්නා වන භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, දන් අපි යමහ. ඇපි බොහෝ කටයුතු බොහෝ කරණි ඇතියමහ"යි.

'මාණවකය, තෙපි දන් ඊට කල් දුනුව'යි.

එසේ තොරොත්තු සුභ මාණවක, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාණ්ඩය අභිනායකයා කොට අනුමෝදන් වැ හුනාස්නෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වැද පැදකුණු කොට බැසගියේ.

තවද එසමයෙහි ජාණ්ඩසොණි මුණ්ණි සඵලෙහි වළවාරටයෙන් දෙවෙන්දභවල්හි සැවැත්නුවරින් නික්මෙයි. ජාණ්ඩසොණි මුණ්ණි තොරොත්තු සුභමාණවකයා දුරින් මැ එන්නා දිට. දක තොරොත්තු සුභ මාණවකයන් තෙල කී : "භවත් භාරදවාද දෙවෙන් දභවල්හි කොහි සිට එයි'ද? යි.

භවත්නි, මම මෙහි මුණ්ණිගෞතමයන් වෙතින් එමි'යි.

ඒ කෙසේ හඟිති? භවත් භාරදවාද තෙමේ මුණ්ණි ගෞතමයන් ගේ ප්‍රඥව්‍යාක්ෂ්‍යභාවය හඟනේ ද, පණ්ඩිතයෙකැ'යි හඟනේ ද?

භවත්නි, මම කවරෙකිමි ද? කෙසේ නම් මුණ්ණි ගෞතමයන් ගේ ප්‍රඥව්‍යාක්ෂ්‍යභාවය දැනිමි ද? යමෙක් මුණ්ණි ගෞතමයන් ගේ ප්‍රඥව්‍යාක්ෂ්‍යභාවය දන්නේ ද, හෝ එකැතින් මුණ්ණි භවත් ගෞතමයන් වැනි මැ වෙයි.

භවත් භාරදවාද තෙමේ මුණ්ණි ගෞතමයන් උදර ප්‍රභංගයෙන් පසස්නේ මැ යැ

භවත්නි, මම කවරෙකිමි ද, කිනම් කරුණෙකින් මුණ්ණි ගෞතමයන් පසස්නෙමි ද? ඒ භවත් ගෞතමයෝ ප්‍රභංගයෙන් මැ ප්‍රභංගයහ. දෙවිච්චිත්තට ශ්‍රේෂ්ඨයහ. භවත්නි මුණ්ණිගෞතමයෝ පුණ්ණියා පිණිස කුශලාරාධනය පිණිස යම් පඤ්ච ධර්ම කෙතකුත් පනවත් ද, මුණ්ණි ගෞතමයෝ ඒ පඤ්ච ධර්මයන් අවේර අව්‍යාපාද යම් සිතෙක් ඇද්ද, ඒ වෛමුච්චිත්තයා ගේ භාවනා පිණිස විත්තපටිඡ්ඤා කොට වදරන සේක.

784 මජ්ඣම පණ්ණාසකො - මූහමංක වග්ගො [3.5.9 සුභ සුභතො]

එමිං වුතො ජාණ්ණකොංඤී මුහමංකො; සබ්බසොකා චුළ්ඤ්චරථා¹.
ඕරෙඤ්ඤිඤි; එකංසං උතතරංගඤ්ඤිං කථිඤ්ඤි; සොභා භභවි; තොභාණ්ණඤ්ඤි.
පණ්ණාසකො උදහං උදහෙසි. ලාභා රණ්ණෙඤ්ඤි පසොභද්දිඤ්ඤි කොභලඤ්ඤි
සුලඤ්ඤිලාභා; රණ්ණෙඤ්ඤි පසොභද්දිඤ්ඤි කොභලඤ්ඤි, ගඤ්ඤි විජ්ජෙන තථංගතො;
විහරති අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤිඤ්ඤි².

සුභසුභතො නමමිං.

1. චුළඤ්ඤිචරථා - මජ්ඣ, PTS.

මෙසේ කී කල ජාත්‍යන්තරයෙහි බලිඤ්ඤ සම්ප්‍රදාය වළඹින්නයෙන් බැස උත්තරාසනට පත් වූයේ කොට බහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ උදන් ඇති : “සඵ රජස්සුභේ විජිතයෙහි අර්භත් සමාක්සම්ප්‍රදේධි කරාගතයන් වහන්සේ වැඩවසනාසේක් ද, ඒ පසේනදී කොසොල්ලරත්තට ලාභයෙක. කල්‍යාණ ලාභයෙකැ”යි.

නව වැනි සුභසූත්‍ර යි.

2. 5. 10

සඛනාරවසුභනං

එවං මෙ සුභනං ඵකං සමයං භගව්‍යා කොසලෙසු වාරිකං චරති මහනා භික්ඛුසංඝෙහ සද්ධියං තෙන ඛො පන සමයෙන ධනඤ්ජානී¹ නාම බ්‍රාහ්මණී මණ්ඩලකපො² පච්චිසති අභිසංසන්නා බුද්ධො ච ධම්මෙ ච සංඝෙ ච අඵ ඛො ධනඤ්ජානී බ්‍රාහ්මණී උපකඩලීති තිකඛතඤ්ඤං උදහං උදහෙසි: 'නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස'ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන සඛනාරවො³ නාම මාණවො මණ්ඩලකපො පච්චිසති තිණණං වෙදහං පරගු සතිසංඝෙසුකෙට්ඨභානං සංකර්මප-භෙදහං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙරසාකරණො ලොකායත-මහාපුරිසලකඛණෙසු අනචතො. අස්සොසි ඛො සඛනාරවො මාණවො ධනඤ්ජානීයා බ්‍රාහ්මණීයා එවං වාචං භාසමානාය, සුඤ්චා ධනඤ්ජානීං බ්‍රාහ්මණීං එතදවොච: අචගුතාව අගං ධනඤ්ජානී බ්‍රාහ්මණී පරිගුතාව අගං ධනඤ්ජානී බ්‍රාහ්මණී විජ්ජමානානං බ්‍රාහ්මණානං. අඵ ච පන තස්ස මුණ්ඩකස්ස සමණකස්ස වණණං භාසතිතී⁴.

න හි පන ඤං තාන හදුමුඛ, තස්ස භගවතො සීලපඤ්ඤාණං ජානාසි. සචෙ ඤං තාන හදුමුඛ, තස්ස භගවතො සීලපඤ්ඤාණං ජානෙය්‍යාසි, න ඤං තාන හදුමුඛ, නං භගවතානං අකෙකාසිතඛං පරිභාසිතඛං මඤ්ඤෙය්‍යාසිතී.

තෙන හි භොති, සදු සමණො භොතමො මණ්ඩලකපං අනුප්පතොනා භොති. අඵ මෙ⁵ අඤ්ඤවෙරසාසිතී. එවං හදුමුඛාති ඛො ධනඤ්ජානී බ්‍රාහ්මණී සඛනාරවස්ස මාණවස්ස පච්චස්සොසි.

අඵ ඛො භගව්‍යා කොසලෙසු අනුපුබ්බෙන වාරිකං චරමානො යෙන මණ්ඩලකපං තදචසරි. තනු සුදං භගව්‍යා මණ්ඩලකපො විහරති තොදෙය්‍යානං බ්‍රාහ්මණානං අච්චිවතෙ. අස්සොසි ඛො ධනඤ්ජානී බ්‍රාහ්මණී. 'භගව්‍යා නිර මණ්ඩලකපං අනුප්පතොනා මණ්ඩලකපො විහරති තොදෙය්‍යානං බ්‍රාහ්මණානං අච්චිවතෙ'ති.

1. ධනඤ්ජානී - PTS. 2. { වඤ්චලීකපො - මජ්ඣං. පච්චලකපො - ස්‍යා. වණ්ඩලකපො - සිමු.	3. සඛනාරවො - ස්‍යා. 4. භාසිස්සතිති - මජ්ඣං. 5. අඵ ඛො, මෙ - සිමු.

2. 5. 10

සධාරාව සූත්‍රය

මා වීසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් ද්‍රාවියෙහි මහච්ඡසභුන් හා සමග සැරිසරනාසේක. එසමයෙහි ධනාඤ්ජානී නම් බැලීණි මණ්ඩලකප්ප නම් ගමිහි වෙසෙයි. බුදුන් කෙරෙහි දු අභම කෙරෙහි දු සභුන් කෙරෙහි දු (අවේතාප්‍රසාද වශයෙන්) පහන, එකල ධනාඤ්ජානී බැලීණි පය පැකිල තුන් වරක් උදන් ඇතු : "ඒ හගවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නාමස්කාර වේවා, ඒ හගවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නාමස්කාර වේවා, ඒ හගවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නාමස්කාර වේවා" කියායි.

එසමයෙහි සධාරාව නම් මාණවක මණ්ඩලකප්ප නම් ගමිහි වාස කෙරෙයි. භේ නිසංස්ඵු කෙටුභගාස්ත්‍ර සහිත අකාරප්‍රහේද සහිත ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර ගියේ පද ශාස්ත්‍ර හදාරනුයේ ව්‍යාකරණ හදාරනුයේ ලොකායනික මහාපුරුෂලක්‍ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වූයේ වෙයි. සධාරාව මාණවක මෙසේ නාමස්කාරපාඨ බඳනා ධනාඤ්ජානී බැලීණියගේ බස් ඇයි. අසා ධනාඤ්ජානී බැලීණියට කෙල කී : "බමුණන් විද්‍යාමාන වැ සිටිය දී මේ ධනාඤ්ජානී බැලීණි අව්‍යාද්ධිමත් වූ යැ, විනාශප්‍රාප්ත වූ යැ. තවද ඒ මුණවක ශ්‍රමණයන් ගේ ගුණ කියා" යනු යි.

'සුත හදුමුබය, තෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිල් හා කුචණ නො දක්වී. සුත හදුමුබය, ඉදින් තෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිල් හා කුචණ දැක්වී නම්, සුත හදුමුබය, තෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආත්‍රොග කළ යුක්තකු කොට පරිභාෂණ කළ යුක්තකු කොට නො හඟිවී.

'හවතිය, එසේ වී නම් යම් දිනෙක ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මණ්ඩලකප්ප ගමට පැමිණියාහු වෙත් ද, එකල මට දන්වන්නේ යැ'යි කී. 'හදුමුබය, එසේ යැ'යි ධනාඤ්ජානී බැලීණි සධාරාව මාණවකයාගට පිළිවදන් දීන්.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් ද්‍රාවියෙහි පිළිවෙළින් සැරිසරනාසේක් මණ්ඩලකප්ප ගම කරා වැඩිසේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මණ්ඩලකප්ප ගමිහි තෝදෙයා බමුණන්ගේ අඹ වෙනෙහි වැඩ වාස කෙරෙහි. ධනාඤ්ජානී බැලීණි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මණ්ඩලකප්ප ගමට වැඩිසේක් මණ්ඩලකප්ප ගමිහි තෝදෙයා බමුණන්ගේ අඹ වෙනෙහි වැඩ වාස කෙරෙත් ලැ'යි ඇසූ යැ.

අඵ ඛො ඛන්ධස්සාති බ්‍රාහ්මණී යෙන සංඛාරවො මාණවො, තෙහුපසංඛතමි, උපසංඛතමිණි සංඛාරවං මාණවං ඵතදවොච : ‘අයං තාත චුද්දුඛං, යො හභවා මණ්ඩලකපං අනුපපන්නො, මණ්ඩලකපො විහරති තොදෙය්‍යානං බ්‍රාහ්මණානං අඛචතෙන. යස්සදාති තිං¹ තාත හද්දුඛං, කාලං මඤ්ඤති.

‘ඵවං හොති’ තිං ඛො සංඛාරවො මාණවො ඛන්ධස්සාති යං බ්‍රාහ්මණීයං පටිසුඤ්ඤායං ගෙන හභවා තෙහුපසංඛතමි, උපසංඛතමිණි හභවතා සඤ්ඤාසම්මොද්දි, සම්මොදනීයං කථං සාධණීයං විනිසාරෙණි ඵකමන්තං තිසිද්දි. ඵකමන්තං තිසින්නො ඛො සංඛාරවො මාණවො හභවන්තං ඵතදවොච :

‘සන්ති ඛො හො ගොතමි, ඵකෙ සමණ්ඩ්‍රාහ්මණා දුට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපන්නා අද්ධුභම්චරියං පටිජානන්ති. තත්‍ර හො ගොතමි, යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාහ්මණා දුට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපන්නා අද්ධුභම්චරියං පටිජානන්ති, තෙසං හචං ගොතමො කතමො’ ති?

දුට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපන්නානං අද්ධුභම්චරියං පටිජානන්තානම්ච ඛො අහං හාරඤ්ඤා, වෙමන්තං² වදාමි. සන්ති හාරඤ්ඤා, ඵකෙ සමණ්ඩ්‍රාහ්මණා අනුස්සවිකා, තෙ අනුස්සවෙන දුට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපන්නා අද්ධුභම්චරියං පටිජානන්ති ගෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණා තෙචජ්ජා. සන්ති පන හාරඤ්ඤා, ඵකෙ සමණ්ඩ්‍රාහ්මණා කෙචලං සඤ්ඤාමන්තකෙන දුට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපන්නා අද්ධුභම්චරියං පටිජානන්ති ගෙය්‍යථාපි තඤ්ඤා විමංසි. සන්ති හාරඤ්ඤා, ඵකෙ සමණ්ඩ්‍රාහ්මණා පුඛෙඛ අනුස්සවෙහු ඛම්මෙහු සාමඤ්ඤාව ඛම්මං අභිඤ්ඤාය දුට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපන්නා අද්ධුභම්චරියං පටිජානන්ති.

තත්‍ර හාරඤ්ඤා, යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාහ්මණා පුඛෙඛ අනුස්සවෙහු ඛම්මෙහු සාමඤ්ඤාව ඛම්මං අභිඤ්ඤාය දුට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපන්නා අද්ධුභම්චරියං පටිජානන්ති. තෙසංහමඤ්ඤා. තදමිනාපෙන හාරඤ්ඤා, පරිතාපෙන වෙදිතඛංඃ. යථා යෙ තෙ සමණ්ඩ්‍රාහ්මණා පුඛෙඛ අනුස්සවෙහු ඛම්මෙහු සාමඤ්ඤාව ඛම්මං අභිඤ්ඤාය දුට්ඨධම්මාභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපපන්නා අද්ධුභම්චරියං පටිජානන්ති, තෙසංහමඤ්ඤා.

1. යස්සදාති - මජ්ඣං.
2. ඵවං හොති - මජ්ඣං.
3. වෙමන්තං - මජ්ඣං.

එසඳු ධනාඤ්ඤාති බැලීමේ සධාරව මාණවකයා කරා එළැඹියා. එළඹ සධාර මාණවකයාට තෙල කිවු : “සුත හදවුබය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මණ්ඩලකප්ප ගමට වැඩිසේක් මණ්ඩලකප්ප ගමේ තොදෙයා බමුණන්ගේ අඹ වෙනෙහි වැඩවෙසෙති. සුත හදවුබය, තෝ දන් යමක් ගැන සිතෙහි නම් එයට කල් දැනැ”යි කිවු.

‘හවස්, එසේයැ’යි සධාරව මාණවකයා ධනාඤ්ඤාති බැලීමේයට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීමේ, එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සිහි කළ යුතු කරා නොට නිව්වා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් සධාරව මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ :

‘හවස් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉහාත්මයෙහි මැ දන ව්‍යවසිත වැ පාරමී සධාරාත ‘නිව්වාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබුත්මවයාරිය පිළින කෙරෙත් ද එබදු මහණ බමුණු කෙතෙක් ඇත. හවස් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මැ මහණ බමුණු කෙතෙක් ඉහාත්ම යෙහි මැ දන ව්‍යවසිත වැ පාරමී සධාරාත නිව්නට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබුත්මවයාරිය පිළින කෙරෙත් නම් ඔවුනතුරෙත් හවස් ගෞතමයන් වහන්සේ කවරහ?

භාරදවාජය, ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාර්වසිත වැ ‘නිව්න් පැමිණියමහ’යි බණන ආදී බුත්මවයාරිය පිළින කරන ඔවුන්ගේ ද වෙනස කියමි. භාරදවාජය, අනුග්‍රවකරා ගත් කිසි මහණ බමුණු කෙතෙක් ඇත. ඔහු අනුග්‍රව වශයෙන් ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාර්වසිත වැ ‘නිව්න් පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබුත්මවයාරිය පිළින කෙරෙති. තෙව්ප්පබ්‍රාහ්මණයන් සෙයිනි. භාරදවාජය, හුදු ශ්‍රද්ධාමාත්‍ර වශයෙන් ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාර්වසිත වැ ‘නිව්න් පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබුත්මවයාරිය පිළින කෙරෙත් ද, එ බදු කිසි මහණ බමුණු කෙතෙක් ඇත. කකිග්‍රාහී වූ විමංසක වූ බ්‍රාහ්මණයන් සෙයිනි. භාරදවාජය, පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තමන් විසින් මැ දහම දන ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාර්වසිත වැ ‘නිව්න් පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබුත්මවයාරිය පිළින කෙරෙත් ද, එ බදු කිසි මහණ බමුණු කෙතෙක් ඇත.

භාරදවාජය, එහි යම් ඒ මහණ බමුණු කෙතෙක් අනානුග්‍රහ ධර්මයෙහි තමන් විසින් මැ දහම දන ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාර්වසිත වැ ‘නිව්න් පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබුත්මවයාරිය පිළින කෙරෙත් ද, ඒ සම්බුද්ධයන් අතුරෙන් මම අනාතරයෙක්මි. භාරදවාජය, යම් පරිදි යම් ඒ මහණ බමුණු කෙතෙක් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තමන් විසින් මැ දහම දන ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාර්වසිත වැ ‘නිව්න් පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබුත්මවයාරිය පිළින කෙරෙත් ද, ඒ සම්බුද්ධයන් අතුරින් මම අනාතරයෙක්මි යන ඒ මේ කරුණ මේ කාරණයෙහුද දකියුතු යැ.

ඉධ මෙ භාරදාජ, පුබ්බෙව සමොධා: අනභිසම්මුඤ්ඤා ඛොති-
 තත්තසොච සතො: එතදභොසි: සමොධො: ඝරවාසො: රජාපථො,
 අධොකාසො: පබ්බජ්ජා, නසිදං සුකරං අහාරං අජ්ඣාචිතතා: එකන්ත-
 පරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුඤ්ඤං සංඛලිචිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යහ්නුන්තාහං
 කෙසම්ඤ්ඤං ඕභාරෙක්ඛා කාසායානී වන්තානී අච්ඡාදෙක්ඛා අහාරඤ්ඤං
 අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, අපරෙත
 සම්මෙත දහරෙච සමානො: සුසුකාලකෙසො හඳුන්තො යොබ්බන්තො
 සමන්තාගතො: පඨමෙන වයසං අකාමිකානං මාතාපිතුන්තං අඤ්ඤාචානං
 රුදන්තානං කෙසම්ඤ්ඤං ඕභාරෙක්ඛා කාසායානී වන්තානී අච්ඡාදෙක්ඛා
 අහාරඤ්ඤං අනගාරියං පබ්බජෙ. සො එවං පබ්බජෙතො සමානො:
 කීංකුසලගවෙසී අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො: යෙන ආලාභෙ
 කාලාමො තෙනුපසංඛතීං, උපසංඛතීන්තා: ආලාරං කාලාමං එතදවොචං:
 “ඉච්ඡාමිහං ආච්ඡිසො කාලාම, ඉමිසමිං ධම්මවිනෙයෙ බ්‍රහ්මචරියං චරිතු”න්ති.
 එවං චුත්තො භාරදාජ, ආලාභෙ කාලාමො මං එතදවොච: “විහරන්තා-
 යසමි, නාදිසො අයං ධම්මො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො න චිරසොච සකං
 ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා: උපසම්පජ්ඡ විහරෙය්‍යා”ති.
 සො ඛො අහං භාරදාජ, නචිරසොච විපසමෙච නං ධම්මං පරියාපුණ්ණං
 සො ඛො අහං භාරදාජ, නාචිතකෙතෙච ඕච්චසහනම්තෙතන
 ලචිතලාපනම්තෙතන ඤ්ඤාචාදඤ්ච වදම් ථෙරවාදඤ්ච ‘ජානාමි පඤ්ඤාමි’
 තී ව පච්ඡානාමි අහඤ්ඤෙච අඤ්ඤෙච ව. තස්ස මඤ්ඤං භාරදාජ,
 එතදභොසි: “න ඛො ආලාභෙ කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙචලං
 සඤ්ඤාමන්තකෙත ‘සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා: උපසම්පජ්ඡ විහරමි’ති
 පච්චෙදෙති. අඤ්ඤා ආලාභෙ කාලාමො ඉමං ධම්මං ජානං පඤ්ඤා
 විහරති”ති.

අථ ඛවාහං භාරදාජ, යෙන ආලාභෙ කාලාමො තෙනුපසංඛතීං.
 උපසංඛතීන්තා: ආලාරං කාලාමං එතදවොචං: “කීන්තාවතා: සො
 ආච්ඡිසො කාලාම, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා: උපසම්පජ්ඡ
 විහරමි”ති පච්චෙදෙමි”ති. එවං චුත්තො භාරදාජ, ආලාභෙ කාලාමො
 ආච්ඡිඤ්ඤායතනං පච්චෙදෙසි. තස්ස මඤ්ඤං භාරදාජ, එතදභොසි:
 “න ඛො ආලාභෙකෙච කාලාමස්ස අජචි සඤ්ඤා, මඤ්ඤාචාචි සඤ්ඤා. න
 ඛො ආලාභෙකෙච කාලාමස්ස අජචි විරියං -පෙ-සති -පෙ-සමාධි -පෙ-
 පඤ්ඤා, මඤ්ඤාචාචි පඤ්ඤා. යහ්නුන්තාහං සං ධම්මං ආලාභෙ කාලාමො
 සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා: උපසම්පජ්ඡ විහරමි”ති පච්චෙදෙති, තස්ස
 ධම්මස්ස සච්ඡිකීරියාය පදහෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භාරදාජ,
 න චිරසොච විපසමෙච නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා: උපසම්පජ්ඡ
 විහරාසිං.

1. උදකො - මජ්ඣං. 2. අත්තනා - මජ්ඣං

භාරද්වාරය, සමාක්සම්බන්ධයෙන් පෙර මෑ වතුස්සකතාවබෝධය නො කළ බෝධි-
සත්ත්ව වූ මෑ මට තෙල සිත් වී : “සාභවාසය සම්බාධ යෑ රාගාදීරජස් එන මහෑ, පෑවිද්ද
අභාවකාශ යෑ, ගිහිගෙහි වසනාවු වීසින් ඒකාන්ත පරිපුණ් වූ ඒකාන්ත පරිඉද්ධ වූ ධොන-
සධිම සදාශ වූ මේ මුත්මවයාය පුරන්තට සුකර නො වෙයි. මම කෙතෙමස් බහා
කභවත් හැද පෙරෙවෑ ගිහිගෙත් නික්ම සස්තට පෑමිණෙමි නම් මිනා මෑ නු”යි.
භාරද්වාරය, මම පසු කලෙකෑ දහර වූයෙමි මෑ මනා කඵකෙතෙ ඇත්තෙමි හදුයොවන
හා ප්‍රථම වයසින් සමන්වාහන වූයෙමි නො කෑමෑනී කදුළුවුණු මුහුණු ඇති දෙමාපියන්
හඩමින් සිටිය දී කෙතෙරවුළු බහා කභවත් හැද පෙරෙවෑ ගිහිගෙත් නික්ම පෑවිද්දට
පෑමිණියෙමි. මම මෙසේ පෑවිදි වෑ කිච්ඡුගලගවෙයි වෑ අනුත්තර ශාන්තිවරපදය
සොයන්නෙමි ආළාරකාලාම තවුසත් කරා පෑමිණියෙමි. පෑමිණ ආළාරකාලාම
තවුස්තට තෙල කීමි : “ඇවෑත කාලාමයෙනි, මම මේ කොප සකු ධම්මිනායෙහි බබ්සර
පුරන්තට කෑමෑනියෙමි”යි. භාරද්වාරය, මෙසේ කී කල ආළාරකාලාම තවුස් මට තෙල
කී : “ආයුෂ්මත් මෙහි වසන්නේ මෑනෑව. යම් දහමෙකෑ විඤ පුරුෂයෙක් නොබෝ
දිනෙකින් සවකීය ආවායොබාද්ග්‍රහණය කමා වීසින් මෑනෑවින් දන පසක් කොට එයට
පෑමිණ වාසය කරන්නේ වෙ ද, මේ එබඳු දහමෙකෑ”යි. භාරද්වාරය, මම නොබෝ
කලෙකින් මෑ වහා මෑ ඒ දහම සුහුණු කෙළෙමි. භාරද්වාරය, මම එතෙක් තොල් පහළ
පමණින් මෑ බස් බිණු පමණින් මෑ ඤනවාදය ද පෙරවාදය ද කියමි, “දන්මි, දත්මි”යි ද
මම ද පිළින කරමි. සෙස්සෝ ද පිළින කෙරෙත්. භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී :
“ආළාරකාලාම තවුස් මේ දහම හුදෙක් සෑදූ පමණෙකින් ‘තමන් වීසින් වෙසෙසින් දන
පසක් කොට උපයාගෙන වෙසෙමි”යි නො දන්වයි, ඒකාන්තයෙන් ආළාරකාලාම
තවුස් මේ දහම දන්මින් දත්මින් වාස කෙරේ”යනු යි.

භාරද්වාරය, ඉක්බිති මම ආළාරකාලාම තවුස් කරා එළෑමියෙමි. එළෑම ආළාරකාලාම
තවුස්තට තෙල කීමි : “ඇවෑත, කාලාමයෙනි, කෙතෙකින් මේ දහම තමන් වීසින්
වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි”යි දන්වමි ද? යි. භාරද්වාරය,
මෙසේ කී කල ආළාරකාලාම තවුස් ආකිඤ්චඤ්ඤයනනය කී. භාරද්වාරය, මට තෙල
සිත් වී : “ආළාරකාලාම තවුස්තට මෑ සෑදූහෑ ඇත්තේ නො වෙයි. මට ද සෑදූහෑ ඇත.
ආළාරකාලාම තවුස්තට මෑ වැර ඇතියේ නො වෙයි; . . . සිහිය . . . සමාධිය . . . ප්‍රඤ
ඇත්තේ නො වෙයි, මට ද ප්‍රඤ ඇත. මම, ආළාරකාලාම තවුස් යම් දහමක් තමන්
වීසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයා ගෙන වාස කරමි”යි දන්වා ද, ඒ දහම පසක්
කරනු පිණිස ප්‍රධන් වැර වඩම නම් මනා මෑ නු”යි. භාරද්වාරය, මම නොබෝ කලෙකින්
මෑ වහා මෑ එ දහම තමන් වීසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස
කෙළෙමි.

අපච්චාසං භාරදාජ, යෙන ආලාභේ කාලාමො තෙනුපසඛකමිං, උපසඛකමිනිඤ්ඤා ආලාභං කාලාමං ඵතදමොචං: “ඵතතාචතා නො ආවුසො කාලාමි, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙසි”ති. ඵතතාචතා ඛො අහං ආවුසො, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙමි’ති. අහමපි ඛො ආවුසො ඵතතාචතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරමි’ති. උභා නො ආවුසො, සුලභං නො ආවුසො යෙ මගං අයසමනතං තාදිසං සමුභමච්චාරිං පඤ්ඤාම ඉති, යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙමි, තං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරමි. යං නිං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරමි, තමහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙමි. ඉති යාහං ධම්මං ජානාමි, තං නිං ධම්මං ජානාමි. යං නිං ධම්මං ජානාමි, තමහං ධම්මං ජානාමි. ඉති යාදිසො අහං, තාදිසො ඤාමි. යාදිසො ඤාමි, තාදිසො අහං. ඵනි දුති ආවුසො, උභොව සත්තා ඉමං ගණං පරිහරමා’ති. ඉති ඛො භාරදාජ, ආලාභේ කාලාමො ආචරියො මෙ සමානො අතතනො අනෙතච්චාසිං මං සමානං අතතනො සමසමං රූපෙසි, උලාර්ය ව මං පුජ්ජා පුජෙසි. තස්ස මග්ගං භාරදාජ, ඵතදභොසි: “නායං ධම්මො නිබ්බිද්ධො භව වීරසො භව නීරසො භව උපසමාය භව අභිඤ්ඤාය භව සමෙඛාධාය භව නිබ්බානාය සංචිතතති, යාච්චෙව ආකිඤ්ඤාසුඤ්ඤාසුපපතතියා”ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, තං ධම්මං අනලභිකරිනිඤ්ඤා නසමා ධම්මං නිබ්බිජ්ජ අපකකමිං.

සො ඛො අහං භාරදාජ, නිංඤ්ඤානුගමෙසි අනුතතරං සතතිවරපදං පරියෙසමානො යෙන උද්දකො¹ රුමපුතො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකතා උද්දකං රුමපුතං ඵතදමොචං: “ඉච්ඡාමහං ආවුසො රුම² ඉමසමිං ධම්මචිතයෙ මුඛමචරියං චරිතා”නති. ඵචං වුතෙත භාරදාජ, උද්දකො රුමපුතො මං ඵතදමොච: ‘විහරතායසමා, තාදිසො අහං ධම්මො, සත්ඵ විඤ්ඤා පුරියො භව වීරසොච සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරෙයා’ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, භව වීරසොච ඛිප්පමෙච තං ධම්මං පරියාපුඤ්ඤං. සො ඛො අහං භාරදාජ, තාචතකෙනෙච මධ්ඛපසඛකමිතෙනෙච ලභිත උපසමතෙනෙච ඤ්ඤාච්චාදඤ්ඤා චදුමි ඵෙරචාදඤ්ඤා ජානාමි පඤ්ඤාමි’ති ච පච්චානාමි අහඤ්ඤාච අඤ්ඤාච. තස්ස මග්ගං භාරදාජ, ඵතදභොසි: “භව ඛො රුමො ඉමං ධම්මං කෙචලං සඤ්ඤාමතතකෙනෙච සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරමි’ති. පච්චෙදෙසි, අඤ්ඤා රුමො ඉමං ධම්මං ජානං පඤ්ඤාමි චිතාමි’ති.

අපච්චාසං භාරදාජ, යෙන උද්දකො¹ රුමපුතො තෙනුපසඛකමිං. උපසඛකමිනිඤ්ඤා උද්දකං රුමපුතං ඵතදමොචං: “කිතතාචතා නො ආවුසො, රුමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරමි’ති පච්චෙදෙසි”ති. ඵචං වුතෙත භාරදාජ, උද්දකො රුමපුතො නෙචසඤ්ඤාතාසඤ්ඤාතතං පච්චෙදෙසි. තස්ස මග්ගං භාරදාජ, ඵතදභොසි: “භව ඛො රුමසොච අහොසි මරියං. -පෙ- සති -පෙ- සමාධි -පෙ- පඤ්ඤා, මග්ගමපජ්ජි පඤ්ඤා. සනනුභාහං සං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරමි’ති පච්චෙදෙසි. තස්ස ධම්මසං සච්ඡිකරියාය පදභොග්ගා”නති. සො ඛො අහං භාරදාජ, භව වීරසොච ඛිප්පමෙච තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපජ්ජ විහරාමිං.

1. ආවුසො - මජ්ඣං. 2. උදකො - මජ්ඣං.

භාරද්වාරය, ඉක්බිති මම ආලාරකාලාම තවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ ආලාරකාලාම තවුස්හට තෙල කීම් : “ඇවැත් කාලාමයෙනි, මෙතෙකින් මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන උපයාගෙන ප්‍රකාශ කෙරෙහි ද?යි. ඇවැත්, මම මෙ පමණෙකින් මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන දන්වමි”යි කී. ඇවැත්නි, මම ද මෙපමණෙකින් මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි”යි කීම්. මම යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන දන්වමි ද, තොයින් එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට වාස කෙරෙහි, තෝ යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙහි ද, මම එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන දන්වමි. මෙසේ මම යම් දහමක් දන්වමි නම් තොයින් එ දහම දන්වමි. තො යම් දහමක් දන්වමි නම් මමත් එ දහම දන්වමි. මෙසේ මම යම් බදුගෙම ද, තො ද එබදුගෙම. තෝ යම් බදුගෙම ද, මම එ බදුගෙම. (මෙසේ) අපි තා බදු සමුච්චර ආයුෂ්ඨතකු දන්මෝ ද, ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙකැ, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇවැත්නි, දන් එව දෙදෙනාමෝ මේ ගණයා පරිහරණ කරමහ”යි කී. භාරද්වාරය, මෙසේ ආලාරකාලාම තවුස් මාගේ ආවායඹි වූයේ මැ තමා අභාවැයි වූ මා තමහට සමසම කොට තැබී. උදර පූරායෙනුයු මා පිදී. භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී : “මෙ දහම නිරවිද පිණිස නො වැටෙයි. විරාග පිණිස නො වැටෙයි, නිරොධ පිණිස නො වැටෙයි, උපයිම පිණිස නො වැටෙයි, අභිඤ්ඤ පිණිස නො වැටෙයි, සම්බොධ පිණිස නො වැටෙයි, නිවාණ පිණිස නො වැටෙයි. ආකිඤ්ඤඤ යතනුප්පත්තිය පිණිස මැ වැටෙයි” කියා යි. භාරද්වාරය, මම එ දහම පමණ නො කොට එ දහමින් කලකිරී බැසගියෙමි.

භාරද්වාරය, ඒ මම ‘කුසල් කීමැ’යි සොයනුයෙමි අනුත්තරසත්තිවරපදය (නිවන) සොයමින් උද්දක රාමපුත්‍ර කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ උද්දක රාමපුත්‍රහට තෙල කීම් : “ඇවැත්නි රාමපුත්‍රයෙනි, මම මෙසේතෙහි බමසර සරනු රිසියෙමි”යි. භාරද්වාරය, මෙසේ කී කල්හි රාමපුත්‍ර උද තවුස් මට මෙසේ කී : “ඇවැත්නි, වාස කරව. යම් දහමෙක විඤ්ඤ පුරුෂ නොබෝ කලෙකින් මැ සිය ආදුරුසමය තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රකාශ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරේ නම් මෙ එ බදු දහමෙකැ”යි. භාරද්වාරය, මම නොබෝ කලෙකින් මැ වහා මැ එ දහම පිරිවැහිමි. භාරද්වාරය, එ මම එතෙක් තොල් පහළ පමණින් මැ වදන්පිළිවදන් මතුයෙන් මැ ඤනවාදයත් සඨරිවාදයත් කියමි, ‘දන්ව දන්ව’ද මමත් පිළින කෙරෙමි, සෙසුවෙන් පිළින කෙරෙහි. භාරද්වාරය, ඒ මට තෙල සිත් වී : “රාම තවුස් මෙ දහම හුදෙක් ශ්‍රද්ධා පමණෙකින් තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රකාශ කොට උපයා වාස කෙරෙමි” නො ද පැවැයි, එකාත්තයෙන් රාම තවුස් මෙ දහම දන්වන් දන්වන් වීයි” යයි.

එසඳ භාරද්වාරය, මම රාමපුත්‍ර උද තවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ රාමපුත්‍ර උද තවුස්හට තෙල බස් කීම් : “ඇවැත්නි, රාමයෙනි, කීපමණෙකින් අපට මෙදහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි, පවසවු ද?”යි. භාරද්වාරය, මෙසේ කී කල්හි රාමපුත්‍ර උද තවුස් නොවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ප්‍රකාශ කෙළේ යැ. භාරද්වාරය, එ මට තෙල සිත් වී : “රාමහට මැ ශ්‍රද්ධා නො ද වූ, මටත් ශ්‍රද්ධා ඇත. රාමහට මැ වියඹි නො ද වී. . . . සකි . . . සමාධි . . . රාමහට මැ ප්‍රඤ්ඤා නො ද වූ, මටත් ප්‍රඤ්ඤා ඇති. රම් තවුස් යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට එළැඹ වාස කෙරෙමි’ ප්‍රකාශ කෙළේ ද මම එ දහම පසක් කරනුවට ප්‍රධන්වියඹි කරනෙමි නම් මනා මැ නු”යි භාරද්වාරය, එ මම නොබෝ කලෙකින් මැ වහා මැ එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රකාශ කොට වාස කෙළෙමි.

අථ ඛවාහං භාරදාජ, ගෙන උද්දකො රුමිපුතො නෙහුපසඛකමිං. උපසඛකමිනා උද්දකං රුමිපුතං එතදවොචං: “එතතාවතා නො අවුසො රුමී ඉමං ඛමමං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙසී”ති. එතතාවතා ඛො අහං ආවුසො ඉමං ඛමමං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙමී’ති. ‘අහමි ඛො ආවුසො, එතතාවතා ඉමං ඛමමං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමපජ්ජ විහරමී’ති. ලාභා නො ආවුසො, සුලභා නො ආවුසො, සෙ මයං ආයස්මනං නාදිසං බ්‍රහ්මචාරිං පස්සාම ඉති යං ඛමමං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙසී, තං නං ඛමමං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමපජ්ජ විහරමි. යං නං ඛමමං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමපජ්ජ විහරමි, තං ඛමමං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙසී. ඉති යං ඛමමං රුමො අභිඤ්ඤාසී, තං නං ඛමමං ජානාසී. යං නං ඛමමං ජානාසී, තං ඛමමං රුමො අභිඤ්ඤාසී. ඉති යාදිසො රුමො අහොසී, නාදිසො තුචං. යාදිසො තුචං, නාදිසො රුමො අහොසී. එහි දුතී ආවුසො, තුචං ඉමං ගණං පරිහරු’ති. ඉති ඛො භාරදාජ, උද්දකො රුමිපුතො හමුහමචාරී මෙ සමානො ආචරිතචානෙ මං ධපෙසී, උලාරය ව මං පූජය පුජෙසී. තස්ස මස්සා භාරදාජ, එතදගොසී: “තායං ඛමමො නිබ්බිදුග න විරුහාග න නිරුධොග න උපසමාග න අභිඤ්ඤාග න සමමොධාග න නිබ්බානාග සංචතතති, යාවදෙව නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤාගතනුප-පතතියා”ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, තං ඛමමං අනලංකරිතී, තස්ම ඛමමො නිබ්බිජ්ජ අපනතමිං.

සො ඛො අහං භාරදාජ, කිංකුහලගවෙසී අනුතතරං සනතිවරපදං පරිසෙසමානො මගධෙපු අනුපුබ්බන චාරිකං චරමානො ගෙන උරාවෙලො සෙතානිගමො තදවසරිං. තත්ථදුසං රමණීයං භුමිහාගං පාසාදිකඤ්ච චණ්ණකං නදිඤ්ච සඤ්ඤානිං සෙතකං සුපතීන්ද්‍රං රමණීයං සමනතා ච ගොචරගාමිං. තස්ස මස්සා භාරදාජ, එතදගොසී: “රමණීයො චත හො භුමිහාගො, පාසාදිකො ච චතසණ්ඤා, නදි ච සඤ්ඤා සෙතකං සුපතීන්ද්‍රං රමණීයා, සමනතා ච ගොචරගාමො, අලං චනිදං කුලපුතතස්ස පධානච්ඡිකස්ස පධානායා”ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, තත්ථෙව නිසීදිං ‘අලමිමං පධානායා’ති.

අපියසු මං භාරදාජ, තියො උපමාගො පටිහංසු අනච්ඡරිග, පුබ්බෙ අසසුතපුබ්බා:

තෙසඤ්චාරි භාරදාජ, අලං කච්චං සසෙතහං උදකෙ නිකඛිතතං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙතඤ්ච උතතරුණිං ආදාග අහං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජේ පාතුකරිස්සාමී’ති. තං කිං මඤ්ඤාසී භාරදාජ, අපි නු සො පුරිසො අමුං අලං කච්චං සසෙතහං උදකෙ නිකඛිතතං උතතරුණිං ආදාග අභිමච්චෙනො අහං අභිනිබ්බතෙතස්ස තෙජේ පාතුකරෙයා’ති?

- 3. රුමො - මජ්ඣං.
- 2. එතතාවතා ඛො ආවුසො රුමො ඉමං ඛමමං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකනා උපසමපජ්ජ පච්චෙදෙසී’ති - මජ්ඣං.

එසේ භාරද්වාරය, මම උදෙසා රාමපුත්‍ර කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි උදෙසා රාමපුත්‍රහට තෙල බස් කීම් : “ඇවැත්නි, රාමයෙනි මෙතෙකින් අපට මෙදහම, තමා වීසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන පවසවු ද?”යි. “ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මෙ දහම, තමා වීසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි”යි. “ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මෙ දහම, තමා වීසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි”යි. ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙකැ, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇපි තොප වැනි සමුම්සර ආයුෂ්මත් කෙනකුත් දකුම්හ. මෙසෙයින් රාම යම් දහමක් තමා වීසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයාගෙන ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙළේ ද, තෙපි එ දහම තමා වීසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයාගෙන වාස කරව. තෙපි යම් දහමක් තමා වීසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කරවු ද, එ දහම රාම තමා වීසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයාගෙන ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙළේ යැ. මෙසෙයින් රාම යම් දහමක් දත්තේ ද, තෙපි එ දහම දත්තහු යැ. තෙපි යම් දහමක් දත්තහු ද, එ දහම රාම දත්තේ යැ. මෙසේ රාම යම් බදු වී නම් තෙපි එ බදු ව. තෙපි යම් බදු වුවු නම් රාම එ බදු වී. එව දත් ඇවැත්නි, තෙපි මේ ගණයා පරිහරණ කරව”යි. භාරද්වාරය, මෙසෙයින් රමපුත් උද තවුස් මා ගේ සමුම්සරී වූයේ මැ මා ඇදුරු තැන්හි තැබී. උදර පුජායෙකුණු මා පිදී. භාරද්වාරය, ඒ මට තෙල සිත් වී: “මෙ දහම නිවේදයට නො වැටෙයි, නො ද වීරාගයට නො ද නිරොධයට නො ද කෙලෙස් සන්තිදීමට නො ද අභිඤ්චට නො ද සම්බෝධයට නො ද නිව්ඤ්ඤායට වැටෙයි. නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤාසතයෙහි උපත පිණිස මැ වැටේ”යි. භාරද්වාරය, ඒ මම එ දහම පිළිකෙටි කොට එ දහමින් කලකිරී බැස ගියෙමි.

භාරද්වාරය, ඒ මම 'කිංකුලගවෙෂි වැ අනුත්තර ශාන්තිවරපදය පිරියෙස්මින් මගට දනවියෙහි අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරනුයෙමි උරුවෙලායෙහි සෙනා නම් නියමිතමට (සෙනානී නම් සිටුහුගේ ගමට) බටුයෙමි. එහි රමණී භූමිභාගය ද ප්‍රසාද එළවන වනළැහැබ ද ගලන, සුදුවැලිතලා ඇති, මනා තොට ඇති, රමණී භොය ද භාත්පසා පිහිටි ගොඳුරුගම ද දිවිමි. භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී : “භූමිභාගය රමණිය මැ යැ. වන ළැහැබ ප්‍රසාද එළවන්නේ මැ යැ, සුදුවැලිතලා ඇති මනා තොට ඇති රමණී භොය ද ගලයි, භාත්පසා පිහිටි ගොඳුරුගම ඇත. ප්‍රධන්වීයා කරනු කැමැති කුලසුක්කහට මෙ තැන සමක් වේ මැ”යි. භාරද්වාරය, ඒ මම මෙ තැන ප්‍රධන් පිණිස සමන් වෙකී ඒ බෝපලගෙහි මැ නිෂද්ධා කෙළෙමි.

තවද භාරද්වාරයෙනි, මට සුත්‍රපුතා ආශ්වයා එළවන, පෙර නො ඇසුරු උපමාවේ තුන් දෙනෙක් වැටහුණහ :

“යම්සේ භාරද්වාරයෙනි, ස්නෙහ සහිත, දියෙහි බැහු, තෙත් කාෂ්ටයක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරුපිණි ගෙන ගිනි නිපදවමි, තෙද පහළ කෙරෙමි”යි එත්තේ වේ ද, භාරද්වාරය, ඒ කෙසේ හගිහි? ඒ පුරුෂ ස්නෙහ සහිත, දියෙහි බැහු, තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරුපිණි ගෙන අළලන්නේ කිම ගිනි නිපදවන්නේ වේ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වේ ද?යි.

නො හිදං හො ගොතමි. තං කීර්ණ හෙතු: අදුං හි ගො ගොතමි, අලලං කට්ඨං සසෙතභං. තඤ්ච පන උදකෙ තිකඛිතං. යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කීලමිථස්ස විභාතස්ස භාගි අස්සා'ති.

එවමෙව ඛො භාරදාජ, යෙ හි කෙපී සමණා වා බ්‍රහ්මණා වා කායෙහ වෙව කාමෙහි අවුපකට්ඨා විහරන්ති, යො ච නෙහං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො කාමච්ඡුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො, සො ච අජ්ඣන්තං න සුපාහිනො භොති, න සුපාච්චාසංග්ගො. ඔපකකමිකා වෙ'පි තෙ ගොනොතා සමණව්‍යාගමණා දුක්ඛා තිප්පා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති, අභබ්බාච තෙ ඤාණං දස්සනාය අනුත්තරං සමොධාය. නො වෙ'පි තෙ ගොනොතා සමණව්‍යාගමණා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති, අභබ්බාච තෙ ඤාණං දස්සනාය අනුත්තරං සමොධාය. අයං ඛො මං භාරදාජ, පඨමා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො.

අපර'පි මං භාරදාජ දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො: සෙය්‍යථා'පි භාරදාජ, අලලං කට්ඨං සසෙතභං ආරකා උදකා ඵලෙ තිකඛිතං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරුණිං ආදාය අභගිං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජෝ පාතුකරියාමි'ති. තං කීං මඤ්ඤාසි භාරදාජ, අපිනු සො පුරිසො අච්ඡං අලලං කට්ඨං සසෙතභං ආරකා උදකා ඵලෙ තිකඛිතං උත්තරුණිං ආදාය අභිමනෙ'නො අභගිං අභිනිබ්බතෙතස්ස තෙජෝ පාතුකරෙය්‍යා'ති?

නො හිදං හො ගොතමි, තං කීර්ණ හෙතු: අදුං හි ගො ගොතමි, අලලං කට්ඨං සසෙතභං. කීඤ්චාපි ආරකා උදකා ඵලෙ තිකඛිතං යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කීලමිථස්ස විභාතස්ස භාගි අස්සා'ති.

එවමෙව ඛො භාරදාජ, යෙ හි කෙපී සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායෙහ ඛො කාමෙහි වුපකට්ඨා විහරන්ති. යො ච නෙහං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසිනෙහො කාමච්ඡුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො, සො ච අජ්ඣන්තං න සුපාහිනො භොති න සුපාච්චාසංග්ගො. ඔපකකමිකා වෙ'පි තෙ ගොනොතා සමණව්‍යාගමණා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති, අභබ්බා ච තෙ ඤාණං දස්සනාය අනුත්තරං සමොධාය. නො වෙ'පි තෙ ගොනොතා සමණව්‍යාගමණා ඔපකකමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිගන්ති², අභබ්බාච තෙ ඤාණං දස්සනාය අනුත්තරං සමොධාය. අයං ඛො මං භාරදාජ, දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො.

අපර'පි ඛො මං භාරදාජ, තතියා උපමා පටිභාසි, අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බො: සෙය්‍යථා'පි භාරදාජ, පුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ තිකඛිතං. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරුණිං ආදාය අභගිං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජෝ පාතුකරියාමි'ති. තං කීං මඤ්ඤාසි භාරදාජ, අපිනු සො පුරිසො අච්ඡං සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ තිකඛිතං උත්තරුණිං ආදාය අභිමනෙ'නො අභගිං අභිනිබ්බතෙතස්ස, තෙජෝ පාතුකරෙය්‍යා'ති?

1 තිබ්බා, බර - මජ්ඣං. 2. වෙදගන්ති - මජ්ඣං.

භවත් භොතමයන් වහන්ස, මෙ කරුණ නො වන්නේ මැ යි. ඒ කවර හෙයින් යත් : "භවත් භොතමයෙනි, තෙල තෙත් කාෂ්ටය සස්තොභ වෙයි, එ ද දියෙහි බහනලද වෙයි. තෙල පුරුෂ වැළිත් ඇළලු තාක් ක්ලාන්තයට වෙහෙසට හිමි වන්නේ යැ"යි.

භාරවාද්වයෙනි, එපරිදිමැ යම්කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි ඔවුණු කෙනෙක් වෙත්වයි කයිනුදු සිකිනුදු කාමයෙන් නො වෙත් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන්ගේ යම් කාමයෙහි කාමවච්ඡදයෙක් කාමසෙනාහයෙක් කාමමුර්ඡායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදහයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සත්ත්වි සුප්‍රභීණ නො වෙ ද, මොනොවට සන්ත්‍රන් නො වෙ ද, ඒ භවත් මහණ බමණහු ඉදින් ඕපක්‍රමික වූත් කීවු කවුක දුබ වෙදනා විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර සම්බොධ සධ්ව්‍යාන ඥාදශීනායට අභවා මැ වෙති. ඉදින් ඒ මහණ බමුණෝ ඕපක්‍රමික වූ කීවු කවුක දුබවෙදනා නො විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර සම්බොධ සධ්ව්‍යාන ඥාදශීනායට අභවා මැ යි. භාරද්වාරයෙනි, මට සුතසුතා ආශ්වයාච්ච වෙත පෙර නො ඇසුවීරු මෙ පළවූ උපමා වැටහිණ.

භාරද්වාරය, මට නැවත නැවත අසිරි එළවන පෙර නො ඇසුවීරු අනෙක් දෙවන උපමායෙක් ද වැටහිණ : භාරද්වාරය, යම් පරිදි දියෙන් බැහැර වැ සිටී ගොඩබිම්හි ලූ ස්තොභ සහිත තෙත් කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරුරිභි ගෙන 'ගිනි උපදවමි'යි 'තෙද පහළ කෙරෙමි'යි එන්නේ වෙ ද, භාරද්වාරය, ඒ කෙසේ හඟිති? ඒ පුරුෂ ස්තොභ සහිත, දියෙන් බැහැර වැ සිටී, ගොඩබිම්හි ලූ, තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරු-රිභි ගෙන අළලන්නේ කිම ගිනි උපදවන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද? යි.

භවත් භොතමයයෙනි, තෙල නො වෙ මැ යි. ඒ කවර හෙයින් යත් : "භවත් භොයුම් භොකුච්ච, කෙලෙ දියෙන් බැහැර වූයේ නමුදු ගොඩබිම්හි ලූයේ නමුදු සෙනාභ සහිත තෙත් කාෂ්ටයෙකි. ඒ පුරුෂ වැළිත් ඇළලු තාක් ක්ලමච්චට වෙහෙසට හිමි වන්නේ යැ"යි.

එපරිදි මැ භාරද්වාරය, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි ශ්‍රාමණ කෙනෙක් වෙත්වයි කයිත් කාමයෙන් වෙත් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන්ගේ යම් කාමයෙහි කාමවච්ඡදයෙක් කාමසෙනාහයෙක් කාමමුර්ඡායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදහයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සත්ත්වි සුප්‍රභීණ නො වෙ ද, සන්ත්‍රන් නො වෙ ද, ඉදින් ඒ භවත් මහණබමුණෝ ඕපක්‍රමික වූත් කීවු කවුක දුබවෙදනා විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර සම්බොධසධ්ව්‍යාන ඥාදශීනායට අභවා මැ වෙති. ඉදින් ඒ භවත් ශ්‍රමණශ්‍රාමණයෝ ඕපක්‍රමික වූ කීවු කවුක දුබවෙදනා නො විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර සම්බොධසධ්ව්‍යාන ඥාදශීනායට අභවා මැ වෙත්. භාරද්වාරය, සුතසුතා අසිරි එළවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ දෙවන උපමාව මට වැටහිණ.

භාරද්වාරය, සුතසුතා අසිරි එළවන පෙර නො ඇසුවීරු අනෙක් කුන් වැනි උපමායෙක් ද මට වැටහිණ; යම්සේ භාරද්වාරය, කොලපු වූ, දියෙන් බැහැර වූ, ගොඩබිම්හි ලූ වියළි කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, එසෙද පුරුෂයෙක් උතුරුරිභි ගෙන 'ගිනි උපදවමි, තෙද පහළ කෙරෙමි' එන්නේ වෙ ද, භාරද්වාරය, ඒ කෙසේ හඟිති? ඒ පුරුෂ කොලොපු වූ, දියෙන් බැහැර වූ, ගොඩබිම්හි ලූ, තෙල වියළි කාෂ්ටය උතුරුරිභි ගෙන අළලනුයේ කිම ගිනි උපද-වන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද? යි.

එවං හො ගොතමි, තං කිංසා හෙතු: අදුං හි හො ගොතමි, සුඛං කච්චං කොඌපං, තඤ්ච පන ආරකා උදකා එලො නිකඛිතත'නති.

එවමෙව ඛො භාරදාජ, යෙ හි තෙච්ච සමණා වා, බ්‍රාහ්මණා වා කායෙන වෙච චිතෙනන ච කාමෙහි වුපකච්චා: විහරන්ති. යො ච තෙසං කාමෙසු කාමච්ඡදො කාමසෙතහො කාමඉච්ඡා: කාමපිපාසා කාමපරිලාභො, සො ච අජඛිතතං සුප්පටිපාසො හොති සුප්පටිපාසංඝො. ඕපකකමිකා ඡවපි තෙ හොනොතා සමණබ්‍රාහ්මණා දුක්ඛා: තිපපා කට්ඨකා වේදනා වේදිතනති, හබ්බාච තෙ ඤාණාය දය්‍යනාය අනුතතරය සබ්බොධාය. අයං ඛො මං භාරදාජ, තතියා උපමා පච්චිකාමි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුභපුබ්බො. ඉමා ඛො මං භාරදාජ, තියො උපමා පච්චිකංසු අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුභපුබ්බො.

තස්ස මග්ගං භාරදාජ, එතදහොසි: “යනුභවංසං දනොතිදනන-මාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච වෙතසා චිතතං අභිනිග්ගණෙතයං අභිනිපටිලොයං අභිසන්තාපෙය”නති. සො ඛො අහං භාරදාජ, දනොතිදනනමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච වෙතසා චිතතං අභිනිග්ගණමාමි අභිනිපටිලොමි අභිසන්තාපෙමි. තස්ස මග්ගං භාරදාජ, දනොතිදනනමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච වෙතසා චිතතං අභිනිග්ගණතො අභිනිපටිලොතො අභිසන්තාපෙතො කචෙඡ්ඡි හෙද ඉච්චනති. සෙය්‍යථාපි භාරදාජ, ඛලො: පුරිතො දුබ්බලතරං පුරිතං පිනෙ වා හහෙතා ඛනෙච්ච වා හහෙතා අභිනිග්ගණෙතයං අභිනිපටිලොයං අභිසන්තාපෙය, එවමෙව ඛො මෙ භාරදාජ, දනොතිදනනමාධාය ජිව්හාය තාලුං ආහච්ච වෙතසා චිතතං අභිනිග්ගණතො අභිනිපටිලොතො අභිසන්තාපෙතො කචෙඡ්ඡි හෙද ඉච්චනති. ආරඬං ඛො පන මෙ භාරදාජ, විරිතං හොති අතලච්චිතං, උපච්චිතා සති අපච්චිතං, සාරඬො ච පන මෙ කායො හොති අපච්චිපාසංඝො තෙනෙච්ච දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්තස්ස සතො.

තස්ස මග්ගං භාරදාජ, එතදහොසි: “යනුභවංසං අපාණකං ක්කානං ක්කායෙය”නති. සො ඛො අහං භාරදාජ, ඉච්චතො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙ උපරුඤ්චං. තස්ස මග්ගං භාරදාජ, ඉච්චතො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඬොසු කණණතොනෙහි වාතානං තිකඛිමන්තානං අධිමතොතා සද්දො හොති. සෙය්‍යථාපි නාම කච්චාරගගගරියා ධම්මානාය අධිමතොතා සද්දො හොති එවමෙව ඛො මෙ භාරදාජ, ඉච්චතො ච නාසතො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඬොසු කණණතොනෙහි වාතානං තිකඛිමන්තානං අධිමතොතා සද්දො හොති. ආරඬං ඛො පන මෙ භාරදාජ, විරිතං හොති අතලච්චිතං, උපච්චිතා සති අපච්චිතං, සාරඬො ච පන මෙ කායො හොති අපච්චිපාසංඝො තෙනෙච්ච දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්තස්ස සතො.

1. අපාණකංයෙව - මජ්ඣං. 2. අපච්චිතං - මජ්ඣං.

එසේ යැ හවත් ගොතමයෙනි, ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් ගොයුම්ගොකුඩ, තෙල ගුණකකාමය කොලොසු වෙයි, එ ද දියෙන් බැහැර වූයේ වෙයි, ගොඩබිම්ඵ බහාලන ලද වේ''යයි.

එසෙයින් මැ හාරද්වාජයෙනි, යම්කිසි මහණ ශක්තෙක් වෙත්වයි බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි කඩිනුදු සිකිනුදු කාමයෙන් වෙන් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන්ගේ යම් කාමයෙහි කාමච්ඡදයෙක් කාමස්තොහයෙක් කාමමූර්ඡායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදහයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සතන්හි මොනොවට ප්‍රභීණ වූයේ වෙ ද, සන්හුන් වෙ ද, ඉදින් ඒ හවත් මහණබමුණෙක් තීව්‍ර කටුක භිංපත්‍රමීක දු:බවේදනා විදුනාහු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බොධ සම්බයාක දෙනදම්නායට හවා මැ වෙති, ඉදින් ඒ හවත් මහණබමුණෙක් තීව්‍ර කටුක භිංපත්‍රමීක දු:බවේදනා නො විදුනාහු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බොධසම්බයාක දෙනදම්නායට හවා මැ වෙති. හාරද්වාජය, පුනපුනා අසිරි එළවන පෙර නො ඇසුරු මේ තුන් වැනි උපමා මට වැටහිණ. හාරද්වාජය, පුනපුනා ආශ්වයා එළවන පෙර නො ඇසු රු මේ තුන් උපමාවේ මට වැටහුණහ'යි.

හාරද්වාජය, මට තෙල සිත් වී; ''යට්ඨෙති උඩුදුක තබා දිවින් තලු පැහැර (කුසල්සිතින්) අකුසල්සිත නිගන්නෙම් පෙළන්නෙම් තවත්තෙම් නම් මැනැවැ''යි. හාරද්වාජය, මම යට්ඨෙති උඩුදුක තබා දිවින් තලු පැහැර ගෙන සිතින් සිත නිගන්මි, පෙළමි, තපොච්ඡා කෙරෙමි. හාරද්වාජය, යට්ඨෙති උඩුදුක තබා දිවින් තලු පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්නා පෙළන තපොච්ඡා කරන මා ගේ කවඡයෙන් සෙවදයෝ මීදෙත්, හාරද්වාජය, බලවත් පුරුෂයෙක් ඉතා දුබල පුරුෂයකු හිසෙහි වෙවයි ස්කන්ධයෙහි වෙවයි ගෙන නිගන්නේ වෙ ද, පෙළන්නේ වෙ ද, තාප කරන්නේ වෙ ද, හාරද්වාජය, එපරිදි මැ යට්ඨෙති උඩුදුක තබා දිවින් තලු පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්නා පෙළන තවන මා ගේ කැසින් සෙවදයෝ මීදෙත්. හාරද්වාජය, මා වීසින් වැර රුකුළේ වෙයි, සංලීන නො වෙයි, සිහි එළඹියා වෙයි, මුඛිත නො වෙයි. ඒ දුක් සහගීය ප්‍රධනින් මැ ප්‍රධන්වැරින් වීත් කැවා වූ මැ මා ගේ කය දරට සහිත වෙයි, නො සන්හුන් වෙයි.

හාරද්වාජය, මට තෙල සිත් වී : ''මම අප්‍රාණක (නිරාශ්වාස,) ධ්‍යාන කරනෙම් නම් මැනැවැ''යි. හාරද්වාජය, ඒ මම මුච්ඡානු නැහැයෙහුදු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වැළැහීමි, හාරද්වාජය, මුච්ඡානු නැහැයෙහුදු අසස්පසස් වැළැහු කල්හි මා ගේ කන්සිළින් නික්මෙන වාතයන්ගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දය වෙයි. යම්කෙ නම් කමුරුසමක් පුඹුනා කල්හි අධිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් වෙ ද, එසෙයින් මැ හාරද්වාජය, මුච්ඡානු නැහැයෙහුදු ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වැළැහු කල්හි කන්සිළින් නික්මෙන වාතයන් ගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දය වෙයි. හාරද්වාජය, මා වීසින් වැර රුකුළේ සංලීන නො වෙයි. සිහි එළඹී සිවියා, මුඛිත නො වෙයි. එතෙකුදු වත් මා ගේ කය ඒ දුක්සහගීය පදහනින් ප්‍රධන්චියායෙන් වීත් කැගේ දරට සහිත වූයෙන් නො සන්හුන්නේත් වෙයි.

තස්ස මඤ්ඤා භාරදාය, එතදභොසි : “යනුඤ්ඤානං අප්පඤ්ඤානංයෙව ක්ඛානං ක්ඛායෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භාරදාය, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා. තස්ස මඤ්ඤා භාරදාය, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා අභිමතො වාතා මුඛිනං¹ උභනන්ති. සෙය්‍යථාපි භාරදාය, බලව්‍යා පුරිසො තිණ්ණන සිඛරෙන මුඛිනි අභිමජ්ඣන්ත, එවමෙව ඛො මෙ භාරදාය, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා අභිමතො වාතා මුඛිනි උභනන්ති. අරභං ඛො පන මෙ භාරදාය, විරියං භොති අසලච්ඡිතං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චිතා, සාරඤ්ඤො ච පන මෙ කායො භොති අපට්ටපස්සඤ්ඤො තෙනෙව දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිතුඤ්ඤානං සතො.

තස්ස මඤ්ඤා භාරදාය, එතදභොසි : “යනුඤ්ඤානං අප්පඤ්ඤානංයෙව ක්ඛානං ක්ඛායෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භාරදාය, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා. තස්ස මඤ්ඤා භාරදාය, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා අභිමතො සිසෙ සිසවෙදනා භොන්ති. සෙය්‍යථාපි භාරදාය, බලව්‍යා පුරිසො දළෙහන වරතතකඛණ්ණෙන² සිසෙ සිසවෙදං දදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භාරදාය මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා අභිමතො සිසෙ සිසවෙදනා භොන්ති. අරභං ඛො පන මෙ භාරදාය, විරියං භොති අසලච්ඡිතං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චිතා, සාරඤ්ඤො ච පන මෙ කායො භොති අපට්ටපස්සඤ්ඤො තෙනෙව දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිතුඤ්ඤානං සතො.

තස්ස මඤ්ඤා භාරදාය, එතදභොසි : “යනුඤ්ඤානං අප්පඤ්ඤානංයෙව ක්ඛානං ක්ඛායෙය්‍ය”න්ති සො ඛො අහං භාරදාය, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා. තස්ස මඤ්ඤා භාරදාය, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා අභිමතො වාතා කුච්ඡිං පරිකන්තන්ති, සෙය්‍යථාපි භාරදාය, දසෙඛා ගොඤ්ඤාතකො වා ගොඤ්ඤාතකන්තවාසී වා තිණ්ණන ගොච්ඤාතකන්ත කුච්ඡිං පරිකන්තන්ත, එවමෙව ඛො මෙ භාරදාය, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා අභිමතො වාතා කුච්ඡිං පරිකන්තන්ති. අරභං ඛො පන මෙ භාරදාය, විරියං භොති අසලච්ඡිතං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චිතා, සාරඤ්ඤො ච පන මෙ කායො භොති අපට්ටපස්සඤ්ඤො තෙනෙව දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිතුඤ්ඤානං සතො.

තස්ස මඤ්ඤා භාරදාය, එතදභොසි : යනුඤ්ඤානං අප්පඤ්ඤානංයෙව ක්ඛානං ක්ඛායෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භාරදාය, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා. තස්ස මඤ්ඤා භාරදාය, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා අභිමතො කායසම්භං ඛාගො භොති, සෙය්‍යථාපි භාරදාය, ඤේ බලව්‍යාතො පුරිසො දුක්ඛලතරං පුරිසං නාතාඛාතාසු ගභෙඤ්ඤා අභිතාර-කාසුයො සන්තාපෙය්‍ය සඵචරිතාපෙය්‍ය. එවමෙව ඛො මෙ භාරදාය, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤා අභිමතො කායසම්භං ඛාගො භොති. අරභං ඛො පන මෙ භාරදාය, විරියං භොති අසලච්ඡිතං, උපට්ඨිතා සති අපමච්චිතා, සාරඤ්ඤො ච පන මෙ කායො භොති අපට්ටපස්සඤ්ඤො තෙනෙව දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිතුඤ්ඤානං සතො.

1. මුඛිනි - මජ්ඣං. 2. වරතතකඛණ්ණෙන - මජ්ඣං.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී : “මම නිරස්සාසක වූ මෑ ධ්‍යානය වඩම් නම් මනා මෑ නු” යි. භාරද්වාරය, මම මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු අසස්පසස් වැළකීම්. භාරද්වාරය, මා විසින් මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු අසස්පසස් වැළැහු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍රන පෙළක්. භාරද්වාරය, බලවත් පුරුෂයෙක් යම් පරිදි තිඤ්ඤ කටුසිලෙකින් මුද්‍රන පෙළන්නේ ද එ පරිදි මෑ භාරද්වාරය, මා විසින් මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු ආශවාස ප්‍රශවාස වැළඹු කල්හි අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍රන පෙළක්, භාරද්වාරය, මා විසින් වැර රුකුළේ අසංලීන වෙයි. සිහි එළැඹ සිටියා මුෂිත නො වෙයි. එතෙකුණු වත් මා ගේ කය එ මෑ දුක්සහගීය පදභනින් ප්‍රධන්වීයඛයෙන් වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්හුන්තේත් වෙයි.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මෑ ධ්‍යාන වඩනෙම නම් මනා මෑ නු” යි භාරද්වාරය, මම මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු අසස්පසස් වැළැකීම්. භාරද්වාරය, මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු අසස්පසස් වැළැහු කල මා ගේ ශීඝ්‍රයෙහි අධිමාත්‍ර ශිරෝවේදනාවෝ වෙති, භාරද්වාරය, යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් දළවරබහනින් හිසෙහි තිස්වෙළුම් බඳනේ වෙ ද, එසෙයින් මෑ භාරද්වාරය, මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු අසස්පසස් වැළැහු කල හිසෙහි අධිමාත්‍ර ශිරෝවේදනාවෝ වෙති, භාරද්වාරය, මා විසින් රුකුළු වැර සංලීන නො වෙයි, සිහි එළැඹ සිටියා මුෂිත නො වෙයි. එතෙකුණු වත් මා ගේ කය එ මෑ දුක්සහගීය පදභනින් වැරින් වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්හුන්තේත් වෙයි.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මෑ දහන් වඩනෙම නම් මනා මෑ නු” යි. භාරද්වාරය, මම මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු ආශවාස ප්‍රශවාස වැළකීම්, භාරද්වාරය, මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු ආශවාස ප්‍රශවාස වැළැහු කල්හි මා ගේ කුස අධිමාත්‍ර වාතයෝ සිඳිත්. භාරද්වාරය, යම්සේ දක්ෂ ගෝසාකකයෙක් හෝ ගෝසාකක අකැවැසියෙක් හෝ තිභිඤ්ඤ වූ, ගෙටිකපන කැත්තෙකින් කුස කපන්නේ ද, එසෙයින් මෑ භාරද්වාරයෙහි, මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු අසස්පසස් වැළඹු කල්හි අධිමාත්‍ර වාතයෝ කුස කපත්. එතෙකුණු වත් භාරද්වාරය, මා විසින් වැර රුකුළේ සංලීන නො වෙයි, සිහි එළැඹ සිටියා මුෂිත නො වෙයි, එතෙකුණු වත් මා ගේ කය එ මෑ දුක් සහගීය පදභනින් ප්‍රධන්වීයඛයෙන් වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්හුන්තේත් වෙයි.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මෑ ධ්‍යාන වඩනෙම නම් මනා මෑ නු” යි. භාරද්වාරය, මම මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු ආශවාස ප්‍රශවාස වැළැකීම්. භාරද්වාරය, මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු ආශවාස ප්‍රශවාස වැළැහු කල්හි මාගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. භාරද්වාරය, යම්සේ බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් ඉතා දුඹුල් මිනිස්සහු වෙන් වෙන් අත්හි ගෙන අඟුරු වලෙක කවන්නාහු ද මොනොවට කවන්නාහු ද, එසෙයින් මෑ භාරද්වාරය, මුච්චුණු නැහැයෙහුණු කනිනුණු ආශවාස ප්‍රශවාස වැළැහු කල්හි මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. එතෙකුණු වත් භාරද්වාරය, මා විසින් ආරබධවීයඛය සංලීන නො වෙයි. එළැඹසිටී සිහි මුෂිත නො වෙයි, එතෙකුණු වත් මා ගේ කය එ මෑ දුක් සහගීය පදභනින් ප්‍රධන් වීයඛයෙන් වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්හුන්තේත් වෙයි.

අපිඤ්ඤ මං භාරඤ්ඤ, දෙවනා දිඤ්ඤ ඵවමාහංසු: “කාලකතො සමණො ගොතමො”ති. ඵකච්චා දෙවනා ඵවමාහංසු: “න කාලකතො සමණො ගොතමො, අපි ඵ කාලඛ්ඤ්ඤෙති”ති. ඵකච්චා දෙවනා ඵවමාහංසු: “න කාලකතො සමණො ගොතමො, නපි කාලඛ්ඤ්ඤෙති. අරහං සමණො ගොතමො, විභාණෙතෙවෙසො අරහතො ඵවරුපො ගොති”ති.

නස්ස මස්සං භාරඤ්ඤ, ඵතදභොසි: “ගනුකුතාහං සඛ්ඤ්ඤො අභාරුපචේදදා පටිපඤ්ඤෙය්”ති. අඵ ඛො මං භාරඤ්ඤ, දෙවනා උපසඛ්ඤ්ඤො ඵතදචොච්ච: “මා ඛො නිං මාරිඤ, සඛ්ඤ්ඤො අභාරුපචේදදා පටිපඤ්ඤෙය්. සචෙ ඛො නිං මාරිඤ, සඛ්ඤ්ඤො අභාරුපචේදදා පටිපඤ්ඤෙය්, නස්ස තෙ මයං දිඤ්ඤං ඕජං ලොමකුපෙති අඤ්ඤාභාරෙය්සාමි තාය නිං යාපෙය්සාමි”ති. නස්ස මස්සං භාරඤ්ඤ, ඵතදභොසි: ‘අහඤ්ඤච ඛො පන සඛ්ඤ්ඤො අඤ්ඤාමි පටිපාඤ්ඤෙය්, ඉමා ච මෙ දෙවනා දිඤ්ඤං ඕජං ලොමකුපෙති අඤ්ඤාභාරෙය්සං, තාය වාහං යාපෙය්සං, නං මමස්ස සුභා’ති. සො ඛො අහං භාරඤ්ඤ, නා දෙවනා පච්චා-ච්ඤ්ඤාමි, හලකති වදාමි.

නස්ස මස්සං භාරඤ්ඤ, ඵතදභොසි: “ගනුකුතාහං ථොකං ථොකං අභාරං අභාරෙය්සං පසනං පසනං යදි වා සුඤ්ඤාසුභං යදි වා කුලඤ්ඤං යදි වා කලායසුභං යදි වා හරෙණ්ණකසුභං”ති. සො ඛො අහං භාරඤ්ඤ, ථොකං ථොකං අභාරං අභාරෙය්සං පසනං පසනං යදි වා සුඤ්ඤාසුභං යදි වා කුලඤ්ඤං යදි වා කලායසුභං යදි වා හරෙණ්ණකසුභං. නස්ස මස්සං භාරඤ්ඤ, ථොකං ථොකං අභාරං අභාරෙය්සො පසනං පසනං යදි වා සුඤ්ඤාසුභං යදි වා කුලඤ්ඤං යදි වා කලායසුභං යදි වා හරෙණ්ණකසුභං අභිමතකසිමානං පතො තායො ගොති. සෙය්සථාපි නාම අසිතිකපඤ්ඤාති වා කාලපඤ්ඤාති වා, ඵවමෙවස්ස මෙ අභ්භපච්චඛ්ඤාති හචනති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ඕඨ්ඨපදා, ඵවමෙවස්ස මෙ අතීතදං ගොති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම චට්ඨතාවලී, ඵවමෙවස්ස මෙ පිට්ඨිකණ්ටකො උකතතාවනතො ගොති තායෙවප්පා-භාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ජරතාලාය ගොපානසියො මුලුඤ්ඤාභ්ඤා හචනති, ඵවමස්ස මෙ ථාසුලියො මුලුඤ්ඤාභ්ඤා හචනති තායෙවප්පා-භාරතාය. සෙය්සථාපි නාම ගභිරෙ උදපානෙ උදකතාරකා ගම්ඨිරගතා මිඤ්ඤාසිකා දිස්සනති, ඵවමෙවස්ස මෙ අකඛ්ඤ්ඤා අකඛ්ඤ්ඤා ගම්ඨිරගතා මිඤ්ඤාසිකා දිස්සනති තායෙවප්පාභාරතාය. සෙය්සථාපි නාම

- 1. කාලඛ්ඤ්ඤො - මජ්ඣං.
- 2. නපි - මජ්ඣං.
- 3. විභාණෙතෙවෙසො - මජ්ඣං.
- 4. අඤ්ඤාභාරෙය්සාමි - මජ්ඣං.
- 5. අඤ්ඤාමි - මජ්ඣං.

තවද භාරද්වාරය, දෙවතාවෝ දක මට මෙසේ කීහ: "ශ්‍රමණ ගෞතම කල්‍රිය කළහ"යි. සමහර දෙවතාවෝ මෙසේ කීහ: "ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කල්‍රිය නො කළහ, එතෙකුදු වත් කල්‍රිය කෙරෙති"යි. සමහර දෙවතාවෝ මෙසේ කීහ: "ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කල්‍රිය නො කළහ, නො ද කල්‍රිය කෙරෙති, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ රහත්හ, රහතුන්ට තෙල මෙ බදු වීභාර ඇත්තේ මැ වේ"යි.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී: "මම සච්ඡකාරයෙන් ආභාරොපවිජේදයට පිළිපදනෙමි (බස්නෙමි) නම් මැනැවැ"යි. එකල්හි භාරද්වාරය, දෙවියෝ මා කරා අවුත් තෙල බස් කීහු: "නිදුකාණෙනි, තෙපි සච්ඡකාරයෙන් ආභාරොපවිජේදයට නහමක් පිළිපදව, ඉදින් නිදුකාණෙනි, තෙපි සච්ඡකාරයෙන් ආභාරොපවිජේදයට බස්නාහු නම් අපි තොප වහන්සේ ගේ රොමකුපයෙන් දිව්‍යමිස්ස ඇතුළු කරමහ, එයින් තෙපි යැපෙන්නාහු යැ"යි. භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී: "මම වනාහි සච්ඡකාරයෙන් නො වැළඳීම පිළින කරන්-නෙමි, මෙ දෙවියෝත් මා ගේ රොමකුපයෙන් දිව්‍යමිස්ස බහලන්නාහ. එයින් මම යැපෙමි නම් ඒ මා ගේ මෘණ වෙයි, භාරද්වාරය, මම ඒ දෙවියන් ප්‍රතිකෂෙප කෙරෙමි, 'කම් නැතැ'යි කියමි.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී: "මම මුංශුෂ වෙවයි කොල්ලුශුෂ වෙවයි කඩලශුෂ වෙවයි මැශුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගන්නෙමි නම් මනා මැ තු"යි. භාරද්වාරය, ඒ මම මුංශුෂ වෙවයි කොල්ලුශුෂ වෙවයි කඩලශුෂ වෙවයි මැශුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගනිමි. භාරද්වාරය, මුංශුෂ වෙවයි කොල්ලුශුෂ වෙවයි කඩලශුෂ වෙවයි මැශුෂ වෙවයි පතක් පතක් පමණ වූ මද මද අහර ගන්නා මා ගේ කය අධිමාත්‍ර කෘශත්වයට පැමිණියේ වෙයි. අධිකික වැල් පුරුක් හෝ කරවැල් පුරුක් යම්සේ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අධිග්‍රහතාදිගයෝ එ බදු වෙති. ඔටුපිය යම්සේ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ නිසිදනාමාංශය එ බදු වෙයි. කුරුදුවැල යම්සේ (උස්මිට්ටි) වෙ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ පිටකටුව (වාංශස්ථිය) එතෙයින් මැ උස්මිට්ටි වෙයි. යම්සේ නම් දිරාගිය ශාලායෙකැ ගොනැස්සු එරුණාහු ඇත මැත එරුණාහු වෙත් ද, එතෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ ඉළ ඇටඑරුණාහු ඇත මැත එරුණාහු වෙති. යම්සේ නම් ගැඹුරු දියවළෙකැ දියතරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිට්ඨියාහු දක්නා ලැබෙත් ද, එතෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අකිකුපයන්හි ඇස්තරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිට්ඨියාහු දක්නා ලැබෙති. යම්සේ නම් කිත්තලටු එලයක්

තරුණ කල්හි සිදුනා උද්දේ වා-අවුයෙන් මලාන වැ හැකුළුණේ වෙ ද, එසෙයින් මෑ එ මෑ අල්පාභාරතායෙන් මා හේ හිසසිව් මලාන වැ හැකුළුණේ වෙයි. භාරද්වාරය, ඒ මම 'කුසාසිව් පරාමයි කෙරෙමි'යි පිටකවුව මෑ (උදරසිව් හා සමග) ගනිමි. 'පිටකවුව පිරිමසමි'යි උදරසිව් මෑ (පිටකවුව හා සමග) ගනිමි. භාරද්වාරය, එ මෑ අල්පාභාරතායෙන් මා හේ උදරසිව් පිටකවුව තාක් ඇලුණේ වෙයි. භාරද්වාරය, මම එ මෑ අල්පාභාරතායෙන් 'මලකීස හෝ මුකීස හෝ කෙරෙමි'යි එහි මෑ මුහුණින් වැටෙමි. භාරද්වාරය, මම මෙමෑ කස අස්වසමින් අත්ලෙන් සිරුරු අවයව පිරිමදිමි, භාරද්වාරය, එ මෑ අල්පාභාරතායෙන් අතින් භාත්‍රයන් පිරිමදනා මා හේ කයින් කුණු වූ මුල් ඇති ලෝමයෝ ගිලිහෙති, තවද භාරද්වාරය, මිනිස්සු මා දක මෙසේ කීහ: "ශ්‍රමණ ගෞතම කඵපෑහෑ ඇතියහ"යි, ඇතැම් මිනිස්සු මෙසේ කීහ; ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කඵපෑහෑ නො වෙති. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ සම්චන්හ"යි. සමහර මිනිස්සු මෙසේ කීහ: "ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කඵපෑහෑ නො වෙති, නො ද සම්චන්හ, ශ්‍රමණ ගෞතම මභුරුපෑහෑ ඇතියහ"යි. භාරද්වාරය, මා හේ පරිභුද්ධ වූ පයඵවදක වූ සිව්පෑහෑ එ මෑ අල්පාභාරතායෙන් එතෙක් නටුයේ වෙයි.

භාරද්වාරය, මට තෙල සික් වී: අතීතකාලයෙහි යම්කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කවුක දුඛවේදනා වින්දනු නම් (එ වේදනාව) මේ මෑ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. අනාගතකාලයෙහි දු යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කවුක වේදනා විද්‍යානු නම් මේ මෑ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මෙ කල්හි දු යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඖපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කවුක දුඛවේදනා විදිත් නම් මේ මෑ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මම වැළික් මේ කවුක වූ දුෂ්කරක්‍රියායෙන් මනුෂ්‍යාධර්මයෙන් මතු ආයඵභාවකරණයට සමත් ඤාදර්ශනවිශේෂයක් නො ලබමි. සම්බොධයට අනෙක් මාර්ගයක් ඇද්දෑ? යි.

භාරද්වාරයෙහි, මට තෙල සික් වී: "මම වනාහි පිතෘශාකායන්ගේ කමන්හි සිහිල් දඹසෙවනෙහි හුන්නෙම් කාමයෙන් වෙන් වෑ මෑ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වෑ මෑ චිතකී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතීසුඛය ඇති පුරමධ්‍යාතය උපයා වාස කෙළෙම් දැනිමි මෑ යෑ. තෙල සම්බෝධයට මාර්ග වන්නේ ද? යි. භාරද්වාරය, මට සතානුසාරී (සිහිය අනුව යන) විඤාය පහළ විය. 'තෙල මෑ සම්බොධයට මාර්ග වෙ යෑ'යි. භාරද්වාරය, මට තෙල සික් වී: "කිමෙක් ද මම කාමයෙන් වෙන් වෑ මෑ අකුශල ධර්මයෙන් වෙන් වෑ මෑ යම් සුඛයෙක් වේ නම් ඒ සුඛයට බිය වෙමි ද?"යි. භාරද්වාරය, එ මට තෙල සික් වී: "කාමයෙන් වෙන් වෑ මෑ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වෑ මෑ යම් සුඛයෙක් වේ නම් මම ඒ සුඛයට බිය නො වෙමි මෑ"යි.

තස්ස මයං භාරදාජ, එතදභොසි . “න ඛො තං සුකරං සුඛං අභිගන්තුං එචං අභිමන්තකසිමොනං පත්තකාගෙන. යන්තූනාහං ශිලාරිකං ආභාරං ආභාරෙය්‍යං ඔදනකුමමාස”න්ති. භො ඛො අහං භාරදාජ, ශිලාරිකං ආභාරං ආභාරෙසිං ඔදනකුමමාසං. තෙන ඛො පන මං භාරදාජ, සමගෙන පඤ්චවග්ගිඤ්ඤා භික්ඛු පච්චුපට්ඨිතා ගොනති, “යං ඛො සමඤ්ඤා ගොතමො ධම්මං අභිගමිස්සති, තං නො ආරොචෙස්සති”ති යතො ඛො අහං භාරදාජ ශිලාරිකං ආභාරං ආභාරෙසිං ඔදනකුමමාසං. අඵ මේ තෙ පඤ්චවග්ගියං භික්ඛු තිබ්බිජ්ජ පකකමිංසු “බාහුලිකො¹ සමඤ්ඤා ගොතමො පට්ඨානවිබ්භතොතා අච්ඤොතා බාහුලොයා”ති.

භො ඛො අහං භාරදාජ, ශිලාරිකං ආභාරං ආභාරෙසිං බලං ගහෙසීං විවිච්චව කාමෙභි -පෙ- පථමං කොනං උපසම්පජ්ජ විහාසිං. විතකකච්චාරුනං චූපසමා -පෙ- දුතියං කොනං -පෙ- තතියං කොනං -පෙ- චතුසං කොනං උපසම්පජ්ජ විහාසිං.

භො එචං සමාගිතෙ විතෙහ පරිසුඤ්ඤා පරිගොදුතෙ අනඛගඤ්ඤා විගතුපකතිලෙසෙ ඉද්දභුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙහ පුබ්බෙතිවාසානුස්සන්දකොය විතතං අභිනිත්තාමෙසිං. භො අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සන්දමි. සෙය්‍යපීදං : එකම්පි ජාතීං ඤෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සලඤ්ඤතං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සන්දමි. අයං ඛො මේ භාරදාජ, රතතියං පථමෙ යාමෙ පථමා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විභතා විජ්ජා උප්පත්තා තමො විභතො අලොකො උප්පත්තො යථා තං අප්පමන්තස්ස අතාපිනො පභිතත්තස්ස විභරතො.

භො එචං සමාගිතෙ විතෙහ පරිසුඤ්ඤා පරිගොදුතෙ අනඛගඤ්ඤා විගතුපකතිලෙසෙ ඉද්දභුතෙ කම්මතියෙ සීතෙ අනෙඤ්ජප්පතෙහ සත්තානං චූකුපපානඤ්ජකොය විතතං අභිනිත්තාමෙසිං. භො දීඛෙඛන චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අභිකකන්තමානුසකෙන සතෙහ පස්සාමි චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මිපගෙ සතෙහ පජානාමි. -පෙ- අයං ඛො මේ භාරදාජ, රතතියං මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියං විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විභතා විජ්ජා උප්පත්තා, තමො විභතො අලොකො උප්පත්තො, යථා තං අප්පමන්තස්ස අතාපිනො පභිතත්තස්ස විභරතො.

1 බාහුලිකො - මජ්ඣං.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී : “මෙසේ අධිමාත්‍ර කාශභාවයට ගිය කසින් ඒ සුඛය ලබන්නට පුකර නො වෙයි, මම ඔදනකුම්මාස සංඛාරාන ඔළාරික අභර වැළඳගෙන නම් මනා මැ තු”යි. භාරද්වාරය, මම ඔදනකුම්මාස සංඛාරාන ඔළාරික අභර වැළඳගෙමි. භාරද්වාරය, එසඳු පස්වග මහණහු ‘මහණ ගොයුම්හු යම් දහමක් අධිගම කෙරෙත් ද, එ දහම අපට පවසනී’ මට උවැටත් කළාහු වෙති. භාරද්වාරය, යම් දිනෙකැ මම බත්කොමු-පිඬු සංඛාරාන ඔළාරික අභර වැළඳගෙමි ද, එකල ඒ පස්වග මහණහු මට කළකිරි නික්ම ගියහ. “මහණ ගොයුම්හු බාහුලිකයහ, ප්‍රධනීන් ගිලිහුණහ, ප්‍රකාශ බාහුලායට වැටුණහ” යි කියා යි.

භාරද්වාරය, ඒ මම ඔළාරික අභර වළඳා කායබල ගෙන කාමයෙන් වෙන් වූ මැ . . . ප්‍රථමධාරාන උපයාගෙන විසිමි, විකසීවිචාරයන් හේ ව්‍යුපගමයෙන් . . . ද්විතීය ධාරාන . . . තෘතීයධාරාන . . . චතුර්ධාරාන උපදවා ගෙන විසිමි.

මම මෙසේ සමාහිතවිත්තය පරිඤ්ඤා වූ පයඛිවදන වූ අනාඛිගණ වූ විගතොපකෙලය වූ මාදු වූ කම්ණ වූ ස්ථිත වූ නිශ්චලප්‍රාපන වූ සිව් කල්හි ඒ සිත පූර්වනිවාසානුස්මානිඤ්ඤාය පිණිස නතු කෙළෙමි. මම අනෙකවිධ පූර්වනිවාසය සිහි කරමි. ඒ කෙසේ යැ යත් : එක් ජාතියකුදු දෙජාතියකුදු . . . මෙසේ සාකාර සොද්දෙය අනෙප්‍රකාර පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙමි, භාරද්වාරය, මා විසින් රැස පළමු යම්හි මේ පළමු විද්‍යාව අධිගත යැ, අවිද්‍යා විහත වූ විද්‍යා උපත, තමස විහත විය, ආලෝකය උපත, අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ කායච්චිත නිරූපකමක වූ වසනුවක්භට යමිසේ වේ ද එසෙයිනි.

මෙසේ මම පරිඤ්ඤා පයඛිවදන අනාඛිගණ විගතොපකෙලය මාදුහුන කම්ණම ස්ථිත නිශ්චලප්‍රාපන සමාධිගත විත්තය ඇති වත් මැ එ සිත සත්ත්වයන්ගේ වුකුප්‍රාපනඤ්ඤාය පිණිස නතු කෙළෙමි. මම පිරිසුදු වූ මිනිසැය ඉක්ම සිව් දිවැසින් ව්‍යුත වන උපද්‍රාහිත ප්‍රණිත ප්‍රවණී දුර්ණී සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දක්මි. කම් වූ පරිදි ගිය සතුන් දත්මි . . . භාරද්වාරය, මා විසින් රැස මැදුම් යමැ මේ දෙවන විද්‍යා අධිගත වූ, අවිද්‍යා විහත වූ, විද්‍යා උපත, තමස විහත වී, ආලෝකය උපත. අප්‍රමත්ත වූ ආකාපන වීයඛි ඇති වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වූ වාස කරන යෝගාවචරයක්භට යමිසේ වේ ද, එසෙයිනි.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිපුඤ්ඤා පරිපොදානෙ අනඛිනණේ විගතාපකක්ඛිලොසෙ ඉද්දභුතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජ්ජාපනෙත ආගචානං ඛෙඤ්ඤාණං චිත්තං අභිතින්තාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. -පෙ- අයං දුක්ඛතිරේධගාමිනීපච්චදාති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. ඉමෙ ආගචාති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. -පෙ- අයං ආගචතිරේධගාමිනීපච්චදාති යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාගචාපි චිත්තං විඤ්චවිත්ථං. භවාගචාපි චිත්තං විඤ්චවිත්ථං. අවිජ්ජාගචාපි චිත්තං විඤ්චවිත්ථං. විඤ්චතකස්මීං විඤ්චතමිනී ඤ්ඤාණං අහොසි. ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතයාති අබ්භඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ භාරඤ්ඤාච, රතතියා පච්චිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අබ්භතො, අවිජ්ජා විභතා විජ්ජා උප්පතො, තමො විභතො, ආලොකො උප්පතො, යථා තං අප්ප- මිතතස්ස ආතාපිනො පභිතතතස්ස විභරතොති.

එවං වුත්තෙ සධ්ධාරවො මාණවො භගවන්තං එතදවොචා අට්ඨිතවතං හොතො ගොතමස්ස පධානං අහොසි. සප්පුරිසවතං හොතො ගොතමස්ස පධානං අහොසි, යථා තං අරහතො සම්මා- සම්බුද්ධස්ස.

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතම, අප්පි දෙවොති. ධානසො මෙතං භාරඤ්ඤාච, විදිතං යදිදං අප්පි දෙවොති.

කිනඤ්ඤා ඛො හො ගොතම, අප්පි දෙවොති පුට්ඨො සමානො, ධානසො මෙතං භාරඤ්ඤාච, විදිතං යදිදං අප්පි දෙවොති¹ චදෙසි? න ඤ්ඤා ඛො හො ගොතම, එවං සනෙත තුච්ඡා² ඉතා හොති³ති.

අප්පි දෙවොති භාරඤ්ඤාච, පුට්ඨො සමානො, අප්පි දෙවොති යො චදෙස. ධානසො මෙ විදිතොති යො චදෙස, අථ ඛෙවිත්ථ විඤ්ඤාසො පුරිසෙහො⁴ එකංගෙන තිට්ඨං ගන්තබ්බං⁴ යදිදං අප්පි දෙවොති.

කිස්ස පන මෙ භවං ගොතමො, ආදිකෙතෙව න ඛ්‍යාතාසිති.

උච්චිත සම්මතං ඛො එතං භාරඤ්ඤාච, ලොකස්මීං යදිදං අප්පි දෙවොති.

---

1. අභිදෙවොති - සිඉ.
 2. තුච්ඡා - සිඉ.
 3. විඤ්ඤාපුරිසෙහ PTS, සා.
 4. ගන්තාං වා - සා.

මෙසේ මම සමාහිත සිත පිරිසුදු වූ ප්‍රභාකර වූ නිරතිගණ වූ පහවු උපක්ලේශ ඇති ව මොළොක් වූ කම්ණා වූ ස්ඵීත වූ නිසල බවට පැමිණ සිටි කල්හි ආසුවක්ෂයඥනය පිණිස සිත නතු කෙළෙමි, මම 'මේ දුකැ'යි ඇති සැවියෙන් දක්මි . . . මේ දු:බනිරොධ- ගාමිනී ප්‍රතිපත් යැ'යි ඇති සැවියෙන් දක්මි. 'මොහු ආසුවයත'යි ඇති සැවියෙන් දක්මි . . . මේ ආසුවනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපත් යැ'යි ඇති සැවියෙන් දක්මි. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා මා ගේ සිත කාමසුවයෙනුදු මිදිණ. සිත භවාසුවයෙනුදු මිදිණ. සිත අවිද්‍යාසුව- යෙනුදු මිදිණ. මිදුන් මැ 'මිදිණැ'යි නුවණ විය. ජාති ක්ෂිණ වූ, ඔබසරවස් වැස නිමවන ලද, කරණි කරනලදි. මේ රහස් බවට අත් කිසෙක් නැතැ'යි දැනිමි. භාරද්වාරය, මා විසින් රැස පැසුර යමු මේ තුන් වන විද්‍යා අධිගත යැ. අවිද්‍යා විහත වූ යැ, විද්‍යා උපතා, තමස විහත වී, ආලොකය, උපතා. නො පමාව කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති වූ වාස කරන යෝගාවචරයක්භට යමිසේ වේ ද එසෙයිනි.

මෙසේ වදන කල්හි සංඛ්‍යාරව මාණවක භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළේ : "භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ගේ අස්ඵීත (නො සිටි) ප්‍රධානයෙක් මැ විය, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ගේ සත්පුරුෂ ප්‍රදහනයෙක් මැ වී. අරභත් සමාක් සම්බුද්ධයක්භට යමිසේ ද එසෙයිනි.

කිම භවත් ගෞසුමගොතුවෙනි, දෙවියෝ ඇද්ද? යි. භාරද්වාරය, 'දෙවියෝ ඇද්ද, යන යමක් වේ ද, තෙල මා විසින් කරුණු විසින් දන්නා ලද.

කිම භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'දෙවියෝ ඇද්ද'යි පුළුවස්නා ලද්දහු "භාරද්වාරය, 'දෙවියෝ ඇද්ද? යන යමක් වේ ද තෙල කරුණ මා විසින් කරුණු විසින් දන්නාලද"යි කියව, භවත් ගෞතමයෙනි, මෙසේ ඇති කල්හි සිස් මුසවා නො මැ වේ නු? යි.

භාරද්වාරය, 'දෙවියෝ ඇද්ද'යි පුළුවස්නාලද යමෙක් 'දෙවියෝ ඇතැ'යි කියන්නේ ද, යමෙක් 'මා විසින් කරුණු හෙයින් දන්නාලද'යි කියන්නේ ද, එසඳ මෙහි නුවණැති පුරුෂයක්හු විසින් 'දෙවියෝ ඇත' යන මෙ කරුණ ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට යායුතු යැ.

කුමක් හෙයින් මට භවත් ගෞතමයෝ මුලදී මැ ප්‍රකාශ නො කළාහු ද? යි.

භාරද්වාරය, ලෝකයෙහි 'දෙවියෝ ඇද්ද' යන යමක් වේ ද තෙල කරුණ උස්භසින් සම්මත යැ : යි.

එවං වුද්ධො සධාරවො මාණවො තභවන්තං එතදවොචි:
 අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, ගෙග්ගපාපි
 හො ගොතමි, තික්ඛාජ්ජිතං වා උක්ඛාජ්ජිතං, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙග්ග,
 මුලුභංගං වා මහං ආපිකෙඛග්ග, අක්ඛාතෙර වා තෙලපජ්ජාතං
 ධාරෙග්ග චක්ඛමන්තො රූපාති දක්ඛන්ති'ති. එවමෙවං හොතා
 ගොතමෙන අනෙකපටියාගෙන ධම්මො පක්ඛාසිතො. එසාහං තභවන්තං
 ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්ථ භික්ඛුසංඝස්ථ උපාසකා මං තචං
 ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතස්සො පාණ්ණපෙතං සරණංගත'න්ති.

සධාරවසුඤ්ඤා දසමං

බ්‍රාහ්මණවග්ගො පඤ්චමො

තස්ස වග්ගස්ස උද්දානං

බ්‍රහ්මචාරී තෙලස්සාලාගතො කොටඹුමො ච බ්‍රාහ්මණො
 එසු චඩ්ඪි ධනස්ඤ්ඤා වාතෙට්ඨා සුභ ගාරවොති.

ඉදං වග්ගාන'මුද්දානං

වග්ගො ගහපති භික්ඛු පටිච්ඡාජකනාමකො
 රජවග්ගො බ්‍රාහ්මණොති පඤ්ච මජ්ඣිමආගමො.

මජ්ඣිමපණ්ණාසකං සමන්තං

මෙසේ වදනු කල්හි සධාරාව මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල කී : “භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යෑ, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යි. යම්සේ භවත් ගෞසුම් ගොකුචෙනි, යච්චුරු කරනලද්දක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ වීචර කරන්නේ ද, මං චූළා වූවක්භව මහ කියන්නේ ද, ‘ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව’යි අදුරෙහි කෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එ පරිදි මෑ භවත් ගෞතමයන් වසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසනලද, කෙල මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යෙමි, දහම් හා සඟුන් හා සරණ කොට යෙමි, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පවන් දිවිහිම වෑ සරණ හිය උපාසකයකු කොට ධරනසේක්ව’යි.

දහ වෑහි සධාරාවසූත්‍ර යි.

පස් වෑහි බ්‍රාහ්මණවර්ග යි.

ඒ වර්ගයෙහි උද්දනය :

බ්‍රහ්මචර සූත්‍ර යෑ ඡේදසූත්‍ර යෑ අස්සලායනසූත්‍ර යෑ සේටච්චිඛසූත්‍ර යෑ වඩකීසූත්‍ර යෑ ඒසුකාරී සූත්‍ර යෑ ධනඤ්ජානීසූත්‍ර යෑ වාසෙච්චියූත්‍ර යෑ සුභසූත්‍ර යෑ සධාරාවසූත්‍ර යෑ යි.

මේ වර්ගයන්ගේ උද්දනය :

භහපනීවර්ග යෑ හික්චුචර්ග යෑ පරිබ්බාජකවර්ග යෑ රාජවර්ග යෑ බ්‍රාහ්මණවර්ග යෑ යි මජ්ඣනිමා භමයෙහි වර්ග පසෙකි.

මජ්ඣනිමස ඡාණ්ඩසකය සමාපත යි.

මජ්ඣිමනිකායෙ මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

අනුකතමනීකා

അപാദിതം ചുരുക്കത്തിൽ	768 - 769
അപാദിതം ചുരുക്കത്തിൽ	769 - 773
വിജ്ഞാപനം ചുരുക്കത്തിൽ	774 - 782

ගාථාදීපාද, නුකකමණිකා

අ	පිටුවකිනං
අකකකසං විඤ්ඤපභිං	706
අකථවිකපීඨානු සිතියන	80
අකෙකාංචනං චතව්ඤානං	706
අකෙකාංචනං චචචකිං ච	706
අභයිත්‍රපතමුඛං යඤ්ඤ	606
අඤ්ඤනිච නචා චිතතා	434
අධිපාදකතා කෙසං	434
අභිං දළිඤ්ඤ ච මුභනනි ඵයං	408
අනු ඤ්ඤනපච්ඤ්ඤතා	702
අපාරාධා නෙසං අමනසා ආරං	504
අභිඤ්ඤායං අභිඤ්ඤානං	592, 604
අරහං ගො කථං ගොති	592
අරියඨා ගාචිතතතසා	80
අලතතකකතා පාද	434
අචිරාඤ්ඤං විරාඤ්ඤිත්‍ර	706
අසංසට්ඨං ගහවෙඨති	706
අසංසයසා කුලසා	80
අහං හි අරහං ලොකෙ	506
අභිංසකොති මේ නාමිං	526
ආ	
ආරොග්‍යපරමා ලාභා	298, 300
ආසං ගසා න විජ්ජනති	706
ඉ	
ඉනෙච චොරෙ අසිඤ්ඤාදිඤ්ඤ	518
ඉමං ගොනෙතා නිසාමේථ	604
ඉසිපතතමසා අකුභසා	80
උ	
උචෙඨති විර විජ්ජනසමාමි	502
උදකං හි නගනති නෙතතිකා	526
උපධි නෙ සමතිකකතතා	608
උපෙඨි ගඛං ච පරං ච ලොකං	408
උගහං පචිරං විරං	708

ඵ	පිටුවකිනං
ඵතං චෙ රාච්චිනී ගොනො	606
ඵචමේතං යථාභූතං	710
ඹ	
ඹදහි මගචො පාසං	434
ක	
කච්චි කොසොතිතං ගොනො	590
කච්චි පත්‍රතථ්චොනාති	590
කථං ගො මුග්ගමණො ගොති	592
කඤ්ඤනති තං ඤ්ඤති පකීරිත කෙසෙ	448
කමමනං චතතති ලොකො	710
කලාංඤ්ඤානො ගිකත්‍රි	604
කසාකො කමමනං ගොති	710
කං	
කාමං හි චිත්‍රං මධුරං මනොරමා	450
කී	
කීචෙජන මේ අභිගතං	500
කො	
කො හු සෙතාපති ගොනො	604
කි	
කිතතිගං ගොති රජානො	604
කිතතිගො සෙවෙඨා ජනෙනසමිං	36
ක	
කච්චං විදෙසි සමඤ්ඤ සිතොමහි	518
කච්චිරපඤ්ඤං මෙධාචිං	706

	පිටිකඩකා
නා	
නාගඤ්ඤ පනතගෙනඤ්ඤ	80
භි	
නිධාය දණ්ඩං භුතෙසු	706
නිසභඤ්ඤ අපපමෙයඤ්ඤ	80
භ	
පච්චිකතං ව සරීරෙසු	704
පච්චිකතං නිපුණං	500
පමාදමනුසුඤ්ඤනති	526
පරිපුණ්ණකායො සුරාච්චි	604
පඤ්ඤ චිත්තකතං බිම්බං	434
පඤ්ඤ චිත්තකතං රූපං	434
පඤ්ඤාමි ලොකෙ සධ්වනෙ මනුසො	446
පඤ්ඤානනනෙතො සුච්චිඛො	604
පා	
පාතුරභොසි මගධෙසු පුබ්බෙ	502
පාදුදරෙපි ජාතාමි	702
පු	
පුබ්බෙතිවාසං යො වේදී	592, 708
මු	
මුඛමභුතං අභිතුලං	606
මුඛමභුතො අභිතුලො	604, 606
මුඛමණා තිසතා ඉමෙ	606
මු	
මුඛො ව ඛො කාරාණීකො	
මහෙසි	520
භි	
භික්ඛවො තිසතා ඉමෙ	608
ම	
මයා පච්චිකතං චකකං	604

	පිටිකඩකා
මා	
මාදිසා වේ ජිනා භොනති	506
මා පමාදමනුසුඤ්ඤථ	526
ය	
යථා ඵතාසු ජාතීසු	702
යඤ්ඤ ගතිං න ජානනති	708
යඤ්ඤ පාපං කතං කමමං	526
යඤ්ඤ පුරෙ ව පච්චා ව	708
යඤ්ඤ රුගො ව දෙකො ව	706
යඤ්ඤාලො න විජ්ජනති	706
යං තං කරණමාගමම	706
යෙ	
යෙ තෙ ආනතිංසාති සුතා	592
යෙ මෙ ආනිංසාති සුතා	590
යෙසං වේ දුලලභො ලොකෙ	604
යො	
යො ඉමං පලිපථං දුඤ්ඤං	708
යො ව දීඤ්ඤං ව රඤ්ඤං ව	706
යො ව පුබ්බෙ පමජ්ජනි	524
යො දුක්ඛඤ්ඤ පජානාති	706
යොධි කාමෙ පහනින	708
යොධි තණ්හං පහනින	708
යොධි පුඤ්ඤං ව පාපං ව	706
යො මං ඉච්ඡති අනෙකු	606
යො හවෙ දහරො හික්ඛු	526
යො හි කොච්චි මනුසොසු	704
රු	
රුජා අරහසි හවිතුං	604
රුජා ව අඤ්ඤාසු ව බසු මනුඤ්ඤා	446
රුජා පහඤ්ඤ පථවිං විජ්ජො	446
රුජාහමිසමි හෙලොති	604
ලො	
ලොභිතපාණී පුරෙ ආසිං	526

	പിറകുവശം
ഖ	
ഖദിപോഷിതപഞ്ചമി	706
ഈ	
ഈനഗപ്പ മരി നരിം	604
ഈ	
ഈ:നമി:നം മൂലമലിനം	606
ഈനനനം തുറപപ്പപ്പപ്പ	80
ഈനനനപ്പപ്പപ്പപ്പപ്പപ്പ	704
ഈനനനനനനനനനനനന	506
ഈനനനനനനനനനനനന	708
ഈനനനനനനനനനനനന	604
ഈനനനനനനനനനനനന	80

	പിറകുവശം
ഈ	
ഈനനനനനനനനനനനന	528
ഈ	
ഈനനനനനനനനനനനന	502
ഈ	
ഈനനനനനനനനനനനന	448
ഈ	
ഈനനനനനനനനനനനന	708
ഈനനനനനനനനനനനന	708

සඤ්ඤානාමානුකක මණිකා

	පිටුවකිනං		පිටුවකිනං
	අ		උ
අභිත	644	උදසි	100, 190, 378
අභිධරක	656, 718	උදෙත	628
අභිතුනකරාප	38, 190, 598	උපක	64
අභිතුලිමාල	516	උපාලි	62, 628
අභිරවනි	542	උරාමෙලා	504, 744
අජාතකතතු	546		
අට්ටක	656, 718		ඵ
අත්තසාර	332	ඵකපුඤ්ඤික	252, 540
අනාඨපිණ්ණික	142, 182, 164, 174, 256, 336, 394, 516, 530, 540, 570, 610, 668, 712	ඵසුකාරී	668, 678
අනුරාඤ්ඤ	216		ඹ
අභය	92	ඹපමඤ්ඤ	718
අඹලලවිකා	130	ඹපතාද	644
අසාර්-පුනඛඛපුක	236		ක
අසලායන	610	කණණඤ්ඤ	562
අසිත	622	කන්දරක	2
අභිංසක	526	කපිලවත්ථු	28
	ආ	කම්මාසාදම්ම	288
ආකාසමොචන	564	කමොජ	612
ආනන්ද	20, 30, 100, 166, 216, 308, 404, 418, 452, 482, 540	කලාරජනක	462
ආපණ	38, 190, 598	කසාප	404, 656, 718
ආලාරකාලාම	484, 504, 740	කාපඵක	654
ඉච්ඡානභිතල	700	කාලිඛිතාරඤ්ඤ	68
ඉසිදතන-පුරුණ	558	කාසි	236, 538
ඉසිපතන	410, 504	කිකි	410
	උ	කිම්බල	216
උග්ගමාන	366	කිසසඛකිච්ච	230
උජ්ඣක	562		කී
උතතර	578	කීටාතිරි	236
උද්දකරාමිපුතන	486, 504, 742		කු
		කුණ්ඩිමාන	216
		කුරා	288, 420

	පිටිවිකා:
කුටුම්භය	252
කොණ්ඩ	598
කොකනද	480
කොරබ්බ	436
කොලිය	84, 404
කොහමි	308
කොසල	108, 216, 404, 540, 550, 562, 646, 736
කෙමිගමුව	628
කහන	522
කහනරාජපාකරණී	2
කහිනානදි	274, 432
කිංකිකුට	280
කුසුම	466
කුලියානි	228
කොනම	256, 266, 332, 420, 576, 610, 642, 646, 668, 710, 712, 736
කපිකාර	404
කොටුඹ	628, 642
කොටුඹි	644
කොසිකාරාම	308

	පිටිවිකා:
ලබ්බි	646, 700, 720
ලමසා	2, 4
ලංකුම්භාරාජක	696
ලංකුමා	206
ජංඝා	700, 720, 732
ජලික	54
ජෙතවන	142, 152, 164, 174, 256, 366, 394, 516, 530, 540, 610, 668, 712
ජොතිපාල	404
කණ්ඩුලපාලකාර	680
කාරාකඩ	700, 720
කාලිකා	696
කිංකුකාමර	366
කුසික	696
කොසෙයා	700, 712, 720, 736
ඵලලකොට්ඨික	420
දකඛිණාතිරි	680
දකඛිකාරකුසු	68
දකම්බහපති	20, 26

	පිටුවකින:
දී	
දීඝකාරායන	550
දීඝනපසසි	60
දීඝනම	280
දෙ	
දෙවකුටසොධන	308
දෙවල	622
දෙවවන	646
ධ	
ධනඤ්ජානී	680
ධනඤ්ජානී	736
න	
නඤ්චවච්ඡ	330
නලකපාන	216
නලකාරභාමි	728
නා	
නාගරක	550
නාලඤ්ඤ	60
නාලිඡඛන	532
නි	
නිලොධාරාමි	28
නිගණ්ඨනාභපුත්ත	60, 92
නිමොඤ්ජරතී	696
නිමි	458
ප	
පඤ්චකඛනඵපතී	100
පරතීමිකවකවනතී	696
පසෙහදි	516, 520, 532, 540, 550, 562, 648, 734
පා	
පාටලීපුත්ත	20, 644
පාටලීපුත්තක	26
පාචාටිකඛවන	60
පි	
පිලකඛගුභා	308

	පිටුවකින:
පු	
පුණ්ණ	84
පු	
පුරුකකඤ්ඤප	334
පෙ	
පෙඤ්ඤ	2
පො	
පොඤ්ඤරතානී	648, 700, 720
පොතලීඤ	38
ච	
චුභමාපු	576
ඛ	
ඛාරාණසි	410, 504, 628
ඛාතිනික	546
ඛො	
ඛොටීරාඡකුමාර	480
ඛි	
ඛිඛිතාර	520, 600
ඛබ	
ඛබ්බවතාමි	20
භ	
භග්ග	480
භග්ගච	414
භගු	216, 656, 718
භග්දිඤ	216
භග්දලී	174
භා	
භාරඤ්ඤාඡ	656, 700, 718
භාරඤ්ඤාඡභොත්ත	290
භෙ	
භෙහකලාවන	480

	පිටුවකිනා		පිටුවකිනා
මකඩ ලියවිලි	308, 336	රචනා	420
මධ්‍යම	452, 588		
මගධ	744	රා	
මහා මහලය	736	රාජ්‍ය	54, 92, 130, 228, 266
මධුර	466		280, 376, 680
මනානි	522	රාජ්‍ය	130, 142
මනෝගත	66		
මලක	366, 532	ර	
මහා මහලය	466	රචන	216
මහානාම	30		
මහා මහලය	252	රා	
		රාජ්‍ය	158
මාගධ	520		
මාගඤ්ඤ	288	ලක්ෂ්‍ය	194
මාගධාරඤ්ඤ	68		
මාගධ	460	ලිපි	520
මාගධ	466		
මාගධ සමස්ත	152, 164	විවිධ ගාථා	252, 266
		වජ්‍ය	536
මගව	452, 576	වර්ධ	332
මහා මහලය	436		
		වං	
මෙජ්ඣිම නිකාය	68	වංශ	656, 718
මෙජ්ඣිම නිකාය	550	වංශ	656, 718
		වංශ	656, 700, 718
මොග්ගලලාන	206, 234		
මොරනිවාර	332, 376	විවිධ	536, 564
		විද්‍ය	458, 576
ගමන	656, 718		
		වෙ	
ගාම	696	වෙ	394
		වෙ	656, 718
ගාම	612	වෙ	20, 252
		වෙ	26
		වෙ	404, 412
		වෙ	92, 130, 228, 332, 266,
			376, 680

සඤ්ඤානාමොඥසාකමණිකා

778

	පිටප්පිටකය
	ස
සකක	28, 458, 460, 550
සකුලා	562
සකුලුදසි	332, 376
සකිතාරම්	736
සඤ්ඤ	564
සඤ්ඤකාපුත්ත	480
සඤ්ඤ	308
සනචකුමාර	36
සමණමණිකාපුත්ත	284
සහමපති	502
සාරිපුත්ත	206, 228, 284, 680
සාලා	108
සාමච්චි	142, 152, 164, 256, 366, 394, 428, 516, 530, 540, 610, 668, 712

	පිටප්පිටකය
	සි
සිච්චලකු	156
සිච්චසිංහ	540
	සු
සුචම්ම	460
සුභ	712
සුභගච්චිත	718
සුංසුමාරසිර	480
	සෙ
සෙතානිතාම	744
සෙතිත	84
සෙල	600
	සො
සොමා	562
	ස
සලිඳුච්චත	84

විශේෂපද්‍යනං අනුකකමණිකා

	පිටකමකං		පිටකමකං
අ		අ	
අකකිය	156	අකිවෙණි	656, 718
අකකිතාරකො	76	අනනතරහිතාය	426
අකකකසං	706	අනනතමා	256, 258
අකට්ඨිමි:	316, 318	අනතිසාරො:	440
අකට්:	316, 318	අනලං	204
අකසිරලාභි	30	අනසාසිකං	324
අකිව්ඡලාභි	30	අනාලකියො:	196
අඛකුතගසො	510	අතිමාන:	316, 318
අඛතාරකාග්‍රයං	294, 296	අනුපුබ්බපට්ඨපද	248
අච්චුකකට්ඨං	586	අනුමනෙතසු වජේජසු	30
අච්ඡිදං	384, 386	අනුච්චිකාරං	70
අචෙලකො:	634	අනුසාවිකො:	322
අචේකියසාය	282	අනුසාවො:	656
අච්චුකං	496, 752	අනෙකඛාදුපට්ඨෙමියං	274
අච්ඡන්තං	302	අපට්ඨිකියො:	166
අච්චුකියාචියො:	26	අපමාදඵලං	242
අච්චුකාරඛනා:	248	අපරජකඛජාතිකා:	502
අච්චකරණේ	554	අපාට්ඨිරකං	380, 394
අච්චපාදකතා:	434	අපාණකං කුභං	492, 748
අච්චපුරිතගුමියො:	318	අපොඤ්ඤකො:	194, 196
අච්චිකඛකලං	46	අපණණකො ධම්මො:	108
අච්චිකියො:	622	අපරපච්චියා:	268
අච්චිකමම	318	අචගතතා:	190
අචතනනපො:	6, 10, 630, 636	අපාපපුරෙකඛාණේ	650
අචතාණො:	440	අපුච්චිකියො	32
අචකකාවචරේ	660	අපුච්චිකං ඛකිනං	192, 198
අචුචං	582	අඛකුතං	192
අච්චිතකසිමිසං	752	අඛකුතානො	558
අච්චිතසිතානි	34	අඛකුතියො	312, 314, 316
අච්චිතවිචරිතං	302	අචලා:	314, 316
අචතමා:	256	අච්චිතසු	314, 316
		අච්චුකාරච්චිකියො	346, 348

	පිටුවකයා
අභිසූදාය	464
අභිදෙ	384, 398
අභිදෙසකාලකතො	504
අභිවිතයෙ	232
අමතආර	26
අමරවිකේඛපං	324
අසුඛපරජිතං	610
අයොජ්ඣං	368, 370
අයොසිඛ්ඛාටකං	92
අරියකතෙතති	412
අරුකායං	434
අරුතෙතනා	294, 296
අවකකනති	624
අවගුතා	730
අවතා	314, 316
අවිතිපාතධවෙමා	222
අවිටියා	314, 316
අවේච්චපසාදෙත	412
අලකභිකා	338
අලමිතෙතා	440
අසකුද්දිගබ්භා	318
අසකො	196
අසකුතො	256, 258
අසතිතං	196
අභිතිජ්ඣිතං	358

අං	
අංකාරවතී පච්චද	384
අංකායානසුචායධනං	24, 740
අංභීලායතී	28
අංගුචාරිං	474
අංචිටිගධනං	26
අංචාමිභකේඛා	634
අංචාරකොචරසමපනො	30
අංචිණණං තෙ	336
අංජ්ඣදා	458
අංතුමාරි	192
අංද්විමමච්චිතං	738
අනන්දරූපො	572

	පිටුවකයා
අනන්දයොමනකා	532
අනාපානසතී	148
අනිසදං	496, 752
අභිචේතසිකානං	30
අමකධසුදුපච්චාහනා	12, 638
අමකමංසපච්චාහනා	12, 638
අංලයරතා	500
අච්චගතං	210, 212
අච්චේසෙති	30
අචේතනං	416
අභන්දිපසුමං	310, 312
අභවකඛයසුණං	18, 642, 758

ඉ	
ඉසුජිතසමිං	202
ඉණචො	216
ඉතතරජ්චේමා	404
ඉච්චිතමනතනං	172, 198
ඉච්චිතසංචරෙන	14, 638
ඉටියාය	508
ඉසානං	704

උ	
උසාදනො	130, 194
උසිකං	358

උ	
උකකංතාවකංගං	318
උකකුචිකපධානං	312, 314, 320
උකකාටන-තාචියොගා	12, 638
උච්චිතනුලා	218, 264
උකෙජ්චකෙ	342
උතතමපනතිපනතං	368, 370
උතතමේ ජචේ	188
උතතරුරච්චිං	488, 616, 676, 744
උතතරිමනුකසධමමා	508, 718, 754
උදකච්චිතකානී	200
උදකමච්චිකං	28, 392, 600
උදකච්චිතකා	392
උදකනිතාමිතී	566

	පිටිවිකිකා
උ	
උද්දියාකවං	54
උභවිච්චෙවනං	302
උපඛි	198
උපඛිකඛිකෙය	200
උපච්ච්ඤාදා	78
උපකමාය	464
උපහතතා	190
උඛිඛව්වකො	634
උඛිඛුලාචා	130, 194
උහතොහාගච්චිච්චං	350, 352
උහතොහාගච්චුකෙතා	178, 242
උආ	
උආමිතයං	210, 212
උභ	
උභවච්චෙව	20, 22
උභහතච්චිකො	12
උභමිංගඛලං	68
උභාගාර්ච්චෙව	8
උභාලොච්චිකො	8
උභාසනගොච්චං	174
උඛිකච්චාඛිච්චිතා	316, 318
උඛ්ඤාකච්චිකා	616, 676
උභ	
උභකාසිකා	496
උච්චිපදං	496, 752
උද්දනකුච්චාසුච්චෙව	350
උද්ච්චිකතකා	212
උද්දකච්චිතා	366
උපපාච්චිකො	22
උපාරච්චෙව	542
උච්චිච්චිකො	126
උච්චාසිතාච්චි	164
උච්චිකතකා	192, 194
උච්චිලලෙ	192
උච්චාච්චිලකං	196, 752
උච්චිච්චිකං	406
උච්චිතො	722
උභච්චිතා	382

	පිටිවිකිකා
ක	
කච්චෙව	122
කච්චිකාච්චිච්චං	192
කච්චිච්චිතෙඤා	296
කච්චිගතෙඛා	634
කච්චිපච්චාච්චාදා	554
කච්චිකාය	506
කච්චිකො	452, 462
කච්චිච්චං	68
කච්චිච්චාච්චං	712
කච්චිච්චාච්චිතො	492, 748
කච්චිච්චිකා	358
කච්චිච්චිකාච්චි	414
කච්චිච්චිකං	496, 752
කච්චිච්චිකෙර	192, 198
කා	
කාච්චාච්චිදා	196
කාච්චිකාසුඛං	400
කාච්චිච්චං	200
කාච්චිච්චිතෙඤා	488
කාච්චිච්චං	60
කාච්චිකාච්චි	242
කාච්චිකච්චිච්චං	312
කි	
කිච්චිකච්චිච්චි	484, 742
කිච්චිකාච්චිච්චං	458
කු	
කුච්චිච්චෙඤා	192
කුච්චිච්චිච්චං	334
කුච්චිච්චිකං	210, 212
කුච්චිච්චං	414
කුච්චිච්චිකං	496, 752
කු	
කුච්චිච්චං	316, 318
කුච්චිච්චිකං	414
කෙ	
කෙච්චිච්චෙව	702
කෙච්චිච්චිච්චං	312, 314, 320

	පිටුවකිකා
කො	
කොදණො:	156
කොවුපායාසො:	40, 44
කොලාපං:	746
කොසකාරති:	340
කොසියා:	358
බ	
බජෙපාපණකො:	382, 384, 396
බවොපිකා:	196
බනොතා:	648
බලොපියා:	414
බි	
බිණාසව්:	4, 708
බිරපණචේනො:	156
භ	
භකිකුච්චි:	416
භකිබෙබ්:	624
භලසාවෙබ්නොන:	58
භහතියා:	438
භා	
භාමණ්ඩලරූපො:	622
භාමවරං:	462
භාලපවෙබ්නොන:	156
භී	
භීර්ග්ලොහො:	40, 42
භීහිතංගොජනං:	254
ච	
චතතාණේ වණණා:	566
චතුර්ධං ක්කානං:	6, 22, 32, 640, 724, 754
චන්දනිකං:	192
චරණසමි:	34
චං	
චාතුමමිභාතුතිකො:	310
චාතුයාමසංචරකංවුනො:	66
චාතුචණචිසුද්ධි:	570, 610
ච්ච	
ච්චතුපතාරං:	558

	පිටුවකිකා
චු	
චුතුපපාතසුණංග:	16, 642, 756
චුලාසිතිමොකපුනො:	318
චේ	
චේනොවිචුකති:	254, 268, 720
චේලපතතිකං:	482
ඡ	
ඡවො:	62, 62
ඡලාතිජාතියො:	318
ඡ	
ඡඛ්ඛාචිතාරං:	38
ඡනකපිකුපිතා:	624
ඡනකුභනනං:	226
ඡනපදකලාච්චි:	380, 394
ඡනලපනනං:	226
ඡතිකාමාතුමානා:	624
ඡරපාරිජ්ඣුඤ්ඤං:	436
ඡං	
ඡංගරිතං අනුසුතොතා:	30
ඡංපොතා:	554
ඡංගිතා:	196
ඡී	
ඡීභවිජ:	46
ඡී	
ඡීවෙ:	316
ඡු	
ඡුණදසකංගං:	252, 328, 378, 564
ඡුණචාදං:	484, 486
ඡුතිපරිච්චං:	12, 636
ඡුතිපාරිජ්ඣුඤ්ඤං:	436
ඡුයං ධම්මං කුසලං:	674, 712
ඡ	
ඡකකපරියාභවං:	322
ඡවපපපිකං:	264
ඡණ්ඩුලපච්චකානි:	414
ඡතියං ක්කානං:	16, 22, 32, 640, 724, 754
ඡරාගනො:	152, 256
ඡුපිතඤ්ඤ:	416

	පිටුවකිනං
තාලාවිඤ්ඤානතො	56, 264
තිණ්ණකං	46
තිරිච්ඡානකථං	308, 366, 376
තුලතා	662
තෙලමිසිකතෙත	300, 302
ථාලිපාසෙ	620
ථෙරවාදං	484, 486
ආවිභ්ඤ්ඤානකපා	318
ආවිභ්ඤ්ඤානකපච්චදා	318
ආභිකංසමහාපුරිසලකභිඤ්ඤානක	580, 652
දහනියා	634
දහතුපඤ්ඤානතං	312
දසුලහකෙඛා	634
දබ්බිතාහො	626
දිවසං	54
දිවසංගම්මාභිඤ්ඤානවොසාන-පාරමිපාකතා	738
දිවසංපතෙතා	242, 244
දිවසිකනතාරං	260
දිවසිගතං	260
දිවසිගතනං	260
දිවසිනිඤ්ඤානකභිඤ්ඤානක	656
දිවසිවිපථජදිතං	260
දිවසිවිපුකං	260
දිවසිවිකාලහොජනං	190, 192
දීඝපිට්ඨිකෙ	702

	පිටුවකිනං
දුක්ඛං	18, 642, 758
දුක්ඛනිරෝධො	18, 642
දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපච්චදා	18, 642, 758
දුක්ඛසමුදයො	18, 642
දුක්ඛදුක්ඛං	132
දුක්ඛෙ	316
දුක්ඛං කුසානං	16, 22, 32, 640, 724, 754
දුප්පරියොගාහො	264
දෙවදුතෙ	454
දෙණමිතෙ	318, 320
ධම්මවකුට්ඨං	284, 594
ධම්මවේනීයානී	560
ධම්මදෙදුතො	440
ධම්මවාතු	98
ධම්මභවතො	552
ධම්මනිඤ්ඤානකභිඤ්ඤානක	248, 660
ධම්මසමුද්දිතො	290
ධම්මාභිකරණං	596
ධම්මානුසාරී	242, 246
නගනියං	312, 314, 320
නඤ්ඤානමං	302
නනතකානී	340
නාගාචාරාසතකෙ	318
නානාඛාහාපු	296
නිකතො	302
නිකාමලාභී	30
නිගණ්ඨිගඛා	318
නිඝාතං	158
නිච්ඡාතො	6, 10, 630, 632
නිජාරං	182
නිධිමුඛං	26
නිදුරොසො	44

	පිටිවිකා	
	හි	ඔ
නිබ්බිදය		464
නිබ්බුතො	6, 10, 630,	636
නිගන්තිකධනනිභාවපරිණතා		314, 316
නිරතපාලා		682
නිරුපධි		200
නිරේධාය		464
නිලොපං		474
නිසාරණපඤ්ඤා		56
	හි	
නිවරණං	640,	722
නිවාරහකො		634
	නෙ	
නෙවකඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං		24, 742
	ඔ	
පකකතතො	294,	296
පච්චිඤ්ඤානං		302
පච්ඡාසමණෙන		520
පඤ්චනිවරණං		16
පඤ්චකතං විහාරං		26
පඤ්ඤාවිඤ්චනායං	254,	268
පඤ්ඤාවිඤ්චනො		242
පච්චිකමමං		54
පච්චිකො		76
පඨමං කොභං	16, 22, 32,	640
		724, 754
පණ්ණිනෙ		312
පණ්ණිචිකො		410
පතතානෙ		702
පඤ්චනෙ		622
පඤ්චිකතරේ		384
පථාවනො		516
පදරතමාවරේ		228
පදුමකො	616,	676
පධානවිකො		508
පධානිකවෙහභි	514,	566
පකාච්චිකො		414
පකාලොමො	194, 196,	198
පබ්බජ්ජා	12, 636,	740
පබ්බතතරේඛපෙ		364

	පිටිවිකා	
	ඔ	ඔ
පරදවුතො	194, 196, 198,	554
පරධම්මාවසාදනා		330
පරතතපො	6, 10, 18,	630
පරපෙකො		704
පරමකුසලං	368,	370
පරමසම්මං		660
පරිපෙච්චානං		354
පරිතතකපෙ	318,	320
පරිබ්බාජො		628
පරියාදනං		200
පරිසම්මානං		54
පරිසමං		716
පරිසෙවනානි		34
පලිනානි	452,	454
පලුඤ්ඤා		302
පච්චිකා		318
පච්චිකො		46
	ඔ	
පානිමොක්ඛකංචරසංවුතො		30
පාරිච්චිතං		668
පාවචනං		264
	ඔ	
පිඤ්ඤාකතකො		634
පිටකතමපදය	322,	654
පිතාචා		192
	ඔ	
පුග්ගලවේමනතො		90
පුච්ච්චනපුච්චං		200
පුච්චිකාවිචාරං	16, 640,	708, 756
පුරිතපුග්ගෙ		454, 456
	ඔ	
පුච්චිකා		194
	ඔ	
පොභොකවිකා		218
පොභොකො		48
පොභොකවිච්චිකා		204
	ඔ	
ථානුකමතො		368
	ඔ	
ථානුකමතො		752

	පිටුවකිනං
ඵ	
ඵහඟු	264
ඵෟ	
ඵෟඵපාරිඡ්ඤාඤං	436
ඵ	
ඵභමචරිතං	216, 324, 622, 636, 716, 740
ඵභමචිභාචේ	462
ඵ	
ඵඤ්ඤාචේ	554
ඵච්චිකඤ්ඤා	636
ඵච්චිකඤ්ඤා	122
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	62
ඵච්චිකඤ්ඤා	312
ඵච්චිකඤ්ඤා	458
ඵච්චිකඤ්ඤා	508
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	672
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	12, 638
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	504
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	340
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	220
ඵච්චිකඤ්ඤා	220
ඵච්චිකඤ්ඤා	220
ඵච්චිකඤ්ඤා	30
ඵච්චිකඤ්ඤා	632
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	2
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	288

	පිටුවකිනං
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	436
ඵච්චිකඤ්ඤා	30
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	156, 196, 757
ඵච්චිකඤ්ඤා	600
ඵච්චිකඤ්ඤා	188
ඵච්චිකඤ්ඤා	722
ඵච්චිකඤ්ඤා	558
ඵච්චිකඤ්ඤා	4
ඵච්චිකඤ්ඤා	60
ඵච්චිකඤ්ඤා	366
ඵච්චිකඤ්ඤා	156
ඵච්චිකඤ්ඤා	8, 634
ඵච්චිකඤ්ඤා	436
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	356
ඵච්චිකඤ්ඤා	192
ඵච්චිකඤ්ඤා	458, 496
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	434
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	200
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	102
ඵච්චිකඤ්ඤා	186
ඵච්චිකඤ්ඤා	414
ඵච්චිකඤ්ඤා	358
ඵච්චිකඤ්ඤා	312, 314, 320
ඵච්චිකඤ්ඤා	634
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	414
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	22
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	324
ඵ	
ඵච්චිකඤ්ඤා	20, 22
ඵච්චිකඤ්ඤා	708
ඵච්චිකඤ්ඤා	318

	පිටුවකින
ර	
රජකදෙණිය	616, 676
රජෝපලං	586, 616
රජෝධානුයෝ	318
රත්නකිකාරකීර්තිය	192, 382
රත්නිහොපනා	238
රවිසෙව	188
ඊ	
ඊජ්ජුණේ	188
ඊජ්ජුයං	646
ඊජ්ජුසෙව	188
ඊ	
ඊඹනකියං	248
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	264
ඊජ්ජුසෙව	290
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	368
ඊ	
ඊජ්ජු	524
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	46, 50
ඊජ්ජුසෙව	576, 600, 610, 648
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	60
ඊජ්ජුසෙව	316, 318
ඊජ්ජුසෙව	454, 456
ඊජ්ජුසෙව	496, 752
ඊජ්ජුසෙව	546
ඊජ්ජුසෙව	190
ඊජ්ජුසෙව	732
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	434
ඊජ්ජුසෙව	76
ඊජ්ජුසෙව	564
ඊජ්ජුසෙව	556
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	192
ඊජ්ජුසෙව	368
ඊජ්ජුසෙව	522
ඊජ්ජුසෙව	40, 42
ඊජ්ජුසෙව	192

	පිටුවකින
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	36
ඊජ්ජුසෙව	550
ඊජ්ජුසෙව	24, 742
ඊජ්ජුසෙව	382, 396
ඊජ්ජුසෙව	294, 296
ඊජ්ජුසෙව	524
ඊජ්ජුසෙව	12
ඊජ්ජුසෙව	336
ඊජ්ජුසෙව	582
ඊජ්ජුසෙව	714
ඊජ්ජුසෙව	524
ඊජ්ජුසෙව	464
ඊජ්ජුසෙව	14
ඊජ්ජුසෙව	582
ඊජ්ජුසෙව	198, 200
ඊජ්ජුසෙව	192
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	322
ඊජ්ජුසෙව	578
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	610, 654
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	158
ඊජ්ජුසෙව	620
ඊජ්ජුසෙව	380, 394
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	556
ඊජ්ජුසෙව	524
ඊජ්ජුසෙව	40, 44, 50
ඊ	
ඊජ්ජුසෙව	460
ඊජ්ජුසෙව	166
ඊජ්ජුසෙව	364
ඊජ්ජුසෙව	56
ඊජ්ජුසෙව	274
ඊජ්ජුසෙව	192
ඊජ්ජුසෙව	420, 636, 740
ඊජ්ජුසෙව	460
ඊජ්ජුසෙව	660, 666
ඊජ්ජුසෙව	106,
ඊජ්ජුසෙව	204, 350

	පිටිවිකා
ස	
සඤ්ඤාසංකල්පවිච්ඡේදනො	264
සඤ්ඤාසංක්ඛිට්ඨානා	370
සඤ්ඤාදීභවනා	318
සඤ්ඤාලයා	82
සඤ්ඤාචරණං	204
සඤ්ඤාසං	156
සඤ්ඤාසංභව	452
සඤ්ඤාසංචිතං	64
සඤ්ඤාසංචිතං කායං	316
සඤ්ඤාසංචිතං	4
සඤ්ඤාසංචිතං	242
සඤ්ඤාසංචිතං	242
සඤ්ඤාසංචිතං	620
සඤ්ඤාසංචිතං	330
සඤ්ඤාසංචිතං	484, 742
සඤ්ඤාසංචිතං	28
සඤ්ඤාසංචිතං	704
සඤ්ඤාසංචිතං	672
සඤ්ඤාසංචිතං	66
සඤ්ඤාසංචිතං	52, 666
සඤ්ඤාසංචිතං	202
සඤ්ඤාසංචිතං	366
සඤ්ඤාසංචිතං	14
සඤ්ඤාසංචිතං	754
සඤ්ඤාසංචිතං	464
සඤ්ඤාසංචිතං	720
සඤ්ඤාසංචිතං	198, 200
සඤ්ඤාසංචිතං	156, 294
සඤ්ඤාසංචිතං	328
සඤ්ඤාසංචිතං	328
සඤ්ඤාසංචිතං	256, 258
සඤ්ඤාසංචිතං	336
සඤ්ඤාසංචිතං	40, 42, 704
සං	
සංකහකෙඛා	634
සංචිතොපයො	12
සංචාරානි	634
සංචාරානි	48
සංචාරානුඤ්ඤා	196
සංචාරානුඤ්ඤා	634
සංචාරානුඤ්ඤා	300, 302
සංචාරානුඤ්ඤා	616, 676
සංචාරානුඤ්ඤා	594
සංචාරානුඤ්ඤා	632

	පිටිවිකා
සි	
සිකාකාමා	192, 194
සිකාකාමාචරණො	12
සිකාකාමාචරණො	492, 694, 750
සිකාකාමා	534
සිකාකාමා	364
සි	
සිකාකාමා	6, 10, 630
සිකාකාමා	14, 344, 640
සිකාකාමා	28
සි	
සිකාකාමා	318, 320
සිකාකාමා	190
සිකාකාමා	424
සිකාකාමා	316
සිකාකාමා	424
සිකාකාමා	54
සිකාකාමා	380, 394
සිකාකාමා	46
සිකාකාමා	210, 214
සි	
සිකාකාමා	616, 676
සිකාකාමා	126
සිකාකාමා	192
සෙ	
සෙඛා	4
සෙඛා පාච්චදො	28
සෙඛාචරණං	158
සෙ	
සෙඛාකාමා	64
සෙඛාකාමා	406, 616
සෙඛාකාමා	324
ස	
සචකකෙඛා	634
සචකකෙඛා	516
සචකකෙඛා	582
සචකකෙඛා	436, 542
සචකකෙඛා	510
සචකකෙඛා	634
සචකකෙඛා	4
සචකකෙඛා	496, 752
සි	
සිකාකාමා	4
සෙ	
සෙඛාචරණං	568
සෙඛා	318, 320